

F-135

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

ROČNÍK XXVIII.

REDAKTOR A NAKLADATEL

FRANTIŠEK SRDÍNKO,

ŘEDITEL KN. ARCIB. SEMINÁŘE I STUD. KONVIKTU, KNÍŽ. ARCIB. KONSISTORNÍ RADA
A NOTÁŘ, KANOVNÍK KOLEG. KAPITOLY STAROBOLESLAVSKÉ, POKLADNÍK DĚDICTVÍ SV.
PROKOPA, REDAKTOR DĚDICTVÍ SVATOJANSKÉHO, atd.

KNIHOVNACSSR. 1878.
=VLIBĚJOVICÍCH=

P. F. X. J.
256

V PRAZE.

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlička a Sieverse.

Okres. kn. č. 1722
Čos. Budačovice
VYRAŽENO

Obsah ročníku XXVIII.

Řeči a spisy sv. Otcův a spisovatelův církevních.

Radulfa přejmím Vroucího:

Dvě homilie na den obrácení sv. apoštola Pavla, str. 3. 18. Homilie na den nastolení sv. Petra, str. 82. Homilie na neděli II. adventní, str. 459. Homilie na neděli IV. adventní, str. 475.

Duchovní řeči a rozjímání.

Na neděli II. po Zjevení Páně, str. 17. Na neděli IV. po Zjevení Páně, 33. Řeč na den obrácení sv. Pavla, 34. Na neděli V. po Zjev. Páně, 49. Promluva při uvedení do městského chorobince, 84. Na neděli II. v postě, 97. Na neděli květnou, 137. Na hod Boží velikonoční, 153. Na neděli I. po Velikonoci, 170. Na neděli II. po Velikonoci, 170. Na neděli III. po Velikonoci, 177. Na neděli IV. po Velikonoci, 193. Řeč o působení kříže Ježíše Krista, 195. Řeči k poutníkům: před odchodem, 217. při spatření poutního místa, 218. po příchodu na poutní místo, 233. před vyjitím z poutního chrámu 234. při posledním pohledu na poutní místo 249, při návratu 257. Na slavnost nejsv. Trojice, 218. V oktávě sv. Jana Křtitele a sv. Aloisia, 235. Řeč na slavnost Srdce P. Ježíše, 250. Řeč pohřební, 316. Řeč na den Narození bl. Marie Panny, 329. Řeč o slavnosti Jména Marie Panny, 337. Řeč na neděli růžencovou, 369. Promluva ku konvertitovi, 379. Řeč k pannám vstupujícím do kláštera, 395. Řeč o slavnosti Všech Svatých 411. Řeč na den nepoškv. Početí Marie Panny, 435. Promluva k žákům real. škol na počátku školního roku 436. Na poslední den v roce 461. Úvahy v poslední den v roce 491.

Pojednání a úvahy.

Původ koledy novoroční v krajinách slovanských, 7. Volba papeže, 73. Korunovace papeže, 76. Ostatky neb hody masopustní — karneval, 86. Umučení Páně jak je všichni čtyři evangelisté vypravují, 113. 129. 139. Jména neděl postních 140. Jidášky, 154. Poměr církve k vědě, 492.

Události a úvahy časové.

Křesťanská práva psaná l. 1728, str.

50. Slavnost Svatojanská v Pečkách Hrabaňových dne 11. května 1755, 53. Pius IX., 66. Úmrtí Pia IX., 68. Smuteční slavnosti za Pia IX., 69. Pohřeb Pia IX., 70. Lev XIII., 81. Felix Doupanloup, 120. Papežové, kteří se jmenem Lva nazývali, 130, 143. Chopin, 144. Životopisná data o papeži Lvu XIII., 172, 179. Biskupové r. 1877 ve sv. missiích zemřelí, 237. Láska na základě víry křesť. jedině rozluští sociální otázku, 273. Statečný biskup církve kat., 301. O lásce k vlasti, jak jí chce Písmo sv. 338. Příroda vede k Bohu, 353, 381, 397, 413, 423, 442, 451. Po 36 letech, 426. Krátká řeč o pětistileté památce úmrtí Karla IV., 464. Ze života pro život, 465. Řeč při svěcení nového pivovaru, 477.

Příběhy, obrazy a články z dějepisu.

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze, 99. 115, 155, 198, 221, 261, 275. Hrob sv. Jana Nepomuckého, 181. Úcta Rodičky Boží v katakombách 209. Karel IV. Otec vlasti, 251, 289. Čtvero legend moravských o sv. Cyrillu a Methoději 258. Martinské hody 419. Památnosti chrámu Páně na Chlumku 420, 437, 454. Vánoční slavnost v Betlémě 494.

Pastýřské listy.

Nejdůst. p. biskupa Budějovického, str. 1. Pastýřský list J. Em. kardinála Jáchyma Pecciho (pap. Lva XIII.). Církev a materiální vzdělanost.“ 298, 313, 330, 341, 383.

Cestopisy.

Výlet do severovýchodních Čech a do Vamberku, str. 356. Hlavní město v Tyrolsku 478.

Čtení zábavné.

Horní a dolní, str. 8, 22, 38, 56, 88. Bída a Smrt, 106. Macecha, 303, 318, 331, 342, 370, 385, 399.

Písně a básně.

Upřímná slova, 5, 21, 36, 55. Rozum a víra, 26. Maria, 53. Nad hrobem Pia IX. 72. Dohlas Piu IX. 77. Anděl strážce, 78. Hymny církevní 84. Nad rakví Pia IX. 87.

Náměstku Páně — vítěj nám, 98. Ohlas poutníků českých při smrti Pia, IX. 105. Obraty a bratr, 119. Kříž a láska, 122. V Carihradě, 142. Zvuk postní, 144. Vzkříšení Páně, 154. Veliký Pátek, 155. Láska Boží, 161. Buď vůle Tvá, 170. Mé jsi potěšení, můj Ježíši, 172. Pod večer, 178. O svatý kříži, 186. Ctnost vyvyšuje, 195. Povzdech, 198. Všemocný, 220. Vzácný skvost, 234. Velebné povolání, 251. Přijde odměna, 261. Král zvonů, 253. Slova úcty a lásky při udílení sv. bířmování v St. Boleslavi 274. Na uvítanou J. Eminence v St. Boleslavi, 290. Almužna, 316. Z „Ozvěny“, 331. Lehké písně, 338. Znělky, 355. Osleplý hoch, 370. Běh světa, 381. Věčné vůli, 385. Naše víska, 396. Nejkrásnější vítězství 400. O Všech Svatých, 412. O dušičkách na hřbitově, 415. Na hrob, 416. Co z nás bude, kam to spějeme, 420. Syn u rakve matky, 423. Hradý slávy, 437. Podzimní den, 442. Co jest život člověka, 454. Nepoškvrněné Početí Marie Panny, 463. Sláva Tobě, Otče vlasti, 465. Strom v listopadu, 477. Štědrý večer, 481. Zpěv na počest Karla IV. 490. Koleda, 492. Jaro v zimě, 494. Nade hrobem přítele, 495.

Dopisy.

Z Aše, 242. Od Blaníka, 162. Ze Staré Boleslavi, 291. Od Česk. Brodu, 11, 90. Z Budejovic, 60. Z Budenic, 332. Z Čenkovic, 282. Z Haliče, 163. Z Hory Kutné, 11. Z Hořic, 90, 243. 496. Z Jáchymova, 133, 468. Z Jarošova u Jindř. Hradce, 307. Od Jizery 293, 305. Z Křechoře u Kolína, 496. Z Libeznic, 264. Z Litně, 89. Z Litoměřicka, 41, 77, 455. Z Litomyšle, 416. Od Nového Města n. M., 27. Z Moravy, 28, 61, 91. Z Nebovic, 162. Z Olomouce, 400. Z Písečné, 387, 469. V Praze, 10, 27, 122, 133, 145, 174, 187, 229, 467, 482, 495. Z Prčice, 429. Z Ratenic, 497. Z Rudohoří, 27. Ze Sisků v Chorvátsku, 447. Z Turnova, 387. Z Velehradu, 389, 445, 470. Z Vepřku, 147. Ze Žizelic, 175.

Kronika.

Z Afriky jižní 448. Z Afriky severní 150. Z Ameriky, 14, 30, 285, 325, 392, 406. Z Anglie, 29, 246, 247. Z Asie Malé, 350. Z Balkanského poloostrova, 44. Z Bavor, 447, 456, 484. Z Belgie, 405, 457. Z Bosny, 417. Z Číny, 326. Z Francie, 405, 473. Z Holandska, 335. Z Chorvátska, 92. Z Irska, 432. Z Italie, 148, 166, 270, 334, 348, 349, 364, 373, 406. Z Jerusalema, 93, 324, 391, 448. Z Kanady 46. Z Lince, 320. Z Monte Cassino 497. Z Moravy, 79, 189, 253, 333.

Z Německa, 41, 92, 206, 213, 231, 266, 309, 322, 346, 390, 404, 417, 430, 456, 483, 485. Z Paříže, 457. Z Poznańska, 149, 417. Z Prahy (a z Čech), 12, 28, 41, 61, 78, 91, 100, 123, 135, 148, 164, 175, 188, 205, 213, 231, 244, 252, 266, 284, 295, 308, 323, 333, 345, 363, 372, 390, 403, 416, 430, 447, 456, 467, 472, 483, 497. Z Rumunská, 267. Z Ruska, 149. Z Říma, 12, 29, 42, 62, 92, 109, 124, 135, 149, 166, 175, 214, 245, 255, 284, 324, 333, 347, 374, 447, 486. Ze Slezska 417. Ze Solnohradu 79. Ze Škotska, 472. Ze Španěl 498. Ze Švýcarska, 12, 190. Z Tyrolska, 189. Z evropského Turecka, 499. Z Vídně, 28, 92, 124, 166. Ze Zadaru, 190.

Paběrky.

Ustavičná oběť, 31. Školy mimo sídlo farní, 46. K mravné povaze papeže Benedikta XIV. 63. Legenda latinská, zaznamenaná před 150 lety, 63. Turci v Praze pokřtěni, 150. Dva andělé, 327. Sochy na průčelí chrámu sv. Salvátora, 350. Po 25. letech, 392. Ochrana Panny Marie, 408. Obnovení kaple sv. Anny v chrámu sv. Víta, 488. Tělesné pozůstatky sv. Františka Xav. 500.

Literární oznamovatel.

Str. 15, 32, 47, 63, 80, 94, 112, 127, 135, 151, 168, 176, 191, 206, 215, 231, 248, 255, 271, 286, 295, 311, 327, 336, 351, 366, 375, 392, 409, 417, 433, 449, 458, 473, 490, 501.

Osobní věstník.

Str. 15, 32, 48, 64, 80, 95, 112, 128, 136, 151, 168, 176, 192, 208, 216, 231, 248, 255, 271, 286, 296, 312, 328, 336, 352, 367, 376, 393, 409, 418, 434, 450, 458, 474, 490, 501.

Záležitosti spolkové.

Zápisky Dědictví sv. Janského, 64, 216 367. Spolek 300 Conf. sub Patr. B. M. V. 64, 80. Stanovy brat. Koruny Soluňské, 389.

Milodary.

Str. 16, 32, 48, 80, 151, 192, 271, 286, 312, 418, 450, 490.

Listárna redakce a administrace.

Str. 48, 95, 128, 136, 216, 248, 255, 296, 450, 490, 502.

Inserty.

Str. 16, 96, 136, 168, 368, 393, 410.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdinko.**

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
přepłaceni se
nepřijímá
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Pastýrský list.

Jan Valerian,

z Božího milosrdenství a z milosti apoštolské Stolic

biskup Budějovický,

papežského trůnu asistent a domácí prelát Jeho
papežské Svatosti,

*všem věřícím Budějovické diecése pozdravení
a požehnání od Hospodina.*

Ovečky drahé a v Kristu Pánu milované!

Opět jsme se dočkali jednoho nového roku. Starý pominul, nový nastal. Tak se rok s rokem střídá, čas se mění, krátí a tratí, a co nevidět, dobjíe nám poslední hodina naše. To víme v celé jistotě a přece nesčíslně jest těch, ježto živi jsou jako by nebylo smrti. Slyší často umíráčkem zvoniti, vidí dost často, an mrtvého nesou na hřbitov a vidí nejen staré věkem sešlé osoby, noprž i ve kvetoucím věku stojící, jenž smrtí zachvá-
ceny odcházejí z vězdejšího života na věčnost. To vše vidí, a přece nepomní, že také jim dříve nebo později umíráčkem zvoniti budou, a že i jim uloženo jest, umříti a počet Bohu z celého života vydati.

Zalostná a věčných slzí hodná věc to jest, že za těchto našich přítomných časů jest tak mnoho těch lidí, jenž jsou živi jako by nebylo ani smrti ani Boha ani věčnosti, jenž toliko světu a žádostem svým sloužíce na poslední věci své zapominají. Ano, roz-
milí v Kristu Pánu, tak a ne jinak jest. Mnozí, přemnozí, jak dokládá apoštol národů sv. Pavel, „dobré svědomí odvrhše utonuli s vírou,“ zabředli v bažení po statecích a radostech světa tak hluboce, že zraků svých nemohou aneb nechťi obrátiti vzhůru k Bohu

stvořiteli svému, že nemohou aneb nechťi se zřeknouti radostí a rozkoší života, a Bohu dáti, což jest Božího. Odtud pochází ta lho-
stejnost u víře, která se za těchto našich časů mezi námi v tak strašné míře objevuje; odtud pochází ta nevšímavost náboženských povinností a ta drzost, s kterouž lehkovážně bývají zanedbávány; odtud pochází to opo-
važlivé nešetření zákonů jak Božích tak i cír-
kevních a tazvrhlost a prostopášnost mravů.

Není úmysl můj, celý ten žalostný obraz převrhlosti lidské odhaliti a celou tu mravní spoustu, kteráž se nám před oči staví, ob-
šírně láskám Vaším připomínati. Toliko ně-
čeho se chci dotknouti, což jest takorba
znakem tohoto nového věku.

Pomni, abysi den sváteční světil, tak
zní zákon Boží. Jest to ale světit den Páně,
když v neděli a ve svátek se konají hony
na zvěř s velikou okázalostí a s četným lidem
nahánějícím; když v panských dvorech a
v menších usedlostech konají se služebné
práce na polích a lukách; když píce pro
dobytek se dovází a to a jiné se tak děje
jako v obyčejný den všední? Zdaž nestačí
šest dní ku práci, a nutná toho jest potřeba,
aby ta ubohá čeleď ani v ten den sedmý
neměla oddechu a odpočinku, a od služby
Boží zdržována byla? A kéž bychom nemu-
seli na to nikdy patřiti, jak zedníci, tesáři,
a jiní řemeslníci v takové posvátné dny
konají práce své na budovách soukromných
i veřejných, jakoby nevěděli, že požehnání
Boží na takové den Páně zlehčující práci
nikdy spočívati nebude, a jakoby nikdy ne-
byli slyšeli ta slova, která vyřkla věčná
pravda ústy královského proroka řkoucího:
„Nebude-li Hospodin stavěti domu, nadarmo
pracují, kteříž stavějí jej.“

Den Páně se nemá toliko zlehčovati služebnou prací, noprž má se světit, k účtě Boží věnovati. Pakli něco mravní spustlost nového věku dosvědčuje, jest to ten žalostný úkaz, že tak mnoho jest lidí, a to nejvíce ze stavu vyššího, ze vzdělanějších tříd, jenž ani v ty Bohu a službě jeho zasvěcené dny chrámu Páně nenavštěvují. Hlahol posvátných zvonů, kterýž je do kostela volá, a na to pamatuje, aby dali Bohu, co jest Božího, nadarmo se ozývá v uších jejich s výše věže, oni nejdou, oni se cizí chrámu, oni nemají žádné neděle, žádného svátku. Což neuznáváte toho svrchovaného Pána nad sebou, jehožto panství podrobeni jste, z jehož rukou den co den, ano v každém okamžení nesčíslně mnoho darů a milostí přijímáte, jemuž díky vzdávati a jemuž povinovanou počtu prokazovati máte? Přebudiž Bohu žel na věky, že těch a takových mnoho stává za těchto časů, kteříž ani v neděli ani ve svátek nejdou do kostela.

O těch a takových ovšem se nelze nadíti, že by se kdy účastnými činili těch nestihlých milostí, kteréž se ve chrámu Páně z nevýmluvné lásky a dobroty Boží prýští na každého, kdož hodným srdcem je přijímá. Jsou lidé, jenž se křesťané nazývají, kteříž ale snad už mnohá leta svátost sv. pokání a nejsvětější Svátost oltářní nepřijali, kteříž ani na to nepomyslí, že mají duši, duši nesmrtelnou, duši chorou, rozličnými hříchy zraněnou, očistění a uzdravení potřebnou, duši, kteréž se zde připravují hody, aby byla nasycena, ve mdlobě své posilněna, k životu věčnému posvěcena a závdavkem lásky a milosti Boží opatřena. Ejhle, nejmilejší v Kristu, taková lhostejnost, taková vlažnost, taková darů Božích nedbalost, a taková náboženských a církevních povinností nevšímavost rozmáhá se teď ve světě tak, jako to posud nikdy nebyvalo.

Tato nedbalost jeví se také ohledně říkání postu. Toto přikázání u přirování k předešlým časům, kdy ještě živější vřava panovala, za těchto našich dnů tak velice zmírněné, ó jak zhusta bývá přestupováno. O této věci nebudu slov šířiti: neboť právě lonského roku mluvil jsem v pastýřském listu svém dost zevrubně o povinnosti zachovávání církevního přikázání postu, vloživ ty příčiny, proč se časem postiti máme a spolu ten spasitelný úmysl, kteréhož svatá církev tímto svým přikázáním dosáhnouti chce. Řeknu toliko, že to neslouží přestupitelům toho přikázání ke cti, noprž k hanbě, když od svého těla, od svých nezřízených žádostí a chtíčů tak se opanovati dají, že co

otroci těla nic mu odepřítí nemohou. A jestliže ten odpor proti církvi děje se veřejně, a tudy s pohoršením věrných synů církve a snad i mládeže nedospělé, pak vina jejich jest dvojnásobná. To slovo, kteréž promluvil apoštol národů: „Protož pohoršuje-li pokrm bratra mého, nebudu jísti masa na věky, abych bratra svého nepohoršil,“ toto slovo měl by otec vzhledem dítek svých a čeledi své vždy mít na paměti; toto slovo měl by si pamatovati také každý katol. hostinský, kterýž v zapovězené dny hostům svým masité pokrmy podává, čímž zjevně ukazuje, že nejen sám jest katolíkem toliko dle jména, noprž že nic lepšího se též o svých hostech nedomejšlí, a pakli právě v takové postní dny je zve k sobě, aby si pochutnali na pokrmech zapovězených, pak jim velmi nechvalné vydává svědectví.

Nejmilejší, podal jsem vám zde jenom malý obraz svobodomyšlných synů nového věku. Tolik jim platí zákon Boží a tolik církevní přikázání, a tak málo jim záleží na povinnostech náboženských a církevních.

S pohrdáním těchto povinností kráčí často stejným krokem jejich mravní chování. Pejchou života naduti, nadsazují chatrné domejšlení vášněmi zatemnělého a od Boha odvráceného rozumu svého nad neklamnou pravdu zjevení Božího, kterouž aneb dokonce zapírají aneb dle chuti své nepravě sobě vykládají. Nechtíce aneb neumějíce žádosti těla svého v úzdu pojímati a přemáhati, brodí se v kalužinách všelijaké neřesti a nepravosti. K užívání světa a radosti jeho, k životu pohodlnému a příjemnému jest jim potřeba statků pozemských a těch nabyti, ať již dovoleným aneb nedovoleným způsobem, žádá si jejich srdce, k tomu se nese jejich vůle, o to se snaží všemi silami. A odtud pochází to odírání lidu, to lichváření, ty podvody, ty krádeže, to lupičství spojené nejednou i s vraždami a krveprolitím. Než dost již o tom, nebudu vás, moji nejmilejší a přezádoucí, déle zabývati vypočítáváním všech těch žalostných nepravostí, kteréž se za tohoto nového a osvětleného prý věku dějou, jsa přesvědčen, že vy, věrní ctitelové Boží, dost trpce oplakáváte tuto panující znemravňelost, kteráž se mezi námi rozširuje. Ovoce toto hnusné a zkázonosné, splozené panující teď svobodomyšlností a nevěrou, jest patrným znakem nového věku, tohoto devatenáctého století.

A tohoto hlubokého úpadku příčinou jest nevěra. Mnozí, ach přemnozí zapomínají na Pána Boha, aneb docela se od něho odvracují, domejšlejíce se, že prý Boha není.

Ó jaká to hanba pro člověka rozumem obdařeného! Podívej se na stvořené věci, což nepředpokládají stvořitele? Což ten celý viditelný svět není toho důkazem, že jest Bůh? „Nebesa hlásají slávu Boží a obloha nebeská zvěstuje dílo rukou jeho,“ tak prozpěvoval královský prorok. Boha hlásá slunce a měsíc, hlásají ho nesčíslné hvězdy na obloze nebeské, hlásá ho oheň i vítr, hlásá ho každý červ po zemi se plazící, hlásá ho každý živočich ve vodách, na zemi a v povětrí, hlásá ho každá travička a rostlina, Boha hlásáš i ty člověče. Možno-li tedy, aby zdravý rozum nepoznával toho, jenž všech věcí jest jediným původcem? Možnoli, dívati se na svět, a domnívati se, že svět ten nemá stvořitele? „Ptej se člověče,“ tak čtu v knize Job, „ptej se hovad a naučí tebe, a ptactva nebeského a oznámí tobě, mluv zemi a odpoví tobě, vypravovati budou ryby mořské; kdo neví, že všechny tyto věci ruka Hospodinova učinila?“ Pravda tato jest tak zřejmá, že ten, kdož jí odpírá, není při zdravém rozumu. A protož praví královský prorok: „Blázen říká v srdci svém: není Boha.“ V srdci svém to praví, dokládá prorok, tedy nikoli zdravý rozum, alebrž převrácené srdce, kteréž z příčin na jevu ležících si žádá, aby nebylo Boha.

Poněvadž jest Bůh, tedy musí býti také náboženství, to jest musí býti povinnost, jej ctíti, milovati a jemu sloužiti, a sice tak jak on sám velí, a nikoli, jak by se snad nám líbilo. Již však on sám nám zjevil nejsvětější vůli, jak bychom ho ctíti, jej milovati a jemu sloužiti měli. Zjevil nám svou vůli v ráji, na hoře Sinaj, proroky k lidu israel-skému poslanými a konečně jednorozeným Synem svým Pánem Ježíšem Kristem. Tuto vůli svou zjevuje Bůh týž a týž bez přestání nám ústy svaté církve katolické, kterouž Syn Boží nám na místě svém představil, kteréž poslouchati přikázal, doloživ, že kdo jí neslyší, jest pohan a zjevný hříšník.

Avšak probudí Bohu žel, jakkoli vůle Boží se nám ustavičně zvěstuje, jakkoli nikdo se nemůže omlouvati, že by nevěděl, což činiti má, přece mnoho jest lidí, kteříž vůli Boží nečiní. Považte rozmilí v Kristu, všechno poslouchá Boha, poslouchá ho nebe, poslouchá ho země, poslouchají ho propasti a jenom člověk, ten rozumem obdařený a k životu věčnému povoláný tvor poslušnost mu odepírá, přikázání jeho přestupuje, a jedná ne jak Bůh stvořitel jeho velí, noprž jak se jemu samému líbí. Zalostná to svědůle, neposlušnost a vzdorovitost! A čím se dá to opovážlivé nešetření vůle Boží vysvětliti? Už jsem

dříve pravil, co toho u příčině jest, že totiž mnozí ti lidé odvrátili se od Boha, aneb dokonce v Boha nevěří, že nevěří v nesmrtnost duše, nevěří, že po smrti odplaceno bude jednomu každému podle skutků jeho. Nevěra zatemnila rozum jejich a zhasla jim to světlo, kteréž osvětluje každého člověka, přicházejícího na tento svět.

Takové nevěrecké zásady se v tomto novém věku valně rozšířily a přemnoho lidí do zkázy a záhuby jak časné tak i věčné uvrhly. Než ale budiž Bohu dík a chvála, mezi vámi, jenž jste věrní ctitelové Boží, se posud takové nevěrecké smejšlení neušlo a srdce vaše neotrávilo. Než ale uznal jsem to přece za svou pastýřskou povinnost, odhaliti vám ten smutný obraz, abyste se tím bedlivěji vystříhati mohli toho svobodomyšlného blouznění nového věku, nechcete-li spasení duší svých na zjevné vydati nebezpečnosti. Otcovská láska mne k tomu přiměla, abych na ty svobodomyšlníky, kteříž všady se nacházejí, pozornost vaši obrátil, a vás před nimi uvaroval. Strážte se jich bedlivě, neposlouchejte jejich jizlivých řečí, nenásledujte jejich příkladů, ale držte se pevně svaté katolické církve, jenž jest „sloup a utvrzení pravdy;“ spravujte životy své dle vůle Boží, dejte Bohu, co jest Božího, potom dá i vám Bůh, čehož jest vám potřebí. Nejposléze přeju vám všem šťastný nový rok, všemohoucí Hospodin vás opatruj, a milost Boží budiž po celý ten nový rok s vámi se všemi. Amen.

V Budějovicích, dne 1. ledna l. P. 1878.

Jan Valerian m. p.,
biskup.

Radulfa přijímám Vroucího
dvě homilie (z r. 1100)
na den Obrácení sv. apoštola Pavla.

I.

„Šavel pak ještě dychtě po pohružkách a vraždě proti učenníkům Páně.“ (Sk. ap. 9, 1.) Dnes bratří nejmilejší, slavíme památku obrácení sv. apoštola Pavla, a proto vhodně se předcítá dnes čtení o obrácení jeho jednající, v kterémž na trojí se nám věc poukazuje, totiž jak zlým byl před obrácením, jakým způsobem stalo se jeho obrácení a jak dobrým byl po obrácení.

Jak zlým byl před obrácením, naznačeno jest ve slovech: „Šavel pak ještě dychtě po pohružkách.“ Kdežto jiní lidé bezbožní pronásledují pouze lidi, Šavel netoliko lidi ale i samého Boha v služebnících jeho pronásle-

doval; pronásledoval pak čtverým způsobem, myslí totiž, slovem, skutkem a zvykem, v kterýchto způsobech všechna zlomyslnost jeho jest zahrnuta. Pronásledoval myslí nenávidě Pána v služebnících jeho, což naznačuje slovo „dychtě.“ V dychtivosti své totiž úmysl uvnitř zosnovaný u veřejnost vypouštíme. A Pavel zášť svou uvnitř pojatou vně okazoval slovem, když Pánu v služebnících jeho činil výhrůžky, což naznačeno jest slovy: dychtě „po pohrůžkách.“ Pronásledoval ze zvyku, pokračuje v zatvrzelé bezbožnosti, což vidno ze slov: „přistoupil ke knížeti kněžskému a žádal od něho listu do Damašku do škol: nalezl-li by které muže a ženy té cesty, aby je svázané přivedl do Jerusalema.“ Což má smysl ten: Jako vlk uvyklý na krev nevinných, když byl povraždil přítomné, žíznil též po krvi nepřítomných a žádal, aby jemu větší moc k zuření a běsnění udělena byla. A kdo by kdy pomyslit mohl, bratří nejmilejší, že člověk tak ukrutný, tak krvežíznivý může přijít k takové milosti? Ale Bůh, jehož milosrdenství není konce, i nad ním se slitoval, aby ukázal, že on jest ten, o němž psáno jest: „který vyvádí vězně v síle, také i ty, jenž popouzejí, jenž bydlí v hrobích.“ (Ž. 67, 7.)

Následuje druhá část, v nížto se ukazuje, kdy a kterak Pán jej obrátil. Kdy jej obrátil, nalezáme v slovích: „A když byl na cestě, přihodilo se, že se přibližoval k Damašku.“ Když totiž toho úmyslu byl a na cestě, aby víc a více zuřil, povolal ho Pán a zlý jeho úmysl a cestu k dobrému obrátil. V čemž značí se větší důkaz milosti Boží. A kterak ho obrátil, jakým totiž způsobem, to vidíme ze slov: „A rychle obklíčilo ho světlo s nebe a pad na zemi, uslyšel hlas říkající k sobě.“ Trojím způsobem může se někdo obrátiti. Mnohé totiž obracuje Pán vnitřním osvětlením, jakož toho příklad máme na Marii Magdaleně; mnohé hlásáním slova Božího, jako Petra a Ondřeje; mnohé utrpením, jako syny Jsraelské, o nichžto psáno jest: „Když je hubil (zabíjel), hledali ho a navracovali se k němu.“ (Žalm 77, 34.) Takovým též způsobem obrátil Pavla; nejprve jej tedy navštěvuje utrpením, pak jej poučuje o příčině toho utrpení, až konečně Šavel táže se po léku, který se mu také podává. Navštěvuje jej utrpením, obklíčuje ho světlem s nebe, zbavuje ho zraku, oslepuje a vrhá jej na zemi a an ho oslabuje ukazuje tím, že má moc božskou a Šavlem že vládne křehkost lidská. Oslepuje jej proto, že nechtěl, že nemohl dříve býti osvi-

cen, pokudž by od slepoty svého zlého svědomí nebyl vyléčen. Vrhá jej k zemi, poněvadž nechť nemohl dobře povstati, pokudž by dříve bezbožná pýcha jeho nebyla skrocena a poražena. Oslabuje jej proto, že nemohl dříve dobře uzdravit se, pokudž by dříve ve své zlé moci neoslábnul. Nemůže totiž nikdo božskou sflu a moc obdržeti, pokudž by dříve neztratil aneb alespoň za nepatrnou nepovažoval moc svou. Proto dí tentýž Pavel: „nebo když nemocen jsem, tehdaž jsem mocen.“ (2. Kor. 12, 10.) O příčině navštívení poučuje jej Pán, když praví: „Šavle, Šavle, proč se mi protívíš?“ Jako by mu chtěl říci, nejen navštívení hoden jsi, ale i zavržení, jenž mne Spasitele světa pronásleduješ. Nepravíš „proč pronásleduješ“ služebníky „mé,“ ale pravíš „proč pronásleduješ mne?“ V tom se nám naznačuje, jaké úzké spojení mají údové s hlavou svou. Jako totiž může říci hlava za nohu zraněnou, proč mně rány zasazuješ? a za zbitý hřbet, proč biješ mne? tak právě praví Pán, že jemu samému se děje, co se děje služebníkům jeho. Na to Šavel třesa se bázni a strachem, uznáváje, se býti vinným, že pronásledoval Ježíše a s udivením poznáváje, že jest to Bůh, jež pouhým člověkem býti se domníval, jako by jakousi tajemnou mocí puzen byl k poslušnosti, vyhledává léku říka: „Pane, co chceš, abych učinil?“ Jako by chtěl říci: Pravda jest, Pane, já jsem tebe pronásledoval, ale nevěděl jsem, že ty jsi Kristus. Ale od nynějška chci tebe býti poslušen, rozkaž mi, co chceš. A hle, Pán počíná mu předpisovati lék, poroučí mu, aby šel do města a uposlechnul, co mu tam bude praveno. Muži však, kteří ho sprovázeli, stáli ohromeni, hlas zajisté slyšce, aby jemu svědectví dáti mohli, ale nejsouce znovuzrozeni, jeho viděti nebyli hodni. „Tedy pojavše jej za ruce, vedlí“ a t. d. „Tot jest proměna pravice Nejvyššího.“ (Žalm 76, 11.) Ten, jenž přišel, aby odvlácel ovce, sám jako ovce odveden jest, z vlka proměněn v beránka, ze Šavla v Pavla, z pronásledovníka v hlasatele a kazatele. „I byl tu tři dni nevida a nejedl ani nepil.“ Podobně také Pán odpočíval po tři dny v hrobě, tak i on po tři dny odumíral hříchu, aby polepšen jsa k Bohu se obrátil. Ačkoliv Pán sám již vnitřně poučil jej o evangelium, (neboť on sám chlubí se, že se jemu od lidí nenaučil a že je obdržel ne skrze člověka, ale skrze Ježíše Krista) (Gal. 1, 1.), nicméně posílá jej, aby osvěcen, nadšen a posílen byl, k Ananiášovi, aby tím ukázal, jaká účta služebníkům jeho, to jest

služebníkům Božím, přísluší, že totiž jen skrze ně a v nich naděje jest spasení. Nebo jakmile vložil Ananiáš na Pavla ruce své, ihned „spadly s očí jeho jako šupiny,“ hadí to zlomyslnosti a on prohlédl a přijal zrak. A když byl vzal pokrmu, jak tělesného tak duševního, posilnil se. Takovým způsobem obrací se k sobě Pán až podnes přemnohé z lidí. Často totiž, když máme v úmyslu a nalezáme se na cestě spáchati hřích a dočiniti se zlého, dopouští na nás Bůh navštívení skrze nemoc, pronásledování a protivenství, aby nás k sobě obrátil, abychom když nechceme se polepšiti štěstím, alespoň se polepšili protivenstvím. A jestliže opravdu se pokoríme a polepšení příslibíme, vnitř osvíti, pozvedne a posilní nás Bůh.

Následuje část třetí, v níž se ukazuje, kterak dobrým se stal Pavel po obrácení svém, což vidíme ve slovích: „Byl pak s učeníky, kteří byli v Damašku, po několik dní.“ Ten jenž dříve z celého srdce byl proti Kristu a jeho učenníkům, nyní z celého srdce byl pro Krista a jeho učeníky. Nade všechno totiž miloval Krista a služebníky jeho miloval jako sebe samého. Jak miloval Krista doznává, když praví: „Jist jsem zajisté, že ani smrt, ani život, ani andělé ani knížetstvo, ani mocnosti, ani věci přítomné, ani síla, ani jiné stvoření nebude moci nás odloučiti od lásky Boží, kteráž jest v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ (Řím. 8, 39.) A jak miloval učeníky Kristovy, ukazuje v slovích: „Kdož jest nemocen, abych já s ním nebyl nemocen? Kdo se horší, abych já se nepálil?“ (2. Kor. 11. 29.) A ten, kterýž dříve co nejvíce rouhal se jmenu Spasitelovu a je pronásledoval, ten před králi a knížaty a syny Israelskými jím se honosil, jak se dočítáme o tom dále: „A hned kázal ve školách Ježíše, že on jest Syn Boží.“ Ten, který z počátku vším úsilím a se snažností podporoval Židy Krista pronásledující, ten nyní vši mocí a snažností pronásledoval jejich nevěru; proto dí o něm písmo sv.: „Šavel pak mnohem více zmocňoval se a zahanboval Židy, kteříž bydleli v Damašku, dovozuje t. j. dokládaje, že ten jest Kristus.“ A ten, jenž dříve kamenoval a vraždil Krista v těch, kteří ho vyznávali, nevyhýbá se nyní, aby sám kamenován a zavražděn byl pro Krista. Hle, bratří moji! jakým svatým stal se Pavel z tak bezbožného. Jako na Pavlu a Magdaleně, jako na mnohých jim podobných chtěl ukázati Bůh nestihlé milosrdenství své, aby totiž i jiným hříšníkům představil příklad a vzor kajcnosti a vzbudil v nich naději odpustění, aby totiž

nikdo nezoufal, byl se i nejtěžších hříchů dopustil, ale aby spíše cestou kajcnosti a pokání dospíchal k naději odpustění: tak naopak ve zkáze Jidášově a jemu podobných, kteří s vysokého stupně svatosti do propasti zavržení spadli, ukázati chtěl Bůh hlubokost své přisnosti, aby totiž ostatním spravedlivým nahnal strachu, by nikdo na jakémkoli stupni ctnosti se nalezaje se nevyvyšoval a na sebe se nespolehal, ale spíše se pokoroval, se obával a bděl a aby se nedomýšlel a sobě nedůvěřoval, že sám sebou nýbrž že s pomocí Boží státi může. Pročež slyš, ó hříšníče! Nepředvádí se tobě Šavel proto, abys jej následoval v hřešení, ale abys jej následoval v kajcnosti. Následoval-li jsi jej hřešícího, následuj jej také pokání činícího. Neodkládej s tím ze dne na den, nedovršuj hřích hříchem a neříkej: Milosrdenství Boží veliké jest, i nad mými hříchy se smiluje. Ani život, ani pokání nenalezá se v ruce lidské, ale v ruce Boží. Tak jako pokorným a bojícím se ho podle milosrdenství svého uděluje čas k pokání, tak zase těm, kteří na sebe spolehají a jím opovrhují vedle spravedlnosti své času k pokání odjímá. Protož, bratří moji! kdo z nás spravedliv jest, ustavičně bdi a obávej se, pokud v tomto klamném světě se nalezá a kdo hříšníkem jest, nezoufej, ale pokud možno a čas jest, utkej se k prostředku kajcnosti, lituj, oplakávej, vyznej a dobrými skutky vykup hříchy své, abychom všickni zasloužili obdržeti života věčného. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, kterýž s Otcem i Duchem svatým živ jest a kraluje Bůh na věky věkův. Amen.

Upřímná slova.

1. S Bohem k Bohu;

Labyrintem život náš,
z něhož jen ten vyjde k cíli,
po nitce kdo k předu plí,
již co milost Boží znáš.

2. Ubohý tvor bez Stvořitele.

O přírodě jen, příteli,
o tvoru, ne Stvořiteli
stále vedeš řeči?
Jakou těchu chceš nám dáti
přírodou, až budem státi
v strastech, v nebezpečí?

3. Dva nepřátelé.

Dva jsou, jenž ti ve tvém žití
nejchytřejší strojí klam;
ve přítele roucho skrytý
nepřítel to, — a ty sám.

4. *Stálí svědci.*

Svědci dva vždy s tebou chodí,
až tě za hrob doprovodí,
odplatu kde vezme duch:
svědomí to tvé a Bůh.

5. *Neodkládej s polepšením.*

Sekáš než přezrály klasy,
trháš než odkvetlo kvítí;
avšak sebe polepšiti
na příští odkládáš časy?
Jsi jist, že pak milost nebe
neodvrátí se od tebe?

6. *Kdy velkým?*

„Velký kníže“ — Jakou cenou
velikost má zakoupenou?
Budí chrabrou myslí svojí
na tisíce slzí v boji, —
aneb blahém ve pokoji
na tisíce strastí hojí?

7. *Bůh se nemění.*

Slunce zašlo; či ho není více?
měsíc celým, ač zřít z polovice:
tak nám láska Boží *vezdy celá*,
byť se zdálo, že nás opouštěla.

8. *Přízeň světa.*

Přízeň světa, — což je po ní!
Jen se tělo k hrobu sklóní,
tvých již léká se pohledů,
v chladné zemi lůžko stele,
ven tě nese z přátel středu
na místočko osamělé:
a jen přízeň k nebi vroucí
odmění Pán vševědoucí.

9. *Vady jinochů.*

Mužům nejvíc dvě tvé vady
nelíbí se, druhu mladý;
jestliže se z tebe stal
citlivůstkář, vychloubal.

10. *Jací lidé, také časy.*

Stýskáš, jak se časy mění,
a jak rostou hříchy, zloby;
časy ne, však *lid* se mění:
lepší lidé, lepší doby.

11. *Smutný pokrok.*

Smutný pokrok, kde se k předu
po mrtvolách mnohých kráčí,
ssutiny kde, bída v sledu,
a sta srdcí v žalu, pláči.

12. *Zápas o pravdu.*

Neutoneš ve zápasu
s proudem zkásonosným času;

třeba spiata řetězy
pravda přece vítězí,
a pak i tvé dobré jméno
od vítězů bude ctěno.

13. *Lék.*

Kdy tě svírá bolů tíže,
k reptání pak srdce nutí; —
ulehčí ti pohled kříže,
a upřímné povzdechnutí.

14. *Dobrý příklad.*

Velký muži! staň se ještě větší
příkladem svých vzorných skutků, řečí.

15. *Kolotání bludu.*

Ob čas nová kometa
obdiv budí u světa,
až zas očím rychle mizí;
ob čas nový blud a hřích
světem šíří lidský pých,
až ustoupí pravdě ryzí.

16. *Statek neblaží.*

Nalakotil's poklad mnohý,
a přec jsi tak přebohý;
neboť vše to, jak ti srdce praví,
pokoje tvé duši nepřipraví.

17. *Ozdoba hrobu.*

Stírej slzy, mírni boly,
blaženost sej ve vůkolí; —
to když hrob tě bude kryti,
nejlepší naň bude kvítí.

18. *Stálý přítel.*

Kdo nás přítel, jenž nás v pili
ku blažšímu vede cíli,
od nás pak se neuchýlí;
a když v tísní srdce zmírá
bolestné nám slzy stírá? —
Naše je to svatá víra.

19. *Naše bažení.*

Jenom jedno kdyby srdce mělo,
pak by bylo spokojeno celo! —
A když má již, po čem tolik touží,
zas je nová přání, tužby souží,
neustane, až oddechne sobě
v úzké rakvi, v chudém, úzkém hrobě

20. *Zač nebe.*

Bohatým jsi? — nebes blaho
těžko koupíš, tuzet draho;
chudákem jsi? — málo stojí,
a to najdeš v duši svojí.

21. *Bůh jest otec.*

Bůh jest otec, svého syna
vítá, jej v svou náruč vlna;
ach, že svého ze objetí
k hříchu zří jej zase spěti!

22. *Filosofie.*

Pravěť mudrcův a věda,
srdce k Bohu kdy pozvedá,
a chce lidstvo naučiti,
kterak Boha — usmířiti.

23. *Kdo víc šťasten?*

Kdo víc šťasten? Boháč v kruhu
veselých svých přátel, druhů,
aneb chudák, jenž zápěl
s tvrdou hrudou na své roli? —
Ten jen blažen, šťasten jistě,
svědomí kdo chová čisté.

24. *Cesty dvě.*

V žití tvém se ti vyskytá
dvoji cesta důležitá; —
jedna k nitru tvému vodí,
druhá, kde Bůh nás vévodí.

25. *Pevné zásady.*

Úsudky své mudréc pravý
na zkušenostech svých staví;
ty, kde s rozumem se pojí,
hradbami jsou v žití boji.

26. *Bůh vždy Pánem.*

Na sta lidí ve svých snahách
po jiných se berou dráhách,
než jak Bůh nám vykázal,
spějí, kam je voseň táhne; —
až Bůh mocí svou zasáhne,
by, kdo Pánem, ukázal. (Pokrač.)

Původ koledy novoroční v krajinách slovanských.

Podal J. B. P.

V letech čtyřicátých čítal jsem katolický časopis německý: „Schlesisches Kirchenblatt“, který si tehda bedlivě všímá katolických obyčejů mezi Slovany. Tak jmenovitě roku 1840 přinesl článek: „Der Ursprung des Neujahrumganges in Schlesien“, kterýž tuto krátce u volném překladu podávám, naděje se, že pro české čtenáře „Blahověsta“ bude dosud poučný a zajímavý. Zníť pak jak následuje:

„Obyčej pozoruhodný, jenž od uvedení křesťanství trvá v krajinách slezských, jest ohoz novoroční „koleda“ zvaný. — Koleda

povstala vlastně v Čechách z podobného zvyku pohanského a odtud dále se rozšířila. — Za dob pohanských obcházel totiž kněz v prvních dnech každého měsíce od místa k místu, nosíce pohanské bůžky a zpívající: „Bele dubec stojí prostřed dvora...“, přáli obyvatelům štěstí a požehnání, lid pak bůžkům se klaně, kněží a zpěvákům hojně dary poskytoval. — Obyčej tento zachoval se i v dobách křesťanských a od latinského slova calendae (první dnové v měsíci) nazván kalenda nebo koleda.

Cluver Fil. (narozen 1580 v Gdansku), který nějaký čas i v Čechách přebýval, vypravuje ve svém spise „Germania antiqua“ o životě starých Slovanů, že lid slovanský bohy své nejraději v stromech uctíval, jmenovitě že uprostřed dvoru, — v prostoru honty neb plaňkami ohražené, k níž dvojí vchod býval (odkud prý taková ohrada dvůr*) se nazývala) posvátný strom (dub neb lípa) stával. Tu scházivali se občané v každé pondělí a ku počtě dobrého, blého boha (bělboga) konali své bohoslužby a vyjednávali jiné záležitosti. — Odtud lze vyrozuměti, proč pohanští kněží koledující o bílém dubu pěli.

Když pak náboženství pohanské v Čechách — za knížete Bořivoje — víře křesťanské ustoupilo, změněn obyčej pohanský koled — nepochybně působením prvního biskupa Ditmara a nástupce jeho sv. Vojtěcha v podobný obřad křesťanský. Odtud kněží křesťanští, když koledovali, místo model pohanských nosili kříž, zpívající písně o narození Páně. Kdo pak při takových koledách se zdráhal kříži se poklonit a jej políbit, byl co tajný modloslužebník poznán a pakli se nechtěl bludů pohanských odříci, ze země vypovězen.

Z Čech napotom obyčej koled byl převezen i do sousedních zemí, do Slezska i do Polska, když totiž polský kníže Měčislav pojal dceru českého knížete Boleslava I., Doubravku, za manželku a křesťanem se stal. Nepochybně že pak i horlitel pro víru křesťanskou, sv. Vojtěch, na svých cestách po krajinách slovanských koledu novoroční v způsobu křesťanském zaváděl a podobně Vratislavský biskup Bohumír tak vhodného prostředku ku pozvání a vyhubení všech zbytků pohanských ochotně se chápál, tím

*) Dvůr nepochází od slova dva, dvě, nýbrž jako slovo dvěře (tveře) má původ svůj v slově otvírati, odvírati (rus. otvertyvat = odhrnovati), tedy místo, jež se otevírá i zavírá, má otvor = tvůr, dvůr.

spíše, ježto se mohl od knížete polského, který tehdy i v Slezsku panoval, v té věci vši pomoci nadíti. — Tak v katolickém časopise Vratislavském psáno o koledě. — Zde mějž i místo, co náš Erben o koledě byl napsal.

„Koleda — místo kolada, v starších listinách také Kolenda, jmeno všem Slovanům povědomé, má svůj původ v lat. calendae, festa calendarum a vztahovalo se prvotně ke dni, kterým se počínal nový rok, Calendae Januarii, největší svátek v roce ke cti nově-zrozeného slunce. — U Byzantinců trval ten svátek po tři dni.

Ke Slovanům již záhy za pohanstva dostalo se jmeno koled i s obřadem a u nich se zachovalo, — Poněvadž staří počínali rok 25. dnem prosince, proto koledování okolo téhož dne se počíná a trvá do 3 králů.

Co se slova koleda dotýče, zdá se nám nejpodobněji býti, že pochází z řeckého *καλεω* = volati, vyvolávati, že nastal nový rok, jakož pak staří Čechové jmeno „calendae“ vyložili slovem „volánky“.

Nyní slovem koleda rozumí se píseň, kteráž k tomu času se zvláště zpívá a pak i dar, ježž zpěvák za to dostává.

V západních zemích slovanských přijal obřad koledy (původně pohanský) na se podobu křesťanskou. Děti chodí s jesličkami a 3 králi; na Slovensku ještě s hadem a v Polsku s vycpaným vlkem neb turem, což opět v symbolech pohanských nalezá svůj výklad.

Konečně sluší doložiti, že koledou nazývala se do nedávna také jistá daň, kterou hospodáři odváděli svému knězi a učiteli. Daň ta měla původ takový, že před lety kněz i s učitelem a s jinými pomocníky chodili dům od domu koledovat, jako dosud děti činí, a že za to dostávali jisté dary, jež časem změnily se v stálý poplatek, který nedávno byl vyvážen.“ (Slovu. na uč.)

Horní a dolní.

Obrazek ze života. Napsal Vojtěch Pakosta.

I.

Na potoce *Křivce*, který má asi jméno své odtud, že jeho jasná voda hlubokou úžabinou mezi dvěma pásmy hor semotamo se kroutí a vine, leží dva mlýny, blízko nad sebou. Ona část potoka, která je spojuje, nazývá se stoka, neboť oba mlynáři melou z rybníka. Horní mlynář se jmenuje *Koštal* a dolní *Čáp*. Lidé jich však příjmením ne nazývají a říkají jednoduše a krátce: „horní“

a „dolní.“ Do poslednějšho mlýna hned se podíváme.

Bylo odpoledne na den sv. Vavřince, a v blízkém městečku byl výroční trh „jarmark.“ Jarmark na venkově jest jako poloviční svátek. Dopoledne se sice ještě pracuje, po obědě ale jakoby uťal. Ať hospodář neb čeledín, ať stařec neb dítě — vše se svátečně ustrojí a spěchá do města. „Vítám vás na jarmark“ — „vítám vás z jarmarku“ — pozdravují se lidé na silnici k městu na potkání jako v neděli říkají „vítám vás na slovo Boží,“ neb — „od slova Božího,“ kde ještě tento pěkný obyčej panuje, jako v jižních a severních Čechách.

Mlynář z „dolního“ se ještě na jarmark nestrojil. Jest právě tak oblečen, jako bývá ve mlýnici. Zamoučený široký kašket, bílá lehká kazajka, takovětěž spodky, bílá zástěra a pantofle na nohou — jsou celý jeho oblek. Vyšel právě na hráz u rybníka a dívá se po tiché hladině k „hornímu,“ který lze i odtud dobře viděti. — „Už zarazil — pojede“ — řekl sám k sobě, pozoruje výšku vody. Na to zastrčil ruce do kapes a upřel oči k horám, kde na modrojasné obloze visely bílé obláčky, jako chumáče z nejjemnější bělounek vlny. Hezkou chvíli se na ně díval, jakoby zkoumal jich směr a jakoby se jich chtěl zeptati, myslí-li to tak opravdu upřímně a nevinně, jak vypadají. V té příčině byl zkušeným znalcem. Nejedno takové pozorování jej uchránilo mnohých škod.

Mlynáři v horách mívají za letní doby s vodou mnohé svízele a vystojí mnoho strachu. Obloha bývá někdy po několik neděl, jako by ji vytesal z lazuru, při tom panují velká parna a mlynář „suší.“ — Najednou objeví se na obloze takový bílý beránek, za chvíli jest jich celé stádo, které ustavičně roste, houstne a černá. Tu to nahoře zapraská a zarachotí, jako když se láme nad hlavou strop. Popatříš vzhůru a uvidíš nad sebou místo bílých beránků děsná, černá mračna, jichž obrovské postavy jsou ještě vyšší, než ty holé, čedičové skály. Den se změnil v čirou noc, hrom burácí, blesky se křižují, voda šlehaná děsnou vichřicí pádí do údolí, vyvrací stromy, poráží balvany, strhne sebou všecko i lidské obydlí. Běda mlynáři, zamešká-li v čas vytáhnouti stavidla a vodu svaliti. Voda podemele a strhne hráz. Ubohý mlynář pak suší po kolik měsíců jsa bez výděлку a živnosti. Někdy, přijde-li voda v noci, může ještě děkovati Bohu, vyvážne-li živ a zdrav ze stavení a zachráni-li svůj majetek.

Takových nehod zažil a zakusil Čáp co

jest na „dolním“ již mnoho. Právě nyní o nich přemýšlel stoje na hrázi a pohlížeje nedůvěřivým okem k bílým beránkům — obláčkům. Pohled jeho, jež často upřel k „hornímu“, dopověděl ještě více než co v srdci myslil. „Jen kdybych měl hodnějšího souseda a nebylo tam toho „horního“,“ myslil sám u sebe. „Při vodě jsem se narodil, při vodě jsem vyrostl a nejeden s ní již podstoupil zápas na život a na smrt. Vody se nebojím, ale jen zlých, škodolibých lidí, jako jest ten tam na hoře. Ničema! co mi již nadělal škod a kolikrát byl by mne dokonce utopil, kdybych nebyl ustavičně na stráži a nesledoval každé jeho hnutí. Jako tenkrát, když jsem jen s těží zachránil svůj život, se mu to již tak brzy nepodaří.“ Nač mlynář těmito slovy narážel, hned povíme.

Pro velký spád vody a časté přívaly bylo mezi mlynáři na Křivce ujednáno a dědilo se od otce na syna a stalo se tak právním zvykem, že kdykoliv některý horní mlynář chtěl vodu svaliti, vždy zvláštním poslem svého dolního souseda měl o tom zpravit.

Jednou pozdě no noc protrhla se kdesi vysoko v horách mračna. Příval, jako nezkracený oř bez uzdy sřít se dravým proudem do údolí a obrozil jedinou chvíli všechny mlýny. Na pobočních potocích strhaly se hráze a voda šse svalila do Křivky. Zvěděv horní, jaké nebezpečí hrozí dolnímu a vida, že voda vřichledě roste, nemeškal a poslal rychle posla k dolnímu sousedu, aby byl připraven, že svalí vodu. Bůh ví, kam se posel zatoulal, a nebo si v temnotě noční snad zmátl cestu, že v pravý čas do dolního nedorazil. Voda horního rybníka puštěna všemi stavidly valí se s hukotem přes jez, pádí stokou, rozlévá se po lukách, nadme rybník a pere hroznými vlnami na hráz, jako by se vztekala, že ji zadržují a hrozila nezjedná-li jí volného průchodu že strhne a rozvalí všechno: hráz, stavidla i mlýn. Pohřížení v klidný noční spánek nevědí u Čápů ničeho, jak nebezpečný nepřítel se jim vloupal do stavení. Šplouchání vody, která se hnala již přes hráz a žlabem na kola do lednice, probudilo mlynáře ze spaní. Děsné probuzení Běží do mlýnice, tam však již pod kolení, vody, vrátí se, učiní pokřik, budí domácí, aby se útekem zachránili. Křik a volání o pomoc se rozléhá ze mlýna a slyšení jest daleko. Blízký chalupník zburoval lidi ve vsi, ti přikvapili se svítilnami, rýči a motykami a s nebezpečím vlastního života mlynáře s jeho rodinou zachránili. Na vytažení stavidel nebylo lze ani pomyslit. Neboť voda hnala tak prudce přes hráz, že by byla sebe sil-

nějšího člověka, jenž by se byl na lávky k stavidlům odvážil, jako stéblo spláchla a do tůně srazila. Aby se vodě, která vymýlela hráz, zjednal průchod, dali se lidé, jenž k mlýnu přikvapili, do kopání strouhy okolo stavidel. Takto zjednan vodě prozatimní spád, že nestrhla hráze. Vřava, pokřik a hulákání panovaly u mlýna až do rána. Tu teprv, když voda poněkud opadla, vytáhla se stavidla.

Smutný jest pohled na krajinu, již spuštošila povodeň, ještě smutněji a děsněji to vypadá po povodni ve mlýně. Ve žlabech pod koly ano i ve mlýnici plno vody, bahna i nánosů. Palce v kolech napity vodou pukří a lámou se. Voda se musí dlouho ze žlabu pod koly vybírat, bahno vynášeti, stroje čistiti a sušiti, než může mlynář znovu mlýn pustiti.

Takových a ještě větších škod utrpěl povodní i Čáp. A kdo tím byl vinen? Hořejší — Košťál. Tak se aspoň Čáp domníval a hned druhého dne na horního souseda si došel. Co si všechno řekli, nebudeme opakovati a na které straně byla pravda, nechceme rozhodovati, jen tolik podotýkáme, že se tentokrát zle pohádali a rozkmořili, tak že věc ta přišla až k soudu. Čáp, opíraje se o starý zvyk, dle něhož každý horní mlynář tažení vody má v čas oznámiti, žaloval Košťála pro zameškání povinné péče a o náhradu za škodu, jež mu byla povodní způsobena. Košťál zase, jemuž se od Čápa v návalu zlosti dostalo nekvalitních názvů, žaloval pro urážku na cti. Oba uznáni soudem vinnými. Horní měl nahraditi dolnímu škodu, dolní zas odsouzen pro urážku na cti na osm dní do vězení. Čáp se takového rozsudku nenadál, byl by raději oželel sto zlatých, než aby měl před lidmi hanbu, že byl ve vězení. Urážka na cti se penězi zaplatiti nedá, trest mu nelze prominouti, leč by mu žalobce odpustil. Košťál Čápo vi odpustí, jestliže zaplatí soudní útraty a na vzájem odpustí i jemu povinnou částku, již mu byl soud vyměřil. Stalo se narovnání. Soupeřové si před soudem odpustili, ale jen před soudem, neboť vyšli ze soudní síně jsouce většími nepřáteli, než jakými byli když šli.

Horní nebyl člověk zlý, každé nepřátelství i nedorozumění se mu protivilo, mrzelo jej, že ho soused, s nímž býval vždy za dobré, pohnal až před soud. A byl by rád staré přátelství opět obnovil. Snažil se tak učiniti hned v městě po přelícení a vybízeli souseda, aby si s ním zašel na sklenici piva k „Slunci“, kde často za přátelského hovoru sedávali. Chtěl mu tam vysvětliti, že příči-

nou nemilého sváru byl nedbalý posel, jeho mládek, kterého pak, dozvěděv se, jaká nehoda dolního stihla, hned ze služby vypověděl. Čáp se na Košťála utrl, že s takovým člověkem, který jej i jeho rodinu zničit chce, ani hodiny nechce býti pod jedním krovem, tím méně aby s ním popíjel za jedním stolem. Vida Košťál, že sousedu zase překypěla žluč, a žeby mu zavdati mohl podnět k novým urážkám, raději se od něho odvrátil a šel k „Slunci“ sám. Čáp jako ze vzdoru šel na pivo „ke Koníčkům.“

Ačkoliv proud času, prudší než ty pádivé, jasné vlnky na „Křivce,“ svým kolem několikrát od té doby byl otočil, trvalo nepřátelství mezi horní a dolním stále. Košťál ač mohl, Čápovi nikdy škoditi nechtěl a také neškodil. Čáp jej ale ustavičně podezíral, podkládaje mu zákeřnické úmysly, dovozoval a tvrdil mezi lidmi, že na něho „horní“ čhá jako lasice, aby mu mohl uškodit a jej zničit. Kdykoliv přišel náhle přival a Čáp nemohl pro velkou vodu mlíti, byl toho příčinou „horní,“ kdykoliv se na obzoru ukázala mračna, myslil si ve své obraznosti, jakoby za nimi seděl horní škodolibě se usmívaje a raduje, že jej zaplaví a zatopí.

Podivnými myšlenkami obíral se i tuto stoje na hrázi a pozoruje bílé obláčky. Na jarmark se odvážit nechtěl až odjede horní.

Jako kámen spadla mu starost se srdce, když poznal, že horní mlýn zastavil a že již pojede.

Na nedaleké silnici vedoucí kolem vesnice k městu, zdvihají se husté kotouče prachu a jest slyšet rolničky. Objevil se povoz s jedním koněm, v němž sedí tři osoby: horní se svou manželkou a se synem.

„Už jedou!“ ulehčil si Čáp hlasitým povzdechem. „Už jedou!“ zavzněl za ním dívčí hlas jako ozvěna.

Mlynář se rychle otočil, jako by se byl ulekl, že ho někdo cizí v jeho myšlenkách stopoval.

Nebyl to však nikdo cizí, byla to jeho dceruška, roztomilá, osmnáctiletá Johanka, která zároveň co otec hleděl na obláčky, černýma, jiskrnýma očima patřila upřeně a nedočkavě na silnici, brzy-li se povoz z „horního“ objeví.

„A Václav jede také!“ — dodávala hned lichotíc se k otci. Mlynář na dceru pohlédl jako by jí chtěl říci: „Ty musíš vsady býti!“ Proč se ale objevila ta chmura na jeho čele? Snad jej bodlo jméno „Václav,“ jež Johanka vyslovila. —

„Půjdemé také tatínku,“ lichotila se

znovu Johanka k otci. „Matka jest již připravena a čeká na vás.“

Za chvíli byl mlynář svátečně oblečen. Vycházejí se ženou a dcerou ze stavení, zastavil se ještě pod kůlnou u čeledína, nařizuje mu, aby dal na vše bedlivý pozor, zvláště kdyby se něco mělo „státí s vodou.“

(Pokračování.)

DOPISY.

V Praze dne 1. ledna 1878.

(Výstraha a rada.)

Několik lidí zneužívá nyní pomocí tisku pošty k odírání o peníze. Kterak se to děje, povíme z vlastní zkušenosti. Před rokem obdrželi jsme poštou z Vídně balíček, v němž bylo 8 něm. ministrancí po 25 kr. Knížku tu sestavil, vydal a zaslal jakýsi Dr. J. Simani ve Vídni. Poněvadž u toho pána nebylo nic objednáno a mimo to knížky pro ministranty v Praze se prodávají po 2 kr., byla záсылka uložena, až by si Dr. J. Simani pro ni přišel anebo poslal. Po čase hlásil se koresp. lístkem o peníze. Soudíce, že kdo nic neobjednal, platiti nemusí, nedali jsme odpovědi, čekajíce, jaký konec to vezme. Dne 23. pros. min. r. doručil nám listonoš list na dobírku zapečetěného psaní z Vídně. Bylo nám sice raděno, abychom listu toho nepřijali, ale bylo to před štědrým večerem! Aby tedy Dr. J. Simani ve Vídni měl veselé svátky, zaplatili jsme 1 zl. 50 kr: dobírky, 15 kr., porta 6 kr. provise. Za to jsme našli v zapečetěném psaní lístek, v němž Dr. J. Simani potvrzuje, že přijal 2 zl. za dodaných 8 výtisků ministrancí. Zdráv byl, ale kéž by si výživu jinakým způsobem hledal a nalezl! Rovněž tak obtěžuje obzvláště kněžstvo jistá firma z Würzburgu záсылkami svými. Podobně stalo se z Budějovic, kdež kdosi za svůj spisek žádá jeden zl. a nejnověji i z Brna, kamž 80 kr. na 5 kr. poukázce zaslati má, kdo poctěn byl brošurou obsahující 85 str. Při záсылkách takovýchto tiskopisů je snadná pomoc. Adressát napíše: nepřijímá se a vrátí záсылku pod touž křížovou obálkou, věda co obsahuje. Hůře však jest s listy zapečetěnými. Z čista jasna přijde rekomandované psaní, jedno z Vídně, druhé ze Štýr. Hradce, třetí z Terstu. Zvědavostí puzen, kdo ti píše, rozlomiš pečeť a z obálky vyvalí se 50 losů po 50 kr. k laskavému odebrání. Některé podržíš, proto že to loterie k dobrému účelu, ostatní vrátíš, ale to tě stojí pokaždé nejméně 20 kr. Kdo by tomu újiti chtěl, musel by na každý list, jehož písare z adressy nepozná, napsati:

Nepřijímám. O častých záсылkách podezřelých losů z Hamburku atd. pomlčíme, s těmi nejlépe hned do koše, v němž se ukládá papír na podpal.

Z vikar. Českobrodského d. 26. pros. 1877.

(Úmrtí a pohřeb dp. faráře Jana Košáka.)

Sotva že dozněl dne 18. prosince hlas zvonu s chrámu Páně v Břiství, vyzývající věřící lid k polednímu „Anděl Páně“, již opět rozhučel se — ale smutně; ohlašoval osadníkům, že zhasla svíce vezdejšího života důst. pana faráře Jana Košáka. Ohromující zvěst tato přišla neočekávaně, neb ještě předešlého dne zpovídal, a ač churav, rorátní mši sv. sloužil, a proto tím bolestněji dotkla se srdce nejen osadníků, ale všech, kdož jej zřáli. Byl zajisté pro svou upřímnost a dobrotu srdce ode všech milován, pro svou horlivost v úřadě kněžském od každého ctěn a vážen; o něm se právem mohou říci slova písma: „horlivost domu Božího strávila mne.“ Suahou jeho bylo vždy, aby jak farní, tak i oba filiální kostely co nejlépe ozdobeny a ve vzorném pořádku drženy byly. Dobročinnost jeho neznala mezí, o čemž tam chudé obyvatelstvo mnoho ví vyprávěti; také nebylo spolku dobročinného, jehož by se byl neujal a horlivě nepodporoval. Jsa poslední čas samot, ještě musel vel. pan kaplan zastávat nemocného p. faráře ve Lstiboři, namáhal se přílišně, aby veškeré práce duchovní správy vykonal; nešetře zdraví navštěvoval domácí i obě filiální školy svědomitě, aby mládež ve svaté víře vyučoval a utvrzoval, čímž sobě smrt přitáhl. Jsa již churav měl přece ještě v neděli dne 16. prosince křesťanské cvičení a požehnání na Velence, načež v pondělí po mši svaté ulehl a po krutých bolestech v úterý v poledne jsa svat. svátostmi zaopatřen skonal jako oběť svého povolání. Jaké lásky a vážnosti, jak u svých duchovních spolu-bratrů, tak i u veškerého lidu požíval, svědčil průvod pohřební, v sobotu dne 22. prosince odbyvaný, kdežto tělesné pozůstatky v Pánu zesnulého v hrob vedle jeho otce uloženy byly. K pohřbu dostavilo se z vikariatu Českobrodského a Brandýsského 15 duchovních, mezi nimi jeden spolužák zvěčnělého dp. farář Tismický B. Hingst, za jejichž asistence v. důst. pan vikář, děkan Přistoupímský, Fr. Janda průvod vedl. Když bylo tělo na faře vykropeno, při čemž okolní p. učitelové sbor zapěli, hnul se průvod za náramného účastenství lidu. Rakev nešena jest střídavě od osadníků a kněžstva ku chrámu Páně, kdež byla u prostřed vystavena. Pak vystoupil na kazatelnu stařícký důst. p. farář

Přerovský, Ant. Homolka, jenž dne 19. prosince své 70. narozeniny slavil a obrav si za předmět slova: „život náš ve světě jest bojování“, slovy dojemnými mluvil k srdcím shromážděného lidu, jenž hlasitým štkáním lásku svou k zvěčnělému duchovnímu pastýři projevoval; zvlášť když důst. p. kazatel jmenem zemřelého všech, komu by snad byl proti své vůli uktivdil, za odpuštění prosil, byl plác všeobecný. Po skončené řeči a modlitbě za zemřelého sloužil důst. pan vikariátní tajemník M. Kur, farář Škrámnický, slavnou zádušní mši sv. a u postranních oltářů byly tiché mše sv. konány. Po skončených obřadech byla mrtvola do hrobu, jež zvěčnělý sám si určil, k věčnému odpočinku uložena. Dle slov vd. p. kazatele narodil se zvěčnělý roku 1823 v Srbsku blíže Berouna, studoval v Praze, načež vstoupil do arcib. semináře a byl v roku 1848 na kněžství vysvěcen. Co novosvěcenec přišel za kaplana do Plaňan k dosud žijícímu vd. p. děkanu Vojtěchu Kinzlovi, k němuž až do smrti pravou synovskou úctu a lásku choval; pak administroval v Kounicích a v Popovičkách, později byl farářem v Kolodějích, a nyní skoro 13 let v Břiství, kdež i život svůj a své blahodárné působení v duchovní správě, stár jsa 54 roky, dokonal. Bůh budiž jemu hojnou odplatu! Celá osada, která při pohřbu tak skvěle lásku svou k němu projevila, zajisté bude ctíti památku jeho, a kdykoliv se zaň bude modliti, připojí vroucné přání: Odpočinutí lehké dej mu Pane, a světlo věčné ať mu svítí! Jan Svoboda.

Z Hory Kutné d. 1. ledna 1878.

(Knihy české dosud neznámé.)

Před několika lety, jsa tehda spirituálem v zdejším klášteře cti. panen sv. Voršily, prohlédl jsem tamní knihovnu, hlavně za tou příčinou, zdali se tam snad chovají nějaké české knihy v zapomenutí vešlé a v naší literatuře již neznámé. A v skutku jsou tam některé. Suma všech knih v kláš. knihovně, jak katalog vykazuje, jest 2800 a sice: latinských 80, francouzských 70, českých 844 a německých 2306. Mimo ty nachází se v choru asi 500 knih obsahu náboženského z větší části německých. — Škola dívčí má svou vlastní českou knihovnu, obsahující novější spisy pro mládež a každá ct. panna má svou vlastní sbírku knih starších i novějších. Z oněch 344 knih českých v knihovně klášterní jest asi 20 nepovědomých, ježto v Jungmanově literatuře nejsou seznámenány, které zde proto ze jména uvádím, spolu udávaje v které příhradě jsou uloženy, pro případ, že by některý z mladších literátů (z pp. pro-

fessorů Kutnohorských) je snad blíže chtěl prohlednouti, což mně pro churavost učiniti nelze. V oddělení prvním a sice v 1. příhradě jest 51 knih českých, mezi nimiž nepovědom jest spis: 1. „Kalendář český.“ Spisov. J. Gabr. Hevenosi v Praze.*) V 2. příhradě jest 10 knih českých, vše známých. V 3. příhradě jest 17 knih českých, mezi nimiž neznámé: 2. „Výtažné naučení nedělní Ant. Koniáše“ 2 díly (3. expl.) Je to nepochybně první vydání Postily Koniášovy, kniha, o níž Slovník naučný pod slovem Koniáš připomíná, že je dosud neznámá. 3. „Boha nemrtného v těle smrtném trpícího.“ — Titul té knihy, jak patrno, jest neúplný i spisovatel neznámý. 4. „Recepta duchovní.“ Spisovatel knihy nepovědomý. 5. Kniha Rotterod. Erasma — př. Ignác Lobkovic: — Ze spisů Erasma Rotterod. známe: „Naučení, jak by se každý k smrti hotoviti měl.“ Překl. Jan z Lobkovic v Praze 1563. V 4. příhradě jest 8 spisů českých, mezi nimiž neznámé tyto: 6. „Zákon drahého Pána našeho, Ježíše Krista.“ Spis. neznámý. 7. „Jádro naučení.“ Spisovatel též neudán. V 5. příhradě jest jediný spis český: „Spasitelná rada.“ V druhém oddělení a sice v 1. příhradě jest 34 č. spisů známých. V 2. příhradě jest 15 českých spisů, mezi nimiž jsou neznámé: 8. „Umění křesťanské neb příprava k smrti.“ 9. „Zrcadlo svatosti neb Život sv. Dominika.“ 10. „Pobožnost roční.“ 11. „Serafín, neb škola milování.“ 12. „Rebřík duchovní“ v Holomouci. 13. „Církevní Cherubín, Jan Sarkander“ v Olomouci. Ve 4. příhradě jsou 2 č. spisy známé: „Muza Moravská“ a „Pláč sv. Otců.“ V 5. příhradě jsou 3 č. spisy neznámé: 14. „Svatá vše-
tečnost.“ Sp. P. Št. Fr. Náchodský (rodič z Kutné Hory) 15. „Předrahý poklad sv. p. Barbora.“ 16. „Předrahý poklad. — Pokladnice českého království.“ V 6. příhradě jest známý spis: „Obnovená práva česká.“ V 7. příhradě jsou 3 české knihy, z nichž je neznámá: 17. „Krev nevinná od císařů římských vycezená.“ sp. Beckovský. — Je to snad jiné vydání téhož spisu: „Krvé nevinné žízniví vlcí Dioklecian a Maximian“? V 8. konečně příhradě jsou 4 slovníky a sice: Slovník česko-německý a latinský; snad Dan. z Veleslavína? 18. „Slovník česko-německý“ bez udání spisovatele a místa. 19. „Slovník česko-německý“ vydaný na Horách Kutných. 20. „Slovník česko-německý, latinský a uherský.“ Vyd. ve Vídni. 21. Posléz

spis neznámý: „Dva šarty.“ *Rukopisů* trvám v kláš. knihovně není. Však bylo by záhodno, prohledati všechny knihy i cizojazyčné, — také desky, — zdali by se něco pamětného nalezlo; neb ačkoli klášter sv. Voršily pochází z doby novější (dostaven r. 1743), však knihovně dostaly se nepochybně mnohé spisy z býv. kláštera jezuitského, kterýž jak známo r. 1773 byl zrušen.

J. B. P.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřka o slavnosti *Zjevení Páně* či sv. tří králů bude J. Eminence nejdůst. p. kardinál arcibiskup sloužiti v metropolitním chrámě u sv. Víta na hradě v 11 hod. pontifikální mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 5. do 9. ledna u sv. Ducha, od 10—14. t. m. v cí. král. dvorní kapli na hradě, od 15—19. v Emausích.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci prosinci 133 chudých křesťanů z pražských nemocnic; celkem př. r. 1662 osob, z nichž přísluší ku Praze 117, na venkov 1512, na Moravu 8, Rakousy 5, Halič 2, Uhry 8, Slezsko 2, Prusko 1, Švédsko 1 a 6 bylo neznámých osob.

— *Jesličky* vystaveny jsou v chrámech Páně: u sv. Apolináře, na Karlově, u Kapucínů na Hradčanech a u sv. Josefa na Poříčí.

Z Rima. V konsistoři odbývané dne 28. prosince min. r. jmenování jsou sv. Otcem Piem IX. *kardinály*: arcibiskup v Ravenně Moretti a člen apoštolské komory Pellegrini.

Ze Švýcarska. Jak známo započala ve svobodném Švýcarsku bernská vláda boj proti církvi katolické, v němž pak jednotlivé protestantské kantony následovaly. Vláda bernská vypověděla první ze všech katolického biskupa, poslala katolické faráře do vyhnanství, uzavírala chrámy a zabavila veškeré církevní jmění. Nyní teprv skoro po šesti letech ukázala se pravá a hlavní příčina tohoto krutého a nespravedlivého pronásledování církve katolické, spolu pak opět se osvědčila stará pravda, že zabavené církevní jmění nepřináší požehnání. Vláda bernská chtěla své peněžité nesnáze zakryti, do kterých špatným a nepoctivým hospodařením jednotlivých úřdů se státními penězi upadla. Boj proti církvi počala, aby mohla sahnouti na skrovné církevní statky a tak si na nějaký čas pomohla. Šest let šálila protestantský lid bernský, jmění církevní

*) Kde místo vydání není doloženo, rozumí se Praha.

úplně vyčerpáno, aby se vláda při veslu udržela. Nyní konečně musila přiznati, že finanční poměry špatným hospodařením jsou na holičkách. — Když žádala od lidu úvěr pěti milionů, byla prosba její zamítnuta, lid svým hlasováním, ačkoliv ji podporoval v boji proticírkevním, vyjádřil jí nedůvěru. Vládní radové chtěli vesměs odstoupiti a dalšího vladaření se vzdáti, ale lid odstoupení zamezil, poněvadž letos v květnu se mají konati nové volby, po kterých bude vládě vydati počet z nespravedlivého vladařství. Veškeri radové budou seděti na lavici obžalovaných a bezpochyby se jim dostane chládku, který oni tak rádi připravovali horlivým kněžím katolickým. Církevní jmění zabavovali, nyní jest jejich zabaveno; katolíky ožebračili, žebráckou hůl i oni budou nositi; jiné jako psance do bídy vyháněli, nyní byli by rádi, kdyby střezení nebyli a do ciziny odebrati se směli; jiným jámu kopali, do které sami padli. — Marně se nyní připomíná lidu od hodných mužů, že byl jednou čas, kde slovo Švýcarů více platilo nežli pečet a psaní, kde švýcarská poctivost proslulou byla po celé Evropě. Slovo i poctivost této platnosti pozbyly; prodajnost, nesvědomitost a nezřízené bažení po velkém jmění zuří ve Švýcarsku jako spravedlivý trest Boží zato, že náboženství pronásledováno, církev katolická utlačována a mravností pohrdáno bylo. Kdo seje koutol, neklidí pšenici. — Pronásledování ve Švýcarsku církví katolické velmi prospělo, nač ovšem strůjcové a původcové nepomyslili, aniž se toho nadáli. Valná schůze švýcarských katolíků byla tak četnými členy navštívena, že se jich nikdy ještě tolik nanačítalo. S valnou hromadou byla spojeua sv. misie, čehož se při schůzích katolíků v jiných zemích postrádá. Schůze trvala po tři dny, započala každý den mší sv. a ukončila se požehnáním. Místnosti kláštera Einsiedelnského byly vždy přeplněny, mimo porady hlásalo se též slovo Boží třikráte francouzsky a třikráte jazykem německým. Všichni účastníci přistoupili třetího dne k stolu Páně, přijímání trvalo, ačkoliv několik kněží nejsv. Tělo Páně podávalo 3½ hodiny. Po ukončení schůze účastnilo se šest tisíc osob slavného průvodu nejsv. Svátosti oltářní. Tato ascetická stránka při schůzích švýcarských katolíků zasluhuje veškerou chválu a jest si přáti, aby i katolíci jiných zemí při svých valných hromadách si jí povšíkli. V každoroční schůzi katolíků ve Švýcarsku obnovuje se ústřední výbor který čítá 250 členů, jejichžto úlohou jest podporovati vše co katolické jest. R. 1877

založil výbor dle výroční zprávy jednu katolickou vyšší školu; rozdal jedenácti chudým studujícím podpory peněžité, že se celý rok o výživu starati nemusili; rozšiřoval dobré spisy pro lid; 487 hochů katolických dal učiti řemeslům a získal jim svědomité mistry; nalezl pro 650 dítek dílem francouzské a dílem německé národnosti hodné rodiny, ve kterých by se francouzské dítky jazyku německému a německé jazyku francouzskému přiučily; zadržel 30 rodin, které se vystěhovati chtěly ve vlasti, poukazuje na bídu, která najmé v dělnických kruzích v Americe panuje; staral se o duchovní potřeby vlašských dělníků při švýcarských železnicích; podporoval vyhnané katolické kněze a katolíky mezi protestanty ve Švýcarsku žijící, kterým věnoval 33.380 franků. — Starokatolíci ve Švýcarsku hynou, již se to nedá popírati, neb sami ku svému úpadku se přiznávají. Na počátku bezprostředně po sněmu vatikanském bylo prý jich 70.000, kdežto nyní se jich nečítá ani 25.000. Dle statistických dat se čítá katolíků ve Švýcarsku 1.805.000, tudíž nejsou starokatolíci počtem ani 40. díl katolického obyvatelstva. R. 1877 slavili sjezd čili synodu v Pruntrutu při které generální vikář Michaud mimo jiné i toto pravil: „My všichni katolíci (?), liberalové, protestanti, freimauri, svobodní myslitelé, materialisté ano i bezbožci máme jeden obecný úkol, papeže svrhnouti a jeho přívržence zničiti. K tomu však se vyžaduje, aby všichni věřící i nevěřící našim službám Božím přítomni byli. Kdyby to nevěřícím i těžké bylo a měli při naší bohoslužbě dlouhou chvíli a i naše kázání se jim nelíbilo, nicméně se přítomnost jejich vyžaduje, aby papeženci viděli, že jest nás veliké množství.“ — Úpadek starokatolictví uznává i církevní rada Ženevská, která v okružním listu starokatolické faráře a kaplany k svědomitějšímu plnění povinností vyzývá a jim výtky činí, že služeb Božích zanedbávají, o chudé nepečují, nemocných nenavštěvují, vzájemně se tupí a pomlouvají. Pro tyto a takové příčiny není zajisté divu, že vyznání starokatolické v jednotlivých kantonech klesati počíná. — I noviny starokatolické špatné svědectví o té nové sektě vydávají. „Jest s politováním znamenati,“ tak píš, „že mnozí věřící vlašští jsou a ocháblí u víře nenavštěvující téměř nikdy služeb Božích. Unešení ziskem a zájmy osobními stali se lhostejnými v posvátném a velkém boji proti papeži a sluhům jeho. Bolestně jest nám vzdychati, když spatřujeme na vinici Páně nájemníky a ne pravé pastýře, kteří o ovečky Kristovy málo pečují.

Máme mnoho bídných sluhů, kteří nejsou hodni úřadů, ku kterým povolání byli. Již 20 kněží nás opustilo, poněvadž naše reformy se jim dobrými býti nezdály. Nesmíme se od ultramontanů příliš vzdalovati, již toho jest želeť, že u nás zrušen byl celibat duchovních a odstraněna zpověď. Liberalové nám do kostelů choditi nebudou, neb jsou ku každému náboženství lhostejní. Nám mohou pomoci jen ultramontaní, proto propast mezi nimi a námi nesmí býti široká, aby se našeho náboženství nehrozili.“ Jaká to nestydast, katolíky lákati do starokatolických modlitebnic pod záminkou, že věrouka katolíků a starokatolíků se neliší. — Tento úpadek starokatolíků mohl od každého soudného člověka předvídan býti, pro katolíky stává se však citelným, poněvadž jim ustavičně nová břemena ukládá. Starokatolíci zmocnili se katolických kostelů v Bernu, Ženevě, Curichu. Biele, Solothurnu, Orgavě a v jiných městech jakož i v dědinách. Zmocnili se farních budov a všeho katolického jmění, které od zbožných katolických předků k účelům církevním věnováno bylo. Tím způsobem donutili katolíky, že si nové kostely a nové fary stavěti musili; katolíci vydrží státními daněmi starokatolické fary, z dobrovolných příspěvků pak podporují své věrné kněze. Ano katolíci v kantonu bernském musí platiti též na starokatolickou bohosloveckou fakultu v Bernu zřízenou. Tato fakulta jest nejdražší ústav na celém světě. Pěti řádným professorům se vyplácí ročně 50.000 franků, na celém ústavu jsou však jen dva posluchači starokatolické theologie, kterým se dává státní stipendium po 1000 franků. Časem se přihlašují kandidáti i jiných kantonů, kteří však brzy Bern opouštějí. Jest tudíž kantonu Bernskému ze státní pokladny platiti na jednoho studujícího 26.000 franků ročně. Právem se tudíž říci může, že studující Bernští jsou nejdrahocennější mezi všemi studujícími na světě. O profesorech se může tvrditi, že jsou učeností i mravním životem mezi všemi professory nejlehčí. Professor Görgens pojal bohatou manželku, žije s ní v krásném letohrádku Lausannském a přijíždí někdy po železnici k přednáškám. Professor Hurtault koupil pěkný zámek v kantonu frýburském, kam se přestěhoval se svou paní a dojíždí dvakráte v týdnu v kočáře do Bernu, aby své dva posluchače učenou přednáškou, utrhačnými nadávkami katolické církvi okrášlenou, osvítil. — Brzy však takovému a podobnému řádění učiněn bude konec, neb v měsíci listopadu kantony: Basilejský, Lucernský,

Curišský, Sv. Havelský a Ženevský veřejně prohlásily, že již přispívati nebudou ani na starokatolické kněze ani na theologickou fakultu bernskou.

Ze Severní Ameriky. Nejstarší kněz Severní Ameriky a spolu nejstarší člen Tovaryšstva Ježíšova v celém světě Mc. Elroy zemřel ve Frederiku, stár jsa 96 let; 71 let byl řeholníkem a 60 let knězem. Byl současník arcibiskupa Carolla, s kterým církev katolickou v soustátí Severo-Americkém zakládal. Muž vysoké postavy, veliké tělesné síly, výtečných vloh a příkladné horlivosti na vinici Páně, který sám viděl, jak Pán církvi své v Americe žehná a jak úžasné tam vzrůstá. Jím dokázal Pán, co může působiti křehkým člověkem. Narodil se 1782 v Irsku, v hrabství Fermanagh. Poněvadž toho času katolíci irští ještě úpěli pod járem krutým, nedostalo se mu žádného vychování školního. Vláda anglická, která národ irský ozebračila tělesně, chtěla jej i duševně na mizinu přivést, proto veškeré školy uzavírala. Elroy opustil svou nešťastnou vlast, hledaje za oceánem novou otčinu. Amerika jest všem Irům druhou domovinou. Odplul z Irska r. 1703 stár jsa 21 let, přibyl po dlouhé a nebezpečné plavbě do Baltimore, odkud se obrátil do Georgetownu. Toho času byl presidentem Severních Států Jefferson, s kterým Elroy ačkoliv chudý cizinec častěji ve styku byl; jediným biskupem celého soustátí byl Carroll, muž vážný, dobrotivý a velmi vzdělaný. V Georgetownu se stal Elroy kupcem, tento stav se mu však brzy znelíbil i vstoupil do jezuitské koleje v Georgetownu. Tam pobyl 8 let; jsa 36 let stár vysvěcen byl na kněžství r. 1817. Roku 1818 přišel na svých cestách do New-Yorku, kde v starém kostele sv. Petra mši sv. sloužil. Byl to jediný kostel katolický v New-Yorku, kde se jen dva kněží katoličtí nalezali. Podobné poměry byly i ve Filadelfii, kde katolíci jen jeden kostel měli. R. 1822 byl Elroy ustanoven duchovním správcem ve Frederiku, kde až do roku 1845, tudíž 23 let setrval. V tomto čase vystavěl klášter pro sestry křesťanské lásky a kostel sv. Jana. Před odchodem svým do Georgetownu, kamž byl r. 1845 odvolán, zapravil poslední dluh na obě stavby 38.000 dolarů. Když r. 1846 vypukla mexická válka byl Elroy polním kaplanem, jediným v celé armádě, přidělen jsa pluku generála Gaylora, který hodného katolického kněze jako dobrého přítele miloval. R. 1847 odešel po ukončené válce do Bostonu k biskupu Fitzpatrickovi, který jej s otevřenou náručí přijal a duchovním správ-

cem při kostele Panny Marie ustanovil. Obtížný ten úřad, bylot péči jeho přes 30.000 katolíků svěřeno, zastával 17 let. Život jeho v Bostonu byl strastiplný, Hospodin však za přestálé útrapy žehnal krokům jeho. V Bostonu vystavěl čtyři katolické školy, jednu jesuitskou kolej a překrásný chrám „Nepoškvrněného Početí Panny Marie.“ — Asi před pěti lety počaly oči jeho velmi trpěti, zrak slábnul, až konečně Elroy zcela oslepl. Po tak namahavé práci odebral se na zasloužený odpočinek do Frederiku, kde i v Pánu zesnul, svou bohumilou duši vypustiv v ruce Toho, který mu jistě koruny spravedlnosti neodepřel.

Literární oznamovatel.

— (*Rozhled.*) Na konci min. roku ozvaly se vážné stesky, že naše literatura klesá, anobrž hyne. Dobré spisy nenalezají odbytu, kdežto špatné romány rodí se jako houby po dešti a jdou na dračku. Přihledněme k časopisům. V posledním čísle t. listu za min. rok bylo oznámeno: Kdo tomu přeje, aby „Blahověst“ se rozšířil aneb aspoň v dosavadní způsobě se udržel, račť se přičiniti o získání nových předplatitů. — „Čech“ máje nového redaktora a dáváje nyní zvláštní přílohu, přeje si jich též více. Rovněž tak vědecký „Časopis katol. duchovenstva.“ „Hlas“ v Brně zvětšil formát a nezvýšil předplatné, musel by však „pracovati se škodou, kdyby se nezískalo nových abonentů.“ „Koleda“ v Olomouci, jediný belletristický časopis na Moravě, vydává se dosud s velikými ztrátami. „Method“, časopis věnovaný umění křesťanskému, měl na konci min. roku 389 odběratelů, zajisté ne mnoho. „Opávký Týdeník“ potřebuje a zaslouhuje podpory. „Pokrok“ v Praze byl nucen zvýšiti předplatné. „Svět ozor“, jediný veliký obrázkový list český, potřebuje větší než posud podpory v obecnstvu na krytí nákladu, jakého vyžadují pěkné jeho ilustrace a celá úprava. I časopis věnovaný zájmům a pokroku včelářství: „Český včelář“ v čís. 1. t. r. dí k čtenářům svým: Každý nechť se též přičiní, aby „Č. Vč.“ vždy více přátel a čtenářů nacházel. Po těchto citátech tážeme se, daří-li se dobře časopisům? Kdo můžeš, pomáhej; nedej jim hynouti a zaniknouti.

— Nákladem Fr. A. Urbánka, knihkupce v Praze vyšly tyto spisy: „*Návod ke zkouškám fyzikálním a chemickým*“, jakož i k hotovení jednoduchých přístrojův.“ Ku prospěchu učitelstva škol obecných a měšťanských sepsal Eduard Stoklas, hlavní učitel na c. k. českém ústavu učitelském v Příboře. Se 100 vyobraze-

ními. („Bibliotéky paedagogické“ svazek XLII.) Str. 122. Cena 1 zl. 20 kr. — *Hádanky* pro mládež dospělejší.“ Sepsal a z jiných sbírek doplnil Josef Soukal, učitel. S četnými vyobrazeními. Str. 143. Cena 44 kr. („Nové knihovny pro mládež“ sv. 46.) — „*Malý vyprávěč*.“ Sepsali Štěpán Bačkora a Josef Bačkora. Druhé rozmnožené vydání. Str. 94. Cena 36. („Nové knihovny pro mládež“, řada II. sešit 4.

— „*Der Friede*“ nazývá se něm. list katolický konservativní, jenž od nov. roku třikrát v témdi vychází tiskem Cyrillo-Methodějské knihtiskárny v Praze. Se zásilkou poštovní stojí 2 zl. čtvrtletně.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Jan Brichta, admin. za faráře v Stradišti;
- p. Jan Vilím, far. v Budňanech, za faráře v Praskolesích;
- p. Ignác Matějovský, kapl. v Uhříněvsi, na výpomoc do Plaňan;
- p. Alois Novák, kapl. z Kej nazpět do Velvar;
- p. Karel Čermák, kapl. z Nov. Benátek do Kej;
- p. Gustav Láska, býv. vychovatel, za kapl. do Nových Benátek;
- p. Ant. Vlček, kapl. v Nehalozevsi, za proz. kapl. do Černoušku.

Uprázdňené místo:

Bříství, fara patron. p. Jana kníž. z Liechtensteinů, od 20. prosince 1877.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoven jest:

- p. Karel Pöhl, admin. za faráře v Újezdě sv. Kříže.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. František Srdínko, jubil. kněz, tajemník b. vikar úřadu Kutnohorského, farář a os. děkan v Solopiskách, dne 31. prosince 1877. Nar. v Svobodných Dvořích 30. září 1800, vysv. 3. září 1826, byl plných 50 let v duch. správě (10 r. kaplanem a 40 farářem) na téměř místě a sice v Solopiskách, kdež r. 1876 kněžské druhotiny slavil a d. 3. ledna t. r. v hrobě předchůdce svého pochován byl za účastenství 25 kněží, 16 pp. učitelů a velikých zástupů věřících z farní osady a celého vřkolí.

Vyznamenán jest:

- p. Karel Novák, b. vikář okresu Rychnovského a farář ve Vamberku, titulem děkana;

- p. Frant. Kozák, farář ve Branné, obdržev ex-
positorium canonic.;
- p. Dom. Pálkrábek, O. P. S., rektor a býv.
říditel gym. v Rychnově, titulem biskup.
notáře;
- p. Petr Henč, farář ve Skuhrově, obdržev ex-
posit. canonic.;
- p. Josef Hofmann, I. duch. správce v Kartou-
zích, obdržev expos. canonic.;
- p. Josef Barták, vychovatel u hrab. Thuna-
Hohensteina v Cholticích, synodaliemi;
- p. Jan Jošt, farář ve Dřitči, obdržev expos.
canonic.;
- p. Josef Nechvíle, farní admin. v Dašicích,
synodaliemi;
- p. Jan Jelínek, farní admin. v Meziříčí, syno-
daliemi.

Ustanovení jsou:

- p. Jan Nosek, admin., za faráře v Nekoři;
- p. Jan Gebert, admin., za faráře v Javorníku
(Mohrn);
- p. Alois Kopecký, katech. Vysokomýtský, za
far. v Proseči;
- p. Josef Hamerle, admin., za far. ve Dvořích
Nových;
- p. Josef Sychrovský, far. ve Rtyni, za faráře
v Něm. Prusnici;
- p. Emil Kapoun za kapl. ve Vys. Mýtě;
- p. Josef Sedláček, kaplan za admin. v Solo-
piskách.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Josef Wollmann, děkan v Kadani, správce
vikar. úřadu, dne 23. pros. 1877 (nar. v
Kadani 16. května 1822, vysv. 26. července
1847).

Vyznamenán jest:

- p. Josef Eiselt, dr. theol., supl. prof., jmeno-
ván skutečným prof. pastorálky na theol.
ústavě v Litoměřicích.

Ustanovení jsou:

- p. Vác. Albrecht, far. v Petrohradě, za děkana
v Jesenicích;
- p. Jos. Suchý, kapl. v Černoušku (arcid. Praž-
ské), za faráře v Železném Brodě;
- p. Frant. Tchischka, admin. z Jesenic do Pe-
trohradu;
- p. Štěpán Váňa, koop. za administr. v Hla-
vici, kdež
- p. Josef Baudis, farář, vstoupil na stálý od-
počinek.

Uprázdňená místa:

Hlavičce, fara patron. hrab. Waldsteina,
Kadaň, děkanství patr. městské rady,
Petrohrad, fara patr. hrab. Černína, a
Petrovice, fara patr. nábož. fondu, do 11. února.

Milodár. Na opravu chrámu sv. Jana v
Nepomuku: dp. Frant. Janda, arc. vikář a dě-
kan v Přistoupími, 2 zl.; Jan Svoboda z Tu-
choraz 40 kr.

Pozvání ku předplacení na ročník XXVIII.

„Blahověst“ na nové dvacáté osmé pouti své po vlastech českoslovanských I. P.
1878 bude opět přinášeti:

- I. Na neděle a svátky roku církevního homilie sv. otcův a učitelů církevních, krátká
rozjímání, přiměřené výklady, anebo vzdělavatelná pojednání z oboru učení o víře
a životě křesťansko-katolickém;
 - II. výklady o posvátných obřadech, časech a zřízeních církve katolické;
 - III. vzdělavatelné příběhy z života světcův a světic Božích, životopisy příkladných
výtečníků křesťanských, poučné obrazy z dějin církve katolické, obzvláště mezi
národy slovanskými;
 - IV. zprávy o životě, působení a osadách misijnářův katolických;
 - V. vypsání památných chrámův, obrazův a míst drahých srdci katolickému;
 - VI. povídky a obrazy z života, legendy, básně a písně;
 - VII. zásady a rady, výstrahy a opravy vychovatelské;
 - VIII. dopisy a zprávy o životě náboženském ve všech končinách křesťanských;
 - IX. drobnosti z praktického života; námitky a útoky protivníků;
 - X. zprávy o knihách a dílech uměleckých; přehledy literární;
 - XI. zprávy o Dědictví sv. Jana Nep., sv. Prokopa a j.;
 - XII. osobní věstník duchovenský ze všech biskupství českých.
- Předplácí se v expedici, jak v čele t. listu udáno jest.
„Blahověst“ přijímá též vhodné inserty.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů.
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní.
předplacení se
nepřijímá
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Neděle druhá po Zjevení Páně.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia.)

„Pozván jest pak také Ježíš i učenci
jeho na svatbu.“ (Jan 2, 2.)

Až do třicátého roku věku svého zůstal Pán Ježíš v soukromí, veda život skrytý a tichý. Když pak nadešla již doba, kde veřejně a zjevně jakožto zaslíbený Mesiáš a dávno očekávaný prorok vystoupiti měl, opustil bydlíště své Nazaret a odebral se k Jordánu, aby Janu Křtiteli příležitost poskytl pronésti se o tom, kdo jest beránkem Božím, snímajícím hříchy světa. Odtud odebral se s pěti učeníky svými, které byl právě k svému následování povolal, do Kány, městečka Galilejského, a byl tam i učenci jeho pozván na svatbu. Pán toho pozvání neodmítnul, ale sám i s učeníky svými v svatebním veselí podíl bral. Toto účastenství Páně při hodech svatebních není pro nás bez významu. Vidíme tu jasně, že Spasitel náš nezapovídá radovati se; a na omylu byl by velikém, kdo by soudil, že ctnost a bohabojnost s radostí se nesnáší. Kdo byl ctnostnější, kdo bohabojnější, nežli P. Ježíš? A hle, přece jej vidíme, an podíl bere v svatebním veselí v Káně Galilejské. Příklad Páně učí nás zajisté že můžeme a smíme se radovati. Než, jaké mají býti radosti a vyražení naše?

Svaté naše náboženství nezakazuje nám pozemských radostí; to zřejmě vysvítá nejen z výslovných výpovědí písem sv., ale i z příkladů, jež nám poskytují v hojnosti svaté dějiny. Tak žalmista Páně v písních svých opěvuje radost spravedlivých, a na mnohých místech vybízí k plesání říka: „Radujte se v Hospodinu a plesajte spravedliví, a honoste

se všickni“ — a opět jinde: „Veselte se spravedliví v Hospodinu, na upřímné přísluší chválení.“ A v novém zákoně často mluví Pán a Spasitel náš o radosti zvláště té, která plyne z čistého zdroje lásky k Bohu a bližnímu. Promluviv k učeníkům svým v podobenství o vinném keři a o svém s nimi spojení, budou-li zachovávatí přikázání jeho, jako on zachoval přikázání Otce svého nebeského, řekl jim: „Toto mluvil jsem vám, aby radost má byla ve vás, a radost vaše byla plná“ — a po druhé: „Až dosud jste za nic neprosili ve jménu mém: prostě a vezmete, aby radost vaše dokonalá byla.“ A jako božský mistr, podobně učí jeho apoštolé. „Radujte se s radujícími“ — píše sv. Pavel Římanům, a v druhém listu ke Korintským dokládá: „Naposledy, bratři, radujte se, dokonali buďte,“ tak i ke Galatům: „Ovoce pak ducha jest: láska, radost, pokoj.“ Týmž způsobem píše miláček Páně sv. Jan: „A toto píšeme vám, abyste se radovali a radost vaše byla plná.“ Ano radost duše, radost v Pánu Bohu jest jedinou pravou radostí. Takovou radostí zaplesala blahoslavená Panna, když po zvěstování andělském navštívila svou příbuznou Alžbětu, aby jí tuto radostnou událost vyjevila, řkouc: „Zplesal duch můj v Bohu, Spasiteli mém, že shlédl na ponížení dívky své; nebo aj od této chvíle mne blahoslavenou nazývati budou všickni národové.“ Takou radostí roznítilo se srdce nábožných žen, jdoucích ku hrobu Páně, když Ježíše spatřily, an vstal z mrtvých; takou radost cítili svatí apoštolové, když Pán uprostřed nich vstoupil; takou radost měli věřící, když užřeli sv. Petra, za nějž právě modlitby konali, ze žaláře vysvobozeného; tak se radovali v Pánu všickni

svatí a svěťice Boží; tak se radují vždy všickni bohabojní lidé. — I můžete, jj. m., již z těchto slov a příkladů seznati, jaké as mají i vaše radosti býti. Především musí býti radost sama sebou dobrá, bohumilá, musí býti všeho prázdna, co by Bohu se nelíbili mohlo, všeho prosta, čím by snad velebnost božská se uraziti mohla; i nejmenší stín hříchu musí býti od ní vzdálen, ona musí býti mravně přesná, a takovou radost nazýváme čistou.

— Když za jarního dne vyjdeš si, j. m., do Boží přírody; když na modrém nebes blan-kytu pozoruješ láhodný svit slunečních pa-prsků, jež příjemným teplem se tě dotýkají; když čerstvý, oživující vzduch plným douš-kem ssaješ a volně se ti prsa šíří a srdce v nich mocněji tluč; když oko své na svěží zeleň bujného osení upřeš a tím pohledem zrak tvůj okřívá; když dojemné písní skřívánka nasloucháš a u sebe si pomyslíš, jak krásně to malé ptáče Tvůrce svého velebí; když pohlédneš na kvítka polní, jež Bůh tak pestře odívá, že ani Šalomoun ve své kráse jim se nevyrovná, a když zkoumavým okem je pozoruješ, jmenuješ a seřaduješ, aneb když patříš na tisíce broučků, jež na své cestě potkáváš a pozoruješ, jak každý i nejmenší tvor za cílem svým se ubírá; — slovem, když vejdeš ve velebný chrám přírody, a všechny poklady, jež v nekonečné kráse před tebou otvírá, zříš, nad nimi žasneš a z nich se raduješ, a když při tom nevýslovný blahý pocit srdce tvé prochvívá a v duši tvé se bezděky ozve hlas modlitby: Jak mocný jsi, o Bože, na nebi! jak nesmírná velebnost a nestíblá dobrota Tvá! — pak radost tvá, j. m., jest čistá a bohumilá. — Aneb když na tichém místě si zasedneš a knihu dobrou vezmeš do ruky a v ní čteš, jak ctnost vítězí nad nepravostí, jak Bůh nešťastným potřebné pomoci přináší; když vezmeš knihu a v ní nových věcí do oboru tvého učení sahajících se dočítáš, z ní se poučuješ a zdokonaluješ; a když knihu odloživ o přečteném předmětu přemýšlíš a z toho se raduješ, pak věz, že radost tvá jest čistá a bohumilá. — I nevinná bra, kterou v náležité míře a za účelem dobrým provozuješ, nemůže se Pánu Bohu nelíbiti. A tak jest na sta jiných a podobných radostí, jež uslechťují, srdce blahým pocitem naplňují a duši k chvále Svrchovaného vybízejí. Rci tedy, j. m., rci upřímně a otevřeně, zdaž v takových radostech nalézáš zalíbení? zdaž takovým způsobem vyhledáváš svého vyrazení, své rozkoše? Či vyhledáváš snad ku svým zábavám místa, kde by oko tvých představených tě nepozorovalo? Či snad si libuješ v hrách a vyra-

ženích, jež ti zapovídá školní řád z příčin moudrých a pro tvé vlastní blaho veledůležitých? Takové radosti nejsou čisty a bohumily; za nimi skrývá se hřích, a dřív neb později objeví se k tvému vlastnímu ustrnutí jedovaté ovoce, jež zraje na stromu zapověděném. — Jako pečlivě dbáti jest nám o to, aby radosti naše byly čisty, tolikéž hleděti musíme k tomu, abychom jich užívali jen tenkrát, nejsou-li povinností našim na újmu. Jen po vykonané práci sladké jest odpočívnutí. Protož vykonejte vždy nejprve povinnosti své, pracujte dříve své úkoly, a teprve pak pomýšlejte na vyrazení svá. Vždyť práce sama, směřující k vašemu vzdělání, nemá býti pro vás leč radostí; teprv po dokonaném díle, po ukončeném denním úkolu hleďte se vyraziti, na myslí pookřáti a síly své k nové práci osvěžiti. Jen tehdy můžete a smíte spokojeně a srdcem opravdu veselým se pobaviti, jestliže radost nezkalí vám výčitka, že jste povinností svých zanedbali. — Ano, jj. m., to vězte a pro celý život svůj si pamatujte, — právě svědomité vykonávání povinností jest nejvznešenější radostí vnitřní, jest nejblazeňější pocit, jenž srdce naplniti může a jemu všechny ostatní radosti nahrazuje. Rcete sami, co může radostnějšího býti pro žáka, než vidí-li, jak denně prospívá, jak každým dnem obor vědomostí svých rozšiřuje a ustavičně se zdokonaluje? Co může více radostí jemu působiti, než znamená-li, že učitelové a představení jsou s ním spokojeni? Jaká to radost, jaká čest, když si toho svou pilností, pozorností a mravním chováním zaslouží, aby ho pochválili? Může-li býti dojemnější radostí, než když dobrý žák svým milým rodičům ukáže, že nepřinášejí obětí pro něho nadarmo, že není zklamána jejich naděje, již v syna svého skládají? Která radost pozemská zvaží jen jediné to slovo, které pilný, mravný žák čte na rtech svého starostlivého otce, v očích své laskavé matky: Milý synu, jsem s tebou spokojen! Mé dobré dítě, zůstaň jen tak hodným! — Nuže tedy, víte nyní, kde jakých radostí vyhledávati a kdy jich požívatí máte. Proto jen ještě připojuji slova sv. apoštola: „Radujte se vždycky v Pánu.“ Amen.

Radulfa přijmím Vrouciho

dvě homilie (z r. 1100)

na den Obrácení sv. apoštola Pavla

II.

„Řekl Šimon Petr k Ježíšovi: Ať, my jsme opustili všechno a šli jsme za tebou: což tedy nám za to bude?“ (Mat. 19, 27.) A osta-

tní. Tři jsou části tohoto evangelického čtení. Především praví svatý Petr k Ježíšovi, co pro něho učinil, dále se jeho táže, co dobrého mu z toho vzejde? a konečně odpovídá jemu Pán na tuto jeho otázku. Svatý Petr naznačuje to, co pro Krista učinil, v slovích následujících: Aj, my jsme opustili všecko a šli jsme za tebou. Jelikož sv. Petr neměl na tomto světě žádného bohatství, ale jen z řemesla rybářského jakž takž se vyžíval, praví, že všecko opustil, jelikož nejen lodičku a síť opustil, ale i všelikou žádost po zisku a výdělku. Dává tím na srozuměnou, že tak velikých věcí opustil, jakých sobě přátel a žádáti mohl. Všecko tedy opustil ten, který i toho nejmenšího, co měl, zanechal, ano i žádost po něčem docela se sebe složil. Rozdílná zajiště jesti to věc, zřeknutí se žádosti anebo nějaké věci. První věc vyžaduje zákon, druhá věc se nám jen odporoučí a radí. Zanechati žádosti jsme totiž zavázáni příkázáním. Zanechati však věci nejsme povinni, ale radí a schvaluje se nám tak učiniti. Nezanedbáme-li žádosti, propadáme odsouzení; nezanedbáme-li však věci, proto odsouzení nebudeme, ale jí obtěžování budeme. Jsou někteří, jenž zanechávají i žádost i věc; jiní zanechávají žádost, ale ne věc, a jsou opět někteří, jenž opouštějí věc a ne žádost. Žádost i věc opustili apoštolové a jejich následovníci, kteří i žádost po majetku zcela od sebe zamítli a všeho i toho nejpotřebnějšího se odrekli; k těmto praví Pán: Nenoste s sebou měšce, ani mošny, ani obuvi. (Luk. 10, 4.) atd. Tito musí býti naplněni tak velikou důvěrou v Boha, že kdyby i ničeho sebou neměli, přece se domnívají a se důvěřují, že Bůh v prozřetelnosti své na nicem jim chyběti nepustí. Proto praví Pán: Když jsem vás poslal bez měšce a bez mošny a bez obuvi, zdalíž jste v čem nedostatek měli? A oni řekli: V nicemž. (Luk. 22, 35. 36.) Což odporuje zřejmě klášterníkům, kteří když všeho opustili, nicméně opět se vrací, žádosti k tomu jsouce puze, k mošnám a měscům a tím horšími se stávají kněží světských, kterým takové věci dovoleny jsou. — Žádost však, ne ale věc opouštějí dobří kněží světští, kteří všecku zapovězenou žádost opouštějí, ale věci, kterých nevyhnutelně mají zapotřebí, sobě ponechávají. Nebo věci přebytké podržovati, jest pro každého věci škodnou a neužitečnou. Kdo tedy věci přebytké neb docela zbytečných má, nechť je mezi sirotky, vdovy a chudé rozdává, aby se snad nestal vinným za příčinou nedostatku tolik hynoucích duší, které mohl zachovati

z těch věcí, jichžto měl nadbytek. Proto praví sv. Jan Křtitel: Kdo má dvě sukně, dej nemajícímu: a kdo má pokrm, učiň tolikéž. (Luk. 3, 11.) Nebo podle výpovědi sv. evangelisty Jana: Kdoby měl statek tohoto světa a viděl by bratra svého, an trpí nouzi, a zavřel by vnitřnosti své před ním; kterak láska Boží zůstává v něm? (I. Jan. 3, 17.) — Věc však, ale ne žádost opouštějí lakomci, kteří, ačkoliv buď nemohouce bohatství podržeti aneb následkem pádu smrti bohatství ztrácejíce, ani když umírají, ani v poslední hodině chudým je odkázati nemohou, o nichž psáno jest: A zanechají cizím zboží svého: a hrobové jejich (jsou) domy jejich na věky. (Žalm 48, 11. 12.) Protož Petr, kterýž všecko i žádost i to, čeho mu bylo nevyhnutelně zapotřebí, zanechal a opustil, v pravdě pravil: „Aj, my jsme opustili všecko a šli jsme za tebou“: nazí za nahým, za poslaným posláním. Jako by chtěl osvědčiti: Nenásledovali jsme tebe, jak to mnozí činí, pro zisk většího bohatství vezdejšího, kteréhož ty nemáš, ale jediné a pouze pro tebe.

Následuje část druhá, v které se Petr táže, co dobrého mu z toho vzejde, když dí: „což tedy nám bude za to?“ Jako by řekl: Příkaz tvůj, radu tvou a tvůj příklad jsme následovali, která jest ona odměna, jakouž jsi nám slíbil říka: Chceš-li dokonalým býti, jdi, prodej co máš, a rozdej chudým, a budeš míti poklad v nebi. (Mat. 19, 21.) Než vložka ta slůvkem spojky „tedy“ nepochází ze závaznosti a povinnosti, ale spíše ze zaslíbení. Neudělí totiž Bůh vyvoleným svým život věčný proto, že oni jej sobě zasloužili, ale proto, že jim jej dobrovolně přislíbil: ne ze skutků spravedlnosti, jak dí apoštol, kteráž jsme my činili, ale podle svého milosrdenství spaseny nás učinil. (Tit. 3, 5.) Proto nepraví zde Petr: Čím se nám odměníš? ale praví: „Což tedy nám za to bude?“ nebo čeho dosáhneme z tvého zaslíbení? Velmi dobře praví co, neboť to, co zde na světě obětujeme neb opouštíme pro Boha, nelze přirovnati k tomu, k té odměně, jakouž někdy od něho obdržíme, poněvadž vezdejší věci jsou něco malicherného, pomíjejícího a nestálého, ony pak věci na věčnosti něco velikého, trvalého a věčného.

Následuje třetí část, v které Pán na otázku Petrovu takto odpovídá: „Amen pravím vám, že vy, kteříž jste následovali mne, v druhém narození, když seděti bude Syn člověka na stoličce velebnosti své, budete i vy seděti na dvanácti stolicích soudíce dvanáctero pokolení israelské.“ Tímto potvrzujícím

slůvkem „amen“ ujišťuje Bůh, že to, co přislíbil, skutečně se stane a jest to jako přisaha Boží toho, že „vy jste,“ jak praví, „opustili všecko.“ Poněvadž však mnozí pro marnou slávu aneb z pýchy a okázalosti všecko opouštějí, jako Sokrates a Diogenes učinili, kteří i toho nejpotřebnějšího zanechali, proto dokládá, že „vy jste následovali mne,“ což jest věřícím vlastní, „v druhém narození,“ to jest při vzkříšení, které proto nazývá se druhým narozením, poněvadž my, jenž porodem rodíme se k životu smrtelnému, potom z mrtvých vstáním znovu se zrodíme k životu věčnému. „Když seděti bude Syn člověka na stoličce velebnosti své, budete seděti i vy.“ Jako by chtěl říci: Vy, kteří jste nejen mé přikázání, ale i mou radu a příklad můj následovali, tak podlé toho, jak kdo jednal, se mnou seděti budete. Vyrozumívá se zde skrze dvanácte stolic soudní moc všech spravedlivých, jako skrze dvanáctero pokolení všickni ti se vyrozumívají, kteří budou souzeni. Jiné ani Pavel, kterýž dí, že anděly souditi bude, nebude souditi, ani jiní od dvanáctera pokolení souzení nebudou. Ale souditi bude sám jediný Pán mocí svou, jakožto Pán a soudce. Apoštolové souditi budou toliko souhlasem, jako přísedící a radové v radě. Jinde praví Pán, že též dobří a spravedliví souditi budou, porovnávaje totiž lepší jejich skutky, řka: Muži ninivetští stanou na soudu s pokolením tímto, a odsoudí je: proto že pokání činili ku kázání Jonášovu. (Mat. 12, 41.) (Luk. 2.) „A každý, kdož opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce, neb matku, neb manželku, neb syny, aneb pole pro jméno mé, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.“ Jako by řekl: Nejenom vy, kteří jste všecko opustili a mne následovali, obdržíte ode mne slávu věčnou, ale i všickni ostatní, kteří méně učinili, kteří zároveň s žádostí, když ne všecko, tedy alespoň něco ze statků pozemských z lásky ke mně opustili. Ačkoliv tito nebudou mít tak velikou moc při souzení, jako vy, nicméně přece stokrát více vezmou a životem věčným vládnouti budou. Ale proč pak, bratři moji, přislubuje zde Pán odměnu těm, kteří pro něho otce, neb matku, neb manželku opustí, kdežto jinde poroučí: cti otce i matku a kdoby zlořečil otci neb matce: smrtí ať umře? (Mat. 19, 29. Mar. 7, 11.) a když poroučí, aby manželka neopouštěla muže? (Mat. 15, 4. Kor. 7, 10.) Nechce však Pán, aby kdo pro něho odřekl se přirozenosti a lásky k otci neb matce, ale aby se odřekl tělesných chťů, poněvadž na cestě Boží nanejvýš nám překážejí. Což

přečasto se stávalo za prvních časů křesťanských, že věřícího otec, neb matka, neb manželka nevěřící z cesty Boží strhovali. Jestliže tedy tělesné chťe k otci, neb matce, neb manželce výše vážil nežli k Bohu, nebyl Boha hoden, jak on sám praví: Kdo miluje otce neb matku více nežli mne, není mne hoden. (Mat. 10, 37.) Nepraví, kdo miluje otce neb matku pro mne, aneb dle vůle mé, ale praví „více nežli mne“, aneb proti mně. Proto, bratři moji, kdykoliv rodičové naši hledí nás od cesty Boží odstraniti a my nemůžeme získati je pro Boha, ale když oni hledí nás získati pro tento svět, musíme je opustiti, abychom spolu s nimi nezahynuli. Proto dí božský Spasitel: Nedomnívejte se, že jsem přišel pokoj poslat na zem: nepřišel jsem poslat pokoje, ale meč; přišel jsem zajistě, abych rozdělil člověka proti otci jeho, a dceru proti matce její a nevěstu proti tchyni její. (Mat. 10, 34. 35.) A sv. Jarolím dí: Kdybys chtěl odebrati se na poušť a otec tvůj bránil tobě ve dveřích, odstrčiv jej ubírej se dále. Toť lastnost a povaha pobožnosti, že v této věci jest ukrutná. Jestliže ale rodiče nás nezdržují od cesty Boží docela, ale jen poněkud nám překážejí, a nám kyne naděje, že je Bohu získáme, nemáme jich opouštěti, ale spíše láskou a vlídným s nimi obcováním k Bohu je máme vésti. Proto dí sv. Pavel: Má-li který bratr manželku nevěřící a ta svoluje s ním bydleti, nepropouštějž ji a má-li která žena věřící muže nevěřícího, a ten svoluje s ní bydleti, nepropouštějž muže; nebo posvěcen jest muž nevěřící skrze ženu věřící, a žena nevěřící jest posvěcena skrze muže věřícího. (1. Kor. 7, 12—14.) Neškodí to totiž, ale spíše prospívá tomu, kdo od své dokonalosti upouští proto, aby získal duši bližního svého, jakož praví sv. Pavel: Učiněn jsem mdlým (jako) mdlý, abych mdlé získal. (1. Kor. 9, 22.) Co pak dále praví, že kdo opustí vše pro jméno jeho, stokrát více vezme, nesmíme rozuměti ve smyslu Židů a kacířů, kteří se domnívají, že vše to, čeho zde na světě pro Boha se odřekli a zanechali, na onom světě v stokrát větší míře obdrží, neohlížejíce se na to, jak neslušné ano jak hanebné to jest, že ten, kdož pro Krista jednu manželku opustil, na onom světě jich za to sto obdržeti doufá. Těmi však slovy naznačuje se nám, že stokrát nám nahrazeny budou věci ty, které jsme pro Boha opustili neb které jsme jemu obětovali. Co ale jiný evangelista praví, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude, zřejmé jest. Kdo totiž všechny časné, pozemské statky pro Krista opustil, stonásobně již

zde na zemi odměnou obdrží milost ctností. Ale i časné stonásobně odměněn bude, poněvadž za pomoci a přispěním Božím, který vše dosadí, bude jako nic nemající, ale všemi věcmi vládnoucí. (2. Kor. 6, 10.) Stokrát jest totiž lepší a milejší, míti všecko bez starosti a strachu, nežli se starostí a strachem. Protož, bratři moji, jestliže jest potřeba, buď abychom opustili všecko vezdejší my, aneb aby opustilo všecko nás, poněvadž když nás věci vezdejší opustí, škodu z toho máme a ne prospěch a odměnu, zanechme jich dříve, nežli ony zanechají nás; a jestliže nemůžeme zanechat věci potřebných, zanechme alespoň přebytných a vydávejme je na zpomožení vdovám, sirotkům, nemocným, uvězněným a k jiným dobrým skutkům; ale i těch věcí, kterých potřebujeme, pokud možná se vzdalujeme, v jídle a pití a jiných potřebnostech se umírnujeme, abychom bez žádosti a strachu zde živi byli, „jako nic nemající, ale všemi věcmi vládnoucí,“ prikázání, radu a příklad Kristův následujeme, abychom, nemohouce souditi s apoštoly, alespoň od apoštolů přisouzený obdrželi život věčný, čehož dopřejž nám Pán a Bůh náš Ježíš Kristus, jenž s Otcem a Duchem svatým živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Přel. Jos. Svoboda.

Upřímná slova.

27. Osud všech.

Smrt svou obět bere všude;
vymínut by byl jen jeden,
snadno mnohý byl by sveden,
on že asi druhým bude.

28. Všem se nelze zachovati.

Kdo chce přízeň všech mít lidí,
často opak u všech klidí.

29. Síla duchovní.

Snadno klesá síla těla
strasti žití zachvácená,
na pomoc kdy nepřispěla
síla duše nezlomená.

30. Proč zde trpí spravedlivý?

Proč zde trpí spravedlivý?
Proto, proč i zisku chtivý
zapírá se, snáší strasti;
šlechetný má zisk zde větš, —
klidnou mysl v nebezpečí,
věčnou mzdu pak v nebes vlasti.

31. Bdělost.

Pamatuj, že v stálém boji
musíš válčit o ctnost svoji,

neb vždy, ve stáří i mládí,
člověk žes jen se prozradí.

32. Bůh je spravedlivý.

S nebem chceš jít k zápasu,
kal a zášť jsou tvoji zbraní! —
Pomni, že jen do času
shovívá Bůh a pak raní.

33. Poslední soud.

Minou chvíle, minou léta,
minou bludy, klamy světa;
a Pán zjeví napsanou
knihu dějin nestrannou.

34. Marnivému.

Stále nám tu hrdě hudeš
čím jsi! — víš však, čím kdy budeš?

35. Už se, pak suď!

Hanou předků snahy, slávu
stíhal nové doby citel;
„už se, pak suď!“ děl mu přítel,
klada před něj — dějepravu.

36. Glossy k písni.

„Jíst a pít a vesel být,“ —
tak že vy zde žítí chcete?
Jenom k tomu přibásněte:
„těžce stonat, bídně mřít.“

„Jíst a pít a vesel být,“
zda též nedovede zvíře?
Ty však, člověče, v svaté víře
pro nebe zde musíš žít.

37. Zápasem k vítězství.

Bez práce a utrpení
žádného vítězství není;
rozkoše a chvíle hravé
nevypodí reky pravé.

38. Osud spravedlivých.

Cesta k nebi cesta kříže;
ti, jenž po ní kráčet chtěli,
nikdy k cíli nedospěli
bez zkoušek a bez obtíže.

39. Kniha srdce.

Mnohé knihy s velkou píli
pročetli a promyslili;
ó kéž také znali by
srdce s jeho záhyby.

40. Mrzáci duševní.

U některých shleďáš lidí,
zrak že mají, aniž vidí,
sluch že mají, aniž slyší,

srdce mají, aniž cítí,
a k té věčné blaha říší,
ač jsou zdraví — nechť jíti.

41. *Co pro Bůh dám, napřed mám.*

Čeho my se odříkáme,
za ztracené přec nemáme,
pro Boha co zde kdo ztratí,
Bůh mu stonásobně splatí.

42. *Za jitra.*

Již zvonek zvučí, ptáče již pěje,
jitřenka zlato po horách seje;
ty sepní ruce, s prací svou prodli,
a Bohu děkuj, k Němu se modli.

43. *Večer.*

Již je večer! Z toho nitra
za „dnes“ děkuj, pros o „zítra.“

44. *Největší strast.*

Nemáš přátel, klidu, zboží,
ani požehnání Boží,
nemáš komu povzdechnouti:
ó, pak musíš zahynouti.

45. *Nejlepší pomník.*

Jaký to pomník, účtu jak budí,
jméno tvé vděčně v srdci kdy nosí,
a za tvé blaho nebe kdy prosí:
sirotci, vdovy, dobří a chudí.

46. *Prozřetelnost Boží.*

V ústech světa „osud“, „štěstí“,
planým jenom jménem jesti,
kdo však zkoumá život lidí,
pozná, jen Bůh že vše řídí.

47. *Modní učenci.*

Cestu k nebi zřídka nyní
v učenců bys našel síní;
pýcha tam, jenž válčí s Bohem,
boříc nebe v srdci mnohém.

48. *Kazatel bez evangelia.*

Něžná slova! Ach že tolik málo
o Kristu v nich, Jeho službě stálo,
o víře že výrazové krásní
beze víry byli — zvučnou básní.

49. *Předčasné vzdělání.*

K divnému jsme pokroku dospěli,
jenž mrav plaší z učebních i síní;
děti když se učí, znají, činí,
co jen druhdy muži znáti směli.

50. *Odvaha křesťanů.*

Hrůzou když vše počne lkáti,
Bůh-li s tebou, proč se báti?

51. *Odporná mínění filosofů.*

Pravdu teprv, moudří světa,
ve knihách svých hledat chcete?
Ach, než tam ji vynajdete,
po pravdě by bylo veta.

52. *Liché umění.*

„Umy kvetou!“ — v svět se hlásá
ach, že umělym se stává
lidu blahů, štěstí, sláva,
lidu mrav i jeho — spása.

53. *Pýcha pokořuje.*

Pýchou svojí a hrdostí
nedodáš si důstojnosti;
pravěť úcty jen požívá,
ctihoden kdo ctnostmi bývá.

54. *Trpělivost.*

Nemoc mnohá, trpké věno,
dědy jež nám zůstaveno,
kdykoli nás svírá tíží,
trpělivost, ctnost ta těžká,
příspěti nechť neomešká
s úlevou svou v jejím kříži.

55. *Obraz pýchy a chlouby.*

Aj, co tamo slunce září
stkví se; že až oko slepí?
Obraz je to chloubných tváří, —
lesklé, prázdné ze skla stěpi.

56. *Pokoj světa a pokoj Boží.*

Pokoj světa — netrvá a nespokojí,
Pokoj Boží — oblaží i v krutém boji.
(Pokračování.)

Horní a dolní.

Obrazek ze života. Napsal Vojtěch Pakosta.

II.

Výroční trh čili jarmark na sv. Vavřince
tak zvaný „letní“, ač připadal v čas žní,
býval nejživější a nejhlučnější. Kramáři a řemeslníci, kteří nabízeli svou výrobu na prodej, sjeli se se všech stran a měli dobrý odbyt.

Hospodáři kupovali věci, jichž bylo právě v ten čas, neb pro příští podzimní dobu potřebí, jako: kosy, srpy, hrabice, věječky, řešeta a řícice. Kdo měl peníze, zásobil se věcmi na zimu již nyní, které by byl na příštím jarmarku na sv. Martina dostal sice také, ale mnohem draže, pamatuje na přísloví: „V letě nejlépe ukoupí člověk kožich.“

Hospodyně zase, poněvadž se již do obžinek žádný jarmak neodbýval, musely se

zásobiti potřebným nádobím do kuchyně. Sháněly se po pěkných a trvalých hrncích, pekáčích a pánvích, vybíraly si struhadla, sýtká a vařečky.

Znamý potkává známého, vítá se s ním vzájemně na jarmark, ptá se ho, jak se mu daří, co bude kupovat, radí se s ním, kde by se dalo nejlépe ukoupit. Všeobecný stesk na velkou drahotu a na málo peněz. Je „před novým“ a tu se peněz obyčejně nedostává. Hluk, křik a hlomoz po celém náměstí, že není vlastního slova slyšeti. Kramáří křičí, volají a lákají každého, kdo se u jich krámu zastavil, aby šel kupovat. Vychvalují zboží do nebe, smlouváním a křikem již ochraptěli. Nechce-li dát kupující co žádají, staví se uraženými a rozzlobenými. Hází předměty po krámě, zařikají se, že věc, již ku koupi nabízejí, dají za darmo, nestojí-li, zač ji vycenili.

Členové rodiny, známí a přátelé, jenž společně na jarmark přišli, se v této všeobecné vřavě ztratili. a každý se zastavil a zadíval jinde. Na horním náměstí jest jako pro zotavení mysli a zábavu velkých i malých velká podívaná, až vlasy vzhůru vstávají. Na dvou tyčích jest roztažen veliký kus plátna a na něm křiklavými barvami vyobrazen „veliký mord,“ který se „roku tohoto“ stal v zemi České. Otec — kořala, přišel v noci opilý domů, a zabil svou ženu a tři děti. I to nejmenší vytáhl z kolébky, aby je rozdranzíroval. Krve tekly celé potoky, které jsou na obraze věrně podány. Písníkář s rozhalenou vestou, s červeným šátkem na krku a s ošumělým kašketem s kokardou, opěvá strašný ten mord, okazuje rákoskou na obraze a provázeje vše přiměřenými posuňky, tak že každý, kdo se naň podívá, onoho kořalu snadno pozná. Písníčkárka s holkou jej chraptícím a vřiskajícím hlasem doprovází. Muži se zastavují a vrtí hlavou, co všechno se nyní ve světě může státi. Ženské se nad tím malým ubožátkem v kolébce až rozplakaly. Jako z pozadí křičí a přehlušuje písníčkáře ubohý žebrák, slepý od narození, prose za Boží almužničku. S ním v křiku závodí vedle sedící soused chromý na obě nohy.

Dlouhé chození v davu lidstva, dívání a poslouchání unaví a utrmácí zvláště za parné doby letní.

Kdo má již nakoupeno, svazuje věci do uzlu, skládá je do nůše, nebo do košku, jež si byl již z domova přinesl, anebo teprve v městě koupil, a ohlíží se po nějakém občerstvení a posílnění na zpáteční cestu. Nad to se musí o jarmarku, kde se vydá

tolik peněz, také něčeho užiti. Zakončením jarmarkové slavnosti jest chůze do hospody, aby se něco pojedlo a vypilo.

V hostinci na náměstí „u Slunce“ jsou obě světnice plny hostů. Jedni odcházejí, druhí přicházejí. Skládají u dveří nůše a zavazadla, ohlízejí se po známých a hledají si u stolu místo. Živý hovor, hluk a smích rozléhá se v obou světnicích. Pro kouř z dýmek a z doutníků nepozná jeden druhého ani na několik kroků. Přece jest tam ale příjemno a mnohemu se odtud ani nechce. Z kuchyně páchne příjemná vůně rozličných masitých pokrmů. Hostinský jest spolu řezník a žena jeho dobrá kuchařka. Dnes mají oba plno práce. Hostinský v bílé zástěře běhá všecek určen a obsluhuje hosty pivem i pokrmy, pomáhá mu tovaryš i učedník a sotva všichni dostačí. Hostinská se ohání se služkami v kuchyni. Pivo jde jako na dračku, neboť jest velké horko a mluvením a chůzí vyschlo v hrdle.

U dveří bříká slepý harfeník na rozladěnou harfu a harfenice při tom zpívá srdcelomnou píseň „o dvou zamilovaných.“

Mlynář z „horního“ již také nakoupil a sedí „u Slunce“ se ženou a synem za okrouhlým stolem v druhé světnici. Hostinský si ho váží, neboť u něho bývá často, tím více dnes, když přišel s celou rodinou. Vyhradil mu první stůl, a ač jsou všechny stoly těsně obsazeny, mlynáři místo ještě zbývá. Hledí je uchovat pro známého sládku ze sousedství, který mu slíbil, že za ním, až si věci v městě pořídí, k Slunci přijde.

Sládek nepřicházel, vešli ale hosté jiní a sice mlynář z dolního se ženou a Johannou. Ohlíží se po nějakém stole, všude obsazeno. Jde do druhé světnice, pohlédne ke kulatému stolu a spatří svého soupeře. „Nerekl jsem že zde bude? Vy máte vždycky svůj rozum!“ utrl se rozdurděně na ženskou jej provázející. „Pojďte!“ vybízí ženskou k odchodu. Mlynářka jej zatahla nepozorovaně za kabát, aby nedělal ostudu a zůstal.

„Vítám vás mlynáři! — Ó místa dost, jen sedněte — zde u „kulatého,“ schválně jsem jej pro vzácnější hosty vyhradil,“ přivítal hostinský Čápa, ukazuje na stůl, za nímž seděl Košťál.

„Zde sousede!“ — vybízel zároveň s hostinským Košťál, děláje místo. „Má přijíti sice ještě sládek, ale nedělá nic, doufám, že se všichni seznáme.“

S očima k zemi sklopenýma, ani hrubě nepozdraviv přisedl dolní za kulatý stůl a přisedly i ženské. Bylo to pro něho trapné postavení. Byl mrzut, litoval, že vešel a ra-

ději by se byl viděl se svým soupeřem u zeleného stolu v soudní síni. Stavěl se hodně zarytým a čekal, aby horní začal nějakou rozmluvu, či lépe hádku, která by za sebou potáhla proces, jímž by jej mohl přivést do žaláře. Horní dlouho nezačínal. Za to ale ženské, jimž mlčeti bývá největším trápením, daly se hned do hovoru, ano což ještě více, Václav začal baviti se s Johankou. Starý seděl jako na žhavém uhlí. Okusil piva, nechutnalo mu, zdálo se mu jako pelyněk.

„Nechutná?“ tázal se horní.

„Ne!“ — odpověděl úsečně dolní.

„To proto, že sem málo kdy přijdete, již jste mu odvykl. Nevím, proč se „Slunci“ vyhýbáte, jako byste se ho štítli.“

„Hospodě se nevyhýbám, ale vyhýbám se vám,“ řekl přímo dolní.

„To mne bolí,“ pravil upřímným hlasem horní. „Bývali jsme vždy dobrými sousedy a mohli bychom jimi býti zase. A naše děti, — podívejte se na ně, tuto sedí, — nejsou-li jako pro sebe stvořeny? Můj syn mi již několikrát říkal, že vás navštíví, já mu to však zrazoval, že promluví dříve s vámi.“

„Ha! to by ještě tak scházelo!“ zasmál se posupně mlynář, „snad abychom byli dokonce příbuznými. Voda a oheň se nikdy nesloučí a nespřátelí. Mám jen jedinou dceru, ale to vám povídám, že kdyby to, co jste zde řekl, se stalo, uvázal bych jí raději kámen na krk a pustil vodu všemi čtyřmi stavidly, až bude největší povodeň.“ —

Johanka se při těch slovech zachvěla, a Václav zbledl. Mlynářka napomínala muže, aby se mírnil a nemluvil tak rouhavě a nesmyslně řeči.

„Nač tu máme sedět?“ řekl mlynář nevrle, aby se všem pokusům o smíření vyhnul; „půjďme domů! Kdo ví, co se může dnes ještě stát.“ Podíval se oknem na oblohu a zamlčel se.

„Pojďte s námi!“ nabízel se horní.

„Však my dojdeme!“ odbyl ho dolní.

Horní vstal, přistoupil k oknu a díval se na ulici. Najednou jako by jím bylo něco trhlo se obrátil, sebral klobouk, neřekl nikomu ničeho a odešel.

Na obloze, která byla až dosud jasná, srážely se mraky a v dálce zaduněl hrom.

„Blíží se bouřka. Půjďme domů!“ vybízel jeden druhého, kteří byli spolu na jar-mark přišli.

„Kde je otec?“ tázala se mlynářka z horního Václava, když se Košťál dlouho nevracel.

„Nevím kam šel, snad hledá sládku,“ odpověděl syn.

„Šel hledat sládku!“ — usmál se v duchu dolní. „Chytrá liška! spatřil mračna a vykradl se jako podloudufk, aby v čas dorazil domů a svalil na mne vodu. Což pak záleží takovému zákeřníku na cizím majetku a životě? Chtěl mne již jednou utopit, poněvadž mu ale sklaplo. myslí si, že se mu to podaří podruhé a sice šťastněji. Ale nepodaří se mu to! Při sám Bůh!“

Mlynář chopil sklenici a vypil jedním douškem.

„Rychle! blíží se bouřka, půjdeme domů, musím být na stráži!“ vybízel ženské k odchodu. Ty neměly posud dopito. „Zůstaňte ještě páne otče!“ domlouval mlynář Václav, jemuž byl pobyt s Johankou uad míru milý. „Vždyť jsme zde ještě my a nebojíme se přívalu, kdežto bychom měli větší příčinu se bát.“

Dobře míněná slova Václavova mlynáře ještě více utvrdila v úmyslu, že musí na kvap domů. Ve své nedůvěřivosti vykládal si je hned na zlou stránku.

„I ten mne chce zde zdržovat! zajisté, že se starým na mne se uradil. Ničema jako jeho otec, a pak by chtěl býti mým zetěm!“

„My půjdeme hned za tebou,“ řekla mlynářka. „ty půjdeš rychle, snad bychom ti nestačili.“

„Pojďte ale hned!“ doložil přísným hlasem mlynář a zaplativ řád, odešel rychlým krokem, jak rychlé byly jeho myšlenky, jež mu vířily v hlavě.

Všichni zůstali u stolu sedět jako němí, patříce na sebe, jako by chtěli svými očima jeden druhého se otázati, co mají o tomto podivínském jednání mlynáře souditi.

„Zbytečné strachy! Bouřka táhne jinam,“ řekl Václav, vrátiv se k ženským od okna, kde byl směr mraků pozoroval. „Jaké to má ten tvůj otec vrtchy!“ povzdechl si nakloniv se k Johance. „Slyšelas, co řekl nam a otcí, když byla řeč o nás dvou. Co mu můj otec jen učinil, že námi tak postrkuje a považuje nás za úhlavní nepřátely? Byl sice kdys jakýsi spor, my ho však nezavinili, zapomněli jsme již na všecko, on zapomenouti nechce. Dnes dokonce podezřívá mého otce, jako by — ale nechci o tvém otcí nic více mluvit, abych neurazil cit tvé dětinné lásky. Dej Bůh, aby se ze své zarytosti vystonal! Johanko, nekormuť se nad tím, co jsi dnes slyšela. Věř mi, že kdybys i v tom litém proudu byla, v němž by té

raději otec tvůj viděl, skočil bych i tam pro tebe, byť bych s tebou i zahynouti musil."

Matky zaslechly poslední ohnivá slova Václavova. Upřely na sebe zraky a mlčely. Mlynářka z dolního si hluboce oddechla.

"Zase jsme se zde zapomněly," řekla k dceři. "Nyní půjdeme, dítě, půjdeme, otec bude již asi doma."

Vstaly.

"Nechodte!" prosil Václav, "otec přijde co nejdříve a pojedete s námi."

"Již nepřijde. Bude již asi také doma přestrašen blížící se bouří," namítala mlynářka, dobře porozuměvši muži, že jen ze strachu před horním tak brzy odešel.

"Jen ještě chvíli!" prosil znovu Václav.

Mlynář z horního vešel.

"A zde je!" zvolal radostně Václav. "Což jsem neřekl, že musí hned přijít?"

"Museli jste dlouho na mne čekat a byla vám asi dlouhá chvíle?" omlouval se horní. "Kde pak je soused mlynář?" —

"Přestrašila jej bouře a běžel domů, aby se nic nestalo s vodou," odvětila mlynářka z dolního.

"Dítěna! Vždyť jsem zde přece já a voda by dorazila nejprve ke mně. Ale tak jest: kdo žije v ustavičném podezřívání jiného, nemá pokojné chvíle. Zdá se mi, že jest nenapravitelný."

Za chvíli vyjžděl od "Slunce" povoz horního a v něm seděla i mlynářka z dolního s Johankou. Mraky se rozehnaly, obloha byla jasná a nastal krásný podvečer. Příjemná byla jízda zvláště pro Václava a Johanku. Měli si mnoho vypravovati, tak že mlynář sám musel místo syna vzít opatě do ruky. Václav nabízel Johance "jarmarku" — perníkové srdce. Zdráhala se je vzít, patříc tázvým zrakem na matku. Na její pokynutí je vzala.

Mlynář z dolního byl již zase vysvlečen. Zlobil se, že bouřka nepřišla a nevzala hornímu ne-li dokonce mlyn, tedy alespoň hráz.

III.

Po návratu z jarmarku nemohla Johanka dlouho do noci usnouti. Snad proto, že byla cestou unavena, aneb že se jala přemýšlet i myšlenky ji rozčílily. O čem přemýšlela? O Václavovi a o sobě.

Myšlenky její tékaly daleko. Deset až dvanáct let přelétly jedinou vteřinou. Byla dítě a chodila s Václavem do školy. Se žádným z ostatních dětí se tak často nescházela jako s ním. Oba mlýny byly na samotě a samota lidí sbližuje, že úžeji k sobě lnou. Johanka byla takorčka jediné na Václava odkázána, neboť žádné děti tou

cestou do školy a ze školy nechodily. Václav z "horního," ač si udělal malou zacházku, vždycky se v "dolním" pro Johanku zastavil a s ní opět zpátky a až k mlýnu přišel. Rodiče Johančini to viděli rádi, že holka nejde sama, zvláště zimního času, když spousty sněhu zavějou v horách hluboké cesty. I rodiče Václavovi neměli proti tomu ničehož, aby si jejich chlapec pro Johanku každý den zašel. Tak se mezi dětmi obou osamělých sousedů vyvinul něžný, přátelský poměr, ano řekli bychom přítulnost a láska bratra k sestře.

K čemu mysl dětská přilne, toho se ani v letech dospělosti snadno nevzdá. Václav a Johanka měli se až dosud rádi. Byla to láska bratra a sestry jako za let dětských? Ne. Byla to přítulnost dvou duší, jež se v směsici tohoto světa našly, aby spolu kráčely ruku v ruce po celý život jako muž a žena. Johanka se myšlenky té ulekla. Je-li možná, aby Václava milovala ještě nyní, kdežto otec její jest úhlavním nepřítelem horního? Srdce praví ano, povinnost dětině lásky a poslušnosti volá: nikoliv! — Myšlenkami a bojem sama s sebou unavena klesla Johanka pozdě v noci do náručí spánku. Spala nepokojně. Různé a děsné sny proháněly se její hlavou. Jela s Václavem z jarmarku, cítila potisk jeho ruky, slyšela jeho ohnivá a nadšená slova, že se lásky k ní nezrekne přes všechny obtíže, které by se mu snad stavěly v cestu. Tu opět octla se v neznámé krajině. Děsný příval valil se s hukotem se skal, trhal a rval s sebou vše, co se mu postavilo v cestu. Stála na břehu rozlícených vln. Břeh se s ní trhá a ona se kácí do dravého proudu. Volá o pomoc. Nikde není ani živé duše. V tom se na břehu objeví otec. Vypadá děsně a blesky pomsty srší mu z očí. Kdykoliv se chce rukama břehu uchopit, odráží ji rahmem do proudu. Potápí se do hloubky vln, tu se z nich zase vynoří, síly chabnou, před očima se jí rozestřela tma, přišly na ni mrákoty, že neví o sobě ničeho. Nemůže vydechnout, neboť posud proud vody ji dleť zalil ji ústa zcela — umírá. — Jaká to změna! Octla se najednou na a vedle ní sedí Václav. —

Johanka se probudila a bylo ráno; děsným snem byla všecka a dlouho nemohla se upokojiti. nevěřila, trápila se přece oba, jí mohl sen tento vyjevit. A vyjevil ještě téhož due.

Již při snídani domlu

ně, že jela z jarmarku s

„S takovým člověkem, kterého nepovažuji za hodna pohledu, tím méně, abych s ním mluvil, kterého bych, kdyby mi možná bylo, zašlápl do prachu, jako jedovatou zmi-ji, s takovým padouchem si sednete do jednoho vozu!“ horlil mlynář.

„Však byste již také jednou mohli toho hašteření nechat!“ domlouvala mlynářka muži.

„Nechat a lézt k němu snad po celé stoce po kolenou, prosit za odpuštění, co?“ smál se pohrdlivě mlynář pronešeným slovům.

„Horní žádného odprošení nežadá. Vždyť jsi slyšel, že řekl, že ho to bolí, že žijeme ustavičně v nedorozumění, ano rád by se s námi spřiznil.“

„Ano! abych mu snad dal dceru, jak sám se neostýchal říci, a k tomu i mlyn a sám vzal ranec a šel žebrot? Jest špatným sousedem, nad to oby byl mým příbuzným!“

„Ty líčíš horního vždy tak, jakoby byl nějaký zlosyn,“ ujímala se mlynářka Košťála „on však nám zúmyslně nikdy neublížil.“

„Ublížil. Chtěl nás přivést o všechno, pohnal mne před soud, byl by mne připravil o čest.“

„Jsi katolický křesťan, máš odpustit, to žádá Bůh“ — snažila se mlynářka muže obměkčiti.

„Kdo mi na smrt ublížil, tomu neodpustím nikdy!“ zarytě řekl mlynář.

„Modlíš se každého dne: Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme svým viníkům — a poněvadž odpustit nechceš, voláš tím na sebe kletbu Boží.“

„Já se nemodlím; kletbou a pravou metlou Boží pro člověka jsou zlé, škodolibí lidé, jako jest — horní. A nyní mlč! Mám těch tvých babských „šprochů“ již dost!“ osopil se na ženu mlynář.

Ta se odmlčela, nad pustou řečí a zarytostí mužovou žasnouc. Mlynářka měla dobré vychování, znala pravdy náboženské a snažila se, aby s pomocí Boží dle nich žila. Mlynář jich neznal, neboť ztratil rodiče a do školy — málo chodil. Ještě více dle popudu nálady srdce, neb zámžitého zisku, jak to již vůbec tak bývá, jimž jsou pravdy náboženské buď nebo v opovržení.

Ona jízda z jarmarku nebyla tím, na a počala znova, když vešla mlynář uviděl v její komůrce byla od Václava dostala.

„Máš to srdce?“ udeřil na ni. „Je včera od Václava Johanka zapřít se.“

„A tak se již včera za mými zády obývaly námluvy a rozdávaly se také dary?“ řekl mlynář uštěpačným hlasem, překvapen upřímnou odpovědí dceřinou, výbuch zlosti taje, jako dravec, když vyskočil na laň a s ní si ještě pohrává, než ji zardousí.

„Vždyť to není nic zlého otče!“ prosebným hlasem řekla Johanka.

„Nic zlého? Hledme! — Víš, co jest to poslouchat otce?“ zahřměl mlynář.

„Václav mi dal jarmarku, že to již tak obyčejem a byla při tom také matka.“

„Víš co jest to poslouchat otce?“ opakoval mlynář ještě vášnivějším hlasem, že se Johanka až zachvěla.

„Já chci býti vždycky poslušnou, tatínku — ale —“ úpěla Johanka.

„Žádné výmluvy! Jako drtím zde toto srdce, tak se povede tobě, jestli že s Václavem z horního ještě jen promluvíš.“

Mlynář přelomil srdce ve dvě, zlosti uchvácen hodil je na zem a chtěl je rozšlapati. Bolestný výkřik vydral se z prsou Johančiných, jako by jí byl otec skutečně vlastní srdce v nadrech drtil.

„Ne, neučiním tak, to by bylo vše málo“ — ustanul najednou mlynář jakoby se byl zpamatoval. „Musí se to dozvědět on, jak o jeho přátelství stojím. Ty si ale pamatuj, co jsem ti dnes řekl.“

Johanka již neviděla, co se s jejím dárkem děje. Seděla v koutku přikrývající si zástěrkou oči a usedavě plakala. Pláč dítěte a nevinné děvy koho by neobměkčil a nepohnul k soustrastí? Neobměkčí a nepohne člověka, jenž sám citu nemá. Zlostně na dceru pohleděv, odešel mlynář z komůrky. Matka sháněla se po dceři a našla ji s uplakanými očima na témž místě. Měla cit a zaplakala s ní.

(Pokračování.)

Rozum a víra.

I.

Když-tě hvězda člověka pobledla,
a Bůh v pouť ho zemskou vypravil,
na obzoru ducha mu dvě světla,
jak měsíc a slunce, postavil;
jedno svítící divo-tvárnou mocí
plynem Umu věčna zažženým
nezachází ve dne ani v noci,
druhé září blyskem půjčeným.
Toto slove Rozum, ono Věra,
krále duchů věko-žízna dcera.

Vyhnanec ten rajský, v smrti stínu
sedě v jeskyni spíat okovy,
při kahaní svém té země hlínu

kopaje jen ztěžka se doví
co se děje na Božím jevišti;
nebt obrácen zády k otvoru;*)
a když se co mihne neb zablyští,
stín odražený tam z prozoru
za leda-jakés má skřítky jamní;
neb slepí ho kaho-lubi**) klamní.

Ó což byl-by nad slepého chodce
bídny ubohý ten vyhnanec;
byť jen mrkavý ten kahanec
dostal v oučast ode věčna otce;
ale s hor tam luče-žárných zřidel
nepřesechlých paprsek tane
stále naň, a vůle temnou hřidel
osvěcovat mu nepřestane.
Svit ten na vše na strany se lomí,
a sluje člověcké povědomí.

Mír Boží má, kdo tu dvou-světlici
mírně užívá věcem srozumí,
a Boží tu ticho-zárnou svíci***)
myslí svévolnou nepřítlumí.
Ale dumný nastojte! sofista
v životě i na smrti motá
vždy se v víru, jehož mysl nejistá
jak loď na vlnách se kolotá,
a třikráte křestanu buď hana,
tak-li zpozdíly je nad pohana.

II.

Přemysl měl Nezamysla bratra,
jehož vždy musil pamatovat,
dohasínalaf jim v poli vatra;
noc byla; chtěli dál putovat.
Mladší vzav svítilnu bral se předce;
starší tu: „Kde potratil's zas um?
Nezabud se, napomínám,“ vece.
„Ba nenapomínej; mám rozum.“
Takto v zvrhlé se jeví natuře;
rádof moudré nad slepici kůře.

Tož dí: „Braňnu mám i hůl.“ „Nic více?
však jde již k pozdnímu večeru.“
„Tež svítilnu.“ „„A kdež's nechal svíce?
Dobráť v vichru svítilna, věru!
dobréť světlo půjčené, měsíce,
když na slunci má svou opěru;
ale věz: Rozum lichét to lice,
Umu-li nemáš, nebes dceru.*)

Člověče, Prométheovo plémě,
Věra svědomá zlatý to důl

*) Popis ten je z části dle VII. knihy Platon. republ.

**) Kaho-lub = Gruben-Blende.

***) Luk, 11, 34.

v myslí tvé skrytý pod vrstvou země,
rozum bez věry — vypáchlá sůl.**)
J. Vlček.

DOPISY.

Z Prahy, dne 7. ledna 1878.

(Odpověď a vysvětlení.)

Na dopis od J. B. P. z Kutné Hory d. 1. ledna 1878 o neznámých českých knihách chovaných u cti. panen tamních odpovídám, že knihy jmenované v Blahověstu čís. 1. na str. 12. č. 3. spisovatelem a sice originalu latinského je bezpochyby Stanihurst, P. S. J. a titul knihy jest: „*Deus immortalis patiens in corpore mortali.*“ Kniha ta je výtečná a tušíme, posud u nás po česku nevydaná a neznáma, ovšem tedy vydání tiskem hodna.
J. Vlček.

Od Nového Města n. M. d. 6. ledna 1878.

(Bible katolická a protestantská.)

V našem okolí velmi rozšířena jest bible protestantská. Stává se, že mnozí katolíci přinášejí mi tyto bible, abych s nimi naložil dle své vůle, ale ptají se na vydání katolické, které by si rádi zaopatřili. Vydání Frenclovo, ač není-li rozebráno, bylo by v plné ceně pro lid příliš drahé. Račte mne laskavě zpravit, lze-li nějaké laciné vydání bible katolické dostati, abych je doporučiti mohl.
J. V.

Odpověď. V kníž. arcib. knihtiskárně v Praze č. 190—I. leží na skladě a prodává se: „*Bible Česká* čili Písmo svaté starého i nového Zákona. S povolením arcibiskupským. Velký oktáv; frakturou; stran 1433. Cena dříve 2 zl., nyní toliko 1 zl. 5 kr. Snížená tato cena oznamuje se v každém podílu údů Dědictví Svatojanského.

Z Rudohoří v lednu 1878.

(Z duch. správy v horách.)

Co se mého postavení týče, jsem tím jist, že se stala vůle Boží, a tudíž i spokojen. Žijeme tu na vysoké planině bez mála 3000' zvýší; následek toho jest, že máme půl roku zimu a půl roku studeno. Ve zdejší

*) Mrk. 9, 49.

**) Bezpochyby že jako otcové naši tak i Řekové svým Prometheem a Epimetheem, ješto, jak ta naše dvojice (Přemysl a Nezamysl) je báječná, vyznačovali důležitý ten poměr Umu, toho skladiště vidin (ideí) (memoria principalis Augustini) k pouze formální činnosti rozumu. Naše Um je nejspíš OUM starých Indů, předků našich. Od Umu máme jméno Músy — Uma, ješto značí rovně tolik co Pramysl.

duchovní správě jsem povinen vždy dvakrát po sobě mít kázání a velkou, po třetí výklad a ranní mši sv.; též mi náleží zaopatřování v 8 přifařených vesnicích a v noci též v místě. Katechisování mám v místě 8 hodin týdně; z venkovských škol jest jedna 1¹/₂ h. vzdálí se 4 hod. a druhá 1 h. vzdálí s 8 hod. vyučování týdně; z těchto filiálek dostávám za příležitost po 30 zl. ročně. Služného mám na rok 210 zl., z čehož platím panu faráři za stravu (bez piva) 120 zl. na penězích a za ostatní sloužím 4 fund. mše sv. týdně. Dříví si musím sám obstarati a potřebuji ročně při šetrnosti 50 zl. Mimo to mám většinu křtů, při nichž jest zde v obyčeji t. z. dar kmotrů (30 kr.) a které vynáší měsíčně asi 3—4 zl. Práce máme, chvála Bohu, plné ruce; jen aby nám Pán Bůh zdraví dal a naší práci požehnal. Posud jest zde nábožensko-mravní život neutěšený, tak že mám mnohdy na kázání 5 posluchačů; za to jsou „okýnka“ v matrikách dosti četná, až 7 za sebou.

— a —

Z Moravy v lednu 1878.

(Chudoba cti netratí.)

Jsem na stanici mezi samými helvety. Jestli v mé farnosti 1100 helvetův a asi 100 katolíkův, kteří z větší části žijí na cizí lavi. Jsem farářem se služným 400 zl., nemaje jiných příjmův prázdných a proto není mně po zapravení domácích potřeb možno peněz na noviny ušetřiti. Pročez tu uctivou osměluji se předněti poptávku, zdaž možno kojiti se nadějí, že za persolvování intencí budu moci milého Blahověsta pod přístřeším svým uvítati. By to možno bylo, vroucně bych o to prosil.

Douška. Prání tomuto milerádi jsme vyhověli a nabízíme se k této službě všem v podobných poměrech postaveným vel. kněžím i pokud se týče dvou posledních ročníků.

KRONIKA.

Z Prahy. V neděli d. 20. t. m. o slavnosti nejsv. jmena *Ježíš* a po celý oktáv uděluji se plnomocně odpustky všem věřícím, kteří sv. zpověď skroušeně vykonavše a Tělo Páně přijavše slavné mši sv. přítomni jsou. — U *Panny Marie Vítězné* (u býv. Karmelitánů) na Malé straně, kdež se chová „Pražské Jesulátko“, koná se tato slavnost následujícím pořádkem: O půl 7. hod. ráno bude zpívána ranní mše sv. (Matura), v 8. h. tichá, o půl 10. h. německé kázání, o půl 11. h. pontifikální mše sv. Odpoledne ve 3 hod. bude české kázání, ve 4 h. nešpory s po-

žehnáním. Po celý oktáv bude požehnání vždy o půl 5. hod. odp., k závěrku pak d. 27. t. m. „Te Deum.“

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 15—19. ledna v Emausích, od 20—24. u Křížovníků (u sv. Františka), od 25—29. u Milosrdných sester v Karlíně.

Z Vidně. Na Vídeňském předměstí Leopoldově žije velmi chudá rodina J., která se poctivě prací rukou svých živí. Dne 5. province předešlého roku daly si dítka talíře na okno, důvěrně očekávající, že jim sv. Mikuláš něco nadělí. Rodiče pro velkou chudobu nemohli však zastupovati sv. Mikuláše, i spatřily dítka druhého dne k svému zármutku, že sv. Mikuláš jich neobdaroval, neb talíře byly prázdné. Nejvíce se zarmoutilo osmileté děvčátko Marie. Bědovala, že byla po celý rok hodná a přece ni nejmenším že nebyla obdarována. Jakmile rodiče, kterým ovšem nařikání nebylo lhostejno, odešli po práci, usmyslilo si děvčátko, že sv. Mikuláš pošle list, aby chybu svou napravil a dárky poslal. Psalo ovšem s mnohými pravopisnými chybami asi takto: „Sv. Mikuláši na náměstí. Milý sv. Mikuláši, prosím tě, pošli mi novou dějepravu a katechismus. Tašku na knihy a na papír bych také potřebovala, ale maminka nemá peněz. Budu poslušná a pilná, zvláště když přidáš jablka a hrušky, jako dostala sousedovic Karlínka. Marie J., žákyň druhé třídy.“ Adresa byla udána: „Naproti hostinci N. na pavlači vzađu.“ Děvčátko psaní nezapečetilo, a na cestě do školy vpusťlo je do sešráanky na psaní, aniž by rodičům se zmínilo, jak důležitý list sv. Mikuláši na náměstí poslalo. Druhý den přišel listonoš a ptal se po Marii J., žákyň druhé třídy. Rodiče se ulekli, domnívajíce se, že snad dítka jejich, jež bylo opět ve škole, nějaké neštěstí se přihodilo. Listonoš oznámil, že po desáté hodině opět se dostaví a něco přinese. Rodičové ze zvědavosti zůstali doma. Když děvčátko ze školy přišlo, čekal již na schodech listonoš, nesa bedničku pod páždí. Oznámil pak rodičům i udivenému dítku, že sv. Mikuláš obdržel od Marie ono dojemné psaní a že velice litoval, že na děvčátko zapomněl; měl prý ale všera mnoho práce s podělováním a proto posílá teprv dnes dárky. I ukázal otcí řečený list, na kterém bylo připsáno: „Buď hodná a uč se pilně; tak si přeje sv. Mikuláš.“ Listonoš odešel, bednička byla otevřena a hle, pro veškeré dítka nalezaly se v ní dárky. Pro Marii biblická dějeprava, katechismus, taška na knihy, jablka, hrušky, ořechy a cukroví. Radost zářila na obličejích dítek i rodičů, Marie jala se

chváliti sv. Mikuláše, že se dal obměkčiti a dárky po poště poslal. — Poštovní úředníci měli při prohlížení psaní z nezapečetěného listu na sv. Mikuláše veliké potěšení, tak že učinili mezi sebou sbírku, připsali přání sv. Mikuláše, nakoupili, čeho si Marie přála, a zaslali to chudé rodině. Důvěra dívky nebyla tudíž zklamána. — Bohužel i truchlivou zvěst přináší listy z Vídně o jednom divadle, v němž provozuje se pod jménem „Starý“ divadelní kus, v kterém nejen sv. Petr a jiní apoštolové se tupí, nýbrž — a tu se ruka při psaní chvěje — i Bůh Otec přichází na jeviště a kladou se mu do úst slova, která veškeré katolíky zarmoutiti a urážeti musí. Ředitel divadla jest žid, návštěvovatelé patří k nejnižším třídám vídeňského lidu. Neměla by policie zakázati rouhání se náboženství veřejnými zákony uznanému a takové bohaprázdnoti přítrž učiniti?

Z Říma. Zdravotní stav sv. Otce bohudík stále se lepší. Otok z nohou zmizel, reumatické bolesti přestaly a již i kašel ho v také míře netrápí jako dříve. Znamením navracujícího se zdraví jest dobrý spánek, který se dostavil, kdežto před krátkým časem svatý Otec měl mnohé bezsenné noci. Každého dne přítomen jest mši svaté, kterou kněz při oltáři zřízeném v komnatě jeho slouží, při níž dvě hostie posvěcuje. Po svém přijímání podává pak Tělo Krista Pána náměstku jeho viditelnému na zemi, který s příkladnou pobožností andělským chlebem své choré tělo posilňuje. Po mši sv. dostává se denně kardinal Simeoni a jiní kardinalové, náčelníci a předsedové jednotlivých kongregací, aby svatému Otci ústně podávali zprávy, co se v jednotlivých diecích katolického světa děje. Často jest jim obdivovati se veliké paměti a pružnosti ducha, kterou sv. Otec na jevo dává. Jest zákonem přirozeným, že člověk v stáří paměť ztrácí, Pius IX. však činí výjimku, duch jeho jest stále silen, jen tělo churavo. Dne 27. prosince v den svých jmenovin opustil poprvé lůžko a po meškal ve své soukromé knihovně, kde kardinalové mu blahopřání svá přednášeli. Dne 28. prosince měl krátkou sice ale velmi dojemnou allokuci, ve které kardinalům a biskupům děkoval za vřelou soustrast, kterou tak něžným způsobem v nemoci mu prokazovali. Povzbuzoval jich, aby se modlili za církev sv. a prosili milosrdného Boha, aby trpký a krutý boj, který nyní proti věrným vyznavačům Kristovým ve všech téměř zemích zuří, brzy se skončil úplným vítězstvím církve katolické. — Třídenní pobožnost, která se konala ve velechrámu sv. Petra na úmysl,

aby sv. Otec dřívějšího zdraví opět dosáhl, byla přčetnými věřícími navštěvována. — Liberální noviny italské vypravují, že otec Pia IX. podobným neduhem uchvácen byl a mnohá leta žil, že se tudíž úmrtí nynějšího sv. Otce ani předvídati ani předpovídati nedá. Chtějí takto omluviti svou nestydatost, s kterou již ohlašovaly smrt Pia IX. nepřijíme mu Božího světla. — Kdežto sv. Otec vřchledě se uzdravuje, onemocněl povážlivě král Viktor Emanuel zapálením plic a dne 9. ledna v Římě skončil. Mimo nadání spátruje sv. Otec Pius IX. jednoho protivníka odcházeti za druhým z jeviště tohoto světa. Viděl Cavoura, který počal mysliti na oloupení sv. Otce, Napoleona III., který je úlisně připustil, Mazziniho, který lid proti papeži štvál, Lamarmoru a Govona, kteří pletichami svými Viktoru Emanuelovi do Říma pomohli, a nyní i samého krále Viktora Emanuele, klesati v hrob. Cesty prozřetelnosti Boží jsou nevystižitelné a nevyzpytatelné soudové jeho. — Italský parlament zrušil trest smrti i u největších zločinců. Hlučná pochvala stala se poslancům za lidumilný zákon od chátřů shromážděné na galeriích. Jen jeden poslanec hlasoval proti zrušení trestu smrti, i bylo mu spíláno ukrutník a divochů. Vyslancové italsí u evropských vlád mají se zasazovati o to, aby Italiané, když se dopustí zločinu v cizích zemích, nebyli odpravováni, nýbrž jen zalařováni. Bezpečnost v Itálii jest na velmi nízkém stupni.

Z Londýna. Na den sv. Cecilie dne 22. listopadu 1877 slavil první vévoda anglický a náčelník katolíků v Britanii lord Norfolk svůj sňatek se šlechticnou Florou Hastingsovou. Zenich čítá třicet let, otec jeho odpadl r. 1850 od víry katolické, syn však jí zůstal věren. I nepřátelské protestantské listy anglické nemohou nechváliti šlechtetného vévodu Jindřicha z Norfolku, který vše dobré podporuje, chudiny se ujímá, katolické kostely a kláštery staví a v neslýchané své štedrosti o ně pečuje. Od své plnoletosti obcuje každého dne mši sv., ministruje svému domácímu knězi při nejsvět. oběti a přistupuje v každém témdni ke stolu Páně. Nevěsta šlechticna Flora Hastingsova pochází z rodiny protestantské, proti vůli svých rodičů přistoupila k církvi katolické, vyniká zbožností a šlechtetností srdce. Sňatek vykonal biskup Southwarkský za assistence dvou jiných katolických biskupů a mnohých prelátů anglických. Nesčíslná světla ozařovala prostranný chrám katolický v Bromptonu, krásné a drahé květiny uváděly na paměť jaro a leto, ačkoliv sňatek slaven byl v zimě,

Co však se v Anglii od reformace dosud nikdy nestalo a před 20 lety ještě téměř nemožno bylo, poněvadž obcování katolickým obřadům a slavnostem každého Angličana zneuctívalo, jest, že nejvyšší rodiny při sňatku přítomny byly. Dcera královny Viktorie Ludovika, ministři Disraeli, Carnarvon a Mansers; lordové první: Odo Russel a Arthur Russel, Enfield, Campbell, Ellesmere zastupovali při sňatku církev anglikanskou. Čelnější šlechtici katoličtí dostavili se u velkém počtu. — Při hostině mnoho rozmlouváno o náboženství katolickém, při čemž podotknouti sluší, že se dojemné obřady katolické přítomným protestantským účastníkům velmi líbily, tak že se o nich velmi pochvalně zmiňovali.

Ze Severní Ameriky. V Utahu na solném jezeře shromáždili se na konci prosince r. 1877 náčelníci Mormonů, aby zvolili nového „proroka“, který by vévodil sektě Mormonů. Lži prorok Brigham Young zemřel před krátkou dobou, zanechav „svaté posledních dnů“, kterýžto název Morinoni velice milují, osířelé. Šešli se tudíž patriarchové, apoštolové, starší, biskupové, kněží a radové, aby zvolili nového proroka. Nově zvolený jmenuje se Taylor, volbu s radostí přijal, svého předchůce Younga káral z nepoctivosti, sliboval že bude Mormonům dobrotivým otcem, spravedlivým soudcem a poctivým vládařem. — Mormonové ustavičně se blíží k pohanství, své učení novými články obohacují, pro které za proroka Younga málem byl by mezi Mormony povstal rozkol. Apoštol Woodruff počal totiž hlásati nesmyslnou nauku, že se Mormonové mohou dáti pokřtiti za zemřelé pohana (rozuměj křesťany), aby jim pomohli do království nebeského. Vypravuje, že i nyní obklopuje lůžko jeho o půlnoci tisíce duší zemřelých a že jej snažně prosí, aby je křtem svým vykoupil a mezi blahoslavené Mormony přivedl. Svědomitý apoštol však uvažuje zásluhy jednotlivců a bere zřetel k dobrým skutkům, které za živa vykonali. Křtí se sám denně pětkráte, polévaje hlavu vodou a dokazuje, že veškeré předsedy Soustátí amerického již vysvobodil vyjma dva, které nechce vykoupiti, poněvadž Mormonům nepřáli. Woodruff našel mezi Mormony mnohé přívržence, ohrožoval i Younga, který pak nemohl než nové učení za pravé prohlásiti. V hlavním městě Mormonském Salt Lake konalo se od 9. ledna do 20. září 1877 křtů za zemřelé 23.989. Woodruff pak počal učit, že i svěcení kněžstva může se udíleti zemřelým. Od ledna do září udělil tuto svátost 7 zesnulým a jme-

noval 264 mrtvých Mormonů staršími. O manželství, kterého u Mormonů vlastně není, neb milují mnohoženství a mnohomužství, rozšiřuje nauku, že živý člověk může vstoupiti s mrtvým v stav manželský a sice buď živý muž s mrtvou ženou neb živá žena s mrtvým mužem. Jen když jeden z nastávajících manželů jest na živě, může se manželství uzavřít, poněvadž člověk o sobě není celým tvorem, nýbrž jen částí tvora. Živá část dává život mrtvé a proto prý manželství mezi živým a mrtvým možné jest. Woodruff dle své nauky oddal již 4855 mrtvých žen s tolika též muži živými (při sňatku byly zastoupeny mrtvé ženy jinými živými) a 356 živých žen s rovným počtem mužů mrtvých. — Jak se nový prorok Taylor s prorokem Woodruffem snášeti bude, ukáže se časem. Celé to nové učení, o kterém zakladatel Mormonů Smith ničeho nevěděl, jest však patrným důkazem, že se sekta Mormonů rozpadává a pohanství blíží. — V státu Illinois čítá se 100.000 katolíků, mezi nimi značný počet Čechů a Poláků jmenovitě v diecési Altonské. Jest však na této vinici Páně málo kněží. V Bellvillu n. př. jest pět tisíc katolíků, 800 ku škole povinných dítek, rozličná bratrstva a jednoty katolické, kongregace školských sester; o duchovní správu těchto nesmrtelných duší jest pečovati jen jedinkému knězi, který musí jezdit daleko na sousední farmy zaopatřovati, učit, těšiti a u víře utvrzovati. Aby se tomu nedostatku odpomohlo, činí se každoročně o vánocích sbírky, aby se mohl vystavěti seminář. Letošním rokem již se počne se stavbou; katolíci v tomto státu nejsou sice bohatí, ale obětovní. Dávali z mála a přece se již sebralo 20.000 dollarů. —

— 4. Podobá se, jakoby se na nešťastné Americe včáhledě světu okázati mělo, do jakých krajností to s zednářským liberalismem přijde. V republice Kolumbii, zakládající se z devíti států není naprosto nížádné bezpečnosti; žádný živý není jist, že dočká jitra, aby nebyl násilně s světa sprovozen. Proti církvi zuří kruté pronásledování zjevné. Důkaz toho jest oběžník ministerský, vydaný k místodržícím jednotlivých států, aby jmenovitě udali vládě všechny preláty a kněze svých okresů, určice při každém zdali jest nakloněn nynější správě revoluční, čili její nepřitelem. Jelikož liberalníci žádají, aby všickni církvi věrní duchovní byli z vlasti vyhnáni, jest patrné, kam ministr podotknutým oběžníkem čelí. Jinými zřejmě nepřátelskými činy nic se netají; denně se páší loupeže, vraždy, násilí. Tak „sliční ti svo-

bodníci“ vydali v státu Antiokvia některá takové svobodě protivná města, jmenovitě Manilu, zběsilé lůze v plen a to po třikrát. Ta pak chátra žádného domu neušetrila, vše, co nějakou cenu mělo, nebo vůbec odnésti se dalo, jest pobráno, ostatní zničeno; jaké trýzně při tom obyvatelé vytrpěli, nelze vypsati. — V státu Kauna nemá obyvatel jiné ochrany, leč svůj revolver; krvavé ubíjení zuří denně. — V státu Toliamu vydali zákon proti veřejnému se opíjení; avšak od určených na to trestů vyjímají se beze vší výmluvy: místodržící státu se všemi ministry, představení obcí, zastupitelé země a soudci. V téměř státu pobrala vláda ve všech kostelích kalichy a jiné ozdobné věci za tím důvodem, že prý jsou faráři a duchovní „zloději“, poněvadž to státu vydati nechťí. Jiná ustanovení tamní vlády revolucionářské jsou tak ohavná, že je vypsati ani nelze. Soudy Boží jsou nevyzpytatelné; člověk jich nevyzkoumá. Ale to jisto jest, že tresty jeho zastihnou jeho nepřátele, byť i pozdě, přec jistě a tím pádněji.

Paběrky.

1. Ustavičná obět.

„Nemám zalíbení v vás, praví Hospodin zástupů: a darů nepřijmu z ruky vaší. Nebo od východu slunce až na západ veliké jest jmeno mé mezi národy: a na každém místě přináší se a obětována bývá jmenu mému obět čistá: nebo veliké jest jmeno mé mezi národy, praví Hospodin zástupů.“ (Mal. 1, 10. 11.) Slova tato proroka Malachiáše čtyři sta let před příchodem Krista Pána vyrčená, naplňují se za dnů našich v rozličných krajinách dnem i nocí, kdekoliv se mše sv. obětuje. Když jest v Římě *půlnoc*, slouží se mše sv. v Asii, v západní Číně a sice v apoštolských vikariátech Ehen-Su, Se-Tehen a Guna-Non, v království Siamském, na poloostrově Malakka a v Thibetu, neb v těchto zemích jest tou dobou již na úsvitě: tam vzešla již ranní záře. — O *prvé* hodině (podle času římského) s *půlnocí* obětuje se nekrvavá obět v Asii a sice ve Východní Indii, v Bengalech, v Pondicheri; v apoštolských vikariátech indických Dekka a Kalkutta; na poloostrově Ceylonském a v Madrasu jakož i v Madure. — O *druhé* hodině s *půlnocí* (podle téhož času) koná se přesvatá obět v některých krajinách asiatských; na pobřeží Malabarském v apoštolských vikariátech: Maissour, Goa a Bombay. — O *třetí* hodině na jednotlivých ostrovech indických a na ostrovech Bourbonu a Mada-

gaskaru. O *čtvrté* hodině ranní v Persii, Adenu, Palestině a v některých krajinách evropského Ruska. O *páté* hodině v Polsku, v Rakousku, v Německu, v Egyptě a v mnohých jiných zemích. Od *šesté* do *dvanácté* hodiny v *poledne* v Římě, středu katolického světa, v Itálii, v Rakousku, v Německu, ve Švýcarsku, ve Francouzsku, v Španělsku, v Anglicku, v Jižní Americe a ve Venezuele. O *prvé* hodině s *poledne* (dle času římského) v Severní Americe, v New-Yorku, v Bostonu, ve Filadelfii a ve všech východních i středních státech Severoamerických. O *druhé* hodině s *poledne*: v Kansasu, Texasu, Mexiku a v ostatních apoštolských vikariátech Severní Ameriky. O *třetí* hodině v Kalifornii, v Oregonu a na některých ostrovech Tichého Oceanu. O *čtvrté* hodině v Australii, v Gambei a na ostrovech Marketských a Marquisských. O *páté* hodině v Australii na ostrovech od Pomotonu až k Tahiti a i na jiných ostrovech Tichého Oceanu, kde se katolické dědiny nalézají. V *šest* hodin v Australii na ostrovech Samoa, Tonga, Wallis a Funtano. V *sedm* hodin v Australii v diecésích Sidneyské, Melbournské a Brisbanské. V *osm* hodin v Nové Kaledonii a na Nových Hebridách, na ostrovech Karolinských a Filipinských. V *devět* hodin na souostroví australském Viti, jehožto obyvatelé teprv před krátkým časem na víru katolickou obrácení byli. V *deset* hodin v Japonsku, v diecésích Perthské a Batavské v Jižní Asii, ve východní Číně, v Shanghai, v Pekinku a v Nankinku. V *jedenáct* hodin před *půlnocí* v některých krajinách Střední Asie. — Tak se obětuje v každou hodinu ano v každém okamžiku přecistá obět nového zákona někde v nádherném chrámu, jinde v chudobné chatrči, v ledových krajinách Gronských, v pralesích amerických, v horkých pustinách afrických i na zapomenutých ostrovech malayských. Miliony věží chrámových pnou se k nebi, a na každé z nich stkví se znamení spásy lidské, drahý kříž Krista Pána. Země poseta jest kostely a v každém z nich kolik tu oltářů, kolik obětníků, kolik kalichů, kolik prosebníků, kteří v prachu klečící ctí tu krev na Kalvarii prolitou a do kalicha požehnaného zachycenou! Věčně památné divadlo na výšinách Kalvarských se stále opakuje. Když obyvatelé v jednom dílu světa umlčení ubírají se na lůžko, aby nových sil nabyli a po denní práci si odpočinuli, vstávají obyvatelé jiného dílu světa občerstvení, aby tam s chválou a s obětí počali, kde onino přestali, aby Bůh jako v nebi tak i na zemi ustavičně

a bez přestání ve všech jazycích byl ctěn, chválen a veleben. Na každém místě přináší a obětuje se jmenu jeho oběť čistá, nebo veliké jest jmeno jeho mezi národy. Jaká útěcha pro zbožného katolíka, který ví, že se s jeho modlitbou a s jeho hlasem spojuje nesčíslný počet jiných hlasů, kteří chválí Beránka od počátku světa zabitého a na oltáři obětovaného; a že se z oltáře přejde milost, milosrdenství a slitování všem bez rozdílu a každý bez rozdílu této milosti, jen když chce, účasten býti může.

F. Kr.

Literární oznamovatel.

— Nákladem Dědictví *Švotojanského* vyjde jako podíl údů na r. 1878 spis dra. Klem. Borového: „Svatý Jan Nepomucký“ s přídavkem: „Základní pravidla katolického vychování“, vzdělal Jan Nep. Fr. Desolda.

— „*Německé podobnice*“ Německá slova, podobně a stejně vyslovovaná a psaná, pro Čechy, kteří chtějí seznati význam slov a pravopis. Sebral Josef Ant. Šrůtek. Nákladem vlastním. Tisk Ladislava Pospíšila v Hradci Králové 1878. Str. 50. Cena 16 kr. — Bedlivě sestavený spisek tento značně ulehčí učení se něm. slovům stejně a podobně znějícím, jichž však význam a pravopis rozličný jest, u př. Ähre, Öhre, Ehre.

— „*Poetická čítanka*.“ Sbírká básní původních i přeložených, již dle básnických druhů k tisku upravil Václav Petrá, ředitel realn. gymn. v Pelhřimově. Seš. 20. (str. 529—608). Cena 30. kr. Nákladem kněhkup. I. L. Kobra v Praze. — Týmž nákl. vyšly další sešity následujících spisů: „*Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid*.“ Dílu III. sešit 2 (celkem sešit 19.) Cena 20 kr. — „*Jih*.“ Historicko-romantické obrazy od Prok. Chocholouška. Sešit 23., v němž počíná povídka: Harambaša. — „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný).“ Redaktor: Jakub Malý. Dílu IV. sešit 6. (celkem sešit 42.) obsahuje slova: Klotz — Kotschy. Cena 36 kr.

— „*Škola a život*.“ Časopis pedagogický s přílohou: „*Štěpnice*.“ obrázk. časopisu pro mládež. Roč. 23. sešit 8., v němž řed. J. Lepař vzdává se redakce, již nastupuje prof. c. k. česk. ústavu ku vzdělání učitelek v Praze Jos. Melichar. Sešit 1. nov. ročníku vyjde d. 15. února. Předplácí se celoročně s pošt. zá-sylkou na „Šk. a Ž.“ 4 zl. 20 kr. a na „Štěp-nici“ 80 kr. v k. arcib. knihtiskárně v Praze.

— „*Koloda*“, čtení pro náš lid,“ vychází v Olomouci třikrát za měsíc a stojí poštou celoročně 4 zl. Číslo 1. obsahuje: Slovo k čte-

nářstvu; povídku od Vác. Beneše-Třebízského: „*Kolednice*.“ J. J. Stankovského: *Bosátko*; Slovo o naší literatuře, napsal Vincenc Brandl; obraz ze života: *Pomsta Černohorcky*; Kus české práce ve Varšavě; Mickiewicz; rozhledy literární, nekrology, drobnosti; básně: Pan učitel, Podvečer, Beskydám, U jezera, Rebeka.

— „*Švetozor*“ dokončil 52. číslem 11. ročník. Poslední číslo přineslo následující velmi zdařilá vyobrazení: Ondřej Sládkovič. Srjedec. Ruští důstojníci v bulharské škole. Odpočinek generála Skobeleva v příkopech před Plevnem. Boka kotorská. Část slovesná jest jako vždy hojně zastoupena. Obsah: Gavran. (Dok.) Touha po cizině. Z dob první persequce. (Dok.) Šňatek z vděčnosti. Hra o narození Pána Krista. V příloze: Pozvání ku předplacení. Ondřej Sládkovič. Srjedec. Obrázky z Bulharska. Kotor Slavici. Vědecký a literární život v Praze. Literatura. Národopis. Nové knihy a spisy.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Ernst*, farář ve Velichově, dne 27. prosince 1877 (nar. v Chebu 29. listopadu 1817, vysv. 7. února 1841);
- p. Frant. *Vinklář*, kaplan v Leštanech, spisovatel, dne 12. ledna (nar. v Smřičně 5. června 1839, vysv. 30. července 1865).

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Schmid*, farář v Lobkovicích, za faráře ve Všetatech;
- p. Josef *Horák*, admin. ze Všetat do Lobkovic;
- p. Josef *Štelovský*, kaplan za admin. ve Velichově;
- p. Tomáš *Veverka*, admin. z Praskoles do Budňan;
- p. Gustav *Láska*, býv. vychovatel, za kaplana do Kej;
- p. Karel *Čermák* zůstal kaplanem v Nov. Benátkách;
- P. Gerard *Muhr*, ř. prem. v Teplé, za real. administr. v Grünau.

Uprázdňená místa:

- Velichov* (Welchau), fara patr. Med. dra. Jos. svob. p. Löschnera, od 28. pros. 1877.
- Budňany*, fara patron. p. děkana Karšteinského, od 2. ledna.
- Lobkovice*, fara patron. p. dr. Jana Palackého, od 5. ledna.

Na opravu chrámu Páně v *Nepomuku*: Red. t. l. 3 zl.; z k. arcib. semináře v Praze dále dpp.: Jos. Zenefels, vicedirektor 1 zl., dr. Salát, vicedir. 1 zl., dr. Krásil, provisor 1 zl., Jan Marek, theol. adjunkt 1 zl., Vinc. Luksch, th. adjunkt 50 kr.. úhrnem 7 zl. 50 kr.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostává čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Neděle čtvrtá po Zjevení Páně.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia.)

„Pane, zachovej nás, hyneme.“
(Mat. 8, 25.)

Strašlivou bývá bouře na zemi, ale mnohem strašnější na moři. Jaká hrůza jeví se na moři rozbouraném, již z toho vysvítá, že starodávné přísloví dí: Kdo se neumí modlit, jde na moře plavit se. A kdo jest, jenž by se nemodlil vroucně a nábožně, vida se každým okamžikem v patrném nebezpečí života? Silným a prudkým větrem hnány zedmou se vlny obrovské, tu strašným jekotem do horostrmé výšky vystupující, tu zase bezedné propasti otvírající; rozjitřená voda hrozným vírem krouží, a vše, co v proud její přichází, zachvátiti hrozí. V takovém nebezpečí byli sv. apoštolové na moři Galilejském se plavíce; již již se domnívali, že jsou ztraceni a proto úzkostlivě volali: „Pane, zachovej nás, hyneme.“ Tu Pán Ježíš vstane přikázal větrům a bouři, a stalo se utišení veliké. Nám na pevné zemi žijícím nehrozí ovšem bouře podobná; avšak přecasto burácí tu bouře jiného druhu, jako: neúroda, válka, mor, drahota a jiné obecné strasti, jež zastihují obyčejně vždy velikou část společnosti lidské; než i jednotlivé lidi stíhá neštěstí, nezdar podniků, nemoc a jiné utrpení tak, že často se zdá, že zahynouti musí člověk. Ale často z nenadání, „kdy jest nouze nejvyšší, tu pomoc Boží nejbližší;“ zachmuřené nebe se vyjasňuje, slunce mračna zapuzuje, dobrotivá ruka Páně vše zase k našemu dobru obrací. Ircete, j. m., co může v takových případech člověku dodati více útěchy, ne-li víra, že nad námi vládne vyšší moc, kteráž vše řídí a spravuje ve světě?

Co může rozbourané srdce více utišíti a klidem naplniti, ne-li víra v prozřetelnost Boží? A toto spasitelné učení o prozřetelnosti Boží budíž na okamžik předmětem našeho uvážení.

Již rozum lidský pochopuje a doznává, že světem vládne vyšší moc a bytost, kteráž dle věčné ustanovených zákonů moudrosti své všecko řídí a spravuje; neb nic se nestává zde pouhou náhodou, každý účinek musí míti svou příčinu. Smyslný člověk vida neobyčejnou událost, dí: šťastná to náhoda; avšak zbožný křesťan praví: To mocná ruka Boží. Ovšem! veliký jest Pán v dívech svých, ale ještě větší jest v každodenním řízení osudů našich. Kdybychom mohli otevřítí oči duchovní, spatřili bychom zajisté, jak mnohé a jak veliké věci působí svrchovaný vládce nebeský. Větší část toho nepřichází ani k naší známosti. Tak snad v tomto okamžiku duše zlomyslné zkázu strojí spravedlivému, síť jejich již rozprostřená jest kolem něho, on prý jim nikterak ujiti nemůže. A aj snad, co živ bude, o těchto chytře nalícených tenatech ani nejmenšího se nedozví; neboť Pán, vida ohavnou osnovu tu, roztrhl ji a chráněnce svého nic netušícího ze zkázy vyvedl. Byť i Hospodin divů vždy nečinil k našemu zachování, i za nejpokojnějších dob života, kde zcela za bezpečné se máme, není ochrana jeho méně podivná. Když vyvážneme z patrného nebezpečí, když hrozící smrti šťastně ujdeme: tu ovšem hledáme s vděčností neviditelnou tu ruku, která nás vysvobodila, tu poznáváme, že to jest Pán, jehož moc nás zachránila; ale chceme-li vyznati pravdu, musíme říci, že každý okamžik našeho života jest důkazem péče, ochrany a prozřetelnosti Boží. Jak mnoho nebezpeč-

ných a zhoubných věcí nalezá se v přírodě kolem nás! Jsou tu mnohé síly, kteréž na tisíce životů mohou zahladiti, celé krajiny zpustošiti ano i tvárnost země proměnit. A kdo je může ukrotiti, když zuří, kdo jim ujíti, když bouří? Zdaž mohou lidé rozkazovati vlnám, aby nevystoupily z břehů svých, aneb brániti blesku, aby nepálil a nehubil? Zdaž mohou opanovati strašné moci, které chová země v lůně svém a kteréž celými krajinami otrásají, tisíce lidí pod ssutinami domů pochovávají, toky lávy po kvetoucích luzích rozlívají a celá města prachem a popelem zasypávají? To ovšem lidé nemohou, a proto podléhají se všech stran nebezpečnostvím. K tomu přidati dlužno také odvážlivost a smělost. Jízto se lidé v nebezpečství zhusta vydávají sami. Čeho se všeho neodvažují nerozumné děti? Čeho nepodnikají bujni a nerozvážní mladíkové? Kde jest stav, kde povolání, ještě by nemělo svých nebezpečností, a mnohý stav jest jim neustále podroben. Hledíme-li konečně na slabost a nedostatečnost, v kteréž uprostřed všech těchto nebezpečností se nacházíme, a při tom všem přece živi jsme a bez úrazu, zdaž nevidíme tu patrný a živý důkaz, že i tu, kdež to nejmeně znamenáme, kdež nejbezpečnějšími býti se domíváme, i v pokojných a tichých dobách života, bdí nad námi starostlivé oko a chrání nás mocná pravice, jíž za každou hodinu svého života děkovati máme. Co již rozum uznává, v tom utvrzuje nás víra, učíc nás, že máme v nebesích Otce, Otce dobrého a laskavého, kterýž o nás pečuje a se stará, tak že ani vlas s hlavy naší nespadne bez vědomí jeho. Pravdu tu dotvrzují přčetní výrokové písem svatých. Nejkrásněji vyřčil nám otcovskou prozřetelnost Boží sám Pán Ježíš, řka: „Pohlédte na ptactvo nebeské, žeť neseje ani žne, ani shromáždíje do stodol: a Otec váš nebeský krmí je. Zdalíž vy nejste dražší nežli ono? A kdo z vás přemýšleje může přidati ku postavě své loket jeden? A o oděv proč se staráte? Patříte na kvítí polní, kterak roste, nepracuje, ani přede. Pravím pak vám, že ani Šalomoun ve vši slávě své tak odín nebyl, jako jedno z nich. Poněvadž tedy trávu polní, kteráž dnes jest, a zítra do pece vhozena bývá, Bůh tak odívá, čím více vás, malověrní?“ — Patrnó z těch slov, že prozřetelnost Boží vztahuje se na všechny lidi a na všechny věci; z té příčiny praví písmo sv.: V něm živi jsme, a hýbáme se, i trváme.

A čemu pravda Boží učí, to dotvrzuje i zkušenost. Dějiny celých národů podávají nám dostatečných dokladův. Není-li na př.

národ Israelský nezvratným důkazem o vládnoucí prozřetelnosti Boží? Veškerým životem tohoto národu táhne se jako červená nit pravda, že jest Bůh ředitelem nejen celých národův, nýbrž také lidí jednotlivých. V bídách pozemských hynoucí spravedlivý Job; nevině v žaláři trpící Josef Egyptský; útliskem a nemocí zkoušený Tobías a přemnozí jiní mužové starozákonní jsou zde zjevnými příklady, že Bůh vládne osudy lidskými. Podobně i dějiny nového zákona nám o tom podávají důkazy. Ať jen o jednom se zmíníme, byl to sv. Pavel, který z pronásledovníka křesťanů stal se vyvolenou nádobou Boží: Jako tento veliký apoštol národův stůjme i my pevně a v každém případě života při útěchy plném učení, že život náš jest v rukou Hospodinových, majíce vždy na paměti slova jeho, jež napsal v listě k Hebreům: „Bůh nese všechny věci slovem moci své,“ — ne méně jako slova sv. apoštola Petra: „Všelikou péčí svou uvrhněte na Boha, neb on má péči o vás.“ Již v dobrých, již ve zlých dobách života necht tane nám na mysli prozřetelnost Boží, a proto každodenně modleme se srdcem důvěry plným, jako sv. apoštolové volajíce: Pane, zachovej nás! A Bůh nás zachová; On, dobrotivý a laskavý Otec náš, neopustí nás — tím budme bezpeční, ani v životě ani při smrti. Amen.

† Dr. Jan Marek,
kanovník. Kralohradecký.

Řeč na den Obrácení sv. Pavla.

(Měl Jos. V. Smělý.)

„Já jsem Ježíš, jemuž ty se protiviš,“
Skutk. ap. 9, 5.

Kdo jest ten bujný jinoch, jenž s krvežízní dravce a s prudkým větrem o závod uhání do Damašku, aby tam zjímал prvotiny křesťanstva a svázané přivedl do Jerusalema k umučení? Jest to Šavel v Tarsu cilickém narozený, měšténin Římský, kterýž za járého mládí vzdělal se spisy učných Řeků, kterýž později se přiučil židovskému náboženství u nohou slovutného Gamaliele. Jest to týž Šavel, jenž ostříhal roucha židů, když kamenovali sv. Štěpána. I kým to činem, že touhou po vraždě křesťanů poháněný Šavel po jednou v chvatu svém zarazí, oslepne a padá k zemi? Aj, světlo nebeské obklíčilo jej i slyší hlas k sobě řkoucí: „Šavle, Šavle, proč se mi protiviš? Kterýž řekl: Kdo jsi, Pane? A on: Já jsem Ježíš, jemuž ty se protiviš. Tvrdot bude tobě proti ostnu se zpěčovatí.“

A nastojte, jakouže proměnu podivu

hodnou způsobila na Šavlovi milost a všemohoucnost Ježíše Krista! Z krvežíznivé šelmy stal se tichý beránek — nepřekonaný hlasatel evangelia pokoje, ze Šavla stal se Pavel, z protivníka Ježíšova stal se Jeho učeník, apoštol a mučovník. Ó třikrátě blažený Šavle, že milost Boží nebyla v tobě marna! Kristus vrátil tobě světlo očí tvých a tytýž jasně osvětlil rozum tvůj světlem pravdy Své! Třikrátě však běda těm, kteří se jako Šavel protivili a protiví Kristu a jeho církvi, ale se Šavlem se neobrátili! O tom se dnes za Boží pomoci přesvědčíme, když na základě dějin uvažovati budeme pravdu: „proti Bohu nic nemohu; bídně skončili a skončí všichni protivníci Krista a Jeho církve.“ —

Plných téměř 300 let byla pronásledována mladistvá církev Kristova desíti římskými císaři počínaje od Nerona až do spoluvládů Diokletiana a Maximiana. Tyranové ti napořád vymýšleli muka nejkrutější, aby až do kořene vyhladili křesťanstvo; na tisíce mučovníků padlo porozličnými mukami: ale církev Páně tím nezhylnula — krev mučovníků byla semenem nových křesťanů. Za to však rozpadlo se římské císařství, národ římský vymizel z počtu živých; na všech pak císařích, kteří pronásledovali Krista a Jeho církev, strašně se splnilo slovo: „*Já jsem Ježíš, jemuž ty se protivíš.*“ Nelze mi vyličovati bídné skonání všech 10 tyranů křesťanstva, vzpomenu jenom některých.

První antikrist, císař Nero, který sv. Petra ukřižovati, sv. Pavla mečem stíti kázal, ten ukrutník, kterýž dal na sta křesťanů smolou napustiti a jako pochodně za živa zapáliti, ten dravec v těle lidském dle svědectví letopisců bídně zahynul. Svržen byv s vrcholu panství svého zabít jest na útěku a mrtke nenalezeno tělo jeho, tak že ani pohřbu se mu nedostalo. Jiný ubíječ křesťanstva, císař Valerian, který za krátko krve spravelivě mnoho byl prolil, potrestán jest od Boha zvláštním způsobem potomstvu na vystrahu a na důkaz, že protivníci Boží neujdou pokutě zasloužené. Valerian zajat jest od Peršanů a zbaven netoliko vlády ale i svobody. Kdykoli Sapor, král perský, na vůz neb na kůň vstoupiti chtěl, kázal bývalému císaři, aby poklekna sloužil mu hrbelem svým za podnož. K poslední zprovozen jest smrtí ohavnou. Kůže mu stažena a pověšena v chrámě barbarů před modlami Římanům na pamětnou, aby nedůvěřovali příliš silám svým. Ukrutný tyran Diokletian stížen jest od Boha dlouho trvajícím trapným ne-

duhem a konečně smyslem se pomínil. Jeden z posledních pronásledovačů křesťanstva Maximian Galerius strestán jest od Boha ranou nezhojitelnou, dvě leta za živa hnul, puch vycházel od něho nejen po paláci i dále po městě až konečně v bolestech strašlivých vyšel duch jeho z těla rozlezlého.

„*Já jsem Ježíš, jemuž ty se protivíš!*“ to slovo Páně shledáváme naplněné na nepřátelích Krista a církve i v dobách pozdějších. Bylo to r. 813 po Kristu, když Lev V. císař cařihradský vynesl toto veřejné prohlášení: „Všichni císařové, kteří ctili obrazy svatých, byli buď svrženi, buď v bitvě zahynuli; kdežto ti, kteří obrazů nečili, na loži pokojně zesnuli. Pročež nařizují, aby ze všech kostelů obrazy a sochy se odstranily a spálily.“ Po výnosu tomto rozzuřil se boj proti obrazům, z něhož za nedlouho se vyklubal boj proti církvi katolické: kostely a kláštery se pustošily a plenily, kněží a mnichové byli vyháněni a vražděni, zběsilé ukrutenství pácháno na těch, kdož ve smyslu církve k obrazům svatých rozumnou chovali úctu. Leč Kristus dlouho shovívavý posléze pak přísně trestající promluvil po 7 letech bohopustého rádění: „*Já jsem Ježíš, jemuž ty se protivíš.*“ Michael, přítel císaře Lva sosnoval spiknutí proti jeho životu. Když pak prozrazeno spiknutí a Michael zajat byl, vzkázal svým spoluspiklencům: „Jestliže mne nezachráníte, všechny vás prozradím!“ I stalo se, že bázeň prozrady dohnala spiklence k zavraždění císaře. Přepadli jej v kapli domácí; on pak nemaje jiné zbraně po ruce, chopil do ruky pozůstalý tu jedinký kříž. V tom však jeden ze spiklenců utal pravici a druhý hlavu jeho. Tak se císař Lev strašně přepočel mysle, že si pojistí trůn a život, rozkáže-li zničit kříže, sochy a obrazy svatých. Kříž, kterému se byl protivil, zbyl mu co jediná poslední zbraň, jen že pozdě se ho naučil vážit! Zratil zde netoliko trůn ale i život svůj a tam snad i blaženost věčnou.

„*Já jsem Ježíš, jemuž ty se protivíš.*“ To slovo Kristovo upraveno nalezáme i v době novější. Veliký světotřas Napolen I., ten první lupič církevního majetku, držel 7 let v zajetí papeže Pia VII.: a hle, Bůh mu spravedlivou naměřil měrou. Svržen byv po bitvě u Lipska (1813) s vrcholu slávy, držán jest 7 let v zajetí z prvu na ostrově Elbě, po té na ostrově sv. Heleny. Pyšně se domýšlel, že rozdrť Petrovu skálu — a hle, sám přikován na skálu, na ostrov pustý. O jak jsou nezpytatelní soudové Boží! Pátého

máje připadá památka sv. Pia, jehožto jmenovce a chráněnce Napoleon byl mučil. A hle, 5. máje skončil vypovězený Napoleon při strašné bouři na ostrově sv. Heleny: kdežto Pius VII. již dávno se vrátiv u vítězoslávě do Říma svého pronásledovníka ještě o 2 leta přežil.

A veliký pletichář, Napoleon III., který slíbil hájiti majetek sv. Petra — však velmi málo a jenom na oko učinil — kterýž podporil Renana porouhače a popírače Kristova božství: poražen jest za paměti naší r. 1870 u Sedanu i zhynul ve vyhnanství v anglické vesnici Chislehurstu.

Poznali jsme v dějinách tu sv. pravdu dolícenu, že proti Bohu nic nemůže člověk, že bíděně zhynuli v časech minulých všichni odpůrci Krista a Jeho církve. A podobně zhynou všichni, kdož v době nejnovější Bohu Spasiteli se protíví a pozdvihují se proti církvi. Nepřátelé tito v době přítomné vůči hledě se naskytují zjevně i tajně. Zjevně se potlačuje církev v katolické Italii, utiskuje se v tak zv. svobodném Švýcarsku, pronásleduje se v protestantském Prusku pod stínem bodáků Bismarkových, kdež pokutují a žalařují biskupy a kněze, kteří se nechťi zpronevěriti svému povolání. Však přijde den, kde těmto všem pronásledovatelům zavzní trestající výrok Kristův: „Já jsem Ježíš, jemuž ty se protívíš.“ I u nás povstala strana zakuklených frajmaurů, kteří pohrdají vším náboženstvím a nenávidí stav kněžský, kterým samo slovo „kněz“ jest již kamenem urážky. Náhončí a nádenníci jejich kydají v porozličných listech a tiskopisech hanu tu největší na papeže, biskupy, kněze, na církev i na jejího Božského zakladatele. Jsou dále i mezi samými křesťany katolickými mnozí nepřátelé tajní: jako farizeové staví se na oko zbožnými; zatím ale chovají tajnou zášť proti kněžstvu, posuzují a stopují kněze v každém kroku jejich, jen aby na nich vinu nějakou shledati mohli. Všichni ti zjevně i tajní odpůrci Krista a Jeho církve dočekají se zajisté Kristova soudu: „Já jsem Ježíš, jemuž ty se protívíš!“ Neboť právem-li soudíme z minulosti na budoucnost: nebude Bůh dlouho bez trestu posmíván.

Co se pak dotýče nás, kteří jsme a vytrvati chceme věrnými katolíky, nebojmež se, že by kdy zahynula sv. víra a církev naše! Církev Boží dojista nezhyne, i kdyby znovu vypuklo proti ní pronásledování rovné onomu od římských tyranů. Máť naše církev zaslíbení Krista P.: „Já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa!“ A protož věrně a pevně stůjmež k církvi katolické,

chovejmež v mysli i v srdci pravou víru Ježíšovu, kterážto láskou působí! Pak nezavzní nám soud: „Já jsem Ježíš, jemuž jste se protívili,“ ale uslyšíme milostivý náledek soudce Krista: „Pojďtež požehnaní otce mého! Já jsem Ježíš, kteréhož jste milovali, kteréhož jste sledovali!“ Amen.

Upřímná slova.

57. *Nepříteli víry.*

Víru naši tapíš, haníš,
city naše stíháš, raníš,
aniž znáš ty pravdy tklivé; —
reč přec, je to spravedlivé?

58. *Požehnutí a kletba.*

Jediný muž nadšen Bohem
co již blaha zasel v světě;
jediný muž v hřichu mnohém
co již ztropil zkázy kleté!

59. *Proč na odporu?*

U věd různých oboru
na stálém jsou odporu,
rozumem ač každý soudí;
pravdu všem Ten zachoval,
Jímž Bůh nám ji zvěstoval,
a kdo s Ním, ten nepobloudí.

60. *Srdce i svědomí.*

Ode hluché od zábavy
mysl tvoji často baví
vábná živá upomínka: —
o svědomí ani zmínka?

61. *V boji.*

Vázně zuří v duši tvoji,
že až slábně v těžkém boji;
pros, ať na pomoc přispíš
Ten, jenž slovem bouře tiší.

62. *Život a skutky.*

O dnech krásných hovory jsou hlasné,
kdy as přijde na skutky též krásné?

63. *Měj jazyk na uzdě.*

Z plných plic již ze zvyku
dost a všady povídali:
na jejich což jazyku
přetěžké lpí kapitály!

64. *Pomějí.*

Blahých tobě dvacet let
a tvůj život ples a květ; —
ještě dvacet, — málo hlesu,
bude po květu a plesu.

65. *Cena zdraví.*

Starý june, s vybledlou tou tvář,
zajdi tam k mladistvému stáří,
by ti v srdce naučení složil,
jak bys věku dlouhého se dožil.

66. *Příklad táhne.*

Mnoho zmůže řečí svojí,
se slovy kdo skutky pojí.

67. *Síla ve víře.*

Pevně věřím! to má síla,
duši jenž klid připravila,
když se *pochybností* vaší
pravda stíhá, a klid pláší.

68. *Báseň a skutečnost.*

„Přírodo matko, svato tvé jméno!
tobě buď žití mé zasvěceno,
rány ty hojíš a mírníš vzdechy,
zdrojem jsi blaha, síly a těchy!“
Mnozí tak pěvci v nadšení pěli,
ach, kéž by také *pravdu* jen děl.

69. *Zdroj blaha.*

Srdce tvé po zdroji vzdychá
blaha, který nevysychá;
v nebi jest, a nikoli
v slzavém zde údolí.

70. *Cena spravedlivých.*

Spravedlivým velkou cenu
připravil Bůh za odměnu;
pro ně, byť jich deset bylo,
město by se zachránilo.

71. *Zpomínka na Stvořitele.*

Květné luhy, hvězdné nebe
kouzlem naplní těbe,
na toho jen, jenž je stvořil,
nepomníš, bys Mu se kořil?

72. *Odpust jim.*

Ó kdybychom odpouštěli,
jako Pán to v kříži činil,
pokoje což bychom měli,
jenž by zemi blahem plnil.

73. *Oti v dítkách rodiče.*

Chval si růže, však též kmen,
na němž byly vyrůstaly;
chval i dítě, zpomeň jen
těch též, již je vychovali.

74. *Vytrvej a zvítězíš.*

Zbraně víry neodlož
v boji proti nepříteli,

teprv až ti Pán povolí,
vítěz jsa, je před Něj slož.

75. *Nejhorší sirotka.*

Sirotkem jsi, zle pro tebe,
ztratíš hříchem *Otce* z nebe.

76. *Soud dějin.*

Ptej se dějin, koho slaví,
ze ssutin že chrámy staví,
a útolky pro lid chudý;
a kdo z chrámů, z domů činí
pusté, hrůzné zříceniny? —
Tam to *víra*, a zde *bludy*.

77. *Před volbou družky.*

Nedůvěřuj všemu květu,
nechť se vůní, krásou zdobí;
umění již v čárném světě
živé kvítí nápodobí.

78. *Nevěrci.*

Neodsuzuj prosté hlavy,
srdce-li jen u nich zdrávo;
býváť víc v nich, nad tvých davy,
citu pro pravdu a právo.

79. *Život náš není hrou.*

Život tvůj, jak z bájí kraje
loďka, po vlnkách jenž hraje; —
větřík, hleď! ji sráží právě
a ty zhyneš v moři — hravě.

80. *Ochrana Boží.*

Ve paměti schraňuj vděčné
z tvého žití chvíle blahé,
a uč se ctít Ruce drahé,
jenž tě chrání k slávě věčné.

81. *Nejsv. Tajemství.*

Z klasů chléb, a chléb pro tělo
pokrmem, by život mělo;
chléb pak v pokrm drahocenný
pro duši k pouťi vezdejší
při Oběti nejsvětější
v Tělo, v Krev se Páně mění.

82. *Nepravé vzdělání.*

Bez víry chceš zjemnit mravy?
Aj, což prostředek nepravý
vyvolil jsi k svému cíli,
jenž lid činí — *zdivočilý*.

83. *Krásná duše.*

Čistého patř do pramene,
jak se stkví v něm nebe jasné;

obraz je to duše krásné,
Boží mír nad níž se klene.

84. *Znamení úpadku.*

Poctivost kde, věrnost mizí,
zvyk kde zdomáčkuje cizí
v chýži, domě, i paláci;
tam se šťastný věk vytrácí.

85. *Vzdělanost, jenž nevzdělává.*

Vzděláním-li, tupit víru,
mravnost v zábav hubit víru,
bez Boha i bez mzdy věčné
chtít přes sráže nebezpečné:
pak již věru máme dosti
na té vaši — vzdělanosti.

86. *Jen hladce a sladce.*

Nic se nebij zbujník malý,
velí humánní zákony;
on pak, dospěv, ztrestá ony,
již ho v mládí netrestali.

87. *Důsledky bludu.*

Bez skutků jenž víru chtěli,
daleko již tak dospěli,
rozštěpení že nad míry,
bez skutků jsou i bez víry.

(Dokončení.)

Horní a dolní.

Obrázek ze života. Napsal *Vojtěch Pakosta.*

(Pokračování.)

Podobně jako Johance, vedlo se i Václavovi, když otec její dárek do „horního“ mlynářů poslal připojiv přísný zákaz, aby se syn jeho s Johankou již nikdy neopovážil mluvit, vyhrožuje sice jinak desaterým . . .

Z toho to jednání seznal horní nenapravitelnou zarytost svého souseda a vida že všechny pokusy o smíření jsou marny a na uzavření pokrevního příbuzenství ani nelze pomýšlet, dorozuměl se s Václavem, aby další nepřátelství s dolním nerozdmýchoval, a s jeho Johankou nemluvil.

Václav nesl tuto ránu, ač bolela, klidně, ale proto nemálomyslně a nezoufal. Bylť muž, u něhož vládne rozum více než cit. Svědomí jeho bylo čisté, úmysl jeho pojmuti Johanku za manželku, byl upřímný, nač by se tedy dolního lekal? Nepoužije žádných vzdorů ani proti svému otci, ani proti otci Johancině. Jsa pevně přesvědčen, že jsou sobě samým Bohem souzeni, spoléhá tudíž na Boha na jeho prozřetelnost, že mu k žádoucímu cíli dopomůže. Láska jeho není

okamžitý výbuch vášně, nýbrž klidná rozvaha, a ta vyžaduje času a vyčkání i trpělivosti.

Ač tedy Václav s tímto rozhodnutím otcovým aspoň pro okamžik se spokojil a dokud se poměry nezmění, žádných kroků činiti nezamýšlel, nemohl „horní“ přenést přes srdce, aby dolnímu nezjevil, že jeho Václav o Johanku nestojí, připojiv, aby ho nechal na pokoji, když mu sám nic nedělá.

Vzkázání toto dopadlo ale poněkud ostřeji, než jak si je přál horní mít.

Do dolního mlýna přišel krajánek.

„Prosím s ponížeností o fedrunk, pane otče!“ oslovil mlynáře.

„Kam cestujete — nahoru, dolů?“ tázal se mlynář.

„Po vodě, pane otče. Byl jsem v horním přes noc, a mám od mlynáře něco vyřídit.“

„Co pak?“ tázal se pln zvědavosti mlynář.

„Je to nějaký podivný člověk ten váš soused, takový jak říkáme hm — ani mi to nejde z úst“ — protahoval slovo krajánek, chtěje dříve vypátrati, jak dolní o horním smýšlí, aby snad nepřišel s poselstvím nevhod.

„Co takový? — Dareba je, to ví celý svět“ — dořekl mlynář.

„Ano! tak jsem to chtěl nějak říci,“ dodal si myslí krajánek. „A ten vám vzkazuje, abyste se o jeho syna nestaral, nechal ho na pokoji, sice že se vám zle povede.“

Krajánek přidal ještě mnohem více, co horní neřekl, aby se tak dolnímu zalichotil. Mlynář ho za to pozval na oběd. Tím bylo nepřátelství mezi horním a dolním obnoveno a novu rozdmýcháno.

IV.

Uplynulo několik měsíců. Bylo již dávno po žních a sychravý vítr podzimní vanul po strništích a posečených lukách.

Nastaly pochmurné podzimní dny, v přírodě bylo smutno a trudno. Jen málokdy zasvítlo jasně slunce a rozptýlilo mlhy, jako pablesk naděje osvěží sklíčené srdce lidské.

Smutno a trudno bylo též v srdci Václava a Johanky. Jejich krásné naděje čím dále tím více se hroutily. Měly docela zahynout, umřít a zvadnout, jako to žluté listí na stromech? Mrazivý a jedovatý dech nepřátelství obou otců snažil se zničit je. Dovedl toho? Na čas a částečně. Na dně jejich srdce pučely naděje nové, čekající jara jako strom, jež podzim oloupil o všecku krásu.

Od vzkázání po krajánkovi byl dolní

záštím proti hornímu jako posedlý. Byl by býval rád, aby se mu naskytla nějaká příležitost k pomstě, kde by mohl horního pokorit, zničit, aneb aspoň přivést do žaláře. „Kéž by se aspoň ten jeho zamilovaný holoubek chtěl zmýlit a přijít zase s nějakým „jármarkem“ nebo „poutí“ do mlýna, neb aspoň na nějaké milostné zastaveníčko! Ha! byla by to pochoutka!“ — chechtal se ďábelsky mlynář pomstychtivostí jako šílený.

Poněvadž se příležitost dlouho nenaskytovala, našel ji sám. Horní posekl na louce, přilehající k rybníku dolního, otavu a čekal až uschne, aby ji svezl domů. Poněvadž byly ustavičně přehánky a mírné deště, musel ji dlouho nechat ležet. „Počkej lotře,“ řekl dolní sám k sobě „ty vytápíš vodou mne, vytopím já jednou také tebe!“ I nemlel schválně několik dní, zastavil a ucpal všechna stavidla, tak že voda vysoko vystoupila jako o povodni. Dole tekla téměř přes hráz a nahoře zaplavila louku horního a otavu mu spláchl. Musel ji chytat hráběmi po vodě a co zachránil, nestálo za nic.

Když byl s prací hotov, pustil dolní vodu všemi stavidly a stojí na hrázi, mnul si radostí ruce, vida jak majetek horního plave po vodě. „Já být tak na hoře a on dole,“ huhlal pro sebe, „neplovalo by jen seno, nýbrž i žena jeho, i syn, i mlýn celý a všechno.“ „S tím dolním již to nelze vydržeti. Škodí mi, kde může. Je to sám rohatý v lidském těle,“ stěžoval si horní své ženě. „Připravil mne již zase o celou píci.“

„Nech ho!“ mírnila žena mlynáře. „Snad ho Pán Bůh přece osvítl, že se časem ve své zarytosti pozná a se obrátí.“

„Tak snadno se to nestane, poněvadž za to Pána Boha neprosí“ řekl mlynář. „V kostele jsem ho neviděl, nemám paměti, kdo ví, jestli se kdy modlí. Je živ na té samotě jako divoch. V neděli mezi službami Božími hodí přes rameno ručnici a běží v kazajce a zástěře do lesa honit. Mně by to bylo za světitou hanbu, kdybych měl tak v neděli někohe potkati.“

„Ubohá ta jeho holka!“ povzddechla si mlynářka.

„Je to hodné děvče“ řekl mlynář, „jen kdyby měla hodnějšího otce. Já před ním ani vody nezkalím a on se na mne ustavičně sápe jako vztekly pes. Toť by musel býti člověk z kamene, aby to snesl. Již měl být jednou zavřen, já mu to tenkrát odpustil, nyní mu to ale nedaruju. Budu ho pro toto poškození žalovat.“

„Necíš toho!“ přimlouvala mlynářka žena. „Ušetři Václava i mne. Ten hoch chodí od

nějakého času všecek zamyšlen, jako bez duše. Zeptala jsem se ho, jestli mu něco schází? Vyjevil mi upřímně příčinu své sklíčenosti, tobě se to snad bojí říci. Přiznal se mi, že má Johanku rád, že jí to již řekl a že i ona je mu nakloněna, jako za let dětských. Rozmlouvala jsem mu to a snažila se, abych jej přivedla na jiné myšlenky. Ukázala jsem strašnou prohlubeň, jaká se mezi námi a rodinou dolních zarytostí starého otevřela a řekla jsem, že nebude a nebude možná, abych kdy Johanku, ač bych tomu sama byla ráda, pod naší střechou jako nevěstu uvítala. Chlapec stál přede mnou jako z kamene, ani se nehýbaje a oči jeho byly upřeny do země na jediný bod. Trhnul sebou, jako by ho byl mrazivý dech ovanul. Jeho červené a zdravé tváře byly pojednou jako z vosku.“

„Matko! nebodejte mne do srdce!“ S těmi slovy vztáhl ke mně prosebně ruce a z očí mu vyhrkly slzy. „Mám vás rád stejně jako otce. Pomyšlení vám učiním, uposlechnu vás ve všem, v této příčině uposlechnouti však nemohu. Johanka bude mou stůj co stůj — musí býti mou!“

Patřila jsem naň se soustrastí. A vidouc jak je bledý, jak se chvěje, nemohla jsem se zdržeti a zaplakala jsem s ním. „Cítím tvůj bol,“ řekla jsem mu „a sdílím jej s tebou. Modli se, hochu, modli se, i já se budu modliti, aby Bůh vynášel nějaký prostředek, jímž by byl dolní obměkčen a s námi se smířil.“

Mlynář poslouchal bedlivě řeč ženinu. Zpomínkou na Václava a na Johanku byl dojat, že spravedlivý hněv jeho proti dolnímu v té chvíli ochladl. „Odpustil jsem mu již kolikrát, odpustím mu i tentokrát,“ řekl, „ač mi působil škodu. Msta patří Bohu.“ —

Podzim byl stále sychravější. Blížily se již obžinky. Václav od jarmarku s Johankou ani slova nepromluvil, neboť se s ní nikdy nesešel. Jako upomínka na krásné leto, rozestíral podzimek své ohnivé paprsky po vadnoucích krásách přírody.

Byla neděle. Lidé se vraceli z kostela. Johanka šla samotna. Cesta ode vsi se děl, jedna širší vede na pravo a jest upravená jako silnice, levá zahýbá do lesíka a přijde se po ní spíše „k dolnímu.“ Johanka se dala cestou levou. Nad úvozem v lese asi na půl cestě stojí na návrší mezi dvěma mohutnými duby kamenný kříž s obrazem Spasitele a bolestné jeho Matky. Lidé tam říkají „u Božích muk.“ Touto cestou chodívala Johanka ke mlýnu nejraději, zvláště v letě a za pěkného počasí. Jako bezsta-

ročné ptáče přelétla vždy drsnatou cestou, poslouchajíc zpěv ptactva a ssajíc svěží horský vzduch. Dnes jí to však nešlo tak ve se, jako jindy. Dorazila k „Božím mukám“ a jako vždy políbila kříž, poklekla na kamenné klekátko pod křížem, aby se pomodlila. Sepjala ruce, povznesla oči k Matce Boží. Co to? Proud slzí vyhrkl jí z očí.

„Johanko! Johanko!“ ozval se za ní mužský hlas.

Ohledla se. „Bože! ty's zde Václave? Kdyby tě zde u mne spatřil . . .“

„Proč pláčeš Johanko? co je ti?“ tázal se měkkým hlasem Václav. „Nelekej se mne. Šel jsem z kostela a spatřiv tě, trhnul jsem se od ostatních ze široké cesty a šel jsem za tebou. Vždyť jsme se již dlouho neviděli.“

„Proč jsi šel za mnou? Lidé jdou také touto cestou, mohl by nás zde někdo spatřit,“ domlouvala Johanka Václavovi.

„Ať nás vidí! Což pak jest to něco špatného, že spolu mluvíme?“ odvětil Václav.

„Nech mne a jdi svou cestou Václave!“ prosilo děvče.

„Jak to mluvíš Johanko? Což jsme nechodili nikdy spolu?“

„Chodívali, ale již chodit nebudeme,“ řekla Johanka.

„Což už mne nemáš ráda?“ tázal se Václav chvějícím hlasem, uchopiv Johanku za ruku.

„Nemáš mne už ráda?“ tázal se poznovu Václav, usednuv na lavičku vedle Johanky.

„Nemohu, nesmím!“ bolestným hlasem řekla Johanka a dala se do usedavého pláče.

Václav seděl zamyšlen a smuten vedle ní, tichý jako ty staleté duby, jichž koruny se klenuly nad jich hlavami.

V přírodě bylo krásně, rozkošně. Posvátné a velebné ticho rozložilo se na osamělém místěčku v doubravě u Božích muk. Nikde ani hlásku, ani lidské kročeje se neozývaly, jako by byl vymřel celý svět. Jasným a teplým vzduchem poletovala teninká vlákna „babiho leta“, postříbřená tisíci paprsky slunečnými, v suché trávě zacvrkala cikáda, vyletěl pestrý motýl — upomínky krásného leta. Ticho v přírodě za krásného dne podzimního má cosi nevýslovně blaživého a okouzlujícího do sebe. Kdo se v ně doveče pohroužit, jest šťasten a zapomene na celý svět.

Na Václava a Johanku padlo toto ticho nesmírnou tíží a leželo na nich jako balvan. V duši jejich burácela bouře, zápasila povinnost s láskou. Seděli vedle sebe tišši, než ten vzduch, než ty stromy a dosud svěží

mech u jejich nohou, seděli bez řeči — nešťastní.

„Neplač, nemohu to snést!“ — promluvil Václav. „Každá tvoje slza mne ubíjí.“

Povstal.

„S Bohem J ohanko, již jdu, odpusť, že jsem tě vytrhl z modlitby. Líto mi však více, že jsem věřil ve tvou lásku. S Bohem, pomodli se také za mne!“ —

„Václave!“ vzkřikla Johanka tak bolestně, že se Václav zachvěl; vzkřikla tak úpěnlivě, jako když chtěl její otec rozdrtit jeho dárek.

„Co mi ještě chceš?“ zastavil se Václav.

„Pamatuješ se ještě, když jsme touto cestou chodívali spolu ze školy?“ začala Johanka měkkým hlasem. „Ach! jak krásný byl ten čas! Tys byl mým bratrem, buď jím i nyní, zachovej mi svou náklonnost.“

„Náklonnost—bratrem?“ opakoval po ní Václav. „Budeš mou ženou?“

„Nežádej toho ode mne. Nemohu, nesmím, musím uposlechnout otce. Víš, čím vyhrožoval v hospodě o jarmarku, když se mu otec tvůj o tom zmínil?“

„A co jsem slíbil tenkrát já tobě?“ povýšeným hlasem tázal se Václav. „Nuže necht si tedy vystaví otec tvůj ty hráze mezi mnou a tebou, ať si vykopá ty propasti, do nichž tebe sraziti chce, já je překonám, pro tebe se odvážím všeho, přinesu každou obět, jen to chci vědět, zda-li ty ji také přineseš za mne.“

„Přinesu obět každou!“ zašeptala Johanka.

„K tomu nám síly a pomoci s hůry potřebí, dítě!“ řekl Václav, pozdvihna svých očí k Ukřižovanému. — „Ach! zapomněl jsem se, že stojíme na místě posvátném“ — řekl Václav „a já mluvil tak hlasitě. Pomodleme se zde společně!“ vybídl Johanku.

Oba poklekli vedle sebe a dlouho tiše se modlili.

Václav Johanku ještě kousek cesty vyprovodil. „Půjdu zde pěšinou na pravo, abych přišel na silnici,“ řekl maje Johanku opustiti. „Kdy se uvidíme?“

„Nevím.“

„Musíš vědět! Řekni, že přijdeš o obzinkách k muzice.“

„Nemohu—otec — —“ zajíkala se Johanka.

„Přinesu obět každou! slibovala's. Pamatuj na svou příslově. Ať to zví otec, že boj začíná, ať to zví celý svět! Přijdeš tedy?“

„Přijdu!“

Podali si ruce a Václav zmizel v lese. (Pokračování.)

DO PISY.

Z diecése Litoměřické v lednu 1878.

(Katechisování.)

Naše katechisování je práce misionářská; podivný to výrok a pravdě nepodobný. Vždyť v každé třídě má kněz týdně 2 hodiny k svému vyučování. Tu přece něco vpraví do dětí. Ovšem vpraví snad něco do dětí tam, kde pravidelně může školu navštěvovati. Avšak všude nelze katechetovi pravidelně choditi do školy, poněvadž je zároveň v duchovní správě. Nejlépe se to pozná z příkladu. Ve farnosti X. je mimo 11 domácích tříd ještě 11 tříd v 7 vesnicích, odlehklých až půl druhé hodiny; cesty, jelikož v horách, jsou málo schůdné. Při největší pili, když i své zdraví obětuje, může katecheta jen as 20krát jednu venkovskou školu navštívit za rok. Takových farností dalo by se zajisté uvést mnoho. Učitel náboženství nevyučuje, ba ani neopakuje; ano katecheta musí býti rád, když v učitelovi nemá „přítele,“ jenžby jeho vyučování mařil. Do kostela mají děti daleko, a často nemají k tomu ani obleku. Takovým způsobem slyší dítě za rok asi 20krát o Pánu Bohu. Může všechno polapiti? A co má také katecheta dřív vykládati z katechismu? A i kdyby vložil dětem celý katechismus, naučí se ho? Rodiče jdou si po práci, do továren, a dítě je samo doma; co dělá? téká! Mnozí rodiče pak tou osvětou už tak nasákli, že ani děti k tomu nemají, aby se sv. náboženství učily. Z toho všeho následuje, že děti to umějí, co do nich katecheta vpraví. Zajisté mnoho do nich nevpraví, poněvadž děti neumějí ani trochu myslet, ba v mnohých školách ani tiše a spůsobně poseděti. A s takovými poměry porovnejme naše katechismy, a hned ucítíme, čeho se nám nedostává. Hned však také poznáváme, že mnoho pravdy obsahují slova: naše katechisování jest práce misionářská. Misionář musí se spolehat jen sám na sebe, na tu chvíli, kterou učí; a katecheta též. Ano lidé, kteří slyšeli misionáře, vypravují si snad o tom, co jim vykládal, a tak si to opakují; a naši školáci to skoro ani dělati nemohou, jelikož přetížení jsou ostatní prací, a k jakési samostatné činnosti a schopnosti vedeni nejsou. Proto by měl katecheta dětem vštípit hned ve škole jednu nebo dvě věty, v kterých by byl nejnutnější obsah toho neb onoho článku. Tak by jeho katechisování mělo aspoň nějaký užitek. Ze zkušenosti vím, že v těch školách, v nichž nemůže katecheta pravidelně učit, a kde se nemůže spolehat na

domácí pilnost dětí, ani jeden náš katechismus neprospeje. Děti se tomu nemohou naučiti, a tak ani nic nevědí. Lépe by bylo užívat katechismu misionářského, který nejpotřebnější věci obsahuje asi v 80 větách. Tomu by se děti dobře naučily i tam, kde kněz málo kdy přichází do školy. Je to malý katechismus kardinála Bellarmina.*) Na ukázkou podávám zde jednu větu: „Otázka: „Co působí křest?“ Odpověď: „Křest působí, že člověk se stává synem Božím, dědicem nebes, odpouští mu všechny hříchy, a duši jeho naplňuje milostí a dary duchovními.“ Co více potřebuje dítě o křtu sv. věděti. A i dospělý když jen to ví, dost ví. Ostatního dodělá se lehko.

KRONIKA.

Z Prahy. O slavnosti *Očistování bl. Panny Marie* v sobotu dne 2. února vykoná J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup u sv. Víta na hradě o půl 11. hod. svěcení voskovic (hromnic) a bude pak po průvodu v 11 h. přítomen slavné mši sv.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 25—29. ledna u Milosrdných sester v Karlíně, 30., 31. ledna, a od 1.—3. února u Alžbětinek, od 4—8. února u sv. Tomáše.

— Spolek *hluchoněmých* pod ochranou sv. Františka Saleského bude v neděli dne 27. ledna o 2. h. odp. odbývatí valnou hromadu v ústavu pro hluchoněmé.

— V jednotě *katol. tovaryšů* provozují se po celou dobu vánoční chvalné známé „Budečské Jesličky.“ Min. neděli odp. bylo zvláštní představení pro alumný arcib. semináře a chovance konviktu.

Z Německa. Katolické noviny polské zvěstují o záhubných následcích krutého boje, kterým pruská vláda katolickou církev pronásleduje. Diecése Hnězdněnsko-Poznaňská nejprve osiřela, ztrativši svého vrchního pastýře. Za pět let utrpěla církev v této diecési následující bolestné ztráty; 1. Zrušeny byly ústavy církevní a kláštery: a) Semináře v Hnězdně a v Poznani s domem, v kterém nalezali útulek kněží starším aneb nemocí schvácení a k duchovní správě neschopní. b) Kláštery: Jesuitů v Schrimmu, Reformátů v Görchenu, Poznani a ve Wronce, Filipínů v Goslynu, Dominikánů a Lazaristů v Po-

*) Bellarminův katechismus pedagogičtí kritické neschvalují. Lépe by snad posloužil výbor z nejdůležitějších článků našeho katechismu, ať nic nedíme o tom, že toho různění jest již nad míru. *Red.*

znani. c) Kláštery ženské: Šlechtičen nejsv. Srdce Páně ve Vildě u Poznaně, Karmelitánek v Poznani a v Hnězdně, Milosrdných sester v Ostrovu a v Jaszkovu, nepočítaje mnohé opatrovny a sirotčince, které Milosrdné sestry na jiných místech zařídily. — 2. Uprázdňeny jsou a během pronásledování neobsazeny kanonikaty: a) V Hnězdněnské kapitole dvě místa: místo metropolitního probošta a jednoho kanovníka. b) V Poznaňské kapitole šest míst: tři prelátů, světitelů biskupa a dvou sídelních kanovníků. — 3. Osířely buď smrtí, buď vyhnanstvím aneb resignací jednotlivých duchovních následující fary: V diecési Hnězdněnské 25, v Poznaňské 51, dohromady 76 far. Poněvadž se šesti farami šest jiných menších spojeno bylo, jest celkem 82 far uprázdňených. Osmnáct těchto neobsazených far administrují kaplani. od kard. Ledochovského ustanovení, které vlada na řečených farách ještě trpí. V ostatních 64 není již duchovní správa. Věřící se modlí v neděli a ve svátek v kostele, svátými svátostmi se nepřisluhuje, lidé umírají bez zaopatření, dívky se nevyučují sv. náboženství. „Cesty k Sionu kvílí, proto že nejsou, kdo by přicházeli k slavnosti: kněží jeho lkají, potlačeni jsou hořkostí; maličci žádají si chleba a není, kdoby jim ho krájel. Rozpomeň se Hospodine, co se s ním přihodilo, popať a viz pohanění jeho.“ Vlada pruská nalezla deset kněží odpadlíků, z církve vyobcovaných a suspendovaných, kterým deset pěknejších far ze své právomocnosti udělila, „dědictví katolické obráceno jest k cizím.“ Nešťastné fary, kde nejsou pastýřové nýbrž nájemníci, jsou: Murzyn a Povydz v Hnězdněnské diecési, Chrzypsko, Gradec, Kraehme, Kosten, Oborník, Zirk, Šroc a Xiaz v Poznaňské diecési. Jen tři dekanaty v Hnězdněnské a jeden dekanat v Poznaňské diecési neutrpěly dosud žádných ztrát. V jiných dekanatech (vikariátech) jest však až i osm far neobsazených. — 4. Vyhnaní, vládou s úřadu duchovního sesazení, k nečinnosti odsouzení a na žebráckou hůl připraveni jsou následující údové kněžstva: a) Jeho Emin. kardinal arcibiskup Ledochovský, který žije v Římě ve Vatikánu se sv. Otcem; dobrovolně s ním šel do vyhnanství tajemník Meszeczynski. b) Světitel biskupové Janiszewski z Poznaně a Cybichovski z Hnězdně; onen jest sesazen, tento jest žalářován. Svátost svěcení kněžstva a svátost birmování nemůže se uděleti, aniž se mohou svaté oleje světit. c) Jeden kanovník a jeden děkan, dva ředitelové ústavů učitelských, šest katechetů, šest professorů na diecesan-

ních lyceích, tři konsistorní úředníci, jeden duchovní správce v káznici, dva deficienti, tři novosvěčenci bezprostředně po zákonech květnových, 41 kaplanů s úřadů duchovních sesazeno. 33 řeholníků a sice: 10 Jesuitů, 14 Reformatů, 8 Filipinů a 1 Lazarist vyhnání. S kardinalem Ledochovským jsou tedy pokutováni 103 kněží, z nichžto někteří ještě se zdržují v Německu, jiní sáhli k poutnické holi a odebrali se do Francie, do Bavor, do Haliče, do Anglie ano až za oceán do Ameriky. Po květnových zákonech bylo pro spojené diecése Hnězdněnskou a Poznaňskou v rozličných seminářích ještě 50 kněží svěceno, kteří nesmějí veřejně ani mši sv. sloužiti, tím méně jiné církevní obřady konati. 150 kněží dáno v obět jen v pruském Polsku proticírkevnímu boji. 7 kněží opustilo dobrovolně svá místa, 4 se stali starokatolíky, 12 odpadlíky čili státními faráři. Ztratily tudíž spojené diecése 173 kněží během pěti let, aniž by jiní novosvěcení jich místa zaujali. Na počátku boje bylo všech kněží v pruském Polsku 818, nyní po pěti letech počet ten zmenšen o čtvrtý díl. — 5. Hmotné ztráty kněžstva i jednotlivých katolíků těžko dopodrobna určití. Následkem zákona ze dne 22. dubna 1875 ztratily obě diecése z ročních příjmů 265.460 říšských marek, ztratily tedy úhrnem až do 1. ledna 1878 663.000 marek. Pokuty, které jednotlivcům bylo složiti, obnášejí 200.000 marek. Soudní útraty, výlohy spojené se žalářováním a s vyhnanstvím není možno určití. — Podobně též nikdo nemůže stanoviti příjmy četných komisarů vyšetřovacích, které jest církevním pokladnám platiti. Ztráty peněžité jistě činí více než pět milionů marek; poněvadž boj krutý pět let trvá, vyžaduje každého roku jeden milion marek z církevního jmění. Takové jsou poměry ve dvou v jednu spojených diecésích, že poměry v ostatních nejsou lepší, snadno každý katolík porozumí. Vyhnaných kněží z celé říše jest dohromady přes tisíc, ztráta, kterou utrpělo církevní jmění v Německu, bude obnáseti již miliardu tolarů. — Vyhnaní a ožebračtí kněžstvo i katolíky způsobem násilným, toho dovede vlada pruská, nikdy však se jí bohdá nepodaří co vlastně zamýšlí totiž odloučiti lid od kněžstva, rozdvojit kněžstvo s biskupy, odtrhnouti biskupy od středu katolického, pobouřiti je totiž proti sv. Otcí, a pak církev katolickou zničiti.

Z Říma. Podivno, po dlouhý čas zvěstovaly liberalní noviny, že 85letý papež jest v posledním tažení. V Quirínale, paláci papežském ale vládou sv. Otcí odňatém, již

se radili, jak by se jim chovati bylo při a po smrti Pia IX. Pius IX. však s Boží pomocí ozdravěl, což se zajisté při tak vysokém stáří předvídati nedalo, i jest dobrá naděje, že šlechtný stařec ještě delší dobu církvi katolické zachován bude. Místo 85 letého starce ve Vatikáně zemřel 58 letý král v Quirinále, který před krátkým časem těšil se úplnému zdraví a takové tělesné síle, že se mu nikdo v celé Itálii nevyrovnal. Zemřel 9. ledna odpoledne ve 3 hodiny, téhož dne, kterého (9. ledna) jej před pěti lety v smrti předešel věrný soudruh Napoleon III., který vlastně byl příčinou, že se stal Viktor Emanuel králem Itálie. Když Viktor Emanuel šlapaje práva sv. Otce nohama zmocnil se Říma, bylo mu zbožnou paní předpověděno, že umře v Quirinale v mužném ještě věku. Proto se Viktor Emanuel Říma velmi bál, měl jakési tušení, že zemře smrtí náhlou. Ke Quirinálu, aby se proroctví nenaplnilo, dal přistaviti pavillon, ve kterém bydlel. V Římě se nikdy dlouho nezdržel; když nějaké církvi nepřátelské zákony podepsal, vždy sv. Otcí psával, že jest věrným katolíkem, že si Pia IX. velmi váží a že ho nechce urážeti. A přece papeže tolikrát urazil a velmi zarmoutil. Před šesti téhodny byl, když o povážlivém stavu sv. Otce slyšel, ve Vatikáně za noční doby a prosil prý za odpuštění, aby církevní kletby sprostěn byl. Jako Cavour, bývalý ministr králův, zemřel i Viktor Emanuel zimnicí zvanou „malaria.“ S potěšením zaznamenati jest, že umřel s *Bohem i s církví katolickou* smířen. Lékař dr. Bruno oznámil králi, že stav jeho jest velmi nebezpečný. Kanovník Anzino dvorní kaplan prosil lékaře, aby učinil zmínku o zaopatření svátostmi umírajících. Dr. Bruno uposlechl, oznámil to nemocnému a konečně se tázal: „Mám zavolati Msgr. Anzina?“ „Zavolejte,“ odpověděl král usmívaje se „a sice hned.“ Když kanovník Anzino do ložnice královny vstoupil, prosil jej nemocný, aby byl zaopatřen. Anzino odebral se hned k faráři v Santo Celso, aby šel krále do Quirinálu vyzpovídat. Tento však, poněvadž se jednalo o vyobcovaného z církve kajníka, odkázal dvorního kaplana na Msgr. Centi, zpovědníka Pia IX. Pius IX., který umí jen odpouštět, těšiti a pomáhati, ihned odeslal Msgr. Centi s rozsáhlým plnomocenstvím k nemocnému panovníku. Postranními schody a tajnými dveřmi vkročil sluha Páně do pokoje, král se skroušeně vyzpovídal, kletba církevní, ve které se nalezal, byla s něho v poslední hodině snata. Král chtěl veškeré své činy proti církvi katolické podniknuté odvolati, Msgr.

Centi žádal, aby se to stalo u přítomnosti dvou svědků a Viktor Emanuel svolil. Když se svědkové dostavili, počal kašel dusiti krále v také mře, že se očekával poslední okamžik života. Smrtný chrapot naznačoval, že poslední hodinka se přiblížila. — Msgr. Anzino spěchal pro nejsvětější svátost oltářní. Byl to okamžik dojemný, když Král králů přibyl k umírajícímu a kajícímu pozemskému králi, aby jej posilnil na cestu poslední. Korunní princ Humbert se zbožnou manželkou svou Marketou a předseda ministerstva Depretis mimo mnohé jiné drželi v rukou svíce, když kanovník Anzino Tělo Páně Viktoru Emanuelovi podával. Mezi posledním pomazáním, které pak Anzino králi udělil, plakali všichni přítomní. Král nedopustil, aby se kněz od něho vzdálil, Anzino se s ním modlil modlitby umírajících, podal mu sklenici vody, o kterou požádal; pohledem děkoval král, pak se chtěl vzpřímiti na lůžku, hlava mu klesla a se slovem: „Moji synové!“ vypustil ducha svého. Msgr. Centi po sv. zpovědi odebral se do Vatikánu, aby papeže Pia IX. uvědomil o stavu krále umírajícího. Sv. Otec poslal arcibiskupa Martinellia do Quirinálu, aby udělil loučícímu se s světem požehnání apoštolské. Služebníci, kteří měli rozkázáno, aby nikomu nedovolili vstoupiti do paláce, poněvadž velké množství lidu se ke dveřím tlačilo a Quirinal obklopovalo, šli ve své horlivosti tak daleko, že ani vyslance zástupce Krista Pána nepustili k nemocnému. Ovšem, kdyby Msgr. Anzino jen zdání byl o tom měl, co se venku děje, jistě by byl směl vstoupiti arcibiskup. — Kristus Pán odpustil svým nepřátelům a za ně se modlil: Pius IX. když uslyšel zprávu o smrti králově pravil: „*Já jsem mu odpustil a budu se za něho modlit.*“ Ani nejmenších překážek se nekladlo se strany církevní slavnému pohřbu, který se ve čtvrtek dne 18. ledna s velkou slávou konal. Tělesné pozůstatky pochovány v Římě v Pantheonu, katolickém chrámu. — Šlechtné jednání papežovo pohnulo korunního prince a nynějšího krále Humberta, tak že poslal pobočníka svého do Vatikánu, aby sv. Otcí poděkoval a spolu jej ujistil, že nic nepřátelského proti katolické církvi podnikati nebude. Zdali nový král dostojí slibu učiněnému nad rakví otcovou, kdož to může zaručiti? Dosud nebyl velikým přítelem církve katolické. Druhý syn králův, vévoda z Aosty, dostavil se osobně do Vatikánu a se slzami v očích se sv. Otcem po dlouhou dobu rozmlouval. — Na hrob zesnulého krále mělo by se napsati: „V Turině bohat a

šťasten, v Quirinale chud a nešťasten.“ Dokud v Turině žil, byl spokojen a proto šťasten. Jakmile počal vyhledávat přátelství Napoleonovo a Garibaldiho, jakmile uvrhl se v náručí revoluce a stal se bratrem italských freimaurů, jakmile počal sahati na jmění církevní a pravomocné vladaře jako Františka, krále Neapolského, vévodu Modenského a velkovévodu Toskánského svrhati s trůnů, jakmile sv. Otce počal rmoutiti a soužiti: tu také počala nespokojenost, rozervanost, chudoba a neštěstí. V Turině měl velké jmění, v Římě zanechal po své smrti dvacet milionů dluhů. V Turině žil v šťastném manželství s Adelaidou manželkou svou, dcerou arcivévody rakouského Rainera; v Římě byl poměr krále a korunního prince Humberta velmi chladný, poněvadž dítky z prvního manželství nesnášely se s dětmi z druhého manželství, které král s hraběnkou Mirafiori uzavřel. Dítky z druhého manželství dělaly na jméno krále Viktora mnoho dluhů, což vedlo k veřejnému pohoršení a mnoho trpkých hodin zesnulému způsobilo. Rodinné poměry byly v poslední době přemutně. V Turině ukládal malé daně, v Římě je zvyšoval, statky církevní pobíral, kněze z Říma vyhnal a přece — chudým byl a nešťastným.

Z balkánského poloostrova. Pijavici nebohého křesťanského lidu na poloostrově balkánském nejsou pouze Turci, ale (kde by uvěřil?) i řecké (pravoslavné) duchovenstvo. V království řeckém, v knížectvích srbském a rumunském jsou poměry lidí k duchovenstvu urovnanější a dosti příznivé; ale v zemích přímo pod tureckou vládou stojících má řecký biskup téměř neomezené právo sahati dle libosti do měšců svých poddaných věřících. Tito nemohouce již snést tyranství svých biskupů, obraceli se častěji se stížnostmi a peticemi k turecké vládě (!) aby tomu nesvědomitému vydírání učinila konec; avšak patriarcha cařihradský s biskupy dovedl vždy všechny fermany buď zastaviti aneb obejíti, tak že až dosud i při vši dobré vůli vlády zůstalo vše při starém. Kdo však tyranství řeckých biskupů dle snášení nechtěl, byli stateční Bulhaři. Tito naléhali na tureckou vládu tak důrazně a hrozivě, že tato konečně svolila k tomu, aby Bulhaři obdrželi své národní biskupstvo, nezávislé na patriarchovi cařihradském. Sultánským fermanem ode dne 28. února 1870 zřízen jest bulharský *exarchát*, zavírající v sobě osmnáct eparchií čili biskupství. Patriarcha cařihradský zuril a 17. září 1872 dal bulharské duchovenstvo a jeho

stoupence do klatby (Viz. Konst. Jirečka: „Dějiny národa bulharského“ str. 507, 508). Avšak v Makedonii, kde v šestnácti eparchiích Bulhaři u veliké většině žijí, dosud vládne duchovenstvo řecké, jakož i v Bosně, Hercegovině a Starém Srbsku, ač zde onde vláda přinucena jest, dopomoci Slovanu ku biskupství. — Nevěřili bychom zprávám o hanebnostech pravoslavného řeckého biskupstva, kdyby sám Řek nám je nezjevoval. Pitzipios, zakladatel křesťansko-orientalské společnosti, spisovatel rozličných velezajímavých knih v jazyku řeckém a francouzském, muž, jemuž přístupny byly důležité archivy ottomanské vlády, vypravuje nám ve spise svém „L'Église orientale“ několik případů, dle nichž možno si utvořiti úsudek o zvrhlosti církve orthodoxní (pravoslavné) pod patriarchatem cařihradským. Eparchie řecké ovšem nemají pozemků a tudíž věřící povinni jsou, o výživu svých biskupů se starati; ale biskupům těm není vyměřen určitý plat, alebrž oni sami si ustanoví sumu, která jim z celé diecése odvedena býti musí. Suma ta bývá někdy ohromná. Můžeme si učiniti o tom poněkud již dle toho, že na př. v jedné vesnici Dolní Makedonie suma všech daní vládních obnášela 2000 piastrů, kdežto biskupovi z téže vesnice odvedeno býti muselo 300 piastrů. A daň tuto vybírají biskupové mnohdy nejnelidštějším způsobem. Mnohdy prodá biskup sedlákovi voly, mnohdy jej i do žaláře vsadí. Biskup jest vždy přisídícím soudu, nazvaného „meslidž“; předsedou soudu jest paša-guvernér, s nímž biskup bývá obyčejně jedna ruka. Biskup z Trikkalp žádal ku př. za povolení ku pohřbu sedláka 500 piastrů. Poněvadž příbuzní se zdráhali zapraviti tento přemrštěný požadavek, zapověděl biskup knězi pochovati nebožtíka. Obывatelé té vesnice však zbouřivše se donutili kněze, že mrtvolu pohřbil. Ale biskup dověděl se o tom, dal si kněze přivésti a vsadil jej do žaláře. Kostel ve vesnici dal zamknouti, tak že po celých šest měsíců osada byla bez bohoslužby a bez svátostí. A na tom nebylo dost: biskup hrozil, že dříve kostel neotevře a kněze do vsi nepošle, dokud mu nebude zapláceno. Obывatelé stěžovali si u patriarchy — nepořídili ničeho. Konečně se obrátila křesťanská obec diecése Trikkaly ku vládě turecké (!) všeobecnou peticí 1. února 1851, která ihned nařídila, aby kostel byl otevřen a kněz v něm instal-

*) Rome 1855; vyšel také v německém překladě ve Vídni u Mayera.

lován. Podobnou generalní petici bylo přinuceno proti svému biskupu podatí ku vládě turecké dne 18. března 1851 obyvatelstvo Ambelakie a i mnohé jiné křesťanské osady. Patriarcha cařihradský při těchto loupežích sám mívá účastenství a tudíž pochopitelně, že nikdy se nezastane utlačovaného lidu, alebrž vždy biskupů. Aby z biskupů hojně těžil, neustále je patriarcha přesazuje; každý na nové biskupství dosazený musí ovšem patriarchovi odváděti veliké taxy, které on pak vydře na lidu. Příklad takového přesazování čte se v „Telegrafu bosporském“, žurnálu patriarchy cařihradského, č. 473 dne 17. ledna 1853: „Předěšlého týhodne došla patriarchatu zpráva o úmrtí svatého biskupa z Nissavy, Nektaria. Po této zprávě jmenoval nejsvětější (!) patriarcha se svatou synodou minulou sobotu Anthima, biskupa ze Stromnice, biskupem uprázdnené diecése. Svatý biskup z Imbru, Neophytos, jmenován jest biskupem ve Stromnici. Na místo tohoto dosazen jest sv. biskup z Litice, Joannikios a biskup z Makariopole Rehoř jmenován jest biskupem v Litici atd.“ — Toto přesazování biskupů dává těmto podnět k trojímu olupování nebohého křesťanského lidu. Předně žádají na lidu příspěvky, aby mohli zapraviti taxy patriarchovi. Za druhé žádají dary na přivítanou a zapravení církevní daně i tehdy, když ji byl již předchůdce na celý rok napřed vybral. Za třetí dávají si zapraviti lidem výlohy, jež měli při přesídlení. — Tito řečti pravoslavní biskupové vedou nádherný, rozkošnický ano i prostopášný život; Pitzipios, sám člen církve řecké, zmiňuje se i o haremech řeckých biskupů! A to vše musí platiti nebohý pravoslavný lid!

Obyvatelstvo více diecésí sestavilo tudíž petice ku vládě, v nichž praví, „že by museli zahynouti, kdyby měli dále platiti ty dávky, které bisk. násilně na nich vymahají prodávajíce jim voly od pluhu, žalařující je, zapovídajíce pochovávatí mrtvé a zakazující výkony kněžské.“ „Osadníci jednotlivých diecésí uvolují se k stálému ročnímu platu pro biskupa, ale prosí, aby biskup již neměl práva, aby dle libosti sahal do měšců křesťanských.“

Vláda byla ochotna této spravedlivé žádosti vyhověti; ale patriarcha se všem novotám opíral tvrdě, že prý nemůže do starých apoštolských podání církve zaváděti žádné novoty. Avšak vláda přes všechn tento ďábelský odpor nejvyššího pastýře (!) pravoslavného křesťanstva zaslala 4. února 1850 notu patriarchovi, v níž doslova praví

se takto: „Poněvadž dle křesťanského náboženství biskupové jsou pastýři lidu, jest jejich povinností, aby lid tento vedli cestou dobrou, jej chránili, jemu úlevy poskytovali a nikdy ho neutlačovali. Avšak poněvadž mnozí metropolité a biskupové v provinciích se dopouštějí činů, jež by ani nejzvrhlejší lidé spáchati se neopovážili, obracejí se pod touto tíhou klesající křesťanství obyvatelé bez ustání ku vládě prosíce, aby jim poskytla pomoc a ochranu. Ješto vláda nemůže přehlédnouti spravedlivých stížností svých poddaných, jest její rozhodnou vůlí učiniti nepořádkům těm konec. Zve tudíž patriarchu, aby svolal sbor biskupů a nejvzácnějších souvěrců laiků a ve srozumění s nimi bratrsky pomýšlel na prostředky, jimiž by se těmto nátliskům a těmto spravedlivým žalobám učinil konec.“ — Jaké to ponižující naučení vlády mohamedánské pro nejvyššího pastýře křesťanského náboženství, jímž patriarcha cařihradský se býti praví!

Následkem této noty zaslal patriarcha ihned okružní list všem biskupům celé říše, aby lidu oznámili toto: „Vláda uložila církvi, vyhověti prosbám některých diecésí a zavéstí všude soustavu stálého určitého platu pro biskupy; přenejsvětější*) patriarcha jest tedy přinucen rozkazům vlády vyhověti a je ihned uvéstí v platnost. Ale poněvadž nejen generalní obec cařihradská ale i obce diecésí dluhem obtíženy jsou, jenž asi sedm milionů piastrů obnáší, jest spravedливо, aby lid především tento dluh zaplatil. Biskupům nařizuje se tudíž, ihned spolehlivě sečísti všechny křesťanské obyvatele měst, městysů a vesnic nevyjímajíce ani vdov ani svobodných. Na základě tohoto sečítání bude pak patriarchat s to, aby určil sumu, kterou každý jednotlivý křesťan napřed zapraviti má, aby se kryly dluhy obecné, a pak teprv zavede se soustava určitého platu biskupů.“

Jaká zlomyslnost, nestydatost, jaké lupičství skryto jest v tomto okružníku patriarchově! Uskočnost duchovenstva pravoslavného zvítězila i tentokráte nad právem a spravedlností. Lid zastrašen jsa ohromnou kontribucí, kterou najednou odvésti měl k uhrazení dluhu obecného a nad to ještě pro-

*) Pravoslavní jmenují nejsv. Trojici a pak Pannu Marii *přesvatou* (všesvatou, *panayia*); ale patriarcha cařihradský sebe nazývá *přenejsvětějším* (všenejsvětějším, *panayiotozos*) !! Čím rozeznává se od něho satanáš, jenž rouhaje se pravil: „Vstoupím na výsost oblaků, budu podobný Nejvyššímu?“ (Is. 14, 14.)

následováním, jaké započali biskupové proti osnovatelům petic, tiše snášel svůj bol a ne-osmělil se již u vlády ve svých spravedlivých stížnostech pokračovati. A tak celá důležitá tato otázka upadla v zapomenutí — ač možno-li na takovouto ošemetnost vůbec zapomenouti! Jest věru nepochopitelně, že lid tento může ještě věřit, že biskupstvo jeho má poslání apoštolské! Pitzipios uveřejnil v r. 1852 na Maltě v řeckém jazyku spis „Křestan východní“, v němž soudními akty stvrzeny jsou takové hanebnosti pravoslavných kněží, biskupů i patriarchů, že je nelze zde ani opakovati. Žádný Řek proti Pitzipiovi nevystoupil, aby vyvrátil spis jeho. — Kým Bůh se smiluje nad nebohým tímto křesťanským lidem, jehož víra při takových okolnostech věru obdivu hodná jest; když odstraní nějakým velikým převratem všechnu tu shnilotinu tureckou a „přenejsvětějšího“ patriarchatu; když umožní obětavým misijnářům katolickým volný přístup do řeckých dědin; když vyrve nebohé ovečky z tlam vlků a uvede je zpět do ovčince svého! —k.

Z Kanady. Jak blahodárně působí církev katolická v této veliké britanské kolonii, o tom dává svědectví protestantský správce země lord Dufferin, který navštívil město Bonifacio a arcibiskupovi pak list následujícího obsahu zaslal: „Velice jsem se těšil spatřiti ona místa, na kterých tak šlechtý muž s ctihodným a věrným kněžstvem dlouhá leta působí. Katolické kněžstvo — vydávám pravdě svědectví, získalo si nesmrtelných zásluh o vzdělanost a osvětu v Kanadě, trvám že snad není ani krajiny, která by tolik ano vše děkovati měla církvi katolické. Viděl jsem Vaše kněze pracující v potu tváře, slyšel jsem jak dojemně i na kazatelně lid i ve školách dívky vyučují a jak něžně s nimi zacházejí, dověděl jsem se, kterak lid obecný varují před všelikými vzpourami a k věrnosti naproti právomocné královně vyzývají: proto jsem spěchal, abych uvědomil J. kr. M. o oddanosti k trůnu, o blahodárné činnosti a obětavosti katolick. duchovenstva kanadského. Jediné to přání vyslovuji, aby prozřetelnost Boží mnoho katolických misijnářů do Kanady poslala a by tak šlechtý pastýř ještě dlouhá leta svým ovečkám zachován byl.“

Paběrky.

2. Školy mimo sídlo farní.

Pohledneme-li do zpráv o zasedání zemské školní rady, dočteme se tam skoro vždycky, že brzy v tom, brzy v onom místě,

kde fary není, povoleno zříditi samostatnou školu obecnou. Člověk by se skoro z toho těšil, že se mládeži způsobem tím přístup do školy velice usnadňuje. Avšak přihledneme-li k věci blíže, mizí ta radost a člověk musí v tom spatřovati spíše příčinu, aby se rmoutil. Proč, budete se tázati. Netřeba teprv vykládati, že učení náboženství a náboženská cvičení jsou první věci a základem veškerého zdárného vychovávání. A právě o to jest na školách, kde není sídlo fary, velmi špatně postaráno. Když totiž o zřízení škol v těchto místech se jedná, přikáže se vyučování náboženství duchovenstvu fary, kamž místo to náleží. Namnoze také se vyjedná, že má obec školní pro katechetu buďto dojížděti, anebo dávat mu za dovoz nějakou náhradu. A to je všecko. Postačí-liž to? Nikoliv. Duchovenstva farního jest leckdes tak málo, i jest ve správě duchovní a někde na školách místa farního samého tolik zaměstnáno, že může nanejvýš za týden jednou do školy venkovské přijíti. A kdyby i jen to vždy mohlo býti. Ale někdy přijede pro katechetu v ustanovený den povoz a on zrovna tou dobou jest zaměstnán nějakou funkcí farní, která se odložiti nedá. Katecheta tedy na katechesi jeti nemůže a povoz odjede s prázdnem. Podruhé už v tom témdni nepřijede, i není pro ten týden z katechese nic. A nelépe je tomu, když má katecheta nějakou tu náhradu za cesty. Ta je obyčejně tak malá, že mu sotva stačí na boty, neřku-li na pravidelný dovoz, a když si jen někdy za špatného počasí povoz zjednatí chce, nenalezne ho nikde, ani kdyby platil dukáty. Proto za špatného počasí z katechese také není nic. A tak se stává, že na takovou školu i při nejlepší vůli katecheta jen málokdy na katechesi přijde. Čemu se tu mohou dívky z náboženství naučiti? A tak je také s cvičením náboženským. Dívky, nemajíce chrám Páně v místě, ve všední dny do kostela nechodí, a nenavyknouce tomu, nechodí pak ani v neděli, zvláště, jelikož mnozí rodičové v náboženství vlažní jich k tomu nemají. A tak vyrůstají malé ty dívky bez vedení náboženského. Ovšem se mi řekne, že může v takových okolnostech vésti k náboženství dívky učitel. Ale jsou již nyní učitelové — Bohu díky, že jich u nás ještě není mnoho — kteří toho z vlastní vůle nedbají, jiní pak z bázně před inspektorem. Nebo stalo se již, že inspektor učitele káral, když s dítkami náboženství opakoval. Proto jest pravdou nepopíratelnou, že ve školách mimo

sídlo farní jest o náboženské vyučování a cvičení mládeže velmi slabě postaráno, i že jsou tedy školy takové věrnému katolíku více k zármutku nežli k radosti. Neměli by tedy věrní katolíci o takové školy státi, ale chtěli-li pro děti své něco k ulehčení návštěvy školní učiniti, raději pokusiti se o to, aby děti své do vzdálenější školy v sídle farním *dováželi*. Znam místa, která tak činí a mám za to, že jim to přijde jistě *lacněji*, než stavěti s velkým nákladem zvláštní školní budovu, vydržovati ji, opatrovati potřeby věcné, přispívati na vydržování zvláštního učitele atd. Školní úřadové pak neměli by školy takové povolovati jen tu, kde opatření jiné není možné. Vždyť by i o scientifické vzdělání mládeže tak bylo lépe postaráno. Nebo byly by pak školy v sídlech farních většinou víceřadní a že se v těch víc udělati dá než ve školách jednotřídních, zajisté nikdo neupře.

(Školník.)

Literární oznamovatel.

— „*Ludmila*“. List pro křesťanské matky. Vydává Ant. Skočdopole, professor na bohosloveckém ústavě v Č. Budějovicích. Předplatné na celý rok se zásluhou po poště 1 zl. Číslo 1. ročníku III., vydané d. 1. ledna, obsahuje: Ve jménu Páně. Náboženské projevy útlého ještě dítěte jsou Bohu vzácné. Matko uť dítě šediny starců ctiť. Jak záhubně působí čtení špatných, protináboženských kněh a listů. Hubky v ústech dětí a prostředek proti nim. Jindy a nyní (I.). Nechte maličkých ke mně přijíti atd. Babička a vnouče (báseň). Pohled umírající matky. Procitlé svědomí. Dopisy.

— V „*Methodu*“ čís. 1. nalezá se na str. 13. při pojednání ředitele Fr. J. Zoubka: „Prameny dějin církevních, jež vydal a vydává prof. dr. Klem. Borový“ tato podivuhodná poznámka: „Škoda, že *Dědictví sv. Jana* posud knihy své tiskne *švabachem*. Již před mnoha léty tiskli toliko „jarmarky“ v kalendářích *švabachem* a to již přestalo. Pro koho ještě nyní český *švabach*? *Dědictví* Cyrillské v Brně již od *švabachu* apustilo, když již ani novin ani psní nenf tou literou. Škoda! Tů nenf pravidlem: „Sit apud te honor antiquitatis.“ Podivno. Knihy *Dědictví* Svatojanského vydávají se ve 20.000 výtiscích a p. spis. přece neví, že za posledních let tisknou se vesměs sličnou latinkou, n. př. spisy: Dějiny diecése Pražské; Národní dům český v Římě; Ctih. otce Leonarda Goffinea: Postilla díl I. a II.; O sv. birmování. Jediné Novákových „Obrazů z dějepisu církve Páně“ díl II. vyšel vloni frakturou, proto že díl I. téhož díla týmž písmem tištěn byl.

— „*Světlozor*“ Obrazkový týdenntk. Roč. XII. Číslo 1. Obsah: Filosofická historie. (Od Al. Jirásky.) Troubadour (báseň). Nemesis. (Z angličtiny přeložil A. Brtecký). Přímoří. (Pod. Dr. Konst. Jireček). Baron Ivica. (Povídka A. Šenoy. Z chorvátského přeložil Marek Žanič.) Ženich slečny Saint-Maurové. (Román od Vikt. Cherbulieza). Pohádky ze všech končin světa. Rozmanitosti. Literatura, atd. Vyobrazení: Ruský následník trůnu Alexandr a velký kníže Vladimír. Pasák a Pasačka, kreslil Josef Mukařovský. Jaro (z čtvera ročních počastí Julia Mařáka). Slavnostní síň světové výstavy v Paříži r. 1878. Útěk Turků z Karsu. Undina a Obři v Šareckém údolí. (Ukázka ze spisu pro mládež: Pohádky ze všech končin světa. Kresby F. Bicy).

— „*Slovník jazyka anglického i českého*.“ Složil V. E. Mourek, professor při c. k. českém gymn. v Budějovicích. Díl anglicko-český. Sešit 5. (str. 641—800) obsahuje slova: Preceptorship—Spilth. Cena 80 kr. Nákladem kněhupectví: I. L. Kober v Praze. — Týmž nákladem vyšel „*Jihu*“, historicko-romantických obrazů Prokopa Chocholouška, sešit 24. a 25., jímž ukončen díl III.

— V Münsteru vychází důležitý časopis pod názvem „*Natur und Offenbarung*.“ Letos počat byl již ročník dvacátý čtvrtý. Titul již udává, jaký asi záměr chovají vydavatelé. Jedná se jim o smír mezi zjevením a přírodou. Obojí jest dílem nejmoudřejšího Tvůrce, nelze tedy, aby jedno bylo na sporech s druhým. A přece bohužel, co útoků vymýšlejí materialisté, darvinisté a pod. z pozorování přírody proti zjevenému náboženství. V jmenovaném listě soustřeďují práce své výteční katoličtí přírodopisci a že úsilí jejich dochází uznání a podpory, do svědčuje i to, že přečkal časopis zmíněný již dvacet a tři léta. Kdož o těchto v době darvinismu tak důležitých otázkách poučení a vysvětlení ze stanoviska zjeveného náboženství nabyti chceš, hled opatřiti si „*Natur und Offenbarung*.“

— „*Pražské hospodářské noviny*.“ Časopis věnovaný veškerým odvětvím a potřebám hospodářským. Redaktor: Ředitel Josef Dumek, zemský hospodářský učitel řadit zemědělské pro království České. Vychází vždy 15. a posledního každého měsíce. Stojí ročně s pošt. zásluhou 4 zl. „*Ozvěna*“, příloha k „*Hosp. Nov.*“, již pořádá B. Frida, vychází též za 14 dní a stojí ročně s pošt. zásluhou 2 zl. Číslo 1. „*Hosp. Novin*“ obsahuje proslav; o příčinách škod z povodní a velkému suchu ve vlasti naší a jak tyto nehody předejiti; pokračovací vyučování hospodářské; o vzdělávání role silou parní; jaká soustava posloupnosti osevní vyhovuje nejlépe roz-

sáhlému chovu hovězího dobytka; dopisy; drobné a spolkové zprávy; směs; literatura; inseráty. Číslo 1. má 2 ilustrace. — Příloha „Ozvěna“ přináší v čísle 1. slovo k čtenářstvu, počátek románu: Přeslavný doktor Matheus a feuilleton.

— *Český Včelař*.“ Časopis věnovaný zájmům a pokroku českého včelařství. Vychází měsíčně a vydává jej „Ústřední zemský včelařský spolek pro Čechy.“ Stojí v kněhkupectvích ročně 1 zl. 50 kr. Hlavní spolupracovník p. Jos. Buchar, kaplan v Lstiboři. Číslo 2. obsahuje: Mám-li oul svůj zavrhnout? O spekulativním krmení včel vůbec a o krmení jich vejci a mlékem zvláště. Český včelař (píseň). August svobod. pán von Berlepsch. Hlasy o včelařské výstavě v Praze. Praha nebo Kolín? Domácí opravy včelařské (z Blatné, z Kralup). Med a zvisk. Oznamovatel.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoven jest:

- p. Jiří *Koppmann*, farář z Zakšova do Tocova.

V biskupství Budějovickém.

Jmenování jsou:

- p. Vojtěch *Holý*, děkan v Pelhřimově, vikar. tajemník, jmenován jest následkem resignace bisk. p. vikáře Tomáše *Podlahy* bisk. vikářem střidnictví Pelhřimovského a skutečným bisk. konsistorním radou;
- p. Ant. *Luger*, farář v Nové Cerekvi, jmenován tajemníkem téhož b. vikar. úřadu.

Ustanoveni jsou:

- p. Jiří *Týkal*, admin. za faráře v Tochovicích;
- p. Josef *Fux*, admin. za faráře v Kvildě;
- p. Frant. *Hodan*, kapl. v Nové Kdyni, za real. farního administr. u sv. Anny (Tannaberg);
- p. Jan *Dostal*, kooper. v Třeboníně (Kralohrad. diec.), za sídel. zámec. kapl. ve Varvažově;
- p. Josef *Bošek*, kapl. z Červ. Dřeva do Nové Kdyně;
- p. Matěj *Lajer*, neom., za kaplana v Mladé Vožici;
- p. Josef *Zemen*, neom., za kapl. v Sušici.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Augustin *Štěpánek*, jubil. kněz, býv. vikar. tajemník, os. děkan a vysl. farář na odpoč. v Chrudimi, dne 16. ledna (nar. ve Vestci 2. února 1794, vysv. 24. srpna 1819).

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Böhm*, farář v Čestíně, titulem bisk. notáře;

- p. Frant. *Vorlíček*, farář v Bohdanči, obdržev expositorium canon.;
- p. Frant. *Illem*, farář v Zbraslavicích, též;
- p. Josef *Mikš*, farář ve Zruči, též;
- p. Vojtěch *Kouba*, farář v Souticích, též;
- p. Josef B. *Podstránský*, fund. ve špitále Kutnohorském, též.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Němeček*, zám. kapl. v Náchodě, za admin. ve Rtyni;
- p. Josef *Dudych*, farář v Pertholticích, odešel na odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Solopisky*, fara patronátu děd. bar. Vraždy z Kunwaldu, do 11. února;
- Rtyně*, fara patronátu knížete z Lippe-Schaumb., do 12. února;
- Pertholtice*, fara patronátu knížete z Auersperků, do 14. února.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vinc. *Schlein*, jubil. kněz, arcijáhen, bisk. vikář, konsist. rada, rytíř řádu Frant. Jos., majitel zlat. zásluž. kříže s korunou, os. děkan a farář v Skorotici, dne 15. ledna (nar. v Litoměřicích 18. listopadu 1803, vysv. 4. září 1827).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Hahn*, farář v Ouhošťanech, jmenován skutečným vikářem a konsist. radou;
- p. Křištof *Veil*, far. v Radnici, jmen. os. děkanem;
- p. Frant. *Rotter*, městský kapl. v Kadani, obdržel právo synodalii.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Kučera*, exposita v Sušanech, za faráře v Brzvanech;
- p. Frant. *Rotter*, kapl. za admin. v Kadani;
- p. Josef *Rechziegel*, farář v Jablonci, vstoupil na stálý odpočinek.

Milodar. Na obnovu chrámu sv. Jana v Nepomuku: Vys. důst. pan Jan Nepom. Bernard, kanovník kustos u sv. Víta na hradě Pražském, 100 zl.

Dp. Č. a j. stálým odb. t. l.: Na omluvu expedice podotýkáme, že „Blah.“ se zasílá jenom tam, odkud o to předplacením anebo objednaním byt i jen koresp. lístkem požádali a to proto, aby se nezdálo, že se vtírá a vnucuje.

Dp. R. a P.: R. 1876 a 1877 zašleme co nejdříve. Právě nás došel telegram, že včera zemřela a zítra v sobotu o 11. h. pochována bude staříčká sestra vys. důst. p. probošta Staroboleslavského, panna *Marie Hlaváčková*, pravá matka býv. kaplanů Vinořských.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Neděle pátá po Zjevení Páně.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia.)

„Podobno jest království nebeské člověku, kterýž nasil dobrého semene na poli svém.“ (Mat. 13, 24.)

Bylo to v druhém roce veřejného života a působení Páně, když jednoho dne vyšel z příbytku svého v Kafarnaum posadil se podle moře Genezarethského. A když se k němu mnozí zástupové sešli, vstoupil na lodičku, a učil z ní lid na břehu stojící. Krásná vyhlídka na rozkošné a úrodné okolí jezera Galilejského rozkládala se před očima Páně a shromážděných zástupů. Na východ a na západ vinuly se úrodné výšiny galilejské, na jih a na sever rozprostíraly se dobře vzdělané roviny posázené citrony, fíky, palmami a olivami, jakož i jiným stromovím. Odtud tedy, z Boží přírody, bral P. Ježíš podobenství svá, v kterých tehdy mluvil. Bylo zajisté tenkrát obyčejem, jakož v krajinách východních jest až doposud, že učitelové lidu užívali podobenství; předkládajíce totiž posluchačům svým duchovní a nadmyslné pravdy v obrazech věcí z přírody aneb zaměstnání lidského vzatých, aby jim tím snáze hluboký smysl jejich vysvětlili a pochopitelným učinili aneb je ku přijetí a zachování i nemilých pravd naklonili, dovozuje jim takto, že to, co se jim tuto ve smyslu duchovním předkládá, i v hmotné a tělesné říši svou platnost má. Pán Ježíš, zastávaje ve svém veřejném životě úřad učitelský, použil také tohoto způsobu vyučování, a vypravoval přítomným zástupům sedmero podobenství, z nichž jedno církev sv. na dnešní den nám předkládá. Jakého významu jest podobenství toto? Nebeský učitel náš

veledůležité pravdy svého božského učení staví nám v něm před oči. Snažme se, abychom náležitě je uváživše, hluboký význam jejich pochopili.

Hospodář jest Bůh, kterýž nasil na poli svém dobrého semene. Můžeme říci: pole jest duše člověka a símě dobré — její schopnosti, vlohy a síly, které Bůh k dalšímu vývoji a samostatné činnosti do duše vložil. Jaké krásné květy, jak blahoplné ovoce leží v semeni tom! Však aby símě se ujmul, v květ se rozvilo a ovoce přinášelo, třeba jest, aby je zahřívalo slunce a hojná rosa vlahou svou je pokropovala. A tak i duch lidský, má-li síly své poznati, rozvinouti, ku prospěchu svému a cizímu jich užívati, třeba jest, aby k tomu byl veden, cvičen a vychován. Proto i Bůh neobdařil člověka toliko duchem všeho dobrého schopným, nýbrž on sám také prvním jeho byl učitelem a vychovatelem. — Tak se věc má i s vámi, j. m.; kypré pole mladistvého ducha vašeho musí býti připravováno a símě v ně uložené bedlivě ošetřováno, ač má-li zdárně růsti a hojné ovoce přinášeti. Tu však dvojí věci jest nevyhnutelné potřebí, pečlivého totiž návodu a horlivé pilnosti. — Kdo jest to slunce, které símě ducha vašeho blahodárným teplem zahřívá? Co jest ta zúrodnující rosa, která símě to zvlažuje? Nejsou-liž to ti, kteří den co den, hodinu co hodinu s neustavnou pílí ducha vašeho cvičí, vnučují, podávající vám nejlepší návod k budoucímu užítkování? — To jest věc přední; druhá však ne méně potřebná a důležitá věc náleží vám, a to sice horlivá, stálá, vytrvalá pilnost. Na vás jest, aby símě dobrého vědění se ujímalo, rostlo, kvetlo a ovoce přinášelo. Bez vlastního přičinění, bez úsilovné,

horlivé pilnosti vaší nekyne vám naděje na žeň dobrou a hojnou. Co platno, že bylo dobré sítě v půdu vloženo, že bylo světlem pečlivého návodu osvěcováno a rosou vyučování zavlažováno, jestli že již v zárodku svém uvadne, uschne a strouchniví? Jaké ovoce přinese tedy i půda ducha vašeho, sami-li všemožně se nepřičiníte, bude-li se vám nedostávati patřičné horlivosti a pilnosti? tehdaž bohužel podobali byste so roli, na níž, jak praví Spasitel v dnešním podobenství, vyrostl koukol. Co jest koukol? Jest ovšem také sítě, které pučí a roste; ale jest to sítě nedobré, zlé, které pšenici v jejím zrůstu jen překází, ji dusí a docela ničí. Je-li tedy nábožná, Bohu v pevné víře oddaná mysl, je-li láska, uctivost, vděčnost a poslušnost k rodičům, učitelům a dobrodincům semenem dobrým: pak jest nevěra, hlostejnost k věcem Božím, nevděk, neuctivost a neposlušnost semenem zlým — záhubným koukolem. Je-li mravnost a slušnost v chování a držení-se, je-li stydlivost a počestnost v myšlení a mluvení, outlocit a upřímná srdečnost v jednání a chování se k jiným — semenem dobrým: pak jest mravní zpusťlost, ošklivost v řeči a skutcích, přetvářka, pokrytství a neupřímnost semenem zlým — koukolem záhubným. Je-li pozornost a pilnost v učení, opravdová neochabující snaha po zdárném pokroku, moudré šetření drahocenného času semenem dobrým: pak jest roztržitost, nedbalost, nechuť k učení a zahálka semenem zlým — škodlivým a záhubným koukolem. O kéžby nebylo na duchovní roli vaší žádného tak zhoubného a ohavného koukele! — „Odkud ten koukol?“ táží se služebníci hospodáře v evangelickém podobenství. Nepřítel člověk jej zasil. A kdy jej zasil? Když lidé usnuli; tedy tenkrát, když spali a nebděli. Co jest u žákův ospalost a nedostatek bdělosti? Nic jiného, než nedostatek pilnosti. Nebudete-li stále bděti, vzroste i v duši vaší koukol a udusí pšenici; zlé náklonnosti, vášně a hříšné neřesti vzniknou v srdci vašem a umoří, co dobrého na vás a ve vás bylo. Pomněte na konec! Vizte, jak rozdílná to byla žeň! Pšenice shromážděna byla do stodol a koukol uvržen jest na oheň. I pro vás přijde čas žni. Blaze těm, u nichž všeliké dobré sítě vzrostlo v krásnou, stonásobný užitek přinášející pšenici, — ta shromáždí se do stodol; pilnost dosáhne radostné odměny; avšak kam přijde koukol?

Nuže tedy, j. m., přičiňte se a všecku péči svou vynakládejte, aby nebylo na roli ducha vašeho žádného koukele; zlatoklasá

pšenice dobrého vědění a všeliké ctnosti necht bujně a kypře roste v srdci vašem, abyste se dočkali radostného času žni nejen již zde na zemi, ale též jedenkrát i tam na nebi. Amen.

† Dr. Jan Marek,
kanovník Kralohradecký.

Křesťanská zpráva

o věcech těch, které k dosáhnutí věčného spasení potřebny jsou, v nichžto rodičové své děti, duchovní správce, hospodáři a hospodyně sobě poddané vyučovati mají. (Psaná L. P. 1728.)

Připomenutí.

Před lety dostaly se mi dražbou mezi jinými spisy také 3 listy (in folio), vytržené z nějaké psané knihy, na nichž shledal jsem celou rozpravu náboženskou na způsob katechismu pod svrchu uvedeným názvem. Po té nepřetržitě následuje záznamka latinská (De presbitero Alexandrino, Canone) pověstka o p. Benediktu XIII. český psaná dne 28. července 1728. (Viz „Paběrky“ v t. čísle. Red.) Z toho vysvítá, že i předcházející „Zpráva . . .“ před r. 1728., tedy alespoň před 150 lety byla napsána. — Máme ovšem i ze starší doby české katechismy, jmenovitě katechismus P. Canisia, který r. 1559 prvně po česku vyšel; však zmíněná „zpráva“ není doslovný výpis katechismu, nýbrž, jak se zdá, byla pro lid složena od některého duchovního správce nejspíše k cvičení velikonočnímu. Jest to krátký přehled čili výbor pravd náboženských podán slohem i pravopisem (bratrským) dosti správným. Mám za to, že náb. čtenářům Blahověsta nebude nevhod seznati, jak se téměř před 200 lety v Čechách náboženství vyučovalo, z čehož nabudou přesvědčení, že víra katolická po všechny věky táže zůstává, jen že roucho neb způsob vyučování postupem času znenáhla se mění, což je zajisté nejen poučné nýbrž i potěšitelné, že církev katol. chová kř. učení, které vždy a ode všech věreno bylo a že povždy co pečlivá matka své děti vodi k spasení. — „Zpráva“ tato může také posloužiti kř. rodičům, aby se v katolickém náboženství, je-muž se z mládí ve škole naučili, více utvrdili a v něm i své děti doma cvičili. Toho zvláště tehda je třeba, když je cvičení náboženské ve škole nedostatečné, jak jsme o tom stesky v 3. čísle Blahověsta t. r. četli. — Zde máte kř. rodičové takový výbor nejdůležitějších článků katechismu, o němž slavná Redakce tamže připomíná.

J. Podstránský.

Co jest člověk? — Jest rozumné stvoření, kteréž duši má nesmrtelnou, ačkoli tělo umírá a v popel se obrací.

K jakému konci člověk od Boha stvořen a živ jest na světě? — Aby v zdejší životě Boha, Pána svého poznal a chválil, jemu živ byl, jeho se bál a jemu sloužil a skrze něho věčný život a spasení zejskal.

Co jest Pán Bůh? — Jest nejsvrchovanější, největší, nejvzácnější Pán na nebi i na zemi, kterýžto těm, jenž se ho bojí, nebesy, hříšníkům pak, jestli se nenapraví, peklem odplatí.

Je-li jen jeden Pán Bůh, čili jich více? — Jest toliko jedinký Bůh v podstatě své a v bytnosti: však v tom jediném božství tři osoby jsou, kteréž Trojici svatou nerozdílnou nazýváme.

Co jest svatá Trojice? — Jest jeden nerozdílný Bůh v jedné podstatě, však trojí v osobách, ze jmena: Otec, Syn a Duch svatý.

Je-li jedna každá osoba Bohem? — Jest jedna každá pravým Bohem.

Proč pak nejsou také tři Bohové? — Protože tyto tři osoby jediného toliko přirození a podstaty jsou.

Je-li z nich která starší, mocnější, větší neb vzácnější osoba než druhá? — Nikoliv, ale všechny jsou od věčnosti v božské všemohoucnosti, moci a velebnosti, jednostejného ctění a poklony hodné.

Kde jest Pán Bůh? — Obzvláště jest v nebi, jakožto v svém paláci, v kterém svou slávu ukazuje; však také jest na zemi a na všech místech, pročez všechno ví slyší, ano i lidské myšlení jemu skryté není.

Není-li také Bůh člověkem učiněn? — Bez pochyby: Bůh člověkem a Slovo tělem učiněno jest.

Která osoba z božství člověčenství na se vzala a jakým způsobem? Druhá osoba, totiž Syn Boží. Ten počat jest Duchem svatým nestihlým způsobem a narodil se jest z nejsvětější, nikdy neposkrvněné Panenky Marie, Ježíš Kristus pravý Bůh a člověk, náš Pán, Spasitel a Vykupitel.

Kde jest Kristus Pán? — Vedle božství jest všude, vedle člověčenství na nebi přebývá a na zemi v jedné každé hostii aneb u velebné Svátosti oltářní.

Mají-li také Bůh Otec a Duch svatý nějaké tělo? Bůh není nic tělesného a to, co by oudy mělo.

Proč pak se maluje Bůh Otec v způsobu starého muže a Duch svatý v způsobu holubice? Poněvadž jest Pán Bůh v způsobu starého muže zjeviti se ráčil a Duch svatý jako holubice nad Kristem Pánem, když křtěn byl, jest se ukázal (Dan. 12. Mat. 3. 13.)

Proč Syn Boží na tento svět přišel a

člověkem učiněn jest? Předně, aby za lidské hříchy náležitě zadost učinil, kterýmž oni nesmyslně Pána Boha hněvali a jej neuctili; 2. aby nám svým učením a příkladem cestu k nebi ukázal a nás vyučil, čeho v zdejší životě se přidržeti, čeho zanechati máme; 3. aby nás z moci ďáblské od hříchu, od věčné smrti a pekla vysvobodil; 4. aby nám svou nesmírnou dobrotu a lásku ukázal a potom nás věčně spasil.

Jak syn Boží trpěti mohl, an Bohem jest? Trpěl a na kříži pro nás umřel toliko vedle lidského přirození a člověčenství: božství pak trpěti nemohlo a nemůže.

Co člověku překáží, aby spasení věčného účasten nebyl? Těm, kteří pokřtěni nejsou, prvopočátečný hřích, v němž všickni lidé počati jsou, překáží a teprv skrze křest shlazen bývá.

Co pokřtěným na překážku se staví? Zmatená víra aneb jiní hříchové a nepravosti.

Jak se skutečného hříchu dopouštíme? Když vědomě něco zanedbáváme, což od Boha neb od církve katolické přikázáno jest, anebo když vědomě činíme, neb činiti chceme, něco proti přikázání Božímu neb proti představeným vrchním — myšlením, slovy neb skutkem.

Jak to poznáváme? Z desatera Božích přikázání a z pěti přikázání církve katolické.

V čem více hřešíme? Když něco činíme, což našemu bližnímu na těle, zdraví neb dobrém jmenu škodné jest a co bychom nechtěli, aby se nám stalo.

Jak hrubě člověku škodí hřích skutečný? Jeden každý smrtelný hřích člověku Boží milost a lásku a království nebeské odnímá a činí, že do věčných muk a trápení (byť pak i v jediném smrtelném hříchu bez pokání z toho světa sešel) zavržen bude.

Je-li každý hřích smrtelný? Není, než toliko ten, který v těžkých věcech a těžkým způsobem jest proti Božímu neb církevnímu přikázání; jiní pak hříchové menší jmenují se všední, pro kteréž lidé do očistce a ne do pekla přicházejí.

Co jest to očistec? Očistec jest na onom světě pokuta, kterou, kdo se před smrtí ze hříchů svých dokonale neočistí, musí za jistou chvíli — a ne na věky — vystáti.

Než čí pomocí takoví hříchové odpuštění bývají? Skrze milost a zásluhu Pána našeho Ježíše Krista.

Jak té milosti a zásluh účastni býti můžeme? Nejprředněji skrze svátost svatě zpovědi a pokání.

Co k pravému pokání a k platné zpo-

vědi náleží? Aby hříšník srdečně želel, že jest proti vůli Pána Boha a přikázáním jeho hřešil a zmužilé předsevzetí učinil, napotom všech těžkých hříchů se varovati; aby ze všech smrtelných hříchů, kterých sobě povědom jest, před pořádně zřízeným knězem skroušeně se vyznal, napomenutí od zpovědníka mile přijal a s pilností uložené pokání vykonal.

Kdo při zpovědi člověka rozhřešuje? Na Božím místě kněz posvěcený a k tomu zřízený.

Co činí zpověď nenaležitou a nedostatečnou? Když se někdo bez skroušení a bez úmyslu se polepsiti zpovídá, když vědomě nějaký hřích bez příčiny, z pouhé bázně a studu tají a nevyjevuje, byť se ho kněz o něm neptal.

Co z toho následuje? Taková zpověď jest neplatná a skrze to člověka — obzvláště, jestli na to velebnou Svátost přijímá — v nový hřích uvodí a musejí všickni ti hříchové v jiné zpovědi s těmi, které při takové nedokonale zpovědi vysloveny byly, opět vyznání býti.

Kdo jest a kdy povinen se zpovídati? Všickni a když téžkého hříchu sobě povědomí jsou.

Kdy se máme zpovídati? Předně nejméně jednou v roce, času velikonočního. 2. V těžké nemoci anebo v jakémkoli nebezpečství smrti. 3. Téhotné ženy před porodem. 4. Když k stolu Páně přistoupiti nebo některé svátosti účastni býti chceme; jakož i kdykoli v nějaký těžký hřích upadáme.

Kolik jest svátostí? Sedm. První jest křest, druhá birmování, třetí Svátost oltářní, čtvrtá pokání, pátá poslední pomazání, šestá svěcení kněžstva, sedmá stav manželský.

Co přijímáme, když k stolu Páně přistupujeme? Pravé tělo a pravou krev Pána našeho Ježíše Krista, který pod způsobou chleba s tělem, krví, duší, člověčenstvím přítomen jest a požíván bývá.

Co se píti dává po přijetí drahého Těla Páně? Nic jiného než samé přirozené a nepožehnané víno, aby tím snáze to, co by od svaté hostie v ústech přilnulo, vínem se spláкло.

Co se pak tu krev nepodává? Nikoli, poněvadž jsme již u velebné Svátosti pod způsobou chleba Tělo i krev Pána našeho Ježíše Krista pospolu přijali; neb živé Tělo Krista Pána bez krve býti nemůže.

Proč tedy sám kněz svaté krve z kalichu požívá? Proto, poněvadž večere Páně netoliko svátost a pokrm duše jest, ale také oběť nového zákona, kterouž sami kněží při

mši svaté obětují, k nížto podle ustanovení Krista Pána při poslední večeři obojí způsob, chleba i vína přináležejí; a tak i kněží krom mše svaté, to jest, když se oběť při poslední večeři ustanovená nekoná (jako v hodině smrti) ne jinakěji než jako laikové pod jednou způsobou přijímají.

Máme-li k stolu Božímu čitrobní přistoupiti? Ovšem, a to od půlnoci, leč bychom byli v nebezpečné nemoci k smrti, nebo tehdaž velebná Svátost podati se může, byť se před tím bylo pilo i jedlo.

Proč máme velebnou Svátost oltářní přijímati? Ke cti, na památku trápení a smrti Pána našeho Ježíše Krista, abychom s Kristem Pánem tím větší díl a sjednocení měli a duše naše tak nasycené a ním posílněné nových milostí od Boha dosáhly. Také pro obnovení lásky ku Pánu Bohu našemu.

Jakým to způsobem má se vel. Svátost přijímati? Když někdo v srdci svém toto uvažuje: Poněvadž jednorozený Syn Boží, můj Spasitel a Vykupitel z pouhé ke mně lásky v této svaté hostii mne navštívití ráčil, tedy slušná věc jest, abych i já z celého srdce ho miloval, jeho přikázání konal, hříchův a nepravosti se varoval. Nebo kdo praví, že Boha miluje a přikázání jeho nezachovává, lhářem jest.

Často-li máme choditi k stolu Páně? Často a každý podle svého stavu, některý ovšem častěji než druhý; nejméně pak slušelo by na každé hody, třikráte do roka, totiž: o velikonoci, okolo vánoc a na některý svátek Matky Boží.

Co dále jeden každý křesťan věděti a uměti má? Modlitbu Páně: Otče náš, jenž jsi na nebesích . . . Pozdravení andělské: Zdrávas Maria milosti plná . . . Apoštolské vyznání: Věřím v Boha, Otce všemohoucího . . . Desatero božích přikázání . . . (jako v nynějším katechismu až na dvě poslední přikázání): 9. Nepožádáš domu bližního svého. 10. Aniž požádáš manželky jeho, ani služebníka, ani děvky, ani vola, ani osla, ani ničehož, což jeho jest.

Kolik jest skutků milosrdných duchovních? Sedm: 1. Hříšníky trestati, 2. neumělé učiti, 3. pochybujícím dobře raditi, 4. zaroucené těšiti, 5. křivdy trpělivě snášeti, 6. ubližujícím mile odpouštěti, 7. za živé i za mrtvé Pánu Bohu se modliti.

Kolik jest skutků milosrdných tělesných? Sedm: 1. Lačné krmiti, 2. žíznivé napájeti; 3. nahé odívatí, 4. vězně vysvobozovati, 5. nemocné navštěvovati, 6. pceštné do domu přijímati, 7. mrtvé uctivé pochovávatí.

Kolik jest hříchů smrtelných? Sedm:

1. Pejcha, 2. lakomství, 3. smilství, 4. závist, 5. obžerství, 6. hněv, 7. lenivost v práci i službách Božích.

Kolik jest hříchů cizích? Devět: 1. Blížnímu k hříchu raditi, 2. velet hřešiti, 3. ve hříších povolovati, 4. k hříchu ponoukati, 5. hříchy vychvalovati, 6. hříchy tajiti a zamlčovati, 7. přehlídati je, 8. jich se účastna učiniti dopomáháním neb dopouštěním, 9. takové hříchy vymlouvati a zastávati.

Které jsou přikázání církve křestanské katolické? První zasvěcené [svátky světití, 2. každou neděli a svátek mši svatou uctivě slyšeti, 3. posty zachovávat, totiž: půst čtyřicetidenní, čtvero suché dni a před některými velikými slavnostmi a svátky ustanovené vigílie a každý pátek a sobotu od masa se zdržovati. 4. Z hříchů svých nejméně jednou v roce nařízenému knězi se zpovídati a velebnou Svátost oltářní zvláště při veliké noci přijímati. 5. V zapověděné časy svadebního veselí nedržeti.

Co může kdo dobrého činiti? 1. Modliti se, 2. postiti se, 3. almužnu dávat i bližního svého pro Boha v ničemž neurážeti, nýbrž všecko dobré jemu práti a prokazovati. Také máme pobožnost a lásku k Matce Boží provozovati, jakož i k andělu strážci a ke všem jiným svatým našim před Bohem orodovníkům.

Hlavní pak a nejprůběžnější je: Pána Boha nade všecko a více než sebe samého z celého srdce milovati, ctíti, zvelebovati; jeho se báti, jeho přikázání plniti, všech hříchův a zlostí pilně se vystříhati. Amen.

Maria.

Tam, kde nadhvězdne diadem Tě slávy
od věků věnčí, Serafí bělostných
kúry závodí, s Cheruby pějce:

„Ave Maria!“

Tvůj kde líbával Syna ret mateřský,
kříž kde krůpějí rosila jsi horkou, —
povždy důvěrou velebí tě něžnou
zástupy dítek.

Ponta svírává zima, když popustí,
vesna pak silou vybují svobodnou,
a květem vonným ošatí nadějně
louky a háje:

májovým hrdlo slavičí tu loubím
Tobě líbezně tluče písne chvály,
něžně též kvítky sklánějí heboučké
Tobě korunky, —

Nad rovem matky milené zapadlým
perly drobnounké sirotek ronící
své Ti otvírá krvavé srdéčko,

Matko milostná!

Rámě zápasem ve vlnách-li řvoucích
plavci umdlévá, v hlubinách hynoucí
hrud' prosebný vzdech k nebesům vysílá
k Tobě o spásu.

Slunko když lůžku na zlatém usíná,
když tichým šerem hlaholí klekání;
srdce k nadhvězdám nese výšinám se
v roznětu lásky.

Smrt-li na mrazných perutech se vznáší
nad hlavou u hrob tíše se klonící,
ještě ret stuhlý pohybem posledním
šepce „Maria!“

Ab.

Slavnost Svatojanská

v Pečkách Hrabaňových d. 11. května r. 1755.

V pamětní knize fary Nebovidské, kterou r. 1736 založil vzorný kněz, v letech 1736 až 1773 farář Nebovidský František Ignác Gregor, zaznamenán jest dílem latině, dílem jazykem českým popis velkolepé slavnosti konané k úctě sv. Jana Nep. Ždá se nám, že nebude od místa uvést i v známost širších kruhů, s jakou okázalostí před 120 lety se i v tiché nepatrné osadě vesnické podobné slavnosti konaly a s jakým účastenstvím u zbožných předků našich se setkávaly.

Svobodný pán Ignác Koch, dvorní rada císa. Marie Teresie, tehdejší majitel panství Pečeckého získal od arcibiskupa Pražského, Antonína Petra hrab. Příchovského kůstku z těla velikého světce Jana Nep. i ustanovil se na tom, že poklad ten věnuje filiálnímu chrámu Panny Marie v městečku Pečkách Hrabaňových.

Dne 14. ledna l. P. 1755 zpravil o úmyslu svém F. I. Gregora, duchovního správce osady Nebovidské a odeslal mu zároveň sv. ostatky ve skvostné schránce stříbrné. Farář Gregor, který po tolik již let na vinici Páně v nejtěžších dobách se zdarem nejlepším působil a neobmezené lásce u všech osadníků své nad míru rozsáhlé farnosti se těšil, pocítil ze skvělého daru toho radost nemalou i umínil si, že uspořádá svým milým osadníkům slavnost co nejvelkolepější, aby památka její na dlouhou dobu v mysli všech účastníků potrvála a paměť o ní i budoucím se uchovala. Proto konal záhy pilně

k ní přípravy, a aby slavnost přenesení sv. ostatků na místo pro ně ustanovené tím lépe se vydařila a zbožných věřících tím větší počet se sešel, neodbývána v době zimní, ale odložena na měsíc květen. Zatím pečlivý pastýř pilně připravoval své ovečky při službách Božích ke dni slavnostnímu. Ve farním chrámu sv. Petra a Pavla a v četných dílem i na několik hodin vzdálených filiálních chrámech při každé se naskytající příležitosti se zápalem mluvil o velikém svěci, jehož ohzvláštním ctitelem byl, líčil vzácnost a velikost daru, jehož se dostalo kostelíku Pečeckému, povzbuzoval k účtě a následování ctností sv. Jana Nep. a ku vděčnosti k štědrému dárci sv. jeho ostatků. Konečně v neděli slavnost předcházející, 4. kv. 1755, oznámil četně shromážděným osadníkům při velkých službách Božích ve chrámu Páně Nebovidském podrobný program slavnosti a vyzval je, aby se s ním za zdar její pomodlili.

Slova milovaného faráře potkala se s nemírným účastenstvím u věřících. Aniž by je byl o to žádal, ochotně a rádi přinášeli dle sil svých velké i malé částky peněz na zapravení výloh se slavností spojených a občané Pečečtí jali se s nevšední horlivostí — kterou bohužel u potomků marně bychom hledali — konati pilné přípravy, aby městečko své a cestu z farní vesnice k němu vedoucí, kudy průvod ubíráti se měl, co nejlépe ozdobili, jsouce v tom horlivě podporováni od úředníků vrchnostenských. Kostel farní v Nebovidech i chrám Pečecký co nejlépe okrášleny a četnými svícemi a lampami opatřeny. Před hřbitovem Pečeckým dal postaviti farář svým nákladem tak zvané „theatrum gloriae“, které v pamětní knize takto se popisuje: „Nejvýše spatřoval se sv. Jan Nep. mezi zlatými paprsky v oblacích v nebeské slávě mající nad hlavou korunu zlatou palmovou ratolestí propletenou. Okolo něho nápis:

S. Ioannes NepoMVCI soLo natVs, Pragae poLo eXortVs, VbIVIs gratIarVM abVnDans thesaVrVs. Níže vyobrazení byli dva geniové: na pravé straně stojící prstem levé ruky ukazoval na hořejší nápis, v pravé ruce držel nápis jiný v tato slova:

HaC gLorIa et honore LaetatVs, VIrgo ILLibatus, Inter IgnItas steLLas MartYrIo CoronatVs, sVIs CLlentIbVs sIngVlarIs patronVs; druhý genius na levé straně stojící vytruboval troubou:

CVIVs gLorIam bVCCInat VbIVIs VnI-VersVs orbIs ChrIstIano-CathoLICVs.

U prostřed tohoto „theatrum gloriae“

vymalován byl oltář, na němž stála stříbrná schránka obsahující ostatky sv. Jana.

Genius trochu nížeji na pravici stojící okazoval nápis:

S. ReLIqVIAe sanCti IoannIs NepoMVCEni In InsIgnI ossIs partICVLa pVbII-Cae VeneratIonI pIetati aC LaetitIae eX-posItae.

Druhý genius na levici měl v ruce pokračování tohoto nápisu:

aC a gratIosissIMO patrono IgnatIo barone De KoCh obLatae.

Pod tím vyobrazen byl erb patrona ■ nápisem:

Insigne fAMILIAe L. B. De KoCh. eIs eXopto, Vt InVIta sVa gratIa Ioannea perennent, atque tVtē VIVant annos prosperos.

Celek zakončen byl s pravé strany symbolem pobožnosti označené chvějícím se srdcem, s levé horlivosti, vyobrazené chvějícím se plamenem. Kolem do kola ve vkusných skupinách stály vzácné byliny exotické z panských sklenníků a četné máje.

I věže kostelní, jakož i vysoká věž nad pivovárem, pak brána zámecká a dvěře zahrady panské přiměřeně okrášleny chvoji a obrazy a nebylo v celém městečku chatky sebe chudší, která by nebyla zevnějškem svým prozrazovala, že za krátko má se odbyvati slavnost neobyčejná.

Ale tu vznikaly oprávněné obavy, že radost dlouho očekávaná a připravovaná nadobro se pokazí. Několik dní přede dnem pro slavnost ustanoveným začalo pršet a přšelo bez přestání. Mrzutě dívali se Pečečtí na oblohu, a okem zaroseným díval se na ni farář, zbožné vzdechy vysýlal vzhůru, ale deště nebylo konce. Již smutně vzdávali se všickni naděje, že slavnost se vydaří; tu hle, jako by nebesa sama přispěti chtěla, k oslavě velikého světce, dne 11. května, v den slavnosti, zasvitlo slunko a nastalo počasí nejpráhodnější.

Záhy ráno se všech stran scházely se zástupy účastníků slavnosti v Nebovidech, přicházela i procesí z osad vřkolních, ze Starého Kolína, Sukdola, Solopisk, Bykáně, i mnoho měšťanů Kolínských a Kutnohorských se dořavilo, neboť duchovní správceové všech těch osad ku prosbě faráře Gregora ovečky své zvali k účastenství. Tak sešlo se přespolních přes 3000, dětí školních přes 600. —

Okolo deváté hnul se velkolepý průvod slavnostní a ubíral se k Pečkám v následujícím pořádku:

Za křížem, jež nesl dospělý muž v komži kostelnickou jsa oblečen maje po boku

dva ministranty s bílými korouvkami, ubírala se malá pacholata, mající v rukou dílem bílé lilium, dílem zelenou ratolest. Za nimi následovaly majíce v čele opět dvě bílé korouhvičky, dívky okolní vesměs bíle oblečené s věnci na hlavách a liliemi a ratolestmi v rukou. Dospělejší mládež mužská a čeledínové činili skupení následující také dvěma korouhvičkami vedené. Okolo skvěle vyšperkované sochy Panny Marie nesené šesti družičkami seřadily se dorostlejší dcery a čeládka ženská. Šest malých a 5 velkých korouhví obklopovalo sochu sv. Jana nesenou od čtyř mládenců v ozdobných červených komžích kostelnických s birety. Okolo sochy šli dospělí mužové. Za nimi nesena velká pozlacená hvězda, na ní vyobrazen sv. Jan v oblacích s nápisem: „Lumine stella sua, sed Tu pietate refulges.“ — Pak následoval hlavní díl průvodu: Čtyři farářové jsouce v ornáty skvostné z koleje Kutnohorské vypůjčené oblečení nesli na bohatě ozdobených nosítkách schválně k tomu účelu upravených stříbrnou schránku s ostatky sv. mučenika. Kněží, jimž vyznamenání toho se dostalo byli následující: Václav Kropáček, farář z Byčkané, Rudolf Schrager, farář Sukdolský, Jan Ptáček, farář z Damírova a Josef Lorentz, farář ze Solopisk. Okolo nosítek šli čtyři synkové vrchnostenských úředníků Pečeckých majíce na rukou drahocenné věnce a držíce v nich velké bílé voskové svíce, z nichž každá srdcem ozdobena byla. Za nimi šli pak ostatní četné shromáždění se kněží a před nimi 6 ministrantů. Dva kněží byli v komžích, štolách a biretech, ostatní co diakonové a subdiakonové šli před rektorem koleje kutnohorské p. Janem Palečkem, který v přípravách ku slavnosti konaných měl nemalé úcastenství.

Za kněžstvem ubírali se úředníci domácí a vůkolní a vzácnější měšťané z Kutné Hory a Kolína. Dále pak za dvěma korouhvema ženy a konečně nepřehledné množství chudého lidu.

Mužové i ženy měli velkou většinou v rukou hořící svíce.

Hlahol zvonů a hlučná střelba provázela imponantní průvod na cestě do Peček malé půl hodinky od místa farního vzdálených. — Na začátku městečka u kapličky sv. Jana rozstoupily se dítky školní na dvě strany a činily odtud dlouhou řadu až ku chrámu Páně, ostatní pak účastníci středem jich ubírali se okolo slavnostně okrášlených a množstvím svíček osvětlených domků do kostela ke slavným službám Božím. Tento však záhy byl přeplněn, než i na ty,

kteří se do malého chrámu nevešli, pamatováno. Aby i oni byli účastni služeb Božích, měl u kaple svatojanské pod širým nebem kázání kněz Vavřinec Lipský, z Tov. Ježíšova, rodák Kutnohorský a věhlasný nedělní kazatel v chrámu sv. Barbory. Za text obral sobě slova sv. evangelia téže neděle Exaudi: „Haec locutus sum vobis, ut, cum venerit hora, meminiscamini eorum, quia dixi vobis.“

Ve chrámu Páně zatím za četné assistance shromážděných kněží zpívanou mši sv. sloužil rektor koleje Kutnohorské Th. Dr. Jan Paleček.

Odpoledne odbývány slavné nešpory a po nich kázal kaplan domácí Jan Hiber za nesmírného úcastenství domácích i přespólních. Ale zbožné mysli mnohých vše to nestačilo. Celé zástupy ctitelů sv. patrona českého shromáždily se u sochy jeho na náměstí a u skvěle osvětleného „theatrum gloriae“ k modlitbě a hlučné chvalo zpěvy neumkly až o půlnoci. Také všechna okna ostala osvětlena po celou noc a nesčíslné lampy na věžích kostela i pivovaru Pečeckého svítily ještě dlouho do rána následujícího.

Tato slavnost svatojanská učinila kostelíček Pečecký oblíbeným v širších kruzích a často, zejména o všech svátcích Panny Marie přicházeli zbožní poutníci z osad vůkolních do chrámu Páně Pečeckého, což trvalo tak dlouho, až jednak přísná opatření moci státní proti poutům za doby císaře Josefa II., jednak netečnost a sobecká mysl druhého nástupce šlechtěného faráře Gregora uvedla chrám Pečecký v zapomenutí u lidu. V. J. N.

Upřímná slova.

88. Nebezpečný blud.

O útěchu taky věčnou
oloupit chceš třídu chudou?
V řeč by věřili dvojsečnou,
věčně že jen ničím budou,
brzo, boháčů, vás taky
změnili by na žebráky.

89. Pohrátky k dobrému.

Nevábi-li ku věčnosti
tvoje srdce kouzlo ctnosti,
nechť je řídí takou dobou
oškřivost nad hříchu zlobou.

90. Učenec a nedouk.

Skromně mlčí učenec kdo pravý,
opatrně o věcech soud staví;
nedouk však s hlukem lidské snahy
pyšně odsuzuje bez rozvahy.

91. *I nestědlost nitěchou.*

Umírní již stesky svoje,
časem vše se střídá, mění,
vítězství-li nesem z boje,
radostným je utrpení.

92. *Mladistvá mysl.*

Snové mladistvého druha
pestrobarevná jsou duha,
kouzlí oko, srdce táhne,
mysl pro ně k výši práhne;
až jun zví to z vlastní škody,
že se klamal — kapkou vody.

93. *Nepatrnost lidského vědění.*

Vynášíš se, že víš mnoho? —
Hleď, co kol se tebe tají,
i ty větry šepotají,
co víš, přemálo že toho.

94. *Požehnání míru.*

Léta s válečnými činy
stkvělá že jsou, dí dějiny;
žel, že často práce klidu
jako blesky ničí lidu.

95. *Otroku vášně.*

Nuž rychle do zábavy spěj,
chop karet se a do hry dej;
ať pláče doma rodina, —
tys muž a bez slz hrdina!

96. *Odplata.*

Trpíš? Suď, zda trest to není
za činěná utrpení.

97. *Bázeň Boží.*

Třeba blesku, třeba bouří;
jimi pyšný duch náš zmoudří,
ochrany pak v nebi hledá,
již mu síla jeho nedá.

98. *Víra zvítězí.*

Přijde, ano! přijde doba,
kdy okrotne hříchů zloba,
svobodně kdy svět vyhlásí
slávu mužům víry, spásy.

99. *Věčným Bůh.*

Umrou dítky, umrou kmeti,
vymře národ i stát celý,
lidé dnes, stát po staletí:
Věčným jen, kdo všem jim velí.

100. *Doslov „Upřímných slov.“*

Upřímná jsi slyšel slova
přítele, ne básníkova.
Abych učil, těšil, radil,

proto do veršů jsem řadil,
čím nám k ctnostem napomáhá
zkušenost i víra drahá.

Karel Matějka.

Horní a dolní.

Obrázek ze života. Napsal Vojtěch Pakosta.

V.

Johanka svěřila se matce, že se s Václavem u Božích muk sešla. Pověděla jí také, co Václavovi slíbila a co spolu mluvili.

Matka, ač bylo vroucí touhou jejího srdce, aby se Johanka dostala za Václava, žasl nad odvážnými sliby dceřinými a pochybovala, znajíc tvrdohlavost otcovu, že by se daly kdy provést.

„Otec tě do hospody nedovolí“ řekla.

„Musím tam přijít, neb jsem to Václavovi slíbila,“ ubezpečovala Johanka matku, prosíc ji, aby se za ni u otce přimluvila.

Za vhodné příležitosti přednesla mlynářka mužovi žádost dceřinu. Matka i dcera domnívajíce se, že špatně pochodí, byly povolností otcovou až překvapeny. O Václavovi se ani nezmínily, až když viděly, že neodpírá, ano když dokonce řekl, že by byl holku sám vybídl, aby se někam podívala, ana málo kdy kam přijde, vytasily se také s tím, že k muzice přijde i Václav horních.

„Po tom já se neptám, kdo tam bude,“ řekl mlynář, stavě se lhostejným.

„Ať se baví Johanka, s kým chce!“

Kdyby byl někdo mohl v tom okamžení nahlédnouti do jeho srdce, aneb jen spatřil ten plachý lesk, jenž mu při zmínce o Václavovi zaplanul v očích, byl by seznal, že mu osoba, s níž se Johanka bude bavit, není lhostejnou, ba že si právě přeje, aby to byl Václav.

Den obžinek se přiblížil. Hned po odpoledních službách Božích počala ve vesnické hospodě muzika. Kdyby neznal vřavu vesnické muziky, která se odbývá každoročně o posvícení a obžinkách? Nábytek na dva až na tři stoly a několik lavic je mentinou ze šenkovny vyklizen. V rohu šenkovny upraveno zvláštní, povýšené místo pro hudebníky. Věnce po stěnách a kytice z rozličného druhu obilí uvité naznačují, že se tu odbývá slavnost po dokonaných žních. Šenkovna jest hosty a tancechtivým, mladým lidem obého pohlaví přeplněna. I k stání najdou všickni s těžší místa, což teprve k tanci! Mají-li však obžinky za něco stát, musí se tančit. Hudebníci spustili nějakou „od podlahy“ a bujará mládež jest již v kole. Točí

se a poskakuje, pokud to při malém prostoru a množství okolostojících možno. Porazí-li jeden druhého, neb dá-li mu notný štelec, nedělá nic — to patří k věci. Muzika jest v plném proudu. Ve světnici jest horko k zalknutí. Otevřela se všechna okna a tím se získala dvojí výhoda. Do světnice vane čerstvý vzduch a část diváků ze světnice se odstranila, aby použila výhodnějšího místa u otevřených oken. Pivo rozjařilo mysle a nadchlo ku zpěvu a výskotu, který se rozléhá daleko za ves. Bez pohmoždění, bez nějaké šarvátky, bez modřin a rozbití několika sklenic muzika také tak snadno neodejde. „Co je posvícení bez muziky a co muzika bez rvačky?“ — říkají. Někteří mají s sebou střelné zbraň, aby obžinky oslavili střelbou, při čemž se také — nejednou mnohá nehoda, ano i neštěstí stane.

Johanka z dolního se k muzice dostavila. Mlynářka vybízela muže, aby se přistrojil, že půjdou všichni, ten však se zdráhal, nařizuje dceři, aby v deset hodin byla doma.

Václav si u muziky všimá jen Johanky a Johanka netančí se žádným, než s ním. Přítomnost jejich vzbudila všeobecný obdiv, neboť nepřátelství horního a dolního nebylo věcí tajnou a lidé o něm věděli. Zvláště starší ženy, které přišly k muzice jen proto, aby druhé posuzovaly, a důkladně se na vlastní oči přesvědčily, s kterou má ten který známost, vzaly si Václava a Johanku na přetřes.

Čas při zábavě ubíhá rychle. Den byl již krátký a z nenadání dostal se večer, večer chladný, nepřijemný a bouřlivý. Obloha zastřena byla černými mraky, v polích skučel a burácel vítr, šlehaje do oken bohatými krupějemí deště.

V šalandě dolního mlýna kmitalo v lampě pověšené u stropu světlo, matné a slabé jako by dohořívalo. Najednou se zachvělo, vypryskalo a zhaslo, jako by někdo na ně foukl, anebo je zhasil ten ostrý vítr, jenž fícel olšemi u potoka a dorážel se všech stran na mlýn. V údolí se rozestřela děsná tma.

Běda každému, kdo za takové tmy a bouřlivé noci musí konati sám cestu přes pole po neschůdných cestách! Jen podloudník, pytlák, člověk zlý opouštívá za takové noci přibytěk svůj, aby přenesl zboží a uchvátil kořist.

V známém úvoze, jímž se přijde k „Božím mukám“, mihly se dvě postavy. Jdou rychle a mlčky. Zastavily se a naslouchají. Snad se něčeho ulekly? Ano. V lese nad úvozem zašustěly větve, něco se tam mihlo jako lidská postava.

„To byl vítr, nebo nějaký pašerák“ řekl muž. „Neboj se, mám s sebou pistoli, než jsme vyšli, nabíl jsem ji ostře.“

Zase bylo ticho a neslyšeti ničeho, než jak vítr píská a skuhrá, ohýbaje větve staletých dubův.

Pozdní poutníci urychlili kroky.

„Bože! jak ten čas rychle uběhl; již tak pozdě — jedenáct“ — ozval se známý hlas Johančin. „Já měla být v deset doma. Co řekne tomu asi otec?“ —

„Neměj strachu! Zítřka k vám přijdu a promluví s ním jako muž“, odpověděl Václav, doprovázející Johanku domů od muziky.

Zase šli mlčky.

„Ty se třeseš, Johanko, je ti zima, zabal se pevně do šátku, abys nenastydla. Mohla bys stonat.“

„Není mi zima, ale nějak úzko je mi, že se blížíme k „Božím mukám“, řeklo děvče.

„Já tě doprovodím až na konec lesa“ odvětil Václav.

„Ne, dále nesmíš Václave, od „Božích muk“ jest již blízko, budu hnedle doma. Musíš se vrátit. Což kdyby —“

Johanka se znovu zachvěla. Ovál ji ostrý horský vítr, neboť byli již na návrší „u Božích muk.“

Jak krásně bylo zde za jasného nedelního dopoledne, tak tam bylo dnes smutno a děsno. Holými větvemi mohutných dubů zmítal prudký vítr a ohýbal je na všechny strany. Mraky rychle přelétaly a chvilkami vyploul z nich bledý měsíc. Jeho bledé světlo proniklo větvemi dubů a bojácně se tetelíc, ozářilo na kříží nakloněnou zsinanou hlavu Spasitelovu a utrápenou líc dole stojící Matky bolestné.

„Jdi již s Bohem Václave!“ vybízela Johanka. „Půjdu již raději sama. Zdá se mi, jako by vedle nás krácel neustále nějaký stín a nás pronásledoval.“ —

„Nepůjdu! doprovodím tě až za les, ano dojdou s tebou až k samému mlýnu“, odpíral Václav. „Kdykoliv se na tomto místě octnu, nelekám se ničehož, krev se mi rozproudí srdcem a cítím v sobě sílu obrovskou. Spoléhám se na Toho, jenž tu pní na kříží, umučen a zohaven lidskou zástí. K Němu zdvihám zraky své, k Němu se modlím, On vidí do mého srdce, že upřímné jsou úmysly mé, a on mi pomůže. Pokoří a zničí zarytost a zástí tvého otce. Nuže, kde jsou ty preludy, jichž se lekáš, já s nimi podstoupím boj na život a na smrt. — Pojď!“ uchopil

se Václav Johanku za ruku, chtěje ji dále vésti. V tom zaburácel vítr, něco zašustělo ve větších stromů.

Johanka se mu vytrhla.

„Ha! pohled tamto! duch otce! — stín!“ vykřikla Johanka a padla Václavovi do náručí.

„Ha stůj!“ vykřikl Václav. Padla střelná rána a on skácel se k zemi. Johanka jej zachytila, že nepadl na kamenné klekátko pod křížem.

„Běda stín!“ ozval se bolestný výkřik temnou nocí a měsíc, který chvíli halil se v mrak, opět se vynořil a ozářil místo „u Božích muk.“

VI.

Blabý pocit, radost a nová láska k životu, jako když se člověk zotaví z dlouhé nemoci, opanuje srdce horalů, když po dlouhé a trudné zimě k nim se vrátí opět dlouho očekávané jaro.

Obojí tento pocit rozhostil se v srdci Václava najednou, neboť uplynula trudná zima, zavítalo v horách jaro, a on povstal z nemoci dlouhé a bolestné. Rána úkladně naň v lese vypálená byla asi namířena na srdce, ale zasáhla jen levé rameno.

Když se Johanka z leknutí zpamatovala, strhla si šátek s krku, doskočila k blízké studánce, namočila jej do vody a ránu Václavovi obvázála. Všechn strach jako by s ní spadl. Nemyslí na to, kde se nachází, ani že je již blízka půlnoc, měla na mysli jen Václava. Kým by jej zachránila při životu! V děsné tmě klopýtáje a padáje přes příkopy a výmoly, proklestila si stromy cestu na silnici. „Kéž by se objevila živá duše!“ vzdychala si a pozdvihla oči k temným nebesům. Slyšela z dálí kroky — volala o pomoc. Vraceli se někteří touže cestou od muziky. Pospíšili s ní k Božím mukám a Václava polo vedouce, polo nesouce domů dopravili.

Bylo již po půl noci, když Johanka všechna utrmáčená s těžkým srdcem domů se vrátila. Vrhla sebou na lože, avšak neusnula. Jen k ránu na nějakou chvíli zdřímla, což ji více unavilo než posilnilo. Vstala a byla jako stín. Co jí řekne otec, že přišla tak pozdě domů? A hle, otec jí neřekl ani slova. Když se jala vypravovati o nešťastné příhodě, která večer Václava z „horního“ stihla, a již matka s patrným dojmutím a soustrastí poslouchala, nemohl to mlynář ve světnici vydržeti a odešel do mlýnice.

Když byl otec odešel, vrhla se Johanka matce v náručí s usedavým pláčem. „Co je ti dítě? — Pověz — svěř se mi, Václav se

pozdraví, nezoufej“ — konejšila matka Johanku.

„Ne, nelze mi, nemohu to povědít, sic by na mně lpěla kletba nezdárného dítěte. Ach otec, nešťastný otec!“ — zaúpěla Johanka.

„Mluv, co se stalo? snad by tak ohavného skutku — — ach ty mne děsíš dítě!“

„Zapřísahám Vás matko, pro Bůh, neříkejte nikomu ani slova, co ván svěřím, sice jsme nešťastní. Když jsem přicházela včera s Václavem k Božím mukám bylo mi pojednou úzko, jakási děsná předtucha sevrhla mi srdce, jako by mne očekávalo neštěstí. V lese nad úvozem se něco hnulo. Já se ulekla, že jsem nemohla ani z místa.

Václav mi dodával mysl, že to vítr anebo vyplašená zvěř, anebo nějaký pašerák. Já však viděla stín, děsný stín, jak vedle nás kráčí, nás sleduje a stíhá jako duch, až jsme dorazili k Božím mukám. Nemohu za to, ale přišel mi na mysl otec, že by snad on — — Václav se mnou se loučil ubezpečuje mne, že se nebojí žádných překážek, které by se mohly lásce naší v cestu postavit, že spolehá na Boha a nadějí v jeho pomoc a záštitu posilněn doufá všechny překonat. V houštině se něco hnulo, já se obrátila v tu stranu a vykřikla zoufale: Stín! Padla rána, ucítila jsem na ruce teplou krev, Václav klesl k zemi. A ten stín — matko nelekejte se — byl otec — já viděla dobře, ach, že jsem vidět musela — nešťastný otec!“ — bolestný pláč přerval další Johancinu řeč.

„Nešťastný otec!“ opakovala po ní matka.

„Kam jej zavedla jeho nesmířitelná mysl! Budu s ním o neštěstí, které se Václavovi stalo, mluvit. Kéž by se mi přiznal! Snad se mi to podaří, že jej domlouvami a prosbami obměkčím, aby uznal svůj ohavný a trestuhodný skutek a stal se jiným člověkem.“

„Kde jsi byl včera o obžinkách?“ zeptala se mlynářka muže, když s ním byla bez svědků.

„Doma; vždyť bylo počasí, že bych byl ani psa ven nevyhnal,“ odvětil mlynář mrzutě neočekávanou otázkou ženinou překvapen.

„Víš-li pak, co se stalo týž večer horních Václavovi?“ pokračovala mlynářka.

„Co je mi do toho? O těch horních mi nemluv, již jsem ti to kolikráte řekl“ — odbyl ji muž.

„Byl u Božích muk postřelen a rána prý jest nebezpečná,“ pokračovala mlynářka pozorujíc muže, jak na něho řeč její účinkuje.

„Dobře se mu stalo! Zaslouhuje to jako ten starý ničema — jeho otec. Nu a proč mi to povídáš?“ osopil se na ženu mlynář.

„Poněvadž lidé povídají, že mu to udělal někdo ze msty. Horní mimo tebe nepřítel nemá a Václav také ne. Bože, což kdyby podezření padlo tak na tebe!?“

„Zaraž!“ — zakřikl ženu mlynář. „Spískáš nějaké klevety a přivedeš mne ještě do kriminálu.“

„Máš-li dobré svědomí, nemusíš se kriminálu báti.“

„Co je mi do svědomí! Když se hněvám, nemusím ještě býti vrahem.“

„Ale slovo Boží praví: „Kdo se hněvá, jest vražedník“. Vražedník! jaké to strašné slovo. Ohavně jedná a trestu neujde, kdo krádeží bližního na statku zkracuje. Což teprv ten, kdo připraví jiného o nejdražší statek — o život! Jest vyvrhelem společnosti lidské, musí z ní býti odstraněn, aby skončil buď na šibenici neb v žaláři dlouhém, doživotním.“ —

Mlynář vytřeštil na ženu oči a poslouchal tiše, neboť dávno cos podobného neslyšel. Netroufal si již okřiknout ji a ona pokračovala:

„Kdo jméno jeho uslyší, ten se hrázou zachvěje, kdo ho spatří, toho obejde mráz. S ošklivostí a opovržením si lidé ještě po letech o vrahu vypravují a ukazují místo, kde strašný skutek ten se stal. Místu tomu se vyhýbají, rodiče o něm vypravují svým dětem a vnukům a ti budoucímu pokolení. Tak již svět vraha soudí a trestá. A jak nešťasten jest on sám! Nevinná krev, již prolil, lpí na jeho duši, ji nesmyje ani žalářem, ani postem, ani prací dlouholetou. Svědomí jej ustavičně hněte a pronásleduje. Jako zlosyn a první vrah na zemi Kain nemá nikde pokoje, kam se obrátí tam vidí řinouti krev, zsinálé líce, skleněné oči.“ —

„Ustaň! já nikoho nezavraždil, Václav žije“ — vyrazil ze sebe mlynář, nemoha se déle zdržeti.

„Chtěl jsi vrahem býti, vystřelil jsi na Václava, abys jej zabil!“ mluvila směle žena. „Mluv, přízněj se mi, je-li tomu tak, ulehčíš si.“

„Víš o tom ještě někdo jiný?“ tázal se mlynář bojácně.

„Víš to jen Johanka a já.“

„A Václav ne?“

„Kéž by nevěděl! Horní by tě přivedl do žaláře.“

„Musíme se to dozvědět!“ řekl mlynář. Podivná změna, jež se s dolním udála! Před nějakým časem nechtěl o horním ani

slyšet a od rozmluvy se ženou dává ob den do horního vzkazovati, ovšem ne sám, nýbrž prostřednictvím ženy a Johanky, aby zvěděl, jak se Václavovi vede? Přejde-li zpráva potěšitelná, má z toho radost, pohorší-li se jeho stav, kormoutí se. Patrná známka, že záští a nepřátelství jeho ochladlo, a že se nachází na cestě dobré, k smíření vedoucí. Jest to ale jen počátek, an jedná dosud z ohledů časných. Bojí se, že by se mohl prozraditi a že by jej stihl zasloužený trest. Musí poznati pohnutky vyšší, že máme zlé dobrým spláceti a pak bude úplně vyléčen. Poznal je ve svrchované míře, poučil jej o nich i horní i jeho syn.

V dolním se sešlo více mleců, sedí na lavici v šalandě a vypravují si o událostech, které se zde onde sběhly. V světnici jest tma. Mlynář vešel tiše a nepozorován poslouchá, o čem si vypravují. Pozorně naslouchá, neboť se řeč týká jeho.

„Jak může snadno člověka potkati neštěstí. Kdyby byla šla rána jen o dva palce stranou, byla by zasáhla srdce a Václav by byl býval na místě mrtev“ řekl mlec.

„Já říkám, že se člověk nyní nesmí večer odvážit ani ven“ mluvil druhý. „Strážníci by měli býti bdělejší, máme tu těch pašeráků až hrůza.“

„I co pašeráci!“ řekl třetí. „Což pak nevíte, co se mezi lidmi povídá, kdo si na Václava počíhal?“

„Já už to také slyšel“ řekl mlec první.

„Nu a kdo pak? Já nevím ničeho;“ řekl druhý.

„Povídá se,“ mluvil přitlumeným hlasem mlec třetí, „že to byl zdejší mlynář. Je s horním již dlouhý čas na štíru, chtěl si schladit zlost a rádně se pomstít.“

„Není možná!“ divili se mlecí. „Kdyby něco na tom bylo, horní by to zajisté nenechal tak usnout. Pohnal by mlynáře k soudu.“

„Neučinil tak,“ pokračoval mlec třetí, „ač k tomu měl příležitost ano i vyzván byl k tomu. Jak se to začalo mezi lidmi vypravovat, přišli do horního páni z úřadu, aby se na všecko vyptali, jak se věc udála. Doléhali na Václava i horního, aby pověděl, na koho má podezření, že se to úředně vyšetří, zločinec se potrestá a Václav že obdrží za vytrpěné bolesti náhradu. Horní však řekl, že nechce nikoho podezřívát a žádal pány, aby nikoho nezatýkali. Páni si nedají tak snadno říci. Praví, že zločin, byť i nikdo nežaloval, potrestat musí, protože tak žádají zákony. Zpytovali mlynáře dále a hleděli z něho vytáhnout otázkami. —

„Znáte nějakého Čápa?“ „Ano, je to můj dolní soused“ — odpověděl mlynář. „Jak spolu vycházíte? — Neměli jste spolu někdy nějaké nedorozumění nebo hádku?“ — „Měli, ale je tomu již dávno a já na to už zapomněl;“ odpověděl horní. „Máme se zase rádi, jsme dobří sousedé, vždyť chce dát mému synovi svou dceru za manželku.“ — Nevím s jakou ještě páni na horního šli, to však jest jisto, že ničeho nepořídili, neboť se zdejšího mlynáře ujímal jak jen mohl a Václav mu pomáhal, tak že všechno ututlali a udusili. Jsou to lidé, co?“ končil mlec; „zlato, ryzí zlato, jakých je málo.“ —

Mlynáři neušlo ve tmě ani jediné slovo. Lokal je do sebe, jako žíznivý doušky vody. On znal jen zavislost a mstu, teď slyší, jak jedná láska. Člověk, jehož by byl rád zničil, se ho ujímá, vymlouvá jej, prohlašuje jej za svého přítele! Dobrým oplácí mu za zlé. „Zlato, ryzí zlato“ opakuje si v duchu, nemoha nad tím ani spáti.

Veliké bylo podivení mlynářky a Johanky, když je ráno vybízel, aby šly navštívit Václava a zvěděly, jak se mu daří? mají vyříditi hornímu jeho pozdravení. Václav tím časem se již tak dalece pozdravil, že chodil, jak jsme svrchu byli podotkli.

(Dokončení.)

D O P I S Y.

Z Budějovic v lednu 1878.

(Přikázání postní.)

„Ordinariátní list Budějovické diecése“ obsahuje v čís. 3. toto přikázání postu na rok 1878: „Přikázání postu jest vydatný prostředek, jak by žádost těla byla skrocena, za spáchané hříchy mohlo býti dosti učiněno, a jak by duch se k rozjímání a k modlitbě uvolnil. Užívání tohoto mocného prostředku za přítomných časů, an všelijaké nesnáze a útrapy svatou církev svírají, a naše duchovní vady pomocného léku potřebují, jest o mnoho nutnější než kdy jindy. Poněvadž však v přikázání postu obsažená povinnost ke zdržení se panujícími nyní okolnostmi se velice ztížila, a svatá církev ve své mateřské lásce povždy k mírnosti a shovívavosti jest nakloněna: protož mocí obdrženého apoštolského plnomocenství uděluju své diecési na rok 1878 následující zmírnění postního přikázání. I. Dnové postní, v kterýchžto jenom jednou za den do syta se najísti dovoleno jest, jsou následující: 1. Každý den čtyřicetidenního postu vyjímaje neděle. 2. Všecky středy, pátky a soboty ve čtyřech týdnech suchých dnů. 3. Každá středa a každý pátek

v čase adventním. 4. Vigilie neboli svatvečery hodů Božího svatodušního, svátku svatých apoštolů Petra a Pavla, Nanebevzetí Panny Marie, Všechny Svatých a hodů Božího vánočního. II. Dnové zdrželivosti, v kteréž zapovězeno jest, požívati pokrmů masitých, jsou jenom tyto: 1. Každý pátek po celý rok. 2. Popelečná středa a všechny středy čtvera suchých dnů. 3. Zelený čtvrtek a Bílá sobota svatého téhodne. 4. Vigilie hodů Božího svatodušního a vánočního. III. Dispense čili úlevy ohledně zdrželivosti od masitých pokrmů se poskytují: 1. Veškeré diecési, kolikrátkoliv přikázaný zasvěcený svátek církevní případně na pátek anebo na jiný svrchu jmenovaný den zdrželivosti. 2. Jednotlivým osadám farním, kolikrátkoliv případně svátek patrona chrámu Páně aneb toho tajemství, jemuž chrám Páně jest zasvěcen (poupatrocinium) na den zdrželivosti a slaví-li se při velikém účastenství lidu. 3. Jednotlivým osobám: a) vyjímaje středu popelečnou, tři dny poslední svatého téhodnu a vigilie hodů Božího svatodušního a vánočního poskytuje se úleva čili dispens všem řemeslníkům a dělníkům v továrnách; všem, kdož v dolech při práci jsou zaměstnáni; všem cestujícím a pocestným, kteří ve veřejných hostincích jídlo pohledávají, a všem ostatním, kolikrátkoliv nuceni jsou ve veřejném hostinci pokrmů požívat. b) Vyjímaje Velký Pátek úlevu mají dále: Konduktéři při dráze železné. Cestující, kteří v hostincích železné dráhy nuceni jsou pokrmů požívat. Všichni ti, kteří pro nabytí zdraví v lázních aneb v jiných místech pro zotavení zdraví vykázaných se zdržují se svými příbuznými a služebníky tamtéž spolu meškajícími. c) Dispense čili úlevu veskrz ohledně zdrželivosti od masitých pokrmů mají tolikrát všichni ti, kteří nemají důstatečných pokrmů ve dny zdrželivosti dovolených, kteří stížení velikou chudobou požívati musejí, cokoliv dostanou a kteří žijou v rodině, u nížto pokrmy jen masité na stůl se dávají. Napomínáme však jich, by aspoň na Velký Pátek požívání masitých pokrmů se zdrželi. 4. Ve všech dnech postních, kde jenom jednou za den dovoleno jest do syta se najísti, a v čtyřicetidenním postu také neděle do toho počítaje, nedovoluje se při jednom nasycování pospolu požívatí pokrmů z masa a z ryb. 5. K postu nejsou zavázáni nemocní, všichni, kteří těžkou práci tělesnou konají a ti mladíci, kteří 21. rok života svého neskončili. 6. Těm, kteří k postu nejsou zavázáni, jest dovoleno ve dny zdrželivosti, když dispense ohledně požívání masitých pokrmů jest udělena, požívatí pokrmů

masitých, kolikrátkoliv za den pokrmů požívají — oněm ale, kteří k postu zavázáni jsou, dovoluje se v nadřečené dny najísti se do syta pokrmů masitých při obědě, při večeři však jenom pro jakési občerstvení, by zachováno bylo přikázání postní. 7. Užívání sádla, loje aneb mastidla z kteréhokoliv zvířete u připravování pokrmů ve dny zdržlivosti se dovoluje. 8. Farařům a zpovědníkům dovoleno jest jednotlivým osobám vícekrátě dispensi čili úlevu ohledně zdržlivosti uděliti; kdožby ale víc než na rok úlevy sobě žádal, ať se ke mně obrátí. 9. Řeholníci obojího pohlaví zachovávají se ohledně postu a zdržlivosti dle pravidel ve svém řádu stanovených. 10. Všickni věřící, kteří vyznačených dispensi čili úlev užívati chtějí, jsou zavázáni, každou neděli čtyřicetidenního postu modliti se pětkrát „Otče náš a Zdrávas Maria a jednou Věřím v Boha“ a nad to vzbuditi tři božské ctnosti. Napomínáme pak všechny, kteří chtějí tohoto ulevení postního přikázání použití, aby horlivějším konáním dobrých skutků a hojnějšími almužnami tohoto církevního prominutí hodnými se stali. Konečně vás všechny poroučím do mocné ochrany Boží, a prosím Pána Boha, aby Vám hojně uděliti ráčil všech darů své lásky a milosti. Amen.“

Z Moravy, v lednu 1878.

(Prosba o milodary na opravu chudého stánku Božího.)

„Miloval jsem ó Pane okrasu domu Tvého a místo přebývání Tvého.“ Tak pje korunovaný pěvec Páně. A mnoho mohl činiti a činil také jak on, tak i nástupce jeho Šalomoun, pro okrasu stánku Božího; vždyť mocným byl králem a hojných měl k tomu prostředkův. Leč když kněz chudý v osadě chudé, kde jenom dvanáctý díl katolíkův ostatní pak nekatolíci, a kde nad to od nutných farníkův nemůže očekávati pražádných příspěvkův, rád by chudičský chrám Páně opatřil alespoň nejpotřebnější okrasou a ozdobou, a pro chudobu nemůže, tuť cítí bolestně nouzi a nedostatek svůj. A tím větší jest bol jeho, kdykoliv čte v novinách, kterak ve přecetných osadách hojně dary a příspěvky na ozdobu a okrasu chrámu Páně se věnují. Vždyť mnohý stánek Boží nemá ani té nejnutnější ozdoby a okrasy. A zvláště na místech, kde nekatolíci jsou tak četní jako zde, jest třeba, aby chrám Páně katolický hojně byl ozdoben a okrášlen. Vždyť pak teprve vidí oni patrně ten veliký rozdíl mezi okrasou chrámu katolického, a holými zděmi modlitebny nekatolické. A přece v mém chrámu Páně nenalezá se ani křížová cesta, a rád

bych nicméně v době postní s lidem pobožností křížové cesty konal. S radostí bych uvítal ve svém chrámu Páně dva alespoň poněkud větší obrazy: Srdce Pána Ježíše a Panny Marie, abychom obrazy k větší ještě účtě těchto dvou schránek milosti byli povzbuzováni, než se to nyní bez obrazův stává. Modlívámť se tolikéž každou neděli a svátek se skrovným stádečkem růženec, a rád měl bych v chrámu Páně obraz růžencové Panny Marie, aby mezi tím, co modlíme se růženec, mohla před obrazem hořeti svíce, a tím také modlitba sv. růžence byla vroucnější. Hlavní oltář se sochou sv. Václava, a řezbou překrásnou kolem sochy, dílem to mistrovským, leč Bohužel už sešlým, potřebuje nutně obnovy, leč obnovy zalcem provedené, a jelikož není na snadě prostředkův, nemožno na důstojnou opravu ani pomysleti. Tolikéž i dva postraní oltáře žádají nutně opravy. Také varhany co nejdříve měly by býti opraveny. Jakž by tu neměl správce duchovní chudé a na duše nečetné osady, sám nad to jsa chudě nadán, kde i chrám Páně nemá ani tolik majetku svého, aby nutná vydání: jako světlo a víno ke mši sv. a mnohá jiná mohla býti uhrazena, jakž by neměl ubolévati, když nevidí pomoci jiné. leč že se svým skrovným stádečkem snaží se Božské Srdce Páně uprositi, by srdce zbožná zamožnějších katolíkův, byt i sebe menším dárkem přispěla k dílu Bohu milému tam, kde farníci sami pro bídu a nouzi přispěti nemohou. Kéž by slavná redakce laskavě v listu ctěném popřála místečka k tomu účelu, kdyby snad někdo dárkem nějakým byt i sebe skromnějším chtěl nás oblažiti a uskutečnění touhy naší po důstojné okrase domu Božího urychlit. Srdečné „Bůh zaplať“ a vroucná a zbožná modlitba naše za všechny dárce, bylat by ovšem jedinou odplatou, jakouž my chudasové zde na horách můžeme platiti. — Avšak Ten, který i trošce vody, z lásky podané hojnou slíbil odplatu, který milostně shlédl na halíř chudé vdovy, a halíře tohoto nezamítnul, Tenť zajisté i všem těm, kteří by jakýmkoliv způsobem nápomocni byli tomuto dílu Bohu milému, hojnou poskytně odměnu nejenom zde na zemi, nýbrž hojnější ještě na nebesích.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup zamýšlí ku konci měsíce dubna a na počátku května vykonati generální visitaci v střídnictví Roudnickém a Bu-

dyňském, v první polovici měsíce července pak v střidnictví Brandýském a sice ve všech farnostech, při čemž všude bude též sv. birmování a zkouška z náboženství.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 8. února u sv. Tomáše, od 9—13. t. m. na Vyšehradě, od 14—18. u sv. Vojtěcha.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci lednu z pražských nemocnic 136 chudých křesťanů v rubáši a rakvi.

Z Říma. (*Nekatolické chrámy a školy bludařské v Římě.*) 1. Jak se „ta ohavnost spuštění“ ve svatém městě katolickém, započatá 20. září 1870. rozmohla, dokazuje známý proslov sv. Otce, činěný 12. března m. roku, v němž si nestěžuje tak nad tísněmi, uvalenými na něho samého, nad uchvácením jeho území, nad uvězněním jeho samého, nad hrubými a podlémy urážkami jeho osoby a svatého úřadu, nýbrž více želá na bludy, ježto se ošemetně a lestně ve svatém jeho sídle šíří, až i útlé mládeži vstěpují; upozorňuje před celým světem na tolik „nekatolických chrámů a tolik bludařských zhoubných škol“ (*scholas corruptionis*), ježto se následkem piemontského opanování v hlavním městě katolické církve rozníždily. Abychom uznali, jak velmi důkladnou příčinu k svému žalu sv. otec má, podáme výkaz těch „chrámů a zhoubných škol“ nekatolických v Římě. Těch „chrámů“ rozličným sektám náležejících jest deset. Nejnapadnější a již z daleka svou stíhlou věží vyzývající jest chrám na „via nazionale“ (národní tříde), od amerických protestantů v gotickém slohu za 30.000 lib. st. (přes 300.000 zl.) vystavěný. Zdá se příliš prostranným býti, nejsou nikdy ani do polovice věřícími naplněn. — Američtí Methodisté mají malý gotický chrámek na „piazza Poli.“ — Angličané spokojují se skromnou sborovnou na náměstí sv. Silvestra, nazývající ji „chrámem sv. Trojice;“ sloužít oddílu Anglikáncův, ani se zovou „Low-Church“ (malá církev). Staro-Anglikánci mají k své bohoslužbě od dáвна sň před branou „porta del popolo“ (brána národní) a hned vedle nich jest modlitebna škotské presbyteriální církve. — Angličtí Methodisté mají ve „via della Scrofa“ nádherně vyvedený chrám s krásnými mramorovými sloupy a vedle něho zvláštní školu s bytem pro missionáře.

Neblahý odpadlec Gavazzi, kterýž z počátku v soukromém domě v uličce „Vicolo del Coralbo“ kázával, odstěhoval se na náměstí u mostu andělského, kdež se t. ř. „svobodná církev“ nachází a sice v jednom

prostranném domě, jež byli soudruzi onoho odpadlíka zakoupili. Ale tato „svobodná církev“ posavade jenom jednou se shromáždila; nevěrný onen pastýř nemá žádného stáda přes všechny štědré a hojné dary, jimiž ti svobodníci ten chudý lid té čtvrti svádějí. — I starý a skoro v zapomenutí upadlý blud „Waldenských“ opět povstal; stoupenci jeho mají malou kapli ve stříde „della Virgine“; uvnitř neviděti mimo řady ze slámy pletených stolic než hrozně veliké — hodiny a pod nimi starou, zeleným sukmem ověšenou kazatelnu. Znamenitý jest nad vchodem zvláštní znak: hořící svíce uprostřed sedmi hvězd s nápisem „Lux lucet in tenebris“ (Světlo svítí v temnostech.) Celý sbor té sekty čítá 30 žen a 20 dětí. Na „monte citorio“ jest v soukromém domě kaple „Baptistů“ (Novokřtěnců) nebo „sbor evangelický;“ místa jest asi na 60 osob, avšak 8. dubna 1877 bylo jich tam úplně — 6, dvě ženy s čtyřmi dětmi; za stolem, na němž jako na krámu leželo množství biblí starého i nového zákona, seděl muž v bílém rouše a vykládal svaté písmo. — Na náměstí „sv. Vavřince“ jest hrdě se zovoucí „římsko-apoštolská církev.“ Jednou večer za velmi chladné povětrnosti březnové sešlo se asi 20 osob do nízké modlitební jizby té církve, více aby se tam ohřály, nežli náboženskou přednášku poslouchaly. — Mimo tyto chrámy a kaple jsou v Římě i „spolkové sně,“ kdež se dělníci všeho druhu ze všech sekt scházívali, rozmlouvají a se modlí, pak o rozličných věcech rokují a se vespolek seznávají. Tam se rozdávají bible a rozličná malá pojednání. Kdo jednou Řím navštívil, seznal zajisté střidu k Vatikánu a k chrámu Svatopetrskému vedoucí — t. ř. leoninským městem i „borgo“ nazvaným. Uzounké, nečisté a tudíž nezdravé uličky a bídne domky poukazují, že tu ta nejbídnější chudina bydlí a to místo si zvolili svrchu jmenovaní bludaři, kdezby založili své školy, aby tam dle slov sv. otce „rozsévali své skutky nespravedlnosti a zármutku.“ Přímou pod okny Vatikánu jest jedna a ta největší z těchto škol, kamž se v hojném počtu dívky té chudiny lákají, aby se bludům přiučovaly. Dostávají i stravu i oděv z darů těch lidí, kteří se domnívají, že brojíce proti církvi katolické Italii prospívají. Zakladatel takové školy a soudruzi jeho osvědčili, „že prý jich práce v službě Páně a jeho evangelia rozdáváním biblí a všelikých pojednání tak veliká jest, že ani nejsou s to, aby náklad na to potřebný vedli; pročž že jsou nuceni odebrati se do Anglicka a do Ameriky, aby tam

potřebné peníze sebrali.“ Jeden z těchto čistých bludozvěstů odvážil se až do papežské kaple Sixtinské, kdež se valně Angličanův shromažďuje, aby tam na své „kaziškoly“ sbíral, řka, „že neví vhodnějšího místa k takovému kšeftu.“

Ale co činí římské kněžstvo proti takovému svůdnictví bludařů? Se vši snažností pracují proti tomu všechny katolické školy, na nichž vyučují světstí kněží i řeholní, zvláště pak řády školní. V každé římské farnosti jest řádná škola, a v mnohých takových školách dostávají chudé dívky i stravu i oděv. Ve řečeném svrchu „leoninském městě“ jest katolická dívčí škola, řízena od francouzských školních sester; dívky tuto školu navštěvující stravovány bývají na účet svatého otce, an zvláště lásku k dítkám osvědčuje, za příkladem Páně, jehož jest náměstkem. I kníže Torlonia dává dítkám školním u sv. Onufria potřebnou stravu.

Na Piovu náměstí (Piazza Pia) jest veliká škola, řízena školními bratry; opatřena jest i velikým dvorem, na němž by si dívky hrály, příležitosti pak návrší pilná příčinlivost těch bratří v rozkošné sady a úrodné vinice proměnila. — Jeden znamenitý a bohatý mladý muž zvláště se dobrodincem škol prokázal; neboť s největší snahou proti všem obtížem a odporům založil v jedné farnosti katolickou školu proti druhé tam již kvetoucí a mocnými příznivci podporované škole protestantské. Slujeť onen mladík Adolf Silenzi, jest syn zámožného hostinského a majitele dvou velikých hostinců, z nichž se chudým žákům té školy denně potřebná strava poskytuje. Ta škola hned v prvním vzniku svém získala 130 katolických dítek, které byly dříve protestantskou školu navštěvovaly.

Z těch uvedených událostí jest patrno, jak velmi se nekatolická propaganda rozšiřuje a jak zvláště školou mládež opanovati a ji v bludy všeliké strhnouti se snaží i jak s strany katolické jenom opět škola jedinou zbraní proti takovým nepřátelským útokům jest. (*German.*)

Paběrky.

3. K mravné povaze papeže Benedikta XIII. (Psáno 28. července 1728.)

Když nejsv. otec, Benedikt XIII. nemoci pozbyl a všickni páni kardinálové nad tím potěšení velice byli a J. Sv. papežské strany jeho uzdravení štěstí (práli) vinšování skládali, s tou žádostí, aby nejsvětější otec z

ohledu svého sešlého věku a odtud pocházející mdloby tělesné budoucně při vykonávání církevních ceremonií lépeji se šetřil a při tom in monte Cavallo (na hoře Cavo) kdežto nejzdravější povětrí jest, své obydlí vzal; načež nejsvětější otec pánům kardinálům odpověděl: „Udatný voják z toho poznán býti musí, když s kordem na bojišti umřítí míní: tak i duchovní ustavičně s církevními věcmi zacházeti a takměř při oltáři svou duši Bohu odevzdati má. — Co pak se obydlí in monte Cavo dotýče, to se co nejdříve stane.“ (Benedikt XIII. stal se papežem r. 1724 a zemřel r. 1730.)

4. *Legenda latíně zaznamenaná před 150 lety**

Sofron vypravuje v zpomínkách duchovních; Jakýsi mnich Alexandrinský, Kanon, zakoušeje mnohá pokušení, chtěl proto z kláštera odejít. I zjevil se mu sv. Jan křtitel, patron všech klášterníků, řka: „Jen trp synu a setrvej, až tě boje sprostím.“ Když však i potom byl Kanon těžce pokoušen, vzav roucho své, opustil klášter. — Svatý Jan opět ho napomínal: „Jen se navrať synu, již od tebe brzo pokušení odvrátím!“ „Kterak mohu doufati, odvece mne, když neplníš, co jsi slíbil?“ Na to dí svatý: „Věz synu, dlouhým bojováním mohl jsi hojně získati odplaty; však že nechceš, sprostím tě boje, ale nebudeš mítí zásluh pro nebe.“ A požehnav mnicha zmizel. — Od té doby nedoléhala na Kanona žádná více pokušení, však nepochybně uskrovněno mu také odplaty. — Legenda tato, byť i nebyla nade vši pochybnost pravdivá, předce jest velmi poučná. „Já Hospodin Bůh tvůj uče tě věcem prospěšným a spravuje tě na cestě, po které chodíš.“ (Isai. 48, 17.)

Literární oznamovatel.

— *Dvě písně k uctění svatého Vojtěcha.* V Praze 1878; kněhtiskárna Bedř. Stýbla; nákladem duchovní správy u sv. Vojtěcha. (Obě písně, s přitíštěnými nápěvy, upravil Fr. D.; první „Zdráv buď, svatý Vojtěchu“ jest dle písně v „Kancionálu“ 1864, díl II. str. 85—86, s opravami; — druhá „Čechů zástupové“ nově složena.)

— *„Výkladu křesťansko-katolického náboženství“* od Jos. B. Podstránského díl I. a II., ježto jsou oba rozebrány, tisknou se v druhém vydání.

— „Bibliotéka místních dějepisův pro

*) Quod Sophron in proverbiiis spiritualibus narrat de presbitero Alexandrino, Canone.

školu a dům.“ Pořádá Ant. V. Vlasák. Vydává Fr. A. Urbánek. Svazek VII.: „*Okres Mladoboleslavský*.“ Nástin statisticko-historický. Sepsal Václav Vaněk, říd. učitel v Bezně. V Praze 1878. Nákladem Fr. A. Urbánka kněhkupce. Str. 170. Cena 1 zl.

— „*Ohavnosti moderní společnosti*.“ Anglicky sepsal T. de Witt Talmage. Volně zčeštil F. Císař. Vydavatel a nakladatel: Jan Doležal. V Praze 1878. V komisi kněhkupectví Fr. Řivnáče. Str. 181.

— „*Světobzor*“ přináší následující zdařilá vyobrazení. V čísle 2.: Feodor Michajlovič Dostojevskij; pevnost erivaňská; útok Rusův na Kars dne 17. listopadu 1877; Turci z plenu se vracející; hroznýš královský (Boa Constrictor) v aquarium newyorském. V čís. 3.: Viktor Emanuel II.; léto (z Julia Mařáka „Čtvero ročních počasí“); Moravská nevěsta (dle obrazu A. Weisse); hlavní stan ruský v Horním Studně. V č. 4.: Italský král Humbert a jeho choť Margarita; Pelzlův pomník a rodný dům v Rychnově n. Kněžnou; milostné psaníčko; Bulharské město Orhanie; Bulharský drábezník. V č. 5.: Vilém Thierhier; podzim (Julia Mařáka); doprava zajatých Turkův z Plevna; Sardarova síň v pevnosti erivaňské; úmrtí krále Viktora Emanuela.

— „*Koleda*.“ Čís. 3. obsahuje: Zrádné pikle. Román R. F. Jorganoviče. Přel. F. Fahren. — Vykoupení. Báseň od J. B. — První nápadník mé tety. Skizza Berty Mühlsteinovy. — V jeseni. Báseň od Ad. Heyduka. — Z knihy básní: Tři struny. Báseň F. V. Kvapila. I. Do album. — Arthur Schopenhauer o ženském pohlaví. Podává prof. K. Šmídek. — Feuilleton: Z dumek i dum Bohdana Záleského. Překládá Rud. Pokorný. Zozulič. — Jaroslav. Román historický. Napsal J. Schmidt-Mellin. — Kus české práce ve Varšavě. Podává Kl. Čermák. (Ostalek.) Rozhledy literární: Poesie světová. (Dok.) — Drobnosti.

Zápisky Dědictví Svato-Janského.

Koncem roku 1877 přistoupili k Dědictví Sv. Janskému v Praze:

Z Čech: Josef Kabeš v Čisté, vel. p. Jan Šlégr, kapl. v Přistoupimi, Marie Horká v Oustí, Marie Jakešova v Křemži, Josef Jirota v Teplejšovicích, rod Martina Šafářika v Černovsi, Václ. Chramosta v Smilovicích, Fr. Smol v Cuklavicích, vel. p. Josef Lhotský, kaplan v Rožmitále.

Z Moravy: Marie Schneiderova v Štěbořicích, Anna Doležalova v Těšetovicích, Veronika Daňkova ve Val. Mezitíči, Šebestian Vojaček v Hostišově, Tomáš Nikl v Sviadňově, Vojtěch Blažko v Benešově, Marie Remešova v Radikově, vel. p. Jan Dvořák, koop. v Studené, Marie Kořínková, Františka Šafářova a Michal Slovák

v Boskovicích, rod Jana Havlíka v Lubné, rod Frant. a Kateřiny manželů Černých v Starém Městě, p. Urban Trnka z řádu sv. Frant. v Uh. Hradišti, Anna Vaňkova a Nepomucena Rollerova v Starém Městě, Marketa Kaksova v Křelově, rod Kajetána Beneše v Dubravech, rod Jana Kozla v Pršném, Marie Jednuška v Žďáře, Františka Brázdova v Troubkách, Teresie Karásková v Jívoví, Marie Cicálková v Kundratovicích, rod Josefy Melíčkové v Jakubovicích.

Z Uher: Spolek sv. růžence v Klástore pod Zníovom.

Všech údův koncem roku 1877 bylo 25.960.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Norbert Vambera, jubil. kněz, farář v Mirošově, dne 25. ledna (nar. v Chrudimi 1. června 1793, vysv. 13. ledna 1825);
- p. Antonín Lindner, farář ve Sluhách, dne 31. ledna (nar. na Nové Hospodě 8. dubna 1821, vysv. 1. srpna 1847).

Ustanovení jsou:

- p. Mat. Petráš, farář v Kolči, za faráře ve Svárově;
- p. Alois Danda, kaplan v Rapičích, za admin. v Kolči;
- p. Vojtěch Houdek, admin. v Svárově, nazpět za kapl. do Zvoleňovsi, odkudž
- p. Václav Reissner za proz. kapl. do Rapič;
- p. Tomáš Harant, kaplan za administr. v Mirošově;
- p. Vendelín Honěk, kapl. z Černošína do Ostrova (Schlackenwerth);
- p. Karel Tippmann, katech. v Roudnici, za katech. na českém c. k. ústavu ku vzdělání učitelů v Praze.

Upřázdňená místa:

Mirošov, fara (patron panství Mirošovské), od 26. ledna.

Koleč, fara patron. J. c. kr. apošt. Veličenstva Františka Josefa I., od 28. ledna.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- P. Karel Jos. Šindelář, převor premonstr. kláštera Želivského, jubil. kněz, č. konsist. rada, b. notář, býv. gymnas. prof. a říditel, majitel zlat. zásluž. kříže s kornou, atd. dne 25. ledna (nar. v Ném. Brodě 20. března 1800, vysv. 24. srpna 1823).

Ve spolku „Trecentorum confoeder. sub patro. B. M. V.“ upřázdňena jsou úmrtím kněží Vambéry a Lindnera dvě místa. Přihlášky dějeť se pod adressou: Ředitelství k. arcib. semináře v Praze č. 190—I.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.

Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 190—I.

Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.

Nedošla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupectv:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.

Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.

Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.

Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Sv. Otec papež Pius IX.
† dne 7. února 1878.

Pius IX.

(Životopisný nástin.)

Pius z hraběcího rodu Mastai Feretti narodil se dne 13. května 1792 v Sinigaglii v býv. území papežském; na křtu sv. obdržel jméno *Jan Maria*. V pátém roce věku svého měl velkou nehodu, která na pozdější směr jeho života nezůstala bez účinku. V říjnu r. 1797 spadl totiž hraje si na letním sídle rodičů svých do rybníka. Starý sluha, jmenem Dominik Guido, přispívav zachránil sice dítě, ale následek studené lázně byla — padoucí nemoc. Po náklonnosti své a po přání příbuzných a přátel byl by bez pochyby vstoupil do řad vojenských, nyní však stížen padoucí nemocí věnoval se více studiím a sice u OO. piaristů v koleji Volterské. Po vystoupení z dotčené koleje pobyl u rodičů svých v Sinigaglii, až pak dne 24. května 1814 poprvé přibyl v staroslavném městě Římě. V duši mladého hraběte probudilo se k nemalé radosti nábožné matky povolání k stavu duchovnímu, ale hrozná nemoc bránila mu vstoupiti do ústavu k výchování kněžstva. Jenom jako mimořádný posluchač směl poslouchati rozličné výklady na akademických římských. Při tom věnoval se vyučování chudých dítek sirotek v Tatagiovanni, s nimiž dělil se o hraběcí své důchody, jsa jejich miláčkem. Zatím nemaje se povolána k stavu duchovnímu pokusil se o přijetí do šlechtické gardy papežské, avšak prudký záchvat padoucnice přijetí překazil. I odebral se hrabě Mastai, jak se praví k radě papeže Pia VII., brzy na to do Lorety a tam před milostným obrazem Rodičky Boží učinil slib, že se zcela službě jejího božského Syna oddá, vyprosí-li mu na Něm zdraví těla a posilu vůle. A od toho okamžiku hrozná nemoc se ztrácela až ho na dobro ostala; hrabě Mastai připravoval se ku kněžství. Dne 10. dubna 1819, bylo to o bílé sobotě, posvěcen jest na kněžství v 27. roce věku svého a v hod Boží velikonoční dne 11. dubna téhož roku slavil u oltáře v sirotčinci Tatagiovanni první mši sv., kněžské prvotiny své uprostřed ubohých sirotek, jichž učitelem a otcem i na dále zůstal. O čtyři leta později dne 3. července 1823 odešel po přání papeže Pia VII. jako auditor nově ustanoveného papežského delegata pro Chili a sousední státy jihoamerické do Sant Jago, a pobyl tam přes 2 roky. Zatím stala se v Římě veliká změna. Papež Pius VII. dne 20. srpna 1823 zemřel a Leo XII. dne 28. září nastoupil na papežský trůn. Týž jmenoval našeho auditora Mastai předsedou ho

spice u sv. Michala a zároveň dal mu kanonikát s nepatrným důchodem; za veliké zásluhy pak, jichž sobě o dotčený hospic vydobyl, jmenován jest papežským domácím prelátem a assistentem trůnu, načež dne 21. května 1827 stal se arcibiskupem v Spoletě v 36. roce věku svého. Po vysvěcení svým na biskupství slavil v prvé polovici měsíce června r. 1827 vjezd svůj a nastolení v sídle svém Spoletě. Tam mimo jiné založil veliký sirotčinec, kde se vychovávaly chudé děti a učily se rozličným řemeslům, tam vzniklé povstání utišil svou vážností, v domy řeholní uvedl bývalou přísnost, tam v čas zemětřesení rozdál co měl.

Papež Leo XII. zemřel d. 10. února 1829; za nástupce jeho zvolen 31. března téhož roku kardinal Castiglioni, jenž přijal jméno „Pius VIII.“ a když i on dne 30. listopadu 1830 v Pánu zesnul, zvolen ctihodný mnich Kamaldulenský Maurus Cappellari, který pod jmenem „Rehoř XVI.“ papežoval. Týž ustanovil arcibiskupa Spoletského za biskupa v Imole. Nadarmo prosila deputace do Říma přišedší, aby milovaný arcibiskup v Spoletě ponechán byl, již dne 7. února 1833 přesídlil arcibiskup Mastai do Imoly. I zde založil sirotčinec pro pacholíky a jiný pro dívky, pak i školu pro dívky zámožné třídy. Při městské nemocnici zřídil ústav pro choromyslné, a pro kající hříšnice útočiště Dobrého Pastýře. Slovem působil tak, že dne 23. prosince 1839 povýšen byl od Rehoře XVI. za kardinála sv. Římské Církve. Zůstal v Imole a neustál v dobročinnosti. Do Říma přicházel zřídka, nemaje k tomu potřebných prostředků, častěji však navštívil rodiště své Sinigaglii, kdež otec jeho, hrabě Jeronym Mastai-Feretti dne 1. pros. 1833 u vysokém věku zemřel. Matka jeho, která teprv dne 12. ledna 1842 na věčnost odešla, dočkala se té radosti, že viděla miláčka syna svého purpurem oděného. V Imole vykázal kněžím biskupství svého dům k duchovním cvičením. Když pak tam s nimi počátkem měsíce června r. 1846 v rozjímání a na modlitbách trval, došla ho zpráva, že dne 1. června t. r. papež Rehoř XVI. v Pánu skonal. Vykonav v Imole smuteční slavnosti za zesnulého nejvyššího pastýře Církve, nastoupil kardinal a biskup Mastai cestu do Říma k volbě nového papeže. Když odjžděl, obklopilo veliké množství lidu jeho vůz. Se všech stran voláno s pláčem: „Přiď zase k nám. Neopouštěj dítek svých. Ach, oni tě udělají papežem a my tě již neužijeme.“ Čeho se Imolští obávali, stalo se. Dne 14. června 1846 vstoupili kardiná-

lové do konklave a dne 16. června u večer prohlášeno: „Habemus Pontificem, Máme papeže, nejdůst. kardinála - biskupa Imolského, jenž přijal jmeno: *Pius IX.*“ V 54. roce věku svého stal se nejvyšší hlavou největší říše na světě — církve katolické. Jásot „Evviva Pio Nono“ rozléhal se v Římě po volbě, korunovaci, zvláště pak když za nedlouho potom udělil *Pius IX.* amnestii politickým provinilcům. Sotva asi nastoupil kdy který kníže na trůn s takovou láskou k lidu svému a tak od lidu veleben, jako *Pius IX.* Žel Bohu, že po „Hosanna“ následovalo brzy „Ukřižuj“. Udělení amnestie nedošlo pochvaly ani u sousedních vlád, ani souhlasu ve sboru kardinálů. Když o ní v tomto sboru hlasováno bylo, shledána jest veliká většina kuliček černých (proti) a jen málo bílých (pro). Tu sňal dobrotivý *Pius* bílou čepičku s hlavy své a pokrýl jí kuličky řka usmívaje se: Nyní jsou všechny bílé. Vězení se otevřela, provinilci vyšli na svobodu, slibující papežikráli věrnost nezvratnou. Zatím se nejeden z nich stal nevděčníkem svobody nehodným, buřičem proti papeži, který vedle řízení Církve staral se otcovsky o blaho svých poddaných, o čemž v předešlých ročnících „Blahověsta“ přemnoho bezpečných zpráv se nalézá. Za oněch let podrývaly tajné spolky svobodných zedníků celou Itálii, blížil se rok revoluce 1848. Řím naplnil se spiklenci, kteří lid štváli k větším a větším požadavkům. Dne 10. března zřízeno opět nové ministerstvo, v němž již jen 2 duchovní zasedali, načež dne 15. listopadu zavražděn papežský ministr hrabě Rossi. Revoluce zuřila, tak že kardinálové a preláti nuceni byli spásu hledati v útěku, až pak i sám sv. Otec *Pius IX.* d. 24. listopadu ušel do Gaety za pomoci bavorského vyslance hrab. Spaura.

Nyní přišlo na Řím sedm měsíců plných hrůzy, ukrutnosti, loupeže a vraždy; lid úpěl pod tlakem hrůzovlády, až pak dne 3. července 1849 vojsko Francouzské opanovalo Řím a učinilo zběsilému řádění konec. Do města spustošeného, lidu prázdného ponehlahu vraceli se utečenci. Sv. Otec přibyl v Římě za jásotu lidu a hřmění děl teprv dne 12. dubna 1850. Za sídlo zvolil si Vatikán. Odtud d. 29. září 1850 znovu zřídil katol. hierarchii v Anglicku, pak v Holandsku, s Rakouskem uzavřen konkordát. Dne 8. prosince 1854 prohlásil u přítomnosti asi 200 biskupů učení víry o neposkrvněném Početí Marie Panny. V květnu 1857 podnikl cestu po státu církevním, která se všude vjezdu slavného vítěze podobala. Zatím však stalo se oloupení papeže heslem revoluce po celé

Evropě. R. 1859 vypukla válka francouzsko-rakouská, z které Piemontsko kořistilo; papeži vzaty dvě třetiny území. Po bitvě u Kastelfidarda 16. září 1860, v níž hrdinné vojsko papežské přesilou vojska sardinského poraženo bylo, dal si Viktor Emanuel hlasováním lidu holdovati i v provinciích papežských a dne 17. března 1861 přijal název krále Italského. *Piu IX.* zbyl toliko Řím a nejbližší jeho okolí. Osnovatel těchto nátlaků Cavour zemřel d. 6. června téhož roku smrtí náhlou. Proti svému oloupení a všemu násilnictví protestoval *Pius IX.* v slavných allokucích a brevech ukládaje i tresty církevní. Z celého světa docházely adresy souhlasu se sv. Otcem, vyjádření bolu nad jeho oloupením, milodary, příspěvky. V odpovědích sv. Otec děkoval. K hodům Svatoдушním r. 1862 pozval biskupy katol. světa do Říma. Dostavilo se jich na 300. V jich přítomnosti prohlásil za svaté 26 mučedníků japonských a Michaela de Sanctis z řádu Trinitarů i měl pak d. 9. června t. r. k nim allokuci „o hlavních bludech našeho nešťastného věku,“ načež d. 8. pros. 1864 následovala památná encyklika „Quanta cura“ se známým seznamem (Syllabus) hlavních bludů.

R. 1866 přišla opět válka. V bitvě u Custozy pokořené království Italské odměněno jest vlivem Napoleonovým postoupením Benátek. Tím roznítila se touha v horkokrevných Italech po Římě, přirozeném hlavním městě. „Řím anebo smrt“ bylo již pak oblíbeným heslem. V těchto zmatcích svolal *Pius IX.* pln důvěry v Boha potřetí knížata církevní ze všech dílů světa do Říma k slavení 1800leté památky úmrtí sv. ap. Petra a Pavla 29. června r. 1867. Sešlo se jich 500 a s nimi přibýlo 15000 kněží a 100.000 věřících. Sotva bylo po slavnostech, vpadl Garibaldi do území papežského, byl však v bitvě u Mentany poražen. R. 1869 dne 11. dubna slavil *Pius IX.* své kněžské druhotiny a d. 8. prosince t. r. 1869 zahájil Vatikánský sněm církevní, k němuž 700 biskupů se dostavilo. Ve 4. veřejném sedění t. sněmu d. 18. července prohlášeno jest učení o neomylnosti. Den před tím vypověděla Francie Prusku válku; sněm se rozešel; vojsko krále Italského osadilo zbytek státu církevního, aby je prý chránilo před vpádem Garibaldovců. Evropa mlčela i když 60.000 vojska italského táhlo proti 10.000 mužů papežských. Konec byl bombardování a dobytí Říma dne 20. září 1870. Řím prohlášen pak za hlavní město sjednoceného království Italského. Den před dobytím Říma 19. září

1870 modlil se sv. Otec Pius IX. na „sv. schodech“ blíže chrámu Lateranského, odkudž se pak vrátil do Vatikánu, aby z něho do smrti již nevyšel. Byl vězněm v domě svém. Katolíci celého světa osvědčovali mu lásku a oddanost modlitbami, pobožnostmi, adresami, dary. Dne 8. prosince 1870 prohlásil Pius IX. sv. Josefa, pěstouna Páně, za patrona Církve. Dne 16. června 1871 slavili jsme převzácnou památku čtvrtstoletého papežování Pia IX., jenž překročil leta Petrova; min. roku pak slavil katolický svět biskupské jeho jubileum.

Přidejme k tomu, že mezi blahoslavence vrátil Moravana Jana Sarkandra a naši Anežku Českou, že na vyšší stupeň pocty postavil naše sv. apoštoly Cyrilla a Metoděje, že znovu zřídil téměř zapomenutý národní Český dům v Římě, že hojnými odpustky nadal Dědictví sv. Prokopa a jiné a jiné ústavy, spolky a bratrstva naše, že poslední dar a sice zlatý kalich poslal do Husince v Čechách, a tuším že jsme aspoň nastínili život a utrpení jednoho z největších papežů Církve sv., jemuž přísluší přijmí dávno předpověděné „kříž z kříže.“

Vroucí ctitel Rodičky Boží, neoblomný obhájce práv Církve sv., šlechetný lidumil a vzor ctnostného, svatého obcování, chud a přece bohat, vězeň a vítěz, zbaven panství světského, panoval Pius IX. v milionech srdcí. V řadě papežů dvou stý padesátý sedmý dosáhl Pius IX. věku svého 85 let, 8 měsíců a 25 dnů. Církev Boží spravoval jsa papežem 31 roků, 7 měsíců a 22 dní.

Úmrtí Pia IX.

Na sv. Romualda dne 7. února, v 5 h. 40 minut odpoledne vrátil Otec křesťanstva čistou a vznešenou duší Bohu. Zdálo se sice již, že nemoc jest překonána, neboť v posledních dnech povstával s lůžka sv. Otec, ano na Hromnice přijímal v trůnní síni rektory těch kostelů, kteří mají právo podati papeži hromničnou svíci. Oko jeho plálo týmž výrazem jako jindy, mluvil hlasem silným, ale přepadlá tvář a sosláblý sluch bolestně působily na přítomné. Sv. Otec promluvil k shromážděným asi takto:

Těším se z toho, že vidím se Vámi obklopena. Slyšel jsem, že mnoho modliteb vysíláno bylo k nebesům za uzdravení mé, děkuji Vám a vyřídte také díky a požehnání mé věřícím svých farností. Poroučím Vám zejména vytrvalost na modlitbách, přijímání sv. svátostí a přilnulost k sv. Stolicí. Ale bohužel doslychám, že exercitatori musí nej-

známějším článkům víry vyučovati, ježto v každé farnosti prý již jest jeden i více takých, kteří nej přednějších článků víry neznají. Ó, přičiňte se, aby hanba tato s Říma smazána byla. A na ten úmysl dávám Vám, příbuzným a svěřencům vašim apoštolské požehnání. Požehnejž Vás . . .

Potom vešli všickni do vedlejšího pokoje, kde maggiordomo Msgr. Macchi od jednotlivých svíce přijímal na místě sv. Otce, kterýž mezi tím donéstí se dal do svého pokoje.

Jak překvapit tedy musila telegrafní zpráva, že sv. Otec 7 t. m. skončil. Průběh posledních okamžiků líčí římský list Osservatore takto: Dne 6. t. m. pozdě odpoledne pocítil sv. Otec lehkou zimnici, v noci spal nepokojně, několikráte se probudil, ve tři hodiny se mu ulehčilo, ale před pátou dostavovaly se známky jako mrtvice, zavolán byl lékař Cicarelli, a sv. Otec mu pravil: Nyní je konec. V 6 hodin se vyzpovídal, o půl 9. přijal z rukou Msgr. Marinelli-ho, svého sakristána, Tělo Páně a v 9 hodin od téhož poslední pomazání. Čím dále tím více krátil se dech, tepna šla rychle ale slabě, ruce a nohy počaly stydnouti vlhkým potem. Sousední pokoje byly plny dvořanů, kteří poděšení slzy dusili tak jako kardinálové, členové diplomatického sboru, knížata a jiné osoby přítomné. V poledne pravili lékaři, že blíží se zápas smrtelný. Ale mysl sv. Otce byla stále jasná. Kardinál-vikář Monaco La Valetta dal rozkaz, aby ve všech farních a větších kostelích vystavena byla nejsv. Svátost a modlitby za sv. Otce konány, pokud nepřijde další nařízení. Celé sv. kolegium shromážděno bylo ve 12 hod. v samém již pokoji a po stranách lůžka stáli kardinálové Martinelli a Bilio. K jedné hodině počali přítomní v slzách modlití se „Commendatio animae.“ Sv. Otec modlil se spolu; když předřikávána mu byla žel a litost, sebrav všechnu sílu vyslovil zbožné slova: Col vostro santo ajuto (s Tvou svatou pomocí.) Hlas počal chrčeti, ale sv. Otec zůstal stále ještě při sobě a dával na jevo, jak jest mu líto, že nemůže mluvit. Dříve již byl krucifixem požehnal přítomným a nyní kardinál Bilio prosil Jej, aby požehnal sv. sboru kardinálskému. Pius IX. pozdvihl ještě pravici svou a žehnal jim. . . . Ještě po 3. hod. věděl o sobě a políbil vroucně kříž mu podaný. ve 3 hod. 40m. oči se kalily a poslední zápas počal a trval dlouho. Přistojící kardinálové naklonění k sv. Otci mluvili k uchu Jeho zbožné povzdechy, sv. slova: Ježíš, Maria, Josef. O půl 6. kardinál Bilio počal s přítomnými bolestný růženec a když

začali *čtvrť* tajemství, („který za nás kříž nésti ráčil“), tu nejbližší lůžku zdvihli se rychle, neboť chrčení ustávalo, poslední slza zachvěla se na víčkách kalného oka drahé hlavy, ještě absoluce hlasitě dána, a v tom počaly bít hodiny ohlašující již „Ave Maria.“ A s prvním zvukem *klekání* se slovy: *Ave Maria* vznesla se duše velikého papeže Pia IX. do sídel blaženějších.

Kardinál-penitenciár, jemuž přísluší osvědčiti smrt papeže, hlasem smutně vážným pronesl slova: *Requiem aeternam dona ei Domine*, a tu povstal nárek nesmírný a všichni spěchali polibit ještě na posled ruku, jež tolik dobrodiní rozsávala a poklekše, modlili se „*de profundis*.“

Když sv. Otec skončil, vydali lékařové tento úmrtní list: My podepsaní dosvědčujeme, že Jeho Svatost papež Pius IX., jsa od delšího již času nenáhlou zánětí sliznice průdušnice (bronchitis) zachvácen, skončil dne 7. února, v 5 hod. 40 minut večer ochrnutím plic. Dr. Antonini, lékař. Dr. Ceccarelli, ranhojič. Dr. Petacci, assistent. Dr. Topai, assistent.

Smuteční slavnosti za Pia IX.

A) V Praze.

Velebnému duchovenstvu světskému i řeholnému král. hlavního města Prahy.

Milovaný svatý Otec-náš Pius IX. odebral se ze středu našeho na věčnost po přijetí sv. svátostí umírajících ve čtvrtek dne 7. února t. r. v 5 hodin 40 minut odpoledne tíše a odevzdán do vůle Nejvyššího. Nesčíslné stádce Ježíše Krista ve všech dílech světa hluboce jest dojata touto smutnou zprávou a připravuje se, aby drahému zvěčnělci, společnému Otci a vrchnímu Pastýři vzdalo poslední osvědčení neskonale věčnosti a lásky modlitbou a obětí. K tomuto všeobecnému smutku osiřelé nevěsty Ježíše Krista, naši svaté katolické Církve věrně se připojujíce, chceme se Nejmilejší! vynasnažiti naše vřelé modlitby a smuteční oběti za Pia IX. v obvodu hlavního města Prahy následujícím způsobem Svrchovanému vzdáti.

1. V neděli dne 10. února budiž při obvyklých službách Božích shromážděným věřícím ohlášeno úmrtí sv. Otce Pia IX., konání slavných smutečních služeb Božích, jakož i na příští neděli (dne 17. února) ustanovená slavná mše sv. za šťastné zvolení nové nejvyšší hlavy Církve.

2. Slavné vyzvánění (hrany) budiž nařízeno vždy od 12. do 1. hod. při metrop. chrámě u sv. Víta od dnešního dne až do

soboty dne 16. února; při všech ostatních chrámech pražských však dne 14., 15. a 16. února, v kteréžto dny totiž slavné exequie v chrámě sv.-Vítském konány budou.

3. Ve středu dne 13. února bude se u sv. Víta po předcházejícím celohodinném zvonění o 3. hodině odbyvati slavné „*Officium defunctorum*.“

4. Ve čtvrtek dne 14. února bude v témž metropolitním chrámě po předcházejícím celohodinném vyzvánění všemi zvony téhož velechrámu v 9 hodin *první* slavná zádušní mše sv. obětována, ku kteréž aby se spolu velebné duchovenstvo světské i řeholní hlavního města čteně dostavilo, tímto přátelsky vyzývám.

5. Týmž způsobem bude se v pátek dne 15. února a v sobotu dne 16. února po předcházejícím jednohodinném vyzvánění zvony sv.-Vítskými v 9 hodin dopoledne *druhá* a *třetí* slavné *Requiem* u sv. Víta na hradě konati.

6. V neděli dne 17. února bude v témž velechrámě po vyzvánění od půl 10. do 10. h., v 10 h. obvyklé německé kázání, v 11 h. pak slavná mše sv. „*pro eligendo Summo Pontifice*“ (za zvolení nového papeže.)

7. V ostatních farních, sborových a klášterních chrámech Pražských budiž v pátek aneb v sobotu (dne 15. aneb 16. února) uspořádáno slavné *Requiem* v obvyklou tam hodinu. Toto *Requiem*, kteréž dne 10. února ohlášeno býti musí, má předcházeti slavnostné vyzvánění po celou hodinu.

8. Rovněž tak budiž ve všech právě jmenovaných chrámech v neděli dne 17. února v příhodnou hodinu po celohodinném vyzvánění sloužena slavná mše sv. „*pro eligendo Summo Pontifice*,“ při níž Duch Svatý vroucně vzývá buď, aby k volbě nové nejvyšší hlavy Církve v *konklave* shromáždění kardinálův za Jeho božské pomoci bez dlouhého průtahu jednomyslnými srdci a hlasy k nejvyššímu důstojenství i břemenu na této zemi zvolili toho, kterýž by za tohoto těžkého postavení Církve i oboru země za nejspůsobilejšího uznán byl: aby svatou, všeobecnou a apoštolskou církev Ježíše Krista v moudrosti, láске a síle řídil a ochraňoval. Za tím účelem

9. vyzývá se veškeré duchovenstvo Pražské, aby počínajíc nedělí dne 17. února až do odbytého zvolení nové nejvyšší hlavy Církve denně ve mši svaté přibíralo kolekту „*pro eligendo Summo Pontifice*,“ dále pak aby touž kolekту do mateřské řeči přeloženou po každém kázání, jakož i po obyčejných farních službách Božích dopoledne i odpo-

ledne s přídavkem pěti „Otčenášů“ a pěti „Zdravas Maria“ s věřícími nábožně se modlilo.

10. Všichni samostatní vel. pp. katechetové nechať milé mládeži katolické vyloží bol církve nad ztrátou viditelné nejvyšší hlavy a pokud okolnosti dovolí, ať jednu smuteční mši sv. za Pia IX. a jednu mši sv. o Duchu Svatém za šťastné zvolení jeho příštího nástupce obětují.

Konečně se v duchu s Vámi, kněží a věřící! srdečně loučím. Nastupuji z povinnosti ve jmenu Božím a vzýváje za provodění sv. anděla strážce cestu svou do Říma, abych osobně na místě Vašem poslední čest prokázal našemu nezapomenutelnému sv. Otci Piovi, který po dlouhém, těžce zkoušeném běhu života své bezduché, šlechetné srdce a hlavu sklání do hrobu knížete apoštolů, jehož leta přečkal, jehož věrným dědicem on byl. Modlete se však také, Nejmilejší, jako já vroucně prosím, k nebeskému Dárci pravého osvětlení, k svatému, božskému Duchu, aby po dokonané nové volbě náměstka Ježíše Krista svatá Církev po veškerém oboru zemském se rozléhala zděděnou po předcích ozvěnou: „Habemus Pontificem!“ Máme nového papeže! „Te Deum laudamus!“ Tebe Bože chválíme! Amen.

*Dáno v den odjezdu mého do Říma
v Praze dne 8. února 1878.*

BEDŘICH,
kardinál a arcibiskup.

Ze strany kníž. arcib. konsistoře uvádí se velebnému duchovenstvu městskému i řeholnímu tímto přátelsky na pamět, aby za nejdůstojnějšího vrchního pastýře jistě z ohledu na nejvyšší zájmy svaté Církve v Římě meškajícího kollektu „pro peregrinantis“ až do jeho jak doufáme šťastného návratu při mši sv. se modlilo.

Z k. arcib. konsistoře
v Praze dne 9. února 1878.

Albert v. Küffer,
generalní vikář.

B) V arcibiskupství Pražském.

Svému milému duchovenstvu světskému i řeholnímu a drahým věřícím arcidieceze Pražské dal a podepsal J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup před odjezdem svým do Říma list, jehož počátek a konec se shoduje s listem výše položeným a odchylky v ustanoveních o smutečních slavnostech jsou pouze tyto:

1. Ve všech farních, řádových a klášter-

ních chrámech budiž po obdržení tohoto okružníku shromážděným věřícím při obvyklých službách Božích s kazatelny ohlášeno úmrtí sv. Otce Pia IX., konání slavné zádušní mše svaté, jakož i později slavena býti mající slavná mše sv. za šťastné zvolení nové nejvyšší hlavy Církve. Po té

2. v touž neděli budiž ve všech farních, řádových a klášterních chrámech od 12. do 1. hodiny zařizeno slavné vyzvánění. Dále budiž

3. v kterýkoliv avšak brzký všední den v obvyklou hodinu ve všech svrchu řečených chrámech sloužena slavná zádušní mše sv. „pro defuncto Summo Pontifice.“ Den před tímto requiem buďtež od 12. do 1. hodiny zvoněny hrany a tolikéž budiž bezprostředně před requiem zvoněno po celou hodinu.

4. Ve všech kolegiatních, řádových a klášterních chrámech budiž v předvečer po půlhodinném zvonění konáno officium defunctorum.

5. V neděli po těchto slavných zádušních službách Božích nejbližší příští budiž ve všech chrámech v obvyklou tam hodinu po předcházejícím celohodinném zvonění, které se z ohledu na kázání v příhodný čas dítí má, sloužena slavná zpívaná mše sv. „pro eligendo Summo Pontifice,“ atd. jako svrchu v listu pro hl. město Prahu.

Poznámka. Kdekoliv to možno, aniž by tím účastenství farních obcí ujmu trpělo, může Requiem i mše sv. za šťastnou volbu nového papeže ihned sloužena býti.

Pohřeb papeže.

Od dávných věků jsou obřady, které se při pohřbu papeže konají, zákony stanoveny a dopodrobna určeny. Když sv. Otec Pius IX. svou bohumilou duší vypustil, přistoupil kardinál komoří (Camerlengo) Pecci ve fialovém rouchu k síni, kdež mrtvé tělo leželo, udeřil třikrát zlatým kladivem (jímž tlučce se též při počátku milostivého leta na hlavní dvěře chrámu sv. Petra v Římě) na dvěře pokojíka jeho a volal po třikrát: „Beatis-simo Padre Pio!“ když sv. Otec se neožýval, vstoupil kardinál Pecci do pokojíka, poklekl se svými kleriky u lože a vykonal krátkou modlitbu za v Pánu odpočívajícího. Po té přistoupil k tělu, aby se o úmrtí přesvědčil a zakryl velebnou tvář Pia IX. bílým závojem, pak dal sepsati protokol, kterým se smrt sv. Otce zjišťuje a tento protokol vlastní rukou podepsal. Se slzami v očích sňal kardinál komoří sv. Otci prsten

rybářský, dal setřítí na něm jméno „Pius IX.“ na znamení, že pravomocnost jeho na zemi přestala. Pak přijal týž kardinal veškeré klíče a pečeti apoštolské, ješto on mezi úmrtím sv. Otce a volbou nového papeže dle církevních stanov jest mezivládcem církve katolické spolu s nejstaršími dvěma kardinály. Celý palác Vatikánský byl tudíž jemu odevzdán, státnímu tajemníku kardinálu Simeoni-mu bylo pak hned složiti úřad, pomáhal však kardinálu mezivládcí při invetuře Vatikánského paláce, aby se zjistilo a oddělilo soukromé jmění sv. Otce Pia IX. od jmění sv. Stolice. V klenotním sále se našly: démanty posazený krucifix z ryzého zlata, který věnován jest císaři rakouskému Františku Josefovi, amulet pro císařovnu Alžbětu, obraz sv. Teresie v rámci drahokamy ozdobeném pro chof maršálka Mac-Mahona, dary pro krále španělského, královské manžely v Portugalsku, prince Napoleona, císařovnu Eugenii a císařovnu mexickou Charlotu. Skoro pro každého kardinála zanechal sv. Otec něco na památku a na každém dárku je cedulička s vlastnoručním věnováním papeže. Na Kapitoliu dáno znamení zvonem, který svým truchlivým kovovým hlasem oznamoval i Římu i celému katolickému světu, že jeden z největších a nejšlechternějších papežů povolán jest od Toho na věčnost, Jehož místo zastupoval na zemi. I rozhoupali se zvonové všech čtyř set kostelů věčného města, aby slavně vyzváněli hrany po celou hodinu. Římský lid v nesčíslných davech se dostavil k Vatikánu. Na všech obličejích bylo viděti upřímnou soustrast a hluboký zármutek. Uzavřeny jsou krámy, lid chodil po ulicích, rozmlouvaje o sv. Otcí a vychvaluje jeho krásné vlastnosti; i divadla a jiná místa k obveselení jsou uzavřena. V pátek ráno dne 8. února sešli se kardinálové ve Vatikáně, aby se jim přečetly listiny zanechané od Pia IX., týkající se pohřbu zesnulého a volby nového papeže. Listiny předčítal kardinal Pecci v síni, ve které odpočívalo mrtvé tělo. Za spoluvládce zvoleni od sboru kardinálů kardinálové Bilio a De Pietri, kteří s kard. komořím veškeré církevní záležitosti měli řýřizovati, dokud by nezavítali nejstarší kardinálové, mezi nimž jest nejstarší kardinal biskup Amat Ostienský, nejstarší kardinal - kněz Bedřich Pražský a nejstarší kardinal-jáhen Caterini.

V pátek odpoledne ve 4 hodiny byla mrtvola sv. Otce otevřena a balsamována, nitřnosti se srdcem vyňaty a do zlaté chránky uloženy, neodneseny však do ko-

stela sv. Vincencia a Anastasia, jak se obyčejně děje, nýbrž v poctivosti pohřbeny byly ve čtvrtek dne 14. února v basilice sv. Petra. Balsamované tělo bylo v papežský ornat oblečeno, z malého pokojíka, ve kterém po úmrtí leželo, do velkého sálu přeneseno a na jednoduché lože položeno, okolo kterého čtyři veliké voskovice hořely. Tělesná stráž rozestavena byla okolo mrtvoly, několik kněží se střídalo v modlitbách za zemřelého, klečíce po stranách vedle tělesné stráže. Jak očití svědkové dokládají, nezměnil se ni v nejmenším dobrotivý a mírný obličej papežův, ač mu bylo bojovati dlouhý zápas smrtelný. Hlava byla poněkud povýšena, ruce přes kříž na prsou složené objímaly křížek ze slonové kosti. V sobotu dne 9. února v poledne byla mrtvola, jak na úmrtím loži ležela, fotografována. Odpoledne rozloučil se celý papežský dvůr s drahým tělem. Obvyčejně se přenáší třetího dne po úmrtí papežové tělesné pozůstatky v slavném průvodu do velehrámu sv. Petra; cypřišovou rakev nese osm kněží a provázejí ji všichni přítomní kardinálové, veškeré kněžstvo chrámu sv. Petra a mnoho kněží římských, šlechticové a tělesná stráž sv. Otce. Zesnulý papež nesen bývá přes královské schody a uprostřed kostela sv. Petra postaven na překvostný katafalk, okolo kterého dnem i nocí mnoho světel hoří. Když kardinal-vikář před katafalkem církevní modlitby a rozhřešení vykonal, vnešeno bývá tělo do kaple nejsv. Svátostí. Kaple tato zavírá se pozlacenou mříží železnou tak, že nábožný lid nohy sv. Otce pohodlně libati může. Zde se též zpovědníci papežští za v Pánu zesnulého žalmy a modlitby po tři dny a po tři noci modlí, tělesní strážníci ustavičně u mrtvoly stojí. Za tři dni shromáždí se opět veškerí kardinálové v kapli nejsv. Svátostí, tělo odnaší se v slavném průvodu při žalozpěvu „Miserere“ do protější kaple kůrové, kde již připravena rakev jiná cypřišová, poslední stánek sv. Otce. Tato rakev jest zlatem prošívanou látkou uvnitř celá pokryta, tak že zlaté třepení vyčnívá podél celé rakve. Každému papeži položí se do rakve, kterou dříve kardinal-vikář požehná, červený váček sametový, do kterého se kladou tři jiné váčky, jeden se zlatými, druhý se stříbrnými a třetí směděními penězi. Počet těchto peněz řídí se dle toho, kolik roků zesnulý sv. Otec církve katolickou řídil, tolik peněz zlatých, stříbrných a měděných se do jednotlivých váček klade, u zesnulého Pia IX. jest jich tudíž v každém dva a třicet. Než se rakev uzavře, zakryje buď některý pří-

buzný zesnulého mezi kardinály neb nejvyšší ceremonář sv. Otci obličej, který v kapli nejvyšší. Svátosti odkryt byl, bílým tafetem; toutéž látkou přikrývají se mu i ruce. Na to se prostírá přes celé tělo červené sukno, rakev se uzavírá pevně a těsně hřeby. Tato cypřišová rakev klade se do větší olovené, na které jméno zesnulého papeže, počet, kolik let církev katolickou spravoval, pak den a rok úmrtí jeho vyryt jest. Kardinál-komoří a nejvyšší ceremonář zapečetí olovenou rakev, která se klade do ještě větší jedlové rakve. Tato trojí rakev se klade do výklenku v pravo vedle kůrové kaple, kde těla některých papežů odpočívají. Tam zůstává tak dlouho, pokud se zesnulému nějaký pomník nezřídí aneb pokud se odstaviti nemusí po úmrtí následujícího papeže. Tělo v Pánu zesnulého Pia IX. bude odpočívati vedle předchůdce jeho Řehoře XVI. Jak se proslýchá, zvolil si sv. Otec Pius IX. za místo hrobu svého kostel sv. Vavřince za hradbami. Poněvadž nyní Řím není již město papežské, upustilo se od některých předepsaných obřadů smutečních, v sobotu večer byla mrtvola přenesena do Sixtinské kaple a tam odezdána Vatikánské kapitole, která ji převzala a do hlavního chrámu sv. Petra dopravila, kde tři dni, v neděli, v pondělí a v úterý vystavena byla. Slavné exequie konají se po devět dní, vždy od jiného z kardinálů, jak mnozí vykládají, na počest devatera kůrů andělských. Každého dne ráno slouží se v kůrové kapli u sv. Petra slavné rekvie, po kterých jest „Libera“ u malého katafalku, který v prostřed kapli zbudován jest a okolo něhož 20 voskovic hoří. „Libera“ toto zpívá vždy kardinál-celebrant a uděluje po něm rozhřešení. V první den exequií slouží se v chrámu sv. Petra dvě stě mší sv. za duši zvěčnělého papeže, v každý následující den pak sto mší sv. až do dne desátého. Kardinál-vikář dává úřední vědomost o smrti papežově veškerému duchovenstvu římskému, všem klášterům i všem bratrstvům s vyzváním, aby za věčné oslavení v Pánu zesnulého se modlili a mše sv. obětovali neb obětovati dali. Rovněž činí i biskupové celého katolického světa. V devátý čili poslední den exequií činí po slavných rekviích některý prelat římský, sborem kardinálů zvolený, smuteční řeč ku poctivosti a památce zesnulého, po které všichni v Římě přítomní kardinálové se odebírají k velkému katafalku uprostřed kostela sv. Petra. Pět kardinálů, kteří slavné rekvie sloužili, vykropují a okurují katafalk (castrum

doloris), při čemž jim ostatní kardinálové přisluhují. Po posledním: „Ať odpočívá v pokoj“ odebírají se kardinálové z velechrámu sv. Petra, veliké množství hořících svící okolo velkého katafalku se shashíná, černá sukna po celém téměř chrámu rozprostřená se odstraňují a smuteční slavnosti za zvěčnělého se ukončují. Tyto slavnosti konány za sv. Otce, jen že líbání nohou pro veliký nával, aby se předešlo neštěstí, již druhý den v pondělí dne 11. února bylo přerušeno a exequie konány šestkrát u sv. Petra a třikrát v Sixtinské kapli. Po skončených zádušních pobožnostech modlí se lid v Římě ve všech chrámech k Otci nebeskému za šťastné zvolení nového papeže. Podotknouti sluší, že jest-li nový papež z těch vyvolen, kteří od v Pánu zesnulého za kardinály zvoleni byli, tento jemu z vděčnosti pomník staví. Kterak sv. Otec Pius IX. s jméním svým naložil, oznámeno jest kardinálům druhého dne po úmrtí. Závět jest krátká. Příštím papeži zanechal na vydání stolce papežského jakož i na vydání pro bývalé papežské úředníky a služebníky jistou roční sumu, chudým odkázal 300.000 franků a udal v závěti prostý nápis na hrob svůj. Dvory rakouský, španělský, portugalský a bavorský vyslovily kardinálům svůj nejhlubší žal nad úmrtím Pia IX. Na rakev papežovu položil rakouský vele vyslanec ve jménu císaře pána zlatý věnec.

Nad hrobem Pia IX.

„Umřel!“ — „nesmrtelný!“
Po horách a dolínách,
po vší vlasti, cizích končinách,
po mohutných vlnách oceánů,
k věčným ledům, k stínům palmy tichým,
jdou ty zvěsti od Petrových stanů.

Morano! ó drahou
tentokrát jsi zvolila
sobě oběť, že jsi zlomila
svíci jasnou, která, nebem vznatá,
slunce předčíc leskem, půl století
plála, kříže hájíc práva svatá!

Neuprosná! Marné
milionů žaloby?
Čím by věčně chladné dalo by
pohnout se to srdce tvoje? — celý
kdyby oceán se zdrobil v slzy,
neodvolá!

Stalo se! — ne vůle
tvá to; vyšší pokyn dán —

tebou však jen věrně vykonán:
Duchu jeho, pod nebem že místa
nebylo již, v nadhvězdných mu stílech
vavřín svěží s korunou Pán chystá.

Prachu jeho — divné
sterých ctností nádobě,
křivd a hany tiché žalobě —
za živa že klidu nedopráno:
sarkofágů v srdcích miliony
z vděků něžných za to zbudováno.

V. R.

Volba papeže.

Dle zákonů nyní platných voliti náměstka sv. Petra náleží výhradně kardinálům, jichžto jest nyní 63. Každý, kdož od papeže kardinálem jmenován jest, byt dosud ani odznakův své hodnosti neměl aniž práva v papežské konsistoři mluvit, jenž aspoň za jáhna již vysvěcen jest aneb, má-li dosud pouze nižší svěcení, obdržel od sv. Otce dovolení při budoucí volbě papeže hlasovati, má se účastniti. Práva volebního nepozbývá kardinál ani exkomunikaci ani suspensí ani interdiktem. Toto své právo vykonávati mohou kardinálové jen osobně. Písemně aneb skrze splnomocněnce volby se účastniti není dovoleno. Kardinálové, kteří aktivního práva volebního použití mohou, shromáždí se v místnosti k tomu ustanovené, kteráž *konklave* se nazývá. Zemřel-li papež v Římě, odbyvá se konklave podlé platného práva v paláci Vatikánském. Konklave zahajuje se po uplynutí desíti dnů od úmrtí papeže. Dle zpráv z Říma docházejících bude odbyváno konklave v prvním patře Vatikánu a zahájeno bude v pondělí dne 18. února. Pro konklave ustanovena jest celá řada pokojův, kteréž dřevěnými příčkami od sebe odděleny jsou. Každý kardinál obdrží jeden pokoj, jenž opět ve tři neb čtyři pokojíky jest rozdělen. Komnaty pro kardinály, kteří od předchůdců zvěčnělého papeže jmenováni byli, jsou poťazeny zeleným aneb červeným sukem, pokoje pak pro kardinály posledním papežem jmenované sukem fialovým. Až do šestého dne musí konklave býti upraveno, neboť v kongregaci tohoto dne obývané vykazují se kardinálům losem, od nejmladšího kardinála-jáhna taženým, pokoje. Každý kardinál má z pravidla dva sloužící. Jsou to dílem klerikové, dílem laikové a nazývají se „konklavisté“. Mimo pokoje pro kardinály a jich sloužící ustanovené záleží konklave z velkého ještě počtu pokojův pro osoby, které též

konklavisté slovou a rozličné služby zastávají. K těmto náležejí: šest ceremonářův s tolikéž sloužícími, zpovědník z některého řádu, sakristián a podsakristián s přísluhujícím klerikem, sekretář s dvěma pomocníky a jedním sluhou, dva lékaři a jeden ranhojič, lékárník s jedním nebo dvěma pomocníky, dva tesaři a dva zedníci, dva holiči s jedním nebo dvěma pomocníky a třicet pět jiných osob k všeobecné posluze a k čistění konklave ustanovených.

V deváté kongregaci vykonává se tajným hlasováním volba tří kardinálů, jednoho z počtu kardinálů-biskupů, jednoho z kardinálů-kněží a jednoho z kardinálů-jáhnů, kteří jako pořadatelé konklave (*Capi d' ordine*) na udržování předepsaného řádu a přísné klausury dohlížeti jsou povinni. V shromáždění, jež se odbyvá desátého dne, musejí kardinálové, kteří teprve nižší svěcení přijali a do konklave vstoupiti chtějí, vykázáti se zvláštním brevem, jímž uděleno jest jim právo volební. Jedenáctého dne po úmrtí papeže vykonává se slavné pohřbení jeho mrtvoly a den na to vstupují kardinálové do konklave. Slavnostní tento úkon děje se tímto způsobem.

V chrámě sv. Petra slouží se slavné služby Boží za dar osvěcení Duchem svatým, jež odbyvá děkan sboru kardinálův a jemuž assistují kardinálové z Ostie a Velletri. Jeden z prelátův oslovuje kardinály, aby jim na srdce vložil zvolení dobrého nejvyššího pastýře Církve. Potom ubírají se kardinálové v průvodě do konklave: napřed kráčejí zpěváci prozpěvující: „Veni Creator Spiritus“ a domácí služebnictvo kardinálův; kardinálové-biskupové, za nimi kardinálové-kněží a kardinálové-jahnové, v každé pak z těchto tří tříd kráčejí podlé času svého zvolení. Před kardinály se nese papežský kříž, k ním se řadí prelátové a ostatní konklavisté. V konklave předčítají se kardinálům stanovy o volbě papeže, načež přísahou stvrzují, že podlé nich volbu vykonají. Odpoledne téhož dne přísahají taktéž všickni konklavisté, že řádně vykonávati budou své povinnosti.

Kardinálové, kteří do konklave vstoupili, mohou prvních dne návštěvy sice přijímati, ale konklave opustiti nesmějí. K večeru téhož dne dává se od hodiny k hodině třikrát znamení zvonkem, aby všichni, kteří návštěvou jsou v konklave, k odchodu byli upozorněni. Potom zavírá se konklave z venku i uvnitř, klíče odevzdávají se kardinálu-komořímu (*camerlengo*), jednomu ceremonáři a prelátům, kteří z venku konklave opatrují. Nato prohlízejí „*Capi d' ordine*“

při svitu pochodní s kardinálem-komořím a jedním ceremonářem celé konklave, aby nikdo v něm neoprávněným způsobem se nenalézal, o čemž ceremonář listinu spíše.

Z toho všeho vysvítá, jak přísně odděleno býti má konklave od ostatního světa a klausura zachována. V jedné z přípravných schůzí k upravení konklave voleny jsou osoby, jimž svěruje se střežení konklave, k čemuž přísahou se zavazují. Konklave hlídá z venku přiměřený počet ozbrojenců, nikdo nesmí v jeho sousedství bydlet, a všechny vchody do něho zazdíávají se až na jeden, jež střeží silná hlídka. Dvakrát za den prohlížíjí jmenovaní „capi d' ordine“ konklave a vyšetřují i stěny, aby v nich nenalézaly se žádné otvory. Aby zamezeny byly všechny cizí vlivy, vyměřují se na kněze, kteří by se o to pokoušeli, velké tresty: ztráta hodností, úřadu a prebend; ti pak kteří snad přece listy a zprávy do konklave zaslali, bývají pokutováni exkomunikací. Prelátové na strážii jsoucí musejí prohlížeti i pokrmy, které kardinálům se donášejí, aby zamezili každé písemné spojení, jinak by propadli trestu pro krivopřísahu a suspenci. Žádná rozmluva mezi volícími kardinály a ostatním světem nedovoluje se, a cizí vyslanci připouštějí se od sboru kardinálů k audienci jen u otevřeného okna. Nikoho nepouštějí do konklave mimo kardinály, kteří teprve po jeho zahájení do Říma přibyli, anebo jimž nemoc zbraňovala, aby hned při počátku do něho vstoupili. Ani žádný světský panovník, byť i sebe výše postaven byl, nemá do konklave přístupu. Také nikoho z konklave nepropouštějí vyjma nebezpečně onemocnělé. To platí o kardinálech i o konklavistech; kardinálové uzdravení smějí opět přijíti, ale konklavisté nikoliv.

Když konklave udaným způsobem od světa odděleno bylo, přistupují voličové den na to k volbě. Kardinálové mají se k tomuto pro celou církev veledůležitému úkonu hodně připravit. Všichni jdou k svatě zpovědi a k sv. přijímání, a přísahou se zavazují, že podle nejlepšího vědomí a svědomí budou voliti. Volba vykonává se každý den dvakrát buď v Sixtinské kapli aneb v Pavlinské, dopoledne v deset a odpoledne v pět hodin. K volbě vyzývá po daném znamení zvonem ceremonář, jenž u dveří každého pokoje provolává: „Do kaple Páně;“ v kapli slouží kardinál-děkan mši sv. „de Spiritu sancto“, odpoledne pak vzývají Ducha sv. hymnem „Veni Creator Spiritus“.

Volba vykonává se trojím způsobem:

buď „quasi-inspirací“, buď hlasováním, buď kompromissem.

Uprostřed kaple volební připraven jest stůl, na němž uchystány jsou dle předpisu tištěné lístky hlasovací (bolletini) v náležitém počtu na talířích. Nejprve vykoná se losem volba tří kardinálů za prohlížitele odevzdaných hlasovacích lístků (scrutatores) a rovněž tří kardinálů, kteří přijímají hlasy od nemocných kardinálů (infirmarii) v jich pokojích. K tomu účelu připraveno jest osudí, v něž vložen jest přiměřený počet dřevěných kuliček a na každé z nich jest jméno jednoho kardinála. Tři kardinálové, jichžto jména nejmladší kardinál-jáhen nejdříve vytáhne, jsou skrutatory, následující pak tři infirmarii.

Kardinálové ve volební kapli přítomní vezmou si každý jeden lístek, aby jej písemným votem opatřili. Každý kardinál musí vyplniti svůj lístek před celým sborem na stole uprostřed kaple. Lístek hlasovací rozdělen jest v pět sloupců; v prvním jsou latinské vytištěná slova: „Já . . . kardinál,“ mezi něž volič své jméno napíše. Druhý a čtvrtý sloupec jsou prázdný, třetí sloupec obsahuje tištěná slova „Volím za papeže svého nejdůstojnějšího Pána, Pana kardinála . . .“ jehož jméno volič změněným písmem připiše. Pátý sloupec vyplní se nějakou číslicí a průpovědí, na př. „15. Sláva Bohu.“

Každý kardinál musí vyplněný lístek dle předpisu složit. První sloupec složí se přes druhý a pátý přes čtvrtý, čímž jméno a znak voličův se zakreje a jen třetí sloupec s jménem voleného otevřen jest. Lístek takto složený zapečetí každý volič na konci druhého a čtvrtého sloupce pečetí nikoli kardinálskou nýbrž jinou libovolnou.

Kardinálové, kteří pro churavost nemohou ze svých pokojů, dostávají hlasovací lístky od infirmariů. Je-li některý z voličův tak nemocen, že sám vyplniti nemůže lístek hlasovací, učiní to za něho jeden z jmenovaných kardinálů, jenž dříve pod přísahou slíbí, že neprozradí hlasování nemocného voliče. Nejdříve odevzdává lístek děkan sboru kardinálův, naposled pak nejmladší z kardinálů-jáhnů. Každý volič drží lístek hlasovací mezi palcem a ukazováčkem do výše a přistoupí k oltáři, u něhož stojí skrutatoři. Po krátké modlitbě ohlašuje volitel zřejmým hlasem: „Osvědčuji před Kristem Pánem, jenž mne souditi bude, že volím toho, o němž domýšlím se, že jej s Bohem voliti mám a že totéž při přístupu (accessus) vykonám.“ Potom vloží lístek

hlasovací na patenu a spustí jej z ní do kalicha pro listky ustanoveného. Skrutatoři odevzdávají hlas svůj týmž způsobem a dle pořádku na ně připadajícího. Ale infirmarii hlasují hned po kardinálu-děkanovi, aby na- byli času k obdržení lístkův od nemocných kardinálů. Tito spouštějí své listky do schránky k tomu ustanovené a zavřené, aby všelikým zmatkům se předešlo.

Po odevzdání lístků převrátí první skrutator kalich, promíchá listky, aby nijak volič poznán nebyl. Na to vybírá třetí skrutator jednotlivé hlasy z kalicha, a počítaje na hlas „jedna, dvě, tři“ atd. do jiného kalicha je klade. Tímto počítáním se zjistí, zdali tolik lístkův odevzdáno, kolik voličů jest. Kdyby lístků bylo více nebo méně, bylo by hlasování neplatno, listky by byly spáleny a k novému hlasování přikročeno. Shoduje-li se počet lístků s počtem voličů, vybírá první skrutator jednotlivé listky z kalicha, bere u vědomost jméno voleného a odevzdá lístek druhému skrutatoru k téměř účelu. Tento odevzdává jej třetímu, jenž jméno voleného hlasitě provolává, aby všichni kardinálové na tištěné listině jména všech voličův obsahující poznamenati si je mohli. Není-li lístek hlasovací dle předpisu složen a zapečetěn aneb obsahuje-li více než jedno jméno vole- ného, jest neplatn. Každý lístek veřejně ohlášený propíchne třetí skrutator při slově „volím“ jehlou, navleče jej na nit a vloží listky takto seřazené do jiného kalicha. Má-li někdo z volených dvě třetiny hlasův, jest volba ukončena. Žádný z voličův nesmí sám sobě hlas dáti. Po tom losem zvolí se tři rekognitoři, aby porovnali listky hlasovací se svými zápiskami.

Neobdržel-li nikdo dvě třetiny hlasů, jest volba bez výsledku a opakuje se buď odpoledne aneb den na to dopoledne. Mezi tím ustanoví většina voličů, zdali zcela nové hlasování má se odbyvati čili na jeho základě hlasování přístupné (per accessum). K hlasování přístupnému rozhodují se oby- čejně kardinálové, obdržel-li některý z vole- ných tolik hlasů, že očekávají možno, že při novém hlasování i jiní kardinálové k volbě jeho se přidají.

Má-li zcela nové hlasování býti vyko- náno, spálí se hlasovací listky pod komínem k tomu ustanoveným a z kouře poznají venku čekající, že hlasování zůstalo bez výsledku. Při hlasování přístupném však listky z předcházející volby se uchovají. Toto hlasování děje se týmž způsobem, jenom na lístku hlasovacím místo „volím“ stojí „přistupuji.“ Kdož přistoupiti nechce,

napiše na svůj lístek „nepřistupuji k nikomu“. Z povahy přístupu zřejmo jest, že žádný volič přidati se nemůže ke kardinálové, jehož dříve volil. Když byly listky odevzdány a příznivý výsledek docílen, rozpečetí skruta- toři listky a poznamenají si pečeť a znak voliče; totéž činí ostatní kardinálové. Potom srovnávají skrutatoři listky z předešlé volby, provolávají jméno voleného a zaznamenají si je. Znějí-li oba dva listky téhož voliče na jméno téhož kardinála, jest tento hlas pro přístup neplatn a nepočítá se. Obnáší-li počet lístků z hlavní a přístupné volby potřebný počet dvou třetin pro jednoho a téhož kardinála, oznámí se po dokonané přehlídce rekognitorů výsledek voličům slovy: „Nejdůstojnější Pan kardinál vyvolen jest hlasy za papeže.“

Nemělo-li hlasování přístupné žádaného výsledku, spálí se všechny listky a odbyvá se v náležitém čase hlasování nové.

Všecky uvedené předpisy směřují k tomu, aby každý volič při vykonávání volebního práva úplně byl svoboden a každému pod-vodu cesta zamezena.

Je-li volba s dobrým výsledkem ukon- čena, přistoupí kardinál-děkan k zvolenému, táže se ho, zda-li volbu přijímá; přijme-li ji, obdrží prsten rybářský, zvolí si jméno, které jako papež míti chce. Nejstarší kardi- nál-jáhen otevře okno, které čelí na náměstí, a drže kříž provolává: „Zvěstuji Vám radost velikou: Máme papeže, nejdůstojnější Pan Kardinál zvolen jest za nejvyššího kněze a vyvolil sobě jméno N“. Potom vedou zvoleného do zakristie, obleknou ho v pa- pežská roucha, totiž v talár z bílé vlny, červené střevíce se vsítým zlatým křížem, v červený pás se zlatým třepením a krásnou rochetu; na to dají mu dlouhou albu s pří- slušným pásem a drahocenou štolu perlami vyšívanou, červený pluviál a mitru zlatem a drahokamy ozdobenou. Zvolený posadí se na křeslo před oltářem a přijímá holdování kardinálův, kteří mu nohu, ruku a ústa libají. Mezitím otevře se konklave a hláhol zvonů ohlašuje celému městu radostnou událost.

Papež nesen jest pak v slavnostném průvodě do chrámu sv. Petra, kdež po druhém holdování v Sixtinské kapli před oltářem knízat apoštolských se modlí. Mezi „Te Deum laudamus“, kteréž kardinál-děkan intonuje, odbyvá se opět veřejné holdování, jehož se účastní mimo kardinály i jiní prelátové a šlechticové, načež uděluje sv. Otec s horních stupňů oltáře první apoštolské požehnání.

Korunovace papeže.

Nově zvolený papež korunuje se v den buď nedělní nebsváteční. V slavný den korunovace bere se sv. Otec z Vatikánu přes schody Konstantina Velkého v slavném průvodu do velechrámu sv. Petra. Dvanáct komoří, oděných červeným sametovým oděvem nese sv. Otce na krásné, ke korunovací připravené sesli, která se polotrubu podobá. Veškerí církevní i světské hodnostáři věčného města jakož i vyslanci jednotlivých mocnářů, u sv. Stolice pověření, účastní se slavnostního průvodu. U hlavního portálu chrámu sv. Petra zřízen jest trůn, na který sv. Otec vystupuje, jeden z nejstarších kardinálů kněží činí v latinském jazyku krátké oslavení, v němž nově zvolenému nástupci sv. Petra srdečnými slovy blahopřeje. Na místě tomto se sv. Otcí činí třetí holdování (první v konklave a druhý v Sixtinské kapli od kardinálů) a sice od kněžstva při chrámu sv. Petra ustanoveného, které líbá pravou nohu sv. Otcí na trůně sedícímu. Po holdování opět zasedá sv. Otec na polotrubu a průvod se bere do krásné a bohatě ozdobeného velechrámu. U kaple nejsv. Svátosti, která jest většího rozměru nežli mnohý katedrální chrám a v které tělo zesnulého papeže se před krátkou dobou nalezalo, průvod stane. Vystavenat jest na hlavním oltáři kaple nejsv. Svátost oltární v překrásném otevřeném svatostánku, který má podobu kulatého chrámečku, ozdoben jest drahokamy a po stranách klečí dva andělé z ryzího zlata. Papež sestupuje s polotrubu a poklekne na klekátku, červeným sametem ozdobeném, po nějakou chvíli se modle. Když povstal, klade se mu infule, která mu před nejsv. Svátostí byla snata, opět na hlavu, sv. Otec vystupuje na polotrubu a průvod se odebírá z kaple nejsv. Svátosti do kaple sv. Řehoře, která se též Klementinskou zove, poněvadž jí dal Klement VIII. r. 1592 vystavěti. Kaple tato zasvěcena jest Rodičce Boží, na hlavním oltáři nalezá se černý, prastarý obraz Matky Boží; veškeré obrazy v kapli znázorňují slávu Marie Panny. V této kapli opět poklekne na připraveném klekátku sv. Otec, prose sv. nebes Královnu o přimluvu. V této kapli zřízen jest jako před hlavním portálem trůn, sv. Otec na něm zasedá a přijímá tak zvanou obedienci čili slib poslušnosti. Kardinálové jeden po druhém líbají mu stoje pravou ruku; patriarchové, arcibiskupové a biskupové líbají mu klečíc pravé koleno a pravou nohu, kněžstvo chrámu sv. Petra líbá mu jen nohu. Nate oblé-

kají papeže, přípravné modlitby ke mši sv. vroucně se modlíciho v nádherná mešní roucha, mezi tím i kardinálové a jiní přítomní církevní hodnostáři se přidávají svými příslušnými rouchy. Obločenému podává kardinál - děkan rybářský prsten, pak ložku, z které sv. Otec něco kadidla dává do kaditelnice. Průvod se bere z kaple sv. Řehoře k hlavnímu oltáři. Hlavní oltář stojí právě pod obrovskou kopulí, na něm či spíše nad ním stojí svatostánek na čtyřech pozlacených sloupech, pokrytý dlouhým baldachýnem, na kterém se nalezá zlatý kříž. Jen papež obrácen jsa k lidu obličejem slouží u tohoto oltáře mši sv. a to jen na hod Boží vánoční a velikonoční, pak v den sv. apoštolů Petra a Pavla a konečně, když prohlašuje za svatého. (Bylo tedy obzvláštním vyznamenáním, když bylo nejd. p. kardinálovi Schwarzenbergovi, knížeti-arcibiskupu Solnohradskému, Piem IX. povoleno, aby u přítomnosti sv. Otcí u velkého oltáře mši sv. sloužil.) Při průvodu uděluje nově zvolený papež shromážděným požehnání. Nejvyšší ceremonář se při tomto průvodu třikráte před papežem ukloní, maje v pravé ruce stříbrnou hůlku, na jejímž konci přivázán jest chumáč koudele, kterou na rozžaté svíci (tak zvané vigilanci) zapálí a drže hůlku do výšky třikráte opakuje sv. Otcí důmyslná slova: „Sancte Pater, sic transit gloria mundi“! t. j. Svatý Otče, tak zajde sláva světská! Pak následuje u hlavního oltáře, na kterém nescíslné množství svící a 112 lamp hoří a v němž ostatky sv. apoštolů Petra a Pavla ukryty jsou, slavná korunovační mše sv., která se rovná pontifikální mši sv. až na ty které odchylky. Epištola a evangelium se čte dvakrát, nejprve latinsky a pak řecky. Před sv. přijímáním ubírá se papež od hlavního oltáře opět ku svému trůnu, jeden z přísluhujících u oltáře kardinálů bere sv. hostii i s patenou do rukou a nese ji před trůn papežův, kde ji pozdvihuje a sv. Otec se jí koří. Podobné děje se i s nejsv. krví Páně v kalichu. Na to následuje sv. přijímání, přijímá pak sv. Otec stoje na trůně, krev Páně přijímá stříbrnou rourkou. Tím způsobem přijímají též assistující papeži kardinálové, kardinál jahan a kardinál-podjahan, stojíce na stupních papežského trůnu podlé sv. Otcí, pak se navracují k oltáři a očišťují kalich i rourku. Ostatní kardinálové, arcibiskupové a biskupové stojí mezi sv. přijímáním, držíce v rukou infule. Ostatní hodnostáři, vyslancové, preláti a kněží však klečí mezi sv. přijímáním. Když přijal sv. Otec nejsv. Svátost, zase sestupu-

je s trůnu, běře se k oltáři a dokončuje slavnou mši sv., po které uděluje veškerým přítomným apoštolské požehnání. Po skončených službách Božích počíná korunovační průvod. Na stolicí přenosné nesou sv. Otce za jáso tu přítomného lidu na veliký balkon chrámu sv. Petrského nad hlavním portálem. Na tom místě připraven jest trůn, který z celého sv. Petrského náměstí viděti jest. S toho místa žehnávali papežové dvakráte do roka „Urbi et Orbi,“ věčnému městu i celému katolickému světu a sice na Zelený čtvrtek a na hod Boží velikonoční. Na něm se nalézají 19 stop vysoké sochy Krista Pána, Marie Panny a jedenácti svatých apoštolů vyjma sochu svatého Petra a svatého Pavla, které se nalézají dole u vchodu do velehchrámu. — Sv. Otec zasedá na trůn; zpěváci papežské kapely počínají antifonu: „Corona aurea super caput ejus“ (koruna zlatá na hlavě jeho), kardinál-děkan biskup Ostienský, kterému dva kardinálové-jahnové přisluhují, pokleká a modlí se spolu s nimi za šťastné panování sv. Otce. Když modlitby dokončili, snímá jeden kardinál-jahen sv. Otcí infuli s hlavy a dává mu s kardinalem-děkanem trojí zlatou korunu „tiaru“ řečenou na hlavu. Kardinál-děkan praví při úkonu sv. Otcí tato slova: „Přijmi trojí korunou ozdobenou tiaru a věz, že jsi kníže a králů Otec, panovník světa, nástupce Krista Pána na zemi, Jemuž budiž nehynoucí sláva a čest až na věky věkův. Amen.“ — Po některých modlitbách povstane korunovaný papež a uděluje shromážděnému lidu požehnání. Při požehnání se střílelo na Andělském hradě z děl a zvonilo se všemi zvony věčného města. Když se papež do svého paláce navrátil, následovaly radovánky lidu a u večer velkolepé osvětlení celého města jmenovitě chrámu sv. Petra s obrovskou kuplí. — Brzy po korunovací koná sv. Otec slavný vjezd do chrámu Lateránského sv. Jana Kř. a sv. Jana Evangelisty, aby nastoupil biskupství tohoto nejstaršího a nejhlavnějšího chrámu veškerého křesťanstva. Pro známé příčiny mnohé z těchto korunovačních obřadů tentokrát sotva se budou konati.

Dohlas Piu IX.

„Nebude-li Hospodin stavěti domu nadarmo pracují, kteříž stavějí jej.“
(Žalm 126.)

Hle! pyšný dub tam na chlumu svou korunu pne za mraky, jak božským spěl by ozdobit se diademem v oblaky,

a patu štěpí na hady,
jenž ryjí chlumu základy;
tu hromu huk
nebeskou klenbou otřese,
a blesku vztek svůj pere klín
ve chrabrá nádra rekova:
praskotem v prach a nízký stín
bohatýr zdrcen klesá,
korunu k zemi nesa.

Hle, stařec! — slabé rameno
se chvělo vahou století,
a svatá archa věhlasu
již sněhem kvetla v poletí;
zloba se s bouří snubila,
by kmeta zkázou zkrušila;
a vetčný kmet?
Jasným se čelem stavil v boj:
štit ctnosti skvělé v levici,
meč pravdy věčné po boku,
a dřevo kříže v pravici:
„Hoj, se mnou Bůh! kdo proti,
kříže jej žezlo skrotí!“ —

Tam zas, kde dují větrové
ukolébavky v okeán,
hle, koráb vážně dál a dál
na plecích nese moře pán!
Než pod ním vlny potají
cos' o zradě si šeptají;
aj rozhučí
se ticho v divý var a vír,
a z černých hlubin tisíce
se vzhůru derou hor a skal,
na koráb zuby ceníce:
a mžikem jako robě
pohrobí koráb v sobě.

Aj, vidíš tam tu lodici?
„Ta pustila se v lýtý tok?
ha! tone již; — jen, vlny, dál!
jen bičujte ji v bok!“
Tak na břehu. — Než, víry pln,
pokojně loďník v ryku vln
dál vesloval
a k břehu vítr nese hlas:
„Vy bláhoví! dřív obloha
i země v niveč poklesnou,
než zhyne loďka Petrova.“
Zas umkl' — vzdechy množe:
„Odpusť jim, mocný Bože!“

Ab.

DO P I S Y.

Z Litoměřic dne 12. února 1877.
(Udílání nižších svěcení.)

Opět po dlouhé době uvítali jsme apoštolského velepastýře v středu svém. Dne 9.

t. m. zavítal k nám J. Milost, nejdůst. biskup Jopenský K. Prucha, světicí biskup Pražský, aby dvanácti alumnům semináře zdejšího udělil tonsuru a čtvero nižších svěcení. Nejdůst. p. biskup ubytoval se v opuštěném sídle Litoměřických biskupů. Přístího pak jitra dne 10. t. m. vstoupil provázen chovanci semináře do chrámu katedrálního, u jehož vchodu pp. kanovníky a místním duchovenstvem uvítán byl. O $\frac{1}{2}$ 8. hod. přistoupila J. M. k hlavnímu oltáři a započato s posvátnými obřady. Tklivě a dojemně rozlehala se klenbou chrámovou slova biskupova, jenž vřele a otcovsky uváděl mladistvé syny církve v dědictví Kristovo. Časné ráno přihrnulo se množství věřících a každý s posvátnou úctou prodléval na velebné tváři biskupově, a v jemném lesku oka jeho zdáli se všichni čísti vroucí tu zbožnost, jaká plápolá v šlechetném srdci jeho. A po skončené mši sv., při níž svěcenci nejsv. Tělo Spasitelovo z ruky milostivého biskupa přijímali, odcházel každý potěšen a povznesen z chrámu Páně. Po skončených obřadech odebrali se svěcenci s důst. p. spiritualem ještě jednou k J. M. nejdůst. p. biskupovi, aby rozloučili se s ním a poděkovali za dobrodiní sobě prokázané. Nejdůst. p. biskup přijal jich laskavě a v delší řeči vyličil dojemně význam nižších svěcení, úchvatnými slovy poukázal k oné vyšší duševní stránce, po níž všem svěcencům bažiti jest, aby dosáhli ideálu církvi sv. vyznačovaného. Připomenul i zesnulého Otce křesťanstva, jehož právě oplakávati nám bylo a povzbudil posléz všech k horlivému plnění odkazu jeho: k vytrvalé modlitbě a k pilnému sebe posvěcování přijímáním sv. svátostí. Téhož dne ještě opustil dobrotivý p. biskup město naše. Všichni vzpomínáme a dlouho pamatovati budeme vlídného, dobrotivého velekněze. Okamžiky pobytu jeho mezi námi mocnou nám byly potěchou v trudném rmutu siroby, tou dobou dvojité: kdy ani vrchního pastýře diecése ani hlavy církvi společné nemáme.

Č.

Anděl strážce.

Matička mi řekla:
„Dítka když se zrodí,
anděl strážce s nebe
na zem je provodí,

by s ním všude krácel,
od zlého vždy chránil,
útlé nevinátka
proti škůdcům bránil.

Dítka však ho nesmí
nikdy rozhněvati,
hříchu vždy se stříci“
dodávala máti.

Když se zapomene
a k zlému se chýlí,
strážný andělíček
hoře nad ním kvílí.

Vzdaluje se jeho,
do nebe odchází
a dítka nezdárné
více neprovází.

U hodného dítka,
jež se k Bohu modlí,
rodičů poslouchá . . .
anděl rád však prodí.

*

By nás neopouštěl
dobrý anděl strážce,
povždy bděl nad námi
ve své měl nás lásce:

svatě slibujeme,
že si pozor dáme
a jej žádným hříchem
již nerozhněváme.

J. Ježek.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup odebral se v pátek d. 8. února s večerním vlakem dráhy severo-západní do Vídně, odkudž v neděli s J. Emin. pp. kardinály Šimorem a Kutschkerem do Říma odjel, kdež v úterý d. 12. t. m. ve zdraví přibyl.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 18. února u sv. Vojtěcha, od 19—23. t. m. u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 24.—28. u Anglických panen.

— U sv. Víta na hradě sloužil včera vdůst. p. probošt Würfel první pontifikální *Requiem* za pap. Pia IX. s předepsanými čtyřmi absolucemi. Účastenství bylo přehojné netoliko ze strany veškerého duchovenstva světského i řeholního, ale i ze strany nejvyšších úřadů císařských, vojenských, zemských a městských, vysoké šlechty a katol. jednot a spolků. Vysoký katafalk uprostřed presbyteria skvíse zlatými a stříbrnými okrasami a ozdoben jest tiarou a ostatními oznamy papežskými. Dole nalezá se hrab. znak Mastaiský, na němž zavěšen skvostný věnec

s fábory barvy bílé a žluté. Voskové svíce znakem papežským ozdobené obklopují katedrálu třemi řadami. — Druhé slavné Requiem bude sloužiti dnes nejdůst. světící p. biskup a kapitolní děkan Prucha, třetí zítra vdůst. p. arcijáhen a gen. vikář Küffer z Assmansville. — S věží chrámů vlajoučerné prápory.

— Z *Litoměřic*. V bisk. chrámě zdejší konaly se exequie za zvěčnělého papeže Pia IX. dne 11., 12. a 13. února.

— Z *Budějovic*. (Počet biřmovaných v r. 1877.) Dne 1. května v Trhových Svinech 638. Dne 2. května v Olešnici 120. Dne 3. května v Nových Hradech 496. V Budějovicích dne 20. května 1126; dne 21. května 421; dne 27. května 428. Dne 11. června v Prachaticích 2023. Dne 14. a 15. června v Písku 2177. Dne 16. června v Záhoří s Křešovicemi 1213. Dne 17. června ve Voslově s Červenou 666. Dne 18. června v Kovářově 627. Dne 19. června v Kostelci s Lašovicemi 816. Dne 21. června v Starém Sedle 660. Dne 23. června v Chrašticích s Těchnicemi 496. Dne 24. června v Čimelích 721. Dne 25. června v Pohoří s Černiskem a s Drahenicemi 526. Dne 27. června v Radobyčicích 310. Dne 28. června v Sedlci 625. Dne 29. června v Čížové 820. Summa: 14909.

Z *Brna*. Zasloužilý spisovatel dp. Matěj Procházka, prof. náboženství na něm. gymnasiu v Brně, jmenován jest čestným kanovníkem král. kapitoly při bisk. chrámu v Brně.

— Slavné zádušní mše sv. za Pia IX. budou se v Brně konati teprv dne 19., 20. a 21. února, v neděli pak na to služby Boží za šťastnou volbu papeže. K čemuž red. „Hlasu“ podotýká: Bylo by dobře, aby se modlitbami za volbu nového papeže příliš neodkládalo, neboť do 14 dní můžeme míti už nového papeže.

Ze *Solnohradu*. Spolek sv. dětství Páně jehož hlavní sídlo jest v Paříži, rozvětlil se pro svůj blahodárný účel po všech zemích katolických. Ředitelství spolku v zemích rakouských nalezá se v Solnohradě. Sbírký konané v Rakousku od 16. listopadu 1876 do 15. listopadu 1877 vynesly 22.575 zl. 15 kr., nejvíce se sebralo v Rakousku nad Enží a sice 6.687 zl. 69 kr. nejméně v Sedmíhradsku jen 23 zl., v Čechách 1172 zl. 80 kr., na Moravě a ve Slezsku 1764 zl., 32 kr. Ze všech katolických zemí sešlo se 997.514 zl. 10 kr. tudíž téměř jeden milion zlatých, nejvíce ovšem z Francie a z Belgie, nejméně a to jest s podivením z katolického

Španělska. Již dne 29. května rozdělila ústřední správa spolku pro missionáře v Africe (v Senegambii a v Guineii), v Asii (v Číně, v Mongolsku a na jednotlivých asiatských ostrovech), v Australii a na ostrovech Tichého Oceanu, ve kterých krajinách spolek nejvíce zkvétá, 909.479 zlatých. Sirotčinců pro opuštěné dítky pohanské čítá se 252, škol 1192, dílen a pracoven 93. Všem těmto ústavům poskytuje se roční podpora. Úspěch, jakého se spolek sv. dětství Páně domohl, radostí naplnil každého hodného katolíka. Roku 1875 pokřtílo se 310.101 pohanských dítek a 50.583, které na živu zůstaly, bylo křesťansky odchováváno. Poněvadž z některých odlehlých krajin ještě nedošly zprávy, nelze udati počet pokřtěných i odchovaných dítek pro život vyšší. Kdo jen poněkud citu má, musí uznati, že velké a šlechtné jest těm tisícům nebohých dítek, které hroznou smrtí byly by sešly, život zachovati. Katolík však i z toho se raduje, že se jim dostalo křtem sv. posvěcující milosti Boží, že se jim otevřela brána nebeská; mnohé z nich se křesťansky odchovávají, seje se semeno, které bohda přinese užitek tisícery. Křesťansky odchované dítky budou za krátkou dobu mezi svými spolukrajaný rozšiřovati víru katolickou, stanou se apoštoly a dobrodinci národů, kteří posud v temnosti pohanské a v stínu smrti sedí. Sv. Jan, zakladatel řádu milosrdných bratří, prosíval o almužnu pro chudé a nemocné slovy: „Učiňtež pro sebe dobrý skutek,“ chtěje naznačiti, že almužna propovídá člověku duchovně a bude mu jednou počtena od vševědoucího Soudce za spravedlnost a zásluhu. I dítky, které se k tomu vedou, by nějakým krejcarem z lásky ku Kristu Pánu pamatovaly na dítky pohanské, činí pro sebe dobrý skutek. V Rakousku se sešla dosti značná summa na pohanské dítky, mnohem větší však jest užitek, který se tímto dobrým skutkem stal dítkám rakouským. Kristus Pán sám jednou pravil: „Dejte, a bude vám dáno; blahoslavení milosrdní, neb oni milosrdenství dojdou!“ Co pravil, to též splní, udělí malým dobrodincům svého požehnání, o které dítky pohanské i šlechtní mužové, kteří jim věnovali život svůj, Jej dnem i nocí prosí. — Spolek sv. dětství Páně rozněcuje v útlicích srdcích mysl náboženskou, povzbuzuje útrpnost k nešťastným, chrání před mnohými náruživostmi. Koho potěšením naplňuje dobrodiní jiným prokázané, ten a takový nestává se lakomým, ne krutým a tvrdým ku svým spolubližním, nýbrž milosrdným.

Literární oznamovatel.

— „*Posvátná kazatelna*“. Časopis kazatelský, vydává B. M. Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě, s mnohými spolupracovníky. Ročník XV, Svazek 3. (únorový) obsahuje duch. řeči na slavnost Očišťování P. Marie, na ned. IV. a V. po Zjevení Páně, na ned. Devítník, I. a II. po Devítníku a promluvu při pohřbu dítěte. Svazek 4. (březenový): na ned. I.—IV. v postě, na slavnost Zvěstování P. Marie, o druhotinách kněžských a tři svatopostní řeči z cyklu: Co jest pravda?

— „*Anežka Přemyslovna*“. Historický román od Václava Beneše-Třebízského. Díl I. Str. 149. Nákladem „Školy B. Srdce P.“ v Brně. „Zábavné bibliotéky“ dílo 46.

— „*Škola Božského Srdce Páně*“. Městský list pro katolíky, zejména pro jejich zbožné spolky a bratrstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Vydává a pořádá Pl. J. Mathon, Benediktin Rajhradský. Předplácí se celoročně 2 zl. a na přílohu: „Zábavná biblioteka“ 3 zl. Číslo 2. ročníku XII. obsahuje: Hlasy Srdce Páně (báseň). V měsíci únoru modleme se za apoštolát B. Srdce Ježíšova v seminářích (s 2 rytinami). Štěpnice nejsv. Srdce Jež. Krista. O sv. Dorotě (báseň). O sv. přijímání (s rytinou.) V den Očišťování P. Marie (s rytinou.) O mukách očišťovacích. Chrám sv. Moudrosti v Cařihradě. Chrám Marie P. v Nových Kostelích na Šumavě. Milodary B. Srdce P. Ze života Pia IX. Kvíty z rozličných zahrad. Zprávy.

— „*Biblioteka paedagogická*“. Sbirka spisův pro učitele, pěstouny, rodiče a pro vzdělavatele lidu vůbec, vydávaná pomocí osvědčených našich paedagogův. Svazek XXXVII. „*Dějiny mocnářství Rakouského*“. Sepsal Justin V. Prásek, professor real. i vyššího gymnasia v Klatovech. Díl I. Vývoj zemí rakouských až po smrt Maximiliána I. S 1 přílohou a 7 tabulkami rodovými. Str. 107. Cena 70 kr. V Praze 1878. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhkupec.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Suchan, farář ve Lstiboří, dne 8. února (nar. v Praze 13. března 1818, vysv. 31. července 1842);
- p. Ferdinand Čížek, arcib. notář, jubil. kněz na odpočinku v Plané, dne 10. února (nar. v Plané 17. června 1792, vysv. 27. pros. 1814).

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. Kacerovský, k. arc. vikář Vlašimský, farář v Louňovicích, jmenován čest. kon-

sistoriálním radou; Expositorium canon. obdrželi:

- p. Martin Keln, děkan v Načeradci,
- p. Vinc. Macháček, farář v Kondratcích, a
- p. Alois Pasovský, farář v Radošovicích.

Ustanovení jsou:

- p. Josef Vejhar, kapl. v Řičanech, za faráře v Uhlířských Janovicích;
- p. Josef Vacarda, kapl. ve Vinohr. za admin. ve Sluhách.

Uprázdňené místo:

Sluhy, fara patron. poruč. p. Ervina hrab. z Nostic-Rhineku, od 1. února.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. Viktora, jubil. kněz, os. děkan v Ktiši (Tisch) dne 2. února (nar. ve Voltuši 10. srpna 1798, vysv. 24. srpna 1825).

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef Misk, farář ve Zruči, dne 4. února (nar. v Chvalkovicích 29. června 1827, vysv. 25. července 1851);
- p. Jan Kopečný, farář v Cholticích, dne 11. února (nar. v Chraští 17. listop. 1833, vysv. 25. července 1859).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Emeran Jos. Gamperle, ř. cistr., admin. fary v Maria Radčici, dne 20. ledna (nar. v Michanici 30. května 1815, vysv. 20. srpna 1840).

Vyznamenán jest:

- p. Frant. Beránek, farář v Záboří, obdržel collare canon.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. Jiroš, adm. za faráře v Přichovicích;
- p. Richard Rosenkranz, kapl. za adm. v Skotici;
- p. Eduard Milde, kapl. za admin. in spirit. v Horním Litvínově;
- p. Jan Bernard, koop. za admin. v Jablonci.

Milodary. Na obnovu chrámu Páně v Nepomuku: Údové Dědictví sv. Jana Nepom. zřádní osady Chrázinské 3 zl. 40 kr.

Vp. Jos. Krížkovi v Táboře (Sev. Amerika): Spolek sv. Josefa vzkazuje, že zná jen členy v Čechách bydlící. Blahověst 4.80, Světozor 12.10 na 1878 zaplacen, co se zbytkem 6. zl.?

Do spolku „*Tři set*“ přihlásilo se více údů, než očekáváno; nastupovati budou dle zápisu.

Číslo toto prodává se výmínečně o sobě po 10 kr. v expedici.

Vydává se
5. 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz **František Srdinko.**

Leo XIII.

„Habemus Pontificem! Máme papeže! Te Deum laudamus! Tebe Bože chválíme!“ Tak ozývá se za hlaholu zvonů z milionů srdcí po veškerém oboru zemském. Bůh řídil srdce a mysl knížat církevních v Římě shromážděných, tak že podivuhodným souhlasem již ve středu dne 20. února za papeže zvolen jest nejdůst, kardinál Joachim **Pecci**, jenž přijal jmeno:

Leo XIII.

Narodil se v městysi Caspinetto v státu církevním dne 2. března l. P. 1810 z rodičů pocházejících ze starého rodu patriciův; studoval v Collegium Romanum, načež vstoupil do akademie šlechtických kleriků, kdež se theologii věnoval. Dne 16. března 1837 jmenoval jej papež Řehoř XVI. svým domácím prelátem a přidělil jej k duch. úřadu při dvoře papežském, jenž signaturou se nazývá. Brzy pak stal se delegátem v Beneventu, kterýžto kraj sprostil zle řádících loupežníků, později ve Spoletě a posléze v Perugii, kdež za jeho správy všecka vězení byla prázdná, ač město toto 20.000 obyvatelů čítá. R. 1843 jmenován jest arcibiskupem v Damiettě i. p. i. a papežským nunciem v Bruselách. Dne 19. ledna 1846 stal se arcibiskupem v Perugii a dne 19. prosince 1853 jmenoval jej Pius IX. kardinálem. Zůstal však arcibiskupem v Perugii. Když mu tam nová vláda seminář odňala, vzal chovance do svého arcib. paláce a žil s nimi. Pro kněžstvo diecése své zřídil akademii sv. Tomáše, kdež sám bohoslovecké rozpravy řídil. V měsíci listopadu min. r. stal se kardinálem-komořím (Camerlengo) v Římě a nyní nástupcem nesmrtelného Pia IX. Vyniká vědomostmi, rázností a moudrostí; apoštolskou mírností spojuje s přísností, tak že dobří jej milují a zlí se ho bojí. Postavy jest vysoké, hubené. Má významnou hlavu, rysy obličeje jsou ostře vytknuty. Hlas je zvučný a jasný. V soukromém životě jest prostý, laskavý, ducha- plný. V obleku úředním, rouše nachovém, neb v ornátě biskupském jest vážný, velebný; jest proniknut velikostí úřadu svého.

**Bože, Ty Lva Třináctého
žehnej a nám zachovej!**

Radulfa, přijímím Vroucího, homilie:

V den nastolení sv. Petra.

„Petr, apoštol Ježíše Krista, vyvoleným příchozím, rozptýleným v Pontu, Galacii, Kappadocii, Asii a Bythynii, podle předzvědění Boha Otce, ku posvěcení Ducha, ku poslušnosti a skropení krve Ježíše Krista. Milost vám a pokoj rozmnožen buď,“ a t. d.

List tento, bratří moji, píše sv. apoštol Petr k učeníkům, kteří z rozličných národů přišedše, obráceni byli na víru Ježíše Krista a za času pronásledování, jež se stalo v církvi Jerusalemské, když ukamenován byl Štěpán, do rozdílných končin světa se rozešli. Avšak sv. Petr, opouštěje Jerusalema, srdnatý a neznající bázně před pronásledováním, máje jako dobrý pastýř péči i o nepřítomné, odesílá jim potěšující a povzbuzující list. Předně je pozdravuje, za druhé z jejich pokroků Boha chválí, za třetí povzbuzuje jich k snášení utrpení a soužení jakožto věcí jim užitečných a prospěšných. Co však tehdaž sv. apoštol Petr mluvil k nim, to i já nyní, bratří moji, mluvím k vám, nechť jakýkoliv jsem, jenžto v povinnost a úřad apoštolský sv. Petra uvázán jsem; poslán jsem totiž k vám, abych hlásal vám slovo Boží. A proto musím býti Petrem, t. j. silným; nebo pastýř musí býti silným a stálým v pokušení a pronásledování, aby nedokonalých a slabých jak slovem tak příkladem posilňovati mohl. Vy však, bratří moji, jste ti vyvolení, pakliže jenom skutkem jste, čím jste se stali vyvolením, pakliže jste jak jménem tak i skutkem pravými křesťany. Ale i příchozí jste na tomto světě, jestliže nahlízejíce, že zde nemáte místa zůstávajícího, spěchati usilujete s největší záhodou ku věčné vlasti, jestliže uprostřed bíd tohoto slzavého údolí úpějíte po této vlasti vzdycháte a s prorokem díte: Běda mně, že tak dlouho pohostinu býti musím, (Žalm 119, 5.) a s prorokem na jiném místě řkoucím: Příchozí já jsem u tebe, a pocestný jako i všickni otcové moji. (Žalm 38, 13.) Rozptýleni také jste, nebo vás tak malá hrstka nalezá se mezi tolika bezbožnými, jako několik zrn pšeničných mezi množstvím plev. Tu jeden z vyvolených totiž ukrývá se v Pontu, jiný v Kappadocii, jiný opět v Galacii, jiný v Asii, jiný v Španělsku, jiný v Anglicku, jiný zde, druhý opět jinde. Je pak všechny Bůh, jenž sám jediný zná ty, kteří jsou jeho, (II. Tim. 2.) na konci věků oddělí od bezbožných a v jedno je shromáždí. Nebo, jak svědčí sv. Jan, proto umřel Kristus,

aby syny Boží, kteří rozptýleni byli, v jedno shromáždil. (Jan 11.) Vyvolení jste, ne skrze zásluhu vaše neb vašich předků, „ale podle předzvědění Boha otce“, jenžto totiž vás z pouhé milosti své vyvolil od věčnosti. A k čemu vyvolil vás? „Ku posvěcení Ducha“, aby totiž skrze Ducha sv. na křtu svatém očistil vás od všelikých hříchů, „a ku poslušnosti“, abyste jednou již jsouce od hříchů očistěni, ne navracovali se k vývrheli, nýbrž abyste přede vším poslušni byli přikázání Božích; a „k skropení krve Ježíše Krista“, abyste totiž účastnými se stali utrpení Páně, skrze něž jediné vám otevřeno jest království nebeské a nebe se zemí se přátelsky sloučilo. Takový jest totiž pořádek našeho spasení, bratří moji. Nebo prvé, nežli jsme my byli, od Boha bez zásluby k životu předzřízeni jsme byli; narození byvše byli jsme posvěceni na křtu sv., napotom skrze poslušnost vedeme život Bohu příjemný a vstupujeme konečně skrze utrpení Kristovo do bran království jeho. A co tehdaž sv. Petr přál milým svým, to i já přeji nyní vám, bratří moji: „Milost vám a pokoj rozmnožen buď“. Nepřeji vám bohatství, ne cti a slávy tohoto světa, kteréž přemnohým často již staly se příčinou zkázy a záhuby, ale přeji vám, abyste se rozhovnovali v milosti, totiž ve víře, naději a lásce, v moudrosti, spravedlnosti, statečnosti, mírnosti a jiných ostatních ctnostech, jež činí lidi svatými a přátely Božími a k životu věčnému dopomahají. Přeji vám tolikéž pokoje, abyste totiž pokoj měli s Bohem, jemu poslušnoství prokazujícíce, abyste pokoj měli s sebou, zachovávajícíce sebe čistými, abyste pokoj měli s bližním, jej pro Boha milujícíce. Takovýto pokoj činí totiž z lidí syny Boží, jakož psáno jest: Blahoslaveni pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou. (Mat. 5.)

Následuje druhá část, v kteréž Petr děkuje Bohu za ta dobrodíní, kterýchžto učeníkům jeho udělil rka: „Požehnaný Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista“, rozuměj „budiž.“ Ale kterak pak, bratří moji, můžeme přát Bohu požehnání, od něhož přece všeliké požehnání pochází, a od něhož požehnán jest každý, kdož požehnaný jest? Nebo kterak můžeme Bohu žehnati, jenžto požehnání býti nemůžeme, nepožehnal-li nás Bůh? Než jinakým způsobem žehná Stvořitel stvoření, jinakým způsobem stvoření Stvořiteli a jinakým zase způsobem žehná stvoření sobě rovnému stvoření. Stvořitel totiž požehná stvoření skrze posvěcení, stvoření pak žehná Stvořiteli tehdy, když mu díky vzdává, a stvoření žehná opět stvoření, když

mu přeje, aby požehnání Boží na ně vstoupilo. Bohu tedy žehnáme, bratří moji, když mu díky vzdáváme za jeho dobrodiní.

A proto také dokládá, „kterýž podle velikého milosrdenství svého znova zrodil vás k naději živé“, t. j., kterýžto vás zrozené k smrti skrze Adama, znova zrodil skrze křest sv. k naději živé, t. j. k životu věčnému. A velmi dobře nazývá naději živou, která skrze lásku dobře působí. Nebo jako naděje, jest i víra beze skutků mrtvá, (Gal. V.) a nemůže porodit plod života věčného. Což zjevně proti těm řečeno jest, jenž zle živi jsouce, přece očekávají, že budou spaseni. Než zdalíž pak „nás znova zrodil“ pro zásluhy naše či zásluhy předků našich „k naději živé“? Nikoliv, ale „podle velikého milosrdenství svého“. A kterakým způsobem? „Skrze vzkříšení Ježíše Krista z mrtvých.“ Vzkříšení jeho totiž nejen že jest příčinou našeho znovuzrození a očistění, ale jest také příčinou a důkazem našeho budoucího vzkříšení. Tak jako on pro nás umřel na kříži, abychom my pro něho umřítí se nebáli, tak pro nás z mrtvých vstal, abychom i my skrze něho doufali, že z mrtvých vstaneme. A komu kyne tato naděje? Vám, jenž zachování budete ne mocí svou, ale mocí Boží. A kterak udělena bude vám tato naděje? „Skrze víru“. Nikdy byste zajisté naděje neměli, kdybyste byli neuvěřili. A k čemu vás povede tato naděje? „K dědictví věčné blaženosti“, z nížto skrze hřích prvního Adama vydědění jsme byli, kterouž však opět skrze nového Adama zdědíme. K dědictví pravým povolal nás „neporušitelnému“ ani stářím, ani nemocí, ani jiným nedostatkem; a k dědictví „nepoškozenému“ ani hříchem, ani nepravostí, neb jinou poškodnou; a k dědictví „nevadnoucímu“ ani proměnami aneb nějakou ujmu. A kde jest uložena tato naděje pro vás? „V nebesích“, kde ani rez ani mol nekazí, ani zloději nevykopávají, ani nekradou. (Mat. 6.) A kdo po tomto dědictví touží, ten touží po věčném spasení duše i těla svého, „kteréžto připraveno jest, aby zjeveno bylo v čas poslední, v kterýžto se radovati budete“, jak praví sv. Jan řka: Nyní již synové Boží jsme a ještě se neokázalo, co budeme. Vímeť, že když okáže se, podobní jemu budeme; neboť viděti jej budeme tak, jakož jest. (I. Jan. 3, 2.) A co může býti sladšího, co slavnějšího, bratří moji, než u věčné slávy a blaženosti býti spoludědici Syna Božího a s ním na věky se radovati? A proto, abychom toto dědictví sobě zakoupili, opovrhujmež, t. j. prodějmež bratří moji, všecko dědictví pozemské, jeli-

kož ti, kdož milovníci jeho jsou, věčného onoho dědictví dosáhnouti nemohou.

Následuje část třetí, v kteréžto Petr vybízí nás k snášení utrpení řka: „Maličko nyní, pokud třeba, v rozličných pokušeních zarmoucení jsouce“. Dobře praví, pokud třeba, nebo jako obilí, dokud vymláčeno nebylo, nebývá uschováno v stodole a jako zlato, dokudž přepáleno nebylo, nebývá uloženo do pokladnice, tak podobně ani spravedlivý nemůže přijat býti od království nebeského, leč by prvé zkušén byl utrpením. Dobře také dí „zarmoucení jsouce“, neboť jakžkoli spravedliví, jak dí apoštol, chlubí se v utrpeních nadějí slávy synů Božích (Řím. 5, 2.), tedy přece tělo jejich uprostřed hořkosti utrpení musí bolest pociťovati. Proto dí sám Pán: Smutná jest duše má až k smrti. (Mat. 26; Luk. 22.) Dobře také dí „v rozličných pokušeních“, nebo jako rozličnost údů vyžaduje rozličnost léků, tak rozličnost mravů vyžaduje rozličnost utrpení. Dobře také dí „maličko“, poněvadž, nechť cokoliv na tomto světě trpíme, přece jest něco maličkého a nepatrného u porovnání s věčnou blažeností. Proto dí sv. apoštol: Mám za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví v nás. (Řím. 8, 18.) Dále ukazuje, jaký užitek nám přináší utrpení, když dí: „Aby zkušéní víry vaší, (t. j., zkušéná víra vaše) mnohem dražší nad zlato nalezeno bylo,“ kteréž se v ohni zkušuje. První užitek utrpení jest, že zkouší a očistuje. Zkouší, jelikož jako kůň v závodisti, t. j. jezdec v boji, tak i víra zkušena v utrpení. Očistuje, nebo jako z ohně vychází zlato nejryzejší, tak vychází spravedlivý z utrpení. Druhý užitek jest věčná odměna, proto i dokládá, aby „nalezeno bylo k chvále a slávě i ke cti při zjevení Ježíše Krista.“ A může-liž, bratří moji, státi se nám větší sláva, než když chválení budeme od Boha řkoucího: Pojďte, požehnaní Otce mého, (Mat. 25.) jenžto jste to a ono pro mne učinili? Může-liž býti větší pro nás cti, než když Bůh přioděje nás slávou nesmrtelnosti, když učiní nás nad slunce jasnější a uvede nás v společnost andělů řka: Vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa? Můželiž nám větší čest a sláva státi se, než když připojení budeme andělům, patriarchům, prorokům a apoštolům, ano když i my budeme tam, kde bude jednorozený Syn Boží sám, a kde netoliko slouti budeme syny Božími, ale jimi v skutku budeme a za takové ode všech považováni budeme. To však stane se při zjevení Páně, t. j. na konci světa, kdy Ježíš Kristus, který nyní skryt, od mno-

hých opovrhován a neznán jest, přijde k soudu s mocí velikou a velebností a objeví všemohoucnost svou, objeví i tajnosti srdce našeho a ukáže, jakou odměnu jeho ctitelové a jaký trest tupitelé jeho zasluhují. Aby však naše nepravosti, bratří moji, k našemu zahanbení jedenkrátě odhaleny nebyly, objevme je nyní skrze sv. zpověď, obmejsme je slzami svými a vykupme je sv. almužnami, vše vezdejší za nic nepovažujeme, ale celým srdcem k věčné vlasti spěchejme, kamž nás přivéstí račíž Pán a Bůh náš, jemuž bud čest a sláva na věky věkův. Amen.

Hymny církevní.

1. V neděli „Devátník“ a jindy v neděli v čas obyčejný při *Matutinum*.

Již v tento svatý první den,
kdy Bohem svět byl založen,
neb v který Tvůrce z hrobu vstal,
smrt přemoh', duším pouta sňal,

Tu dřimotě se noční braň,
a rychle každý z lože vstaň;
a v noci Boha hledejme,
jak prorok káže, jednejme;

By slyšel proseb našich hlas,
i pravici svou zdvihl nás,
a vznesl poskvrn zbavené
nad nebes klenby vznešené.

V čas nejsvětější toho dne,
an v době klidu tajemné
zní žalmů našich slavný ples,
ať darem svým nás blaží dnes.

Již Otcovská Tě, Jasnosti,
prosíme nyní s snažností,
bys plamen chlápných vášní zhas'
a činů škodných chránil nás.

Nechť není buďto ošklivé
neb kluzké tělo dráždivé,
pro jehož ohně svůdný pal,
by oheň věčný ostře žhal.

Ó světa Spáso, prosíme
smej viny, jichžto želíme,
Své milosti nám štědře přej
a život věčný, blahý dej.

To propůjč Otče Vznešený
i Synu Jednorozený,
Jenž s Duchem, který těší nás,
jsi Králem v věků věčných čas.

2. Při chválnách.

Ó věčný Tvůrce věcí všech,
Jenž dne i noci řídíš běh,
a věků věkův dáváš čas,
bys změnou trudu zbavil nás.

Jsa nočním světlem pocestným
noc dělí v části zpěvem svým,
dne hlasatel již vydal hlas,
zář slunečnou zve z lože zas.

On světloňošův ruší sen,
by obzor z tmy byl vybaven,
on škůdců nočních trhá šik,
z cest zlých an sstoupá bezbožník.

On plavců síle chystá lék,
vln mořských krotí děsný vztek,
on skálu církve k zpěvům zve,
svět smývá skvrnu viny své.

Nuž vstaňme rychle věřící,
an kohout budí ležící
a kárá všecky dřímavé,
hle kohout viní váhavé.

Když zpívá, naděj chystá se
a chorým zdraví vlévá se,
vrah kreje v pochvu dýka svou,
kdo padl, vstává s důvěrou.

Ó Jesu! na nás pohleďni,
a kleslé vzhledem pozvedni;
když vzhledáš, skvrny prchají
a slzy viny smývají.

Ó Světlo! zasvěť v myslích nám,
snu temna zbaviž duší chrám,
Tě prvé hlasem slavíme
kéž potom sliby plníme.

Přel. Ed. Brynych,

Promluva

při uvedení hospodáře do měst. špitálu
v Hoře Kutné.

(Podal J. B. Podstránský.)

Dnešní den v Kr. shr. ! jest pro nás den slavný, v němž nám špitální pan dozorce představil nového hospodáře, kterého sl. m. rada po úmrtí jeho předchůdce byla ustanovila. —

Buďte nám tedy pane hospodáři srdečně vítán. Kéž příchod váš a působení vaše přispěje ku zdaru našeho ústavu. To pak jistě se vyplní, budete-li nejen vy, nýbrž i všickni účastníci věrně konati své povinnosti, ježto

vám pan dozorce právě na paměť uvedl a na srdce vložil. Všecky tyto povinnosti týkají se nejen těla, nýbrž i duší vašich a jsou zároveň povinnosti křesťanské, sahají v obor církve, patří tedy k mému povolání, jenž jsem vám nejen ustanoven od sl. m. rady za správce duchovního, nýbrž i potvrzen a zřízen od církve starším duchovním pastýřem. A z toho stanoviska chci k vám m. př. ještě krátce o nich mluvit.

1. *Povinnosti špitálního hospodáře.* Samo jméno hospodář a sice křesťanský hospodář značí, jaké jsou, milý příteli, vaše povinnosti. — Kř. hospodář jest hlava rodiny, má pečovat, starati se o své dítky, o svou čeleď i o všechny domácí. „Kdo o své domácí péči nemá, víru zapřel a horší jest než nevěřící.“ (Mat. 5. 6.). Než svěřenci vaši nejsou vlastně dítky a služební, nýbrž lidé dospělí, stařečkové a stařenky, mnozí vás starší, jsou to měšťané a měšťanky vám rovni a co nad to jsou to vaši bližní, vaši kř. bratři a sestry. Tím omezeno právo a stanoví se vaše povinnosti, ano dle toho má se řídit celé jednání vaše.

Kř. náboženství ukládá nám, abychom každého člověka měli za svého bližního a proto jej ctili a jako sebe milovali; ono káže, by také představení své podřízené považovali za své bratry a sestry, by k nim spravedlivě, slušně a laskavě se chovali. Protož vy pane hospodáři! ke všem svěřencům svým jako dobrý otec k dítkám, jako bratr k bratřím a sestrám, jako přítel k přátelům se chovejte. Buďte vezdy skromný a nad žádného se nevynášejte, nýbrž pamatujte na slova Kristova: Kdo větší jest mezi vámi, budiž jako menší! (Luk. 22, 26.) Ke všem buďte stejně spravedlivý bez přijímání osob a „žádnému křivdy nečinite.“ (III. Mjž.) „Co jest spravedlivého a slušného prokazujte vám — svěřeným, — věda, že i vy Pána máte na nebi.“ (Kol. 4, 1.) — Buďte ke všem vlídný, přívětivý, laskavý. — Stáří jest mdlé, nedostatečné, mějte tedy se všemi útrpnost a co možná jim shovívejte. Hospodář chtěje svou domácnost dobře řídit, musí dbát a to, aby co zlého jest, od rodiny vzdálil a nápotom co dobrého pěstoval. Proto hleďte zamezovat všecken nepořádek i vše co dává příčinu k různicím a svárům a dbejte aby ode všech zachovávaly se pořádek a čistota i aby panovaly v domě dobré kř. mravy. Poučujte sobě svěřených při každé příležitosti a k dobrému je vzbuzujte, chybných pak laskavě napomínejte a bratrsky kárejte. — Zvláště pak mějte všech k pobožnosti, aby z pouhé netečnosti mši sv.

nezaměškávali a bez důležité příčiny nezanedbávali společné modlení. — Kdykoli někdo v domě onemocní, péči mějte nejen o jeho tělo, aby se mu v čas dostalo pomoci lékařské, nýbrž i útěchy náboženské, aby sv. svátostmi byl zaopatřen. Však příklad je nejlepším učitelem a správcem; proto ve všem tom jiným dobrým příkladem předcházejte, jak sv. Pavel napomíná: Buď příkladem věřícím v slovu, v obcování, v lásce. (Tim 4, 12.) „Jaký hospodář, dí přísloví, takový domácí.“ Jak velké hodiny ukazují, tak malé se spravují. —

Když tak m. př. všechny povinnosti vám uložené věrně budete plnit, zachováte sobě vážnost, přízeň a lásku svých podřízených; tak jen po vůli slavné m. rady dobrý řád v domě udržíte, a co nejvíce křesťanu platí, hojně odměny u Boha si zasloužíte. —

Již pak obracím se k vám ostatním zde přítomným. N.! Jako hospodář k vám tak i vy máte k němu své povinnosti.

2. *Povinnosti špitálních k svému hospodáři.* Vůle Boží jest, aby podřízení toho, kdo jim představen, ctili, jej poslouchali a milovali. Nuže N., mějte v poctivosti — jak sluší, svého hospodáře, ovšem beze všeho lichocení a pochlebování. „Komu čest, dí Pán, tomu čest.“ (Mat. 22.). — Nic není dokonalého pod sluncem, každý člověk má své chyby a vady; však přihlížejíce k chybám svým vlastním, žádného, zvláště představeného nikdy nepomlouvejte. — Dále poslouchejte ho ve všem, co vám ve jmenu měst. rady prikazuje neb zapovídá, jak apoštol Páně tomu chce, an píše: „Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni.“ (Žid. 13, 7.) „Koho koli pán na hospodářství posílá, dí sv. Ignác, toho jest nám tak přijíti, jako toho, kterýž jej poslal.“ Mají-li slova hospodárova co prospívat, musíte naučení, napomínání a rady jeho ochotně přijímat a podle nich se také spravovat. — Kdyby se vám zdálo, že se vám v něčem křivda děje, slušně se domluvte a hleďte spravedlnost beze vši urážky. — Jen tehdy, kdyby se vám něco nepravého kázalo proti vůli Boží (což bohda nebude), nemohli a nesměli byste po vůli býti, jsouce pamětlivi slov sv. Petra: „Více sluší poslouchati Boha než lidí.“ (Sk. ap.). Konečně buďte k svému hospodáři jakožto k svému příteli a dobrému rádci povždy upřímní a bratrsky jemu náchylní a hleďte abyste mu postavení jeho neztrpčovali, nýbrž podle možnosti, což na vás jest, zpřijemňovali. Proto „cožkoli činite, ze srdce činite, věduce, že od Pána vezmete odplatu.“ (Kol. 3, 22.)

3. Konečně jste N. nejen hospodáři za-

vázání, nýbrž máte i všickni povinnosti k sobě vespolek čili společně, o nichž chci ještě něco pověditi.

Všickni podílníci ústavu pro chudé, zvláště kteří v tomto domě pod jednou střechou přebýváte, všickni jste jako údové jednoho těla, členové jedné rodiny a v duchu Kristově jste všickni děti, synové a dcery jednoho Otce nebeského, bratři a sestry. Proto se vespolek milujte. Láska jest základ našeho sv. náboženství, jest hlavní přikázání Boží, na němž záleží zákon i proroci (Mat. 22, 40.). Tuť Spasitel náš hlavně na srdce kladl svým učeníkům řka: „Toto pak obzvláště a nade všechno přikazuji vám, abyste se milovali vespolek“. (Jan 15.) „Kdo miluje bližního, naplnil zákon“ (Řím. 13, 8.); plní všechna přikázání, koná všechny své povinnosti. Kdo pak lásky nemá, nic mu neprospívá. „Kdybych měl víru, že bych hory přenášel, lásky pak neměl, nic nejsem“. (I. Kor. 13.) Než, v čem záleží kř. láska? jaká jest podstata její? Sám Pán Ježíš vyložil lásku k bližnímu takto: „Všecko, cokoli chcete, aby vám lidé činili, i vy činite jim“ (Mat. 7, 12.); kteréžto pravidlo již starý Tobiáš svému synu vyslovil opáčně: „Čeho nenávidíš, aby od jiného dalo se tobě, hleď, abys i ty toho nikdy jinému nečinil.“ (Tob. 4, 16.) Činite tedy m. př. svým druhům povždy, co chcete, aby i oni vám činili a chraňte se jiným činiti, což i vám od nich bylo by nepřijemno. — Mějte se vespolek jako křesťané a sousedé v poctivosti, nikdo se nad jiné nevynášej, nikým nepohrdej. Učte se od Pána pokoře, jenž dí: „Učte se ode mne; já jsem tichý a pokorný srdcem“. (Mat. 21, 19.) „Bůh se pyšným protiví, ale poníženým milost dává“. (Jak. 4.) — Chovejte se jeden k druhému přívětivě a laskavě; buďte vlídní a úslužní. Jako ve zdi kámen kamenem se drží, tak i vy vespolek se podporujte. — „Pokoj mějte mezi sebou,“ jako Pán Ježíš své učeníky napomínal. (Mac. 9, 39.) Druh druhu v ničem neubližujte; raději křivdu sneste, než abyste komu křivdili. — Jako všechna kolečka v hodinách k jednomu cili běží, aby t. hodiny správně čas ukazovaly, tak i vy všickni buďte jednomyslní, svorní. „Jak utěšené jest, když bratři a sestry přebývají v jednotě!“ (Žlm. 132, 1.). Proto chraňte se bedlivě všeho, čím by mrzutosti a sváry povstaly. „Hněvejte se ale nehřešte. Slunce nezapadej nad hněvivostí vaší“. (Ef. 4.) Ano kdyby vám i ublíženo bylo, vše mile odpouštějte. (Mat. 5, 44; Řím. 12, 17; I. Petr. 3, 9.). A zdá-li se vám to býti obtížno,

pomněte, že jsme všickni lidé křehcí a hříšní a žádáme od Boha odpuštění. (Mar. 11, 25.)

Chovejte se všickni vůbec jako dobří křesťané, Pánu Bohu věrně a upřímně služte; neobmeškávejte mši sv. a společné modlení, leda v pádu churavosti nebo z jiné potřeby. Toť vaše hlavní povinnost, již světská i duchovní vrchnost vám ukládá. Byl by to veliký nevděk, kdybyste na šlechtetného zakladatele tohoto ústavu (Štěp. Pirknera † 1324) a jiné dobrodince zapomínali, kteří o vaše zaopatření v stáří se postarali. Ještě něco: Všickni jste N. ve věku pokročilém, v podzimu života, ano mnohému zima, konec pozemského žití se blíží. Stáří je ctihodné, pakli vyniká moudrostí a ctností (Přisl. 16, 31.) „Marnot dlouhý život si přáti, však o Boha, o ctnost a spasení nedbat.“ (Bl. Tom. Kp.) V stáří má křesťan toužiti po kř. dokonalosti; proto má býti pečliv, aby se sprostil pokleskův a hříchův, ježto pro starce jsou pošestilostí a hanbou, zvláště nestřídmostí a chlípností. Stařec nemá lpěti na věcech pozemských a vyhledávati světa rozkoší, nýbrž má sloužiti Bohu, má dbáti o své spasení a hotoviti se k odchodu, jenžto brzo mu nastane. — Proto N. „prosím a napomínám vás, abyste chodili hodně Bohu, kterýž povolal vás do svého království“. (I. Tes. 2, 12.) Všem se vám připozdívá, proto připravujte se k odchodu, byste až Pán pokyne, nemuseli se lekatí soudu, ale byste radostně mohli pohlížeti za hrob, do věčnosti.

Ostatky neb hody masopustní — karneval.*)

Poslední dnové před začátkem postu slují masopust (v širším smyslu počíná od neděle po Zjevení Páně a trvá do popeleční

*) Karneval od lat. caro (maso) a vale — měj se dobře, s tebou se loučím! slove doba od 3 králů do popeleční středy, jižto půst začíná, doba všelikými zábavami a veselostmi vyznačená. Karneval odbývá se zvláště slavně a vesele v jižních zemích, především v Itálii a mnohé zvyky při tom zachované, zvl. přestrojování v maškary osvědčují jej co zbytek pohanských slavností bachanalí a luperkalí ku počtě poh. bohů Bacchusa (boha vína i rozkoší) a Luperka (boha stád). Méně hlučně slaví se karneval v krajinách severnějších, kde tuhost ponebí veselí takové v domech uzavírá a rozličné při tom zvyky připomínají germánské neb slovanské obyčeje.

středy) snad proto, aby křesťané pamatovali, že v krátkce mají od masa upustit (masopust), ježto se v postě jísti zapovídá.

Často slyšíme, že masopust, hody masopustní jsou zbytky zděděné z pohanské dávnověkosti, čemuž i slovo ostatky zdá se nasvědčovati. Než to platí jen o maskarádách, tancích a všelikých rozpustilostech, ježto se znenáhla křesťanským obyčejům přimísily, jak tuto chceme ukázati.

Hody masopustní zvlášť v posledních čili ostatních dnech (odkud jmeno ostatky) před začátkem 40denního postu mají vlastně původ svůj v křesťanské dávnověkosti, kdežto nábožní předkové naši a vůbec všichni křesťané věrně zachovávali církevní příkázání o postu. Podobá se, že již za časův apoštolských půst před velikonočí se zachovával, jakožto příprava ku památce utrpení a vzkříšení Pána Ježíše; však jisto jest, že již v 3. století byl v církvi nařízen.

V některých kř. sborech začínal se druhdy půst hned 70. dnem před velikonočí; jinde postili se 60, opět jinde 50 dní před svátky velikonočními (odkud pocházejí jmena neděl Septuagesimae — nás devítník — Sexagesimae a Quinquagesimae). Aby pak mezi křesťany jednota byla, nařídila církev sv., aby všichni kat. křesťané 40 dní před velikou nocí a sice: od popeleční středy počnouce se postili. —

Starší křesťané zachovávali půst s velikou přísností, zdržující se nejen masa, nýbrž i vajec, mléka, másla, syra po všech 40 dní, jak se to dosavád koná v církvi východní. Kř. otcové a hospodáři nejen o vlastní spasení dbali, nýbrž i péči měli, aby žádný z domácích kř. příkázání nepřestupoval, a proto hleděli v čas, aby odstranili všeliká pokušení, vše co by k hříchu mohlo svěsti, zvlášť pak kř. matky a hospodyně tak svou domácnost pořádaly, aby zásoby masa a jiné v čas postu zapovězené krmě v poslední dny před postem se strávily. (Cf. Chr. Ang. Graec. Liber de statu ac ritibus ecclesiae graecae). Za tou příčinou v ten čas*) drživaly se hody, k nimžto bohatší své přátele a chudé zvali. — Hody ty v pozdějších časech, když dobré kř. mravy zacházely, v žranice a pitky se zvrhly a v těch dnech všeliké svévole a rozpustilosti se prováděly, ježto na pohanské doby upomínají.

Církev nebrání věřícím, aby za dnů vše-

obecného veselí slušně se radovali; však touží, aby radovali se v Pánu (Fil. 4, 45.) Kéžbychom za dnů radosti při hodech přátelských v čas masopustní pamatovali na své nábožné kř. předky, jižto při všem cožkoli činili Boha i sv. zákon jeho ano i příkázání sv. církve vždy na paměti mívali. Tak by nebylo mezi námi nestřídmosti, marného hýření a hříšné prostopášnosti a dnové masopustní, ostatky slavily by se ve vši počestnosti, jak sluší pravým křesťanům se chovati.

Dle Schl. K. Blatt

J. B. P.

Nad rakví Pia IX.

Řím zahalen v smutek smrti kruté,
světem krouží žalupná zvěst,
nikdo nechce věřit zvěsti bolné
Pius že již mrtev, pohřben jest! —

Tibera pláč v srdci vlhkém dusí,
sedmichlumný pláče hrůzně Řím,
ze všech končin spěje světa láska
vděčnost k *Piu* k žalmům pohřebním.

On, Jenž statně hájil víru Páně,
o skalnatý opřen její trůn,
Jmeno Svoje utkáł věčné Sobě
z nehybnoucích nebeských to rún.

Hříšnost světa láskou Páně krotil,
k tigrům zloby byl co beránek,
drahokamy ze slz opuštěných
budoval Si hrobu na stánek.

Žehnal lidstvu vězeň zlostí cizou,
zažil mnoho žalných, bolných chvil,
a když truchlil, žehnal rukou stáří;
s nebe prosil lidstvu blaha, sil.

Duní pláčem díly světa širé
od ledových hor až tam k Tibeře,
ode Indu k bahnitému Nilu,
ostrovid kde smrtí soupeře.

Missisipi hornou pláče cestou,
Sekvana a Temže s Dunajem
posylají s Vltavou a Labem
vzdechy žali sobě na vzájem!

Otče svatý, Otče plný lásky,
žehnej s nebe Svému dědictví,
nechať ubohé nás neuchvátí
u svou náruč cizé pokrytství! — —

Fr. Al. Lhotka.

*) Hned v poslední čtvrtek (tučný) a 3 dni přede středou popeleční.

Horní a dolní.

Obrázek ze života. Napsal *Vojtěch Pakosta*.

VII.

Uplynulo jaro a přišlo leto, s ním parné dny, bouřky a časté přívaly. Dolní již tak bedlivě vodu nehlídá, jako to činil dříve. Snad se horního již nebojí? Těžko říci. Ano dle jeho jednání dalo by se tvrditi, že se ho bojí. Strach jeho jest ale zcela jiného druhu než byl jindy. Bojí se ho, ale jako dítě se bává rodičů, když něco zaviniolo, jako zlosyn, jenž prchá, aby ho nezastihla trestající ruka spravedlnosti, jako člověk, jenž má špatné svědomí. Horní mu shrnul řeřavé uhlí na hlavu a to jej pálí, ať je kdekoliv. Žena a Johanka žijou již s horními v dobrém srozumění, a přátelství bývalé obnovily. Mlynář to vidí rád, ano sám je vybízí, aby do „horního“ šly. Sám tak učiniti nechce — nemůže. Kdykoliv se k tomu chce odhodlat, zdá se mu, jako by mu něco vázalo nohy, jako by na něm ležel balvan. Musí to pouto dříve přetnout a balvan se sebe svrci. Namáhá se tak učinit, ale marná snaha! Jest pak nespokojen a mrzut. Zarazí mlýn, vezme ručnici a prohání se po lese, aby zaplašil myšlenky, jež ho znepokojují. Podivná věc! Kdykoliv si do lesa zajde, octne se vždy u Božích muk. Dlouho tam však nevydrží, je mu tam úzko a těsno. Na kříž nemůže se ani podívat. Jest na něm přibit obraz Spasitele, onoho vševědoucího soudce, jenž všechno vidí, jenž zná i jeho ohavný skutek, jehož se dopustil před jeho očima. Světskému soudu ušel, jestli pak také ujde soudu Jeho? Svědomí mu praví, že neujde. Pryč od Božích muk, aby je neviděl, pryč daleko, třeba na konec světa, jen aby měl pokoj a klid v duši!

Tak děsným nepokojem zmítán zápasil dolní sám sebou. Strašný byl jeho stav, v němž by byl snad zšílen, kdyby Bůh byl sám nevynašel prostředek, jímž byl úplně vyhojen a vyléčen.

Mnoho dní po sobě panovala strašná parna a na obloze se neukázal ani mráček. „Dolní sušil.“ Nemaje doma zaměstnání odešel jednoho dne přes pole, aby uvedl do pořádku jakousi peněžní záležitost. Mlynářka zůstala doma jen s Johankou a odpoledne si vyšla sama do horního na návštěvu.

Sotva nadešlo odpoledne, objevili se na obloze bílé beránci, rostli, srazili se v mračna a dříve než se toho kdo nadál, přikvapila strašná bouře, jakou nikdo v horách nepamatoval. Hrom burácel, blesky se křížovaly a těžká mračna spadla jedním rázem k zemi

„Pán Bůh s námi! Toť soudný den!“ bědují lidé znamenajíce se křížem. Běda mlynářům! V dolním Johanka jediná, samotná doma. Lidé tam běží na pomoc, jest však již pozdě. Hráz stržena, voda s hukotem se valí do mlýna, trhá a rve všechno, co jí stojí v cestě. Poněvadž lidé u mlýna živé duše nevidí, křičí a volají, zdali jest snad mlynář s rodinou ještě ve mlýně, aby se zachránil. Žádná odpověď. Slyšeti jen burácení hromu a jakot strašných vln.

„Pomoc! Pomoc!“ ozvaly se najednou zoufalé hlasy u mlýna. Lidé běží s tyčkami a lany k místu, odkud volání zaznívá. V spoustě vod pod mlýnem viděti dvě postavy. Voda jim podrazila nohy a urvala je do svého proudu. Statně zápasí s vlnami. Což ale pořídí slabý člověk proti rozbourěným živlům? Snáže utéci ohni než vodě. Obě postavy zmizely. V tom se opět vynořily. Jedna jest již jako kus dřeva stuhlá, snad mrtvá, a vlny s ní zmítají sem a tam. Ruce má spjaté okolo postavy druhé, která ji udržuje posud nad proudem.

„Toť mlynář a Johanka!“ rozléhají se hlasy po návrší u mlýna.

„Johanka! Běda! Ach Bože, ty mne hrozně tresceš!“ — zavzněl na břehu výkřik zoufalý, že přehlušil rachot hromu.

„Ne! mlynář je zde!“ křičí jiní.

„Kde jest moje žena?“ zaúpěl mlynář.

„Utonula, vlny ji urvaly. A Johanka, mé dítě, mé jediné dítě — lidé smilujte se!“

Jako had mihlo se lano nad vodou. Muž v proudu se ho chápá, již je drží, ovíjí postavu druhou, za chvíli je lidé vytáhli na břeh.

„Můj Bože!“ vykřikl mlynář a sklesl na zem spatřiv v osobě, když ji složili na suchou zem — Johanku a v jejím ochránci — Václava z horního. „Václave, anděle strážný, moje žena, ach moje žena!“ bědoval mlynář. „A Johanka mrtva! — Trest — zasloužený trest!“ —

Václav nevěděl, co má dříve dělat, má-li pomáhat křísit Johanku, nebo konejšit mlynáře.

„Upokojte se. Žena vaše žije, je u nás!“ Johanka za chvíli otevřela oči a zpamatovala se, co se s ní dělo. Zavřela je zase, spatříc vedle sebe otce s plachým, vytřeštěným pohledem. Myslí, že je to sen. — Jest ve vlnách a otec ji odstrkuje rahnem od břehu. Ne. Otec u ní klečí a líbá ji v zsinalé čelo a zapadlé oči, objímá a líbá i Václava.

Povíme krátce, jak se vše událo.

Sotva mlynářka z dolního přišla do horního na návštěvu, strhla se bouřka. Chtěla

spěchat domů, mlynář a Václav jíale nedali, aby se za tak strašné bouře domů vydala. Zvěděl Václav, že dolní není doma, a v jakém nebezpečí se nalézá Johanka, pádlil do mlýna, aby zachránil co by se zachrániti dalo pomýšleje zvláště na Johanku. Dorazil tam, právě když voda strhla hráz. Po pás vodou se broděl, dobředl do světnice a vyrval Johanku z náručí jisté smrti. Co ji unášel proudem vod a byl v nebezpečí zahynouti, přikvapil domů též Johančin otec. —

Po bouři bývá jasno. Jasno nebeské — svornost rozhostila se v dolním. Spousty spůsobené vodou jsou již odstraněny, hráz vystavěna a mlynář opět mele. Horní mu sám se svým lidem při stavbě pomáhal.

Dolní se hornímu i Václavovi ze svého ohavného skutku vyznal, litoval svého dřívějšího počínání a bylo mu odpuštěno dříve, než za to žádal. Vyznal se i před Bohem a našel poklid duševní. Horní a dolní jsou svornými sousedy a upřímnými přáteli, jakýmiž bývali dříve. Přátelství jejich utvrzeno sňatkem manželským, neboť Václav slavil ještě též podzim s Johankou svatbu.

Mladí manželé se brzy po svatbě přestěhovali s rodiči Johančinými do horního. Proč? Poněvadž byl mlýn ten větší a výnosnější. Staří z horního šli zase na dolní. Horní mlynář to odůvodnil dolnímu žertem tak, že prý musí tak učinit, aby měl Čáp jednou to potěšení a svalil na něho vodu. Čáp se směje, nedá-li si pozor, že jednou tak učiní. Sousedé se často navštěvují, chodí společně do kostela i do města. Čáp se již Božím mukám nevyhýbá. Ano za letní doby si tam s dolním často posedí. Mlynáři mladému, Václavovi i Johance se dobře daří a Bůh jim žehná.

Panujet i mezi nimi svornost. A svornost stává, ale nepřátelství a svár jsou dítky pekla, ty boží a ničl.

Dej Bůh, aby tato dcera nebes všude opanovala jako nyní v „horním“ a „dolním“, pak bude všude blaze, jako jest tam.

DOPISY.

Z Litně v únoru 1878.

(Nový spisek k podvrácení víry.)

Navštíviv nedávno Prahu a kráčeje ulicemi čtu pojednou za sklem krámu knihkupeckého na knížce s červenou obrubou lákavý titul: „Epištoly svobody“. Jsi přítel svobody — kup si tu knížku! Byl to druhý sešitek většinou od pseudonymů psaných „epištol“: „Novější názory o stvoření světa“. Až to bude asi něco zvláštního — a psáno

od Fr. St. Kodyma, spisovatele o populární literaturu naši tak zasloužilého. Koupím — a počnu čísti. — Než přiznám se upřímně, že hned to uvádění autorit církevních na počátku spisku zdálo se mi poněkud podezřelým — a podezření mé vzrůstalo ještě více, když jsem četl dále, jak p. spisovatel snaží se poučiti duchovenstvo, aby dbalo více studií přírodopysných a snažilo se v souhlas uvéstí novější zkoumání v oboru věd přírodních s články věrouky křesťanské! — Vidět tu na první pohled, kterak spisovatel hned předem chce čtenářstvu svému namluviti, jako by si duchovenstvo dosud ničeho jiného nevšímalo, než brevíře a růžence. — Hledí pak dále ve spisku svým dokázati, jakoby vypravování bible o stvoření světa byla pouhá lež, ničím nepotvrzené „nynějším zeměpytem“. — Člověk prý obývá zemi tuto již na statisíce a zvířata na miliony let a vše co ve světě, povstalo jen postupem času dle zákonů přírodních. Přčetše spisek Kodymův skoro bychom byli řekli: „O doktore!“ — Sám uznává (str. 4.), že za naší doby nelze člověku celé pole vědění lidského obsáhnouti — a přece zabředl v obor, v němž, ač mu neznámý, platné chce pronášeti úsudky k poučení — lidu! Vědecké výzkumy předkládati lidu, jehož mysl průpravným vzděláním studijním není upravena, jest vždy na pováženou — nuže a staneli se tak, má se aspoň rozeznávat, co pravdou jest a co pouhou domněnkou. Kdyby byl p. Kodym jen poněkud v theologii se poohlédnul, byl by zvěděl, že to není žádným vysloveným článkem víry, jako by byl svět povstal v šesti dnech ve smyslu našem, ale že stvořen byl od Boha postupem v bibli uvedeným v šesti po sobě jdoucích dobách. Značít za jisté v bibli uvedené hebrejské slovo *jom* netoliko den, ale i jakoukoli neurčitou dobu vůbec — a tudíž zcela dobře s věroukou naší srovnati lze, že nikoliv v šesti „dnech“ (den = 24 hodin), ale v šesti rozličných dobách, z nichž ovšem každá i dlouhou řadu let trvati mohla — všemocí Božskou svět veškerý jest učiněn! Nuže a právě s tímto v bibli uvedeným postupem stvoření srovnávají se co nejkrásněji všechny nejnovější výzkumy zeměpytné. Ano pravda zjeveného učení Božího dosud nikdy se skutečnými na pravdě se zakládajícími výzkumy ducha lidského v odpor nepřišla a přijíti ani nemůže, právě proto, že pravdou jest. Zdá-li se pak spisovateli zmíněného spisku líčení „písaře biblického“ Mojžíše, který před několika tisíci lety, kdy ještě nebylo vědy geologické a geognostické, tak pravdivě naznačil nauk-

nutím Božím postup stvoření — býti chatrným a dětinským, líčení jeho vlastní však velebným — nuž přejme mu té radosti! Suum cuique! — *J. Pk.*

Od Českého Brodu dne 16. února 1878.

(Úmrtí a pohřeb p. far. Suchana v Lstiboři.)

Truchlivá zvěst o smrti milovaného Otce křesťanstva Jeho Svatosti Pia IX. překvapila a zarmoutila každého věrného katolika; a sotva že tato přesmrtá, z Říma sem došla zpráva denními listy rozhlášena byla, oznamovala se duchovenstvu okresu Českobrodského jiná truchlivá novina, totiž že se zalíbilo Nejvyššímu povolati k sobě věrného sluhu svého, důst. p. Josefa Suchana faráře ve Lstiboři, jenž dne 8. t. m. v 10 h. v noci ve svém 60. roku život dokonat. Pohřeb odbyval se dne 12. t. m. za velikého účastenství lidu, od něhož v Pánu zesnulý zvlášť pro svou upřímnost a dobročinnost velmi byl milován, a proto z blízka i z dáli hrnuly se davy lidu, aby dobrodinci svému poslední čest prokázali. Zaslouhoval toho cti-hodný sluha Páně úplně; neb jen nevšední dobročinnost jeho byla příčinou, že ačkoliv fary, při nichž jako farář působil, slušné příjmy vykazovaly a on sám velmi střídme žil, přece chudý zemřel. Není divu, že nejen na osadě Lstibořské, ale zvlášť Hradešinské, kde mnoho let působil, pláč a nárek nad jeho úmrtím byl veliký. Mimo domácího velebného p. kaplana zúčastnilo se pohřbu 20 duchovních, za jejichžto asistence vdst. pan děkan Kourímský, spolužák zvěcného průvod vedl. Rakev odznaky kněžskými a třemi věnci ozdobená nešena byla střídavě od kněží a osadníků cestou ke škole, pak do chrámu Páně, kdež byla u prostřed vystavena. Potom měl velebný p. Frant. Panocha z Českého Brodu dojemnou řeč, v níž zásluhy zvěcného připomenul, za hlasitého pláče veškerého množství. Slavnou zádušní mši sv. sloužil vdst. pan vikář Českobrodský Frant. Janda, při níž ctěný spolek učitelský, jenž počtem 13 pohřbu se účastnil, Vításkovo rekviem jakož dříve na fáře a pak nad hrobem zdařilé sbory provedl. Současně sloužili též tři důst. páni faráři u postranních oltářů tiché mše svaté. Místo příbuzných kráčeli za rakví důst. pan farář Kolodějský Vojtěch Polanec, co bývalý a veleb. pan Josef Buchar co nynější kaplan, pak zástupce c. k. okr. hejtmanství pan komisař Řehák, a zástupcové patronátního úřadu pp. kníž. Lichtensteinští úředníci, a ohromné množství lidu. Jak již výše řečeno, zemřel důstojný tento sluha církve, chud na statky pozemské, avšak bohat na skutky milosrdenství k bliž-

nímu, a proto pevně doufáme, že mu Hospodin jako Tobiašovi pošle anděla svého vstříc, aby mu oznámil radostná slova: když jsi almužnu uděloval, a dobrodiní prokazoval v skrytosti, viděl to Hospodin, a sčeti slzy ubožáků, jež jsi láskou stíral, a proto přimíš odplatu, již ti Pán v nebesích připravil, abys se na věky s Kristem radoval. Čehož mu z celé duše přeje a od Boha žádá

J. Sv.

Z Hořic, dne 22. února 1878-

(Slavnost Janderova. Křest Israelity. Štědrovečerní dárky školní mládeži. Requiem za pap. Pia IX.)

Již dávno jsem ničeho nepsal; — za to teď něco aspoň v dopise mém bude a budoucně se polepším. — Nejprve třeba zmíniti se o slavnosti Janderově. Dr. Jos. Ladislav Jandera, přes půl století professor matematiky, rektor a děkan na vysokých školách Pražských, byl rodák Hořický. Poněvadž Hořice žádného jiného znamenitého muže nemají a za posledních let všude po vlastech pomníky se zřizovaly znamenitým rodákům, anebo aspoň desky pamětné se zazdívaly na jejich rodný dům: tedy pomýšleno na takovou věc i v Hořicích, jak známo, slavností milovných, již dávno. Slavnost odbyvána v neděli, 16. září min. r. V čelo postavili se akademikové Hořičtí; předním zvolili si Dr. Eugena Levita, za řečníka požádán Dr. Jos. Durdík, rovněž rodák Hořický a quasi nástupce Janderův na vysokých školách. Thema řeči jeho bylo: Učte se; nebo musíme my Čechové něco uměti, máme-li ve světě něco býti. Byla tištná. Zmiňujeme se v Blahověstu o té věci proto, že, ač slavnost v neděli odbyvána byla a shon lidu veliký, a že, ač Jandera kněz byl a k tomu řeholník (ze Strahova): přece na programmu žádné služby Boží zaznamenány nebyly. Tak nynější studující! Také známka času. Vůkolní duchovní tím se uráželi. Konečně, když k té nedůslednosti poukázáno, přece služby Boží slavné odbyvány jsou, ale ráno v 8 hod., při nichž účastenství valné nebylo; nebylyť ohlášeny. Desku zhotovili bratři Jiříčkové — zdarma. — Pomýšleno, z výtěžku a dobrovolných příspěvků založiti fundaci pro Hořické studenty, ale mimo 2 zl. r. m., jež vel. p. Josef Klein z Cerekvice, bývalý žák zvěcného, zaslal, nic se nesešlo, kteréžto dva zlaté v Hořické záložně na úrok uloženy jsou. Kdy bude moci z úroku toho kapitálu student ve studiích vydržován býti? — Jandera mnohé zásluhy o Hořice si získal, o nichž jindy; mimo jiné zanechal jistinu 5000 zl.

k. m. s tím úmyslem, aby nejstarší učitel v místě psal *kroniku* (vedl, pokračoval) města Hořic; za odměnu má úrok té nadace (250 zl. ročně); nyní jí požívá pan učitel Josef Horák. —

Již mnoho let tomu, že nevstoupil v Hořicích žádný Israelita do katolické církve, ač jich jest as 500, až lonského roku na podzim; a sice známá osobnost, Adolf Putzker. Jeho bratří (dva) dali se rovněž pokřtiti a zaujímají znamenitá postavení — tuším ve Vídni. O věci té se zmiňujeme proto, že někteří z přátel jeho ničeho neměli proti křtu, ovšem pak proti jeho oženění-se s *chudou* katoličkou. Křtu může prý použito býti za prostředek k osobnímu prospěchu a dalšímu štěstí, ale chudou vdovu a děti kdo bude prý živiti? Tak dovedli již mnozí u nás křtu sv. použití k osobnímu prospěchu a dalšímu štěstí. — To však neplatí u onoho Israelity, který neustal, jsa katolíkem, i dále poctivě se živiti. Slavnost byla veliká (v neděli) a účastenství lidu přehojné. — I lonského roku sbíráno na chudé děti k štědrému večeru. Kdežto Hořice město jsou poměrně chudé: sebráno přece celkem 367 zl. r. m., z čehož přemnohé děti dle potřeby ošaceny jsou. Na nynější zlé časy značná summa! Mimo to darovali dobrodincové ze záložny 50 zl. na zakoupení školních potřeb chudým. Se zvláštní horlivostí věci se ujímal p. ředitel Alois Valenta; i jeho choť postavila pěkný stromek dětkám. Slavnost byla dojemná. Bůh budiž všem dobrodincům a dárcům hojným odplátimelem! — Návštěva škol u nás je hojná; což zásluhou jest hlavně p. barona Malovce, c. k. okr. hejtmana kralohradeckého, kterýž svědomitě k tomu dohlíží, aby rodiče dětí pilně do školy posílali. Dne 18. t. m. měli jsme slavné služby Boží (z rozkazu nejdůst. ordinariatu) na poděkování Pánu Bohu, že před 25 lety téhož dne Jeho Veličenstvo našeho nejmilostivějšího císaře a krále od vražedné ruky zachrániti ráčil. Ve středu pak 20. t. m. v 10 hodin slavné requiem za sv. Otce a hned na to druhou mši sv. za šťastnou volbu nové hlavy církve. Veškerý úřady účastnily se obojích služeb Božích v plném počtu; a zvláště ve středu byl chrám Páně nábožným lidem plný. A nyní Bohu díky, již zase máme hlavu církve. Ať žije Leo XIII! B. H.

Z Moravy v únoru 1878.

(Žádost o bezplatné intence.)

Prosba naše týkající se Velehradu byla sice v čís. 35. „Blah.“ min. r. uveřejněna, že však povšimnutí valně nedošla, žádáme,

aby ještě jednou a sice mezi dopisy vřaděna byla: Roku 1885 oslavena býti má 1000letá památka *úmrtí sv. Methoda* zvelebou posvátného *Velehradu*. S Velehradu za dob dávných rozšiřována byla víra a odtud opět rozšiřována býti má; odtud povždy staráno býti má, ať oltář Boží nikdy neuhasne v našich zbožných vlastech, ať se k báni nebes jasné vznáší oběť z chrámů křesťanských, ať se všechna čeleď Cyrilla a Methoda u Petrovy skály sjednotí. Třeba na lečjaké prostředky pomýšleti, kteréž napomáhají úmysl tento provésti. K témuž účelu odsluhují mnozí kněží mešní intence, stipendia však udanému účelu věnují. I prosíme každého důst. kněze, čtenáře těchto listů, aby pod adresou: „pan Antonín Stojan, kooperator v Příboře na Moravě“ laskavě udati ráčil, možno-li mu a kolik intencí měsíčně, aneb čtvrtročně, aneb půlročně, aneb ročně ve prospěch Velehradu persolvovati. Intence patřičného času dodány budou. Dobro věci nad všechnu pochybnost Bohu milé dodalo nám srdce i odvahu tuto prosbu přednésti. Všeho dobrého na Pánu Bohu, Máteři Boží, ku jejíž cti a chvále kostel Velehradský zasvěcen jest, na sv. Cyrilla a Methodu prosí s úctou povinovanou oddaní: J. Vykydal, děkan a farář Velehradský. P. Pl. Mathon, O. s. B., jednatel „Maticе Velehradské.“ P. Antonín Stojan, kooperator v Příboře na Moravě. Na posvátném Velehradě, v Brně a v Příboře v prosinci 1877.

KRONIKA.

Z Prahy. (Úřední výnos.) Důstojnému duchovenstvu arcidiecése Pražské. Dobrotivý Bůh vyslyšel prosby naše a dal osiřelé církvi sv. opět viditelnou hlavu; již včera dne 20. února zvolen jest za papeže nejdůstojnější kardinál *Joachim Pecci*, kterýž, nastupuje na stoliči sv. Petra, jmeno **Lva XIII.** přijal. Oznamující radostnou tuto událost, vybízíme důstojné duchovenstvo arcidiecése, aby volbu tuto příští neděli lidu ohlásilo a hned na to po zpívané mši sv., před níž půl hodiny všemi zvony vyzváněno budiž, slavné „Te Deum“ konalo. Děkujmež při „Te Deum“ vroucně Bohu, že nám v tak krátké době nového nejvyššího pastýře udělil a prosmež z celého srdce, aby hojnost Svě milosti na něho vylil a jemu dlouhého a požehnaného panování dopřál. Knížecí arcibiskupská konsistoř. V Praze, dne 21. února 1878. *Albertus de Küffer*, Vicarius generalis.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup Bedřich kníže Schwarzenberg jmeno-

ván byl od J. Svatosti Lva XIII. zástupcem komořího (*Pro-Camerlengo*). Kardinálem-komoří (Camerlengo), který po čas uprázdňení papežské stolice nejvyšší úřad církevní zastává, byl naposled kardinál Pecci až do svého zvolení za papeže.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 28. února u Anglických panen, od 1—5. března u sv. Kajetána.

Z Vídně odebeře se v první polovici měsíce dubna deputace katolických spolků do Říma, pozdravit nového papeže Lva XIII. Kdoby se připojit chtěl, má to písemně ohlásiti pod adressou: Ant. hrabě Pergen, předseda arcibratrstva sv. Michaela v kanceláři katol. spolků ve Vídni (Wien, Stadt, Reichsrathsstrasse Nr. 3.).

Z Chorvátska. V *Záhřebě* zemřel dne 21. t. m. světitel biskup Jan *Kralj*, probošt metrop. kapitoly.

Z Německa. (Protestantský hlas o Piu IX.) „*Berliner Tagblatt*“ napsal po smrti sv. Otce místo úvodního článku tato pro katolíky pozoruhodná a památná slova: Osmadesáti a pětiletý Pius ztratil světské panství, zanechal však nástupci svému desateronásobnou moc duchovní; dědictví sv. Petra bylo skráceno, však katolíci mohou ztráty této oželeť. Zajatý stařec ve Vatikáně, před kterým Viktoru Emanuelovi trásti se bylo, měl mnohem většího vlivu a mnohem větší moci nežli kterýkoliv papež před ním. Neslýchaným a úžasným způsobem probudil věřící ze spánku a z vlažnosti, povzněl ve všech zemích život katolický; věřící, jak u nás v Německu viděti lze, rádi pro zajatého starce trpěli ano pokládali si to za čest a nevšední zásluhu, trpěli pro hlavu své církve. Idea zosobňuje se v papežství, touto ideou ovládal Pius katolické národy, není zbraně tak ostré, která by jí zničit mohla. Kdo bude nástupcem Pia IX.? Rozepisovalo se v novinách, jak jednotlivé mocnosti veškerého vlivu svého použijí, aby nový papež moderním ideám byl přístupným, chyba lávky, papež sice umřel, ale papežství žije dále se svými tolikrát osvědčenými ideami. Římský papež, ačkoliv o statky své oloupen, má a bude míti nesmírný vliv na své věřící a moc jeho vyrovná se, — možná že i daleko předčí nad moc jednotlivých vládařů evropských. Pius IX. zemřel jako světec, život jeho byl bezúhonný, on žil též jako světec. Uznají-li vlády, když jak nyní již patrno ani nejmenšího vlivu na volbu nemají, také nástupce jeho za právomocného papeže? Záhadná otázka, jejížto rozluštění může býti krvavé. (Uznají, odpovídáme protestantskému listu,

o uznání německé vlády, na které se v *Berliner Tagblattu* naráží, katolíci němečtí se svým časem postarají).

Z Říma. Exequie za zvěčnělého sv. Otce trvaly v Sixtinské kapli po tři dni, účastnili se jich všichni kardinálové, vyslanci katolických mocností a šlechticové římsí. Lidu obecnému nemohl přístup býti dovolen pro malou místnost, mimo to konány exequie u sv. Petra, při nichž účastenství věřících bylo přehledné. Samy listy katolickému náboženství nepřátelské vydávají pravdě svědectví, že při pohřbu papeže Pia IX. bylo mnohem více lidu v Římě nežli při pohřbu krále Viktora Emanuele. V Sixtinské kapli byl katafalk velmi nádherný, nad ním popelnice s tiarou. Nápis na katafalku byly čtyři, na straně k oltáři: „Beneficentia, ingenio, moderatione, omnium ad sui admirationem irrexit“. (Svou dobročinností, svým duchem a svou mírností všeobecné podivení vzbudil.) Na straně pravé: „Mariam Dominam nostram immaculatam rom. pont. magisterium inerrans decrevit.“ (Neomylný učitelský úřad neposkvrněné Početí Marie, Paní naší, prohlásil.) Na straně levé: „Optimi principis nomen et famam est meritus“. (Zasloužil si i jmeno i pověst převýborného knížete.) Na straně čtvrté: „Petri annos in romana Sede annis suis superavit“. (Na apoštolské Stoliici svými lety nad leta sv. Petra předčil.) První slavné requie sloužil kardinál Di Pietro, na čtyřech stranách katafalku stáli kardinálové: Schwarzenberg, Guidi, Bilio a Sacconi. Po zádušních službách Božích odebrali se kardinálové do konsistorního sálu, kde přijímali vyslance, kteří jmenem jednotlivých vlád žal a soustrast vyslovili nad úmrtím sv. Otce. Všechny vlády byly zastoupeny, i turecký sultán zachoval tuto úctu k nejvyšší hlavě katolického světa, jen císař německý Vilém, který sám nad hrobem stoje také nad katolickým lidem panuje a car ruský nebyli vyslanci svými zastoupeni. — Dne 16. února sloužil exequie kardinál Sacconi; kardinálové Pecci, Panebianco a de Luca udělili absoluci. Dne 17. února uzavřel nejdůstojnější náš p. kardinál Schwarzenberg slavnými requiem v Sixtinské kapli smuteční služby Boží za Pia IX. Závět jest vlastní rukou zesnulého sv. Otce sepsána a datována z r. 1875. Co se týče pohřbu, poukazují k němu v závěti následující slova: „Mé tělo ať se pochová v basilice sv. Vavřince mimo hradby a sice pod kamenem něhož oblouku, na kterém znamení věhlasného mučenika Božího posud se nalézá. Náhrobek má býti prostičký, náklad a útraty

s ním spojené nesmí převyšovati čtyři sta skudů (800 zlatých). I nápis si určil jednoduchý: „Ossa et cineres Pii p. IX. summ. pont. Vixit annos in pontificatu annos Orate pro eo. (Kosti a popel papeže Pia IX. nejvyššího kněze. Byl star roků . . . papežem byl roků . . . Modlete se za něho“. Na náhrobku nemá býti papežský štít, nýbrž umrlčí hlava. Svým příbuzným zanechal toliko 60.000 franků (asi 20.000 zlatých), domy které ze svých peněz pro chudé vystavěl v Trastevere, odkázal chudině římské. — Konklave zřízeno v křídle Vatikanského paláce, které se nazývá Borgia. Nikdy ještě k volbě nového papeže tolik kardinálů nezavítalo jako tentokráte; jestiž jich 61. Konklave započalo v pondělí dne 18. února večer, z rozkazu kardinála vikáře byla ve všech chrámech římských vystavena nejsv. Svátost oltární, aby dobrotivý Hospodin své sv. církvi hodného nástupce sv. Petra v těchto zlých časech dáti ráčil. Lid katolický modlil se na ten úmysl po celém světě, jako se modlili bratří křesťané (jichž zástup byl okolo sto a dvacíti) při volbě nového apoštola: „Ty Pane, kterýž znáš srdce všech, ukaž, kteréhojsi vyvolil, aby přijal místo posluhování a apoštolství“.

— Po zvolení svém za papeže udělil Leo XIII. první požehnání ve velechrámě sv.-Petrském, kdež bylo asi 20.000 lidí, kteří nábožně poklekli a pak „evviva, at žije“ novému papeži provolávali. Zatím čekalo na náměstí sv.-Petrském ještě jednou tolik lidí, avšak marně, sv. Otec z chrámu ven nevyšel, na balkonu zevnějším se neukázal.

Z Jerusálema. V měsíci září min. r. byla udělována svátost svěcení kněžstva v patriarchálním chrámu Jerusalemském čtyřem Arabům. Jeden z novosvětců pochází z Nazareta, rodina jeho byla dříve pravoslavná, teprv rodiče novosvětcovi přihlásili se k církvi katolické. Matka při svěcení svého syna radostí počala v kostele provolávati, což nemalou výtržnost působilo, kterou však milerádi mateřské lásce odpustili — Beduinové, synové Ismaelovi, o kterém bible praví, „tenť bude člověk litý: ruce jeho proti všem, a ruce všech proti němu“, podobají se v nepokojnosti a bojovnosti své neskrocenému praotci. V Zajordání žijí se loupeží a krádeží, nařízení tureckých pašů málo si všimajíce; běda osamotnělému chodci, kterýž do rukou jejich upadne. Když rusko-turecká válka nastala, bylo cařihradské vládě veškeré posádky ze sv. země na bojiště poslati, kmenové beduinští počali krutý boj

domácí. Obyvatelé kraje Hebronského proti obyvatelům kraje Gazského se vyřtili, jižní kmenové zajordánští severním kmenům válku vypověděli, krev na posvěcené zemi prolévajíce. Jako Samson spálil Filištinským obilí, tak si zapalují i Beduinové ze msty obilí nastojaté; válkou a požáry se potraviny velice zdrazily. Židé, kteří všude jen zisku si hledí a těžiti chtějí, skupili téměř veškeré obilí, aby pak sami cenu stanoviti mohli. Paša Napolský (Naplus-Sichem) však lstí učinil přítrž řádění. Pozval nepokojné Beduiny do svého města pod záminkou, že jich upotřebí proti Beduinům na jezeře genezaretském, sliboval jim, že veškerý skot Beduinů genezaretských se jim dostane v lup. Lišák je takto chytil do pasti; když se Beduinové v táboře již chystali k výpravě, učinil jim paša hostinu, při které se šaikové čili náčelníci opili i se svými vojny. Paša dal 25 šaiků svázati, mezi jimi i pověstného Diaba. Aby je pokořil, uložil jim asi po dva měsíce zametatí ulice Sichemské. Konečně je paša dopravil jako rukojmě, že svěřený a podržžený jim lid pokojně se chovati bude, do pevnosti Akre. Starý zbůjník Diab, jenž tolik poutníků oloupil, sám nyní oloupen o statek i o svobodu úpí v žalářích St. Jean d'Akerských. Oko jeho divoce sice hoří hněvem a mstou, však jest málomocným proti pašovi, na jehožto jedině pokynutí stat býti může.

Judsko, za starých časů země výborná a bohatá, mlékem a medem tekoucí, jest nyní krajina chudičká, špatnou správou a hospodařením tureckých pašů na mizinu přivedená. Zajordání jmenovitě krajiny starých Ammonitův a Moabitův jsou lesnaté a proto úrodnější, že země v letě, majíc s důstatek vláhy tak nevypráhne. V Saltu a Keraku (Ramoht-Gilead biblické) jsou kat. misionáři; v Saltu obnáší počet katolíků asi tisíc duší, zřídili si kapli a vystavěli i školu. Lze se nadíti, že símě ponese hojného ovoce, ačkoliv misionářům s četnými obtížemi v nesnadném díle obrácení Mohamedanů ku víře křesťanské bojujati jest. Rozličné výtky se činí proti náboženství katolickému od Moslemínů; poukazují k nesjednocenosti a k ruské nesnášlivosti, kterou lze každého dne v Jerusalemě spatřiti, zehrají že křesťané nezachovávají čtyřicetidenní půst tak svědomitě, jako Mohamedané svůj třicetidenní ramadan. Upřítí se nedá, že v tom ohledu mají pravdu, neb zdrželivost a půst i u křesťanů palestinských, schismatických i katolíků, přísně se nedodržuje. Arab po celý postní den od slunce východu až do slunce západu, nepožívá ni

nejmenšího, ani kapky vody si nepopřeje. by uhasil trapnou žížeň. Pocestný přichází ku prameni, zastaví se a přemýšlí, má-li přikázání postní přestoupiti a poněkud se občerstviti. Příležitost láká, ale Arab opouští spěšně pramen, přináší Allah Kerimovi (dobrotivému) velkou oběť a těší se na okamžik, kde s čistým svědomím bude moci sáhnouti k nádobě vodou naplněné. I tabáku se zdržují Moslemínové ve svat. měsíci ramadanu. — Zdali v míru rusko-tureckém i na dědictví křesťanů pamatováno bude, nelze stanoviti. Bylo by si ovšem přáti, aby nespravedlivému hospodaření tureckých pašů učiněna byla přítrž, by loupeživí Beduinové, kteří každého poutníka ohrožují a o peníze okrádají, dále do Arabie zatlačeni byli. Ruskému círu činilo by to čest, kdyby se prokázal i ku katolíkům spravedlivým, náboženství katolickému nejen v Polsku volného rozvoje popřál, nýbrž i svých podřízených v Jerusalemě napomenul, aby ku katolíkům byli snášelivými a takto křesťanství v Orientu prospívali a nebyli na úkor.

Literární oznamovatel.

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Redaktor: Dr. Klement Borový, c. kr. řádný prof. církev. práva a fundamentální theologie na universitě Pražské, rada církevního soudu Pražského, č. kons. rada v aridieci Pražské a diecési Bosenské a Srjemské. Ročníku XIX. (1878) č. 1. Obsah: Po padesáti letech. O praeternaturním stavu prvního člověka. O tak řečených blouznivcích náboženských v Čechách za císaře Josefa II. V Kronice: Církevní život ve Valašsku. Jednota sv. dětství Ježíšova v Rakousku. Katolická družstva studujících. Akademie křesťanská. Seznam údů Dědictví sv. Prokopa. Pius IX. V literárním oznamovateli ohlášeno a posouzeno 14 spisů, mezi nimi i Blahověst z min. roku. Na posl. str. nalézá se opět „hlídka časopisů.“ Na celý ročník osmisvazkový předplácí se s pošt. zásilkou 3 zl. 50 kr. v k. arcib. knihtiskárně v Praze. Svazek 2. vyjde dne 6. dubna.

— „*Škola a život*.“ Časopis paedagogický. S přílohou „*Štěpnice*.“ Ročník XXIV. Redaktor: Josef Melichar, professor c. k. českého ústavu ku vzdělání učitelek v Praze. Sešit 1. Obsah: O telefonu (Fr. Hromádko). O vzniku a šíření zvuku (A. J. Votruba). O citech (J. Lepař). Jak mapovému měřítku učiti (A. Tille). O pudech lidských (Eug. Kadeřávek). O poměrech člověka k nerostectvu (J. Klika). Náporné vyučování v područí metody Voglovy (J. Wenig). O Hunech (Fr. Makovec). Návěští

Literatura a umění. — Štěpnice: Školní píseň o našem císaři pánu. Modřinka. Slepy Pavel a syn jeho Petřík. Ptáčekové v zimě. Z výšin nebeských. Píseň českých dívek. První objevení Ameriky. Vzácné koření. Potrestaná pýcha. Předplácí se celoročně po poště 4 zl. 20 kr. v k. arcib. knihtiskárně. Sešit 2. vyjde dne 30. března.

— „*Světozor*“ přinesl v čís. 6—8. tato pěkná vyobrazení: Josef Kajetan Tyl. (Kreslil Josef Scheiwl.) General Alfonso Della Marmora. Hrad zvířetický. (Dle fotografie kreslil Fr. Chalupa.) Pohřeb generála Alfonsa Della Marmora ve Florencii. Ruské dělostřelectvo na pochodu Balkanem etropolským. Politá úloha. (Kreslil Balt. Kutina.) — Milan Djakov Miličević. Julia Mařáka: Čtvero ročních počasí: IV. Zima. Papež Pius IX. Římský Pantheon. Vévoda Sergej Leuchtenberský a hr. Seremetěv v předvečer smrti vévodovy. Starobylá studně na malém náměstí staroměstském. Hrad Blansko na Moravě. (Kreslil Edv. Herold.) — François Raspail. Alfons XII., král španělský, a Maria de las Mercedes, jeho choť. Dobytí Pírotu srbským vojskem dne 28. prosince 1877. Svatba krále španělského Alfonse XII. s princeznou Marií de las Mercedes. Úmrtní dům Tylův v Plzni. Cařihrad a jeho okolí (mapa.) Tolikéž vyniká čast slovesná.

— „*Františka Pravdy Sebrané povídky* pro lid. Dílu III. sešit 3. (celkem seš. 20.) Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober.

— „*Včelařské listy*.“ Časopis včelařského spolku pro Čechy v Praze. Vychází jednou za měsíc. Roční příspěvek 1 zl. 50 kr. přijímá se v spol. místnostech na ostrově Kampa č. 513, kdež se i redakce a expedice nalézá. Ročníku II. číslo 1. obsahuje: Naším přátelům. Čím máme podněcovati? Jak lze docílit čistý vosk. Daleká doprava vlašských včelstev. Výroční zpráva za r. 1877. Schůze německých rakouských včelařů v Praze r. 1879. Nedůslednost včelařská. Zprávy spolkové.

— „*Besedy mládeže*.“ Sešit 145.: „*Několik povídek* pro českoslovanskou mládež.“ Sepsal J. V. Š. S obrázkem. Str. 95. — Seš. 146.: „*Z dob slávy řecké*.“ Dějepisné obrázky, jež mládeži sestavil Ant. Kosina, učitel měšťanské školy pro dívky v Mladé Boleslavi. Stran 98; po 28 kr. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „*Hry mládeže*.“ Sestavil Adolf Potůček, učitel. Sešit šestý. Se 40 litografovanými tabulkami. Cena 64 kr. — Týmž nákladem vydávaného časopisu: „*Český včelař*“ vyšlo číslo 3. na měsíc březen.

— „*Háj*.“ Časopis pro lesníky, myslivce a přátele přírody. Vychází v měsíčních sešitech v Pardubicích. Předplácí se na „*Háj*“ s přílo-

hou „Domácnost“ a „Lověnou“ 5 zlat. ročně. Redakce nalezá se v Krucemburku pr. Žďírec. Dne 15. února vyšlo číslo 2. roč. VII. s tímto obsahem: O lesním stelivu. O vrbách. Lesy říše turecké (pokrač.). Ze spolků. Pěstování dřevin a lesů vůbec. Zkoušky. Přiloženo číslo 1.: „Lověny“, listu poučného a zábavného pro myslivce a přátele přírody.

— II. *Zpráva pohádkové komise.* Od 6. listop. r. 1877 do 15. února 1878 obdržela komise příspěvky od pí., sleč. a mnohých pánů. Následkem velikého materialu, který se hlavně pro novou sbírku sešel, musela komise vynechatí dětský věk i písně duchovní a vydány budou pouze vánoční koledy. Ku konci t. m. odevzdá se sbírka do tisku a její vyjití oznámí se pak novinami. Těšíce se z tak neobyčejné činnosti pp. sběratelů dovolujeme si požádati je, aby i dále s rovnou ochotou písně světské, kostelní a pohřební, pohádky a pověsti, říkadla a hry, přísloví a pořekadla, pověry a obyčeje v celém roce sbírali si neobtěžovali, obzvláště pak zřetel mějž každý k právním obyčejům a nápěvům. K právním obyčejům se požaduje ovšem již znalost venkovského života, avšak otázky v tištěném „Navedení“ obsažené, jakož i rada komise v každém ohledu usnadní velice nejtěšší tuto partii a proto vybízíme hlavně přátele své v Lužicích, Slezku, Slovensku a na Moravě, kdež se dosud téměř nikdo sbíráním právních obyčejů nezabývá, aby i to-muto předmětu pozornost svou věnovali. Co se nápěvů týká, scházejí se nám, ač o ně často žádáme, předce jen velice pořádku a proto máme k příznivcům zpěvu tuto upřímnou žádost: 1. Kdokoliv jen může, ať napíše, aneb napsati si dá nápevy k písním, které již dříve zaslal, nechť jsou již v našich sešitkách tištěny, čili nic. V případě, žeby sběratel opisu své sbírky neměl, zapůjčí se mu z archivu komise. 2. Stává se však nezřídka, že sběratel i při nejlepší vůli nápevu buď nezná, aneb nikoho nalézti nemůže, kdo by mu ho napsal a proto, aby se mezera tím povstalá vyplnila, nezbyvá cesty jiné, než aby vůbec každý, byť ani sběratelem nebyl, napsal nápevy ke všem písním komisí vydaným, které jsou mu známy. Na požádání jsme ochotni sděliti, ku kterým písním nápevy již máme a v Praze bydlícím příznivcům zpěvu dle přání i písně v archivu chované na krátko zapůjčíme, aby dle možnosti nápevy k nim napsali. Ku konci zmiňujeme se ještě o tom, že si bude komise navzájem vyměňovati se zemědělskou radou pro království České hospodářská přísloví a pořekadla, čímž se i tento zanedbaný obor bude zvelečovati. — Z pohádkové komise, odboru lit. a řeč. spolku Slavie. V Praze, dne 15. února 1878.

— „*Heilige Salbe auf das Haupt des Hohenpriesters.*“ Kirchliche Gebete, die sich auf den Papst beziehen. Übersetzt und erklärt von Edmund Langer. Prag 1878. Selbstverlag. Cyrillo-Method'sche Buchdruckerei. S. 22. Ceua 4 kr., 100 za 3 zl. 20 kr.

— „*Christliche Akademie*“ v čís. 3. ze dne 23. února t. r. horlí proti zpěvu pašijí od laiků v řeči lidu při mši sv. v neděli květnou a v následující úterý a středu, jakož i pak při obřadech velkého pátku.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jakub Švehla, býv. farář v Roztokách, na odpoč. v Kránicku (diec. Budějovické), dne 16. února (nar. tamtéž 3. května 1830, vysv. 3. srpna 1856);
- p. Jiří Pecher, farář v Českém Wiesenthalu, dne 16. února (nar. 13. ledna 1818, vysv. 1. srpna 1841).

Ustanoveni jsou:

- p. Josef Buchar, kapl. za administr. ve Lstiboři;
- p. Josef Nosek, kapl. za admin. v Č. Wiesenthalu.

Upřázdňená místa:

- Lstiboř, fara patron. p. Jana kníž. Liechtensteina, od 13. února.
- Zakšov (Sachsengrün), fara patron. hrab. z Zedwitzu, od 13. února.
- Český Wiesenthal, fara patron. J. císa. král. Veličenstva, od 20. února.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Petr Schmidt, senior diec. Budějovické, jubil. kněz, čestný kanovník, b. notář, majitel zlat. zásluž. kříže s koranou, os. děkan na odpoč. v Chvalšínách, dne 18. února (nar. v Prachaticích 22. července 1791, vysv. 13. dubna 1814);
- p. Jakub Wimmer, katecheta a prof. při c. k. něm. gymnasiu v Budějovicích, dne 17. února (nar. v Kaplici 24. července 1845, vysv. 14. července 1872).

Vp. J. T. v R.: Příspěvek 3 zl. p. far. Ehla na pomník † Tom. Nováka odevzdali jsme vd. p. prof. Borovému, jenž o to péči vede.

Pp. básníky naše žádáme, aby zasílající nám básně své neobtěžovali sobě napsati každou o sobě na zvláštní kus papíra.

Číslo 5. „Blah.“ s vyobrazením sv. Otce Pia IX. posud se prodává v expedici těchto listů.

Seznam knih

vydaných nákladem

kněhupectví B. Stýbla, v Praze, č. 786—II.

Každá zakázka vyřídí dí se rychle. — Při větším objednání poskytují sračky. — Zakázky na ukázkou neb do běžného účtu (na úvěr) obstarají se s největší ochotou.

- Alacoque M. Uctění nejsv. Srdce Pána Ježíše —5
Augustina sv. Vyznání kněh trináctero. Z latinského přeložil P. Jan Herčík. —60
Bdítež! Antikrist tu! Zbraň pro ovečky víry proti vlkům nevěry —10
Blahoslavená Anežka Česká, Panna, dcera krále Přemysla Otakara I. Život její a pobožnost k jejímu uctění. (Se schválením nejduš. kníž. arc. ordinariátu) S ocelorytinou —6
Desolda Jan Fr. Svatý Alois, vzor a ochrance křesťanské mládeže vůbec, studující pak zvlášť. Modlitební kniha pro mládež katolickou. —40
— Sv. Františka Saleského Bohumila, čili; Navedení k zbožnému životu 1.—
— Jeho Eminenci kardinála Wisemana Fabiola, čili církev v katakombách. Znovu na česko přeložil J. N. F. Desolda 1.—
— Uctění velebné Svátosti oltářní. Rozjímání a modlitby k navštívení a přijímání velebné Svátosti oltářní. Díle sv. Alfonse Liguorského —40
Dremí J. A. Divutvůrkyně devatenáctého století sv. Panna a mučienka Filumena. Podle vláského Dona Francesko di Lucia. Připojena devítidenní pobožnost, modlitby ranní, večerní, ke mši svaté, k zpovědi, k přijímání atd. Páté opravené a rozmožněné vydání. (S 2 ocelorytinami.) 1.—
Ehrenberger. Kázání na všechny neděle a svátky celého roku a řeči příležitostné. 3 díly 3.92
Fischer Engelbert. Svaté birmování. Pro školu i dům. S povolením duchovní vrchnosti —12
Goffine-a, Leonarda, kněze řádu Premonstrátského, Postilla, to jest; Výklady na všechny nedělní i sváteční i svatopostní epistoly a evangelia celého roku církevního. Znovu na český jazyk vyložil Jan Fr. Desolda. Schválením nejduštojnější kníž. arc. konsistoře pražské I. a II. díl. 4.—
Janků Frant. Kdo jest Ježíš Kristus? Řeči konferenční, které v sv. témdní 1874 k studující mládeži česk. real. gym. malostr. v Praze činil —40
Janura Václav. O čtveru věcí posledních. Kázání postní —50
Jirsík Jan V. Kázání na všechny neděle a svátky celého roku a řeči postní. 3 díly 3.—
— Kázání sváteční a postní —50
— Ppoulní dogmatika. Kniha, ve kteréžto učení víry sv. katolické církve prostonárodně vyloženo. Čtvrté rozmožněné vydání 2.—
Kancionálek pro katolické křesťany. Písne adventní a vánoční (koledy), pak písne k novému roku, k Pánu Ježíši, k Panně Marii atd. Třetí, rozmožněné vydání —20
Kempenského T. Zlatá knížka o následování Krista, znovu na jazyk český vyložil Jan Fr. Desolda —60
Königsdorferova nedělní a sváteční kázání, přeložená do naší milé mateřské řeči české. Vydal P. Jan Šavel, děkan 2.32
Krbec J. Pobožnost křížové cesty, složená k veřejnému užívání na nově zřízené křížové cestě na Petříně nad Prahou —20
Lukáš Fr. B. Sedmero kázání postních s připojeným kázáním na slavný hod velikonoční —40
Macan Jakub R. Výbor příkladů na veškeré učení katolického náboženství (Druhé vyd.) —80
Manuale ministri Dei Infirmos ac Moribundos visitantis. (Editio tertia, emendatior) —32
Mužik Ant. Kazatelé slovanští. Vedením Václava Štulce, probosta kol. kapitoly Vyšehradské, s pomocí několika bratří duchov. vydáno. I. díl 6.— II. díl 5.—
Mauritio P. Svatá křížová cesta Pána našeho Ježíše Krista, hojně Jerusalemskými odpustky obdařená. Vzdělal P. Pavel Josef Pelikovský —10
Ministrance pro mládež —3
Němeček Josef. Rukověť odpoledních pobožností křesťansko-katolických 1.—
Váz. se zlatou ořízkou v chagrenu 2.—
v černé kůži 1.80
— Květnice mariánská čili: Májová pobožnost k domácí a veřejné potřebě. Vsemi obecnými pobožnostmi a písněmi opatřená —70
— Příležitostné řeči a modlitby k výkonům svatobrádním —50
Novák T. Svatý Jan Nepomucký. Příspěvky k vědeckému životopisu —30
Pech Frant. Ecce homo, ejhle člověk. Kázání postní —50
— Zpěvy a modlitby pro žákovstvo středních škol. (S notami.) 1.—
Podstránský Josef B. Výklad křesťansko-katolického náboženství, stvrzen slovy písma svat. a výroky svatých Otcův, s připojením mnohých průpovědí, přísloví, podoběnství a příkladů. Díl I. a II. rozebrány.
Díl III. O lásce křesťanské, ježto se dokazuje zachováváním příkázání Božích a církevních 3.20
Díl IV. 1. O křesťanské spravedlnosti: Varuj se zlého 1.50
Díl IV. 2. O křesťanské spravedlnosti: Čiň dobré 2.60
Polanecký V. Výklad sv. obrádů a modliteb na křížové dny —12
— Sestero řeči o nejsvětější Svátosti. S povolením nejduš. kn. arc. konsistoře Pražské —40
Sbírka písní aneb: Kancionálek ku prospěchu školní mládeže. Čtrnácté rozmožněné vydání. (Obsahuje 206 písní.) —16
Sláma Fr. Sedmero postních kázání —64
Slomšek Ant. Sedmero bolestí Marie Panny. Postní řeči —48
Škoda J. K. Ježíš Kristus, vzor dokonalosti, v sedmeru postních řeči k následování představen. Druhé vyd. —50
Šmat Fr. Parabole o marnotratném synu. Čtrnáctero rozjímání —68
— Posledních sedm slov Páně na kříži. Rozjímání postní —50
Šrůtek Josef. Svatopostní řeči a epistoly i evangelia se stručným vysvětlením a rozjímáním. Ku potřebě veřejné i soukromé —80
Tolman Lib. Příklady ctností ze života Svatých co látka vyučovací ku paní nápožděnému ve školách národních —24
Veselý Jan. Navedení ku křesťanské slušnosti. Dívám českým —28
Weis Barab. Radostný věnec Mariánský, neb Růžence ke cti sedmera radosti nejblahoslavenější Panny a nebes Královny Marie. Třetí vyd. —20
Zuman Leop. Kázání postní. Sedm cest Krista Pána. Odpor proti Kristu, příčiny mravní pokazenosti —60
— Ježíš Kristus jest Syn Boží a Vykupitel náš. Sedmero postních kázání —50

Tiskem kníž. arcib. kněhtiskárny za Rohlíčka a Sieverse v Praze,

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedit:
v kněkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostává čísla
reklamujte nej-
dříve v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupect:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přisl. XIV. 25.)

Neděle II. v postě.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia)

„I zastkvěla se tvář jeho jako slunce.“
(Mt. 17, 2.)

Proměnění Páně, jak líčí je dnešní evan-
gelium, pokládá se za událost předivnou
a zázračnou. Avšak kdo ví, že Kristus Pán
Bohem a člověkem byl v jedné nerozdílné
osobě, ten nemůže se tomu diviti, že božská
jeho důstojnost též jednou lidskou jeho přiro-
zenost pronikla a ji odleskem svým osla-
vila; vždyť pak též v zevnějšku pouhému
člověka obrazil se nitro jeho, tak že tvář a
hlavně oko jest jako zrcadlem, v němž duše
jeho se zjevuje. Tomu naopak sluší se divi-
ti, že Kristus, v němž, jak dí apoštol, pl-
nost božství přebývala podstatně, co obyčej-
ný a málomocný syn lidský ukázal se mezi
lidmi ostatními a zcela po lidsku si počínal
mezi nimi. On tomu tak chtěl; jeho neob-
mezená láska k nám, jeho poslušnost k ne-
beskému Otci byla daleko vyvýšena nad
obyčejný běh přirozenosti, tak že zakrýval
božskou velebnost svou pokorným zjevem
podoby služebníka, a že toliko jednou, aby
utvrdil víru učeníků svých, dopustil, že na
hoře Tábořské paprskové nedostupného jeho
božského světla pronikli jeho člověčenství a
je oslavili. V životě jeho byl div zjevem
jako každodenním a to, co jinak přirozené
a nutné jest, kromobyčejným.

Tak tomu chtěla jeho láska, tak toho
třeba bylo lidem, kteří by byli nesnesli usta-
vičného pohledu na božskou jeho velebnost
a slávu. Jinak se to má při nás; tu platí
toliko zákonové přirození, a proto jeví se
v zevnějšku, co u vnitř se děje; proto obrá-
žeti se bude v obličejí také buď radost nebo
zármutek, moudrost nebo pošetilost, ctnost

nebo nepravost, a jestliže nevědomost a
hřích zevnějšek člověka hyzdí a odporným
činí, jest to moudrost a cnost, kteráž mu
opravdové krásy a oslavy dodává. Toto přiro-
zené oslavení člověka budiž předmětem
našeho dnešního uvážení.

Oslavení Páně událo se dle svatého
čtení na hoře. Dole pod horou byl touž
dobou ubohý člověk jeden nevýslovně soužen
a trápen od ducha a temnosti. Ukaz to zaji-
stě bedlivého povšimnutí hodný. Na vrchu,
na jasných výšinách zjevuje se sláva Boží,
kdežto v temném údolí zuří moc věčné pro-
pasti; na vrchu září oslavení, v dolině straší
zohavení. A tak se to má i s životem. Po-
kud člověk zůstává dole a nepamětliv svého
vznešeného cíle prohání se v nížinách pře-
vráceného světa, nedojde slavného proměně-
ní, nýbrž padne tu za kořist černým mocno-
stem nevědomosti a nepravosti, které jej i
o přirozenou krásu oloupí a jemu v tváři
známku spustlosti a ohavnosti vypálí. A na-
opak jen ten, kdo úsilovnou snahou po ce-
stě drsnaté vzhůru kráčí ku světlým výším
vědomosti a ctnosti, hodným se stane blahé
vnitřní proměny, která i zevnějšek jeho mi-
le ušlechťí a oslaví. A to platí nejen o jed-
notlivých lidech, nýbrž i o celých národech.
Vzpomeňte si na to, co jste o nevzdělaných
národech staré i nové doby buď slyšeli ne-
bo četli, a rcete sami, zdaž nejeví se surová
a tupá mysl jejich též v celém jejich ze-
vnějšku, v jejich řeči, v jejich oděvu, v je-
jich tváři a pohybech těla, a zdaž tou mě-
rou, jak vzdělanost a mravnost mezi nimi se
šíří a utvrzuje, též zevní zjev a způsob ži-
vota jejich příznivějším se neproказuje?
Anebo pozorujte jednotlivého člověka, na
př. dítě, které nemájc dobré matky, jest
zanedbané a zpustlé; zdaž neprozrazuje celý

zevnějšek jeho, v jak bídném stavu nalézá se duše jeho a který jest tím žalostnější, čím většími schopnostmi jest jinak obdařeno? Ale když dítě to dostane se mezi dobré lidi, kteří je laskavě přijmou, ošetřují, vychovávají a cvičí, jak tu zponenáhla mění se i jeho zevnějšek a ono den ode dne stává se příjemnějším a milejším! Čím bolestnější bylo naň patřit v jeho zpustlosti, tím rozkošnějším jest pohled v jeho výraznou tvář po jeho proměnění.

Kdykoliv hledím k Vám, jj. m., s místa tohoto, vždycky mi připadá, jakobych nacházel se v rozkošné štěpnici. Ano vy podobáte se v přítomném věku svém vzácným štěpům v rozsáhlé zahradě vlasti a církve, jimž se všech stran bedlivá péče se věnuje. Vyť vyvolení jste mezi miliony jiných jinochův, o vás starají se učitelové a pěstounové s pilí všemožnou, vám ochotně sdělují vědomosti a zkušenosti své, nešetří poučování, napomínání a povzbuzování a propůjčují se vám všelikou duchovní i hmotnou pomocí, aby vyvedli vás z nížin všedního života k oněm výšinám, kde světlo poznání a ctnosti, kde důkladné vzdělání rozumu a srdce člověka žádoucne proměňuje a oslavuje. Než však pravé oslavení pochází jen z nitra. Tehdáž, když Kristus Pán proměnil se na hoře Tábor, objevili se tam zároveň Mojžíš a Eliáš; první byl prostředníkem zákona Božího, druhý pak věstitelem Božích zaslíbení, a mezi nimi uprostřed stál ten, skrze něhož zákon Boží a jeho sliby došly vyplnění. I oba tito svědkové zjevení Božího došli proměnění, Mojžíš tehdáž, když jsa na hoře Sinai mluvil s Hospodinem, a Eliáš, když opouštěje zemi nesen jest k nebesům. A tak jest to podnes. pravda a její ochotné přijetí, jest to svatý zákon Boží a jeho věrné plnění, co člověka proměňuje a jemu onoho oslavení dodává, kteréž i v jeho zevnějšku se odráží. Praví se, že krása a sličnost tělesná jest listem doporučovacím, jež příroda člověku dává na cestu; a vězte, jj. m., že to jen tenkrát pravdou jest, když i duše jeho, kteráž původu Božího jest, láskou ku pravdě a ctnosti tvář jeho oslavuje. Hrubost a nevědlost, hrdost a pošetilá marnivost, bezbožnost a nemravnost hyzdí tak patrně i sám jeho zevnějšek, že ani sebe větší sličnost to zakrýti nemůže; kdežto naopak pokora a skromnost, čistota a nevinnost, pilnost a zbožnost každou tvář milou činí i příjemnou.

Před nedávnem obdržel každý z vás vysvědčení o svém chování, pilnosti a pokroku. Jelikož vysvědčení pro žáka velikou má dů-

ležitost nejen nyní, nýbrž i po letech, není divu, že každý si upřímně přeje, aby jeho vysvědčení bylo dobré. Avšak mimo toto svědectví psané má každý žák vysvědčení, do něhož každý dle libosti může nahlédnouti, které napsáno jest písmem zřetelným v jeho oku, v jeho tváři, v jeho řečích a rozmluvách, v jeho činění a opouštění, slovem v celém jeho zevnějšku. Věz to, j. m., že učitel tvůj vidí to ve tváři tvé, zdaž jsi úkol sobě uložený vykonal čili zanedbal, zdaž jsi se náležitě doma připravil aneb nepřipravil; on poznává v očích tvých každou i sebe menší lež, znamenám často i věci takové, o nichž máš za to, že tajemstvím zůstaly přede všemi lidmi. A jako věci zlé, tak i činy dobré zůstávají po sobě památku. Dřív neb později, avšak jednou jistě, zaslouženého dojde uznání i tvá pilnost a zbožnost tvá mravnost a šlechetnost, a k nemalé cti před lidmi tobě poslouží. — Pohledem na slávu proměněného Pána unešený apoštol Petr zvolal: Pane, dobře jest nám zde býti. Tato slova platí v jistém smyslu též o tom, jehož život ustavičná snaha po pravdě a ctnosti povznáší. Býti mu na blízku a obcovati s ním, přeje si každý, kdož zná cenu ducha šlechetného. A tak věnuje i každý svou náklonnost hodnému, pilnému a zbožnému jinochu. On radostí jest svých dobrodinců, pýchou svých příbuzných, útěchou svých rodičů; a kdyby tu stál i docela osamělý a žádného neměl, kdožby se radoval z jeho prospěchu a uznával jeho zásluhu, jest přec jedno oko tam nad hvězdami, jemuž nic dobrého neujde; jest posud živ ten, jenž soudí spravedlivě, a tudíž časem svým i o něm řekne: Tot syn můj milý v němž mi se dobře zalíbilo. Amen.

† Dr. Jan Marek,
kanovník Kralohradecký.

Náměstku Páně — vítej nám!

(D. 20. února 1878.)

„Habemus papam“ — tak na Vatikáně z tisíců hrdel přeradostně znělo, až blahým srdce pocitem se chvělo, a každý jásal, kolena svá skláně.
„Habemus papam“ — tako církvi šírou do dálí zvěst se blahostná ozývá, že církví není již býť vdovou šírou — a díkem Pánu nitro se rozplývá.

Jak dávno tomu, skličena co nyla nad rakví drahou u hlubokém žalu, a zřela bázní citův u návalu do temné dálí, jenž se před ní kryla!

A vzdechy její k blankytu se nesly,
a prosby vroucí k nebes trůnu spěly,
vše duše věrné před Pánem v prach klesly;
by smiloval se, z hloubi zaúpěly.

A hojné slzy přetrpkého bolu
na lících truchlých dosud nensechly,
ni lkáním rtové ještě neoddechli,
již s bolem radost zas se mísí spolu.
„Zas máme otce“ — radostně vše jásá
a blesku letem vůkol jde zvěst rychlá,
ji zvonů zvuk, ji jásot lidu hlásá,
a nádra naposledy bolem vzdychla.

Již rádcův jeden sboru ze svatého
tam na pavlan, by zprávu podal, kráčí,
a kroku chvat, že radost nese, značí,
„Zas otce máme“ — otce přemilého.
Jest *Leo* jméno mu, by (slavné předky
jak v žití měl, kdež byli skutků vzorem)
těž, hledě dncha jejich na výsledky,
jak *lev* se utkal se vši zlobou sporem.

Ó slavná o Tobě již zvěst se šíří —
a plesá vešken kruh a obor země!
hle, s úctou vzhlíží k tobě lidské plémě,
a nebe se zemí se opět míří.
Přeslavné jméno, významné, jsi zvolil;
lvem budiž mocným všemu církve světu,
za nějž Syn Boží sám krev drahou prolil,
buď církvi jeho k slávě, ku rozkvětu:

Bys, jak Tvůj předchůdce byl počal slavný,
Těž u šlépějích jeho kráčel dále,
cil na zřetelí svatý maje stále,
jak káže vznešený ten úrad, dávný;
by velebná choť Páně krásná, čistá,
jak na skále nezvratně, pevně stála,
a k slávě Otce, Duchu, Synu Krista
zas v nové záři převelebně vzplála!

A proto vítej nám, náměstku Boží,
jde ti vstříc církev, Tebe s úctou zdraví,
na milliony duší Tebe slaví,
bez počtu přání k nohám se ti složí.
Ó dej Ti sílu Pán, by v těžké správě
posešlé nechablo to rámě Tvoje,
by blud porážel k pravdy Boží slávě
Tě siltež *Lásky Věčné* hojné zdroje!

Již vediž nás to věrné stádce Páně,
my věrně za tebou, hle, všickni jdeme,
od víry, věz, že svatě neuhneme,
až dojdeme s Tebou tam, ku věčné bráně.
Až stane však čas v rychlotokém proudu
a orloj náš až dojde cíle svého,

až státi budem na věčném tam soudu —
kež vejdem s Tebou ráje do věčného! —
B. Hakl.

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

Podává *František Elkert.*

V srdci země české, na březích Vltavy
stříbropěnné povstalo dle věštby Libušiny
„město veliké, jež slávou hvězd se dotýká.“
Jako věkovitá Róma a pyšná Byzancie sedm
pahorků pokrývaly, tak i Praha postupem
věků rozložila se v údolích, na svazích a te-
menech sedmi hor a pahrbků a korunovala
je chrámy křesťanskými: horu zámeckou chrá-
mem sv. Víta, Sion, Karlov a vrch Slovan-
ský stánky Marianskými, Vyšehrad a Zderaz
chrámy sv. Petra i Pavla a Větrník chrámem
sv. Apolináře. Na pahorcích těch strměly
věže se znamením spásy a k nim družilo se
v údolích chrámů a věží jiných množství ve-
liké, tak že Praha městem stověžatým slula
a byla. Byl čas, kdy město povltavské „slá-
vou hvězd se dotýkalo“ a slynilo v střední
a severní Evropě tak jako Řím na jihu a
čarokrásná Byzancie na východě, ano Praha
nazývána byla pro množství a nádheru svých
chrámů „Římem severu,“ nazvána jest „zla-
tou“:

Ze dřeva jest vzbudována ponejprv za dávnos-
tí věkosti

Mát Praha, an Libuši věstkou jí vznik byl dán.
Zaskvěla pak mramorem se vzácným, vztýčila
vzhůru

V oblaka svých věží týmě i štítý domův.
Ze dřeva více není ani nesluje více kamennou
Stavši se tvým trůnem králi Rudolfe zlatou!

Petr Kapella s těmito latinskými verši
o celá dvě století se opozdil. Ovšem skvěla
se Praha za Rudolfa II. bohatstvím, sbírka-
mi uměleckými i množstvím cizích pánů dlí-
cích u dvora císařského, jazyk český dospěl
vrchole vybroušenosti a národ celý těšil se
blahobytu hmotnému, ale to vše bylo již jen
pozlátkem. Praha byla zevnitř zlatou, uvnitř
ale sopečnatou. Lid byl lžireformací nábo-
ženskou porušen, duše, která jej druhdy oži-
vala, síla, která páže jeho ozbrojovala, tmel,
jenž jej spojoval v jediný nerozborný celek
— toho všeho již nebylo více. Zlatou byla
Praha, dokud v ní byl ctěn jeden Pán, do-
kud byly tu jedna víra, jeden křest a to
bylo ve věku XIII. obzvláště ale XIV.
za Karla IV. Tenkrátě leskly se na východní
a západní straně královského hradu na Hrad-

čanech na dvou baštách olověné, bohatě pozlacené báně daleko do kraje a ty byly znakem toho zlata, kterým Praha nejvíce se honosila, bylať to upřímná zbožnost lidu přýšticí se z živé katolické víry. Jakmile toto zlato se ztratilo, přestala býti Praha zlatou, nebo náboženské bludy a bouře dovedly sice lid náš napjati až k obrovskému hrdinství, ale jen na čas, lid český jako Samson poválil sloupy svých nepřátel a pohřbil je v ssutinách, avšak sklesl sám pod zříceninami a byl by málem již zahynul. Husitství a protestantství dovedly jen bourati, páliť, vražditi, díla předků trhati a do ciziny odvlékati, ale stavěti a tvořiti nedovedly. Proto nebyla Praha za Rudolfa II. více zlatou, ovšem ale byla jí za Karla IV. Zlatou byla mnohostí a nádherou svých chrámů. Karel IV. díval se z oken svého „rajského dvora“ na Hradčanech na věže devětaadvadesáti chrámů a kaplí, tolik jich bylo za něho v Praze! Z nich bylo 44 farních, 5 kolegiálních kanovnických a 25 klášterních. Mezi 100.000 obyvatelů, kteří v městech Pražských tehdy žili, bylo okrouhlým počtem 1200 duchovních — jaký to čilý a mnohotvárný život náboženský proudil v městě! Velká města jsou velikými hřbitovy, Praha je hřbitovem i kolébkou národa našeho. Kolik pokolení se tu již vystřídalo! Jedno pokolení odchází, druhé se objevuje — tak na požatém poli nové osení vzrůstá. Ze všech těch zástupů, kteří žili v Praze od tisíciletí, vynikají mezi korunovanými hlavami září nehynoucí ozdobena dvě jména — Václava svatého a Karla IV. Podivno! Syn poslední Přemyslovny byl pokřtěn na jméno Václava sv. a svět, jakoby nám ho nebyl přál, uvykl si jmenovati jej cizím jménem Karel a otec jeho odvezl jej ve věku dětském daleko do ciziny. Neměl býti náš ani jménem ani vychováním. A přec byl náš, miloval naši Prahu, naši vlast, náš národ, tak že podnes otcem vlasti ho zoveme. Budeme letos slaviti pětistiletou památku smrti jeho. Památku jeho hlásají posud četní svědkové živí, jsou to zejména chrámové, které on sám vzdělal aneb které zde již nalezl. Jsou ale také svědkové slávy jeho jiní a ti jsou němí, poněvadž jsou mrtví. Zahynuli. Jsou to chrámové, kteří za Karla IV. stáli a nyní buď zrušení, odsvěcení jsou aneb zcela zanikli. Napočítali jsme celkem šedesát pět kostelů a kaplí, které tehdy v Praze byly a nyní již nejsou, tak že z doby Karlovy v Praze již jen 34 kostelů zbývá namnoze zcela přestavěných.

Chodíme v Praze po hřbitovech, náměstí a ulice rozestírají se nad hroby, paláce a do-

my nad základy zrušených chrámů. Padly, jako Jerusálém padl, tak že „ni místo neznámo,“ kde stávaly některé z nich. Zaniklý chrám je jako sen, který prchl, jako duch, jehož šepot slyšíme, nevidouce toho, jenž šepotá. Odsvěcený chrám je jako umrlec, z něhož duše odlétla, dutýma čima zírá na nás a vypravuje tajemné pověsti ze dnů starodávných, kdy pod klenbou odsvěceného chrámu shromažďovali se zástupové, kdy klenba ta duněla jejich chorály, kdy obět nejsvětější tam konána, chléb slova Božího tam se lámal a proudy slzí pokání se ronily. Nejedno ze zrušených a zaniklých chrámů Pražských došel jména po celém národě, ba ten a onen pověsti světové nabyt. Jestliže tedy Písmo dí, že „blahoslavení jsou mrtví, kteří v Pánu umírají,“ slušno, abychom v blahoslavené paměti měli chrámy mrtvé. Každý katolický chrám je jako živý apoštol, chrám pobořený, zrušený podobá se apoštolu zavražděnému. Věnujme tedy usmrceným kazatelům těm památku, zasluhují jí! Popisují se zříceniny starých hradů a vykopaniny z pohanských hrobů, hledají se v nich stopy a pomníky pokolení dávno zemřelých, aby na jich základě utvořil se jasný obraz o životě předků našich. Čeho se dozvíme z historie odsvěcených a zaniklých chrámů? Nabudeme jasného pojmu o zbožnosti našich předků, o jich obětavosti pro čest a slávu Boží pro naši lhostejnou dobu téměř neuvěřitelné. Seznáme mnohé stránky života rodinného, společenského a politického otců našich, spatříme v dějinách nejednoho chrámu historii celého národa jako v malém obrázku. Věk víry kostely ty vystavěl a nadal, věk náboženských bludů zpustošil, konečně věk lžiosvěty je zrušila. Většina jich zmizela docela, posud jich stojí i s těmi, které později povstaly, v Praze dvaadvacet. Z těch 4 jsou proměněny v modlitebnice protestantské, jeden je kostelem ruským a z ostatních 17 jsou v 7 rozličná skladiště, ve 4 obydli, v jednom školní posluchárna, v jednom hostinec, v jednom dílna, v jednom je sklad a s části kravin (!), dvě kaple jsou prázdné a neužívá se jich k ničemu. Články následujícími veškerá látka týkající se zrušených a zaniklých kostelů Pražských ovšem se nevyčerpá, účel a rozměr tohoto listu tomu nedovolují, nad to nejsou posud veškeré prameny historické snadno přístupny. Některé zrušené kostely popsal křížovník Jan Nep. Zimmermann, ač nekriticky, jelikož co do starší doby mnoho Hájkovy věřil, roztroušené zprávy o jiných obsahují zejména Libri Erectionum, jichž po-

sud dva díly vydal Dr. Borový pak Libri Confirmationum vydané od Tingla a Emlera, hojně látky nalézá se v „Základech místopisu Pražského“ a v „Dějepis města Prahy“ (až posud tři díly) od prof. Tomka, v Hammer-schmidově „Prodromus gloriae Prag.“ v spi-pech Schallera, Schottkyho, Glückseliga a j., jakož na svém místě udáno bude.

1. *Farní kostel sv. Benedikta s komendou Německého řádu, později Premonstrátská kolej u sv. Norberta na Starém městě.*

Čím před válkami husitskými země obzvláště se honosila, totiž nádhernými chrámy, četnými kláštery a špitály, vůbec bohatstvím a skvělostí ústavů církevních, to z velké části původ svůj počátkem věku XIII. vzalo. Bylat to doba památná. Na stolici apoštolské vládl veliký papež Innocenc III. (1198—1216) a v Čechách slavný Přemysl Otakar I. (1197—1230), za něhož vlast naše důstojenstvím dědičného království obdařena jest. V církvi i v zemi České sběhlo se několik událostí památných po věky. V Lateránu slavil se r. 1215 obecný sněm církevní, rok na to založen jest sv. Dominikem proti vzímajícímu se sektářství na západě řád kazatelský, kdežto řehole sv. Františka již od r. 1208 blahodárně v církvi působila. Snahou biskupa Pražského provedeno jest roku 1204 v Římě svatořečení rodáka našeho, bohumilého opata Prokopa a rok potom spatřila světlo světa blahoslavená Přemyslovna Anežka. Co tehdáž v křesťanské Evropě dalo se velikého a slavného, hlaholilo i do země České a ujavši se zde brzo domácnělo. A tak i války křížácké, ty neobyčejné, nehynoucí poesii nadechnuté projevy křesťanského středověkého romantismu nalezly v Čechách ohlasu. Od té doby, co na východě první velikou válkou křížáckou (r. 1099.) Jerusálém dobyt a zvláštní křesťanské království v něm založeno bylo, putovali i z Čech a Moravy hojně zástupové do Palestiny téměř každoročně.¹⁾ Když pak po pádu města Edessy, svatého města Jerusálema přední záštitu, sv. Bernard, opat Klaravalský nadšenými slovy povzbuzoval k novému tažení proti nevěřícím Mohamedánům, tu i v Čechách biskup Pražský Zdik slovy ohnivými vybízel k bohumilému boji tomu a sám Vladislav II., tehdy ještě pouhý vévoda ozdobil se křížem a shromáždil kolem sebe pánův a lidu českého počet veliký. Tito čeští křížáci přidavše se r. 1147 k vojákům německým Kunráta III. táhli na východ,

ovšem marně, nebo výprava tato došla konce přemutného a Vladislav II. Jerusálema ani neuzřev vrátil se, avšak lid český vystoupiv z úzkého oboru záležitostí svých domácích mocně dojat byl světodéjnými udalostmi na východě a jako tam společně s jinými národy křesťanskými strádal a za vznešenou myšlenku obětí nesl, tak i život jeho náboženský, literární i národní později hluboce pocítil následky velikých válek křížáckých a odtud pošlo, že rytířští řádové postupně v Čechách se ujali a velice vzomhli. Tak se dostali k nám i bratři neboli rytíři řádu a domu Německého („fratres hospitalis S. Mariae domus Teutonicorum in Jerusalem“) založeného již r. 1190. Lid nazval je křížovníky Pruskými, poněvadž v Prusku hlavní své sídlo měli byvše tam r. 1226 od Polského knížete Kunráta Mazovského povoláni²⁾. První sídlo jejich bylo u kostela sv. Petra na Poříčí, v osadě, kde již od doby krále Vratislava (1061—1092) bydleli Němci zvláštními výsadami obdařeni. Poněvadž osadníci ti měli právo podací u svého farního kostela, jež sami i založili³⁾, byl bezpochyby Německý řád jimi samými sem k sv. Petru povolán a sice již před r. 1215⁴⁾, nebo v tomto roku koupili řeholníci od kláštera Teplského a od Johannitů ves Hradsko, k níž, jak souditi lze, náleželo celé území od sv. Petra až k úpatí Vítkova (Žižkova). Štědrostí krále Přemysla Otakara I. nabyla komenda u sv. Petra v krátké době znamenitých statků a privilegií a pokud známo, byl r. 1222 mistrem řádu u sv. Petra Heřman⁵⁾. Než v německé osadě na Poříčí nebylo řeholníkům téměř pobytu dlouhého. Královna Konstancia, kterou Přemysl Otakar I. pojal za pudiv choť svou Adélu míšeňskou, těžce nesla poměr svůj ku králi a pocíťujíc z toho žalost velikou hledala úlevu v náboženství⁶⁾ a i po smrti Otakarově snažila se utišiti bol svůj skutky bohubíými. I usmyslila sobě, že založí u sv. Petra klášter panen Cisterciánek a proto koupila r. 1233 od křížovníků německých dům jejich s dvorem a vším hospodářstvím k němu příslušným⁷⁾. Po byvše na Poříčí ne celých dvacet let odstě-

²⁾ Týž II. I. 1. 24. ³⁾ Tomkův Dějepis Prahy I. 67. 4.) Týž I. 157. ⁵⁾ Pal. I. II. 365. ⁶⁾ Glückseligovo vydání Zimmermannovy „Geschichte der aufgehobenen Klöster etc.“ 49. ⁷⁾ Královna změnivši brzo úmysl svůj založila jeptiškám téměř klášter v Tišnově na Moravě a ustanovila kostel sv. Petra pro nový špitál toho času založený od dcery její blahosl. Anežky. (Palacký I. 2, 370).

¹⁾ Palackého Dějiny I. II. 37.

hovali se němečtí rytíři do podhradí Pražského a sice do té části jeho, která bývalému sídlu jejich nejbližší byla a tam založili sobě komendu novou a zbudovali kostel sv. Benedikta, který ihned farním se stal, pročez u něho i hřbitov založen. Když pak brzo na to (r. 1235) král Václav I. obehnal podhradí Pražské, jež odtud „staré či větší město Pražské“ slulo, pevnou zdí, přiléhaly budovy komendy sv. Benedikta přímo ku zdi městské a brána vedoucí na Poříčí (na konci nynější ulice kralodvorské k sv. Josefskému náměstí) nazvána branou sv. Benedikta⁸⁾. Celé prostranství ku komendě patřící obklopeno nad to zvláštní zdí a rozkládalo se na místě, které nyní ohrazeno jest rybím trhem, ulicí sv. Benediktskou, Kralodvorskou a ústavem šlechticů⁹⁾. Když tato čtvrt později oživovati počala, odprodal klášter něco půdy, na níž domy měšťanské povstaly, z nichž komendě roční plat se odváděl. Králové čeští jsouce štědrými dobrodinci ústavů církevních obdarili domy duchovní obzvláštními privilejiemi, zejména vyňali je z práva městského a osvobodili ode všech městských berní, což však vedlo záhy ku sporům s měšťany, kteří všemožně se snažili, aby privileje ty se zrušily. Podobný spor vedl se i mezi komendou u sv. Benedikta a měšťany staroměstskými, ukončen jest však r. 1306 obapolným narovnáním v ten způsob, že řád ač svou svobodou jist byl, pro zachování dobré vůle s obcí uvolil se platiti k městu ročně pět hriven stříbra tak, aby za to všech jiných berní prost byl¹⁰⁾. Roku 1322 byli bratři križovníci svědky smutného výstupu, bylť k nim do žaláře uvržen šlechtný probošt Vyšehradský a kancléř královský Jan, nevlastní bratr královny Elišky. Muž ten podporoval, seč byl, vlastenecké snahy výborné sestry své, která snažila se o to, aby lehkomyslného, mrhavého a toulavého chotě svého, Jana Lucemburského na lepší cestu uvedla, jmenovitě k tomu jej přiměla, aby rozmrhané korunní statky opět navrátil, avšak nenávistníci, kteří z marnotratnictví králova těžili, osočili šlechtného probošta Jana ze zrády a lehkověrný král uvěřiv jim dal jej dne 21. července náhle zajati, všech důstojenství zbaviti a k sobě přivésti. Probošt Jan při neslýchaném jednání tom nevěděl ani co mluvíti a když mu král brozil smrtí, ano kázal zvoliti si té chvíle ještě způsob smrti, kterým by utracen býti měl, tu k radě oše-

metných pánů raději přiznal se k domnělé vině a žádal o milost, byl pak po mnohém týrání uvržen do žaláře u sv. Benedikta, odkud však druhého dne prchl do Bavor, kam za ním po měsíci i usouzená královna Eliška odešla¹¹⁾. Za krále Václava IV. byla (před r. 1409) založena v kostele sv. Benedikta kaple kancléřem královským Hankem¹²⁾ a vedle kostela přistavena byla kaple s oltářem sv. Anežky i sv. Petra a Pavla, kterýžto oltář r. 1395 na beneficium povýšen jest, k němuž Vavřinec řečený Cejsmajster presentoval kněze Pelhřima z Navsadic, diecesána Olomúckého¹³⁾. Právo presentační k farni sv. Benedikta měl velmistr Německého řádu a plebámem býval komendátor Pražský. V době Karla IV. jmenují se u sv. Benedikta plebáni Konrád (1361—1364), po resignaci jeho Vyšemír, pak Otto, Lukáš a později Křišťan¹⁴⁾. Roku 1411 jmenuje se plebán Mika (Mikuláš),¹⁵⁾ který patrně klonil se ku straně Husově, nebo když kardinál Odo de Colonna vyhlásil na Jana Husi kletbu pro nestání, že týž v ustanovené lhůtě nedostavil se k papežskému soudu do Bononie, tu řečený plebán u sv. Benedikta Mika odepřel kletbu tu ve svém kostele prohlásiti, ačkoliv i arcibiskup Zbyněk Zajíc nařídil, aby se to ve všech kostelích Pražských stalo¹⁶⁾. Když ale novotářství náboženské v Praze povážlivých rozměrů nabývalo, tu r. 1418 zařídil farář od sv. Michala na Starém městě, mistr Křišťan z Prachatic proti novotářům hlučné processí, kterým dne 7. dubna projevití se měla účta k říšským „svátostem“ toho dne do Prahy z Karšteina přiváženým a kněží i osadníci fary sv. Benedikta účastnili se průvodu toho¹⁷⁾. Roku následujícího (1419) rozhodl vrtkavý král Václav IV. v únoru, aby v kostele sv. Benedikta kněží husitští (vedlé řeholníků) sloužili mše, rozdávali svátost oltářní pod obojí způsobou¹⁸⁾ a tak se týž chrám záhy stal husitským. Za rok již (1420) byla komenda u sv. Benedikta od Husitů zničena a kostel stal se filiálkou chrámu Týn-

⁸⁾ Tomek I. 215. ⁹⁾ Týž II. 152. ¹⁰⁾ Týž I. 285.

¹¹⁾ Tom. I. 519. Pal. II. I. 2. 448. ¹²⁾ Tom. II. 153. ¹³⁾ Libri quinti ed. Tingl 1393.—1399. str. 243. ¹⁴⁾ Liber I. Confirm. I. 146; pars II. 43., 111. Erection. II. 208. ¹⁵⁾ Snad je to týž Mikuláš, jenž r. 1362. jmenem provinciála presentován byl od Pražského komendátora Konráda na faru v Polné Conf. I. 184. ¹⁶⁾ Tomek III. 491. ¹⁷⁾ Týž III. 626. ¹⁸⁾ Mimo to ještě u sv. Ambrože a Matky Boží Sněžné. Tom. III. 622. 623.

ského¹⁹⁾, byl utrakvistickým a nikdy více nedostali se k němu vypuzení kněží řádu Německého.

Rád ten vyhynul v Čechách během válek husitských a následků jejich docela. V století XIII. a XIV. měl však u nás znamenité statky, tak že utvořil zvláštní „českomoravskou provincii“ (ač na Moravě kommend žádných neměl).

Rád ten dal vlastně podnět ku křižácké výpravě, kterou r. 1254 Přemysl Otakar II. proti pohanským Prusům podnikl. Povolán byv r. 1226 do Pruska, aby kmeny litevské v Prusích, Kursku a Livonsku, kteří posud učení kříže odpírali, ku křesťanství přivedl, opanoval rád Německý v krátké době Pomesanii, Pogesanii, Varmii a Natangy, ale při útoku na Sambii utrpěl r. 1253 velikou porážku a octl se v citelném nebezpečí.²⁰⁾ Aby rytířům pomohl, vyzval papež Innocenc IV. krále Českého, by táhl jim ku pomoci a tutéž žádost opakoval po smrti Innocence Alexandr IV. r. 1255, poslav k Otokarovi zvláštního legáta, minoritu Bartoloměje.²¹⁾ Otokar vyplnil přání to a podnikl velkolepé ono tažení do Pruska, které jemu nehynoucí slávu získalo. Jinak ovšem nelze upříti, že Otokar, podporuje křižovníky německé a zakládaje jim k obraně proti kmenům litevským město Královec stal se mimoděk prvním zakladatelem potomního protestantského Pruska.²²⁾

Skvělý výsledek výpravy Otokarovy byl zajisté nemalou příčinou, že rád Německý v Čechách veliké vážnosti došel, bylot to v době, kdy rytířstvo vůbec dosáhlo vrchole svého. V století XIV. měl rád ten ve vlasti naší devět kommend, při nichž fary a z pravidla i špitály se nacházely. Byly to komendy 1. v Praze, 2. v Chomútově od r. 1281²³⁾, ku kteréžto komendě hrad Blatná náležel, 3. v Hradci Král. komenda a špitál u sv. Jakuba a Alžběty v předměstí Pražském, 4. v Dobručicích u Tupadel, komenda souvislá již r. 1233 s řeholními statky u Humpolce, 5. na Řepíně před r. 1278, 6. v Beškovicích u Ploškovic od r. 1233, 7. v Ném Brodě od r. 1270. Zde bylo r. 1422 od Husitů více kněží řeholních upáleno; 8. v Jindř. Hradci, kde ještě r. 1460 byli; 9. v Plzni, kde r.

1224 vystavěli velkolepý chrám sv. Bartoloměje a komendu, k níž patřil od r. 1322 špitál u sv. Máří Magdaleny v předměstí. Poněvadž Plzeň útokům Husitů odolala, udržel se tam rád až do XVI. století a držel poráde chrám sv. Bartoloměje. Znameníť gotický dům jejich s krásným portálem, památnou arkýřovou kaplí, chodbou a starožitnými štíty stál na rohu velkého náměstí a ulice říšské a byl teprvé za naší paměti v letech šedesátých k nenahraditelné škodě města zbořen. Poslední titulární komtur a spolu infulovaný děkan Plzeňský z řádu Německého byl Matouš Švihovský (1530—1546), po jehožto smrti přešel patronát při chrámu sv. Bartoloměje na obec městskou.²⁴⁾

Mimo tyto komendy měl rád ještě jiné patronátní fary (při některých i špitály), jako v Bílině, Miletíně, Ústí, Kolíně, Čáslavi, Polné, Přibislavicích, Světech, Blatné a Klášterci.²⁵⁾ Za času svého rozkvětu měl rád v Čechách až 200 členů a nejslavnějšími údy provincie české byli, 1223 Jindřich Čech (Henricus Bohemus), 1250 Slavko z Rizmburka a Oseka, 1254 Boreš z Rizmburka, od r. 1212—1240 opat Cisterciáků v Oseku, založeném od předků jeho, později biskup Pomesánský, 1290 Heřman ze Šonenburku, komtur Chebský²⁶⁾, r. 1297 Heřman, krále Václava zpovědník a později biskup Chlumský v Prusku, 1325 Jan z Rožmberka (syn Závise a ovdovělé královny Kunhuty), velký komtur, 1328 Heřman z Prahy, později biskup Ermlandský, 1387 Jan Marienwerder, kanovník u Věch Svatých v Praze a Jindřich z Lokte, druhdy vyslanec Karla IV., pak biskup v Ermlandě.

Provinciálové řádu v Čechách jmenují se Rudolf z Homburku (1354—1368), Ludko (Ludolf) z Essen (1368—1371), Albrecht z Dubé (1372—1377), Vlk z Cullenharta (1379) a Jan z Milheimu (1382—1393), který snad byl příbuzným Hanuše Milheima, zakladatele kaple Betlemské.²⁷⁾

Král Václav IV. dotkl se některých statků řádu patřících a vyjednávání, která velmistr Jindřich z Plavna (Plauen) r. 1412 s ním začal, vedla k úpadku řehole v Če-

¹⁹⁾ Hammerschmid in Prodomo 143.—145. ²⁰⁾ Palacký II. I. 1. 24. ²¹⁾ Dr. Borového Dějiny arcid. Pražské 112. ²²⁾ A přece nemohou jemu ani historikové velebiti nynější Prusko přijíti na jméno! ²³⁾ Město Chomútov rád záhy poněmčil, tak že již v století XIII. zniklo o městě tom pořekadlo posud známé.

²⁴⁾ Dr. Legis Glückselig Chronik von Böhmen. I. str. 25.—27. ²⁵⁾ Presentace na některé z far těch podávají Libri Confirmationum, komturové uvádějí se v „Libri erectionum“ (vydal dr. Borový) II. 208. ²⁶⁾ Cheb patřil tehdy k diecési Řezenské, komenda tamní zřízena jest od císaře Bedřicha II. u kostela sv. Mikuláše r. 1258. ²⁷⁾ Confirm. I. 2, 7. 43. 111., Erection. II. 208., Tomek III. 425., Chronik v. B. I. 27.

chách. Císař Sigmund řádu si nevšímal a tak podlehl rytíři němečtí v bouřích husitských, již r. 1420 prodali některé statky a vystěhovali se do Prus, Durynk, Hes a Franků a ti, kdož v Čechách zůstali, zakusili téhož smutného konce, jako druzí řeholníci katoličtí. Poslední zemský komtur český, Albrecht z Dubé sídlil na Kostomlatech, nemoha však hradu toho proti Husitům obhájit, vydal jej r. 1430.

Řád Německý zanechal si ve svých dějinách smutné paměti pro nás, katolické Slované. Úkolem jeho v severních končinách bylo, aby šířil mezi národy posud pohanskými víru a osvětu křesťanskou, avšak dějiny stvrzují, že rytíři němečtí více své panství a jazyk německý než víru Kristovu rozšiřovali a to násilně a namnoze ukrutně. Severní Slované a Litvané, mezi nimiž působiti měli, nemohou si ovšem do řádu toho stěžovati, ti umkli navždy! Co ani Jindřich Lev Brunšvický, ani Albrecht Medvěd Braniborský pověstným svým neapoštolským šířením křesťanství nedoslovanili, to odslovanili němečtí křižáci.²⁸⁾ Polský kníže Kunrát z ochoty přátelské jim přepustil v dědičnou zemi část svého území Chelminského a oni za to stali se brzo pravým bičem sousedních zemí polských a litvských.

Pod pláštěm víry šířili mečem a zradou svou moc a němečtí. Sídla jejich Toruň, Chlum, Marienwerder, Elbink, najmé pak nádherný Marienburk majíce býti posvátnými Siony evangelia Kristova staly se pevnostmi, z nichž zbytkům severních Slovanů a Litvanů záhuba hrozila. Daleko odchylii se němečtí titi rytíři od svých obětavých předchůdců z dob válek proti púlměsici!²⁹⁾ Tisícům a tisícům Litvanů a Slovanů uloupili nejprve mateřský jazyk a odrodilým potomkům jejich uloupili v století šestnáctém i víru katolickou, kdy nehodný velmistr řádu Albrecht z Brandenburku r. 1525 zradiv Církve katolickou i řeholi svou odpadl ku protestantství a oženiv se prohlásil území řádu za světské dědičné knížectví a tím základ položil k nynějšímu Prusku, úhlavnímu trýzniteli Církve katolické

²⁸⁾ Palacký II. 1, 1. 24. ²⁹⁾ Křižáci přepadli beze vší příčiny obchodní město Kdaňsko a vyloupili je, i sousední Kašuby neustále plenili. Proto žaloval na ně r. 1317. Polský král Lokýtek u papeže Jana XXIII. a ten jim rozkázal, aby zabrané kraje navrátili, oni však neposlechli, ač klatbou jim hrozeno, tak že Lokýtek o nich pravil „Nedbají o čest lidskou ani o bázeň Boží.“ (Golebiowski „Historie Polský“ Lokietek (1306.—33.)

i Slovanů. Pruští křižáci zavraždili severní Slované a Litvány nejprve podle národnosti a pak podle víry — smutná to minulost!³⁰⁾

Fara u sv. Benedikta v Praze zanikla navždy a kostel, jsa až do r. 1635 filiálkou chrámu Týnského sdílel s ním v době dvoustoletých převratů náboženských tytéž osudy. Když pak bitvou bělohorskou dlouhověkým svárům o víru ve vlasti naší konec učiněn byl a opětovný pokus nepokojných odstěpenců r. 1631, aby za pomoci cizinců domohli se v Praze panství, se zmařil, dostalo se kostelu sv. Benedikta nových kněží — Premonstrátů Strahovských. Španělský Benediktin z kláštera Monte Serrato, Benedikt de Pennalosa a Mondragon jsa zpovědníkem krále Ferdinanda III. trval často v Praze a zalíbil si benediktinský klášter na Slovanech.³¹⁾ I přiměl Ferdinanda III. k tomu, že vymohl, aby klášter na Slovanech postoupen byl Benediktinům Monteserratským. Benediktinům Slovanským přenechán byl za to farní kostel sv. Mikuláše na Starém městě, náležící tehdy k opatství Strahovskému, které od r. 1628 mělo při něm zvláštní seminář či kolej. V náhradu za postoupený kostel, faru a kolej u sv. Mikuláše obdržel r. 1635 opat Strahovský Kašpar Kvestenberk kostel sv. Benedikta někdy řádu Německého a skupiv okolní domy jal se r. 1637 stavěti pro novou kolej velkolepou budovu kterou r. 1640 dokončil opat Kryšpín Fuck, věnovav na ni 48.570 zl.³²⁾ Zatím, co stavba se konala, uvedeno od sv. Mikuláše do arcibiskupského semináře v bývalém dvoře králově u sv. Vojtěcha (zařazeného od kardinála Harracha) osm strahovských kleriků a pět studentů, jelikož v semináři tom tehdy mimo bohosloví a filosofii i humaniora se pěstovala.

Když potom kolej Premonstrátská otevřena byla, přeložil kard. Harrach tam školy humanitní od sv. Vojtěcha, tak že na školách arcibiskupských nadál pouze bohosloví a filosofie se přednášely. Novou kolej svou nadali opatové Strahovští velmi štědře, zřídívše pro ni dotaci 50.000 tolarů a opatřívše ji nad to statky a polnostmi, tak že zde dvacet jinochů a sice deset kleriků strahovských a deset studentů světských žiti a se

³⁰⁾ Uchvatně líčí křižáky německé co úlisné a ukrutné hubitele Litvanů slavný básník polský Adam Mickiewicz ve svém „Konrádu Wallenrodi“ i u nás v překladě Štulcově známém. ³¹⁾ „Klášter a kostel sv. Mikuláše“ od Č. Kulhánka str. 4. ³²⁾ Premonstrátů v Čechách a na Moravě od P. Dominika Čermáka str. 72., 481.—487.

vzdělávati mohlo. Papež Urban VIII. potvrdil kolej tu a udělil jí všechna práva a výsady, jimiž seminář arcibiskupský se honosil. Roku 1641 zřídila se v koleji té zvláštní kongregace Narození Panny Marie za vyprosení šťastné smrti.³³⁾ Kongregace ta konala od téhož roku počínajíc každoročně v den před svátkem Narození P. Marie slavné processí do Staré Boleslavi. Prvním rektorem bratrstva toho byl svob. pán Křištof Vratislav z Mitrovic. Na koleji Premonstrátské působil nejeden výtečný profesor a arcibiskupové Pražští vyžadovali sobě pro svůj sousední seminář od r. 1692 pro přednášky z práva, filosofie a bohosloví na většinu dílu profesory odtamtud. Rektorů bylo v koleji od r. 1641 až do r. 1783 jedenadvacet a za posledního z nich, Ambrože Schmidta, působili zde Pražan Jiljí Chládek, doktor theologie a filosofie, r. 1793 rector magnificus, který přednášel první (od r. 1773 až do své smrti r. 1806) bohosloví pastýřské v jazyku českém, pak učenec Rafael Ungar, Žatečan, který r. 1773 přednášel filosofii na semináři, r. 1776 bohosloví na koleji a později bibliotekářem universitním se stal.

Když povstala nová budova kolejní, pomysleno záhy na to, aby na místě starého vetchého kostela sv. Benedikta vystavěl se nový prostranný chrám. Myšlénku tu provedl bývalý profesor na koleji Jeroným z Hirnhaimu stav se r. 1670 opatem Strahovským. Roku 1676 dal zbořiti bývalý kostel rytířů německých, který takto trvav 442 let úplně zmizel a na místo něho povstal nový krásný chrám ku počtě sv. Norberta a Benedikta, od něho pak vedla ku koleji zvláštní spojovací chodba. Chrám měl dvě věže a byl r. 1682 opatem Hyacintem Hochmannem benedikován a roku 1701 opatem a spolu světicím biskupem Pražským Vítem Seiplelem posvěcen³⁴⁾ a od chrámu toho nazývána jest nyní Premonstrátská kolej zdejší vůbec *Norbertinskou*. Když roku 1708 dne 3. května vypukl nedaleko požár, který dvaapadesáte domů zničil, shořely i obě krásné věže kostelní, kolej však a chrám zůstaly ušetřeny.³⁵⁾

Povodeň sekularizace církevních ústavů za času Josefa II. uchvátla i kolej Norbertinskou, s tolikerou obětavostí zřízenou a vydržovanou. Již roku 1783 musely přestati v koleji přednášky a roku 1785 byla docela zrušena a budova kolejní byla nejprve v kasárny proměněna, později odevzdal ji císař Josef II. ústavu novoměstských šlechticů,

kteří dříve měvše obydli své na místě nynější všeobecné nemocnice až posud ústav svůj novoměstským zovou, ačkoli obývají bývalou kolej Norbertinskou na Starém městě.

Smutnějšího konce došel chrám svatého Norberta, který pouze devadesát let stál, byl prodán soukromníkům a r. 1792 uhodila mu poslední hodinka, byl zbořen a není po něm již ani památky. Více než půl šesta let konaly se zde služby Boží, nyní vše zapomenuto a pouze název úzké klikaté uličky z dlouhé třídy do rybí ulice upomíná na to, že za dávných časů chodilo se tamtudy ku kostelu a komendě Německých rytířů u sv. Benedikta.

Ohlas poutníků Českých při úmrtí

† 18¹/₂ 78. Pia IX. ze dne 18²/₅ 77.

Tam stáli jsme, my poutníci
z té dálné České vlasti
a srdce touhou nyjící
v nebeské žilo slasti.
Ach, což to vážná byla tvář!
bylť náměstek to Páně,
s ní svatá plát se zdála zář,
jí osloněny skráně.

Zříme Tě v duchu před sebou
v té svaté, slavné době,
kdy s apoštola velebou
jsi horlil proti zlobě.
V nás duše bázní posvátnou
jak list se keře chvěla;
když výmluvností úchvatnou
Tvá slova mocné zněla.

I střežla duše bedlivá,
že náměstek jsi Krista,
že, co Tvým slovem zavznívá,
jest pravda svatá, jistá.
Že bez bázně Ty pravdu díš
všem, jak Ti úřad praví,
a všech se otcem býti víš,
Oť králův tě i hlavy.

A kdyžs jsi pomněl půdy té,
kteřá nás odkojila;
tu rozkoše slast dvojité
nám do srdcí se lila.
I poznali jsme ze slov těch,
že's otcem lidstva všeho,
že péče Ti o blaho všech,
i lidu dalekého.

A proto díky Ti nemroucí
za všechnu lásku Tvoji;
ach, srdce láskou převroucí

³³⁾ Prodrómus str. 145. ³⁴⁾ Prodrómus 147. ³⁵⁾ Tamže 148.

se s Tebou v duchu pojí!
Zpomínka však nám utkvěla,
zpomínka věčně milá,
ji mysl, jenž Tě slyšela,
v své hloubi navždy skryla.

Ó slavně's v církvi Páně stál,
ji pevnou rukou řídil,
ač, jako Kristus, bolu král,
za lásku trní klidil!

Ty's pravý „*cruce de cruce*“ byl;
však s téhož svata kříže
Bůh sílu v ducha Tvého lil,
Ty's neznal žádné tíže.

Ty's církev Páně oslavil,
ji povznes k nebe záři,
a zlost jsi v hanbě zůstavil
zde s uzarděnou tváří.
Ty's vítěz slavný sám jen byl,
ač opak myslí jíní;
Ty's přímé šíje nesklonil
před klamem, jenž Tě viní.

Ty's pravdu svatou zastával
nezlomnou práva rukou
a odstrašit se nedával
nižádnou hrozby mukou.
Ty's pravá skála Petrova:
na Tobě pevně stála
ta církev Páně budova,
až bouře divá zplála.

I k slávě naší's působil,
dal Sarkandra Moravě,
Anežkou Čechy ozdobil
nás Čechů ku oslavě.
By pak i poutník český měl
tam stánek v svatém Římě,
Tys českého, jak Karel chtěl,
zas povznes domu týmě.

S nejhlubší proto úctou již
Hle, před Tebou se kloním
k Tvé schráně s bázní kráčím blíž,
a slzy díky roním!
A vroucně líbám pravici,
jenž žehnala nám Čechům;
ji slavit budou chválíci
rty ku posledním vzdechům.

Ó slavný's byl a veliký,
důstojný slavných předků!
Ret pravdy cti tě veliký,
toť hlas nesčetných svědků.
Ty nad jiné jsi vynikal
tím srdcem něžným láskou;

co's velkého kdy podnikal
tou's veden býval páskou.

O pros, by nedal sirotou
Pán církvi dlouho býti,
ať dřevní slávy novotou
se opět pozasvítí!
Jak's korunou se troji skvěl,
tak zásluh přijmi září,
by's blažeností slávu měl
před věčnou Soudce tváří!

B. Hahl.

Bída a Smrt.

(Báchorka. Dle francouzského — D . . . a.)

Za starodávna byla v jedné vísce pohorní na břehu nepatrného potůčku dobrá stařenka jmenem „Bída,“ která v celé krajině byla známa, chodíc žebrem od domu k domu, šedivá, shrbená, vyzáblá, jen kost a kůže.

Víska, v které bydlela, sestávala jen z několika dvorců a chatrčí rákosím pokrytých, postavených na okraji bahnitých lučin. Poslední z těch chat a nejšpatnější byla domovem stařeny „Bídy.“ Tam bydlela se společníkem svým, věrným psíkem — Pelíškem. Celé její bohatství bylo silná hůl, o níž se na svých cestách opírala a nůše, u které po každé když vycházela, dno spravovati musila, aby jí, co od dobrých lidí sebrala, nevypadlo. Každodenně vycházela záhy nůši na hřbetě, hůl v ruce a věrný Pelíšek s ní; k večeru se vracela do své chatrče s košíkem někdy ovšem hezky naplněným ale poněkud prázdným.

Avšak abychom nezapomněli, měla ještě za svou chatrčí malinkou zahrádku a v ní jedinký ale překrásný strom, — košatou hrušku, která svými větvemi celou chatrč pokrývala a výborné hrušky mívala.

Přišla zima, v té horské krajině zvláště dlouhá a krutá. Mrzlo až se skály pukaly, a sněhu napadlo tolik, že vlci lesy opustili a k příbytkům lidským se odvážili.

Jednou u večer, když venku sněh padal jako z pytle a vítr burácel, až se celá chatrč třásla, klepá někdo u stařeny „Bídy“ na dvěře a volá žalostně: „Pro Bůh, otevřte ubohému cestovníku, který umírá zimou a hladem.“

„Jen zatahněte za provázek,“ odpovídá „Bída,“ „nedopustím, aby se řeklo, že jsem za takové nehody nedala přístřeší člověku potřebnému.“

Cizinec vstoupil a okázalo se brzo, že jest i starší i bídější nežli „Bída“ sama.

Tato dobrá stařena rozdmychala oheň na krbu a přiložila poslední polínko, aby se přichozí ohřál, a dala mu tři ohryzky chleba a jednu hrušku, kterou ještě měla; potom jej přinutila, aby se uložil na jejím slavníku, sama pak se svým Pelíškem si ulehla na holé zemi. Druhý den záhy ráno vstanouc chystala se jíti na svou sbírku, aby mohla hosta svého uctíti snídaním. Ale tento se probudiv, připravoval se opustiti svou hostitelku a bráti se dále svou cestou.

„Jak že? Vy byste už šel?“ řekla „Bída.“

„Mé poselství jest vykonáno“; odpovětil cizinec, „musím se vrátiti, abych dal zprávu svému Pánu, co jsem pořídil. Já jsem svatý Jan Křtitel; Bůh Otec mne poslal podívat se, jak náš věřící lid koná lásku k bližnímu, hlavní ctnost svaté víry křesťanské. Já jsem v nedalekém městě klepal marně na vrata nádherných domů i představeného i jiných měšťanů; i v té vaší vísce nechali mne majetní sedláci mrznouti před dveřmi. Ty jsi ta jediná, která jsi měla se mnou útrpnost, ač jsi tak chudá jako já. Pán Bůh ti to odplatí; žádej si co chceš, obdržíš to.“

„Bída“ se znamenala svatým křížem a padla na kolena, řkouc: „Milý, mocný svatý Jene, nyní se nic nedivím, že můj dobrý Pelíšek když jsi přišel ani nehlesl, ale pokorně se k tobě tulil a nohy ti lízal; ale já ten dobrý skutek neudělala z žádného zisku. Ostatně ničehož nepotřebuji.“

„Vždyť ne. Chceš náky veliký dvůr? sýpku plnou krásné pšenice? Kolnu, plnou dříví? Chceš peníze? šaty?“

„Bída“ vrtěla hlavou, že nechce.

„Žádný svatý nesmí býti žádnému smrtelníku nic dlužen, zvláště pak takové chudáče, jaká ty jsi;“ řekl svatý Jan.

„Poněvadž tak prikazuješ, svatý Jene,“ odpověděla „Bída,“ „poslechnu. Já mám tuhle ve své zahrádce hruškový strom, který mi dává výborné ovoce. Ale po hříchu! ta mládež vesnická vždy mi je pokrade, a já musím ubohého Pelíška nechávat doma na stráž. Račíž tedy působiti, aby každý, kdo mi na hrušku tu vyleze, nemohl dolů leč já mu dovolu.“

„Staň se!“ dí svatý Jan a odešel.

Přišel podzim. Chlapci vidouce že „Bída,“ k níž od té doby byli všickni vesničané ku podivu štědrějšími, se svým Pelíškem šla po almužně, vylezli na strom, plný krásných hrušek z polu žlutých jako vosk, z polu červených jako růže. Ale jaký div — nemožno jim přes vše úsilí sestoupiti dolů, seděli na stromě jako usedlé slípky. „Bída“

přijdouc domů spatřila je a nechajíc je tam hodně dlouho, až se dosti naprosili a polepšení slíbili, že už jak živi jí na hrušku nepolezou, dovolila jim dolů a vyšvala je Pelíškem. Od té doby měla „Bída“ pokoj; žila se svým Pelíškem blaze.

Ale jednou večer, když právě seděla u krbu a Pelíšek jí nohy zahříval, cvakla klika a s udivením vidělubohá stařena člověka, an vchází do dveří vysoký že se hluboko kloniti musel, aby mohl vstoupiti, hubený až na kost a kůži, a starý jako Methusalem; v ruce měl kosu sáhodlouhou a zuby jektal, jakoby kamení tloukl. „Bída“ poznala že jest to — Smrt.

Skutečně Smrt přicházela pro ni, řkouc že se bude míti lépe tam v nebi nežli tuto na zemi; že už jest velmi stará, chudá, churavá a p. Ale to nebylo vhod té dobré stařeně; odpověděla, že se nikdo rád nespouští toho, co má, za něco, co nezná, a pak že jest jí teprva pětadesát let.

Avšak Smrt se nedala odbyti.

„Dovol mi tedy,“ řekla konečně, „několik minut času, abych se přistrojila; nerada bych tam svými hadry udělala hanbu pozemčanům. Zatím mužeš si, chceš-li, vylézt na můj strom; jsou tam ještě asi tři hrušky, sladké jako med.“ Smrt se usmála té žádosti a vylezla na strom. Co se pak stalo, snadno lze uhodnouti.

„Ach, milá „Bído“ pomoz mi dolů!“

„Bída“ vyšla na to volání ven: Smrt se oháněla na hrušce svými dlouhými hnáty a svou kosou, ale marně; „Bída“ se jí jenom vysmála, řkouc posléze: „Na mou věru! mně se ještě nechce do nebe; jen tam zůstaň, milá Smrti; druzí lidé budou rádi, žádný zajisté pro tebe nepřide ani nepošle.“

A skutečně! Smrt ustala v díle svém; nikdo neumíral. Z prvu byla z toho veliká radost. Třidcet let to šlo dobře; ale potom byla země plna starců a stařen, slepých, hluchých, chromých, bezbožných; v každém domě bylo pět i šest lůžek, na nichž dědové a pradědové, báby a prabáby sténali a úpěli. Nebylo žádných dědičných pořádností; lidé jisti jsouce, že nepřijdou do pekla, kradli, loupili, vraždili, pálili; země přeplněna lidmi nebyla s to, aby živila tolik lidstva. Ze zoufalství usmyslili si králové z lidskosti hrozné války, v kterých byli lidé ranění a zmrzačeni; ale žádná rána nebyla smrtná; učenci svolali sněm ku poradě, jak by opět smrt na svět přivedli, při čemž se nejvíce lékařů zúčastnilo, rokujících o nějakém léku — proti životu. To bylo neštěstí mnohem horší, než potopa světa.

Konečně jeden lékař, jemuž říkali Funus, z blízkého městečka, jda jednou k večeru domů od svého přítele, kdež byl na hodech trochu přebíral, a zabloudil přišel náhodou k chatrči stařeny „Bidy“. I slyšel Smrt, ana úpí na hrušce, a poznal ji. „Jak že? jsi ty to má stará přítelkyně? jakou jsi to sobě zvolila posadu na hrušce? Co pak tam děláš?“

„Nič, milý pane doktore Funuse,“ řekla Smrt; „jenom mi podejte ruku a pomozte mi dolů.“

Milý doktor jí podal ruku, ale Smrt tak násilně zadržela, aby přišla dolů, že jej vyšinula vzhůru k sobě. Strom jej objal svými větvemi a chtě nechtě musil přisednouti k Smrti.

Pan doktor Funus zmizel; všecko jej hledá, vesničané i měšťané; konečně přišli k chatrči „Bidy“.

„Tu jsem, tu jsem,“ volá doktor; „tu jsem, tu jest i Smrt. Já jsem to dávno řekl a také tiskem vydal, že jest Smrt v této bahnitě krajině, která jest pravým živlem cholery. Konečně ji mám, ale nemůžeme dolů s této prozluklé hrušky.“

Nyní spěchalo všecko ku pomoci. Kdo se dostavil, podával doktorovi ruce, ale každý byl vzhůru vytažen a na hrušce jako uvázan, tak že brzo viseli s toho stromu mladí-staří jako řetězy, za ruce, za nohy, za vlasy. I chtěli již hrušku porazit, ale žádná sekera se jí neujala.

Konečně se objevila „Bída“ a řekla:

„Já jediná jsem s to, abych Smrt osvobodila a učiním tak, ale pod jednou výjimkou a sice, aby Smrt nikdy na nás nepřišla, na mne totiž a na mého Pelíška, leč ji zavolám třikrát.“

„Platí!“ zvolala Smrt; „však já si to u svatého Jana vyprosím, aby mi to ujednal u Pána Boha.“

„Sejděte tedy dolů, já vám to dovoluji,“ zvolala „Bída.“

Tu Smrt, pan doktor a druzí všickni spadli dolů jako přezralé hrušky.

Několik dní dostačilo Smrti, aby s pomocí pana doktora přebytek živoucích na zemi odklidila a všecko v pořádek uvedla. Všickni století lidé nabyli opět práva umřítí a umřeli, vyjma „Bídu“, která trvala dále v pokoji a posaváde ještě na smrt nezavolala *třikrát*.

A to jest prý příčinou, že ta „Bída“ nikdy nesejde se světa.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítřa ve čtvrtek připadá jmenoviny J. Em. nejd. p. kardinála arcibiskupa

Bedřicha, jenž v pátek dne 8 t. m. z Říma do Prahy se navrátí.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 6—10. března u Vršílek, od 11.—15. t. m. u Maltézů.

— O příjezdu Jeho Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa vydán jest tento oběžník:

Velebnému duchovenstvu král. hlav. města Prahy a předměstí. Náš nejdůstojnější vrchní pastýř, vykonav šťastně ve svatém městě veleudáležitou úlohu, doufá dle sdělení nás došlého s pomocí Boží v pátek, dne 8. t. m. ráno v 6 hod. 50 min. na nádraží západní dráhy na Smíchově do Prahy se zase navrátiti.

Abychom Jeho Eminenci při jeho radostném návratu svoji nejhlubší úctu a synovskou oddanost vzdali, zvů tímto velebné duchovenstvo, aby se při slavnostním přivítání účastnilo.

K účelu tomu nařizují jak následuje:

1. V pátek dne 8. t. m. ráno nechť se ve všech kostelích v Praze a předměstích o $\frac{3}{4}$ 7 půl hodiny zvoní, mezi čímž Jeho Eminence z nádraží do hlavního chrámu sv. Mikuláše bude se ubírat, aby tam tiché mši sv. byl přítomen.

2. V tomtéž chrámu nechť se velebné duchovenstvo před 7. hodinou shromáždí, aby tam nejdůstojnějšího arcipastýře v předepsaném liturgickém oděvu pozdravilo a důkuvzdání při nejsvětější oběti se účastnilo.

3. Po mši svatě bude se Jeho Eminence v průvodu metropolitní kapituly do své residence ubírat, mezi čímž nechť se opět (8—8½ hod.) všemi zvony zvoní.

Ku konci přeji si, aby velebné duchovenstvo tento návrat svého arcipastýře příslušným způsobem — snad při farních službách Božích v popeleční středu — věřícím oznamilo a tyto k účastenství dle možnosti pozvalo. V Praze, dne 3. března 1878.

Albert z Küffera, gener. vikář.

— Kázání *postní* v jazyku českém bude v době svatopostní odpoledne každou *středu* o 4. hodině: u sv. Haštala, u sv. Havla a u sv. Štěpána. V *pátek* o 4. hod u sv. Duchá, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici a na Vyšehradě; v 5 h. u sv. Kajetána. V *neděli* o půl 3. hod. u sv. Salvatora v semináři, o 3. h. na Strahově a na Smíchově, o půl 4. u sv. Ignacia, na Karlově a u nejsv. Trojice v Podskalí; o 4. h. u Matky Boží před Týnem, u sv. Mikuláše na Malé straně a u sv. Cyrilla a Methoda v Karlíně.

— V kostele *Milosrdných bratří* na Františku bude se slaviti v pátek dne 8.

t. m. výroční pouť zakladatele téhož řádu sv. Jana Božího.

— V kapucínském kostele u sv. Josefa na Novém městě konána bude od 11. t. m. devítidenní pobožnost k uctění sv. Josefa, pěstouna Páně a ochránce Církve. Na každý den budou tam mše sv. v 6, 7, 8 a 10 hodin, odpoledne pak o půl. 5. h. požehnání.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci únoru 139 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, letos 275 osob.

— (Provolání!) „Stavme chrám Hospodinu!“ Smíchov, čítaje více než 22.000 duší, jest co do lidnatosti čtvrtým v Čechách městem, má ale kostelíček tak skrovný, že sotva pro 200 lidí stačí; musí tedy valná část horlivých křesťanů, přítomných službám Božím v něm konaným, mnohdy v sněhu, vedru, dešti a větru venku státi. Školní mládež, kteréž jest více než 2.400, odrůstá bez služeb Božích, aniž jí popráno, v chrámu k Bohu se modliti za sebe a za svoje a šlechtiti srdce své. Domů a obyvatelů stále přibývá, celé město vřichledě vzkvétá, jediné kostel zůstává napařád ve své původní obmezenosti a neúhlednosti. Strojíme se ovšem dlouhá již léta k zbudování nového, důstojného chrámu Páně, podnes ale vzdor znamenitému daru Jeho Veličenstva, zvěčného císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého, vzdor nejmilostivějším značným příspěvkům Jeho Veličenstva panujícího císaře a krále Františka Josefa a J. c. k. Výsosti arcivévodý Františka Karla a vzdor úsilovnému sbírání v Smíchově samém nevládneme dostatečnými prostředky, a ježto i obec sama jinými nutnými nároky přes příliš stížena jest, nemůžeme se oddati naději, že by nám, — ač k tomu již svrchovaný čas, — možno, bylo přikročiti o vlastních silách svých k dílu, jež ku etí a chvále Boží sloužiti a mimo to o znakem víry naší, útočištěm všech věrných duší Kristových a zároveň i okrasou města býti má. Nezbyvá nám tudíž než vyhledávati pomoci a přispění širších kruhův, i obracíme se s důtklivou a vřelou prosbou na slavné zeměpanské úřady a zastupitelstva okresův a měst, na ctěné spolky a společenstva, na P. T. pány držitele velkostatků a velkopřímýslu, na důstojné duchovenstvo, ano všechny katolíky vlasti naší, by každý dle vlastních sil a poměrů svých k dílu bohumilému přispěl a mimo to v kruhu svém příspěvků sbírali si neobtěžoval. Každý dar, ať velký neb malý, ať na penězích neb na hmotách, ať pojednou neb ve

lhůtách, bude vítáný, a dojde zajisté Božího požehnání i vřelých díky celého Smíchova. Příspěvky a příspěvy buďtež k rukoum sboru pro stavbu kostela na městskou radu na Smíchově zřízeny. „Sbor pod protektorátem J. Em. nejduš. knížete-arcibiskupa Bedřicha ze Schwarzenbergů“ na Smíchově, dne 6. prosince 1877.

Z Říma. (*Sbor kardinálův*). Kardinál (*καρδινάλιος*, cardinalis, cardo) nazýval se zprvu každý kněz osady své, jsa jaksi veřejem, jimiž věřící do církve sv. vcházel. Později název tento hlavně hodnostářům církve římské příslušel, (a dosud vlastně přísluší, neboť kardinálové dle funkcí, jaké jim u římských kostelů přiděleny jsou, na kardinály-kněze a jáhny se dělí), poněvadž církev římská již od počátku matkou a hlavou všech ostatních se nazývala. Z jiných církví zejména metropolitní „kardinály“ své měly, any ostatním za vzor sloužily; ale brzy k jmenu tomuto přišel úřad a právo ještě jiné a sice právo voliti papeže. Papež Mikuláš II. (1058—1059) s bolem pozoroval, že stolice papežská ne vždy tak volně obsazována byla, jak by se díti bylo mělo. Rozličné strany totiž snažily se kandidáty své na stolec papežský dosaditi, což ovšem mnohdy bez násilí na straně druhé spáchaného státi se nemohlo. Ustanovil tudíž na sněmu Lateranském r. 1059, aby budoucně volba papeže konala se pouze od sboru kardinálův a zvýšil počet jich na 53, z nichž bylo 7 kardinálů biskupů (biskupové to z okolí Římského a sice v Ostii, v Portě, v Albano, Palestrinský, Sabinský, Frascati a sv. Rufinský; nyní jest kardinálů-biskupů pouze 6, poněvadž biskupství St. Rufinské s Portským v jedno spojeno), 28 kard.-kněží, 18 kard.-jáhnů. — Počet tento nezůstal vždy stejným, až konečně papež Sixtus V. r. 1586 nařídil, aby sbor kardinálský čítal 70 členů a sice 6 kard.-biskupů, 50 kard.-kněží a 14 kard.-jáhnů. Počet tento bývá však zřídka úplný; za našich dnů jsou uprázdněna 3 místa pro kard. kněze, a 5 míst jáhenských. Kardinálů k volbě nástupce Piova sešlo se 61, počet to až dosud největší, svědčící zároveň o tom že záleželo kardinálům na tom, by na stolec Petrův dosazen byl muž, který by s pomocí Boží ve vlnobití tohoto světa bezpečně loďku Petrovu řídil a v přístavu bezpečném ji zakotvil. Nebude tudíž od místa, když tuto aspoň jména kardinálů uvedeme připojce tu a tam jejich vlastnosti.

I. Kardinálové-biskupové.

1. Ludvík Amát di San Filippo e Sorso, naroz. 21. června 1796 v Cagliariu; zvolen

za kard. 19. května 1837; biskup v Ostii a Velletri, děkan sv. kollegia, arcikněz při basilice Maria Maggiore. Ač stařec 82letý těla chorobného, přece duch jeho jest silný, povaha neodvislá.

2. Karel Ludvík *Morichini*, nar. 21. ledna 1805 v Římě; zvolen 15. března 1852, biskup v Albaně. Jsa biskupem v Jesi dal se raději do žaláře uvrci od krále italského než aby zradil úřad svůj pastýřský.

3. Kamil di *Pietro*, nar. 10. ledna 1806 v Římě, zvolen 16. června 1856. Biskup v Portě a St. Rufině. Podděkan sv. kollegia. Příjemného vzezření, zdvořilý a přívětivý.

4. Karel *Sacconi*, nar. 9. ledna 1808 v Montaltě, zvol. 27. září 1861; biskup palestrinský. Předseda papežské kanceláře, horlivý odpůrce zednářů a liché osvěty.

5. Filip Maria *Guidi* (dominikán), nar. 18. července 1815 v Bologni, zvolen 16. března 1863, biskup ve Frascati. Učil bohosloví v klášterech řádu svého, byl prof. theol. ve Vídni

6. David *Bilio*, nar. 25. března 1826 v Alesandrii biskup v Sabině; jsa paulánem pevně zachovává řád řehole této.

II. Kardinálové-kněží.

1. Bedřich Jan Josef Celestin *Schwarzenberg*, narozen 6. dubna 1809 ve Vídni, arcibiskup Pražský, zvol. 24. ledna 1842. Život jeho jest vůbec znám, netřeba tedy tuto o něm se šfítiti. Zastává nyní úřad podkomořího J. Sv. papeže Lva XIII.

2. Dominik *Caraffa di Traetto*, nar. 12. července 1805 v Neapoli, arcibiskup Beneventský. Jmenován 22. července 1844.

3. Fabius Maria *Asquini*, nar. 14. srpna 1802 ve Fagagni, ustanoven in petto 22. ledna 1844, jmenován 21. dubna 1845. Velkokanclér pap. rytířských řádů, sekretář apošt. breve.

Tito tři kard.-kněží jsou jmenováni ještě od předpředěšlého sv. Otce Řehoře XVI.

4. František August Ferdinand *Donnet*, naroz. 16. listop. 1795 v Bourg-Argentalu, arcibiskup v Bordeaux, jmen. 15. března 1852. Učinný kat. publicista, horlivý stavitel chrámů, jichž přes 300 ve své diecési vystavěti a opravití dal.

5. Jáchym *Pecci*, nyní papež Lev XIII. (životopis viz v předešl. čísle „Blahověsta.“)

6. Antonín *Antonucci*, naroz. 17. září 1798 v Subiacu, arcib. v Ankoně, kníže-biskup v Umaně, jmen. 15. března 1858.

7. Antonín *Panebianco* (minorita) naroz. v Terranově 14. srpna 1808, jmen. 27. září 1861. Jako kardinál zachovává přísně řád své řehole, jí z cínových mísek, spí na tvr-

dé lavici a do pozdní noci pracuje při svitu malé klášterní lampičky.

8. Antonín de *Luca*, naroz. v Brontě 28. října 1805, jmenován 16. března 1863; prefekt sv. kongregace indexu, neunavný ve studiích, hluboce zasvěcený do všech otázek náboženských, sociálních a politických.

9. Jan *Pitra*, (benediktin), naroz. 30. srpna 1812 v Chamforgneilu, bibliotekář sv. římské církve; jmen. 16. března 1863.

10. Jindřich de *Bonnechose*, naroz. 30. května 1800 v Paříži, jmenován 31. prosince 1863, arcibiskup v Rouenu.

11. Pavel *Cullen*, naroz. v Dublině 27. dubna 1803, arcib. dublinský, jmenován 22. června 1866.

12. Gustav Adolf *Hohenlohe*, naroz. 26. února 1823 v Rothenburgu, spřízněný se dvorem německým, zdržuje se v Římě, kdež jest velkým dobrodincem chudiny, jmenován 22. června 1866, nejmladší člen sv. kollegia a jediný kard. německých katlíků.

13. Lucian Ludvík Josef Napoleon *Bonaparte*, naroz. v Římě 15. listop. 1828, jmen. 13. března 1868. Dobrodinec chudiny.

14. Inocenc *Ferrieri*, naroz. 14. září 1810 ve Fanu, jmen. 13. března 1868, prefekt biskupův a řeholních řádů, velmi pilný theolog.

15. Josef *Berardi*, naroz. 28. září 1810 v Ceccanu, zvolen 18. března 1868, neunavný pracovník, zdržuje se v Římě.

16. Jan Ignác *Moreno*, naroz. 24. listopadu 1817 v Anatemale, arcibiskup Toledský, jmenov. 13. března 1868, nejvýtečnější prelát španělský.

17. Rafael *Monaco la Valleta*, naroz. v Aquile 23. února 1827, zvolen 13. března 1868. Patří k nejpilnějším a k nejzbožnějším kardinálům, v zimě v letě vstává o 4. hodině, pak celý den věnuje se katolickým záležitostem.

18. Ignác de Nascimento *Moraes Cardoso*, naroz. 20. prosince 1811 v Murcii, patriarcha Lissabonský, jmenován 22. prosince 1873.

19. René František *Regnier*, naroz. 1. června 1807 v St. Quentině, arcibiskup v Cambrai, jmenován 22. prosince 1873.

20. Flavio *Chigi*, naroz. 31. prosince 1810 v Římě z rodu patricijského, arcibiskup v Myru in partibus infidelium, velkopřevor a komandér sv. vojenského jerusalemského řádu, arcikněz lateránské patriarchální ex-basiliky, jmenován 22. prosince 1873.

21. Alexander *Franchi*, narozen 25. června 1819 v Římě, arcibiskup soluňský in

partibus, jmenován 22. prosince 1873, zastává úřad generálního předsedy „de propaganda fide.“ —

22. Josef Hippolyt *Guibert*, naroz. 13. prosince 1802 v Aixu, arcibiskup pařížský, člen kongregace „Oblatů (bratrstva nepoškvrněného Početí Marie Panny) jmenován 22. pros. 1873, život jeho podobá se životu poustevníckému.

23. Ludvík *Oreglia di Santo Stephano*, prefekt kongregace odpustkové a ostatkové, naroz. 9. června 1828, jmenován 22. prosince 1873; jest arcibiskupem Damietským in partibus.

24. Jan *Simor*, naroz. 23. srpna 1813 v Bělehradě Stoličném, arcibiskup Ostrihomský, primas Uherský, jmenován 22. prosince 1873.

25. Tomáš *Martinelli*, naroz. 3. února 1827 v Lucquesu, (augustinian, v Římě), předseda kongregace obřadní, jmenován 23. prosince 1873.

26. Petr *Gianelli*, arcibiskup v Sardii in partibus, v Terni narozen 11. srpna 1807, jmenován 15. března 1875.

27. Měčislav *Ledóchovski*, narozen v Gorku, v diec. Sandomiřské, 29. října 1822, arcibiskup Poznaňský a Hnězdenský, jmenován 15. března 1875, zůstal pevným proti přechmatům císaře Viléma a jako pravý apoštol snášel pokuty, vězení a vyhnanství. Nyní jest v Římě a zastává úřad tajemníka kongregace „pro mimořádné církv. záležitosti.“

28. Jan Mac *Closkey*, n roz. 20. března 1801 v Brooklyně, jmen. 15. března 1875, arcibiskup v Novém Yorku, první Američan ve sv. kollegium.

29. Jindřich Eduard *Manning*, naroz. 15. července 1808 v Totteridgu, jmenován 15. března 1875, arcibiskup westminsterský (v Londýně.)

30. Viktor August Isidor *Deschamps*, naroz. 6. prosince 1810 v Mellu, arcibiskup v Malině; jmenován 15. března 1875.

31. Roger Ludvík Antici *Mattei*, naroz. 22. března v Renatillu, ustanoven in petto 15. března 1875, jmenován 17. září 1875.

32. Jan *Simeoni*, naroz. 27. prosince 1816 v Paglianu, ustanoven in petto 15. března, jmenován 17. září 1875. Státní tajemník.

33. Godefroy *Brossais - St. Marc*, naroz. 4. února 1803 v Rennesu, jmenován 17. září 1875, arcibiskup v Rennesu. (Nemohl pro churavost dostaviti se do konklave k volbě a dne 27. února t. r. zemřel.)

34. Bartoloměj *d'Avanzo*, naroz. 3. červce 1811 v Avelle, biskup v Calvi Teano,

jmenován 3. dubna 1876, výmluvný řečník, hluboký filosof, výtečný znatel klassické literatury.

35. Jan *Franzelin*, naroz. Altino, 15. dubna 1816, Jesuita, pro zásluhy jmen. kard. 3. dubna 1873.

36. Dominik *Bartoloni*, naroz. 16. května 1813 v Římě, jmenován 15. března 1875. Pohostinnost jeho stala se příslovím; znamenitý archaeolog.

37. František Benavides *Navarreta*, nar. v Baze 14. května 1810, patriarcha indický, jmenován 12. března 1877.

38. František *Apuzzo*, naroz. 9. dubna 1807 v Neapoli, arcibiskup v Capui, zvolen 12. března 1877.

39. Emanuel Garcia *Gil*, (dominikán), naroz. 14. března 1802 v San Salvatoru, arcibiskup v Saragosse, jmenován 12. března 1877.

40. Edward *Howard*, naroz. 13. února 1829 v Nottinghamu arcibiskup Novo Caesarejský, i. p. i., jmen. 12. března 1877, jest spřízněn s dvorem anglickým, sídlí v Římě a proslulý v Evropě linguista.

41. Michael *Parga y Rios*, arcibiskup v Compostelle, narozen 20. prosince 1811 v Benejaně, jmenován 12. března 1877. Slavný matematik, metafysik a theolog.

42. Ludvík Maria Josef Euseb *Caverot*, naroz. 26. května 1806 v Joinvillu, arcibisk. lyonský, jmenován 12. března 1877.

43. Ludvík de *Canossa*, naroz. 21. dub. 1809 ve Veroně, biskup tamtéž, jmenován 12. března 1877.

44. Ludvík *Serafini* naroz. 7. června 1808 v Maglianu, biskup ve Viterbu, jmenován 12. března 1877.

45. Josef *Michajlovič*, narozen 16. ledna 1814 ve Tordě, arcibiskup Záhřebský, jmenován 22. června 1877.

46. Jan *Kutschker*, narozen 11. dubna 1810 ve Wiese, jmenován 22. června 1877, arcibiskup vídeňský.

47. Lucido Maria *Parocchi*, naroz. 13. srpna 1807, arcib. boloňský, jmenován 22. června 1877, nad míru laskavý k chudým.

III. Kardinálové-jáhnové.

1. Prosper *Caterini*, nejstarší kardinál vůbec, naroz. v Onanu 15. října 1795, jmenován 7. března 1853. Prefekt sv. kongregace koncilu a zvláštní kongregace k revisi provinc. koncilů, sekretář sv.-římské a všeobecné inquisice.

2. Theodolf *Mertell*, naroz. 9. února 1806 v Allumieru, jmenován 15. března 1858.

3. Dominik *Consolini*, naroz. 7. června 1807 v Sinigaglii, jmenován 22. června 1866.

4. Eduard *Boromeo*, narozen 3. srpna 1822 v Milaně, jmenován 13. března 1868, arcikněz basiliky Vatikánské.

5. Vavřinec *Randi*, narozen 12. června 1818 v Bagnacavallu, ustanoven in petto 15. března 1875, jmen. 17. září 1875.

6. Bartoloměj *Pacca*, naroz. 25. února 1817 v Beneventu, ustanoven in petto 15. března 1875, jmenován 17. září 1875.

7. Vavřinec *Nina*, narozen 12. května 1822 v Recenati, jmenov. 12. března 1877.

8. Eneáš *Sbaretti*, naroz. 27. ledna 1800 ve Spoletě, jmenován 12. března 1877.

9. Bedřich de *Falloux* du Coudray, narozen 15. srpna 1815 v Angers u; jmenován 12. března 1877.

Hledíme-li ku státům, kolik který kardinál má, obdržíme následující přehled: Anglie má 3 (Manning, Cullen, Howard);

Amerika má 1 (Closkey);

Belgie má 1 (Deschamp);

Francie má 9 (Donnet, Pitra, Bonnechose, Bonaparte, Regnier, Guibert, Brossais St. Marc, Caverot, Falloux);

Německo má 2 (Hohenlohe, Ledóchowski);

Portugalsko 1 (Cardoso);

Rakousko 4 (Schwarzenberg, Kutschker, Michajlovič, Simor);

Španělsko 4 (Moreno, Benavides, Garcia Gil, Parga y Rios); — ostatní počtem 37 sou Italové.

— P. Angelo *Secchi*, kněz Tov. Jež., nar. 29. června 1818 slavný astronom a ředitel hvězdárny v Římě, zemřel dne 26. února o půl 8. h. u večer.

— Slavnost *korunovace* sv. Otce Lva XIII., při níž J. Emin. nejdůst. p. křdinál Schwarzenberg zastával úřad komořího, vykonala se v neděli 3. března v kapli Sixtinské.

Literární oznamovatel.

— Papež *Lev XIII.* Dle fotografie římské kreslil Karel Maixner. Leptal, tiskl a vydal Jos. R. Vilímek v Praze. 1868. Podobizna tato byla uveřejněna v čele čís. 9. „Hum. Listů“ a vyšla ve zvláštních otiscích na tuhém papíře tonovém, čerň měkce zmiřujícím, vespod cachirovaném, tak že za obraz do rámu dobře se hodí. Cena 30 kr., poštou o 12 kr. více za list nákladní a obálku. Objednávky vyřídí knihtiskárna Jos. R. Vilímka v Praze na Spálené ulici, č. 4. n. i každé knihkupectví.

— „*Františka Pravdy* sebrané povídky pro lid.“ Dílu III. sešit 4. a 5. (celkem 21. a 22.) Po 20 kr. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober v Praze.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

p. Filip *Zimmermann*, č. konsist. rada, k. arcib. vikář okresu Proseckého, farář v Libeznicích, dne 28. února (nar. v Praze 28. ledna 1824, vysv. 4. února 1847).

Ustanoveni jsou:

p. Frant. *Kubín*, farář z Janovic do Oužic;

p. Frant. *Pražák*, starší kapl. v Týně n. Vlt. (diec. Buděj.), za faráře v Jirčanech;

p. Josef *Kříž*, kapl. v Arnoštovicích, za adm. v Janovicích;

p. Štěpán *Pittner*, kapl. za adm. v Libeznicích.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoveni jsou:

p. Jan *Michálek*, kapl. za admin. v Ktiši.

Upřázdňené místo:

Ktiš, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 17. března.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

p. Josef *Šmida*, děkan v Rychnově nad Kněžnou, dne 19. února (nar. v Třebešově 20. února 1822, vysv. dne 15. července 1848).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

p. Michael *Feresch*, čestný kanovník, arcijáhen, jubil. kněz, bisk. vikář, konsist. rada, os. děkan a farář v Třebenicích, dne 28. února (nar. v Bořimi 29. září 1802, vysv. 4. září 1827);

p. Josef *Hille*, farář na odpoč. v Tysé, dne 23. února (narozen 15. února 1807, vysv. 28. září 1832);

Vyznamenáni jsou:

p. Frant. *Egert*, os. farář a děkan v Strojeticích, jmenován skutečným b. vikářem a konsist. radou;

p. Ant. *Píč*, farář v Kruhu, obdržel collare canon.;

p. Eman. *Ferkl*, zámecký kaplan na Sichrově,

p. *Vác. Nigrin*, koop. v Loukově u Semil,

p. Frant. *Krügner*, kapl. v Georgswalde, a

p. Josef *Kollmann*, kapl. v Rumburku, obdrželi právo synodalí.

Ustanoveni jsou:

p. Josef *Dittrich*, far. v Mukařově, za faráře v Konojedech;

p. Frant. *Scheibert*, os. děkan v Přisečnici, za faráře v Libočanech;

p. Ant. *Urban*, admin. z Konojed do Mukařova;

p. Frant. *Hora*, kapl. za admin. v Přisečnici.

Upřázdňená místa:

Jablonec, fara patr. kníž. Kamilla Rohana,

Mukařov, fara patr. pí. Anny Maierové,

Skorotice, fara patr. p. hrab. Adolfa Ledeboura, do 4. dubna.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přísl. XIV. 25.)

Umučení Páně, jak je všichni čtyři evangelisté vypravují.

(Dle „Commentar über das Evang. des Joh.
von Dr. Adalb. Maier.“)

Když Ježíš jako nejvyšší kněz modlitbu svou vykonal (Jan 17.), vyšel s učeníky svými opustiv jídelnu i město přes potok Cedron na horu Olivetskou a řekl (Luk. 22, 31, 32): Šimone, Šimone, aj satan žádal o vás, aby třbil jako pšenici, ale já jsem prosil za tebe, aby nezhylnula víra tvá a ty někdy obrátíš se potvrzuj bratří svých. (Mat. 26, 31.—33.) Všichni vy pohoršíte se nade mnou této noci; nebo psáno jest: Bíti budou pastýře a rozprchnou se ovce stáda. Ale když z mrtvých vstanu, předejdu vás do Galilee. I odpovídaje Petr řekl jemu: Byť se pak všichni pohorší nad tebou, jáť se nikdy nepohorším; (Luk. 22, 33) hotov jsem s tebou i do žaláře i na smrt jíti. Řekl mu Ježíš (Mat. 26, 34. 35): Amen, pravím tobě, že této noci, prvé než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš. Dí jemu Petr: Býcht pak měl s tebou umřítí, nezapřu tebe. Podobně i všichni učenci pravili. Mluvil k nim Ježíš dále (Luk. 22, 35—38): Když jsem vás poslal bez měšce a bez obuvi, zdaliž jste v čem nedostatek měli? A oni řekli: V ničemž. Tedy řekl jim: Ale nyní kdo má měšec, vezmi i mošnu: a kdo nemá, prodej sukni svou a kup meč. Nebo pravím vám, že ještě to, co jest psáno, musí se naplniti na mně: A s nepravými počten jest. Nebo ty věci, kteréž jsou o mně, konec mají. Tedy oni řekli: Pane, hle zde dva meče. A on řekl jim: Dostif jest. Takto s učeníky rozmlouvaje, přišel do zahrady, která patřila k statku Getsemane a na patě hory Olivetské se roz-

prostírala; tu řekl učeníkům svým (Mat. 26, 36—44.): Poseďtež tuto, až odejda tamto, pomodlím se. A pojav Petra a dva syny Zebedeovy počal se rmoutiti a teskliv býti. Tehdy řekl jim: Smutnát jest duše má až k smrti! pozůstaňtež tuto a bděte se mnou. A poodřed maličko padl na tvář svou modle se a řka: Otče můj, jestli možné, ať odejde kalich tento ode mne, ale však ne jak já chci, ale jakž ty. I přišel k učeníkům svým a nalezl je, ani spí, i řekl Petrovi: Takliž jste nemohli jedné hodiny bdíti se mnou? Bdětež a modlete se, abyste nevešli v pokušení. Duch zajisté hotov jest, ale tělo nemocno. Opět podruhé odšel a modlil se řka: Otče můj, nemůže-li tento kalich minouti mne, než abych jej pil, staň se vůle tvá. I přišel opět a nalezl je spící, nebo byly oči jejich obtíženy. A nechav jich odšel opět a modlil se po třetí, touž řeč říkaje. (Luk. 22, 43—45.) I ukázal se jemu anděl s nebe posiluje ho. A postaven jsa v ouzkosti smrtedlné, děle se modlil. I učiněn jest pot jeho jako krupěje krve tekoucí na zem. A když vstal od modlitby a přišel k učeníkům svým, nalezl je spící pro zármutek, i řekl jim (Mat. 26, 45. 46): Spětež již a odpočívajte: aj přiblížila se hodina, a Syn člověka vydán bude v ruce hříšných. Vstaňtež, pojďte! hle přiblížil se, který mne zradí. Mezi tím se odebral Jidáš opustiv hned po večeri jídelnu k nejvyšším kněžím a Farizeům, aby zrádu, kterou s nimi byl umluvil, vykonal; věděl pak o tom místě, kam se byl Ježíš odebral, (neb se tam často scházel s učeníky svými) a chtěl jej zde Židům vydati. Obávaje se však, by zajetím Ježíšovým lid se nezbouřil, pojal zástup římských vojáků a služebníky od nejvyšších kněží a Farizeů, kteří měli s sebou lucerny, pochodně a zbraň. Když je do zahrady uvedl, přiblížil

se sám jediný opustiv zástup k Ježíši do níže ležící části zahrady, aby jej, jak umluveno, políbil. (Luk. 22, 48.) Ježíš pak řekl jemu: Jidáš, políbením zrazuješ Syna člověka? Když Jidáš tuto zradu vykonal, tak že to zástup ze svého stanoviska zpozoroval, k němu se zase navrátil. Dříve však než se zástup na Ježíše vrhl, vyšel mu Ježíš, věda všechno, co na něj přijít mělo a aby poznali, že se jim dobrovolně vydává a že by snadno jim ujtí aneb jejich moc zničití mohl, vstříc a řekl jim (Jan 18, 4—9): Koho hledáte? Odpověděli jemu: Ježíše Nazaretského. Řekl jim Ježíš: Jáť jsem. A jakž jim řekl: Já jsem! postoupili zpět a padli na zem. I otázal se jich opět: Koho hledáte? Oni pak řekli: Ježíše Nazaretského. Odpověděl Ježíš: Pověděl jsem vám, že já jsem: pakli tedy mne hledáte, nechtež těchto, ať odejdou; — aby se naplnila řeč, kterouž byl pověděl: Z těch, které jsi mi dal, neztratil jsem žádného. — (Luk. 22, 49.) Tedy vidouce ti, kteří při něm byli, co se mělo dít, řekli jemu: Pane, máme-liž bít mečem? (Jan 18, 10.) Šimon Petr maje meč, vytrhl jej a udeřil služebníka nejvyššího kněze a utal ucho jeho pravé. Bylo pak jméno služebníka toho Malchus. (Luk. 22, 51.) Ježíš pak odpověděl: Nechtež až potud. A když se dotekl ucha jeho, uzdravil je; Petrovi pak řekl (Mat. 26, 52—54): Obrát meč svůj v místo jeho; nebo všickni, kteří berou meč, od meče zahynou. Zdali mněš, že bych nemohl prositi Otce svého a dalby mi nyní více než dvánácte pluků andělů? Ale kterakž se naplní písma, že tak musí býti? (Jan 18, 11.) Což nemám pít kalich, kterýž mi dal Otec? Zástupům pak řekl (Mat. 26, 55.): Jako na lotra vyšli jste s meči a kyji jimat mne: na každý den sedával jsem u vás uče v chrámě a nejali jste mne; (Luk. 22, 53.) ale tatof jest hodina vaše a moc temnosti. (Mat. 26, 56.) Toto všechno se stalo, aby se naplnila písma prorocká. (Jan 18, 12.) Tedy stráž a tisícník a, služebníci židovští jali Ježíše a svázali jej; (Mat. 26, 56.) učeníci všickni opustivše ho utekli. (Mar. 14, 51. 52.) Jeden pak mládenec šel za ním odín jsa na nahém těle rouchem lněným i popadli jej. Ale on opustiv roucho lněné utekl od nich nahý.

I přivedli vojáci Ježíše, aby pozornost lidu na sebe neobrátili a pobouření nevzbudili, nejprvé k Annášovi, který bydlel nedaleko brány, zamýšlejíce Ježíše později tise ke Kaifášovi odvesti. I poslal jej Annáš dle toho záměru svázaného ke Kaifášovi, nejvyššímu knězi. (Jan 18, 15—17.) Šel pak za Ježíšem Petr a jiný učeník. Ten pak učeník

byl znám nejvyššímu knězi a všel s Ježíšem do síně nejvyššího kněze. Ale Petr stál u dveří venku. I vyšel druhý učeník, kterýž byl znám nejvyššímu knězi a řekl vrátne a uvedl Petra. Tedy řekla Petrovi děvečka vrátne: Nejsi-li i ty z učeníků tohoto člověka? On řekl: Nejsem. Kaifáš pak zavedl, dříve než radní sbor, Synedrium, se shromáždil, předběžné vyšetřování, aby se později soudní řízení dříve vykonal. (Jan 18, 19—23.) Tedy otázal se nejvyšší kněz Ježíše o jeho učenících a o jeho učení. Odpověděl jemu Ježíš: Já zjevně mluvil jsem světu; já vždycky učival ve škole a v chrámu, kdežto se všickni Židé scházejí a tajně jsem nic nemluvil: co se mne ptáš? Ptej se těch, kteří slýchali, co jsem jim mluvil; aj ti vědí, co jsem já mluvil. A když to pověděl, stoje tu jeden ze služebníků, dal Ježíšovi políček řka: Tak-liž odpovídáš nejvyššímu knězi? Odpověděl jemu Ježíš: Mluvil-li jsem zle, vydej svědectví o zlém, pakli dobře, proč mne tepeš? Mezi tím když se synedrium sešlo, započal soudní výslech. (Mat. 26, 59—66.) Knížata pak kněžská a všechna rada hledali falešného svědectví proti Ježíšovi, aby jej na smrt vydali: a nenalezli, ačkoli bylo mnoho falešných svědků přistoupiło. Naposledy pak přišli dva falešní svědkové a řekli: Tento řekl: Mohu zbořit chrám Boží a ve třech dnech jej zase vystavěti. A povstavši kníže kněžské řeklo jemu: Nic neodpovídáš k těm věcem, kteréž tito proti tobě svědčí? Ale Ježíš mlčel. Kníže pak kněžské řeklo jemu: Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží? Dí jemu Ježíš: Ty jsi řekl. Ale však pravím vám, od tohoto času užíte Syna člověka sedícího na pravici moci Boží a přicházejícího v oblacích nebeských. Tehdy kníže kněžské roztrhlo roucho své řkouc: Rouhal se! což ještě potřebujeme svědků? aj nyní jste slyšeli rouhání: co se vám zdá? A oni odpovídajíce řekli: Hodent jest smrti. Což se ještě v noci stalo. (Jan 18, 18.) Stáli pak pacholci a služebníci u ohně a zhrívávali se, nebo bylo zima a byl s nimi i Petr stoje a zhrívaje se. (Jan 18, 25—27.) Tedy řekli jemu: Nejsi-liž i ty z učeníků jeho? On zapřel a řekl: Nejsem. Dí jemu jeden ze služebníků nejvyššího kněze, příbuzný toho, kterémuž Petr utal ucho: Zdaliž jsem já tebe neviděl s ním v zahradě? Tedy Petr opět zapřel: a hned kohout zazpíval. Když však Ježíš po výsledku propuštěn a na dvůr vyveden byl. (Luk. 22, 61, 62.) obrátil se a pohleděl na Petra. I rozpomenul se Petr na slovo Páně, jakž byl řekl: Prvé než kohout zazpívá, třikrát

mne zapřeš. I vyšel Petr ven, plakal hořce. Až do rána byl Ježíš ponechán ve dvoře služebníkům, kteří (Luk. 22, 63—65) tepouce posmívali se jemu. A zakrývajíce ho bili tvář jeho a tázali se ho řkouce: Prorokuj, kdo jest, kterýž tebe udeřil? I mnoho jiného rouhajíce se mluvili proti němu. (Pokrač.)

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

2. *Chrámy sv. Vavřince se sídlem Templářů, později s klášterem Dominikánek u sv. Anny na Starém městě.*

Zbožná štědrost, která za vlády Přemysla Otakara I. četné chrámy a kláštery ve vlasti naší zakládala, neochabovala ani za syna a nástupce jeho Václava I. (1230—1253). V době té, za biskupa Pražského Jana II. (1226—1236) zdálo prý se, že království České samou svatostí dýše a v tom času přišli k nám Templáři. Byltě tento rytířský řád co do původu druhý po Johani-tech (vzniklých r. 1099.) a starší křížovníků německých, an založen byl v Jerusalemě od rytířů francouzských r. 1118. pro ochranu poutníků ve sv. zemi. Když město Ptolomais křesťanům od Saracénů vyrváno bylo, opustili Templáři Palestinu (1291.) a usadili se na ostrově Cypru, nedlouho potom odstěhovali se pak do zemí západních, kde mnoho statků dosáhli. Hlavním sídlem jejich byla tu Paříž, kde bydlel v skvostném dvoře „Temple“ zvaném velmistr jejich (magister militiae). Stali se po všech křesťanských zemích tak oblíbenými, že měli r. 1260. dvacet tisíc rytířů a devět tisíc sídel a statků v Evropě. Přísný byl zprvu domácí řád Templářů, skromný stůl a každý desátý chléb dostávali chudí. Roucho jejich bílé ozdobeno bylo na prsou i na pláští červeným křížem, což jim mělo neustále uváděti na mysl boj za Krista, přední to účel řádu, bílá pak barva řeholního oděvu poukazovala k čistotě mravů a milosrdenství, kterýchžto ctností obzvláště pilní býti měli. Na praporu řeholním odpolou bílém a způle červeném skvělo se krásné heslo řádu „Ne nám ó Pane, ne nám, ale jménu Svému dej slávu,“ pečeť pak řádu označena dvěma jezdci na jednom koni narážela na prvotnou chudobu a prostotu Templářů, což i jméno jejich původní „Pauperes commilitones Christi templeque Salomonis,“ chudí spolubojovníci Krista a chrámu Salomounova, vyjadřovalo. Do Čech přišli Templáři r. asi 1232., tedy sedmnácte let po usazení se řádu Německého na Poříčí a dostali se brzo i na Moravu.¹⁾ V Praze usadili se

na Starém městě u kostela sv. Vavřince, který již před jich příchodem stál, byt i pověst, že již sv. Václav jej založil a u něho kněze nadal, přílišnou byla.²⁾ Chrámy ten Templáři bezpochyby přestavěli i rozšířili a zbudovali u něho skvělou komendu vůbec „Jerusalém“ zvanou.³⁾ Starodávné, ač současnými doklady nezaručené podání Pražské považuje nad to celé území, na němž stojí skupenina domů mezi kostelem Minoritů u sv. Jakuba, celetnou ulicí a hostincem u zlatého anděla“ za místo, kde Templáři též sídlili, až posud říká se tam „v Templu“ a jak ze starých pamětí víme, říkávalo se již v XIV. století tak celému městišti, na němž tehdy více domů stálo.⁴⁾ V Paříži také až posud nesou domy stojící na místě bývalého sídla Templářů název „Temple,“ totéž platí o Londýně. Již z této obdoby lze Pražské podání ono za pravdivé míti. Roku 1782. ujišťoval Pražský stavitel Kaňka učeného Piaristu Gelasia Dobnera, že v domě č. p. 595.—I. (kde Piaristé do Prahy přišedše prvotní kolej měli) nalezl při přestavování gotickou kapli a v ní starobylý tabernákl, což při stavbě se zničilo. Florian Hamerschmid, farář Týnský udává zcela jistě jeden dům (č. 589.—I.) v skupenině domů „v Templu“ za sídlo někdy Templářů a odůvodňuje to z nějakých erbů, které na zdi odkryty byly.⁵⁾ To vše je podstatným důvodem, že

²⁾ Pověst tu Hájek, dle něho i Dobner v Annálech uvádí, jde z ní pouze to na jevo, že kostel ten prastarý je. Sv. Vavřinci nad to posvěceny byly v Praze kostel v Nebovidech (pod Petřínem, v pravo před vraty do nynější seminářské zahrady, stojí posud zastaven), kaple na Vyšehradě a kostel na Petříně (nynější je ovšem novější).

³⁾ „Jerusalém,“ dům kajicnic od Miliče později zřízený stál jinde.

⁴⁾ Z listiny z r. 1335.—1376. se dovídáme, že „v Templu“ více domů shořelo. Libri Erection. II. 175. 199. Vyskytl se i židovští „učenci,“ kteří název ten „v Templu“ s Židy spojovali, což je právě takový nerozum, jako ten, jež Pražští Talmudisté podnes o stáří hrbitova a synagógy v žid. městě vypravují.

⁵⁾ Jest pamětihodno, že po třicetileté válce byl do „Templu“ (proti Kopmance) přenesen ze Špitálska (nyn. Karlína) špitál sv. Pavla zničený tam r. 1648. od Švédů. Byl to staroměstský chudobinec. (Prodromus pg. 222.) Snad živá tehdaž ještě tradice o Templářích byla neposlední příčinou, že místo pro špitál právě zde zvoleno jest? U špitálu zřízen byl r. 1664. kostel, do něhož z celetné ulice se vcházelo.

¹⁾ Palackého Dějiny I. 2, 365.

můžeme bezpečně za to míti, že mimo u sv. Vavřince i „v Templu“ Templáři v Praze sídlo měli. Tím však jsou vědomosti naše o Templářích v Praze, pokud ze spolehlivých pramenů je známe, vyčerpány. Rovněž sporé zprávy máme o ostatních sídlech jejich v Čechách. Najisto víme pouze, že měli komendy v Čejkovicích (Čakovicích) a Uhříněvsi, jelikož r. 1294. jmenuje se Ekko, komtur obou těchto sídel. Pouze podlé jména jsou známi Templáři v Čechách Jan, r. 1268. velmistr v Němcích, v Čechách a na Moravě a Bertolt z Gepzenšteina, oblíbený rádce krále Václava II. r. 1290. do Prahy příšlý. Roku 1292. dáno bylo Templářům v Uhříněvsi podací právo ku kostelu ve Stodůlkách u Prahy. Roku 1294. Ekko, komtur Čejkovický a Uhříněvský prodal Tobiáši, biskupu Pražskému ves Vodochody za 200 hřiven stříbra. Roku 1297. Oldřich z Hradce u přítomnosti jmenovaného Ekka, „velkého převora v Čechách a na Moravě“ daroval Templářům Rudgerschlag, který odtud měl slouiti Nový dvůr (nova curia.⁶⁾ S jakousi pravděpodobností lze souditi, že Templáři měli sídla i v Budyni, Blatné, Kópídlně, Nových Hradech, Žlebích a na zámku Píseckém, všecko pak ostatní, co o nich se vypráví, dokázati nelze. Tolik pouze jisto, že počet a moc Templářů ve krajinách našich zůstaly vždy nepatrné a že se daleko nerovnaly počtu a moci sourodých Johanitů ani křížovníků Pruských.⁷⁾ Památky Templářské v Čechách nelze na jisto vyšetřiti, ač mnohé věci od nich se odvozují.⁸⁾ Byliť u nás Templáři nedlouho (1232—1312.), proto ta chu-

dobu zpráv a památek po nich. Za to však pověsti o nich jsou četné a romantické, neboť o místě, zvláště o zříceninách, o nichž dějepis nic určitého nevypráví, říkává náš lid obyčejně, že tam bývali Templáři, Žižka že místo to spálil a ne-li Žižka, jistě Švédové. Romantickým pološerem zastínil Templáře náhlý a přesmutný konec jejich. Na církevním sněmu ve Vienně, jehož i poslední biskup Pražský Jan IV. z Dražic se účastnil, byl řád Templářů hlavně piklemi krále francouzského Filipa zrušen, r. 1311. bylo šedesát Templářů ve Francii upáleno a dne 18. března r. 1314. sprovedeni ze světa touze ukrutnou smrtí velmistr řádu Jakub Molay a veliký praeceptor Narbonský Guy; až do posledního okamžiku života svého nevinnost svou i řádu svého ujišťující⁹⁾. Tak smutného konce Templáři čestí ovšem nedošli, nebo dle Balbína připadlo po zrušení řádů dvacet hradů Templářských ku komoře královské, jiné statky potáhli rytíři pocházející rodem od zakladatelů jich k sobě, jiní podrželi statky odřekše se řehole a dali je, oženivše se, potomkům svým v dědictví¹⁰⁾. To ovšem nesouhlasilo s listinou, v níž zrušení řádu (16. května 1312.) se ohlašovalo, nebo dle ní měli se jako všude, tak i v Čechách, státi dědici veškerých statků Templářských Johanité. Podlé všeho urvali knížata a páni ze zboží řeholního, kde se co urvati dalo. Než Johanité aspoň některé statky Templářské u nás obdrželi přece, zejména dostali dvůr Templářský s chrámem sv. Vavřince v Praze, drželi jej však pouze rok, an již r. 1313. dne 9. července Bertold z Henneberka, praeceptor Johanitů v Čechách, Polsku, na Moravě a v Rakouscích, průvodčí a rádce Jana Lucemburského prodal jej za 130 kop grošt jeptiškám Dominikánkám u sv. Anny pod Petřínem, což král Jan 15. června téhož roku a později i Karel IV. potvrdil¹¹⁾. Jeptišky zaměnily nyní pod dozorem převora a generalního vikáře Dominikánů komendu Jerusálém ve svůj klášter¹²⁾ a jmenovaly jej od té doby na paměť mateřského kláštera svého na Újezdě

⁶⁾ Viz článek Fr. J. Zoubka „Farní osady děkanství někdy Ořechovského“ v zprávě českých škol Smíchovských 1877. str. 9.

⁷⁾ Palacký I. 1, 265. proti Hájkovi a Pelclovi. Hájek uvádí „18 klášterů řádu Templářského v Čechách,“ kde patrně si popletl Templáře s Německým řádem kp. uváděje i Řepín za sídlo Templářů, který přece patřil křížovníkům Pruským. O Templářích Českých psali Pelcl (Abhandl. d. kgl. böhm. Gesellsch. d. Wissensch. 1798.) Millauer (Böhmens Denkmale der Tempelherren 1822.), Glückselig (Chronik v. Böhm. I. 566.) více méně legendaristicky. Palacký učinil bájám o českých Templářích konec. Při úplném nedostatku historických dokladů měla obrazotvornost nejširší půdu.

⁸⁾ Glückselig uvádí žulový sloup (s leto počtem 1271?) u Budyně a jeden obraz v kostele na hřbitově tamže za památky Templářské (Chronik I. 566.) —

⁹⁾ Alzog Universal - Kirchengeschichte II. 149.

¹⁰⁾ Balbini Epitome str. 318.

¹¹⁾ Klášter sv. Anny „na Újezdě“ stál v pozadí nynější c. k. zbrojnice. Listiny viz u Zimmermanna sub XIX. a XX. — Zoubek v článku uvedeném str. 16. — Chronik v. B. I. 147.

¹²⁾ Tomek I. 451. 184.

„klásterem u sv. Anny a sv. Vavřince“, lid však pustil prvotný název sv. Vavřince zne-náhla z paměti a uvykl nazývatí kostel a klášter sv. Annenským. Pod vládou jeptišek byl kostel již za pozdějších let krále Jana přestaven. Část klášterní na východě v nynější liliové ulici činila bezpochyby ambít, který i na severní straně stál; r. 1329. darovala paní Perchta z Housky jeptiškám svůj dům na jihu kostela (č. 219—I.), západní část nynějšího dvoru sv. Annenského byla však ještě r. 1361. domem pánů z Landštejna. Klášter těšil se záhy oblíbení lidu a domohl se štědrostí příznivců značného zboží, k jehož držení (co řád žebravý) měl zvláštní povolení papežská. Před válkami husitskými měl klášter ročních důchodů 142 kopy a 40¹/₂ groše, mimo to požitky ze sví Lidic, Rynholce, Libošína, z dvoru u Mělníka a mlýna na Pšovce. V Praze měly jeptišky podací u farního kostela sv. Linharta¹³⁾. Proto vzrostl počet řeholnic zdejších, služby Boží byly v kostele slavně konány a chudým prokazovány jsou hojné skutky milosrdné. Byly tu řeholnice dcery stavu šlechtického i měšťanského vedle sebe. Když vypukly nepokoje husitské, zůstal klášter u sv. Anny bez pohromy. Husité hrozili totiž jeptiškám všech klášterů v Praze, že je z města vyženou a kláštery jejich sboří, nepřistoupi-li ku čtyřem artikulům Pražským a nepřijmou-li kalich. Jeptišky u sv. Anny povolily, proto se jim neublížilo a klášter jejich ustanoven jest za bydlisté všech ostatních řeholnic Pražských vypuzených z klášterů svých a Husitům povolných. Také Benediktinkám u sv. Jiří dána jest lhůta k rozmyšlení, chtějí-li artikule Pražské přijati, většina z nich povolivše dány jsou k sv. Anně, ostatní jsou vypuzeny z města¹⁴⁾. Takto se stalo, že klášter sv. Anny v bouřlivé době husitské brzo byl přeplněn řeholnicemi mnohými, které ač zprvu se zpěchovaly, pak přece pod obojí přijímaly. Pouze dvě jeptišky uprchly odtud a ač slibem řehol. vázány, vdaly se za muže¹⁵⁾.

¹³⁾ Tomek III. 137. —

¹⁴⁾ Palacký III. 1, 414.

¹⁵⁾ Tak vypravuje Vavřinec z Březové, současník (u Höflera str. 396.) Balbin však (Epitome str. 447.), Hammerschmid (Prodróm. 214.) a dle nich i Zimmermann (Gesch. d. auf. Kl. 148.—150.) ličí věc tu takto: Mnoho jeptišek uteklo se k sv. Anně, kde žila teta Jana Žižky, z čehož klášter za nedotknutelný jmán jest. Abatyše u sv. Jiří, kněžna Berková z Vartenberka byla tam r. 1420. dne 8. července s 30 spoludružkami s příkořím a hanou hnána. V klášteře bylo

V době té zemřela tu v pověsti světice Anežka, jinak Kateřina nazvaná a pochována jest v ambitu, kde ještě v minulém století kolem hrobu jejího mřížky byly¹⁶⁾. Jinak přešly bouře husitské bez dalších pohrom, ovšem byly po válkách statky kláštera zpuštěny a důchody v té míře uskrovněny, že pouze třicet panen u sv. Anny žiti mohl, než nastaly brzo lepší časy, když bohaté dívky do řehole vstupovaly a ne jeden dobrodinec se vyskytl. Když za Ferdinanda I. utrakvističtí stavové čeští jemu odepřeli žádanou pomoc proti vzbouřeným protestantským stavům v říši, vtrženy byly jeptišky u sv. Anny do nemilých zápletek, byvše přinuceny podepsaly totiž reversy, že souhlasí s odporem stavů. Ferdinand těžce trestal porážce protestantských stavů u Mülberku pány i města za odpor jejich, řeholnicím u sv. Anny však, uváživ, že nátlakem přinuceny reversy vydaly, odpustil řka: „Nevěděly, co činí.“¹⁷⁾.

Roku 1552. zemřel známý kronikář český Václav Hájek z Libočan, který ve své závěti veškeré jmění své klášteru u sv. Anny odkázal, ku konci života tam bydlel, služby Boží konal a i jinak dobrodincem kláštera byl. Proto byl pochován v klášterním kostele a na hrob jeho dán jest památní kámen a deska s jeho vyobrazením i dvěma latinskými nápisy, které se tam podnes nalezají¹⁸⁾. Hájek byl posledním příznivcem

teď 350 panen, vypukl tam hlad a ke všemu tomu přitáhl Žižka k fortně, než teta jeho poklekši obměkčila srdce jeho tak že k ní řekl: „Pro tebe, teto, odpouštím vám a kláštera“ a odešel. Luza však rozvzteklila se z toho na klášter a násilníci chtěli jednou bez vědomí Žikova klášter přepadnouti. „Jako nestydatí psi učinili útok na konvent plný pekelného ohně vilnosti chtějící panny posvěcené porušiti, ale nemohli nikterak naléztí brány, běhali kolem jako omámení, leč marně.“ O dramatických výstupech těchto současných prameny mlčí. Příčiny, proč klášter ušetřen byl, rozličně od Vavřince z Březové a pozdějších podávané lze spojití. Husité ušetřili kláštera, poněvadž tam žila příbuzná Žižkova avšak jen tehdy, když řeholnice artikule Pražské přijaly.

¹⁶⁾ Prodrómus 214.

¹⁷⁾ Zimmermann 152.

¹⁸⁾ Epitaphion honor. Sacerdotis Domni Wenceslai Hajek a Liboczan Anno D. 1552. hic sepulti.

Hic pius in patriam vir Wenceslaus Hajecus

Commisit putri mortua membra solo

Incluta, cui gentis scrutans monumenta Bohemae

kláštera v XVI. věku. Odkatoličování země české ochuzovalo jej vždy citedněji, tak že jeptišky musely r. 1610. dvě vesnice, Lipno a Satalice odprodati, než schudlého domu ujala se choť krále Matyáše Anna opatřující pannám potraviny a dala r. 1616. nákladem 9000 zl. obnoviti klášter i kostel, ano i umírající pamětliva byla řeholnic odkávající jim (r. 1618.) 500 zl. ročních důchodů z panství Krumlovského. I jiní dobrodincové se vyskytli, tak že v klášteře 50 panen žiti mohlo a ještě chudí od fortny s prázdnem neodcházel. Bezpečně žily řeholnice v tichých kobách kláštera, když válka třicetiletá v zemi zuřila a jen statky jejich trpěly těžce. Po válce zdvihal se klášter znamenitě, tak že r. 1668. koupila převoršice Ludmila Mladotová ze Solopisk dům Kyslavských ku klášteru přiléhající, vystavěla kapli sv. Kateřiny Sienské, zřídila nových dvanácte celí, obnovila celý dům a získala r. 1669. u Vltavy solnici. Vstupovaly nyní do řehole u sv. Anny dívky z rodin v zemi nejvzácnějších, ze Šternberků, Vratislavů, Trautmannsdorů, Morzinů, Klebelsberků, Salmů, Milesimů, Oudrických, Wiedersperků aj. Největší věno přinesla klášteru hraběnka Trautmannsdorfová, která po smrti otce svého vstoupivši tam přinesla 100.000 zl.¹⁹⁾ Tím dosáhly jeptišky u sv. Anny velikého bohatství i pečovaly o slavné konání rozličných pobožností a vystavěly nové dvě kaple sv. Máří Magdaleny a sv. Rozalie, osvědčovaly také velikou štědrost k chudým. Ale s této výše počal klášter později klesati, falešní přátelé míchali se do hospodářských záležitostí řeholnic a podvodným způsobem zaplétali je do rozličných zbytečných pří, které způsobily dluh, jenž zaplacen býti nemohl,

Historica retulit fortia facta fide.

*Grata quidem pietas defunctis regibus haec est
Nomen ab exequiis, quas dedit iste labor.*

Postera sed magis hunc probat, atque amplectitur aetas

Quae decus a primis tale tuetur avis.

Quisquis ad hoc igitur casu, vel sponte sepulchrum

Devenies, factum molle precare viro.

¹⁹⁾ Jaká zbožná štědrost panovala v době té, o tom svědčí tyto odkazy: R. 1698. odkázal hrabě Sigmund Harras na svíce a lampu 1000 zl., r. 1701. hrabě Rudolf z Lisova k zbožným účelům 1500 zl.; r. 1703. fundovala Alžběta Sibertová na jednu mši sv. měsíčně 500 zl., r. 1717. odkázala Eva Pipisová 1500 zl., aby každou neděli a svátek kázání se obývalo. Jaká to protiva proti době naší!

ani když klášteru odprodán byl statek Jirenský. Na místo bývalých pětáctýřiceti panen uživilo se jich ku konci pouze čtrnáct. Klášter byl zrušen dvorním dekretem ze dne 21. máje 1782. a čtrnácti řeholnicím vykázáno roční výslužné. Měly jen jedno přání na světě, aby ze své pense směly společně až do smrti žiti v zrušeném klášteře, ale přání tomu vyhověno nebylo. S pláčem opustily milé obydlí své u sv. Anny. Chrám a klášterní rozsáhlé budovy byly prodány za 19.000 zl., načež chrám byl odsvěcen. Osmadesát let byli zde Templáři, více než půl pátá sta let panny řehole sv. Dominika, kostel sv. Vavřince byl jedním z nejstarších v Praze, klášter přečkal války husitské i boje třicetileté, ale boj proti řeholím na konci minulého věku nepřežil. Co sto věků stavělo, zvrhla doba. Nyní je v rozsáhlých prostorách klášterních závod tiskařský a papírnický, v jižním křídle, spojeném přes uličku obloukem s hlavní budovou, jsou soukromé byty, kostel je skladištěm. Černé, věkovité zdi jeho zasmušile vynikají ze stavení jej obklopujících a jsou pouze k straně polední a západní v úzké uličce prosty. Ze starých tvarů stavitelských je v klášteře jen málo stop, za to podržel kostel až posud z větší části staré gotické formy. Nejstarší části jeho jsou zajisté vysoký kůr s lomenými okny (kružba je však všude vylámana), kosmá, ostroúhelná střecha a věž v západním průčelí patnáct sáhů vysoká a jen čtyři sáhy nad hřeben střechy strmicí. Podobné věže zachovaly se v Praze ještě pouze tři, totiž u sv. Kateřiny, sv. Apolináře a na Slupském kostelíku, jsouť dopole čtyřhranné a odpolou osmihranné (u sv. Kateřiny, zajisté nejkrásnější věže staré v Praze, přechází čtyřhran v osmihran harmonickým úkosem), věž sv. Annenská má však nejpěknější okna pásky ve tři patra rozdělená, z nichž nejdolejší kružbami až posud ozdobena jsou. Jako všechny ostatní, končí i tato věž štíhlým, osmihranným jehlancem. Všecky tyto části kostela poukazují k počátku XIV. věku, kdy ještě Templáři zde byli. Stavivo kostela je opuka na jižní straně kostela valně zvětřalá, jinak je zrušený kostel zachován a velmi prostranný. Moderní ozdoby na něm, zvlášť dolní část věže se sochou sv. Václava a zakulacení oken severních pochází z obnovy r. 1616. Památkou po jeptíškách je kaplička v úzké uličce na jižní straně kostela, zbožná mysl zdobí ji podnes květinami a rozžhívá v ní lampu. Na sv. Vavřince, prvotného patrona chrámu, pamatuje posud socha téhož světce nad vraty, jimiž

ulíčkou přichází se k průčelí odsvěceného kostela bývalých zde Templářů. (Pokrač.)

Obraty a bratr.

(1875.)

... Succurre cadenti,
surgere qui curat, populo!
[... Přispěj klesajícímu,
vstáti jenž usiluje, rodu!]
Církevní hymnus.

Jsouť *povahy*, jež mužně zpřímeny
všech těžkých ran, všech jizev, hnětův příkrých
s převlekým znají srdcem snáseti,
když neštěstí svou pěští drsnatou
zatlouklo na bránu, by v jizbě jejich
si vynutilo k trýzním příbytek.

Pod každým novým šlehem osudu,
pod všelikým tím strastí náběhem,
jenž vráží básně v jejich bolnou hrud,
jest, jako by se z nevyčerpaných
jim nádob (novým ustavičně divem)
též nová svěží síla prýštila.

Vždy nově živná zřídla pomoci
plným se proudem otvírají duchu
tuhému, kdykoliv je útoky
hrotnými svírá nových tísní dav.
Byť zpupné bezpráví a násilí
je žalův číslí trpkou sytilo:
vždy vážně (vznešení, své čelo vzhůru,
při nesklácené stojí pevnostě.

Však ejhle, na jevišti proměna!
Přiveďte ku přednosti je a moci,
ku zámoženství, k důstojnostem „vzácným“:
již ubíhá jim plachým odkvapem
stav bývalosti — útrap, muk a bolů —
z vybledlých trosek vetché paměti.
Již bratrův hoří, trudu, svízeli
k jich srdcím pustým není přístupu;
a kdežto, velcí v žalech, měli k nohám
skvost úcty složený — v těch zdaru šlastech
se staví sami v patro úkory.

* * *

Takž *národové*! Hle, ten druhdy zchudlý,
krutými omráčený ranami,
jež na témě mu bídné sřítla
železně dopadná dlaň útlaaku!
On svaté volnosti kdys praporec
byl vztyčil, pod jeho stál barvami
ostrážný, cti a slávy hledaje
ve vytrvání (jaké, se zbrání
v udatné ruce, klesnout volí spíš,
než aby, s ochablostí zděšenou
ji sketně odhazující, ve plachý
se vrhlo útěk na svou potupu).
Žel! zrádné štěstí tehda vrtkavým

ucouvlo krokem: mečem podražen
žrel skleslý, kterak z oteckých mu skříní
vylopán drahý klenot svobody,
jak zlatá její záře do brudu
tlapána vítězovou patou bujnou!
Zda bolu záchvat, výsměch, pošklebek,
rouhání, ústrk, nuznost, příkoří
a celý násilnictva chomolec
jej sklály v mrtvou duše porobu?
Nechť upoután, — i v tížných okovech
byl volný sobě! Nechať krvo-střebná
již dupla šlapěj v šti: — ve prachu
byl velmož jasný, čácký „bohátýr.“

Leč na jevišti rovněž proměna!
Zasvítla jemu zora s příklonou
kvetoucí opět; překročila, střídou
milostnou zdaru, stopa truchlý práh,
by hosta vetřelého, úhněť šklebný,
planoucím žehem v úkvap zahнала.
Aj, nyní *šťasten*! vijeť jemu přízeň
čarovné věnce z květův úspěchu: —
však není s to, by v lesk té proměny
blahostné důstojně se upravil!
Ten, kterýž neznal prvé otročit,
zas „vládnout“ nad jinými neumí
po právu, pro něž do skrvácení
a ssinalosti druhdy vedl boj.
V svém přepychu — dob nezpomíná již
těch lopotných, když jemu zadržen
volnosti milé podíl urvaný.

Ač okoušel, jak hoře chutná tvrdý
chléb útisku, jenž máčen slzami:
již, krutý vzájem, utlačuje sám
své družné bratry, v divě šlape zvůli,
až od chrabrého toho jindy reka
(jehožto velkou mysl spojený
provázal obdiv časem zápasův,
posteskův, kvělův) jest se odvracet
bez úcty v lesklé jeho nádheře.
Kvetoucích věnců vroucené úklony
kdys hoden, dokud snášel porvanost,
již nyní na své témě zpupnělé
(byť mocným bylo blyskem zvýšeno)
sám vyzývá si střelu pohrdy.

* * *

Ty, který *šťastnější* jsi, národe,
sám druhdy mučen, trýzněn, básně mořen,
surovcův lítou pěští zakusiv.
štedrého utrpení na vrchol,
však zniknuv jeho pruhův krvavých: —
když tobě nyní „slunce na prách svítí,“
jsa chráncem, v náruč pojmi šlecheten
chorého bratra, jemuž probíjejí
skrání ostny „koruny té trnové,“
až rýdkem zažírání se v bledou tvář
bolestné písmno rudých krůpějí!

Svých druhdy těžkých strastí, svízelův
jsa pamětliv, jež prorvaly tvou hrud',
k volnému srdci druha přituliž,
z jehožto (k žalné mluvě otevřených)
cev tisícerych, zmütěných to zřidel,
proud řině v bolestný se krvotrysk.
Tvá láska v rány ty vlej balzamu,
jich zhojit mirem, v úkoj zacelit,
a jemu (okrálému z mrakoty)
zas vrátit libé záře k úsměchu.
On vedle tebe stůj co „rodný brat':“
a srostli jedním citův plápoem
i odmítnouce vzájem sporů zbroj,
již v mysli svorné — cestou jedinou
sil sloučených — tam spějte postupem,
kde „sbratřenosti“ vyšší úkoly!

Fr. Doucha.

„Kraj rodnoj dolgo-terpěnja, — kraj to
russkago naroda,“ — Kraj rodný dlouhého
utrpení, — kraj to ruského národa; T.
Tjutčev. — „Solnce světí jemu na porog,“
Slunce svítí jemu na práh;“ přísloví ruské,
o tom, kdo šťasten. — — „Co jednomu
šmíech, to druhiemu pláč na tém świecie,“
Co jednomu smích, to druhému pláč na
tom světě; přísloví polské. — „Vy pěvate,
a nama krvave suze politcu.“ Vy zpíváte,
a nás krvavé slzy polévají; přísloví srbské.

Fr. D.

Felix Dupanloup.

4. Kdožby nebyl již slyšel o výtečném
episkopátu francouzském vůbec a nejpředně-
jším v něm biskupu Orleanském *Dupanloup-
ovi* zvláště? I doufáme se zavděčiti čtenářům
našim podávající jim hlavní nástin života
muže veleznamenitého netoliko v církvi ka-
tolické, nýbrž i vlasti své.

Felix Dupanloup narodil se 3. ledna
1802 v Savoysku. Již v osmém roce věku
svého opustil domov svůj, aby započal svá
studia v Paříži. Spolužáci jeho jak v latin-
ských školách Sv. Mikuláše, tak i ze semi-
náře Sv. Sulpicia připomínají si jeho vrouc-
nou nadšenost, jeho neunavnou horlivost,
jeho vytrvalost, jeho ducha, jeho působilost.

R. 1825 byv vysvěcen na kněžství, usta-
noven jest kaplanem při farním chrámu Pan-
ny Marie nanebevzetí. Tu hlavně pozornost
všech na sebe obrátil svými katechetskými
přípravami dítek k prvnímu svatému příji-
mání. Pak byl zpovědníkem vévody Borde-
auxského, knížat Orleanských a (později i
vévodkyně z Berry. Jeho si též povolal Tal-
leyrand před smrtí k smíření se s Bohem
a sv. církví.

R. 1834. uloženo mu, aby činil vědecká
kázání t. z. konference v stoličném chrámě
arcibiskupském v Paříži.

R. 1835. stal se prvním kaplanem u
farního chámu Svatého Rucha, kdežto se
zvláště svými katechizacemi vyznamenal, které
malí velcí horlivě navštěvovali a poslouchali.
Podávaly se mu dvě z největších far paříž-
ských, ale nepřijal žádné, raději si zvolil ři-
ditelství „malého semináře“ pařížského. V
roce 1838. obdržev občanské právo francouz-
ské, ustanoven jest od arcibiskupa pařížského
„*de Quelen*“ generálním vikářem.

V r. 1841. započal Dupanloup vyučovati
v Sorboně posvátnému řečnictví, či homile-
tice; ale za příčinou ostré kritiky proti Vol-
tairevi byl donucen pustiti od těch předná-
šek svých.

R. 1845. stal se kanovníkem při chrámu
arcibiskupském v Paříži a konečně 6. dubna
1849. jmenován jest biskupem Orleanským.

Svůj úřad biskupský zastává Dupanloup
s horlivostí vroucnou, tak že všechno vůkol
sebe oživuje. Hlavní svou péči věnuje vy-
chování mládeže, zvláště něžnou láskou i na
dítětkám. Jeho větší — kněžský seminář, i
menší staly se ústavy vzornými toho druhu,
stkvějící se jak důkladným uměním, tak i
vroucí zbožností.*)

Duchovenstvo biskupství Orleanského
jest ve všem ohledu výtečné. Činnost nového
biskupa byla tak veliká, že jí snažná péče
svého pastýřského okresu nijak nedostačova-
la. Uprostřed svých mnohých a těžkých
prací vydal biskup Dupanloup knihu za kni-
hou, brožurku za brožurkou.**)

A tím jest právě život jeho znamenitý, že své spisy za-
světil vesměs prospěchu církve, zastáváje
práva papežská vůbec, právo pak světského
panství jeho zvláště, a na vše strany se oka-
zuje obranem velikého papeže Pia IX.

Biskup Dupanloup byl též členem „aka-
demie Francouzské,“ ale vzdal se toho, když
táž akademie přes všecken odpor přijala do
svého středu osvědčeného bezbožce a nácel-
níka francouzského nevěrectva Littré-a.

Na sněmu Vatikánském snažil se Du-
panloup prosaditi to mínění, aby dekret „o
neomylnosti papežově“ odročen byl k jinému

*) V tom ohledu vydal mezi jiným spis peda-
gogický: „*L'enfant*“ (Dítě) kdež o prvním
vychování dítek poučuje a pak „o vyšším
vzdělání rozumu,“ který jest nejdůležitějším
z jeho všech spisů.

**) Jednu veledůležitou brožurku o sněmu Va-
tikánském podali jsme v Blah. 1869 str.
20. a d.

Papež Lev XIII.

času. V tom odporu projevili svou obyčejnou horlivost, jako ve všem svém jiném jednání; avšak první nežli se svou oposicí projevili a nežli samý sněm započal, osvědčil zbožný biskup slavně a veřejně, že, ačkoliv jest proti prohlášení toho článku, které za nebezpečné uznává, nicméně *se podrobuje napřed všeobecnému usnešení ve všech věcech.*

Jinak ještě prokázal biskup Orleanský velikého ducha svého za truchlivé doby války prusko-francouzské. Podivuhodná byla jeho mužná statnost proti cizáckému vítězi, podivuhodná jeho pastýřská péče o milé ovečky. Zachoval se tak, že jej lze spravedlivě po boku postaviti hrdinným biskupům prvocírkve gallické, kteří uděšené a utištěné své rodáky hájili proti návalu severních barbarů. Biskup Dupanloup jest poslancem okresním v sněmu národním a nyní starostou (senátorem) téhož. Z větší části jest to jeho působením, že se katolíkům dostalo svobody vyučování. Vznesená horlivost pro spásu duší, úplná oddanost svaté církvi a vroucí láska k vlasti jsou hlavní vlastnosti, v nichž se zakládá povaha biskupa Orleanského. Péči jeho mnoho se obrátilo duší k víře, ctnosti, zbožnosti.

Jako každý, kdož působením svým mocně zasáhá v události svého věku, má i biskup Dupanloup své nepřátele. Kdož církev svatou mají v nenávisti, proklínají ho; jiní proti němu rozhlašují všeliká podezření k víře nepodobná. Ale naproti tomu jak vroucně jej miluje každý, kdo ho zná! jak se mu obdivují, kdož vědí zevrubně, jak celý jeho život jest oddán Bohu, spásu duší a vlasti!

Život tak činný a působivý, plný obtíží a nesnází, i zdraví jeho nemálo podryl, tak že byl přinucen žádati za koadjutora; dán jest mu kněz z arcibiskupství pařížského jménem Couillé. Tento mladý spomocník odlehčí mu břímě správy biskupské, těžké zvláště za příčinou jeho pokročilého věku; ale i při tom jest biskup Dupanloup dosti cílý, že lze od něho se nadíti ještě velikých služeb i církvi i vlasti. (Mus. de fam.)

Kříž a láska.

Láska s křížem spojená
klid jen srdci mému dá;
láska bez kříže a kříž
bez lásky je velká tíž.

V kříži láska pokyn dá,
kam se křesťan utec' má;
tam, kde láska panuje,
Boha v kříži spatřuje.

Kde nemá co láska nést,
jestli prosta bolu jest:
tam je rozum obestřen,
bláznovství a hříčka jen.

Láska kříže prázdna v blud,
ano k hříchu svede pud;
kříž dohání, bych se bál,
vždycky věrně k Bohu stál.

Prudce bol se cítí tam,
kdekoliv je křížek sám;
v srdci lásky kdo nemá,
v kříži svém jen marně lká.

Každé břímě tíží ho,
těžce nese lehké jho;
sily v sobě necítí,
bídne jest mu zajítí.

Láska pak ti síly dá,
mysl kleslou pozvedá,
nemusíš se kříže bát,
kde budeš i pnítí rád.

Nuže k Tobě prosbu mám
Pane! více nežádám:
v kříži lásku, k lásce kříž
dej a — srdci ulevíš. —
Dle Feneberga J. B. P.

DOPISY.

V Praze dne 28. února 1878.

(Dra. Geitlera nejnovější spis.)

Tento měsíc počal vycházeti u zdejšího kněhkupece, Theodora Mourka, spis profesora Záhřebské university, Dr. Leopolda Geitlera, nadepsaný: „Poetické tradice Thráků i Bulharů“. Dílo toto dle vydaného prvního archu bude velmi zajímavé. Pojednává v něm mladý český učenec „o odkrytí naskrz netušeném, neslýchaném se stanoviska všech našich nadějí i očekávání stran budoucích netknutých dolů na půdě Slovanovědění, jež se skutečně i po hlubším proskoumání (tuším zdánlivě) všemu protíví, co jsme v oboru *ústiní tradice* našeho plemene pomocí obyčejných vědeckých dosavad užívaných kritérií pokládali vůbec za dostižitelné. Buď je ta věc falsifikací takovou, že ohromností materiálu i smělou, hluboce promyšlenou dokonalostí komposice vyniká nad všechny mystifikace, nad všechna padělání, kterých se sobectví aneb vlastenectví v kterékoliv literatuře dopustilo: aneb jsme maně narazili na nový kulturnohistorický i jazykový materiál, který daleko přesahuje úzké hranice

interessu pro slavistiku, který naše vědění o národech, řekněme poloneznámých, o Getech, Thrácích i Dácích rozšíří, na obraz i pojímání slovanské mythologie nové světlo vrhne, ano dokonce snad i srovnávací indoevropské vědě jazykové, ztraceného jednoho člena poněkud vynahradí i nová data poskytné". Těmito slovy vzbuzuje spisovatel pozornost k svému dílu, v němž řeč jest o poetických tradicích, jež srbský archeolog Štěpán Verkovič z úst Thrácko-macedonských kmenů Pomáků i Mrváků po patnácte let sbíral. Dle slov Geitlerových nalézají se v těchto písních Verkovičových slovanské celkovité, velmi umělé, poeticky i věcně zakrouhlené hymny na různá božství, které se vedickým zpěvům co do množství mythologického materiálu mohou přirovnati; co do velikosti i rozsahu jim aspoň neustupují. Celá sbírka obsahuje 200 až 250.000 veršů. Asi dvacátá část poměrně nejméně důležitá vyšla tiskem v Bělehradě r. 1874 pod názvem: „Veda Slovena“. Z českých literárních historiků pojednal o tomto sborníku písní Josef Jireček ve Zprávách královské české společnosti nauk 1874 a vyhlásil je za falsifikát. Námitky Jirečkovy snaží se vyvrátiti Geitler a pronáší se o celé práci Verkovičově na str. 9 takto: „Buď je ta celá věc neslýchaným falsifikátem, celým encyklopaedickým lexikonem mythologického i historického vědění, jehož vypracování se po důkladných, věcných studiích věnovala ruka mistrného poety po dvě desetiletí, aneb nám zvláštní přízeň osudu v jasné zelených lesích Rhodope zachovala celý vysoce vyvinutý systém náboženství i národní ústní vědy starých Thráků a Bessů, ať již jakkoliv závratnou délkou času proměněný. A naň se položila rovněž interessantní vrstva starého pohanského slovanského života duševního“. Tolik zatím na upozornění ctěných čtenářů těchto listů, kteří k pracem o starověku slovanském náklonnost chovají. J. M.

KRONIKA.

Z Prahy. Za hlaholu všech zvonů stovežaté Prahy, za blučného jásotu lidu, za víření bubnů a hudby měst. sborů a podivnou náhodou — za hromobití a blesku vystupoval J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup v pátek dne 8. t. m. v 7 $\frac{1}{4}$ h. ráno u farního chrámu sv. Mikuláše na Malé straně, jehož průčelí prapory ozdobeno bylo, z povelu svého, v němž z nádraží záp. dráhy na Smíchově sem přibyl prováděn jsa členy měst. sboru jízdeckého a dlouhou řadou ko-

čárů. Vítán jsa purkmistrem král. hlav. města Prahy, vd. p. generalním vikářem a jednou družičkou vstupoval J. Eminence do přeplněného chrámu a žehnaje ubíral se řadami měst. sborů, duchovenstva světského i řeholního a alumnů arcib. semináře za zdařilého zpěvu: „Ecce sacerdos magnus“ v průvodu farního duchovenstva a metrop. kapitoly k hlavnímu oltáři, kdež na klekátku přítomen byl mši sv., kterouž sloužil nejdůst. světící p. biskup, jenž uvítav J. Eminenci při návratu z Říma v nádraží sem byl pospíšil. Vokální mši s vložkami „Jubilate Deo omnis terra,“ „Deus, qui oris halitu“ a „Creator alme siderum“ provedl na kůru pěvecký sbor alumnů arcib. semináře. Po svátostném požehnání vycházel J. Eminence týmiž řadami za zpěvu všeho lidu: „Hospodine, ulituj nás“ žehnaje shromážděným zástupům, v nichž i vysoká šlechta čteně zastoupena byla, z chrámu Páně a odebral se v průvodu měst. ozbrojených jezdců do sídla svého: — Odpoledne téhož dne 8. března došla telegrafická zvěst, že v poledne ve Vídni skonal otec J. Velíč. císaře pána, arcikníže *František Karel*, bratr v Pánu zesnulého císaře a krále Ferdinanda Dobrotivého. Zvěčnělý narodil se dne 7. prosince 1802. Vynikal nábožností a dobročinností. (Viz „Blah.“ r. 1877 str. 446 „farní chrám v Jiřsku“). Pohřeb odbyval se v úterý d. 12. března, k němuž J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup v pondělí u večer do Vídně odejel. Slavné *Requiem* za zvěčnělého bude u sv. Víta na hradě zítra v 9 h. ráno.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. března u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 21—25. t. m. u sv. Jana Nep. na Skalce.

— V kostele sv. Josefa u OO. kapucínů na Novém městě bude v úterý dne 19. t. m. o výroční slavnosti sv. Josefa, pěstouna Páně, tento pořádek služeb Božích: V 6 h. ráno bude tichá mše sv. a po ní česká exhorta, v 7. h. zpívaná ranní mše sv. jakož i v 8 h., která se vždy obětuje na úmysl počest. spolku tesařského, v 9 h. bude tichá mše sv., v 10 h. německé kázání, v 11 h. slavná mše sv.; odpoledne o 4. h. české kázání, pak nešpory, Te Deum a požehnání.

— (Renovace v Žinkově.) Horliví misijnáři z tovaryšstva Ježíšova pp. Jan Cibulka a Josef Svoboda započali tuto renovaci na slavnost Neposkrvněného Početí Panny Marie m. r. Účastenství s strany věřících bylo hned na počátku velké a množilo se ode dne ke dni takovým způsobem, že po-

zději chrám od páté hodiny ranní až do sedmé večerní posluchači a kajícíky byl naplněn. Jak před třemi roky k sv. Missii tak i nyní při obnovení přicházeli i z jiných osad v hojném počtu věřící blásání Božích pravd pobožným duchem naslouchající a svaté svátosti skroušeným srdcem přijímající. Osada Zinkovská čítá něco přes 2000 duší a komunikantů bylo více než 1600, což důkazem, že všickni sv. svátostí schopní osadníci této pobožnosti, kteráž až do 15. prosince trvala, se zúčastnili.

Z Vídně. Arcivévoda *František Karel*, otec císaře pána, zemřel dne 8. března v poledne, stár jsa 75 let a 3 měsíce. V sobotu dne 2. března byl ještě úplně zdrav; v císařské kapli ve Vídni konaly se v ten den zádušní služby Boží za císaře Františka, otce v Pánu zesnulého arcivévody, kterým František Karel přítomen byl. V sobotu odpoledne po procházce se rozstonal, nemoc se nezdržela býti na počátku povážlivou, horšila se však den ode dne a ve čtvrtek večer dne 7. března již ohrožovala život staříckého arcivévody. V pátek ráno dal si nemocný zavolat svého zpovědníka dr. Haubnera, vykonal skroušeně svou pobožnost a vyslovil přání, aby mu podáno bylo nejsv. Tělo Páně. S příkladnou pobožností přijal u přítomnosti J. Velič. císaře pána i císařovny jakož i celého dvora chléb andělský, děkoval vřelými slovy dr. Haubnerovi za to, že jej vyzpovídal a že mu nejsv. Svátost podal. Brzy po sv. přijímání počal pracovati nemocný ku smrti, zavolán hned dvorní farář dr. Mayer, aby mu udělil poslední pomazání. Mezi posledním pomazáním snesla se nad Vídní velká bouře, obloha se zatměla, blýskalo se a hrom burácel. Obličej ku smrti pracujícího byl však klidný ano veselý, brzy dostavily se srdečné křeče, bolestný výkřik p. arcivévody Ludvíka Viktora: „Drahý otče“ byl znamením, že arcivévoda František Karel svou zbožnou duší právě v ruce Otce nesbeského odevzdává. V hlubokém žalu a se slzami v očích trval císař pán s druhými bratřími půl hodiny u bezduchého těla. V císařském hradě byl pláč a nářek všeobecný. Korunní princ, kterého při kvapném návratu z Německa zastihla telegrafická zpráva o smrti Františka Karla v Linci, hlasitě plakal, neb poměr mezi dědem a vnukem byl velmi něžný. — Mrtvola zesnulého byla v sobotu dne 9. března balsamována, v neděli dne 10. března a v pondělí dne 11. března veřejně v císařské kapli vystavena, v úterý odp. u kapucínů v cíř. kryptě slavně po-

hřbena. Podotknouti sluší, že zesnulý arcivévoda ještě 28. ledna t. r. do kapucínského kostela na zádušní služby B. za zemřelou arcivévodkyni Zofii přišel a když kostel opouštěl, žertovně ke guardianovi pravil, má-li již připravené místočko v kryptě také pro něho. Když představený kláštera přání pronesl, aby Bůh p. arcivévodu ještě dlouho na živě zachoval, odpověděl stařeček klidně: „Jednou se to přece stane a musím-li zde již odpočívati, položte mne vedlé mé drahé choti Zofie“. Přání tomu nyní ovšem již vyhověno. Zesnulý arcivévoda proslul dobročinností; ve Vídni a v Iřlu, kde vždy v letě dlužal, ztrátu tuto bolestně pocítil chudina; dobročinnost jeho chváliti se bude po dlouhá leta, neb neznala jako dobročinnost bratra jeho císaře Ferdinanda žádných mezí. Zesnulý byl však též velice nábožný, každodenně byl přítomen mši sv., každou neděli a svátek poslouchal slovo Boží, ve Vídni nejraději v universitním kostele, na postní kázání se vždy těšil a se svým hofmistrem o nich mluvil. Každoročně putoval do Cel Marianských ve Štýrsku, kdež svou zbožností vzdělával věřící lid. Byl velikým ctitelem sv. Jana Nepomuckého; dokud byl císař Ferdinand živ, připutoval p. arcivévoda vždy v květnu do Prahy, aby se u hrobu sv. Jana pomodlil a bratra svého navštívil. Letos již byla cesta jeho do Prahy ustanovena opět v květnu, chtěl zase a sice s vnukem svým korunním princem Rudolfem po několik dní na královském hradě dlíti a u hrobu sv. patrona českého svou pobožnost vykonati: smrt tomuto zbožnému přání učinila však přítrž. — Byl povahy skromné, po slávě tohoto světa nikdy nebažil.

Z Říma. Sv. Otec přijal již čtené poutníky jmenovitě z Německa v delší audienci. K spolupracovníkům listu „Osservatore romano“ měl řeč o slovech: „Haec est victoria, quae vincit mundum, fides nostra“ (totot jest vítězství, které přemáhá svět, víra naše), těše je a povzbuzuje k dalšímu boji za práva církve sv. Potom přijal vydavatele francouzských novin „Univers“, bratry Veuillots, chválil zásluhy jejich o katolickou církev ve Francii a žehnal podniku jejich. — Kníže Chigi byl splnomocněn bullou, aby prohlásil slavnou Lateránskou basiliku, která bývala vždy farním chrámem papežů a ve které papežové nastolení svoje též slavili, za farní chrám papeže. Sv. Otec předešel takto veřejnému právodu, který by byl musel vykonati dle starobylého obyčeje do basiliky Lateránské. Chrám tento nazývá

se právem hlavním chrámem města i světa; jmenuje se též basilika Konstantinská, po svém zakladateli Konstantinu Vel. který jej r. 323 vystavěl; basilika Lateranská, poněvadž vystaven jest na místě, kde stál dům Plaucia Laterana, který usmrčen byl, ješto proti Neronovi bouřil lid; basilika Spasitele, poněvadž nejprvé světa Spasiteli zasvěcen byl od papeže Silvestra dne 9. listopadu 324; basilika zlatá, pro množství zlata a jiných drahocenných věcí, jimiž byl okrášen, konečně basilika sv. Jana, poněvadž v 7. století zasvěcen byl sv. Janu Křtiteli a sv. Janu Evangelistovi. V tomto chrámu mimo jiné sv. ostatky nalezájí se hlavy sv. apoštolů Petra a Pavla, krásná socha Konstantina Velikého, hrobky papežů Martina V. a Klementa XII. V kapli nejsv. Svátosti blíže hlavního oltáře jest tabernakulum, o kterém znalcové praví, že ze všech známých jest nejkrásnější. Papež Sixtus V. položil do basiliky Lateranské 28 schodů z bílého mramoru, které se v domě Pilátově v Jerusalemě nacházely. Tyto schody nazývají se svatými, neb byly posvěceny šlépějemi krvavými Krista P., kterýž vícekrát po nich byl veden, po kterýchž i kráčel, když Jej po bolestném bičování Pilát představil lidu. Konečně jest památná před chrámem se nalézající křtitelnice Lateranská, o které se praví, že ji dal zbudovati císař Konstantin, aby v ní pokřtěn byl od papeže Silvestra; nedaleko křtitelnice na prostranství Lateranském jest krásný obelisk, a sice ze všech v Římě se nacházejících nejvyšší. Poněvadž při basilice Lateranské první papežové sídlili, bývá v ní každý papež brzy po své korunovaci slavně instalován. Nastolení toto se považovalo vždy za doplnění korunovace a dalo se tímto způsobem: V den k slavnosti té ustanovený všechny ulice, kterými nový papež do Lateranu se ubíral, prápory byly ozdobeny, v oknách domů a na průčelích chrámů rozprostřena byla červená sukna; na Kapitoliu dal postaviti senát římský vítězoslavnou bránu, byl-li nový papež rodilý Říman. V ustanovenou hodinu ubíral se slavný průvod z Vatikánu do Lateranu; vojsko a oddělení stráže papežské činilo počátek průvodu, následovali úředníci komorníci, papežští kaplani a právníci, římsí šlechticové se svými panoši, římsí prelátové, klerikové papežské komory, právníci soudní stolice „Rota“ řečené, za nimi na koni sv. Otec. Při vystoupení na kůň a sestoupení jeden z knížat římských držel sv. Otcí třmen. Sv. Otec byl oblečen v řasné roucha, na kterém se nalezala rocheta se skvostnou červenou štolou, drahými perlami posetou, na

hlavě měl červený papežský klobouk. Okolo papeže bylo 40 panošů, kteří rozličné ku slavnosti potřebné věci nesli. Pěší strážé šli za panoši a těmi se končilo první oddělení průvodu. V druhém oddělení nejprvé jeli vojáci na koních, za nimi první komoří papežský, pak životní lékař a jiní úředníci. Za nimi následovali kardinalové vždy dva a dva podle stáří v obyčejném kardinalském křovém oděvu, na hlavě majíce červený kardinalský klobouk. Za kardinaly patriarchové, arcibiskupové a trůnu papežskému přisedící biskupové, auditorové, domovní správcové, protonotáři apoštolští a konečně úředník, který pravdivost papežského podpisu zkoušel. Za ním krytý papežský kočár, který táhlo 6 koňů a ve kterém papež jen při nejvyšších slavnostech jezdíval. Oddělením šlechtické stráže, oddělením papežského vojska a oddělením pěchoty gard římských končil se slavný průvod. Když sv. Otec okolo tvrze římské „andělského hradu“ jel, byl pozdravován z náspů osmdesáti ranami z děl, a osmi sty ranami z hmoždířů. Na Kapitoliu se průvod zastavil, tam se postavilo dříve již městské vojsko pod velením nejvyššího senatora římského. Nejvyšší senator přioděn togou, máje zlatý řetěz okolo krku a žezlo ze slonoví kosti v pravici, činil tu ve jmenu všech Římanů latinskou řeč k sv. Otcí, ve které poslušnost a věrnost slibuje a při tom klíče města na stříbrné míse podává, načež sv. Otec odpověděl a požehnání lidu udělil. U Kolosea čekali židé, kteří tuto část města obývali a celou co nejnádherněji ozdobili, aby vzdali novému papeži poctu. Čelnější židé podávali thoru sv. Otcí, který při tom pravil: „Zákon jest sice dobrý, ale lid jest zavržený.“ Odtud se ubíral průvod k Lateranu, kapitola a veškeré duchovenstvo tohoto chrámu šlo v ústřety sv. Otcí s křížem a korouhvemi a s rozžatými svíčkami. Jakmile sv. Otec sestoupil s koně a ku bráně chrámové přišel, poklekl arcikněz kardinálů, jenž představený této kapitoly jest a podal papeži zlatý kříž k polibení, při čemž zpěváci zpívali: Ecce sacerdos magnus. Zatím posadil se papež na trůn, jenž k tomu konci při bráně svaté (brána tato jest zazděna a jmenuje se brána svatá, poněvadž se jen o milostivém letě otvírá) byl postaven, oblekl se v pontifikální roucha, a dal si posaditi mitru na hlavu. Což když se stalo, odevzdal mu kardinal arcikněz ve jmenu kapitoly kostelní klíče, zlatý jeden, druhý stříbrný na pozlaceném a kvítím okrášleném talíři, a prosil nového papeže, aby i s duchovenstvem tohoto chrámu směl Jeho Svátosti políbiti

nohy, což se také hned stalo; arcikněze však nepřipustil sv. Otec k libání nohou, nýbrž jej objal. Mezitím oblekli se kardinalové v bohoslužebný oděv, po skončeném obřadu libání nohou kráčel sv. Otec k hlavnímu vchodu, kde jej kardinal arcikněz tříkráte okouřil a jemu svěcenou vodu podal. Nato odebral se sv. Otec do chrámu a sice k oltáři sv. kříže, kdež vystavena nejsv. svátost oltářní. Vykonav zde některé modlitby, šel k hlavnímu oltáři, a poručiv se zde ochráně sv. apoštolů Petra a Pavla, posadil se na trůn uprostřed postavený, kdež mu kardinalové poslušnost slibili, a presbyterium, čili dva památní peníze, jeden zlatý a jeden stříbrný od něho přijali; při čemž se zpívalo na kůru „Te Deum laudamus.“ Když opustil trůn odebral se k oltáři, kdež litanie se modlil, požehnání udělil, načež mu kardinal jáhen papežskou tiaru na hlavu dal. S pavlanu, jenž jest na průčelí chrámovém, kam se sv. Otec po skončených obřadech odebral, udělil pak požehnání lidu, který v chrámě místa naleztí nemohl. Po uděleném požehnání jel nazpět do Vatikánu, provázen jsa 2. kardinaly, i na cestě uděluje lidu požehnání. — Tak se dělo *jindy*, průvod na Lateran býval slavnější nežli korunovace na průčelí chrámu sv. Petra. Proč se nekonají nyní tyto pěkné obřady? Prorok starého zákona praví: Vztáhl ruku svou nepřítel ke všem krásným věcem mým; slyšel, že já vzdychám a že není, kdoby mne potěšil: všichni nepřátelé moji slyšeli o mém zlu a veselili se. Nechtějde všechen hřích jejich před Tebe Hospodine, trestej jich, neboť mnohá jsou úpění má a srdce mé žalostí naplněno jest!“

— Státním sekretářem jmenován jest od sv. Otce kardinal Alexander Franchi, kdežto kardinal *Simeoni*, který v posledních letech papeže Pia IX. úřad ten zastával, stal se představeným kongregace de propaganda fide. Státní sekretariát nemá sice nyní také důležitosti jako dříve, když dědictví sv. Petra ještě patřilo sv. Otcí, tehdyž byl státní sekretář předsedou papežského ministerstva; nicméně i nyní jest to důležitý úřad, poněvadž státní sekretář ve jměnu sv. Otce s jednotlivými vládami vyjednává a sv. Otec v politických věcech zastupuje. — Alexander Franchi narodil se v Římě dne 25. června 1819, otec jeho býval notářem ve Vico, později přesídlil do Říma. Franchi věnoval se záhy studiím theologickým, v římském semináři proslul svou mírností v obcování se svými spoluzáky, svou železnou vytrvalostí a pilností, jakož i nevšední by-

strostí ducha. Pro tyto vlastnosti stal se velmi oblíbeným u státního sekretáře papeže Řehoře XVI. kardinala Lambruschini, který jej učinil redaktorem (minutante) v státním sekretariátu. Nepředvídal asi kardinal Lambruschini, že velenadáný mladý kněz se jednou nástupcem stane v úřadě jeho. Pius IX. poslal Alexandra Franchi r. 1853 do Madridu, aby s vládou španělskou vyjednával o konkordátu mezi sv. Stolicí a královstvím španělským. Vyjednávání trvalo po dvě leta, svými ušlechtilými mravy, svou diplomatickou obeznaností a zkušeností získal si velikou přízeň u vlády španělské, která to těžce nesla, když Pius IX. svého mimořádného vyslance z Madridu odvolal, povýšiv jej za internuncia u dvora toskánského ve Florenci r. 1856. Téhož roku byl vysvěcen na biskupství a jmenován arcibiskupem Thessalonickým in partibus infidelium. R. 1860 odebral se na žádost kardinala Antonelli z Florence do Říma, kde se stal sekretářem řečeného státníka. Papež Pius IX. jmenoval jej r. 1868 nunciem v Madridě k výslovné žádosti vlády španělské. V Madridě našel papežský nuncius poměry velmi smutné, vláda královny Alžběty byla ustavičně ohrožována vzpourami a chýlila se patrně ku svému sklonku. Vyzván papežem, aby se účastnil sněmu Vatikánského, opustil Franchi Madrid, do kterého se neměl více vrátiti. Královna Alžběta byla donucena vzdáti se vlády a hledati útulek a přístřeší v cizině. Spojení sv. Stolicе s katolíky španělskými bylo zakázáno a přerušeno. Po sněmu Vatikánském odebral se Franchi co mimořádný vyslanec sv. Stolicе do Cařihradu, aby s vys. Portou vyjednával o záležitostech katolíků armenských. I sultán Abdul Aziz i velkovezír Ali paša přijali vyslance sv. Otce s velkou uctivostí a s orientální nádherou, vyjednávání bylo brzy ukončeno velmi příznivě pro katolíky armenské. Za tuto platnou službu katolíkům prokázanou udělil mu Pius IX. r. 1873 hodnost kardinalskou a ustanovil jej představeným Propagandy. Kardinal Franchi jest muž nevšední vzdělanosti, diplomatické zkušenosti a obezřelosti, který proslul neunavnou ano báječnou činností svou.

— Kardinálem komořím jmenován prý od sv. Otce, který před svým zvolením za papeže sám úřad ten zastával, Karel Ludvík Morichni. Narodil se dne 21. listopadu 1805 v Římě, otec jeho byl slavným a znamenitým lékařem, který o výchování svého syna všemožně pečoval. Nadějný jinoch studoval s velikou pilností a horlivostí, po

studiích gymn. oddal se studiím filosofickým a právnickým. V obrazárně Vatikánské spatřil jednoho dne obraz Rafaelův, na kterém proslulý mistr umělým štětcem podobu „Theologie“ vykouzčil. Tímto obrazem byl mladý Morichini tak unesen, že ve sv. zápalu zvolal: „Jinou nezvolím za družku svou nežli tuto.“ Již r. 1828 oddal se studiím bohovědným, za dvě leta pak byl vysvěcen na kněžství, zastával až do r. 1845 rozličné úřady duchovní dosti důležité v Římě, r. 1845 byl jmenován od Řehoře XVI. nunciem papežským v Mnichově, r. 1847 stal se finančním ministrem papeže Pia IX., r. 1848 místopředsedou státní rady. V květnu téhož roku zavítal do Vídně, přinášeje vlastnoruční list Pia IX. císaři Ferdinandu Dobrotivému, jednající o upokojení a o novém řádu v Itálii. Za veliké služby církvi katolické prokázané jmenoval jej Pius IX. již r. 1852 kardinalem a arcibiskupem v městě Jefe, v nové hodnosti a ve velké této důstojnosti proslul takou horlivostí a dobročinností, že jej diecesané ctili jako otce ano jako svatého. Když r. 1860 jen krátkou dobu v Římě v důležité záležitosti církevní trval, obsadil sardinský král Viktor Emanuel řečnou diecesi svým vojskem; arcibiskup byl po svém návratu zatknut a do žaláře ve Follignu uvržen, ve kterém mu po devět dní bylo dlíti. Po druhé byl zatknut r. 1864 v Ankoně, však hned na svobodu propuštěn, poněvadž obyvatelé hlasitě svou nevoli nad podlým jednáním nové vlády na jevo dávali. Roku 1871 byl povýšen kardinál Morichini na arcibiskupský stolec v Bologni, kdež až dosud apoštoloval. Slyne nejen šlechetností ducha ale i nevšední učeností, díla od něho vydaná a sepsaná pojišťují mu čelnější místo mezi bohoslovci italskými. Jen toho jest želeť, že při namáhavé práci nijak se nešetřil zdraví své podkopal a téměř již oslepl. V chatrném a shrbeném těle bydlí jarý, pronikavý, dosud bystrý a šlechetný duch.

• Literární oznamovatel.

— „Hlasy katol. spolku tiskového.“ Rok 1878. Číslo 1.: „*Obrázek z pouti Svatojanské.*“ Dle události vypravuje Josef Ehrenberger, sídelní kanovník na Vyšehradě. Str. 49. Cena 15 kr. — Číslo 2.: „*Bohatství bez ctnosti.*“ Obraz ze života naší doby. Napsal Vojtěch Pakosta. Str. 64. Cena 20 kr. Nákladem katol. spolku tiskového.

— „*Světobzor*“ v čís. 9. přináší tyto ilustrace: Kardinál Jan Simeoni, papežský státní

tajemník. Líbání nohou mrtvoly papeže Pia IX. Úřední zjištění smrti papeže Pia IX. Hrad Bezděz. Přepadení turecké dopravy u Drinopole. H. M. Stanley, cestovatel po Africe. Boj Stanleyových průvodců s divochy na řece Kongo. V části slovesné vyniká pojednání: Alois Šembera o rukopise Zelenohorském a o zlomcích evangelia sv. Jana. — Číslo 10. ozdobeno jest těmito obrázky: Baron Josef Alexander Helfert. Papež Lev XIII. Pohřeb Pia IX. (snášení mrtvoly po schodech královských ve Vatikáně.) Hrad Valečov. Poslední bitva u Plevna.

— „*Čech*“ č. 51. a „*Friede*“ č. 27. přinesly v čele listu dne 2. března pěknou podobiznu papeže *Lva XIII.*, jejíž zvláštní otisky na velinovém papíře prodávají se po 25 kr. v kněhtikárně Cyrillo-Methodějské.

— „*Kytice.*“ Sbirka zábavného i poučného čtení pro mládež. Svazek XI. (Koblihy. Prstýnek. Před trhem. Nové šaty. Sázka. Hedvika a Bohumil. Pořádná Monika a nepořádná Hátka.) Povídky od Františka Pravdy. Str. 135. S obrázkem. Cena 40 kr. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober v Praze.

— Malé obrázky papeže *Lva XIII.* ve formátu a na způsob fotografií s vytištěným vzhledu životopisným nástinem prodávají se v kněhkupectví B. Stýbla po 5 kr.

— „*Koledy,*“ beletristického časopisu, ročníku III. vyšlo v Olomouci redakcí Fr. Bayera číslo 8.

— „*Cecilie.*“ Časopis pro katolickou hudbu posvátnou v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Majitel, vydavatel a redaktor: Ferdin. J. Lehner v Karlíně č. 234. Vychází dne 5. každého měsíce. Předplácí se na celý rok 2 zl. Číslo 3. ročníku V. vyšlo d. 5. března. Obsah: Zpívaná mše zádušní. Dopisy o pěstování zpěvu církevního z Prahy, ze Zbraslavic, z Bezna, z Uher. Brodu, z Víškova. Feuilleton. Oznámení. S hudební přílohou č. 3.

— Letošní podíl údů Dědictví Svatojanského bude ozdoben ocelorytinou: „*Svatý Jan Nepomucký.*“ Kreslil J. Hellich. Ryl J. L. Schmidt ve Vidni.

— (Zasláno.) „*Včelařský spolek* pro Čechy v Praze.“ Nejrozšířenější spolek tento, který též svůj vlastní orgán: „*Včelařské listy*“ vydává, statně za rozkvět českého včelařství se zasazuje. Mimo časopis spolkový vydává též knihy „*Včela a její chov,*“ kterouž členové beze všeho doplatku dostávají. Kritika se již o první části (theoretické) knihy té pochvalně vyslovila, uznávajíc dílo to ozdobou literatury apistické. Spisovatel knihy, známý racionelní včelař p. Ferd. Liška, osobní farář v Řepích, s pílí nevšední podal v části první vše co nejnovějšího

a nejdůležitějšího o životě a činnosti včel vy-
skoumáno, a zdařilé rytiny vesměs původní spis
ještě vzácnějším činí. Jak se z prvního čísla le-
tošních „Včelařských listů“ dozvídáme, vyjde co
nejdříve druhý díl spisu, „Včela a její chov“
část to praktická, najednou (první vyšel v 4 se-
šitech) aby členové spolku tohoto nejbezpečněj-
šího ráce již v rukou měli, až včelky opět no-
vý, čilý život započnou. Nadějeme se do známé
dovednosti páně spisovatelovy, že i část prak-
tická bude dílo dokonalé a upozorňujeme pány
včelaře, aby si výtečné nejnovější dílo o vče-
lařství opatření neopomenuli. Údové spolku Praž-
ského platí 1 zl. 50 kr. ročního příspěvku a ob-
drží celé dílo mimo noviny zdarma; neúdobné
mohou dostati vyšlé již 4 sešity za 1 zl. 50
kr. a i část druhá (v tisku) za tutéž cenu
prodávati se bude v redakci a administraci
„Včelařských listů“ v Praze, ostrov Kampa
č. 513.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Hrbek*, kaplan v Plaňanech, dne 6.
března (nar. v Žirovnici 13. května 1838,
vysv. 30. července 1865.)

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Suppan*, admin. v Uhlíř. Janovicích, za
kapl. v Říčanech;
p. Vojtěch *Zika*, admin. v Oužeticích, za proz.
kapl. ve Vnoři.

Uprázdňená místa:

- Janovice*, fara patr. nábož. fondu, od 2. března.
Libeznice, fara patr. poruč. p. Ervína hrab. z
Nostic-Rhineku, od 6. března.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Koupal*, farář ve Velkém Hlasivě, za
prvofaráře v Selci;
p. Václav *Wolf*, kaplan v Dlouhé vsi, za faráře
ve Fürstenhutu;
p. Frant. *Schmidtmayer*, katech. na obecné a
obč. škole v Budějovicích, za katech. na c.
k. učit. ústavu tamtéž;
p. Adolf *Fux*, katech. na obecné a obč. škole
v Domažlicích, za katech. na učit. ústavu
v Příboře (arcid. Olom.);
p. Bedřich *Šlajs*, kapl. v Mšeně (diec. Lito-
měř.), za katech. v Domažlicích;
P. Paulin *Mörtl*, ř. cisterc., za kooper. v Dvo-
řišti dolním;
P. Bernard *Turkowitz*, ř. cisterc., za supl.
katech. na c. k. něm. gymnasiu v Budějo-
vicích.

Uprázdňené místo:

Velké Hlasivo, fara patron. kníž. Schwarzen-
berga, do 20. dubna.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Hrzan*, kapl. za adm. v Třebenicích;
p. Josef *Beständig*, kapl. v Nepomyšli, za koop.
v Soběchlebech (Oberklec), odkudž
p. Josef *Bachor* na jeho místo dosazen;
p. Frant. *Pražák*, kapl. v Údlici, za výpom.
kapl. v Přísečnici.

Uprázdňená místa:

Přísečnice, fara patr. městské rady tamtéž, a
Třebenice, fara patr. pp. Tschinklů, do 15.
dubna.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Čížek*, farář ve Všestarech a bisk.
notář, jmenován sekretářem vikariátu Kra-
lohradeckého;
p. Antonín *Lacina*, farář v Lochenicích, jme-
nován čestným děkanem.

Ustanovení jsou:

- p. Augustin *Zima*, admin., za faráře v Petro-
vicích (u Kácova);
p. Jan *Bis*, Kostelníhořský far., za faráře na
Pouchově;
p. Leopold *Vrzák*, kaplan Kácovský, za faráře
v Bystré;
p. Antonín *Holub*, kaplan Zbraslavický, za
admin. fary ve Zruči;
p. Augustin *Pospíšil*, kaplan, pro Millesim.
fund. ve Vilimově;
p. Karel *Pablásko* za admin. fary v Cholticích;
p. Vincenc *Schmid*, kapl., za admin. děkanství
v Rychnově;
p. Frant. *Hlaváč* za katechetu na obč. škole v
Poličce.

Uprázdňená místa:

Zruč, fara patronátu p. J. S. Skrejšovského, do
21. března;
Choltice, fara patronátu hraběte Thuna-Hohen-
steinského, do 26. března;
Rychnov, děkanství patr. hraběte Kynského,
do 4. dubna;
Kostelní Lhota, fara patr. nábož. matice, do
11. dubna.

O pap. jmena „Lev“ v příštím čísle.

Dopis z Jách. musel ustoupiti vyobrazení
v t. č., jež nám propůjčeno bylo z tiskárny
Cyrillo-Methodějské.

Příští číslo (o půl archu) bude se vydávati
d. 23. t. m. — Čís. 5. jest posud na skladě.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. areib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přisl. XIV. 25.)

Umučení Páně, jak je všichni čtyři evangelisté vpravují.

(Pokračování.)

A když byl den, sešli se, poněvadž pa-
noval ten obyčej, že se odsouzení stávalo
pouze ve dne (Luk. 22, 66—71.) starší lidu
a knížata kněžská a zákonníci a vedli Je-
žíše do rady své řkouce: Jsi-li ty Kristus,
pověz nám, I řekl jim: Povím-li vám, neu-
věříte mi a pakli se vás otáží, neodpovíte
mi aniž propustíte. Od této pak chvíle bude
Syn člověka seděti na pravici moci Boží.
I řekli všickni: Ty jsi tedy syn Boží? A on
řekl: Vy pravíte, já jsem. A oni řekli: Což
ještě potřebujeme svědectví? Však jsme sami
slyšeli z úst jeho. (Mat. 27, 3—10.) Tehdy
vida Jidáš, kterýž jej zradil žeby odsouzen byl,
želeje toho, navrátil zase třiceti stříbrných
knížatům kněžským a starším řká: Zhrěšil
jsem zradiv krev spravedlivou. Ale oni ře-
kli: Co nám do toho? ty viz. A povrh stří-
brné v chrámě odešel: a odšed osidlem se
oběsil. Knížata pak kněžská vzavše stříbrné
řekli: Neslušíť jich vložiti do pokladnice:
nebo mzda krve jest. A poradivše se, koupili
za ně pole hrncířovo ku pohřbu poutníků.
Protož nazýváno jest pole to Hakeldama, to
jest: pole krve až do dnešního dne. Tehdy
naplnilo se, což povědíno jest skrze Jere-
miáše proroka řkoucího: A vzali třiceti stří-
brných, mzdu ceněného, kterýž ceněn byl od
synů israelských: a dali je za pole hrncířovo,
jakož mi ustanovil Pán.

Poněvadž však Židé na hrdle trestati
nesměli, nýbrž toto právo výkonné prokura-
torovi římskému, kterýmž nyní Pilát byl, vý-
hrazeno bylo, (Jan 18, 28—32) vedli Ježíše
od Kaifáše do radního domu. Bylo pak ráno:

a oni nevešli do radního domu, aby se ne-
poskvrnili, ale aby jedli velikonočního be-
ránka. Tedy vyšel k nim Pilát ven a řekl:
Jakou žalobu vedete proti člověku tomuto?
Odpověděli a řekli jemu: Kdyby tento nebyl
zločinec, nevydali bychom jej tobě. I řekl
jim Pilát: Vezměte vy jej a podle zákona
svého suďte jej. I řekli jemu Židé: Námť
nesluší zabiti žádného; — aby se naplnila
řeč Ježíšova, kterouž řekl znamená, kte-
rouby smrti měl umříti. Na to rozkázal Je-
žíše do radního domu odvesti a vyslychal
žalobníky, kteří pravili (L. 23, 2.): Tohoto
jsme nalezli, an převrací národ náš a brání
daně dávatí císaři a praví se býti Kristem
králem. (Jan 18, 33—38) Tedy všel Pilát
opět do radního domu a povolal Ježíše a
řekl jemu: Ty-li jsi král židovský? Odpově-
děl Ježíš: Sám-li od sebe to pravíš, čili jiní
tobě pověděli o mně? Odpověděl Pilát: Zda-
liž jsem já Žid? Národ tvůj a nejvyšší kněží
vydali mi tebe; co jsi učinil? Odpověděl Je-
žíš: Království mé není z tohoto světa.
Kdyby z tohoto světa bylo království mé,
služebníci moji zajistě bránili by, abych ne-
byl vydán Židům: ale království mé není od-
sud. I řekl jemu Pilát: Tedy král jsi ty?
Odpověděl Ježíš: Ty pravíš, já jsem král.
Já jsem se k tomu narodil a proto jsem na
svět přišel, abych svědectví vydal pravdě:
Každý, kdo jest z pravdy, slyší hlas můj.
Dí jemu Pilát: Co jest pravda? A když to
řekl, vyšel opět k Židům a dí jim: Já žádné
viny na něm nenalezám. (Luk 23, 5—16).
Ale oni více se sílili řkouce: Bouřit lid
uče po všem Judsku počav od Galilee až
sem. Tedy Pilát uslyšev o Galilei otázal se,
byl-li by člověk Galilejský. A když zvěděl,
že by byl z moci Herodesovy, poslal jej k
Herodesovi, kterýž také byl v Jerusalemě

v ty dny. Herodes pak uzřev Ježíše zradoval se velmi; nebo od mnohého času žádal viděti jej, protože byl mnoho o něm slyšel a nadál se, že nějaký div od něho učiněný užít. I tázal se ho mnohými řečmi: ale on jemu ničeho neodpovídal. Knížata pak kněžská a zákonníci stáli ustavičně žalující na něho. Herodes pak se svým vojskem pohrdl jím: a oblek jej v roucho bílé posmíval se jemu a odeslal zase k Pilátovi. I učiněni jsou Herodes s Pilátem přátelé v ten den: neb před tím byli vespolek nepřátelé. Pilát pak svolav knížata kněžská a představené a lid, řekl k nim: Dali jste mi tohoto člověka, jakoby odvrátil lid a hle já před vámi vyptávaje se žádné viny jsem nenalezl na tomto člověku z toho, co na něj žalujete. A však ani Herodes: neb jsem ho k němu poslal; a hle, nic hodného smrti nestalo se jemu. Protož potrestám ho a propustím. Poněvadž však pozoroval, že by Židy bičování neupokojilo, uchopil se, aby Ježíše osvobodil, jiného prostředku. (Mat. 27, 15—23). Měl vladař obyčej na den slavný propustiti lidu vězně jednoho, kteréhožby chtěli.

I měl tehdáž vězně znamenitého, kterýž sloužil Barabáš. Protož když se sešli, — aby žádali o vyplnění onoho obyčeje, řekl Pilát: kterého chcete abych vám propustil: Barabáše, či Ježíše, jenž slove Kristus? Nebo věděl, že jej ze závisti vydali. A když seděl na soudné stoličce, poslala k němu žena jeho řkouce: Nic neměj s tímto spravedlivým: nebo jsem mnoho trpěla dnes ve snách pro něho. Ale knížata kněžská a starší navedli lid, aby prosili za Barabáše: Ježíše pak aby zahubili. Odpověděv pak vladař řekl jim: Kterého chcete ze dvou, aby vám byl propuštěn? A oni řekli: Barabáše. Dí jim Pilát: Což tedy učiním s Ježíšem, jenž slove Kristus? Řkou všickni: Ukřižován buď! (Luk. 23, 22. 23.) On pak po třetí řekl k nim: I což jest zlého učinil tento? žádné viny smrti na něm nenalezám: protož potrestám ho a propustím. Oni pak přece dotírali velikými hlasy žádajíce aby byl ukřižován, a rozmáhali se hlasově jejich. Když všechny tyto prostředky neprosily, použil konečně věda, že Ježíš vždy nevinnost svou zastáváti bude, bičování, aby Židy přesvědčil, že jedná spravedlivě, a je k milosrdenství pohnul. (Jan. 19, 1—15). Tedy vzal Pilát Ježíše a zbičoval. A vojáci splešle korunu z trní vstavili na hlavu jeho a rouchem šarlatovým přiodili jej. A přícházeli k němu a říkali: Zdráv buď králi židovský! a dávali jemu políčky. I vyšel Pilát opět ven a řekl jim: Hle vedu vám jej ven, abyste poznali, že na něm žádné viny nena-

lezám. (Tedy vyšel Ježíš nesa trnovou korunu a roucho šarlatové). I dí jim: Ejhle člověk! A jakž jej uzřeli nejvyšší kněží a služebníci, zvolali řkouce: Ukřižuj, ukřižuj ho! Dí jim Pilát: Vezměte vy jej a ukřižujte; neb já na něm viny nenalezám. Odpověděli jemu Židé: My zákon máme a podle zákona má umřít, nebo synem Božím se činil. Tedy když uslyšel Pilát tuto řeč, více se obával. I všel zase do radního domu a řekl Ježíšovi: Odkud jsi ty? Ale Ježíš nedal mu odpovědi. Tedy řekl jemu Pilát: Se mnou nemluvíš? Nevíš-li že mám moc tebe ukřižovati a mám moc tebe propustiti? Odpověděl Ježíš: Nemělbyš žádné moci proti mně, kdyby nebylo tobě dáno s hůry; protož kdo mne tobě vydal, větší hřích má.

A od té chvíle hledal ho Pilát propustiti. Ale Židé volali řkouce: Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův; neb každý, kdo se činí králem, protíví se císaři. Tedy uslyšev Pilát tyto řeči vyvedl Ježíše ven: a posadil se na soudné stoličce, na místě, které slove Lithostrotos a židovsky Gabbatha. Byl pak pátek před velkonočí okolo hodiny šesté: i dí Židům: Ejhle, král váš! Ale oni křičeli: Vezmi, vezmi, ukřižuj ho! Dí jim Pilát: Krále vašeho ukřižuji? Odpověděli nejvyšší kněží: Nemámeť krále, než císaře. (Mat. 27, 24—26). I vida Pilát, žeby nic neprosil, ale žeby větší rozbroj byl, vzav vodu umyl ruce před lidem řka: Nevinenť jsem já krvi spravedlivého tohoto; vy vizte! A odpověděv všecen lid řekl: Krev jeho na nás i na naše syny. Tedy propustil jim Barabáše, ale Ježíše ubičovaného vydal jim, aby byl ukřižován. (Dokončení).

Papežové, kteří se jménem Lva nazývali.
(Podává *Desolda*.)

Budeť zajisté každému katolíku milo zvědět stručnou zprávu o soujmenovcích nynějšího svatého otce *Lva XIII*. Jest jich dvánáct, a sice:

První toho jména papež byl svatý Lev, přijímám Veliký, z rodiny toskánské pocházející ale narozen jsa v Římě ke konci čtvrtého století. Již za papeže Celestina III. (423—432) a více ještě za Sixta III. (433—440) svěřena mu byla co apoštolskému jáhnovi důležitá jednání, jak ve věcech církevních tak i občanských, jež ke všeobecné spokojenosti vyřídil. Tím se stalo že r. 440. od duchovenstva římského jednohlasně na papežský stolec povolán jest, bylť právě tehdáž v Galii, uklidiv tam spor mezi římským vůdcem Aetiem a Albiem senátorem. Dosedna

na stolec svatého Petra, hleděl nejprve očistiti Itálii všech zbytků kacířských, Manicheův, Pellagianův a Priscilianův na církevním sněmu v Římě r. 444. Ke všeobecnému sněmu Chalcedonskému, na němž se 630 biskupů dostavilo a jemuž v osobě svého legata předsedal, zaslal své znamenité pojednání „o vtělení se Krista Pána,“ kteréž uslyševše biskupové všickni jako jedněmi ústy ihned slavně schválili, volajíce: „Slovy Lvovými Petr sám mluvil!“ Tím byl blud Nestoriův a Eutychiův zavržen a v Kristu dvojí přirozenost, božská i člověcká, uznána. Jako proti bludařům tak též neméně přísným se prokázal Lev I. proti biskupům, kteří se nad svá práva vynášeli. Svě vrchnopastýřské právo, jakožto hlava veškeré církve, hájil též proti císaři Valentinianovi III. tak statně, že tento sám je zákonem císařským uznal a zachovávatí veřejné všem přikázal. Když hrozný Attila popleniv a oloupiv celou západní Evropu, zuřivost svou i k Římu obrátil a již skoro u bran toho věčného města se octnul, postavil se mu v cestu neohrožený papež a svou velebnou vážností a důtklivým slovem obrátil zuřivce zpět, a tak i město i obyvatelstvo římské toho „biče Božího“ uchoval. Když pak po třech letech císařovna Eudoxia, chtě se pro zavraždění svého manžela Valentiniána pomstít, krále Vandalského Gensericha do Itálie povolala, vymohl na něm opět papež Lev aspoň to, že město nespálil, nýbrž jen na 14 dní svým vojnům v plen dal, docela ušetřiv chrámu sv. Petra a Pavla, je za posvátná útočištná místa považuje, tak že se v ty svatyně mnoho lidu uteklo i zachráněno bylo. Vyznamenal se pak Lev I. i svou pokorou, mírností a láskou k bližním, tak že i u pohanů veliké účte byl. Svou učenost dokázal 96 duchovními řeči na hlavní slavnosti výroční, 141 listy a j. Zemřel 11. dubna (dle jiných 11. listop.) 461. Připočten jest netoliko k světcům, nýbrž i k svatým otcům církevním.

Lev II. rodilý Sicilian, zvolen byl za papeže r. 682. Vyznamenal se svou dobrou známostí netoliko řecké i latinské řeči, nýbrž i svou zběhlostí v hudbě i ve všech vědách bohoslovních, jsa nad to výtečně zbožným a pravým otcem chudých. Sněmu všeobecnému VI. v Carhradě předsedal osobou svého legata, usnešení pak téhož sněmu, na němž monotheleté Sergius a Pyrrhus zavrženi byli, přeložil z řečtiny do latiny a zaslal je biskupům ve Španělsku. Biskupa Ravenského, an spoléhaje na moc exarchovu, svaté Stolici se podříditi zpěchoval, ku poslu-

šenství přivedl, přikázav spolu, že volba biskupa, od duchovenstva vykonána, nemá býti platná, leč ji papež byl potvrdil. Opravil v mnohem zpěv gregoriánský, složil mnohé hymny, ustanovil 23 biskupů pro rozličné krajiny, ač jen 10¹/₂ měsíců církev řídil. Počítá se mezi svaté a památka jeho koná se 28. června, anž byl to den úmrtí jeho.

Lev III. rodilý Říman, vyznamenal se svou důkladnou učeností a svou laskavou povahou ke všem. Získav si tím vážnost i duchovenstva i lidu byl hned po smrti předchůdce svého Adriana I. zvolen (26. pros. 795) a den na to posvěcen. Na stolci Petrově prokázal se vzorem všech ctností, zvláště pak čistoty, lásky, zbožnosti, dobročinnosti. Avšak i přes tyto výtečné vlastnosti měl zuřivé nepřátele, a to v domě svém. Byliť to příbuzní nebožtíka předchůdce jeho Adriana, Paschalis primicerius a Campulus sacellarius. Ti oba s mnohými příbuznými mrzeli se na to, že se po smrti ujce svého Adriana žádný z nich nestal jeho nástupcem, spikli se proti papeži a přepadli ho při veřejném průvodu na den sv. Marka (25. dubna 799.), ztrýznili ho a polomrtva uvrhli v žalář tvrze sv. Erasma. Ale odtud jej vysvobodil důvěrný jeho přítel Albinus a dovedl do Spoleta. Odtud se odebral Lev k králi Karlovi do Francie, s jehož pomocí pokoj v Římě zjednan a papež zpět uveden jest, zbojníci pak jeho k smrti odsouzeni byli. Na přímluvu papežovu byli však na životě ponecháni a do Francie vyhostěni. Za takové služby a tak mocnou ochranu korunoval papež r. 800. krále Karla na římského císaře. — Za papeže Lva III. vsazena byla, jako doplňkem, ve vyznání víry sněmu Niceno-Konstantinopolského slova „Filioque“ nejprve v biskupství Toledském ve Španělsku, potom pak i ve Francii. Dověděv se o tom papež Lev III. uznal slova tato sice za pravověrná, jelikož se jimi vycházení Duha svatého z Otce i Syna určitě vyjadřuje, jak tomu i svaté písmo i otcové církevní učí; ale položení a užívání jich ve vyznání víry zamítal, na důkaz toho dať v chrámu Svato-Petrském v Římě dvě stříbrné desky postavit, na nichž dotčené vyznání víry na jedné řecky, na druhé latině vyryté bylo bez přídavku „Filioque.“ Ačkoliv papež žádal, aby se přídavek ten u veřejném zpěvu po nenáhlu vynechával, udržel se nicméně přes to přese všecko v západní církvi, jsa věroučně správný. Řídil církev po 20¹/₂ roku zemřel Lev III. 11. června r. 816. a připočten jest ve sbor svatých; památka jeho koná se na úmrtí den.

Lev IV. rodilý Říman, muž velezbožný, rázný a laskavý, dosedl na křeslo papežské r. 847. za doby veletrudné. Saracené totiž plenili skoro celou dolejší Itálii až po Řím (846.), chrám Svato-Petrský, vně hradeb stojící, hrozně zpustošivše. Tu papež netoliko chrám ten opět ozdobil, ale aby svaté město podobného neštěstí na vždy uvaroval, vystavěl vůkol chrámu toho nové předměstí, jež pevnými hradbami obehnal a „civitas leonina“ (město Lvovo) nazval. Sebrav všecko své mužstvo a přidruživ si i jiná města obořil se na Saraceny na moři nedaleko ústí Tibery, porazil je na hlavu a mnoho jich zajal, kterých pak k opravování hradeb římských použil. Město „Centumcellae“ (nyní Civita Vecchia) od Saracenů do gruntu zpustošené z novu vystavěl a proti nepřátelským útokům nejen opevnil, nýbrž i obyvatelstvu pozemky, pole, zahrady, vinice daroval. Nad to pak i v Římě i mimo Řím chrámy, hrady, nemocnice založil. Zemřel 17. července 855. a požívá podnes úcty svatého; den jeho úmrtí věnován památce jeho.

Lev V. rodilý z Ardei, byl mnichem řádu sv. Benedikta; povýšen na stolec papežský r. 903. Pod záminkou, že jest nezpůsoben k řízení církve, povstal proti němu sok jeho kardinál Christoforus, a uvrhl ho do vězení, kdež již 40. den z zármutku život svůj dokončil.

Lev VI. rodilý Říman stal se papežem 928. Že by byl, jak někteří tvrdí, od nešlechtné Marocie otráven, nebo žeby byl u vězení skončil, nelze dokázati. Dle četnějších a přesnějších svědectví byl dobrotivým, mírumilovným papežem, an se velmi snažil, aby římské rodiny šlechtické, proti sobě zhuště brojící, usmířil a po celé Itálii dobrý řád a pokoj zachoval a utvrdil. Žel pak! že vládl jenom 7 měsícův a 5 dní.

Lev VII. rodem Říman, zvolen 936, řídil církev 3 $\frac{1}{2}$ léta. Tento papež jen přes moc a z donucení na tu důstojnost povýšiti se dal. Znamenitá byla jeho zbožnost, ale při tom se též vynasnažil, aby v Římě lepší pořádek uvedl, hledě jakby Albericha, jenž se senatorem a knížetem všech Římanů nazýval s Hugonem, králem Italie, smířil, což se mu konečně i pomocí svatého Odonapomohlo. Téhož použil i k tomu, aby kleslou kázeň řeholní v Římě opět povznosl. Zemřel 18. července 939.

Lev VIII. byl vzdoropapež, vnucený násilně od císaře Oty t. ř. Velikého proti pravému papeži Janu XII. r. 963, pak po jeho smrti opět proti Benediktu V. r. 964. Ačko-

liv se Lev VIII. odvážil pomocí císařovou Benedikta sesaditi, nicméně všickni dějepisci považují to za bezpráví a tudíž ani Lva VIII. jakožto sluhu německé ctižádosti mezi řádné papeže nepočítají. Zemřel pak v březnu r. 965.

Lev IX. jest mezi papeži toho jména pátý, jenž za svatého vyhlášen jest, a první, an si toto jméno teprva po svém vyvolení dal, kterýžto obyčej se papežem Janem XII. počal. Lev IX. byl rodem Němec, z rodiny hrabat Elsasských z Egesheimu a Dachburku, kteří byli příbuzní rodu hrabat Habsburských. Před svou volbou byl 22 let biskupem Toulským. Po náhlé smrti papeže Damasa II. poslali Římané k císaři Jindřichovi III., aby jim papeže ustanovil. Císař si vyhlídl k tomu biskupa Brunona. Ale ten se dal dlouho prositi, nežli se podrobil, tu důstojnost na se vzíti, a svolil teprva po třídenním se rozmýšlení, vroucích modlitbách a pod tou výminkou, jestliže ho duchovenstvo římské svobodně a řádně zvolí. V oděvu poutnickém přišel s nemnohými průvodci do Říma. Římané mu šli slavným průvodem před brány města v ústřety. Bruno přicházel mezi císařským komonstvem pěšky a bos, a setkav se s průvodem představil všem v důtklivé řeči, že sice po příkazu císařovu se na to odhodlal, k nim jíti, ale že jim úplnou svobodu volby ponechává, a že tak rád se navrátí, jakož z poslušnosti toliko se k nim béře. Na to pak byl jednohlasně za papeže volen 12. února 1049. Náleží mezi nejznamenitější velepastýře církve katolické, an položil základ k tomu, že papežové mocný vliv na poměry celé Evropy měli. Lev IX. přivedl s sebou mnicha Klugnyackého Hildebranda, (potomního papeže Řehoře VII.) ježž vysvětil na podjehna a učinil jej správcem statků papežských. První péče papeže Lva IX. byla, aby napravil mravy duchovenstva a překazil zavládajícímu Šimoniectví, je-muž ono vždy více a více propadalo. Za tím účelem konal spěm duchovenstva hned první rok svého papežování o velikonoci v Římě, a vydal se pak sám na cesty po Itálii, Francii a Německu, a všude držel sněmy s duchovenstvem a horlil vši svou mocí proti všelikému zlořádu v církvi; kam nemohl sám přijíti, poslal své legáty, opatřiv je plnou svou mocí. Sám vedl též vojsko proti Normannům, kteří se byli skoro celé dolní Itálie zmocnili, a ačkoliv byl poražen, přec vítězní Normanné u něho za mír prosili a od něho vybojovanou zemi lénem přijali. Jsa v upřímném přátelství s Eduardem, králem

anglickým, hleděl k náležitému uspořádání církve Anglické; utužil svazek církve Španělské a Francouzské s Římem, bludné pak z hrdopýchy pocházející učení patriarchy Carhradského Michala Cerularia dal důkladně vyvrátiti; slovem pečoval co nejsnažněji všude o dobrý zdar církve až do své, Bohu zelli brzké smrti 19. dubna 1054, kterýž den i církev posavade památce jeho co svatého věnuje.

(Dokončení.)

DOPISY.

V Praze dne 21. března 1878.

(Ant. Hrbek, kaplan v Plaňanech †.)

Dne 6. března skonal po dlouhé a trpné nemoci „úplavici cukrové“ kněz Ant. Hrbek máje 39 let. Jsa vysvěcen dostal se za kaplana do Plaňan u Peček k vldp. děkanu Kinzlovi. Zde počal kněžský svůj úřad, zde jej také dokonál. O pohřbu 9. t. m. do-
svědčili četní zástupové, že zesnulý těšil se jejich lásce; vždyť staral se horlivě o jich duši i tělo. Vedle práce duchovní zařídil spolek Jaroslav pro střížné zboží, jenž stkvěle si stojí, kdežto tolik jiných spolků se rozpadlo. Řídil jej poctivě a bezplatně. Těšil se také nebožtík velké vážnosti okolního duchovenstva a bývalých spolužáků. Dvacet a tři sešli se k jeho pohřbu, vldp. děkan Kouřimský vedl průvod a dp. farář Brož z Lodenice měl pohřební řeč. Největší však lásku prokázal zesnulému p. děkan. Vydržoval jej po celou nemoc na své útraty a otcovsky ho ošetřoval a potěšoval. Bůh račiž mu to odplatiti, rozmilému stařečkovi, jenž nyní jest nejstarším knězem v Čechách máje let 91, a milovanému jeho kaplanovi dáti lehké odpočinutí!

M.

V Praze dne 21. března 1878.

(Česko-Německý Slovník Kottův.)

Velkého slovníku Kottova sešitem sedm-náctým dokonán jest prvý díl, jenž čítá 68 archů velké osmerky a sahá do konce písmene M. O důležitosti slovníku českého napsal již Jungmann: Slovník národního jazyka náleží mezi první potřeby vzdělaného člověka. To cítí obzvláště ten, kdo za povoláním svým aneb z lásky ku přirozenému jazyku v něm psáti, řečniti a sličněji pohybovati se má a chce. Nižádná zajisté, byť i nejživější byla paměť lidská, není s to, aby všechny poklad jazyka obsáhla a na vždycky udržela. Pročež každý vzdělanější národ ode dávna pečoval o to, aby bohatství jazyka svého jako v jednu schránku snesené a ku potřebě uchystané choval. Jestliže ná-

rodům, u kterých jazyk vlastenecký v každém ohledu žije a panuje a kdežto vzdělanec, vycházející z učilišť veřejných i domácích, sám v sobě živý a hojný slovař přirozeného jazyka do života obecného přináší, přece tolik na obecném slovaři národním záležitosti se vidí: co říci máme o milém národu česko-slovanském, který téměř všechnu péči na přiosobení sobě jiných jazykův obrací, jehož jazyk přirozený toliko domácím vychování a vlastní jednoho každého pilnosti a vůli zůstaven jest, jehožto učenci, vyjmonce malý jich počet, čím déle ve školách učených pobýlí, čím více a pilněji ducha svého umění rozličnými vzdělali, tím menší zásobou mateřského jazyka, ačkoli neméně potřebného, do úřadův a do života měšťanského opatření přicházejí? Mohou-li pravím oni, chtějící aneb mající česky psáti, obejíti se bez úplnějšího národního slovníka? Slovník Jungmannův dávno již rozebraný vyličuje po přednosti užívání jednotlivých slov postupem dějin českého jazyka podává nám historii každého výrazu. Slovník prof. Kotta vedle slov obsahuje celou českou mluvnici od písmen až k metrice a hledí především k tomu, jak správně a čistě česky mluvíti a psáti jest. K těmto dvěma velkolepým podnikům jednou přistoupení musí slovník třetí, tak řečený etymologický, aby česká lexikografie dokona povzněsla se na výši požadavků časových. Bude slovník podobný vyžadovati obrovských vědomostí a bystrého dvtípu, aby podal původ každého slova, příbuznost s jinými a jeho prvotný význam, z něho odvodil pojmy dosud užívané a vzájemný jich poměr osvětlil. Míním slovník podobný hebrejskému slovníku Geseniovu. Při českém ovšem bude práce nepoměrně větší. Pro Kottův slovník výpisky z theologických spisů Sušilových, Haklových a Procházkových podává Jos. Hrubý, katecheta při měst. škole ve Slavkově na Moravě. Není dosud názvosloví bohovědecké v našem jazyce úplně vyvinuto a čeká mužův i věcí i jazyka výborně znalých, a proto sbíratí jest, kde co dobrého již utvořeno, a sněsti v jeden celek, aby na jeho základě dále se stavělo. Základem takovým nepopíratelně jsou spisy Sušilovy. Kdož by ze ct. čtenářův Kottova slovníku neměl a za povoláním svým podobného díla potřeboval, neprodlévej opatřiti si jej, bude v něm míti rádce důkladného a spolehlivého.

J. M.

V Jáchymově, dne 10. března 1878.

(Z duch. správy v Rudohoří.)

Ač bych rád byl již dříve našeho „Blahověsta“ si objednal, nebylo mi začátečníku

možná, až minulý týden. Jeden den objednám, druhý na to milý „Blahověst“ zde. Vítám tě, řku, a s dychtivostí se v něm probírám. Výborně! zvolám vida nebožtíka sv. Otce. Jak ho ten zdejší lid miluje! My jsme měli na kázáních po jeho smrti plný kostel a já ve svých dvou vesnicích na křesťanské cvičení posluchačů, že škola nestačila. Hned v listopadu jsem v Dörnbergu mluvě o tom, kterak máme svou víru skutky vyznati a hájiti, uvedl na příklad Pia VII. a IX. Když jsem se ubíral pryč a svých posluchačů na to a ono se vyptával, přiběhlá se jakás maticka — již je na pravdě Boží — líbá ruku a praví: „Bylo to pěkné, duchovní otče, ale smutné. Zaplať Pán Bůh!“ a v očích plno slzí bylo viděti. Mám za to, že se oba nyní radují v nebesích a vidím tu zbožnou ženu, jak se k sv. Otcí ubírá, aby mu též svou úctu vzdala. Tady lid miluje sv. Otce a lne k němu láskou dětinskou. Jen mu víc a více povídejme o něm! Ukazoval jsem Pia IX. při křest. cvičeních na fotografii. S jakou vroucností jej líbali! Tolik o tom obrázku Pia IX. Rozřezávám, čtu dále: Z Rudohoří! Já řku: tedy od nás! Co pak as? Nu milý bratře, myslím si, jak je ti as smutno! Aby ale laskavý čtenář nemyslel, že je všude v Rudohoří nábožensko mravní život v takovém úpadku, umínal jsem si tyto řádky napsati. Co se práce a odměny za ní týče není zde lépe, ba snad hůře; ale za to je zde radost duchovní správu konati. Začnu od katechese. Jsou to věru nejkrásnější a nejzábavnější doby, které u těch malých strávíme. Jen kdyby jich tolik nebylo. Nesnadno se přehlédnou a dítě jest téžavé. Ač je zde pět tříd divčích, přece nikde není zákonnitý počet žákyň. V druhé třídě ku př. mám 102 děvčata. A pak ta němčina! Dá to práce než se v ní člověk utvrdí. Pevná však vůle a všechno jde. S dychtivostí čekají dítky na katechetu a těší se na hodinu náboženskou. Nemalou toho zásluhu mají Milosrdné sestry sv. Karla Borom., které mají první a druhou třídu, v ostatních pak ruční práce ženské. A kde ty dobrou půdu připraví, tam se lépe pracuje. Ve vesnicích — mám dvě Dörnberg a Werlsberg — to též dobře jde. Děti méně a hodně. Abych uspořil cestu, chodím do Dörnbergu každý pátek a zůstanu tam přes poledne. Zvolil jsem k tomu postní den, neboť zde se nejí na vesnicích po celý Boží den a po celý rok nic leč tak zvaná káva a brambory, na rozmanitý způsob připravené. V hostinci nic nedostanu, chodím tedy k obědu od domu k domu a nebo si dám uvařit zemčata na loupáčku. Kousek másla k

tomu a oběd je hotov. To je mimochodem. Cesty jsou zde obtížné. Trampoty na cestě vynahradí však cíl. V Dörnbergu nemají vlastní školy, jakož i ve Werlsbergu. Jsou to světnice v nájm. Tam dvě, zde jedna třída. Nad to jsou v Dörnbergu ty světnice tak malé, že jedna polovice dětí chodí jen dopoledne do školy a druhá jen odpoledne. Ještě raději chodím k těm malým do Werlsbergu. Mám jich tam jen 24 dohromady, ale dobrých dětí. Musím tam někdy až 1³/₄ h. jíti, jeli kluzko, neb leží-li mnoho sněhu, neb cesta jde přes 2 vrchy; ale ty chuděrky nemají také blízko, nebo to je charakteristická známka zdejších vesnic, že jednotlivá stavení jsou od sebe až na půl hodiny vzdálena. Proto přece pilně chodí. Dělají to tak, jak jsme se učivali v druhém článku druhé čítanky čísti: „Ze pěti chalup chodily děti do školy. V letě byla cesta veselá, hůře bylo v zimě.“ (a zde je dlouhá a tuhá zima, jara prý zde ani není.) Kollega z Rudohoří naříká na nedbalou návštěvu služeb Božích. Že v celém Rudohoří tomu není tak, dokazuje náš Jáchymov. My zde ovšem máme krásný, nový gotický kostel, jež slovutný Mocker stavěl a nedivím se, že bylo pronešeno i to mínění, jakoby ušlechtilá ta stavba mnohé vábila. Je v tom kus pravdy; nebo do špinavého kostela nikdo lákán nebývá; ale je zde mnoho lidí, zvláště starších a pak všickni havíři — snad proto že starou kazatelnu držel na ramenou velikánský havír v úplném kroji — kterým se vkusný nynější chrám dokonce nelíbí a kteří na ten starý nic nedají dopustit. A přece jsou zde bohoslužby — Bohu díky — četně navštěvovány i ve všední dny. Že se mezi zdejšími fabrickým dělnictvem ledacos přihodí, co správce duchovního rmoutiti musí a také nejedno „okénko“ v matrice způsobí, nu kdož se bude diviti! Celkem však je lid zdejší zbožný. Dokazují to zdejší kaple sv. p. Barbory, sv. Anny, sv. Jana Nep. — soukromou dobročinností vystavěné a udržované, dokazují to soukromé pobožnosti, jako růženec, dokazuje to pohled na shromážděné množství v kostele. Tak k. př. dnes jsem měl první postní kázání. Hned po obědě shromážděval se zbožný lid v chrámu Páně. Zde společně se modlili křížovou cestu a zpívali svatopostní písně. Do 3 hodin byl kostel plný. Ve 3 hodiny jsem vstoupil na kazatelnu, ovšem posud s bázní, neboť by se po mateřsku lépe mluvilo, ale pohled na veliký ten zástup, zvláště pak mužských, naplnil mne radostí a odvahou. Musím se ještě zmíniti, že při pohřbu, ať je jakýkoli, modlí se mrtvolu provázející růženec; zajisté pěkný

zvyk a mrtvému užitečnější, než rozprávky a žerty, jaké činiti jsem vídal při pohřbech v Praze a jinde. Tolik pro dnes na důkaz, že není v Rudohoří všude nábožensko-mravní život ve zlém stavu. F. V.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se v sobotu dne 16. t. m. u večer z Vídně do Prahy.

— Starožitný kostel Zvěstování Marie P. v *Slupech* bude dnes o výroční slavnosti obecnostvu otevřen. V 10 h. bude tam slavná mše sv., a odp. ve 3 h. kázání a požehnání.

— Zítřka dne 26. března bude se slaviti pouť ve farním chrámu u sv. *Haštala* tímto pořádkem: V 6 h. bude ranní mše sv. s exhortou, v 8 h. školní mše sv., v 9 h. zpívání *Matura*, v 10 h. kázání, v 11 h. velká slavná mše sv., odp. ve 4 h. nešpory, litanie a „Te Deum.“

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 26—30. března u Matky Boží před Týnem; d. 31. t. m. a od 1—4. dubna u sv. Mikuláše.

— Na *Vepřku* konají kněží Redemptoristé od sv. Kajetána v Praze od 17. t. m. sv. missii.

Z Říma se píše, že koncem t. m. vyjde papežská encyklika (okružní list), jež prohlásí nové milostivé léto za příčinou nastoupení Lva XIII. na trůn papežský.

Literární oznamovatel.

— *Podobizna sv. Otce Lva XIII.* vyjde co nevidět nákladem kněhkupectví Theodora Mourka v Praze prací akadem. malíře p. J. Mukařovského. Podobizna tato v životní velikosti jest tím zajímavou, že jest zhotovena dle obrazu, který Jeho Eminencí pan kardinál kníže Schwarzenberg z Říma si přivezl a nakladateli za tím účelem zapůjčil. Za věrnost i vzorné provedení rači jméno umělcovo. Nakladatelství přijímá již nyní objednávky, které dle řady vyřizovati se budou, na čtvero vydání. *A.* v jemné litografii za 4 zl. *B.* v barvách napnuté na plátně za 10 zl. *C.* totéž co *B.* v zlatém barokovém rámcí za 16 zl. a *D.* totéž co *C.* a se zlatými vložkami za 20 zl. Nakladatel poskytuje obrazy i na měsíčné splátky třech zlatých.

— „*Die Kirchengeschichte Böhmens.*“ Nach den zuverlässigsten, grossentheils handchriftlichen Quellen bearbeitet von Anton Frind, Canonicus des Prager Metropolitan-Capitels, Mitglied der k. Gesellschaft der Wissenschaften.

IV. Band. Die Administratorenzeit. (Verfall der Kirche Böhmens, II. Abtheilung.) Prag, 1878. Verlag von F. Tempsky. S. 481. Cena 4 zl. K zásluhám, jichž sobě p. spisovatel získal o dějepis církve v Čechách vydáním prvních tří dílů dějin svých, připojil novou důkladným vyličením trudné doby úpadku církve české za vlády administrátorů r. 1434—1561, t. j. do opětného osazení stolce arcibiskupského v Praze Antonínem Brusem z Mohelnice. Bolno jest čísti dějiny metrop. kapitoly Pražské jakož i oloupených a rozehtaných kapitol kollegiatních, z nichž mnohé již nepovstaly; bolno jest čísti o tom množství ztroskotaných klášterů, do nichž se řeholníci po válkách husitských poněmhu navraceli. Zajímavost jest čísti vypsání o šíření se luteranstva v jednotlivých dekanátech a farnostech. Dále následují dějiny Míšeňské a Řezenské diecése, kamž jednotlivé části Čech tehdaž patřily. Závěrkem celé pěkně upravené knihy jest přídavek 17 původních a vzácných listin.

— „*Method.*“ Časopis věnovaný umění křesťanskému. Zároveň orgán odboru pro výtvarná umění a archeologii Akademie křesťanské v Praze. Majitel, vydavatel a redaktor Ferdinand L. Lehner. Vychází vždy 20. každého měsíce. Předplacení obnáší 2 zl. ročně. Číslo 2. ročníku IV. (za měsíc únor) obsahuje: Stoličný chrám sv. Petra v Brně. Sloh románský. (Zevnějšek. Celkový dojem zevnějšku. Živel malebný. S ilustracemi.) Inventář Krumlovský. Z Akademie křesťanské. Domácí zprávy. Feuilleton.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný.* (Malý slovník naučný.)“ Dílu IV. sešit 7. (str. 369—432) obsahuje slova: Kott—Kyan. Cena 36 kr. Nákladem kněhkupectví I. L. Kober. — Tamtéž: „*Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.*“ Dílu III. sešit 6 (celkem seš. 23.) Cena 20 kr.

— (Provolání a prosba k veškerým p. t. velebným p. autorům.) Od p. Karla Fromme, c. k. dv. knihtiskaře a knihkupce ve Vídni svěřena mi jest redakce kalendáře, jenž poprvé, a sice v oblíbené formě kapesních kalendářů Karla Fromme pod názvem: „*Kalender für den katholischen Klerus*“ vyjde, a spolu i generální přehled činnosti literární katolického kleru obsahovati má. K tomu účelu prosím veškeré veleb. p. autory, aby mi laskavě úplný název zaslali ráčili všech svých r. 1877 tiskem uveřejněných prací literárních, jakož i těch, jež do konce června 1878 uveřejniti mní. Posouzení dotčených prací v denních a odborných listech račtež nápodobně mi zaslati s nechiffrovaným udáním listu a čísla. — Od největšího k nejmenšímu, vše se přijme, aby obraz úplným byl.

Taktéž prosím veškeré veleb. p. autory, kteří pojednání v periodických listech pro vědu, homiletiku, zábavu a p. uveřejňují, o laskavé zaslání názvů těchto příspěvků s udáním č. a ročníku listů uveřejňujících. Doufám, že prospěšnost podobného gen. přehledu uznána bude, a jsem přesvědčen, že v ohledu dobré věci nikdo u saekulárního a regulárního kleru darmo neprosí; pročež prosím poznovu o laskavé spoluúčinkování. Viribus unitis *Berthold Egger*, kapitulár v klášteře sv. Augustina v Klosterneuburgu u Vídne. — N. B. Oznámení staniž se, prosím, korresp. listem pod mou adresou.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vác. *Burger*, jubil. kněz, farář v Tachlovicích, dne 15. března (nar. ve Vřetovicích, 29. ledna 1802, vysv. 20. srpna 1827);
p. Jan *Vilímek*, jubil. kněz, arcib. notář, děkan ve Vlašimi, dne 15. března (nar. v Čestcích 30. března 1797, vysv. 6. srpna 1820).

Ustanoven jest:

- p. Ignác *Zahrádka*, kaplan za admin. v Tachlovicích.

Uprázdňená místa:

Tachlovice, fara patron. J. Velič. cís. Františka Josefa, od 20. března.

Lobkovice, fara patr. p. dra. Jana Palackého, po druhé od 20. března.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Doroška*, koop. v Třeboni, dne 13. března (nar. tamtéž 9. května 1844, vysv. 24. července 1870).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Čapek*, katech. na dívčí šk. v Liberci, na odpoč., dne 14. března (nar. ve Veselí 23. pros. 1814, vysv. d. 20. března 1839);
p. Frant. *Lode*, jubil. kněz, os. farář na od-

poč. v Georgswalde, dne 15. března (nar. v Neustadtlu 11. března 1797, vysv. 7. září 1823);

- P. Aleš *Hallisch*, jubil. kněz ř. premonstr., farář na odpoč. v Holedečku, dne 16. března (nar. v Žatci 31. července 1801, vysv. 12. srpna 1827).

- p. Jan *Reich*, dr. theol., konsist. rada, bisk. vikář, děkan v Mostu, dne 17. března (nar. v Žatci 10. ledna 1823, vysv. 21. ledna 1846).

Vyznamenáni jsou:

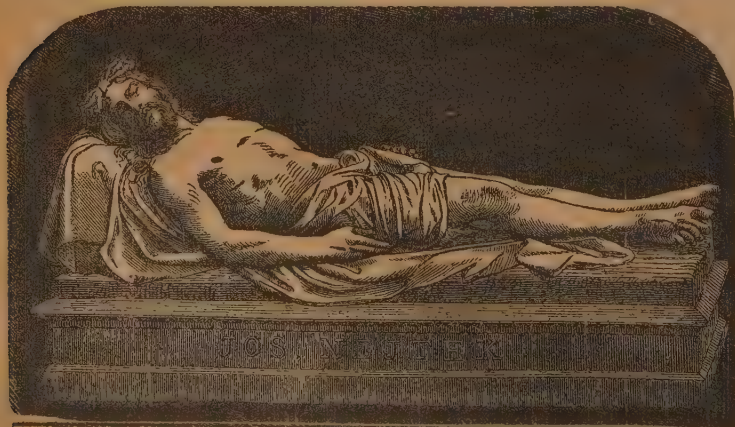
- p. Karel *Kerka*, děkan v Libochovicích, jmenován správcem vikar. úřadu;
p. Josef *Eiselt*, dr. a prof. theol. v Litoměřicích, obdržel synadalie a collare canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Vác. *Böhm*, farář v Žimě, za admin. v Řehlovicích (Tschochau), kdež
p. Dominik *Veselý*, os. děkan, vstoupí na stálý odpočinek;
P. Tomáš *Seckl*, ř. cisterc., far. admin. z Hrobů do Maria-Radčice;
P. Otmar *Fischer*, téhož ř., katech. a koop. v Marie Dolu (v Lužici), za far. administ. v Hrobech.

Údům Dědictví Svatojanského vydávají se podíly dle stanov každoročně po Velikonoci.

✂ Otčeným odběratelům „*Blahověsta*.“ Právě byl nám zaslán z Bononie v Itálii zdařilý barvotisk, představující nov. papeže *Lva XIII.* Cena jeho jest 5 franků, pro předplatitele „*Blahověsta*“ snížena však při větší objednávce na polovici, t. j. na 1 zl. r. m. Přihlášky dějeť se v expedici t. l. Každý, kdož pěkný ten obraz spatřil, ujišťoval nás, že nám čtenářstvo za tuto výhodu vděčno bude. Kdoby s i i sv. Otce *Pia IX.* v též formátu přál, obdrží jej tolikéž za 1 zl. (místo 5 fr.) v naší expedici v několika dnech.

Josef Nejtek,

pozlacovač v Praze č. 380—III. chová na skladě Boží hroby vlastní práce ze dřeva a polychromovaná těla Krista P. z osvědčené massy kamenné (Carton-pierre). Zároveň nabízí dvě velikosti těla Krista P. i s podstavcem v hrobě ležícího, totiž 142 ctm. za 85 zl., 190 ctm. za 150 zl. Výkresy Božích hrobů (oltářů) dle udání prostory na požádání se zašlou. Křížové cesty má také na skladě, jakož i jinéobrazy.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řá-
dných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdínko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přísł. XIV. 25.)

Neděle květná.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia).

„Eli, Eli, lama sabachtani! — Bože můj
Bože můj, proč jsi mne opustil!“
(Mat. 27, 46.)

V šesti dnech neb dobách dokonál Pán stvoření tohoto světa a za krále nad ním ustanovil člověka. Vše nacházelo se v dokonalém pořádku a každý tvor známku na sobě měl svatého poklidu a nevýslovné blaženosti, tak že Pán sám dívaje se na dílo všemohoucnosti své říci mohl, že bylo vše velmi dobré. Avšak neměl dlouhého trvání blažený poklid na zemi. Adam, praotec náš, špatně obstál v uložené zkoušce; okusiv ovoce, jehož jísti neměl na věky, rozhodil na zemi semeno zkázy a připravil ženě žalostnou, kterouž smrt odbývá bez ustání od doby skonání Abelova až po tuto chvíli. Ale kterak to, j. m., že i Ježíš Kristus, Ten, jenž zcela prázden byl jedu, kterýž Adamovi a potomkům jeho smrt připravil, přece musil kalich smrti pítí v celé jeho hořkosti? Patřte jen v duchu na onen kříž, kterýž vysoko vzhůru se vypíná tam na hoře Kalvarské, a na němž Beránek Boží krvácí! — a užíte, jak nevýslovně tam trpí Spasitel náš ve smrtelném zápasu. Když P. Ježíš v zahradě Getsemanské na kolenou se modle v duchu svém viděl hrozné nastávající muky své, ač ouzkostí pot krvavý vystával na čele jeho, přece v pokore a trpělivosti jen řekl: Pater, fiat voluntas tua — Otče, tvá vůle se staniž! Když přiblížila se hodina utrpení a žoldnéřové již vůkol něho stáli, aby ho jali, přece s pevnou odhodlaností řekl: Ego sum, quem quaeritis — jáť jsem, jehož hledáte. Ano, když jej ukrutní katové bičovali, spoutaného sem tam smýkali, trní na hlavu a těžký kříž

na ramena jeho poraněná kladli, ač mdlobou třikráte na zemi klesnul, když i ostrými hřeby ruce a nohy jeho probíjeli — přece ani jediné slovo nářku nevyšlo z úst jeho. Nyní však, když na kříži otevřené rány vedrem palčivým již vysychaly, když nevěděl, kam by hlavy své položil, aby duši svou pokojně vypustiti mohl, tu teprv bolestí překonán zvolal hlasem velikým: Eli, Eli lama sabachtani, Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil! Jinochové milí! slyšíte volání toto bolestné? Kéž by hlas trpícího Pána proniknul srdce naše a naplnil je outrpnou soustrastí s Pánem za nás se obětujícím! Nuže tedy, setrvejme na okamžení u opuštěného Syna Božího a rozjímajme o tom, co asi nám říci chtěl, když volal na smrtelném lůžku svého kříže: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil.

Uvážíme-li, j. m., jak mnoho lidí již živo bylo, než přišel P. Ježíš na tento svět, jak mnoho jich živo bylo, když Kristus Pán umíral na kříži, jak mnoho jich živo bylo od hrozného onoho dne až po tuto chvíli, jak mnoho jich jest živo, a živo bude ještě po nás až do soudného dne; povážíme-li, že za jednoho každého z tohoto nesčíslného davu lidí trpěl P. Ježíš: tuť snadno nahlédneme, že tonul v bezedném moři bolestí, nahlédneme, proč uprostřed těchto muk tak žalostným volal hlasem: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil! — Avšak nebyl to hlas zoufalství, byla to spíše pokorná otázka, proč tak nevýslovné bolesti musí snášeti. Nechtěl tím na jevo dáti slabost a málomyslnost, chtěl spíše naznačiti velikost bolestí svých. I kdo by s to byl, aby jen poněkud nakreslil je! Co Pán jen na těle trpěl, jest již nevýslovné. On visel na kříži. Žádného polehčení nebylo mu dopráno. Hřeby, jenž vě-

zely v rukou a nohou, nesly tíži jeho těla. Chtěl-li hlavu na jednu neb druhou stranu nakloniti, ostrým trnfm koruny své rozmnožoval rány na rukou; položil-li ji na dřevo kříže, tím hlouběji zarážel je do ní. Chtěl-li ulehčiti rukoum, tím více roztáhly se rány na nohou, a snažil-li se ušetřiti nohou, tíže těla trhala rány na rukou — a tak přibývalo mu bolesti každým okamžením, čím dál tím více sláblo tělo a tím tíže jeho se zmáhala, tuť praskaly žíly, rány z nova se otvíraly a z nich proudem se valila předrahá krev jeho. Tu bylo viděti v hrozné skutečnosti muže utrpení, na něhož před dávnými věky s ustrutím již u vidění patřil prorok Boží. — tu na kříži Páně bylo opravdově pole krve, jež za 30 stříbrných Jerusálem koupil svému Osvoboditeli. — Tu visel již tři hodiny nemoha umřít. Tu zdálo se, jakoby i sama smrt se byla spolčila s jeho nepřátely a proto tak dlouho váhala přetrhnutí nit strastiplného jeho života. Jako později tyran Kaligula svým katům připomínával, kdykoliv obět pomsty jeho na smrt vedli, aby nešťastníku hrůzu smrti cítiti dali: tolikéž postarali se i krvolační židé, aby zcela poznal Ježíš, co jest to bolestně umřít. Kdyby byl měl toliko za sebe umřít, byl by zemřel tiše a pokojně, jako umírali uprostřed bolestí mučeníci.

Avšak on musil za všecky lidi umřít. On musil sám všechny muky mučeníků svých trpěti. Onť byl otcem veškeré rodiny křesťanské a tudíž musil jsa otcem všecky, již mu náležejí, zastoupiti. On nejen sám, ale i s Petrem a Ondřejem byl ukřižován, s Pavlem a Jakobem byl stat, se Štěpánem kamenován, s Ignácem od zvěře roztrhán, s Klimentem ve vlnách mořských utopen. Přetékající tato míra bolesti vynutila mu žalostné slovo: Deus meus, Deus meus, quare dereliquisti me, Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil! On chtěl býti opuštěn, praví sv. Cyprián, abychom my opuštění nebyli. Ano v pravdě, on sám chtěl býti opuštěn; neboť i na kříži zůstal pravým Bohem, i na kříži zůstala mu všemohoucnost, on mohl, kdyby byl chtěl, umřítí bolestí svých. On mohl těšiti se nevinností svou, mohl útechy hledati v dobrovolné poslušnosti své, mohl kochati se v jisté naději brzkého a slavného z mrtvých vstání. On mohl hleděti na svatou vůli Otcovu, jižto utrpením svým naplnil, mohl patřiti na radostné vykoupení veškerého člověčenstva, kterého smrtí svou dobyl. To vše k svému potěšení mohl obrátiti umírající P. Ježíš. Avšak on nechtěl mítí útechy, on chtěl zcela opuštěným býti, aby neobmezenou

lásku svou nám okázal. Proto zcela podrobil se hrozným bolestem, proto konečně žalostným zvolal hlasem: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil. Ano pro nás chtěl opuštěným býti P. Ježíš; proto ponořil se v propast trápení, aby nám pomoci, milosti a lásky Boží dobyl a srdce naše sobě zakoupil. — Jiná a to veležalostná byla ještě příčina zármutku a bolesti Páně, pro niž zvolal: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil. Chtěl P. Ježíš dáti tím na jevo, že, ač trpěl neskončeně, přece marně trpěl a na darmo za mnohé. Jediná krůpěj krve Syna Božího byla by postačila na vykoupení světů tisíceřých. Avšak, ač prolil P. Ježíš krev svou až do poslední krůpěje — prolil ji přece marně za mnohé. Bolestí, která z lásky se prýští, chvěje se Syn Boží na kříži; bolestí, anaz ze zloby a pomsty vychází, svíjí se ďábel dole pod křížem. A přece má ďábelská bolest knížete temností více duší na místo záhuby, než bolest Syna Božího na místo života přivést. Tato myšlénka, tato hrozná pravda stála před vševědoucím okem umírajícího P. Ježíše. On znal hříchy veškerého světa, viděl otevřena všechna srdce lidská. On předzvídal, že mnoho jich, kteří dbáti nebudou na hlas svědomí a zákona Páně, že mnoho jich, jenž slepě mrzkých vášní svých následovati budou a takto jistě u věčnou zkázu padnou. On věděl, že mnozí dobře sice začnou, avšak dobře nedokonají, že v zatvrzelosti setrvají a v konečnou záhubu padnou: a to množilo neskonale více bolest, hořkost a opuštěnost jeho, nežli kříž a rány krvavé. A proto nejen k Bohu Otcu ale i ku každému člověku volal, když pravil: Proč jsi mne opustil? — Krutý a žalostný jest osud křesťanů v otroctví pohanů. Pomysleme sobě, že by velkoduchý kníže veškeré poklady své na vykoupení jich obětoval, žeby sám do cizí země za nimi se vydal, tam i v nebezpečnosti života se vystavil, avšak na místě se přesvědčil, že jen málo jest těch, jimž se zavděčil, že daleko větší část jich raději otroctví utiskovateli, než podávanou svobodu sobě vyvoliti zamýšlejí. Zdaž nemusila by taková zkušenost na nejvyšší ho zarmoutiti? Ejhle, jj. m., podobná příčina to byla, pro kterou tak nevýslovně truchlil P. Ježíš na kříži, anaz bolestný mu vynutila povzdech: Proč jsi mne opustil? — Slyš, j. m., Kristu posvěcený, kterýž hříchem odvrátil jsi se od znamení vykoupení, slyš, jak doposud volá přebolestným hlasem: Proč jsi mne opustil? On volá, on nařiká, že i skály se pukají — jest snad srdce tvoje tvrdší než kámen? Zanikl-li snad docela již

všechnen cit v tobě a vyhasla poslední jiskra lásky k němu? Jak dlouho ještě budeš se mu protiviti, jak dlouho mu ještě odpírati? Jestliže volání jeho s kříže: „Proč jsi mne opustil,“ i tebe se týká, vrať se rychle k srdci jeho, padni jako marnotratný syn před otcem před jeho sv. křížem, a vyznej velkou vinu svou. Ano vrať se k Ježíši Kristu, kdokoli jsi hříchem od něho se byl vzdálil, jej opět jediným učin předmětem víry, naděje a lásky své, a hned poznáš, jak sladko jest okoušeti Pána. Pak s radostí blahoslavití budeš den, kterého tobě s očí bělmo spadlo a ty ze Šavla učiněn byl Pavlem. — Hrozné to musilo býti, když v nejhlubší bolesti volal Kristus Pán: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil! Co kolují hvězdy na nebi a měsíc pohybuje se v dráze své, nebylo tak žalostného hlasu slyšeno. Na hřbitovech, na bojištích, na lodích, když rozkácené vlny do propasti mořské je metají, již častěji rozléhal se strašný hlas nešťastných — avšak ani jediný nebyl onomu podoben, jenž vyšel z úst umírajícího Syna Božího na horách Jerusalemských. — Ještě jednou, j. m., ozvou se slova tato, avšak tehdaž budou zníti ještě hrozněji a strašněji. Tehdaž rozléhati se budou s tak strašlivou silou, že ozvěna jejich odrážeti se bude od jednoho konce světa k druhému a od blankytu nebeského až k propasti pekelné. A to stane se tenkrát, když Ježíš Kristus, jenž na kříži co Spasitel zemřel, s křížem v slávě přijde jako soudce, aby soudil živé i mrtvé. Tehdaž, až spravedlnost Páně přísný vysloví soud: Odejděte ode mne, zavržení, do ohně věčného — tehdaž zástup nešťastníkův na posledy pozdvihne ruce své a jeden každý zoufalstvím uchvácen, strašně vzkřikne: Bože můj, B. m., proč jsi mne opustil. A však volání toto bude nadarmo. Propast bezedná otevře jícen svůj, a nad nešťastnými zavrženci, ani naposled se strašnou ouzkostí volati budou: Bože můj, B. m., proč jsi mne opustil.“ zavře se na věky. — Ach Pane Bože spravedlivý a vše-vědoucí, tobě jediné jest povědomo, zdaž jeden, aneb více z nás, jenž rozjímáme žalostná slova Syna Tvého, potkati se máme s hrozným tímto osudem. Ach vnitřnosti se chvějou v nás, když jen na to pomyslíme. — A však chvítí a trásti se máme hrůzou a bázní před peklím, dokud na živě jsme, neboť čím více se v životě věčného zahynutí bojíme, tím jistější nám kyne naděje, že po smrti z života věčného radovati se budeme. Amen.

† Dr. Jan Marek,
kanovník Kralohradecký.

Umučení Páně, jak je všichni čtyři evangelisté vypravují.

(Dokončení.)

A když jej vedli, chytili nějakého Šimona cyrénského, jdoucího ze vsi (Luk. 23, 26—32.) a vložili na něj kříž, aby nesl za Ježíšem. Šel pak za ním veliký zástup lidu i žen, kteréžto plakaly a kvílily ho. A obrátiv se k nim Ježíš řekl: Dcery jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte, a nad svými syny. Neb aj přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné a životy, které nerodily a prsy, kteréž nekrmily. Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás, a pahrbkům: Přikrejte nás. Neb poněvaž na zeleném stromě toto činí, což bude na suchém? Vedeni pak byli s ním dva zločinci, aby byli usmrćeni. (Mat. 27, 33. 34.) Když přišli na místo, které slove Golgotha, to jest, místo popravné, dali mu píti vína smíšeného se žlučí, a okusiv nechtěl píti. (Luk. 23, 33, 34.) I ukřižovali Ježíše, s ním též i lotry, jednoho na pravici a druhého na levici. Tedy řekl Ježíš: Otče odpust jim neb nevědí, co činí. (Jan 19, 19—24.) I napsal Pilát také nápis a vstavil na kříž. A bylo napsáno: Ježíš Nazaretský, král Židovský. Ten pak nápis čtli mnozí z Židů: nebo blízko města bylo místo, kdež ukřižován byl Ježíš. A bylo napsáno židovsky, řecky a latině. Tedy řekli nejvyšší kněží židovští Pilátovi: Nepiš král židovský, ale že on pravil: Král jsem židovský. Odpověděl Pilát: Co jsem psal, psal jsem. Vojáci pak, když jej ukřižovali, vzali roucho jeho, (a učinili čtyři díly, každému vojáku díl) a sukni. Byla pak sukně nesešivaná, od vrchu všechna veskrze setkaná. Protož řekli mezi sebou: Neroztrhujme jí, ale losujme o ni, či bude: aby se naplnilo písmo, kteréž dí: Rozdělili sobě roucho mé a o můj oděv metalí los. A vojáci to zajisté učinili. (Mat. 27, 36. 39—43.) A sedíce ostříhali ho. Ti pak, kteříž tudy chodili, rouhali se jemu ukřivující hlav svých a říkajíce: Ha ha, kterýž rušíš chrám Boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomozíš sám sobě; jsi-li Syn Boží, sestup s kříže. Podobně i knížata kněžská se zákoníky a staršími posmívajíce se pravili: Jiným pomáhal, sám sobě nemůže pomoci; pakli jest král israelský, ať nyní sestoupí s kříže a uvěříme jemu; doufáš v Boha, ať ho nyní vysvobodí, chce-liť mu, nebo pravil: Syn Boží jsem. (Luk. 23, 39—43.) Jeden pak z těch lotrů, kteří viseli, rouhal se jemu řka: Jsi-li

ty Kristus, pomozíš sobě i nám. Odpověděv pak druhý, trestal ho řka: Ani ty se Boha nebojíš, ježto v témž odsouzení jsi? A my zajisté spravedlivě, neb co náleží na skutky, béfeme: ale tento nic zlého neučinil. A řekl k Ježíšovi: Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého. I řekl mu Ježíš: Amen pravím tobě: Dnes budeš se mnou v ráji. (Jan 19, 25—27.) Stály pak blízce kříže Ježíšova matka jeho a sestra matky jeho, Maria Kleofášova a Maria Magdaléna. Tedy užřev Ježíš matku a učeníka tu stojícího, kteréhož miloval, dí matce své: Ženo, hle syn tvůj! Potom dí učeníkovi: Hle matka tvá! A od té hodiny přijal ji učeník k sobě. (Mat. 27, 45—47.) Od šesté pak hodiny (dle našeho počítání od hodiny dvanácté) stala se tma po vší zemi až do hodiny deváté. A okolo hodiny deváté volal Ježíš hlasem velikým řka: Eli, Eli, lama sabachthani? To jest: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? A někteří tu stojíce a slyšíce to pravili: Eliáš volá tento. Nech ať užříme, přijdeme Eliáš, aby ho vysvobodil. (Jan 19, 28—30.) Potom vida Ježíš, že všechny věci dokonány jsou, aby se naplnilo písmo, řekl: Žízním. Byla pak tu postavena nádoba plná octu. Oni pak vloživše houbu plnou octu na yzop podali ústům jeho. A když přijal Ježíš ocet, řekl: Dokonáno jest! Otče, v ruce tvé poručím ducha svého; a nakloniv hlavy vypustil duši. (Mat. 27, 51—53.) A aj opona chrámová roztrhla se na dvě půly, od vrchu až dolů; a země se trásla a skály se pukaly a hrobové se otvírali a mnohá těla svatých, kteří byli zesnuli, vstala. A vyšedše z hrobů po vzkříšení jeho přišli do svatého města a ukázali se mnohým. (Luk. 23, 47—49.) Vida pak setník, co se bylo stalo, velebil Boha řka: Jistě člověk tento byl spravedlivý. A veškeren zástup těch, kteříž tu spolu byli u toho divadla a viděli, co se dalo, bijíce se v prsy své navracovali se. Stáli pak všickni známí jeho zdaleka i ženy, které byly přišly za ním z Galilee, vidouce ho. (Jan 19, 31—42.) Židé však, (poněvadž byl den připravování), aby nezůstala těla na kříži v sobotu (byl zajisté veliký ten den sobotní), prosili Piláta, aby zlámání byli hnátové jejich a byli složení. Protož přišli vojáci a zlámali sice hnáty prvním u druhému, kterýž byl s ním ukřižován. Když pak přišli k Ježíšovi, jakž užřeli ho již mrtvého, nezlámali hnátů jeho, ale jeden z vojáků otevřel bok jeho kopím a hned vyšla krev a voda. A ten, kterýž viděl, svědectví vydal a pravé jest svědectví jeho; a on ví, že pravé věci praví, abyste i

vy věřili. Staloť se to zajisté, aby se naplnilo písmo: Kostí v něm nezlámáte. A opět jiné písmo dí: Užří, v koho bodli. Potom pak prosil Piláta Josef z Arimathie (protože byl učeník Ježíšův, ale tajný pro strach před Židy), aby mohl snít tělo Ježíšovo. I dopustil Pilát. Přišel tedy a snal tělo Ježíšovo. Přišel pak i Nikodém, kterýž byl prvé přišel k Ježíšovi v noci, nesa smíšeninu myrhy a aloe okolo sta liber. Tedy vzali tělo Ježíšovo a obvinuli je prostěradly s vonnými věcmi, jakž obyčej jest Židům se pochovávat. Byla pak na místě, kde ukřižován byl, zahrada a v zahradě hrob nový, v němžto ještě žádný nebyl pochován. Tu tedy pro den připravování židovský, že blízko byl hrob, položili Ježíše. Ženám však, které byly smrti Kristovy přítomny, zdálo se toto balsamování nedostatečným, pročž (Luk. 23, 55. 56.) shlédly hrob a kterak bylo položeno tělo jeho a navrátivše se připravily vonné věci a masti: ale v sobotu odpočinuly podle zákona. (Mat. 27, 62—66.) Druhého pak dne, kterýž jest po velikém pátku, sešla se knížata kněžská a Fariseové k Pilátovi řkouce: Pane, rozpomenuli jsme se, že ten svůdce řekl ještě živ jsa: Po třech dnech zase vstanu. Rozkaž tedy ostříhati hrobu až do třetího dne, aby snad učeníci jeho nepřišli a neukradli ho a neřekli lidu: Vstal jest z mrtvých; i budeť poslední blud horší než první. Řekl jim Pilát: Máte stráž, jděte, ostříhejte, jakž víte. A odšedše, obsadili hrob strážnými a zapečetili kámen. Dr. K.

Jména neděl postních.

Napsal J. B. Podstránský.

Neděle postní mají v církvi katolické přede vším svá jména podle začátečních slov přípravné modlitby (introitus) o mši sv. a zovou se: 1. Invocavit, 2. Reminiscere, 3. Oculi, 4. Laetare, 5. Judica, 6. Domine ne longe. — (Podle těch neděl datovaly se druhy veřejné listiny i soukromé dopisy a dosud se mnohé výroční trhy tak oznamují.)

Mimo to dali naši slovanští předkové v Čechách, na Moravě a v Slezku postním nedělím od časů dávných, nepamětných ještě jiná, *zvláštní jména*, jež se odvozují z událostí neb obyčejů dílem křesťanských dílem i pohanských.

První neděle postní slove *pytlová* od hrubého, plátěného obleku, jaký staří, nábožní křesťané v čase postním na se brávali. Také sluje *pražná*, kteréžto jméno se odvádí od

pražené pučálky, ježto předkové naši v čas postní nejvíce pražených pokrmů, zvláště praženého hráchu a čočky (pučálky) požívali.*) V otčině mé v Rychnově — nazývají první neděli *prázdnou*, odtud prý, jak matka má říkávala, že nemá zvláštního jmena, jako ostatní neděle postní. Však pravdě se podobá, že jmeno prázna v ústech lidu časem skomoleno, přetvořeno v prázdná, tudíž i význam zcela se změnil.

Druhá neděle se jmenuje *suchá*, poněvadž po suchých dnech — v jarním kvatemburu (quaterember slovo skrácené = quatuor temporum) po první neděli v postě — následuje. — Já pak druhou neděli doma slyšel jmenovati *černou*, snad že druhdy křesťané od té neděle černě se strojili, majíce na paměti utrpení a smrt svého Spasitele. — Matka má v tu neděli zpívala známou píseň postní: „Černěť já se přistrojím Tobě Kriste Králi . . .“

Třetí neděle má jmeno *kýchavná*, pro upamatování na morovou ránu, která kýcháním a zíváním se jevíc druhdy**) v postním čase v Čechách zuřila.

Neděle čtvrtá nazývá se *družebná*. Jmeno to rozličně se vysvětluje. Jungmann vykládá je odtud, že naši kř. předkové bývali družní, t. o zboží a pokrmu rádi se sdíleli s druhy.***) Než případnější zdá se výklad Poimónův, an píše: „Neděle družebná sluje od přidružení novoobrácených a kajících k věřícím, ježto bývali v tu neděli do chrámu v průvodu uvedeni.“†) — Podle jiných slove ta neděle družebnou, že za starodávna družičky první jarní květiny na oltář k svěcení kladli; anebo že byla poslední lhůta k ucházení se o nevěstu (družbení), kdo hned po velikonočních oddán býti chtěl.††) — Tomu se podobá co jsem hned za mládí slyšel, že dle pověsti v tu neděli Doubravka, dcera českého knížete Boleslava s polským knížetem Mečislavem zasnoubena či sdružena byla (r. 965.)

V Rychnově, také snad jinde — píkají se v tu neděli bábovky n. buchty, jenž se družbáňky nazývají. Matky, pekouce družbáňky dítky strašívají neb žertem říkávají, nebudou-li poslouchati, že jim svážou šaty a

buchty do uzlíka a pošlou je na službu, — což se dá vysvětliti tou okolností, že se v tu dobu otvírá práce polní a nová čeleď se přijímá.

Pátá neděle slove *smrtná*, poněvadž od té doby církev sv. vždy víc a více a živěji utrpení a smrt Páně nám připomíná; v chrámě halí se kříž a mše sv. začíná se jako za mrtvé, žalm stupňový se vynechává. — Latinské se nazývá *dominica passionis* t. j. neděle *útrpná*.

Možná také že původ jmena té neděle vězí v давновěkosti pohanské. Naši předkové a Slované vůbec, dokud byli pohané, ctili mimo jiné bohy také Moranu neb Mořenu (pol. Marzanu) co bohyni zimy a smrti. Vláda Morany trvala od podzimního do jarního rovnodenní, což připadá v měsíci březnu, kdež ustoupiti musila Vesně, bohyni jara a vracejícího se života do probudilé přírody. — V tu dobu byla modla čili podoba Morany ozdobně přistrojena, v slavném průvodu z obce vynešena k vodě, kde ji slekše potopili. Obřad tento důmyslně značil, že zima pomínula a nastalo jaro; však přimísila se pověra, že potápění Morany mělo se za prostředek ochranný proti smrti a zvláště proti morové ráně.**) Slavnost potápění Morany všem Slovanům obecná i potom se zachovala, když předkové naši přijali víru křesťanskou a v mnohých krajinách slovanských dosud se vykonává s tím toliko rozdílem, že se v Čechách i na Moravě děje v neděli pátou,**) jinde pak jako ve Slezsku a v Pol-

*) Slova: Morana a morová rána jsou ku podivu si podobná. —

**) Viz Palackého Dějiny národu českého (díl I. str. 213.) V Slovníku nauč. čteme: „Děvčata naše v neděli smrtelnou obleknou a ozdobí došek na způsob osoby ženské, kterou potom v slávě donesou za dědinu, kdež ji odstrojivše, holý došek hodí do vody a s jásáním domů se vrátí, říkajíce, že utopili smrt. — V písních, které se při tom zpívají, vždy ještě jmeno té bohyně pohanské znívá, k. p. „Mořena, Mořena! kam jsi klíče (jarní) děla?“ — „Smrt nesem ze vsi, nové léto do vsi . . .“ Na Slovensku zpívají: „Vyněšli sme Murenu ze vsi, přinesli sme Máj nový do vsi . . .“

V Rychnově — a snad mnohde ještě — chodívají děti v tu neděli koledou nosíce víšky (chvojky) pestrými papíry a pentlemi ozdobené, — zpívajíce při tom: „Smrt jsme vám zanesli, nové léto přinesli.“

*) Obřady církve katolické od Fr. Poimona — v Olomouci 1868.

**) V Nauč. Slovníku rok 590. udán; než z toho věku sotva máme zpráv bezpečných.

***) Viz jeho Slovník.

†) Obřady církve kat.

††) J. N. F. Desolda: Postilla L. Goffinea.

sku v neděli čtvrtou v postě — jež se tam nazývá černou*).

Z toho lze soudit, že jmeno neděle smrtelné má základ v pohanském obřadě vynášení a potápění Morany neb Mořeny, slovan-ské bohyně smrti**).

*) Laxy. Die polnische Marzana v. Schles. K. Blatt 1842.

M. Bielski († 1575) ve své „Kronice Swi-ata“ píše, že za jeho časů v dědinách polských v neděli Laetare smrt vynášeli a do vody házeli. To též dělo se dle K. Wojcického na Rusi a v Litvě. Ign. Rakowiecki pak dokládá, že podobný obřad konali také Slované, žijící pod vládou německou, při němž jaro písněmi oslavovali.

Zachar. Schneider (Leipziger Chronik) praví, že neděle Laetare Vendům již před obrácením na křesťanství slula neděle Morany neb smrti a že i pak křesťané v Lipsku měli v obyčeji smrt utápěti. Podobně vypravuje Pfeifer o staré pověsti, dle níž poh. Vendové v Lipsku bohyni Moranu topili, aby tak po celý rok město moru uchránili.

**) Polský dějepisec Dlugocz († 1480) tvrdí si-
ce, že obyčej potápěti smrt datuje se od
zavedení křesťanství v Polsce za knížete
Měčislava, jenž stav se křesťanem (r. 965.)
pohanské modly rozbiti a do vody vmetati
kázal, jakož se později stalo i v Rusku za
knížete Vladimíra (r. 988.) Událost tato
nedá se ovšem v pochybnost bráti; nicméně
z toho dovoditi nelze, že by obřad vyná-
šení a topení Morany (pol. Marzany) byl
památkou zničení víry pohanské v zemi
polské; neboť, jak jiní historikové (v. svrchu)
svědčí, konával se již před zavedením ná-
boženství křesťanského a dosud nejen v
Polsce nýbrž i u jiných Slovanů se zacho-
vává. — Rozdíl mezi jindy a nyní jak dle
slov. A. Naruszewicz († 1796.) jest toliko
ten, že „co druhdy bývalo slavným obřadem
náboženství pohanského, stalo se za časů
křesťanských obyčejem ku posměchu a žer-
tu.“ — (Hystorya narodu polskiego). Zde
tuším nebude od místa doložiti, jak svrchu
zmíněný Laxy (v. Schl. K. Bltt.) obřad slov.
Morany (pol. Marzany) na váhu bere: „Ko-
nečné mohl by se někdo tazati: Má-li se
památku, ježto z pohanských dob se do-
chovala, i mezi námi křesťany dále trpěti?
Proč ne? Vždyť je to nevinná zábava, jež
žádnému neškodí; koná se proto, že tak
naši předkové dělali. Za našich časů není
se co báti, že by lid obyčej, který ze žertu
se koná, mohl mít za pravdu a k pohanství

Šestá, poslední neděle postní slove květná,
poněvadž v ten den církev sv. ratolesti s
prvními pupeny neb výkvěty stromů, kočičky
zvané, které věříci v rukou držíce nosí v
slavném průvodu kolem chrámu, na památku
slavného vjezdu Páně před jeho utrpením a
smrti do Jerusalema, jak sv. evangelium (Mat.
21. a Luk. 19.) vypravuje. — V krajinách
východních světí se ratolesti palmové, s ja-
kými zástupové, jak sv. Jan (12, 13.) píše,
vyšli Pánu Ježíši v cestu, odkudž ta neděle
sluje latíně dominica palmarum. Také by se
mohla jmenovati neděle pašijová, jak se po-
slední týden (svatý) v postě nazývá, poně-
vadž se v ty dny při mši sv. čítají pašije neb
umučení Páně podle sepsání čtyř evange-
listů. —

V Cařihradě.

Se štlhlého tamo minaretu
hlásá v spánek kolem v dáli světu
žalným hlasem muezzin,
na obloze že zří kříže stín.

Od Sahary derviš věští lýtý,
pálměsíc že patří v mlze skrytý,
přes nějž spěje červánková zář
křesťanstvu v okrasu na oltář.

Egypt se Marokem žalem pláče
v svých že krajích spatřil zlaté ptáče

se vrátit. Jest-li že nám ona dochovaná
památku pohanských předků radost působí,
bude i našim potomkům po všechny věky
milá.“ — Duchovenstvu se pak naskytá ka-
ždoročně příležitost ku spásitelnému poučo-
vání. — Může se tu lidu připomenouti, jak
veliké nám křesťanství přineslo požehnání
a vzbuzovati se k díkům, aby i křesť. víry
vážili. Tu lze poukázati, jak rozum sobě
zůstavený přivádí k bludům a pošetilostem.
Předkové naši byli také lidé rozumem ob-
daření jako my a jak velice bloudili! Li-
tujeme jich, smějeme se dětinským náhle-
dům a žerty si tropíme z jejich obyčejů;
než zdali bychom my byli dospěli ku pra-
vdě a k vědomostem, jimiž se honosíme,
kdyby rozum náš nebyl osvěcen světlem
víry Kristovy? Zajisté bychom hloub než
oni v nevědomost a v horší bludy zabředli.
Proto nechat se starý ten obřad Morany a
jiné slovanské obyčeje trpí, pokud samy
nepřijdou v zapomenutí; ovšem třeba lid,
zvláště pak mládež ve škole napomenouti
v čas, aby takové zábavy děly se s mrou
a v počestnosti. —

v zobu svém jak drží spásy kříž
snášejí se stále níž a níž.

Tatar hladí smuten oře svého
dalnou jízdu zcela zemdleného,
slze šeptaje mu do sluchu
Cařihrad že pozbyl eunuchů.

Čínaň a Japonec hlavu klomí
žalnou rosu po své tváři roní,
Budhaism že již umírá,
ač to Ulem posud popírá

Kříží svatý na cimbuří Říma,
Páně svět jenž ve svou náruč jímá,
kýž objímáš záhy všecken svět,
těm, kdo v bludu, spásy v odpo věd!

Fr. Al. Lhotka.

Papežové, kteří se jmenem Lva nazývali. (Dokončení)

Lev X., jeden z nejslavnějších papežů a nejznamenitější diplomat svého věku. Pocházejí z knížecí panující rodiny Medicejské (nar. 1475) obdržel od prvního mládí to nejlepší vychování od výtečných učitelů a prospěl ve všech vědách, jichž se pak stal velikým příznivcem. Jsa teprva 14 let, byl od Inocence VIII. na důstojnost kardinála povýšen a zastával pak úřad legata u Julia II. Maje účastenství v boji proti Francouzům, byl v bitvě u Ravenny r. 1512 zajat. Ale vojínové, kteří ho v zajetí střezili, chovali se k němu tak uctivě, že jej i pro svůj čin odprošovali. Při smrti Julia II. použil příležitosti k útěku a byl pak za papeže zvolen (5. března 1513.), 11. dubna pak, týž den, kdy totiž před rokem jat byl, slavil svůj vjezd do Říma na téměř koni, jehož byl v oné bitvě nešťastně užíval. I učinil netoliko mír nýbrž i upřímné přátelství s králi francýskými Ludvíkem XII. a Františkem I. Roku 1517 uzavřel sněm Lateránský, kterýž byl předchůdce jeho započal, povzbuzoval ač marně k křížáckému tažení proti Turkům, kteří se byli srbského Bělehradu zmocnili. Snahy jeho překazila t. r. reformace Lutrova v Němcích. Proti tomuto vydal ještě dvě bully, 15. července 1520, a 5. ledna 1521, ale pozdě, jak se následující dobou dokázalo. Týmž rokem zemřel 1. prosince jsa stár teprva 48 let.

Lev XI. první kardinal Octavian byl též z rodiny Medicejských a nastoupil na stolec papežský 1. dubna 1605, ale strach před vznešenou důstojností a bázeň, že ji nebude moci prospěšně zastávat, sklíčili slabého

70letého starce tak, že již 27. téhož měsíce po svém zvolení zemřel.

Lev XII. (Annibale della Genga) narodil se 2. srpna 1760 na panském zámku Genga nedaleko města Spoleta. Vyznamenal se za svého útlého mládí výtečnými schopnostmi, vynikaje zvláště výmluvností. To znamená Pius VI. získal ho pro službu církve, již později nejvyšší hlavou býti měl. Vstupuje od jedné čestné důstojnosti k vyšší a vyšší, byl konečně na biskupství posvěcen s titulem arcib. Tyrského i. p. i. Pro jeho rozšafnost, opatrnou obratnost a horlivou věrnost k svaté církvi svěřeno mu vyslanectví k kurfirstovi Trevířskému do Augsburku (1794), pak do Mnichova k kurfirstu Karlu Theodorovi. Krvácejícím srdcem snášel nuncius della Genga všechny svízele, které tou dobou zastihly sv. církev, zvláště pak nejvyššího pastýře Pia VI. Když pak novou volbou Pia VII. byla církev opět opatřena, byl Annibal della Genga opět vyslancem v Drážďanech, pak po dvakrát v Paříži v nejdůležitějších věcech u světovládného Napoleona I., pak opět u Ludvíka XVIII. Maje se pak odebrati na kongres do Vídně, rozstonal se nebezpečně, tak že se na okraji hrobu octnul. Ale Božská prozřetelnost jinak určila. Ozdravěl opět a posilnil se, ale vyhlížel vždy churavě, následkem mnohých utrpení. Uděleno jest mu nejvýnosnější biskupství Sinigaglia a důstojnost kardinálská. Ale ještě k nejvyššímu stupni důstojenství měl dostoupiti. Po smrti Pia VII. byl za papeže zvolen 28. září 1823. Jakou pokorou toto své povýšení přijal, projevil slovy, řečenými k svatému sboru po své volbě: „Proč pak jste kostlivce zvolili papežem?“ V prvním svém okružníku „Ut primum ad Summi Pontificatus“ od 3. května 1824 vyzval Lev XII. biskupy veškeré katolické církve k bedlivému a statnému boji proti dvěma úhlavním nepřátelům: 1. proti *Indifferentismu* — lhostejnosti v náboženství, provádě, jak snadno a nutně přechází v deismus a materialismus a 2. proti *bíblářským spolkům*, kteří pod záminkou rozšiřovati známost sv. písem, Boží slovo jenom maří a v potupu uvrhují. Důtklivěji ještě varuje bullou z 13. břez. 1826 „Quo graviora“ před společnostmi *Carbonarů* a *svobodných zednářů*. — Poněvadž r. 1800 nebylo možno pro bouře válečné světití milostivé léto, hleděl to zbožný papež nahraditi r. 1825 ohlášiv je světu katolickému bullou: „Quod hoc ineunte saeculo,“ kdežto slavně praví: „Slyš země slova naše a veškerým okreseš světa ozvi se radostný hlahol řeči naší, kterouž lidu Božímu oznamujeme rok

milostný. Přišlať konečně doba smření, odměny, vykoupení, milosti, odpustkův.“ — *Jesuitům* navrátil Lev XII. jejich kolej (*collegium romanum*) a povolal i na jiné vysoké školy hodné učitele. Mnohé jiné země uvedl opět k prvéjším jejich řádům, válečnými běhy násilně porušeným. Tak když se země jihoamerické odtrhly od své otčiny a za řádné biskupy žádaly, vyhověl Lev XII. přáním jejich, jakož i církvi nového císařství Brasilského (1827). Některé rozkolnické církve Asijské k jednotě katolické opět navrátil. Při tak mnohých a důležitých snahách o blaho věřících okázal se i otcem chudých, navštěvuje zhusta i za noční doby dobročinné ústavy věčného města. Pln zásluh o církev i celé člověčenstvo zesnul zbožně v Pánu 10. února 1829.

Minula doba úplných devětačtyřiceti let a zvolen na prestol svato-petrský *kardinal Jachim Pecci*, nynější svatý otec *Leo XIII.*, za nějž z plna toho srdce voláme prosbu k Bohu: „Hospodin zachovejž ho a obživž ho a blahoslavena učiň ho na zemi a nevydávej ho v ruce nepřátel jeho!“

Zvuk postní.

S věže půlnoc masopustní zřít,
s povyhaslým oka plamenem,
slzu s oka zhýřeného stírá,
hrob svůj obejmá ramenem
beze síly; neboť dvanáctý tu zvuk
sprostuje ji vezdejších již muk.

Tamo růže pláče ulomena
nade hrobkou svojí nevinu,
zbledla tváře ctností zřiměněna,
u hřích klesly mnohé šediny.
Zvadly růže bílé na věnec
panictví jež zdobí růmēnec.

Ten, jenž hýřil, sebou nyní třese,
ochuravěl tělem na duši,
a přec pohar k ústům ještě nese,
míně svědomí že ohluší! —
Neumírá však tu jeho hlas,
jej nezhluší hříchů, pekla kvas.

Vezmi známku postu na své čelo,
u srdce ji vtiskni hluboko,
by se kajcností pravou skvělo,
slzu vyvolalo ve oko.
Potom uzříš slavnou velkonoc,
věčný den — a nikdy věčnou noc! — —
Fr. Lhotka.

Chopin.

Bedřich Frant. Chopin, slavný pianista i skladatel pro svůj nástroj, narodil se v Železové Woli (u Varšavy) dne 1. března 1809. V sedmém roce začal se učit u starého Čecha, Živného, hudbě a zpěvu; v krátké době pak zručností i vědomostmi daleko předčil nad mistra svého. Vlastní silou činil Chopin takové pokroky, že se v 9. roce věku svého stal miláčkem šlechtických kruhů Varšavských. Jako malého Mozarta tak si přál každý i malého podivuhodného Chopina spatřiti a naslouchati okouzující hudbě jeho. Teprv r. 1825 vystoupil Chopin u veřejnosti v koncertech ochotníků Varšavských, neslýchanou pochvalou jsa odměňován; když hrál před cárem Alexandrem I., podivením naplnil nejen císaře ale i veškeré dvorany. V revoluci 1831 opustil vlast, i vystupoval s velikým úspěchem ve Vídni a v Mnichově; na to odebral se do Paříže, odkud se sláva jeho rozšířila po celé Evropě. Nevykonal sice Chopin velkých cest uměleckých, jen málo kdy Paříž opouštěl, ale cizinci, kteří jej a jeho skladby v Paříži slyšeli, hlásali slávu jeho po celé Evropě. Chopin byl chatrného zdraví, a nedosáhl vysokého stáří, an již 17. října 1849 v čtyřicátém roce věku svého zemřel.

Alexandr Jeloviecki, duchovní správce polských vystěhovalců v Paříži, muž o literaturu polskou zasloužilý, který na sklonku loňského roku zemřel, vypravuje ve svých listech o smrti velkého hudebníka, při které očitým svědkem byl, co následuje: V churavém a slabém těle Chopinové žil duch velikán. Diviti se jest, že tak křehká nádoba mohla pojmouti tak šlechetnou a dobrou duši. Život Chopinův visel ustavičně, jak říkáme, na nitce. Obličej umělcův byl bílý jako alabastr, oči mdlé zazářily v některém okamžiku pronikavým leskem, ruce bývaly studené jako led, chůze poukazovala k chorobě nezhojitelné. Byl velmi citlivý, se sv. zápalem a nadšením věnoval se svému umění, idey jeho byly vždy vznešené, — jen na nebe Chopin nikdy nemyslel. Měl jen málo přátel dobrých, tím větší počet však zlých t. j. nevěřů. Nevěra zakořenila se v posledních letech hluboko v srdci jeho, pochyboval o pravdách náboženství katolického, nikdy však se náboženství neposmíval. Svým přátelům častěji vypravoval o své zbožné matce polské, která jej učila bázni Boží a zbožnosti, velebil ji, že mohla věřiti a ve své víře šťastnou býti, u něho prý to nemožno.

Plicní neduh, který se k ostatní tělesné

chorobě přidal, učinil životu jeho konec. — Kněz Jelowiecki na štěstí toho času přibyl z Říma do Paříže; dozvěděl se na nádraží o truchlivém stavu Chopinově spěchal do bytu slavného umělce. Jelowiecki a Chopin byli staří přátelé, spolu chodili do školy, spolu se z Polska vystěhovali a po nějaký čas i spolu v Paříži žili; pro náboženské náhledy však se rozdvojili. I zaradoval se Chopin nad příchodem svého bývalého věrného druhá a přítele, slzy radosti i žalosti kanuly po lících jeho. Slechtný Jelowiecki použil tohoto duševního stavu Chopinova, aby umělce na pravou cestu uvedl, na paměť mu uváděje zbožnou matku i víru, které jej učila. „Ach dobře,“ odvětil nemocný, „nemám bez svatých svátostí zemřít, abych drahou matku nezarmoutil; ale nemohu se k tomu odhodlati, neb neznám již významu sv. svátostí. Velký užitek zpovědi sice uznávám, neb zahrnuje v sobě sdílení se důvěrně s upřímným přítelem, ve svátost však nevěřím; budu se zpovídati starému příteli, ne katolickému knězi, když svůj vnitřní stav odhaliti mám.“ Tato slova bolestně se dotkla kněze rodáka, darmo poukazoval Jelowiecki k Spasiteli na kříži, darmo ku bolestné Matce Boží, darmo uváděl příklady nekonečného milosrdenství Božího.

Hodný kněz odhodlal se stát co stůj duši nebohého zachrániti, proto každého dne se za něho vroucně při mši sv. modlil a denně jej navštěvoval. Bůh vyslyšel prosby jeho, ustavičné vzpomínky na matku pohnuly konečně srdcem výtečného umělce. Když Jelowiecki po mši sv. jednoho dne nemocného navštívil, slzel Chopin, milost Boží již zvítězila; neduživce prosil svého přítele, aby mu podal obraz ukřižovaného Spasitele, který vroucně políbil. Právě v tom okamžiku ptal se Jelowiecki: „Věříš opět v Pána Ježíše Ukřižovaného?“ „Ano, já věřím v Spasitele světa,“ zněla určitá odpověď. „Věříš tak, jak tě víře učila drahá máť?“ „Tak věřím, jak ona mne učila, jako katolík chci umřít,“ odvětil Chopin. S očima upřenými na obraz Ukřižovaného, počal se skroušeně zpovídati, zbožně přijal Tělo Páně, na výslovnou žádost i svátost posledního pomazání mu byla udělena. — Pak rozkázal, aby sluhům církevním značné odměny se dostalo. Když mu připomínali, že peněžitá částka jest příliš velká, odpověděl: „Ó není velká, dnešního dne jest mi vše malé, dostaloť se mi neocenitelného a nesmírného pokladu!“ Jako oheň proniká železo, je světlem i teplem proměňuje v tvrdou ocel; tak pronikla milost Boží srdce kajicnickovo, naplnila je láskou Boží, osvětila

sv. pravdami, z Chopina nevěrce stal se Chopin zbožný ano téměř svatý.

V týž den, když nejsv. Svátost oltární přijal, nastal u večer smrtelný zápas, který po celé čtyři dny a čtyři noci trval. S Bohem smířen dával na jevo neobyčejnou oddanost do vůle Boží a velikou trpělivost ve svých bolestech. Díky vzdával Bohu, chválil jeho milosrdenství a přál si rozdělení býti, aby se shledal s Pánem a s Ním se spojil. Vypravoval svým přátelům, že se cítí nevýslovně blaženým od toho času, co se s Pánem Bohem smířil. — Již se tajil pracujícím ke smrti dech, již se zdálo, že umírá, neb nemluvil ani slova jsa po dlouhou dobu bez sebe. Přátelé shromáždili se kolem lůžka, očekávající trapný poslední okamžik. Tu otevřel Chopin oči, pohlížel na kolem stojící a pravil: „Co zde činíte, proč se nemodlíte za mne?“ Jelowiecki padl na kolena, všichni následovali příkladu jeho a modlili se dle přání umírajícího litanie o Všech Svatých. „V rozhodném okamžiku mne neopustíš?“ pravil před smrtí k Jelowieckému, vina se k proum věrného přítele, jako dítě, když nebezpečnost je ohrožuje. Ustavičně volal sv. jmena: Ježíš a Maria, líbal Ukřižovaného, vyznával svou víru, naději a lásku. Někdy mluvil ku přítomným dojemná slova: „Miluji Boha, miluji lidi. — Jest dobře, že umírám. — Má milá, dobrá sestro neplač. — Neplačte ani vy přátelé moji, vždyť jsem šťasten, těším se, že uvidím Boha tváří v tvář. — Umírám, modlete se za mne, v nebi se zase shledáme.“ — Lékaři se vynasnažili všemožně, aby slavný umělec na živu byl zachován, on však tomu odporoval říka: „Hezké jest to umění, které působí, aby se zde člověk déle trápil; nenamáhejte se, Bůh mne nehodného přijal na milost, já bych rád již zemřel. Nemylte se, mně jest ustanoveno zemřít. Ó jak dobrý jest Bůh, který mne zkouší!“ Vždy mluvil uhlazeně, ale konečně chtěl svou vděčnost vysloviti a neštěstí lidí naznačiti, kteří bez zaopatření sv. svátostmi umírají, doložil: „Bez katolického kněze byl bych zemřel jako netvor!“ V posledním okamžení opakoval si sv. jmena, líbal Ukřižovaného, tiskl kříž na srdce a se slovy: „Nyní jsem u pramene veškerého blaha,“ vypustil ducha svého. Tak skončil slavný skladatel a hudebník Chopin. K.

DO P I S Y.

V Praze, dne 23. března 1878.
(Duchovní cvičení na c. kr. akadem. gymnasiu v Praze.)

Žijeme v dobách převratů světoborných,

kdy události důležitosti nesmírné s rychlostí úchvatnou stíhají se, a mocí neodolatelnou bez ustání rozčilují a unášejí mysl naši, starostmi soukromými bez toho již uhnětenou. Ó jak milý, jak vzácný tu každý okamžik klidu, jehož domoci se v tomto víru života, uprostřed tohoto neustálého rozechvění a bojování našeho někdy dopráno nám, — jak okřívá tu mysl naše, jestliže sprostěna jsouc veškerých duchamorných starostí pozemského života volně v sebe samu se pohřívá, k sobě samé se navrátiti může! — Toto vzácné štěstí připravil ústavu našemu, c. k. akademickému gymnasiu, veleředitel p. František Kořan, spiritual kněz, arcib. semináře Pražského, dne 15., 16. a 17. tohoto měsíce *při duchovních cvičeních*, v kapli gymnasiální konaných; s ochotou všeho uznání hodnou nastoupil dílo toto obtížné, avšak i záslužné, a s horlivostí neunavenou konal i dokonale je ku slávě Boží a ku prospěchu zajisté nemalému mladistvých posluchačů svých, začož mu tímto upřímně, vroucí díky vzdány budtež. — Budiž nám dovoleno, v krátkosti zde naznačiti obsah vzletných, při tom však upřímných a dojemných řečí jeho, jimiž v posvátném tomto třídním mladistvá srdce naší mládeže studující rozntiti se snažil *k sebeobrácení*, k důkladné a všestranné obnově života. V první posvátné řeči své, konané v pátek o druhé hod. odpo., varoval posluchače své, by nikterak nedopustili, aby *svědomí jejich kdy usnulo*. Svědomí podobá se bylince „noli me tangere“; jako tuto častým dotýkáním pokaziti možno, tak i svědomí pokaziti, ukolébati a otupiti lze jedním, jež přiči se svědomí; i nastává nám pak nutnost, opět probuditi je, ač nechceme-li zahynouti; tu pak především jest nám stříci se 1. *rozptýlenosti myslí*: nebojme se zpytování svědomí, byť bychom se tu třeba jen s jeho výčitkami setkávali, ale sudme se sami a co možná často, bychom jednou souzeni nebyli; 2. *pochlebenství*: kdo tomu naslouchá, nikdy nepozná pravé povahy jednání svého, nikdy nedospěje poznání sebe sama; hlas pochlebenství utlumí veždy hlas svědomí; 3. *samolásky*: tato oslepuje nás, klame a šidí svědomí, a zvláště chyby všech jiných nebezpečnější, chyby oblíbené, úplně zastírá. — V druhé posvátné řeči své, konané v sobotu o 8. hod. ranní, ukázal pan exhortátor, *jakým způsobem drímající svědomí probuzeno bývá*. Nejen Davidovi, nýbrž i nám slyšeti jest přecasto hlas Nathanův: „Tu es ille vir, ty jsi ten muž“ (2. Král. 12, 4.), a sice 1. *v mnohých zcela obyčejných událostech a zjevech života*: ve zvuku zvonu, v průvodu

pohřebním, v radě přítele, ve slovu kazatele, v náhlém zármutku, v nepředvídané radosti . . . všechny tyto na pohled nepatrné neb obyčejné okolnosti a události života výmluvným hlasem upozorňují nás na smutný stav duše naší a zvou nás ku pokání; 2. *ve zpomínce na smrt a na soud*; kdo chtěl by v tom stavu, ve kterém nyní se nachází, zemřít a předstoupiti před soud Boží, kde mu slyšeti bude strašný hlas rozhněvané spravedlnosti Boží: „Ty jsi ten muž!“ — Zdaž nepohne pomyšlení toto mocně útrobou jeho, by v čas obrátil se? A přece, ač všude viděti smrt a stopy spravedlnosti Boží, na obě „jako na smrt“ zapomínáme! 3. *v hlasu samého Spasitele neb církve svaté*; jako svatého Petra pouhým pohledem a Šavla mimořádným zjevením svým, tak i nás Kristus Pán ku pokání přecasto zove buďto sám bezprostředně, aneb skrze církev svou; toť význam tohoto posvátného času postního, toť význam těchto duchovních cvičení. — O úspěchněmež hlasů těch a vykonějme po náležité přípravě sv. zpověď, co možná zpověď generální, — a slova: „Ty jsi ten muž“ promění se v ústech zpovědníka na místě Božím postaveného v milostiplné slovo: „Odejdi v pokoj!“ — Ve třetí a poslední řeči své, konané v neděli o 7. hod. ranní, povzbuzoval p. exhortátor posluchače své na základě evangelia toho dne o zázračném proměnění Páně na hoře Tábor, zejména na základě slov: „Pane, dobře jest nám zde býti“ (Mat. 17, 4.), by *všichni, kdož sv. zpovědi s Bohem se spojili, ve spojení tomto setrvali až do skonání*. Ve spojení s Bohem trváme 1. *jestliže pilně navštěvujeme chrám Páně*, tento „Tábor“ náš, kde Kristus Pán sám pravdivě, podstatně a skutečně, avšak zastřen způsobou chleba, přítomen jest, jako pravdivě, podstatně a skutečně, avšak zastřen leskem a skvělostí nebeskou, přítomen byl na hoře Tábor; a tato přítomnost Páně činí chrám tak milým, tak svatým — a nikoli snad slovo kazatelovo neb zpěv lidu a pod., neboť i v protestantských modlitebnicích zaznívá hlas kazatele a lidu, a přece jest tam tak pusto — tak mrtvo. Prodlévejme tedy rádi ve chrámu Páně, zvláště když se v něm koná oběť nejsvětější a volejme v zanícení s Petrem: „Pane, dobře jest nám zde býti;“ 2. *jestliže pilně přijímáme svátosti*, zvláště nejsvětější svátost oltární a jestliže modlitbou veždy zůstáváme v důvěrném obcování s Bohem; jen se o to pokusme, v modlitbě vytrvalé a ve sv. svátostech vyhledávati spojení s Bohem a shledáme, že v skutku u Pána „dobře jest nám býti;“ zvláště pak ctíme co nejvíce nejsvět. svátost

oltářní a často ji se vši zbožností přijímejme; neboť mají-li všickni národové úctou nejvyšší k ní naplnění býti, jsme k tomu poukázání zvláště my Čechové, neboť s úctou nejsvětější svátosti oltářní — stojí neb klesá dle svědectví dějin vlasti naší moc, sláva a blahobyt národa našeho; 3. jestliže konečně *všechen život svůj upravíme dle vznešeného příkladu všech Svatých*, zvláště našich sv. Patronů českých: aby věčné věkův s Bohem spojení zůstali, spojovali se s Bohem již zde na zemi životem svatým, bohumilým; tolikéž činme i my — a abychom k tomuto svatému životu tím více se roznítili, navštěvujeme pilně hroby svatých našich patronů českých, sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Víta, sv. Jana Nepomuckého a při svatých ostatcích jejich slibme Bohu, že v posvátných jejich šlépějích vždy věrně kráčet chceme; pak i zde i tam na věčnosti budeme moci volati: „Pane, dobře jest nám zde býti.“ — Dle návodu tohoto řídme se však netoliko po čas studií gymnasiálních, nýbrž i co posluchači vysokých škol Pražských, založených od Otce vlasti, Karla IV., jehožto 500letou památku letos slavíme; neboť nikoliv k rozšíření nevěry, nýbrž k rozmnožení víry vyzvolil Karel r. 1348 universitu Pražskou, jak vysvítá ze zakládací listiny, vydané 7. dubna 1348 pod zlatou bullou; — avšak i v napotomném povolání svém setrvejme věrně až do smrti v sledování vznešených intencí Velikého Karla, neboť jen „kdo setrvá až do konce, spasen bude.“ — Končíme se zbožným povzdechem: „Ten, kterých počal v nás dílo dobré, dejž nám i milost dokonání.“ D.

Na Vepřku dne 26. března 1878.

(Zpráva o sv. missii.)

Uvykli jsme již čítati zprávy z Podřipska tak jako ze Švýcarského některého kantonu ne příliš utěšené zájmům naší sv. víry. Pročež by i nyní v Tobě, laskavý čtenáři, povstati mohla obava nějakého bolestného výjevu nevěry a moderního pohanství. Než nabuď myslí. — Rozkřičený kanton Podřipský chová v sobě ještě jádro lidu českého a katolického, který nedá se pouhou negací všeho zjeveného odstrašiti od pravé víry Kristovy. To se ukázalo při sv. *missii* na Vepřku konané. Zavítal k nám dne 16. t. m. dva členové kongregace nejsv. Vykupitele, aby blahodárnou činnost sv. missie počali. Bylo jim mnohé a těžké překážky odstraniti. Nejen předsudky, nejen předpojatost proti missionářům řečmi nejpodivnějšími rozdmýchovaná, nejen zákazy od špatně zpravených hospodářů, dle nichž ne jeden z čeledě nesměl se účastniti, ale i agitace se strany

přátel filosofa Padařovského: jako bylo lákaní nastrojené „věnečky“ v hospodě uspořádanými a jiné — vše to stálo jako hradby proti missionářům od ďábla nastrojené. Veliká jest zloba lidská, větší úsilí ďáblovo, avšak nade všechnu moc mocnější milost Ducha sv. Milost Boží to byla, která na jedno a druhé kázání pohnula mnohého zvedavého ku pokání, aneb aspoň k rozjímání. Na hlas missionářův naplnil se chrámek náš za velmi špatného počasí a blátivých cest kolikráte za den. Stavové, totiž ženy, muži, mládenci, panny velmi pilní byli svých cvičení. A když v sobotu přiblížila se slavnost zaražení miss. kříže, tu ani déšť, ani bláto nebránilo, aby sta a sta v nejlepším pořádku a ku podivení všech ne- a také- katolíků kříž z dosti vzdálené fary na místo jeho zaražení a posvěcení doprovázeli. Nebudu ličiti tu ochotnost našich junáků, kteří s nadšeností službu Simona Cyrenejského zastávali. Slzy v očích a líbání sv. kříže od nich vztýčeného svědčily, že kříž zvítězil, že Kristus jest vítěz, on že vládne, on že panuje. Nebylo Ukřižovaného na něm viděti, jeť missionářský kříž prázden — jen věnce jej zdobily — protože Ježíš sestoupil s kříže v srdce věřících a tam přebývá. — 600 komunikantů z osady obklopené se všech stran nevěrou a vysazené nejsilnějším útokům moderního pohanství jest důkazem, že sv. missie ovoce přinesla. — Ano, doufejme, přinese i jinde v osadách silnějších, neboť Vepřecká jen 1300 katolíků čítá. Od jednoho přemudřelého pronešená předzívka missionářů co „trub Jerišských“ stala se bezděky jako kdysi výrok Kaifášův proroctvím. Kněží Israelští chodili kolem pevnosti Jericha a na hlas trub jejich kácely se brány a bašty města, — kněží Kristovi po 7 dní hlásali pravdy věčné a na hlas jejich zkácely se předsudky, zborily se útoky, a na zříceninách těch zůstala slavná památka: „In cruce salus.“ „V kříži spása.“ Bůh s námi, kdo proti nám? — Jenom špatná neb docela žádná znalost naší katolické věro- i mravouky byla a jest namnoze hlavní příčinou všech úsměšků, předsudků a odsuzování pravého učení Kristova v Církvi katolické. Trvám, že mi mnohý z našich nekatolíků přisvědčí, přesvědčiv se sám byt i jen jednou řečí missionáře, že z kazatelů nikdo jiný nemluvil, než písmo sv., slovo Boží, pravdy věčné. Důkazem toho jeden, který nejenom že se missionářův proti jednomu také- katolíkovi zastal, ale také, když soused cestu z fary do kostela spravovali, aby schůdnější byla missionářům, sám písek navéztí a cestu posypati byl nápomocen. —

Vůbec chovali se občané helv. vyznání k missionářům slušně, cvičení stavová a jiná pilně navštěvující a žádných výtržností sobě nedovolující. Ze všeho dík Bohu a neunavné horlivosti vel. OO. Redemptoristův u sv. Kaješana v Praze. B.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra bude slaviti J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup 69. narozeniny své (naroz. 6. dubna 1809). — V úterý byl J. Emin. přítomen na theol. fakultě zkoušce alumnů z biblických starozitností a dnes z úvodu k Nov. Zákonu. V pondělí po neděli květné d. 15. t. m. udělí J. Em. v kn. arcibisk. semináři, kdež od 11. do 14. t. m. duchovní cvičení (exercicie) konati se budou, alumnům II. r. první tonsuru, v úterý pak d. 16. t. m. alumnům III. r. čtvero nižších svěcení. U večer před každým tímto úkonem bude míti J. Emin. řeč k svěcencům.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 5—9. dubna u sv. Štěpána. od 10—14. t. m. u sv. Bartoloměje (u Šedých sester), od 15—17. u sv. Jiří na hradě.

— Duchovní cvičení v chrámě u svat. Kajetána v ostruhové ulici výhradně pro pány jazykem českým budou se zdejšími PP. redemptoristy obdávati dne 15., 16. a 17. t. m. totiž: v pondělí, úterý a ve středu po květné neděli o 7. hod. u večer.

Z Italie. U města Rimini mezi italskými provinciemi Pesaro a Forlì rozprostírá se malinká republika *San Marino*, která má půl druhé zeměpisní mile a čítá 8000 obyvatelů. Poměry v této republice jsou patriarchální, moc výkonná svěruje se totiž dvěma hejtmanům, které na rok volí velká rada, sestávající ze 60 nejstarších mužů republiky. V republice není židů, ani protestantů aniž jakých novin, advokáti nenalezli by výživy, neb procesů čítá se do roka průměrně jen asi deset. Jediné a hlavní město republiky je San Marino, které má 5 kostelů, 2 kláštery a 1 kolej, v ohledu církevním náleží republikánské území k diecési Montefeltro. Zakladatel republiky jest sv. Marinus, který za času císaře Diokleciána z Dalmácie do Rimini se odebral a tam jako zedník po nějakou dobu pracoval. Později odebral se na temeno hory Monte Titano, kde si vystavěl malou kapli ku počtě sv. Petra, jehož zvláštním a horlivým ctitelem byl. Kapli ohradil zdí, aby úplně od světa odloučen jen Bohu sloužiti mohl. Ohradu vzdělával pomocí osla, zasévaje obilí, které mu se zelinami a lesními kořínky poskytovalo potravy.

Jak legenda vypravuje rozsápal medvěd osla sv. Marinovi, kterému se však podařilo dravé zvíře spoutati a časem tak ochočiti, že při veškerých pracích zbožnému poustevníkovi pomáhalo. Tělesné pozůstatky chovají se až do dnešního dne v hlavním chrámu, který sv. Marinovi zasvěcen jest. Mnoho věřících navštěvovalo totiž Marina, který pro své výtečné ctnosti již za živa jako světec byl ctěn. I chtěli býti na blízku věrozvěsta, který dítkám sv. pravdy rád vykládal a proto se usadili na úpatí hory Monte Titano, kde dědinu San Marino zvanou založili. Taký byl počátek malé republiky, jejížto obyvatelé vždy věrnými a horlivými katolíky byli, nežnou láskou jsouce oddáni sv. Stolicí, proto papež Urban VIII. r. 1631 neodvislost republiky uznal. I v novější době osvědčili svou věrnost k římskému papeži, vyhnavše roku 1849 dobrodruha Garibaldiho, který pronásledován jsa Francouzy a Rakušany (arciknížetem Arnoštem) ve skalách a jeskyních San Marinských se svými dobrovolníky útulek a přístřeší hledati chtěl. — Kdo republiku navštívil, vydává pěkné svědectví o zbožnosti boдрého lidu, jmenovitě kněžstvo jest v San Marinu ve velké vážnosti.

— Rodiště sv. Otce Lva XIII. *Carpinetu* v diecési Anagni bývalého státu papežského vystaveno jest na příkré skále a na všech stranách nižšími horami obklopeno. Domy jsou staveny amfiteatrálně na svahu, nad veškeré budovy vyniká palác šlechtické rodiny Pecci o třech patrech, z kterého jest překrásná vyhlídka na okolí. Jízby v paláci tomto, v němž nynější sv. Otec se narodil, jsou staré a začazené, podlaha kryta jest cihlami. V rodinném sálu jest podobizna sv. Otce, jak byl před 26 lety, když jmenován byl od pap. Pia IX. kardinalem. Po pravé a po levé straně jsou podobizny otce hraběte Ludvíka Pecci a matky Anny rozené Prosperi; otec malován jest v oděvu plukovníka, matka krásná paní v kroji francouzském. Naposled bydlel sv. Otec v Carpinetu r. 1856 několik týdnů chtěje se po namahavé práci zotaviti. V ložnici, které používal, ponecháno vše v témž stavu, aniž za 21 let v celém paláci co změněno. Překrásné jsou zahrady u paláce, do kterých prst nanesena byla s velkým nákladem a které obehnaný jsou zděmi, aby dešť a bouře zemi nesmyly. — V Carpinetu jest kapucinský klášter, ve kterém se nalezá rodinná hrobka šlechtického rodu Pecci, ve které též rodiče svat. Otce odpočívají. — Sv. Otec jest nejmladším čtyř dosud žijících bratří, nejstarší bratr čítá 84 let, v stav manželský nevstoupil nýbrž žil

dlouhá leta u svého nejmladšího bratra. — Druhý bratr čítá 76 let a žije se čtyřmi syny a dvěma dcerami v Carpinetu. Třetí bratr jest profesorem bohosloví v Římě, vstoupil v mladém věku do řádu jezuitského, z kterého však před 20 lety vystoupil. Sv. Otec má také dvě provdané sestry ještě na živě.

Z Říma. V sobotu dne 30. března zemřel v Římě nejstarší kardinal, děkan sv. kollegia Ludvík *Amat* di S. Filippo e Lorso. Narodil se v Cagliari na ostrově Sardinii dne 21. června 1796, na kněžství vysvěcen zastával rozličné úřady v Římě, později jmenován byl papežským legatem v Bononii, r. 1837 stal se kardinalem. Dne 15. května 1852 ustanovil jej Pius IX. arcibiskupem Palaestrinským a brzy potom místokancléřem římské církve. — Kardinalem komořím nebyl jmenován, jak dříve udáno bylo Morichini, nýbrž kardinal *De Pietri*. — O Piovi IX. vypravují se v novinách jednotlivé události ze života jeho, které svědčí o šlechetnosti a dobrotivosti zesnulého sv. Otce. Jistý B. vystěhoval se v mladém věku z Ruska do Ameriky, přišel až do Kalifornie, kde velikeho jmění nabyl. Poněvadž v Kalifornii freimauri církev katolickou pronásledovati počali, všechny kněze vypověděli a kostely katolické bourali, vedlo se věřícím velmi bídě, umírali bez sv. svátostí, nemohli přistupovati k stolu Páně aniž ze svých hříchů se zpovídati. Několik kněží však se zdržovalo tajně v zemi, aby alespoň poněkud potřebám věřících vyhověti mohli. Tento tajný pobyt byl však s nebezpečenstvím spojen; neb vláda pod ztrátou hrdla a statků jej zapověděla. Stalo se, že tři kněží vyzrazení a zatknuti byli; již vyslovila nad nimi vláda ortel smrti potupné, aby poněvadž proti zákonům jednali, provazem oběšeni byli. Vystěhovalec B. milosrdenstvím jsa hnut penězi a vlivem svým toho dovedl, že byli propuštěni a ze země vyhnáni. Zpráva o šlechetném skutku tak dojala sv. Otce Pia IX., že vlastnoručním listem hodnému muži díky vzdal a jemu papežský řád udělil. B. neváhal a podnikl dalekou cestu z Kalifornie do Říma, aby se osobně sv. Otci poděkoval. Pius jej s velikou uctivostí přijal, objal a políbil, díky opětovně vzdáváje muž, který nevšední obětovností tři apoštoly Krista Pána na živu zachoval. „Neobdržel jsi žádného vyznamenání ode mne milý synu?“ pravil vlídně sv. Otec. „Myslím, že ti byl propůjčen můj nejvyšší řád, jehož však u tebe nespátruji.“ „Svatý Otče!“ odpověděl přichoží, „obdržel jsem v Americe kříž, ale mé náboženství zakazuje, abych toto znamení na svých prsou nosil, jsem — žid.“ Tímto slovem byl Pius velmi dojat a

udiven pravil: „Tot krásné, neslýchané, žid a tři katolické kněze na živu zachoval?“ — „Znal jsem jejich dobré skutky, jejich dobročinnost a obětavost, byl jsem přesvědčen, že i oni by mně pomohli, kdybych se v podobném nebezpečení nalezal, proto jsem tak učinil, konaje jen svou povinnost, pomáhaje nešťastným a osvobozuje je z okovů,“ tak odpověděl žid B. Papež jej ještě jednou objal, dal mu svou podobiznu s velkým zlatým řetězem s tím podotknutím, aby B. když pro své náboženství kříž nositi nemůže, alespoň obraz starce, který mu žehná, na prsou nosil. Celý pobyt v Římě učiněn z rozkazu papežova pro jinověrce B., který od toho času obraz Pia IX. vždy nosil, velmi příjemným. — B. se usadil nyní v Berlíně, svůj majetek v Americe prodal a své příbuzné v Rusku hojně obdaroval. Na třech zachráněných misionářích naplnilo se slovo Páně: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a slaví Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“

Z Pozňanska psalo se 6. pros. m. r. francouzskému časopisu „Monde“ takto: My končíme tento rok v bolestných okoličnostech. Ohled na stav našeho biskupství jest veledůležitý. Náš kardinál-arcibiskup jest vyhostěn, naše kapituly úmrtím na desetinu stenčeny, záležitosti toliko z chorých starců. I ten, který byl všem vším, světicí biskup Kosmian odňat jest nám letos. 77 far našeho arcibiskupství osiřelo, deseti z nich dostalo se pastýřů vnučených a schismatických. Tento však počet nevěrných odpadlíků jest, díky Bohu! poměrně malý proti 800 kněží druhých, ježto věrní ostali svaté církvi a stavu svému. Uvězňování a vyhostění trvá neustále. Bůh pomoz!

Z Ruska. 4. Co ruské voje na jihu osvobozují křesťany od jarma tureckého, rádí v západní Svaté Rusi kruté pronásledování katolíků dále. V Litvě byl vloni ještě jeden klášter Benediktinek. Ke konci minulého roku nařízeno jich vyzdvížení a kázáno jim náhle, aby se uchystaly k odvezení. K tomu jim dopřáno jenom několik hodin, a kysí Zy-tinský, kněz o padlík, obdržel úlohu, aby tento vládní úkaz vyvedl. K tomu cíli přivezl několik selských vozů, aby jeptišky dopravil na nejbližší stanici železniční. Kněžna Radziwillova, dozvěděvši se o tom, nedopustila, aby se takové příkoří učinilo těmto duchovním pannám. Kázala připravit všechny své kočáry pro ně a druží šlechtici, jsouce právě návštěvou u ní, přidali k tomu i povozy své. Pohled na tyto ubohé duchovní sestry, vyhostěné násilně ze svého útulku,

byl trudný nad míru. Lid osady Niesvické shromáždil se před klášterem, aby jim dal poslední a na vždycky „s Bohem!“ Ale smutek lidu vypukl v hlasitý pláč a nárek, když konečně vynesena na chatrném loži i jedna nemocná staříčká sestra, až devadesátiletá, kteréž nebylo dovoleno umřít v klidném zátíší kláštera, v němž byla svůj život strávila. Bez milosti, bez ustrnutí odvezeny jsou všechny ty sestry pod stráží četníků na blízkou železnici a odtud do Vilny.

Z Afriky. *A.* Radostným zjevem jest patřiti, jak svatá církev katolická nedá se zdržeti ani ledovými zpoustami krajín točnových ani palčivým vedrem rovníkovým od svého svatého povolání šířiti totiž svatou víru, a *kázati všechněm národům.* Když se za našich dnů tak mnozí učenci, horlíce pro rozšíření vědy s nasazením i životů, snažili s dobrým zdarem proniknouti do *vnitra Afriky*, bude na ražené cestě za nimi následovati tímto rokem dvanácte věrověstů ze společnosti kněží od biskupa Lavigerie v Algiru před desíti léty založené a zvláště k obrácení pohanských národů Nitro-Afrických určené. Na lodi nákladní plouti budou kanálem Suezským dále na jih až do Zanzibaru. Tam se uspořádá karavana a jakmile deštivé počasí přestane, což bývá ku konci dubna, dají se dále na cestu do vnitra toho tajemného zemědlu. Tu se mají založiti dva apoštolské vikariaty, jeden na Taganjiku, druhý na jezerech Viktorie a Alberta. Podarí-li se podnik tento, pak se za těmi prvními věrověsty hodlají odebrati jiní, kteří by dále na západ proniknouce, v obcích Černochův Mutata-Yamyo třetí apoštolský vikariat založili, dosahující na západ až k osadám Portugalcův. Tento plán „k stálému osazení Nitro-Afriky katolickými misijnáři,“ povstal již za papeže Pia IX., a nyní jej Lev XIII. v skutek uvéstí přikázal. Kardinál Franchi, jsa prefektem propagandy, učinil k tomu návrh a arcibiskup Algirský dostal rozkaz, aby pomocí své misijnářské společnosti o obrácení kmenů Nitro-Afrických se postaral. Co jiné apoštolské spolky, jako kongregace Ducha svatého a společnost nejsv. srdce Panny Marie na pomorí horkého pásma Afriky již své stanice mají, jsou misijnáři algerští pouze pro Nitro-Africké kmeny určeni. V. otec Livinský jest ustanoven vrchním stanicí misijnářské v Nyanze, vel. otec Parkal pro missii v Tanganjiku a Kabebi. Kněží misijnářští opatření jsou všelikými vědeckými nástroji, aby pobyt jich v tom posud neznámém kraji i vědě byl prospěšným, při čemž netoliko k země- a dějepisným, nýbrž i k přírodo-

zpytným vědomostem zřetel svůj obrátí. Zdař Bůh!
(Germ.)

Paběrky.

5. Turci v Praze pokřtěni.

Staré matriky ledacos zajímavého vypravují. Zachovala se kniha, v níž zapsány jsou křty, oddavky a konverse nekatolíků v kostelích Tovaryšstva Ježíšova u sv. Ignáce, Františka Xav. a Božího Těla na Novém městě Pražském od r. 1673—1775. Z matrik těch se dovídáme těchto zajímavých věcí:

Roku 1686 byla okřtěna u Božího Těla Marie Alžběta narozená mezi *novokřtenci* (anabaptisty) dvakráte křtěná baptismo invalido.

R. 1733. byl okřtěn „sub conditione“ jistý 19letý Klaus z národu cikánského. Dostal jména: Jan Nep. Josef.

R. 1731. okřtěn jistý Martin Bock, rodem Sas, voják „Kalvino-Quietista.“ Jméno mu dáno: Jan Nep. Martin.

Pozoruhodno jest, že s dovolením arcib. konsistoře okřtěn byl u sv. Františka Xav. při zavřených dveřích i jistý Alexandr Szakalowski, národností Rusín, rodem ze Smolenska „který dříve od P. Václava Zahoranského přesvědčen, aby od rozkolu Řeků k jednotě Církve římskokatolické se obrátil.“ Dáno mu jméno Josafat.

Mohamedáni vesměs u sv. Ignáce okřtěni jsou zapsáni tito:

Léta 1688. dne 9. máje okřtěn Ivan, Turek v Pětikostelí v Uhrách zajatý a zde na víru obrácený. Křtil P. Jiří Hájek S. J.

Léta 1688. dne 12. září okřtěna Turkyně poddaná urozeného p. Kristofa Václava na Winterfeldu, dáno jí jméno Anna Kateřina Barbora. Příjmení její jest Taha. Křtil P. Václav Lisyna S. J.

Léta 1689. dne 20. března okřtěn Filip Albrecht, pachole turecké z Uher z Pětikostelí do Prahy přivedené. Křtil P. Jindřich Šercer S. J.

Léta 1689. dne 16. října okřtěna Eleonora, která z turecké víry na křesťanskou jest obrácena. Křtil rektor P. Václav Hartmann.

Léta 1693. dne 11. června okřtěn jest Mustafa Turek z Varadínu a dáno mu jméno Václav Jarolím Varadinský. Byl v službě uroz. a stateč. rytíře p. Jiří Strachovského ze Strachovic. Křtil P. Jarolím Zoubek S. J.

Léta 1693. dne 2. července okřtěno pachole turecké asi dvanáctileté v službě postavené urozené paní Barbory rozené Broudinové. Dáno mu jméno Josef.

Léta 1701. dne 13. února okřtěna Turkyň, dána jí jména Zuzana Kateřina Sybilla Helena. Křtil P. Václav Giller S. J.

Matriky dotčené nalézají se na faře sv. Vojtěcha. Zmínky zasluhuje i to, že vyjma konverse a křty židů jsou všechny úkony zapsány česky a to češtinou správnou, vytríbenou (v němčině nic zapsáno není, leč v latině jen úkony dotčené), což nasvědčuje tomu, že Jesuité němčinu u nás nezaváděli.

Literární oznamovatel.

— „Blahověst“, ročník XXVII. (r. 1877) posouzen jest v „Časopisu katol. duchovenstva“ 1878 sv. 1. na str. 51.—53. těmito slovy: Nestáváť jediného odboru, jediné stránky života náboženského ve vlasti naší, o kteréž by milý „Blahověst“ během roku nepřinesl zajímavých zpráv neb pojednání; kdežto za nynější doby množil se i v církevním ohledu časopisy odborné, „Blah.“ všechny odbory takřka v jeden celek zahrnuje, an je v jemnou kytici spojené a stužkou prstonárodního slohu svázané dychtivému čtenářstvu předkládá. Věren zůstáváje dávnolepému programu svému mluví „Blah.“ především slovy arcipastýřův a knížat církve české; jich listy pastýřské přinesly nám času přiměřenou zvěst o zmíněném postu, o arcibratrstvu matek v Budějovicích; zvláště pak se týkaly jubilea sv. Otce Pia IX.; a k tomuto předmětu táhne se celá řada zpráv, kdež o přípravách ve vlasti naší i jinde činěných se mluví; tu čteme pastýřské listy vybízející k účastenství v řídké té a pro křesťanstvo důležité slavnosti, tu provolání komitétu Pražského, hymny na sv. Otce, i ty malé dítky spěchají ke trůnu křesťanské církve; biskupové rakouští v adrese velmi rázně sestavené osvědčují blahopřání svá a projevují souhlas s důležitou allokucí od sv. Otce v březnu 1877 přednesenou, k nátskům od italské vlády církvi činěným pohlížející; těm, kdož nemohli účast brati v pouti od Čechův hojným počtem podniknuté do věčného Říma, poskytují cestopisné úryvky „Pouť do Říma“ (244 nn.), velmi názorně sepsané od kněze V. Honejska částečnou náhradu, účastníkům pouti však milou pomínku. Četné zprávy v kronice a dopisech také líčí živé účastenství, jež bral lid český ve slavnosti papežské, v Praze i na venkově konané. Ve Vídni konal se r. 1877 valný sjezd katolický; zprávy o něm nacházejí se hojnou měrou v kronice, a viděti, že Čechev i zde pilné ruku k dílu přiložili. V Čechách konala se mimo to slavnost přenešení těla sv. Norberta na Strahov v Praze (175); k této události směřují některé články historické, n. př. „Úcta našich sv.

patronů“ (str. 5.) a život blah. Bohumíra (str. 449), jehož hlava se nalezá ve Strahovském kostele. Články ty jakož i proroctví o chrámě sv. Víta (20) a zprávy o biskupu Dlouhoveském (33) svědčí o důkladné známosti historie církevní. Výklady na neděle a svátky týkají se buď vůbec věřícího lidu, aneb (jako některé od Desoldy, Hakla a Marka) študující mládeže; řeči spirituála Kořana jednají o blahosl. Anežce České. Otcové církevní zastoupení jsou sv. Řehořem Nazianckým a sv. Petrem Chrysologem v překladu prof. Desoldy a kapl. Čapka. Z poučných článků uvádíme Podstránského obrazy allegorické neb jinotajné (352) sloužící ku potřebě umělcův, ale i k příhodnému upotřebení kazatelův. Pro nynější poměry velmi vhod přichází článek „Církev ruská a církev katolická“ (dle francouzského vzdělal farář Eybl), v němž pádnými důvody lichost ruské církve se dotvrzuje (101 nn.). Zdařilými básněmi protkali ročník tento Brynych, Doucha, Hakl, Ježek, Lhotka, Pakosta, Rydvan, Smělý, Vlček. V zábavné části potkáváme se se starým přítelem „Blahověsta“ Františkem Pravdou, (144. 168. 330.), jenž o shledání se s kollegy, jakož také o vzácných radostech jemu samému v tom roce poskytnutých důvěrně se rozhovořil. Živě i vzletně psal Frant. Ekert své „obrázky z cesty do Alp“ (366 nn.), kteréž svědčí o znalosti dějin domácích, tak jako obšírný historický román Václ. Beneše: „Dědic koruny Karlovy“ (9—435) z doby Václava IV., svědčí o tom, že se skladatel k dílu svému pilnými studiemi dějepisnými připravoval. V kronice a dopisech obsaženy jsou hojné zprávy z Čech o jednotách a spolcích, missích a exerciciích, opravách chrámů, pobožnostech atp.; z ciziny pak o nátscích v Německu, Rusku, Americe církvi činěných, o vzrůstu jejím v Evropě, Asii i za mořem zprávy přehojné se dávají. V oznamovateli literárním spisy četné ohlášeny, některé posouzeny, na důležité věci upozorněno (n. př. o spisovateli knihy následování Krista připisované Tomáši Kemp. str. 13.); osobní věstník duchovenský, zprávy o Dědictví Svatojanském zůstaly stálou rubrikou našeho „Blahověsta.“ Téměř v každém čísle vyplňuje se apologetická úloha církevního časopisu, an se četné námitky a nájezdy odpůrcův zbraněmi jak z oboru vědy tak i z praktického života vzatými vítězně poráží. Důkladností článku, ryzostí mluvy, rozmanitostí a bohatostí obsahu při velkém formátu, mohutném objemu a levné ceně se časopis tento i v ročníku právě ukončeném chvalně vyznamenává.

— „Světlozor“ přináší tato vyobrazení, v čís. 11.: Arcivévoda František Karel. Uložení papeže Pia IX. v prozatímné hrobce. Plukovník Jiří Horvatovič. Bar. Pochod Rusův Balkanem. V čísle 12.: Generallieutenant Ivan Stepanov

Ganěckij. Zápas jelenů. Chrám sv. Petra na římském Vatikánu. Velké schody chrámu svatopetrského v Římě. Malý rekonvalescent. Pohled na Dardanely. V t. čísle nalezá se též básen: „Přání nejjasnějšímu císaři a králi, mému nejmilostivějšímu i nejlaskavějšímu pánu a panu Otci.“ Napsal „František Karel, císařovic a královic, arcivévoda rakouský, zlatého rouna rytíř, vlastník pluku pěšího lidu uherského číslem 52, plukovník ve vojště. Ve Vidni, dne 12. února 1823.“ — V čís. 13. nalezají se ilustrace: František Jeřábek. Vyznání lásky u sudu. San Stefano u Cařihradu. Konklave: Hlasování kardinálů v kapli Sixtinské; zazdívání oken a dveří Vatikanských; Spací komora kardinálova ve Vatikáně; spalování hlasovacích lístků; Římané pozorují kouř z Vatikánu ucházející. Po pohřbu jedináčka. Generál Strukov.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Svazek 5. (dubnový) obsahuje pokračování a dokončení kázání postních a tolikéž na ned. V. a VI. v postě (květnou) i veliký pátek. Svazek 6. (květnový) přináší duch. řeči na neděli a pondělí velikonoční, na slavnost sv. Jiří muč., na ned. I—III. po Velikonoci, při oddávkách, při svěcení kříže, při prvním sv. přijímání dítěte, o prvním sv. přijímání, při pohřbu žáka, při pohřbu hospodáře.

— „*Ditko Mariánské.*“ Die Fr. za Seeburgů vzdělal H. Ch. Část I. V Brně 1878. Nákladem „Školy B. S. P.“ v Brně (Petrov & S.). Str. 224. — Část II. (str. 224—464).

— „*Poetická čítanka.*“ Sbírká básní původních i přeložených, již upravil Václav Petrů, ředitel real. gymnasia v Pelhřímově. Sešit 21. (str. 608—688.) Cena 30 kr. Nákladem kněhupectví: I L. Kober v Praze.

— „*Řeči a zprávy o valných schůzích katolicko-politické jednoty pro království české za rok 1877.*“ S přídatkem stručného vylíčení o oslavě jubilea 50letého biskupování sv. Otce Pia IX. V Praze 1878. Nákladem katolicko-politické jednoty. Str. 103.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Robert Koepf, jubil. kněz a senior ř. premonstr. v Teplé, os. děkan, dne 29. března (nar. 23. července 1796, vysv. 15. srpna 1819.)

Vyznamenání jsou:

P. Jan Jestržábek, velmistř ryt. řádu křížov., jmenován jest konsistorním radou extra statum;

p. Jan Kobout, děkan v Neveklově a vikar. tajemník, jmenován prozat. k. arcib. vikářem

okresu Bystřického na místě vd. p. děkana Benešovského Frant. Kronera, jenž z ohledů zdravotních úřadu onoho se vzdal;

p. Josef Feuerstein, farář v Třeboraticích, jmenován tajemníkem k. arcib. vikariatu Proseckého, kterýž úřad prozatím i spravuje;

p. Ant. Vojáček, děkan v Příbrami, jmenován tajemníkem k. arcib. vikar. úřadu Příbramského.

Ustanovení jsou:

p. Stanislav Rýgl, kaplan za admin. ve Vlašimi;

p. Frant. Sojka, admin. in spir. v Nehvizdech, za kapl. v Budyni;

p. Frant. Libovický, kapl. v Česlicích, za adm. ve Velkých Nehvizdách.

Upřázdňené místo:

Vlašim, děkanství patron. p. Karla kníž. z Auerspergu, od 27. března.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

p. Petr Rozporka, kněz na odpočinku, dne 18. března (nar. v Střížovicích 2. října 1845, vysv. 18. července 1875).

Ustanovení jsou:

p. Josef Hejna, farář v Žďáře Pluhově, za faráře v Opařanech;

p. Jakub Libl, 2. kaplan ve Vltavotýně, za faráře v Zachotíně;

p. Matěj Vaňous, admin. z Opařan do Žďaru Pluh.;

p. Josef Mrštík, kapl. v Táboře, za admin. ve Velkém Hlasivě.

Upřázdňené místo:

Žďár Pluhův, fara patron. p. Karla hrab. Paa-ra, do 1. května.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

p. Frant. Schram, děkan v Bečově, jmenován b. vikářem v okrese Mostském;

P. Cornelius Fischer, ř. Františk., zámecký kapl. v Červeném Hrádku, jmenován osobním farářem;

p. Frant. Dornaus, školní dorozce v okrese Dubském, obdržel právo synodalit.

Ustanovení jsou:

p. Vác. Richter, far. v Arnoltovicích, za faráře v Bořislavi;

p. Alfred Forst, kapl. za administr. v Mostě.

Upřázdňené místo:

Děkanství v Mostě, patron. měst. rady tamtéž, do 17. dubna.

Milodary. Na obnovu chrámu P. v Nepomuku: p. Karel Pittner, farář v Jílovém, 2 zl. a na pomník † Tom. Nováka týž 2 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupectv:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přisl. XIV. 25.)

Na hod Boží velikonoční.

(Řeč ranní, podal J. B. P.)

„Dnes jest den, kterýž učinil Pán, a protož veselme se a radujme se v něm.“ (Žalm 117, 24.) Pán Ježíš náš milý Vykupitel a Spasitel, jenž na potupném dřevě kříže život dokonat, dnes roztrhl vazby smrti a třetího dne z mrtvých vstal, jakož byl sám předpověděl. „Ježíše hledáte Naz. ukřižovaného; vsať jest, není ho tuto“. Tak zvěstoval anděl ženám. Dokonáno jest veliké dílo našeho spasení, smazána jest vina hříchu, peklo přemoženo, člověčenstvo s Bohem smířeno a brány nebes nám otevřeny. — Proto radostně přizvukujeme církvi: *To jest den, který učinil Pán.*

Slova ta chceme dnes uvažovati.

„Dnes jest den, kterýž učinil Pán!“ Jakkoli všechny dni v roce jsou dni Páně, protože všechny On učinil, nicméně se to může zvl. o dnešním říci. a) To abych dokázal, tážu se: Co činí den? Odpověď. Světlo sluneční. Jak medle slunce ráno vzešlo, rozpláší temnosti, mrákoty noční, a čím výše slunce vstoupá, tím se více vyjasňuje. Ale dnešní den, kterýž církev radostně slaví, nemá své světlo, svůj lesk od slunce, kteréž na nebi svítí, nýbrž Ježíš, slunce spravedlnosti mu svítí. O dnešním dni může se říci, co sv. Jan píše o neb. Jerusalemě: „A to město nepotřebuje slunce ani měsíce, aby svítily v něm; nebo sláva Boží je osvětluje a svíce (slunce) jeho jest Beránek.“ (Zjev. 21, 23.) Slunce toto na veliký pátek se skrylo, zašlo; Kristus zemřel, byl do hrobu vložen; však dnes záhy z rána slunce to za Kalvarií opět vzešlo a světlo jeho dále se rozšiřovalo a svými blahodatnými paprsky milosti na miliony lidí oblažilo. „Kristus vstav z mrtvých,

již více neumírá; smrt nad ním více nepanuje.“ (Řím 6, 9.)

b) Však m. kř. Kristus nejen sám vazby smrti roztrhl a živ z hrobu povstal, nýbrž On celé pokolení lidské sprostil vazby hříchu, od smrti a pekla je vysvobodil; On zraněnou duši naši, ano mrtvou k novému životu vzkřísil, nový život dal. „V pravdě neduhy naše on nesl, bolesti naše on snášel. — On raněn jest pro nepravosti naše, potřín jest pro hříchy naše. A zsinalostí jeho uzdraveni jsme.“ (Isai 53, 4.) Pravdu tuto chci objasniti podobenstvím: Stává se časem, že člověk procházejí se zahradou, krásou ovoce lákán, utrhně jablko, které když požil, se roznemůže. Lékař přivolaný prohlídne si nemocného, shledá stav nebezpečný, předepíše prostředky, aby jed z těla vyvedl. — To kř. m. byl stav náš před Kristem. — Eva v ráji, spatřivši ovoce jedla, dala muži. To způsobilo celému pokolení lidskému těžkou, smrtelnou nemoc. Bůh sám co lékař duchovní přišel, první rodiče pokáral a přiměřené prostředky nařídil: „V potu tváře chleba budeš jísti v bolestech roditi děti a muži podrobena.“ Však ačkoli Adam a Eva i potomci jejich činili dle vůle Boží, nebyli sto neduh vyléčiti, nemohli se sami hříchu zbaviti a duši ztracený život věčný navrátiti. Proto volali toužebně otcové svatí: „Pane smiluj se nad námi; nebo tebe očekávali jsme.“ (Isai. 33. 2.) Prosba ta v plnosti času se naplnila. „Bůh seslal svého jednorozného Syna, ne aby svět soudil, nýbrž aby skrze něho spasen byl.“ Pán Ježíš přišel, aby zhodil naše neduhy a spravil naše nedostatky. — On přišel, aby duši naši vyléčil a pravý život jí dal, slovem, aby spasil, což bylo zahynulo. A kdo z Vás N. neví, co učinil Kristus, co ho to stálo, aby veliké dílo spasení

našeho dokonal? Týden svatý, kdež se to věřícím na paměť uvádělo, právě minul a bolestné utrpení Páně bude vám zajisté ještě v živé paměti, tak že ho netřeba znovu líčiti, opakovati. — Když pak uvážíte slova sv. ap. Petra: „Vězte, že ne těmi porušitelnými věcmi, — zlatem nebo stříbrem vykoupení jste z marného vašeho předešlého obcování, ale drahou krví Beránka neposkvrněného Krista“ (I. Petr 1, 18.) tedy zajisté pochopíte, že dnes, kdežto slavíme památku vítězství Kristova nad hříchem, smrtí a peklím, máme zajisté příčinu, abychom radostně zvolali: „Totéž den, kterýž učinil Pán!“

e) Dnešní den přinesl nám, jak jste slyšeli radostné poselství. Když byl patr. Jakob uslyšel, že syn jeho nejmilejší Josef, jehož po léta oplakával, živ jest a panuje ve vši zemi egyptské, jako z těžkého sna procitnul, duch jeho zcela ožil a on radostně zvolal: „Dost mi jest, že syn můj Josef živ jest, půjdu a uzřím ho, prve než umru.“ (Gen. 45, 26.) Dnes pak i nám anděl zvěstuje radostné poselství: Kristus vstal z mrtvých! Kéžby zvěst tato radostná podobně působila i v duši naší! Kéž bychom i my ožili a povstali ze sna hříchu. Dosti dlouho volali sluhové Boží: Noc pominula, den pak spasení se přiblížil. Odvrzte tedy skutky temnosti, a oblect se v odění světla. (Řím. 13.) Povstaň, který spíš a Kristus tě osvítl. — Kéž bychom všickni hlas ten slyšeli a ze sna hříchu povstali! Kéž bychom dle napomenutí apoštola Páně „vyčistili starý kvas“ „svlékli starého člověka a oblékli nového;“ kéž bychom po velikonoční zpovědi a sv. přijímání zanechavše hříchu opravdu se polepšili a vedli život spravedlivý! — Tak bude pro nás dnešní den, kterýž učinil Pán, den vzkříšení Páně, dnem radostným a spasitelným. Amen.

Vzkříšení Páně.

Ve snu libežném země klidna dřímá,
jak chorobný své z mdloby jenž okřívá;
v útrokách vždyť svých chvěla tesknoutou se,
Pán když umíral.

Jakté posvátné ticho vládne vůkol!
Mil ni větříček se nocí nehýbá;
jen rudá rdí zář na oblouku tam se;
slunko vychází.

V nitru nehlubším schvěla zas se máť zem,
anděl jak jasný meteor se snáší;
rov se otvírá, z něho aj vychází
Slunce jasnější!

Slunce jasnější nade slunce mra,
sám Všemocný jenž vyvodil je u svět,
jenž ten jas dal jim, ten u slávě sám teď
z temna vychází.

Stkvěl se nadzemskou nade slunko krásou,
jak kdy tam dal zřít se na vrchu Tábor
přestkvělou září jako smrti vítěz
nám se ukázal.

Spáso, již skláním se ti v lásce vroucí;
vždyť otevřel nám nebe bránu zamklou:
ó učin též, bych z hrobu povstal jednou
k slávě pověčné!

B. Hakl.

Jidášky.

(Dle Schles. K. Blatt 1841. podává J. B. P.)

Jidáše, Jidášky slovou malé okrouhlé koláče, které se Čechách jídají na veliký pátek, někde i na zelený čtvrtek nebo v bílou sobotu; natírají se medem a není-li medu syropem. Rodiny chudé berou místo koláčů chléb. (Sl. nauč.)

Obyčej požívati medu před velikonočními svátky pochází z křesťanské dávnověkosti, hned od časů apoštolských. — Mléko a med byly symbolem neb obrazem křtu svatého, jak to sv. Pavel v I. svém listu ke Korintským (3, 1. 2.) naznačuje. Starý učitel církv. Tertullian má požívání mléka i medu za podání starožitné (lib. de corona cp. 3.) a jmenuje to obrazem nevinnosti a synovství Božího (I. I. contr. Martionem c. 14.). Podobně sv. Jeroným (adv. Lucif.) a sv. Ambrož (sermo 90.) V století IV. dávaly se na v svatvečer velikonoční (na bílou sobotu), kde vůbec křest dospělých se konal, všem novokřtěným mléko i med požívati na znamení, že křtem svatým synovství Božího dosáhli. — Požívání mléka i medu*) patřilo tehdy k podstatným obřadům křesťanů a nesmelo se opomenouti pod přísným trestem; nebo kdoby nešetřil podání církevního, jako proti zákonu Božímu jednal. Mléko i med, co významný nápoj synovství Božího, podávaly se novokřtěným při mši, po sv. přijímání a sice z kalichu, z něhož krev Páně dříve jsou pili. Obyčej tento se v církvi sv. potud z úplna zachovával, pokud se věřící dospělí v čase velikonočním křtívali. Když pak se i děti počaly křtíti, stala se částečná změna. Mléko i med, jež bývaly symbolem obdrženého sy-

*) V některých církvích podávalo se křtěncům víno a mléko.

novství Božího na křtu, zachovaly ovšem svůj význam; však křesťané, kteří po křtu sv. hříchy svými milost a synovství Boží ztratili, nabývali toho znova v svátosti pokání, načež přijímali nejsv. svátost co závdavek odpustění hříchův a s Kristem sjednocení. Měl-li se tedy obyčej požívání medu jako druhdy v jistý čas zachovávat, musel se nutně takový den zvoliti, kterýžby s onou změnou se srovnával. K tomu byl nejprůhodnější čtvrtek tak zv. zelený, den památný ustanovení nejsv. Svátosti, kde křesťané kající, v čas postní hodně připravení skrze sv. zpověď v svátosti pokání a požívání nejsv. Těla Kristova s Bohem se mířili, zvláště pak hříšníci veřejně po odbytém pokání k stolu Páně se připojili a ve společnosti církve znova přijati opět synovství Božího docházeli. —

Obyčej požívání *jidáše* na zelený čtvrtek dalo by se vhodně i tou případností vysvětliti, že Jidáš isk. při poslední večeři přijal z rukou Pána Ježíše chléb omočený (snad medem Jan 13, 26.), načež odešel, aby svého mistra zradil. Požívání jidášů na zelený čtvrtek může nám tedy býti výstražným znamením, abychom v den ustanovení nejsv. svátosti nepřijímali Tělo Páně — pod spůsobou chleba — jako Jidáš nehodně a tak nejedli sobě odsouzení. (II. Kor. 11, 29.)

Na velký pátek může mít požívání medu význam, že Pán Ježíš v týž den svou smrtí na kříži nám skutečně synovství Boží vyjednal. (Žid. 2, 14; Kol. 2, 15.)

V sobotu bílou může se medu na vlastní tu památku požívat, že druhdy, jak svrchu povědino, v ten den křest sv. se uděloval a křtěncům při mši se podávaly mléko a med na znamení, že křtem svatým synovství Božího došli.

Někteří chtějí ten obyčej odtud vykládati, že se před velikonočí včely podbírají, však tomu na odpor je ta okolnost že i na podzim k včelám se přihlíží a med se odbírá a přece v tu dobu žádný den k požívání medu není ustanoven.

Tu vhodno připomenouti, že i svěcení ohně na bílou sobotu také pálení Jidáše se nazývá, čímž naši kř. předkové snad si chtěli připomenouti, že Jidáš, ztrativ zradou synovství Božího, zasloužil utracen býti v ohni (ohně je symbol věčného zatracení); křesťan pak že dochází synovství toho na křtu sv. t. obmytím vodou a mazáním sv. olejem, kterých olejů pozůstatky (bavlnka, nížto sv. oleje byly setřeny) na bílou sobotu t. v památný den, kde druhdy křest sv. se konával, se spalují, aby jinak nebyly zneuctěny.

Veliký pátek.

Ó dni přeslavný, veliký ty pátku,
mocně kouzlem svým duši mou unášíš,
nebtě největší vykonal se děj dnes
spása člověčstva.

Na dřevě pni, ach, Spasitel bolestně;
ze dřeva vše zlé, z něho bláha vyšla;
by, kdo vítěz byl, tuto sám i klesnul —
lidstva nepřítel.

Zřím tě přehrozných na mukách, bolestech;
Tvůj vylíčíš skon nijak ret nemůže;
kdož nelil slz, krev ty za nás nejdražší
když ty vyléváš?

Sám se ach můj duch chvěje v bázni bolné,
slunko hle tvář svou samo již zakrývá,
nechce patřit, ten lidu čin žalostný
tváří na zemské.

Skála bezcitná v rumy rozpadá se,
chrámu nesborná v polo zeď se trhá,
přec tu tvrdší jsou nade kámen nádra,
srdce necitná.

Svou kořist vrátí i ta smrt musí již,
ejhle zesnulých tělo hrob opouští;
Páně smrt zmrlé k životu probouzí;
smrt překonána!

Zdráv buď spásou veliký dni dnešní,
já zdravím slavný tebe již dni lásky;
tam myslí toužím, kde za nás za hříšné
Kristus umírá!
B. Hlák.

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

3. Farní kostel Sv. Kříže Většího s klášterem Cyriaků na Starém městě.

Před západním průčelím kostela Milosrdných bratří v Praze vypíná se vysoký kůr odsvěceného a znetvořeného chrámu. Stříhlost budovy a operací pilře kůru i věž opodál k jihu o sobě stojící na první pohled vysoké stáří jeho hlásají. Je to památník věku XIII., svědek moci a slávy i nábožnosti velkého našeho Přemysla Otokara II., který vedle svědectví dějepisných vynikal duchem zbožnosti i nad tehdejší dobu vynikající.¹⁾

Zde u tohoto chrámu „Sv. Kříže Většího“²⁾ měli se přestávkami od r. 1256.—1783. hlavní klášter svůj *Cyriakové*.

¹⁾ Palacký II. I, 1. 191.

²⁾ Okrouhlý kostelík sv. Kříže až posud v poštovské ulici stojící, nyní obnovený slul „sv.

Původ řehole té s nadsazováním až do časů apoštolských se klade, jmeno řádu odvozuje se od sv. mučeníka Cyriaka, který v čtvrtém století v Jerusalemě žil, teprve papež Alexander III. dal však r. 1179. Cyriakům řeholi sv. Augustina, Alexander IV. prohlásil je pak r. 1256. za řád kanonický a vykázal jim v Římě u chrámu P. Marie „de monte aureo“ hlavní sídlo. Jméno jejich obecné bylo původně „Fratres ordinis s. Augustini de poenitentia beatorum Martyrum“, bratří řehole kající sv. Augustina blahoslavených mučeníků, což odtud se odvádí, že hlavně pokání kázali a mnoho mučeníků měli. Řeholníci ti byli r. 1204. papežem Innocencem III. posláni do Livenska, aby tam víru křesťanskou šířili. Nosili roucho zarudlé s červeným křížem na prsou a nad tím šedý plášť, teprve v XVII. století zaměnili šat svůj v roucho úplně bílé a kladli naň pod kříž červené srdce, odkud „bílí křížovníci s červeným srdcem“ (Sac. canon. Ordo Crucigerorum cum rubeo corde) nazývání jsou.³⁾ Řeholníky tyto poznal Přemysl Otakar II. při své výpravě do Sambie a na památku vítězství, jehož ku čti a slávě kříže Kristova nad pohanstvem dobyl, vystavěl jim v Praze veliký kostel slohu gotického i klášter sv. Kříže a uvedl je sem r. 1256. Říkalo se tomu městišti druhdy „na rvačkách“ a vedlé něho patřilo jakési místo klášteru Břevnoskému.⁴⁾ Při kostele sv. Kříže zřízena ihned fara a založen rozsáhlý hřbitov, klášter pak činil čtyřhranný ohoz odevšad ulicemi obepnutý.⁵⁾ K faře sv. Kříže náležela část nynější Dlouhé třídy a větší díl židovského města druhdy branami uzavřeného, též místo, na kterém r. 1346. vystavěl Pražský měšťan Mikuláš z Rokycan kostel sv. Ducha s klášteřem panen Benediktinek, patřilo k téže osadě, nebo když téhož roku některé domy měšťanské za příčinou stavby kláštera strženy byly, smluvil se biskup Jan s Cyriaky o škodu, která jim nastala tímto zmenšením osadníků.⁶⁾ Správcem fary býval převor kláštera, později se jmenoval proboštem. Jméno kláštera bylo zprvu neveliké, ře-

holníci měli faru s právem vybírati desátky od osadníků, vodní právo a mlýn na Vltavě, pobřeží až ku klášteru Klarisek na Františku a vinici Skalskou na Letné. Postupem času dosáhli Cyriakové v Čechách ještě těchto převorství: 1. v Pardubicích, kde měli chrám sv. Bartoloměje a mimo to kaple sv. Jiljí a Václava v Chlumku, 2. v Orlíku (v Kralohradecku) u kostela P. Marie a 3. v Nových Benátkách.⁷⁾ Mimo to osazovali Cyriakové svými kněžími fary v Držkově, Jablonci, Solnici, Sačanech, Starých Benátkách a Žizelicích.⁸⁾ Tento rozkvět řehole v Čechách přiměl Cyriaky, že r. 1340. přeložili generální priorát z Říma do Prahy a prvním českým generálem zvolen jest Novobenátecký převor Albert.⁹⁾ Byl to muž zbožný, o němž se čte, že zakládal v domech řehole své knihovny a sám mnoho knih opsal. Po smrti jeho (1360.) byl generálem až do r. 1409. bratr Jan. Za něho sv. Jan Nepomucký umučen byl. Tělo sv. mučeníka bylo od mostu Karlova řekou odplaveno až ku břehu proti kostelu sv. Kříže, kde od kněží Cyriaků uctivě vyzdvíženo a v komoře vedlé kostnice na hřbitově prozatím složeno bylo, až odtamtud do sv. Vítského chrámu přeneseno jest. Na tom místě, kde sv. tělo odpočinulo, povstala u kostela sv. Kříže později kaple ku počtě téhož světce, jehož účta vůbec zde pak kvetla.

Po smrti bratra Jana byl generálem u sv. Kříže Mařík (Mauritius) příjímám Rvačka, který jmenován byl inkvisitorem kacířství.¹⁰⁾ Na počátku XIV. století (od r. 1405.) míval Pražský inkvizitor sídlo své v domě, jenž stál na severní straně farního kostela sv. Jana na Zábradlí (s. Johannis in vado) u Vltavy

Kříže menšího,“ pochází až z XII. století a byl až do XIV. stol. farní.

³⁾ Pulkava je nazývá „zákon od utrpení blažených mučeníků.“ Hájek je zove „zákon křížovnícký, který slove blahoslavených mučeníků.“

⁴⁾ Tomek I. 416.

⁵⁾ Týž II. 214.

⁶⁾ Týž II. 211.

⁷⁾ Papež Bonifác VIII. stvrzuje Cyriakům listinou r. 1295. všechny statky patřící ku převorství Pardubickému a Orlickému. Listina vytištěna u Zimmermanna (Geschichte der aufg. Klöster) sub I. — Mikeš ze Žampachu řečený z Potštýna dává „svou almužnu za sebe i za duše svých předků ku klášteru do Orlíka 14 grošů z mlýna na každý týden „a to věčně.“ Listina česká z r. 1395. tamže sub III. Převorství v Nových Benátkách založil biskup Jan z Dražic r. snad 1340., což Jan z Jenštýna r. 1380. potvrdil. Listina tamže sub IV.

⁸⁾ Libri Confirmat. I., Libri Erection. I. 7. Palackého Radhošť II. 396.

⁹⁾ Zimmermann str. 7.

¹⁰⁾ Tomek II. 186., III. 475.

naproti staroměstským mlýnům. Zdalíž Mařík v domě tom jsa inkvisitorem, bydlel, nelze udati. Před ním měl se r. 1409. očistiti mistr Jan Hus z násknutí o křivém učením ohledně Svátosti oltářní, jakož na něho byl udal Jan Protiva, farář u sv. Klementa na Poříčí. Generál Mařík zemřel r. 1410. a zatím v klášteře kázeň řeholní velice sklesla, služby Boží byly zanedbávány, řeholníci oddali se světáctví a vedli život pohoršlivý, byl však mezi nimi i zbožný horlivec Vavřinec Blaxius a ten zpravil o vadách a neplechách těch Jana XXIII. právě při sněmu Kostnickém dlícího, načež týž papež napomenul bullou r. 1415. Cyriaky, aby „kláštery a sídla jejich v hlavě i v údech napraveny a obnoveny byly v těch věcech, které nápravy a obnovy potřebují.“¹¹⁾ Když ale Jan XXIII. sněmem Kostnickým sesazen jest, zdráhali se Cyriakové uznati a přijati bullu jeho žádající, aby sněm v té věci sám rozhodl, ten však bullu Janovu potvrdil a vydal o tom listinu.¹²⁾ Zatím vložil se do záležitosti té i císař Sigmund a napomenul o své ujmě listinou ze dne 18. máje 1415. řeholníky k zachovávání klášterní kázně.¹³⁾ Zdalíž Cyriakové Pražští trojho tohoto napomenutí uposlechli a hanbu, které před celým sborem Kostnickým došli odčinili, známo není, mnoho času jim k tomu již nezbývalo, nebo když plamen válek husitských vyšlehl, přepadla divoká luza r. 1421. klášter i kostel sv. Kříže loupic a ničic vše, nač přišla. Zejména strhli surovci v kostele s hlavního oltáře kamennou sochu Bolestné Panny Marie, dílo umělecké z XIII. století, zohavili ji a pohrbili v ssutinách. Cyriakové pamětliví slov Páně: „Když užíte ohavnost zpuštění na místě svatém, tehdáž ti, kteří v Judsku jsou, nechť utekou,“ hledali při tomto jakož i všech následujících nebezpečích spásu v útěku, prchli do bezpečí přes hranice do Řezna jsouce rádi, že životem vyvázli. Opuštěného kostela sv. Kříže zmocnili se Husité. Radikální strana mezi nimi zavrhovala jeden

článek víry za druhým, výstředníci Táborští zavrhli i roucha boheslužebná a kněžství, tak že šla o nich po cizích zemích neslýchaná zpráva, kterak u nich i ševci a krejčí bohoslužbu konali, začož „ševci“ nazýváni byli.¹⁴⁾ Z doby té se dovidáme, že jistý Pavel, dříve farář u sv. Kříže se oženil a zanášel se krejčovstvím.¹⁵⁾

Po válkách husitských navrátili se Cyriakové r. 1437. do Prahy a našli zde svůj klášter v rozvalinách. Vydatnou pomocí bratří svých v Polsku i některých dobrodinců v Čechách i tím, že zámožní jinoši do řádu jejich vstupovali přinášejíce ochuzenému klášteru jmění své, zbudovali řeholníci svůj klášter u sv. Kříže znova a zmohli se v té míře, že po dlouhé době mohli opět voliti generála. V druhé polovici XV. věku byl jím bratr Jan, který do Krakova odnesl z Prahy částku sv. Kříže. Převorem a farářem u sv. Kříže jmenuje se v době té Václav a po resignaci jeho r. 1365. Mikuláš¹⁶⁾ Vzrůstající jmění Cyriaků vzbudilo však závist. Měli značně nashromážděných peněz a chtěli jimi rozšířiti a zvelebiti klášter i kostel, než Jan Rokycana zvěděv o tom radil prý r. 1470. králi Jiřímu Poděbradskému, aby peníze ty pobral a Cyriaky z Čech vypudil, jelikož prý jsou „vtělení ďáblové a lotři, do Čech přišli, aby lid od pravé (t. j. utrakvistické) víry odvrátili“¹⁷⁾ Tu poslal prý král své rady ku generálovi žádaje půjčku 5000 dukátů a generál nic zlého netuše žádosti vyhověl. Než po třech dnech přišli opět k návodu Rokycanovu jiní poslové královští zá-

¹⁴⁾ „Communis per regnum et exterar terras volabat enormis fama, qualiter in regno Bohemiae sutores et sartores divina peragerent, eo, quod non fuit differentia inter laicum et presbyterum.“ Vavřinec z Březové u Höflera (Geschichtschreiber) str. 394.

¹⁵⁾ „Kněz Pavel . . . ten pojal Bekyni a již jest jehlařem.“ Articuli de Pikardis u Vavřince z Březové tamže str. 505.

¹⁶⁾ Libri Confirm. I. 2, 77.

¹⁷⁾ Tak vypravují Zimmermann a Hamerschmid v Prodomu str. 203. i Schaller, ovšem pouze podlé Hájka a Dubravia, tedy pramenů ne zcela spolehlivých. Jiří Poděbradský jinak, jak nestranná historie svědčí, ač utrakvista, katolíkům svobody doprával. Pro svou zajímavost stůj zde toto byt i ne zcela zaručené vypravování. Naproti tomu jsou pikle Rokycanovy tu vyprávěné pravdě podobny. Jisto jest, že za Jiřího Cyriakové z Prahy odešli.

¹¹⁾ Bulla otištěna u Zimmermanna str. 13.

¹²⁾ Tamže str. 14. Listina je nadepsána arcibiskupům Pražskému a Magdeburskému a datována 23. máje 1415.

¹³⁾ Tamže str. 15. Listina svědčí téměř arcibiskupům a jest smutným úkazem doby, kdy světské rámě muselo se vkládati do věcí ryze církevních, jinak jsou dokladem, jak velice řeholní kázeň v mnohých klášterech v XV. století poklesla, což je pro porozumění bouřím husitským velmi důležité.

další 10.000 uherských zlatých, které řeholníci, ač jim to podezřelé bylo, králi opět poslali prosíce však, aby nadál ušetření byli, jelikož již jen 2000 zl. na hotovosti mají, které řeholník Štěpán, bratr biskupa Nitanského, do kláštera byl přinesl. Avšak Rokycana namluvil králi, že ví bezpečně o 100.000 zl., které v klášteře uschovány jsou a jelikož řeholníci chudobu slíbili, patří prý peníze ty právem králi. Potřetí přišli tedy poslové královští žádající o půjčku 100.000 zl., avšak Cyriakové ulekše se vyžádali sobě lhůtu osmi dnů a odešli zatím tajně z Prahy ubírajíce se do Krakova. Když lhůta vypršela, kázal prý král zabaviti veškeré jmění kláštera, ale komisaři našli klášter prázdný, ani peněz nenalezli žádných leč jediné skříň s listinami a spisy týkajícími se dějin řádu, které všechny do Vltavy vrhzeny byly. Cyriaky prchající pronásledovali a dohonili jich u zřícenin bradu Homole, avšak nalezše u nich jen něco sv. ostatků nechali je pokojně jíti dále.

Kostel sv. Kříže osadili nyní Utrakvisté. R. 1519. byl zde farářem bývalý řeholník Jan Miruš. Ten začal bludy Luterovy kázati¹⁸⁾. Roku 1594. učinily osady sv. Kříže a sv. Haštala mezi sebou smlouvu o společném vyživování faráře, učitelů a žákovstva a sice z nedostatku kněžstva a z příčiny chudoby obojího záduší. Služby Boží konaly se dle smlouvy té střídavě u sv. Kříže a sv. Haštala¹⁹⁾. Faráři obou těchto osad byli Matouš Zychonydes z Rakovníka (1596.—1601), Jan Cikán, o němž se dovídáme, že osadníky své k zpěvům rorátním v adventě pozýval, po smrti jeho (1606.) Jan Netolický, který byl ženatý a pak Jiří Tesák (1611.—1617.), který často německy kázal. Utrakvismus přešel úplně v tábor protestantský. V době té počali protestantští Němci stavěti sobě na Starém městě r. 1611. kostel sv. Salvátora a otevřeli si dne 11. listopadu téhož roku šestitřídnu školu.²⁰⁾ Poněvadž kostel sv. Salvátora posud dostavěn nebyl, vedli onoho dne 200 „ověncených“ žáků v průvodu „starších“ a učitelů až z Lipska příslých ulicemi Pražskými do kostela sv. Kříže. Tam zapěli píseň, načež saský dvorní predikant Matěj Hoě z Hoeneggu konal školní kázání. Potom ubírali se zákové s věnci na

hlavách nazpět do školy. Dokud kostel Salvátorský nebyl hotov, konali němečtí Luteráni svoje schůzky náboženské u sv. Kříže.²¹⁾

Po smrti Jiřího Tesáka administroval obě fary sv. Křížskou i Haštalskou administrátor dolejší (protestantské teď již) konsistoře Jiří Dikast a 1618. stal se tu farářem pověstný Samuel Martini z Dražova, syn protestantského pastora v Hořovicích, který jinak u osadníků oblíben byl. Dne 15. prosince r. 1621. musel však s ostatními predikanty z Prahy odjíti. Od r. 1622.—1624. byl farářem u sv. Kříže a Haštala Jan Brtva Domažlický, který, jak se zdá, byl utrakvistou starého řádu, jelikož kníže Lichtenštejn jej ku prosbě osadníků prozatímně trpěl s tím doložením, aby služby Boží „vedlé starobylého způsobu dobrého“ konal.²²⁾

Po porážce protestantství dostal se chrám sv. Kříže opět právním držitelům svým, Cyriakům, jimž celé půldruhé století byl odcizen. Řeholníci zvolili v Krakově bratra Irenéa Kucevia „proboštem“ Pražským uloživše mu, aby se vynasnažil odcizeného jmění klášterního opět nabýti.²³⁾ Irenéus přišed do Prahy prosil císaře Ferdinanda o ochranu poukazuje důrazně k tomu, kterak na zboží kláštera odcizeném lpí i veledůležité povinnosti k duším zemřelých a císař vyslyšev ho nařídil dne 5. ledna 1628. rychtáři staroměstskému, aby Cyriakům navrátil všechno zboží a všechna práva jejich bývalá, načež dne 11. ledna ujali se řeholníci po 158 letech opět svého chrámu a kláštera u sv. Kříže. S velikou slávou uvedl tam generální vikář Maximilián svob. pán ze Šlinců probošta Irenéa, kapituláry Placida Wojtaszowského, Václava Přitulského, Františka Kozłowského i dva kleriky a král. rychtář staroměstský Franti-

²¹⁾ Jiří Tesák zaváděl německá kázání u sv. Haštala, u sv. Kříže konala se protestantská kázání též německy a u sv. Salvátora výhradně se mělo německy kázati. Kdyby byl protestantismus zvitězil, byla by dnes Praha celá německá!

²²⁾ Katolíkem nebyl, jsa ženat a muse dne 6. května 1624. se odstěhovati. Navrátil str. 24.

²³⁾ Do XV. století sluli představení klášterů Cyriackých „převorové“, od XVII. věku počínaje „proboštové.“ Roku 1612. přijali Cyriakové Polští na řeholní roucho červené srdce a v tomto změněném oděvu přišli řeholníci do Prahy. Schaller (Prag III. 111.) podotýká, že od té doby byli Cyriakové v Praze známí jménem „Wasserpolaken“, že z Polska přišli.

¹⁸⁾ Frindovy církevní dějiny české.

¹⁹⁾ Osudy kostela u sv. Haštala od K. Navrátila str. 18. a násl.

²⁰⁾ Zimmermann str. 101., chrám Salvátorský od J. Beneše str. 10.

šek Oberstock z Astfeldu s několika konšely vrátil jim odcizené jmění jejich. Slavná bohoslužba ukončena radostným „Te Deum“ a císař vydal na to ku všem král. úřadům rozkaz, aby všude právních nároků Cyriaků Pražských účinně hájili.²⁴⁾ Sestavila se pak cis. komise, v níž zasedali Kašpar Arsenius z Radbuzy, děkan u sv. Víta, Jáchim Slavata z Chlumu, hejtman staroměstský a rada Guberta a ta rozsoudila, že magistrát Pražský ručí Cyriakům za kapitál 4000 kop, pak že dvacet domů „na záboně“ v dlouhé třídě, které zatím Židé byli skoupili, klášteru odváděti musí 20 kop a rovněž jiných osmnácte novějších židovských domů povino jest klášteru ročně jisté dávky odváděti. Také dostalo se klášteru skvostného českého graduálu, jež r. 1568 Adam Kazibaba za 400 kop zhotoviti dal.²⁵⁾

Cyriakové obnovili brzo chrám i klášter, zavedli při službách Božích hudbu, pečovali o hlásání slova Božího a když probošt Irenéus sochu P. Marie od Husitů druhdy zkomolenou z rozvalin vyzdvihl a obnovenou v kostele postavil, rozkvetla zde opět bývalá úcta k P. Marii Bolestné.

Zatím zvolen jest v Krakově Irenéus generálem. Odebrav se tam poslal r. 1631. do Prahy generálního vikáře řádu a probošta Jana Zlatoústa Trembského, Poláka. Ale v témž roce vtrhli do Prahy Sasové a s nimi vyhnaní predikanti protestantští, kteří ihned jali se vyháněti kněze katolické a zmocnili se chrámů; mezi nimi byl i Martini z Dražova, který teď u chrámu Týnského se usadil vypudiv odtamtud katolického faráře Čechiádesa. Cyriakové prchli již potřetí z kláštera a uschovavše chrámový poklad v domech soukromníkův uhájili ho takto před loupeživými protestantskými Sasy, kteří vše nač přišli brali a po lodích i vozech do Drážďan odváželi. Po sedmi měsících byli vetřelci z Prahy vypuzeni a Cyriakové vrátili se do kláštera svého. Když však r. 1639. švédský vůdce Banner na Bílé hoře se rozloživ Prahu ohrožoval, prchli Cyriakové z Prahy počtvrté, probošt Jan odnesl poklad kostelní zprvu do Nymburka, ale nemaje se tam dosti bezpečna odešel do Lisy v Polště a vrátiv se ještě téhož roku do Prahy zemřel a pochován jest v klášterním kostele, kde náhrobek jemu jest dán. Nástupcem

jeho v proboštví a vikářství byl Čech Jan, Jiljí Žďárský, který pečuje o utvrzení víry katolické v lidu přiměl cech pekařů k tomu že zvolili si u kostela pohřebiště a propůjčil jim kapli sv. Ludmily k výročním cechovním pobožnostem. Za něho vloupal se do kostela zločinec a okradl jej o všechny drahocenné věci, byv chycen přiznal se, že již dvacet chrámů oloupil, začez byl r. 1642. veřejně upálen.

Kostelu oloupenému dostalo se brzo nových dobrodinců, zvláště jej obdarovali arcivévoda Leopold, rodina pánů z Lobkovic a paní Ludmila Lečanská ze Schönbachu, která založila týdenní mši sv. věnovavši 9000 kop. Probošt Žďárský zemřel r. 1664 zanechav klášter v dobrých poměrech. Po něm nastoupil Polák Jan Kryplovíč, muž sice učený, ale hmotných záležitostí kláštera nedbalý, z čehož nemilé oplétání s generálem Krakovským měl. Proto nechtěl po smrti generálové účastniti se nové volby v Krakově obávaje se tam jíti, ale ku přímluvě důvěrného přítele svého Matěje Benedikta Boleluckého z Hradiště, faráře u sv. Vojtěcha, odebral se tam přece společně s ním a byl nad očekávání své zvolen r. 1669 generálem. Visitoval kláštery v Polště a na Litvě, ale když r. 1670 do Prahy zavítal, nalezl proboštví u sv. Kříže zanedbané a v největší bídě, tak že musel zaříditi ve prospěch kláštera sbírku. Po smrti jeho r. 1672 usnesli se čestí Cyriakové, hledíce k rozmanitým škodám, jichž od Poláků sněsti museli, zejména k tomu, že Polák Kryplovíč jsa proboštem kláštera sv. Kříže téměř na mizinu byl přivedl, na tom, že klášter svůj v Praze úplně odloučí od Cyriaků Polských a nikdy více Poláka proboštem míti nechtějí. Arcibiskup Šobek je v tom podporoval a tudíž zvolili Čecha Jana Kopidlenského proboštem. Muž ten pokračoval v započatých stavbách v klášteře, pečoval o důstojné slavení služeb Božích a vymohl, že kostelík sv. Klimenta v Bubeně řádu byl odevzdán.²⁶⁾

Poláci však těžce nesouce odlučování se svých spolubratří českých pozvali po smrti generála svého probošta Kopidlenského k vol-

²⁶⁾ Kostelík ten je prastarý. R. 1234. darován byl klášteru Zderazskému. R. 1311. postaven jest na jiném (nynějším) místě. Když vydán r. 1415. v Praze interdict, chodili katolíci z města k službám Božím do Buben, Psář (pod Vyšehradem) a Ovence, z čehož Viklefité rozpustile úsměšky si tropili říkajíce, že katolíci chodí se modlit „na buben, na pes a ovnec.“

²⁴⁾ Listina datovaná na hradě Pražském a podepsaná i Zdenkem Ad. z Lobkovic, nejvyšším kancléřem českým dne 12. února 1628. u Zimmermanna sub V.

²⁵⁾ Zimmermann str. 23. a násl.

bě do Krakova, ten však zdráhal se tam jíti a prosil arcibiskupa Pražského za ochranu. Když ale bratři Krakovští opětne a to vřele jej o to prosili, povolil a byl na důkaz smířlivého smýšlení Poláků jednohlasně zvolen generálem. Zpěchoval se sice volbu přijati, když ale opětnou volbou čestný úřad se mu nabízel, přijal jej, brzo pak složiv jej (1687) zemřel 1691. Nyní naléhali Cyriakové Pražští s důrazem na to, aby byli odloučení od Krakova a Pražský arcibiskup Waldštejn ujav se jich přijal je v ochranu svou ²⁷⁾ a potvrdil jim nového probošta Martina Kabourka, Čecha, který vytrpěl mnoho nesnází od Poláků zemřel r. 1695. I nástupce jeho Petr Střebský zakoušel mnoho svízeli z Krakova, zvelebil kostel a klášter Pražský a vzdal se r. 1698. hodnosti své. Snaha Poláků, aby řehole Posko-česká opět se sjednotila, došla nyní i u několika Čechů ohlasu, avšak ordinariát Pražský chtěl předejíti novým sporům dovolil Pražským Cyriakům zvoliti pouze vikáře, jímž stal se Tadeáš Kaufmann, kterému pak brzo se podařilo, že s dovolením ordinariátu přikročilo se k volbě řádného probošta, jímž on sám učiněn jest r. 1699. Tadeáš stavěl v klášteře dále a vyšetřil pravé místo, kde druhdy tělo sv. Jana Nepomuckého odpočinulo. Roku 1702. zvolen jest proboštem Štěpán František Náchodský, oblíbený a výmluvný kazatel český, který v kostele sv. Kříže o velikých svátcích též německy kázati začal, ačkoli čeština mnohem výmluvněji mu plynula. Vydal r. 1707. obšírnou českou postillu „Sancta curiositas“, to jest „svatá všetečnost“, z které poznáváme jasně způsob kázání na počátku minulého století. Mimo tisícere skutečně všetečné a malicherné otázky a odpovědi na ně, týkající se nedělních perikop, nalezáme v postille té veliký sklad citátů ze sv. Otců, velmi pěkné aplikace, vřelý a plynutý sloh a seznáváme, že probošt Náchodský byl mužem velmi zběhlým v literatuře a učným. ²⁸⁾ Probošt Štěpán výborně znal kázati, ale hospo-

dariti nedovedl, proto přišla do kláštera kanonická visitace, které aby se vystřehl, odešel r. 1709. z Prahy, po čase se pak vrátil, stal se administrátorem fary a zemřel roku 1721. Klášter klesal nyní hmotně čím dál tím více, tak že probošt Pavel František Brodský ze Žilova, nemoha propadlých statků řehole dobytí, úřadu svého zproštěn byl. Přes to vše zřídil nástupce jeho Kolumbán Grummelmeyer, kněz to horlivý, v kostele nové oltáře a pěstoval jmenovitě úctu k sv. Janu Nepomuckému, o jehož kanonisaci tehdejší mnoho se vyjednávalo. R. 1713. založila jistá ctitelkyně téhož světce u oltáře jeho v kostele sv. Kříže věčnou lampu. Ještě jednou povzněl se klášter za probošta Cyriaka Jana Mándla ze Steinfelsu (1717—1730), který příprav ku kanonisaci sv. Jana Nep. činně a horlivě se účastňoval, kapli téhož svatého na místě, kde tělo jeho leželo, ozdobil a jemu ku počtě na sv. Janském náměstí na břehu Vltavy před kostelem sochu postavil. ²⁹⁾ Založil též r. 1726 u kostela arcibratrstvo sv. Apolonie. Úcta sv. Janská zde pěstovaná získala klášteru mnoho příznivců, kteří četné a bohaté fundace mešní zakládali. Největší a spolu poslední značné slavnosti dočkal se chrám sv. Kříže r. 1729, když konečně svatořečení sv. Jana Nep. v Římě se provedlo, tuť odbývala se u Cyriaků s velikou slávou a při sběhu nesmírných darů lidí osmidenní pobožnost, při níž denně slavena pontifikální mše sv., kázalo se po česku i po německu a před kostelem postavena byla 85 střeviců vysoká a 45 stří. široká, alegorickými obrazy a sochami ozdobená brána, čímž žádný jiný klášter tehdejší v Praze se nevykázal. ³⁰⁾ Probošt Jan Jindřich Řehák (1730—1740) pečoval o studie v klášteře, byl horlivým ctitelem P. Marie i sv. Jana Nep., jemuž nový oltář z mramoru postavil a vymohl také, že klíč od brány židovského města v noci uložen býval u křesťana, aby kněz z kláštera ku křesťanům nemocným v Židech bydlícím tím snáze dobou noční s vel. Svátostí do-

²⁷⁾ Listina z 9. dubna 1691. u Zimmermanna sub VI.

²⁸⁾ Postilla ta vyšla v Praze u Beneke r. 1707. ve 4. stran 697. Viz Jungmann. historii literatury české str. 300. sub 840. a str. 602. Kniha ta není docela tak neznámá, jak p. dopisovatel do „Blahověsta“ letošního v č. 1. (z Kutné Hory) se domnívá. Ve svém rodišti viděl jsem ji v několika exemplářích a praděd můj ji dostal od Cisterciáků Plasských.

²⁹⁾ Socha ta teprve před několika roky při stavění boudy k slavnosti sv. Janské neopatrností porouchaná, byla odstraněna a nahrazena jinou sochou od kostela sv. Mikuláše druhdy Benediktinského. Devítidenní večerní pobožnost v oktávě sv. Jana koná u sochy té posud farní duchovenstvo sv. Dušské.

³⁰⁾ Pretlík: Porta Triumphalis Pragae 1729. — Vypsání svatořečení sv. Jana Nep. v Praze 1729.

stati se mohl. Zemřel v Karlových Varech, kde v kostele na hrob jeho památník s nápisem mu dán jest. Předposlední probošt Václav Kirchmayer (1740 — 1770) vystavěl v kostele Boží hrob dle vzoru Jerusalemského a zřídil v klášteře novou knihovnu, s níž spojil archiv.

Naposled počal se klášter poněkud zdvihati a založeno tu více fundací, ale války francouzské a pruské velice mu uškodily. R. 1770 zvolen jest poslední probošt Vít Wolfsberg. Téhož roku přicházeli do Prahy hladem schřadlí venkované žebráři, dlouholetá neúroda zplodila po celé zemi velikou bídu. Velmožové i klášterové ujímali se hladem mroucích ubožáků, ale klášter sv. Kříže tím velice trpěl a když probošt Vít neopatrnou půjčkou u Pražských dřevařů klášter uvrhl do dluhů, jež zaplatiti nemohl, octlo se hospodářství klášterní na mizině a když odnikud pomoc nepřicházela, byl klášter dekretem císaře Josefa ze dne 4. srpna 1783 zrušen. V klášteře u sv. Kříže žilo poslední dobou sedmnácte řeholníků a mezi nimi vynikl kněz Jan Karel Rohn, rodem z Liberce, který naučiv se na gymnasium v Jičíně jazyku českému stal se pilným spisovatelem českým. Vydal tiskem dílo „Nomenclator, to jest jmenovatel aneb rozličných jmen, jak v české a latinské, tak i v německé řeči oznamitel“ (v Praze čtyři díly ve 4. 1764—1768). V rukopise zanechal spis „Analecta grammatico-historica idiomate triplici, bohémico, latino, germanico adoptata“ (fol. 2 díly v univ. bibliot.)³¹⁾ Mimo to vydal „Antiquitates Ecclesiarum districtus Boleslaviensis, Kaurimensis, Zatecensis et Reginaehradecensis“ v Praze 1775, ostatní starožitnická díla jeho zůstala v rukopisu. V němčině napsal kroniku Friedlandskou a Libereckou i život ctihodného sluhy Božího Michaela Getrudia (v Praze 1740), v latině spis „Thesaurus triplex in Ecclesia paroch. s. Crucis“ (v Praze 1756), který pro dějiny kláštera důležitý jest.³²⁾ Zemřel v Praze dne 28 listop. 1779. Cyriakové byli odbyti pensí a odstěhovali se do světa, do opuštěného kláštera pak přišlo na krátkou dobu jedenadvacet Paulánů ze zrušeného kláštera sv. Salvátora, ale i ti museli dne 29. května r. 1785 odtud se rozejíti. Byl mezi nimi i korektor (guardián) P. Fortunat Durych vlastenec a spisovatel

český zasloužilý. Fara sv. Kříže přenešena jest k bývalému kostelu panen Benediktinek u sv. Ducha, škola sv. křížská zanikla. Kostel s farní budovou prodány jsou 31. května 1788 za 3300 zl. Pražskému měšťanu Josefu Antonovi, nábytek kostelní a klášterní rozebrali rozliční věřitelové, dům klášterní pak převzala r. 1784 dne 1. prosince za 8850 zl. náboženská matice, roku 1787 daroval však jeden díl jeho císař Josef II. Milosrdným bratřím k tomu účelu, aby tam léčení byli duchovní choromyslní, r. 1790 konečně, když jiné místo se nalezlo, prodali Milosrdní bratři i tuto část zrušeného kláštera dotčenému Antonovi za 5300 zl.³³⁾ Dřevěná socha Bolestné Marie Panny dostala se odtud do kostela na Karlově, kde až do r. 1871 na hlavním oltáři stála a kde nyní na podstavci obnovena na zdi stojí,³⁴⁾ hlavní oltář kostela sv. Kříže prodán jest kostelu sv. Jindřicha, kde posud stojí.³⁵⁾ Nyní jest pomník vítězné výpravy Přemysla Otokara II. do Pruska v Praze zapomenut, v klášteře jsou byty, kostel je s dvou stran zastaven a šeredně znešvařen, je v něm s částí skladiště, v bývalém presbytáři je kravín (!) a tam, kde hlavní oltář s nejsv. Svátostí stával, jsou kravské žlaby (!) Ohavné to spuštění! Kostel zachoval ještě starožitný tvar lomené klenby a formu vysokého kůru, okna jsou však zazděna a znetvořena. Zkomolená věž stojí na bývalém hřbitově posud a socha sv. Jana Nep. nad vraty, jimiž ku klášteru bývalému se jde, svědčí, že na tomto nyní odsvěceném místě světec ten obzvláště ctěn býval. Jinak je i jméno bývalých zde křížovníků Cyriaků v Praze nyní mezi lidem již úplně zapomenuto.

Láska Boží.

Aj ty milý háji
rád u tebe dlívám,
když ty písně moje
láске Boží zpívám.

Onať mocně nutí
struny díkem zpívat,
okem, srdcem vděčným
na nebe se dívat.

Popřej Bože lásku,
kterou jsi nás stvořil,
lásku, kterou v duši
naší láskou vnořil.

³¹⁾ Jungmann historie liter. č. 619. a 260. sub 68. a 69. Jungmann dí o druhém spise: „Náramná to práce, ale pro obšírnost tisknuta býti nemůže.“

³²⁾ Schaller Prag III. 112.

³³⁾ Tamže.

³⁴⁾ Karla Navrátila Paměti Karlova str. 49.

³⁵⁾ Téhož Paměti kostela sv. Jindřicha str. 179.

Ona láska věčná
věčně neumírá,
ze hříšných i srdcí
kletbu ona stírá! —

Fr. Al. Lhotka.

DO P I S Y.

Z Nebovid u Kolína dne 12. dubna 1878.

(Sv. missie.)

Od 24. března do 2. dubna slavila kollátura Nebovidská hody slavné. Odbývala se sv. missie v ty dny vedením otců z Tovaryšstva Ježíšova od sv. Ignácia z Prahy, velebných pánů Cibulky a Malého ponejprv v zdejší kollátuře a Pán Bůh požehnal, tak že byla žeň bohatá. Ač z počátku počasí bylo nepříznivé, a později bylo třeba práce v poli, nicméně křesťané scházeli se četně, tak že chrám Páně byl přeplněn, a některý den ani jednou tak veliký chrám by jich byl nepojal. S radostí a vděčností poslouchaly jednotlivé stavy svá cvičení (ač každý i z jiného stavu byl připuštěn; neb při sv. missii nic skrytého se neděje); a andělský byl pohled na společné sv. přijímání jednotlivých stavů, s jakou radostí a vroucností přicházela ta srdce zbožná svému Spasiteli vstříc. Přes třináct set vykonalo sv. zpověď a k stolu Páně přistoupilo. Možno říci celá kollatura; neb výminky možno sčítati na prstech. Neměl jsem v úmyslu psáti o sv. missii; neb téměř vždy tímž pořádkem se koná a se stejným zdarem se setkává; ale chci vybičnout jiných, by žádých překážek se nehrozili, a hody tak vzácné si připravili. Teprv po sv. missii je viděti to blahodárné ovoce, radost, spokojenost září z oka každého. V blahé upomínce jsou velební missionáři u všech; získali si lásku všechných, každý se divil, jak mohl míti o nich tak divné předsudky. Neradi je pouštěli od sebe, s plácem se loučili s nimi. Na několik hodin před odjezdem oznámeno bylo ke kollátuře patřícímu městečku Č. Pečkám, že navštíví jejich chrám Páně, aby jim požehnání na rozloučenou udělili, a celé městečko vyšlo jim vstříc, sl. představenstvo, cechové s prapory, dítky. S plácem loučil se každý. A nyní když předce nás opustili, váží si sv. kříže, četně se shromažďují u něho každodenně, zpívajíce a se modlíce. Pán Bůh to zaplať sám těm velebným Otcům z Tovaryšstva Ježíšova (Jesuitům): volá každý, a tak i já končím: Pán Bůh jim zaplať!

A. D.

Od Blanska dne 3. dubna 1878.

(Pohřeb † p. děkana Jana Vilímka.)

Dopoledne dne 15. března oznamoval veliký zvon s věže kostela Vlašimského smutnou novinu, že se na věčnost odebral jubil. kněz, děkan a kníž. arc. notář Jan Vilímek, nejstarší duchovní ve vikariátě Vlašimském, maje věku 81 let. Pro svoji nelíbenou, veselou, a dobrosrdečnou povahu jakož i pro horlivé plnění povinností stavu kněžského, zvláště pro neunavné hlásání slova Božího jadrou a srozumitelnou řečí ještě i za vysokého věku, těšil se veliké lásce a úctě svých osadníků. Nejvíce pracoval na vinici Páně v městě Vlašimi, kde po 16 let kaplanoval, načež dostal se za faráře do blízkého Štěpánova, odkud po 12letém horlivém působení stal se děkanem Vlašimským, kde blahodárný život svůj po 29leté činnosti byv svátostmi umírajících při úplném sebevědomí zaopatřen dokonat, jak to jiným i sobě žádal. Den 18. března ustanoven byl za den pohřební. I sešlo se velmi mnoho lidu jak domácího, tak i přesporního, aby poslední úctu prokázali tomu, jehož velice milovali. Duchovních sešlo se jedenáct. Průvod pohřební vedl veled. kníž. arcib. vikář Vlašimský a titulární kons. rada, p. Ant. Kacerovský. Průvodu účastnila se hojně místní školní mládež, učitelstvo Vlašimské, jež krásné pohřební písně nad rakví v děkanství zapělo, jakož i při průvodu a mši sv. smuteční písně zpívalo. Též patronátní kníž., jakož i c. k. úřednictvo a městské zastupitelstvo dostavilo se k pohřbu. Pořádek při pohřební slavnosti udržoval spolek hasičů, z nichžto mnozí v stejnokroji s hořícími pochodněmi okolo rakve kráčeli. Spolek Vlašimských veteránů vyslal hudebníky, aby oslavili pohřební průvod; měšťané pak Vlašimští střídali se v nešení rakve. Když rakev složena byla uprostřed chrámu, modlilo se přítomné duchovenstvo první nokturn Oficia defunctorum a Laudes. Po té vystoupil na kazatelnu důst. pan Vincenc Macháček, farář Kondratský, který u zvěčnělého ve Vlašimi několik let kaplanem byl. Obratný řečník ten uvedl osadníkům mimo jiné na paměť slova, která v Pánu zesnulý pronesl, když poprvé v důstojnosti děkanské ku svým osadníkům promluvil. Slova ta zněla: „Přišel jsem do města svého.“ Ukázal zajisté těmito slovy zesnulý, kterak Vlašimské osadníky miloval, an se u nich nepovažoval za cizince, ale za zdomácnělého, jakoby do rodného místa byl přišel. Dále vytkl důstojný řečník k poučení dospělým synům a dcerám,

jak by si staříckých rodičů vážit měli; poukázav na to, kterak zemřelý p. děkan svou staříckou matku ve veliké uctivosti měl, a jí vděčnost prokazovati nepřestával; začez mu Bůh ve svých slibech věrný dlouhého věku popřál. Povzbudil ale též ostatních osadníků, aby si vážili v Pánu zesnulého otce duchovního a bedlivě zachovávali ta důtklivá a upřímná slova, která jim při každé vhodné příležitosti na srdce kladl. Napomínal jich, aby si takřka pomník ze slov jeho upřímných v srdcích zbudovali pamatující obzvláště na slova Písma sv.: „Uloženo jest lidem jednou umřít, potom bude soud,“ která jim zvěčnělý často na paměť uváděl. Slova ta tanula i nemocnému p. děkanovi na paměti. Když totiž pozoroval, že vždy víc a více sil mu ubývá, dal se svátostmi umírajících zaopatřiti, aby spojen jsa s Kristem na věčnost se odebral a za svědomité a dlouho trvající práce v povolání kněžském došel odměny zasloužené. Důtklivá a srdečná tato řeč učinila na posluchače hluboký dojem, když ale obratný řečník ve jmenu zesnulého poslední otcovské „s Pánem Bohem“ všem osadníkům dával, vypukl lid v hlasitý pláč. Po slavném Requiem, jež sloužil veled. p. vikář Kacerovský, a po příslušných obřadech hnul se průvod na sv. pole za město, kdež pohřbeno bylo tělo v Pánu zesnulého v témž hrobě, v němž před lety jeho drahá matka pochována byla. — Po vykonaných u hrobu obřadech sloužil andělskou mši sv. v. p. Fr. Příkop, katecheta na občanské škole ve Vlašimi.

T. P.

Z Haliče v dubnu 1878.

(Zprávy z církv. života. Upomínky.)

Abych danému slibu dostál, chci krátce sdělit vše, co se během minulého roku důležitého stalo v duchovním životě našem. K událostem nejdůležitějším čítám příchod apoštolského nuncia do Haliče a jím vykonané korunování milostného obrazu Matky Boží v jezuitském chrámu Páně na Staré Vsi. I „Blahověst“ podal o tom zprávu, jen že „Starou Ves“ nazval „Starým Městem“; mimo to pak udávala zpráva ona, že slavnosti té přítomen byl Lvovský metropolita se svým světicím biskupem, jakož i že churavý biskup obřadu latinského z Přemyšlu zastoupen byl svým světicím biskupem, což obě mylné jest; neboť v celé Haliči není ani jediného světicího biskupa. Věc má se takto: Metropolitu obřadu řeckého provázal k slavnosti oně Stupnicki, biskup téhož obřadu v Přemyšlu; Váš zpravodaj pak měl oba tyto biskupy obřadu řeckého za světicí biskupy obřadu latinského, a sice prvního za světicího biskupa

metropolity Lvovského, druhého pak za světicího biskupa churavého biskupa obřadu latinského v Přemyšlu. Jest tu „Quid pro quo“, což stalo se též věhlasnému Kollárovi, jenž ve 4. svazku svého „Cestopisu“ na str. 65 se zmýlil, an uvádí, že v Římě u sv. Ondřeje stojí pomník jesuity sv. Stanislava Kostky, biskupa Krakovského, jenž od krále Polského Boleslava r. 1079 u oltáře zavražděn byl. (O tom srovnej „Blahověst“ ročník 1867 str. 534.) Druhou důležitou událostí jest pouť do Říma, jižto vykonalo dvě stě Poláků, aby za příčinou padesátiletého biskupského jubilea vyslovili papeži Piu IX. blahé paměti blahopřání, a zároveň by mu podali rozličné dary a adresy, podepsané téměř ode všech katolíkův Polských v Rakousku i v Prusku žijících. Popis této pouti, a zvláště pobytu u sv. Otce ve Vatikánu, jakož i promluvu jeho k nebohým Polákům četl celý národ s dychtivostí, buď v časopisech, neb ve zvláštních brožurách. — Jednota kněží, pode jménem „Sodalitas boni pastoris“ v diecési Přemyšlské před několika léty zaražená pracovala i v roku uplynulém, jako vždy, o rozmnožení chvály Boží a blaha církve tím, že zařídila pro kněžstvo rekolekce, pro lid pak sv. missie; k tomu získala horlivých kněží řádu Tovaryšstva Ježíšova ze Staré Vsi. — Jeho Excellenci Pukalski, biskup Tarnovský doručil za příčinou svého pětadvacetiletého biskupského jubilea své konsistoři 10.000 zlatých k založení fondu pro schudlé kněžstvo Tarnovské diecése. Ku rozmnožení této sumy vyzvala pak konsistoř podřízené sobě kněžstvo, aby k témuž účelu buď jednou pro vždy, aneb stále přispívalo. Z úroků této fundace dojdou podpory kněží chudobní a pro slabost k úřadu neschopní, ježto nemohou žiti o pensi, kteráž jim z náboženského fondu jest vyměřena a vyplácena. — Týž biskup založil již r. 1854 jednotu vzájemných modliteb: „Associatio reciprocarum precum pro felici morte“, k nížto čítají se téměř všichni kněží této diecése. Každý člen jest vázán, pomodlit se měsíčně z brevíře „Commendatio animae“, mimo to na zprávu o smrti některého spolubratra sloužiti jednu mši sv. za duši jeho. Jako veškeren lid náš za živa ctil sv. Otce Pia IX., tak oplakával ho i po smrti, i za duši jeho se modlil. Není chrámu v Haliči, kdež by se nebyly odbyvaly za duši velkého Pia IX. smuteční obřady při ohromném návalu osadníků farních. — Jako od Vás a z jiných zemí, tak i z Haliče putovala do Říma deputace, sestávající z duchovních, vysoké šlechty a měšťanstva, aby blahopřála Piu IX.,

a jemu dary a adresy odevzdala, jakož i aby učinila slib pevné oddanosti Polských katolíků všech říší k Stoliči apoštolské. A dne 27. min. měsíce odcestovala opět jiná deputace, aby jmenem dvaceti milionů svých krajanů nově zvoleného papeže Lva XIII. pozdravila, jej o pevnosti naší u víře ujistila, a od něho požehnání pro ubohou naši vlast jakož i ochrany proti surovému násilí nepřátel sobě vyprosila. — Zprávu svou čtenářům „Blahověsta“ podanou končím slovy žalu a soustrasti, jež se mne často vzrývá při čtení zpráv jeho vůbec a poslední stránky zvláště, an se tu dočítám truchlivých zpráv o úmrtí kněží, jež mi popráno bylo blíže seznati. Želím tu p. Laholika, jenž mne společně s p. Královcem u sv. Haštala bratrsky přijal, když jsem r. 1866 do Prahy přišel, a její památce znáti se učil. Tolikéž želim p. Suchana; když jsem k němu r. 1867 v jisté záležitosti přišel, přijal mne jako rodilého Čecha a bratrsky se mnou jednal, mne těše, mně zmužilosti k nesnadnému předsevzetí dodáváje, a chyby, jichžto jsem se v řeči dopouštěl, mně laskavě vytýkaje. Neobtěžoval si, má psaná kázání a mé přednášky opravovati, činil mne pozorna v plnění svatých obřadů a objevoval mi patrné úchytky. On seznámil mne též se svými sousedy, jako na př. s panem děkanem Kinzlem v Tuklatech a s jeho kooperátorem p. Patákem, knězem Soukupem a s jinými. Jak zábavné a poučné byly mi jeho rozmluvy; mnohému o Česích přiučil jsem se od něho, on pak zase získal z rozprav mých pravého názoru o neblahém stavu Polákův i církve katolické pod vládou Ruskou. Nejvíce však truchlím nad úmrtím vp. Mužíka. Jako alumnus často mne navštěvoval, češtině mne učil, já jeho zase polštině a ruštině. Již tehdy (1867) obdivoval jsem jeho vědomosti ve všech nářečích slovanských, neméně pak jeho nadšení ku práci pro blaho svých spolubratří. Po mém návratu do Haliče nepřetrhli jsme přátelskou známost svou; psávali jsme si dlouhé listy, a sice on mně polsky, já jemu česky. Nad těmito listy konali jsme úvahy a opravy, a takto opravené posílali jsme je sobě na vzájem zpět k vlastnímu poučení. Podporovali jsme se též v pracích literárních. Když počal vydávati „Kazatele Slovanské“, udal a poslal jsem mu důležitější kazatelská díla naše i Rusů v Haliči. — Když vydati měl dějiny kazatelství všech slovanských jazyků, napsal jsem k jeho žádosti stručný nárys našeho kazatelství, jež zároveň s ostatními uveřejnil. Listy jeho — a mám jich nemálo — dýchají zbožností a

vroucí láskou ke všemu, co jest katolicko-slovanské. Dychtil spatřiti Polsky; přes Dražďany a Budišin chtěl se odebrati do Poznaň, Hnězdn, Toruně, Gdanska, pak do Varšavy a jiných čelnějších měst Kongresovky; netřeba podotýkat, že by byl Vilna a Grodna na Litvě navštívit neopominul. Na to mnil odebrati se do Haliče, aby se mnou navštívil Krakov a Lvov a shlédli památky starobylých těchto měst. Toužil pozdraviti krásné Tatry a zavítati do lázní na jejich úpatí, chtěl z blízka život náš poznati a prodlíti mezi svými krevními i duchovními bratry. Tuto cestu vykonati chtěl již roku 1870; avšak později odkládal ji rok co rok z příčin rozličných. — „Přijedu do Haliče“ — píše mi r. 1875 — „až se staneš farářem, poněvadž budu moci pak u tebe déle prodlíti, než nyní, an jsi kooperátorem.“ — Milostí Boží dostal jsem faru r. 1876; ihned upravoval jsem domácnost a hospodářství, abych drahého přítele na čas prázdnin k sobě pozvati mohl — avšak Bůh zmařil naše úmysly, an šlechtěného Antonína z tohoto světa odvolal. — Jest to ztráta nemalá; byl by vp. Mužík zkušenosti své na cestách získané zajisté sepsal, Vás s námi seznámil a na vzájem sblížil, byl by snad vzájemnou lásku sbratřených národů vzbudil, ukazuje k spřízněnosti v jich činech i v krásných plodech obojí literatury. Nedokonal však tohoto tak šlechtěného cíle. — Dejž mu Bůh věčně se v nebi radovati! M. Smoleňski.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup vykonal včera u sv. Víta na hradě svěcení *ratolesti*.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati pořádkem letním (mše sv. v 7 h. ráno, pak výstav do 6 h. odp.) od 21—24. dubna u sv. Josefa (u Kapucínů) na Novém městě, od 25—28. t. m. u nejsv. Trojice v Podskalí.

— J. cís. Výsost arcivévoda *Albrecht*, jenž z svého pobytu v Praze dne 9. t. m. navštívil též chrám sv.-Vítský, daroval ve prospěch další stavby 1000 zl.

— (Církevní slavnosti.) V úterý velikonoční d. 23. t. m. připadá církevní památka sv. *Vojtěcha*, biskupa a muč., patrona země České. V kapli sv. Vojtěcha v nádvoří (na staveništi) před velechrámem sv.-Vítským bývají v ten den od 6. h. z rána slouženy tiché mše sv., načež u sv. Víta bude kázání německé o půl 9. h., české pak v 10 h. a v 11 h. pontifikální mše sv. Ve farním kostele u sv. *Vojtěcha* v Jirchářích bude v týž

den v 10 h. kázání, v 11 h. zpívaná mše sv., a odpoledne v 5 h. nešpory s požehnáním. — Ve středu 24. t. m. bude se slaviti výroční pouť u sv. Jiří na hradě tímto pořádkem: Od 5. h. z rána budou tiché mše sv., v 10 h. bude slavná mše sv. a odp. o 4. h. bude kázání a sv. požehnání. — Ve čtvrtek 25. t. m., v den sv. Marka, vyjde prosebný průvod z metrop. chrámu sv.-Vítského po mši sv. v 7. h. ráno sloužené do kostela v Loretě.

— Pořádek služeb Božích ve sv. tém dni v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě: Ve středu o 4. h. odp. církevní hodinky či tmavé jitřní (Matutinum tenebrarum). Na zelený čtvrtek v 8 h. tichá mše sv., při kteréž Tělo Páně podávati se bude cí. k. úřadům, v 9 h. slavná mše sv. (J. Emin. p. kardinál), svěcení olejů, sv. přijímání duchovenstva i lidu, přenesení sv. hostií a mytí nohou 13 chudým starcům; odpoledne o 4. h. jitřní. — Na velký pátek v 8 hod. české kázání, v 9 hod. sv. obrády, pašie, přimluvy, líbání sv. kříže, mše „praesantificatorum“, přenesení nejsv. Svátosti do Božího hrobu, něm. kázání; odpoledne ve 4 h. jitřní (Matutinum); návštěva Božího hrobu — Na bílou sobotu o půl 9. svěcení nového světla, pašálu, a v kapli sv. Václava křestní vody, pak zpívaná mše svatá; odpoledne v 5 hodin slavnost Vzkříšení Páně. Všecky tyto sv. obrády — vyjímaje svěcení svíce a vody — vykonává Jeho Eminence nejdůst. p. kardinál, jenž též v neděli velikonoční bude sloužit pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštol. požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všecky ty věřící, kdož z hříchů svých skroušeně se vyznali a nejsv. Tělo Páně přijali.

— Pořádek služeb Božích ve svatém tém dni v c. k. dvorní kapli na hradě: Ve středu o půl 5. h. odp. tmavé jitřní (Matutinum), ve čtvrtek ráno v 9 h. zpívaná mše sv., přijímání, průvod; odp. o 1/2 5. jitřní; na velký pátek: v 9 h. ráno pašie a ostatní sv. obrády; odp. o půl 5. jitřní; v 7 h. kázání o umučení Páně, zpěv „Miserere“, požehnání s ostatkem sv. kříže. Na bílou sobotu: v 9 h. ráno svěcení velikonoční svíce, prorocství, zpívaná mše sv.

— Slavnost Vzkříšení (z mrtvých vstání) Páně bude se konati na bílou sobotu odp. o 4. h.: u sv. Vojtěcha (u Prašné brány, c. k. vojsko), u Milosrdných bratří, u Všech Svatých a na Karlově. — O půl 5 h. u sv. Josefa na Novém městě a u Voršilek. — V 5 h. v Týně, u sv. Ducha, u sv. Ignáce, na Skalce, u sv. Apolináře, u sv. Miku-

láše, u Karmelitek na Hradčanech, u sv. Víta, u nejsv. Trojice v Podskalí, na Vyšehradě a na Smíchově — V 6 h. na Strahově, v Loretě, u sv. Tomáše, u P. Marie Vítězné, u sv. Vojtěcha v Jirchářích, u nejsv. Trojice na Spálené ulici, u Matky Boží Sněžné, u sv. Štěpána, u sv. Petra, u sv. Havla, u sv. Haštala, u sv. Františka (křížovníků), u Dominikánů, v Karlíně, na sv. poli Malostranském, na Volšanech a v Bubenči. — O půl 7. h. u sv. Kajetána na Malé straně. — V 7 h. u sv. Jakuba a v Emausích.

— Konference či duchovní přednášky výhradně pro pány budou se letos jazykem německým konati opět v zrcadlové (gymnasialní) kapli v Klementině od 15. t. m. vždy o 7. h. u večer.

— Spolek Arimatejský pochoval v měsíci březnu 159 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos již 434 osoby.

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení svátostí birmování ve vikariatu Roudnickém: Dne 7. května v úterý odpoledne příjezd do Roudnice; zkouška z náboženství ve školách. Ve středu (8.) v Doksanech v 8 h. kázání, mše sv., birmování, visitace a zkouška z náboženství ve škole. Totéž ve čtvrtek (9.) v Dolánkách, v pátek (10.) v Libotejnici, v sobotu (11.) v Račíněvsi. V neděli (12.) v Roudnici v 8 h. mše sv., kázání, birmování odrostlých a visitace; odpoledne křesťanské cvičení, požehnání a zkouška z nábož. ve školách. V pondělí (13.) v Roudnici v 8 h. mše sv., kázání, birmování školní mládeže; odpoledne zkouška z náboženství ve školách. V úterý (14.) v Počáplech v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. U večer návrat do Prahy k slavnosti sv. Janské. — V pondělí (20.) u večer příjezd do Dolních Beřkovic. V úterý (21.) ve Vlněvsi v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž ve středu (22.) v Čitově, ve čtvrtek (23.) v Bechlíně. V pátek (24.) příjezd do Hořína; v sobotu (25.) v Hoříně v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. V neděli (26.) v Lužci v 8 h. mše sv., kázání, birmování a visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání, zkouška z nábož. ve škole. V pondělí (27.) v Černoušce v 8 hod. mše sv., kázání, birmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Totéž v úterý (28.) ve Vrbně nad Vltavou, ve středu (29.) v Obříství. Ve čtvrtek (30.) v Klotíně v 8 hod. mše sv., kázání, birmování a visitace; od-

poledne křesť. cvičení, požehnání a zkouška z nábož. ve škole. — Noclehem bude Jeho Eminence od 7.—13. května v Roudnici, od 20.—23. v Dolních Beřkovicích, od 24.—30. v Hoříně.

Z Vidně. V hlavním a sídelním městě zemřel šlechtetný muž Konstantin Zahorský, který celý své jmění v obnosu čtyř set tisíc zlatých věnoval k dobrým účelům. Ačkoliv roční důchody jeho přes 20 tisíc vynášely, bydlel přece jen v chudickém bytu přes 20 let ve Ferdinandově třídě. Dovedl se tak uskrovniti, že ani desátého dílu svých příjmů nespotřeboval a to ne snad z lakomosti, nýbrž ze štědrosti, říkával, že šetří pro chudinu. Řídl se zásadami prvých křesťanů tvrdě: „Ač nejsem knězem, chci živ býti jako apoštol.“ Když mu přátelé jeho vytýkali přílišnou dobrotu marnotratným ho nazývající, hájil se slovy písma sv. řka, že mezi prvými křesťany za časů apoštolských nebylo ani chudých ani nuzných, poněvadž bohatí prodávali statky své a rozdělovalo se jednomu-každému, jakž komu potřeby bylo. Býval veselý myslí, hleděl poctivým způsobem majetek svůj zvětšiti, aby mohl býti štědrějším. Žádný neodešel od něho s prázdnými rukama, slyšel-li o chudém, který má podpory potřeby, jistě mu jí poskytl. Velmi mnoho daroval k účelům církevním a náboženským dokládaje: „O čest a slávu Boží jest mi především pečovati, nebo co jsem a co mám, za to děkuji jen Bohu.“ Když někteří k tomu poukazovali, proč právě na církví katolické mu tolik záleží, proč nedá raději vše chudým, odvětil: „Vím dobře, že církev má jest nyní chudická, prospívám podporujíc ji též chudým, neb ona chudé zadarmo vychovává, o nemocné za pouhé „Zaplát Pán Bůh“ pečuje a o všechny bídě se stará pracujíc na spásu nesmrtelných jejich duší. Výrok písma sv.: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, to ostatní bude vám přidáno,“ osvědčil se na mně býti pravým. Ve svém podnikání jsem býval tím šťastnější, čím více jsem pro čest a slávu Boží dárky přispíval a čím více dobrého jsem konal.“ Obýval jen jednu světnici, ve které se nalezala postel, stůl a dvě židle, celý nábytek neměl ceny ani dvacet zlatých, rovněž i šat jeho byl prostý a jednoduchý. Spával na slamníku bez zíněnky, přikrýval se v zimě v létě pouhým pláštěm, teprv několik dní před smrtí dal koupiti zíněnku, když byl na jedné straně již proležený. Zbožnost jeho, láska k Bohu a k bližnímu byla příkladná, neznala mezí, proto spíláno mu podivínů, poštelců a střestenců, ale „co jest u světa blá-

znivě, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co jest u světa mdlé, vyvolil Bůh, aby zahanbil silné.“ Jak žil tak také zesnul, umíral rád, nebo byl přesvědčen, že milosrdenství dojde. Poslední slova šlechtetného muže byla: „Na shledanou přátelé v údolí Josafat!“ Procházal tuto zemi dobře čině, tož bylo jeho největší radostí. — Mnoho se již napsalo o *ústředním hřbitově* Vídeňském, na který mají býti pochovávány mrtvolky bez rozdílu náboženství; hřbitov ten nelíbí se nyní ani katolíkům, ani protestantům a zejména židům, kteří na svém hřbitově mrtvolky příbuzných pochovávají. „N. fr. Presse“ píše o *ústředním hřbitově*, že má jen dřevěnou bránu, ohyzdnou kostnici, tu a tam nějaký stromek, pomníky že na něm lid nechce stavěti, křížů prý velmi pořádku, jest to daleké pusté pole, kamž, musí-li je navštívit, nerad půjde, zde místo útechy vlasy na hlavě hrázou vstávají; chudší a pracující třída si stěžuje, že se mnohé zlořády na hlavním hřbitově zahnízdily, o kterých se již ve Vídeňské městské radě rokovalo. Tak a podobně bédují liberální listy, které dříve katolíkům spílaly a je z náboženské nesnášlivosti vinily. Proč asi jest *ústřední hřbitov* tak pustý a neutěšený? Odpověď na tuto otázku jest na snadě, poněvadž na rovech jeho nezaznívá slovo Páně: „Já jsem vzkříšení i život: kdo věří ve mne, byť také umřel, živ bude: a každý, kdo jest živ, a věří ve mne, neumře na věky.“

Z Říma. Zesnulému papeži *Piu IX.* došlo se veliké pochvaly nastojte i od Methodistů amerických. Černocho M. W. Taylor jest methodistickým kazatelem v Cincinnati. Methodisté nejsou příznivci církve katolické v Americe, poněvadž v ní spatřují svou nejnebezpečnější sokyni. Černoši mají však jednu vlastnost, která se velmi často u bělochů pohřešuje a ta jmenuje se „vděčnost.“ Brzy po smrti *Pia IX.* měl kazatel Taylor před velikým zástupem pochvalnou řeč o zesnulém velikém papeži, které Methodisté s napnutím a s udivením naslouchali. Právě mimo jiné, že v Pánu zesnul veliký lidumil, jehožto jméno zlatým písmem zaznamenáno bude v dějinách lidstva. Papež prý, když nikdo otroků amerických se neužímal, jediný ve jménu lidskosti pozdvihoval hlasu svého proti krutému otroctví, považoval i černocho za dítky Boží, seč byl usiloval jim pomoci, proto dal o své ujmě a svým nákladem vychovávat v Propagandě římské nadané mladé černocho, aby se stali ubohému lidu, který ve tmách a v porobě se nalezal, rádci, kněžími, učiteli a vychovateli. Poslal do Ame-

riky milosrdné sestry, které se ujaly nejnižší třídy černochů ve velkých městech, mládeže, která jako dříví v lese v tak řečených „Bucktowns a Five Points“ (příbytky námořníků) rostla. Tito andělové v lidském těle naplňují úžasem Severní Státy americké, ani vlastní matky nepečují s takou něžností o maličké jako ony, ani vlastní manželky nestarají se s takou pečlivostí o vlastní muže, jako milosrdné sestry o cizince. „Za tato velká dobrodiní budiž zesnulému papeži od černochů věčná čest a chvála vzdávána!“ Tak skončil při velkém pohnutí posluchačů svou řeč methodista, kazatel, černoch. — Liberální noviny německé jmenovitě „Posener Zeitung“ tupí zesnulého Pia IX, nemohouce mu přijíti na jméno, nazývají hrabata Mastai-Ferretti prohnányi lotry, 86letého starce na marách dobrodruhem, podvodníkem a krutým utiskovatelem svobody, zákeřníkem a potměšilým pokrytcem, svůdníkem, cizoložníkem a j. podobnými jmeny. Baron Rudolf z Gersdorffů v Parsku (Poznaňsko), odběratel těchto novin, zaslal redakci za tou příčinou následující dopis: „Vím sice, že věta: de mortuis nil nisi bene — neplatí o mužích, kterým bylo na jevišti historickém a politickém vystoupiti; toho však jsem si vědom, že platí o soukromém životě takých mužů. Dotýkáte-li se tak hanebně a prohaně muže, jehož svatost a mravní bezúhonnost od očitých svědků nad veškerou pochybnost zjištěna jest, nevím jakým jmenem bych nazval toto jednání. Tak špinavého listu v mém domě trpěti nechci; jako protestant a protivník papežů vyslovuji Piu IX. veřejně svou velikou úctu jako člověku, onť takýmto způsobem své protivníky a nepřátele netupil. Myslím, že ještě mnoho odběratelů Vašeho listu tímto huronským nadáváním a tupením šlechtetného muže uraženo bude a že podobně učiní jako já.“ — Jaký to byl muž, kterého chválí žid (viz čís. 10. na str. 149), methodista černoch a protestant šlechtic a kterého tupí jen liberál!

Z Italie. *Perugia*, kde sv. Otec arcibiskupem byl, jest staré město středo-italské, které Římané *Perusia* nazývali; město to leží as 3 hodiny jihov. od znamenitého jezera *Perugienského* vysoko nad řekou *Tibero*. Hannibal dobyl r. 217 př. Kr. u tohoto jezera (*lacus Trasimenus*) skvělého vítězství nad Římany, kteří později v okolí jezera založili kolonii *Perusia Augusta*. Král *Visigothů* *Totila* v VI. století město mečem a ohněm poplenil a z kořen vyvrátil. Město pak opět vystaveno; v středověku trpělo mnoho spory domácími mezi jednotlivými rody čelnějšími,

nejšťastnějšího věku se dožilo pod spravedlivým a moudrým vládařem *Bracciem da Montone*, po jehožto smrti r. 1424 město jakožto léno stoličce papežské připadlo. Sto let potom tedy r. 1524 zemřel v *Perugii* slavný malířský mistr *Pietro Vanucci*, který dle svého bydliště i *Perugino* se nazývá. Byl okrasou malířské školy *Umbrické* a učitelem *Rafaelovým*, od r. 1495—1524 rozvíjel uměleckou svou činnost v *Perugii*, kterou proslavil dvěma obrazy „*Narozením Krista Pána*“ na obmítce v klášteře *San Francesco del monte* a „*Mučnickou smrtí sv. Šebestiana*“ v kostele *San Francesco de conventuali*. V *Perugii* jest 45 kostelů, nejznamenitější jest kostel sv. *Augustina* s malbami od *Rafaela*, pak sv. *Dominika* vystavený již r. 1304 od slavného stavitele *Jana Pisana* a kostel sv. *Petra*. Z klášterů nejznamenitější jest *San Severo* s kaplí a malbami na obmítce od *Rafaela* z r. 1505, dokončenými od *Perugina*. *Museum archeologické* proslulé jest *etruskými* starožitnostmi, r. 1840 na nedalekém pohanském pohřebišti vykopanými. Vysoké učení založeno v *Perugii* již r. 1307, v knihovně *univerzitní* nalezá se několik velmi vzácných rukopisů. V *univerzitním* kostele umístěna jest obrazárna s malbami starších *umbrických* mistrů. — *Obyvatelstva* čítá *Perugie* i s rozsáhlými předměstími asi 15.000. — V tomto jinak tichém městě byl ve čtvrtek dne 21. února nekonečný jásot, radost jevila se v obličeji všech občanů, neb došla z *Ríma* zvěst, že arcibiskup *Perugienský*, velmi oblíbený u oveček svých, zvolen za papeže. Celých 31 let zastával úřad vrchního pastýře ve své diecési, svou rázností, moudrostí a apoštolskou mírností i laskavostí naklonil si záhy srdce všech věřících. Staří i mladí ano i dítky dobrotivého otce znaly, téměř každému diecésanu bylo s ním za tolik let alespoň jednou co jednati, rádi k němu přicházeli, žádného nezarmoutil, s vděčným srdcem ještě poskytl buď rady neb pomoci — od něho odcházeli. Proto střídala se žalost i radost; želelť nad ztrátou milovaného arcibiskupa, spolu však kladli si za čest, že jejich arcipastýř řízením Božím zvolen za náměstka *Kristova* na zemi. Hlahol zvonů rozléhal se po celý den v *Perugii* a po vůkolí, ve všech kostelích zaznělo: „*Tebe Bože chválíme.*“ *Deputace* za deputací všech stavů, spolků, jednot, společností a bratrstev přicházela k světscímu biskupu *Vavřincovi* se snažnou prosbou, by nejuctivější blahopřání sv. Otci vyslovil. Přes tisíc telegramů zasláno jen z *Perugie* do *Ríma*, kam se brzy dostavila četná deputace, aby díky za četná prokázaná dobrodiní sv. Otci vyslovila a dlouhé i šťastné

pánování přála. Večer bylo v Perugii všeobecné osvětlení, i v oknech nejdolejších domků, kde chudina stánek svůj má, kmitala se světla, neb byl velkým dobrodincem chudých. V neděli dne 24. února byly uspořádány obecné hry na počest nového papeže, s domů vlály prápory a večer zase bylo všeobecné osvětlení za hláholu zvonů. Tak potilo město Perugia svého bývalého arcibiskupa, jen toho litujíc, že jej sotva kdy spatří ve středu svém.

Literární oznamovatel.

— „Život Josefa Jungmanna“ od zesnulého ředitele Václava Zeleného vyjde v novém, sešitovém vydání u Th. Mourka. Mimo to, že výtečný spis tento psán jest tak ryzím slohem, jakému se mladí kazatelé naši mimo biblí z málo kterých nových knih mohou učit, a mimo všechnu ostatní důležitost tohoto nejdůležitějšího spisu o probuzení naší národnosti, poukážeme k původnímu vyličení založení prvního listu pro katolické kněžstvo, jakého tu lze se dočísti a v němž zvláště zasloužilý Vinařický jeví se poprvé v plném světle svých zásluh. První sešit vyjde již v dubnu. K užívání podrobnějšímu bude toto vydání tím pohodlnější, že bude k němu přidán rejstřík od prof. Bílého. Krom toho bude ozdobeno vkusným obrazem Jungmannovým.

— „Besedy mládeže.“ Sešit 147. Obsah: „Neštěstím ku štěstí.“ Povídka pro mládež. — „Mládeži, uť se znáti jedovaté rostliny.“ Sepsal Josef Švestka, ředitel na chlapeckých školách v Karlíně. S obrázkem. Str. 80. Cena 28 kr. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „Písně pro mládež.“ Složil Václav Macháček, správce školy v Trhové Kamenici. Oddíl I. Pro první a druhý školní rok. Písně bez nápěvů. Str. 27. Cena 8 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Marian Jos. *Oppitz*, jubil. kněz ř. premonstrat. na Strahově, k. arcib. notář, býv. prof. na c. kr. gymnas. v Žatci, dne 25. března (nar. v Broumově 12. srpna 1798, vysv. 12. srpna 1824);
- p. Václav *Žitěk*, jubil. kněz, os. děkan na Smolnici, spisovatel, dne 8. dubna (nar. v Štáhlavech 5. září 1795, vysv. 12. srpna 1821).

Vyznamenání jsou:

- p. Mat. *Choděra*, vysl. k. arcib. vikář okresu Černokosteleckého, arcib. notář a farář v Tuklatech, jmenován II. tajemníkem arcib. vikar. úřadu Českobrodského;
- p. Ferd. *Kalous*, I. arcib. ceremonář, a

- p. Frant. *Suttner*, farář v Slušticih, obdrželi expositorium canonicale.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Pruša*, admin. v Budyni, za faráře v Týnci Panenském;
- p. Jan *Brož*, farář z Lodenice do Budňan;
- p. Josef *Moc*, kapl. za administr. v Budyni;
- p. Tomáš *Veverka*, admin. z Budňan do Lodenice;
- p. Frant. *Maurer*, kapl. za admin. v Smolnici.

Upřádněná místa:

Lodenice, fara patron. p. děkana Karšteinského, od 8. dubna.

Velké Nehvizdy, fara patron. nábož. fondu, a Smolnice, fara patron. p. Jana Adolfa kníže Schwarzenberga, od 10. dubna.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Kašpar *Kamisch*, jubil. kněz, b. notář, os. děkan a farář z Vltavice dolejší na odpoč., dne 4. dubna (nar. v Žitci 29. pros. 1799, vysv. 24. srpna 1825).
- p. Jan *Škopek*, arcikněz okresu Budějovického, bisk. konsistorní rada, vysl. bisk. vikář a školdozorce, os. děkan v Zahájí, dne 30. března (nar. ve Vácově 16. května 1803, vysv. 24. srpna 1829).

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Vačkář*, děkan v Soběslavi, Buděj. a Litoměř. b. konsist. rada, b. vikář, jmenován jest arciknězem Budějovického archipresbyteratního okresu;
- p. Josef *Rozsypal*, os. děkan v Mirovicích, jmenován tajemníkem b. vikar. úřadu Mirovického;
- p. Martin *Benák*, farář v Záhoří, jmenován tajemníkem b. vikar. úřadu Píseckého.

Ustanovení jsou:

- p. Martin *Benák*, farář v Kostelci, za faráře v Záhoří;
- p. Frant. *Bodlák*, kaplan v Záhoří, za administr. v Kostelci;
- p. Frant. *Hofmann*, kapl. v Novém Rychnově, za kapl. v Týně n. Vlt.;
- p. Josef *Bouše*, kooper. v Sudoměřicích, za kapl. v Nov. Rychnově;
- p. Josef *Bartoš*, kapl. za administr. Zahájí;
- p. Frant. *Douda*, k. z Kájova do Jilovic.

Upřádněná místa:

Kostelec, fara patron. kníže Karla Schwarzenberga, do 10. května.

Zahájí, fara patron. kníže Jana Adolfa Schwarzenberga, do 13. května.

 K tomuto číslu přiložilo kněhupectví B. Stýbla prospekt: „Das Leben der allerseeligsten Jungfrau Maria und ihres glorreichen Bräutigams St. Joseph.“ Von P. Rohner, O. S. B.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po počtě
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přisl. XIV. 25.)

Neděle I. po Velikonoci.

Nastala nám doba velikonoční a s ní zavítalo k nám jaro, budíc všechno z tuhého spánku zimního. I zdá se mně, že bych vás měl vyvesti ven do krásné přírody a učiti vás čísti v knize této, psané prstem Božím. Tomáš padl, spatřiv Spasitele svého, vstalého z mrtvých, na kolena a zvolal: „Pán můj, a Bůh můj!“ (Jan 20, 28.) A pohled na přírodu procitnuvší k životu novému pohne i srdcem zatvrzelým, donutí i toho, jenž tone v stálých pochybnostech a nevěrou se honosí, že zvolá s Tomášem: „Pán můj a Bůh můj!“ Ano pohled na svěží přírodu jarní sílí víru naši, vždyť ona volá na každého z nás: nebudiž nevěřící, ale věřící. Pozastavme se u slov těchto! Odeberme se v myšlénkách svých do přírody jarní a ona naučí nás:

1. věřiti; 2. věřiti v Boha; 3. věřiti ve věčné pravdy našeho svatého náboženství.

Příroda jarní učí nás 1. věřiti. Mnoho jest lidí, kteří o víře ani slyšeti nechtějí, chtějí všechno sami viděti, sami zkusiti, sami pochopiti, neuznávajíce ničeho, co jest nad smysly a rozum jejich. Ale lidé takoví podobají se dětem, které se domnívají, že za horami ničeho více není a že jich žádný nevidí, jakmile si byly oči zakryly. Co Tomáš na ujišťování apoštolů odpověděl: „Leč sám uvidím, neuvěřím,“ totéž odpovídají i lidé tito na důkazy nepopíratelné, na pravdy nejvznešenější. Avšak, př. m., ať dělá člověk cokoli, ať se kroutí jakkoliv, bez víry se neobejde: mnohou věc musí uznati a nemůže ji popírati, ač ji nepochopil, ba pochopiti nemohl, ačkoliv před jeho očima se stala. A to platí hlavně o životu v přírodě jarní. Zázrak za zázrakem děje se tu před očima našima: povrch země se obnovuje; okovy, kterými zima

naši zemi byla spoutala, se lámou; všude život nový, a jak básník praví

vše se hýbá, vše se směje,
všude rozkoš, všude ráj.

Příroda odívá se v šat nový. Vidíme to na vlastní oči, slyšíme to na vlastní uši, kocháme se v slastech tisícerych, avšak — jak, čím se to všechno děje, vysvětlíš, pochopíš to někdo, můžeš-li. Tu oněmí ústa naše, oko zírá k nebes báni, žasneme a mimoděk zaséptají rty naše: věřím! Tak nutí nás příroda tajemným a nepopíratelným počínáním svým, bychom věřili.

Avšak ona nutí nás zároveň, bychom 2. v Boha věřili.

V přírodě, zvláště v přírodě jarní zjevuje se moc, vznešená nad veškerou moc lidskou. Dovedli by všichni lidé spousty sněhu a ledu, které zima často nahromadí, odstraniti? Dovedli by sprostiti zemi chladného rubáše, v který zima ji byla oděla? Avšak Hospodin vyšle dech svůj, vání jihu dotkne se spoust těch a jako vosk rozpouští se ledovec a sněžka zmizí, nikdo neví kam. Anebo mohou snad i největší mudrcové, i nejznamenitější přírodozpytci jen jedinou travičku, jen jediné kvítko polní učiniti? A jaro luh i háj tisícero odívá zelení, pestrým zdobí kvítím. Pohled na přírodu jarní mimoděk nám připomíná Boha všemohoucího, jak svět stvořil, uvádí nám na mysl jaro první, které země slavila. Každé jaro jest nové stvoření světa a hlásá moc a slávu Stvořitelovu. A proto kdo z katechismu se nenaučil modliti se: Věřím v Boha Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, naučiti se tomu musí z velebné knihy, psané přírodou jarní.

Nabuchodonosor, král babylonský, dal, jak vám známo, uvrhnouti tři mládence do

peci ohnivé, proto že nechtěli se klaněti modle zlaté. Bůh náš, pravili, může nás z rukou tvých vysvoboditi. A Bůh vysvobodil je; poslal anděla svého, který vyrazil plamen z peci a učinil chládek, jako v čas večerního průvětří. Tehdy ti tři jedněmi ústy chválili a dobrořečili a oslavovali Boha a vědouce, že sami o sobě příliš nedostateční jsou, vyzývali všechno stvoření ku chvále Boží, řkouce (Daniel 3.): „Nebe a země, slunce a měsíce, světlo i tmy, přívale i roso, studeno i horko, ledové a sněhové, hory a doly, moře a řeky, rostliny a zvířata, chvalte a vyvyšujte Pána na věky.“ — A vyjdeme-li nyní do přírody pozorujeme ruch tam panující, vidíme, jak všechno chválí Stvořitele svého a volá na nás: Chválu vdejte s námi Pánu a zvelebujte ho na věky.

Pročež vyjdiž si do krásné přírody jarní a naučíš se věřit, naučíš se věřit v Boha, naučíš se ale také věřit 3. v to, co Bůh zjevil, věřit ve věčné pravdy svatého náboženství našeho. Co Bůh, věčná to pravda, mluvil, vždy pravdou zůstane; pořádek Bohem všemohoucím ustanovený žádná moc zvrtnouti nemůže. A proto, při všem pokroku jest cosi stálého, při všech proměnách jsou zákony věčně platné.

Slýcháme za našich dnů často o mnohé věci, že se již přežila, že jest to jenom starý cop; mluví se mnoho o novotách, o zlepšení, o pokroku, o osvětě: avšak kdo se o všechno to, o chválu a hanu lidskou nestará, jest — Boží příroda; ona řídí se těmitéž zákony, kterými se řídila od počátku světa a dle těchto zákonů nám zase jaro přinesla. Slovo Boží a pořádek Boží nikdo změnit nemůže.

Avšak, př. m. ten, jenžto přírodě jistý pořádek stanovil, stanovil i pro duchy pořádek; ten, jenžto přírodě zákony dal, ten vepsal i v srdce naše zákon a zvěstoval jej na hoře Sinai, a běda tomu, kdo zákonem tím pohrdá; ten, jenž před tisíciletími mluvil: „země zplodí byliny, křoviny a ovocné stromy,“ (1. Mojž. 1, 11.) rozkaz to, který v době jarní se opakuje, tentýž mluvil také k hadu: „Nepřátelství položím mezi tebou a ženou a mezi pokolením tvým a jejím; onať potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její“ (1. Mojž. 3, 15.); ten, který mluvil k Noemovi: „nepřestane setí a žně, léto a zima, den a noc (1. Mojž. 8. 22.),“ tentýž splnil i zaslíbení, dané první lidem, ten, který zemi tak krásně uspořádal a chrámem svým učinil, vzdělal si chrám vznešenější — v srdci tvém: on stvořil tebe člověče dle obrazu svého, dal ti duši nesmrtelnou; ten, který

křísí nyní přírodu k životu novému, vzkřísí jedenkrát smrtelná těla naše k novému životu, životu věčnému.

Všechno to náležitě uvažujíce pochopíme, př. m., že učí nás příroda jarní věřit, věřit mnohé, které nepochopujeme; učí nás věřit v Boha Otce všemohoucího Stvořitele nebe i země; učí nás věřit slovům, která on mluvil a která nikdy nepominou a zahanbena nebudou; nebo praví Kristus Pán (Luk. 21, 33.) „Nebe a země pomínou, ale slova má nepominou.“ Amen.

Bud' vůle Tvá.

V smutku srdce nechtěj lkáti,
jako bez vší naděje,
rouhavě se nechtěj ptáti:
Co mi víra prospěje?

Všecko řídí mysl Páně
k dobru dle své moudrosti,
klade jenom na tvé skráně,
kolik snesou těžkosti.

Raní tebe podle zdání
tvého oka matného,
v ráně plane milování
Boha — Otce dobrého.

Proto k Bohu v oddanosti
volej duše tesklivá:
„Otče moudrý na vysosti,
budiž povždy vůle Tvá.“

J. Ř.

Neděle II. po Velikonoci.

Již v tom ukazuje se přednost evangelia svatého Jana, že nalézáme v něm podobenství o dobrém pastýři. Ovšem musíme, chceme-li podobenství tomuto náležitě rozuměti, na mysl si uvesti zvyky a obyčeje dob a krajů těch, kde Spasitel náš učil. Neboť stav pastýřský požíval tam takové účty, že králové a knížata honosívali se jmenem „pastýřové národu.“ Protož i proroci messiáše budoucího pastýřem býti pravili. A praotcové jeho pozemští byli pastýři, ba on sám, jak jsme právě slyšeli, *pastýřem dobrým* se nazývá. Než obraťme se od tohoto evangelického obrazu, jehož pravý význam v časech dávných a zemích vzdálených se nalézá, obraťme se od obrazu toho, k obrazu jinému nám bližšímu, který láska a všemohoucnost Boží v přírodě jarní nám ukazuje. Již předešlou nedělí pozdrželi jsme se u obrazu toho, a spatřili jsme všude moc a dobrotu Boží,

tak že jsme se naučili věřit a s Tomášem jsme zvolali: „Pán můj a Bůh můj!“ Posilnění u víře pokračujeme v pozorování přírody jarní, aby rozmnožena byla i naděje naše; neboť *z přírody jarní učíme se také naději, jak naděje klamná — tak i naděje pravá, spásitelná.*

Doufej synu! — jak závažné to slovo pro každého smrtelníka! Kde jest člověk, jenž by nedoufal? — Chudobný doufá — lepší časy; bohatý doufá — že mu bude po-práno ještě dlouho požívatí svých statků pozemských; nemocný doufá — brzké uzdravení; zdravý doufá — trvalé zdraví; mladík doufá — budoucnost slavnou; stařec doufá — že ještě alespoň několik let těšiti se bude z života tohoto; rodiče doufají — že se dožijí cti a radosti na dětech svých; děti doufají — že se budou rodičům svým moci odměniti. Tak doufají všichni lidé, tak staví všichni zlaté hrady.

Avšak kolikrát boří se hrady ty, kolikrát býváme sklamáni ve svých nadějích! Chudobný zůstává žebrákem a bohatého vy-rve smrt neb jiné neštěstí z nejlepšího hodování; nemocný vidí, jak sil mu stále ubývá a konec jeho se blíží — a zdravý shrů-zou zakusil, jak vrátké zboží zdraví jest; rodiče pláčí na hrobě miláčků svých, anebo vzdychají, slyšíce jmenovati dítku svá; zni-čeny jsou naděje a tím i zlomeno srdce je-jich; mladík dospívá v muže a vkročiv do světa nalézá všude jen překážky a obtíže a nikdo neuznává snahu a práci jeho — na-děje oklamala jej.

A takový a podobný klam a mam, ne-ukazuje nám jej i příroda jarní?

Hned svítí slunce a usmívá se na kve-toucí zemi a s radostí procházíme se sadem a hájem — avšak již se valí černé mraky a temným šatem svým zahalují jasný svit sl-nečka jarního, a hustá mlha rozprostírá se po zemi a ledový vítr nutí nás zaobaliti se v šat teplý a hledati útulku pod střechou domáčí. Ta ona bylinka zdvihá útlou hlavič-ku svou a otevírá korunku vonnou vánku vlažnému — avšak chladná noc zastihla ji a zlomila navždy život její. Pestrým šatem honosí se stromy a slibují hojně ovoce — avšak déšť náhlý a mráz zimní ničí veške-rou úrodnost jejich. Dnes ještě prohlíží roln-ík se srdcem rodostným osení své a doufá v žeň hojnou, — aby již zítka lomil rukama nad škodou způsobenou sněhem nenadálým.

Taková bývá příroda jarní; měnívá ra-dost v žalost, rozkoš v bolest, naději v zá-rmutek a zjevně hlásá i v největší kráse své pomíjejcnost věcí vezdejších. Co čteme v

knize Jobově (14, 1. 2.) o životě lidském? „Člověk narozený z ženy krátkého jest věku, a naplněn bývá mnohými bidami. Jako květ vychází: a setřín bývá, a utíká jako stín, a nikdy v témž stavu nezůstává;“ to nalézáme zaznamenáno literami velikými v knize psané přírodou jarní. Volát ona na nás, jak volal hlas s nebe na proroka Isaiáše (40, 6.) „Vše-liké tělo tráva, a všeliká sláva jeho jako květ polní. Ushla tráva a spadl květ, neb duch Hospodinův povanul na něj. Jistě tráva jest lid.“ Tisíce a tisíce bylin stojí podle sebe, kvítka nescíslná kráší luh i háj, avšak jedno druhému pomoci nemůže, by neuva-dlo, neopadlo. A tak i lidé, tak i jejich na-děje vezdejší.

Avšak ačkoliv často vadne jarní krása, ačkoli často klamou květy jarní, jedno zů-stává, jedno nikdy neklame — a to jest ži-vot, probuzený přírodou jarní. Ať víchor bu-rácí, ať zima zuří: života probuzeného ne-usmrtí; — marně se namáhají živlové severní na novo spoutati zemi okovy ledovými — jen na okamžik se jim to ještě někdy podaří; avšak brzy proráží slunce libým úsměvem svým mraky sněhové a zefyr vítězí svým te-plým dechem nad ledovým bratrem severním.

Byť i mnohé kvítka bylo zahynulo, mno-hý květ byl uvadl: tisíce jich vytrvalo a slí-bují budoucí ovoce. A osení, jež vzdorovalo nehodám zimním, přemáhá i vrtkavost jarní a zdvihá poněnáhu hlavinku svou k blan-kytu nebeskému, jakoby nás chtělo napomí-nati a volati k nám: Tam vzhůru povznes mysl, tam jest život pravý, tam naděje ni-kdy neklame.

Doba jarní jest doba naděje pro staro-stlivého rolníka, pro pilného zahrádníka, pro přítele přírody, ba pro člověka každého, vždyť všichni se modlíme: „Chléb náš ve-zdejší dejž nám dnes!“

Jest ona ale také dobou naděje ve smy-slu vyšším pro křesťana věřícího; neboť zde vidí v obraze nesmrtelnost ducha svého; vi-dí, co mužové nejosvěcenější dob všech tušili a si přáli, ale nikdy s jistotou doufati se ne-opovážili, o čemž nás však víra naše ube-zpečuje. Příroda jarní jest takto obrazem naděje klamné, ale zároveň i obrazem naděje nehynoucí; neboť formy sice se mění a po-doby hynou, ale síla životní trvá tvořic formy nové a krásnější.

Proto jest také jaro zárukou naděje na-ší, že jedenkrát z mrtvých vstaneme, což vyznáváme modlice se: Věřím těla vzkršení; neboť smrt jest zárodkem života nového, po-rušení zárodkem podoby nové. Tak teprv

pochopujeme, co sv. apoštol Pavel píše: „trouba zavzní a mrtví vstanou neporušitelní a my budeme proměněni. Musí zajisté toto porušitelné tělo obléci neporušitelnost, a toto smrtelné obléci nesmrtelnost. A když toto smrtelné obleče nesmrtelnost, tehdy naplní se řeč, kteráž napsána jest: Pohlčena jest smrt u vítězství. Kde jest, o smrti, vítězství tvé? kde jest, o smrti, osten tvůj? Osten pak smrti jest hřích a moc hříchu zákon. Ale díky Bohu, kterýž nám dal vítězství skrze Pána našeho Ježíše Krista.“

A tato naděje, př. m. neklame, tak jako neklame život v přírodě jarní. Právě jak příroda na jaře k životu novému se probouzí a život ten podoby a květy nové tvoří: tak jedenkrát přijde den, kde hroby se otevrou a nový život nastane, život věčný. A proto jásá křesťan v době velikonoční, době to jarní a volá: alleluja, Spasitel vstal z mrtvých, i já jedenkrát z hrobu svého povstanu.

Avšak smíme všichni jásat? Vážné jest slovo: Všichni jedenkrát vstanou, ale všichni oslavení nebudou. Se semenem dobrým pučí a vchází na jaře i koukol, ne pro radost ale pro žalost rolníkovu, ne pro stodolu ale ku spálení; a vedle stromu s ovocem dobrým květe i hloží s bobulí jedovatou, a kdo chtěl by mluvit zde o naději? kdo by si nepřál, aby tu klam, tam ale pravda byla, aby byly radosti jarní předchůdcem radostí věčných ve vlasti, kde věčné jaro panuje?

A proto uče se z krásné přírody jarní, co doufati, po čem bažiti máte. Zde klame všechno, klame často, klame trpce, může alespoň klamati — jen jedno neklame: život a povolání jeho, nesmrtelnost duše a naše budoucí z mrtvých vstání, a dejž Bůh i oslavení! Jak důtklivé to napomenutí, byste se snažili o zdokonalení ducha, a o posvěcení těla svého. I vám jaro kvete, a s ním kvetou mnohé naděje pro vaše rodiče, pro vaše učitele, pro vlast, pro církev, pro vás samy. O nesklamejte nadějí těchto!

Avšak že člověk bez milosti Boží nikdy nenese hojného ovoce, obraťte srdce své k Bohu a prostě jej, by řídil vždy kroky vaše a pak zajisté žeň vaše bude hojná. Amen.

R. Vychodil.

Mé jsi potěšení, můj Ježíši!

Kdy kol tebe se plíží
nepřátel zrada, klam,
viň k svatému se kříží
a zrak vznes k výšinám.

Kdy srdce bolest svírá,
svůj Pánu věnuj vzdech;
Onť ni úst neotvírá,
ač zmírá v bolestech.

A hřích-li duši raní,
pak smíř se brzy s Ním,
vždyť k vinníkům se sklání,
a prosí: „Odpusť jim!“

Kdy tíseň, žal tě mučí,
jež v hloubi tají hrud',
hle, Pán tě volat učí:
„Tvá vůle, Otče, buď!“

K. Matějka.

Životopisná data o papeži

Lvu XIII.

(Podává *Desolda.*)

Vylíčivše nedávno v Blahověstu*) zprávy o papežích, kteří se jmenem „Lva“ nazývali, za vhodno uznáváme, čtenářům našim podati též hlavní data ze života nynějšího sv. otce *Lva XIII.***)

Tento nový papež, k všeobecné radosti všech věřících tak rychle zvolený, narodil se v městečku Carpinetu v biskupství „Anagní“ v Státu papežském 2. března 1810. Rodičové jeho byli hrabě Ludovico Pecci a hraběnka Anna Prosperi. Na křtu svatém dána jsou mu jména Vincenc a Jáchim. Prvým jménem nazývala ho máti obyčejně až do ukončení jeho studií, odtud pak se naporád sám nazýval a psával Jáchim.

Majícího osm let věku svého (1818) dal ho otec spolu s starším bratrem Josefem kněžím tovaryšstva Ježíšova na vychování do Viterba. Tu odbyl svá propavní a humanitní studia, vedením v. o. Leonarda Giribaldi, muže laskavého a důmyslného, až pak r. 1824, po smrti své matky do Říma dán jest, kdež se ubytoval v paláci markýse „Mutti“, svého strýce, aby tu dále na dráze věd pokračoval. K tomu cíli vstoupil do „koleje římské“, která právě tehdy od papeže Lva XII. oo. T. J. navrátila byla. Tam byli učiteli jeho v. o. Ferdinand Minini a Josef Bonvicini, oba znamenití jak ctnostným a zbožným životem tak i výmluvností.

V též koleji věnoval se mladý Pecci vědám filosofickým; z učitelů jeho, jichž před-

*) Viz č. 9. a 10.

**) Dle „Civiltà cattolica“ v Germ. č. 14.

nášky poslouchal, jsou znamenití v. o. Jan Piacini, muž veleučený a příbuzný papeže Lva XII. a v. o. Ondřej Carafa, výtečný matematik.

Mladý Pecci dokázal své výborné schopnosti netoliko v theoretické části filosofie, nýbrž i v jiných praktických odborech téže vědy. Tak dle výkazu chovanců, kteří si byli čestné ceny veřejně zasloužili, obdržel Pecci první odměnu v lučbě r. 1828, a byl též první mezi vyznamenanými z matematiky.

Maje však úmysl věnovati se službě Boží a svaté církve, nastoupil, odbyv velmi čestně běh filosofický, studia bohoslovní. V těch strávil 4 léta, užívaje tu učitelů nejslavnějších, jako: vv. oo. Jana Peronna, Frant. Manera, Michaela Zecchinelli, Kornelia Everbroeka a veleučeného a zbožného Frant. Patrizi, profesora exegeze, který letos, jsa více nežli 80letý, dožil se té radosti, patřiti svého žáka povznesena k nejvyšší důstojnosti na světě, na prestol sv. ap. Petra. Pecci studoval theologii velmi pilně, a přes svou mladost byl při tom ustanoven s žáky koleje německé filosofii opakovati. V třetím roce svých bohoslovních studií měl veřejné učené hádání, v němž první cenu obdržel, o čemž jest zaznamenáno takto: „Vincenc Pecci zastával důležité otázky o odpustcích, o svátostech posledního pomazání a svěcení kněžstva ve velké síni kolejní u přítomnosti všech představených a jiných věhlasných mužů, při čemž každému volno bylo námítky činiti. Při tom učeném hádání osvědčil mladík ten takové schopnosti, že se k něčemu vyššímu povolání býti okázal.“

Ve výkazu výtečníků bohoslovních chovanců r. 1830 cenami poctěných jest poznamenáno, že Pecci ze všech žáků první ceny v bohoslovních vědách obdržel a přidána se čtou k tomu tato slova: „Mezi studujícími bohovědy vyznamenal se Vincenc Pecci nejstkvěleji, zastáváve učení o odpustcích na veliké síni u přítomnosti všech učitelů a jiných učenců. I zaznamenáno jest tuto jeho jméno zvlášť, poněvadž veskrze netoliko výtečné schopnosti, nýbrž i velesnažnou pilnost osvědčil.“

Rok na to dokonav svá studia vyznamenan jest důstojností doktora v bohosloví, maje teprva 21 let.

Tuto výtečnost dosvědčuje i jeden spolužák Pecci-ho, píše v soukromém listu takto: „To mohu dosvědčiti, že jsem za svého pobytu v koleji Viterbské na něm obdivoval důrazný jeho ostrovtip, ale více ještě jsem dojat byl jeho nad míru dobrými mravy. Na celém gymnasiu, kdež jsme s sebou až zá-

políce velmi důvěrně obcovali, patřival jsem k němu jakož k mladíku zvláštním duchem nadanému. Studuje pak v Římě, nic nedbal společností, nic výrázek, nic rozličných her. Světem jeho byl mu psací stolek, potěšením jeho mohli se pohřžiti v učení.*) Maje 12 nebo 13 let psal latině prosou i veršem čistě a číře až ku podivu.“

Potom vstoupil v akademii duchovních šlechticů, navštěvuje přednášky práva kano-nického i občanského. Jistý znamenitý muž, jsa v té akademii jeho soudruhem, ujišťuje tolikéž, že se Pecci nade všechny jiné vyznamenal jak věhlasem tak i vzornou počestností svou. Pecci a vojvoda Sixtus Riario Sforza, potomní kardinal-arcbiskup Neapolský, kterýž v r. 1877 v pověsti svatosti v Neapoli zemřel, byli dva stkvělé vzory veškerého studentstva.

Tím časem byl Pecci miláčkem kardí-nala Antonína Saly, ant mu v jeho studiích byl i moudrým rádcem i laskavým vůdcem. Netrvalo dlouho a došel Pecci důstojnosti doktora v právích a byl od papeže Řehoře XVI. ustanoven domácím prelátem a zpravodajem podpisův (Signatury), 16. března 1837. Kardinal a kníže Karel Odescalchi, znamenitý svou pokorou, kterouž sřekna se kardínalské důstojnosti, v ústav sv. Ignace Loyolského vstoupil, vysvětil Vincence Pecci 23. prosince 1837. na kněze v kapli kardinála generalního vikáře. Na to poslal sv. otec mladého preláta do okresů Benevento, Spoleto a Perusia, aby tam co apoštolský delegat vládl.

Ve všech těchto úřadech prokázal se i přísně spravedlivým i laskavě mírným. Veleznámo i veleznamenito jest, co dovedl v okresu Beneventském, že totiž celou krajinu vyčistil loupežnictva, které tam před ním zhoubně a hanebně rádílo. Tak též se mu povedlo v Perusii, že (neslýcháno!) všechna vězení za jeho vlády prázdná byla. 25. září r. 1841 dostalo se mu té radostné pocty, že v Perusii s velikými slavnostmi uvítal velikého papeže Řehoře XVI., ant právě cestoval po svých zemích, by potřeby svého lidu očité spatřil. Seznav papež způsobilo a zásluhy svého delegata, jmenoval jej 27. ledna 1843 arcibiskupem Damietským i. p. i. a poslal jej nuntiem do Bruselu k Leopoldovi I. králi

*) Kdož by si tu nevzpomněl svatých Řehoře Naz. a Basilia Velikého, ani v Athenách studujícíce neznali jiné cesty, leč do školy a do chrámu! nepomněl s žalem, jakými cestami se bere mládež naše, ale bohu žel! kam?

Belgickému. Byl tedy na biskupství vysvěcen 19. února řečeného roku od kardinala Ludvíka Lambruschini v chrámě sv. Vavřince „in Panisperna;“ bylot mu tehdež 33 let. Do Bruselu dorazil 6. dubna téhož roku. Sotva jej král byl seznal, naklonil se mu upřímně a velmi si ho vážil. Katolické časopisectvo Belgické zaznamenalo o něm drahé chvalitebných zvláštností, skutků a výroků, ježto se na něm po tři léta, co nuntiem v Belgii byl, pozorovaly, že jména o horlivosti jeho pro vychování mládeže, o zálibě jeho v krásném umění, o jeho šlechetné štedrosti, s kterouž mnohé slavné tamní ústavy křesťanské lásky podporoval, tak si jich váže, že je pak i ve svém biskupství uváděl, potom o jeho šlechetné dvornosti, kterouž si lidi všelikého stavu získati uměl. Navštívil všechna větší města Belgická zdrže se v každém několik dní, aby stav a spůsob každého seznal. 2. června 1844 vedl v Bruselu slavný průvod na stoletou památku uctění blah. Panny Marie chrámu farního „de la Chapelle“ řečeného, za velikého účastenství lidu i domácího i přespolního. Po ty tři léta svého pobytu v Belgii zamiloval si tu zemi i ten lid pro jeho věrnost k církvi tak vroucně, že později v Perusii každého Belgičana, který se mu představil, ve svém biskupském paláci pohostil. Tak též v době školních prázdnin si zval chovance belgické koleje, a je u sebe častoval; sám pak, kdykoliv mu bylo do Říma za povinností svou se dostavit, v jejich koleji bytoval.

Když pak Řehoř XVI. kardinala Pecci do Italie povolal, chtěl mu biskupství Perusické dáti, počil ho král Leopold 1. května 1846 řádem sv. Leopolda, na osvědčení své, jak v dekretu se vyjádřil, zvláštní přízně a vážností, kterou k tomuto výtečnému přelátu chová.

(Dokončení.)

DO P I S Y.

V Praze d. 20. dubna 1878.

(Exercicie alumnů v arcib. semináři.)

Sv. František Sal. doporučuje co nejvřeleji sv. exercicie všem i zbožným křesťanům, připodobňuje tato duch. cvičení hodinám, které, ač každodenně se natahují a řídí, přece po delší čase nutno úplně rozebrati a prohlédnouti, aby chod jich byl tím jistější a správnější. Podobně i nám alumnům, ač každého dne podává se nebeský pokrm pro duše, přece že po delší době od života vnějšího úplně se odloučiti a jen Bohu samému sloužiti na nejvýše žádoucí a velepotřebné jest, nikdo, tuším, popírati nebude. Proto

jako v předešlých rocích i letos v poslední dny před sv. týhodnem velikonočním připraveny duším našim body, sv. exercicie, které i letos započaty tím, že odebral se Pán v tichou domácí svatyni naší, by nás svou přítomností blažil, nám síly dodával a k našemu mravnímu zdokonalení napomahal; my pak sledovali Jej a naslouchali pilně slovům Jeho, která mluvil k nám ústy věrných služebníků svých. V nejobtížnější práci (meditace) při těchto duch. cvičeních laskavě a s myslí obětovnou uvázati se ráčil vys. důst. p. Dr. Tersch, kanovník metrop. kapitoly u sv. Víta. S úctou naslouchali jsme slovům těm otcovským, jež mnohý z nás co poslední drahý odkaz s sebou vezme na dalekou pouť života. Obsah mistrně v jeden celek spojených rozjímání hned v předmluvě naznačen slovy: „Quod ignorantes colitis, hoc anuntio vobis“. Skut. Ap. 17. 23. — Nikdo, byt sebe ostrovtipnější byl, nemohl a nemůže nikdy tajemství nejsvět. Trojice úplně prozkoumati, proto však předce, ač rozum lidský obsáhnouti je nemůže, nesmí nikdy tento základ naší sv. víry býti popírán (jako racionalisté činí), vždyť Bůh sám se zjevil, zjevil se i Syn jeho, který nás o pravdě té poučil, zjevil se Duch sv. Důmyslně pak rozděliv vld. p. exercitator látku tuto rozsáhlou v těchto 3 dnech na 3 díly dle: via purgativa, illuminativa, a unitiva, pojednával v každé z nich o jedné Božské osobě. Tak při prvním oddělení (via purgativa) poukázáno zvlášť na jsoucnost Boha, Jeho vlastnosti („Ego sum, qui sum“ t. j. nejdokonalější, nejvyšší bytost); víra v Boha budí v nás i naději, kterou posilnil a utvrdil v nás Kristus (via illuminativa), jenž objektivně vykoupil veškeré člověčenstvo, o subjektivní vykoupění musí jednotlivec sám se starati, snahu pak jeho posilní a k cíli žádoucímu, k Bohu přivede milost Ducha sv. láskou. Toť ovšem jen nejstručnější náčrtek duchaplně pojatých a mistrně provedených řečí vld. p. exercitatora. — Růženec ku počtě Rodičky Boží uvíjeti nám pomáhal sám p. ředitel Frant. Srdínko, který dle trojího druhu růžence mile dotýkal se strun srdcí našich. Jako přirozený věnec, v němž vedle půvabných růží i jiná spanilá kvítka se nalezají, lahodí zrākům našim tělesným, tak i v růženec ctivosti ze života citelů Marianských připojené, lahodí a příjemné jímají duši, což způsobem vhodným vykonáno. Důstojně k předešlým řadí se d. p. F. Kalous, arcib. ceremonár svými konsideracemi, v nichž živě poukázav na účinky milosti Boží prostředky ku cestě dokona-

losti vedoucí (jako: pevný úmysl, upomínka na cíl, zachovávání domácího řádu, modlitba a j.) jasně podal. Konsiderace tyto byly tím milejší a s tím vřelejší láskou přijímány, ježto se děly v naší milé mateřštině. Německé měl vždy touž dobou v jiné místnosti dp. vicedir. *Zenefels*. Díky srdečnými zavázání jsouc všem, kteří nám hody tyto laskavě uchystali, voláme z útrob srdcí svých: Zaplať Pán Bůh! Zakončením těchto duch. cvičení bylo udílení tonsury v pondělí po neděli květné a čtyř nižších svěcení v následující pak úterý.

P.

Ze Žiželic dne 16. dubna 1878.

(Obnovení sv. missie.)

Milou a utěšenou upomínkou budou jednomu každému z naší farnosti dnové od 7. až do 14. dubna roku tohoto, kdy konána byla renovace sv. missie od velebných kněží Redemptoristů P. Tomáška, P. Koska a P. Němce od sv. Kajetána v Praze. Jestli lonského roku při sv. missii účastenství věřících bylo veliké, tím větší bylo při renovaci, čímž nejskvělejší důkaz dán, že ti velební páni srdce téměř všech si naklonili; hlavně pak až do noci obstoupené zpovědnice svědčily o zdařilém výsledku jich namahavé práce. — Byly to pravé hody velikonoční pro lid věřící, které s největší ochotou vůbec vážený pan farář Josef Kordík, svěřeným sobě ovečkám připravil. — I letos svěcen missionářský kříž, a sice při filiálním chrámu Páně v Rasochách, půldruhé hodiny od Žiželic vzdáleném, kdež po svěcení kříže důstojný pán P. Tomášek pod širým nebem z celého vřkolu schromážděnému zástupu kázal. — Obral sobě za předmět „není víra jako víra“, z té hlavně příčiny, protože v těch vzdálených osadách (až dvě hodiny mají do farního chrámu Páně) katolíci s protestanty pohromadě žijou. Ó jak žádoucné bylo by zříditi tam uprostřed těch opuštěných faru! Při ukončení renovace, při průvodu s nejsvětější Svátostí oltární byl nával věřících tak veliký, že sotva třetina jich do chrámu Páně vejíti mohla; když pak loučiti se počal důst. P. Tomášek, tuť pláč usedavý přerušoval jeho řeč. — Ó zaplať Pán Bůh důstojnému panu faráři i obětavým velebným pánům missionářům!

P.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel včera u večer do Vídně, odkudž se d. 30. t. m. do Prahy navrátil.

— Pobožnost 40hodinná bude se ko-

nati do 28. dubna u nejsv. Trojice v Podskalí, d. 29. a 30. t. m., 1. a 2. května u sv. Jakuba, od 3—6. května u sv. Víta na hradě.

— V úterý d. 30. dubna započne u sv. Klementa v 7 h. u večer letošní „májová pobožnost“.

— Z Litoměřic. Svěcení olejů v zelený čtvrtek vykonal zde J. M. nejdůst. světitel biskup Pražský dr. K. F. Prucha.

— Z Budějovic. Osady, na nichžto se letos konati bude biskupská generální visitace spolu s udělováním svátosti sv. birmování, jsou: Ve Velešíně se Sv. Janem a s Římovem dne 19. května. V Krumlově dne 20. a 21. května. V Kájově se Slavkovem (Lagau) dne 22. května. V Chvalšinech s Vitěšovicemi (Kriebaum) a s Boleticemi dne 23. a 24. května. V Brloze dne 25. května. V Křemži dne 26. května. V Černici se Zlatou Korunou dne 27. května. V Kamenném Újezdě s Boršovem dne 28. května.

Z Říma. Dne 7. dubna zemřel v Římě kardinál kněz *Josef Bernardi*, který v rozličných službách a úřadech církevních sešedivěl, jsa neunavným pracovníkem a hajitelem zájmů církve katolické. Byl jen o několik měsíců mladší než sv. Otec, neb se narodil téhož roku jako Lev XIII. totiž (28. září) 1810, kardinálem byl jmenován roku 1868. — Generál Jesuitů P. *Becks* jest v nebezpečení života, stav jeho jest velmi povážlivý a není prý naděje, že by se uzdravil. Nešťastnou náhodou smrtelně se poranil, když povoz, ve kterém se nalezal, kolem rohu jedné římské ulice otáčel. Síly jej opouštějí, jestiž stařec, který v 83. roce věku svého nalezá. — Dne 28. března měl sv. Otec první *allokuci* v konsistorním sále, ve které oznámil, že chce kráčet v šlépějích svého velkého předchůdce Pia, že doufá v pomoc s hůry, seč síly jeho budou, že chce chrániti a brániti práva církevní v katolickém světě. Při té příležitosti složil arcikněz basiliky Vatikánské kardinál jahen Eduard *Borromeo* diakonii sv. Víta a Modesta, přestoupiv do řady kardinálů kněží, dostalo se mu titulu sv. Praxedy. Sv. Otec praekonsoval několik arcibiskupů a biskupů, obsadiv veškeré Piem IX. zřízené stolce ve Škotsku, které tím obdrželo hierarchii katolickou, ana před dvěma sty lety násilím v království škotském byla zrušena. Z Rakouska praekonsován apošt. polní vikář dr. *Gruscha*, jemuž se dostalo titulu biskupa Carrhenského i. p. inf., titul ten dříve ná-

ležel arcibiskupu Vídeňskému kard. Kutschkerovi, když ještě světícím biskupem byl hlavního města Rakouského.

Literární oznamovatel.

— „*Život sv. Martina Turonského*, starověká úcta jeho v Církvi sv. vůbec, a ve vlastech českoslovanských zvlášť.“ Dle pramenů hodnověrných sestavil Dr. Martin Říha, profesor v bohosloví na bohosloveckém ústavě v Budějovicích, biskupský censor knih. V Č. Budějovicích 1878. Nákladem spisovatele. Str. 175. Cena 60 kr. a s pošt. zásylkou 65 kr. Spis tento obsahuje netoliko důkladné vypsání života, smrti a oslavení sv. Martina, nýbrž i dějiny úcty jeho vůbec a ve vlastech našich zvlášť, kdež sv. Vojtěch úcty jeho šířil, jakož ji i do Uher a do Polska přinesl. Zajímavé jsou odstavce: Nejstarší kaple sv. Martina při stoličném chrámu sv. Víta v Praze, nejstarší oltáře sv. Martina v oratoriu kláštera Sázavského a v kolegiálním chrámu Staroboleslavském, chrámy, svátek a ostatky sv. Martina v Čechách.

— „*Světlozor*“ přináší vyobrazení v čís. 14.: Alexandr Wielopolski. Andělský hrad v Římě. Bulharští uprchlíci. Před odjezdem do města. Gotický svícen v kostele sv. Štěpána v Praze. — V čísle 15.: Generál Konstantin Vissarionovič Komarov. Hrad Zvíkov. Generál Nikolaj Stolětov. Nádvoří hradu Zvíkova. Podpisování míru rusko-tureckého v San Stefanu. Po výbuchu parního stroje v Gütlingově továrně na Poříčí. — V čís. 16.: Generaladjutant Alexandr Dondukov- Korsakov. Výstup z Jerábkovy dramatu „Syn člověka“. Pozůstatky románského chrámu u sv. Víta na hradě pražském. Světová výstava v Paříži: Pohled na výstavní budovy a nejbližší okolí. Slavnostní průvod papežův v Římě.

— „*Stručný všeobecný slovník věcný* (Malý slovník naučný.)“ Dílu IV. sešit 8. (celkem seš. 44.) obsahuje slova: Kybele — Lepsius. U Kobra, 36 kr.

— „*Ročník nového věku*.“ Svazek XX.: „*Veškeré nauky lesnické*“ ve prospěch našeho lesnictví sepsal Karel Schindler. Druhé, opravené a rozmnožené vydání. (Spis akcesitem lesnického českého spolku počtený.) III. O vzdělávání lesů. S 68 vyobrazeními. Str. 120. Cena 60 kr. Nákladem kněhkupectví: I. L. Kober v Praze. — Tamtéž: „*Františka Pravdy sebrané povídky pro lid*.“ Dílu III. sešit 7. (24.) Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

P. Arnošt Jos. *Gebhard*, jubil. kněz ř. Fran-

tišk. v Chebu, arcib. notář, dne 13. dubna (nar. v Doupově 21. listop. 1801, vysv. 6. pros. 1827.)

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Siegl*, farář v Nečtinách, jmenován I., a

p. Jan *Sedivec*, far. v Plasích, II. tajemníkem k. arcib. vikar, úřadu Kralovického.

Ustanovení jsou:

p. Konstantin *Winter*, kapl. v Sedlci, za faráře ve Velichově, odkudž administ.

p. Josef *Stelovský* za kapl. v Sedlci (Zettlitz).

Uprázdňené místo:

Budyně, děkanství patron. p. Teresie hrab. z Herbersteinu, od 16. dubna.

V biskupství Budějovickém.

Uprázdňené místo:

Eisenstrass, fara patron. nábož. fondu, opětně do 10. května,

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

p. Josef *Farník*, osobní děkan a Jelenský far. na odpoč. v Náchodě, dne 28. března (nar. 14. srp. 1789, vysv. 12. srp. 1811);

p. Jan *Cisár*, osobní děkan, bisk. notář, c. k. polní kaplan na odpoč. v Štýrském Hradci, dne 25. března (nar. v Třeběchovicích 14. srp. 1796, vysv. 4. list. 1819);

p. Josef *Barták*, kněz arcidiec. Pražské na odp. co vychovatel hrab. v Cholticích, spisovatel dne 20. dubna v Meránu (nar. v Kališti 9. břez. 1842, vysv. 31. čvce 1867).

Vyznamenání jsou:

p. Ignác *Schwarz*, kn. arc. rada a farář u sv. Josefa ve Vídni, titulem bisk. notáře;

p. Vratislav Fr. *Rašín*, převor Milosrdných bratří v Kuksu, též titulem bisk. notáře;

p. Josef *Tupec*, b. vikář a farář v České Třebové, titulem děkana.

Ustanovení jsou:

p. Jan *Vrabec*, farář Újezdský, za faráře v Sobčicích;

p. Ant. *Trávníček*, kaplan Teplický, za far. v Krásné Hoře;

p. Josef *Dejl*, admin., za faráře v Dobřanech;

p. Aug. *Dostálek*, admin., za faráře v Libštátě;

p. Frant. *Kovářík*, admin. Sobčický, za admin. do Kostelní Lhoty;

p. Frant. *Chejnovský*, kapl. Cuslavský, za adm. do Újezda u Chocně;

p. Alois *Chaloupka*, Krasnohorský admin., za kaplana v Teplici (O. Weckelsdorf).

 Příští číslo bude se vydávati dne 4. května.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přisl. XIV. 25.)

Neděle III. po Velikonoci.

Předešlou neděli jsme rozjímali, kterak příroda jarní obrazem života vezdejšího jest a nám ukazuje, jak zde radost a bolest, slasti a strasti, naděje a klam stále se střídají. Toto stálé střídání se uvádí nám i dnešní sv. evangelium na mysl, připomínajíc nám zároveň radosti věčné, nehynoucí. A to nás vede opět k rozjímání tomu, s nímž jsme se již po dvě neděle zabývali a z něhož nám právě stránka nejdůležitější zbývá, stránka ta, která nás učí, jaká pravidla pro život z přírody jarní čerpati máme. Nebo co by nám prospělo, že příroda nás učí věřit, věřit v Boha a věčně pravdivá slova jeho, zůstala-li by víra naše mrtvou? Co by nám prospělo čísti v knize přírody, které naděje nikdy neklamou, kdybychom se sami nepřičinili, by naděje ty se splnily? slovem, co prospívá víra a naděje bez lásky? „Nyní pak zůstávají, praví sv. apoštol Pavel (1. Kor. 13, 13.) „víra, naděje a láska, tyto tři; ale větší z nich jest láska.“ A by tato v srdci našem se roznítala, pozorujme ještě *jedenkráté přírodu jarní a vizme, jaká pravidla pro život a mravy naše ona nám odporučuje; neboť praví Spasitel náš, „kdo mne miluje, slova má zachováva.“*

Jaké mravné naučení dává nám tedy příroda jarní? Volá přede vším na nás: Buď čilý, pilný, pracovitý, snaživý! S pilností a pracovitostí potkáváme se všude v přírodě jarní, jak u rostlin a zvířat, tak i u lidí. Čilou jest i ta nejmenší travička; jak se zelená, jak zdvihá hlavičku svou ze země a ohlíží se na všechny strany, jak natahuje a tuží útlé tělo své, aby co možná nejrychleji povyrostla! Čilá jest každá květina; jak rozvíjí kalíšek svůj a krásí se korunkou pe-

strou, by potěšila oko naše! Čilé jsou všechny stromy; jak pučí a zdobí se květem sterým a slibují budoucí ovoce! Čilá jsou zvířátka všechna od nejmenšího až do největšího; bedlivý mravenc nastoupil zase putování své a pilná včelička lítá bez přestání od jednoho kvítku k druhému, by nashromáždila medu v oulu svém; a což ptactvo? Sotva se ukazují první červánky na obloze nebeské, již opouští úkryt svůj a chválí Stvořitele svého a pracují a sbírají po celý den pro dítky své, až zase zakreje noc všechno temným pláštěm svým a ukolébá v spánek občerstvující. I lidé jsou čilí; v městech i na venku, na poli a v zahradách, v štěpnících a vinicích viděti množství pracujících, vždyť jest to doba setby, doba přípravy, doba sázení a ta vyžaduje pilnost a práci. Jest to doba, o níž básník praví: „Kamkoli po poli oko točím . . . život vidím na roli.“

A nyní se táží vás, př. m., můžete se na to na všecko dívat, aniž byste byli k pilnosti povzbuzeni? Či se necháte zahanbiti květinou polní, mravencem nepatrným, včeličkou malinkou, ptáčkem švitořivým? Nena- padá vám, že nejen rolníkovi, nýbrž i študujícímu, zvláště budoucímu učiteli přísluší pracovat i se namáhati, a to tím více, poně- vadž i pro něj nyní jest doba, kde síti, připravovati, sázeti má? Ano kamkoli nyní pohlédneme, všechno volá na nás: „Buď pilný, pracuj vytrvale!“ A byť i nyní jen poupata, listy a květy se ukazovaly, jsouť ony předce jistou zárukou a nezbytnou podmínkou budoucího ovoce.

Jiné poučení, jež příroda jarní nám dává, jest: „Zachovej srdce čisté!“ Kdybych se tázal, co myslíte, čím že příroda jarní nás napomíná, bychom čistého srdce byli, měl by snad na otázku tu každý jinou odpověď,

Jeden by snad poukázal na to, jak všechno v plném jest květu a nás takto k pořekadlu odkazuje: „Mládež co nejvíce zdobiti může, ctnosti jsou a nevinnosti růže.“ Jiný by poukázal snad na barvu, kterou se zvláště květ stromů ovocných honosí, na barvu bílou a viděl by v ní vybidnutí k nevinnosti. Jiný zase by snad poukázal na první jaro, které slavili naši první rodiče v ráji, nebo tam byla pravá nevinnost, a proto pociťuje také každý, jenž zachovává srdce čisté a nevinné, slasti rajske, blaženost nebeskou.

Než o tom všem, ač krásné a pravdivé jest, pomlčím, a toliko k tomu poukážu, že jen srdce čisté a nevinné přístupno jest radostem, jež jaro nám přináší. Čím to asi, př. m., že pozorování přírody jarní rozličné lidi rozličně dojímá? Tento jest u vytržení, onen zůstává chladným a lhostejným. Vina toho není v přírodě, vždyť ona vždy stejně kvete, stejně se zelená a krásí, ať oko naše na ní s radostí nebo s lhostejností dlí. Vina musí býti v člověku, v srdci jeho. Slepý nevidí, co kolem něho jest; a na čem oko jiných s potěšením tkví, zůstává jemu neznámým, vždyť mu schází oko a s ním schopnost k vidění. A tak jest to i ve smyslu duchovním. Pachtění se po věcech světských, pýcha, nečistota, slovem hřích oslepuje naše oko vnitřní, že nevidíme dílo a slávu Boží v přírodě jarní a proto také pro služebníka světa tohoto, pro pyšného a nečistého, pro hříšníka nezelená se luh a háj, nedýchají vůně květnice, růže se pro něho nepýří — slovem jaro se nekrásí. „Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou (Mat. 5, 8).“ to platí i o chrámu Ducha Sv. v přírodě jarní.

Doufám, že vnitřní oko vaše dosud není zakaleno žádnou vášní, že duch váš dosud není znečištěn, ale schopen krás přírodních, že s rozkoší poblíží oko vaše na krásnou přírodu a ucho vaše naslouchá v ní hlasu Božímu. Kéž by tomu vždy tak bylo! Vždyť právě děti nalézají na jaře nejvíce radosti a proto platí i zde slovo Páně: „Nebudete-li jako maličká pachelata, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 18, 3.) Významně nazvala i zbožná mysl měsíc květen, hlavní to měsíc jarní, měsícem Marie Panny, vždyť Maria jest královna panen, panna nejčistotnější a příroda májová volá na nás: zachovej srdce čisté a nevinné!

Konečně napomíná nás příroda jarní: Polepši, zdokonaluj, posvětiž se! Ovšem člověk sám ze sebe nemůže ničeho. „Milostí Boží jsem, co jsem,“ (1. Kor. 15, 10.) praví písmo svaté, a na jiném místě: „Bůh působí

v nás (Fil. 2, 13.);“ avšak my musíme také, pokud síly naše stačí, spolu se přičiniti, a pak zajisté i Duch svatý milostí svou nám ku pomoci přispěje, vždyť „Otec nebeský dá ducha dobrého těm, kteří ho prosí (Luk. 11, 13.),“ „a pak všechno působí jeden a týž Duch. (1. Kor. 12, 11.)“ Chceme-li však působení Ducha svatého jako v obraze patřiti, podívejme se jen na přírodu jarní, ona jest obrazem působení toho. Jako vlažný větérek májový, jenž zimu zahání a všechno k novému budí životu; jako teplý občerstvující deštíček všechno svažuje a svěží zelení pokrývá, jen tvrdé skály pusté a holé nechává: podobně působí Duch svatý v srdci lidském. Všechny chce povzbuditi a chrámem svým učiniti, na všechny volá a všechny zve k sobě hlasem vnitřním i napomínáním zevnějším, štěstím i neštěstím, radostí i žalostí, útěchou i zármutkem, i slova má ve chvíli této jsou ozvěnou hlasu jeho, byste otevřeli jemu srdce své a dbali na napomínání jeho, by mohl zavítati k vám a rozbiti u vás stánek svůj. Smím se kojiti nadějí, že nepadla na skálu slova tato?

Vždyť rozechvěje se srdce naše bolestí, spatříme-li na jaře v středu stromů kvetoucích strom suchý bez listů a bez květů. I na něm zkoušelo jaro moc svou, ale nenašlo žádného zárodka životního, kterýž by bylo mohlo vzkřísiti. Avšak vám se vštěpuje v srdce zárodek života duchovního, života nábožného; ó proste Ducha svatého, a přičiňte se, seč síly vaše jsou, by život ten ve vás se probudil, se sžil a hojného nesl jedenkrát ovoce.

O poslušném Isákovi, synu Abrahamovu čteme, že jsa mlád vyšel na pole k modlení a pobožnému rozjímání. V krásné přírodě jarní můžeme mnoho pozorovati, mnoho rozjímati. Zde nalézáme psáno, jak mocný a dobrotivý, jak věrný a pravdivý Otec náš nebeský jest; zde kvete mnoho nadějí, které však bohužel často klamou, avšak i takových, které nikdy neklamou; zde nalézáme mnohé spasitelné poučení a vážné napomenutí, zde se nám nejvíce doporučuje pilnost, čistota srdce, posvěcení naše; — ano zde se víra naše rozmnožuje, naděje sílí, láska rozněcuje, z nichžto láska větší jest, nebo ona jest vyplnění zákona Božího. Amen.

R. Vychodil.

Pod večer.

Když se večer sklání
po oboru země,

na oblohu stoupá
luna milojemně.

Klekání tu slyšet
jakby žalem pělo,
a dni umíráčkem
odzvoniť chtělo.

Klid se hostí všude,
vše již tiše dřímá;
černá noc již křídla
zvolna rozestírá.

A tu se má duše
vznese k rozjímání,
pozorovat nebe
v tichém zadumání.

Tam, kde hvězdy planou
leskem nehynoucím,
mří duch můj blahý
vzletem přímo vroucím :

Cherubů kde sbory
pějí, plesajíce,
všemocnému Pánu
slávu vzdávajíce.

Ach! ty světe marný,
jak svou krásu ceníš! —
jediný ten pohled
ničím nezaměňš.

Fr. H—r.

Životopisná data o papeži

Lvu XIII.

(Dokončení.)

Na biskupský stolec v *Perusii* (Perugia) určen byl Jáchim Pecci v papežském konsistoriu 19. ledna r. 1846; slavné nastolení v tomto městě konal 26. července t. r. zvoliv si ten den na památku své milé matky, Anny Prosperi-Pecci. Biskupství Perusijské zastával úplných 32 let až do svého zvolení na stolec svatého Petra. Na důstojnost kardinalskou povýšen jest od papeže Pia IX. 19. prosince 1853 pod titulem sv. Chrysogona. Toto konsistorium jest ještě znamenité allokucí sv. otce „In apostolicae sedis fastigio“, v které před slavným sborem kardinalským se vyjádřil, jakou byl trpělivost cisalpinské vládě (Sardinské) osvědčil, a jak se mu tato za ni odměnila tím, že práva svaté církve nohama šlapala.

Na prosto nemožno jest, na několikulu listech zevrubně vypsatí a vyličiti veškerou

činnost kardinála a biskupa Perusijského po celých 32 let jeho biskupské správy, horlivost jeho o blaho svěřených jemu duší, snažnou péči o řádné vyučení a vzdělání svého kněžstva, o povznešení jeho zbožnosti a udržení zdravé kázně. I jest se nám omeziti výětem řadným jeho pastýřských výkonů, jež děkujeme suffraganu Perusijskému Laurenzi, biskupu Amatskému. Podáme je v pořadí let, ponechávajíce ctěným čtenářům, aby si sami utvořili jednak úsudek o vznešené a všestranné apoštolské působnosti někdejšího biskupa perusijského, jinak z toho patřili, čeho se od nynějšího sv. otce Lva XIII. u vládě veškeré církve nadíti lze.

Hned r. 1848. nově si zřídil biskupský seminář. R. 1849 účastnil se v Spoletě sboru biskupů Umbrijských, v němž se radili o vládě svých diecesí, při čemž jemu uloženo bylo, aby usnešení jich redigoval. R. 1850 vydal pastýřský list, v němž pojednává o nezdrželivosti; stal visitátorem společnosti duchovních sv. Filipa de Montefalco, účastnil se šťastného nalezení těla sv. Kláry v Assisi a vydal naučení, jak se svátky světiti mají. R. 1851 zřídil družstvo na ochranu posvátných míst, určil, jak se sluší zachovati kněžím jeho biskupství k příchozím duchovním, vyvedl opravu biskupského chrámu, sám jsa předsedou podniku toho. R. 1852 zřídil správu půjčovny ve svém stoličném městě.

R. 1853 jmenován byv kardinálem, vydal vrchnopastýřské napomenutí proti klení; u příležitosti biskupské visitace vydal řeč o hlavitých vadách nynější společnosti.

R. 1854 měl vrchnopastýřský prohled všech bratrstev, přispěl velmi obyvatelstvu za panující drahoty a nouze, určen byl visitátorem koleje Piovy a vydal pastýřský list o milostivém létě.

R. 1855 provedl znovuzřízení sirotčince pro pacholíky, kterýž milosrdným bratřím belgickým odevzdal; založil útočištní ústav pro opuštěné dívky, i ten odevzdav belgickým sestrám božské prozřetelnosti; vykonal slavné korunování milostivého obrazu Rodičky Boží v stoličném chrámu biskupském.

R. 1856 jsa kanclířem vysokých škol určil pravidla, pod nimiž se žáci přijímají; otevřel a zasvětil znova vystavěný špitál Doninský pro choré ženy; vydal biskupský katechismus s zvláštním návodem pro faráře, jak křesťanská cvičení konati mají.

R. 1857 otevřel ústav svaté Anny v domě vystavěném jeho vlastním přičiněním, svěřil vyučování v něm sestrám Srdce Páně; vydal zákaz proti zneužívání magnetismu; obdržel od sv. o. Pia IX. stkvotný kalich

pro svůj stoličný chrám. Svatého otce uvítal ve svém sídelním městě a provodil ho dále Etruskem do Říma; vydal pastýřský list se zvláštním spisem, obsahujícím praktická návěští duchovním.

R. 1858 zavedl tak zvané „zahrádky sv. Filipa Nerského“, v nichž by maličci ve sváteční dny v katechismu vyučováni byli.

R. 1859 založil vědeckou akademii sv. Tomáše Akvinského k pěstování bohovědy methodou scholastickou.

R. 1860 vydal pastýřský list, zastává ve něm světské panství papežovo; taktéž protestoval proti zrušení duchovních kongregací a přidružil se odporu biskupův Umbrijských proti úkazům generalního komisaře vlády subalpské (Sardinské.)

R. 1861 vydal ukaz, jímž obřady při zvláštních pobožnostech v řád uvádí; napsal dva protesty k Viktoru Emanuelovi proti civilnímu manželství a proti vypuzení mniichů Kamaldulských na hoře Koroně; vydal spolu s biskupy Umbrijskými památní listinu proti civilnímu manželství a nařizuje zvláštním okružníkem svému duchovenstvu, jak se v tom ohledu zachovati má. Týmž rokem suspendoval tři duchovní, protože byli adresu *proti* světské vládě papežově čelící podepsali; proto na soud od nich pohnán jest, ale právo obdržel.

R. 1863 varuje pastýřským listem obyvatelstvo Perusie protestantských škol. Spolu s druhými biskupy Umbrie slavně protestuje proti „královskému Exsequatur“, a vyhláše pastýřský list proti bezbožecké knize Renanově.

R. 1864 uvádí v řád zvláštním úkazem t. z. „mešní stipendia“, a poučuje v jiném pastýřském listu o zavládlých bludech ve víře a křesťanském životě.

R. 1866 dává návěští svým duchovním, jak se za bouří politických zachovati mají, háje pastýřským listem práva svaté katolické církve.

R. 1868 poučuje v jiném listu pastýřském o křesťanském boji.

R. 1869 oznamuje odpustky milostivého léta, poučuje své věřící o sněmu vatikánském; založil zvláštní fond k vyproštění bohoslovců od služby vojenské. Tím rokem slavil též dvacátý pátý rok svého biskupování.

R. 1871 s druhými biskupy Umbrijskými poslal zvláštní adresu svatému otci, vyjevuje svou soustrast nad násilným uchácením svatého města; činil a vydal tiskem řeč o právech biskupa římského a vysvětlil ve svém stoličném chrámě biskupy Orvietského a Ptolomaisského.

R. 1872 zasvětil slavně město i biskupství Perusijské nejsvětějšímu Srdci Páně, poučiv dříve o tom své věřící zvláštním pastýřským listem; vydal řád učební pro svůj biskupský seminář; horlí v jiném pastýřském listu proti zneuctování svátků a proti klení; určuje, v které hodiny se v městě Perusii mše svaté ve sváteční dny sloužiti, kdy a jak křesťanská cvičení konati mají.

R. 1873 líčí ve zvláštním pastýřském listě, jaké to nebezpečí jest vypadnouti z pravé víry; zasvěcuje město i biskupství své materi Boží bez poskvrny počaté; založil spolek sv. Jáchima ku podpoře potřebných kněží; nařídil konati slavně první svaté přijímání maličkých.

R. 1874 vydal pastýřský list postní o neznabožském směru našeho věku, a určil po prvé misionářské kazatele pro celé biskupství.

R. 1875 vydal své hymny ku počtu hlavního patrona biskupství Perusijského sv. Herkulana, pak i zvláštní pastýřský list; pečuje o rozšíření třetího řádu sv. Františka Serafského, sám převezma protektorat nad ním v Assisi.

R. 1876 přikázal farářům svého biskupství, aby vykládali učení katechismu lidu dospělému a vydal pastýřský list o katolické církvi v století devatenáctém.

R. 1877 vydal pastýřský list „o církvi a vzdělanosti;“ byv od sv. otce ustanoven komořím svaté římské církve, vysvětlil svého náměstka na biskupství v chrámu svatého Chrysogona v Římě.

R. 1878 dal kapli sv. Onufria ve svém stoličném chrámě v Perusii na svůj náklad opravit a vymalovat; deset dní před svým povýšením vydal druhý díl svého listu pastýřského „o církvi a vzdělanosti.“

Jsa biskupem Perusijským několikrát své biskupství procestoval a byl právě po sedmé na své visitační cestě, když ho zvěčnělý sv. o. komorníkem sv. církve jmenoval, 21. září 1877. Za své biskupské vlády vystavěl 36 chrámů znova od základu, šest jest ještě nedokonaných; mnoho jiných dal opravit, rozšířit, ozdobit; zvláště pak stoličný jeho chrám děkuje mu své okrášení a opatření drahocennými kalichy, rouchy, a p. biskupský seminář téměř sám svou obětovou štedrostí založil a vydržoval, když novými přímo na záhubu církve čelícími zákony skoro o celé své jmění oloupen byl.

Tato stručná udání z života kardinala Pecci dostačí dokázati, jak velehorlivý, jak velesnažný jest muž ten, jehož věčná prozřetelnost určití ráčila, aby byl nástupcem

velikého Pia IX. a v jeho duchu dále veškerou církví svatou vládl.

K tomu ještě přidáme jenom toto, že bylo nynějšímu sv. otci již přestáti trojí revoluci a sice v roku 1848—49 skoro po celý rok trvající; pak r. 1859, která se ukončila, když město Perusia od vojska papežského vzato bylo; a r. 1860, když Piemontčané země papežské osadili. V každé takové bouři bylo mu mnohé nesnáze a nátisky trpěti a ve všem všudy osvědčil a prokázal svou statnou odhodlanost i opatrnou laskavost, tak že i úhlavní nepřátelé církve vůbec a kněžstva zvláště donutil vážnost a úctu míti před biskupskou jeho důstojností.

Bůh všemohoucí, an kardinála Pecci k důstojnosti papežské předurčil, zřídil to tak, že své milé stádce nepotřeboval opustiti až několik měsíců před svým povýšením, jsa jak svrchu povědino do Říma jako komoří sv. církve povolán. Tímto důležitým úřadem měl i tu povinnost zaříditi konklave k volbě nového nástupce Pia IX. Svatý sbor kardinálův jej na důstojnost tu povýšil, uznáv v něm muže k tomu veleschopného a onomu předchůdci svému v mnohém podobného. Jest totiž jako Pius IX. rodem Ital, rodilý ze států papežských, pak nabyt výtečných zkušeností v úřadě diplomatickém i správním, jež osvědčil svou 32letou vládou biskupskou, jest zběhlý v umění netoliko bohoslovním, nýbrž i právnickém a mudreckém, slyne konečně i výbornými schopnostmi ducha i šlechtnými ctnostmi života, vroucí pobožností, láskou k bližním, nadšeností pro blaho veškeré církve. Tak byl 20. února 1878 po 36hodinné volbě v třetím skrutiniu papežem volen, a jest nyní náměstkem Kristovým na zemi a otcem věřících. Ti pak všickni povznestež rukou svých k Hospodinu a prostež, aby ho zachovali, posilnili a oslaviti ráci! na mnohá léta, a dal mu spatřiti slavné vítězství pravdy a spravedlnosti, ježto sice nějaký čas ještě se zdržeti může, ale dle neomylného slova Páně jistě se stane, anť o své svaté choti církvi ujistil, že „ani brány pekelné neodolají proti ní.“ —

Hrob sv. Jana Nepomuckého.

Již při samé slavnosti svatořečení, která se r. 1729 v Praze konala, pomýšleli mnozí horliví ctitelové sv. Jana na to, aby na místě dosavadního oltáře, kde posvátné tělo mučnickovo odpočívalo, nějaký skvostnější oltář byl postaven, kterýžby i hmotnou cenou svojí podával všem přístím věkům patrný důkaz,

jak veliká byla důvěra a úcta národa českého ku sv. Janu v 18. století.

Za tou příčinou sbíraly a skládaly se dobrovolné dárky; především užilo se na ten účel peněz, které po zapravení útrat kanonisace zbyly a sice v obnosu 8791 zlatý; štědře přispěli členové jasného domu císařského, štědře šlechta i duchovenstvo české, a věřící lid rovněž dárků svých neodpíral; někteří zbožní ctitelé sv. Jana i v odkazech poslední vůle své na ten samý účel značnými dary pamatovali. Když již dosti hmotných prostředků se bylo sešlo, svěreno jest zhotovení díla proslulému zlatníku hlavního města Vídně, Františku Josefu Seitzovi, kterýžto stříbrný hrob i s příslušnými ozdobami dohotovil a do Prahy zaslal.

Stříbrný hrob sv. Jana Nep. byl r. 1736 v kostele sv. Víta postaven a pokládá se právem za nejvzácnější památku tétož velechrámu, jižto podobné tak brzy ve světě se neshledá. Záležíť ze 36 centů stříbra.

Nejdřív každému poutníku padne do oka velká rakev z nejčistšího stříbra zhotovená. V této stříbrné rakvi nalézá se jiná rakev, a sice křišťálová, a v té vloženo jest tělo sv. Jana Nep. Hlava odpočívá na pravé skráni a ozdobena jest drahocennou zlatou korunou čili věncem vavřínovým. Ostatní tělo zahaleno jest rouchem kanovnickým; v ruce drží sv. mučnick zlatou palmu vítězství; na jednom prstu nalézá se zlatý prsten s velkým diamantem. Na prsou světových spočívá zlatý, brilanty ozdobený kříž. Na podhlavniče leží papežská bulla, kterouž Benedikt XIII. Jana Nep. za svatého vyhlásil. Kolem sv. těla jsou rozličné ozdoby, a nichž mnoho zlata, stříbra a drahých kamenů se spatruje. Svrchu potažena jest tato křišťálová rakev červeným aksamitem, a vložena do rakve stříbrné.

Tuto rakev stříbrnou drží dva velikánští andělé, taktéž ze stříbra udělaní. Na víku rakve klečí stříbrná socha sv. Jana; nad hlavou má velkou hvězdu zlatou, okolo ní jest 5 menších hvězd z brilantů. Vedle sochy světcovy viděti vypočtený jazyk neporušený, jež stříbrný anděl drží na desce stříbrné.

Po obou stranách rakve sv. Jana nalézá se oltáře, kteréžto mají stříbrné, bohatě pozlacené tabernákuly čili svatostánky; zde se přechovává nejsv. Svátost, an u toho oltáře po celý rok nábožní věřící ku stolu Páně přistupují. U obou oltářů slouží se mše sv., a sice u předního oltáře každý den slouží se každé půl hodiny mše svatá od 5 hodin z rána až do půl jedné.

Svatý hrob jest obehnán širokým zábradlím mramorovým; na něm se nalézá 6 stříbrných velkých bání s velkými svícemi; na báních jsou rozličná vyobrazení ze života sv. Jana v polovypuklé práci. Mimo to jsou zde čtyry velké sochy ze stříbra, kteréž představují čtyry hlavní ctnosti, jimiž se v životě svém stkvěl sv. Jan a sice: mlčenlivost, pokora, láska, poslušnost. Pozpod jsou bronzové, bohatě pozlacené obrazy v polovypuklé práci, kteréž představují mučení a smrt sv. Jana Nep.

Nad celým hrobem splývá dolů veliký baldachýn ze 700 loket červeného damašku, jehožto konce drží 4 velcí andělé z ryzého stříbra. Tyto 4 anděly dal zhotoviti kapitolní probošt sv. Víteš, František Strachovský rytíř ze Strachovic, a zaplatil za ně z vlastního jmění 18.954 zl. stříbrných. Zhotovitel těchto andělů byl Pražský zlatník Ignác Novák na Malé Straně r. 1771. Baldachýn původní zřízen r. 1771; druhý baldachýn zakoupen r. 1815, ku kterémuž látku věnoval tehdejší velkovévoda Toskánský; třetí, nynější to baldachýn, darován jest od arcibiskupa Chlumčanského k jubilejní slavnosti r. 1829.

Pozpod svatého hrobu, kamž 11 schodů dolů vede, jest vyklenutá a vymalovaná krypta, kde dříve tělo sv. Jana leželo; až do časův Josefa II. se v této kryptě obětovaly mše svaté; císař ten však to zapověděl, a od té doby se v kryptě mše sv. neslouží.

Před hrobem na pilířích jsou dva havíři s věčným světlem, kteréž z panství Dymokurského bylo založeno. Na zábradlí sv. hrobu jsou dvě pokladnice pro chudé a jedna pro ozdobení sv. hrobu, na kteréžto se nachází nápis: „Pro kostel.“

Na zad jest u oltáře obraz řezbářský, na němž vypodobněno, kterak tupitel sv. hrobu a posměvač sv. Jana Nepom. náhlou smrtí byl od Boha potrestán.

Okolo hrobu sv. Jana visí 27 stříbrných lamp a jedna zlatá. Cena stříbrného hrobu i s těmito lampami páčí se na 210.000 zl.

Nebezpečí sv. hrobu v letech 1741, 1744 a 1757.

V polovici 18. století nepřátelé českého království i říše rakouské několikráte o to se pokoušeli, aby krásnou říši tu ztroskotali a pak o lup se mezi sebou rozdělili.

Nejprve spojili se pobádáním Francouzská k účelu tomu Bavorsko, Sasko, Španělsko, Sicílie, Sardinie a Prusko. V srpnu r. 1741 vtrhlo vojsko bavorské a francouzské do horního Rakouska, odkudž vrazilo do Čech z jihu a západu, kdežto od severu Sa-

sové taktéž do země české vtrhli. V Praze nalézala se jen skrovná posádka vojenská, ku kteréž se připojili sice ozbrojení měšťané v počtu 3000 mužův; ale nicméně nemohli odolati přesile nepřátel, kteří dne 26. listopadu 1741 hlavní město království českého dobyli. Karel vévoda bavorský*) ihned dal se prohlásiti za krále českého a svolal panstvo české do Prahy. Ve chrámě sv. Vítkém 400 pánův a rytířův jemu holdovalo dne 19. prosince, a tehdejší arcibiskup Jan Gustav hrabě z Manderscheidu sloužil při tom slavnou mši sv.***) Tenkrátě velechrám sv. Víteš žádné pohromy neutrpěl. Za to však Pražané od francouzského a bavorského vojska dost velká příkoří zakusiti museli.

Nepřátelé museli na konci r. 1742 před vojskem císařským z Čech ustoupiti.

Jelikož ale vojska císařská vítězně až do Bavor, na Rýn, ano do Francouzská postupovala, záviděl také slávy císařovně Marii Terezii král pruský Fridrich II.; neboť se obával, že ona mu pak zase odejme Slezsko a Kladské hrabství, kteréžto dvě země r. 1742 byla donucena jemu odstoupiti. Proto vtrhl r. 1744 přes hranice saské do Čech s vojskem 80.000 mužův silným a táhl ku Praze. Celé tři dni stříleno do města, a pobořena jest velká část zdí městských, na Novém Městě Pražském pak 150 domů sbořeno; konečně 12. srpna Prusáci město dobyli a celou zem opanovali. Brzy však Karel vévoda Lothrinský je přinutil k návratu do Slezska.

Nenasytná závist krále pruského Fridricha II. zdvihla však brzy novou válku proti Rakousku, která 7 let trvala (1756 až 1763). Na jaře r. 1757 vedralo se vojsko pruské do Čech a postupovalo proti Praze. Vojsko císařské pod velením Karla vévody Lothrinského marně se pokoušelo o to, aby nepřitele zadrželo; byloť od Prusův poraženo a muselo ustoupiti do hlavního města Prahy.

*) Karel, kurfiřt a vévoda bavorský, měl za manželku jednu z dcer císaře Josefa I. (panoval od r. 1705—1711), a proto nyní činil nároky na panovníctví v celé říši rakouské.

**) Pro tuto nevhodnou a nechvalnou horlivost svou upadl arcibiskup v nemilost císařovny Marie Terezie, kterážto v dubnu 1743 přijela do Prahy, a zde 12. května se dala korunovati za královnu českou; avšak ona nedopustila, aby jí byla koruna vstavena na hlavu od arcibiskupa z Manderscheidu, nýbrž dala se korunovati od biskupa Olomúckého, Jakuba Arnošta hraběte z Liechtensteinu.

Fridrich II. domníval se, že Karla Lothrinského jistě donutí k vydání města, a užil k tomu prostředkův nejukrutnějších. Byl-li chrám sv. Vítský r. 1742 i 1744 ušetřen, nyní bohužel nastala pro tuto ctihodnou svatyni doba největšího nebezpečí. Necitelný nepřítel neměl jiného úmyslu leč toho, aby slavný chrám ten v hromadu rumu a kamení obrá-

postavených, na hrad královský a na chrám sv. Vítský. Proti této svatyni Páně vystřeleno 22.000 pum, ohnivých koulí a kartáčů. První rána v 11 hodin v deštivé noci ze dne 29. na 30. květen padla do metropolitního chrámu a rozrazila pilíř nad kazatelnou stojící; brzy i jiné pilíře jsou poškozeny. Nemohly se služby Boží konati v chrámě sv. Vítském,

til, a tudíž Prahu a celé království české o nejvzácnější klenot a nejpřednější památku oloupil. Tehdáž nalézal se také hrob sv. Jana Nepomuckého v nebezpečí úplné zkázy. Neboť Prusáci počínali sobě jako vztekli zúřivci. Od 29. května až do 8. června 1757 stříleli ze svých baterií, za Bruskou branou

nýbrž konaly se na ten čas v kolegiátním chrámě u Všech Svatých. Jenom v kapli sv. Václavské a Martinické mohly se mše svaté sloužiti. Dne 31. května vzňala se střecha nad kaplí nejsv. Trojice několikrát, taktéž dne 1. června střecha hořela; Prusáci zrovna v ta místa nejlítěji stříleli, kde kouř neb pla-

meny byli spozorovali. Dne 2. června padaly pumy také na kapli sv. Vojtěšskou. Dne 3. června hořelo děkanství kapitoly sv. Vítské a zapálena byla poznovu střecha chrámu. Ohnivá koule padla na kůr, zapálila a zničila vzácné, uměle zhotovené varhany, kteréž císař Ferdinand I. za 30.000 kop českých grošů byl zakoupiti dal pro chrám sv. Vítský; byly to největší varhany v celých Čechách.

Některé z pum a koulí ohnivých okny, jiné i samým klenutím do chrámu se dostaly. Neméně než třicetkrátě byl stánek Boží v nebezpečí, že shoří a v prach a popel obrácen bude. Nejvíce zuřili vztekli nepřátelé od 5. do 8. června; nebo těchto dnův koule takřka pršely. Tak dne 5. června bylo 4860 pum a koulí do chrámu sv. Vítského a jiných budov hozeno. Dne 8. června zničily koule královský skleník na Hradčanech. Chrám sv. Vítský i tohoto dne byl hlavním cílem prudké střelby Prusákův. Obraz sv. patronů českých na průčelní zdi chrámové (od Schorra malovaný) byl zničen, jelikož zeď tato více než 100 kulemi byla porouchána. Hodiny na věži sv. Vítské byly úplně rozbity pumami pruskými. Pustošením tímto byla velká část střechy chrámové zničena, jelikož byla střecha na 214 místech proražena; překrásné kamenné ozdoby gothické, spanilé jehlance, vížky, pavláčky střelbou rozdrčené se střech a říms na zem padaly. Také u vnitř v chrámě samém byly střelbou poškozeny mnohé obrazy a malby, sochy a pomníky i oltáře. Pozoruhodné jest, že stříbrný hrob sv. Jana Nepom. v takovémto velikém nebezpečí žádné pohromy neutrpěl, ač dne 2. června jedna velká puma oknem vletěla až před samý hrob sv. Jana, zde se rozrazila, a kapli Šternberskou i vřkolní obrazy a okna zle porouchala; zřejmá byla tenkrátě obzvláštní ochrana, s jakouž svatý mučeník tajemství zpovědního bdí nad tím stánkem, kdež národové křesťanští jej ctíti uvykli. Avšak tenkrátě spolu se ukázalo, s jak velikou láskou Čechové lnou ku hrobu sv. Jana a k celé památné svatyni sv. Vítské. Kanovníci sv. Vítských, mezi nimi obzvlášť neohrožený kanovník Jan Kaiser rytíř z Kaisernů*), a s nimi množ-

ství bohabojného obyvatelstva Pražského s nasazením vlastního života dusili a hasili oheň, kolikrátkoli ve chrámě sv. Vítském vznikati počal. Zuřivou střelbou Prusáků bylo v Praze 800 domů zbořeno neb silně poroucháno. Mimo jiné byl chrám sv. Josefa na Novém Městě pumami a koulemi ohnivými silně poškozen. Konečně blížil se polní maršálek hrabě Daun s vojskem rakouským od Moravy ku Praze, aby hlavní město z rukou nepřátelských vysvobodil. Pruský král Fridrich II. vytáhl mu s vojskem svým vstříc, načež dne 18. června 1757 u Kolína svedena jest bitva; Prusáci byli od maršálka Dauna na hlavu poraženi, ztratili touto bitvou 20.000 mužův a museli se dáti na útěk ze země české. V následujících letech válčeno v cizině, Čechy zůstaly od válečných pohrom ušetřeny a tu záhy pečováno o to, aby škody v Praze způsobené byly napraveny, zvláště pak aby silně porouchaný chrám sv. Vítský byl náležitě opraven; štedrou pomocí nábožné císařovny a královny Marie Terezie podařilo se v brzku dílo to, tak že velechrám se opět zaskvěl v bývalé své slávě.

Nové nebezpečí sv. hrobu v r. 1810.

Ustavičnými válkami, které Rakousko muselo vésti na konci 18. století a pak opět na začátku století 19. až do bitvy u Lipska r. 1813 (kde Napoleon I. byl úplně poražen), vyčerpány byly až na dno veškery prostředky finanční celého státu. Dluhy státní r. 1793 obnášely pouze 377 milionů; ale r. 1810 vzrostly až na 658 milionů. K naplnění pokladny válečné vydávaly se bankocetle, jichž počet tak rychle stoupal, že tím valuta papírových peněz vždy více musela klesati; a sice klesla tak velice, že pět zlatých papírových peněz se rovnalo jednomu zlatému ve stříbre. Taktéž vydala vláda za 80 milionů peněz měděných, jichž jmenovitá cena*) nestála v žádném poměru ku vnitřní hodnotě kovové.

Od té doby, kde byl zaveden nucený oběh papírových peněz (od r. 1796), zmizelo stříbro v zemích rakouských. Tu vydala vláda patentem ze dne 20. srpna 1806 přísný rozkaz, aby každý občan, který má předměty ze stříbra neb zlata, vše to donesl k úřadům císařským, kdež se všecko proti zaplacení

*) Jan Ondřej Kaiser rytíř z Kaisernů narodil se r. 1716, stal se farářem v Klecanech nedaleko Prahy, později kanovníkem metropolitní kapitoly u sv. Víta, r. 1760 ustanoven za světitelého biskupa v Praze, r. 1775 od císařovny Marie Terezie jmenován biskupem v Králově Hradci a stvrzen od papeže Pia VI., zemřel 5. května 1776.

*) Byly raženy měděné peníze 30krejcarové, pak 15krejcarové a 3krejcarové. Skutečná cena mědi na 30krejcarech však byla jen o něco málo větší než na nynějších 4krejcarech.

jisté taxy*) znovu puncírovalo, pak ale zase majitelům navrátilo. Také kostelní posvátné nádoby byly tomuto přepuncírování podrobeny.

Avšak patentem ze dne 19. prosince 1809 uložil císař František I. kontribuci válečnou obnášející 85 milionův a rozkázal, aby všechno zlato a stříbro do 1. května 1810 bylo vládě vydáno. Staré rodiny šlechtické na př. knížat Schwarzenbergův a Lobkovicův, hrabat Harrachův a j., měšťané i rolníci museli vydati stříbrné a zlaté skvosty, nádoby a náčiní**), kteréž nejen obsahem stříbra neb zlata a drahokamů, nýbrž i uměleckou zdařilou prací velikou cenu do sebe mělo. Ale nejen občané vůbec, nýbrž i církev katolická zvláště velmi bolestně tenkrát musela pocítiti trudné následky dlouholeté války. Neboť válečná tato kontribuce pohltila zlato, stříbro i skvosty chrámů. Nejskvostnější kalichy, monstrance a jiné klenoty byly státu vydány, roztlučeny a přelity, načež celé spousty zlata a stříbra do Francouzsko se stěhovaly. Dovoleno jenom jeden kalich ponechat každému farnímu chrámu, aneb více kalichů dle nutné potřeby tam, kde se nachází více kněží. Avšak tyto kalichy měly se z obyčejného kovu zhotoviti buď celé, neb aspoň dolejší část, kdežto stříbrné kalichy, monstrance, kaditelnice, nádoby na sv. oleje, zlaté neb stříbrné vyšívání mešních ornátů, biskupské

berly a jiné skvosty do císařské mincovny odvesti se musely.

Toť bylo ono velké nebezpečí, kteréž nastalo r. 1810 stříbrnému hrobu sv. Jana z Nepomuku. Ostatní klenoty, přeskvostné nádoby chrámové, monstrance a kalichy velechrámu sv. Vítského již byly státu odevzdány a nyní ještě rozkázala vláda, aby také stříbrná rakev s anděly a lampami byla do císařské mincovny odevžena. Ze zprávy té zbožní katolíci, obzvláště pak všichni upřímní ctitelové sv. Jana byli nad míru zarmouceni. Kapitola sv. Vítská vynaložila všecko úsilí své, aby tak bolestnou ránu od chrámu sv. Víta odvrátila. Jeden z kanovníků této kapitoly, František Pallas de Lauro poslal dne 6. ledna 1810 císaři do Vídně spis čili memoriál velmi pěkně vypracovaný, v němž pokorně představoval mocnářovi, kterak obecný lid český ve všelikých potřebách a tísních ku svému orodovníku, sv. Janu Nepom., s všelikou důvěrou útočístě své běře, a že by takovýmto obráním toho svatého mučeníka a zkažením skvostného hrobu jeho lid až k zoufání byl zarmoucen.

Kanovník Pallas v memoriálu svém (kterýžto sepsán byl jazykem latinským) obrací se k otcovskému, laskavému srdci císaře Františka I. a uvádí 30 velmi závažných důvodů, kteréž toho vymáhají, aby stříbrný hrob sv. Jana Nep. byl od pohromy zachován. Jestli hrob ten jediná vzácnost toho druhu nejen v Čechách a v Rakousku, ale po celém širém světě. Kdyby tento klenot měl Praze odňat býti, zajisté by neštěstí muselo stihnouti nejen Prahu, ale i celý národ český. Hrob ten jest předmětem obdivování a úcty pro všechny domácí i cizince, předmětem touhy nábožných poutníkův z krajín nejvzdálenějších. Zde jest posvátný odpočinek onoho Světce, jenž požívá úcty po veškerém oberu zemském, až i v Římě, ve Francii, v Číně, Paraguay, Brasilii, Mexiku; předpovědění prorocké: „A budeť hrob jeho slavný“ v plném slova smyslu na našem sv. Janu Nepom. se stvrzuje. Ovšem vydáno pravidlo, že všecko zlato a stříbro státu má býti odvedeno; ale každé pravidlo připouští výminku a výminku takovou dlužno i nutno učiniti s ohledem na hrob Svatojanský. Vždyť pak metropolitní chrám u sv. Víta již značné oběti přinesl pokladně státní. Roku 1786 odevzdáno státu odtamtud zlata a stříbra v ceně 9550 zlatých; r. 1793 další poklady odvedeny v ceně 7447 zlatých; r. 1796 zase zlato a stříbro v obnosu 4271 zl. a zase 3637 zl.; konečně r. 1807 poklady v ceně

*) Taxa byla dosti značná; z jednoho lotu stříbra muselo se platiti 12 krejcarů konvenční měny, z jednoho dukátu zlata platilo se 20 krejcarů. Kdo zlaté neb stříbrné náčiní zatajiti neb ze země vyvezti chtěl, tomu bylo zkonfiskováno. — K puncírování posvátných nádob (kalichů a t. p.) byli někteří kněží ustanoveni.

**) Zlatníkům a stříbrníkům ve všech městech byla uložena přísaha o tom, že u nich žádný soukromník nemá skvosty ze zlata neb stříbra uloženy. Stříbrník neb zlatník, jenž takové věci cizí uschoval, byl trestán peněžitou pokutou v dvojnásobné ceně toho předmětu, který mimo to se zkonfiskoval; dopustil-li se klenotník takového přečinu podruhé, byl trestán úplnou ztrátou své živnosti. — Vyjmuty byly a každý občan mohl si pro sebe ponechat jen tyto věci: stříbrné lžice, stříbrné hodinky kapesní, nástroje lékařské (chirurgické), skvosty ve sbírkách uměleckých uschovávané, jakož i zboží u zlatníkův a stříbrníkův k prodeji vyložené.

© sv. kříži.

9547 zl., úhrnem přes 34.400 zl. a mimo to musel chrám sv. Vítský v roce 1807 velikou sumu 55.000 zl. v hotovosti státu zaplatiti; toť obětí počet dost veliký! Tuť zajisté zbytečno, ještě i ten jediný zbývající skvost chrámu sv. Vítského, hrob Svatojanský požadovati. Vždyť přece slušno, aby aspoň nějakým způsobem vynikal ten chrám, kde králům a královnám českým koruna na hlavu se klade. Pallas připomíná, že v posledních válkách francouzských Čechy byly ode všech pohrom válečných zachráněny, ač vůkolní země vesměs mnoho trpěti musely; lid český připisoval tuto ochranu přimluvě sv. Jana Nepomuckého. S nevidanou neohrožeností připomíná Pallas samému císaři také zkušenosť dějinami osvědčenou, že kdokoli se hrobu sv. Jana Nep. lehkovážně neb zlovolně dotknul, trestu neušel. Světce toho ctili králové a královny, císařové a císařovny, kteříž před hrobem jeho vroucí modlitby své k nebi vysílali, zejména: Ferdinand I., Ferdinand III. s císařovnou Eleonorou; Ferdinand IV., Leopold I. s chotí Eleonorou Magdalenou; Josef I.; Karel VI. s chotí Alžbětou; František I. a choť jeho císařovna Marie Terezie; Josef II., Leopold II. a choť jeho Marie Ludovika, posléz i císař František I. a choť jeho Marie Terezie. „My všickni“, tak dokládá Pallas, „byli jsme toho svědkové, s jakou nábožností a pokorou Tvá Milost Císařská přechásto před tímto hrobem posvátným se modlila, sv. Jana vzývajíc. A protož, jasný králi a císaři, zachovej hrob ten od záhuby!“ Kdyby hrob sv. Jana byl ztroskotán, kvílelo by celé království české, králi svému tak věrně oddané, království tak slavné, kteréž s příkladnou zbožností i ne k víře otců svých. Zármutkem obecným sklíčeno bylo by celé království. Kolik by teklo slzí zarmoucených poutníků domácích i cizích! Ó kéž by se těm slzím a tomu zármutku předejiti mohlo! Jménem celého národa českého zapřisáhá Pallas císaře, aby si zasloužil čestný název obhájce posvátného hrobu Svatojanského, ochránce pomníku vlasteneckého, věrného strážce svatyně; název ten zapsán zůstane v knize života i tenkrát, když pomine veškerá sláva pozemská a nejskvělejší názvy a tituly, jež lidé smrtelní dávají.

Pokorná tato a výmluvná prosba učinila tak mocný dojem na císaře Františka I., že téhož roku 1810 vydal nařízení, aby stříbrná rakev sv. Jana Nepomuckého i s anděly, lampami a svícny k ní náležejícími ve chrámě sv. Víta mohla býti ponechána*).

Ó svatý kříži, strome slávy věčné,
Tys naší chloubou, ty naší radostí;
prv hanou, teď všech na hlavách ty králů
v slávě se leskneš!

Ó dřevo šťastné, kterék ti břímě?
Strom se ký lepším ovocem kdy pyšnil?
V ráji neslo smrt, ty život podáváš,
úrodu lásky.

Pod tebou klidný budu já vždy sen mít,
v stínu sladce tvém budu odpočívát,
své jen rozstírej nade mnou ty rámě,
příkrove mocný!

Jak chce ať již svět se boří pode mnou,
bouře ať děsná nade mnou se snáší,
ať mne obstoupí po bocích nepřítel,
já v tebe doufám.

Kříži převzácný, tebe v úctě líbám,
kol dřeva vrátké vinu rámě já své,
už se nespustí tebe ni v zlu, dobru,
má duše nikdy!

V smrti bezpečnou budeš mou ty kotvou,
těž i veslem mým moři tom na bůrném;
plavci ty hvězdou; dovedeš jej jistě
spásky u přístav.
B. Hakl.

DO PISY.

V Praze dne 1. května 1878.
(Pobožnost „májová.“)

Letošní pobožnost májová u sv. Klementa na Starém městě počala v úterý dne 30. dubna o 7. hod. večerní touto promluvou:

„Klaněti se budou šlepečem noh tvých všickni.“ (Isai. 60, 14.)

Jakmile se probudí mrazem stuhlá země ze zimního spánku svého, jakmile zazelená se louka a vypučí stromové, sad a háj, zatouží srdce každé, zvláště pak obyvatelů měst po výcházce do Boží přírody a kdo nemůže ven, hledí aspoň na zeleň stromové

býti do mincovny poslán stříbrný oltář Mariánský. Císař František I. dne 5. června 1810 přišel na Svatou horu vykonat svou pobožnost; na prosbu tehdejšího probošta hraběte Čejky přivolil k tomu, aby památný oltář ten ku potěše všech ctitelů Marie Panny byl ve chrámě Svatohorském ponechán.

*) Na Svaté hoře u Přibrami měl téhož roku

tu a tam v sadech a zahradách aneb nemocen jsa patří aspoň na tu květinu za oknem a srdce jeho okřívá, povznáší, raduje se, že nastalo opět jaro, že přišel měsíc máj.

Venkovan, jak mile obdělal své poličko a zasel obilíčko, zve své milé, shání spolčníky a za nedlouho užijete vycházku z té oné obce ven Boží přírodou avšak do chrámu Páně. V čele družiny vlajou prápory, šeptem i hlasně ozývá se: Zdravas Maria a se skřivánkem o závod pěje zástup: Tisíckrát pozdravujeme Tebe, ó Matičko Krista Ježíše! Slyšíte jejich zpěv? Vidíte prápory? Nesou kříž, nesou i sošku Marie Panny, kterouž pozdravují slovy: O Matičko Krista Ježíše.

Právem tak říkou: Jestli Matkou Boží. Když jí archanděl Gabriel přinesl radostné poselství, že ona milostiplná počne z Ducha sv., řekl: Co se z tebe svatého narodí, slouti bude *Syn Boží*. A když Maria P. chvátajíc přes hory navštívila příbuznou svou Alžbětu, pozdravila ji tato z vnuknutí Ducha sv. slovy: Odkud mi to, že *Matka Pána mého* přichází ke mně? Maria P. sama nazývala P. Ježíše *synem* svým. Když byl P. Ježíš ve 12. letech, putovali s ním Josef pěstoun a Maria matka jeho k slavnosti do Jerusalema. Navrácejíce se pohřešili Ježíše a když ho po 3 dnech opět našli v chrámě, an sedí mezi učiteli otazuje se jich a odpovídá jim, řekla mu matka jeho: *Synu*, proč jsi nám tak učinil? S bolestí hledali jsme tebe. — A při svatbě v Káně Gal., kdež P. Ježíš učinil první zázrak, byla též Maria, matka jeho, kteráž vidouc nesnáz svatebníků řekla k P. Ježíši: „*Synu*, hle nemají vína.“ A na Kalvarii stála blízko kříže Ježíšova Maria *matka* jeho. To jsou slova Písma sv. Dobře tedy říkou poutníci: Tisíckrát pozdravujeme tebe, ó Matičko Krista Ježíše. — Jestli matkou Jež., Rodičkou Boží. Tak ji nazývala Církev sv. od prvopočátku a když bludaři se pokoušeli o to, aby Marii P. tohoto čestného názvu zbavili, povstali sv. Otcové za jeden muž proti nim, a zavrhlí, ztratili bludné domněnky jejich, volajíce týž a týž: Sv. Maria, matko Boží, pros za nás.

Netoliko venkované milují poutě za času letního, ale i obyvatelé měst putují a to ne za jedinou tou příčinou, aby se dostali z dusného vzduchu do milé Boží přírody a do některého zvlášť omilostněného chrámu Páně. Jsou i jiné pohnutky k poutům.

a) Ten onen souzen výtčkami zlého svědomí jde, aby došel chrámu, v němž by před milostným obrazem Rodičky Boží z hloubí srdce svého zvolati mohl: *Útočiště hříšníků*,

oroduj za mne, abych skroušenou zpověď smířen s Synem Tvým navrátil se jako nový člověk do rodiště svého a k milým svým.

b) Jiný trápen neduhem tělesným a marně hledaje pomoci lidské chvátá na perutích víry podpírán, veden, vezen ba nejednou i nešen tam, kde by pln důvěry zvolati mohl: *Uzdravení nemocných* oroduj za mne, abych uslyšel u stolu Páně milostná slova Syna Tvého: Doufej synu, víra tvá uzdravila tebe. Že takováto důvěrná prosba vyslyšení dochází, dokáží vám berle a dary z vosku a stříbra, z vděčnosti zavěšené na místech poutních.

c) Jiní putují a těch je přemnoho, aby učinili *veřejné vyznání víry* své, nic nedbajíce posměšků a útržků lidí, víry prázdných. Na myslí majíce slova Páně: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznam i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích“ jdou za křížem modlíce se a zpívajíce bez ohledu na posměch lidí spustlých a bohaprázdných.

Kdo však putuje, má to činiti:

1) s čistým úmyslem,

2) v dobré společnosti,

3) ne pro pouhou kratochvíli, nýbrž aby na cíli pouti své vykonal sv. zpověď, přijal Tělo Páně,

4) má prosit o dary duchovní, staraje se o blaho duše své, a nemá

5) a nesmí při tom nikoliv zanedbávati povinností vyšších, povinností stavu svého.

Vy v Kr. shr. nemůžete všichni, ač byste snad chtěli vykonati pout, zdržování jsouce prací povolání svého, okolnostmi, jichž změnití nelze. I vykonáme tedy s Vámi při letošní pobožnosti májové velikou *pout duchovní*, navštívíme v duchu *hlavní poutní místa Mariánská* netoliko, ač obzvláště ve vlasti naší, ale i jiná zahraničná a zámořská.

Nejstarší a bez odporu první místo Mariánské, kamž od pradávna putováno bylo, jest *Nazaret*, městečko v Galilee 3 dni cesty od Jerusalema, kdež Maria Panna bydlela, když jí anděl Gabriel přinesl radostné poselství, že jest požehnaná mezi ženami, že z Ducha sv. počne a porodí Spasitele světa, Nazaret pravím, kdež po návratu z Egypta Maria P. s Ježíškem a ženichem svým Josefem žila, až božský Syn její nastoupil učitelský úřad svůj. Malý domek v Nazaretě byl hlasatelem chudoby, pokory, poslušnosti, lásky; každý kámen jeho hlásal hluché podivuhodné ctnosti tyto. Apoštolé si ho vážili, první křesťané tam putovali, až pak sv. cíř. Helena vystavěla tam velebný chrám Zvěstování Marie P., uprostřed něhož zůstal domek,

v kterém sv.rodina druhdy bydlela. Pod hlavním oltářem sestupovalo se po 17 mramorových stupních do jeskyně, kdež M. P. dlela, když jí anděl Gabriel přinesl radostné poselství. Křestanů poutníků přibývalo.

Nazaret povýšen na arcibiskupství, králové a knížata tam přicházeli. Nejslavnější byla snad ta pouť, když r. 1251 v den Zvěstování M. P. sv. král Ludvík tam se přibližoval. Uzřev zdálí Nazaret, slezl s koně, poklekl, modlil se a ostatní cestu konal pak pěšky; v chrámě Nazaretském Zvěstování M. P. byl při mši sv. u sv. přijímání; papežský legát z Tuskulum sloužil slavnou mši sv. a učinil dojemnou řeč. Byla to poslední pouť. Za nedlouho potom osadily a zpusťily Nazaret divoké hordy kalifa Egyptského a tam, kde druhdy křestané vzývali Rodičku Boží, tam pak ozývalo a bohužel posud ozývá se rouhání sverepých Moslemů.

Jednotlivci ano i družiny poutníků (karavany) navštěvují sice dosud Nazaret u příležitosti pouti do sv. země, najmě do Jerusalema, avšak ne bez obavy před mohamed. Araby, v jichž moci nyní Nazaret jest, jakož i jiné místo, posvěcené šlepějemi bl. Rod. Boží Marie Panuy, totiž Betlém.

Známo Vám v Kr. N., že Josef a Maria pocházeli z král. rodu Davidova. Když tedy císař Augustus vydal rozkaz, aby sečtení byli všichni obyvatelé říše, musel se každý dostaviti do místa svého, kam příslušel, Josef a Maria šli tedy do Betléma, kdež pro nával lidu přístřeší nenaležše za městem v stáji pastýřské se ukryli. Tam pak za zpěvu andělského: „Sláva Bohu na výsostech“ — „Slovo tělem učiněno jest,“ tam Maria P. novorozeného Ježíška plénkami obvinula a v jesle položila, tam se naplnilo slovo Isaiášovo: Klaněti se budou šlepějem noh tvých všichni. Tam každý v pokoře kleče líbá zemi, kdež Slovo tělem učiněno jest. Tam odtud nese se za blaholu zvonků a zvonů slovo to po veškerém oboru země a kde kdo křestan katolík, třikráte denně pokleká, uklání se v pokoře vyznává: Slovo tělem učiněno jest.

Tak jsme v duchu navštívili dvě místa, posvěcená šlepějemi a ctnostmi nejbl. Marie Panny, Nazaret a Betlém.

Majíce tímto způsobem konati pouť duchovní den co den po celý měsíc máj, přicházejte N. jako praví poutníci s dobrým úmyslem, ne pro pouhou kratochvíli, z pouhé zvědavosti a jen ze zvyku, nýbrž pro poučení a duch. vzdělání, abyste skroušenou zповědí v tomto měsíci se očistili a Tělem Páně posilnění zde před obrazem Rodičky Boží

prosili o dary duchovní, jichž vyplnění Vám na přímluvu nejbl. Marie Panny udělí všemohoucí a milosrdný Hospodin. Amen.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup ráčil ustanoviti letošní *svěcení kněžstva* na d. 10., 12. a 14. července.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup odebere se v úterý d. 7. t. m. do vikariatu *Roudnického*, kdež generální visitaci konati a sv. birmování uděleti bude pořádkem v čís. 11. t. l. na str. 165 udaným.

— Výstava *rouch bohoslužebných*, kterou „spolek k stálému klanění se nejsvětější Svátosti a k ozdobování chudých kostelů“ každoročně o slavnosti sv.-Janské v Teresianském ústavu šlechticů na Hradčanech zřídil, uspořádána letos již od 4—13. t. m.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 6. května u sv. Víta na hradě, od 7—10. t. m. u sv. Cyrilla a Methoda v Karlině, od 11—14. u sv. Jindřicha, od 15—18. na Strahově.

— Při počátku „pobožnosti *májové*“ u sv. Klementa, kdež se již od r. 1850 koná, byl chrám ve všech prostorách přeplněn. Alumnové arcib. semináře zapěli litanii *Lo-retanskou*, Zdrávas Maria a Pange lingua. Družiček dostavilo se 38. Od té doby poslu-chačstva neubývá.

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení svátosti birmování ve vikariatu *Budyňském*: Dne 31. května v pátek u večer příjezd do *Veltrus*. V sobotu 1. června ve *Veltrusích* v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. V neděli (2.) ve *Vepřku* v 9 h. mše sv., kázání, birmování, visitace; odpoledne křestanské cvičení, požehnání, zkouška z nábož. ve škole. V pondělí (3.) v *Hostíně* v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž v úterý (4.) v *Chrástě*, ve středu (5.) v *Nelahozevsi*, ve čtvrtek (6.) v *Chvatěrubech*. V pátek (7.) v *Kralupích* zkouška z nábož. ve škole. Návrat do Prahy k hodům Sv. Dušním. — Ve čtvrtek (13.) v *Tursku* v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž v pátek (14.) v *Libšicích* a v sobotu (15.) v *Minicích*. V neděli (16.) ve *Velvarech* v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání, zkouška z nábož. ve škole. V pondělí (17.) v *Hobšovicích* v 8 h. mše sv., kázání, birmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž v úterý (18.) v *Zeměchách*. Ve středu

(19.) ve *Velvarech* zkouška z nábož. škol filialních. Návrat do Prahy k slavnosti Božího Těla. — V pondělí (24.) odpoledne příjezd do *Budyně*, zkouška z nábož. žáků z farní školy. V úterý (25.) v *Budyni* v 8 h. mše sv. kázání, bířmování, visitace, zkouška z nábož. škol filialních. Ve středu (26.) v *Charvátcech* v 8 h. mše sv., kázání, bířmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž ve čtvrtek (27.) v *Ječovicích*. V sobotu (29.) v *Budenicích* v 8 h. mše sv., kázání, bířmování, visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání, zkouška z náboženství ve škole. V neděli (30.) totéž v *Kmetiněvsi*. 1. července návrat do Prahy. — Nocíhem bude J. Eminence od 31. května do 6. června ve *Veltrusích*, 13. a 14. č. v *Tursku*, od 15—18. ve *Velvarech*, 24. a 25. v *Charvátcech*, 26—30. v *Budenicích*.

— Spolek *Arimatejský* v Praze pochoval v měsíci dubnu 176 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, letos celkem již 610 osob.

— Ve *Filipsdorfu* zemřela dne 29. dubna představená Milosrdných sester cti. sestra Františka de Regis Judita Köglerová.

Z Moravy. Dne 21. března, v den sv. Benediktu zasvěcený, konala se v benediktinském klášteře Rajhradském zvláštní dojemná slavnost. V týž den darován chrámu klášternímu kalich s nápisem: „Quod a regibus accepit Franciscus Beda s. Benedicto reddit.“ slova jednoduchá ale významná, neb dárce kalicha jest zasloužilý a učený historikograf markrabství moravského Beda Dudík. Knihy a spisy jeho, mezi nimiž dějepis Moravy první a čelné místo zaujímá, jsou samy o sobě malá knihovna. Knížata a vladařové uznali velkou činnost prostého mnicha Benediktina, vyslovovali mu díky a zasílali rozličné dary, které uschovával; čeho nabyl, získal klášteru a duchovnímu otci svému, sv. Benediktu. Kalich jest jednoduchý ve slohu gotickém, nákras uměleckého díla učinil vládní rada Falke, druhý ředitel rakouského musea pro umění a průmysl, vídeňští zlatníci Kleeberg a Schlosko zhotovili jej, užívše k tomu ryzého zlata; dary, které Beda Dudík od králů obdržel, tvoří okrasy na kalichu. Tyto dary jsou následující: Patena čili miska kališní slita byla ze dvou zlatých medailí, které Dr. Beda od vlády rakouské a wirtemburské za umění a vědu dostal. Kupa čili vrchní část kalicha zhotovena z jiných dvou medailí, darovaných učenci od vlády saské a badenské. Okolo kupy vinou se ozdoby a okrasy v podobě révy a vinného listí, pod kterým se nalézají šest korálků. Podsta-

vec kalichu poset jest drahokamy, kterých zřítí lze jen v palácích královských; viděti zde smaragd, který Beda darem obdržel od velmistra německých rytířů, arcivévody Maximiliana z Este, poněvadž archiv řečeného řádu uspořádal; vedlé smaragdu jest hyacint, dar ruského cara; vedlé hyacintu jest překrásný diamant s písmeny F. J., který Jeho Velič. náš císař pán témuž učenci blahoskloně zaslal. Okolo těchto drahokamů jsou tři drahocenné prsteny, do kterých původně drahokamy od řečených dárců zasazeny byly. Dudík byl vždy věrným synem svého řádu, který mu propůjčil prostředky, aby se vzdělával, díla svá psáti a tiskem vydati mohl. Zesnulý opat Viktor Schlossar mladého klerika k studium historickým nabádal a jej všemožně podporoval; když Dudík v Olomouci za doktora filosofie r. 1831 byl povýšen, daroval mu opat prsten doktorský s pyropem; ze synovské vděčnosti přidán tento drahokam a tento prsten ke třem, od nejmocnějších osobností v Evropě darovaným. Okolo prstenů jest nápis, který udává jména dárců jejich. Mimo to nalézají se na kalichu překrásné diamanty posetý kříž, který značí duchovní rodinu, jízto slavnými sliby Beda se oddal a po celý život svůj vždy věrným byl. Vedle kříže jest znak kláštera, kterému vzácné dílo věnováno. Na den sv. Benedikta byla v Rajhradském chrámu Páně pontifikální mše sv., kterou sloužil kanovník Brněnský Augustin Kyovský a při které poprvé v kalichu víno v nejsvětější krev Páně proměněno bylo. Když po mši sv. P. Bedovi díky činěny byly, dovolával se povinné vděčnosti ku klášteru Rajhradskému, kterému vše děkuje, chtěl prý nahraditi poněkud veliký dluh, kterým sv. Benediktu zavázán jest. Tento krásný kalich bude vždy utěšenou upomínkou na kněze, který i v učenosti své skromným zůstal, své bratry miloval, nejraději v zátíši klášterním pracoval a klášteru svému ku veliké proslulosti dopomohl.

Z Tyrolska. Spolek ku podpoře nemocných kněží v Meranu čítal v min. roce 835 členů a jmění 19700 zl. v státních papírech. Správa spolku najala letohrádek Rosenberg a zařídila v něm zatímný pensionát kněžský. Kolem letohrádku nalézají se veliká vinice. Jeden pokoj přeměněn v domácní kapli a opatřen třemi oltáři. Každý kněz má pokoj pro sebe. Za byt, stravu a obsluhu platí denně 1 zl. V min. zimě přebývalo tam 10 kněží. Dne 20. dubna t. r. zemřel tam nadějný spisovatel, bedlivý dopisovatel a spoludělník náš, kněz Josef Barták. V cizině oť odpočívá v pokoji!

Ze Zadaru. V hlavním městě nejchudší rakouské země Dalmácie konán 3. dubna pohřeb chorvátské milosrdné sestry Modesty Skrlové, která dosáhnuvši jedva 30. roku věku svého, sloužíc dnem i nocí s neunavenou horlivostí nemocným v povolání svém smrtí uchváčena byla. Jest to první milosrdná sestra, která v Dalmácii zemřela. Zemský výbor, který má nejvyšší dozor nade všemi nemocnicemi dalmatskými, vynasnažil se, seč síly byly, aby dokázal, jak země si váží a jak ctí dobrodějky trpících, které ve třech hlavních nemocnicích dalmatských v Zadarské, v Splitské a v Dubrovnické krásný a čestný úřad horlivě vykonávají. Celý Zadar byl dne 3. dubna na nohou, aby chudou klášterní sestru na poslední cestě doprovodil. Veškeré spolky hlavního města, řády, ústřední seminář, duchovenstvo kolleg. chrámu u sv. Šimona a ostatní farní duchovenstvo šlo před jednoduchou rakví, kterou nesli čtyři bohoslovci a na které se nalézalo velké množství věnců. Družičky nesly ostatní věnce, které na rakev položeny býti nemohly. Za rakví kráčely milosrdné sestry, pak zemský výbor s předsedou zemského sněmu, ostatní členové sněmu dalmatského, městská rada se svým starostou, úřadové zemští i císařští, ředitel a úředníci nemocnice, pak veliké množství měšťanů a občanů Zadarských, paní, které vesměs smutečními rouchy oblečeny byly, konečně lid přesporní a vůkolní, jenž též chtěl se pohřbu účastniti a milosrdné sestře poslední poctu vzdáti. Pohřeb se konal na útraty zemské, hrob byl vyzdén a lid chce milosrdné sestře zříditi pomník. Smnohých domů vlály prapory, smutek byl všeobecný, zemřela šlechetná ošetřovatelka nemocných v mladém věku. Tak ctí lid dalmatský klášterní sestry, jinde je z nemocnic propustili, škodíce zemi i nemocným, kterým se od jiných osob tak pečlivého ošetřování ani dostati nemůže.

Ze Švýcarska. Pravdě nepodobno jest, jakých ukrutností dopouští se freimaurská vláda kantonu ženevského proti katolíkům. Událost ve farně chéneské dne 27. března pobouřila a rozčílila mysl všech lidí, kteří nepostrádají citu pro právo a pro pravdu. Již dříve odňala ženevská vláda katolíkům farnosti chéneské chrám, faru a veškerý majetek církevní. Hodný jeden katolík zřídil kapli ve svém domě, aby se v ní služby Boží konati mohli, jiný popřál přístřeší vyňhanému faráři Deletrazovi. Dne 27. března konala se v kapli pobožnost 40hodinná k uctění nejsv. Svátosti; ve 2 hod. odpoledne dostavili se vyslanci vlády ženevské

do příbytku páně farářova s jakýmsi Gasdorffem v čele, dům obklopen strážníky a vojáky. Písař Benoit podal duchovnímu seznam předmětů, které kostelu náležely a bez prodlení a zdráhání vydány býti mají. Důkladně prohledali vyslanci vše, zotvírali stoly i skříně, odstavili postele a pohovku, pobrali co nalezli, humerály, alby, cingula, manipuly, štoly, ornáty, pluvíály, rochety, dalmatiky, kalichy, patény, ciboř, konvičky, kaditelnou, nádoby na svaté oleje i na svícenou vodu, i mešní knihy. Nezapomněli na taláry, ano vzali i šatstvo duchovnímu a pobrali mu z knihovny veškerá díla theologická. Na darmo se odvolával p. farář a poukazoval na kvitance, že jednotlivé předměty nikdy kostelu nepatřily, že jsou bohoslužebná roucha jeho vlastní privátní majetek, že vzali věci, které ani v seznamu podotknuty nejsou. „Zítra se vám vše vrátí“ odpověděl písař, „chceme jen zjistiti, čím věci jsou“. Zítřek však, ačkoliv farní příbytek již dne 27. března navštíven byl, ještě nenadešel. Když se chtěli purifikatoři čili lněných šátečků, kterými se mokrý kalich po sv. přijímání vytírá zmocniti, nechtěl jich kaplan vydati, chráně je před znesvěcením, poněvadž po užívání ještě ani vyprány nebyly. Náčelník pravil zlostně: „Velebný pane, hned nám je dejte, vždyť nejsme pohané!“ „Ano, ani pohané nejste, i pohané by se za taký skutek styděli“, odpověděl klidně kaplan. Když v 6 hod. ve farně vše prohledáno, přeházeno a v největším nepořádku zanecháno bylo, odebrala se komise do kaple, kde ještě nejsv. Svátost vystavena byla. Duchovní zdvořile poukazovali, aby se kaple až po požehnání prohledala a upozorňovali, že pobožnost není ještě skončena, že se sprostým a surovým jednáním náboženský cit katolíků uráží, že náboženství katolické v svobodném Švýcarsku jest uznáno, že by se židům v synagogách a protestantům v modlitebnicích tak díti nesmělo. Komise chvilku se radila, mezi požehnáním do kaple se vrátila, bohaprázdný Gasdorf uchopil monstranci s nejsv. Svátostí, Benoit ciboř s menšími sv. hostiemi, chtěje odejít. Lidu však došla trpělivost, když viděl ohavnost zpuštění na místě svatém, zadržel svatokrádezníky, násilně jim vyrval sv. nádoby, ze kterých farář nejsv. Svátost vyndal a v korporálu uschoval. Ani seznamu odňatých věcí duchovním chéneským vyslanci vlády dáti nechtěli; když farář druhý den svůj soukromý majetek nazpět žádal, odkazovali jej od Anáše ke Kaifášovi, dosud ničeho mu nevrátili, ačkoliv i prádro mu veřejně vzato bylo. V pravdě takové poměry

ani v Turecku nebyly, které nyní ve freimaurském Švýcarsku panují. — Katolíkům v kantonu Bernském nedaří se lépe, mnozí faráři byli peněžitou pokutou trestáni, poněvadž uveřejnili pastýřský list svého sesazeného biskupa, ve kterém se věřící jen k vytrvalosti vyzývají a ani zmínky o kantonální vládě se nečiní. — Starokatolických farářů již 24 uteklo aneb pro špatnosti policíj vyhnáno bylo. Jest jich však ještě dosti, kteří pečují, aby veřejnému poboršení se přítrž neučinila. Akatolický farář Marsanche oddal se s protestantskou nevěstou třikrát, nejprve občansky, civil. úředníkem, pak starokatolicky starokatolickým farářem a konečně protestantsky pastorem. Ačkoliv manželství toto tak pevně uzavřeno bylo, nepovažoval je farář Marsanche za nerozlučitelné a svoji manželku za tři neděle po oddavkách opustil. — V Pruntrutu proměněn katoliky vystavený krásný chrám ve freimaurskou lóži.

Literární oznamovatel.

— „*Sv. Jan Nepomucký*, mučovník a hlavní patron království českého.“ Ku 150-leté památce svatořečení život a účtu jeho vypisuje Dr. Klement Borový, professor theologie na universitě Pražské. S titulním obrázkem sv. Jana Nep. Podíl údů na rok 1878. Čís. 64. Str. 295. (Na ukázkou podáváme v předu delší vyňatek z tohoto spisu: Hrob sv. Jana.) — „*Základní pravidla katolického vychování*.“ Zčeštil a rodičům, učitelům i všem přátelům mládeže věnuje Jan Nep. Frant. Desolda. Nákladem Dědictví sv. Jana Nep. Podíl údů na rok 1878. Čís. 65. Str. 155. V dodatku o XVI str. nalezejí se „některé písně na oslavu sv. Jana Nepom.“ a „Zprávy o Dědictví Svatojanském.“ Cena celé knihy o 30 arších v tuhých deskách, hřebet v plátně jest 2 zl. 60 kr. Podíl tento vydává se údům a jest na skladě v kněhkupectví B. Stýbla v Praze, E. Hölzla v Olomouci a K. Winikra v Brně.

— „*Anežka Přemyslovna*.“ Historický román od Václava Beneše-Třebízského. Díl II. a III. „Zábavné bibliotéky“ dílo 46. Nákladem „Školy B. Srdce P.“ v Brně (Petrov 5.)

— „*Časopis katol. duchovenstva*.“ Sešit 2. Obsah: Kongres socialistů v Gentě. Pařížský čili znaménko střizlivosti. Sv. Řehoře Nazianského řeč na rozloučenou. Rozměry archy Noemovy. Kronika: Sv. otec Lev XIII. Stavba chrámu Páně na Smíchově. Jan Křt. Alzog. Oddávky a povinnost vojenská. Kdo jest oprávněn k oddavkám? Přenešení postních kázání z pátku na neděli. Dovoleno-li knězi církevnímu zpovídati bez stoly? O dostiučinění. Požehnání

s monstrancí. Zpráva spolku ku podpoře nemocných kněží v Meranu. Kterak docíliti lze hojnější návštěvy chrámu Páně v den všední. Akademie křesťanská. Literární oznamovatel, v němž posouzeno 9 spisů. Hlídka časopisů. Svazek 3. vyjde d. 25. května.

— „*Hájení ptáčků milých zpěvdělků*.“ Mladým i dospělým vydal František Doucha. Připojeny výkresy. Nákl. kněhkupectví: I. L. Kober v Praze. Str. 95.

— „*Spisů Nýricových*“ vydávaných nákladem kněhkupectví B. Stýbla v Praze vyšly tyto svazky: 28. „*Chudý bárník*, aneb: Kdo v Boha doufá, toho Bůh neopustí“. Povídka pro dospělejší mládež. Vzdělal dr. Jos. Pečírka. K vydání upravil Karel Bulíř, učitel. S obrázkem. — 29. „*Rybářské děvče z Helgolandu*“. Vzdělal Fr. B. Tomsa. K třetímu vydání upravil K. Bulíř. S obrázkem. — 30. „*Spokojenost nad bohatstvím*“. Obrázek z dob francouzské revoluce. Vzdělal dr. Pečírka, upravil Bulíř. S obrázkem. Po 28 kr. — Týmž nákladem: „*Besedy hospodářské*“. Vydává Josef Dumek. Číslo 1.: „*Zdravověda zvířectva hospodářského*.“ — Čís. 2.: „*O zvýšení výnosu živností rolnických*“. Po 20 kr.

— (Zasláno.) „Jako Bůh netoliko věčná pravda jest, nýbrž i odvěká krása, církev netoliko učitelkou pravdy budiž, nýbrž i pěstounkou a předním vzorem krásy. Církev katolická ode dávna zastřela umění všeho způsobu ochranným svým ramenem; pod její záštitou nebetyčné vyklenuly se chrámy, balvany kamené oživly podobami ideálně lepými, barvami zrakům pozemšťanův odkryt odlesk krásy nebesťanův a směleji než klenby chrámové, trvanlivěji než mramor, obnivěji než barva, dojmavě jako sama hudba slávu Boží od končin do končin hlásá posvátná její poesie — její písně.“ Písně naše kostelní jsou pravým a věrným obrazem té které doby. Tak se nás ze „zlaté doby“ literatury české dochovaly ony krásné a velebné chorály staročeské, které dosud nás naplňují zbožnou náladou a obdivem nad čistotou a opravdovou nábožností tehdejších našich předkův. Bouřlivým počátkem 16. stol. zasazena českému životu rána smrtelná, za neustálého lomu válečného a drancování země české vadlo kvítka za kvítkem na bujném pažitu vlasti naší, a co tehda záhuby zniklo, vzalo za své mrazem Josefinským. Nic nedbáno krásy velebných chorálů českých, bylť na rozkaz s rozličných hůr stavovány a zakazovány. Podnikaly se tudíž skladby nové na zakázku, které však vnitřní i zevnější svou cenou daleko zůstávaly za onými. Lid pomalu oněm odvykal, a novým na mnoze sláтанinám navykval, tvoře sobě nápěvy dle jiných rozličných „známých not.“ Jest tudíž žádoucno, aby nás

lid bodrý a dosud nenakažený na perutích čistě a zdravé poesie a hudby povznášel ducha svého k nebesům, odkud zvláště v nynější rozhárané době pomoci zdatné nevyhnutelně mu třeba. Jest zapotřebí, aby zvláště o pomoc vyzval naše patrony české, kteřížto za drahou svou vlast a za krajany své u Boha orodují. Podnikli tudíž za krásným účelem tím, aby se jednak lidu našemu dostalo písní v pravdě ku zbožnosti povznášejících, velebných, v pravém duchu církevním od slov. našeho P. Křížkovského zharmonisovaných, jednak aby chom patrony své české sv. Václava, sv. Ludmily sv. Jana Nepomuckého, blahosl. Anežku Přemyslovnu, bl. Jana Sarkandra a především naše věrověsty slovanské sv. Cyrilla a Methoda ctili a oslavovali a přimluvu jejich si vyprosili, někteří vlastní a církve milovníci, vydávati překrásné písně ku zmíněným patronům našim. Právě nyní se dotiskly poslední dvě ku sv. Janu Nep. a sv. Cyrillu a Methoději, libezné to písně z pera slov. Soukopa a nově harmonisovány slavným našim P. Křížkovským. Jsou na skladě u knihovníka československé knihovny bohoslovců Olomúckých 100 za 1 zl. 10 kr. franco. Zveme tudíž vel. kněžstvo a cth. učitelstvo ku hojnému odběru, zvláště ku dni 16. máje a 5. července. — *Bohoslovci Olomúcti.*

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Tippmann*, kněz na odpoč. v Praze, dne 28. dubna (nar. v Jachymově 22. července 1802, vysv. 28. března 1828).

Vyznamenání jsou

- p. Ant. *Viktorin*, k. arcib. vikář Křivoklatský, farář ve Velkém Újezdě, jmenován čest. konsist. radou;
- p. Ant. *Burian*, k. a. vikář Votický a farář v Prčicích, a
- p. Jos. *Krčík*, farář v Sedlci, jmenování osob. děkany;
- p. Ant. *Dlask*, arcib. notář, správce vikar. děkan v Kourimi, jmenován jest k. arcib. vikářem okresu Kolínského;
- p. Frant. *Bohata*, farář v Arnoštovicích,
- p. Frant. *Jiroušek*, farář v Ouběnicích, a
- P. Otto *Pfannerer*, real. admin. v Pistově, jmenování jsou arcib. notáři. — Expositorium canon. obdrželi:
- p. Vinc. *Hemzal*, farář v Podčepicích,
- p. Jan *Roškot*, farář v Nechvalicích,
- p. Jan *Slávek*, farář v Skřýšově,
- p. Frant. *Špalek*, farář v Městečku,
- p. Jan *Rajmann*, farář v Nezabudicích,
- p. Leop. *Jenč*, farář v Bratronicích,
- p. Frant. *Vítek*, farář v Skřejích,

- p. Frant. *Zrábek*, farář v Hudlicích,
- p. Jan *Turek*, farář na Velizi,
- p. Vinc. *Mottl*, farář v Jankově, a
- p. Josef *Lorbeer*, farář Jesenicích; —
- p. Frant. *Chalupecký*, kapl. v Starém Kolíně, a
- p. Frant. *Jirsák*, kaplan v Zásmukách, obdrželi právo synodalii.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Ullmann*, k. arcib. vikář Žlutický, farář v Zalmanově, za faráře v Svatoboru;
- p. Josef *Wiesner*, kapl. v Buchově, za admin. v Zalmanově;
- p. Jakub *Kugel* za zatim. katech. v Berouně;
- p. Jan *Schiffl*, farář v Schönfeldu, vstoupil na stálý odpočinek.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Matschl*, farář v Kájově, dne 27. dubna (nar. 22. pros. 1816, vysv. 25. července 1842).

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ant. *Wagner*, jubil. kněz, konsist. rada, bisk. notář Litoměřický i Kralohradecký, děkan v Ném, Kralupech, dne 24. dubna (nar. v Radonicích 30. května 1795, vysv. 23. srpna 1818);
- p. Josef *Zdobinský*, tajemník b. vikar. úřadu Turnovského, farář v Tejně nad Rovenskem, dne 27. dubna (nar. v Klášteře 25. břez. 1816, vysv. 29. července 1841);
- p. Frant. Xav. *Hinke*, farář v Parchen, d. 27. dubna (nar. ve 14 Dvorech 20. pros. 1816, vysv. 25. července 1843.)

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Henke*, farář v Heinersdorfu, a
- p. Josef *Baume*, far. v Železnicích, obdrželi collare canonic.;
- P. Alberik *Hecht*, administr. v Oseku, jmenován osob. farářem;
- p. Eduard *Milde*, admin. in spir. v Horním Litvínově, obdržel právo synodalii.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Pflanzer*, kapl. v Kájově (dioc. Budějov.), za expositu v Lušanech (Zuscha);
- P. Zachariáš *Hulievic*, ř. kapuc., za výpom. kněze v Dolním Bousově;
- P. Lukáš *Mladý*, ř. kapuc., za výpom. kněze v Mostě;
- p. Vinc. *Tieze*, kapl. za admin. v Ném, Kralupech;
- p. Frant. *Reymann*, kapl. v Libichově, za prozat. kapl. ve Mšeně.

Milodary. Na obnovu chrámu P. v Nepomuku: Z kláštera Alžbětinek v Praze 1 zl. — Dp. Ant. Prokeš ve Vosečanech: na chrám sv. Víta 3 zl., pro sv. Otce 2 zl. a na Boží hrob v Jerusalemě 1 zl. — P. C. S. na „pob. máj.“ u sv. Klem. 5 zl.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupect:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Přisl. XIV. 25.)

Neděle IV. po Velikonoci.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia).

S pravdou by se minul člověk, jenž by se domníval, že život lidský na zemi není klopotný, hořký a trapný. Pláč zajisté již v kolébce a kvílení nad zavírajícím se hrobem, byť i jinak mluvil života vezdejšího velebitel, blásají zjevně, že nepřetéká svět radostí, ba že ne nadarmo údolím slzí se nazývá a bédování. Než jako slunce na nebi rozptyluje mrákotu noční: nejnak oslazuje nám Kristus všeliké trpkosti a strasti. Chceme-li užítí hojný pramen útěchy, neníť ani zapotřebí, abychom před sebou rozvinuli obraz veškerého života Kristova, aneb abychom sobě na paměť uvedli všechna slova, všechny skutky Páně, — postačí k tomu úplně, když povšimneme sobě jediného zaslíbení, které učinil apoštolům podle svědectví dnešního evangelia. Či nezáleží svrchované blahoslavenství duše lidské v účastenství Ducha sv., Utěšitele to božského, Ducha to pravdy nebeské, rozdavatele štědrého sedmera darův, které celou svou neskončeně vynikají nad všeliké klenoty a poklady pozemské? A hle, tohoto Ducha sv., tohoto Utěšitele, tohoto Ducha pravdy, tohoto dárce štědrého připovídá Pán svým věrným; on ošvědčuje, že chce, že musí umířiti, aby ho seslal od Otce: on ho slíbil, aby blaženou nadějí rozveselil srdce hořem sklíčených apoštolův; on ho skutečně brzy po svém odchodu seslal, on ho vyhlídl do srdcí jejich a působením jejich i do srdcí našich, aby radost jejich, aby radost naše byla dokonalá. I nemusí-li se tudíž i v nás radostí dokonalou rozveseliti srdce, jižto víme, že Pán Ježíš, Syn věčný Otce světél, od něhož, jak svědčí apoštol, každé dání výborné a každý dar dokonalý pochází, nejen slíbil, ale

též i seslal Ducha sv., štědrého rozdavatele darův neocenitelných, které s to jsou, aby trpkost odhaly všelikým strastem vezdejší? Ano přesvědčení toto základem jest blahé naší důvěry, pramenem stálé naší vděčnosti, podnětem k posvěcení činův našich. Přesvědčení, že Pán Ježíš Utěšitele Ducha svatého poslal od Otce, aby rozdával dání jeho výborná a dary jeho dokonalé, základem jest blahé naší důvěry; a to jest tak jasné a zřejmé, že není na důkaz toho ani žádných důvodův zapotřebí. Že Egyptané za dnův Josefa, syna Jakobova, věděli, u koho mohou sméle hledati pomoci proti hladu, u koho naleznou chleba pro sebe, pro dívky, pro čeledě svou, nezoufal sobě nikdo z nich za časů veliké neúrody; — jak mile zvěděl strápený málomocenství Námán Syrský, že v Israeli jest prorok mohoucí trudného jej zbaviti neduhu, ihned s důvěrou vydal se na cestu k Elizeovi; — pokavád jest na živě dobrý, moudrý, zámožný otec, kde, kdy, a který syn bude na rozpacích, u koho by pomoci dojíti měl v potřebách svých? A tomu-li tak, kterak by mohl křesťan i při sebe větších nedostacích málomyslným býti, věda, že živ jest posud bohatý na výborná dání a na dary dokonalé otec, jejichž štědrého rozdavatele od něho byl na svět vyslal přítel náš nejlepší, Kristus? věda, že jeho jest to slib a jeho rozkaz, jenž zní: Vzávej mne v den soužení a já vysvobodím tebe. — Hospodin Bůh všemohoucí jest Otec lásky, anaž se nemění ani v slovu ani v činech svých: a ty, jsa synem jeho, směl bysi obávati se, že by na tebe, na sliby své mohla kdy zapomenouti vševědoucí láska jeho? Ont bohatý jest láskou, štědrý v milosrdenství, všeliké dání výborné a každý dar dokonalý od něho jest: a ty bysi mohl se lekat, že v nevyvažitel-

ném jeho pokladu milostí a darův na tebe se nedostane? Vzdej se všeliké bázně a rci s dušemi věrnými: Pokud Hospodin Bůh spomocník a vysvoboditel můj, nebojím se zlého, ale doufám pevně. Ano doufejme, j. d., v Pána všickni, a doufajíce hledejme u něho pomoci, a zajisté, budeme-li u něho jí hledati, nalezneme ji v jakékoliv strasti vzdější. U Boha hledá a i nalézá pomoci chudák, jenž hladu se obává; a ty, j. m., jenž lačnší po pokrmu ne tělesném, ale vznešenějším, duchovním, ty bysi měl nadarmo doufati, že nasycena bude touha tvá po pravdě u toho, jenž netoliko po čtyřiceti let manou krmil lid svůj na poušti a vdově Sareptské rozmnožil mouku a zásobu oleje, ale též vyslal Ducha svatého, aby rozdával dary moudrosti a umění? U Boha pomoci hledá i nalézá churavec v nemoci své, i ty nalezněš pomoci proti neduhu duchovnímu, proti hříchu u něho, jenž nejen slovem Elizeovým bez všelikého léku uzdravil Námana, ale též proto poslal na svět Syna svého, aby hledal a spasil, což bylo hříchem zahynulo. U Boha hledá i nalézá pomoci rolník, hrozí-li mu neouroda, zarmucuje-li jej mráz neb přílišné vedro; i ty nadarmo nebudeš volati k tomu, jenž nejen k hlasu Eliášovu dešť vyslal na zemi, ale též teplo milostí a rosu požehnání sesílá na půdu srdce dobrého „aby klíčilo v něm a rostlo a užitek stonásobní vydalo símě slova, pravdy jeho. Věduce, že u Boha jest darův a milostí bez konce a bez počtu, mohli bychom upírat, že pravda tato jest základem blahé utěšené důvěry naší? A je-li tomu tak, tuť má býti táž pravda *pramenem stále vděčnosti* naší. Aneb, rcete sami j. m., zdaliž může jinak leč vděčností k Bohu rozníceno býti celé srdce naše, pomníme-li, že vše, cožkoli v nás a mimo nás dobrého se nachází, že vše, cožkoli nás těší, blaží a posvěcuje, jest darem, kterýž nám přichází s hůry od Otce světél? Ano darem dobrým, dáním dokonalým jest tělo i duše, zdraví, síla, život; jsou mocnosti duše, kterýmiž podobni jsme Bohu, vtip a bystrost rozumu, ješto nám otvírají brány ku svatyni pravdy, uslechtilost srdce, kteráž činí člověka andělem na zemi, moudrost, kterou řídíme kroky své po cestě ctnosti, zbožná mysl, kterou povznášíme se z prachu pozemského k výsostem nebeským; darem Božím dobrým a dáním výborným jest milost, kterou učinění jsme syny Božími, bratry Kristovými, stánky Ducha sv.; důstojnost, jížto nad ostatní všechny tvory jsme povýšeni; rozkoš, kterou oplýváme, strast, jakou se od poskvrn hříchů očistujeme, pokoj a mír duše, jakýž nás pro-

vází, radost, kteréž se nám dostává, zármutek, jenž nás od země k Bohu pozdvihuje; darem Božím dobrým jest pro tebe, j. m., pečlivost dobrého otce, kterouž dnem i nocí stará se o tebe, láska, jakou co anděl strážný bdí nad tebou drahá matka tvá, náklonnost dobrotivých učitelův tvých, anáž oprávdové blaho tvé bez ustání na zřeteli má, přízeň, kterouž ti život oslazují bratři, sestry a přátelé tvoji; darem Božím výborným jest svoboda synův Božích, ku kteréž povolán jsi, sláva, kterouž děditi máš s Kristem, blahoslavenství, ješto ti dobyto a připraveno jest v nebesích — a komu lze spočítati a zejména vyčísti rozmanité tisícere milostí, jimiž nás a bratry naše od věkův po věky po všech světa končinách neskonálá láska Otce světél hojně obsypává? A v živé vzpomínce na tak nepřehlednou řadu darů Božích mohlo by snad zůstatí srdce naše chladné, zůstatí bez vřelého citu vděčnosti? Kámen zajisté, by možná bylo mu patřiti a vážití tuto milostivost, a lásku a dobrotu věčného dárce, musel by se pohnouti. Ptáče třepetá pro radost křídélky, vidouc člověka, jenž mu zrní nasypal; s vděčností vine se nemá tvář k dobrodinci svému, divoký lev po letech ještě pamatoval na dobrodíní, kteréž Andronik mu byl prokázal: a člověk ten směl by se nazývati člověkem, kterýž vida nescíslné dary, jaké ruka Boží po všem světě rozsívá, jakými i jej podělila, vděčností k těmž Otci svému by nezahořel? Ó běda nám, bude-li nás museti svědomí pro nevděk odsouditi, zavrhnouti a poznamenati známkou horší, než byla kletba na čele Kainově! Než bohda z Vás, j. d. nebude snad nikdo, jenž by se dal němou tvář, vděčností samé divé šelmy zahánbiti; svatý cit, kterýmž již i pouhé podívání na dary Boží rozpaluje srdce naše, svatý hlas, kterým prosí apoštol národův, aby přede všemi věcmi dály se modlitby a díkučinění ve jménu Pána našeho J. Krista Bohu a Otci, svatý příklad všech kůřův andělských a služebníkův Božích budiž nám pravidlem po veškeren život náš. Den co den, ráno i večer, pod širým nebem i ve svatyni, doma i ve škole, soukromí i zároveň s bratry spínejme ruce, pozdvihujme srdce, aby díky naše, milé Bohu, známy byly andělům i lidem. — Avšak marné, prázdné a docela plané bylo by díkučinění naše, kdyby nebylo podnětem k posvěcení činů našich. Sv. apoštol Jakub ukázav, že všeliké dání výborné a každý dar dokonalý s hůry jest od Otce světél, vybízí nás, abychom užívali darův Božích k posvěcení duší svých. Vzácným zajisté darem Božím jest sluch, řeč a cit, jimiž

mimo mnohé jiné nadal nás Hospodin; i žádá apoštol, abychom užili sluchu k ochotnému slyšení pravdy, abychom odvraceli ucha svého od řečí, jaké nemají ani býti mezi křesťany; apoštol žádá, abychom při všem, což mluvíme a cítíme, při každém slově úst svých, při každém citu srdcí svých na to mívali zřetel obrácený, zdaliž napomáhá nám k spravedlnosti a svatosti před obličejem Páně. Pán rozmnožil na poušti chléb nedopustil, aby drobtý na zmar přišly — on tím na jevo dal, že nezůstane bez pokuty, kdo neužívá hřívný jemu svěřené na oslavu jména jeho, k rozmnožení prospěchu duše své. Pán dal ti, j. m., tělo zdravé, silné — zajisté jen proto, abysi tím snadněji s to byl, abys poznal práce povolání svého, — onť má ti býti darem drahým, je máš posvětit, čině je obydlím a chrámem Ducha svatého; i zdaliž nemusila by tě zastihnouti kletba Boží, když bysi neužíval těla i sil jeho k oslavení Božímu a svému spasení, ale činil je předmětem hříchu hnušného.

Pán Tě nadal rozumem, nadal bystrostí ducha, nadal tě darem paměti — a těchto darův bysi chtěl nechati ladem ležeti, ježto žádá Bůh, abysi poznal, která jest vůle jeho dobrohlíbezná, abysi pravdu od bludu rozeznával, abysi poklad potřebných a užitečných vědomostí svých horlivě rozmnožoval.

A tak, j. m., buď to již který koliv dar, podaný nám s hůry od Otce světél, — buď si to pokrm, nápoj, oděv, buď si to dar moudrosti, rady, síly, buď si to milost, kterouž tu tělo, tam duše okřívá: nuže užívejme ho každý jinak, leč jak velí Bůh, aby nám přispěl k posvěcení činův, k spasení duší našich. Tak dokážeme nejlépe vděčnost svou k Bohu, tak otevřeme i rozhojníme v sobě pramen potěchy věčné, radosti bez konce; tak hledajíce u Boha pomoci, milosti dojdeme a nalezneme spasení duší svých. Amen.

† Dr. Jan Marek.
kanovník Královéhradecký.

Ctnost vyvyšuje.

Často „velkým“ světu kníže,
jenž si hověl v hluchém kvasu,
vojínů kdy ve zápasu
kruté bitvy nesli tíže.

A když spásu, a když štěstí
rozseval kol v blahém klidu,
málo o něm známo lidu,
málo o něm děje věští.

Bůh však, jenž zná zápas pravý,
zde již žehná svojích činy,
a tam vítězné své syny
korunou své zdobí slávy.

K. Matějka.

Řeč

o působení kříže Ježíše Krista.

Od J. E. Eybla.

(K slavnosti Nalezení nebo Povýšení sv. kříže).

„Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“
(Gal. 6, 14.)

Pravdy Boží vytlačeny byly ze země, celý svět bezmála v stínu smrti seděl a v temnostech modlářských. S podivením jest, ale pravda, že národové nejvzdělanější měli náboženství nejsměšnější; chlubíce se známostí všech věcí, byli tak bídní, že neznali ani Boha. Ve všech věcech prospívali až ku podivu: toliko v náboženství, v této první stránce lidského života, hověli čirým nesmyslům. Jak těžko jest věriti, že Egyptané, otcové filosofie, Řekové, učitelé krásných umění, Římané vážní a moudří panovníci tehdejšího světa, se klaněli zvířatům, zeměplazům, žvlům, tvorům bezduchým, bohům otco-
vražedným a cizoložným; kterak věriti, že nejen zimnice a nemoce ale nešlechtnosti nejnestydatější a naruživosti nejsprostší měly v Římě své chrámy? Komuž není vyznati, že Hospodin vydal v převrácený smysl tyto veliké ale pyšné duchy, kteří, nechťce Ho znáti, zaslepeni jsou tou měrou, že nerozuměli věcem ani nejpatrnějším? (Řím. 1, 21 sl.)

V bídném zajetí, otrockými okovy svých náboženství svírání, vězeli vladařové světa, jsouce při tom tohoto náboženství ne méně dbalí nežli slávy a velikosti svého státu. Což bylo horšího nežli jejich bohové? Co pověrecnějšího než jejich oběti? Co nestydatějšího než jejich tajnosti bohoslužebné? Což ukrutnějšího nad jejich hry, které krvavé a surové jsouce bývaly částí jejich bohoslužby? Přes to jejich mudrcové, poznávající z věcí stvořených Stvořitele neviditelného, Boha jediného, Vládcu světa, a urážejíce se na těchto pošetilostech a ukrutnostech, jimiž své bohy uctívali, nemohli žádnou měrou svých krajanů k lepšímu poznání a přesvědčení přivést. Sebe vznešeněji rozumující, sebe výtečněji řečníci neodvedli lid od směšných a surových obřadů, nemohouce porazit ani jedné modly.

Ale jakmile kříž Ježíše Krista byl vztyčen, jak začali kázati smrt a umučení Syna Božského, umlkly věšty lhavé, panství model zvikláno a na konec zrušeno; Jupiter a Mars, Neptun a Serapis a všichni, jimž jako bohům se klaněli, přišli v zapomenutí. Lidé otevře své oči poznali Boha stvořitele, žasnouce nad svou nevědomostí. „Bláznovství Kristovo“ mocnější bylo nežli filosofie nejdůmyslnější. Prostých dvanáct rybářů bez pomoci, bez výmluvnosti, bez umění změnilo tvář země. Ulovivše miliony lidí ve své síti dodávali je Spasiteli, jenž křížem vše táhne k sobě.

Meškaje na zemi mezi námi Spasitel, ačkoli činil mnoho zázraků, ač mluvil slova života věčného, měl málo vyznávačů; i jeho přátelé, vidouce se býti pod kázní tak nenáviděného mistra, často se zastyděli. Avšak co vstoupil na kříž, co umřel na tomto dřevě potupném, jaké množství lidí hrne se k němu! Nectěn, nenáviděn za živa počíná panovati po smrti. Pro své učení nebeské, které mu vsady úctu mělo zjednati, přibit jest na kříž; a tento kříž, jenž mu měl býti pohaněním, učinil ho ctihodným po všem světě.

Jak mohl rozevřítí na kříži své ruce, každý hleděl dostati se v jeho náručí. Tajuplné zrno pšeničné padnuvši v zemi rozhojnilo se svou vlastní záhubou. Nepovýšil se dříve ze země, až když, jak sám pravil, (Jan 12, 23.) všecko potáhnul k sobě a změnil nástroj nejohavnější smrti v prostředek nebeský, jímž povznáší srdce lidské; s kříže klesnul až do hrobu, za to však národové klesli k jeho nohou. Učenici jeho nechlubí se toliko jeho jménem ale ochotně za ně trpí, rádi snášejíce nečest pro jeho slávu, bez reptání umírajíce z lásky k němu. Pohrdali kdo mezi pohany starými smrtí, vynášeli takovou zmužilost jakožto věc neslýchanou. Ale od smrti Páně na kříži jsou tyto příklady tak obecné, že jich vypočísti zvláště nelze. Od té doby, co začali kázati o Bohu, který za nás na kříži umřel, byla smrt křesťanům rozkoší; belhaví starci i outlé panny spěchali k mučení jako ku skvělé vítězoslávě. Všemocný kříž sprátelil křesťany se smrtí, z níž lidem jindy jen samá hrůza šla. Dříve se navolili katané křesťany ubíjeti, nežli se křesťané navolili trpěti: Vyčerpány jsou neukrutnější vynálezy, aby podvrátily víru našich předků, přičinily se všechny mocnosti světa, aby ji z kořene vyvrátily: nevěděla slepá nenávisť, že vzdělává, co myslila že ničí! Křížem ustanovil král Ježíš dobytí světa, pročež vtiskuje tento kříž vítězný na čelo svých statečných bojovníků aby je naučil trpě-

ti; utrpením zvítězí nade všemi národy; trpělivostí odzbrojí své nepřátele: z vlků stanou se na konec beránci obětující Beránku neposkvrněnému.

Všudy po vsí zemi budou se kříži Kristovu klaněti, králování jeho nebude mítí konce, poněvadž moc jeho sáhá až do končin země; panovati bude kříž až v nejvzdálenějších krajinách, až na ostrovech nejnepřístupnějších až mezi národy nejneznámějšími. Jaká rozkoš viděti, která Řekové a Římané, Skythové a Arabové, Indové a ostatní všichni národové světa tvoří jedno království, jehož zákonem jest evangelium, vůdcem Ježíš Kristus a praporem kříž! I Řím, hrdý Řím dlouho se napájev krví mučeničků Kristových skloní konečně svou hlavu pokorně: a větších úspěchů dobude křížem Páně nežli zbraněmi svými; a uvidíme jej více ctíti hrob chudého rybáře nežli chrám svého Romula. I vy se přiblížíte ke kříži, císařové; Ježíš ukřižovaný chce viděti u svých nohou i velebnost císařskou. Prozřetelností ustanovený vítězný Konstantin povznese prapor kříže nad orly římské. Křížem přemůže nepřátele; křížem zjedná pokoj své říši; křížem upevní svůj dům; kříž bude jeho jediným znamením vítězným oznamujícím, že mu zjednal všechno jeho vítězství.

Nic se nedivím, můj Spasiteli, že krátce před svou smrtí s takovou radostí jsi zvolal, že se blíží Tvá hodina a že kníže tohoto světa vyvržen bude ven (Jan 12, 31.). Nic se nedivím, vida Tě v paláci krále Herodesa a před soudnou stolicí Pilátovou významným mlčením pohrdati slávou dvora královského a leskem vládařským. Věděl's, že den Tvého ukřižování se Ti stane dnem vítězoslavným. „Tys přemohl svět ne železem ale dřevem.“ (sv. Augustin); neboť se slušelo na Tvou velikost, abys přemáhal moc nemocí a falešné a pyšné mudráctví moudrým a skromným „bláznovstvím“ a to, co jest, tím, co není,“ jak praví apoštol. (I. Kor. 1, 25—28). Címž ukázal jsi že nic není slabého ve Tvých rukou a že vyvádíš blesky z čeho se Ti líbí.

Aj divy, které křížem učiněny jsou. Křížem polámany jsou modly; křížem podmaněni národové; křížem zjednáno vítězství statečným bojovníkům Kristovým, kteří všechno přemáhali trpělivostí. Křížem zdobena čela králův; kříž stal se hlavní ozdoubou koruny císařův, nadějí a slávou křesťanů, jenž jako apoštol se nechťi „chlubiti leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista.“

Ale chlubíme-li se v skutku i my v kříži Spasitele svého? Nejsou-li skutkové naši opakem našich slov? Nezdá-li se raději, že

jest nám kříž pohoršením, jakým byl Židům a bláznovstvím jako pohanům? Není-liž kříž pohoršením tobě, jenž máš v ošklivosti chudobu, nechceš snášeti krivdy a útržky, běháš za vezdejšími radostmi, všemu se vyhýbáš, co vidíš na kříži, zapomínaje při tom, že Spasitel náš nalezl svůj život ve smrti, své bohatství v chudobě, své rozkoše v mukách a svou slávu v pohanění? Apoštol svatý Pavel pravil těm, kteří chtěli spravedlnost zakládati na skutcích a obřadech zákona, že „jestli že jest spravedlnost skrze zákon, tehdy Kristus nadarmo umřel (Gal. 2, 21).“ A nemohu-liž docela opravdu říci, že Kristus nadarmo umřel na kříži, poněvadž umřel aby z nás učinil lid Bohu příjemný a my zatím tak žijeme, že i nevěřícím pohoršení dáváme, aby se rouhali jmenu, mimo které není spásení? (Sk. ap. 4, 12.)? Nadarmo umřel, Kristus, na kříži, aby podvrátil moudrost toho světa, jestliže po jeho smrti svět tímž životem žije, téměř zásadám hoví a v tytéž věci své blaho klade jako před jeho příchodem. Nadarmo poraženy jsou křížem modly, vzděláváme-li si denně svými vášněmi nezřízenými nové modly, obětující ne Bacch(us)ovi ale nestřídmosti; ne Venuši ale nestydatosti; ne Plutovi ale lakomství; ne Marsovi ale mslě; přinášejíce těmto bohům ne zvířata ale svého ducha, osvíceného Duchem Božím, a svá těla, která jsou chrámem Boha živého a své oudy, kteřížto jsou oudy Ježíše Krista. (I. Kor. 6, 15. 19. Efes. 5, 30.).

Z čehož jest patrné, že kříž Kristův není naší chloubou; kdyby byl kříž Páně naší chloubou, což bychom se chlubili, jak činíme, marnostmi? Co myslíte, proč apoštol Pavel na tomto místě praví se chlubití ne v moudrosti Ježíše Krista, ne v moci Jeho, ne v Jeho zázracích, ne v Jeho vkříslení, ale v kříži a v smrti Páně? Chlubil-li se takto bez příčiny? Či raději proto, že mu byl kříž znamením a souhrnem všech muk, všech pohanění a vůbec všeho, co jest naší myslí odporným, hrozným a děsným? Proto praví apoštol, že chlubití se chce v kříži Spasitelově aby nás učil pokoře, aby nám řekl, že my jakožto křesťané chloubu v tom hledati máme, čím svět pohrdá.

A řekněte mi, není-li kříž znamením křesťana? Nežehnají-li, dí sv. Augustin, křížem vodu, která nás novým stvořením činí, i oběť, která nás živí i svatě pomazání, které nás posiluje? Či jste zapomněli, že posilující vás Duchem svatým, vtiskl-li znamením svatého kříže na vaše čelo? Není-li čelo místem stydlivosti? Kristus Pán tímto křížem utužuje naše čelo proti falešnému studu,

jímžto se červenáme pro věci, které od lid nízkou ceněny jsouce, velkými bývají před tváří Boží. Kolikráte jsme se styděli dobře činiti? Kolikráte povinnost nejsvětější se nám zdá býti nízkou a sprostou? Kříž vtisknutý na čelo naše odnímá nám tento nepravý bázlivý stud uče nás, že na chválách nesluší sobě zakládati.

Za starodávna vrchnosti, chtěje veřejně pohaněti osobu cti zbavenou vtiskovaly jim na tělo nectné znamení. Podobně, můžeme říci, vtiskl Bůh na čelné místo našeho těla známku plnou necti a pohany, abychom netáhli k poctám a k chválám vezdejší. Nepravím tímto slovem, jako bychom byli této cti nehodni, ale to pravím že tato čest bez málo nás není hodna; beze cti jsme podle světa, poněvadž po jeho zdání kříž, který jest naší slávou, jest znamením a souhrnem všeliké potupy.

Zatím ale, jako by křesťanství a kříž Kristův byly pouhou bájkou, my býváme nad míru ctižádostivi; pokora křesťanská se nám zdá býti věcí směšnou. Křesťanství předkové naši mysli, že císařové ani nezasluhují aby se stali křesťany. Od oné doby se mnoho změnilo, tolik, že se zdá jakoby mysl křesťanská vladařům a vznešeným vůbec ani neslušela, tak se jí zbavují: poníženo kříže Kristova jest nám odporná, my se sháníme po cti a po slávě.

„Ale moje postavení,“ řekneš, „vymáhá abych stál ve cti; nebudou-li mne mít ve cti, pozbude vážnosti i můj úřad, z čehož povstane nepořádek a zmatek.“ Dobře, važ si cti tohoto světa ale přijímej ji ve skromnosti věda, jak marná tato čest bývá; přijímej ji pro svůj úřad nevyhledávaje své slávy, bez mála jako císař Heraklius, jenž odloživ nach královský v obleku chudinkém nesl kříž Páně. Taktéž křesťanu jest nevyhledávati slávy před křížem svého Mistra; před něj ať přichází jako chudý, jako žebrák, jako potřebný; ať pamatuje, že všichni před Bohem jsou rovni, a že chudí jistou měrou jsou jeho představení, jichžto všimati a vážiti si má. Ať ví, že vzdává-li mu kdo čest, sluší tato čest nikoliv jeho vlastní osobě ale že jest ji třeba, aby řád ve světě se zachovával; že tento řád brzo za své vezme a nový stav všech věcí povstane kde nejslavnějšími se stanou kdo budou nejslechetnějšími, kladouce svou slávu ve kříž Ježíše Krista.

Takto smýšlejíce klaněme se kříži; s takovými myšlenkami přicházejme k oběti nejsvětější konané na památku umučení Syna Božího. Náš Pán Ježíš Kristus dej, bychom pochopili, jak slavný jest Jeho kříž, an sám

jediný nejjasněji objevil všemohoucnost Boží nad lidmi a uštědřiv jim nesmírných pokladů Božího milosrdenství otvírá vchod do šťastné věčnosti. Amen.

Povzdech.

Jak často zalétá můj duch
v ty doby, kdy z hliněných uch
míval jsem koně, z kůry pluh! —
A srdce moje volá žalně
v ty kraje dětství svého dálné:
„Kdy mužná vrátí doba tobě
co pochováno dětství v hrobě?“

Než, slyším, muži patří síl,
by sobě vavřín vlasti vil,
vše žaly v hloubi srdce skryl,
a církvi sloužil mužně Páně
svě věčně žalmem svatým skráně,
a nade prach se vznesl světa
kde život věčný duši zkvétá! —

Nuž, tamo řídím duše vzlet,
a u mých nohou mizí svět!
Jen dál a dále — nikdy zpět.
Tam rajske blaho žije věčně,
kár svatých plesá vespolečně,
nižádná tamo trudu chvíle,
tam u věčné duch trvá síle! —

Fr. Al. Lhotka.

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

4. *Kostel sv. Michala na Starém městě farní, později klášterní řádu Servitského.*

Již za krále Václava II. (1283.—1305.) bylo na Starém městě Pražském triadvacet chrámů a to sedm klášterních a osmnácte farních. Z farních kostelů pouze dva byly spolu klášterní, totiž sv. Benedikta a sv. Kříže Většího, při ostatních přísluhovalo duchovenstvo světské.¹⁾ Právo podací těchto chrámů farních náleželo většinou králům českým buď pánům světským, jen při kostele Týnském měla kapitola Vyšehradská též jakási práva při obsazování obročí. Mezi nej památnejší farní kostely Stárehó města klásti sluší chrám sv. Michala, o němž v době náboženských převratů věku XV. přecasto se zmínka děje, ba lze říci, že na faře sv. Michalské dříve ještě než v kapli Betlemské dáli se první počátkové osudných bouří husitských.²⁾

První písemná zmínka o něm teprvé r.

1311. se děje. Kostel stál se všech stran zastaven mezi velkým náměstím, nynější ulicí sirkovou a sv. Michalskou, hlavní dvéře jeho byly na západě v úzké uličce a toliko strana jižní byla poněkud volná a zde byl hřbitov, k jehož zdi přiléhala škola. Fara stála na západě v rohu uličky, kterou k bráně kostelní se chořilo.³⁾ Na severní straně kostela stál přistaven k němu dům bohatého měštana Pražského Purkarta Aldemburského, v domě tom byla v prvním patře kaple s oknem do kostela a r. 1406. povstala i v přízemí podobná kaple. Že kostel tento bohatě nadán byl, jde na jevo z toho, že bylo v něm v XIV. století deset oltářů, při nichž fundování oltářníci ustanoveni byli a že fundace oltářnické značné byly, lze souditi z toho, že i farář Hostivařský Zdeněk a jindy opět Petr, farář Petrovický, jich se domáhali. Osadníci i jinak byli štědrými ku svému farnímu chrámu, tak koupili r. 1364. společně s farářem od konšela Hanuše Rosta městiště, na němž nová farní budova povstala, r. 1399. daroval měšťan Konrád z Litoměřic na kostel odkaz k jeho přestavení,⁴⁾ r. 1386 byla fundována věčná lampa.⁵⁾ Oltáře byly v chrámu tyto: 1. Hlavní oltář sv. Michala archanděla a všech andělů, 2. oltář Marie Panny r. 1361 nově nadaný. Patronem jeho byl Rudolf, měšťan Pražský, oltářníky byli tu kněz Kříž, syn Stacha ze Světte, r. 1397. Tomáš, pak Zdeněk, druhdy plebán Hostivařský,⁶⁾ 3. Oltář sv. Kateřiny r. 1361. znovu zřízen od Freclína z Chebu. Oltářníkem jmenuje se kněz Mikuláš, syn Kuntlína z Pacova, r. 1391. Petr, dříve altarista u sv. Mikuláše. R. 1401. založil jej znova Albert z Grifsteta pán na Středoklukách za duši panaše Pešla,⁷⁾ 4. Oltář Božího Těla, jehož patronem se jmenuje r. 1391. Martin řečený Kelnar a altaristy Moric pak Petr, dříve mansionář u sv. Víta a r. 1396. jiný Petr, druhdy plebán Petrovický,⁸⁾ 5. Oltář Nejsv. Trojice a tří sv. Králů r. 1391. nově nadán od konšela a majetníka domu druhdy Purkartova Jana Pleyera společně s lékařníkem a sestřencem jeho Janem. K oltáři tomu dán jest kněz Mikuláš z Pacova, který krátkou jen dobu sloužil u oltáře sv. Kateřiny,⁹⁾ 6. sv. Mikuláše oltář r. 1391. znova nadán od téhož Jana Pleyera. Oltářníkem tu byl kněz Mikuláš z Lípy, který r. 1392.

³⁾ Tomek II. 166. 167. ⁴⁾ Tomek 167.

⁵⁾ Libri erect. II. 243. ⁶⁾ Libri Conf. I. 1, 146. ⁷⁾ Libri quinti 1391. str. 62., Tomek II. 439. ⁸⁾ L. quinti 1391. 13. Januar., 1396. 10. maji. ⁹⁾ Tamže 1391. 17. Martii.

¹⁾ Tomek I. 217. 386. ²⁾ Palacký III. 3, 445.

plebánem v Průhonících se stal, načež na jeho místo kněz Mikuláš dosazen jest.¹⁰⁾ 7. oltář navštívení P. Marie, k němuž měl právo presentační Pecold, kněz z Nové Plzně. Oltářníky byli Štěpán r. 1394. a pak Jan z Verony,¹¹⁾ 8. oltář sv. Markéty a Doroty, k němuž dosazovali bratři Augustin a Matěj, měšťané Pražští. Altaristy jmenují se kněží Bohunek, Duchek, Vavřinec z Domašína a Pavel,¹²⁾ 9. oltář sv. Apoštolů. Presentovali k němu měšťané Hans z Litoměřic, Hanuš Rost a Jan Zejdlín, oltářníky byli Jindřich a r. 1395. Václav z Kramolína,¹³⁾ 10. oltář sv. Šťastného a Zbožného i sv. Erazima s nadáním dle odkazu Jana Meisnera r. 1407.¹⁴⁾ Podotknouti sluší, že presentaci k některým z těchto oltářů vykonal společně s patrony farář sv. Michalský, někdy právo to konal sám, při některých musela se presentace dít s jeho souhlasem.

Podací kostela měli prvotně čeští králové, posléze konala právo to královna Eliška, choť Jana Lucemburského, po smrti její daroval však král Jan právo to klášteru křižovníků strážců Božího hrobu na Zderaze, jemuž stvrzeno bylo od papeže Benedikta XII. r. 1334.¹⁵⁾ Farářové u sv. Michala nám známí byli před r. 1311. kněz Heřman, jenž k sv. Havlu pak přišel a Šimon, druhdy u sv. Havla, r. 1323. jmenuje se farář sv. Michalský mezi rozsudími pře kapitoly Vyšehradské ohledně podací při kostele Týnském, z téže doby se dovídáme, že, jakož tehdy zvykem bylo, že samostatní plebáni s přivolením církevní vrchnosti z jistých příčin postupovali duchovní správu i požitky kostela svého kněžím náměstným neb nájemným (vikářům, administratorům) a to za určitý nájem, byl i kostel sv. Michala jednou pronajat od faráře, jenž do ciziny na studie se odebral, jistému knězi Jakubovi blízko Prahy.¹⁶⁾ Až do r. 1360. byl farářem u sv. Michala kněz Jan, po smrti jeho Tomáš z Olomouce,¹⁷⁾ presentaci vykonal císař Karel IV. O kněžích až posud uvedených mimo jména něčeho nám paměti nevypravují, avšak po smrti faráře Tomáše počíná býti historie kostela sv. Michala zajímavější. Ku presentaci krále Václava IV. ustanovil dne 12. září r. 1390. Jan Nepomucký, arcijahen Zatecký, při chrámu metropolitním, u sv. Michala farářem řeholníka Zderazského Ber-

narda,¹⁸⁾ který zde působil až do r. 1406. Za plebána Bernarda konaly se na fáře sv. Michala schůzky mistrů vysokého učení, jichž účastňoval se i mladý mistr Jan Hus, který začav r. 1398. učitelství své již rok na to měl zde s některými profesory při disputaci hádku zastáváje zřejmě učení Viklefovo.¹⁹⁾ Při rozhovorech těch býval též přítomen kněz Jan Protiva z Nové Vsi, zprvu kazatel Belecký (1391.—1396.), pak farář v Bystřici (až do 1407.) a posléze farář u sv. Klementa na Poříčí. Když Hus r. 1400. na kněžství vysvěcen byl, kázával někdy v kostele sv. Michala až do r. 1402., kdy kazatelem Beleckým se stal. Farář Bernard proticírkevním snahám jeho nepřál, začal jej Hus jednou nazval „největším slova Božího nepřitelem,“ přes to vše zval jej ku kázáním a důvěrným rozpravám po obědě na fáře, při nichž jednalo se o věcech náboženských tak, že až k hádkám přicházelo.²⁰⁾ Některé řeči, které Hus na fáře a v kostele sv. Michala i jinde potom měl, sestavil Jan Protiva, muž to učený a v Písmě sv. velice zblhlý a předložil je arcibiskupovi Zbyňkovi a poněvadž v předloze patrné bludářství o svátosti oltářní Husovi se přičítalo, měl se též zodpovídati před inkvisitorem Mořicem Rvačkou. Týž Protiva svědčil později proti Husovi i na sněmu Kostnickém uváděje proti němu zřejmě i kázání jeho a řeči druhdy u sv. Michala konané.²¹⁾ Zatím zemřel farář Bernard a nástupcem jeho u sv. Michala stal se mistr Křišťan z Prachatic (1406.—1439.), za něhož jiskry bouří náboženských dříve na fáře sv. Michalské vznícované v plný požár vzplanuly.

Křišťan již záhy počal se zabývatí se spisy Viklefovými a sprátelil se s Husem a těmi mistry, kteří hnutí proticírkevního se účastňovali, proto neposlechl rozkazu arcibiskupa Zbyňka, dle něhož dne 15. března r. 1411. ve všech kostelích Pražských měla se prohlásiti na Husa kletba pro nestání,²²⁾ čímž získal sobě přízné mistrů Husovi nakloněných, že zvolili jej r. 1412. rektorem university. Téhož roku přijeli do Prahy legátové papežští, mezi nimiž byl přední Václav Tiem, děkan Pasovský, aby zde hlásali plnomocné odpustky od Jana XXIII. za příčinou války proti králi apulskému La-

¹⁰⁾ Tamže 1391. 31. maji. ¹¹⁾ Tamže 1394, 6. Martii. ¹²⁾ Tamže 1394. 9. novem., 1. decemb. ¹³⁾ Tamže 1395. 27. Octobr. ¹⁴⁾ Tomek II. 167. ¹⁵⁾ Tomek I. 388. ¹⁶⁾ Týž I. 393. ¹⁷⁾ Libri Confirm. I. 1, 119.

¹⁸⁾ Libri quinti 1390. str. 30. ¹⁹⁾ Mistr Jan Hus od Jos. Alex. Helferta 57. ²⁰⁾ Tomek III. 436. ²¹⁾ Depositio Protivae in Petri de Mladenovic historia de fatis J. Hus (Höfler Geschichtschreiber pg. 193. 183.) ²²⁾ Tomek III 491. ²³⁾ Tamže str. 537.

dislavovi oznámené. Tu na faře u sv. Michala vyslovil se u mistra Křišťana před více mistry, bakaláři a studenty v rozpravě s Husem mistr Štěpán z Pálče, tehdejší děkan fakulty bohoslovecké, proti odpustkům těm a způsobu, jakým děkan Tiem v Praze je rozlašoval, avšak zjevně opřít se nechtěl, jako Hus to činil. Když různice náboženské ustavičným vášnivým vystupováním strany Husovy rostly, ustanovil král Václav IV. r. 1413. zvláštní komisi, která se raditi měla o utišení svárů. V komisi té byl i mistr Křišťan a sročení stran dalo se na faře jeho sv. Michalské.²⁴⁾ Ale komisarové královští nepronikše vlastní podstatu hádek theologických namluvili králi Václavovi, že strana katolická nepovoleností svou zamezila mír a rozhněvaný, nedobře zpravený král vypověděl následkem toho Stanislava a Petra ze Znojma, Štěpána Pálče i Jana Eliae ze země, muže horlivé a činné, jichž odchodem padla poslední hradba, která na universitě Pražské snahám proticírkevním vytrvale na odpor se stavěla. Když správce arcibiskupství Pražského Konrád z Vechty obdržel papežské stvrzení za arcibiskupa, byl dne 17. července r. 1413. slavně nastolen, ku kterému slavnosti zařízena byla procesí, k nimž na Starém městě duchovenstvo a lid sešli se u kostelů sv. Michala a sv. Mikuláše.²⁵⁾ Kostel sv. Michala byl jedním z prvních, kde svátost oltární lidu obecnému pod obojí způsobou podávati se počala, nejprve počal to v Praze konati roku 1414. mistr Jan z Hradce, farář u sv. Martina ve zdi, potom hned následován byl příkladem jeho téhož roku v kostele sv. Michala, kdež mistr Jakoubek ze Stříbra toho času nejčastěji kázal a pak u sv. Vojtěcha v Jirchářích, stalo se to však již po odjezdu Husově do Kostnice.²⁶⁾ Někteří přátelé mistra Husi zamýšleli jíti za ním do Kostnice, mezi nimi i Křišťan, Hus jim to sice zrazoval, oni však jeli přece a pomocí přátel svých v Kostnici vymohl si Křišťan dne 4. března r. 1415. přístup k uvězněnému mistrovi, který spatřiv z nenadání dlouholetého přítele svého radostí zaplakal.²⁷⁾ Přítomnost mistra Křišťana v Kostnici nezůstala tajnou, zvěděl o tom brzo farář sv. Vojtěšský Michael de Causis a za dal proti Křišťanovi třicet artiklů, načež Křišťan uvězněn jest a k obžalobě Michaelově písemně odpověděl musel. Křišťan však nezůstal dlouho ve vazbě, propuštěn jest hlavně [přičiněním císaře Sigmunda učiniv

toliko jistou přísahu před patriarchou Cařihradským a odjel z Kostnice již 18. března 1415. Křišťan byl sice osobním přítelem kazatele Betlemského, avšak zůstal vždy mužem mírným a že vášnivé spory náboženské jemu se nelíbily, zamýšlel již od dvou let vzdáti se fary sv. Michalské, Hus však přimlouval mu v listu ze žaláře důtklivě, aby toho nečinil, ale setrval v hnutí započatém a Křišťan rady té poslechl. Jeronýmovi Pražskému nadarmo dával výstrahu, aby do Kostnice nechodil.²⁸⁾ Když brzo po smrti mistra Husi odpor proti Církvi katolické dále rostl a fanatičtí Táboři v novotarení a zavrhování článků víry i obřadů církevních výstředně pokračovali, opřel se proti tomu mistr Křišťan vida kam fanatické toto řádění vede, proto již r. 1416. rozhodně káral tábořského kněze Korandu, druhdy faráře v Plzni, muže to slepě vášnivého, jehož Eneáš Silvius při disputaci v Táboře nazval pak „starým dáblovým nástrojem,“ ano Křišťan sblížil se opět s katolickým mistrem Štěpánem z Pálče, který v Kostnici zůstal. Za to vymstil se mu Koranda r. 1419. S hojným zástupem mužů a žen táhl na pole „u křížků“ nedaleko Prahy u vrchu Ladví a tam napomínal shromážděné, aby nechodili již s holí poutnickou, ale s mečem v rukou. Na to vedl zástupy do Prahy dne 10. listopadu 1419. a vrhl se na kláštery a kostely. „Koranda, jak dí kronikář,²⁹⁾ kněz výstřední a šílené mysli, shromáždil sestry z Plzně opovážlivé vjel na koni do kostela sv. Michala na Starém městě s ženami Tábořskými a nemaje úcty k svátosti Těla Kristova, která na oltáři vystavena byla, rozkázal všechny lavice kněží i lidu obecného rozbíti.“ Také obrazy, posvátné nádoby a schránky s ostatky svatých byly od fanatických žen Tábořských v kostele sv. Michala rozbity.³⁰⁾ Tak musel mistr Křišťan sám snášeti následky hnutí náboženských, jichž zprvu sám se účastnil a jichž vyvarovati se nemohl. Roku 1421. pochován jest v kostele sv. Michala Petr ze Svojsína řečený Zmrzlík, sedícím na Orlíku, druhdy nejvyšší mincmistr království Českého na Horách Kutných, „příznivec duchovenstva (roz. pod obojí) a zákona Božího horlitel.“³¹⁾ Měl v Praze dům u sv. Jakuba (nyní u „Štupartů“), v kterém konalo se r. 1420. hádání Pražských mistrů s Táboři ohledně obřadů a rouch bohoslužebných. Strana výstředních Tábořů nepřestala proti

²⁴⁾ Helfert str. 141—143. ²⁵⁾ Tomek III. 546. ²⁶⁾ Tamže str. 559. ²⁷⁾ Tamže 568.

²⁸⁾ Helfert str. 219. ²⁹⁾ Vavřinec z Březové str. 379. (Hořerova vydání). ³⁰⁾ Palacký III. 1, 277. ³¹⁾ Vavřinec z Břez. str. 457.

mírnému mistru Křišťanovi brojiti. Fanatický zběhlý mnich Jan Želivský dovedl urvati si v Praze rozhodné moci, sesadil konšely mírné a uvedl na jejich místo své přívržence. I jal se (r. 1421.) jednoho dne mluviti k nim na radnici takto:³²⁾

„Ejhle vy světští jste již jedno a jako muž jeden, chcete-li tedy, abychom i my duchovní jedno byli, lid nerozdělující, třeba, abyste mistra Křišťana, plebána kostela sv. Michala na Starém městě Pražském spolu s kněžími jeho od řečeného kostela vypudili, poněvadž s námi v obřadech našich (actibus nostris) souhlasiti nechtějí.“ Za důvod tohoto násilnictví uváděl Jan Želivský to, že kněží oni zachovávají pořádku ještě obřadů církevních, že nechtějí svátost oltářní podávati nemluvňatům a nikdy mši po česku nezpívají. Konšelové, stvůry to Želivského, souhlasili s ním a odpověděli k otázce jeho: „Chcete, aby jiní kněží k řečenému kostelu dání byli?“ „Ano, ano, chceme“ a dovolili jemu i mistru Jakoubkovi, aby Křišťana od sv. Michala zapudili. Starší a vzácnější měšťané neodvážili se tomu odporovati ze strachu. Ihned „Pikarti“ (t. j. přívrženci strany Želivského) vypudili faráře od sv. Petra a uvedli tam dva kněze pikartské a zamýšleli ke kostelu sv. Michala usaditi kněze Viléma, podezřelého z bludařství pikartského. Tu však panny, vdovy a ženy zbožné vidouce, že konšelé hluchými zůstávají k tolikému zlu svolaly všechny věrné a Bohu v pravdě sloužící a vešly s nimi do radního domu a předložily konšelům písemnou stížnost, kterou jedna panna v ruce držíc četla slovo za slovem.³³⁾

V žalobě té se praví o Táborech, „že nejedni z nich kněží i jiní z obce pohlaví mužského i ženského klesli jsú na víře proti duostojné svátosti božího těla i boží krve, i proti některým kusuom jiným.“ — „Někteří kněží z nich sem přišedše, vyznali jsú, že toliko chleb požehnávali jsú a víno, nevěrice, že by tu bylo boží tělo a boží krev, v tom bludu také jsú lidem dávali a v modloslužbu zavodili. A některé ženy pravie, že od tábořských kněží jsú zpraveny, aby samy sobě posvěcovaly a to jsú častokráte činily.“ Pamětihodno zůstare, kterak stížnost ta největší váhu klade na to, že Táboři nevěřili v svátost oltářní a kterak „pikartství“ v ní spojuje se slovem „šibalství.“ Konšelé vyslyševše řeč tu do konce, ač

osloveni byli v ní „milí páni a bratří“ a vroucně prošení „pro milost pána Jezu Krysta a pro spasenie a zachování ve víře křesťanské vsí obce města,“ aby „netiskli ani dopustili tisknouti od kostelův kněží věrných,“ dali zmužilé ony panny, ženy a vdovy po způsobu fanatických Táborů ihned zatknouti a sice rozdělující je chtěli aby ženy jinam, vdovy pak a panny též na jiné místo uvězněny byly, avšak ženy ty odloživše bázeň dívčí jako mužové nikterak nedaly se rozdělití a konšelové nemohouce prozatím ničeho proti nim svéstí žádali, aby se jim aspoň listina čtená vydala, než ani toho nedosáhli, pročež konšelové zavřevše ženy v radnici odešli a po dvou hodinách je teprvé propustili. Tato zmužilost žen líbila se velice starším a vzácnějším měšťanům, ano někteří starší konšelové později, kdy stížnost onu jedna panna v zasedání v radnici opět četla, neodporovali, ale vymlouvali ji.³⁴⁾

Jan Želivský za to proti mistru Křišťanovi ještě větší vášní vzplanul. Byl mu tím odpornější, poněvadž od dávna na universitě i mezi měšťany veliké vážnosti požíval. Proto štal proti němu své žáky, kteří jednoho dne po obědě se uradili, že faru a kostel sv. Michala přepadnou. Ihned několik set jich hrnulo se k faře a ku kostelu křičíce, že mistra Křišťana utopí a kostel zboří, avšak ač chtěce, nemohli to, toliko slova hanlivá pronášeli a pak odešli. Bezpochyby překazili jim to osadníci sv. Michalští sami. Avšak konšelové navedení od Želivského nemohouce Křišťana fary zbaviti, jemu na vzdory a nelibost uvedli ku kostelu, sv. Michala konečně přece kazatele kněze Viléma, podezřelého z kacířství pikartského, který, jak kronikář dokládá, „každodenními kázáními svými více bořil než stavěl.“ Nežůstal zde však dlouho, nebo fanatický mnich Želivský byl již r. 1422. dne 9. března na staroměstské radnici stat a Křišťan zbaven jest takto úhlavního nepřítele svého. Mistr Křišťan zmínil se všude od té doby, co v Kostnici byl a řádění Táborů pozoroval, v té míře, že se stal vedlé mistra Příbrama hlavním reprezentantem té strany kališníků, která od Církve katolické nejméně se uchýlovala.³⁵⁾ Proto stál r. 1426., kdy jednalo se o smíření s Církví, na straně Sigmunda

³²⁾ Tamže str. 480.—485. ³³⁾ Zajímavou stížnost tuto má historie Vavřince z Březové v jazyku českém, str. 481.

³⁴⁾ „Laus Tibi Domine!“ „Díky Tobě Pane“ dokládá kronikář a vším právem. Kdy zbabělí mužové k řádění fanatických Táborů mlčeli, ujali se víry v svátost oltářní slabé ženy.
³⁵⁾ Palacký III. 2, 445.

Korybutoviče, byl však za to s přáteli svými Příbramem, Prokopem Plzeňským a Petrem z Mladenovic dne 17. dubna 1427. po vítězství strany ctižádostivého Rokycany jat a z Prahy vypovězen.

Vrátil se do Prahy po dvouletém vyhnanství ku své faře a nespustil se myšlénky své o smř s Církví katolickou, proto učinil se, jsa již starcem šestašedesátiletým r. 1334. v Chebu schůze s legáty sněmu Basilejského. Vážnost jeho rostla nyní velice, bylť téhož roku podruhé zvolen za rektora university a vyjednával, byv již v Chebu do poslušenství Církve katolické přijat, s legáty Basilejskými jmenem Čechů i r. 1435. o kompaktátě a dočkal se jich prohlášení. Kostel sv. Michala vzal během bouří husitských velikou pohromu, proto byl nyní obnoven a od Filiberta, biskupa Konstantského dne 29. září r. 1436. znova posvěcen.³⁶⁾ Ku staříckému Křišťanovi obraceli se nyní všickni, kdož o pokoj a ustálenost církevní dbali i zvolili jej r. 1437. marnivému a mělkému Rokycanovi na úkor administrátorem arcibiskupství Pražského, v kterémžto úřadě r. 1438. král Albrecht jej potvrdil. Pohyblivý život svůj, v kterém celé hnutí husitské se odrážel, skončil mistr Křišťan z Prachatic maje věku svého let sedmdesát a jeden dne 5. září 1439. Křišťan zůstane jedním z nej památnejších mužů věku XV. v Čechách. Mile dojímá nás v povaze jeho klid a mírnost, s kterou snažil se oddělit neblahé následky sporů, které v jeho vlastním domě a i s jeho přičiněním počavše celý národ do propasti uvrhly. Byl za svého mládí též přítelem milým arcibiskupa a později probošta Vyšehradského Albíka, který jmenoval ho mezi svými dědici. Slynul co matematik a hvězdář a jest důvodno přičítati český spis „Ranné lékařství“ Salicetovo i Rhasesovo jemu, mimo to sepsal „Herbář“ a „Repliku na prognostiku“ kohosi neznámého³⁷⁾.

Nástupcem Křišťanovým na faře sv. Michala stal se dávoletý přítel jeho mistr Petr z Mladenovic (1439.—1451.) duchem i smýšlením jemu podobný. Za svého mládí byl Petr, jsa pouze bakalářem, písařem pana Václava z Dubé, jehož do Kostnice provázal a kde přítomen byl všemu, co se tam dalo. Tam prostředkoval též obcování kazatele Belemského s Čechy, opisoval jeho traktáty, opatroval ho potřebami ku psaní a ujímal se ho vždy. Sepsal též události v Kostnici se

sběhlé.³⁸⁾ Vrátil se do Prahy stal se r. 1416. mistrem svobodných umění a přilnul ku Křišťanovi kázal od r. 1420. v jeho duchu u sv. Michala, vystupoval rázně proti straně Tábořské, hádal se s kněžijí jejich r. 1420. navrhuje 76 bludných článků jejich, odpíral u Matky Boží Sněžné Korandovi, který zavrhoval církevní roucha při bohoslužbě a zvolen jest r. 1426. děkanem fakulty artistické. R. 1427. sdělil s Křišťanem vyhnanství, vřátiv se s ním do Prahy stal se r. 1438. rektorem vysokých škol a r. 1439. farářem u sv. Michala. Po smrti krále Albrechta nastalo v Čechách bezvládlí, v kterém Jiří Poděbradský ve věcech světských a Rokycana v záležitostech duchovních nejvíce moci měl. V době té vypraveno jest r. 1447. podruhé slavné poselství České do Říma, které papeže Eugenia IV. o stvrzení kompaktátě a ustanovení Rokycany za arcibiskupa prositi mělo. Mezi posly byl i Petr z Mladenovic, který rok na to pohádal se v Praze s legátem papežským kardinálem Karvalajem tak, že též obává se hněvu utrakvistů z Čech ujel účelu svého, totiž navrácení Utrakvistů ku přijímání pod jednou nedošel. Mladenovic stal se administrátorem konsistoře pod obojí a zemřel 7. února 1451. Farní kostel sv. Michala zůstal i nadál utrakvistickým a jedním z předních Starého města Pražského, farářové při něm bývali členy konsistoře pod obojí a mívali po dvou kaplanech.³⁹⁾ Plebáni jmenují se zde r. 1526. kněz Jan, r. 1534. Bohuslav, člen konsistoře, r. 1439. Pavel, též konsistorián, r. 1540. bakalář Matěj, dříve u sv. Valentina, r. 1542. bakalář filosofie Dionysius, člen konsistoře, r. 1543. Jan Niger (Černý), konsistorián, r. 1545. Pavel, r. 1555. Matěj. Farářové ti dosazováni byli od konsistoře utrakvistické na žádost osadníků. Podivným se zdá býti, že farářové na této faře v době té tak rychle se střídali uvážíme-li, jak dlouho dřívější plebáni zde bývali. Neobyčejné častých změn těch příčinu dosti směle vymyšlenou a odůvodněnou udává konsistoř utrakvistická k r. 1526. pišíc⁴⁰⁾: „Apoštolům káže zákon jíti do celého světa Proto

³⁸⁾ Petri de Mladenovic Historia de fatiis et actis Magistri Johannis Hus Constantiae u Höflera str. 111.—315. Krátký výťah z této historie „Evangelium (!) de passione s. martyris J. Hus“ býval ve výroční den smrti Husovy čítán v kostelích utrakvistických. Höfler 107.

³⁹⁾ Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické. Vydal Dr. Berový str. 24. 99. 127. 146. 162. 185. 197. ⁴⁰⁾ Jednání str. 32—33.

³⁶⁾ Palacký III. 2, 357. ³⁷⁾ Jungmannova historie literatury české 587.

nemohou míti žádného jistého bydlení, žádného místa ani bytu vlastního; ale jako přichází a cizinci častěji svoje místa a hospody mění: jedni z lásky a pro zisk duší, jiní bažíce po farázech a penězích sem a tam přecházejí a nemohou míti žádného stálého místa trvání svého.“ Pravá příčina těchto častých změn ležela zajisté hloub, bylať to neustálenost a vrtkavost celé strany pod obojí, která dle jména a zajisté i dle některých kněží svých byla katolickou, v skutečnosti ale v století XVI. pravým omnibusem pro všeliké náboženské odstěpence. Tak byl r. 1565. farář u sv. Michala pro bludná učení a rušení ceremonií (patrně tedy bludy luteránské) nejprv od konsistoře pod obojí, pak od arcibiskupa Brusa kárán a konečně na rozkaz arciknížete Ferdinanda do vězení dán, odkudž po měsíci propuštěn jest na faru svou obdržev instrukci, kterak se chovati má⁴¹⁾. Později byl farářem u sv. Michala kněz Marek Holičský, který dosáhnuv vysokého stáří měl takové třesení těla, že při přisluhování večeře Páně „Tělem Kristovým po zemi troustil a krev Páně rozléval.“⁴²⁾ Proto nařídila r. 1585. utrakvistická konsistoř, aby jej osadníci propustili a jiného faráře přijali. Avšak kněz Marek z fary se stěhovati nechtěl a prosil arcibiskupa Medka, aby ho u císaře proti konsistoři chránil. Také osadníci zdráhali se rozkazu konsistornímu vyhověti a neposlechli, ani když císař Rudolf II. sám byl poručil, aby kněze Marka propustili. Poslední farář utrakvistický u sv. Michala byl mistr Jakub Jacobeus, který vedlé mandátu knížete Lichtenštejna s ostatními faráři Pražskými „pod obojí“ r. 1621. z Prahy vypuzen byl.⁴³⁾

Po bitvě bělohorské daroval faru a kostel sv. Michala r. 1620. císař Ferdinand II. spolu s klášteřem v Slupech řádu Servitů, kteří již před válkami husitskými měli ve Slupech pod Vyšehradem klášter vystavěný r. 1360. od Karla IV., který však dne 3. června 1420. od Husitů ohněm zničen byl, při čemž 64 řeholníků upáleno jest.⁴⁴⁾ Servité r. 1620 k sv. Michalu přišli byli Vlaši z Tyrol. Zatím položil císař na památku bitvy r. 1620. na Bílé hoře dne 25. dubna 1628. základní kámen ku kostelu Panny Marie Vítězné a dovolil generálu Servitů

Sosteneu Odoneu Alexandrinovi, aby Servité sobě vedlé kostela toho na Bílé hoře založili klášter, ku kteráž stavbě řeholníci sebrali 16816 zl. milodarů. Než Servitům nelíbilo se pusté místo na Bílé Hoře, proto nedostavivše klášter tamnější přestěhovali se k sv. Michalu do Prahy a poněvadž jazyka českého znalí nebyli, vzdali se později r. 1649. dobrovolně farního práva při chrámu sv. Michalském.⁴⁵⁾

Prvním převorem kláštera Servitského u sv. Michala byl P. Cherubin Dalaeus, rodem Irčan vychovaný v Inšpruku. R. 1631. kdy dne 15. listopadu Sasové Prahu obsadili a predikanty protestantské nazpět uvedli, prchli odtud Servité a katolický farář na Týně Jan Petr Čechiades z Plobenštejnu, byv vyhnán ze své fary, uchýlil se k sv. Michalu, kde od městské rady i konsistoře za faráře byl potvrzen. Nedlouho potom byl však dne 3. ledna 1632. na rozkaz nejvyššího vůdce saských vetřelců zatčen, od sedmi vojáků do vězení v radnici staroměstské odveden a střez proto, že prý „proti zákazu na faře u sv. Michala Jesuity přechovával, s císařskými si dopisoval a protestantských vojáků pochovali nechtěl.“ K mnohým prosbám Pražského primasa Petráčka, k němuž zástupce kardinála Harracha Vilém Acker opětovně s listy týkajícími se uvězněného se obracel, byl konečně sužovaný Čechiades propuštěn a po vyhnání Sasů z Prahy a vyčištění chrámu Týnského od protestantských rejdů r. 1632. v květnu ku své faře opět dosazen a příjmím „z Plobenštejnu“ za své utrpení vyznamenán.⁴⁶⁾ Při útěku z Prahy byli dva bezbranní kněží Servité, rození Irčané od surové soldatesky protestantské na cestě zavražděni. Po vyhnání Sasů vrátili se Servité k sv. Michalu do Prahy a prodali r. 1673. nedohotovenou budovu svou na Bílé Hoře Maxmiliánu Valentinu hraběti z Martinic za 100 dukátů, vedouce hlavní péči o to, aby sídlo své u sv. Michala zvelebili. Již císař Ferdinand II. daroval jim statky Skalsko a Kovánek s poplužním dvorem a rozkázal, aby se jim vyplácelo z král. důchodů ročně 58 zl. 11 kr. Později získali Servité sv. Michalští za 12.000 zl. statek Štířím a Dechtary, pak dva domy v Praze a sice jeden na Starém městě až

⁴¹⁾ Antonín Brus z Mohelnice, vydal Dr. Borový str. 178. ⁴²⁾ Martin Medek od Dr. Borového 100. 101. ⁴³⁾ Historia o t. protivěnstvích od Jana Rozacia 150. ⁴⁴⁾ Darování své potvrdil císař 1627. dne 28. května, kard. Harrach 1630. dne 16. května. Prodomus 177.

⁴⁵⁾ Schaller Prag III. 164.—169. ⁴⁶⁾ Prodomus 41. Karla Navrátila Paměti kostela sv. Jindřicha 175. Nakládání s Čechiadesem dokazuje, že protestanté nebyli takoví nevinní beránci, za něž se u nás od nevědomců nevědomému lidu ustavičně vydávají.

posud jmenem „železných dveří“ v Michalské ulici známý a druhý na Malé straně „u tří beranů“, tenkráté právovárečný. Statky a domy ty však řeholníci brzo prodali a koupili z peněz utržených dva měšťanské domy na blízkou kostela sv. Michala stojící jeden „u pěti oslů“ a druhý „u zlaté studně“ nazývaný, chtějí na místě jich založiti sobě rozsáhlý klášter. Později (1713.) koupili od hraběte Michala Altana, probošta u Všeck Svátých a v Staré Boleslavi, statek Kluky a připojili jej ku panství Skalskému. V téže době počali s pomocí mnohých vznešených dobrodinců stavěti, strhše starý, čtyřstaletý kostel, nový nádherný chrám sv. Michala. Hrabě František Karel Sweerts postavil v něm krásné oltáře z rudého a šedého mramoru. Hlavní oltář zhotovil slavný svého času architekt František Platzer starší a skvěl se na něm obraz od Brandla, představující boj archanděla Michaela. Mimo to byly zde ještě oltáře postranní, a sice oltář sv. Filipa Benicia z řehole Servitů, Narození Páně, Pěti ran Kristových a Bolestné P. Marie, Nejsv. Trojice a sv. tří králů (jakýž i před válkami husitskými zde stával), sv. Tomáše a posléze Bolestné P. Marie v kapli. Téměř všecky obrazy na oltářích těch maloval Jan Kvirin Jahn, malíř, který ještě r. 1796. žil. Na klenbě skvěly se znamenité malby freskové, tak že chrám ten, ač zastaven, byl jedním z nejbohatších a nejkrásnějších kostelů z doby novější v Praze. Při chrámu bylo též arcibratrstvo Bolestné P. Marie.⁴⁷⁾ Při zakládání nového kostela byla odsud odstraněna též stará kamenná kazatelna, na níž druhdy Hus, Křišťan z Prachatic, Jakoubek ze Stříbra a Mladenovic kázali.⁴⁸⁾ Než sláva kláštera a kostela toho nového neměla dlouhého života, byltž dne 23. června r. 1786. zrušeny. Bylo tu tenkráté 23 bratrů, a sice 18 kněží, 2 klerikové a 3 laikové. Kněžím dáno výslužné, náčiní chrámové se prodalo a z oltářů přišly dva do Rokycan, dva do Falknova, dva do Holan (v Litoměřicku) a tři do nově (r. 1788.) vystavěného farního kostela v Libeznicích na panství Pakoměřickém u Prahy. Do budovy klášterní dání jsou r. 1786. dílem úřednicki administrace státních statků, dílem proměněn jest dům v krámy, později se všecko soukromníkům prodalo. Kostel, v kterém hrabata Bredovští hrobku měli, prodán jest r. 1789. Pražskému bankéři Veitovi za 2150 zl. Z kněží řeholníků, kteří u sv. Michala žili, vynikli tito: Angelicus Maria Müller, rodem z Inšpruku, cestoval do Palestiny a

popsal svou cestu v pěti svazcích, stal se později dvorním kaplanem a zemřel u císa. vyslance v Londýně r. 1734. Vilém Max. Löhrer z Porýní, stal se provinciálem řádu a psal dílem původně, dílem podlé francouzských originálů 20 ascetických děl, zemřel pak r. 1750. Benedikt Schenk rodem z Tyrol, sepsal více theologických děl, která v rukopise zůstala, zemřel r. 1754. Angelicus Mar. Pecina, Čech, z Nového Bydžova rodilý, vydal čtyři svazky „Theologiae criticae,“ zemřel jsa převorem r. 1758. Faustin Böhmstetten, Moravan, z Meziříčí, byl šest let generálním vikářem v Římě, zanechal v rukopise dějiny svého řádu, v nichž mnohé události z dějin českých se objasňují a zemřel v Slupech r. 1761. Theod. Ruprecht z hrabství Kladského, vydal čtyři svazky spisu „Jus canonicum historicocritico-dogmaticis notis scholasticis illustratum“ a jiné dílo „Contra Libertinos modernos“ („proti novověkým liberálům“!), zemřel r. 1763. Lev Langer z Kladska sepsal dílo o študium Písma sv. pro kleriky řehole, stal se provinciálem a zemřel r. 1787. v Konojedech. Pius Auer ze Znojma, stal se provinciálem a sepsal sedm svazků „Theologiae polemicae“.⁴⁹⁾

Na staroměstském náměstí stojí podnes proti jižnímu průčelí radnice na rozích rozsáhlé a vkusné budovy druhdy klášterní sochy sv. Josefa a sv. Floriana a úzkou nyní zatrasenou uličkou prohlédá zrušený kostel. V ulici sirkové stojí posud nad vchodem do bývalého kláštera socha sv. archanděla Michaela s štítem. Nádvoří klášterní mezi ulicí sv. Michalskou a sirkovou překvapuje cizince poprvé sem příšlého, an vidí před sebou vysoká okna krásného, posud zachovalého chrámu. U večer bývají okna ta osvětlena, ale již ne více pro hodinky, jež zde Servité někdy se modlili, světlo vychází ze skladišť papíru, kterémuž účelu chrám nyní sloužiti musí. V největší části bývalého kláštera zahnízdili se Židé, proto odstěhovala se socha sv. Jana Nep. z balkónu severní strany kláštera do fary Týnské, kde posud na chodbě stojí. Věž před lety větrem o vysokou střechu oloupená nesměle vyniká z vysokých ji obklopujících stavení a socha Bolestné Panny Marie s klečícími anděly a sochami svatých na severním štítu budovy klášterní na náměstí dívá se dolů na davy lidí denně se tam hemžících jako by jim připomínati chtěla stíny těch „servitů“, služebníků Mariánských, kteří zde druhdy rozjímali slova: „Ó vy

⁴⁷⁾ Prodromus 178. ⁴⁸⁾ Schaller 166.

⁴⁹⁾ Schaller 168. 169.

všickni, kteříž jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest, jako bolest má!“ Jak mnoho nám toto místo vypráví!

KRONIKA.

Z Prahy. Slavnost sv. Jana Nepom., muč. a hlavního patrona království Českého, koná se tímto pořádkem: Dnes v svatvečer slavnosti (15. května) ve 3 hod. odp. budou slavné nešpory a hodinky jitřní, v 5 hod. u hrobu sv. Jana česká pobožnost a líbání sv. ostatků, v 6 hod. německá pobožnost. Po celý den se zpovídá. Zítřa o slavnosti bude u hrobu sv. Jana první mše sv. v 5 hod., v 6 hod. mše sv. se zpěvem a českou pobožností, v 7 hod. zpívaná ranní, pak tichá mše sv. Od 5 h. z rána bude se zpovídati po celý den. O půl 9. hod. bude německé a v 10 h. české kázání, načež o 11. h. J. Emin. nejd. p. kardinál sloužití bude pontifikální mši sv., po kteréž udělí apoštolské požehnání spojené s plnomocnými odpustky pro všechny přítomné, kteří svátost pokání a nejsv. Svátost oltářní hodně přijali. Při této mši sv. koná setěží sbírka na dostavění velechrámu sv. Vítkého. Odpoledne o 2. hod. bude u sv. Víta české kázání, o 3. hodině slavnostní nešpory, pak bude tamtéž kázání německé, po němž povede se uvnitř chrámu sv. Vítkého slavný průvod s nejsv. Svátostí k hrobu sv. Jana, kdež uděleno bude požehnání. U téhož hrobu budou pak od půl 5. české zpěvy a v 5 h. české litanie a sv. požehnání, pak líbání sv. ostatků, konečně v 6 h. pobožnost německá. V pátek 17. t. m. budou u hrobu sv. Jana mše sv. opět od 5 hodin z rána do poledne; mše sv. v 6 hod. s českou pobožností (bude se konati po celý oktáv), v 7 hod. zpívaná mše ranní, o půl 9. hodině zádušní mše sv. za + kněze Ant. Hanikýře, zakladatele Dědictví Svato-Janského; odp. o 5. hod. české zpěvy, o 6. h. litanie a modlitby české, pak sv. požehnání a líbání ostatků sv. Jana, v 7 hod. táž pobožnost v řeči německé. Obě tyto večerní pobožnosti konati budou po celý oktáv pp. kanovníci. — Na mostě u sochy sv. Jana Nep. koná se večerní pobožnost jazykem českým v 7 hod., něm. pak před 8. hod. Dnes, zítřa a v poslední den oktávu (23. května) budou ji konati pp. kanovníci pod infulou, v ostatní dny farní duchovenstvo od sv. Tomáše. — Na sv.-Václavském náměstí slaví se oktáv sv. Jana Nep. u sochy téhož světce v 7 hod. večerní pobožností, kterouž odbyvají pp. kaplani od sv. Jindřicha. — U sochy sv. Jana na sv.-Janském náměstí koná

se v 8 hod. u večer pobožnost po celý oktáv farním duchovenstvem od sv. Ducha. — V kostele sv. Jana Nep. na Skalce slaví se pout tímto způsobem: O slavnosti sv. Jana Nep. bude v 7 hod. ranní mše sv., v 10 h. kázání české, v 11 hod. zpívaná mše sv., odpoledne o 4. h. kázání německé, v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude v 7 hod. tichá, v 10 hod. zpívaná mše sv. a ve 4 hod. odp. požehnání: — Osmidenní pobožnost k sv. Janu Nep. koná se též u sochy téhož světce na Pohorelci každodenně večer v 8 hodin a sice v svatvečer, v den a pak v oktáv slavnosti při osvětlení celého náměstí Pohoreleckého. Pobožnost tu koná farní duchovenstvo Strahovské.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 18. května na Strahově, od 19. do 22. t. m. u Milosrdných bratří, od 23.—26. u sv. Jiljí (u Dominikánů).

— Dnes odhalen jest za veliké slávy pomník postavený učenci a učiteli Josefu Jungmannovi na Františkánském náměstí v Praze.

— **Z Hradce Králové.** Ohlášení kanonické generální visitace a svatého biřmování. V měsíci červnu: Dne 1. v Modletíně, 2. v Libici, 3. v Chotěboři, 4. v Dolní Krupě s přibráním fary Čachotínské, dne 5. v Německém Brodě, 6. v Bělé, 7. v Pohledí, 8. v Přibislavi, 9. v Nížkově s přibráním fary Velkolosenické, dne 10. a 11. v Poluě, 12. ve Žďirci, 13. ve Štokách s přibráním lokalie Smrženské, 15. ve Svatém Kříži, 16. v Ousobí, 17. v Heralci, 18. ve Vyskytné Německé, 19. v Braníšově s přibráním fary Dušejovské, dne 20. slavnost Božího Těla v Humpolci a odpoledne biřmování osadníků Skalských, dne 21. biřmování osadníků Humpoleckých, dne 22. v Mladé Břišti, 23. v Želivě, 24. den pro odpočinutí, 25. v Senožatech, 26. v Čechticích s přibráním fary Borovnické, dne 27. v Pravoušíně s přibráním fary Zhořské, dne 28. v Lukavci s přibráním fary Viklantické, dne 29. v Košetících s přibráním fary Křešínské, dne 30. odpočinutí v Čechticích. — V měsíci červenci: Dne 1. v Krivsoudově s přibráním fary Keblovské, dne 2. v Dol. Kralovicích, 3. tamtéž biřmování osadníků Pertholtických a Hněvkovických, dne 4. v Zahradce, 5. ve Vojislavicích, dne 6. odpočinutí tamtéž, 7. v Jeřici s přibráním fary Kališské, 8. v Lipnici, 9. v Krásné Hoře, 10. Habřích, 11. odpočinutí tamtéž, 12. ve Skuhrově s přibráním fary Lučické.

— **Z Budějovic:** Náš horlivý a velmi zasloužilý diecéšán, pan Josef Hesoun, farář v S. Louis v severní Americe, prosí v listu

sem zaslaném o uveřejnění v našem Ord. Listu, že nutně jest mu potřebí českého výpomocného kněze. Pakli by některý kněz z lásky k Bohu se k tomuto blahodárnému misionářskému dílu odhodlal, nechat se u příčině této dorozumí s důstojným panem farářem, k čemuž zde jeho adresu připojujeme: St. John of Nepom. Church 1625. Rosatti. Str. Louis, Mo. North-America.

— Osady, na nichžto se letos konati bude *II. biskupská generální visitace* spolu s udělováním svátosti sv. břimování jsou: V Pěně horní s Blažejovem a s Člunkem dne 23. června. V Čiměři dne 24. června. V Nové Bystřici s Hůrkami a s Klásterem dne 25. a 26. června. V Starém Městě dne 27. a 28. června. V Kumžaku se Strmilovem dne 29. a 30. června. V Jarošově dne 1. a 2. července. V Novém Etinku s Kostelní Radouni dne 3. července. V Kamenici s Částrovem a s Těmicemi dne 4. a 5. července. V Deštné s Mnichem a s Ždárem Pluhův dne 6. a 7. července. V Lodheřově dne 8. července. V Kardašově Řečici s Dráhovem a s Rosečí dne 9. a 10. července.

— V *Bukovníku* konali sv. misii od 15. do 23. března ctihodní kněží P. Jan Votka a P. Josef Svoboda, z tovaryšstva Ježíšova. Nával lidu byl tak veliký, že všechny stolice z kostela musely býti na hřbitov vynešeny. Lidé ze sousedních osad bylo tolik, že nebylo v Bukovníku stavení, v němž by mnoho cizích nebylo přenocovalo. U jednoho domkáře mělo 20 jeho známých na slámě stálý nocleh. Ač od 5. hodiny ráno až do noci zpovíдало sedm kněží, byl přec nával tak veliký, že ustavičně opakovati se musilo s kazatelnou, přede všemi že slyšení býti musí osadníci. Velebný byl pohled na muže přistupující k stolu Páně, jichž bylo 510. Ostatních stavů nebylo počítáno; počet jejich byl však náramný a ovoce této apoštolské práce v stejné míře veliké.

— Z *Nezamyslic*. Renovace sv. misie, kterouž na Nezamyslické osadě konali horliví misionáři pp. Jan Votka a Josef Svoboda S. J. od 8.—14. března, ukončila se s výsledkem velmi uspokojujícím. Ačkoli počasí bylo velmi nepříznivé a bouřlivé, bylo přece účastenství veliké a vytrvalé. Sedm a no po více dní osm zpovědníků od časného rána do noci bylo zaměstnáno. Duchovní správce patrně poznal, jak výborně a blahodárně působí renovace sv. misie, neodkládá-li se s ní příliš dlouho.

Z *Německa*. Berlin, jak se dalo již dávno předvídati, jest městem pohanským. Odpadlictví od státní protestantské církve,

nevěra, nemravnost a zločiny se množí a rostou v tak úžasné míře, že soudný člověk musí uvažovati, kam asi ty a takové poměry povedou. Roku 1877 bylo uzavřeno v Berlíně 11.000 sňatků, církevně však jen 3050, tudíž jen 28 ze sta, 72 procent nechťi již ani slyšeti o Bohu a o náboženství. Jak asi vychovávány budou dítky z těchto manželství, snadno jest uhadnouti. Dále se narodilo v témž roku 44.000 dítek, 26.000 bylo pokřtěno, 18.000 však zůstalo již pohany, snadno se tvrditi může, že v Berlíně jest již přes 200.000 pohanů, není-li číslo toto příliš nízké. Zemřelo 27.000 lidí, 4700 bylo církevně pochováno, tudíž jen 17 procent, 83 procent povrhlo modlitbou i pastorem. Demokratům se podařilo již přes 30.000 dospělých dělníků z protestantské církve vyhláskati, kteří všichni neznabožy se stali. V ohledu tomto bude prý rok 1878 ještě mnohem horší; s podivením jest, že u žen nevěra hůře ještě se zakořeňuje nežli u mužů, že se u nich znenáhla vytrácí mravnost i stud. Obchod a průmysl vázne, demokraté vypovídají válku na život a na smrt bohatším třídám, revoluce vztýčuje zpupně svou hlavu proti jejímu hlavnímu strůjci, původci pronásledování katolíků v Německu, který biskupy sesadil, horlivé kněze do žalářů vsadil, učitele katolické a pěstouny mládeže z říše vyhnal, ani ošetřovatele nemocných neušetřil, ačkoliv žádných zločinů se nedopustily, toliko Bohu, své církvi a svému povolání věrnými býti chtěly. — Jediné odvětví průmyslu ještě kvete a to jest dělo-litectví. Krupp v Essenách zaměstnává 8500 dělníků, kteří dnem i nocí lejou děla. Děla tato žijí právě jen těch 8500 dělníků, ostatní, kteří s nimi zacházejí, buď vraždí jiné aneb bývají sami zavražděni. V dílnách Kruppových se zhotoví každý měsíc tři sta děl, na nedostatek práce si nesmí Krupp stěžovati, má tolik zakázek, že ani všem vyhověti nemůže. Středověk se nazývá u liberálů věkem tmavým, tenkrát se stavěly chrámy, kterým až do dnešního dne se divíme, zakládaly se nadace, ze kterých chudina ještě nyní se živí, zakládaly se vysoké školy a stolice učitelské, které nyní zaujali nevěrci. Tenkrát byla poctivost, zbožnost, mravnost a blahobyť; nyní pak podvod, bohaprázdnot, smilstvo, kriminály a bída.

Literární oznamovatel.

— „Sv. Makaria Aegyptského padesát homilií duchovních.“ Přeložil Jan Vlček, kněz církevní. K tisku upravil a úvodem jakož i

summariemi a ukazatelem opatřil Dr. František Bauer, professor theologie na vysokých školách Pražských. Nakladem Dědictví sv. Prokopa. Číslo XVI. (Druhý podíl za rok 1876.) V Praze 1878. Pismem knihtiskárny Cyrillo-Methodějské (J. Zeman). Str. LIII a 210. Cena 1 zl. 20 kr. Vydává se údům na poukázku diplomu v knihkupectví B. Stýbla.

— „Život Josefa Jungmanna.“ Z usnešení užšího sboru musejního pro řeč a literaturu českou sepsal Václav Zelený. Druhé vydání, rozmožnené rejstříkem jmen a věcí a podobiznou. Sešit 1. (str. 64). Nakladatel Theodor Mourek v Praze. Cena 40 kr. Počátek spisu tohoto obsahuje mnoho zajímavých zpráv z dějin církve v Čechách za min. století, zvlášť o styku kněžstva se školstvím, při čemž vynikají jmena vlasteneckých exjesuitů, působivších na universitě Pražské, starých vlastenců Vydry, Cornovy a Strnada. I jinak zasluhuje spis ten bedlivého povšimnutí, zvlášť jakožto čisté zřídlo ryzího jazyka.

— „Ludmila“ č. 5. schvaluje „Dítko Mariánské“ (viz „Blah.“ č. 10. str. 152.) těmito slovy: V roztomilé knize této vypravují se příběhové chudé vychovatelky způsobem tak zajímavým, poučným a povznášejícím, že ji co nejsnažněji odporučiti musíme milovníkům čtení dobrého. Rodičové, kteří pro své děti chtějí koupiti knihu ke čtení, nenaleznou brzy něco tak pěkného, jako jest „Dítko Mariánské“. A není to kniha jen pro děti malé; i dospělí naleznou v ní nejen ušlechtilou zábavu, ale i vzdělání, povznešení srdce svého. Čtěte, milé matky a dejte dítkám svým čísti „Dítko Mariánské“. Každé knihkupectví, v kterém by na skladě nebyla, opatří vám tuto knihu; cena jest velmi levná.

— „Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.“ Celkem sešit 25., jímž ukončen díl III., jenž obsahuje povídky: Myslivec od Černého lesa. Volba poslance deklaranta. Jistina i úroky. K čemu také jsou noviny. Zpomínky na dědouška. Jindy a nyní. Rozličné školy a studie. Ona má rukavičky. — Týmž nakladem (I. L. Kobra) vyšel svazek IX. „Sbírky spisův dramatických“ obsahující: „Nové drama.“ Drama ve třech jednáních. Napsal Don Joaquin Estébanez. Ze španělčiny volně přeložil a pro české divadlo upravil Josef Štolba. Cena 32 kr.

— „Světozor“ přináší tato vyobrazení: V čís. 17.: Bohumil Havlasa. Vnitřek chrámu sv. Sofie v Cařihradě. Poplach v dívčím ústavu. Pohled na Plzeň. Náměstí s chrámem sv. Bartoloměje, radnice, pomník Kopeckého, dům ryt. řádu něm. a dům u červ. srdce v Plzni. Boj medvěda s vlky o kořist. Čerkes s válečným koněm cíře Alexandra II. — V čís. 18.: Hlavní

ředitelové světové výstavy pařížské (Krantz, Duval, Berger). Průčelí slavnostní síně trokaderské tamtéž. Přítel zbraní. Kladrubský klášter. Granadské balkony. — V čís. 19.: Jaroslav Čermák. Průčelí a) vlaské, b) ruské výstavní budovy v Paříži. Povodeň. „Via mala“ ve Švýcařích. Padlý velikan rostlinstva v Kalifornii.

— „Ruská abeceda a první ruské čtení“. Sestavil Frant. Vymazal. Tiskem a nakladem akc. mor. kněhtiskárny v Brně. Za 5 kr.

— III. Zpráva *pohádkové komise*. Tyto dny dokončuje se tisk „Vánočních koled“, které vydá komise svým nakladem a jichž cena bude 50 kr. Studujícím sleví se 10 pct. a při odbírce více výtisků najednou dá se každému sběrateli zvláštní náhrada. Přál-li by si někdo, aby mu některý z předešlých sešitů, aneb všech 6, dříve již vydaných, najednou zasláno bylo, vyhoví se mu. Cena všech těchto svazeků jest 1 zl. 68 kr. Poštovné platí komise sama. — Pro novou sbírku připravují se „české a moravské písně.“ Kdo by látku tohoto druhu zaslal, mluvil, hledí k tomu, aby podal písně v řeči obecné, vysvětliv při tom všechna slova, o nichž ví aneb se mu zdá, že v řeči spisovné známá nejsou. Podrobnější poučení o tom, jak dálece se má v řeči lidu psati, nalezá se v úvodu k „vánočním koledám“; při tom upozorňujeme, že by nám velice bylo na vnhodu, když by nám zasílatelé písní udali zároveň adresu svou v čase prázdnin, a to nejen ti, kteří teprve písně zašlou, nýbrž i oni, kteří je dříve již komisi odevzdali. — Zároveň připomínáme — což platí vůbec pro příspěvky všeho druhu — aby psána byla každá píseň na zvláštním lístku. — Dále se bude připravovati „sborník obyčejů a zvyků“ v celém roce. V té tedy příčině obracíme se ke všem příznivcům, aby nám k většímu tomuto dílu pomoc svou poskytli. Nejvíce, zdá se nám, by se věci prospělo, když by si bez ohledu, zdali je co již tištěno čili nie, poznamenával každý sběratel písně při rozmanitých příležitostech a v rozličných dobách roku zpívané, říkadla (prognostiky), hry jarní, letní, podzimní a zimní, jakož i obyčeje a spojené s nimi obřady o zvláštních dnech a svátcích — zkrátka když by si poznamenával zvyky a obyčeje celého roku a pak nám co možná úplnou, dokonalou a soustavnou sbírku ze svého kraje zaslal; naspěch není, neboť vyjde sbírka ta až za rok, nebo docela za dvě leta. — Jakož se o tom již v Opavském Týdenníku provolání stalo, přistoupila komise k návrhu p. Vinc. Praska, prof. v Olomouci, a vydati hodlá sbírku, která bude obsahovati příspěvky pouze slezské. Záleží nyní ovšem toliko na Slezanech, brzy-li sbírka ta vyjde, aneb vůbec-li vyjde. — Po prázdninách dají se tisknouti nová pro sběratele

„Navedení“, která nám již došla. I bude nám tedy velice milá každá rada, která směřovati bude k doplnění aneb k zlepšení našeho programu; pročež žádáme každého sběratele, hlavně pak starší pracovníky na roli této, aby nám laskavě poradili, co by se ještě k písním světským i náboženským, pohádkám a pověstem, říkadlům a hrám, příslovím a pořekadlům, pověrám, obyčejům všeobecným a zejména právním přibratí dalo a jak by se každý z těchto druhů nejnázne a s prospěchem sbírali i pořádati dal. — Končíce zprávu tuto vyzýváme opět každého, komu jen možno jest přispěti nám, aby již nenil vykonati vlasteneckou povinnost svou, neboť čas kvapí, čas trátí. — Komise.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Miesner*, farář v Plané, a
- p. Josef *Stingel*, farář ve Sv. Kříži, obdrželi expositorium canonicale.

Uprázdňená místa:

- Zalmanov* (Sollmuss), fara patron p. Herm. hrab. Černína z Chudenic, od 3. května.
- Schönfeld*, fara patron. císař. král. Velič., od 3. května.

V biskupství Budějovickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Martin *Říha*, dr. a prof. theol. na bisk. theol. ústavě v Budějovicích, jmenován jest bisk. notářem;
- p. Josef *Souhrada*, kaplan v Chudenicích, obdržel právo nositi expositorium canonicale;
- p. Matěj *Vlasák*, farář v Nedvědicích, jmenován jest II. tajemníkem b. vikar. úřadu Soběslavského.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Sazma*, kapl. v Chvalšinech, za admin. v Kájově;
- p. Karel *Melichar* za proz. kapl. v Chvalšinech;
- p. Frant. *Steinocher* za kooper. v Sudoměřicích.

Uprázdňené místo:

- Kájov*, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 1. června.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Alois *Willomitzer*, farář v Kvítkově, dne 7. května (nar. v Benešově 26. července 1825, vysv. 25. července 1854).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Rotter*, admin. za děkana v Kadani;
- p. Josef *Kovář*, far. v Březině, za faráře ve Vlastibořicích;

- p. Josef *Srb*, zámecký kapl. v Klášteře, za faráře v Křištofgruntě;
- p. Florian *Heller*, far. ve Vrontku, za faráře v Žaboklikách;
- p. Josef *Souhrada*, fund. kapl. v Chudenicích (diec. Budějov.), za faráře v Petrohradě;
- p. Frant. *Portych*, kapl. za admin. v Tejně;
- p. Josef *Beránek*, admin. z Vlastibořic do Březiny;
- p. Jan *Christoph*, admin. z Žaboklik do Vrontku;
- p. Frant. *Filip*, koop. v Hradišti, za zámec. kapl. v Klášteře;
- p. Ant. *Hübner*, koop. v Chřibské, za admin. v Parchen;
- p. Josef *Beran*, k. na odpoč., za výpom. kněze v Brozanech.

Uprázdňená místa:

- Březina*, fara patr. kníž. Kamila z Rohanů,
- Německé Králupy*, f. patr. hrab. Leop. z Wolkensteinů,
- Parchen*, fara patr. kníž. Ferd. z Kinských, a
- Tejn*, fara patr. svob. pána Lexy z Aehrenthalu, do 31. května.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Tauchmann*, Bělský kaplan dne 25. dubna v Úbislavicích (nar. tamtéž 18. října 1848, vysv. 10. srp. 1875).

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Černý*, farář Nasavrský, za faráře v Pertholticích;
- p. Josef *Sedláček*, admin., za faráře v Solopiskách;
- p. Frant. *Chaloupka*, Skuhrovský far., za děkana ve Světlé;
- p. Jan *Stifter*, lokal. Studnický, za faráře ve Rtyni;
- p. František *Vintera*, far. Lipoltický, za faráře v Cholticích;
- p. Alois *Chaloupka*, adm. Krásnohorský, za kaplana v Teplici (Ob. Weckelsdorf);
- p. Václav *Šram*, kapl. Olešnický, za kaplana v České Skalici;
- p. František *Kazda*, kaplan Skalický, za zat. zámeckého kaplana v Náchodě;
- p. Jan *Prerovský*, far. na odpoč., za Millesim. fundatistu ve Vilimově;
- p. František *Blümel*, kaplan, za admin. fary ve Zdoňově (Merkelsdorf), kdež
- p. Frant. *Selisko*, farář, osobní děkan a vik. tajemník, odebral se na odpočinutí.

Uprázdňená místa:

- Nasavrchy*, fara patr. knížete Auersperga, do 5. června;
- Merkelsdorf*, fara patr. p. Elsenwangra, a
- Skuhrov*, fara patr. hrab. Salma, do 14. června;
- Studnice*, lokalie patr. prince Lippe ze Schaumburku, do 17. června.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácet se
v expedici
a u všech řá-
dných knihkupectv:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Úcta Rodičky Boží v katakombách.

Bylo to vznešené slovo prorocké, které milostná Máti Páně ve svém chvalo zpěvu pronesla řkouc: „Od této chvíle blahoslavenou mně nazývají budou všickni národové.“ Mocná Světice, kterou anděl milostiplnou, Alžběta požehnanou mezi ženami nazvala, k nížto důvěrně a uctivě pohlížela žena z lidu, oslovujíc Spasitele nesmrtelnou apostrofou: „Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých si požíval,“ byla od veškerých věřících již v prvních stoletích křesťanských ctěna, jak Origenes dosvědčuje, chválena každodenně, jak Severianus, biskup Gabalský, vrstevník sv. Jana Zlatoustého, dokládá. Svatý Nilus (okolo r. 430) jmenuje ji prorokyní, vykládaje slova jejího chvalo zpěvu, o kterých poznamenal: „Nevidíš-li, že veškerí národové všemi jazyky ji ctí, velebí a chválí, poněvadž jí Slovo tělem učiněno, není ti věřití, slovům písem sv.; když ale celý svět ji blahoslaví, oslavuje a jí dobrořečí, chtěl bys upírat, že Maria jest prorokyní?“ Církevní hodinky jsou původu prastarého, žalmy a biblické chvalo zpěvy zůstaly v nich nezměněny ve své přesnosti, kdo se je kdy modlil, vzýval a velebil Matku Boží. Měli však první křesťané též důležité důvody a pohnutky, aby nebeskou Královnou ctili. Poněvadž apoštoly a učeníky v poctivosti měli, které Pán svými přátely a bratřími nazval, bylo jim ctít i Rodičku jeho, již byl v Nazaretě poddán, na jejížto prosbu v Káně galilejské první zázrak učinil, o kterou na kříži mezi nebem a zemí vise něžnou péčí měl, jejížto vlastní duši pronikl meč, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení. Byla jim druhou Evou, pravou matkou živých, neb pokolení lidské prvou Evou propadlo smrti,

druhou oživeno a ospravedlněno bylo; pannou (Evou před pádem) přišla smrt na tento svět, pannou vzešel zase život; pannou vyhánáno člověčenstvo z ráje, pannou zase do ráje nazpět uvedeno. Tré zbraní měl proti člověčenstvu starý had: pannu (Evu), dřevo (strom vědění dobrého i zlého) a smrt (Adamovi i potomkům jeho), tří zbraní upotřebil Kristus, aby panství jeho v nivec obrátil, panny (Marie své matky), dřeva (kříže) a smrti (své na kříži.) Sv. Otcové souhlasí v učení: Jako Kristus druhým jest Adamem, jest Maria druhou Evou; jako Kristus prostředníkem, jest Maria prostřednicí, jak ji nazývá sv. Efreim. Adam a Eva jsou prarodiči padlého, Ježíš a Maria prarodiči vykoupeného člověčenstva. Sv. Otcové vykládají vesměs slova: „Onať potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její“ (I. Mojž. 3, 15.) a slova „Aj panna počne a porodí syna, a nazváno bude jméno jeho Emmanuel“ (Isai. 7, 14.) o Panně Marii; sv. Ambrož praví, že Ezechiel v kap. 44. v. 2. „I řekl Hospodin ke mně, brána tato zavřena bude: nebudeť otvírána, a muž nepůjde skrz ní: nebo Hospodin Bůh israelský všel skrz ní, a bude zavřená“ míní Matku Krista Pána. Sv. Justin, Cyprian, Augustin a Jeronym obrací slova Jer. 31, 22: „Stvořil Hospodin novou věc na zemi, žena obklíčí muže,“ na zázračné vtělení Syna Božího v životě nejblahoslavenější Panny. Žena v Zjev. sv. Jana, oděna sluncem, měsíce pod nohama jejíma, na hlavě její koruna dvanácti hvězd, jest dle mnohých sv. otců blahoslavená Panna, dle jiných církev katolická. Vždy po všeka století byly svaté mezi pannami křesťanskými, ale „svatá Panna“ jmína vždy jen Maria u nejst. církevních spisovatelů Irene a Hippolyta; „čistou Pannou“ nazývá ji Origenes; „neporušenou Pannou,

milostiplnou Rodičkou, Pannou-Matkou“ sv. Methodius; „svatou, podivuhodnou vždy Pan-nou“ Petr I. Alexandrinský.

Netoliko milosti, kterými obdařena byla Matka Spasitelova, i ctnosti, kterými daleko nad dcery lidské předčila, pohnuly první křesťany, by každého dne chvály hodné Světici počtu vzdávali, její svátky a památky slavně konali. Rekl-li Pán k ženě, která matku Jeho velebila: „Ovšem blahoslavení, kteří slyší slovo Boží a ošťihají je,“ mínil nejen Matku, kterou Slovo tělem učiněno, nýbrž i ty, kdož duchem je přijímají a zachovávají. Maria blahoslavenou byla, že Syna Božího počala, ale mnohem blahoslavenější, že slova učení Jeho v srdci svém chovala a podle nich živa byla. Dle sv. papeže Lva Vel. počala dříve duchem nežli tělem; vírou počala dle slov sv. Augustina věčného Otce jedno-rozeného Syna. „Vírou stala se příčinou spásy naší,“ dokládá Ireneus. — „Jako Kristus panicem a čistotou panen, jest jeho Máti,“ jak podotýká Origenes „královnou panen.“ Proklus jmenuje ji osvoboditelkyní žen a lékařkou pramatere Evy. Sv. Jan Zlatoústý podivuhodnou pannou, která se stkví svými ctnostmi, v nížto milost Boží i ctnost lidská co nejužší spojeny činnými byly. Dle Basilie předčila nad mučéníky jako slunce světlem svým předčí nad veškeré hvězdy; dle Řehoře Nazianského jest vznešenější nad mocnosti nebeské; dle Jana Damascenského jest královna a panovnice andělů. Téměř ještě více chválí církev východní Marii Pan-nou nežli církev západní. Z toho vidno, jak neoprávněná jest snaha protestantů, kteří se vynasnažují, aby dokázali, že úcta Rodičky Boží měla počátek teprv na sněmu Efezském 431, kde bludařství Nestoriovo jest zavrženo, aby se Maria Rodičkou Boží nenazývala. I kdyby se podařilo, veškerá svědectví sv. Otců prvních čtyř století odstraniti, *kameny a podzemní chodby v katakombách* slávy Marie, královny nebes zvěstovati budou. Nápis v katakombách dosvědčují ovšem jen tolik, že byl způsob a obyčej jméno Maria dávatí křtěncům při křtu, aby měli vznešený příklad ctností na zemi a orodovnici u Boha na nebi. O dalším účtě sv. Panny u prvních křesťanů v nápisech ničeho se nenalézá, příčinu snadno uhodneš. Vtělení Syna Božího jest velké tajemství, které se katechumenům hned neoznamovalo, aby pohanům příčina hany, potupy a posměchu dána nebyla. Poněvadž s tajemstvím tímto nevyzpytatelným i Matka Boží, kterou vtělení Syna Božího možným se stalo, spojena jest, náležely články víry, týkající se Marie, k učení tajnému (disci-

plina arcani), proto v nápisech katakomb se o ní málo kdy zmínka činí.

Obrazy však, které nepovolaným nesrozumitelnými byly a kterým jen zasvěcení a u víře Kristově úplně vyučení porozuměli, zvěstují, že učení katolické o Panně Marii jest původu apoštolského a že je nestanovili teprv otcové sněmu Efezského. Katakomby mnohem starší jsou sněmu Efezského; podzemní chodby, ve kterých křesťané v prvních třech stoletích bydleli, když jim hrdá Roma ani vzduchu ani světla nepřála, krásné a nezvratné dávají důkazy o pravosti všech téměř článků víry katolické. V katakombách zářilo křesťanství v jasném světle, tam nalezli první křesťané lože, oltář i hrob; tam se modlili a vyučili, jak se žije bez hříchu a jak bez bázně se umírá. Bojovníci Krista P. odtud vycházeli, nadšeni milostí Ducha sv., aby si vydobyli v hrozném boji v kolosseum koruny mučnické. Když s pomocí Boží palmy vítězství se jim dostalo, odnášeli spolubratři jejich tajně uplativše katany tělesné schránky padlých rekův jako drahý a vzácný klénot zase do domoviny podzemní, zavinuli je do tří pláten a uložili v srdce skály, přidali jim kříž i nástroje utrpení, vždyť též vojínům a rekům dávány zbraně do hrobu, proč by se tak nestalo bojovníkům Krista P.? Láhvíčky, naplněné zachycenou drahocennou krví poukazyvaly, že ve výklenku odpočívá poutník, který vycedil krev za víru a přesvědčení své, který více nelační aniž žízni, na kterého slunce více nebije ani žádná horko; jenž přišel z velikého soužení a umyl roucha svá a zbílil je ve krvi Beránkově. Až nadejde doba slavného vzkříšení, neb on není mrtev, on jen spí v podzemní veliké ložnici (coemeterium, dormitorium), on jen zemdlen po slavném boji dřímá uschován (depositorium) na jistém místě, jako drahokam na bezpečné místo se uschovává, pak zbytky a pozůstatky jeho v slávě a velebnosti zjeví se zase. Pak jej pásti bude a nasytí Beránek, kterýž jest u prostřed trůnu, a dovede jej k studnicím vod života, a setře všelikou slzu s očí jeho. On pak věrný bojovník sloužití bude Synu Božímu dnem i nocí. — V katakombách nejlépe se přiučíš věro- i mravouce křesťanské. Nemohli první křesťané bydlet mezi mučéníky zapomenouti na královnu mučenků. Obrazů Marianských nalezeno a objeveno v podzemí již veliké množství, obrazové tituly vydávají svědectví o něžné úctě a dětinné lásce, kterou ctitelové nejstarší v srdcích svých chovali ku Dobrodějce lidstva a ku pomocnici křesťanstva.

Dvojím způsobem ji vyobrazovali, buď

jako slavnou Matku Boží, buď jako milostnou Matku lidí. Katakomby sv. Priscilly (jejížto památka se koná 17. ledna) pro množství Mariánských obrazů nalezených, právem se zovou Mariánskými. Založeny byly sv. Priscillou, chotí senátora Pudenta a babou sv. panen Pudentiany a Praxedy, ještě v století apoštolském.

V těchto katakombách objeven hrob papeže Marcella, Pudentiana i Praxedis zde odpočívají a mnoho jiných vyznavačů i mučovníků, jen Praxedis jich zde 22 rukama svýma pochovala. Nejpřednějším místem Priscillianských katakomb jest kaple řecká, na jejížto průčelí vyobrazena jest sv. Panna s dítětkem a s třemi mudrci, kteří dary své obětují. Vedle řecké kaple jest snů, uprostřed na stropě této síně jest nejstarší obraz označující: „Zvěstování Marie Panny,“ obraz velmi důležitý a zajímavý, anděl co krásný jiných bez perutí přibližuje se k Panně zasnoubené Josefovi, pokorně s nakloněnou hlavou ji pozdravuje a divnou věc zvěstuje. Panna sedí na čestném trůnu s obličejem zarmouceným sice ale spolu též odhodlaným, jakoby přemýšlela o podivném pozdravení a jakoby pravila: „Ai já dívka Páně.“ V jiných jizbách jest Maria s pachoťátkem v řasném oděvu a plášti, přes obličej splývá jí závoj, jaký mívaly zasnoubené neb oddané starého věku a jaký mají nyní panny, Bohu zasvěcené. Nad hlavou sv. Panny vznáší se hvězda betlémská a před ní stojí ještě mladistvý muž, prorok mariánský Isaiáš, dle starobylého zvyku má plášť prorocký přes rameno, v levé ruce drží knihu, pravá ukazuje na Pannu a na hvězdu, jakoby říci chtěl: „Lid, kterýž chodil ve tmě, viděl světlo veliké: a bydlícím v krajině stínu smrti, světlo vzešlo jí.“ (Isai. 9, 2.) „Aj tma přikryje zem, a mrákota národy, ale nad tebou Jerusáléme vzejde Hospodin, a sláva jeho v tobě vidína bude; nebude tobě více potřeba slunce k svícení přes den, ale bude tobě Hospodin světlem večerním, a Bůhstůj slávu tvou.“ (Isai. 60, 2. 19.) V obličejí Matere jeví se obětavá něžnost, v obličejí dítky andělská nevinnost a v obličejí proroka nadšená vznešenost; kdo obrazy ty malovali, byli mistři štětcem. Nejen katakomby i jednoduché nápisy k tomu poukazují, že obrazy malovány byly mezi r. 50—150. po Kr. snad pod dozorem některého apoštola.

Na jiném obrazu vyznačen jest dobrý pastýř, který zanechav devádesáti devíti na poušti šel po té, která se ztratila. Nalezl ji a nese zbloudilou nazpět na ramenou ku stádu svému, provázen jsa kozlem; proti do-

brému pastýři klečí Matka Boží, pramáti vykoupeného člověčenstva, ochránitelkyně křesťanských duší, které On — ó té něžnosti — zachráněnou ovečku podává, neb na její přímlovu vymanol zbloudilou z jisté záhuby — Jiný obraz ukazuje v pravo proroka Isaiáše, který má pozdvíženou pravici proti třem osobám na straně levé, jakoby jim kynul. Jest to sv. rodina při východu z chrámu Jerusalemského, kde mladistvý Ježíš právě dal nevšední důkazy své božské moudrosti. Maria a Josef, udivení neobyčejnou událostí mají vztýčené ruce proti prorokovi, jakoby se byli vzájemně dohodli a přísvedčili. Jest přítomným a znalcům, jakoby slyšeli slova Isaiášova, od Pána ve škole Nazaretské uvedená: „Duch Páně nade mnou, pročez pomazal mne, a poslal mne zvěstovat jatým propuštění, a slepým, vidění.“ Rodiče, kteří jej s bolesti hledali, za pravdu dávají Isaiášovi. — I v ostatních katakombách nalézají se obrazy Mariánské, které Rodičku Boží buď jako vznešenou Matku s dítětkem na lůně, buď jako mocnou orodovnici křesťanů představují.

Podivuhodná jest okolnost, že obyčejně tři mudrci u sv. Panny vyobrazení jsou, někdy i koruny na hlavách majíce, což se se starobylým podáním mudrce krále nazývající s věcí dobře snáš; bývali knížata národů, zvláště pastevských, spolu i mudrci i kněžími; jimi zjeven Spasitel i cizím národům pohanským, proto asi první křesťané jich tak byli pamětlivi, neboť i oni nejvíce z pohanstva přestupovali ku sv. víře Kristově. Jako Orodovnice rozličné, však též bibličky se Maria představuje. V katakombě sv. Petra a Marcellina jest provázena dvěma muži, jenž její k nebi pozdvížené ruce podporují, jako podporovali Aron a Hur ramena Mojžíšova, když Josua bojoval proti Amalekiským. Maria pozdvihuje na sv. hoře nebeské rukou svých, přimlouvajíc se a orodujíc za Izraelity čili bojovníky Boží zde na zemi, pročez i vítězství nad Amalekity čili pronásledujícími křesťanstvo pohany jest zjištěno a zabezpečeno. Knížata apoštolů zastupují místo Aronovo a Hurovo, neb Petr a Pavel podporují přímlovami svými též církev katolickou. —

V katakombách sv. Anežky v tak řečené kapli Mariánské klečí na jednom obrazu sv. Panna, ponořena jsouc v modlitbách a vedle ní hraje si milostné dítětko. — Jiný velmi znamenitý obraz představuje tři božské osoby jako stařečky, v levo sedí Otec na trůnu, Syn předvádí před obličej jeho nové stvořené prarodiče, Duch sv. opírá se rukou o trůn

prvé božské osoby; v pravo jest Matka B. na trůnu menším trůnu Boha Otce, Duch sv., z kterého věčné Slovo počala, opírá se též o trůn její, Syn Boží spočívaje na lůně jejím (in gremio matris sedet Sapientia Patris) přijímá zlato, kadidlo a myrrhu, třemi mudrci podávané to dary.

Patrný důkaz o účtě Panny Marie u prvých křesťanů podávají poháry, jichžto v rozličných katakombách dosti značné množství asi čtyř set nalezeno. Některé mají podobu hrnků vejcovitě zaokrouhlených, některé zase podobu misek s uchem, jsou nejvíce skleněné, někdy též kamenné. Na podstavci, jenž bývá velmi pevný, položil křesťanský umělec lístek buď zlatý neb pozlacený, do kterého rytím rozličná slova napsal, symboly neb biblické události nakreslil, poliv je, by snadno setřeny nebyly, hmotou skleněnou rozpuštěnou. Těchto památných pohárů se užívalo při hostinách, jež po křtu, oddavkách neb pohřbu konány byly, jmenovitě však při agapách, které se slavily po službách Božích o velkých svátcích. Na mnohých pohárech, jichžto se asi užívalo o svátcích Mariánských, nakreslen jest rytím obraz klečící a modlící se sv. Panny s nápisem Maria. Někdy má nebeská Královna okolo hlavy oslonu na znamení jejího oslavení; na počátku přidávala se oslona jen nejsv. Trojici, teprv v třetím století udělena též Panně Marii, a až v šestém andělům, svatým a světicím Božím. Některé poháry jsou velmi krásné, poukazující k důvtipu a dovednosti umělce zhotovitele; asi šest jich má na podstavci knížata apoštolská, Petra a Pavla uprostřed, k nim se druží Mariánský prorok Isaiáš ozářen sluncem (Vstaň, osvět se Jerusáléme, nebo přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova nad tebou vzešla; nezapadne více slunce tvé, nebo Hospodin bude tobě světlem věčným. Isai. 60, 1. 20.) maje knihu v ruce své, do které chce zaznamenati tajemné vtělení se Emmanuelovo. Druhou rukou poukazuje na dvě olivy, odznaky dvou vždy zelených t. j. nepomijitelných zákonů, mezi kterými s rukama vztaženými klečí modlící se sv. Panna. Vedle oliv na podstavci jest třetí obraz, člověk obnažený, obklopen dvěma muži, umírá hroznou smrtí, dva katané pilou řezají tělo jeho. Vykládají obraz ten o Isaiášovi proroku, který dokonav po 60 letech svůj učitelský úřad, as 80 let stár, za času krále Manasses, jak se obecně míní hroznou smrtí mučeničkou přepilováním totiž skončil. Nápodobil mysticky smrt Páně na kříži, neb Isaiáš, jak Tertullianus praví, „na dřevě zemřel ostrým dřevem jsa mučen, i pouka-

zoval k drahému dřevu kříže, na kterém Spasitel světa zemřel.“ Na zajímavém a drahoceenném podstavci nalézají se ještě tři obrazy, naplňující s třemi prvními kolem celý podstavec. Vypodobněn jest na čtvrtém obrazu Spasitel, který měděného u Jeho nohou ležícího hada ovíjí na tyč, zaraženou do země. (Jako Mojžíš povýšil hada na poušti, takť musí povýšen býti Syn člověka, aby žádný, kdo v něho věří nezahynul, ale měl život věčný. Jan 3, 14. 15.) Na pátém obrazu vyvodí Spasitel, jako Mojžíš udeřením holí na poušti žíznivému lidu občerstvujícího nápoje dal, ze skály ryzí pramen svého učení. (Kdo se napije vody, kterou já dám jemu, nebude žízniti na věky; voda, kterou já dám jemu, bude v něm studnicí vody skákající do života věčného. Jan 4, 13. 14.) Na šestém a posledním obrazu dotýká se Spasitel prutem tří mládenců, osvobozuje je od plamenů sálajících; mládenci značí se budoucí vzkříšení z mrtvých, nebo žádný kdo v Pána věří nezahyne, nýbrž bude mítí život věčný. Podstavec kalichu ukazuje tudíž celé tajemství vykoupění, Isaiášem předpověděné, Rodičkou Boží umožněné, Spasitelem vykonané a knížaty apoštolskými Petrem a Pavlem celému světu hlášané. V pravdě diviti se jest něžné zbožnosti prvních křesťanů, kteří prostým, milým a nevýslovně spanilým způsobem pojalí úkol Matky Páně; nadšení umělcové jejich se srdcem čistým a nevinným malovali Královnu panen nad měsíc krásnější i nad hvězdy jasnější. Jako syn v celém životě, ať nedím teprv v mladosti opuštěn nebývá od té, která jej pod srdcem nosila, která mu zemských statků nejvyšší, život darovala, která prvá rty jeho líbala a úsměvem svým oči mu otevřela, u kolébky jeho dnem i nocí dlela a mlékem mateřským jej živila, tak i Syn Boží, kterému se veškerých řečených dobrodiní od Matky Marie dostalo, nebyl nikdy od ní opuštěn ani v životě ani po smrti. Syn vždy uváděl na paměť matěř svou, kdo ctili Syna nemohli býti nepamětliví jeho matěře. Vědy a umění křesťanské jednaly vždy o Synu i o matěři, ukazovaly moudrost a všemohoucnost Synovu, krásu a spanilost i dobrotu matčinu. Jako jitřenka nejrůzněji svítí, když vycházející slunce ještě s noční temnotou zápasí, tak zářila i Hvězda jitřní Maria nejskvěleji na obzoru prvního křesťanstva, když církvi podstoupiti bylo zápas na život i na smrt s hrozným pohanstvím. Pohanství mělo po boku meč a okovy, křesťané mimo slova Kristus a Maria, neměli jiných zbraní nežli slzí a krve. Jména svatá vyslovivše a pláčem s přibuznými se rozlou-

živše, cedili krev svou, umírali rádi den co den po tři sta let. Když v okovech je k smrti vedli, tu ve smrti život a v branách smrti svobodu hledali. Slzy i kr. pje krve jejich Královna mučenkův, spanilá Jitřenka ozařovala, proto k ní s důvěrou pohlíželi a se slovy Ježíš a Marii v amfiteatru římském umírali. — Ku sv. rodině právem připočten býti musí i sv. Josef, pěstoun Krista Pána; i čistého ženicha panenské Matky Boží ctili první křesťané; mimo svrchu uvedené důkazy budiž zde podotknuto ještě, že v katakombách nalezena hrobka s nápisem: „Severa, vive in Deo,“ (Severo, žij v Bohu), pod nápisem vyobrazena sv. Rodina, nad Marií s dítětkem drží pravici sv. Josef, nad jest obou ochrancem. — Vystupuje ustavičně na bílý den, jak nesmyslně jednali protestanté, zavržše některé články víry katolické a jiné podrževše, odvolávajíce se neustále, že první křesťané v ten a ten článek nevěřili. Katakomby, svědek dosud žijící, usvědčují je z nepravdy, proti kterému ni nejmenšího namítati nemohou; katakomby utrpěly sice mnoho stěhováním se polodivných národů, byly oloupeny a pustošeny rukou bohaprázdnou, tu a tam i zasypany, z nevědomosti jimi opovrhováno. Maltez Antonio Bosio (1593 stal se Columbem podzemního Říma, role pro křesťanskou vědu a umění takřka nevyčerpatelné a nevyvažitelné, až do jeho času však ladem ležící a neproskoumané. Pius IX. slavné paměti s velikým nákladem a s velikými peněžitými obětmi učinil pole to zcela přístupným, podporoval dělníky v něm neunaveně pracující, jmenovitě slovutného Rossi, který v klasických dílech svých některé katakomby částečně popsal. Výsledky bádání toho vědecké jsou pro křesťanskou apologetiku a dogmatiku velmi důležité.

Dr. Krásl.

KRONIKA.

Z Prahy. Prosebné průvody o dnech *křížových* d. 27., 28. a 29. t. m. povedou se na Hradčanech z velechrámu sv.-Vítského po mši sv. v 8. h. ráno a sice do kostela v Loretě, u ctih. panen Karmelitek a u Všechn Svatých.

— **Pobožnost 40hodinná** bude se konati od 27—30. května na Volšanech, 31. května a od 1—3. června u sv. Petra na Poříčí, od 4—7. června u Marie P. Vítězné (u býv. Karmelitánů.)

— **Slavnost „budoucího vzkříšení“** (májová) na hřbitově Malostranském bude se ko-

nati ve čtvrtek v slavný den Nanebevstoupení Páně 30. t. m., kdyby však počasí nepříznivé bylo, v neděli d. 2. června.

Z Německa. Vyslancové čínští, kteří se od nedávna v Berlíně nalézají, mnoho vytrpěli od chátry berlinské všude po ulicích je provázející a podivnému kroji jejich se posmívající. Konečně se jich ujala policie učinivši přítrž uličnickým choutkám mládeže, cvičené v osvěcených školách berlinských. S podivením a s radostí pozorovali navštěvovatelé katolického chrámu Páně, že dva vyslancové jsou katolíci; den co den přicházejí do kostela sv. Hedviky, velmi zbožně se modlí, přijímají sv. svátosti a vzdělávají katolický lid. Nejvíce se jim obdivují katolické dívky zvláště ty, které jsou členy spolku „sv. dětství Páně,“ neb vidí tváří v tvář krajany ubohých pohanských opuštěných dětí, za které se denně modlívaly otčenáš a jimžto nějaký dárek věnují. Mohlo by se tvrditi, že dobří tito Číňané jsou misionáři v pohanském Berlíně, druhém to Babelu nad Správou. — Ve Slezsku umřel dne 25. dubna bývalý professor Karel Vilém Rath v Moselweissu. Mnoho let vyučovav ve Vratislavi na vysokém učení, na sklonku svého života stal se katolíkem. Jak zesnulý si přál, byl na hřbitově v Moselweissu pochován dne 27. dubna. Přechetní účastníci neprovázeli zesnulého na hřbitov, nýbrž na hranice farní osady Moselweisské, která dlouho již duchovního postrádá. Na hranicích, kde již sousední duchovní čekal, postavili mrtvolu uprostřed silnice, duchovní ji vykropil a některé z pohřebních obřadů vykonal, pak nesena na hřbitov, kde od zbožných lidí byla pochována. Prání zesnulého, aby bez kněze pochován nebyl, bylo s těžší sice, avšak přece vyhověno. — V Poznaňsku zavedeno vyšetřování proti biskupu Marvicovi v Pelplině; poněvadž několik katolických far neobsadil, potrestán jest peněžitou pokutou 17.500 říšských mark, kterou ovšem zapraviti nemohl. Veškeré věci páně biskupovy měly býti v dražbě prodány, prodán však jen starý koberec, o ostatní věci se přihlásili a že jejich majetkem jsou dokázali ředitel Donimierski a rytíř z Kalksteinu, kteří je dříve panu biskupovi propůjčili. Za koberec odvedeno po uhrazení soudních útrat do státní pokladny — 10 kr. — Probošt Trevirský dr. Holzer jmenován vnesením královským doživotním členem panské sněmovny, první to katolický kněz, který do berlinské panské sněmovny vstupuje. Vyznamenání toho dostalo se mu za tou příčinou, že necírkevně smýšleje větším přítelem vlády než své církve jest.

Z Říma. Vláda italská byla by velmi ráda, kdyby sv. Otec na nějaký čas Řím opustil a se buď do některého lázeňského místa neb do svého letohrádku blíž hlavního města odebral. Vyhlášovala by pak v novinách, že se papeži žádné bezpráví neděje, že není zajatcem Vatikánským, že mu lze volně vycházeti a vcházeti do města, že tedy samostatnosti a zvláštního území nemá potřeby. Vládní noviny rozšiřují neustále pověsti, že se letní příbytek sv. Otce připravuje, že zdraví jeho chatrné a duševním namáháním podkopané jest. Aby učinil nekalým rejduům přítrž, pravil sv. Otec před krátkou dobou ku své družině: „Vatikánu neopustím, Bůh mne na místo to povolal, proto zde až do konce vytrvám; dříve jsem chodíval v letě na venek, nyní mi nelze, abych sv. práva nezadal. Bude-li se Bohu líbiti, neuškodí povětří letní mému zdraví.“ — Papež Pius IV., který panoval od r. 1559—1565, dal ve velké zahradě Vatikánské vystavěti domek s kaplí, ve které pak za letní doby mši sv. sloužíval. Domek i s kaplí spustl, sv. Otec však nyní nařídil, aby obnoveny byly, hodlá totiž v létě v zahradě Vatikánské bydleti a v řečené kapli každodenně mši sv. sloužiti. Chodba k domku květinami, vinnou révou a jinými pnoucími se rostlinami bude kryta, by sluneční paprsky do ní nevnikaly. Papež jest neunaveně činným, ještě o půlnoci sedává při psacím stolku, všechny důležitější věci a záležitosti sám proskoumává a vyřizuje. Ve dne přijímá deputace ze všech končin světa, vyptává se a dotazuje na církevní poměry, povzbuzuje a těší jednotlivce, stává se jako veliký apoštol národů všem vším. — Bolestně se dotkla sv. Otce smrt kardinála *Berardi*, jehožto život v mnohém ohledu zajímavý jest. Pocházeje z chudých rodičů, přec se stal kardinálem, který po dlouhou dobu s Antonellim nejdůvěrnějším rádcem papeže Pia IX. byl. Narodil se 28. září 1810 ve vesničce Celcanu na hranicích království Neapolského, rodičové jeho živili se prací rukou svých. Pro neobyčejné vlohy, kterými jejich syn nadán byl, přijat jest do diecéšního semináře ferentinského. V Římě navštěvoval Collegium Romanum a vysoké učení Sapienza. Dnem i nocí se namáhal, živě se nuzně vyučuje totiž žáky v soukromých domech, až konečně povýšen byl za doktora veškerých práv, necitě povolání k duchovnímu stavu. Stal se obhájcem při soudech římských, právním zástupcem sporných stran, věhlasem svým brzy se stal slovuťným a hledaným advokátem. Kardinálové Lambruschi-

ni, Mattei a Polidori nadanému muži velmi přáli a příznivci jeho se stali. Zasnoubil se s Římankou, která však již po dvou letech manželství i s dceruškou zemřela, ovdovělý Berardi bydlel u své tchyně, nemysle více v stav manželský vstoupiti. Roku 1844 jmenoval jej papež Řehoř XVI. soudcem při tribunálu jménem Consulta a r. 1845 soudcem u Komory apoštolské. R. 1848 provázel Berardi nového papeže Pia IX. do Gaëty, kde se seznámil s Antonellim, jehož miláčkem se stal, pracuje s ním a za něho s neobyčejnou vytrvalostí a pilností ve prospěch katolické církve. Již roku 1849 stal se mimořádným papežským delegátem, aby poměry rozhárané v papežském území opět urovnal, pořádek a kázeň zavedl, majetek klidných občanů proti revolucionářům hájil. Čestnému a těžkému úkolu dostál, papeže v dubnu r. 1850 z Gaëty se vracejícího na hranicích pozdravil a do Říma zase uvedl. R. 1856 zvolen jest k radě kardinála státního sekretáře náhradníkem v státním sekretariátu, za platné a důležité služby, které v několika letech sv. Stolicí prokázal. Že Řím se stal diplomatickou školou všech národů, že právníci a diplomaté římsí nad jiné daleko předčili, toho zásluhu přičísti dlužno též věhlasnému právníku Berardimu. Vyjednával mezi sv. Stolicí a vládou Petrohradskou, což r. 1860 k obapolné spokojenosti šťastně ukončeno, Berardi znaje dobře poměry církve katolické v Rusku měl se státi apoštolským nunciem. Nunciové musí však míti vždy důstojnost arcibiskupův a Berardi — byl ovdovělým advokátem, kterému ještě ani nižší svěcení udělena nebyla. Poněvadž již dvacet let vdovcem byl, v mládí s výtečným prospěchem theologická studia odbyl a mnohé dobré služby církvi prokázal, povolil sv. Otec Pius IX., aby vysvěcen byl na kněžství a pak na biskupství. Dostalo se mu titulu arcibiskupa Nicaejského i. p. i. Ruská vláda však nedostála svému slovu, pronásledovala katolíky v říši ruské mnohem krutěji nežli dříve. Místo co měl poslati dle daného slova nuncia do Petrohradu, musil Pius IX. ve veřejné allokuci trpce si stěžovati na věrolomnost a násilnictví vlády ruské proti nešťastným poddaným katolickým. Berardi zůstal co státní podsekretář v Římě, pracuje neunaveně dále a řídě s Antonellim zahraničné záležitosti Stolicie římské. R. 1868 jmenován kardinálem, spolu ministrem obchodu, veřejných prací a vyučování. Když piemontská vláda se zmocnila r. 1870 Říma, bylo mu složiti úřad; od toho času nikdy více činný a mocný kardinál Berardi nevy-

stupoval u veřejnost, nýbrž žil se starým a dávným přítelem, příznivcem i mistrem svým Antonellim ve Vatikánu soukromně. — Královna Margareta, choť krále Humberta, zdá se býti strážným andělem dynastie savoyské. „Má-li která žena věřící muže nevěřícího, a ten svoluje s ní bydleti, nepropouštěj muže, nebo posvěcen jest muž nevěřící skrze ženu věřící,“ napsal sv. Pavel. Královna jest velmi zbožná, ráda by, aby král smířil se s sv. Otcem, i Humbert nahlíží, že by rodině jeho mnohé výhody vznikly, kdyby církevní poměry urovnány byly, však nemůže, poněvadž — nesmí. Jest úplně v moci italských freimaurů a jejich náčelníka Cairoliho, kteří nikdy nedovolí, aby král Řím a některé krajiny papeži ponechal. Novému králi se jako jeho otci v Římě nelíbí, raději by sídlil ve Florenci aneb v Neapoli, která města jsou zdravější nežli Řím. Královna žádala, aby v paláci Quirinálském zřízena byla kaple, sv. Otec však toho nedopustil, ale svolil, aby vedle Quirinálu vystavena byla kaple spojená krytou chodbou s palácem, by zbožná a hodná královna tam službám Božím přítomna býti mohla.

Literární oznamovatel.

— „Život milého Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista a Jeho blahoslavené Matky Marie ku poučení a vzdělání rodin katolických dle německého vydání od L. C. Busingra „Das Leben unseres Herrn und Heilandes Jesus Christus“ přemnohými hodnotami církevními schváleného a vřele doporučeného upravil Dr. Jiří Lásků, první kaplan při proboštském chrámu sv. Mauricia v Olomouci. Tiskem a nákladem F. Slavíka v Olomouci. Frakturou ve 4°. Sešit 1. čítá 48 str. Celé dílo opatřené asi 575 ilustracemi kromě 8 větších vyobrazení vyjde asi v 25 sešitech po 30 kr.

— O histor. románu Vác. Beneše-Třebitzského: „Anežka Přemyslovna,“ ohlášeném v „Blah.“ č. 5. a 13., píše „Hlas“ v čís. 38.: Vydavatelstvo „Zab. bibl.“ zavděčilo se čtenářstvu svému svrchu jmenovaným spisem jistě v míře hojně. V knize této předveden je kus české historie z doby, kdy královská dcera spanilá Anežka Přemyslovna žila objevujíc se v nejkrásnějším světle lidumilnosti, laskavosti a svatosti života. Ať ale nikdo nemyslí, jako by tuto hlavně jen o životě a působení Anežky Přemyslovny se pojednávalo, nikoliv; je tu více doba její, v níž žila, naznačena a uvedeny osoby, s kterými jí bylo jednati a které také mistrně jsou kresleny. Celý spis provanut nadšenou láskou k zemi rodné, její mravům a řeči

materské. Řeč v celém díle je vzletná, bohatá a čistá; děj poutavý a poučný.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Svazek 3. obsahuje: Křištof Columbus. Paprálek čili znaménko střizlivosti. Rod sv. Willigise a erb Mohučský. Sv. Řehoře Nazianského řeč na rozloučenou. Věčné světlo. V Kronice: První encyklika Lva XIII. Litanie coram exposito Sanctissimo. Schůze výboru Dědictví sv. Prokopa. LXIX. Seznam údvů a účastníkův Dědictví sv. Prokopa. Akademie křesťanská. V Literárním oznamovateli posouzeno osm spisů. Ku konci nalezá se Hlídka časopisů. — Svazek 4. vyjde dne 13. července.

— „Obzor.“ List pro poučení a zábavu. Vychází jako samostatná příloha „Hlasu“ dvakrát měsíčně. Předplácí se celoročně 2 zl. Číslo 1. vydané v Brně 5. května obsahuje: Úkol „Obzoru.“ Prává vzdělanost a moderní karikatura její. (Napsal dr. Jos. Pospíšil). Ojvín. (Cestopisný úryvek od Vil. Ambrože.) V přírodě; sládku přileť; naději vlasti; nemám zpívat. (Básně.) Upomínky bývalého studenta. (Obrázky od Vác. Kosmáka.) Obzor literární. Drobty ze slovanské vědy. Aforismy. Úkol. Okřídlená slova.

— „Bibliotéka mládeže.“ Sbírkka poučných a zábavných spisů pro mládež. Tiskem a nákladem Rohlička a Sieverse v Praze. Sešit VII.: „V přírodě.“ Povídky přírodopisné. Dle Wagnera volně pro mládež českou vzdělal Kv. D. Dílek III. Str. 112. — Sešit VIII.: „Ne každému cizina otcinou“ čili Osudy českého šumara. Ze svých upomínek sděluje J. Tichý. Str. 85. Po 40 kr. — Týmž nákladem vydávaného časopisu paedagogického „Škola a život“ s přílohou „Štěpnice“ vyšel sešit 3.

— „Besedy mládeže.“ Sešit 148.: „Jaroslav a Boženka aneb: Netrýzni zvířat.“ Poučná povídka mládeži a její přátelům. Od Gustava Nieritze. Zčeštil F. V. S obrázkem. — Seš. 149.: „Ze života tří slavných umělců.“ (Coregia, Palestriny, Mich. Angela). Mládeži a její přátelům vypravuje F. V. S vyobrazením. Po 28 kr. u Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „Weckstimmen für das katholische Volk.“ Podnik tento podobající se našemu katol. spolku tiskovému za poslední doby klesal, zvelebují se však v novém IX. ročníku za redakce dra. J. P. Jordana jednak obsahem sešitů, zvláště pak správností u vydávání. Letos vyšlé sešity obsahují: 1. Die grosse Eisenbahnfahrt durch's Leben. 2. Schafft Bibliotheken für's Volk! 3. Pius IX. gottbegnadetes Leben und heiliges Sterben. 4. Papst Leo XIII. 5. Venite, adoremus! (Boží Tělo). Ročně 12 sešitů poštou za 1 zl.

— „Lehren und Rathschläge des heil.

Vaters *Pius IX.* an die Katholiken.“ Auszüge aus den von Seiner Heiligkeit gehaltenen Reden und Ansprachen. Freiburg (Schweiz). St. Paulus-Druckerei. Str. 335 za 50 kr.

Zápisky Svatojanského Dědictví v Praze r. 1878.

Z Čech přistoupili: Rod Jiřího Vondráše v Mrdakově, Jan Šimek ve Viškovcích, vel. p. František Sixl, kooperator v Borovanech, Josef Zďárek v Slavětíně, Marie Šádová v Louňovicích, Jan Vojtík ve Vodňanech, Vojtěch Roučka v Putimi, vel. p. Václav Sál, kooperator v Mladochově, vel. p. Štěpán Dvořák, kaplan v Luži, Václav Řehák v Sazeném, Tomáš Farka v Heřmaně, Alžběta Valášková v Jaseně, Anna Karlová v Jaseně, Františka Hejmanová v Jaseně, Josef Pátek v Rasoškách.

Z Moravy. Rod Jakuba a Kateřiny manželů Pacalových v Mohelní, Jan a Magd. Bechovi v Zabrdovicích, František Pospíšil ve Všebořově, Johanka Měkinová v Opavě, Marie Malých v Opavě, Johanka Kořistková v Opavě, Josefa Koutková v Holici, Tomáš Ošťadal v Odrlicích, Marie Flekačová v Uher. Brodě, Josef Severa v Bejkovicích, František Vltavský v Střemlovci, Marie Wiesnerová v Svěbohově, Anna Kunertová v Rovensku, Josef Hvižd ve Frenštátě, Anežka Spáčilová v Holici, vel. p. František Kunstmüller, prefekt v biskup. pachol. semináři v Brně, Josef Hamrle v Chrlicích, Marie Zapletalová v Starém Městě, Rosalie Adamíková v Starém Městě, Rod Ignáce a Alžběty manž. Kafkových v Starém Městě, Františka Ondrášová v Kostelanech, Františka Tichých v Uher. Hradišti, Františka Nováková v Starém Městě, František a Josefa manž. Mohaplovi v Hodolanech, Anna Jarošová v Sušici, Františka Kovářiková v Březovicích, Veronika Bartošíková v Špičkách, Jan Herrmann v Kladerubech, Anna Ševčíková v Malé Blatnici, Anna Sovišová v Malé Blatnici, Marie Dostalová v Doln. Oujezdě.

Z Uher. Aloisie Operzdorfová v Pišťanech, rod Josefa Szlobody v Gesthy, rod Radakojra Jana z Vištuk, rod Heleny Kováčkové z Vištuk, syn Štěpán.

Všech údův koncem května 26.010.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Prokeš*, os. farář, zám. kaplan ve Vošečanech, dne 11. května (nar. v Lažanech 8. září 1806, vysv. 24. srpna 1829).

Ustanovení jsou:

- p. Petr *Matiaš*, arcib. vikář, far. v Krátech, za far. ve Bříství;

- p. Karel *Schneider*, kapl. v Ratajích, za adm. v Krátech;

- P. Emil *Schwarz*, ř. premonstr. v Teplé, za kapl. ve Skokách (Maria-Stock).

Upřádněná místa:

V Plzni místo II. správce duch. v nové trestnici pro mužské, od 24. dubna.

Neulosimthal, fara patr. nábož. fondu, opětne od 17. května.

Kráty, fara patron. p. Jana kníž. Liechtensteina, od 18. května.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Švoboda*, far. v Kostomlatech, za far. v Skorotcích;

- p. Ant. *Urban*, admin. za faráře v Mukařově (Munker);

- p. Ludvík *Schön*, far. v Josefsthálu, za faráře v Jetřichovicích;

- p. Richard *Rosenkranz*, admin. ze Skorotice do Kostomlatů;

- p. Vojtěch *Melzer*, kapl. v Holanech, za adm. v Kvítkově.

Upřádněná místa:

Kvítkov, fara patr. hrab. Albrechta z Kouniců, *Vroutek*, fara patron. hrab. Jaromíra z Černínů, a

Kostomlaty, fara patr. hrab. Adolfa z Ledebourů, do 14. června incl.

V biskupství Kralohradeckém.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Dostálek*, farář Žichlinský, za faráře v Rudolticích;

- p. Jan *Adler*, kaplan Časlavský, za kaplana v Lučicích;

- p. Jan *Dvořáček*, koop. Kuklenský, za koop. v Trhové Kamenici;

- p. Antonín *Machek*, kapl. Kutnohorský, za koop. v Kuklenách;

- p. Josef *Stýblo*, kapl. Činěveský, za kaplana v Hoře Kutné;

- p. František *Vanhálek*, kapl. Kraloměstský, za kaplana v Činěvsi;

- p. Václav *Vintera*, kapl. Hněčveský, za kapl. v Králově Městci;

- p. Václav *Petrík*, kapl. Jelenský, za kaplana v Hněčvsi.

Upřádněné místo:

Žichlinek (Sichelsdorf), fara patronátu knížete z Liechtensteinů, do 29. června.

Vp. *Křížk.* v Nov. Táboře v Americe: Spolek sv. Josefa nemá členů mimo zemi Českou; valná hromada d. 21. května souhlasně odmítla zaslanou apellaci. Co s 5 zl.? V případě návratu do vlasti bylo by třeba býti znovu 10 r. členem, pak by se leta nyní ztracená připočetla.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupectv:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Slova k poutníkům.

I. Před odchodem.

Nábožní poutníkové! Ubíráte se na cestu, ne pro zábavu, ale na cestu posvátnou, ne abyste navštívili přítele pozemského, ale Rodičku Boží na místečku jí příjemném. Srdce vaše se raduje, když pomyslíte na útěchu a milosti, jakých dojdete hodláte u cíle své pouti. Dříve než pokročíte, chci vám poradit a na srdce vložít: *Co máte s sebou na cestu vzít, abyste těch milostí v skutku stali se účastnými.*

Vše doma zanechte, jen vezměte s sebou: a) mysl věřící, b) srdce pobožné, c) vůli obětavou.

1. První tedy, čeho poutníkům na cestu třeba, jest *mysl věřící*. Čím pevnější je vaše víra i mocnější důvěra v Boha, tím účinnější bude vaše pouť. Zvláště bud důvěra vaše k Matce Boží obrácena. Představujte si Marii plnou milosti, jak pečlivým okem na vás pohlíží a zase k svému Synu, u něhož za vás oroduje; Marii, ježto hojně rozdává milosti všem, kteří ji prosí, jimž nebeské poklady otvírá i rozděljuje. A co duchovní oko patří na Marii, matku milosti, nechť srdce i ústa vaše volají: Ano Maria, matka dobrotyv nezapomíná na mne a může mně pomoci, proto putovati budu a na místě jí zasvěceném vroucně se modliti: „Pod ochranu tvou utíkám se svatá Boží Rodičko, prosbami našimi nezhdej v potřebách našich.“ — S takou důvěrou nastupujte cestu k Marii, s jakouž se utíká dítě k své matce. Kdo nemá takové víry a důvěry, odlož hůl poutnickou i vak, zůstaň raději doma; nebo ti pouť málo prospěje.

2. Mimo víru a důvěru, má míti pout-

ník i *pobožné srdce*. Celá duše vaše, všechny smysle: oči, uši, jazyk musí býti k Bohu i k Marii obráceny; všechny starosti máte zanechat doma, na vše časné zapomenouti, na to ani cestou nedbati. V krásě a velebnosti přírody představujte si všemohoucnost, moudrost a dobrotu Boží. Nebavte se cestou o věcech domácích a veřejných, o chybách a vadách svého bližního, ale vroucně se modlete a nábožně zpívejte. Nedávejte se na cestě do svárů a hádek; žádné slovo nešetné a nelaskavé nevycházej z úst vašich; ale láska k Bohu a bližnímu pronikaj celou bytostí vaši. Tak zbožně putujte! —

Zkoušejte se náb. poutníkové! zdali s takovou pobožností můžete a chcete putovati: pak-li nemůžete nebo nechcete, prosím vás ve jmenu těch, kteří takový dobrý úmysl mají, abyste doma zůstali a jim v pobožnosti nepřekáželi.

3. Konečně ještě něco musíte s sebou vzít, t. *obětavou vůli*. Každá pouť jest obtížná i nákladná. Obtížná je; nebo putujete pěšky o sprosté a skrovné stravě; musíte parno i dešť a všeliké nehody na cestě snášeti a sice ochotně beze všeho reptání. — Také nákladná jest pouť, nebo zanedbáte své práce, své výdělky a musíte z hotového trávit; ano i peněžité oběti se na vás požadují. K tomu ke všemu je třeba obětavé vůle. Kdo jí nemá, kdo hledá na pouti jen rozkoše a pohodlí, toho nenalezne. Nuže m. p. zanechte vše co zbytečno doma; vezměte s sebou mysl důvěrnou, pobožné srdce a ochotnou vůli a krácejte ve jmenu Páně ke cti a chvále nejbl. Matky jeho Marie. Kéž by všechny kroky vaše byly vám ku pokoji a ku spasení. — Anděl Rafael provázej vás na cestě jako mladého Tobiáše, abyste šťastně

se navrátili. Za to prostě Boha i Marii nebeskou královnu, k jejížto cti putujete modlíce se v duchu slovy církve:

Prispěj Pane k prosbě naší a spravuj cesty služebníků svých k dobrému, abychom i na nestálých cestách tohoto života vždy Tvou pomocí byli chráněni skrze Krista Pána našeho — Amen.

II. Při spatření poutního místa.

„Pozdvihl jsem oči svých k horám, odkudž mi přijde pomoc.“ Žalm 120, 1. Když Židé v St. zákoně chodili na slavnost do Jerusalema, zůstali na místě, kde svatě město spatřili, stáli, by Hospodina pozdravili. Podobně když Mohamedáné přiblíží se k Mekce, padnuvše na tváře, volají: „Bůh jest veliký a Mahomed jeho prorok!“ Také my N. došli jsme na místo, kde poprvé spatřujeme věže poutního chrámu, v němž trůní Matka milosti; proto „pozdvihneme oči svých k místu, odkudž nám přichází pomoc.“ Dříve než tam vkročíme, chci vám ukázat, že *putování naše jest rozumné citu lidskému přiměřené a jak nám může být prospěšné.*

1. *Putování jest dávnověké nebo jest založeno v přirozenosti lidské.* Člověk cítí se puzena na místa, kde nachází drahé předměty a důležité vzpomínky. Tak děti putují k hrobu svých rodičů, s radostným pocitem pohlédají na dům otcovský, kde světlo života spatřily a léta mladosti ztrávily. Zvláštní city radosti neb žalosti pojímají člověka na takových místech. Kterak tedy nemá křesťan táhnouti se na místa, kde Kristus veliké dílo spasení vykonal nebo kde ostatky některého svatého spočívají neb kde vykonány veliké divy? —

Hned pohané putovávali k svým modlům; podobně Israelité konali poutě. Abraham šel k hrobu své manželky Sáry, Jakub chodíval do Bethel, kde se mu Bůh na řebríku zjevil a celý národ Židovský putovával do Jerusalema. A zdaliž nemá křesťan toužiti po místech, ježto napojeny byly krví našeho Spasitele anebo kde se prýští hojné prameny milosti? Nesčíslní zástupové putovávali hned za prvních časů křesťanstva do sv. země, k hrobu sv. Petra a Pavla a na jiná milostná místa zvláště P. Marii zasvěcená.

Není tedy putování nemoudré, nýbrž je to v přirozenosti lidské založený obyčej dávnověký a kdo by je haněl, tupil, srdce lidské by zapíral.

2. *Však nejen rozumné moudré, nýbrž i prospěšné a záslužné jest putování.* a) *Putování jest skutek pocty Boží.* Když putujeme

na místa Kristu zasvěcená, klaníme se Bohu a děkujeme za lásku, jížto Pán smrtí na kříži dokázal. Putujeme-li k obrazům Marie P. neb jiných svatých i ta pocta vztahuje se k Bohu, jehožto milostí stali se svatými.

b) *Putování je skutek víry v obcování svatých.* Obcování svatých jest ono spojení, ježto mají křesťané na zemi mezi sebou, se svatými v nebi a s dušemi v očistci. Všichni činíme jedno tělo, jehož hlava jest Kristus a my jsme údové. Totéž článek víry křesťanské, na němž spočívá láska i pocta svatých. Jsou-li svatí s námi spojeni, za nás prosí neb orodují; naše pak povinnost jest, abychom je ctili a milovali. A k tomu cíli putujeme, čímž dokazujeme víru že jsou svatí přátelé Boží, že nás milují a za nás u Boha se přimlouvají, a to nám zajisté nemálo prospívá.

c) *Putování jest skutek kající za naše hříchy.* Víte N. ze zkušenosti, že není obtížnějšího skutku jako pouť. Církev ukládá za pokání modlitbu; však i na pouti se modlíme a zpíváme. Žádá-li půst, i na pouti je k tomu příležitosti a každé zapření sebe jest půst. Také almužny lze na pouti udíleti. Proto církev sv. po všechny časy pouti jako skutky kající ukládala. A tím záslužnější je pouť, jest-li že ji dobrovolně beze všeho nařízení konáme. —

A takovou pouť m. př. konáte vy. Nemohouce odolati srdci svému dle příkladu nábožných předků svých na dalekou cestu jste se vydali; a přemohše všechny obtíže, došli jste až na toto místo. Nuže, pozdvihněte oči svých, patřte tam, odkud nám přichází pomoc. — Padněme na kolena svá i pozdravme Marii, íkouce:

O Maria, Matko milosti: My ubohé děti tvé došly jsme na blízko tvého trůnu a zdaleka tisíckrátě pozdravujeme tebe; Přijmi nás s láskou mateřskou, jakož i my lásku a důvěru přinášíme. My přicházíme, abychom za všechny dary Bohu díky vzdali a nové milosti si vyprosili. O drž svou milostivou ruku nad námi, chraň nás všeho zlého a u svého milého Syna za nás oroduj!“ — Ó jak těšíme se z celého srdce, že již brzo vejdemo do tvého vyvoleného stánku, abychom tě společně chváliti a velebiti mohli. Amen.

Slavnost nejsv. Trojice.

(Promluva k studujícím nižšího gymnasia)

„Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého.“

Mt. 28, 19.

Žádný z posvátných obyčejů náboženství našeho není tak velice rozšířen, jako

žehnání se znamením svatého kříže. První důkaz lásky své prokazují rodičové nemluvnátku tím, že svatým křížem je znamenají; první krok, jímžto moudří rodičové dítky své k poznání Boha vedou, záleží v tom, že je učí, svatým křížem se žehnati. Pod znamením svatého kříže propouštějí rodičové dítky své z domu otcovského, jakož i vy sami, j. m., všickni dosvědčíte mi můžete; pod znamením sv. kříže s lůžka posledního žehnají rodičové dítkám, a dítky ukládajíce pozůstatky drabých rodičů do rakve poslední úctu jim prokazují tím, že na chladné čelo jejich znamení svatého kříže ještě jednou tisknou. Pod znamením sv. kříže přijala nás sv. církev na křtu do počtů svých oudů, pod znamením sv. kříže oučastny nás činí svatých svátostí a vši přebohaté pozůstalosti Kristovy, všech darův a milostí, kteréž Pán do lůna jejího byl složil; pod znamením sv. kříže ukládá konečné církev sv. v Pánu zesnulé dítky své do lůna posvátné země, aby odpčinuly sobě, až na ně jednou zavolá Pán, aby vstaly a šly k soudu. Ano, j. m., mezi pravověřícími křesťany nenaleznete ani jednoho, jenž by několikrát za den znamením sv. kříže se nepožehnal. I nemůže opravdu nad tento obyčej nic býti pohnutlivějšího a dojímavějšího. Svatým křížem se znamenati, nástroj vykoupení svého stále si připomínati, lůžko umírajícího Spasitele po obličejích sobě rozprostíráti, toť zajisté obyčej jest svatý, ctihodný a na nejvyšší spasitelný. Obyčej tento ku mravnímu a náboženskému uslechčení každého křesťana velice přispívá, a jestliže na nás blahodějná moc obyčeje toho bez žádoucího účinku zůstává, pak ovšem jen sami vinu toho neseme, vydávající tím sobě nechvalné svědectví, že nevzbuzujeme v srdcích svých svaté city a myšlenky, na jakéž nás znamení sv. kříže upomíná. Abychom tedy znamením sv. kříže bez spasitelného účinku se nežehnali, učinmež, j. m., v přítomném okamžení *význam kříže svatého* předmětem nábožného uvažení.

Hojná, nepřehledná téměř jest řada spasitelných myšlének a svatých citů, jakéž budí a obnovuje v duši a srdci opravdového křesťana znamení sv. kříže. Neboť znamení toto jest veřejné vyznání základního článku víry naší o Bohu v třech osobách jediném, jest živým připomenutím všech milostí a darů, jichžto působením každé z tří božských osob zvláště účastnými se stáváme; znamení sv. kříže jest významným heslem pravého křesťanství, jest pečeti lásky Kristovy, jest obrazem všech nevyslovných dobrodiní, jež vyjednala nám bolestná smrt Syna Božího. Než

toto všechno a mnohé jiné nelze vypověditi v několika okamžicích, a tudíž musíme toho všeho pro dnes mlčením pominouti a pozornost svou jen aspoň na trojí zvláštní upomínku obrátiti, kterou při znamenání křížem svatým čela, úst a prsou svých za úmyslem církve Boží vzdělávati a posvěcovati se máme.

První upomínka, anaž při znamenání, čela v duši naší s důrazem spasitelným ozývá se má, jest: Přemýšlej jinochu často a rád o kříži Kristově. Na rovinách Maratských přemohli Řekové svého ohlavního nepřitele Xerxa, krále Perského. Tam skrovnou sice ale svornou silou dobyli vítězství, kteréž je vysvobodilo od záhuby, vytrhlo z otroctví, a v slávě nade všechny národy tehdejšího světa vysoko povznadlo. A proto na toto místo slavného vítězství četné putoval na každý rok národ řecký, dokud užíval svobody a samostatnosti své; tam žehnalo potomstvo rekovnosti svých otců, tam připomínalo sobě se slzou vděčnosti udatnost jejich a k svornosti společné za jejich příkladem se povzbuzovali všickni, aby slávy rukou předkův dobyté nezratili vlastní vinou. A co bylo, j. m., pole Maratské proti hoře Kalvárské? Co bylo šťastné potýkání lidské proti vítězství kříže Kristova? Na kříži zlomil Syn Boží moc a sílu nepřitele nejhoršího, na kříži potřel Spasitel škůdce temnosti, na kříži vytrhl nás z otroctví a vysvobodil od zahynutí věčného, na kříži vyvýšil nás nade všechnu slávu světa a pozvedl až před trůn Otce nebeského. Nuže tedy, j. m., kam má se mysl naše vznášeti, kam má u vděčném roznícení nejčastěji zalétati? Kam jinam, než k posvátnému nástroji vykoupení? kam jinam než na Golgotu ku kříži Kristovu? Pán Ježíš řekl sám: Já když povýšen budu od země, všechno potáhnu k sobě. A této blažené moci kříže Kristova měla by snad mysl naše nevděčně se protiviti? Nikoli, nýbrž na perutech nábožného přemýšlení začasté a rádi ku kříži Kristovu se povznásejme; a jako Řekové na památném bojišti k svornosti se vzbuzovali, aby ovoce zmužilosti otců svých vlastní vinou nezmařili, tak i my o kříži Kristově rozjímajíce, vzbuzujme se k ctnosti, abychom svojí vinou, vinou hříchů spáchaných ovoce smrti Kristovy, naděje života věčného sobě nezmařili a nezničili.

Druhá upomínka, kterou při znamenání úst svých křížem sv. v srdci ožíviti a na mysl sobě uváděti máme, jest: Jinochu! vyznávej kříž Pána J. Krista vždycky a všude statečně! Lidé z nízkosti k důstojnosti a slávě

povýšení od jak živa tím se prohřešovali, že na původce štěstí svého nevděčně zapomínali. Je-li však neuznalost za dobrodiní lidská dle soudu a mínění všeobecného známkou nevděku a poskvrnou neshladitelnou: jak teprve musela by nazvána býti nevděčnost za dobrodiní božská, za milosti nepochopitelné, jichž smrtí svou na kříži dobyl světu Pán Ježíš, jednorozený Syn Boží. V kříži Kristově dosáhli jsme slávy a důstojenství nejsvrchovanějšího; v kříži povstali jsme z poroby temnosti na svobodu synů Božích, v kříži počtí jsme důstojností bratrství Kristova, v kříži Páně vzešlo a vykvetlo nám spoludědictví s Ježíšem. Neocenitelnou tuto kříže Kristova zásluhu s radostnou vděčností uznával apoštol sv. Pavel a proto v sv. roznicení volal: Odstup ode mne, abych se chlubil, jedině v kříži P. J. Krista. A protož také náš jedinou chloubou budí povždy a všude kříž Páně! Nestydme se za to nikdy, že jsme učenci Ježíše ukřižovaného, svou katolickou pravověrnost osvědčujeme směle před každým; a když jalová nevěra slovem jizlivým na kříž činí outoky, stavmež se jí vždy a všude se vši zmužilostí křesťanskou na odpor, a Pán Ježíš Kristus uzná nás jednou pro takové vyznávání jeho před světem za své věrné učeníky před Otcem nebeským.

Upomínka třetí, jižto při znamenání prsou křížem sv. v duši zbuzovati máme, jest: Jinochu, miluj kříž P. J. Krista! J. m., těžký onen kříž, pod nímžto Pán náš na poslední cestě klesal a umdlával, těžký onen kříž my vložili jsme na zedraná jeho ramena. Hříchy a nepravosti naše břemenem nejtěžším a nejbolestnějším obtížily Pána Ježíše. Nám příslušelo, kříž ten nésti, nám příslušelo pod břemenem jeho úpěti! Syn Boží však převzal jej za nás, jak již prorok napřed to byl předpověděl řka: Neduhý naše on nesl, bolesti naše on snášel. Láskou k nám roznicen obejmul Spasitel dřevo naší pokuty, v trpělivosti sklonil šíji svou pod jeho těžké břemeno; — a když umdlévaje pod tíží nesmírnou do prachu země klesl obličejem božským, povstal opět a na novo obejmul kříž vinou naší jemu uložený, až došel místa, kdež s prolitím poslední krůpěje krve nejsvětější na smrt za nás se vydal nejbolestnější. Kristus miloval kříž náš až do posledního vzdechnutí. Jak splatíme, kterak se odměníme za lásku takovou! J. m., Pán kříž náš miloval, milujme tedy též vzájemně kříž jeho; když on s radostí a láskou nesl to břímě, ježto jsme vinou hříchů svých uložili jemu: přijímejmež také ochotně a rádi kříže, které v životě vezdejším otcovská ruka

jeho nám ukládá. Tak jedině svoji lásku ku kříži Kristovu důstojně osvědčíme. Sám Spasitel vděčnosti takové od svých věrných očekává, an těm toliko šťastného přístupu k sobě zaručil, kdož vezmou kříž svůj a se stejnou, jako on druhdy, láskou a trpělivostí až na pokraj hrobu donesou. Splňmež tedy, j. m., toto očekávání Páně a rozmanité kříže své trpělivě snášejíce dokažme, že opravdovými jsme milovníky kříže Páně. — Tatě tedy, j. m., ona trojí upomínka, kteroužto se při znamenání sv. křížem čela, úst a prsou svých vzdělávati a posvěcovati máte. Kéž vždy na mysl při tom vstoupí vám myšlénka: Jinochu! přemýšlej o kříži Kristově, vyznávej kříž Kristův, miluj kříž Pána Ježíše. Vštíptež sobě hluboko v paměť tuto trojí upomínku a spasitelnému hláholu jejímu nikdy v srdci dozněti nedejte. Často v pozorném rozjímání s křížem Páně se obírejte a uznávající nesmírnou cenu svého vykupení, hříchu každého svědomitě co nejvyššího zla se varujte, abyste nezmařili lehkovážně, čehož tak těžce na kříži dobyl vám P. Ježíš. Za takové nepostižné dobrodiní buďtež vděční a proto vítězný nástroj svého osvobození a víru svou v něm založenou před celým světem životem křesťanských jinochův důstojným, a kdyby časem zapotřebí bylo, i slovem neohroženým statečně vyznávejte. Konečně pak trpělivým snášením křížů svých, jakých se vám nedostáváti nebude nikdy, lásku ku kříži Kristovu dokazujte. Budete-li takto při každém žehnání se křížem sv. trojí tuto upomínku v srdci obnovovati, pak nábožný a ctihodný obyčej tento nezůstane u vás bez hojného užitku, ale učiní vás služebníky Páně dobrými a věrnými, a k spasení věčnému vám poslouží. Amen.

Všemocný.

Aj Všemocný, jenž svět i lidstvo řídí,
jenž kynem ruk svých ze propasti věčné
v ten vesmír krásný vyvolal ty báně
v dráhy nezměnné!

Vládce odvěčný, kdože Tě schopí kdys?
vystihne kdo Tvou nekonečnou moudrost?
v prach klesám před Tvým ramenem přemocným
v nízkotě já své.

Vím, že též lidským osudem Ty vládneš,
Tvé že bez vůle vlas ani s hlav lidských
nespadá, ni pták neodlétne se střež,
Tyť vše prezíráš!

Jak mohl bych jen se u víře váhat?
jak nemít čáky v Tvoji lásku věčnou,
jižto objímáš tvory míra vesměs,
já v Tebe doufám.

Což spraví vojsko, Ty-li s ním nekráčíš?
cožť i mocný král, Ty-li nespomáháš?
cožť i páže všech, Ty-li jich neslíš? —
bez Tebe chabnou!

Vím, Ty má stálá že pomoc jsi věrná,
v nic nedoufám, již, ano klam zde jest vše,
jen Ty z ouzkostí mne vytrheš ze všech,
Ty Všemohoucí!

B. Hakl.

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

5. Chrám sv. Petra a Pavla s proboštvím křižovníků strážců Božího Hrobu na Zderaze.

Prostranství mezi starým podhradím Pražským a Vyšehradem bylo dávno již před založením Nového města oživeno. V století XII. povstaly tu již některé kostely i kaple a rozkládaly se vesnice Opatovice (založ. 1115 od Benediktinů Kladrubských) s kostelem sv. Michala, Rybník či Rybníček s kaplí sv. Longina, později i s kostelem sv. Štěpána, stály tu kostely sv. Jana na Bojišti (založ. 1179 na památku vítězství vévody Fridricha nad Soběslavem II.), sv. Kosmy a Damiána nad Podskalím (1178), sv. Václava kaple (1180) a kostelík sv. Lazara (z XIII. stol.). Na rozloze nynějšího náměstí Karlova již v XII. stol. odbývaly se trhy. Tu nedaleko zdvihalo se mírné návrší svahek srážnějším k Vltavě na západ, povlnějším na sever, k městu. Říkalo se tu od nepaměti „na Zderaze“, kteréžto pojmenování odjakživa odvozováno od osobního jména „Zderad.“¹⁾ Podlé prastarého podání obdrželo návrší to název od českého pána Zderada, milce někdy krále Vratislava, který r. 1091 při obléhání Brna královcem Břetislavem zavražděn jest. Byl zde prý v kostele pochován, odtud jméno.²⁾

¹⁾ Jako Probluz od Probluda, Bezděz od Bezděda, Chocebus od Chocebuda aj. Palackého Radhošť I. 132. Že se tu původně prý říkalo „na Hašku“ a teprve později „na Zderaze“, o tom spolehlivé prameny nic nevědí, ač Dobner, Dubravius i Schaller Hájkovíadu tu přijali. Palacký píše v Děj. „Zdirad.“

²⁾ „Před Prahou Zderada pochovachu a ten kostel Zderazem nazvachu“, dí Dalimil. Dle pověsti vystavěl prý zde Bořivoj I. kostelík, jež sv. Metoděj posvětil (Hájek, Dobner, Hammer-smid.)

kdy však kostel sv. Petra a Pavla na Zderaze povstal, na jisto určití nelze, jisto, pouze že r. 1115, tedy čtyřicet let po smrti Zderada, již stál.³⁾ O založení kostela toho vypravují kronikáři tuto zajímavou pověst⁴⁾:

Když Zderad před Brnem zavražděn byl,⁵⁾ vzali přátelé jeho mrtvolu a poslali ji do Čech, kde vdova Všemila a osiřelý syn Letoslav pochovali ji v kapli sv. Petra a Pavla na svém hrádku („Hašku“) před Prahou. Ku konci roku toho měl mladý Letoslav zvláštní sen, jež čeledi své vypravoval v tato slova: „Zdálo se mně, že otec můj, jehož tělo již několik měsíců pohřbeno jest, přišel ke mně žádaje, abych jej přikryl červeným pláštěm svým a šel za ním. I vedl mne ku svému hrobu a kázal, abych se s ním naň posadil, tu však počalo silně pršet, tak že jsem pravil „Otče, co činiti mám?“ — „Vezmi, odvece otec, kamení, klad je kolem mne, vlož drva na ně a rozestři na to vše plášť svůj na způsob stanu.“ Učinil jsem vedle slov těch a kdy opět seděl jsem podle otce svého, vedl on řeč svou dále říka: „Jdi domů synu, a přines chléb nejlepší, jež máš a jda zpátkem sčítej pozorně kroky, kolik jich učiníš z domova až sem.“ Vykonav to a vrátiv se spatřil jsem u otce dva ctihodné kmety, na něž hledě tak jsem se zmátl, že nedovedl jsem k otázce „Kolik kroků jsi učinil?“ odpověděti vědomě, leč jazyk můj odvětil bezděky „Dva a čtyřicet.“ Na to vzal otec můj chléb mnou přinesený a polibiv jej podal staršímu kmetu říka: „Vezmi chléb ten a dones jej Pánu mému,“ načež díky čině podal mně ruku a odcházel domů, zatím však uzel jsem, hledě za odcházejícími a bera se k domovu, divého muže ohnivě postavy, který stánek na hrobě otce mého porazil, plášť strhl a nohama šlapal, kdy však jsem se blížil, přichvátili oba starcové, strhli divocha k zemi a zabili jej. Tu přišel čeledín můj Dobrochval a zřídil znova stánek, tu pak jsem proctil.“ Čeledínové slyšíce tento sen vyprávěti přemítali o něm, až bohobojný stařec jeden ujav se slova pravil: „Vyrožím tobě sen tvůj. Že otec tvůj přišel k tobě žádaje, abys jej pokryl pláštěm svým, je napomenutím, abys ze svého bohatého statku vzdělal nad hrobem jeho větší chrám a zřídil v něm stálou

³⁾ Tomkův Děj. Prahy I. 22.

⁴⁾ Hájek, Paprocký, Cruger, dle nich i jiní (Chronik v. B. I. 668.) Lupáč dí, že kostel od biskupa Pražského Oty z rodu pánů potom ze Švábenic (1140—1148) rozšířen byl.

⁵⁾ Palacký I. 1, 341.

bohoslužbu: Že jsi s ním na hrobě jeho seděl, znamená, že jednou sám podle otce svého pohřben budeš, déšť s oblak padající značí milost Boží, chléb mši sv., která v kostele konati se bude, oba kmetové byli sv. Petr a Pavel, dvaadváct kroků, kterých jsi napočítal od domu svého až ku hrobu, znamená, že tolikéž let ještě žíti budeš a že divý muž pobořil stánek nad hrobem, to poukazuje k budoucímu zpusťování chrámu, načež záhubci potrestání budou a jeden z potomků tvých kostel znova zřídí a jednou s tebou na nebesích na věky stolovati bude." Letoslav, syn Zderadův vystavěl prý na to nad hrobem otce svého místo bývalé kaple chrám sv. Petra a Pavla, jež hojně nadál. — Potud pověst.

Sto let po zavraždění Zderada založen jest při chrámu tom r. 1190 klášter *Křížovníků-stražců sv. hrobu Jerusalemského řehole sv. Augustina*⁶⁾

Ve válkách křižáckých usadili se totiž někteří poutníci trvale v Jerusalemě a vytkli si účelem hájiti hrobu Spasitelova a ošetřovati chorých poutníků, odkud „Stražci Božího hrobu“ nazváni jsou. Řeholníci ti přišli pak i do Evropy a zde ve vlastních špitálech posluhovali chudým a nemocným, sbírali almužny pro poutnický dům svůj v Jerusalemě a pracovali i v správě duchovní. Někteří šlechticové čeští přidali se již v Jerusalemě k nim, z čehož nová tato řehole, rytířským řádům původem i směrem příbuzná, i v Čechách oznáměla⁷⁾.

Znamení řádu byl dvojitý (španělský, patriarchální) kříž červený na černém rouchu, později nosili řeholníci krátký černý plášť a na černém taláru na prsou vlevo dotčené znamení z červeného sametu zlatem olemované na ložce stojící. *Pečeť* kláštera Zderazského označena jest v kopolise dvojitým křížem korunovaným infulí a berlou, *znak kláštera* mívá nad to mezi infulí a berlou korunu a pod křížem ložku.⁸⁾ *Jméno* kláštera Zderazského uvádí se v listinách „Praepositura et

Canoniam regul. Custodum sanctiss. Sepulchri Hierosolymitani Crucigerorum cum duplici rubea cruce in Zderad“ (Probošství a řeholní kanonie strážců svatosvatého hrobu Jerusalemského křížovníků s dvojitým červeným křížem na Zderaze), v starší době čte se název „Monasterium fratrum cruciferorum (cruce signatorum) Dominici sepulchri Hierosol. ordinis s. Augustini“ (klášter bratří křížovn. hrobu Páně Jerusalemského řehole sv. Augustina)⁹⁾; za Jana Lucemburského se říkalo klášteru „Conventus domus Zderasien-sis fratrum ordinis sepulchri Dominici“; za Ferdinanda I. po česku „klášter Zderazský zákona křížovn. hrobu Božího.“¹⁰⁾

Představený celé řehole měl titul patriarchy Jerusalemského a sídlil v Římě, hlavou kláštera Zderazského byl infulovaný probošt, představení menších klášterů sluli převorové. Členové řádu byli dílem kněží, dílem bratří laikové „konvrši“ (conversi), kněží měli však přednost před laiky, v čemž řád ten se lišil od řeholí rytířských. Patriarcha řádu vysílal do jednotlivých klášterů visitátory, jakými byli r. 1326 v Němečích, Polště a v Čechách bratr Mikuláš, „kanovník“ (titulární) kostela Jerusalemského, r. 1334 Jindřich, farář Meziříčský, řeholník Zderazský. Probošt Zderazský býval volen od bratří za dozoru biskupa Pražského a stvrzován od patriarchy. Mimo něho měl klášter svého převora, komendátora a seniora, komendátor býval volen také z konvršů, r. 1343 vydal však patriarcha řádu Petr nařízení obecné platící též klášteru Zderazskému, jímž zapověděl pro budoucnost, aby pro výtržnosti konvršů ani komendy ani jiné důstojnosti se jim neudělovaly, leč toliko kněžím dávány byly.¹¹⁾

Postupem věků řád Božehrobců rozmnožil se v té míře, že měl prý v katolickém světě 2186 klášterů mužských i ženských a špitálů.¹²⁾ Papežové obdarili tento řád mnohými milostmi a výsadami, udělili členům i dobrodincům jeho hojných odpustků, osvobodili řeholníky placení desátku a dali jim právo, aby ku kostelům na svých statcích dosazovali své kněze. Výsadu nad jiné svým časem značnou udělil 1382 konventu Zderazskému jmenem papeže Urbana kardinál Pileus, an řeholníkům dovolil, aby každý rok na bílou sobotu po kompletáři mši sv. v

⁶⁾ Tomek I. 22. Papež Honorius III. r. 1217 hájí bullou řeholníků těch i statků, které mají mimo jinde i v Čechách. Listina u Schallera IV. 113. 114. Palacký I. 2, 364. Že již 1190 v Praze byli, ze svědectví Neplacha, kronikáře českého ze XIV. stol. na jevo jde.

⁷⁾ Dr. Borového Děj. arc. Praž. 156.

⁸⁾ Schaller IV. 113. 130. Pečeť v sbírce listin univ. knihovny H. A. 26. Korunu dotčenou pouze u Schallera lze viděti, ani na kostele, ani v listinách není.

⁹⁾ Tomek I. 428.

¹⁰⁾ V dotčené sbírce listin.

¹¹⁾ Tomek I. 429.

¹²⁾ Prodrum 273.

chrámu svém k rozmnožení zbožnosti věřících konali.¹³⁾

Zakladatelé kláštera Zderazského byli bratři Kojata a Všebor synové Hrabíše ze slavného rodu pánův později řečených z Oseka neb Risenburka.¹⁴⁾ Stědrostí pánů těch i jich potomků, později zvlášť zámožných pánů ze Švábenic, kteří v Čechách a na Moravě rozsáhlým zbožím vládli, domohl se klášter Zderazský četných a rozsáhlých statků, tak že mezi nejzámožnější v zemi náležel. Znamenité zboží klášterní dělilo se před válkami husitskými v sedm obvodů v Čechách.¹⁵⁾ První bylo zboží v Mostu („Hněvině“) a okolí, ve vsi sv. Václavu (teď zaniklé), v Kopistech, Lipětíně, Dražkově a Vroutku, kteréžto statky odkázal klášteru Kojata Hrabíšovic umíraje bezdětek, čímž k bohatství Zderazskému základ položil. Druhý obvod byl v Plzeňské a obsahoval vsi později klášteru Cisterciáků v Plasích patřící Potvorov, Sedlec, Bukovinu a Řemešín, pak ves Jamný. Ještě za Jana Lucemb. vesnice ty klášteru patřily.¹⁶⁾

V třetím obvodu u Prahy měl klášter zboží v Bubnech Klecanech, Hošticích, Klíčanech, Sluhách (až do 1270.), v Šestajovicích, Horušanech, Tlustovousích, Újezdě (u Běhovic), v Chodově a Litochlebcích.

Čtvrtý obvod jmění Zderazského byl u Nimburka, totiž v městě mlýn a špitál s kaplí sv. Jana a vsi Chrčice, Sloveč a Chotěšice.

V pátém obvodu u Trutnova byl špitál v městě s vesnicemi Debraým a Libčí, v obvodu šestém u Vysokého Mýta měl klášter zboží u Chocně a vsi Zalší a Sloupnici. Největší obvod byl v Čechách u Horažďovic a Sušice, totiž hrad a městys Bor, dar to pánů z Boru a vsi Dětanovice a Dobrotice, pak Žichov, Posobice, Častkov, Libětice, Orlov, Kochanov, Krušec, Bezděkov, Napěrov a Zbraslavice. Nějaký čas držel klášter (od r. 1285) město Neveklov a dvůr v Slavětích, v Praze pak měl rozličné platy z domů, nájmů z vápenic u sv. Petra na Struze,¹⁷⁾ z

mlýnů pod kostelem sv. Vojtěcha a dvě vinice za svinskou branou a na Vítkově. Klášter osazoval svými kněžími mimo fary na statech svých i fary ve Vserubech, v Olešné s filiálkou v Bernarticích, v Alberčicích (v Slezsku), v Rokytníce, v Brusnici, v Praze fary sv. Václava a sv. Michala na Starém městě (jen krátký čas), i kostelík špitální u sv. Lazara.

Na Moravě bývali kněží Zderazští dosazováni ke kostelům v Meziříčí, ve Švábenicích a Moravanech.¹⁸⁾ Špitál měl klášter v Nimburce, Trutnově, u sv. Václava i sv. Lazara v Praze a pod poslušenství jeho přišel v XIV. století též klášter Božehrobců v Nise v Slezské s podřízenými proboštvstvími ve Frankštejně, Reichenbachu a Ratiboři.¹⁹⁾ Řád ten měl i odvětví ženské, řeholnice měly klášter v Světcích založený od vdovy po Kojatovi Hrabíšovici, Vratislavy, brzy po r. 1227, byl pak spravován mistryni (převořiší) a vedle ní převorem dosazovaným ze Zderazu.²⁰⁾

Při tomto rozsáhlém bohatství byl tudíž význam a vliv kláštera Zderazského před válkami husitskými ve vlasti naší převeliký.

Týkajíc se *osudů* kláštera Zderazského jsou známy tyto události. Roku 1236 posvětil zde Bernard, biskup Pražský, s biskupem Pelhřimem dva oltáře.²¹⁾ Ku konci XIII. věku byl starý kostel stržen a počal se stavěti nový nádherný kůr s oltáři Božího Hrobu, sv. Jana Křtitele i Nanebevzetí P. Marie, budovalo se r. 1270 a roku 1276 vysvětil vysoký kůr Pražský biskup Jan z Dražic, při čemž uloženy jsou v oltáři ostatky sv. kříže, Božího Hrobu a více než 38 svatých a světic. Stavba ta byla poškozena, když po smrti Přemysla Otokara II. na Moravském poli Oto Braniborský do Prahy vtrhl, i klá-

pětí bratrů“ jmenovaný, stál již před založením Nov. města na rohu ulic nyní řečených na Struze a Pětrosovy na místě domu, kde nyní „u Zpěváčků“ se říká. Byl teprve r. 1784 zrušen a zanikl.

¹³⁾ Libri Conf. I. 1, 2. Libri quinti. Tomek III. 118.

¹⁴⁾ Tomek I. 432. Špitál u sv. Václava povstal r. 1324.

²⁰⁾ Někteří kladou rok založení později, 1287. Avšak již r. 1276 dostali proboštové Zderazští právo visitovati klášter Světecký, jakož z listiny F. K. Fuchse vychází (Schaller IV. 115). Viz Palack. I. 2, 364.

²¹⁾ „Bernarth, z Božie milosti biskup dvamecizimny . . .“ Listina jeho v univ. knihovně II. A. 26.

¹³⁾ Listina u Schallera sub XII. svazek IV. 247.

¹⁴⁾ Tomek I. 22. Palacký I. 2, 464. Hrabíše † 1207, Všebor † 1238, Kojata z Mostu † 1227. Dle pověsti i Zderad a syn jeho Letoslav pocházeli z rodiny pánů ze Švábenic.

¹⁵⁾ Tomek III. 114. a násl. Schaller IV. 114—118. Prodromus 281—283.

¹⁶⁾ Listina stvrzovací téhož krále v univ. knihovně.

¹⁷⁾ „Kostel sv. Petra na Struze,“ též „u

šter v nepokojích byl vyloupen a vypálen,²²⁾ tak že ještě r. 1295 nový chrám dostavěn nebyl, jelikož téhož roku udílely se odpustky za milodary ku stavbě.²³⁾ Král Václav II. přijal r. 1287 klášter Zderazský se všemi statky jeho v ochranu, vyňal jej ze soudní pravomocnosti světské a zakázal r. 1301, aby bez svolení královského ze statků klášterních nic se neprodávalo ani nezastavovalo.²⁴⁾ Roku 1307. položil se u kláštera vévoda Fridrich a přijal zde Alžbětu, vdovu po králi Rudolfovi tajně z města vyšlou, s níž odtáhl z Čech, an zde Jindřich Korutanský vládu k sobě byl potáhl,²⁵⁾ když pak Jan Lucemburský ku Praze přitáhl, aby se zde vlády domohl, zachvátil oheň část domů u kláštera. Zatím vzrůstalo zboží Zderazské tak, že klášter r. 1324. koupil dům nedaleko probošství u kostela sv. Václava stojící s lázní, kde špitál pro chudé zřídil.²⁶⁾ Když Slezsko od Polsky odloučeno a k Čechám přivtěleno jest, vymanili se i Božehrobcí Slezští z podrobnosti pod polský klášter v Měchově a podléhali od té doby proboštovi Zderazskému; podrobení se jejich stvrzeno jest však s těmi výhradami, aby řeholníci Čeští do Slez a Slezští do Čech nepřecházeli, aby řeholníci Slezští v Nise zcela svobodně představeného sobě volili, jehož opat Zderazský potvrdí a aby Božehrobcí Nisští na znamení své podřízenosti klášteru Zderazskému ročně o sv. Michalu čtyři kopy českých grošů platili.²⁷⁾ Po založení Nového města byly místnosti kláštera s dvou stran zakryty novými domy, na straně východní řadou domů na tržišti a na severu staveními v ulici (nyní Myslíkově) tehdež se sousedními ulicemi společným jménem „pod Zderazem“ nazývané, kdežto farnost sv. Václava „čtvrtí Zderazskou“ jména byla. Na půlnoční straně chrámu klášterního byl hřbitov a škola a tudy se chodilo ku kostelu (nynější křivou uličkou Zderazskou). Na nezakrytých stranách dosahoval klášter na jihu až do nynější ulice Hurtové a na zá-

padě do náměstí Zderazského, probošství stálo bezpochyby na západě, konvent se rozkládal k jihu a zahrada klášterní byla na východní straně chrámu sv. Petra a Pavla. Klášter byl za Václava IV. r. 1393 nově stavěn.²⁸⁾ V chrámu sv. Petra a Pavla na Zderaze byli pohřbeni: Roku 1227 Kojata z Mostu, zakladatel kláštera.²⁹⁾ Léta 1226 biskup Pražský Budislav (Budilov), který od papeže Honoria III. v Římě na biskupství posvěcen jest, tam ale dne 10. července 1226 zemřel. Pocházel z rodu pánů ze Švábenic, byl příznivcem kláštera Zderazského a proto tělo jeho z Říma do Prahy převezeno a na Zderaze pochováno jest.³⁰⁾ Také následující biskup Pražský Jan II. (1226—1236) současník blah. Anežky Přemyslovny, zesnul 16. srpna 1236 pochován jest v kostele Zderazském.³¹⁾

Proboštové kláštera Zderazského, pokud víme, až do husitských válek byli:³²⁾

V století XIII. Petr (1241), který ukončil při s opatem Plasským ohledné vsi Potvorova, kterýžto statek zatím Zderazský klášter podržel.

R. 1258 Zdislav (Sdirslaus), za něhož nový kůr kostela se stavěl.

R. 1283 Vojslav, kterému král Václav II. potvrdil všechny privileje klášterů Zderazského a Světeckého.

R. 1294 uvádí se probošt Oto.

V století XIV. byli proboštové: Mikuláš I. za Jindřicha Korutanského a Jana Lucemb., který jemu listinou potvrdil držení Potvorova, Sedlce, Bukoviny a Řemešína.³³⁾ Až do r. 1326 byl proboštem Sobek, poděkovav se roku onoho pro stáří dostal se na faru v Meziříčí.

Pouze dle jména jsou známi nástupcové jeho Ondřej, po něm Hildebrand, pak Filip (1333—1335), na to Jiří a Jindřich (až do

²²⁾ Tomek II. 236.

²³⁾ Týž I. 156.

³⁰⁾ Dr. Borového Děj. arc. Pražské 100. Prodr. 275.

³¹⁾ Děj. arc. 104.

³²⁾ Jména některých se zachovala v sbírce listin univ. knihovny, v Libris Confirm., Tomek (Děj. Prahy I. 597.) uvádí jich až do r. 1358 jedenáct, ostatní má Hammerschmid v Prodromu, poslední z XVIII. stol. Schaller (Prag IV. 129.)

³³⁾ Listina ze dne 10. února 1323 v sbírce list. univ. knih. II. A. 26. sub. IV. „Joannes Dei gratia Bohemiae et Poloniae Rex . . . praeposito Nicolao.“ Tomek tohoto Mikuláše nemá a klade Sobka do let 1301—1326.

²²⁾ Prodromus 285. (dle Hájka a Balbína).

²³⁾ Tomek I. 240. podle listiny v univ. knihovně z r. 1295.

²⁴⁾ Výtah z dvou listin u Schallera IV. 116. 117.

²⁵⁾ Tomek I. 467.

²⁶⁾ Zdaliž ale „na Březku“, „na Březníku“ se tam říkalo, jak Schaller (IV. 119) tvrdí, dokázati nelze.

²⁷⁾ Schaller IV. 120. podle listin archivu Zderaz.

r. 1358) Mikuláš II. (1359—1371). Od r. 1372—1390 byl proboštem Jan příjím Čert, který byl doktorem dekretů, nějaký čas generálním vikářem arcibiskupství Pražského a později biskupem Lubeckým, od r. 1392—1395 spravoval opět co administrátor probošství Zderazské. Posledním proboštem před válkami husitskými byl Bernard. Při klášteře byla též *znamenitá škola*, při níž se jmenuje r. 1391 rektorem Petr kanovník, později vynikl zde řeholník Ješlín z Vodňan. Týž sepsal ve třech dílech spis „Postilla Zderasensis“ a věnoval jej r. 1407 theologické fakultě Pražské, bylo to prý „dílo výborné, velmi učeně sepsané.“³⁴⁾

Poslední dobou měl prý klášter Zderazský na 200 členů, což při rozsáhlosti statků klášterních i mnohosti far, jež obsazoval, pravděpodobno jest.³⁵⁾

Války husitské učinily slávě a moci probošství Zderazského náhlý konec. Roku 1419 po vyhození novoměstských konšelů z oken radnice vrhla se dne 31. července luza na klášter, zpusťovala jej z veliké části a řeholníky zle týrala, roku pak následujícího dne 6. srpna 1420 způsobili Táboři v Praze výtrznost, při níž rozkacená chatra zbořila klášter i chrám sv. Petra a Pavla.³⁶⁾ Zůstalat ze slavného toho kostela státi pouze část vysokého kůru, která teprve r. 1715 odnesena byla. Kolik řeholníků zde povražděno a kolik jich uprchlo, není známo. Špitálníci

³⁴⁾ Prodromus 286. Schaller IV. 130, 131 dle listiny v archivu Zderazském.

³⁵⁾ Schaller (IV. 121) se domnívá, že mezi těmi 200 členy i špitálníci počítáni jsou, srovnáme-li však veliký počet řeholníků, kteří před válkami husitskými žili v jiných klášteřích, nebude se nám číslice ta nemožnou zdáti.

³⁶⁾ Palackého Děj. III. 1, 355. Vavřínek z Březové dí „altera die (Taboritae) cruciferorum monasterium Zderaz insederant“ (snad „incenderant“, jak nejistý v tom ohledu Höfler pg. 387. čísti měl). Dr. Borového Dějiny 233. Zachovala se stará rytina krásného tohoto chrámu, jakým byl před válkami husitskými. Stavěn byl ku konci XIII. století, tedy v době, kdy sloh gotický u nás kvěsti počal. Rytina však (u Schallera IV. tab. 2.) o nedovednosti rytcově svědčí, jelikož gotické formy budovy splechtěny jsou v té míře, že jen z domyslu lze souditi, že kostel byl trojlodní o trojím travě, s jednoduchým vysokým kůrem a na západě měl širokou věž s kuželovitou střechou, kolem střechy pak mezi okny z operacích pilířů vyrůstající pyramidy a že nad okny byly lomené štítky.

vypuzeni jsou od sv. Václava, statky klášterní byly během válek odcizeny, dílem dány jsou od císaře Sigmunda r. 1420 a 1437 pánům Janovi a Vilému z Risenburku do zástavy.³⁷⁾ Mlýny kláštera Zderazského patřící pod kostelem sv. Vojtěcha shořely r. 1444 a tak ochuzeno jest probošství docela.³⁸⁾ Také klášter jeptišek ve Světi ve válce byl několikrát popleněn a jeptišky vypuzeny byvše našly útočiště na hradech katolických šlechticů českých.³⁹⁾

Při tom všem byli křivovníci Zderazští tak obezřelí, že tušíce nebezpečnosti ještě v čas, než války husitské plným plamenem vyšlehly, dali proboštem svým Bernardem některé drahocenné věci z kostelního náčiní, pak listiny, spisy a knihy důležitější odvézti do slezského kláštera v Nise.⁴⁰⁾ Když po válce r. 1447 několik málo řeholníků z Nisy do Prahy se vrátili do zbořeného kláštera svého, přinesli sem nazpět věci ty, o čemž probošt Mikuláš III. vydal dne 12. července 1447 listinu stvrzovací. Klášter Zderazský povstal nyní sice znenábla z rozvalin, byl ale již jen stínem toho, čím býval dříve dobou více než dvoustoletou, od té doby živořil.

Po Mikuláši III. proslul na Zderaze probošt *Pavel Štěpán Pouček z Talmberka*. Týž sprátořil se záhy s Jiřím Poděbradským, který jemu velice nakloněn byl užívaje ho v důležitých diplomatických záležitostech zemských za důvěrníka svého. Byl doktorem dekretů a r. 1462 členem poslaneckva českého, jež v Římě u Pia II. jmenem krále Jiřího vyjednávatí mělo a i když vyjednávání to se rozbilo, zůstal Pouček, ač jsa přísným katolíkem, věrným přítelem Jiřího. Proto byli r. 1469 jedním z poslů, kteří Polskému králi Kazimírovi ohlašovali volbu syna jeho Vladislava za nástupce Poděbradova na trůnu českém a účastnil se též r. 1471 posláni do Polsky, které Vladislava skutečně na trůn český povolalo. Stal se později administrátorem arcibiskupství Pražského a proboštem kapitoly sv. Vítské, kteroužto důstojnost zastáváje, měl tu radost, že Církev katolická

³⁷⁾ Schaller IV. 122. dle listin u Dobnera v Monum.

³⁸⁾ Prodrom.

³⁹⁾ Dr. Borového Děj. 251.

⁴⁰⁾ Odtud pošlo že archiv kláštera Zderazského se zachoval. Ještě r. 1779 obsahoval, jak Dobner tvrdí, přes 300, původních listin, Většina listin je v univ. knihovně Pražské, jiné ve Vídni, některé vydal Pelcl a Schaller.

⁴¹⁾ Listina u Schallera IV. sub XIII.

v Čechách, již válkami tak bolestné rány zasaženy byly, počala se poněkud zotavovati! Generál Božehrobců učinil ho visitátorem klášterů od Říma vzdálených, v Němcích, v Čechách a v Polsku, papež Innocenc VIII. udělil mu bullu exemce, Alexander VI. pak ho hájil v úřadech jeho proti kapitole metropolitní.⁴²⁾ Požívaje takto vlivu velikého snažil se svědomitě, aby klášter Zderazský z hlubokého úpadku povznesl. Předložil králi Vladislavovi II. listiny privilejí klášteru někdy od Otokara II., Václava II., Jana, Karla IV., Václava IV. i Ladislava udělených a prosil za královskou ochranu, načež Vladislav všechny listiny tyto potvrdil a jemu r. 1480 právo dal, aby mohl klášteru Zderazskému i Světeckému vymáhati odcizených statků i výsad.⁴³⁾ Probošt Pouček zemřel 8. září 1498 a po smrti jeho sklesl klášter Zderazský ještě hloub. Právo Vladislavem proboštu udělené, aby odcizených statků se domáhal, zůstalo bez ovoce, nebo dlouhou dobou dostaly se statky ty rozličnými koupěmi v držení právních majetníků. Nad to visel nad řeholí Božehrobců Damoklův meč, nebo již r. 1489 nařídil papež Innocenc VIII. apoštolským brevem, aby řád ten v odvětví svém mužském i ženském splýnul s řeholí Johanitů a jejich roucho přijal. Stalo se tak skutečně v zemích vlašských, v Němcích ale nařízení tomu odporovali císař Maxmilian I. a vévoda Virtemberský Bernard, čímž pohnut byl papež Alexander VI. k tomu, že r. 1500 bullou dotčené breve Innocencia VIII. zrušil. Neumnoho řeholníků Zderazských nezalil po smrti probošta Poučka při úplné ochuzenosti kláštera svého jiné rady, než že s povolením papežským zvolili proboštem na Zderaze velkopřevora Johanitů Jana ze Švamberka, spolu učiněna jest však působením papeže Alexandra VI. r. 1500 mezi Johanity a Zderazskými smlouva toho smyslu, aby zmíněný Jan ze Švamberka po čas života svého zůstal sice proboštem Zderazským, po smrti jeho však řeholníkům plná svoboda volby nového probošta příslušela. Aby pak Johanité ani budoucně nečinili nároků na

proboštsství Zderazské, potvrdil k naléhání českého krále Ludvíka papež Lev X. bullu Alexandra VI., rozšířil ustanovení její i ku proboštsství Nisskému i všem místům tam příslušným a jmenoval probošta Nisského visitátorem a generálním vikářem řádu v Čechách a v Slezsku.⁴⁴⁾ Roku 1516 jmenuje se probošt Zderazský a Nisský Ondřej. Než ani úzké spojení obou těchto klášterů nemohlo dům Zderazský pozdvihnouti, bylyť důchody jeho tak sklesly, že dva kněží zde žijící sotva 300 zl. ročně měli, tak že probošt chtěje aspoň poněkud si prospěti, v kostele Johanitů o větších slavnostech levitoval. To pohnulo krále Ferdinanda I. k tomu, že přepustil r. 1531 klášter Zderazský zcela převoršii Světecké Dorotě z Doupova uděliv jí spolu právo, aby zboží od kláštera odcizené vymáhati mohla. Dorota z Doupova skutečně kláštera Zderazského se ujala a r. 1564 zahradu od něho odprodala. Po velkém požáru dne 2. června 1541, jímž i větší část českých desk zemských shořela a majestáty, listy, privileje, milosti a zvyklosti, jež klášter Zderazský od císařů, králů a knížat měl potvrzené, většinou zničeny jsou, prosila Dorota z Doupova Ferdinanda, aby jí potvrdil aspoň některé výpisy, jež se zachovaly, kteréžto žádosti císař vyhověl⁴⁵⁾ dokládaje výslovně, že klášter Zderazský, jenž po smrti doktora Pavla všecken zpustl, „nikomu jinému nenáleží nežli předkem nám jakožto králi českému a Dorotě z Doupova a konventu kláštera Světeckého jakožto řehole jedné a nápadníkům neboližito budoucím po témž doktorovi Pavlovi pozůstalým.“ Když za Ferdinanda I. r. 1561 arcibiskupství Pražské znovuzřízeno bylo, přidělily se pozůstatky kláštera Světeckého (a Cisterciáckého v Oseku) ku zlepšení příjmů arcibiskupa, dozor v klášteře Světeckém svěřen jest opatu Oseckému, duchovním správcem řeholnic byl kněz Zderazský. Pro nedostatek řeholnic, jichž počet sklesl roku 1568 až na tři, bylo se úplného zaniknutí kláštera Světeckého nadíti. Ale převoršie Anna ze Schönberku ucházela se o své újmě a proti vůli arcibiskupa Brusa

⁴²⁾ Prodomus 289. Schaller IV. 130. Dr. Borového Děj. 242. Frind. „Geschichte d. Bisch. u. Erzbisch. v. Prag“ 160—163. U Frinda je administratura jeho vyměřena do let 1483—1498, v Dějinách Dr. Borového 1486—1496, zde snad chybnou tiskovou jmenován jest Souček.

⁴³⁾ Listina v univ. knih. II. A. 26. sub IX. „Wladislaus rex — ad relationem Dni Joannis de Janovic et in Petersburg.“

⁴⁴⁾ Schaller IV. 124. dle listin v archivu Zderaz.

⁴⁵⁾ Vypisy ty v pověřených opisech od Václava Karpesia, přísežného notáře Zderazského stvrzené a pečeti kanceláře Zderazské z r. 1740 opatřené jsou v univ. knihovně jménem „Documenta Praepositurae Custodum s. sepulchri Pragae in Zderaz 1238—1541“ v svazku II. A. 26. Za Ferdinanda I. zhotovené listiny jsou české.

o císařské svolení, aby Světecký klášter v jedno byl spojen s jinorodým klášteřem Magdalenitek v Zahražanech u Mostu, čehož ale nedosáhla. Arcibiskupu Brusovi způsobil klášter ten mnoho starostí a nesnází, posléze svolil r. 1571 císař k žádosti jeho, aby několik málo jeptišek Světeckých dáno bylo do zpustlého kláštera Zderazského, načež klášter Světecký asi r. 1577 zanikl a zboží jeho připadlo k arcibiskupství Pražskému, jemuž posaváde náleží.⁴⁶⁾ Jeptišky ty zůstaly na Zderaze až do vymření.

Působením arcibiskupa Pražského a biskupa Vratislavského dostalo se Zderazu po delší přestávce opět probošta, jímž stal se r. 1573 Martin Narozius. Pro chudobu kláštera prodal z pozemku u zahrady klášterní dvě místa na staveniště, avšak v domcích zde povstalých dály se pohoršlivé výstupy, jímž probošt nebránil jsa v podezření, že jim přeje a jich sám se účastňuje, z čehož u arcibiskupa na něho žalováno.⁴⁷⁾ Po smrti jeho r. 1589 svěřil probošt Nisský Martin Lagus prozatímnou správu proboštsví Zderazského převorovi Augustiánů u sv. Tomáše v Praze Martinu Světlákovu až do r. 1592, kdy proboštem se tu stal řeholník Jiří Link, kněz svědomitý a horlivý. Zatím připadlo i něco málo statků kláštera zbylých ku komoře královské, statek Práč byl prodán r. 1587 od Rudolfa II. komorníkovi král. Mikulášovi Nosticovi, ves Nusle pak odprodána r. 1575 od císař. Maxmiliána II. obci novoměstské. Dne 15. února 1611 přepadla protestantská luza Pražská za záminkou hledání vojáků Pasovských mimo jiné i klášter Karlovský, zavraždila ohavným způsobem opata tamního Kašpara Čepa i jiné dva kněze a vyloupila klášter i chrám. Po hrozné události té převzal probošt Jiří Link v srpnu téhož roku prozatím správu vydrancované a opuštěné kanonie Karlovské, načež svědomitě se staral, aby odcizené věci kostelu se vrátily, založil r. 1612 novou knihu pozemků Karlovských, opatřil pro kostel nové zvony, koupil svým nákladem potřebné věci chrámové a opravil i poněkud zpustošenou kanonii. Za to se stal s dispensí papežskou opatem řeholní kanonie sv. Augustina na Karlově.⁴⁸⁾ Nástupcem jeho na Zderaze byl Kašpar Rock, za něhož chrám sv. Václava

až do válek husitských farní Zderazský, odtud pak utrakvistický, odevzdán jest 1623 Augustiánům bosým do Prahy z Itálie přišlým, kteří zde sobě klášter zřídili.⁴⁹⁾ Po Kašparu Rockovi proboštoval na Zderaze Jan Kr. *Florius de Cremona*, dříve Barnabita Vlašský, jenž s dispensí Urbana VIII. řeholníkem Zderazským se stal. Stolice apoštolská r. 1642 potvrdila mu právo infule a berly, kteréhožto práva proboštové Zderazští od nepaměti požívali. Byl radou arcib. konsistoře a důvěrným rádcem kardinála Harracha. Roku 1648 při obléhání Prahy od Švédů svolal 200 duchovních z řádů Jesuitů, Benediktinů, Paulánů, Karmelitů a Servitů, postavil se v jich čelo a bránil s nimi udatně po čtyři týdny hradeb městských mezi Novou a Koňskou branou. Tím získal si nemalé přízně u císaře Ferdinanda III., načež jemu král. mistodržitelstvo dne 13. března 1649 písemně díky vzdalo.⁵⁰⁾ Zemřel téhož roku dne 7. listopadu a tu se pokoušeli Johanité opět o to, aby proboštsví Zderazské k sobě potáhli, avšak řeholníci Zderazští i Nisští uhájili u dvoru svého práva, tak že Johanité dalších pokusů se vzdali. Na Zderaze stal se na to proboštem Jakub Hildebrand (Hillebrant) z Brandburku. Císař Leopold I. prominul mu 1040 zl. daní, které klášter král. komoře dlužen byl, mimo to dosáhl klášter potvrzení farního práva, jehož proboštové zdejší ode dávna požívali v části t. z. čtvrti Zderazské, ač novoměstský magistrát proti tomu se vzpíral.⁵¹⁾ Po smrti Hillebrantově († 1653) následoval Jan Cyner (Cinnerus), který dne 24. března 1653 od opatů Emauského a Karlovského inštalován jest. Probošt ten vedl při s proboštem Nisským nechťeje ho generálem svým uznávati, pře ta skončena r. 1659 ve prospěch probošta Zderazského. Až posud konaly se služby Boží na Zderaze v kapli, bývalé to sakristii, nebo chrám sv. Petra a Pavla od Husitů pobořený v rozvalinách byl a pouze vysoký kůr vyčníval z nich zpustlý. Probošt Cyner chtěl chrám znova zříditi, ale ochuzený klášter neměl k tomu prostředků. I požádal písemně pana Karla Jiříka ze Švábenic, aby, jsa potomkem slavných a štědrých někdy dobrodinců kláštera Zderazského, pomoci svou přispěl k nové stavbě chrámu, k čemuž pán onen odvětil, že milerád by žádosti vyhověl, že však jej tíží dluhy, slíbil pak, že až se jich zbaví, učiní, seč bude, nestalo

⁴⁶⁾ Dr. Borového „Antonín Brus z Mohelnice“ 126, 152—154. Téhož Dějiny arc. Pr. 290. Frind Geschichte d. Bisch. 188.

⁴⁷⁾ Dr. Borového „Martin Medek“ 67—68.

⁴⁸⁾ Karla Navrátila Paměti Karlova 181. a násl.

⁴⁹⁾ Prodromus 290.

⁵⁰⁾ Listina u Schallera IV. 132—133.

⁵¹⁾ Schaller IV. 128.

se však nic.⁵²⁾ Až do r. 1690 byl po Cynerovi proboštem Jan Vilém Elbelius z Elbingsberku, který obnovil část konventu od Husitů druhdy zničeného. Od r. 1690—1704 proboštoval Kašpar Jan Narcis Künn, za něhož postaven jest r. 1701 z almužen pro sochu P. Marie nový oltář v kapli a r. 1704 pomocí p. Františka z Talmberka oltář sv. Judy Tadeáše.⁵³⁾ Probošt Vavřinec Knauer od r. 1704—1714 spravoval klášter. Byl druhdy farářem Maršovským a zemřel morovou ranou v Praze. Nástupce jeho Jan Bedřich Josef Steimann dočkal se té radosti, že konal slavnost položení základního kamene ku stavbě nového chrámu na Zderaze. Čeho někdy probošt Cyner marně se domáhal u pana Karla ze Švábenic, to samoděk věnoval na stavbu Pražský měšťan obce novoměstské Daniel Mazánek „ze zlatého pole,“ an již r. 1699 dne 22. prosince odkázal závěti veškerou pozůstalost svou soše P. Marie Zderazské na ten účel, aby nový chrám se vzdělal. Pozůstalost ta obnášela 10.000 zl., kterážto suma zatím uložena jest na úroky. Probošt Steimann vzal své útočiště k císaři Karlu VI. tklivými slovy jemu líče smutný stav kláštera a kostela a prose o pomoc a císař hledě i k zásluhám, jichž dobyl sobě bývalý probošt Zderazský Florius o Prahu a o zemi vykázal Steimannovi ze solní kasy 10.000 zl. rozkázav spolu král. místodržitelstvu, aby proboštovi všemožně prospívalo.⁵⁴⁾ Tento dar rozmnožil značně odkaz Mazánkův zatím též úroky vzrostlý, a tudíž dal se Steimann do stavby. Zříceniny bývalého, od Husitů r. 1420 zničeného chrámu byly odstraněny a dne 14. listopadu 1715. položil pod auspiciemi papeže Klementa XI. jménem arcibiskupa Pražského Ferdinanda hrab. Khünburka *základní kámen* k novému chrámu sv. Petra a Pavla na Zderaze Bohumír Herbst, děkan kapitoly u sv. Víta.⁵⁵⁾ Kostel budován byl v dosti velkých rozměrech v oblíbeném tehdy vybujněném slohu vlašském. R. 1715 dáno jest klášteru Zde-

razskému skutečné právo farní: Po Steimannovi, který dovršení stavby se nedočkal, byl proboštem až do r. 1726 Bohumír Langer, po něm pak *František Karel Fuchs* 1726—1743. Byl pilným opisovatelem starých listin kláštera svého a dokončil r. 1730 „Archivium Zderasense“ seu „Historia Canoniae Zderasensis“, kteréžto dílo je důležitým pramenem k dějinám kláštera. Rodem byl z Landškrouna. Nástupce jeho Jan Berger zemřel po roce 1743. Chrám vyrůstal sice, ale hmotné poměry kláštera nedovolovaly řeholníkům, aby si zvolili probošta, leč pouze administrátora, až r. 1757 administrátor Václav Walprecht od císařovny Marie Teresie opět titul probošta obdržel, po smrti jeho však 1769 následoval opět administrátor — poslední v dlouhé řadě představených kláštera, *Jan Maršálek*. Žili s ním zde posléze řeholní kněží František Procházka, senior, Antonín Urban, kazatel a Josef Xav. Černý.⁵⁶⁾ Poslední křest konal se v chrámu Zderazském 25. dubna 1784, dne 24. července téhož roku zrušen jest dvorním dekretem starobylý klášter tento trav téměř šest století a chrámu nedávno dostavěnému, ba ještě věže postrádajícímu uhodila též poslední hodinka, hřbitov farní jako všecky v městě též zrušen a fara Zderazská přidělena jest k sv. Vojtěšskému kostelu.⁵⁷⁾ Chrám jest na to odsvěcen a proměněn v kovárnu pro vojsko, do proboštatství dáno jest vojsko. Nejvzácnější památka chrámu, velká lípová socha Panny Marie s Jezulátkem na půlměsíci stojící, dílo řezbářství českého z konce XV. století, přišla do kostela sv. Vojtěcha, kde obnovena posud stojí. Císař Leopold I. sochu tu znal a ji v uctivosti měl,⁵⁸⁾ na počátku minulého století scházelo se u ní mnoho zbožných lidí a Daniel Mazánek jí ku počtě odkázal na stavbu chrámu pozůstalost svou.⁵⁹⁾

Zrušený chrám Zderazský odevšad domy zastaven vyčnívá vysoko nad okolí své a velikými rozměry svými bez věže činí odporný dojem profanace. Nyní je v něm skladiště divadelních přístrojů, k čemuž vnitřek prkny

⁵²⁾ Prodrom. 278.

⁵³⁾ Oltář ten P. Marie teprve r. 1875 z kostela sv. Vojtěcha byl odstraněn jsa vetvý, socha P. Marie však se zachovala. Léta některých proboštů Schaller i Hammerschmid nerovně udává. J. Hammerschmid jsa současníkem jistější se zdá býti.

⁵⁴⁾ Prodrom. 287. Schaller 127. 129.

⁵⁵⁾ Tak udává Hammerschmid, který již r. 1718 svůj „Prodromus“ měl dopsaný. Schaller ale dří, poněkud nejasně, že základní kámen teprve 1722 položen jest. Patrně je věrohodnější Hammerschmid.

⁵⁶⁾ Matriky Zderazské na faře sv. Vojtěcha 1771—1784. Schaller dří (Prag IV. 130) že tu bylo při zrušení kláštera šest kněží.

⁵⁷⁾ Matriky Zderazské doručeny faráři u sv. Vojtěcha Ant. Dvořákovi již 21. června 1784. Schaller dří, že klášter zrušen teprve 1785 dne 29. července. (?) V památní knize fary sv. Vojtěšské výslovně rok 1784 udán jest.

⁵⁸⁾ Jak F. K. Fuchs v archivu Zder. do-
svědčuje (u Schallera IV. 135.)

⁵⁹⁾ Prodrom. 287.

přepažen jest, na obmítce spatřují se porušení a zašpiněné malby. Na severní straně kostela stojí o sobě kaple se sanktusovou kamennou vížkou korunovanou půlměsícem, což ukazuje ku kolébce a prvnímu účelu řádu Božehrobců. Jediný přístup ku kostelu je z uličky Zderazské, kde posud se říká „na Zbořenci“, kterýžto název upomíná na dlouhověké zříceniny chrámu předhusitského. Dvoupatrové proboštství na západě kostela na náměstí Zderazském je nyní továrnou, v níž trestanci z protější věznice u sv. Václava pracují. Dům ten spojen byl s kostelem chodbou, jejíž stopy podnes se spatřují. Škola Zderazská na rohu náměstí a uličky změněna v činžovní dům.

DOPISY.

V Praze dne 1. června 1878.

(Ukončení pobožnosti „májové“.)

Pobožnost májová u svat. Klementa na Starém městě ukončena jest v pátek dne 31. května o 7. hodině večerní promluvou a slavným požehnáním s „Te Deum“. Promluva (dp. Fr. Krásla) byla tato: „Se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučeji, Synu svému nás obětuj.“ — Již sedm a dvacetkrát konána v chrámu tomto májová pobožnost; každoročně v měsíci máji ožívají se zde chvály Mariánské a vystupují vroucné a pokorné modlitby k jejímu trůnu. Když misionář Lalucia na počátku našeho století tuto pobožnost v Italii zaváděl a z rozličných stran námitky se mu činily, že se pobožnost májová časem neosvědčí, že zanikne, odpověděl klidně, že lidé vždy a všude ctíti budou sv. Boží Rodičku. „Časem se pobožnost neosvědčí,“ zněla na oko oprávněná námitka, „nebo čas je nejnebezpečnější nepřítel všeho lidského díla. Čas je dítě nestálé a vrtkavé, které vše mladé žene k starobě, které jednou rukou staví a druhou boří, poněvadž musí bořit, aby stavět mohlo. Člověk zastaralé odkládá a sahá po novém.“ — „Lidé vždy a všude ctíti budou sv. Boží Rodičku“, důvěrně odvětil na tuto námitku veliký ctitel Mariánský — a nezmýlil se. Pobožnost rychle se rozšířila po celém katolickém světě, ctitelové Marianští v našem hlavním městě se zaradovali a nechtíce býti posledními, ihned na tom se usnesli, aby v Praze na dvou místech pobožnost májová se konala. Čas jí neublížil, nýbrž podporoval; neb během sedm a dvacet let počala se konati na čtyřech a ještě více místech, ale ctitelů Mariánských neubývalo, spíše — a z toho buďte Bohu

díky vzdány — přibývalo. Jako v prvním měsíci máji, nescházelo po celých sedm a dvacet let v každém květnu nikdy ctitelů Mariánských. — Rozličným způsobem se pronášely chvály Mariánské, o rozmanitých látkách pojednáváno, poukazováno k jejímu životu, ctnostem, svátkům, jmenům, antifonám, k litanii loretanské, k milostným obrazům, a chvály její nejsou dosud vyčteny, nebo kdožby mohl všecku slávu její zde na světě ústy pronést, byt' celého světa jazykové chtěli chválu její hlásati, přece by k její cti a slávě nedostačilo. Ať o jakémkoliv předmětu, který s úctou Mariánskou co nejúžeji spojen byl, rokováno, vždy byl účel májové pobožnosti týž, aby tato mocná Svěťice křesťany se Synem svým smířila, Synu svému je poroučela a svým časem i obětovala.

Se Synem svým nás smiř! Již v první promluvě při letošní pobožnosti slyšeli jste, že ten onen soužen výčitkami zlého svědomí proto jde na pouť, aby došel chrámu, v němž by před milostným obrazem Rodičky Boží z hloubí srdce svého zvolati mohl: *Utočiště hříšníků!* oroduj za mne, abych skroušenou zpovědí se Synem Tvým se smířil. Jako k pozemské matce utíká se dítě, aby rozhněvaného otce udobřila, tak utíkalo se vždy křesťanstvo k Matce milosrdenství, aby nalezlo prominutí, odpuštění a rozhřešení u trojjedného Boha. Člověk hříchem zprotivil se Bohu, tvor těžce urazil Tvůrce svého, začez mu pak bylo hořký kalich píti až na dno. Kdo zná veškerá utrpení lidská, kdo slyšel bolestné nářky a kdo vypočetl slzy, které od počátku padlým člověkem prolévány byly! Ve svém neštěstí chtěl se smířiti s Bohem, modlil se a obětoval, země po které kráčíme, prosáklá jest krví obětí. I spatřil odpolu živého, kterého ani kněz ani jáhen uzdravit nemohl, milosrdný Samaritán a přišel, aby smazal naši vinu a osvobodil nás od hříchu i od smrti. Jednoho dne objevily se na výšinách Kalvarských dvě postavy, postava první člověku s těží byla podobna, utrpená, uplvaná, zbičovaná, skráň korunovanou májic trním a na kříž přibita. Podle kříže stála postava druhá, jejížto duši přebohou, nebo jak se chvěla, když Ho zřela, přeostrý meč otevřel. I kámen by se byl žalem pohnul, kdyby dvě postav byl spatřil na hoře popravné, nebo kdožby ronit pláč se styděl, kdyby Matku Páně viděl se svým Synem souzenou. Pán na kříži bolesti naše snášel, raněn jest pro nepravosti naše a potírán pro hříchy naše. Nejsme vykoupeni porušitelným zlatem a stříbrem, nýbrž drahou krví beránka

nevinného a neposkvrněného. Na Golgothě podal Otec nebeský ruku padlému člověku, krev jednorozeného Syna Jeho volala o milost a ta krev kapala na požehnanou Matku Páně. Ona se stala pod křížem takřka spoluvykupitelkou naší, proto učila církev záhy věřící k ní volati: „Se Synem svým nás smíř!“ tohoto důležitého práva nabyla pod křížem. Může smířovati s Kristem P., nebo pro národa svého vinu viděla jejím že Synu tělo biči zedrali. — Proto když se obět kříže opětuje a obnovuje na oltáři, zpovídáme se a vyznáváme ze svých vin nejen Bohu všemohoucímu, ale i blahoslavené Marii vždy Panně, věříme že Ten se vtělil od Ducha svatého z Marie Panny, jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebe, v poctivosti chovající památku její prosíme vroucně, abychom na přímluvu její ode všeho hříchu i ode všeho jiného zlého milostivě osvobozeni byli. Ona jest útočiště hříšníků, poněvadž stojí u pramene veškerých milostí; pokud krev Syna jejího na oltářích našich téci bude, neustane smířovati nás s Kristem Pánem. Již první křesťané této krásné víry se přidrželi, vždyť jste slyšeli, že v katakombách podává dobrý Pastýř ztracenou ovečku, kterou byl našel, Panně Marii, poněvadž na její přímluvu ji očistil od trní hříchův. Ustavičně se zde poukazovalo, kterak na poutních místech i velcí hříšníci ku poznání svých hříchů a k lítosti přivedeni byli, že z pouti se vrátili jako noví lidé do rodiště svého.

Synu svému nás poroučej! Za smířené oroduje a je Synu svému poroučí nyní i v hodinu smrti Rodička Boží. Proto putují lidé na místa Mariánská, aby k nim obrátila své milosrdné oči, když marně hledali v soužních a bolestech svých lidské pomoci. Slyšeli jste, jak mnozí vyslyšení dosáhli a za to vděčnými se prokázali. Kdo zde bojují a pracují, kdo zde strádají a pronásledováni jsou, kdo zde doufají a v pravdě se modlí: ti klečí před jejím oltářem. Nemluvně Jí nese úsměv nevin, pachole první: „Zdravas Maria,“ přičinlivost svou Jí obětují dítky, muž Jí ukazuje krupěj potu svého, žena slzu, žebrák mošnu a mrzák berlu svou. Ona sestupuje se svého trůnu a oroduje za všechny. Čehož by Jí mohl Syn odeprít, kterého pod srdcem nosila, živila a odchovala, kterého na Kalvarii plakala a k hrobu doprovodila. Na její prosby otvírá ruku svou a naplňuje každého živočicha požehnáním, otvírá nebesa a sesílá hojné deště, živí chudé a ulevuje nemocným. Proto putovali naši sv. patronové a dědicové Václav a Jan do Staré Boleslavi,

aby se tam před jejím oltářem pomodlili a Ji ve svých strastech o mocnou přímluvu prosili. — Každému z nás nastoupiti bude jednou poslední cestu a ta vede — k hrobu; smrti jest se nám báti, neb jest násilné oddělení duše od těla, spojené s bolestmi, nejistotou a bází, budeme-li k blaženosti připuštění aneb na věky zavržení. I moudrý Sirach naříkal „O smrti, jak jest hořká památka tvá;“ umíraje volal Syn Boží: „Otče, proč jsi mne opustil!“ Všeobecně jest známo, tisíce příklady zjištěno, že Maria v důležité poslední hodině svým ctitelům, jenž volali v životě „oroduj za nás nyní i v hodině smrti naší“, pomáhá. Neopouští jich tenkrát, když ode všech opuštění bývají, provází poskytujíc světla i pomoci duše jejich temným průchodem, který vede z tohoto světa na svět onen, aby je tam Synu svému obětovala.

Synu svému i nás obětuj! Na ostrově Patmos sedí stříbrovlasý kmet, oko jeho zírá v budoucí věky, píše tajemnou knihu, knihu nového zákona poslední. Jestli to Jan, poslední z apoštolů, miláček Páně, jenž při poslední večeři na prsech Syna Božího spocíval a jeho matku pod křížem sobě poručenou za svou přijal. On slyší za sebou hlas veliký řkoucí: „Co vidíš, piš do knihy.“ Obrátiv se spatřil člověka, oblečeného v roucho dlouhé a přepásaného na prsech pasem zlatým; hlava jeho byla bílá jako sníh, oči jeho zářily jako plamen ohně a tvář jeho byla jako slunce. Když Jej apoštol uzřel, padl k nohám jeho, neznámý položil pravici svou naň a oslovil Jana řka: „Neboj se! Já jsem první i poslední, živ jsem na věky a mám klíče smrti i pekla. Napiš ty věci, které jsi viděl a které jsou, a které se mají dít potom.“ Proto blahoslaveným se nazývá, kdo čte a slyší slova proroctví toho a ostříhá, což napsáno jest v něm, vždyť jest to zjevení Ježíše Krista. Jan viděl celá nebesa, Hospodina na trůnu uprostřed čtyřměcítma starců oděných v roucha bílá a koruny zlaté na hlavách jejich, beránka an stojí jako zabitý, kterému sloužili mnozí, jimžto setřel slzu s očí jejich. Jan viděl Jerusálém nový, který nepotřebuje slunce ani měsíce, aby v něm svítily, nebo jasnost Boží jej osvětluje. Jan ale také viděl ženu oděnou sluncem a měsíc pod nohama mající a na hlavě korunu dvanácti hvězd. Tam v nebeském království, posledním poutním místě Mariánském obětuje sv. Boží Rodička své ctitele ustavičně svému Synu. Trůn její jest vedle trůnu nejsv. Trojice, neboť jest po

Bohu ta nejpřednější. Velebné ticho panuje v soudní síni nebeské, když se blíží oslněn nevidanou a neslýchanou slávou třesoucí se pozemšťan. I vstává a opouští trůn svůj nebeská královna, s úsměvem blahým přibližuje se k synu pozemskému, bere jej za ruku a vede před Syna svého nebeského, a žádá a prosí a oroduje, by nevcházel s tímto ctitelem jejím v přísný soud. Představuje a obětuje mu ho, aby prokázav pozemšťanu své nevýslovné milosrdenství přijal jej na milost a vřadil do počtu a zástupu nebešťanů. A Syn dobrotivě svoluje, i přicházejí svatí a světice a dávají korunu spravedlnosti a nesmrtelnosti na hlavu přešťastného a vykazují mu obydlí v čarovném nebi, kde mnoho ještě jest příbytků. Tak dospěl horlivý ctitel Mariánský, se Synem Božím smířen, Jemu vřele doporučen i obětován na poslední poutní místo, kde není více pláče, ani se nelačniti ani nežízni, kde Beránek své věrné napájí vodou živou. Prosme N., vždyť to účel celé májové pobožnosti, aby i nás pokorné ctitele své Rodička B. s Synem svým smířila, v životě i ve smrti za nás orodovala a jednou Synu svému obětovala. Amen.

KRONIKA.

Z Prahy. Svátost biřmování bude udílena o hodech Svatodušních v Praze a sice v sobotu dne 8. června u sv. Klementa na Starém městě studujícím vysokých a středních škol, ráno totiž v 8 hodin bude kázání a biřmování pro studující z ústavů českých, v 10 hodin totéž pro studující z ústavů německých; ostatním pak věřícím obého pohlaví bude udíleno sv. biřmování ve farním chrámě u sv. Mikuláše na Malé straně v touž sobotu a v neděli svatodušní dne 9. června vždy o 4. hod. odpoled., v pondělí pak a v úterý Svatodušní dne 10. a 11. května vždy v 9 hodin ráno a ve 4 hod. odpoledne.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 7. června u Marie P. Vítězné, od 8.—11. t. m. u sv. Salvátora v semináři, od 12.—15. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů).

— Ukončení májové pobožnosti“ u sv. Klementa bylo rovněž slavné jako počátek. Alumnové arcib. semináře zapěli: Sub Tuum praesidium, Pange lingua a Te Deum. Družíček bylo 70, kostel nábožným lidem přeplněn. Jména vel. kněží, kteří letos při májové pobožnosti kázali jsou: Batha (2), Beneš, Brusák, Ekert (2), Janků (2), Hejhal (2), Honejsek, Horák, Christ, Kačer (2),

Kmoch, Kořan (2), Krásl (4), Marek, Motys, Rein, Schuster, Svoboda, Srdínko, Tichý, Umlauf, Vaněček, Vlk.

— Spolek *Arimatejský* v Praze počoval v měsíci květnu 155 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 765 osob.

— *Z Budějovic.* J. Excel. nejdůst. p. biskup bude udíleti svěcení kněžstva dne 16., 18. a 21. července 21 alumnům biskupského semináře.

Z Mnichova. Probošt Augšpurský dr. Steichele jmenován jest arcibiskupem Mnichovo-freisingským. Nový církevní hodnostář narodil se dne 22. ledna 1816 v Merlinkách u Donauwörthu, gymn. studia konal v Dillinkách, vstoupil do semináře a byl dne 28. srpna 1838 na kněžství vysvěcen v hlavním městě bavorském. R. 1841 učinil jej biskup Petr Richarz vikaristou při stolič. chrámu Mnichovském i zamiloval si mladého a nadaného kněze, a proto se již r. 1844 Steichele stal tajemníkem biskupovým, požívaje úplné důvěry svého představeného a otce duchovního. Za čtyři leta zvolen Steichele za kanovníka Augšpurského a králem potvrzen; hodnosti proboštské se mu dostalo r. 1873 v kapitole Augšpurské. Byl i literárně činným, vzdělav a vypsav dějiny biskupství Augšpurského, dílo velmi zajímavé a z pramenů historických čerpané, za které Mnichovskou theologickou fakultou diplomem čest. doktora vyznamenán byl. Dílo není však bohužel ukončeno, nově zvolený arcibiskup hodlá některé učené kněze bavorské vyzvati, aby co spolupracovníci nápomocni mu byli. Sv. Otec Lev XIII. potvrdil nově zvoleného, církevně smýšlejícího a zasloužilého arcibiskupa. Proboštem v Augšpurku jmenován farář Josef Jiří Dreer, který velmi oblíben jest u kněžstva i u lidu; není pochybnosti, že sv. Otec i Dreera potvrdí, neb i tento získal si nevšedních zásluh o církev katolickou v království bavorském.

Literární oznamovatel.

— Rolník nového věku.“ Svazek 25.: *Veškeré nauky lesnické* ve prospěch našeho lesnictví sepsal Karel Schindler.“ Druhé nové v metrické míře spracované a rozmnožené vydání. (Spis akcesitem lesnického česk. spolku počtený.) VI. Tabulky lesnické. S 1 vyobrazením. Nákladem kněhupectví: I. L. Kober v Praze. Str. 296. Cena 1 zl. 80 kr. — Týmž nákladem: „Františka *Pravdy* sebrané *povídky* pro lid.“ Dílu IV. sešit 1., jímž počíná povídka: *Blahoslavené vánoce.* Str. 64, za 20 kr.

— „Národní písně, pohádky a pověsti, říkadla, přísloví, pořekadla, obyčeje všeobecné a zejména právní“ pořádá pohádková komise literár. řeč. spolku „Slavia“ v Praze. Řady druhé oddělení III.: „*Koledy vánoční*“. Sešit 1. Str. 144. Cena 50 kr. Nákladem vlastním.

— „*Seznam českých knih a časopisů*“, které na skladě má Fr. A. Urbánek, kněhupec pro paedag. literaturu a učebné pomůcky v Praze.“ Str. 85. Tž seznam vyšel v obálce, na níž vytištěno: na skladě má knihkupectví V. J. Hejmana v Hradci Králové.

— „*Světlozor*“ přináší vyobrazení v čís. 20.: Leopold Geitler. Medailony na podstavci Jungmannova pomníku. Jungmannův úmrtní dům v Široké ulici č. 749. Jungmannův pomník. Odloučení se Napoleona I. od první manželky Josefy. Bužkudere na úžině cařihradské. V čís. 21.: Pavel Křížkovský. Skalní baterie sv. Jiří v pevnosti gibraltarské. Gibraltar. Hotovení obrovské sochy „Svobody“ pro přístav newyorský. Chov pštrosů v jižní Africe. Villa Bordighiera. — V čís. 22.: Světová výstava pařížská: Pavillon alžírský. Lázně pod Sedlem. Slavnost odhalení pomníku Jungmannova. Generaladjutant Fedor Fedorovič Trepov. Rakouský hlavní štáb u mrtvoly generála Marceau. Věra Zuzaličova. Malaga: Hlavní chrám a přístav.

— „Ročník jednoty pro dostavění hlavního chrámu sv. Víta na hradě Pražském za čas od 1. ledna do 31. prosince 1876.“ Nákladem jednoty. Str. 83.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Schiffl*, farář Schönfeldský na odpoč., dne 25. května (nar. v Žandově 13. září 1805, vysv. 25. července 1832);
- p. Frant. *Matoušek*, jubil. kněz, farář v Ouněticích, dne 25. května (nar. v Nedvěži 4. pros. 1803, vysv. 9. dubna 1827);
- P. Josef *Heisinger*, ř. křížov., kaplan v Chebu, dne 30. května (nar. v Plané 15. března 1837, vysv. 27. července 1862);
- p. Frant. *Brand*, k. arc. vikář v hrabství Kladském, arcijahen, čestný kanovník Vratislavský, čest. konsist. rada, atd. děkan v Neurode, dne 1. června (nar. 29. září 1806, vysv. 26. února 1831);
- P. Adeodat Aug. *Schütz*, provincial řádu sv. Augustina v Čechách, k. arcib. notář, b. konsist. rada Litoměřický, atd. v Praze dne 2. června (nar. v Pečkách 6. června 1812, vysv. 6. srpna 1837).

Vyznamenání jsou:

- p. Štěpán *Freiesleben*, farář v Javoři, a

- p. Ant. *Prückner*, farář v Bečově, obdrželi expositorium canonic.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Syrový*, kapl. za admin. v Schönfeldu;
- p. Jos. *Úzel*, kapl. za admin. v Ouněticích.

Upřázdňené místo:

- Ounětica, fara patron. vždy věrné metrop. kapitoly u sv. Víta v Praze, od 29. května.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Vác. *Šavel*, farář a os. děkan v Kolovči, dne 11. května (nar. v Mlýnci 20. listop. 1807, vysv. 25. července 1832);
- p. Martin *Zátka*, farář v Strmilově, dne 13. května (nar. ve Velešíně 9. listop. 1809, vysv. 25. července 1836);
- p. Josef *Tichý*, b. konsist. rada, vysl. Nepomucký b. vikář a školní dozorce, farář v Měčíně, dne 19. května (nar. v Divišově 30. listop. 1801, vysv. 15. srpna 1829);
- P. Vojtěch *Kramer*, ř. sv. Augustina, bisk. notář, podpřevor a řídící chl. školy v Domažlicích, dne 24. května (nar. v Praze 27. října 1805, vysv. 10. pros. 1829).

Vyznamenán jest:

- p. Augustin *Svoboda*, dr. theol., konsist. rada, děkan v Počátkách, jmenován nejvyš. rozhodnutím d. 7. května čestným kanovníkem katedrál ní kapitoly v Budějovicích.

Ustanovení jsou:

- P. Josef *Tvrzický*, ř. Johanitů, bisk. notář, děkan v Strakoniciích, za děkana v Horažďovicích, kdež
- P. Jan *Galla*, téhož řádu, děkan a b. notář, vstoupil na stálý odpočinek;
- P. Konrád *Krepper*, ř. cisterc., farní admin. v Kaplici, za far. administr. v Olemnici;
- p. Vác. *Mráz*, kapl. za administr. v Kolovči;
- p. Karel *Čech*, kapl. za admin. v Strmilově;
- p. Vác. *Švejda*, kapl. za admin. v Měčíně.

Upřázdňená místa:

- Koloveč*, fara patron. p. Jaromíra hrab. Černína z Chuděnic, do 23. června.
- Strmilov*, fara patron. studij. fondu do 29. června.

- Měčín*, fara patron. p. Jana kníž. z Lobkovic, do 1. července.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Hampejs*, farář v Opočně, dne 30. května (nar. v Slaném dne 2. pros. 1810, vysv. 3. srpna 1834).

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- P. Josef Dominik *Pulkrábek*, vysl. rektor koleje piarist. a řídící gymnas. v Rychnově, dne 21. května (nar. v Mělníce 3. března 1811, vysv. 25. července 1842).

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedit:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přís. XIV. 25.)

Slova k poutníkům.

III. Po příchodu na místo poutní.

„U tebe jest studnice života“ (pramen všeho dobra) Zalm. 35, 10. Sv. evangelista Jan (5, 2.) vypravuje, že byl v Jerusalemě rybník bravní, jehož voda měla moc uzdravující. Kdo tam nejprve po hnutí vody sstoupil, uzdravil se. Protož tam bývalo množství neduživých, očekávajících hnutí vody. Rybník onen jest obraz tohoto místa poutního. Zde Maria postavila svůj trůn a stále pohybuje vodou milosti. Ano zde nachází se širé moře milosti, v něžto každé okamžení ne jeden nýbrž tisícové sstoupiti mohou a hojných milostí docházejí. Také my jsme s pomocí Boží sem došli, abychom sstoupivše, hojných milostí nabyli. *Slyšte N. jaké milosti se zde přýští.* Zde můžete nabyti: a) očištění ode všech poskvrn hříchu, b) útěchy, c) síly a d) pomoci ve všelikých případech života.

1. *Tu lze očistiti duši ode všech i nejmenších poskvrn hříchu.* Toho můžeme ovšem dosíci také doma. Vřak doma nemíváme pravé horlivosti a kajicnosti. Doma je nám vše obyčejné a proto býváme vlažní, studení. Tam nás tíží práce a starosti, že býváme roztržiti a ne dosti skroušení. — Zcela jinak je na místě poutním, kam zvláštní důvěra nás sprovází. Tuť je pro nás vše neobyčejné, nové, krásné a velebné; tu zástupové nábožných křesťanů rozněcují nás k pobožnosti. Zanechavše doma všechny starosti, jen sami s sebou, svou myslí se zabýváme, a do svého srdce nahlížíme; tu svou hříšnost spíše poznáváme, skroušeněji hříchů svých litujeme i pevná předsevzetí činíme a proto zde hojněji teče nám pramen milosti ze svátosti pokání. Bůh sám vzhledaje na naše obtíže

dobrovolné kající skutky je k nám zde milostivější.

2. *Zde nabýváme útěchy a povzbuzení k dobrému.* Nevýslovná to útěcha v pomnění na jednotu církve. Tu nám zřejmo, že jest jeden Bůh, jedna víra mezi všemi národy křesťanskými. Jaká to rozkoš, že jsme údové církve katolické! Takových pocitů není doma, jen v chrámě poutnickém. Zde křesťané z dalekých končin chválí Boha v rozličných jazycích, však jedním způsobem a týchž milostí nabývají. Jaký to pocit v pomýšlení: já jsem údem téže církve! Tu příklady jsme povzbuzení, bychom všickni byli hodni údové a dobré dítky téže matky svaté církve. — Tak poučení, potěšení, občerstvení vrátíme se z tohoto posvátného místa domů jakož okřívají byliny vadnoucí po toužebném dešti.

3. *Zde nabýváme síly k věření; nebo vírou poutníkův i víra naše se rozněcuje; také síly, bychom plnili předsevzetí zde učiněná i setrvali.* Se zálibou patří Bůh na obnovení našich srdcí, radostně shlíží na nás Maria s nebe a vyprosí nám hojné milosti; — hledí na nás andělé strážní a sv. patronové naši a s větší horlivostí budou nás chrániti a za nás se u Boha přimlouvati. Tak celé nebe pojí se k našemu spasení. A tou měrou posílení neupadneme tak snadno v předešlou ospalost a duchovní lenost.

4. *Konečně docházíme tu pomocí v rozličných potřebách a případech života.* Ach, život lidský jest plný hořskosti; každému vyměřeno více žalosti než radosti (Kaz. 2, 20.) Každý z nás má zajisté nějaké soužení, kteréž ho nutkalo sem na to místo milostné. Tyto zvláštní potřeby matka, božské milosti Synu svému přednáší; doufejte, že kříž bude vám sňat, neb alespoň bude vám uleh-

čeno. Mnozí zde již nabyli pomoci neb ulevení. Když jen potřeby své pravým způsobem Marii přednesete, zajistě vás neoslyší. — Snažte se N., abyste co nejvíce milosti získali. Užijte svědomitě krátké doby; jsou to hodiny k nabytí milosti. Ty pak Maria, pramene života, vzhledni na nás své dívky, ježto po mnohých obtížích sem jsme došli a klečíme již před obrazem tvým. Ó vypros nám u Boha, bychom očistění, potěšení, posílení a obdaření hojně milostmi domů se navrátili a za všechno s tebou Boha chválili a velebili. Amen.

IV. Před vyjitím z poutního chrámu.

„Šli tedy s hory Hospodinovy (Sinai) cestou tři dny a archa úmluvy předcházela je.“ (IV. Mojž. 10, 33.)

Náb. poutníkové! Nic na světě nemá trvání, všechno má svůj konec. (Kaz. 3, 1.) Rychle plynou dnové radosti jako vlny v řece ubíhají. Tak hodiny radostí, na něž jsme se dlouho těšili, rychle uplynuly. Již hotovíme se k odchodu. Bolestný to pocit přátel při rozchodu, zvláště pak těch, kdož nemají naději opět se navštívit, zase se shledati. Mnozí zajistě z nás si přejí: Kéž bych mohl zde déle pobýti! Kéž bych mohl stále na tomto posvátném místě dítí. Však to nemožno. Povinnosti nás domů nutí. Poutní to místo se všim co jste zde viděli, slyšeli, pocítili, nemůžete ovšem sebou vzít; předce však obraz tohoto posvátného místa můžeme i doma mít. Ukážu vám: 1. Jakže obraz pouti můžeme představovat očím duchovním. Srdce člověka jest jako deska, v níž co jsme jednou spatřili, dá se vrty k nevyhlazení. Jak živě chováme v paměti osoby milé, rodiče, bratři, sestry, přátele, byť i dávno zemřelé! Jak dlouho vzpomínáme na radostnou událost, jako dnes by se stala! Tak může každý člověk osoby a události znova opět a opět si představovati. Zdaž by také nebylo možno připomínati si obraz i dary a milosti nabyté z pouti? Ano, slyšte jak!

a) Dříve než se rozloučíte, pozvedněte ještě jednou zraky své k obrazu, abyste si vryli do paměti, vše co zde se nachází; zavřete oči tělesné a představujte si v duchu, co zde krásného a velebného jste shledali. b) Pamatujte si, kdo putoval s vámi k tomuto pramenu milosti, všechny známé i neznámé z dalekých končin, z rozličných národův a jazyků; vizte, jak pobožně zde klečí, jak vroucně se modlí a zpívají. A když se obraz ten hluboce v mysl vstřípil, potom

c) pohledněte do sebe; uvažujte, jak to místo posvátné na vás působilo. Zde duše vaše očištěna jako u rybníka Siloe v koupeli pokání; zde důvěra i láska vaše rozvíjena, útěcha v srdci vzbuzena. Slovem, pozorujte city, úmysly a předsevzetí své. To vše hluboko v mysl i v srdce si vštěpte, vše vezměte s sebou a máte místo poutní v duši své. — A když budete mít doma pokojnou hodinku, zajděte do chrámu neb do komůrky své; otevřete oči duchovní, rozpomínejte se, co jste všechno zde viděli, slyšeli, pocítovali; obnovujte učiněná zde předsevzetí a prosby své a buďte jisti, že Maria bude vám na blízku, jako byste byli na místě poutním. V pravdě více milostí nemůžete vzít s sebou!

2. Však k lepšímu, k snadnějšímu upamatování vezměte s sebou také skutečný obraz zdejšího poutního místa pro oči tělesné. Ten doma zavěste na místě příhodném a bude vám k nemalému prospěchu. a) Kdybyste někdy pro práci a starosti měli zapomínati na Boha, na Marii popatřte, na obraz a pomnění to zase obživne. b) Obraz bude vás napomínati, abyste díky vzdávali za milosti obdržené a horlivě spolu působili. c) Obraz ten bude v srdci vašem buditi touhu, byste opět navštívili Marii a nebude-li možná alespoň ji často, stále na paměti měli. Tak v obrazu budete mít stálou upomínku, stálé poučování, stálou radost a útěchu. — To bude nejlepší památka z pouti se všemi radostmi, dary i milostmi.

Pozvedněte N. ještě jedenkrát zraky své na oltář, sepněte ruce a modlete se:

Ó Maria! přijmiž ještě jedenkrát díky naše za všechny milosti, ježto jsme zde obdrželi. Jak blaze nám, že jsme brímě hříchů svých složili a všechny potřeby své ti předložili. Nyní se vracíme spokojeně k domovu. A mimo to máme nevýslovnou tu útěchu, že netřeba nám loučiti se s místem; máme obraz v rukou i v srdci. — Pojdiž Maria s námi! My chceme často stánek tvůj si představovati, na tebe a na všechny milosti pamatovati. Zvláště tehdy budeš nám přítomna, až budeme mít putovati na věčnost, bychom užřeli tebe v tvář i tvář a s tebou radovali se věčně. Amen.

Vzácný skvost.

Bůh svěřil tobě vzácný skvost
po pouti časné na výsost,
jím žiješ, myslíš, naznat moha
svůj cíl, a svého Tvůrce, Boha.

Bůh v nejkrasší pak ozdobu
sám svou mu vtiskl podobu;
když v kal skvost vrhla lidská vina,
jej obmyl krví svého Syna.

I by byl v kráse zachován,
mu na stráž anděl s nebe dán;
by neztratils ho s hříchem v boji
Bůh Duch ti skýtá milost svoji.

Ó, chraň a střež si poklad ten,
a hříchem-li byl poskvrněn,
pokáním ať se zas ojasní
ten skvost, jímž tvá je *duše vlastní*.

Až pak uhasne oka žár,
navrátíš Bohu vzácný dar,
a zachoval-lis jeho cenu,
ti nebe bude za odměnu.

K. Matějka.

V oktávě sv. Jana Křtitele a sv. Aloisia.

Každý z nás chce býti spasen, chce přijíti do nebe; ale „království neb. násilí trpí a jen ti, kteří násilí činí, uchvacují je.“ Přirozenost naše je následkem prvotního hříchu oslabena, zkažena; kdybychom se jí poddávali, nepřišli bychom k svému cíli, do nebe. Chceme-li se dostat do království nebeského, musíme odpíratí zlým žádostem svým, totiž žádosti těla, očí a pýše života. — Není svatého v nebi, kterýž by byl nemusel svým žádostem odpíratí a je přemáhati. Zvláště to patrné při některých svatých, jako jsou jmenovitě sv. Jan a sv. Alois, jichžto památku jsme v minulém osmidenní konali. Chceme tudíž oba svátky dnes spojití a rozjímati k svému duchovnímu vzdělání: *Jak sv. Jan Křt. i sv. Alois přemáhali žádost těla, očí a pýchu života.* „Všecko, co jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí a pýcha života, kteráž není z Otce, ale jest ze světa.“ (I. Jan 2, 16.) 1. *Žádost těla* jest touha, bažení po užívání tělesných neb smyslných rozkoší. — Tělo žádá vždy jen pohodlí, blahobyť a stále nové radosti a rozkoše a pakli žádosti jeho nekrotíme, nepřemáháme, přivádí nás k mnohým hříchům a nepravostem, zvláště k nečistotě, k nestřídmosti a lenosti. Kdo nepřemáhaje tělo své, miní zůstati nevinným, podobá se jezdcí, kterýž jezdí na bujném rozkošném koni. Odvážlivec takový sotva doběhne cíle, kůň jej shodí a blátem smýkáje do propasti ho uvrhne. — Žádost těla jest nejnebezpečnější žádost; nebo tělo všude s sebou nosíme, tudíž svého nejúhlavnějšího nepřítele živíme. Proto stále máme

býti na stráži, stále máme bdít a tělo své krotit. Často i dovolených věcí, pokrmů, nápoje, pohodlí a rozkoší máme mu odpírat, abychom tím snáze dovedli zdržeti se věcí nedovolených. a) Tak přemáhal tělo své sv. Jan Křt. Hned z mládí stranil se společnosti lidské; opustiv dům otcovský, žil na poušti. Lesní med a kobylinky jidal, stravu nejsprostších lidí, vodu za nápoj požíval; srstí velbloudí se odíval, v skalní jeskyni přebýval, na holé zemi spával. V domě otcovském mohl míti život pohodlnější; však on tělo své přemáhal, čisté, bez poskvrny je zachoval a že odřekl se krátkých pomíjejících rozkoší, došel nekonečných radostí v království nebeském. —

Podobně přemáhal sv. Alois úhlavního nepřítele, tělo své. Alois byl z rodiny vznešené: otec jeho byl kníže, markhrabě. Snadno se domyslíti, že mu nescházelo doma pohodlí a rozkoší; však Alois již co dítě přemáhal žádosti těla svého: po 3 dni v týdnu býval živ o chlebě a vodě a také v ostatní dni v střídmosti pokrmů požíval. Často v noci vstával k modlitbě a všelikým způsobem tělo své trestával. Když se mu zapovídalo spáti na holé zemi, tajně dřeva i kamení si podkládal. V chůzi, v stání i v sezení, v ničem nehledal pohodlí. Byl také velmi opatrný a prozíravý v obcování. Jsa po 3 léta pážetem královny španělské, kdykoli jí posluhoval, sklopenýma očima to činil, tak že ani nevěděl jak by vyhlížela. Když volán býval ku hrám, v nichžto dívky obojího pohlaví se měly účastniti, vždycky slušným způsobem se omluvil a vyhledal si osamělé místo, kde v rozjímání a na modlitbách trávil. Takou horlivostí v přemáhání těla zachoval čistotu, tak že Církev sv. andělským mládežníkem, andělem v těle ho zve a za nebešťana jej prohlásila. Tak sv. Alois přemáháním žádosti tělesné snažil se dojíti nebe.

Sv. Pavel přirovnává snahu po nebi běhu o závod a boji, říká: „Každý, kdož v boji bojuje, všelikých věcí se zdržuje“ t. j. odřiká se tělesných rozkoší a v střídmosti a zapírání pro nebe se připravuje. „To pak činí, aby porušitelnou korunu vzali, my pak neporušitelnou.“ Kéžbychom se sv. Pavlem mohli zvolati: „Já tak běžím, ne jako v nejistotu, tak bojuju, ne marne jako povětrí rozrážeje; ale podmaňuju tělo své a v službu podrobuju, abych snad jiným káže, sám nebyl — co nešlechtný a hříšný — zavržen.“ Podobně sv. Petr. — Když sv. Petr a Pavel při mnohých milostech, když Jan Křt. a sv. Alois za potřebí uznávali krotiti tělo své, by nebyli zavrženi: zdaliž bychom my

mohli naději si činit na nebe, kdybychom chtěli pohodlný, rozkošný život vésti? Proto N. tělu nepovoluje a přemáhaje žádosti jeho. „Království neb. násilí trpí a jen ti, kteří násilí činí, uchvacují je.“ —

2. Druhá žádost, již přemáhati, máme jest *žádost očí*, t. j. nezřízená žádost po časných statcích, přílišná snaha, bychom si pozemského jmění dobyli, je zachovali a rozmnožili. Často můžeme v životě pozorovati, jak nebezpečný nepřítel je bažení po statcích, po penězích; jak ona žádost oči rozum zaslepuje, srdce zatvrzuje, svědomí uspává, a lidi k všelikým hříchům přivádí. *Sv. Pavel* nazývá ji kořenem zlého. „Kterí chtějí zbohatnouti, upadají v pokušení a v žádosti mnohé nerozumné a škodlivé, kteréž pohřžují lidi v zahynutí.“ (I. Tim. 6, 9.) A dávno před ním již moudrý *Sirach* zvolal: „Nad člověka lakomého není nic nešlechetnějšího; neboť i duši má prodajnou.“ (9, 10.) Již ďábel věděl, jakou moc má žádost očí nad srdcem člověka; proto pokoušeje Pána na poušti, ukázal mu všechna království řka: Toto všechno tobě dám, jestli že padna, budeš se mi klaněti. — Však Kristus zvítězil nad žádostí očí. Vizme, jak i svatí naši této žádosti očí t. lakomosti odpirali.

a) Již jsem připomenul, že *sv. Jan* opustil dům otcovský a spjím všechny statky pozemské a tak zbaven všeho, na poušti chudobný život trávil. Později jsa u lidu i u krále ve veliké poctivosti, mohl snadno dojít časných statků, bohatství. Než on chtěl zůstat chudým, touže jen po statcích království nebeského. Ano když lid za ním na poušť se hrnul, napomínával je k střídmosti, k prostotě života a k dobročinnosti, volaje: „Kdo má dvě roucha, dej nemajícimu a kdo má pokrmy, tolikéž učiň.“ — Celným říkal: „Nic více nevybírejte mimo to, což ustanoveno,“ a žoldnérům: „Žádného neutiskujte a dosti mějte na svých platech.“ Luk. 3, 11.

b) Podobně *sv. Alois* nevážil si statků pozemských; neboť již v domě otcovském při všem bohatství zůstal chudým. Když po mnohých prosbách dal mu otec dovolení, v 18. roce věku svého zřekl se markhrabství a vstoupil do řádu jezuitského; vše opustil, vším povrhl, aby Krista získal. Již co novic, maje řeč k bratrům jedenkrát pravil: „Svět má statky u veliké vážnosti, jakéž ony nezaslужují. Blahoslavení chudí, dí Kristus; nebo jejich jest království nebeské. Chudoba

jest největší poklad, jímžto se kupuje nebe. Chceme-li k nebi vzhlednouti, musíme odvrhnouti všech věcí pomíjících a opatřiti si dvě křídla, t. chudobu a pokoru, abychom k nebi se vznesli;“ — O kéžbychom také tak smýšleli a příkladu jeho následovali.“

Mnozí křesťané bohužel dají se žádosti očí lákati v záhubu. Mnozí vyhledávají štěstí své v pozemských statcích, po nichž nemírně baží a často i hříšnými prostředky je rozmnožují, a takto pro statky pomíjící o nebe se připravují. — Vy N. ne tak! Často uvažujte, co píše moudrý *Sirach*: „Zdraví duše, jež záleží v svatosti a v spravedlnosti, lepší jest nad zlato a stříbro.“ „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, pravil Pán, ostatní vám bude přidáno.“ —

3. Třetí, čehož se máme odříkati, co máme přemáhati, jest *pýcha života*. Pýcha života jest snaha po cti, vážnosti a důstojnosti, nezřízená, přílišná žádost, aby o nás lidé chvalitebně, vysoce smýšleli. Bohužel nemnozí křesťané, ba i nemnozí v stavu duchovním jsou prosti tohoto třetího nepřitele. Mnozí, kteří oba soky spasení, žádost těla i očí, šťastně byli přemohli, podléhají třetímu nepříteli t. pýše života. Nejen lidé obyčejní, světáci, také křesťané horliví, pobožní a ti nejvíce mají se co pýše brániti.

Sv. Bernard nazývá proto pýchu útlým jedem, kterýž se i v dobrých skutcích ukrývá. A *sv. Athanas* dí: Nejtěžší boj mezi všemi, kterýž zvláště lidé bohabojní podstupují, jest boj proti pýše, zvláště proti pýše duchovní. — Na křesťany obyčejně doléhá nepřítel tento otevřeně, na pobožné pak plíží se skrytě. —

Proto písmo *sv. výstrahu* dává: „Pýše nedopouštěj aby panovala v mysli tvé.“ (Tob.) „V nenávisti jest před Bohem i před lidmi pýcha“ (Sir. 10.) A Kristus napomíná: „Vy když učiníte všechno, což vám přikázáno jest, rcete: služebníci neužiteční jsme; což jsme povinni byli, učinili jsme.“ (Luk, 17, 10.) „Učte se ode mne, já jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mat. 11, 28.)

Oba svatí naši byli praví následovníci Kristovi, nepodlehli pýše, spíše u obou shledáváme ctnost pokory, základní ctnost křesťanskou.

a) Hned při narození měli lidé vznešené mínění o Janu. Synu Zahásiáše a Alžběty. „Co z toho dítěte bude?“ volali lidé plní udivení. Než Jan když zrůstal, nedbal o čest a důstojnost. Opustiv domov, šel na poušť, kde v samotě byl živ. Zástupové se hrnuli

za ním, aby slyšeli slova moudrosti jeho a poctu mu vzdávali. On však každému i králi řekl pravdu, nic nedbaje zdali se slova jeho líbí nebo nelíbí. Když někteří ze zástupu se domnívali, a vyřkli, že by mohl být zaslíbeným mesiášem, On pravdu mluvil: „Nejsem,“ ano hněvem jich odbyl řka: „Nejsem hoden, abych rozvázal řeménka u obuvi jeho.“ — Tak pokoril se Jan, o němž sám Kristus dí, že „je veliký prorok a že nepovstalo nad něj většího muže v Israeli.“ Jsa v očích svých sprostým, nepatrným, chtěl býti povrženu před světem. Za to byl velikým u Boha a co předchůdce stal se i následovníkem toho, jenž dí o sobě: „Já nehledám své cti; jestiž, kdo jí hledá a soudí.“ (Jan 8, 50.)

b) Patřte N. také na sv. Aloisia, jenž podobně nedal se přemoci pýchou. V celém životě jeho jeví se hluboká pokora. Jsa z rodiny vznešené a nadán nevšedními schopnostmi, mohl dojíti ve světě veliké cti a důstojnosti, on však nechtěl se líbiti světu, ale Bohu. Co jinoch odřekl se světa a vstoupil do řádu, jehož údové pravidlem nesmějí ani přijímati žádných na se důstojností. Také v klášteře byl pln pokory. Když ostatní bratří pro utlé zdraví ho chtěli šetřiti, berouce ohled na jeho rod vznešený: sv. Alois nechtěl připustiti žádné výminky, nýbrž vsudy po domě, v kuchyni i při stole nejnižší služby ochotně konával, říkávaje „Lidé z vysokého rodu nemají žádné příčiny nad jinými zpýchati; nebo my všickni lidé jsme bratří a sestry a v hrobu nebude mezi knížetem a žebrákem žádného rozdílu.“ — Jindy: „Křesťané duchovně smýšlející nemají předního místa vyhledávati, nýbrž spíše posledního se domáhati. Nebažmež, br., po tom, bychom se většími zdáli jiných, spíše přede všemi lidmi se pokořujeme. — Přemáhejme svou marnomyslnost, ježto nám lidem jest přirozena, tak že milá nám bývá čest a vážnost od lidí. Bůh se pyšným protiví, jen pokorným svou milost dává.“ Zásady tyto právě křesťanské zvl. sluší duchovním a především životu klášternímu ale i všem ostatním křesťanům. A proto pilní budme pokory, pamětlivi výroku písma sv., že „poslušnost jest lepší než obět“. (I. Král. 15, 22.) „Kdo chceš přijíti za mnou zapřiž sebe sám (vůli svou) vezmi kříž a následuj mne. (Mat. 15.) Pakli vůli svou Pánu nepoddáme, ctižádost a pýchu nepřemůžeme, nejsme praví učenci Kristovi; „nebudeme-li pokorní jako maličtí, nevejdeme do království nebeského.“ „Království nebeské se koupiti dá; kupuj, kdo máš chuti, tak velikého statku dojití.“ Aug. A kdoby po nebi netoužil? Než takového

pokladu se nedochází leč velikým namáháním. „Království neb. násilí trpí.“ Sv. Jan i sv. Alois úsilně nebe dobývali; přemáhali žádost těla, očí a pýchu života: světem, statky a rozkošemi jeho povrhli a za to věčných statků a radostí dobyli. Nemyslete, že jiným způsobem dojdeme nebe, leč zapíráním sebe, přemáháním svých žádostí. Král. neb. násilí trpí. — Čiňme si tedy násilí jako sv. Jan a sv. Alois, abychom tak slavné odměny docílili. Amen. J. B. P—g.

Biskupové r. 1877 ve svatých missiích zemřeli.

(Dle „Kat. Miss.“ podává Desolda.)

Jest vůbec známo, že biskupové missiionářští nemají žádného stkvělého postavení, ale tím více nesnází a práce i nebezpečí ve svém povolání, tak že nejednomu z nich i mučnickou smrt podstoupiti bylo. I tuším že nebude od místa aniž pak bez prospěchu o některých krátkých nástin života podati, když je svrchovaný Pastýř „vytrhl z prostředku nepravosti,“ a „oni počtení jsou mezi syny Božími a mezi svatými jest úděl jejich.“ Jsouť pak:

1. *Pavel Brunoni*, latinský patriarcha antiochenský, bývalý apoštolský delegat pro Syrsko a patriarchální zástupce Cařihradský; zemřel 2. ledna 1877. — Pocházel z hraběcí rodiny italské, od pradávna usedlé v v Nikosii na ostrově Cypru. Odbyv svá studia v čínské koleji v Neapoli a na kněžství jsa vysvěcen, odebral se r. 1830, maje teprv 23 let věku svého do Říma, žádaje si některého místa missionářského. Bylť tedy s rozsáhlou pravomocí poslán na svůj rodný ostrov, a patriarcha Jerusalemský, pod jehož správou ostrov Cyper stojí, brzo jej ustanovil svým generálním vikářem. Tak účinkoval po 23 let mezi nemnohými latinskými křesťany ostrova Cypru, až pak 4. července 1853 jmenován byl arcibiskupem Taronským i p. i. a spolu určen apoštolským delegátem obrádků východních v Syrsku sídlem v Beyrutu. Odtud navštěvoval často nejen maronitské a melchitské biskupy na Libanu, nýbrž konal své pastýřské pouti až do Damašku a Antiochie i Allepa, aby se důkladně přesvědčil o potřebách katolíků východních. D. 23. listop. 1858 ustanoven jest patriarchálním vikářem Cařihradským a delegátem apoštolským pro evropské Turecko. I tu se vynasnažil, aby se sám očíhledě přesvědčil o poměrech a potřebách křesťanů tuzemských. Když na své první visitační cestě do Soluně přišel, obrátila se k němu četná deputace

Bulharův, žádajících přijatu býti v jednotu církve katolické; 30. pak prosince 1860 dostavili se dva bulharští Archimandrité s více nežli padesáti urozenými Bulhary světského stavu do latinského patriarchálního chrámu v Cařihradě a složili tam v ruce arcib. Brunoni vyznání víry, slibující věrnost k sv. apoštolské stolici. Svatý otec Pius IX. vyjádřil nad tím svou radost zvláštním brevem 21. ledna 1861, a ráčil sám prvního arcibiskupa sjednocených Bulgarů, *Josefa Sokolského* vysvětit. Ale, bohužel! ruské zlato a jiné lestné úklady dovedly tento radostný počátek zničiti. Nově svěcený biskup Sokolský zmizel náhle tajemným způsobem a objevil se pak v Rusku, kdež snad posud žije. Zdali to všecko stalo se násilím či s vůlí odvezeného, těžko říci. Avšak sjednocená církev Bulharská trvá ač v malém počtu dosud, dostavši na místo uprchlého nebo uneseného arcibiskupa Sokolského péči ap. delegata Brunoni nového představeného v osobě Rafaela Popova, který však bohužel brzo zemřel.¹⁾ — 25. června 1869 byl Brunoni prohlášen latinským patriarchou Antiochenským a do Říma povolán. Zde ještě mnoho účinkoval pro církev východní, jimž byl po 40 let co kněz i biskup horlivě sloužil.

2. *Jan Beda Polding*, z řádu sv. Benedikta, první arcibiskup Šydneyský v Australii, zemřel 16. března r. 1877. — Tento zakladatel katolické církve v Australii narodil se v Liverpoolu 18. října 1794. Jsa teprv 11 let, osířel a dán jest od příbuzných na vychování Benediktinům Douayským,²⁾ kteří vypuzeni byvše revoluční bouří z Francie, v Anglii v Acton Burnal³⁾ útočiště našli. R. 1810 vstoupil Polding do řádu, jemuž své vychování děkoval, a byl pak již r. 1819 na kněze vysvěcen. Jak výtečný byl i schopnostmi i povahou i uměním, viděti lze z toho, že přes svou mladost byl určen nejen novicmistrem nýbrž i ředitelem studií v klášteře Dowside.⁴⁾ Ale touha jeho byla do svaté missie, ač se mu nesplnila až r. 1834. Pevnina Australská podřízena byla posud apoštolskému vikariatu na ostrově sv. Maurice;⁵⁾ velikou tou vzdáleností přes celý in-

dický ocean bylo působení ap. vikáře skoro nemožné. Protož i sv. stolice založila v nově vzkvétající osadě Jiho-Valeské⁶⁾ nový ap. vikariat, a vyhlídla si k tomu v. otce Bedu Poldinga, aby v tu krajinu katolickou církev uvedl. Za tím účelem prohlásil sv. otec Řehoř XVI. 4. červce 1834 pokorného Bedu Poldinga, jenž se byl před rokem apoštolského vikariatu v Madras zřekl, biskupem Hiero-Cesarejským i. p. i. a spolu apoštolským vikářem v Australii a Tasmanii.⁷⁾ Byloť mu tu netoliko věřící shromáždovati, nýbrž i kněžstvo si vzdělávati, chrámy, školy a t. d. stavěti, což se mu při jeho obezřelé horlivosti výborně dařilo. Již r. 1842 založena v Australii katolická svatovláda (hierarchie) a Beda Polding prvním arcibiskupem určen jest sídlem v městě Sidney. Znamenité rozšíření církve katolické pohnulo arcibiskupem, že r. 1873 v Římě žádal, aby v Australii nové arcibiskupství bylo založeno, což pak se i rok na to stalo, a město Melbourne⁸⁾ sídlem nového arcibiskupa ustanoveno. Tak se otec Beda, který byl r. 1835 v Australii tři kněze našel, té radosti dožil, že na skloku svého života spatřil dvě arcibiskupství a jedenáct biskupství australských. Za příčinou vysokého stáří vyžádal si, aby mu byl přidán coadjutor cum spe successionis, kteréhož i obdržel r. 1873 v osobě řeholního bratra svého Rogera Bedy Vaughan-a. A tak mohl arcibiskup hledě k svému blahočinnému působení klidně se s tímto světem rozloučiti. Veliké jeho zásluhy uznány byly netoliko od katolíků, nýbrž i od jinověrcův i od samé vlády světské.

3. Petr Maria Bataillon, z kongregace Maristů⁹⁾, biskup Enos-ský i. p. i., apoštol-

hlavní město St. Louis, osada Franconzská, východně od ostrovu Madagaskaru.

⁶⁾ Tak sluje východní pomoří Australské pevniny s hl. městem Sidney (Sidni.)

⁷⁾ Jinak Van Diemen ostrov jižně od Australské pevniny.

⁸⁾ Pomoří na průlivu Basském, an dělí Tasmanii od Australské pevniny až po řeku Muray (Morré) slove pro svou úrodnost i Australia Felix (A. šťastná). Tu hl. m. Melbourne (čti Melbern).

⁹⁾ Od roku 1815 povstaly zvláštní spolky zbožných a horlivých kněží ve Francii a Italii, kteří se „Oblati“ (sc. B. V. Mariae) nazvali a si zvlášť k činnosti své obrali „chudým evangelium zvěstovati“ pod ochranou blah. Panny Marie. Ve Francii jsou dvě odvětví takového spolku, jedno v Massilii, založeno r. 1815 od Karla Jos. Eugena z Mazenod, biskupa tamní-

¹⁾ Viz o něm zprávu podanou v Blah. 1876 str. 299.

²⁾ Douay, město ve Francii v někdejší Picardii.

³⁾ Vyslov: Ekten- Bernel, vesnice v hrabství Shrop.

⁴⁾ Vysl. Daunseid.

⁵⁾ Hlavní výspa souostroví Maskarenského.

ský vikář Centralní Oceanie, zemřel 10. dubna 1877 v městě Wallis (Polynesie)¹⁰⁾. Narodil se v biskupství Lyonském 6. ledna 1810; byv vysvěcen na kněžství r. 1835, počal svou činnost ve zprávě duchovní v témž biskupství, ale již po roce vstoupil do řečené kongregace, aby se sv. misíím věnovati mohl. R. 1836 byl mezi prvními kněžími, kteří co věrozvěstové do Západní Polynesie připluli. Dne 1. listopadu 1837 přistáli na ostrově Wallis nebo Uea, nejsevernější výspě souostroví Tonga.¹¹⁾ Tu byl s jedním světským bratrem ponechán, aby na příhodném místě missionářskou stanicí založil. Zajiště nic snadného na malém v širém oceanu téměř ztraceném ostrově zasaditi se o obrácení kmene divochů, jichž mluvě ani slova nerozuměl. Ale nedal se nížádnými těžkostmi zaraziti. První dobu věnoval tomu, aby se poněkud řeči tuzemců naučil, a pak hned počal hlásati sv. evangelium. Z počátku arci málo prospěl; po dvě léta nezpůsobil nic jiného, než že některé na smrt nemocné, zvláště dívky pokřtil; mimo to hleděl články sv. víry na řeč ostrovanů přeložiti a to veršem, poněvadž lid ten zpěvu milovným býti se znal. Tak statně pracuje vyučoval, kde a jak mohl, a snažná jeho vytrvalost s dobrým úspěchem se potkala, skoro zázračně. Roku 1842 obrátil se celý ten kmen ostrovanů počtem asi 2600 duší. Když se to v Římě zvěstovalo, určil sv. otec Řehoř XVI. západní Polynesii za zvláštní apoštolský vikariat a kněze Bataillona prvním jeho pastýřem ustanovil. Jsa na biskupa vysvěcen, rozšířil působení své též na jiné výspy téhož souostroví; r. 1843 uvedl po dvou missionářích na ostrovy „Fidži“ řečené a na Tonga-Tabu, nejjižnější z ostrovů přátelských, a rok na to opět jiné blahověsty na souostroví „Samoa“. Jen dvakrát přicestoval za důležitostmi své misie do Evropy, a moha tu po snažné své práci odpočinouti, neučinil tak, nýbrž vrátil se vždy k svým milým obrátcům. A když

ho, druhé v Lyonu, zal. 1816; jehož členové zvláště se Maristé zovou.

¹⁰⁾ Pátý díl světa rozvrhují zeměpisce na západní a východní. Onen zaujímá pevninu Australskou s většimi ostrovy, tento souostroví menších výsp rozložených v oceanu až skoro k jižní Americe, proto také Oceanii a Polynesii sluje.

¹¹⁾ Souostroví Tonga či Přátelských ostrovů, dosahá až k jižnímu obratníku a má na západ souostroví Fidji (Fidži), na sever souostroví Samoa a na východ souostroví Cookovo nebo Mangaia.

byl ještě r. 1877 dne 2. ledna základ položil k novému kostelu, a na den sv. Josefa posledně mši sv. sloužil, roznemohl se těžce. 10. den dal se donésti do svého chrámu, kterýž byl založil a v němž první své obrácení křtil i sám biskupské svěcení obdržel, aby tu též svátostmi umírajících zaopatřen byl. Nedlouho na to usnul v Pánu, u něhož zajisté hojně odměny za svou apoštolskou práci došel, tělo pak jeho v témž chrámu, od něho vystavěném odpočívá.

4. *Michal Esther Leturdu*, biskup Korycký i. p. i., apoštolský vikář poloostrovu Malajského.¹²⁾ — Za příkladem svého staršího bratra, anť r. 1845 do misie čínské se odebral a tam pro svatou víru vězen i mučen byl, nastoupil Leturdu v 20. roce věku svého do semináře missionářského v Paříži (8. října 1847); odbyv pak tu svá bohoslovecká studia a jsa na kněze vysvěcen, odebral se na určenou sobě stanicí missionářskou na poloostrově Malajském. Několik let působil tu blahodějně, naučiv se tamní řeči tak dobře, že v ní i mnohé poučlivé spisy sepsal. Avšak z ohledů zdravotních byl od představených poslán na ostrov Pulo-Paning, aby v hlavním městě Georgstown duchovní zprávu pro Číňany vedl.¹³⁾ Jak mile se tu i čínské řeči naučil, byla mu svěřena zvláštní obec Pulo-Fikus spojená s obcí novo-obrátců v Balé-Pulao.¹⁴⁾ 16 let tu pracoval, a zřídív tu zvláštní katechumenat, měl to potěšení ročně as 20 i 30 nově na víru obrácených pohanů pokřestiti. Ačkoliv skrovné užíval pomoci, přec to svou opatrnou spůsobilostí a snažností dovedl, že v Balé-Pulao nový kostel vystavěl a v obou obcích zvláštní školy zřídil. — V takových pracech došla jej zpráva o jeho povýšení na biskupství, na něž i 14. května 1871 ve svém malém chrámu v Pulo-Tiku posvěcen byl. Za příčinou své důstojnosti byl nucen sídliti v Singapuru;¹⁵⁾ ale toto místo bylo jeho zdraví škodlivé, tak že se nejprve k zotavení svému na čas do Hong-Konku¹⁶⁾ odebral, a pak na radu lékařů

¹²⁾ Známý poloostrov zadní Indie; 2700 čtv. m. v objemu, 160 m. délky od S. k J. 15—43 šířky od Z. k V.

¹³⁾ Jinak i ostrov prince Wallesského, leží na z. pobřeží poloostrovu Malajského, má 8 mil v objemu, 5° sev. šířky.

¹⁴⁾ Pulo Tikus a Balé-Pulao, místa na řečeném ostrově.

¹⁵⁾ Hlavní město poloostrovu Malajského, na zvláštní výspě na jižním konci poloostrovu, asi 1° sev. šířky; položení velmi nezdavého.

¹⁶⁾ Ostrov jeden ze souostroví na ústí řeky

do své vlasti navrátiti musil. Dostav se do Paříže a pobyv asi 3 neděle v missionářském semináři, zesnul v Pánu, jsa sotva 51 let star, 10. května 1877.

5. *Mauritius de St. Palais* čti Palé, čtvrtý biskup Vincenneský, (Amerika. Spoj. státy. Indiana.) zemřel 28. června 1877. Narodil se 15. listop. 1811 v biskupství Montpellierském; vystudoval sv. bohovědu v semináři Sv. Sulpice v Paříži a byv vysvěcen na kněžství odebral se s prvním biskupem Vincennským, v. d. Bruté-em do Spojených států. Biskupství to bylo tehdáž velmi rozsáhlé, obsahující státy Indiana a Illinois (Illineus) nyní na patero biskupství rozdělených.¹⁷⁾ Nouze o kněze byla tehdáž tak veliká, že novosvěcenec de St. Palais hned nastoupiti musil velikou faru Boggs-Croek (Boks-Krik, = Bahnitý záliv). Pobyv tu několik let a seznámiv se úplně s poměry americkými, poslán byl 1842 do Chikaga.¹⁸⁾ To nyní rozsáhlé město bylo tehdáž skrovnou vískou, kdež ani katolické obce nebylo. Horlivý kněz de St. Palais sebral, kde který katolík se vyskytl, a založil katolickou obec a vystavěl první kat. kostel, který již za dvě léta na biskupský povznesen byl. Když se bylo město Chikago od biskupství Vincennského¹⁹⁾ odloučilo, navrátil se de St. Palais do Indiany zpět a zastával na mnohých místech úřad farní. R. 1847 stal se generálním vikářem biskupa Vincennského Bazina, a po téhož smrti r. 1848 určen od sv. otce Pia IX. jeho nástupcem. Z počátku nalezl v celém biskupství jenom 43 kněží, roztroušených po celém státu Indiana. Jak se přičinlivostí jeho to biskupství rozmohlo, vidno z toho, že se již r. 1853 část severní téhož státu ve zvláštní biskupství zřídila²⁰⁾ a bi-

Kanton ležícího, 2 míle dlouhý, 1 míli široký, r. 1842 Angličanům odstoupený, má velmi zdravé ponebí.

¹⁷⁾ Oba státy leží jižně od jezera Michiganského (Mičigén), mezi řekama Ohio a Missisipi. Indiana (východně) 1705, Illinois (západně) 2780 □ m. tehdy oba asi 5krát tak veliký prostor jako Čechy!

¹⁸⁾ Vysl. Čikago, město připomínající svým jménem vyhynulý kmen Indianský Šiktašiků počtem až 10000 bojovníků na západním břehu jezera Michiganského, původně toliko tvrz Dearborn, nyní hlavní město celého státu.

¹⁹⁾ Město Vincennes (Vensan) na levém břehu řeky Tipperano, která s řekama Wabasti a White do Ohio ústí.

²⁰⁾ Biskupství to bylo ve Fort White, město na řece téhož jména.

skupství Vincenneskému jenom jižní zůstala. Po skoro třicetiletém jeho biskupování mělo toto 104 kněze, kteří v 168 kostelích přisluhovali věřícím, jichžto bylo až 90.000. O nic méně pečoval též o zvelebení škol po celém biskupství, tak že roku 1876 až 20.000 žáků se v nich vyučovalo. Ovoce toho jeho snažného působení okáže teprva budoucnost, až totiž všechny jím založené ústavy vzkvetou. Pro svou laskavou a štědrou dobročinnost požíval nelčené vážnosti též u jinověrců, kteří jej ctili co největšího dobrodince celého státu, jemuž byl svůj život úplně věnoval.

6. *Amadeus Rappé*, první biskup Kleveland-ský,²¹⁾ zemřel 9. září 1877. Byl rodem z Francie, kdež 2. února 1801 na svět přišel a sice v biskupství Arras-ském.²²⁾ Byv na kněžství vysvěcen zastával správu duchovní ve své vlasti na mnohých místech. R. 1838 arcibiskup Cincinatský²³⁾ Purcell na své pouti do Říma v Boulogni se s v. o. Rappé-em seznámil. Rozpravy jmenovaného preláta o potřebnostech katolíkův Amerických vůbec, zvláště pak o nedostatečném počtu kněží pohnuly horlivým knězem tak, že se odhodlal další život svůj svatým missiím v Severní Americe věnovati. Obdržev r. 1840 od svého biskupa dovolení, odcestoval. Přijda do města Cincinati byl ihned poslán do Maumen-City, ležícího na průplavu Wabaih-Erieském, st. Ohio, kdež ještě žádného kat. kostela nebylo. Skotští Presbiteriani právě si tam byli dostavěli kostel. Když pak staviteli umluvenou sumu splatiti nemohli, koupil stavení to v. o. Rappé a zřídil je na chrám katolický. Svou horlivostí vystavěl tolikéž kostely v městech Providence, Defiance a Delfi, na též svrchu řečeném průplavu ležících. Při tom však že v těchto čtyřech chrámech zprávu duchovní sám zastával, musel i mnohdy až 30 i 40 mil anglických²⁴⁾ cestovati k rozptýleným v těch krajinách katolíkům. R. 1847 založeno bylo biskupství Klevelandské a 10. října v. o. Rappé prvním biskupem ustanoven. V tomto novém biskupství bylo z počátku jenom 19 kostelů s 15 kněžími. Jak úsilné a blahodárné nový biskup po 23 let působil, vidno z toho, že při svém odstoupení zůstavil nástupci svému

²¹⁾ Město na ústí průplavu Erie do soujmeného jezera, v státu Ohio (Ohajo).

²²⁾ Arras, město a pevnost v depar. Pas de Calais.

²³⁾ Cincinati, slavné město na řece Ohio, 180.000 oby.

²⁴⁾ 5 angl. mil = 1 zeměp.

kostelův a kaplí 216 a 160 kněží, ve školách pak katolických vyučováno žákovstva až na 25.000. Bez ustání pečoval biskup Rappé o řádný zdar své diecése; každoročně navštívil všechny chrámy a stanice missionářské, jsa při tom neunavený v zpovídání a kázání. Každou neděli a svátek sloužil dvakrát mši svatou a tolikrát též kázával, ba mnohdy i 3—5krát v rozličných kostelích. Není divu, že taková namahavá přičinnost jeho zdraví podvrátila. R. 1870 složil za tou příčinou svou berlu biskupskou a odloučil se do města St. Albana v biskupství Burlingtonském, aby se k smrti připravoval.²⁵⁾ Ale i tu se ještě činným prokazoval, podporuje zvláště spolky střidmosti, až jej Pán 9. září m. r. na věčnost povolal.

7. *Jakob Roosevelt Baylay*, arcibiskup baltimorský,²⁶⁾ zemřel 2. října 1877. Osudy tohoto preláta jsou znamenité. Rodina, ze kteréž pochází, náleží k nejstarším rodinám New-Yorku. Praděd jeho, Med. Dr. William Baylay, velmi znamenitý lékař, přistěhoval se r. 1710 z Anglie z hrabství Yorkského do Ameriky; děd jeho, Dr. Richard Baylay byl slavný chirurg, tak že, ač byl v boji za svobodu anglickému vojsku přidán, přec po uzavření míru ustanoven jest profesorem anatomie a chirurgie na první americké universitě; též otec jeho byl veleznamý lékař v Novém-Yorku. Rod ten byl celý protestantský; ale nevlastní sestra otcova Alžběta Setonova, navrátila se po smrti manžela svého do církve katolické, a byla zakladatelkyní milosrdných sester v Americe. Sám pak Jakub Roosevelt Baylay, narodiv se z protestantských rodičů, (23. srpna 1814) protestantsky vychován byl. Dokonav svá klasická studia, věnoval se vědám lékařským, více dle podání dědičného, nežli z pravé náklonnosti, pročez ihned po roce studia medicinská za bohoslovná vyměnil. V koleji sv. Trojice (Trinity-Colleg) v Hartfordě odbyv studium theologie ustanoven byl r. 1840 rektorem (farářem) u chrámu sv. Ondřeje v Harléme (N. Y.) Brzo na to vypukla tu cholera a řádila hrozně; kdo jak mohl — všecko utíkalo z města před zuřivou náka-

zou. Ale mladý kazatel neohroženě vytrval na svém místě, s neunavitelnou horlivostí věnuje se nemocným, těše jak moha umírající. U loží těch ubohých setkával se zhusta s jedním katolickým knězem, v. o. Karran-em, starým, prostosrdečným, ale velmi horlivým a obětovným duchovním, an se témuž milosrdnému skutku věnoval. Jeden k druhému přilnul upřímnou láskou, tak že přátelství jejich jen smrtí v. o. Karrana zrušeno bylo. Tak ponejprvé seznal Baylay církev katolickou. Brzo pak na to seznámil se s v. o. Kloskey-em, nynějším kardinálem New-Yorským, který mu zemřelého Karrana nahradil, tak že i s ním v upřímný svazek přátelský vstoupil. Často se scházejíce, rozmlouvali mnoho a důkladně o věcech sv. víry; anglický kazatel, pátraje upřímně po pravdě, brzo nabyl toho přesvědčení, že se ta jediné a přesně nalezá v církvi katolické. Ku konci r. 1841 vzdav se svého rektorátu v Harléme odcestoval do Evropy a do Říma; 26. dubna r. 1842 složil tu katolické vyznání víry v ruce v. o. Esmonda z Tov. Ježíšova, a dva dni na to přijal svátost sv. birmování od kardinála Fransoní v kapli sv. Ignacia v profesním domě Jesuitů. Tehdáž byl ještě na živě jeho děd z matčiny strany, Jakob Roosevelt, který si byl šťastnými spekulacemi velké jmění nashromáždil. Byl mladému Bayley-ovi kmotrem a proto si jej i nade všechna svá vnoučata zamiloval, tak že mu v závěti své podíl 100.000 dollarů²⁷⁾ zapsal. Tento starček slyše, že vnuk jeho hodlá na víru katolickou se obrátiti, hleděl tomu jak mohl překaziti, až mu i odnětím upsaného dědictví brozil. Ale tento nic nedbaje světského prospěchu, uposlechl hlazu svého svědomí. Když pak byl děda o svém obrácení se na víru katolickou zpravil, připsal tento k závěti své dodatkem: „Poněvadž vnuk můj opustiv víru otců svých ke katolictví přestoupil, zničuji tímto určený jemu odkaz a věnuji jej představenstvu bohoslovného semináře.“ (Union theological seminary.)

Z Říma odebral se nový obráčenec do Paříže, aby se k duchovnímu stavu připravoval. Ku konci r. 1842 navrátil se do New-Yorku, kdež pak 4. března 1843 svaté posvěcení na kněžství obdržel. Správu duchovní vedl nejprvé v koleji Fordham-ské, pak ve faře Statního Islandu²⁸⁾ až pak si ho biskup New-Yorský Hughes za tajemníka po-

²⁵⁾ Burlington, (Borlingtn) město na řece Delaware v statu New-Jersey.

²⁶⁾ Baltimore, hlavní město soujmeného hrabství, státu Maryland; druhé obchodní město sjednoc. států, má 150.000 obyv., sídlo arcibiskupa, mnoho fabrik, krásných chrámů, 3 divadla, ohromný pomník Washingtonův. Do výborného přístavu připluje ročně 12— až i 16.000 lodí.

²⁷⁾ Dollar asi přes 2 zl. r. m.

²⁸⁾ Malý ostrůvek jižně od města New-Yorku s městem soujmeným. Ostrov ten tvoří zvláštní okres, 2 □ míle maje.

volal. Mimo obyčejné práce svého úřadu byl i spisovatelsky činným. Vypsav důkladně děje katolické církve New-Yorské. Když pak sv. otec Pius IX. r. 1852 biskupství Newarkské²⁹⁾ zřídil, prohlásil někdejšího kazatele Harlemského prvním jeho duchovním pastýřem; 30. října pak byl v. o. Bayley v sídelním chrámu Sv. Patrika v New-Yorku na biskupství posvěcen spolu s v. o. Longhlinem, prvním biskupem Brooklynským, a s v. o. Goesbriand-em, prvním biskupem Burlingtonským.

V tom novém biskupství bylo mu všechno znova zakládati a zřizovati, čemuž pak horlivý biskup po 19 let úplně dostál. Jako vůbec všickni biskupové američtí, věnoval i biskup Bayley hlavní svou péči na vychování mládeže. K tomu cíli založil v South-Orange³⁰⁾ veliké kollegium (gymnasium) a seminář, nazvav ústav ten na památku své zbožné tety, zakladatelkyně Milosrdných sester, Seton-Hall; rok na to svěřil týmž sestrám výchovaci ústav pro dívky v Madisonu;³¹⁾ taktéž povolal Dominikány, Františkány, Augustiniány, Passionisty a svěřil jim buď školy nebo správu duchovní. Tyto jeho zásluhy uznány byly v Římě tím, že po úmrtí arcibiskupa Baltimorského na tento první a nejstarší prestol biskupský v Americe ustanoven byl (30. července 1872) mezi osmi biskupy téhož místa sám třetí obrácenec.³²⁾ Avšak na tom sídle nebylo mu souzeno dlouho trvati, což sám tuše vyslovil ve své rozloučenou činěné řeči, řka: „Tento strom již jest přestárlý k přesazení; listí jeho již bledne, tak že celý brzo uschne.“ A skutečně seslábl tak, že se roku 1876 dle rady lékařův odebral do Evropy a užíval lázni ve Vichy ve Francii, ale bez prospěchu. D. 31. srpna 1877 navrátil se nemocen do New-Yorku. Nemoha cestovati dále do Baltimoru, dal se dovésti do Newarku a tu ve svém bývalém sídle biskupském a v též síni, v kteréž bydlíval, maje vyhlídku na kostel, kterýž byl sám vystavěl, zesnul v Pánu 3. října, veleben a oželen ode všech.

DOPISY.

Z Aše dne 31. května 1878.
(Pobožnost májová.)

Poloha našeho města není taková, aby budila závist ostatních měst a krajín pozeňhané české země. Onen básník, který svou písní nadšeně opěval českou zemi a nazval ji „zemským rájem na pohled,“ patrně tuto chválu nepotahoval na t. zv. „Ascher Gebiet,“ který přece je také částí „té krásné země, země české.“ Aš leží o „dobrých“ několik sáhů, nebo abych to řekl moderně, o mnoho metrů výše nad hladinou mořskou než ku př. krajina okolo Prahy. Ale přes to, že slunce máme o kousek blíže, nedostáváme od něho více tepla než jiní; ba připadá mně, že ještě trochu méně. To také nejspíš je příčinou, že zima je tu delší než jinde, a že poněvadž zima se tu tak velkopansky roztahuje a větší část roku vyplní, druhé roční doby, jako jaro a léto, se trochu scvrknou. V našem kalendáři, který je vytištěn zrovna v Aši „roku tohoto,“ k vůli úplnosti též jest sice jmenován měsíc máj. Ale mohli tam máj raději vynechat, protože pro nás tento název je pouhou ironií. Avšak přes všechnu nepřízeň našeho ponebí jedna květina kvetla u nás rozkošně po celý Boží máj, a tak líbezně svými barvami oko vábila, tak libě svou vůni dýchala, že srdce mnohých jejími vlnami se kochalo. Mním onu přelíbeznou květinu Marianskou, která zejména v novější době na tolika místech horlivě se pěstuje, která je známa jmenem: *májová pobožnost*. Co útlá, slabá sazenička byla tato pobožnost před 6 lety do zdejší pro nábož. život nevalně úrodné půdy protestantsko-katolické zasazena. Ten sázel, onen zalíval, Bůh pak dal vzrůst, — a tak se stalo, že sazenička tato nezanikla, nýbrž rostla a dospěla nyní utěšeného květu. Však je to pro zdejší Boží zahrádku květina přezáducí. Všude máj. pob. sice prospívá a důležitost má všude; ale u nás má důležitost větší než kdekoli jinde. Úcta, která se zde máj. pobožností Matičce Boží vzdává, jest náhradou za onu úctu, která jindy Matičce Boží náleží, a zde se jí nedává. K vysvětlení toho třeba abych poznamenal, že Aš je město průmyslové, fabričné, a pak většinou svého obyvatelstva protestantské. Poněvadž jest protestantské, tedy Mariánské svátky pro foro ext. se zde neslaví, aspoň všude veřejně na polích i po ulicích ve všedním hávu se konají všelijaké práce, kterým se dává jméno

²⁹⁾ Vyslov: Njuark, město západně od Novo-Yorku ležící.

³⁰⁾ Okres státu Novo-Yorského. 34 □ mil hl. m. Orangetown (Oranžtoun).

³¹⁾ Okres a město v státu Novo-Yorském.

³²⁾ První byl J. Whitfield (1828—34) a druhý S. Eccleston 1834—51.

služebné práce. Ale ještě více než na polích a po ulicích pracuje se uvnitř v těch velkých domech, které mají vysoké komíny, opatřené hromosvodem. Toto nesvěcení Mar. svátků neděje se však jen od prot. obyvatelstva, nýbrž bohužel i od katolíkův. Naši katolíci jsou po větším díle fabriční dělníci, a ti když ráno stroj ve fabrice zapískne, musejí jít do práce, neboť kdyby dnes nepřišli, zítra protestantský pan fabrikant mohl by je oslovit propovědí sv. Písma: Příteli, nač jsi přišel? čili srozumitelněji řečeno kde jsi pracoval včera, jdi pracovat také dnes. — Ty krásné svátky Mariánské, — ty jsou zde smutné! V 8 a 10 hod. zní z katolického chrámu jako jindy v neděli a ve svátek slavnostní hláhol zvonů, který zve zbožné věřící do kostela na služby Boží, aby Matičce Boží vzdali povinnou daň úcty a aby učinili zadost 2. příkazu církevnímu. Zní slavně ten hláhol, ale ty dny zní naprázno; málo kdo ho slyší, málo kdo ho dbá. Přijdeš v slavnostním nalažení do chrámu, myslíš: ten dnes bude naplněn ctiteli Rodičky Boží! — než zklamal jsi se, kostel jest prázen. Jaký dluh po vstávě z tohoto zanedbání úcty Rodičce Boží náležející pro zdejší katolické duše! Čím jej splatí? Splácejí jej hojným a horlivým účastenstvím při pobožnosti májové. K máj. pob. každodenně se to hrne, kostel jest naplán, — a náš kostel není malý. A proč by nešli na máj. pob.? proč by tam nešel každý katolík, vždyť tam jde i mnohý nekatolík. Ano mnohý nekatolík ženského i mužského pohlaví tam jde, a často si zaslží, a z hloubí srdce řekne, přizvukujíc ostatnímu zástupu, Matko Božské milosti, orod. za nás; matko přemilá, or. z. n.: panno dobrotivá, or. z. n.; přičino naší rad., or. z. n.; bráno nebes, or. z. n., uzdravení nemocných, or. z. n., útočiště hříšníkův, or. z. n., potěšení zarmoucených, or. z. n.; pomocnice křesťanův, or. z. n. A když nekatolika to táhne na máj. pob., čím více každou věrnou katolickou duši! Jestli máj. pob., a vůbec úcta Rodičky B. něco, co zvlášť dojemně mluví k srdci. A dobrou večerní, v šeru večerním, když oltář tone v moři světél, když nesčetný zástup v chrámě mocným hlaholem hlásá slávu nebeské Královny zbožnou modlitbou nebo tklivou písní; které srdce by tu nebylo mocně pohnuto, dojata! A právě takovou dobu jsme zvolili pro máj. pobožnost u nás. Konáme ji každodenně v 8 hod. večer, vyjma neděle a svátky, kdež se koná již v 6 hod. več. Tím jest umožněno, že i ten pracující lid, který přes den jest uvázán ke strojům a k tkalcovským stavům,

také může po lopotné denní práci srdce svoje osvěžit prodlením na krásné, dojemné máj. pobožnosti. — Takovým tedy způsobem děje se u nás májovou pob. Rodičce Boží náhrada za to, že její slavné svátky tak špatně se tu svítí, a proto máj. pob. pro Aš má důležitost zcela zvláštní, jako málo kde jinde. Mohl bych poukázat ještě na jinou důležitost m. p. pro Aš, která vyplývá z toho, že též zdejší nekatolíci tak horlivě berou podíl na ní, a to nejen prostý lid, nýbrž i osoby vznešené; ale tím by můj dopis se stal příliš obsírným. Ovšem že zdejšímu duchovenstvu, beztoho již dost prací, zejména z vyučování nábož. vyplývajících, obtíženému, ukládá se máj. pobožností nemalá nová práce a starost, protože jak dosud zavedeno jest s tím spojená každodenní čtvrt až i půlhodinová promluva Mariánská, což vedle všech ostatních prací spočívá na bedrech 2 zdejších duchovních. Avšak k oslavě Matičky Boží, kdo by nedal poslední co má, nevynaložil by všechny své síly! A k takovému chvalitebnému dílu také Bůh dává hojnější síly a vytrvalosti těm, kteří mají dobrou vůli. Posud Bůh žehnal májové pobožnosti v Aši, a bohda bude jí žehnati i nadále.

A. K.

Z Hořic v červnu 1878.

(O májové pobožnosti).

Vždy mne dojímal, když před 20 lety pobýváje v Itálii, vídal jsem, kterak lid, i vesnický a prostý, v měsíci máji zdobí obrazy, sochy, oltáře, kaple Rodičky Boží (Madonny, Mé Paní), kterak na večer tu se schází, litanii Loretanskou se modlí a nábožné písně k úctě Rodičky Boží zpívá. Nejednou účastnil jsem se a vmísil v ten dav starců, mužů, žen i dětí. Miluji Rodičku Boží, tu květinu nebes i země nejkrásnější; proto kvítím ji ozdobuji, proto miluji pobožnost májovou. Nepomyslil jsem, že i já v Čechách jednou muže, ženy, starce i dívky, jinochy i dévy shromažďovati budu před oltářem Rodičky Boží a konati s nimi pobožnost májovou. Ano, u nás jest máj v pravdě měsíc květů; nejen že krajina naše krásná, stromovím hojně osázená jsouc, v měsíci máji veškera v plném květu se nalézá: ale mním tuto kvítí duchovní, slavnosti a svátky, průvody a pobožnosti, jež ve farnosti naší v měsíci květnu se dějí. — Mámeť zajisté pěknou sochu sv. Jana Nep. od r. 1730. postavenou, tedy hned rok po svatořečení jeho, při níž novena, t. j. pobožnost po 9 dní se odbyvá, jízto i mládež i staří, zvláště ve svátek a den nedělní, přehojně se účastňují. Máme též ostateček

sv. Jana, který ode všech s uctivostí se líbá. Zvláště však shromažďuje na večer po celý měsíc máj, již s předvečerem, všechny nábožné duše, nejen ženského rodu, ale i mužského, *pobožnost májová*, kterou před sedmi roky jsme zavedli, a která zvláště jest oblíbená, neboť vidíme i muže, kteří jinak ráno pro práci do kostela nemohou, ale na večer po 7. hodině již odběhnouti mohou. Máme vedlejší oltář Rodičky Boží Karmelské, k němuž od dávných let věřící, zvláště pohlaví ženské, úctu a důvěru chová. Jest na něm pěkná soška Rodičky Boží. Oltář ten si nábožné duše před slavností májovou veškeren ozdobí, hlavně *kvítím a světlem*. Pobožnost bývá v 7 hodin. Úvod t. j. v svatvečer a na konec bývá volná řeč; jinak ale se čte nějaké rozjímání z knížek k témuž účelu sestavených, s vysvětlivkami a praktickým upotřebením; čtení to děje se skazatelný. Pak u oltáře Mariánského se vykonají litanie (Loret.), modlitby, naposled též „Anděl Páně“ a udělí se požehnání s velebnou Svátostí a tím pobožnost se ukončí. — Ku rozjímání vzali jsme nejprv známou „Květnici Mariánskou“ od P. Němečka; jsou rozjímání o modlitbě „Zdravas Královno“; pak jinou, zvanou „Vavřínový věnec“, rozjímání o litanii Loretanské, pak ještě jinou, rozjímání o rozličných dobách života Rod. Boží; též od P. Baara rozjímání o modlitbě: „Pod ochranu tvou se utkáme,“ a o pozdravení andělským; více snad jich v češtině nemáme. Poslední od P. Krönesa v Olomouci (přel. Jos. Schwarz) je příliš skrovná. Ale mohla by se i jiná rozjímání, ne právě ze života Rod. Boží, docela dobře upotřebiti, ovšem s přiměřenou aplikací. — Zavádějme pobožnost májovou i na venku. Působí velmi blahodárně. Na večer po 7. hod. mívá lid již z většiny po práci; může se uprázdni, třeba jen staří, někdy i matka s dětmi, i hospodář; a byt nepřishi každý den, aspoň někdy. Jest toho za dnů našich zvláště třeba, aby, když jinde víra hyne a národové v úplné takorka bezvěří upadají, u nás víra a nábožnost se vzrnala. „*Vím komu jsem uvěřil*,“ praví apoštol (2. Tim. 1, 12.). S vírou a nábožností, s úctou Rodičky Boží zkvete i lepší mrav, i láska mezi námi a s láskou se vrátí jistě i také pokoj, i lepší časy. — B. H.

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes koná se výroční památka sv. Víta, mučenika a patrona zemského. V metrop. chrámě u sv. Víta na

hradě bude o půl 9. hod. německé a v 10 h. české kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. a o 3. h. odp. slavné nešpory.

— Zítřa v neděli d. 16. června o slavnosti nejsv. Trojice bude se slaviti výroční pouť ve farním kostele u nejsv. Trojice na Spálené ulici tímto pořádkem: V sobotu před slavností budou ve 4 h. odp. nešpory s požehnáním. V neděli o slavnosti budou v 6 h. ranní služby Boží, v 8 h. tichá mše sv., v 9 h. matura, v 10 h. české kázání a v 11 h. slavná mše sv.; odpoledne o 4 h. české kázání, nešpory, Te Deum a požehnání.

— Ve čtvrtek o slavnosti *Božího Těla* dne 20. t. m. bude J. Emin. nejduš. p. kardinal arcibiskup u sv. Víta na hradě sloužiti v 7 h. ráno zpívanou mši sv., po kteréž povede slavný průvod ku čtyřem oltářům na Hradčanském náměstí a po „Te Deum“ v metrop. chrámu udělí požehnání s nejsv. Svátostí. — V následující pak neděli budou průvody Božího Těla na Starém a Novém městě i na Malé straně.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 16—19. června u sv. Haštala, od 20—23. na malostranském hřbitově v Košířích, od 24—27. u sv. Ignáce.

— *Biřmovanců* o minulých hodech Svatodušních v Praze bylo v sobotu dopoledne u sv. Klementa 563 a sice studujících a) v oddělení českém 318, b) v oddělení německém 245. — Ostatních biřmovanců ve farním chrámě u sv. Mikuláše bylo letos 2938. Největší nával, většinou školní mládeže, byl v sobotu odpoledne, totiž 1019, na Boží hod odpoledne 752, v pondělí za obě půldne 733 a v úterý 434; celkem tedy 2938. (Lonského roku bylo biřmovanců 2635.) Biřmovanců ženského pohlaví jako obyčejné bylo i letos počtem více a sice 1780. Po všechny čtyři dni udílel svátost biřmování J. Emin. nejduš. p. kardinal arcibiskup, jenž pak ve čtvrtek ráno odjel, aby ve visitaci vikariatu Budyňského pokračoval.

— Biřmovanců ve vikariatu *Roudnickém*, kde J. Emin. nejduš. p. kardinal arcibiskup konal generální visitaci a udílel sv. biřmování, bylo 3873 a sice: v Doksaně 172, v Dolánkách 101, v Libotejnici 168, v Račíněvsi 316, v Roudnici 932, v Počáplech 153, ve Vlněvsi 298, v Citově 253, v Bechlíně 257, v Hoříně 115, v Lužci 173, v Černoušku 434, ve Vrbně nad Vltavou 117, v Obrství 147, v Klomíně 243. —

— Pořádek kanonické generální visitace a udílení sv. biřmování ve vikariatu *Brandýském*: Dne 2. července v úterý u večer v 7 hod. příjezd do Vnoře. Ve středu

(3.) v Svémyslicích v 8 h. kázání, mše sv., biřmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž ve čtvrtek (4.) v Jirné, v pátek (5.) ve Velkých Nehvizdech, v sobotu (6.) v Sluhách. V neděli (7.) ve Vinoři v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání a zkouška z nábož. ve škole. V pondělí (8.) v Dřevčicích v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. Totéž v úterý (9.) v Kostelci nad Labem, ve středu (10.) ve Všetatech, ve čtvrtek (11.) v Kojeticích, v pátek (12.) v Lobkovicích; v sobotu (13.) v Brandýse v 8 h. mše sv., kázání, biřmování školní mládeže a zkouška z nábož. ve škole. V neděli (14.) v Brandýse v 8 h. mše sv., kázání, biřmování odrostlých, visitace; odpoledne křest. cvičení, požehnání, zkouška z nábož. ve škole. V pondělí (15.) v Brandýse v 8 h. mše sv. a zkouška z nábož. mládeže z filialních škol. V úterý (16.) v Staré Boleslavi v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace, zkouška z nábož. mládeže z místní školy. Ve středu (17.) v Staré Boleslavi v 8 h. mše sv. v chrámu Páně sv. Václava a zkouška z nábož. mládeže z filialních škol. Ve čtvrtek (18.) v Hlavně-kostelním v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. V pátek (19.) v Benátkách v 8 h. mše sv. a zkouška z nábož. ve škole; v sobotu (20.) v Chotětově v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace a zkouška z nábož. ve škole. V neděli (21.) v Benátkách v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace; odpoledne křest. cvičení a požehnání. V pondělí (22.) v Předměřicích v 8 h. mše sv., kázání, biřmování, visitace, zkouška z nábož. ve škole. Totéž v úterý (23.) v Čelakovicích. — Noclehem bude Jeho Eminence od 2—7. července ve Vinoři, od 8—11. v Kostelci nad Labem, od 12—14. v Brandýse, od 15—17. v Staré Boleslavi, od 18—21. v Benátkách, 22. a 23. v Čelakovicích; 24. návrat do Prahy.

— Spolek *Arimatejský* měl dne 3. t. m. svou šestou valnou hromadu. Za poslední tři leta pochoval týž spolek 4304 a za celých 17 let trvání svého 20.657 dospělých osob a několik tisíc dítek. Spolku tomu přísluší zásluha, že od roku 1862 nebyl nikdo v Praze v pytli pochován. Číslované rakve se dodávají v ceně po 2 zl. Spolek má přes 1400 zl., roční příspěvek jest vyměřen na 1 zl. 20 kr. bez obmezení dobročinnosti. Předsedou spolku jest v. důst. pan kanovník A. Rost na Skalce a horlivým jeho jednatelem d. p. Jan Havlů, farář u

sv. Haštala, na kterého nechť se každý obrátí, kdož by členem spolku státi se chtěl.

Z Říma. Sv. Otec přijal deputaci německých poutníků, kteří s hrabětem Loem v čele do Říma přišli, aby viditelné hlavě církve katolické svou lásku a úctu vyjevili. Sv. Otcí byli po boku kardinálové Ledochovskí, Caterini a Randi, někteří biskupové a jiní církevní hodnostáři, které sv. Otec pozval. Když hrabě Loe latinskou adresu přečetl, projevil sv. Otec svou radost, že tolik poutníků (přes 250), do hlavního města veškerého křesťanstva se dostavilo, chválil horlivost katolíků německých, která i nepřátele a protivníky našeho náboženství podivením a úžasem naplňuje. Ukončuje řeč svou dodal tato slova: „Žijeme v dobách zlých, neb v celém světě vzplanula válka proti církvi a její viditelné hlavě na zemi, stůj co stůj usilují nepřátelé církve zničití ohrožující spasení pravověřících křesťanů. Ačkoliv želeť a litovati nám jest zlých a smutných časů, přec blahopřejeme vám milí synové a děkujeme Bohu z hloubi srdce, že vám bojujícím pro náboženství a víru otců nápomocen byl, že vám dal síly a srdnatosti v nerovném boji. Napomínáme vás i vaše krajany, aby důvěřující v Boha nebáli se krutého pronásledování ani útrap z něho plynoucích, na paměti majíce, že Bůh protivenstvím církev svou oslavuje a rozšiřuje. Vy jste to v radostné míře sami ukázali, neb víra vaše rozhláší se po všem světě, v boji vzrostla vaše statečnost, vaše láska i poslušnost k církvi svaté, něžnou oddaností lnete k sv. Stolicí. Vytrvejte v boji drahé dítky, chovejte vždy v srdcích svých až do posledního okamžiku života sv. víru, jižto jste dosud veřejně a zmužile vyznávali. — Karel Curci pokazil radost církvi nepřátelským novinám, neb mírností a dobrotivostí Lva XIII. jat, odvolal učení v spisu „*Moderno Dissidio*“ pronešené, které náhledům církevním odporovalo. Podobně se smířil s církví professor lučby na vysokém učení římském dr. *Volpicelli*. V r. 1870 přidržel se tento slovučný učenec Döllingera a psal ostře proti sněmu Vatikánskému, nyní přišel k poznání, že zbloudil, odvolal vše, čehož se proti církvi dopustil, a prohlásil, že vždy bude pravověrným katolíkem.

— Podrobnější zprávy o rodině *Pec-ci-ův* vypravují, že to jest rodina stará, ze které mnozí o církve zasloužilí mužové pocházejí. V památkách dějepisných se připomíná již ve 13. stol., hrad Procena nedaleko Sieny byl jejím původním sídlem. U

dědiny Buonconventa asi 12 mil vzdálí od Sieny ukazují se zříceniny a rozvaliny hradu Proceny. Původně měl roď v štítu zlatou korouhev v červeném poli, třemi červenými hvězdami ozdobenou. Ve 14. stol. přesídlili do Sieny, kde po dlouhá léta k nejvznešenějším a k nejzámožnějším rodinám počítáni byli. V 15. věku se připomíná Jan Pecci, rytíř jerusalemský a apoštolský protonotář, biskup v Grosseté, hrob jeho nalézá se v katedr. chrámu Sienském s krásným pomníkem sochařem Donatellem zřízeným. Bartoloměj Pecci vévodil svého času rodnému městu a měl po dlouhou dobu otěže vlády ve svých rukou. Jakub Marco Pecci byl miláčkem papeže Martina V. Petr Pecci se stal profesorem kanonického práva na domácím vysokém učení, jako poslanec Sienský byl přítomen korunovací císaře Sigmunda v Římě, kterého pak až do Ferrary doprovodil, začež povýšen do stavu hraběcího; r. 1538 holdoval jmenem měšťanů Sienských papeži Pavlovi III. Tomáš Pecci a Porgio Pecci byli básníci, kteří nezaujímají posledního místa mezi básníky italskými, historie literatury italské pochvalnou zmínku o nich činí, i Honorata Pecciová proslula svými básněmi. Opat Pecci napsal učené pojednání o severní záři r. 1739 se ukázavší. Rytíř Jan Antonín Pecci sepsal dějepisné památky sienské, dějiny biskupství sienského a jiná historická díla. Kanovník Bernardin Pecci pojednával o životě sv. Kateřiny Sienské, které dílo jest velmi hledané a bylo hlavním pramenem všem, kteří o životě této Svěťice psali. František Pecci vstoupil do služby papežské za Alexandra VII., pojav manželku z Carpineta oblíbil si město toto a proto se tam usadil. Pravnuk jeho Josef Pecci byl skromným ale slavným a hledaným advokátem římským, který příčinlivostí svou schudlou šlechtickou rodinu obohatil; pochován jest v římském kostele delle Stimate. Kdy znak Pecci-ův proměněn byl, s určitostí se nedá stanovit, na hrobě Josefově jest již znak nový s lilijemi. Rosa Pecciová, vdova po Janu Antonínovi, synu Josefa Pecci, zemřela r. 1818 a ustanovila dědičkou Carpineta dceru svou Marii. Bratr řečené Rosy byl Ludvík, který pojal za manželku Annu di Alessandro Prosperi z Cori, a který zemřel r. 1824. Z tohoto manželství pochází papež Lev XIII.

Z Grenoblu. (Podivuhodné obrácení na víru.) P. Augustin Lehmann, který jako P. Ratisbone židovské víry se sřekl a katolickým knězem se stal, vypravuje následující zaručenou událost, která se bezpochyby otce

jeho týká: V Itálii žil v našem století učený, zbožný a poctivý israelita, kterému se zhnusilo zaměstnání židům obyčejné a oblíbené. V mladých letech studoval pilně bohosloví židovské, činil v něm veliké pokroky, neb brzy byl zvolen za rabína v znamenitém městě království Sardinského. Úřadu svému věnoval se jsa nezištný s celou duší, brzy si získal důvěru a lásku svých spoluvěrců a i katolíci si vážili muže, jenž neměl chyb u židů obecných. Domníval se, že Mesiáš ještě nepřišel, čemuž se není diviti, neb byl v tomto učení odchován. Miloval písmo sv. starého zákona se zalíbením každodenně v nich čítaje a před čtením i po něm vroucně se modlívaje, aby pravý smysl jich pojmuti mohl. Již byl šedesátník, když jednoho dne knihu otevřel a zrak jeho na znamenité 53. kapitole Isaiášově utkvěl, ve které jak všeobecně známo se vyličuje živými barvami utrpení Páně. Snad více než padesátkrát četl již kapitolu tuto a — nepochopil jí; milost Boží obrátivši velikého Augustína se slovy: „Tolle, lege“ účinkovala i u hodného rabína, že mu vzešlo světlo a že pojal pravý smysl řečené kapitoly. Četl ještě jednou, dvakrát, třikrát a vícekrát, až konečně dotkl se rukou své hlavy řka sám k sobě: „Nemluví-li Isaiáš na tomto místě o Mesiáši? Není-li Ježíš Nazaretský Spasitelem našim otcům zaslíbeným?“ Četl ustavičně kapitolu 53., pochybnost jeho mizela, již počal věřiti v Ježíše Ukřižovaného. — Jednou v sobotu vystoupil dle svého dávného obyčeje v určitou hodinu rabin kmet na kazatelnu, odkud po celý téměř život své spoluvěrce vyučoval. „Něco neobyčejného se událo s rabínem,“ šeptali si židé ke službám Božím shromáždění, „tak vážně a starostlivě si ještě nikdy nevedl.“ Židé myslili, že bude vykládati odstavec zákona Mojžíšova, nečetl ho však, nýbrž oslovil přítomné takto: „Drazí bratři, dvacet let jsem vám pastýřem, ctili jste mne a milovali jste mne, co na mně bylo, učil jsem vás věřiti, co sám za pravdu jsem měl. Dnes se vám ale veřejně vyznávám, neb vás miluji, že jsem se mýlil. Ten, o jehožto příští jsem vám mluvil a na ně připravoval, již přišel, dítka drahé, Mesiáš jest Ježíš Kristus. Čtvrt století jsem byl vaším rabínem, na sklonku života se k Němu obracím a šťastným bych byl, kdybyste svého pastýře následovali.“ Sotva tato jednoduchá a šlechetná slova pronešena byla, povstal hluk a zmatek v modlitebni, židé sáпали se po muži neohroženém, nadávali, přezdívali a vyhrožovali mu. Židé italské se shlukli a rabína, jenž od svého přesvědčení upustiti ne-

chtěl tajně chtěli zavraždit. Hrabě Cavour poslal lékaře k rabínovi, aby posoudili jeho duševní stav, neb nikdy nebylo slyšáno, aby rabín ku křesťanství přestoupil. Poněvadž ale vážné osoby proti křesťanskému hraběti Cavourovi se počali ubohého pronásledovaného ujímati, nesměli jej zavřít do bláznice. Aby p. hrabě židům povolným se prokázal, vyhnal rabína bez příčiny z Itálie, poněvadž prý ruší veřejný pořádek a dává pohoršení! Ozebračen odebral se psanec do Paříže, kde přijal křest sv. a kde mu bylo strádati. Manželka jeho sice nepřestoupila ku křesťanství, ale neopustila ho, provázela jej se čtyřmi dětmi do vyhnanství, želela poblouzení muže svého, obdivovala se však šlechetnému srdci jeho. Jen Bůh viděl bídu této rodiny, katolický kněz — nyní jeden z biskupů francouzských — se jich ujal, pomáhaje seč síly jeho byly. Jednou, když jako chudý křesťan, který zanechal pro Krista Pána výnosné místo, třel nouzi a bídu, počal plakati, brzy však se vzmužil řka: „O proč bych plakal, jsem sice chudý, ale přec bohatý v Kristu Ježíši!“ Bůh dobrého muže neopustil, poměry jeho se časem změnily, synové jeho přijali též křest sv., z nichž jeden jest katolickým knězem (Augustin Lehmann); obě dcery staly se klášterními sestrami. Jen matka, která sice věrnou, laskavou a obětovnou manželkou zůstala, zpečovala se dáti pokřtíti, snad chtěl Pán víru starého rabína zkoušce podrobiti. Dvě léta již jest mrtev, Pán jej k sobě povolal; louče se se svou chotí laskavě a upřímně do očí se jí dívaje pravil: „Na shledanou, v nebi se sejdem!“ Prorocství i prosba rabína již za rok se vyplnila, neb když v r. 1877 židovka v Paříži umírala, poslala pro kněze katolického, dávno jsouc vyučena u víře žádala sv. křest, aby od muže svého a od svých dětí odloučena nebyla.

Z Anglicka. Slavný učenec Newman, který před pět a třicet lety opustil vysoké učení Oxfordské, aby se mohl stát katolíkem, byl jmenován čestným členem vysokých škol Oxfordských. Učený Oratorian po 35 letech zase vstoupil do místností, ve kterých svým časem vyučoval; profesori i posluchači přijali a přivítali jej okázale, zřeknuvše se nesaňselivosti, jakou jindy proti jinověrcům projevovali. Nazejtří navštívil Newman slovuťného a v učenosti sobě rovného Pusey-a, o kterém zesnulý sv. Otec Pius IX. říkával, že se podobá zvonu, jenž zve lid do chrámu, ale sám do něho nevstupuje. Staří přátelé dlouho spolu hovořili. Kéž by i Pusey následoval příklad svého přítele a stal se ka-

tolíkem. Tímto krokem velmi by prospěl církvi katolické v Anglicku, neb mnozí učení mužové poukazují k tomu, když ustavičně vyzývá své krajany, aby opustivše protentantismus přestoupili k církvi katolické, proč sám do ní nevstupuje. Verba movent, exempla trahunt. Při hostině, kterou profesori i studující (fellovové) na počest Newmanovi uspořádali, pronášeny byly přípitky a projeveno blahopřání mužů, jehož jméno světoznámé jest. — Kardinál Manning byl po svém návratu z Říma, kde přes pět měsíců trval velmi slavně katolíky uvítán. Deputace rozličných spolků, členové parlamentu, rytíři maltánští, redaktori katolických listů londýnských očekávali ho na nádraží a doprovodili do příbytku. Slovuťný markýz of Ripon, o jehož návratu do církve katolické svým časem zmínka učiněna, oslovil kardinála velmi srdečně, poukazuje k ustavičným a směšným útokům, jakými noviny anglické zasloužilého arcibiskupa katolického zasypávají, a že katolíci angličtí za velikou čest si kladou, že při volbě Lva XIII. Anglicko tak slavným mužem zastoupeno bylo. Kardinál odpovídaje vyvracoval lživé a jizlivé pomluvy, které od protivné strany o jeho osobě se rozšiřovaly, že nebyla neshoda mezi kardinály nejlépe dokazuje rychlá volba sv. Otce a protest proti násilí italské vlády, jenž ode všech kardinálů podepsán byl. Každodenně prý mu bylo čísti v italských, německých a anglických novinách, jakou radu uděluje, jak se domáhá toho, aby se volba v Římě nekonala, kolik má ve sv. sboru přívrženců, kterak s těží za papeže zvolen bude, jak se od něho kardinálové odvracují. Kardinálové se ovšem smáli podobným zprávám a vyslovovali zlému kardinálu anglickému, druhu svému každodenně důtku, jiní zase projevovali mu soustrast. Nechteže rušiti svou přísahu tolik přec tvrditi může, že veškeré jeho náhledy a návrhy přijaty byly a že vždy s většinou kardinálů hlasoval. — Počet katolíků v Anglicku vzrostl za 50 let, jak „Reformation Society“ dokládá, z 80.000 na 360.000. Jmenovaný protestantský spolek rozdělil v desíti letech mezi lid 35.443 knihy, v nichž se katolická církev tupí a haní. Předseda lord Oranmore vyslovil své politování nad netečností protestantů a najmě pastorů, kteří se kloní k papežské církvi, papež prý jest hlavním nepřitelem Anglicka (!). Že by byl papež národu anglickému nepřitelem, toho ovšem vznešený lord nedokázal, předsudek takový již mizí mezi lidem anglickým. Ve velkém shromáždění Oxfordském, v měsíci dubnu konaném, kterého se účastnili kněží

anglikánští i katoličtí, aby rokovali o sjednocení veškerých křesťanských církví, přijaty tyto návrhy: 1. Nevěra v Evropě se šíří dává podnět všem, jenž v božství Krista Pána věří, aby se modlili, by zase byl jeden ovčinec a jeden pastýř. 2. Volba nového papeže Lva XIII., jehož bezúhonný život i nepřátelé křesťanství uznávají musí, naplňuje i Angličany radostí, poněvadž jest oprávněná naděje, že se národ anglický ještě více ku katolické církvi přiblíží. 3. Poněvadž církev řecká a anglická nejméně ve věrouce od církve katolické se odchýlily, jest si přáti, aby náboženský ruch r. 1833 v Oxfordu vzniklý, se rozšiřoval a podporoval, by se konečně kýženého sjednocení všech tří církví dosáhlo, jmenovitě nyní, když i na východě, kterému až dosud pod nesnesitelným jhem bylo upětí, svítání počíná. — Jak londýnské noviny vypravují, bylo četnému shromáždění i mnoho členů řecké církve přítomno, kteří též svůj souhlas s návrhy projevíli. — Nevěra tudíž víc a více se vzdávající donutí časem odštěpené církve, aby se navrátily k jedné, svaté, katolické a apoštolské církvi.

Literární oznamovatel.

— O letošním podílu údů Dědictví Svatojanského dí „Hlas“ v č. 43.: Velikým tímto a spolu výborným podílem zavděčilo se Dědictví Svatojanské jistě velmi všem údům svým. Jsou to vlastně dvě díla: Životopis sv. Jana Nepomuckého z dovedného pera p. dr. Klem. Borového a výchovaci spis podle staršího díla vzdělaný od J. Fr. Desoldy, slovního spisovatele českého. Co do životopisu sv. Jana Nepomuckého, musíme podotknouti, že přichází velmi vhod jednak za příčinou slavnosti r. 1879, v němž konati budeme 150letou památku svatořečení Jana Nepomuckého, jednak proto, že v novějším čase bylo mnoho sporů mezi učenci o osobě sv. Jana Nepomuckého a že p. dr. Borový nám zde podává docela zjištěné výsledky vědeckého historického bádání. Chválime též, že p. spisovatel v tomto spisu pro lid pospolitý určeném, učenecké hádky ty pominul a jen to podal, co každého zajímá bez rozdílu a na pravdě úplně ztvrzené se zakládá. Viděti v díle tom náramnou píli, důkladnost a obratnost. — Tolikéž druhý připojený spis „Základní pravidla katolického vychování“ vítáme s radostí, an pilně vyhovuje potřebě v čase, v němž právě křesťanské vychování z rodin přemnohých mizí a to nejvíce za příčinou čtení nekřesťanských ba protikřesťanských časopisů a vůbec za příčinou nekřesťanského ducha, kterým třída tak nazvaných vzdělců na mnoze prostoupena jest a který odtud také už do nižších vrstev lidu vniká a jako rakovina se mezi ním rozšiřuje. Proti

tomu zlu podává spis p. Desoldy výborný lék. Kéžby si ho všickni rodičové křesťanští náležitě povšimli a svědomitě ho v nynějších mládeži velmi nebezpečných dobách použili!

— „*Dějiny českého povstání léta 1618.*“ Sepsal Antonín Gindely. Díl III. V Praze 1878. Nákladem F. Tempského. Str. 331 a XLIII. Cena 3 zl. Obsah: Francouzský pokus prostředkovací a smlouva Ulmská. Jakub Anglický. Válka v zimě a z jara r. 1620. Válka až po vtrhnutí vojska ligistického do Rakous. Sněm v Baňské Bystrici. Povstání v Rakousích až k sesazení Ferdinanda II. O vtrhnutí knížete Maximiliana do Rakous. Poselství francouzské a anglické ve Vídni. Válka v Čechách v měsíci červenci až říjnu 1620. Bitva na Bílé Hoře. Podrobení Slezska, Moravy a Lužice. Přílohy.

— „*Hlas katol. spolku tiskového.*“ Rok 1878. Číslo 3.: „*Císař Karel IV., otec vlasti.*“ Sepsal J. Kr. V. Sešit 1. Str. 112. Cena 30 kr. — Číslo 4. obsahuje sešit 2. téhož spisu. (Str. 113—207.) Cena 26 kr. Nákladem katol. spolku tiskového v Praze.

— „*Obzor.*“ Čís. 2. Obsah: Ohlas od pomníku Jungmannova. Prává vzdělanost a moderní karikatura její. Slzy matčiny. Poselství (básně). Zrnka moudrosti. Upomínky býv. studenta. Jak hledají Svatopluka v Uh. Hradišti. Slovo o ruské vzdělanosti. Droby ze slovanské vědy. Obzor literární. Úkol. Listárna.

— „*Kluzká cesta do propasti.*“ Povídka. Podle Josefa Dzierzkovského vykládá Vojtěch Pakosta. „*Zábavné bibliotéky*“ dílo 48. Vydavatel Pl. J. Mathon v Brně (Petrov 5). Str. 87.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanovení jsou:

- p. Ignác Wildner, far. v Haberspirku, za faráře v Zakšově (Sachsengrün);
- P. Jos. Bernhard, ř. křižov., kapl. v Chlumu Mariánském, za admin. (excurrento) v Haberspirku;
- p. Augustin Anlauf za administr. fary v Neurode (v Kladsku).

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Karel Rypáček, farář v Čimelicích, dne 5. června (nar. v Hodětíně 13. listop. 1828, vysv. 23. července 1854).

✎ Přístím číslem ukončí se I. půlletí „*Blahověsta.*“ Činíme účivě pozvání ku předplacení na půlletí druhé v expedici, kdež i půlletí I. na skladě jest.

✎ K tomuto číslu přiložilo kněhkupectví B. Stýbla v Praze prospekt díla: „*Život milého Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista a blah. Matky jeho Marie*“ atd. Upravil Dr. Jiří Láská v Olomúci.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. aráb.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech rád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Slova k poutníkům.

V. *Při posledním pohledu na poutní místo.*

„Protož vždycky doufanlivě myslí jsme, vědouce, že dokud jsme v těle, vzdálení jsme ode Pána.“ (II. Kor. 5, 6.)

Když jsme včera zde se zastavili, bychom Marii Pannu nejprve pozdravili, uvažovali jsme, jak putování jest rozumu i citu lidskému přiměřené a velice prospěšné, i ukázal jsem, že pouť naše je skutek dobrý, užitečný a záslužný. Dnes pak, kde mnohý z nás snad naposledy věže tohoto poutního místa zří, než se s Marií P. rozloučíme, chci ještě učiniti krátkou *úvahu o významu naší pouti.*

1. *Pouť jest obraz našeho života.* a) Co jest život lidský, nežli cesta, putování do domu nebeského Otce; cesta k pravé vlasti naší? Každý člověk dlí na zemi jako v cizině. Sv. Pavel dí, že „nemáme zde místa zůstávajícího, ale budoucího hledáme.“ (Žid. 13, 14.). Proto na mnohých místech písmá sv. život se nazývá poutí a lidé přirovnávají se k poutníkům. Tak pravil Isák synu Jakubu, když ho vysýlal do Mesopotamie: „Dejž tobě Bůh požehnání, a bys vládl zemi putování svého, kterouž zaslíbil dědu tvému.“ (I. Mojž. 28, 4.) A David dí: „Pohostinu jsme před tebou, Bože! a přichozí, jakož i všickni otcové naši.“ (I. Kron. 29, 15, srov. Kaz. 7, 1.) Život lidský není tedy nic jiného leč pouť k Bohu na věčnost. b) Na pouti má křesťan mnohé pocity radosti, však zakouší i mnohé nehody a nesnáze. A tak jest i v životě lidském. Vyť sami N., dlouho napřed, než jste se na pouť vydali, těšili jste se, jakých radostí, jaké duchovní rozkoše pocítíte na místě poutním. A takovou touhu po nebi, po radostech nebeských má zajisté každý

věrný ctitel Boží, každý dobrý křesťan. Již starý Tobáš volal: „A nyní Pane, podle vůle své učin se mnou a rozkaž, ať jest v pokoji vzat duch můj; nebo užitečněji jest mi umřítí, nežli živu býti.“ (Tob. 3, 6.) A sv. Pavel žádal „rozdělení býti a býti s Kristem.“ (Fil. 1, 23.) Podobně píše sv. Augustin: „Když přijdu z této pustiny k prameni sladkosti? kdy ukojím žízeň svou? kdy vejdu v radost Pána svého? O, blahé sladké žití, blahý život bez konce!“ Taková touha napadá časem dobrého křesťana. — Než jako pouť připomíná cestu k radostem na věčnosti: tak znamená i mnohé nehody a soužení života. Vy, kdo jste s námi putovali, zakusili jste na cestě mnohé obtíže. Tělo zemdlené, nohy zraněné, horko, zima, větry, dešť a jiné nehody bývají s poutí sloučeny: takové a mnohem více přicházejí v životě lidském kterýž bývá pln soužení, tak že již Job zvolal: [Člověk krátký živ jsa čas, naplněn bývá mnohými bídami.“ (Job. 14, 1.) Tak vidíte patrně, že pouť jest věrný obraz lidského života.

Vy jste dosud m. př. přinášeli na cestě oběti s mnohou trpělivostí: tak krácejte i po cestách svého života. Nezapomínejte, že nemáte na zemi trvalého místa: nevěšte tedy srdce svá na věci pozemské; nespouštějte cíle svého s očí, často zraky i srdce své obračejte k nebesům; nic vás na pouti života neodstrašuj; neste každý kříž svůj bez reptání až se přiblížíte k pravému domovu, k nebeské vlasti.

2. Jako putování jest obraz života, tak prodlení na poutním místě, [zvláště pobyt v poutnickém chrámě jest předchutí království nebeského. a) Kdo chce kam cestovati neb putovati, napřed vyptává se, čítá spisy, opatřuje si obrazy těch míst, která chce navštívit,

Než všechno to nedostačí; když vkročí na místo svého cíle bývá nicméně překvapen, tak jak by byl nic neslyšel, nic nečetl. Tak nám bude až do nebe přijdem, ač pak-li se tam dostaneme. My všickni křesťané slyšali a čítali jsme o nebi; to však je ničím proti slávě skutečné; neboť „ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské vstoupilo co Bůh připravil (v nebi) těm, kteří jej milují.“ (I Kor. 2, 9.)

b) Pobyt na místě poutním jest nám i předtuchou radosti a slávy nebeské. City, jaké má křesťan v chrámě poutním, nelze vysloviti. Jak radostné jest pommění, že tam Bůh a Maria zvláště přebývá i udílí svých milostí. Jak tam srdce lidské vzbuzeno k požnosti. Tam člověk zapomíná na hlad, žízeň, umdlení a starosti domácí. Tam zdvihá se duch k nebesům, k Bohu, k Marii, k svatým. A takové pocity bývají tím sladší, čím pouť byla obtížnější. — V nebi pak, tam zvláště jest Bůh ve své slávě, tam Maria i všickni svatí nevýmluvných radostí požívají a čím trapnější jest život na zemi, tím radostnější a blaženější bude v nebesích. Proto mnozí svatí toužili po strážích a prosili Boha o kříže a všeliké soužení. Tak i my N. trpělivě nesme svá soužení, abychom si v nebi tím více radostí zasloužili.

Tak seznali jste N., že pouť jest obrazem života našeho a předtuchou nebeské radosti a slávy; nuže, putujme tak životem, abychom nebe si zasloužili. Na zemi, na poutním místě jest loučení, v nebi pak toho není — tam je radost věčná, nekonečná. — Vzhůru již, dále krácejme ve jmenu Páně. Dříve pak ještě naposled k poutnickému chrámu zraky své obraťme a s Marií se rozlučme řkouce: Měj se dobře Maria! na místě posvátném. Opouštíme tvůj stánek snad navždy; — nikoli, vždyť ho poneseš v srdci i v obraze. Pojď s námi Maria! zůstávej s námi a oroduj za nás bychom se dostali jednou do nebe k tobě a s tebou radovali se na věky. Amen.

Řeč na slavnost Srdce Pána Ježíše.

V ned. III. po Sv. Duchu. Konal J. B. P.

Slavnosti církevní jsou letos odbyty; nejlepší nám zůstala naposled, t. slavnost Srdce Pána Ježíše, kterou jsme minulý pátek konali. Pán Ježíš sám se vyslovil, jak srdce jeho ctíti máme, když zvolal jedenkrát k zástupům: „Pojďte sem všickni, kteří pracujete a obtíženi jste; já vás občerstvím. Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí duší svých.“ (Mat.

11, 28.) Těmi slovy vzbuzuje nás, bychom ve všech potřebách k jeho srdci důvěrně se utíkali a jej horlivě následovali.

1. *Máme k Srdci Pána Ježíše důvěrně se utíkat.* — „Pojďte sem všickni.“ — Mocná jest zajisté přímluva svatých u trůnu Nejvyššího; proto církev svatá vyzývá velí. Však známe ještě větší lásku, t. Srdce Kristovo, ježto na veliký pátek za nás vykřácelo; na čas přestalo bít, ale v krátké, třetího dne povstalo a nyní žije na věky v nebesích, kde se za nás přimlouvá. Proto m. kř. k němu důvěrně se utíkejte. „Pojďte sem já vás občerstvím.“ Kdo z vás neví, jak dobročinné, laskavé bylo to srdce, když na zemi žilo? Jaká byla jeho láska nejen k rodičům a k přátelům, nýbrž ke všem lidem, i k nepřátelům! Aby z nesnáze pomohl svadebněm, proměnil vodu ve víno v Káně Gal. Srdce jeho nemohlo snést, že zástupové za ním se hrnoucí lačněli; dvakrát nasýtil je. Přiváděli k němu choré, které mnohdy, aniž byli prosili, uzdravil. Také mrtvé křísil. Vida vdovu za márami plačící „Neplač! zvalal i dal mateři syna. Otec hořekoval pro ztrátu své jediné dcery, kterouž mu životem navrátil. Marta i Maria bědovali pro zemřelého bratra Lazara jehož Pán čtvrtého dne z hrobu vyvolal. On nejen s dobrými obcoval, však ani hříšníkům nezavrhoval. Matouše povolal od celnice, Zachea se stromu a spasení mu zvěstoval, Magdaleně hříchy odpustil, Petra vzbudil ku kajčnosti, lotra na milost přijal a na kříži za své vrahy se modlil. Plakal nad Jerusalemem, jehož syny rád by byl zachoval, však že nechtěli se káti zkázu města jim předpověděl. Však největší důkaz lásky celému člověčenstvu dal, že za nás zemřel a krev svou na kříži vycedil. Vojín kopím probodl sv. bok, z něhož krev s vodou se vyprýstila, poslední to důkaz lásky Srdce Kristova. Než Srdce jeho nás dosud miluje, a přebývá mezi námi zvl. v chrámě na oltáři; On je s námi v štěstí i v neštěstí, v životě i v smrti, ano i po smrti bude naším soudcem a odplatitelem. — Již pak N. je-li třeba, bych vás k důvěře v Srdce Páně vzbuzoval? Když jste v úzkosti, když vás nějaký křížek tíží, ve všelikém nebezpečení, v pokušení kam se budete utíkat? kde pomoci vyhledávati? Nejlepší, nejistší pomoc je v Srdci Kristově. — Kdyby král, kníže, zeměpán nabízel vám pomoci, kdož by z vás k němu nechvátil? Což pak nechce a nemůže král pozemský, to chce může Pán Ježíš. — Pojďte sem, volá, já vás občerstvím. Srdce jeho jest poklad nevyčerpán. Jemu žalujte všechny své nesnáze a úzkosti, když v křeh-

kosti své klesáte a bojíte se Otce rozhněvaného, k Synu se obračíte; v životě i v smrti k srdci Pána Ježíše se utíkejte, které vždy a všem lidem jest otevřeno. Taková důvěra bude vám nejen velice prospěšná, nýbrž jest i znamením úcty a lásky ku Kristu. Však nejen důvěřovati se máme, nýbrž

2. *Máme nejsv. Srdce Pána Ježíše také následovati.* „Učte se ode mne . . .“ pravil Spasitel. Čemu Pane? Tak jako Ty nemohu kázat, divy konat, tak svatě žít, trpět, umírat. To vše nežádá na nás, nýbrž dí: Já jsem tichý a pokorný srdcem. Z pokory sstoupil s nebe, narodil se v chlévě, z tichosti dal se oběny betlemskými odbýti a od Herodesa pronásledovati. — Z pokory byl poddán rodičům, z tichosti prospíval moudrostí a milostí u Boha i u lidí. Z pokory chodil, učil, dobře činil; v tichosti snášel obtíže a křehkosti lidí. — Z pokory skryl se když ho lid chtěl učiniti králem, v tichosti odpustil Samarským, když před ním zavřeli brány. Z pokory trpěl, když mu zlořečili, v tichosti sám nezlořečil, nehrozil. Z pokory neměl místa, kam by hlavu sklonil, v tichosti mlčel, když ho z šatů svlékali. Z pokory trpěl hlad, žízeň a úzkosti smrtelné, v tichosti dal se jako beránek na kříž přibít. Z pokory byl tupen, za zločince vážen, v tichosti za své vrahy se modlil. Pokora i tichost byly hlavní tahy, nejpřednější vlastnosti Srdce našeho Špasitele; pokora, tichost mají také zdobiti nás, jeho učeníky a sstoupence, jakož nás sám vzbuzoval: Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem. V pokore a tichosti nalezá člověk, křesťan odpočívání, čeho by člověk pyšný a hněvivý darmo hledal. Srdce člověka pyšného a hněvivého podobá se hroznému víchru neb moři rozbouranému, naproti tomu tichý a pokorný jako libým větříkem ovíván bývá spokojen ve všech případech života. — Kéž by tedy srdce vaše i všech křesťanů podobala se pokornému a tichému Srdci Pána Ježíše! Znáte m. br. a s. život lidský; víte, že jest na světě stálý boj. Všudy jsou nepokoje, ruznice a sváry, kde mohly tichost, pokoj, svornost a blaženost panovati. Vy pak m. př. složte pýchu, buďte pokorní; mlčte z pokory, v tichosti se snášejte, jeden druhého břemena neste. Zlí lidé, zlí sousedé jeden druhého vyhání; a člověk tichý se mnohdy majetku zbaví, jen aby měl pokoj. Toho netřeba také vždycky nelze; n. p. manžel, otec nemůže a nesmí rodinu svou opustit. Ale co vždy možná, co třeba jest, — změnití srdce svá, — býti pokorným a tichým. — Přál bych R. ku konci všem, aby mohl říci Pánu

Ježíši, co řekl Jonadab Jehu, králi israelskému. Když t. Jehu potkal jedenkrát Jonadaba, syna Rachabová, tázal se ho: Jest-liž srdce tvé přímé jako srdce mé — jsi-li tak upřímný ke mně, jako já k tobě? I řekl Jonadab: Jsem! Nuže, řekl Jehu: Jest-li tak, podej mi ruky své. Kterýžto podal mu ruky své (IV. Král. 10, 15.). Přál bych N! kdyby se vás Kristus tázal: Je srdce vaše také tak pokorné a tiché jako srdce moje? abyste mohli směle odpovědět: Ano, tak jest Pane! — Tak jen budete pravým způsobem Srdce Pána Ježíše ctít a můžete v dětinné důvěře vše dobré a spasitelné očekávat. Amen.

Velebné povolání.

Sluho Boží! svatou snahou
vznešenou svou krácej drahou,
k níž tě Pán byl povolal;
osvoboď duše jaté,
v srdce skládej pravdy svaté,
skýtej těch, plaše žal.

Byť tvé snahy a tvé jméno
nepaměti zůstaveno
v světa bylo oboru,
jen když nešťastní a chudí
k díkům, k modlitbám se budi
za svou oběť, podporu.

K. Matějka.

Cisár Karel IV. otec vlasti.*)

Dne 26. srpna 1356 vydal císař Karel IV. listinu, z kteréž patrně jest, jak velice mu záleželo na zvelebení nově založeného kláštera slovanského na Novém Městě pražském, a na zachování starých legend a písní složených v řeči glagolitické. Z listiny té dovidáme se nejprve, že jistý Jan velmi pečlivě a věrně opisoval životopisy svatých a rozličné písně v řeči glagolitické pro dotčený klášter na Slovanech. Karel IV. chválí jej za to významně, při které příležitosti řeč glagolitickou nazývá „šlechtnou řečí slovanskou“^{*)} Aby tedy písař Jan i budoucně ještě výtečněji v oboru tom pracoval, ustanovil mu zvláštní roční plat, totiž deset hriven stříbra, které se mu z masných krámů pražských řádně odváděti

*) Sepsal J. Kř. V. Vydáno nákladem katol. spolku Tiskového v Praze.

**) „In scribendis libris legendarum et cantus nobilis linguae Slavonicae hucusque provide mentis studio tam sollicitè quam fideliter laborasti.“ Pelzel Urkundenbuch II. Th. N. 343.

měly na tak dlouho, dokud dotčené legendy a zpěvy staroslovanské opisovati bude.

V měsíci září téhož roku odjel Karel IV. z Čech do Němec, aby tam na sněm říšském dokončeno bylo rokování o zlaté bulle německé, kteréž loňského roku na sněmu v Norimberku držaném započalo. Sněm říšský vypsan byl do města Mety čili Met zvaného. Toto město bylo tenkrát velmi bohaté a skvělé, ale také hrdé. Karel IV. přijel tam ponejprv v r. 1354 před svou římskou korunovací. Měšťané metští uvítali jej sice velmi čestně, ale spolu dali mu také na jevo, že prý mu jistými povinnostmi zavázání nejsou, dokud v Římě za císaře korunován není. Nyní tedy, když Karel IV. jakožto korunovaný císař římský v měsíci listopadu po druhé do Met na říšský sněm přijel, uvítali jej nejen knížata a páni němečtí, ale i měšťané tamní s velikou slávou a okázalostí. Měšťané metští vyšli císaři na tři míle v oustřety, odevzdali mu klíče městských bran, podrobující se vládě jeho císařské se vši oddaností a pokorou. Při vchodu do města uvítalo veškeré duchovenstvo a ostatní obyvatelé metští císaře s velkým jásotem, načež doprovázeli jej v slavném a hlučném průvodu do paláce biskupského, kdež se císař Karel s dvorem svým usadil.

Před svátky vánočními přijel ku dvoru císařskému legát papežský, kardinál Talleyrand s opatem starobylého kláštera kluniackého. Mimo to přijel tam korunní princ francouzský se svým bratrem, dále kurfirštové a arcibiskupové trevirský, kolínský a mohučský, vévoda lucemburský, Václav, bratr císařův, vévoda saský, markrabě braniborský, falckrabě rýnský, markrabě míšenský, vyslancové krále anglického a jiní vznešení páni. Na rozkaz císaře Karla IV. zahájen byl sněm říšský, na němž ostatní část tak zvané bully zlaté německé byla vyřízena. Rokování sněmovní skončilo se právě před svátky vánočními. Ale jakým způsobem? Stalo se to převelobnými službami Božími, jaké nikdy před tím a nikdy více napotom v Metách nebyly konány. Na Boží hod vánoční sloužil papežský legát, kardinál Talleyrand jitřní zpívanou mši svatou, které obcovali všickni v Metách přítomní knížata, arcibiskupové, velmožové a také sám císař. Všickni byli dle důstojenství svého drahocenným rouchem oděni. Císař sám stkvěl se v plném ornátě císařském s korunou na hlavě. A poněvadž každý korunovaný císař římský práva od papeže nabyl, že při službách Božích veřejně od oltáře svatého evangelium směl před lidem jako skutečný jáhem zpívat, použil císař Karel IV.

tohoto práva svého, a zpíval *od oltáře v svém ornátě císařském sv. evangelium*, které se čte o jitřní mši svaté a těmi slovy počíná: *Za onoho času vyšlo vyrčení od císaře Augusta, aby popsán byl veškeren svět a t. d.*

Každý snadno porozumí, jak mohutně asi všechny přítomné dojalo, když na císaře římského patřili, kterak ve slávě své císařské před oltářem stojí, a s velikou zbožností, jako jáhen, právě ono svaté evangelium všem knížatům a velmožům pokorně zvěstuje, že Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, jednorozný Syn Boha živého z čisté lásky ku pokolení lidskému na svět přijíti, a v největší chudobě v chlévu betlemském z Marie Panny zrozen býti ráčil. Císař Karel IV. dal tím nejen lidu obecnému ale i všem přítomným knížatům a pánům krásné naučení a příklad, kterak si každý člověk, byť i velikomocným pánem byl, vážíti má slova Božího, svatého evangelia. Mimo to dal císař Karel IV. při této jitřní mši svaté všem přítomným pánům a ostatním pánům ještě jiné zbožné naučení. Když kardinál mši sv. sloužící sv. přijímání byl vykonal, přistoupil císař Karel k oltáři a přijal z rukou kardinálových nejsv. Tělo Páně s hlubokou pokorou a zbožností.

Těmito zbožnými činy ukončil tedy císař Karel IV. sněm říšský v Metách, na kterémž tak zvaná bulla zlatá německá vyřízena byla. Což divu, že Bůh všemohoucí Karlu IV. žehnal, a že dotčená bulla zlatá po více století základním zákonem říšským zůstala. Jakých prospěchů koruna česká touž bullou zlatou nabyla, o tom budem později psáti.

Tuto ještě krátce podotýkáme: Císař Karel IV. nezpíval jen jednou sv. evangelium při mši svaté, ale činíval to také každoročně v Praze v hlavním chrámu Páně svatovítském, kdykoli tyto svátky v Praze slavíval.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup vedl v neděli průvod Božího Těla na *Novém městě* Pražském a odjel včera do *Budyně*, odkudž ve visitaci vikariatu téhož jména pokračuje.

— **Pobožnost 40hodinná** bude se konati do 27. června u sv. Ignáce, od 28. do 30. t. m. a 1. července u Milosrdných sester pod Petřínem.

— V metrop. chrámě u sv. Víta na hradě bude v pátek 28. t. m. v 9 h. ráno sloužena slavná zádušní mše sv. za J. Velíčí císaře *Ferdinanda Dobrotivého*.

— V sobotu 29. t. m., v slavný den sv. apoštolů Petra a Pavla, bude se konati výroční pouť na Vyšehradě, kdež v koleg. chrámu Páně budou v pátek před slavností o 3. hod. odp. slavné nešpory, v sobotu pak o slavnosti bude v 9 hodin zpívána ranní mše sv., v 10 hodin kázání, v 11 hod. slavná pontifikální mše sv., o 4. hodině odpolední bude kázání, pak slavné nešpory. — V týž den bude u sv. Petrá na Poříčí v 10 h. kázání a v 11 h. slavná mše sv., odp. o 4. h. nešpory, v 5 h. kázání a v 6. h. litanie s požehnáním a „Te Deum.“

— Ve čtvrtek 4. července bude se slaviti u Všech Svatých na hradě výroční památka sv. Prokopa, patrona vlasti. V 8 h. bude zpívána mše sv., v 9 kázání, v 10 h. pontifikální mše sv., odp. v 5 h. nešpory.

— V pátek dne 5. července bude ve farním chrámu Páně Karlínském oslavena výroční památka sv. Cyrilla a Methoděje.

— Do kníž. arcib. semináře v Praze bude na příští školní rok přijato kandidátů tolik, kolik způsobilých se přihlásí, bez omezení počtu. Mimo vysvědčení maturitní, křestní list atd., žádá se též průkaz, byl-li žadatel k vojsku odveden.

— Obvyklá „slavnost budoucího vzkršení“ bude se konati na hřbitovech Volšanských v neděli 30. června tímto pořádkem: Dopoledne bude v 7 h. mše sv. s požehnáním v kostele, v 8 h. české kázání na IV. a německé na II. hřbitově; v 9 h. slavná mše sv. v kostele a tiché u oltářů na II. a IV. hřbitově, jakož i o půl 10. na I. za všechny v Pánu zesnulé dobrodince této slavnosti. Po slavné mši sv. bude průvod ke čtyřem oltářům na hřbitovech za zpěvu písně o nesmrtnosti. Po vykonaných tam modlitbách a po návratu do kostela bude na ukončení dopolední pobožnosti slavné „Tě Boha chválíme.“ Odpoledne bude o 4. h. slavný průvod po veškerých hřbitovech se čtvrtým zastavením; v 5 h. kázání české na IV. a německé na II. hřbitově, v 6 h. litanie a „Tě Boha chválíme“ v kostele, jakož i na II. hřbitově.

Z Moravy. Dne 6. června slavil arcibiskup Olomúcký Bedřich lantkrabě Fürstenberg, 25leté jubileum svého nastolení. Pochází ze starého šlechtického rodu, který v Čechách, na Moravě, v Rakousku pod Enzí a v Německu rozvětven jest. Dolnorakouská linie, ku které arcipastýř moravský náleží, má sídlo své na Výtře, čtvrti to pod horou Manhartskou, kdež se též krypta rodu toho nalézá.

Rodiče p. arcibiskupa byli: lantkrabě

Bedřich Fürstenberg, skutečný tajný rada, nejvyšší dvorní maršálek a komoří, nar. 26. ledna 1774, zemřel 4. února 1856, a Teresie deera knížete Jana Schwarzenberga, nejvyšší hofmistryně císařovny Marie Anny, narozena 14. října 1780, zemřela v Kroměříži 9 list. 1870. Olomúcký arcibiskup jest tudíž bratrance Jeho Emin. nejd. arcibiskupa a kardinála pražského Bedřicha, neb otec tohoto byl bratrem matky onoho. Svazek manželský rodičů J. kn. Mil. byl žehnán šesti dětmi, z nichžto se Bedřich narodil ve Vídni 8. října 1813. Studia svá konal soukromně, podrobuje se veřejným zkouškám na gymnasiu Budějovickém; po obdytých studiích filosofických na vysokém učení Vídeňském vstoupil do semináře, kde od r. 1832—1835 trval. Již jako alumnus prvního ročníku zvolen domicellarem Olomúcké kapitoly, požívaje malé s hodností touto spojené prebendy; mohl tudíž býti svěcen, jak se nyní zřídka děje, na titul benefícia. Když bratranec jeho Bedřich kníže Schwarzenberg svou primici slavil, byl jako kanovník kap. Olomúcké přítomen. Po skončených studiích bohosloveckých (r. 1835) byl arcibiskupem hrabětem Chotkem na podjáhensství a na jáhensství vysvěcen, maje teprv dva a dvacet let. Poněvadž nedosáhl kanonického stáří, jehož ku svěcení na kněžství zapotřebí jest, bylo mu na toto svěcení celý rok čekati a se připravovati. Doby této použil k dalším studiím bohovědným, podrobuje se přísným zkouškám na vysokém učení Olomúckém a sice dne 27. března 1836 z písmna sv. a 6. srpna t. r. z církevních dějin a kanonického práva, aby hodností doktora bohosloví dosáhl. Zatím zvolen byl bratranec jeho kníže Bedřich za arcibiskupa Solnohradského, tak že jej dne 14. října 1836 ve farním chrámu ve Výtře na kněžství vysvětití mohl. Jako novosvěcenec stal se kooperátorem u sv. Michaela v Olomúci, kde trval po tři léta věnuje se duchovní správě a vědám bohoslovným; dne 31. července 1837 podrobil se přísné zkoušce z věrouky a dne 16. února 1838 z mravouky. načež 10. května t. r. za doktora theologie povýšen. R. 1839 stal se farářem v Harbachu osadě v diecési sv. Hyppolitské na hranicích českých, hornatě a velmi obtížné. Za tři léta jmenován přísedicím kn. arcib. konsistoře Olomúcké a již r. 1843 proboštem kroměřížské kapitoly koleg. u sv. Mauricia. Jako probošt byl i děkanem (vikářem), dozorcem škol a arciknězem. Počátkem r. 1849 přesídlil jako kanovník do Olomouce, zastáváje úřad zkušebního komisaře při zkouškách z náboženství na gymnasiích a synodálního

examinatora pro farní benefícia. V Olomouci stal se pro svou výmluvnost oblíbeným kazatelem. — Dne 31. března 1853 zemřel arcibiskup Olomúcký kard. svob. p. Sommerau. Kapitola Olomúcká má právo ze svého středu voliti arcibiskupa. Volitelů se čítá 23, 14 kanovníků a 9 domicellarů. Ježto arcibiskup pražský svob. p. Schrenk dne 5. března 1849 zemřel, uprázdněno po něm místo domicellara v Olomúcké kapitole, které v r. 1853 obsazeno nebylo a ještě obsazeno není. Jelikož Schrenk zemřel v třetím měsíci (nerovné číslo), měl býti nový domicellar jmenován J. Vel. císařem páнем. Biskupové r. 1849 ve Vídni shromáždění uzavřeli dle návrhu arcibiskupa Olomúckého, aby budoucně i nešlechtici kanovníky Olomúckými voleni byli a ústav domicellarů aby zrušen byl. Dlouhé vyjednávání s vládou a se sv. Stolicí nevedlo ku konci, proto bylo v r. 1853 jen 22 volitelů, z nichž se hrabě Zichy volby neúčastnil. Dvakráte bylo voleno, hlasy se soustředily při první volbě na lantkraběte Fürstenberga a na hraběte Schaaffgotsche; že však několik hlasů se roztráсило, nedostalo se nikomu potřebné naprosté většiny. Teprv při druhé volbě dosáhl lantkrabě hlasy domicellarů a mladších kanovníků naprosté většiny, zvolen tudíž arcibiskupem Olomúckým. Dne 27. července 1853 byl v papežské konsistoři Piem IX. praekonisován a dne 4. září t. r. o slavnosti sv. andělů strážných v metropol. chrámu Olom. nejđ. kard. a arcibiskupem pražským Bedřichem na biskupství posvěcen. Dne 8. září slavil s velikou okázalostí své nastolení, od kterého času jako vrchní pastýř Olomúckou arcidiecési spravuje. Arcidiecése jest jedna z největších v katolickém světě, čítajíc 1,653.847 tedy přes půl druhého milionu duší, z nichž 128.695 na pruské Slezko připadá. Svou pět a dvacitiletou činností, která požehnanou nazvána býti musí, získal si nevšedních zásluh o katolickou církev na Moravě. Pečoval seč byl v pastýřském úřadu o blaho sobě svěřených oveček, staraje se o povzbuzení náboženské horlivosti, mravnosti a zbožnosti jak u lidu tak u duchovenstva, zavedl každoroční kněžské exercicie, které se vždy četné návštěvě těšily; docílil toho, že Jan Sarkander, bývalý kněz arcidiecése Olomúcké a mučenník, za blahoslaveného prohlášen byl, načež od 22. do 25. dne měsíce září l. 1861 velikepá slavnost Sankandrovska se odbývala. Za příčinou tisícileté památky uvedení křesťanství do Moravy slovanskými apoštoly Cyrilem a Metodějem vymohl v Římě, aby svátek věrozvěstů se

přeložil z 9. března na příhodnější den 5. července; dal vystavěti vlastním nákladem mnohé farní chrámy; zřídil kroměřížský chlapecký seminář (1854) a sirotčinec v Neustiftu (1863). Stal se otcovsky o zlepsení hmotných poměrů duchovenstva, zřídív diecesanní fond ku podpoře strádajících a chorých duchovních (1863), který 1874 valně rozmnožil. Několikráte dostalo se vrchnímu pastýři moravskému cti, že přijal jako hosta J. Vel. panujícího císaře pána, tak od 15—30. září 1853 a 23—28. září t. r. i ruského cara Mikuláše I. Císař pán jmenoval jej za to tajným radou a car Mikuláš vlastnoručně mu podal řád sv. Anny první třídy. Čtyřikráte za svého pět a dvacetiletého biskupování navštívil arcibiskup hroby sv. apoštolů Petra a Pavla. Poprvé konal cestu do Říma v únoru r. 1859, by sv. Otcí povinnou zprávu dal o stavu své arcidiecése, při které příležitosti vyznamenán hodností assistenta papežského trůnu. Druhou cestu podnikl do Říma o letnicích r. 1862, když mučeníci japonští za svatě prohlášení byli. Po třetí přibyl do věčného města při osmnáctistyleté památce sv. knížat apoštolských v červnu 1867. Po čtvrté spěchal do Říma súčastnit se sněmu vatikánského r. 1869 a trval tam až do ukončení téhož sněmu s tou výjimkou, že musil postrádaje světicího biskupa na několik dní do vlasti se odebrati, by na Zelený čtvrtek sv. oleje světil. Deset let postrádá ve své velké arcidiecési světicího biskupa, po úmrtí svob. p. Thysebaerta navrhoval za světicího biskupa svob. pana Königsbrunna, kterému však vláda potvrzení odepřela. — Spor dlouhá léta trvajíc, aby i nešlechtici do kapitoly Olomúcké připuštění byli a aby se domicellarové více nevolili, ještě není ukončen. Jak známo, ustanoveno článkem 22. konkordátu z r. 1855, aby budoucně již ne alumni, nýbrž kněží a sice tací, jenž nejméně deset let v duchovní správě pracovali aneb jako učitelové a profesori náboženství v tomto čase zaměstnáni byli za kanovníky se volili. Šlechtictví se nevyžaduje vyjma kdyby se dokázalo, že jest nevyhnutelnou podmínkou již při založení nadačním vytknutou. Takým způsobem ovšem nemohl býti spor ukončen, poněvadž se kapitola snažila v Římě dokázati, že šlechtictví skutečně nadační podmínkou jest; snaha ta neminula se dobrým výsledkem, neb kongregace pro extraordinariis negotiis r. 1866 stvrdila, že se skutečně vyžaduje šlechtictví pro olomoucké kanouikáty a ústavu domicellarů nezrušila. V tento rozum obnoveny privileje a práva olomúcké kapitoly

papežským brevem ze dne 3. června 1874. Vláda však opáčně k záležitosti té se měla, dokazujíc ze důvody děkanem kap. hrabětem Lichnovským uvedené namnoze jsou liché; za tou příčinou sv. Stolicе 16. listop. 1876 a čtyři dni před úmrtím sv. Otce Pia IX. za právo uznala, že i nešlechtici kanovníky voleni býti mají; vyhrazuje se však, aby budoucně aspoň několik míst šlechticům zůstaveno bylo, s čímž zase vláda souhlasiti nevolí. Podobně nerozhodnuto, mají-li domicellarové se voliti, čili místo nich čestní kanovníci jmenování býti; proto se uprázdněná místa domicellarů neobsazují. —

Z Říma. První encyklika Lva XIII. S toužebností čekali synové církve, s dychtivostí i odpůrcové její na první veřejné projevení nově zvolené hlavy církve, papeže Lva XIII. Tu pak dne 21. dubna 1878 vyšla Encyklika, o kteréž říci lze, že jest pamětihodnou manifestací naší doby. S důstojností apoštolské Stolicе hodnou, spolu pak s mírností laskavého otce křesťanstva osvědčuje papež před tváří celého světa, že nezvratně státi sluší na pevném základě katolické víry, na základě od Krista samého zbudovaném.

Přeskvelým způsobem jeví se obezřetnost nejvyššího pastýře církve v tom, že jasně seznal veškerá zla, kterážto v naší době na církev dorývají, a že udává příhodné cesty a prostředky, jak by se jim vstříc vejíti a záhubnému vlivu jejich překaziti dalo. Obzvláště neušla pozornosti nejvyšší hlavy církve *škola*, kterážto vždy více odcizuje se Bohu a v kal nevěry a spustlosti se uvrhuje. Sv. Otec želí toho, že *zákonodárství* v některých zemích nastoupilo dráhu církvi katolické naprosto nepřátelskou. *Novomodní vzdělanost* v liberálním a freimaurovském smyslu převýmluvně charakterisuje encyklika jakožto „bezuzdné bludů rozšiřování, bezmezné hovnění chťicům nekalým, beztréstnost všech mrzkostí a neřestí, utlačování nejlepší občanů jakéhokoli stavu.“

Vylíčov stručně vznešené zásluhy apoštolské Stolicе o pravou vzdělanost a osvětu, s bolestí poukazuje na *rozkol východní*, v němž stagnace náboženského života od té doby zavládla, kde se odloučení od Říma vykonalo.

Odtud vrácí seoko veleapoštola k domácím luhům *Itálie* a k věčnému městu *Římu*. Řím a *Itálie* po všecky časy v míře nejvyšší doznávaly přeskvelých dobrodiní, kteráž jim z apoštolské Stolicе plynula. Lichá tudíž jest domněnka, jakoby táž Stolicе apoštolská byla překážkou občanské vzdělanosti a blaha *Itálie*. Z té příčiny obnovuje Lev XIII. slavné

protesty předchůdce svého proti násilnickému zabrání *státu církevního*. Ješto pak pouze liknavostí evropské politiky v ohledu náboženském se zabrání státu církevního připustiti mohlo, obrací se papež ku *všem vladařům*, jich vybízí, aby neodmítali pomoci církve jim nabízené, ale ve spojení s ní o to se starali, by národové na cestě míru a spravedlnosti kráčeli.

Jakož pak byl na začátku o zkázonosném směru školství se zmínil, rovněž ku konci encykliky sv. Otec naučení dává, jak by se právě *vyučování mládeže* a navedení jí k víře a čistotě mravů díti mělo; především vřele si toho přeje hlava církve, aby *filosofie* neodporovala zjevení Božímu.

Manželství občanské ať ustoupí před svátostí, ku kteréž Kristus svazek manželský povýšil. Až manželé i dítky zákonů Božích a předpisů církve budou vesměs poslušni, pak nastane, čeho sobě sv. Otec nejvíce přeje, aby u jednotlivých lidí *mrav* a *způsob života* se obnovil a rodinný život dle křesťanských pravidel uspořádaný pramenem bude obecného blaha. K tomu cíli papež vysoce doporučuje *spolky katolické*.

Posléz napomíná nejvyšší pastýř všechny biskupy k statečnosti v hájení pravdy a práv církve sv. a vyzývá jich jakož i věřících k neunavným modlitbám za blaho veškeré církve sv.

Každé slovo encykliky má svou váhu, a zasluguje vryto býti nejen na desky kamenné, ale přímo do srdcí těch, jichž se týká. Kéž by těch slov apoštolské mírnosti brzy sobě povšimnuli vladařové této země, a jednání své dle nich zařídili! Národové by jim zajisté za to vděční býti musili. Slovy nejvyššího vojevůdce povzbuzeni a posílení budou biskupové zvláště oněch zemí, kde církev nátisky trpěti musí, i nabudou z otcovských slov Lva XIII. nové zmužilosti k setrvání ve spasném boji. Ano vážná slova encykliky jsou s to, všecken věřící lid vůbec upevniti v důvěře, že na stolicі Petrové zasedá muž, jenž pevnou rukou spravovati bude kormidlo lodičky Petrovy a kterýž se vynasnaží, aby láskou a smířlivostí ty, kdož se církví odcizili, opět pro Krista získal a plátně ku konečnému vítězství církve nad odpůrci dopomohl. Kéž milost Boží jej sílí k šťastnému vykonání této velké úlohy!

Literární oznamovatel.

— „*Leo XIII.* Svatý Otec a nejvyšší biskup katolického křesťanstva.“ Sestavil kněz arcidiecése Olomúcké. S povolením nejvyššího arcib. Ordinariatu Olomúckého. S podobiznou

sv. Otce. Str. 40. Cena 20 kr. Obsah: Smrt Pia IX. Konklaue. Zvolení Lva XIII. a korunovace. Životopis Lva XIII.

— „Besedy mládeže.“ Sešit 150.: „*Vystěhovalci čeští v Americe.*“ Povídka mládeži dospělejší. Seřsal Karel V. Tuček, učitel. S obrázkem. — Seš. 151.: „*Oti otce svého i matku svou,*“ abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.“ Historická povídka. Dospělejší mládeži vypravuje Jan Nep. Černohouz, starobudečský děkan v Kovářech. S obrázkem. Po 28 kr. Nákladem kněhupectví Mikuláše a Knapa v Karlíně.

— Velké illustrované vydání spisu „*Země a národové její*“ od B. Hellwalda chystá uspořádati v jazyce českém knihkupec Fr. A. Urbánek v Praze. Překlad obstarán bude muži v oboru tom vynikajícími jako řed. Janem Lepářem a gymn. prof. Justínem V. Práškem a Rud. Knaurem. Illustrace budou vesměs tytéž jako u vydání německém.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- P. Emerich Fr. *Šafránek*, ř. premonstr. na Strahově, katecheta na učit. ústavu Příbramském, na dovolené ve Vamberku dne 11. června (kdež nar. 7. února 1840, vysv. 15. července 1866);
- p. Matěj *Kubík*, katecheta Berounský, dne 19. června v Praze (kdež nar. 24. února 1849, vysv. 10. září 1873).

Vyznamenání jsou:

- J. M. nejđ. p. Karel Fr. *Prucha*, světitel biskup Pražský, stal se assistentem papežského trůnu;
- vd. p. Albert *Küffer* z Asmannsville, gen. vikář a arcijáhen, jmenován papežským domácím prelátem;
- p. Ferd. *Liška*, os. farář, duch. správce v káznici v Řepích, obdržel expositorium canonicale.

Ustanovení jsou:

- p. Štěpán *Pittner*, admin. za faráře v Libeznicích;
- p. Karel *Šperl*, farář v Dolních Nezdicích (diec. Budějov.), za faráře v Kolči;
- p. Alois *Otto*, farář v Brlozci, za admin. (excurrento) fary v Komárově;
- p. Jos. *Brusák*, kapl. z Hostomic do Bezdědic.

Uprázdňené místo:

Komárov (Kumeran), fara patronatu p. Čížka, majitele továrny a statku, od 21. června.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Frant. *Hellmich*, farář v Pruneřově, bisk.

notář, dne 16. června (nar. v Krbici 18. října 1807, vysv. 25. července 1833).

Ustanovení jsou:

- p. Štěpán *Váňa*, koop. v Hlavici, za kapl. v Bělé;
- p. Josef *Jireš*, kapl. za admin. v Opočně;
- p. Ludvík *Haumer*, kapl. za admin. v Pruneřově.

Uprázdňená místa:

Josefsthal, fara patron. nábož. matice, a *Opočno*, fara patr. p. Jana Ad. kníž. Schwarzenberga, do 5. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Ondřej *Stifter*, jubil. kněz, senior diecése, os. děkan, farář Andreášbergský na odpoč., dne 24. května (nar. v Otici 17. listop. 1788, vysv. 15. srpna 1817).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Wortner*, farář v Kunžvartě, jmenován jest tajemníkem b. vikar. úřadu Vimberského;
- p. Frant. *Dichl*, farář v Boleticích, jmenován 2. tajemníkem b. vikar. úřadu Krumlovského;
- p. Jan *Bezpalec*, farář v Brloze, jmenován jest bisk. notářem;
- p. Frant. *Minářik*, farář v Černici, a
- p. Josef *Špaček*, far. ve Velešíně, obdrželi právo nositi expositorium canonicale.

Ustanovení jsou:

- P. Vojtěch *Jambura*, ř. Johanitů, far. v Skalicích (Langenau, diec. Litoměř.), za děkana v Strakonických;
- p. Petr *Roztočil*, far. ve Vltavici hořejší, za far. v Ktišu;
- P. Alois *Brunner*, ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, za far. administr. v Kapelln;
- p. Jan *Selner*, zám. kapl., za admin. v Čimelicích;
- p. Julius *Tomší*, koop. za admin. ve Vltavici hořejší;

Uprázdňená místa:

Vltavice hořejší, fara patron. p. Jana Ad. kníž. Schwarzenberga, do 19. července.

Čimelice, fara patron. p. Karla kníž. Schwarzenberga do 20. července.

Tímto číslem skončilo se I. půlletí „*Blahověsta.*“ Činíme uctivé pozvání ku předplacení na půlletí druhé v expedici, kdež i půlletí I. na skladě jest. — V příštích číslech bude mimo jiné též povídka: „*Macecha.*“

Včera † matka red. t. I.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech rád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Slova k poutníkům.

VI. Při návratu.

„Díky činím Tobě, Pane všemohoucí; neboť jsi ukázal moc svou velikou.“ (Zjev. 11, 17.)

Nábožní poutníci a všickni milí osadníci! Radujte se s námi, že jsme s pomocí Boží zdrávi se navrátili. Pozdravuju vás všechny vespolek. Pochválen buď Ježíš Kristus i s nejbl. matkou jeho, Marií Pannou! Dříve však, než se rozejdeme, chceme ještě pohlednouti na ty dary a milosti, které si z pouti přinášíme, abychom je z mysli a z paměti nepouštěli. Jsou pak tak mnohé a rozmanité, že jich nelze všech ani vypočítati. Chci tedy jen některé a sice nejznamenitější milosti z odbyté pouti krátce vyložit.

a) Bůh laskavě a milostivě vzhledal na vše naše počínání. Každý sebe nepatrný skutek dobrý má Bůh v zalíbení. „Obět spravedlivého příjemná jest Bohu a památky její nezapomene Pán.“ (Sirach 35, 9.) Dále Písmo praví: Modlitba pokorného oblaky proráží (35, 21). Každá pouť, jež z dobrého úmyslu a náležitě se koná, mnoho dobrých skutků v sobě uzavírá, jako jsou: modlitba, zpěv, almužna, všeliké obtíže a nesnáze na cestě, jež poutník musí podstupovati. Na takové skutky patří zajisté Bůh se zalíbením a každé vzezření Boha na člověka jest zajisté veliký dar, veliká milost Boží. Jako blahodotný byl pohled Kristův na Marii a Jana s kříže, tak spásonosný jest dosud pohled jeho s nebe na každého věřícího, jenž Boha z celého srdce miluje a z lásky té mu věrně slouží a milé mu oběti přináší.

b) Ještě jiné znamenité milosti si přinášíme z pouti. Z těch pak nejdůležitější jest očistění ode všech poskvrn hříchu. Mno-

há duše snad dlouho hříchy poskvrněna zbělela již na místě poutním jako sněh slzami kajcnosti v svátosti pokání. Jako Kristus přijal druhdy Zachea, Magdalenu, Petra, Pavla ano i lotra na kříži na milost, tak dosud přijímá každého upřímného kajcníka. A na místě poutním se nejen hříchové odpouštějí nýbrž i časné tresty skrze úplné odpustky, jež se tam kajícím udílají. Pout, cesta obtížná, kamenitá a bodlácím zarostlá vede ku bráně pokání, kterou již mnohý kajcník vešel do království nebeského.

c) Dále jsme na cestě mnohých radostí a rozkoší okusili. Vše co církev o moci a lásce Marie Panny učí, sami na sobě jsme pocítili. Tvář mnohých poutníků se vyjasnila, že mnohých milostí nabyli, za něž Bohu i Marii upřímně vzdávali díky. Rozkoš, útěcha poutníka nedá se vysloviti; to musíš křesťane jen pocítiti sám! Vmyslete se N. na místo poutní. Tam zvlášť víra, naděje, láska proniká srdce všech poutníků bez rozdílu stavu a národnosti. Tam vznešení i sprostí jednými ústy chválí, velebí Boha i Marii; bohatí i chudí stanou u téže zpovědnice a klečí u téhož stolu Páně; jeden druhým nepohrdá, druhému nezávidí; všickni se milují vespolek jako bratři a sestry, jako dítky jednoho nebeského Otce, jedné matere Marie. Tam přestávají všechny rozdíly, tam jeví se jednota církve katolické a láska společná. Jak utěšené, blahé to pocity! A proto mnozí poutníci z úplna jiní, zcela obnoveni se navracují.

d) Konečně i mnohých tělesných, časných darů jsme nabyli. Již to je veliká milost, že všickni poutníci dosti sly po celé tak daleké cestě pocítovali. Jak mnohý myslel, už nemohu dále! A přece opět posílen statně dále krácel. Tam na místě poutním

mnohé bolesti uleveno, mnohé soužení od-
ňato; mnohý síly nabyl, že kříž svůj dále
ponese s trpělivostí. Každý zajisté poutník
dosáhl nějaké zvláštní milosti. O tom ne-
třeba se šíriti, co každý sám v srdci svém
pocituje.

Však i vy m. br. a s., kteří jste doma
zůstali, k těm milostem spolu jste přispívali.
Co my putovali, vy jste konali práce, vzali
na se všechny starosti a jako my za vás i vy
za nás jste se modlili. Díky vám. Za to
budete pohdá i účastni všech poutních darů
našich. Vždyť všechny poklady církve, vše-
cky milosti jsou křesťanům společné. Vše
dobré co koná i co dobrého nabývá otec,
matka, bratr, sestra, přítel, druh, bývá také
ku prospěchu dětem, bratrům, sestrám, přátelům,
druhům. Pro zásluhy zbožných předků
Bůh i milostivě hledí k potomkům. Proto
chceme všickni obnovenou silou věrně slou-
žitce Bohu životem dále kráčet, druh druha
chceme na cestě ctnosti podporovati, až by-
chom k svému cíli, k nebeské vlasti dopu-
tovali.

A již jdeme ve jmenu Páně každý za
svým povoláním. Dříve pak ještě poděkujme
Bohu za všechny dary a milosti nám proká-
zané slovy církve: „Tebe Boha chválíme,
Tebe Pána vyznáváme. — Po všechny dny
dobrořečíme Tobě a chválíme jméno Tvé na
věky věkův. Amen.“ J. B. P.

Čtvero legend moravských

o životě

svatých Cyrilla i Methoděje,

*apoštolů slovanských vůbec a moravských
zvlášť.*

(Z latiny přeložil a poznámkami opatřil P. Me-
thod Halabala, kněz řádu sv. Benedikta v Raj-
hradě, nyní na faře v Syrovicích na Moravě.)

I. Legenda Velehradská.

Ze spisu: „Život svatých Cyrilla i Me-
thoděje atd.“ od Fr. Christiána Hirsmancla,
posvátného řádu cisterciáckého mnicha Ve-
lehradského, na Starém městě Pražském
r. 1667.

Čtení I. doby noční str. 109.

I. Cyrill a Method, libomudrci, tak pro
vyšší věhlas nazváni; bratří rodni, Konstan-
tina Soluňského syni, v zásadách křesťan-
ských od mladosti pečlivě vychováni: dů-
stojnosti kněžské v Cařihradě byli dosáhli.

II. Cyrill přišel do Korsuně Heraklie,
těžce polovyspy Chersonesu města, nalezl tělo
sv. Klementa, papeže i mučeníka, ano moře
(kamže kdysi od tyranův vhozeno bylo) od-

stoupivši jemu s duchovenstvem i národem
přisedšimu suchou cestu poskytlo: ježto s
sebou nesa hlásal slovo života, i mnohé divy
konal k blahu kmenův, Moesii (čili *Bosnu*),
Srbsko a *Bulharsko* obývajících.

III. Královal tenkrát v stranách Dal-
matska i Chorvatska *Budimír*, kterýž Cyril-
lem v náboženství křesťanském jsa vyučen:
obdržel od svatého Otce tři kardinály, dva
biskupy; ostatní pak učitele víry a vědy po-
litické od císaře. Ti v krajině *Kljuně*, blíže
hradu *Kleš* království Dalmatského, byvše
uvítáni: ničež jiného neustanovili, kromě
co rozkvětu náboženství křesťanského, a o-
becnému všech blahu by sloužilo. Tehdy dva
arcibiskupi jsou učiněni, z nichž jednoho do
Salony, druhého do *Dioklie*, měst to dalmat-
ských, poslali: jiné pak jiným osadám před-
stavivše, práva církve i království utvrdili.

IV. Mezitím *Svatopluk*, král moravský,
tytéž Cyrilla i Methoděje od Michala, výcho-
dního imperatora čili cara, za učitele Kri-
stova náboženství dosáhl; kteří ihned na po-
chodu *Bulharům*, na Dunaji sedícím a jejich
sousedům zákon Ukřižovaného doručili; a
oba nikoliv bez těla sv. *Klementa* na *Vele-
hrad* ku králi přisedše, téhož i s lidem jeho
v posvátné křestě koupeli očistili: vše to
přísně (stroho) vykonavše, což slávy Boží,
ovoce nové štěpnice, a důstojnosti arcibi-
skupské, jižto král od stolice Apoštolské
Cyrillovi byl vyprosil, dotýkalo se.

V druhém bdění nočním (str. 111).

V. Potom muži Boží závěta božského
pořádí, to jest Písma Svatého knihy, v ja-
zyku slovanském vyložili: jakož i ostatní ob-
řady božské v jazyku vlasteneckém k roz-
hojnění pobožnosti lidu věřícího vykonávali.

VI. Proto k soudné stolici velekněze
povoláni byvše, a božským osvěcením města
Velehradu záhubu předviděvše; tělo sv. Kle-
menta odtud do Říma zároveň přenesli: jimž
svatý Otec (papež) s lidem římským v ú-
stretu vyšel, posvátné ostatky (jimiž Bůh
i tenkrát mnohé na nemocných divy konal)
od nich přijal.

VII. Jednání obžalovaných v slyšení ve-
lekněze podivuhodné schváleno bylo; ostatně
slavné mše svaté, *jazykem národním* konati
kmenům slovanským dovoleno bylo: *dokud
by takový obyčej z příčin spravedlivých za-
pověděn nebyl.*

VIII. Cyrill, pln jsa dní a zásluh, řízu
oblekl mnišskou v městě (v Římě) u ctihod.
Otců *benediktinův* a bratru svému péči
apoštolství a arcibiskupství *Velehradského* o-
devzdal. Ne dlouho na to *mírného* Bohu

ducha odporučil, a sv. Otcem papežem u sv. Klementa pochován byv, pro mnohé zá-
zraky do seznamu Svatých zapsán jest byl.

Po písních (str. 112).

IX. Method želaje k tomu požehnání papežského, prosil za to, aby tělo bratra svého vyzdvihnouti a k útěše svých věřících na Moravu přenést směl: avšak nebylo jemu povoleno. Pročež dobou noční vzav tělo to posvátné, a několik mil cesty za město s ním vykonav, stanul: a živou mocí nikterak jím hnouti s to nebyl.

X. Až ejhle sv. Cyrill, pozdvihnuv pravici, u přítomnosti mnohých svědkův, do Říma že zpátky nešen býti chce, ukázal; je-
muž sv. Otec papež s duchovenstvem i mě-
šťanstvem římským v ústřety vyšel, s úctou
tělo jeho přijal: a na místě, kde prvé bylo,
pochoval.

XI. Method k sídlu Velehradskému na-
vrátiv se, úřad svůj velepastýřský se sedmi
spolubiskupy, ježto král i Cyrill rozličným
krajinám slovanským a sarmatským předsta-
vil, pečlivě a svědomitě zastával. I stalo se,
že Svatopluk knížata: *Semovíta* polského,
Bojara pruského, a *Bořivoje* českého, do
královského sídla svého na Velehrad pozval
i uhostil u stolu svého: jedinému toliko Bo-
řivoji na důkaz opovržlivého pohanství jeho na
zemí stolovati dal. Leč *Bořivoj* lepším du-
chem osvícen jsa, od sv. Methoděje posvá-
tným křestem, krále za kmotra maje, oči-
štěn byl.

XII. Posléze Method nástupce království
*Velehradského*¹⁾ rozvěrně v církvi zuřícího
kletbou stihnuv opustil, a k *Bořivoji* do
Prahy zavítal, kdež pokřestiv sv. Ludmilu a
jiné přemnohé, a úplněji ve víře je vyučiv,
knězi *Kajíku* úřad pastýřský odevzdal; na-
čež do města²⁾ navrátiv se, v Pánu zesnul.
Těchže pamět apoštolův dne 9. března sla-
vena bývá.³⁾

¹⁾ Byl to Svatobog, čili Svatopluk II.,
později poustevník v Uhrách na hoře Sobolu čili
Soboru, poblíže Nitry, za panování císaře Arnul-
fa; učiniv pokání nejblaženější smrtí zesnul v
Pánu.

²⁾ Do města Velehradu zajisté, nikoliv do
Říma; neboť sv. Method na Velehradě morav-
ském zemřel dne 6. dubna r. 885.

³⁾ Nyní od leta P. 1863 slavena bývá dne
5. července. Co se dotýče nočního přenesení
těla sv. Cyrilla Methodějem, zázračného návratu
do Říma, jakož i sedění Bořivoje pohana na
zemí v městě Velehradě, pouhou toliko pověstí
že jest, jestiť na snadě. —

II. Legenda Olomoucká.

Vyňata z knihy latinské: Dodatek slu-
žeb Božích pro duchovenstvo arcibiskupství
Olomouckého a biskupství Brněnského, z roz-
kazu J. Svatosti Pána našeho Pia IX., ve-
lekněze největšího, sestavený, a od téhož
potvrzený. V Olomouci Moravanův. Tiskem
Františka *Slavíka*, císař. král. výsad. města i
arcibiskupství tiskaře dvorního r. 1852.

V II. bdění nočním, čtení IV. (str. 111.)

Cyrill a Method, rodní bratři Soluňští,
odbyvše mládí, mníšský oblíbili sobě řád, v
němžto svatostí života i učeností skvěli se.
K úřadu apoštolskému jsouce dospělí, hlásali
evangelium na Moravě. Pročež Mikuláš ve-
lekněz do Říma je povolal, aby, co pro blaho
duší vykonali, jemu oznámili. Oni tudíž při-
javše tak radostnou věst, potěšili se velmi,
že od stolice apoštolské povolánu býti sobě
zasloužili.

Čtení V.

Na to Mikuláš,⁴⁾ neb nástupce jeho
Adrian II., co nejpočestněji je uvítal, a nad
horlivostí jejich v rozšiřování náboženství
velmi divě se, oba důstojností biskupskou
vyznamenal, i jako vlastní pastýře stádeci to-
mu, kteréž slovem i příkladem byli už shro-
máždili, představil. Tehdy úřad sobě svěřený
přísněji zastávající, božského slova zvuk až
k nejdalším zemím Moravy (lépe Slovanstva)
rozhlašovali. Avšak tak hojně ovoce v zá-
vistí maje nepřítel člověk, zasel mezi tím
koukole. Method tudíž v sítě bezbožných u-
padnuv, do Říma, kamž proto volán byl, pu-
tovatí prinucen jest. Tam však, když jeho
učení potvrzeno a schváleno bylo, opět ve
vládě téže Církve od Jana papeže potvrzen
jest byl, obdržev k tomu listy Apoštolské ku
knížeti moravskému.

Čtení VI. (str. 112.)

Na prosbu Methoděje tentýž Jan VIII.
Moravanům povolení udělil, služby Boží v
*jazyku vlastním*⁵⁾ slaviti, s tím zákonem da-
ným, aby evangelium taky jazykem latinským
zpíváno bylo. Ti že, jazyk illyrský (lépe staro-
slovanský) velmi dobře znajíce, posvátné
knihy jím přeložili, vynalezše takže novou
písmen abecedu, kteráž posud azbukou cy-
rillskou zove se. Dokonavše běh prací svých

⁴⁾ Prvé nežli do Říma přicestovali, zemřel
papež Mikuláš I., jemuž následoval Adrian II.;
pročež lépe: Na to Adrian II. co nejpočestněji
je uvítal, atd.

⁵⁾ Jazykem sv. Cyrilla i Methoděje nebylo
nářečí moravské neb illyrské, noprž nářečí staro-
slovanské čili starobulharské, užívané tenkrát
v krajině Soluňské.

do nebe odebrali se. Tyže za apoštoly a ochránce veškerý národ Moravanův (lépe Slovanův), daleko i široko až po *nejzadnější světa severního hranice* rozvětvený, uznává i oslavuje dne 9. března.⁶⁾ Těla však jejich chovají se v Římě v basilice sv. Klementa, papeže, jehož tělo už tenkrát od nich z taurického Chersonesu přinešeno bylo, když do města (totiž Říma) jsou povoláni, s největší nábožností a úctou rozkazy apoštolské jsou vyplnili. —

III. Legenda Rajhradská.

Breviář čili kniha modlitební řeholní, benediktinská, nejnovějšími pobožnostmi vážností apoštolské stolice posud potvrzenými rozmnožená atd. Díl zimní. Ve Vídni. Tiskem družiny Mechitaristův, 1843. r.; str. 697.

Téhož dne (9. března) svatých Cyrilla i Methoděje biskupův. Dvojitá slavnost. Vše z dílu obecného vyznavačův velekněžských, strana 75., bez jakékoli proměny počtu jednotného. Modlitba. Všemohoucí věčný Bože, jenž jsi nás blaženými veleknězi Cyrilem i Methodějem k jednotě víry *křesťanské* povolati ráčil: * uděl nám, prosíme, ať nad přítomnou slavností jejich radující se, jejich takže zásluhami slávu dosáhnouti sobě zasloužíme věčnou. Pro Hospodina. V prvním bdění nočním čtení: Slavme muže slavné, z obecného dílu vyznavačův velekněžských, str. 95.

Čtení páté.

Kyřill svatostí života i skutkův vykonaných slávou velmi slovutným byl. Za Mikuláše prvního, velekněze,⁷⁾ bylo jím tělo sv. Klementa papeže, do Říma přivezeno, a v chrámě, jenž k oslavě téhož nejblaženějšího mučeníka dříve vystaven byl, pochováno bylo. Methoděje bratrem měl, života způsobem i mravy zcela rodným, o němž Jan osmý svědčí, že od Adriana druhého k rozšiřování víry vyslán jest byl.

Čtení šesté.

Mnohých krajin národy, zároveň s jejich

⁶⁾ Viz poznámku 3 —

⁷⁾ Vesměs toto souhlasí s nejstarším nápisem v dolní basilice římské svatého Klementa: „Zde z Vatikánu nesené jest za papeže velekněze Mikuláše,“ totiž tělo sv. Kyrilla do chrámu sv. Klementa v Římě. Dějepiscové omyl tento dvojí vysvětlují nepatrnou lhůtou doby, minuvší mezi pontifikátem Mikuláše I., Kyrilla i Methoděje do Říma pozvavšího, a mezi pontifikátem Adriána II., nejbližšího jeho nástupce. Byl to zajisté omyl malíře i spisovatele legendy. (Viz poznámku 4.) —

králi, na víru Kristovu obrátili, a to zvláště Svatopluka, nad Moravany široko daleko vládnoucího. Po příkladu téhož Bořivoje, vojvoda Čechův, jakož i manželka jeho Ludmila, slavnější mučnickým nežli panováním, s dítkami křest byli přijali. Touže měrou víra Kristova do Čech i do sousedních krajin byla uvedena, kteráž v následujících potom dobách těmže podivuhodně byla jest rozšířena.

Čtení sedmé (na straně 698).

Obžalován jsa u Jana osmého Methoděje, že od článkův víry stolice apoštolské odchýlil se, do Říma byl povolán. Když na sněmu shromážděném víru svou přede všemi obhájil, od téhož velekněze s velikou poctou propuštěn a knížeti moravskému snažně doporučen byl, s rozkazem, aby všichni jemu poslušni byli.

Čtení osmé.

Mnoho potom vytrpěv, a největší nátsky, jimiž utlačován byl, tomuže veleknězi oznámiv, potěšnými od něho listy poctěn jest byl, jimiž k udatným skutkům byl povzbuzen. Tělo Kyrillovo v *tomže chrámu sv. Klementa*, kterýž tohož nejblaženějšího papeže posvátnými ostatkami byl obohatil, zároveň s prachem (čili popelem) Methoděje nejuctivěji jest **uschováno.**⁸⁾

V třetím bdění nočním. Písně. Vy kněží, z dílu obecného Apoštolův, str. 33. Vy-

⁸⁾ Jestli událostí dějepisnou a pravdou nejasnější, panonské legendě staroslovanské nikterak neodporující: Svatý Methoděj zemřel zajisté na Velehradě Moravském r. 885, i pochováno bylo tělo jeho ovšem v chrámu jeho sídelním Nejblahošlavenější Marie Panny na Velehradě moravském, avšak z bázně před nepřátely a protivníky, jakož i neméně pro nástavající strašnou a nekrutější válku se strany Němcův i Maďarův, od samého svatého Methoděje před smrtí svoa předpověděnou, bez pochyby, ano pravdě velmi podobnou, že okolo l. P. 887 od učeníkův svatých Kyrilla i Methoděje do vyhnanství odšedších tělo sv. Methoděje do Bulhar a potom do Říma přenešeno bylo. Těla svatých Kyrilla i Methoděje v *jedné hrobce, v jedné rakvi mramorové, v nejstarší kapli řecké, totiž Krista řeckým obrádem žehnajícího, pod oltářem a obrazy nejladnějšími a nejstaršími z doby svatých Kyrilla i Methoděje, ještě na živě jsoucích* (r. 869 asi v měsíci lednu), i po smrti láskou i bratrským objímáním sjednocena, *tajně* pro tuže bázeň před protivníky v míru pochována byla, v chrámě sv. Klementa v Římě, kdež v nejnovějších dobách milostí Božskou šťastně nalezena byla. (Viz legendu Olomouckou, čtení osmé, ku konci).

klad na evangelium „Bděte“ z dílu obecného vyznavačův velekněžských, str. 90.

IV. Nejnovější legenda moravská od r. 1863.

Dne pátého července. Na slavnost svatých Cyrilla i Methoděje biskupův, Moravy apoštolův i ochráncův. Slavnost dvojí, první třídy s oktávou čili osmidenním. Modlitba. Všemohoucí věčný Bože, který jsi nás k jednotě víry *křesťanské* svatými vyznavači svými a biskupy Cyrilem i Methodějem milosrdně povolati ráčil; uděl, prosíme, abychom my, jenž v přítomné jejich slavnosti právem plesáme, jejich nábožnými prosbami dosahnouti mohli slávy věčné.

V II. bdění nočním.

Čtení V.

Cyrril a Method, rodní bratři Soluňští, odbyvše mládí, mnišský oblíbili sobě rád, v němžto svatostí života i učeností stkvěli se. K úřadu apoštolskému jsouce už zralí, hlásali evangelium na Moravě. Pročež Mikuláš první, nejvyšší velekněz, do Říma je povolal, aby, co pro blaho duší vykonali, jemu oznámili. Oni tudíž přijavše tak radostnou věst, potěšili se velmi, že od stolice apoštolské povolání býti za hodné uznání byli. Na to Adrián druhý, jenž mezi tím po Mikuláši následoval, co nejmilostivěji je přijal; a pochváliv jejich horlivost v rozšiřování víry Kristovy oba důstojností biskupskou vyznamenal, a za pastýře stádcí tomu, kteráž slovem i příkladem už shromáždili, představil.

Čtení VI.

Tedy úřad sobě svěřený bodřeji zastávající božského slova dar netoliko Moravanům, noprž i nejvzdálenějším národům rozhlašovali. Avšak tak hojné ovoce v závisi máje nepřítel člověk, zasel mezi tím koukole. Method tudíž v sítě bezbožných upadnuv, do Říma, kamž proto volán byl, putovati přinucen jest. Tam však, když jeho učení potvrzeno a schváleno bylo, opět ve vládě téže církve od Jana osmého potvrzen jest byl, obdržev k tomu listy apoštolské ku knížeti moravskému. Kromě toho na prosbu Methodějovu týž Jan osmý povolení udělil, služby Boží v nářečí vlastním moravským slavit, s tím zákonem daným, aby evangelium taky jazykem latinským zpíváno bylo. Ti že nářečí illyrské výborně znajíce, posvátné knihy jím přeložili, vynalezše takže písmen abecedu, kteráž posud zove se *kyrillicí*.

Čtení VII.

Dokonavše běh prací svých do nebe odebrali se. Jelikož Cyrril v Římě zemřel, tělo

jeho prvé v basilice Vatikánské pochováno bylo; potom u velikém návalu duchovenstva i lidstva do chrámu svatého Klementa *pře-nešeno bylo*, jehož svatého velekněze kosti už od nich z Taurického Chersonesu doneseny byly, když do města (totiž Říma) jsouce povoláni, s největší nábožností a úctou rozkazy apoštolské stolice jsou vyplnili.⁹⁾

Čtení VIII.

Jich za apoštoly a ochránce netoliko Moravané, noprž i veškerý Slovanův národ uznává i uctívá. Slavnost jejich konala Morava dle martyrologia římského devátého března. Roku však tisícího osmistého šedesátého třetího, kterýž byl tisícím od velešastného příchodu Cyrilla i Methoděje do vlasti Moravanův, Pius IX. velekněz nejvyšší blahosklonně vyslyšev prosby velepastýřův Moravy, v souhlasu s kongregací posvátných obřadův, povolil, aby spomenutého roku a v kterýchkoli dobách následovných slavnost ta pod dvojím rozkazem a dvojím obřadem první třídy s oktávou čili osmidenním dne 5. července slavena byla.

Přijde odměna.

Nechtěj říci milý synu
ve své hříšné hrdosti:
„Před Bohem hle! pášu vinu
puzen vlastní žádostí.“

„Kde jsou ale hněvu blesky,
jimiž prý Bůh ranívá?
bezpečné jsou moje stezky,
míru srdce požívá.“

Přijde jistě jednou doba,
Pánem samým určená,
objeví se hříchu zloba,
a s ní jeho odměna.

J. Ř.

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

6. Špitální kostel sv. Lazara na Novém městě.

Již v XIII. století stál mezi Prahou a Vyšehradem nedaleko tržiště špitál pro bídné choré a u něho kostelík sv. Lazara (1281.). K špitálu tomu patřily polnosti někde na blízku a sousedily špitálským rolím křižovníků s červenou hvězdou¹⁾. V době, neznámo které, počal klášter Zderazský osazovati kostel sv. Lazara svými kněžími, z nichž jme-

⁹⁾ Viz legendu Olomouckou, čtení I—VI. poznámky 3. 5. a 8.

¹⁾ Prodomus. 358. Tomek I. 239.

nuje se r. 1343 „kaplanem“ zdejšími Mikuláš, převor Zderazský²⁾). Když následkem plenění a pustošení, jež po smrti Přemysla Otokara II. po Čechách zloprověstí Braniborci páchali, r. 1281 a 1282 v Praze zuřil mor, dali konšelé vykopati osm šachet, do nichž mrtvá těla naporád se dávala a dvě byly vykopány též u kostela sv. Lazara. Veslo prý se do každé asi tisíc mrtvol³⁾). Králové Václav II. a Jan Lucemb. osvobodili špitál všech berní a vyňali příslušný jeho z podřízenosti pod soudní právomocnost obecnou, kteréžto výsady i Karel IV. potvrdil. Tyž král stvrdil opatření, jímž špitál zaměnil své statky v Knovíz a Malém Jenči za zboží ve Velhotě u Kouřimi, patřící Frencínovi z Posenbachu⁴⁾). Válkami husitskými odcizen jest špitál i kostel sv. Lazara klášteru Zderazskému, špitál zanikl a zboží jeho přiděleno jest ku špitálu sv. Pavla (na „Špitálsku“, nyníšším to Karlíně), kostel pak osazován kněžími pod obojí, z nichž jmenují se tu r. 1526 senior Václav, r. 1534 Bohuslav⁵⁾). Kostel přešel v držení pořádku novoměstských řezníků, kteří již tehdež nedaleko svou porážku měli a ti dali pro něj r. 1545 uliti nový zvon, rovněž opatřili jiný zvon r. 1606. Jirčanský farář Duchek prodal r. 1561 pořádku řeznickému svůj dům u kostela za 8 kop miš. a v domě tom se zřídilo stálé obydlí pro duchovního správce⁶⁾). Po Bělohorské bitvě stal se kostelík sv. Lazara opět katolickým, zůstal však i nadál v držení pořádku řezníků novoměstských. R. 1641 požádali starší téhož pořádku kolej novoměstských Jesuitů, aby v témž kostele „pro hojnější rozšíření cti a slávy Boží a ku poctivosti nejsv. Rodičky Boží P. Marie pod slavným titulem Zvěstování kongregace česká konána a slavena byla“, kteréžto žádosti rektor P. Martin Bonda milerád vyhověl, tím ochotněji, jelikož téhož roku i při kostele Božského Těla nová kongregace P. Marie počala a těmito spolky náboženskými katolický život utěšeně se vzpružoval. Počátečná slavnost kongregace u sv. Lazara konala se dne 6. října 1641, a P. Bonda pozval k ní zvláštním listem novoměstskou radu i všechny starší celého pořádku řeznického, spolu vydal jim pak revers, že kostel zůstane i dále majetkem pořádku, že kolej žádných jiných práv při něm domáhati se

nebude, nýbrž „jak týž chrám Páně jim v předešlém jejich starobylém possessu a užívání náležel, tak je, starší nyníšší i budoucí a pořádek jejich při všech starožitnostech, cokoliv tu ku pořádku přísluší a náleží, zůstaviti chceme a připovídáme“⁷⁾). Služby Boží konaly se odtud v kostele pravidelně a r. 1704 založena tu fundace pro každodenní mši sv., která o 10. hodině se zde sloužila. Bylo tu pět oltářů, sv. Lazara hlavní, na němž skvěl se obraz chudého Lazara od andělů do lůna Abrahamova neseného, pak oltáře sv. Anny, sv. Maří Magdaleny i sv. Marty, sv. Jana Nepom. a v předsíni pod věží oltář sv. Michaela. Vedle kostela byla v minulém století kostnice s velkým množstvím lebek a kostí⁸⁾). Dekretem císaře Josefa dne 11. července 1783 zrušeny jsou všechny kaple, jichž k farním službám Božím se neužívalo a tím zrušen a pak odsvěcen jest i starobylý kostelík sv. Lazara, v kterém přes 500 let služby Boží se konaly. R. 1791 koupil cech novoměstských řezníků odsvěcený kostel, tyž však bohoslužbě již nebyl více věnován. Je v něm nyní dílna, mohutná věž na západě se sníženou střechou a klenba zachovaly gotické tvary z XIII. století, ve zdi u bývalého hlavního oltáře je pěkný výklenek — bývalé to sanctuarium. Starobylé tympanon z portálu přišlo do českého Musea. Podél zastaveného kostelíka táhne se úzká ulička ústící vedle novoměstské radnice otevřeným průchodem domu na Karlovo náměstí a v Spálené ulici stojí na zdi bývalého hřbitova špitálu sv. Lazara dřevěný kříž, jež zbožná mysl nedávno obnovila a u něhož lampu rozžihá, jinak upomíná na bývalý kostel a špitál sv. Lazara i nejnovější pojmenování ulice, v níž masné krámy stojí.

7. *Kostel sv. Karla Boromejského s domem pro vysloužilé kněze na Zderaze.*

Vedle zrušeného probošství Zderazského počinná rozsáhlá budova, nad níž vyčnívá ladná vížka zrušeného kostela sv. Karla. Budova ta jest pěkným pomníkem milosrdné péče, kterou minulé doby věnovaly zasloužilým, v duchovní správě sestárlým kněžím,

¹⁾ Listiny archivu novom. Jesuitů J. 3. Čís. 1. 3. na faře sv. Vojtěcha.

²⁾ Což ovšem není, jak Hammerschmid myslí (Prodr. 359.), dákazem, že by kostelík sv. Lazara byl býval někdy farní a mívál svou osadu. Chorci v špitále zemřeli ale pochovávali se u kostela, nad to v rocích 1281 a 1282 tisíce zemřelých bylo zde pohřbeno.

³⁾ Tyž I. 432.

⁴⁾ Tyž I. 200.

⁵⁾ Listina v Prodr. 356.

⁶⁾ Jednání nřakv. kons. 26. 86.

⁷⁾ Schaller IV. 152.

jinak vydává smutné svědectví o té době, která ani tohoto ústavu církevního šetření nedovedla. Již arcibiskup Jan B. hrabě Valdštýn zamýšlel založit v Praze ústav pro sestárlé kněze, aby tam společně a bez starostí žítí a Bohu sloužit mohli, pročez vyzval dne 18. listop. 1676 veškeré duchovenstvo arcidiecése, aby jemu k dílu tomu nápomocno bylo. Šlechtetný svétící biskup Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi prosbě arcibiskupově ihned štědrě vyhověl, an daroval k tomu účelu 10.000 zl. a svůj dům s vinicí v Slupech, načež v domě tom povstal emeritní ústav s kaplí P. Marie Bolestné.¹⁾ Někteří sestárlí kněží vydržovali se v domě tom jménem svým sami, jiní obmýšleli jej ve své poslední vůli, z čehož za nedlouho mohlo v ústavě žítí 27 osob, duchovních i čeledínů. Časem nestačil již dům ten, arcibiskup Jan hr. Breuner [vykázal jej tudíž r. 1705 Trinitářům²⁾ a koupil na místě, na němž drubdy před válkami husitskými část kláštera Zderazského se rozkládala, dům někdy Talmberkovský s rozsáhlou zahradou a založil zde velkolepý ústav emeritní, při kterém slavný stavitel Kilián Dinzenhofer vzdělal ušlechtilým slohem renaissančním krásný kostel sv. Karla Bor., kteréžto budovy však teprve za arcibiskupa Mayera dokonány jsou r. 1732. Avšak nedlouho jen sloužil kostel a ústav ten šlechtetnému účelu svému, byltě kostel i dům emeritní dne 12. ledna 1783 zrušen a k náboženské matici přivtělen.³⁾ Chudým zasloužilým kněžím z ústavu toho dovoleno bydlet v některém klášteře, který ušel potopě zrušení a dáno jim z náboženské matice skrovné výslužné, emeritní dům se stal r. 1785 kasárnami, veliká zahrada ústavu se zničila a v cvičiště vojenské změnila, nad nímž strměl na severu vysoký, komínem opatřený a v kovárnu předělaný chrám kláštera Zderazského. V novější době zří-

zeny jsou v emeritním domě posluchárny české techniky, rovněž užívalo se do nedávna kostela sv. Karla ku přednáškám pro techniky, nyní je tam sklad divadelních přístrojů. Když se kostel ku přednáškám upravoval, otevřeli zedníci hrobku a zamýšleli rakve zemřelých zde kněží odnésti (jako se stalo později při upravování chrámu sv. Mikuláše pro ruskou bohoslužbu), vrchní úřad církevní v Praze to však zamezil, jelikož zrušený kostel posud náboženské matici patří. Krásný chrám Dinzenhoferův s ladným průčelím je zcela zachován, uvnitř posud stojí tumbý oltářů a na klenbě vynikají znamenité malby na gbmítcé.

Král zvonů.

„In omnem terram exivit sonus eorum.“
[Ps. 18, 4.]

Pod klenbou nezměrného světa stanu,
v němž Boha tvůrce hlásá každý tvor:
od nízké travky k cedře na Libanu,
od jepic jednodenních v Podunají
až k slonům stovčkovým v horkém kraji,
od rosných perel hynoucího lesku
až k hvězdám stálícím tam na nebesku —
kdys zvony v světozvučném hlaholení
daly se v přepodivné závodění
vedouce o prvenství spolu spor.

Zvon velký mocným hlasem zahlaholí,
až zavzní v uchu dálném po okolí:

„Já zvon velikán,
nade mnou kdo pán?
Volám živé v chrám,
mrtvých smutně lkám,
bouře zažehnám,
žáry znamenám,
vládnú krajům v dál,
já zvon zvonů král!“

Zast nal smutným hlasem umíráček,
ten živým nelichotný bouřliváček:

„Smrt — bleďá družka má,
kdykoliv podtala
klas v poli přezralý,
plod časně uzralý;
neb květy od červa zhryzené
neb puky od mrazu spálené:
já všech známost mám,
všem „skonál“ odehrám.

K modlitbě vyzývám za duši,
jak těla okovy rozruší.
Čím je kdo na zemi mocnější,
tím je mu řeč moje hroznější!“

Zvon, jehož trojí píseň povždy tklivá:
když svítne den, když plane, dohořívá —

¹⁾ Prodom. 330. Schaller IV. 110.

²⁾ Trinitáři obdrželi ku své žádosti v Praze r. 1705 nejprve kostel sv. Lazara, k němuž ale nepřišli, jelikož novoměstský magistrát se zdráhal jim odprodati sousední domy, bydleli tudíž prozatím u křížovníků s červenou hvězdou. V bývalém emeritním domě v Slupech bydleli pouze od r. 1705—1708, načež do nového kláštera svého v Spálené a Lazarské ulici se odstěhovali.

³⁾ Frind Gesch. d. Bischöfe. Schaller napsal (Prag IV. 111), že r. 1732 koupil arcib. Breuner Talmberkovský dům pro emeritní ústav — toho roku byl však Breuner již 22 let mrtev!

otevřev zvučný jazyk kovový
převážné slovo k druhům propoví:

„Slyšte, tajemství to nejsvětější,
jemuž jasný cherub tvář svou clání,
jemuž pozemšťan se v prachu sklání,
jemuž satan prchá v zlostném lání —
slyšte, tajemství to nejsvětější:
Bůh se v tělo lidské obléká,
snížil se, by pozdvih' člověka —
já co anděl hlásám nejmocnější!“*)

Když dlouho různé zvony rokovaly,
kdo že z nich nade všechny vyniká,
naposled u oltáře zvonek malý
ozval se stříbrohlasem slavíka:

„Začala obět
míru a chvály,
dobrolibezná
věčnému Králi.

Boží Beránek
na oltář stoupá,
duše chorobné
v Své krvi koupá.

Darů milostných
blažená záře
tělu i duši
line s oltáře.

Hodinu každou
od jitra k noci
vznáší se obět —
Syn Boží k Otcí.

Vznáší se ve všech
končinách světa,
kde pravovíra
Kristova vzkvétá.

Vám, velikáni,
věž bytem dána:
já u oltáře
na blízku Pána!

Když se tajemná
proměna děje,
stříbrozvuků mých
ozvěna spěje
od srdce k srdci;
na moje zvání
před Bohem člověk
koleno sklání.

Mé srdce Pánu
nejblíže vezdy

zve srdce každé
vzhůru nad hvězdy!“

A zvony všechny tiše naslouchají
malého druhu velké pravdy zvuku,
za právo jednohlasné uznávají:
„prvenství nebuď dáno tělu, hluku;
kdo Pánu srdcem, duchem nejblíž jest,
ten králem naším buď i buď mu čest!“
Jos. V. Smělý.

DO P I S Y.

Z Libeznic dne 29. června 1878.

(Installace nového p. faráře. Svěcení pomníku.)

Umrtím velezasloužilého p. vikáře Filipa Zimmermanna, jehož památka ze srdcí osadníků Libeznických tak snadno nevymizí, osířela fara Libeznická. Obyvatelé veškerých přifařených dědin jedním hlasem si přáli, aby novým duchovním pastýřem jejich se stal horlivý dosavadní kaplan p. Štěpán Pittner, který něžnou láskou k zesnulému p. vikáři lnul, jej v dlouhé a trapné nemoci jako milosrdný bratr ošetřoval, po třináct let po jeho boku na vinici Páně neunaveně pracoval a velkých zásluh o školu i kostel Libeznický si dobyl. Snažnou prosbu věřícího lidu i J. Eminence i šlechtěná paní patronka Sitta hraběnka Nosticová blahosklonně vyslyšeli. — Hned po pohřbu zesnulého p. vikáře usnesly se všechny obce jednomyslně na tom, že z dobrovolných příspěvků vystaví na zděném hrobě jeho pomník. Sbírkou sešlo se skoro tři sta zlat. V témdni před sv. Petrem a Pavlem vkusný žulový pomník v Praze dohotoven a do Libeznic po voze dopraven byl. Osadníci chtěli totiž dokázati, že nezapomínají zesnulého, když poctu vzdávají budou živému jeho duchovnímu spolubratru, proto vřele si přáli, aby installace a svěcení pomníku v týž den se konaly. Pomník byl na hrobě, na kterém veliké srdce rozličnými květinami uměle sestavené se nalezá, postaven a železnou mříží ohrazen; vše dokonáno asi dva dni před slavností knížat apoštolských. V pátek dne 28. června k večeru přicházeli zástupové lidu z vůkolních farností zdálí až dvou hodin, aby viděli, jak Libezničtí svého nového p. faráře oslaví. Dosti rozsáhlá dědina byla lidem naplněna, neobyčejný ruch a život jevil se v tiché jindy osadě. Po svatvečerním vyzvánění činily se nějaké přípravy v zahradě kolem pěkného kostela a hřbitova Libeznického. Na dané znamení počali se účastníci před cukrovarem svob. p. Bachofena seřadovati. K pochodu a zastaveníčku

*) Gabriel — síla Boží.

koupeno bohatšími občany 200 lampionů, jakož i rozličné látky, jichž k ohňostroji potřebí jest. Na druhé dané znamení se lampiony rozžehaly a veškerá stavení Libeznická i nejhudší chýže se osvětlily, noční šero se proměnilo v jasný den. Průvod postupem tří a čtyř bral se s hudebníky v čele od továrny k farní budově, kdež jej zástupové jiní očekávali. Na dosti prostranném místě před farou učinili účastníci se svými lampiony veliké kolo, v jehožto středu zapěli zpěváci, z nichžto někteří až z Prahy přibyli, p. faráři na počest pěkné písně. Jedva že počali zpívat, zapálen jest ohňostroj, který se nad vše očekávání vydařil. Jednotlivé rachejtle vznášely se až nad vysokou kostelní věž a ohňometry sršely různobarevné koule a hvězdy. Po některých písničkách ustali zpěváci i hudebníci, starostové všech obcí odebrali se k novému p. faráři, který po boku své stařícké matky až od hranic bavorských sem zavítavši a svého staršího bratra důst. p. far. Jilovského Karla Pittnera se slzami v očích je přijal. Vyslovivše srdečné blahopřání, aby ho Bůh dlouhá leta jim zachoval a milostí svou sílil, podali mu velmi vkusně pracovanou adresu jménem všech osadníků. Když p. farář ven vyšel, aby několika slovy svůj vroucí dík vyjádřil, osvětlen jest bengálským ohněm chrám Páně a pomník zesnulého p. vikáře, což se čarokrásně vyjímalo. Nekonečné „Sláva“ a „ať žehná mu Pán Bůh“ následovalo na tklivá a upřímná slova páně farářova. Písni „na dobrou noc“ ukončeno zastaveníčko a lid ve všem pořádku na všechny strany se rozešel, za šťastnou pokládaje matku; která tak hodnými syny se honositi může. — Na zjejtří měla se záhy zrána dvojitá slavnost střelbou z hmoždířů zahájit; nebe však v noci zahalilo se mraky a spustil se hustý dešť, který poněkud slavnosti na úkor byl, ale bylo ho velmi zapotřebí vypráhlým rolím. Ačkoli jen se lilo, přece se lid k desáté hodině i s vůkolními duchovními správci, v jichž čele byl vd. p. vikář Prosecký a farář Třeboratický Josef Feuerstein, tak četným počtem dostavil, že prostranný kostel Libeznický přeplněn byl. V průvodu slavném veden nový pan farář z fary k pomníku svého bývalého otcovského přítele. Vd. p. vikář vykonal církevní obřad, modle se vřelými slovy za lehké odpočinutí v Pánu zesnulého. Pro hustý dešť nemohl se obřad svěcení tak dít, jak si toho Libezničtí přáli, nanejvýš připravené zpěvy musely se zkrátiti. V kostele, do kterého p. farář slavnostně uve-

den, dala se na to před hlavním oltářem instalace známým způsobem. Dojemné bylo, když na konci vd. p. vikář porovnával instalaci s oddavkami, obec Libeznickou s nevěstou a nastoleného právě p. faráře se ženichem a obvyklé při svatbě otázky dával; když p. farář odpověděl, „že od svého vysvěcení po třináct let již mezi osadníky dlél, že jich dítka a je vždy v srdci nosil a že jim věren chce býti až do posledního okamžení svého života,“ nezůstalo trvám ni jediné oko nezaroseno. V následujícím slavnostním kázání porovnáván zase pohřeb a instalace duchovního v prvních dobách křesťanských s pohřbem a instalací duchovních správců v nynější době, vzdávány díky J. Emin. p. kardinálovi nástupci sv. apoštolů a ovdovělé dobrotivé pí. hrab. Sittě Nosticové, která jako sv. vdova Priscilla světa se zřeknuvši, něžnou láskou své dítka odchovává, a chudinu štědrá rukou obdaruje. Zpomenuto i dvou matek, stařícké 85leté matky zesnulého p. vikáře, která pro churavost přítomna nebyla, ačkoli si vřele přála, by druhého syna, „svého Štěpánka“, jak p. faráře nazývá, při instalaci u oltáře viděla; a k osmdesátce již se blížící matky páně farářovy, která jako hodrá a ještě dosti statná Šumavanka s příkladnou pobožností obdivována jsouc ode všech i na instalaci i na kázání i při následující slavné mši sv. vytrvala. Podotknouti sluší, že učitelové Libezničtí s duchovními vždy jedné mysli jsou a svorně ve škole s nimi pracují a mládež vzdělávají. Nejsou toliko výtečnými pedagogy, ale také hudebníky, nanejvýš řídící p. učitel Pavelka, jak provedenou se stkvělým úspěchem hudbou i zpěvem při instalaci mši sv. dokázal. Jest si přáti, aby při vzdělávání nynějšího učitelstva větší váha se kladla na zpěv i hudbu, než posud bylo. — Při přátelské hostině přijímal p. farář blahopřání od svých spolubratří duchovních, kteří přítomností svou ho poctili, předčítány došlé telegramy a pronášeny přípitky na J. Eminenci, na vznešenou pí. hraběnkou a na obě matky, které tak zdárné syny církvi i vlasti odchovaly. — Dojista tuším tato slavnost vždy milou upomínkou bude i osadě Libeznické, která láskou k duchovnímu sama sebe poctila, i všem účastníkům, kteří se opět přesvědčili, že lid český si horlivého duchovního váží, i p. faráři, jenž za své navené účinkování ve správe duchovní aspoň částečně odměny došel a jemuž i pisatel těchto řádků volá z hloubi srdce: „Zdař Bůh a pomáhej i v budoucnosti.“ F. K.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se v sobotu z visitace vikariatu Budyňského a odejel v pondělí d. 2. t. m. do vikariatu Brandýského, kdež do 24. t. m. generální visitaci konati a sv. birmování udíleti bude pořádkem v čís. 17. t. l. na str. 245. udaným.

— J. M. nejdůst. p. biskup Joppenský, světicí biskup Pražský dr. Karel Fr. Prucha bude letošním čekatelům hodnosti kněžské udfleti v seminářském chrámu Páně u sv. Salvátora ve středu dne 10. července *podjáhensství*, v pátek dne 12. t. m. *jáhensství*, v neděli pak dne 14. t. m. v metrop. chrámě u sv. Víta *kněžství* vždy v 8 h. ráno. U večer před každým tímto svěcením bude míti nejdůst. p. světitel řeč k svěcencům v domácí kapli arcib. semináře.

— Pobožnost 40hodinná koná se do 5. července u Anglických panen, od 6.—9. t. m. v Emausích, od 10.—13. u sv. Havla, od 14.—17. u sv. Tomáše.

— Exercicie kněžské budou se konati v kn. arcib. semináři od 9.—13. září.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červnu 145 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 910 osob.

— *Z Hroznětína.* V slavný den sv. ap. Petra a Pavla vykonal zde *konsekraci* kostela týchž sv. knížat apoštolských J. M. nejdůst. p. biskup Joppenský Dr. Karel Fr. Prucha, světicí biskup Pražský u přítomnosti vznešeného patrona J. Vys. velkovévody Toskánského a za přísluhy 15 kněží.

— *Z Budějovic.* Letošní kněžské *exercicie* počnou dne 16. a skončí se dne 20. září. — J. Excel. nejdůst. p. biskup Jan Valerian slavil dne 19. června své 80. narozeniny.

Z Německa. V *Mnichově* pojal první starosta království bavorského dr. Erhardt v 47. roce věku svého a dle matriky jsa náboženství katolického 17letou dceru jednoho klenotníka za manželku. Oddavky nedály se však v kostele, nýbrž nejprve na radnici a pak v modlitebnici starokatolíků, v bývalém kostele sv. Mikuláše na Gasteigu. Před padesáti lety byli by obyvatelé hlavního města také potupy a hanby nesnesli, jedním hlasem by se byli ohradili proti starostovi, který víry katolické skutkem se odřekl. V nynější pokročilé době však se oddavky s velikou slávou vykonal; několik bohatých měšťanů přineslo blahopřání jmenem obyvatelů Mnichovských. Kdo zná poměry Mnichovské zevrubně, jest přesvědčen, že Erhardt v loží

freimaurů nezaujímá posledního místa a že není nepřitelem pruského krále. — Redaktor katolických novin „Nových Střelických Listů“ Bedřich Goitsch byl propuštěn z ústředního vězení Hammského, ve kterém mu celý rok mezi vrahy a lupiči trvati bylo. Vzdělaný a vážený muž ten musil jako nejsprostší zločinec nejhrubší práce konati, hlava mu byla ostříhána a v některé dni mu bylo dlíti v tmavé a vlhké komůrce. Každodenně musil uplésti jistý počet košíčků, a kdyby svému úkolu nedostál hrozeno mu tělesnými tresty! A proč se tak dalo? Poněvadž složil a uveřejnil ve svém listu báseň, ve které se do vyhnanství poslaná sestra Serafina s lidem loučí a jemu „s Bohem“ dává. Dále i proto, poněvadž předpovídal, že sociální demokraté svým časem ohrožovati budou majetek všech tříd, a že nikdo před nimi bezpečným nebude. Prorocství to než se minul rok s rokem doslovně se vyplnilo na — německém císaři. Sociální demokraté vyrostli již dávno vládě německé nad hlavu, čím dál tím více se rozšiřují, snahy a zásady jejich zjednaly si průchod na vysoké školy, na gymnasia a paedagogia, na školy technické a vojenské. Mezi vojáky a úředníky čítají, a to jest veřejným tajemstvím, mnohé přívržence. Když ředitelové a představení jednotlivých ústavů žáky vyzývali, aby povstáním a provolaním slávy svou radost nad šťastným zachráněním mocnářovým projevíli, oněměli mnozí žáci a zůstali seděti. Když s nimi vyšetřování zavedeno bylo, nezapírali, že socialistické zásady jim nedovolují, aby takové úcty zeměpánu vzdávané se účastnili. Co prospěje, když vládní noviny nad mravní kázou bědují, když poukazují k tomu, že se bezbožnost dál a dále šíří, že lidé v Boha věčného soudce, kterému bude každý vydávati počet z života svého nevěří, že slovem Božím opovrhují, že božské i lidské zákony nohama šlapou, že kněží se tupí a hani, že kostely jsou prázdné atd., když přes to vlada náboženství pronásleduje, veřejnou nemravnost podporuje, liberální učitele dosazuje, duchovními postrkuje a je s hroznou záští pronásleduje a kostely zavírá. Ministr Falk sice zadal za propuštěnou, ale byl zase ponechán, neb prý nenese toho vinu, že po císaři střeleno bylo. Provádí své kruté zákony chutě dále, ačkoli korunní princ německý sv. Otci, který hotov jest ruku ku smíření podati, psal, že zákony majové s velkou mírností uskutečňovati hodlá. To vše se děje jen na oko, v skutečnosti však nenastaly lepší časy. Teprv před krátkým časem byl sesazen stáříčků Ant. Tychevicz v Gottar-

tovu, jenž po 37 let věrně své povinnosti plnil. Provinění jeho záleží v tom, že vládou vyhnáného faráře Lascenskiho pod svou střechu přijal a lačného, který neměl kam by hlavu položil, nasýtil; pak že nechtěl hráti na varhany při mši odpadlíkem Golebiovským sloužené. Za tato veliká provinění uveden na žebráckou hůl, tak že neví, jak se svou četnou rodinou v budoucnosti živ bude. — V *Treviru* nechtěli hodní katolíci, aby dorůstající mládež byla bez svátosti sv. birmování. Od 8. do 10. června putovalo asi 4000 birmovanců z Trevírské diecése do Met, aby tam nejd. p. biskupem této svátosti se jim dostalo. Mety byly nábožným lidem přeplněny. — Dne 14. června zemřel ve *Frýburku* známý dějepisec *Holzwarth* po trapné sedmiměsíční nemoci. Proslul svými rozsáhlými historickými vědomostmi a jest velmi želeťi, že všeobecný dějepis jeho, který v duchu katolickém a apologetickém psán jest, dokončen není. Zesnulý byl i slovutným řečníkem, jmenovitě jeho kněžské exercicie byly vždy četné navštěvovány a zůstanou účastnivším se jich posluchačům nepomenutelnými.

Z Rumunska. (*Náboženské poměry v Rumunsku.*) Jak pravdivě ale i truchlivě se vyplňuje Božské slovo Páně, že ratolesť, odtržena jsouc od pravého kmene vinného, uschne a žádného ovoce nepřinese (Jan 15, 4.), a že sůl neslaná „vyvržena bude ven a pošlapána od lidí“ (Mar. 9, 49.); to nelze nepatřiti, když jen dosti málo pohledneme na truchlivý stav odpadlých od katolické pravdy a jednoty bratří, jak schismaticků tak kacírů. K vyličení toho nepostačily by ani hrubé knihy, tím pak méně skrovné pojednání. Avšak za naší doby zvláště obrací se veškerý svět tam na východ, kde sotva zuřivá válka dobouřila a nové poměry jak politické tak i náboženské v tamní směsi národův utvořiti se mají. Ačkoliv slovanský lid, zvláště v nižších třídách hlubokým a upřímným citem náboženským se chvalně vyznamenává, jak i sami nepřátelé jeho doznávají i ačkoliv za nedávných dob horliví missionáři mocně mezi Bulhary touhu po sjednocení s církví katolickou vzbudili; nic však méně stav odtržených bratří k schismatické, východní církvi náležejících, ať jsou jakékoliv národnosti, jest veletruchlivý. Podáme zde vyličení náboženských poměrů mezi Rumuny, jak je v „Przeglądu Lwowském“ vypisuje dle vlastního pozoru a mnoholeté zkušenosti duchovní jeden správce vojenský, z kterého vyličení pak na všechny ostatní národy právem souditi lze.

Rumunsko má asi půl třetího milionu obyvatelů, náležejících k řeckému, schismatickému vyznání; cizozemci tam obývající jsou buď katolíci, buď protestanté. V čele schismaticků jest metropolita v Bukurešti, jež volívá šlechta (bojarové) z mnichů schismatických, t. z. kaluděrů,¹⁾ zvoleného pak potvrzuje kníže a patriarcha carhradský. Metropolita jest předsedou státní rady a biskupem sedmi okresů; v semináři jeho vyučuje se asi 50 jinochů. Podřízeni jsou mu tři biskupové: Rymický, Buseovský a Argišský; každý z nich má po boku duchovní radu, sestávající z protopopův a archimandritův;²⁾ onino náležejí k duchovenstvu světskému, tito ku klášternímu. Statky církevními vládní ministerstvo, z výtěžku věnující třetinu na kostely, školy a jiné dobročinné ústavy.

Klásterů jest v Rumunsku 210, mužských i ženských, vesměs skoro na výšinách stavěných. Mniši bydlí buď společně v jednom stavení, neb i v jednotlivých chýškách poustevnických; jeptišky, jsou-li chudé, žijí v klásterích, bohatší však soukromí ve vsi pohodlnosti ba až rozmařile. Že pak ani zákon sv. Basilia, (všecky totiž jsou Basiliánky) ani slušnost tomu nedovoluje, aby která mniška soukromí žila sama, volívá si každá možnější některou chudší sestru, která pak u ní místo služby zastává. To však oně nic nepřekáží, aby libovolně žila, společností navštěvovala i přijímala, semo tam cestující a veskrze po světsku žijící. Ale při tom posty přikázané přísně zachovává, obcujíc v ty dny službám Božím a návštěv mužských nepřijímajíc. Lid se tím nic nepohoršuje, neboť jest vůbec známo, že málo která z těch tak zvaných Basiliánek dobrovolně v klášter vstupuje. Bojarové totiž za hanbu si pokládají, kdyžby některá z jejich dcer ženicha nenalezla, pročež jich dcery pozbyvše naděje slušně se zaopatřiti raději samy tomu předejdouce, záhy do klášterů vstupují.

V klášterích mužských, kde spolu i biskup bydlí, bývá i biskupský seminář. V tom bývají nejvíce synové popův, již také ženatí, a učí se čtení, písmu³⁾ a zpěvu;

¹⁾ Slují tak od černých svých habitů a kuklí, neboť světské duchovenstvo nosí nejvíce hedvábné taláry a dle důstojnosti rozličných barev. Viz dále. U mnichů se pak předpokládá i větší učenost i přísnější mravy.

²⁾ Tak slovou představení klášterů; proto popové rovnají se asi našim okresním vikářům.

³⁾ Znamenatí sluší, že Rumuni v obřadních knihách užívají písma kyrillského, kteréž i v

v novější době čte a vysvětluje se sv. písmo nového zákona. Toto celé studium nevyžaduje nic více nákladu než asi dvacet dukátů (100 zl.)

Šimonictví⁴⁾ panuje tu hrozně. Veřejně se mluví, že nejen každý biskup ale i sám metropolita si svou důstojnost zakupují. To pak jest hlavní příčinou ponižující nevědomosti duchovenstva, z čehož pak pochází, že se mu od lidu málo vážnosti vzdává. Málo kteří umějí v jiných knihách čísti, mimo obřadní, s nimiž se v semináři seznámili. Aby o bohosloví jen sebe menšího pojmu měli, nelze očekávat; neboť nic není řídkého, že podomkové a koňáci bojarů na několik neděl do semináře vstupují, aby pak některou tu faru, kteráž jich pánu náleží zastávali, k libovůli jeho pak tím ochotnějšími se prokazujíce.

Popové v kraji skoro nic se neliší od jiných venkovanů. Nosivají jako druzí vesničané dříví, zeli, seno, slámu a p. na trh do města, jediné dlouhými vlasy, bradou obrostlou a vysokou čepicí, na způsob cylindrového klobouku beze střechy od nich se rozeznávajíce.

Důchody jejich jsou veleskrovné, záležejíce v malém políčku, jež sami si vzdělávají. Obydlí mívají velmi bídné. Na místě, jež si buď od pána neb od jiného sedláka najmou, vystavějí si chatrč z planěk, proutím propletených a lepenicí pokrytých; o nábytku není ani pohádky; zpěchovaná půda jest stolem, ložem, ohništěm.

Od osadníků svých dostávají venkovští popové málo. Při vysvěcování příbytků, ježto se každý první den měsíce děje, dostávají po jednom penízi — jako po krejcaru; vláde neplatívají nic, ale svému biskupovi musejí přec ročně odváděti po dukátu. Popové v městech dostávají více, poněvadž lid tam bohatší jest. To jest na nich i znamenati. Ve všední den sice nikde není žádného duchovního viděti; ale v neděli a ve svátek vycházejí s manželkami a s rodinou, odíni jsouce v řízi hedvábné, barvy buď modré nebo žluté, nebo fialové, s pasy pestře vyšíványými, čepicemi vysokými a holemi stříbrem kovanými. Mniši pak a jeptišky mají řízy černé; mnišky bohatší nosí hedvábné dlouhé řízy se závojem černým s čepice vysoké na zad splývající. Dákové (kostelníci) nosí

se jako popové, ale mají čepice nižší a brady oholené.

V Rumunsku se počítá asi 3600 popů, 10,500 dákův a 9500 mnichův a jeptišek; kostelů jest prý asi 4170, ale z těchto sotva 1580 pevně stavených, ostatní jsou pouze z dříví zbudovány, všechny pak jsou velmi chudé a malé. Každý kostel má malou vížku plechem pobitou s několika zvonci; mimo to jest na každé i tlusté prkno, na něž se před zvoněním kladivý tluče na památku prý, že se před uvedením zvonů věřícím znamená k službám Božím takto dávalo.

Každý kostel má jenom jedny dveře; stěny jsou uvnitř mnohými nejvíce bezcenými obrazy ozdobeny. Proti dveřím jest umístěn oltář, t. prostý bílým ubrusem prostřený stůl s dvěma svícny, kalichem a mešní knihou. Za oltářem po obou stranách jsou skříňe s mešními rouchy a jinými k bohoslužbě potřebnými věcmi. Sakristie nejsou nikde. Ta část chrámová, kde se oltář nachází (presbytář) jest od druhé pro lid určené části oddělena přepažením, v němž se trojí dveře nacházejí, jedny větší prostřední a dvoje menší postranní, nazvány svatá vrata, tak že lid při službách Božích ani oltář ani kněze sloužícího nevidí. Jenom po pozdvihování otevrou se na chvíli prostřední dveře a kněz, k lidu tvář obrácen jsa, pozdvihuje kalich a patenu s velebnou svatostí k uctění, při čemž lid nejen kleká ale i na tvář na zem se rozprostírá. Před „svatými vraty“ visí lampička a u ní po obou stranách dva veliké svícny, na něž bohatí veliké svíce, chudší pak věřící červené voskovičky stávají a rozžijají; nedaleko pak odtud jsou lavice pro dáky a zpěváky, kteří knězi sloužícímu odpovídají. Před prostředními dveřmi jest stupeň asi s loket zvýší (ambon), na němž dáč v neděli a ve svátky ze svatého písma čtává. Křesťanské cvičení a kázání nečiní se v odštěpené církvi, pročť není v žádném z její kostelů nikdež kazatelny, mimo chrám metropolitní v Bukurešti, ale ani tu se nekáže nikdy, jenom se s té kazatelny volba nového „hosudara“ a metropolity vyhlašuje. Varhan není v schismatických kostelích, než toliko křtitelnice, některé zvláštní korouhve a pak veliký stůl, na kterýž věřící chleb, maso, ovoce a p. v obět knězi kladou. Tak též není tu žádných stolic.

Hřbitovy jsou všude i v městech vůkol kostela; avšak „hosudarové“, biskupové a bohatší šlechtici pochovávají se v kostelích, kdež si svá místa k odpočinku zakupují, ale pomníků se jim nestaví.

světských úpisech a knihách až do nedávna vůbec v obyčeji bylo. Za novější doby užívá se písma latinského.

⁴⁾ Zakupování důstojností duchovních.

Bohoslužbu koná pop v řeči národní, oděn jsa dle možnosti velmi skvostným rásným rouchem, našemu „plivialu“ podobným, které se však nezapíná, nýbrž jediným otvorem přes hlavu obvláčí¹⁾. „Alby“ nemají schismatictí kněží, nýbrž přes obyčejný „talár“ kladou nejprve „stolu“, na širší straně sešitou, a pak přes ní řečenou „kasulu“. Biskup má při svých bohoslužebných výkonech na hlavě korunu stříbrnou a těžkou, v ruce pak stkvostnou berlu pastýřskou dvojnásob zatočenou do vnitř. Mimo bohoslužbu nosí biskupové též jako popové vysoké černé čepice, ale s závojem na zad splývajícím, na prsou pak skvostný zlatý kříž na takovém též řetězu.

Mše jest u schismaticů vždy jen zpívaná a v mnohém naší podobná; ďákové s jinými zpěváky odpovídají knězi sloužícímu; od nedávna uvádí se i zpěv gregoriánský. Tak jest v Bukarešti od r. 1855 zvláštní zpěvácká škola. Ve zpěvu se přecasto dojemně opakuje: „Domnule, smilujeste!“ (Pane, smiluj se!)²⁾

Lid ve zpěvu se nic neúčastňuje; obcuje službám Božím stoje, často se křížem znamená a to od čela dolů k prsům a od pravého ramene opět na prsa, a tak též se klaní hluboce čelem až k zemi. V obyčejné neděle neběře lid mnoho účastenství na bohoslužbě, jenom několikrát za rok, hlavně na vánoce a na den svěcení vody (naše Zjevení Páně nebo svatých tří králů,) na velkonoční a svatodušní hod Boží a na svátek svatého patrona kostelního, bývají chrámy naplněny; ale ani tehdyž nic se neděje, co by ke vzdělání věřících sloužilo. Pop na takové dni obchází v kostele, dáváje líbati nějaký svatý obraz, za to pak dostává od každého dle možnosti menší neb větší peníz, a tím jest po bohoslužbě. Lid nevzdělaný nijak se nepoučuje o významu služby Boží, aby jí pilněji dbal; mimo to vykonává se tato za prvního jitra, když bohatší ještě spí, služebnictvo pak dům opustiti nesmí a nemůže. Těžká práce v neděli a svátek koná se obyčejně. Bojar ji sám svému lidu ukládá a za to pak a jiné hříchy své a svých lidí obětuje časem některou voskovici k chrámu, dá se pokropiti svěcenou vodou, pozve si popa, políbí sobě od něho podaný kříž, obdaruje ho a jeho ďáka, a tím myslí, že jsou všechna přestou-

pení zákonů Božích napravena. I odpolední bohoslužba se konává, ale při té nebývá mimo popa a ďáka ani živé duše.

Obrady při udělování sv. křtu a oddavkách jsou katolickým velmi podobny, jenom že jsou mnohem delší. Křest se koná obyčejně po domích; kmotři, jichž bývá mnohem více nežli u nás, obdarují novokřtěnce penězi. 40. den po porodu jde matka k úvodu, při čemž obětuje na oltář svíci a dar popu.

Rozloučení manželů děje se zhusta. Kdo si toho žádá, zaplatí u konsistoře předepsanou taksu a manželství jeho jest i beze vši příčiny rozvázáno, a jemu jest volno dle libosti vstoupiti v nový sňatek.

Při udělování posledního pomazání nemocným žádá se, aby bylo více kněží přítomno, nejméně tři; každý přinese s sebou nějaký svatý obraz a bývá za to značně obdarován. To jest příčinou, že se jen bohatší osoby tou svátostí zaopatřiti dávají.

Zemřelí bývají pohrobeni nejdéle za 24 hodin. Obrady při tom jsou tyto. Tělo zemřelého donáší se v rakvi otevřené do kostela, a shromážděné duchovenstvo (mnohdy bývá až i 50 popův přítomno) odbývají dlouhé nad ním modlení, vykropují mrtvolu vínem a podkuřují kadidlem a dávají jí do jedné ruky kus chleba a do druhé drobný peníz. Náležel-li zemřelý k vznešenější třídě, čítá jeden z přítomných popů jeho život. Na to pak příbuzní a přátelé tělo zemřelého spouštějí do hrobu a pohodivše naň každý hrstku prsti, odcházejí. Hrobník konečně posype tělo nehašeným vápnem a postaví na vyplněný hrob dřevěný kříž.

Za každý obřad, ani zpověď nevyjímaje, platí se popovi jistý plat; za 60 para (našich asi 20 krejcarů) vykoná venkovský pop po domácku, ba i v hospodě opilým sedlákům celou bohoslužbu.

Při takové nevědomosti duchovenstva nelze ani, aby nebyl lid desetkrát nevzdělanější. Jak medle by měl vzdělanosti dosáhnouti? Škol není pro lid ničímž, ani v městech tím pak méně ve vsích; v ústavách pak pro šlechtice založených není o vyučování náboženství ani řeči. A kdož by byl s to, aby mu vyučoval? Snad pop? Ale ten neumí v jiných knihách, vyjma obřadní, ani čísti. A družij vychovatelé a tak zvaní profesori, vyučující francitě a němčině, jsou bankrotlí kupci, líní řemeslníci a jiní světo-
běžní poběhlíci, kteří neumělou šlechtu šidí a jich dívky kazí. Mimo to bývají nejvíce luteránského vyznání. Lid i bohatí bojarové nevědí ze svých náboženských povinností

¹⁾ Jest to antická „kasula“, z které se náš nynější ornát vyvinul či stihl.

²⁾ Jest vůbec mlava rumunská velmi protkána slovy slovanskými, více ještě nežli maďarština.

nic jiného, než že se musí do roka 197 dní postiti, (40 dní před velikonocí, 14 dní před svatým Petrem a Pavlem, 14 dní před nanebevzetím Panny Marie, po celý advent, každý pátek a sobotu, ve svatvečer před většími svátky a konečně každý poslední den měsíce) potom ještě kdy a kolikrát se mají znamenati sv. křížem; a to vše svědomitě vykonávají.

Svátků mají mnohem více nežli katolíci a ty připadají o 12 dní později, poněvadž schismatici se posud ještě drží kalendáře Julianského⁷⁾. Mimo to jest i každý prvý den měsíce poloviční svátek. Na ten den trvá každý hospodář doma; pop obchází ob dům vykropuje obydlí a žehná domácím, zatež se mu dává jistý plat.

Verejné průvody se konají zřídka. Největší průvod, na sv. tří krále, vede se, v městě biskupském od biskupa samého, — k nejbližší řece nebo rybníku s velikým množstvím lidu a všeho duchovenstva, za přítomnosti panujícího knížete, nejvyšších hodnostářů a četného vojska střelbou a hudbou. Po vysvěcení vody hodí světící pop nebo biskup dřevěný křížek do vody, a mladík k tomu určený, a do čira čista obnažený, skočí proň nic nedbaje zimy, mnohdy dosti kruté a přináší jej zpět.

V sobotu před nedělí květnou obchází dák ob dům, ohlašuje zpěvavým hlasem příští svatý týden, povzbuzuje k pilnému navštěvování kostela a k hojným almužnám. Po poledni jde pak pop s dákem a služebnými na louky pro ratolesti k svěcení. — Den před vánocemi obcházejí pacholíci s obrázky a jesličkami, zpívajíce zbožné písně o narození Páně, upomínkou jest to na starodávnou koledu.

Mimo schismatiky jest v Rumunsku též asi 20,000 katolíků rozličné národnosti: Bulhaři, Poláci, Češi, Slováci, Němci, Maďaři, Italíani a j. Duchovní správu nad těmi má biskup Nikopolský i. p. i. sídlem v Bukarešti, jemuž ku pomoci jest mimo několik kněží světských, asi 30 kněží Františkánů. U kláštera těchto v Bukarešti jest krásný katolický kostel, vystavěný r. 1666. Shořev r. 1847 ležel dlouhý čas v zříceninách, až pak z štědrosti J. V. panujícího nyní císaře

rakouského Františka Josefa opět vystaven jest. Katolická fara v Bukarešti má 6000 duší a školu s 200 žáků. Asi míli cesty od města jmenovaného jest v obci Glině osada německá, s vlastním farářem. Mimo to jsou ještě katolické kláštery Františkánů v Kimpolungu, Rymniku, Tergovišti a j., stanice pak misionářské v Krajovu, v Pitešti, v Braile, v Fokšanech, každá se svým katolickým kostelem a školou.

Skrovným počtem jsou v Rumunsku protestanté hlavně kupci a řemeslníci, a mezi těmi přiznávají se Němci k vyznání luteránskému, Maďaři ke kalvinskému. Všicki dohromady mají jeden kostel a několik kaplí. Konečně jest v Rumunsku i mnoho Mohamedánův a židův.

Z Italie. Vláda krále Humberta prodávší klášterní statky s úžasem znamená, že státní pokladnice tak prázdné jsou jako státní pokladnice turecké. Aby je zase naplnila, zamýšlí prodati farní pozemky v celé Italii. Z výtěžku má se dostati každému faráři ročních 800 lir, (asi 400 zl. r. č.), z přebytku mají se poskytnouti podpory obcím na vydržování škol. Vydržování škol jest jen zástěrou, kterou se loupež na církvi páchaná zakryti má, neb peníze mají se odváděti do státních pokladen, aby mnoho nezbylo, o to se postará finanční ministr. Kněžstvo a chudina budou přivedeny na mizinu; i občané svým časem trpkého ovoce tohoto vládního kroku v hojně míře zakusí, až jim bude vydržovati faráře. — Poněvadž se římské městské radě nepodařilo, jak zamýšlela, aby náboženství ze škol římských odstraněno bylo, pokusila se o to liberální městská rada města Janova. Státní rada na potměšitou petici dala odpověď v ten rozum, že jednání městské rady Janovské je nezákonné a tím dala pokynutí katolíkům jiných měst italských, jakby si počínati měli proti liberálním radním, kteří z rozkazu freimaurů o odstranění náboženství se pokoušejí. — Sv. Otec dovolil, poněvadž volby do jednotlivých zastupitelstev velmi důležité jsou, aby katolíci se voleb účastnili a se voliti dali. — Úmrtím kardinála arcibiskupa Riaria Sforzy osiřela arcidieceze Neapolská. Právo jmenovati arcibiskupa jest osobním právem dynastie Bourbonské. Vláda piemontská násilím uzavřela arcibiskupský palác a za státní majetek prohlásila, obávajíc se, že se sv. Stolicí s vyhnaným králem Františkem o osobě nového arcibiskupa dorozumí. Protest sv. Stolicí, gener. vikáře a kapitoly Neapolské proti takovému násilí nespomohl. Až nový arcibiskup jmenován bude, nevydá vláda ani pa-

⁷⁾ Tento nesmysl, vzdorující způrně nebeskému, Bohem samým ustanovenému řádu, jest svědkem šeredné nenávisti odtržené církve východní proti církvi římsko-katolické; neboť přes jasné uznání pravosti opraveného kalendáře, zavrhuji jej Řekové a Rusi jenom proto, že pochází z Říma.

láce ani statků, které uchvátila a sv. Otec — bude muset vydržovati arcibiskupa, jako již vydrží patriarchu Benátského a sicilské biskupy ze svých skrovných příjmů.

Ze Škotska. (Protest anglikánských biskupů proti znovuzřízení kat. hierarchie). Anglikánští biskupové ve Škotsku zadali proti znovuzřízení kat. církve ve Škotsku rozhodný protest, v němž se za biskupy staré katolické církve prohlašují a svého ustanovení a dosazení v biskupský úřad z milosti Boží (Dei gratia) se dovolávají. Že ve svém protestu hrubých dějepisných chyb se dopouštějí, jest na bíle dni. Za zlé zajisté jim pokládati musíme tvrdícím a dokazujícím, že stará biskupská sídla škotské církve z milosti Boží zaujímají, spíše snad z dopuštění Božího. Dosazení jich v úřad pastýřský a ustanovení za biskupy bylo pouze lidské. V celé Evropě nenalezly novoty reformátora ženevského tak horlivých přívrženců jako ve Škotsku. Zdá se, že trudné a zádumčivé povaze obyvatelů tohoto království přiměřen jest zasmušilý ráz kalvinského vyznání. K úplnému vítězství dopomohl presbyterianismu Knox se svými stoupenci; ve Škotsku po vyvrácení a odstranění církve katolické nebylo biskupů, ti byli Škotům trnem v oku, byli tam jen starší (presbyteri). Jakého tedy jsou původu nynější anglikánští biskupové ve Škotsku? Král Jakub, syn nešťastné Marie Stuartky, rád se zanášel spory a hádkami theologickými, místo aby se učil moudře panovati svým národům. Cítil se šťastným, že hlavou církve se stane; sotva že dosedl na trůn škotský a anglický, již pomýšlel, jakby do své škotské otčiny biskupy uvedl. Povolal tři škotské starší do Anglie, dal je obřadem anglikánským na biskupství vysvětit, aby ve své otčině stali se apoštoly anglikánské církve a novotu kalvinskou potlačili. Taký jest původ anglikánských biskupů ve Škotsku, ani 250 let ještě neuplynulo, co se toto událo. Škotové nové apoštoly velmi nevlídně přijali; nechť se slyšeti o novotách a choutkách slabého a neschopného krále, sáhli k meči, stoletá krvavá válka za tou příčinou mezi oběma církvemi anglikánskou a škotskou vznikla seslabilu Anglicko i Škotsko. Jakým způsobem pomstiti se hleděli Škotové za novoty náboženské nad synem královým Karlem I., dokazuje výmluvné krvavé lešení ve Whitehallu. Jaké oblíbenosti se noví biskupové u Škotů těšili, toho dokladem jest úkladná vražda arcibiskupa Sharyho, jenž svou horlivostí králi se zavděčiti chtěl,

ale pro své bezohledné působení v hroznou nenávisť u svých oveček upadl. Když jednoho dne r. 1668 se svou dcerou na procházku vyjel, zasáhla jej zákeřníkem kalvinistou dobře mřířená koule a usmrtila. Anglikánští biskupové škotští jsou tudíž ve velkém omylu, domnívajíce se býti ustanovenými z milosti Boží, kdežto je milost královská ustanovila. Nejsou též nástupci katolických biskupů před reformací, nebo tito pravomocnost z Říma dostávali; když katolické náboženství ve Škotsku úplně potlačeno bylo, uplynulo 50 let prve než anglikánští biskupové ustanoveni byli. Ostatné sluší podotknouti, že bezdůvodný a lichý protest ten veřejným míněním v Anglicku velmi chladně ano s úsměskem přijat byl.

Literární oznamovatel.

— „*Encyklopedie příkladův* z písma sv., z dějin Církve a z obecného života.“ Pro kazatele a katechety sebral, upravil a sestavil Jan Nep. Černohouz, děkan staro-budečský v Kovářech. Nákladem kněhtiskárny Oyrillo-Methodějské v Praze. Sešit 1. (str. 48) obsahuje slova: Almužna — Bohatstvo. Cena 35 kr. Celé dílo obsahovati bude tři svazky asi o 32 sešitech. V předplacení stojí 9 zl. 50 kr. Snešeno v něm přes 4000 příkladů biblických a přes 13.000 jiných, jež čerpány jsou z 330 spisův a od 1004 spisovatelů. Alumnům a klerikům dává se celé dílo za 7 zl.

— „*Poetické tradice Thráků i Bulharů.*“ Podává dr. Leopold Geitler. V Praze 1878. Nakladatel Theodor Mourek. Str. 102. Cena 1 zl. (Viz „Blah.“ čís. 8. str. 122 a 123.) — Týmž nákladem vyšel: „*Život Josefa Jungmanna.*“ Z usnešení užšího sboru musejního pro řeč a literaturu českou sepsal Václav Zelený. Druhé vydání. Rozmnožené rejstříkem jmen a věcí a podobiznou. Sešit 2. (str. 65—128). Cena 40 kr.

— „*Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.*“ Dílu IV. sešit 2. Nákladem kněhkupectví: „I. L. Kober“ v Praze. — Tamtéž: „*Poetická čítanka.*“ Sbirka básní původních i přeložených, upravil Vác. Petřů, ředitel real. gymnasia v Pelhřimově. Sešit 22. Cena 30 kr.

— „*Obzor.*“ Čís. 4. (Čís. 3. nás nedošlo.) Obsah: Co jest pravda? Napsal dr. Jos. Pospíšil. Ethický význam písní národních. (Dokončení.) Dějiny jazyka francouzského. Já chtěl bych skřivanem být. Na hřbitově. Jen jedenkrát. (Básně.) Láska či nerozum? Vypravuje dr. Karel L. Řehák. Brousek. Obzor literární. Aforismy. Okřídlená slova. Listárna.

— „*Škola Božského Srdce Páně*. Čís. 7. obsahuje: Hlasy Srdce Páně (báseň). Štěp-nice nejsv. Srdce Jež. Krista. Hod Cyrillo-Methodejský (s rytinou). Cesta do Lárdu (po-
kračování s 2 rytinami). O sv. přijímání. Sv. Augustin (báseň). Bratrstvo věčného se klanění
nejsv. Svátosti oltární. Milodary B. Srdce P. Z. Pouchova u Hradce Král. V měsíci červenci
modleme se za návrat církve anglikánské do
lůna sv. církve katolické.

— „*Duchovní štít*“. Kniha modlitební
a poučná českým vojnům katolickým v čas
války a pokoje. Podle spisu „Geistlicher Schild“
vzdělal † Josef Javůrek, býv. kaplan v Tachlo-
vících. S povolením nejvyš. kníž. arcib. kon-
sistoře Pražské. Nákladem kněhkupectví B.
Stýbla v Praze. Str. 367. Úprava sličná.

— „*Školník*“. Časopis katol. učitelstva
světského i duchovního. Vydává a rediguje
František Schönbeck. Čís. 4. Obsah: Dětsí
pomocníci učitelovi. O jeslich. Z upomínek,
jež napsala slepá od narození. Kterak smýšlel
o výchování hr. Stolberg. Dopisy. Příběhy
školské. Věstník učitelský.

— „*Světlozor*“ přináší vedle příslušné
části slovesné tyto ilustrace. V čís. 23.: Be-
dřich Egon lanthrabě z Fürstenberka, arcibiskup
olomoucký. Za nepřítomnosti pánovy. Lví dvůr
v granadské Alhambře. Znak arcibiskupství olo-
mouckého. Grundelsee v Štýrsku. Pomník Magd.
Dobr. Rettigové na hřbitově litomyšlském. V
čís. 24.: Hrabě Alexej Sergejevič Uvarov. Afri-
kánka, socha Em. Caroniho. Zříceniny hradu
Fridštejna. Indické vojsko. Pavillon rakouský
na svět. výstavě pařížské. V čís. 25.: Eliška
Krásnohorská. Hruboskalské panorama. V době
lásky. Korridor Valdštejnského paláce na Malé
straně. Srážka německých válečných lodí u
Folkestone. Max Hödel a Karel Nobiling. V
čís. 26.: Vítězslav Hálek. François Marie
Arouet de Voltaire. Spolkový dům „Sokola“
kolínského. Vladislav III. vzdává se trůnu če-
ského r. 1197. Přehlídka anglického vojska u
Aldershotu. Pavillon hollandský na svět. vý-
stavě pařížské.

— „*Všeobecný katalog kněh a pomí-
cek učebných*, jakož i schválených spisův pro
mládež.“ Za rukojeť pro učitele, učitelky,
kandidáty a kandidátky z nejnovější literatury
sestavil (a vydal) Fr. A. Urbánek, knihkupec.
V Praze 1879.

— V měsíci červenci vyjde nákladem
J. F. Rubése v Třebíči spis „Kniha pro matku
křesťanskou“ dle výtečného spisu Cromerova
vzdělaná. Ve dvou oddílech: I. „Matka křesťan-
ská co vychovatelka a II. Modlitby matky křesťan-
ské“ jedná spis tento o důstojnosti, důleži-
tosti a povinnostech povolání mateřského a ob-
sahuje příhodné modlitby pro všechny poměry

matky křesťanské. Původní spis německý v
jednom roce dočkal se vydání třináctera.

— (Ostrá ale dobrá kritika.) V pův.
dopisu z Prahy v „Hlasu“ čís. 40. čteme: Proti
úctě sv. Jana Nepomuckého poslední léta mno-
ho se brojilo. Podnět k tomu dal protestantský
nevěrec Dr. Abel, jehožto spis od ztracených
literárních pobudů českých do jazyka našeho
několikrát byl přeskvařen a mezi lid rozhazo-
ván. I letos nějaký ten obejda sesmolil škvár
proti sv. Janu, který však od policie zabaven
byl. Oheň je pro takové „spisy“ příliš vzácný,
jediné místo kam patří, je hnůj, je to samá
hniloba. Pravým divem lze nazvat to, že po to-
likých útocích úcta k sv. Jana Nep. nezahy-
nula, ale kvete mezi námi, tak že všecko to
štvaní celkem nemělo úspěchu valného. V tá-
boře těch, kdož ve víře křesťanské a katolické
bankrot udělali, sv. Jana Nep. ovšem neznají,
ale lid náš český, katolický, si ho vzít nedá a
bude ho ctít právě tak, jakož ho ctili zbožní
otcové naši. —

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul :

- p. Petr Čížek, kněz ryt. řádu maltéz., farář v
Rabensburgu (v diec. Vídeňské), dne 27.
června v Praze (nar. v Dechtině 13. října
1825, vysv. 26. ledna 1851).

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel Hodindř, farář v Černém Kostelci,
jmenován prozat. k. arcib. vikářem okresu
Černokosteleckého;
- p. Jakub Páchl, probošt v Roudnici, též pro-
zat. k. arcib. vikářem okresu Roudnického
na místo vd. p. vikáře Jos. Krále, jenž pro
churavost úřadu toho se vzdal;
- p. Jan Novák, farář v Hostouni, obdržel expo-
sitorium canon.

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Košátka, koop. a katech. u sv. Apo-
lináře v Praze, za 3. vikaristu při metrop.
chrámě u sv. Víta na hradě;
- p. Jan Urbánek, fund. kapl. v Berouně, za fa-
ráře v Janovicích.

V biskupství Kralohradeckém:

Vyznamenán jest:

- p. Jos. A. Šrůtek, tajemník a rada b. konsi-
stoře, b. notář, zakladatel a redaktor „Dě-
dictví Maličkových“ stal se sídelním kanovní-
kem katedrální kapitoly v Hradci Králové.

Milodary. Na stavbu chrámu sv. Václava
na Smíchově: Dr. F. K. 1 zl. ve stf., p. J.
Marek 1 zl., Nejmenovaný 50 kr. — Týž 50 kr.
na opravu chrámu v Nepomuku.

Timto číslem počíná II. půlletí
„Blahověsta“, jehož I. půlletí na skladě jest
v expedici, kdež se předplacení přijímá.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupectví:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Láska na základě viry křesťanské je-
dině rozluští sociální otázku.

Jest jedna *důležitá otázka* za dnů našich,
která hýbe světem, znáte ji; *sociální*.

Lekají se jí, třesou se před ní; proto
mnozí začali o ní přemýšleti a mnoho se již
o ní napsalo a namluvilo. Rozliční rozličné
prostředky udávali. V popředí stojí Schulze-
Delitzsch a j.

Ale všechno jest marné, vše ty prostřed-
ky jsou jen palliativní, povrchní, holé nápla-
sti, pod nimiž zlé se nehojí, ale jen hnisá,
se kvasí a dále rozežírá.

Aby lékař dobře léčil, musí ránu znáti;
tak i zde, sicby marně se namáhal a zlé jen
zhoršil.

Co tedy chtějí socialisté? — Na schůzi
v Gentě zřejmě a bez obalu to vyřkli (Čas.
pro duch. seš. 2. r. 1878). První slovo: Pryč
s Bohem, pryč s kněžími, pryč s oltáři; ale
také pryč s králi a trůny; na to stejné roz-
dělení statků a úplný převrat stávajícího řá-
du. K tomu jim má dopomoci všeobecné hla-
sovací právo. Zkusme, mluví-li z nich rozum,
čili spíše vášně; a tá je *slepdá* a nerozumná.

Mají-li právo k tomu? kde toho příčina,
že hlasy takové se ozývají? — V přílišném
bohatnutí jednotlivců a přílišném ochuzování
jiných.

Jisto jest, že jednotlivci příliš bohatnou
a chudina se vzrývá. Kdo to učinil? *Fabri-
ky, pára*. Je to pravda; střední, zámožný
stav mizí. Ze řemeslníků, mistrů stávají se
nádenníci, dělníci, a řekl bychom, též stroje
a mašiny. Průmysl v malém, práce na ho-
tovo, jak se říkalo, přestala; jmění stavu
středního se vyprázdňovalo a splynulo se jmé-
ním boháčů, jako proud uchvacuje malé po-
tůčky, v němž oni zanikají. Jsem z krajiny

takové; po venkovských městech a v prů-
myslných krajinách všude můžeš to pozo-
rovatí.

Jest a provozuje se hlavně teď jen prů-
mysl u velkém. Zda-li to pokrok, nechceme
rozhodovati. Že vynálezy nové svědčí o po-
kroku ducha, jeho bystrosti a t. p. toť ovšem
pravda; ale zdali též ku blahu obecnstva
vůbec přispívají? —

Co z toho vyplynulo a vyplývá? Příliš
nestejné rozdělení jmění; jedni mají tuze
mnoho, nad potřebu; druzí, a těch je mno-
hem více, mají málo, anebo nic.

Ale bohatství budí závist, a závist je vá-
šeň, a ta svádí k nenávisti, mstivosti, vzpou-
ře; odtud to hrozné smýšlení mezi socialy,
stávky, výbuchy, bouře.

Chudoba pak neštítí se prostředků ani
méně mravních (meretrix); odtud nemravnost
a schopnost všeho zlého; nad to ten společný
život ve fabrikách, v nichž zřídka kdy panuje
mravnost; snadno jeden se přiučí od druhého,
jako ve vězeních. A vědomí, že jich
mnoho, dodává smělosti . . .

Jestliže pak ku těmto a takým nebla-
hým poměrům se přimísí neblahé, chci říci
nekřesťanské, nevěrecké zákonodárství, pak se
nedivme činům, s jakými jsme se potkali u
Hödla dělníka, a Nobilinga, doktora filosofie.
Krásná to filosofie, která ku takovým skut-
kům svádí a je schvaluje!

Ale tak jest; kdo zlého ducha volá, za-
časté se mu pak objeví ve skutečnosti a jak
se do lesa houká, takové zvuky se ozývají
zpět. Kámen, jež kdó do výše hodil, začasté
spadne na hlavu jeho a kdo rozsívá vítr, žne
bouři. Tomu nespravedlivý pronasledovatel
katolické církve p. Bismark, a jiní, teď aspoň
trochu budou rozuměti? —

Až tam jsme dospěli!

Ovšem, vina toho v první řadě protestantism; toť rozvoj jeho v posledních fásích (tvarech, dobách, stupních); vzpoura proti Bohu, proti Kristu, proti autoritě Boží, proti písmu sv., s nímž nakládal dle libovůle. Viz stav církve evangelické v Berlíně; 200.000 pohanů; ze 27.000 sňatků manželských v r. 1877 jen as 3500 církevně požehnaných; ze 40.000 narozených (r. 1877) jen as polovice pokřtěných — a houfné vystupování ze států, totiž evangelické církve! — Čiré pohanství! —

Co činiti? —

Mnozí shánějí se po prostředcích dalekých i kunštovných, a přece prostředek jediný a pravý tak blízký jest; pravda jednoduchá jest; křesťanství na to odpovídá jediným slovem, a to jest láska.

Ale co těm a takým pánům jest křesťanství? co jim jest Kristus? — Dávno překonaným stanoviskem; i u nás v Čechách; nechci jmenovati nikoho, mohl bych citovati i slova; ale nechci opakovati slov rouhavých, z úcty ku Spasiteli a ze zármutku; kdo jim jest Kristus? —

A přece věčnou zůstane pravdou, že není pro člověčenstvo v žádném jiném spasení, než ve jmenu (rozuměj v učení) Ježíše Krista (Sk. ap. 4. 12.); a proto i v této otázce, v této bídě a strasti, která hrozí zachvátiti veškeré pokolení lidské, nikdo jiný nepomůže, než Kristus, rozuměj svatá pravda jeho, a ta hlásá lásku a spočívá na lásce.

Poněvadž pak poměry ty změnit se nedají, a zajisté věci, jak jsou, tedy i rozdělení jmění, i dále potrvají, a vynálezy (pára, železnice . . .) rovněž; a jistě nikdo si nepřejeme, aby nastala doba francouzské revoluce a pařížské komuny, aniž toho bychom dopustiti měli pro všeobecné dobro, kdyby tak i státi se mělo: tážeme se, co činiti? Lásku; lásku, zásadu lásky a sice z obojí strany, nejen se strany boháčů, ale i chudiny.

1. Boháčům co ukládá naše sv. víra? Útrpnost a sdílnost; ne necitelnost, tvrdost, nemilosrdnost, jak bohužel bývá. Kdo zbohatl, stává se necitelným; srdce jeho bývá studené, jako kov. — Učí sv. víra, že ne majitelé, ale správci jsme statků; nebo nic není našeho (bohatec a Lazar). Apoštol: „Nic jsme s sebou nepřinesli, nepochybně že také nic s sebou nevezmeme.“ Sv. Jan: „Kdoby viděl bratra svého nouzi trpěti a zavřelby srdce své nad ním, kterak láska Boží zůstává v něm? Pročež synáčekové moji, nemilujte slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou.“ Pročež: „Neskládejte sobě pokladů na zemi,

kdežto rez a mol kazí, a kdež zloději vykopávají a kradou: ale skládejte sobě poklady v nebi, kdežto ani rez, ani mol nekazí, a kdež zloději nevykopávají, aniž kradou.“ (Mat. 6, 19. 20.)

Z toho tedy plyne, že, čím více kdo má, tím více dobrého musí konati, a tedy, čím více chudiny přibývá, tím hloub mají boháči do kapes sahati.

Hladem umíratí chudině jistě nedáme; byloby toho třeba v požehnané vlasti naší? To by byl také pokrok 19. věku? Činili bychom tak, jako Angličané v Indii? —

2. A dělnictvo? Třeba, aby i to bylo spokojeno. Učí sv. víra: že ne bohatství a jmění je cíl náš, ani užívání světa; bohužel, že nevěra roztrušovaná i mezi lidem tomu velice napomáhá . . . Vede k tomu sv. víra křesťanská, by každý spokojen byl, v tichosti pracoval; by pomyslně, že člověk i s málem spokojen býti může, nebo „blaženost člověka nezáleží v hojnosti těch věcí, kterýmiž vládne“. Vzor nám Spasitel, matka Boží. . . . Kdyby toho bylo třeba, bylby Kristus bohatý se narodil. . . . Proto apoštol: „Kdo kradl, již nekraď, ale raději pracuj, děláje rukama svými, co dobrého jest, aby měl z čeho udělití tomu, jenž nouzi trpí.“ (Ef. 4, 28.)

A takto jen láskou od boháčů, spokojenosti od chudiny otázka se rozluští: ruka ruku myje; a to trvale a jediné na základě víry křesťanské, ovšem víry ne mrtvé, ale živé; víry, která, jak dí apoštol, skrze lásku působí.

Čím lepší budou lidé, t. j. křesťané, tím lépe věc se provede; ano, kdyby všickni byli praví křesťané, nebyloby třeba žádné theorie; věc sama sebou křesťanskou praxí by se rozluštila; ba ani by taková otázka nikdy nepovstala.

Věc ovšem vždycky za ideálem bude pokulhávati, neboť nic dokonalého pod sluncem; ale máme vždy ideálu se blížiti . . . a té lepší budoucnosti žehnej Bůh!

B. Hahl.

Slova úcty a lásky při udílení sv. bířmování ve Staré Boleslavi

dne 16. července 1878.

Ze lži a klamů démon věčné zloby
si stavěl trůny v srdci člověka;
a jeho říše — zatemnělé doby,
a jeho žezlo — bída odvěká:
A hle! těch, již svrženi do poroby,

si Slovo věčné roušku obléká,
Duch Páně zatřás světa základem
a světlo pravdy zastkvělo se v něm.

Z paprsků jeden v tato padl místa
a odrazil se vlasti po celé
a stal se sluncem božské víry v Krista
pro kraje ty, pohanstvím zmrtvělé.
Zde Václavova nebes brána jistá,
sem putovali v tělech andělé,
a Čechie zde Hostýn věkoživý,
kde Matka Boží divné tvoří divy.

A svaté místo toto trásti zdá se,
jak o Letnicích apoštolů dům;
Duch Páně blíží se, by v moci krásy,
vlil sílu novým víry obráncům.
Patronů českých stíny vidím v jase
a slyším divný, nadpozemský šum:
toť jejich vítězný zpěv vítá Tebe,
jenž chráněncům jich neseš závdav nebe.

Hosanna Tobě! budiž požehnaný,
ve jménu Páně jenž se běřeš k nám;
buď pozdraven Ty Boží Pomazaný.
A hymnus náš spěj k nebes výšinám
a protkni věkověké nebes stany
a spěj i v šír a pověz dědinám:
že Duchem Svatým Pastýř stádece světí,
že Otce svého vděčně slaví děti.

Hle! štihlé sosny, zpěvné dcery lesa,
k Tvé slávě daly šaty omšelé,
a luh, své roucho Tobě v obět nesa,
na cestu Tobě kvítí ustele,
a i to chladné srdce zvonů plesá
a staletý jich hlas zní vesele:
„buď vítán nám, my dobře Tebe známe
a Bůh dá, že Tě ještě uvítáme.“

Věrný Pastýři náš a Otče milý,
co my Ti dáme v milé pomnění?
Tys Duchem Lásky světil duše síly,
tož vezmi lásku, — vezmi za vědek s ní.
Zpěv náš usíná, k svému spěje cíli,
však zpěvu zdroj se v síle nemění;
teď „sursum corda,“ „vzhůru srdce“ v nebe
na modlitbách za Tebe, Otče — Tebe!

Zrušené a zaniklé chrámy v Praze.

8. Kostel Božího Těla na Novoměstském velkém tržišti.

Rozsáhlé, utěšenými sady ozdobené náměstí Karlovo jest jedním z nejpamátnejších míst v dějinách Prahy a království Českého. Již počátkem věku XII. konaly se zde sobotní trhy, které sice zanikly, když za Vá-

clava II. vznikla čtvrt sv. Havelská, již město Pražské valně rozšířeno, avšak založením Nového města Karlem IV. opět oživil, an Karel tam přeložil prodej dříví a náradí dřevěného a to do polední části náměstí, kdežto v dílu severním odbýval se trh slanečků.¹⁾ Po způsobu tehdejší doby vykonávaly se zde též popravy zločinců a stál zde praněk. Říkalo se tomu prostranství „rynk Novoměstský“, „rynk hořejšího města,“ „velké či novoměstské tržiště,“ latíně „circus, circulus či girus novae civitatis“ neb „forum magnum“.²⁾

Pověsti daleko rozšířené nabylo tržiště to za Karla IV. slavností jindy nevidanou, při níž zde lidu na odív ukazovány t. z. „svátosti“ říšské. Jmenem tím nazývány byly tyto císařské říšské klenoty: Zlatý kříž drahokamy a perlami ozdobený, do něhož bylo vloženo kopí, kterým Spasitel na kříži proboden a hřeb, kterým přibit byl, veliká část sv. kříže, meč sv. Mořice i Karla Vel. oba s pozlacenými pochvami, pak znaky důstojnosti císařské: zlatá koruna Karla Vel., sukně jeho bílá, modrá a hnědá se skvostnými ozdobami ze zlata a perel, plášť jeho s dvěma lvy, drahokamy vyšívánými, říšské jablko zlaté s křížem, skvostné rukavice, stříbrné žezlo, prsten s drahým kamením, ostatky sv. Anny, Jana Křtitele a jiné starožitné a vzácné věci.³⁾

Říšské tyto „svátosti“ uvolil se Ludvík Bavorský, syn Ludvíka IV. někdy císaře, vydati Karlovi srovnav se s ním r. 1350. I vyslal Karel pro ně do Mnichova strýce svého Jana, biskupa Olomouckého a nejvyššího purkrabího Pražského Viléma z Landštejna. Bylo to na květnou neděli dne 21. března 1350, kdy poslové s klenoty ku Praze se přiblížili a s největší slávou přivítáni jsou. Karel šel jim vstříc pěšky, maje kolem sebe skvělý průvod knížat a pánů v Praze meškajících, vedle něho ubíral se arcibiskup Arnošt z Pardubic v čele veškerého duchovenstva hlavního města a nescíslní zástupové lidu přidali se k nim jdouce s nimi až na Vyšehrad, kde svátosti v chrámu přes noc zůstaly. V slavném průvodu nesený jsou na to přes Novoměstské tržiště, kde lidu se ukazovaly, posléze odneseny jsou do kaple sv. Václava při chrámu sv. Víta, tehdež nově vystavěném, jakmile však hrad Karlštejn,

¹⁾ Tomkův Děj. Prahy II. 224.

²⁾ Název „Dobytčí trh“ až do XVI. věku byl neznámý.

³⁾ Tomek II, 19. Palackého Dějiny II. č. II, 1, 118.

ježž Karel hlavně za svatyni k uschování „svátostí“ založil, dostaven byl, odvezeny jsou do pevnosti této. Zbožný král velikého důstojenství svého sobě vědom jsa snažil se, aby lid český měl příležitost osvědčiti spolu s ním úctu k těmto posvátnostem, proto vymohl si od papeže povolení, aby se slavil každoročně v Praze svátek, ve který by se svátosti říšské ukazovaly lidu se slavením zvláštních služeb Božích a to způsobem ustanoveným na radu bohoslovců od krále samého. Ustanoven k tomu každoročně pátek po neděli provodní, kterýžto den proto nazván „den svátostí“ (latinsky též „festum lanceae“). Ku prosbě Karlově udělil sv. Otec hojně duchovní milosti všem, kdož slavnosti té se účastnili přijavše sv. svátosti. K účelu tomu bývaly svátosti každoročně s velikou slávou z Karlšteina do Prahy přiváženy, po odbytých slavnostech pak nazpět odnášeny. K obdivování slavností těch ustanovil Karel největší Pražské náměstí, Novoměstské tržiště a vystavěl uprostřed něho dřevěnou věž s lešením, na němž svátosti se vystavovaly, pročež věž ta „věž sv. ostatků“ (turris reliquiarum, turris, ubi solitae sunt s. reliquiae ostendi)⁴⁾ se nazývala. Den svátostí stal se brzo blůčnou poutí, k níž přicházeli zástupové z Čech, z říše, ba z celé Evropy, ve množství nevidaném, tak že konšelové Pražští museli při tom pokáždě učiniti zvláštní opatření, aby veřejný pořádek se zachoval. Roku 1369 sešlo se ke dni svátostí tolik lidí, že od kláštera Zderazského až ku věži sv. ostatků místa nebylo, tak že zkušeni lidé páčili počet poutníků na 100 000. Jindy opět, r. 1388 přišlo do Prahy tolik zástupů, že Pražané ozbrojeni bděli bojce se, aby při takovém množství cizinců v městě nepokoje nevznikly, avšak cizí poutníci chovali se pokojně, navštěvovali chrámy Pražské, udíleli chudým hojných almužen, konali zbožné modlitby najmě u hrobů sv. Víta, Vojtěcha, Václava a Sigmunda a uviděvše svátosti díky Bohu činili a klidně domů odešli.⁵⁾ Jednou zase, r. 1398 bylo v den svátostí v Praze tolik lidí přespolních, že se nedostávalo chleba. Aby tedy zástupové ti se vystřídati mohli, rozšířena slavnost na celý oktáv po dnu svátostí a aby poutníci významu slavnosti té lépe porozuměli, spojeny jsou s ukazováním klenotů a sv. ostatků krátké výklady

zbožné s modlitbami. Jaký to život proudil tehdaž v Praze! Praha byla hlavním městem střední Evropy, městem světovým, jmenovaným a slaveným denně od statisíců! S jakou duševní rozkoší patřil otec Karel na její vzrůst, s jakou radostí hleděl na zbožné ty davy statisíců poutníků přišlých ze všech koutů Evropy, jimž sám předcházal vzornou zbožností svou! Byliť tu národové všech pokolení a jazyků jako ondy o svátcích letničních v Jerusalemě a hle, oni si rozuměli jsoouce v jednotu víry shromáždění. Praha byla Římem severu, byla chloubou, korunou především národa českého tehdaž svorného, jednotného, zbožností za žádným jiným národem katolickým nezůstávajícího. Co jsou ty nákladné, vyumělstkované „světové výstavy“ proti — „dnu svátostí“ v Praze za Karla IV.!

V kvetoucím životě náboženském byly pákami rozmanitá bratrstva a cechy, které hlavně společné konání služeb Božích, ozdobu chrámů a pohřbívání společenů svých za účel měly. Obzvláště přispívala bratrstva ta k oslavení svátku Božího Těla, konaného tehdaž s okázalostí nám téměř nepochopitelnou. Vůbec sluší vytknouti, že zbožní otcové naši ve věku čtrnáctém velice vynikali vzornou úctou k svátosti Těla Božího. Téměř v každém větším chrámu Pražském stál bohatě nadaný oltář Těla Božího a staročeská předhusitská literatura dosvědčuje, s jakou vřelou, ano zanícenou přesvědčeností, povaze slovanské vlastní, předkové naši drželi článek víry o svátosti oltářní. Jen odtud si vysvětlíme, kterak Čechové i v dobách husitských ohromnou většinou svou bojovali za víru tu a s jakou rozhořčeností čelili proti upíračům svátosti oltářní, jež „Pikarty“ nazývali, což stejně znělo jako „šibal“ a „nevěrec“. Blud upírající svátost Těla Božího zdál se býti i Husitům tak hrozitanský a šeredný, že stavěli jeho přívržence na roveň s člověkem prázdným vší víry a poctivosti.

Roku 1382 (či snad již dříve) založeno jest v Praze „*Bratrstvo Božího Těla se znamením obruče s kladivem uprostřed visícím*“, krátce „*Obruč*“ řečené (Societas Fratreliae cum signo circuli et malleo in medio pendente)⁶⁾.

⁴⁾ Tomek H. 223.

⁵⁾ Praktický Hájek a dle něho i Hammer-schmid vypočítali, že „kdyby každý poutník v Praze jen jeden zlatý byl utratil, 100.000 zl. v Praze by bylo zůstalo.“ Prodromus 333.

⁶⁾ Tomek III. 202. Z čtyř listin od r. 1382—1403 o „Obruč“ od Raf. Ungra (Abhandl. d. böhm. Ges. d. Wiss. 1785) otištěných nejpodivnějších věcí o náboženském bratrstvu tom již napsáno jest. Viz Voigt „Gesch. d. Prag. Univers.“ 1776, Millauer „Denkmale d. Tem-

Do bratrstva toho měl přístup každý nehledě na stav a zaměstnání, byliť však členové jeho veskrze osoby zámožné, poněvadž větší oběti na penězích přinášeti museli. Kdo ze spolku vystoupiti chtěl, musel pět grošů památného složit. Král Václav IV. sám náležel k bratrstvu tomu jsa předním ochrancem jeho. Počet členů nebyl vždy stejný, r. 1382 bylo jich 40, r. 1407 ale již 300. Mezi 40 členy bratrstva r. 1382 bylo 27 osob stavu šlechtického a osm znamenitějších z duchovenstva vyššího, mezi nimi i probošt Zderazský Jan. V čele bratrstva stávali tři hejtmané (capitanei) volení na rok, od r. 1404 jeden mistr a čtyři radové.⁷⁾ Bratrstvo to bylo jednotou náboženskou a předním jeho účelem bylo vystavení *kaple Božího Těla* čili ke cti nejsvětějšího Těla a Krve Kristovy, Panny Marie a sv. mučedníků Šťastného a Zbožného dilem slavným a nákladným na tom místě, kde stála „věž svátostí.“ Základní listina kaple té datována jest v klášteře Zderazském 1. dubna 1382 a podepsáni jsou na ní na předním místě hejtmané bratrstva Ješek Ocas ze Zásady, Zdimír ze Sedlce a Buzek z Heraltic.⁸⁾ Při kapli té měli býti zřízení tři duchovní neb i více k slavnému konání služeb Božích, jmenovitě slavných vigilí a zádušních mší sv. za členy bratrstva čtyřikrát do roka o suchých dnech. Stavba kaple byla za 11 let, r. 1393 dotud dovedena, že při slavných odpustcích toho roku od Bonifácia IX. udělených mohla býti jmenována jedním z čtyř míst, ku kterým putovati bylo věřícím, kteří milostí těch chtěli se státi účastni,⁹⁾ stavělo se však ještě dále a sice o věži čtyřhranné, v níž napotom ukazovati se měly říšské svá-

pler“ 1822. Co kuriosum budiž zde uvedeno, že bratrstvo to podlé znaku i za „bednářský cech“ (!) udáváno. Glückselig (Chronik v. B. I. 411.) tvrdí (a i Zap v „Popsání Prahy“) že členové bratrstva toho byli Frajmauri (!) Podobně i ubozí Templáři nejenom od romanopisců (u nás od Chocholouška v „Templářích v Čechách“) ale i od historiků některých napořád se rekvirují za praotce zednářů „kteří jako Fénix z plamenů jejich vylétli.“ Zcela neodůvodněná a mechanicky opisovaná tvrzení tato přiléhají důstojně k historickému bádání bratří zednářů, kteří již v arše Noemově své předky hledali.

⁷⁾ Tomek III. 202—203. Chronik v B. I. 412. a násl. Geschichte d. Prag. Univers. v. Tomek 52. Schaller Prag IV. 23.

⁸⁾ Otištěna v Chronik v B. I. 412.

⁹⁾ Mimo to byly ustanoveny hl. chrám Vyšehradský, sv. Víta a v Břevnově.

tosti¹⁰⁾. Záduši kaple hojně nadané rozmnožovalo se hojnými dárky poutníků v den svátostí, kterážto slavnost nyní ještě více vzkvétala, čtvrtinu všech ofěr a darů kapli věnovaných dostával však farář kostela sv. Václava na Zderaze, v jehožto farnosti kaple stála. R. 1394 daroval bývalý městský písař Ondřej svůj důchod z domu jednoho kostelu Božího Těla obdržev za to 5 grošů. R. 1397 dne 2. února potvrdil papež Bonifác IX. nadání kaple a r. 1398 povolil jí odpustky. Roku 1403 dne 28. června darovalo bratrstvo Obruče kapli Božího Těla se všemi důchody a penězi na hotově národu českému na vysokém učení Pražském, darování vykonali „v domě (koleji) národa českého položeném ve farnosti kostela sv. Havla“ hejtmané bratrstva Zachariáš Sromař, Štěch z Lopic a Petr Kvas ze Všenor v ruce mistra Jana Husi. Král Václav dal na to r. 1406 povolení, aby směli mistři čeští koupiti z důchodů kaple 110 kop ročního platu pro dva správce duchovní při téže kapli. Od té doby měli mistři čeští podací právo zde tak, že oznamovali osoby, o které se usnesli, králi, on pak podával jich arcibiskupu ku potvrzení. Roku 1416 počalo se z nařízení krále Václava v kostele Božího Těla podávati pod obojí, den svátostí konal se však přece a to obzvláštně r. 1418 okázale. Téhož roku užili kněží pod obojí, kteří proti výstředním novotářům bojovali, slavnosti té za příležitost k veřejnému projevení úcty k sv. ostatkům a k utvrzení lidu v tom. Zřízeno tu ve čtvrtek dne 7. dubna mistrem Křišťanem z Prachatic neobyčejné procesí duchovenstva i lidu farností Staroměstských, kteréž vyšlo svátostem z Karlšteina do Prahy vezeným až k mostu Karlovu vstříc, odtud provázelo je zbožně přes náměstí Staroměstské ulicí celetnou ku dvoru královu, pak trhem sv. Havelským na Nové město na velké tržiště ku kostelu Božího Těla¹¹⁾. Bylo to ale již naposled, co „den svátostí“ okázale slaven, aspoň není zpráv jistých, že v nepokojném roku 1419, kdy dne 30. července vášně lidu v plný plamen vyšlehly, slavnost ta by se byla konala.

¹⁰⁾ U Crugera (Sacri pulveres) se dočítáme však, že svátosti byly ukazovány a vystavovány na lešení, které se zřizovalo na střeše kostela kolem věžky z lodě kostelní vyčnívající, což nelze dobře pochopiti, byla by se musela každoročně střecha bourati a pro vysokost lidé by ničeho nebyli viděli.

¹¹⁾ Tomek III. 626.

Slavného jména nabyt kostel Božího Těla *kompaktáty Basilejskými* zde r. 1437 prohlášenými.¹²⁾ Císař Sigmund hleděl prohlášení kompaktát v Praze co nejokázaleji slaviti a k tomu účelu obnovil r. 1437 „den svátostí“ během devatenácti let již zapomenutý. Dal tedy říšské klenoty a sv. ostatky odvézti do kostela Božího Těla, kde dne 12. dubna byly ukazovány a kde u přítomnosti Filiberta, legáta Basilejského a administrátora arcibiskupství Pražského i císaře povolení čtyř artikulů Pražských od čtyř záků ohlašováno jest.¹³⁾ Brzo na to bylo toto ohlášení, které v čtverém jazyku se dalo, vryto v jazyku českém do jedné a latíně do druhé pískovcové desky, deska s nápisem českým byla pak zazděna na východní straně do zdi kostela Božího Těla nad oknem, druhá deska s nápisem latinským dána do zdi na straně polední nad postranní dvéře. Nápis český zněl v tato slova:

Leto MCCCCXXVII z rozkazanie Ciesarze Sigimunda a legatuow Basilejskych w tomto kostele hlasleno Czesky Latynie Uhersky a Niemeczky, ze Czechowce a Morawane Cielo bozie a krew pod dwogi znosobni przigimagic gsu wiernei krzestiane a prawi synowce cierkwe.

Nápis latinský nebyl překladem českého, obsahoval pak pět nešťastných a chybných hexametřů těchto:

*Anno dni. MCCCCXXVII f. VI. ante Tiburcii
Cesaris officio cum legatis Sigismundi
lingwis hic quatuor sincera fides sacramenti
bina sub specie mundo claruit sat aperte
Et sunt Katholici Christi calice potientes.*

Pozlacená slova nápisu tohoto skvěla se na modré půdě. Na vrchol věže kostela dán jest kalich, rovněž namalovány jsou nad jižním portálem do vápna obrazy kalicha. Od té doby sdílel kostel Božího Těla osudy vysokých škol Pražských a dle toho byl zprvu utrakvistický, v XVI. století protestantský, ježto akademie Karlová, již kostel patřil, záhy luteránství hověla a i s utrakvistickou kon-

sistoří se rozpadla. V době té mnozí vynikající členové vysokého učení, vesměs utrakvisté a protestanté v kostele Božího Těla byli pohřbeni, zejména r. 1582 Tobiáš Tábořský, bakalář filosofie a rektor škol Zderazských, r. 1602 Jan Adam z Bystřice, „probošt“ koleje zvané „andělské“ či „u Všech Svátých“, od r. 1600—1601 rector magnificus, r. 1575 Šimon Proxen „a Sudetis“, učenec svou dobou slavený a apelační rada císaře Maxmiliána, r. 1606 Jan Gotsmann z Něm. Brodu, probošt koleje andělské, r. 1591 Ondřej Mitisek z Litoměřic, r. 1606 Jan Chorus, prorektor, básník a filosof, r. 1612 proslulý Marcus Bydžovinus a Florentino, probošt koleje krále Václava, jenž byl třikrát rektorem akademie, r. 1604 Trojan Nigellus z Oskořiny, rovněž po třikrát rektor, r. 1612 Martin Bacháček (Bachatius) z Nauměřic, filolog, astronom, horlivý protestant, jenž byl jednáctkrát rektorem.¹⁴⁾ V rocích 1607 a 1609 dali profesoři kostel důkladně obnoviti, kdežto již 1603 nákladem jisté paní latinský nápis o kompaktátech i freskové obrazy kalichů opraveny byly. V době utrakvistické vodil farář sv. Jindřišský v prosebných dnech v úterý procesí k sv. Štěpánu, k sv. Apolináři a odtud do kostela Božího Těla¹⁵⁾. Po vydání Rudolfova majestátního listu odezdali profesoři Karlovy akademie kostel Božího Těla r. 1612 na čas německé kalvínské obci v Praze a tak kostel ten založený ku cti nejsvětější Svátosti oltářní, byl teď shromáždštěm lidí, kteří víru v tuto Svátost úplně zavrhlí!¹⁶⁾

Panství protestantů na starobylé akademii Karlově skončeno r. 1622, kdy dne 10. listopadu dekretem knížete Karla Lichtenštejna akademie ta se všemi kolejemi, právy, statky a důchody odevzdána jest Otcům Tovaryšstva Ježíšova u sv. Klementa. Po dlouhé době *navrácen jest tím kostel Božího Těla prvotnému účelu svému, službám Božím katolickým*. Byl tedy znova posvěcen a brzo na to pohřben jest v něm s velikou slávou proslulý mistr Jan Campanus Vodňanský, znamenitý učenec a básník i za hranicemi

¹²⁾ Kterak o ně se hádáno až provedena jsou, viz „Blahověst“ r. 1875, str. 422—423 v článku „Basilej.“

¹³⁾ „Téhož léta okázovali svátost na Novém městě Pražském skrze Filiberta biskupa a jiné preláty a kanovníky Pražské; a císař sám byl tu osobně. A tu ohlašování jsú artikulové čtyřmi záky.“ Letopis. čeští 100.

¹⁴⁾ Nápis s náhrobníků jejich v „Libuši“, sborníku 1843. 326—329, též u Schallera IV. 26—28. Na náhrobníku Marka Bydžovského bylo napsáno: „Me beat alma fides.“ Viz Tomkovu Geschichte d. Prager Universität.

¹⁵⁾ Navrátilovy Osudy kostela sv. Jindřicha 154.

¹⁶⁾ Tomek Gesch. d. Univ. 227.

¹⁷⁾ Tamže 249.

známý. Od r. 1605 byl profesorem řecké a latinské literatury na universitě a přednášel i historii českou, byl několikrátě i děkanem fakulty filosofické, po vydání Rudolfova majestátu údem protestantské konsistoře, proboštem koleje andělské, r. 1617 i koleje Václava krále, r. 1612 a opět r. 1621 byl rektorem. Po odevzdání akademie Karlovy Jesuitům se stal katolíkem, vyznamenán jest hodností primátora Malé strany, zemřel však v málu dnech na to dne 13. prosince 1622 a byl od Jesuitů slavně u Božího Těla pohřben¹⁸⁾.

Roku 1628 rozhodl se císař Ferdinand II., že zřídí u kostela Božího Těla *residenci pro otce Tovaryšstva Ježíšova*, kteří v Praze již na dvou místech sídla svá měli. I vyslal své komisary, aby o tom vyjednávali s Novoměstskou radou, která přání císařovu ochotně vyhověla a k dotčenému účelu několik stavení ke kostelu přiléhajících za 3300 zl. přepustiti svolila. Mimo to získal císař ještě jeden dům a odevzdal jej Jesuitům, hrabě Oktavián Kinský daroval 1500 zl. i svůj dům u Nové brány v ceně 2000 zl. a P. Lamormaini, zpovědník císařův slíbil ročně 1000 zl. věnovati, dokud nové založení to z vlastních prostředků se nebude moci vydržovati. Tak vznikla u kostela Božího Těla residence, do níž r. 1628 přišli z koleje klementinské dva kněží P. Adam Kravařský a P. Martin Bouda. Kravařský jsa odtud až do 1634 správcem residence jal se ihned v kostele Božího Těla horlivě kázati, an soudruh jeho slovo Boží ve farním chrámu sv. Štěpána hlásával. Mužové ti v jediném roce 1629 přivedli do lůna Církve 3649 nekatolíků a podařilo se jim obrátiti i Novoměstské hostinské, dříve nad jiné zatvrzelé. Když kněží ti nemohli sami vyhověti návalu věřících do kostela Božího Těla přicházejících, vypomáhali jim řeholní bratři jejich z koleje Klementinské. Týž kostel Božího Těla zvolila sobě i Novoměstská rada, kde členové její o zeleném čtvrtku k stolu Páně přistupovali¹⁹⁾. V téže době jiný mladý Jesuita P. Bernard Oppel vodil děti po velikém tržišti do kostela Božího Těla neb k sv. Štěpánu, kde je katechismu a nábožným písním učil²⁰⁾. Roku 1630 opu-

stili Otcové posavadní méně příhodné bydliště své u kostela a odstěhovali se do domu opodál ležícího řečeného Medulánského, jež za 2500 zl. byli zakoupili. Člen vysokých škol Pražských Václav Valverin stav se katolíkem daroval Otcům svou vinici. Když Sasové ku konci roku 1631 Prahu obsadili, zůstali Otcové zprvu v Praze a tu jednoho dne P. Adam Kravařský jda po mostě Karlově byl nepřátelským jezdcem uhozen bičem tak, že omráčen k zemi sklesl a odnesen býti musel²¹⁾. Brzo na to vydán jest rozkaz, aby Jesuité z Prahy vypuzeni byli, kněží od kostela Božího Těla odvedeni jsou do Klementina a tam ostrihání, nazítrí pak o sv. Štěpánu vedeni jsou všickni na Malou stranu k sv. Mikuláši, kde po celou noc v kruté zimě mnohé příkoří snášeti museli a druhý den z města vyvedeni jsou. Neohrožený P. Kravařský dáváje život svůj v šanc docházet však, přestrojen za uhlíře potají do Prahy, kde v domech katolických mši sv. sloužil a sv. svátostmi přísluhoval²²⁾, r. 1632 přišel pak do Tábora, kde kázal a mnohé k Církvi obrátil²³⁾. Po vyhnání Sasíků vrátili se Jesuité do Prahy a pomýšleli na to, aby residenci svou u kostela Božího Těla rozšířili v kolej. Služby Boží počaly se u Božího Těla znova 17. října 1632 a Otcové otevřeli zde i školy, do nichž hned koncem prvního roku ke stu žáků chodilo. Odtud plynuly ve prospěch kostela a residence hojné dary a odkazy. Marta Řečická postoupila P. Kravařskému pro kostel polovici statku svého, Johanna Bejčková darovala kostelu 1000 zl., Hilmer Stač věnoval 2000 tolarů, aby v kostele byl pohřben a mše sv. za něho se sloužily.²⁴⁾ Dar nad jiné znamenitý učinila Otcům Isabella hrab. Šternberková, totiž 100 tisíc zl., Marie hrab. Paarová věnovala na zřízení noviciátu 50.000 zl., hrabě Fr. Šternberk daroval též 50.000 zl. Vdova po nejvyšším purkrabím Adamovi ze Šternberka, věnovala 33.000 zl. Dobrodinci docházeli obyčejně práva pohřbu v kostele, což zvláštní listinou se jim stvrzovalo, obzvláště štedří dobrodějové chrámu a residence stávali se „zakladateli“ a účastníky výsad, jež rád udílel těm, kdož o něj velkých zásluh si vydobyli. Tak obdržela vdova po Adamovi ze Šternberka Marie Maxmiliána roz. hraběnka z Hohenzolleru titul a výsady „zakladatelky“

¹⁸⁾ Jungmann, historie liter. české 540. Sepsal divadelní hru českou „Břetislav a Judita“ u Jungmanna IV. 233.

¹⁹⁾ Prodrómus 335. Schaller IV. 15—20.

²⁰⁾ P. Josefa Svobody „Památky koleje Klementinské“ v „Časopisu kat. duchovenstva.“ 1875. 272.

²¹⁾ Tamže 402.

²²⁾ Tamže 404.

²³⁾ Prodrómus 337.

²⁴⁾ Listiny archivu novom. Jesuitů na faře sv. Vojtěcha G. 3. Č. 3. 10.

slavným způsobem dne 14. září 1633. Probošt sv. Vítský a arcibiskup Trapezuntský i. p. Šimon Hornstein sloužil v ten den v kostele B. Těla slavnou mši sv., mezi ní konal provinciál Jesuitů P. Křištof Grenzin řeč a podal po ní řečené dobrodějce fundací svíce, načež po službách Božích školní mládež zvláštní divadelní hrou štědrost a zbožnost zakladatelky oslavovala.²⁵⁾ Paní Kozlová podle vůle zemřelého manžela svého Cypriana Kozla věnovala P. Kravařskému důchod z vinic ročních 13 kop 20 grošů míš., Jiří Fojt z Winkelheydu, radní novoměstský odkázal kšaftem kostelu 50 zl. Těmito i jinými dary a odkazy vzrůstalo záduší kostela B. Těla i jmění residence v té míře, že Otcové proměnili se svolením císaře r. 1634 své posavadní sídlo v řádnou kolej, jejímž prvním rektorem se stal P. Jan Černovský. Kněží i škol přibýlo, práce se rozmnožily a tudíž pomýšlelo se na zbudování přiměřeného a prostranného kolejního domu. K tomu účelu postoupili Otcové novoměstské obci ty domy u kostela, které jim byl druhdy císař vykázal a skoupili 23 měšťanských domů i se zahradami, na jichž rozloze jali se stavěti novou velkolepou kolejní budovu, při níž založili na místě domu již dříve získaného řečeného „Hurtového“ na rohu tržiště a ulice ječné veliký a skvělý chrám ku počtě sv. zakladatele Tovaryšstva Ježíšova Ignácia. Chrám ten však teprve dne 31. července 1678 od arcibiskupa Valdštýna posvěcen jest. Na jižním konci koleje povstal jiný menší kostel sv. Františka Xavéria.²⁶⁾ Kostel Božího Těla těmito novými založeními nikterak neosířel. Když r. 1638 Jesuité navrátili císaři Ferdinandu III. na rozkaz jeho akademii Karlovu (fakulty právnickou a lékařskou) se všemi statky a privileji jejími, podrželi posvátná místa akademii patřící, tudíž i kostel Božího Těla (mimo něj v Praze i kapli Betlémskou). Kostel B. Těla byl obsluhován i nadál kněžími z koleje Ignaciánské a mívál svého prefekta. Dostávalo se mu stále nových darů a odkazů. R. 1640 daroval Vyšehradský děkan Václav z Růžové P. Boudovi 500. zl., aby za ně se koupila od vdovy Magdaleny Komínkové zahrada na Karlově, z jejíhož nájmu měly se vydržovati v kostele B. Těla věčná lampa a svíce. Zahradu tu odprodal později r. 1663 rektor Daniel Krnovský kanonii Karlovské

za 480 zl.²⁷⁾ Samuel Kučera odkázal kostelu B. Těla též část své zahrady na Karlově. P. Tobías Brázda koupil r. 1644 pro kostel domek se zahradou u sv. Štěpána, Anna Konopková prokázala kostelu též dobrodíní, začež v něm r. 1658 pochována jest, vdova Anna Kazanovská darovala kostelu 460 zl.²⁸⁾ Významu pro náboženský život katolický svou dobou značného nabyl kostel Božího Těla, když v něm počala r. 1641 nová kongregace česká Zvěstování Panny Marie, která si založila v kostele svůj oltář a měla své jmění, které zbožnými odkazy vzrůstalo.²⁹⁾ R. 1655 byly v kostele B. Těla vystaveny ostatky sv. mučníků Donata, Papia, Šťastného a Desiderata k veřejnému uctění. Z kněží, kteří v kostele B. Těla v době té působili, paměti zasluhuje zejména P. Matěj Václav Šteyer.³⁰⁾ Narodil se v Praze. Matka

²⁷⁾ Archiv novom. Jes. H. 3. Č. 13.

²⁸⁾ Tamtéž G. 3. Č. 2. 6. Mimochodem budíž zde doloženo, kterak těžko bylo tehdy nejedem zbožný odkaz vydobyti. Čáslavský měšťan Jiří z Eknfeldu odkázal Jesuitům novoměstským kšaftem dluh 300 kop míš., kterým obec Čáslavská mu povinna byla. Obec se zavázala r. 1622, že dluh zaplatí za rek, r. 1623, nestalo se však. P. Bouda prosil r. 1640 přátelským listem o zaplacení, purkmistr však rovněž přátelsky se vymlouval do špatných časů. Potom naléhal podkomoří Jan rytíř Chanovský na Čáslavany, aby povinnosti své zadostučinili, ti však ho prosili, aby se za ně přimluvil u věřitelů. R. 1651 shovívaví věřitelé opět prosili o zaplacení, purkmistr Čáslavský však odpověděl, že obec je chuda, že všechny statky její jsou zabaveny a tudíž že platit nemůže. Po dvaatřicetiletém čekání žalovali posléze Jesuité obec Čáslavskou u zemského soudu, že však opět ničeho nedostali, jde na jevo z nové prosby, kterou poslali do Čáslavi r. 1674, aby obec „poněvadž časy již lepší jsou,“ dluh zaplatila — po čekání 51 let! Zdaž se to skutečně stalo, listiny archivu novom. Jes. (G. 3. Č. 4.) nepovídají, ale zajímavou je ta shovívavost proti — nynější lichvě a neuprositelným věřitelům. Alžběta Šiparová kšaftovala kostelu B. Těla legát 100 kop míš. a české kongregaci při téměř kostele 50 kop, muž její, radní Daniel Šipar zdráhal se však po smrti své choti vůli její vyplniti a musel býti proto od rektora P. Hubacia žalován. (Archiv G. 3. č. 1.)

²⁹⁾ Archiv T. Č. 3. 4.

³⁰⁾ V matrikách kostela B. Těla jméno jeho jest důsledně psáno Štejer, jinde čteme Štayer, Štajer i Štýr (Malého „Vlasten. Slov.“)

²⁵⁾ Prodom. 337. Schaller IV. 17.

²⁶⁾ Další osudy koleje, netýkající se přímo kostela B. Těla, budíž zde opomenuty.

jeho Marie, měšťanka a pekařka na Novém městě uložila po smrti muže svého r. 1669 u P. Václava Hermanna, rektora koleje novoměstské za sebe 800 a za syna svého jakožto dědictví jeho 500, celkem 1300 zl. na vydávání katolických kněh českých, kterážto fundace nazvána jest *Dědictví sv. Václavské*. Provinciál Jesuitů P. Daniel Krupský vyhotovil zakládací listinu a svěřil správu Dědictví novoměstské koleji v Praze. Roku 1671 přibyl nový vklad 230 zl. a jistina vzrůstala tak, že v XVIII. věku 16.000 zl. činila. Z ročních úroků tiskly se legendy, kancionály, spisy dogmatické i mravoučné, které mezi lid buď zdarma se rozdávaly aneb levně prodávaly.³¹⁾ Největší dílo dědictvím vydané byla „Bibli sv. Václavská“ ve třech dílech od r. 1677—1715 vydávaná, kterou podlé Vulgaty a české biblí Benátské z r. 1506 i jiných staročeských katolických vydání zpracovali Jesuité Jiří Konštanc, Matěj V. Šteyer a Jan Barner vloživše do ní v Zákoně starém obrazy z biblí Melantrichovy před sto lety vyšlé.³²⁾ Kněz Šteyer sepsal mimo to devět jiných spisů náboženských v jazyku českém, zejména „Kancionál český“ (1687), který až do r. 1764 v šestiřem vydání vyšel, a posud rozšířen jest, „Postillu katolickou“ (nákladem Dědictví r. 1691) až do r. 1737 rovněž šestkrát vydanou a „Výborně dobrý způsob, jak se má dobře po česku psáti“ (r. 1668, pak 1730), kterýžto spis znám byl jménem „Žáček.“ Horlivý jazyka českého milovník rytíř Jan Neuberger dal spis ten r. 1781 znova otisknouti.³³⁾ Šteyer mnoho spisů nekatolických lidu odebral a místo nich české knihy katolické rozšiřoval³⁴⁾. Upřímný tento vlastenec a kněz

výborný zemřel r. 1682. V kostele B. Těla nalezal se jeden z nejstarších obrazů sv. Jana Nep. dávno před svatořečením jeho.³⁵⁾ Časem rozmnožováno jest záduší kostela dále. Tak získal kostel dům v čtvrti Zderazské na tržišti řečený „u Skřivánků,“ r. 1721 jej pak rektor P. Jan Voračický prodal Matěji Grafovi za 200 zl. Na domu Josefa Svobody měl kostel pojištěných 460 zl., když pak dům r. 1721 dražbou Petru Kučerovi se prodal, zůstal kapitál na něm se šesti zl. ze sta vtělen, dům u kostela „v krámecích“ býval též ve prospěch záduší pronajímán.³⁶⁾ Neprátelskými vpády do Prahy r. 1741 a 1744 jmění kostelů velice trpělo, mimo to muselo se z nich platiti výpalné a kořistné a tu zaplatil rektor za kostel Bož. Těla 25 zl. 28 kr. výpalného, což pak později prokuratorní pokladna jemu i s úroky se srážkou nahradila summou 27 zl. 29 kr. a 1 trojniku.³⁷⁾ R. 1720 byl kostel B. Těla naposled opraven nákladem 412 zl. 53 kr. k čemuž sešlo se milodarů 439 zl. 27 kr.³⁸⁾ V kostelích sv. Ignácia, sv. Františka Xav. (posvěceném r. 1690) a Božího Těla dály se mimo četné konverse nekatolíků i křty a oddavky, křty dítek a to hlavně z vinic za Prahou odbývaly se obyčejně u B. Těla.³⁹⁾ Dne 5. října 1773, kdy v koleji Jesuitů českých prohlášeno jest breve Klementa XIV., jímž Tovaryšstvo Ježíšovo zrušeno jest, obdržel farář u sv. Vojtěcha Většího Antonín Dvořák administraturu tří kostelů, v nichž Jesuité novoměstští služby Boží konali, tudíž i kostela

Hraběcí milosti“ dedikovali své spisy české a posílali milostná psaníčka (Viz Rozaciovu „Historii o t. protiv.“ 65.)

³⁵⁾ Dra Borového „Sv. Jan Nep.“ 1878. str. 39.

³⁶⁾ Archiv novom. Jes. G. 3. Č. 7. 9.

³⁷⁾ Za chrám sv. Ignácia zaplatilo se výpalného 94 zl. 44 kr., za kostel sv. Františka X. 25 zl. 28 kr., za kolej 300 zl. (Archiv novom. Jos.)

³⁸⁾ Jak se tehdy řemeslníkům platilo, stůj zde doklad. Celý kostel znova vydlážděn za 29 zl. 48 kr., vybílen za 70 zl., stupně ke všem oltářům stály 12 zl., nové dubové dvěře 20 zl., jiné menší 13 zl., mřížky k hl. oltáři 20 zl. 54 kr., nové stolice 80 zl., správka futra ve 2 oknech 1 zl. 3 kr., správka zdi hřbitovní 5 zl. 21 kr., pobití velkých dveří od zámečnicka 26 zl. (Archiv nov. J. G. 3. Č. 15.)

³⁹⁾ Matriky křtěných od r. 1673—1729, oddaných 1673—1772, konvertitů 1726—1773, křtěných Židů a Turků 1726—1769 na faře sv. Vojtěcha.

³¹⁾ Dra Borového Dějiny 368.

³²⁾ Jungmannova historie liter. české V. 652.

³³⁾ Tamže V. 14. 99. 838.

³⁴⁾ I když se uvažuje význam literatury, nehledě k obsahu, pouze se stránky formální, leží na bíledni, jak plané jsou ty tisíckrát již otřepané a opět i opět ohříváné povídky o hubení české literatury a českého jazyka skrze Jesuity. Kdo kalvinskou českou knihu někomu odebral a zničil, ale hned mu dal českou knihu katolickou, ten hubil sice kalvinství, ale ne češtinu! Ostatně ti čeští Jesuité, kteří psali pro lid jazykem sv. Václavským, zasluhovali by aspoň tolik uznalosti, jakou se u nás nad míru plýtvá k rozličným těm lidem, kteří „Panu Hedrychovi Mattesovi hraběti z Turnu: Jeho Milosti (!) Krále Švejdského Tejné Vojenské Raddé a Mistodržicimu v Berlíně“ jakožto „Pánu, Pánu mně milostivému, Jeho vyvejšene

Božího Těla a nařídilo se mu, aby pečoval o konání obvyklých služeb Božích i kázání v nich, téhož dne odevzdaly se mu i matricy.⁴⁰⁾

R. 1778 doručeny jsou témuž faráři originály listin týkajících se záduší kostelů těch, které si však s velikým namáháním musel nejprve od cí. komise vynutiti, kapitály byly zatím na privátní hypotéky rozpuštěny, zejména jmění kostela B. Těla na statcích hraběte Valdštýna. R. 1781, kdy na rozkaz vlády jmění veškerých kostelů a oborů se sepisovalo, udalo se, že kostel B. Těla má vlastního kapitálu 1100 zl., realit ale ani fundací prý žádných (?) Za tři leta potom zrušen jest r. 1784 kostel Božího Těla, kteréhož konce i kostel sv. Františka došel, jehož r. 1787 k rozšíření bývalé, nyní k vojenským účelům upravené koleje sv. Ignaciánské se užilo. Starobylý, původem, slohem i dějinami proslavený kostel B. Těla byl r. 1789 veřejnou dražbou jako nějaké zbytečné haraburdí za 902 zl. (!) prodán⁴¹⁾ když ale kupec jeho, měšťan Pražský V. Ctibor jen polovičku zaplatiti mohl, koupil jej v druhé dražbě r. 1790 magistrátní rada Vojtěch rytíř Eisenstein a dal jej 1791 rozbourati a se zemí srovnati, tak že ani památky po něm nezůstalo. Kamení a dříví kostela odvezlo se ku stavbě továrny za Vyšehrad k sv. Pankráci, mramorová mensa z hlavního oltáře postavila se u silnice, kde posud za hospodský stůl slouží (!), nábrobními kameny v kostele nalezenými a namnoze vzácnými vydlážděn dílem chodník na mostě Karlově, dílem se jich upotřebilo ku zřízení jezu u Helmových mlýnů a tak zničeno a rozptýleno jest slavné dílo století čtrnáctého — nezůstalo z něho ani kamene na kameni. Jediných desk kompaktních ušetřeno, daroval je rytíř Eisenstein purkmistru Pražskému Josefu Preinhöldrovi, od něhož je dostala král česká společnost nauk, až r. 1819 přešly k českému Museum, v jehož budově na schodišti posud ve zdi zasazeny jsou.⁴²⁾

⁴⁰⁾ Pamětní kniha fary sv. Vojtěšské. Mimo to administroval týž farář následující kostely: Nejsv. Trojice, sv. Mikuláše i sv. Vojtěcha Menšího v Podskalí, pak sv. Michala v Opatovicích a sv. Petra na Struze — měl tedy farní kostel jeho 8 filiálek a mimo ně ještě tři zrušené kostely byly na osadě (Zderazský, emeritní a na čas i sv. Václava).

⁴¹⁾ Co asi stála stavba, která „solemni fabrica“ se konala?

⁴²⁾ Chronik v. B. I. 417. Schaller IV. 25.

Kostel Božího Těla stál na Karlově náměstí obehán hřbitovní zdí a sice asi ve prostřed mezi průčelím chrámu sv. Ignáce a rohem nynější nové techniky a byl podle zachovaných vyobrazení i popisů mistrovským dílem a pravé unicum slohu gotického. Byl vzdělán v podobě osmipaprskové hvězdy, jednotlivé paprsky ostroúhelně ukončené, úzkými, vysokými okny ozdobené a kosmými stříškami pokryté pojily sek okrouhlé stavbě, z níž vyrůstala osmihranná jehlancovitá střecha, jejíž úkos korunovala lucerna se štíhlým zakončením. Jak asi klenba vzácné této stavby provedena byla, o tom chrám na Karlově nám. ponětí dává. Víra tu svatyni založila, duch umění křesťanského ji vyvedl, doba lžiosvěty ji zničila. Jen doba tak surová a chlebařská, jakou byla léta koncem minulého století, mohla vandalský skutek ten provést.

DOPISY.

V Čenkovicích dne 7. července 1878.
(Slavnost sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje na Velehradě.)

Zvon Velehradský zavznívá,
a vlast se kvítím odívá,
již prchá sen
a Páně den
se nad Slovanstvem zaskvívá.

Tak opěvuje výtečný básník moravský důst. p. farář Jan Soukop hod Cyrillo-Methodějský v posledním čísle Skoly Božského Srdce Páně; ano zazníval zvon Velehradský mocným hlasem svým již ve čtyři hodiny ráno a nápotom několikráte o slavnosti sv. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoděje.

Ejhle svatý Velehrad již září,
nejvzácnější perla otčiny,
milostnou nás pozdravuje tvář,
jako anděl s nebes výšiny.
Vizte jak nám věže jeho kynou,
slyšte zvuky, ješto odtud plynou.
Cyrill, Method ve svém ve kraji
radostnou nás tvář vítají! —

takto zaznívalo z tisíců a tisíců úst zbožných Moravanů, putujících na posvátný Velehrad ke kolébce víry křesťanské; od osmi hodin ráno až do desíti hrnuli se průvodové se svými duchovními k velebné basilice Velehradské. Unášející byl pohled na ty zbožné Moravany v jejich překrásném kroji slovan-ském, zpěv jejich doprovázen hudbou, rozléhal se po vůkolí celého Velehradu a zvukové velikých zvonů Velehradských vítali po

celé dvě hodiny poutníky připutovavši ke kolébce naší sv. víry a ke hrobcé sv. Methoda. O šesti hodinách při ranních službách Božích dopráno bylo pisateli těchto řádků promluvit k přčetným zbožným Moravanům ve velebné svatyni Velehradské o drahocenném pokladu, který nám přinesli sv. věrověstové naši Cyrill a Method, o svaté víře křesťansko-katolické; hlásáním této víry stali se sv. apoštolové naši největšími po Bohu dobrodinci národa našeho, položili základ k jeho osvětě a vzdělanosti, k jeho zachování a k jeho časnému i věčnému štěstí. Slavný byl národ náš, dokud se držel této víry, Cyrillem a Methodem hlásané a zůstane bohda i nyní šťastným a slavným, pokud v něm kvěsti bude sv. víra křesťansko-katolická, kterou hluboký učenec sv. Augustin nazývá pokladem nejdražším, největším bohatstvím, která hříšníky věčně uchrání zkázy, slepé osvěcuje, nemocné uzdravuje, věřící ospravedlňuje, nepravostem oddané ku pokání přivádí, spravedlivé rozmnožuje, mučnický korunuje a nás se svatými anděly jednou věčně spásy účastnými učiní. ... O desíti hodinách byla basilika Velehradská v pravém slova smyslu naplněna a tu vystoupil na kazatelnu velebný pan farář z okolí Velehradského Martilík. Ve výtečné řeči své mluvil též o sv. víře křesťanské, která jediné podává člověku, po čem jeho srdce touží, *pravdu, dobro a krásu*. — Mimo Boha není pravdy, tak mluvil nadšený řečník, kdo mimo Boha pravdu hledá, nenalezne ji, a byt byl ten nejvýtečnější a nejučenější mudrc, tu pravdu hlásal nám Syn Boží, s Otcem svým jedné podstaty vtělený Bůh, který o sobě mohl tvrditi: Já jsem cesta, pravda i život. Víra křesťanská podává nám dobro a sice to největší dobro, což důstojný řečník dvojím podobenstvím naznačil, aby ta dobrodiní nesčíslná, nám svatou vírou křesťanskou podávána, pochopitelná učinil. Porovnával sv. církev, která nám víru tuto hlásá, s matkou anaf spěchala do žaláře svého syna, který svým bezbožným životem jí mnoho zármutku a bolesti způsobil. Vždyť je dítě mé, tak volala u dveří žaláře, jak bych mohla na něj zapomenouti, byt i sebe více mne byl zarmoutil, a velkých bolestí mně způsobil. Podobně podává církev sv. naše matka i nehodným synům svým svou mateřskou lásku a pospíchá k jejich smrtelnému loži, aby je uchránila věčné zkázy, zapomíná na všecken nevděk a hledí i svého největšího nepřitele získati pro život věčný! Křesťanská víra podává nám *krásu*, ona zvelebila umění lidské, přivedlať je k nejkrásnějšímu

a nejbohatšímu rozkvětu, a tu řečník poukázal velmi vhodně na převelebnou basiliku Velehradskou, a vybízel zbožné Moravany, aby přispívali k okrase její, by se zaskvěla v roce 1885 jako nevěsta připravená ženichu svému, v kterémžto roce konána bude tisíciletá památka úmrtí sv. Methoda, který 6. dubna 885 na posvátném Velehradě svou apoštolskou činnost mezi národy slovanskými ukončil. Jeho slova nebyla marná, neboť velmi mnoho Moravanů ještě tentýž den hlásilo se jak u důstojného pana děkana Josefa Vykdala, bedlivého strážce a horlitele svatyně Velehradské tak u jeho pana kooperátora J. Vychodila ke koruně Solunské, která si za cíl vytknula dobrovolnými příspěvky ozdobiti svatyni Velehradskou, a v kteréžto koruně již nyní přes tisíc mší sv. za živé i mrtvé dobrodince svatyně Velehradské ročně se obětuje. Koruna Solunská čítá již přes 3000 údů, a utěšeně se vzdává po celé Moravě i lze očekávati, že její pomocí zastkví se basilika Velehradská ve své bývalé slávě. Po kázání byla při četné assistenci slavná zpívaná mše sv. sloužena od důst. pana guardiana kláštera Františkánského v Uherském Hradišti. Po slavných službách Božích sešlo se asi 30 kněží na faře Velehradské, kteří se svými farníky připutovali na posvátný Velehrad, a poslán i telegram nejvyššímu pánovi knížeti arcibiskupovi Olomúckému v jazyku českém, ve kterém ve jměnu zde shromážděných kněží a těch tisíců zbožných Moravanů, připutovavších na posvátný Velehrad vyslovena úcta a oddanost k osobě jeho, co nástupci sv. Methoda a vyslovena prosba a tužba, aby novosvěcení kněží, kteří právě dnes z jeho rukou přijali svěcení na kněžství, pracovali zdárně na vinici Cyrillo-Methodějské! Blahosklonná odpověď nejvyššího velepastýře přišla brzo, ve které žehná tento veliký dobrodinec Velehradu jak přítomné duchovenstvo tak i všecken shromážděný věřící lid! —

Odpoledne o půl třetí hodině vystoupil na kazatelnu pan kooperátor Velehradský J. Vychodil, i vybízel přčetné posluchačstvo své, aby nezapomínalo na velebnou basiliku Velehradskou. Po skončeném kázání zapěl u hlavního oltáře veled. pan jubilant, konsistoriální rada a farář z Polešovic „Te Deum laudamus“ a napotom opouštěli zbožní Moravané kolébku naší sv. víry posvátný Velehrad, a velebný hlahol zvonů Velehradských dával jim s Bohem. Povětrnost byla sice ve čtvrtek ráno velmi nepříznivá, tak že ze vzdálenějších míst Moravy nemohli se poutníci vydati na cestu. avšak odpoledne

vyjasnilo se nebe a celou noc jakož i v pátek téměř po celý den obloha byla jasná, tak že se vyplnilo přání slavného Sušila, projážděné v básni na svaté naše věrověsty:

Orodujte u Boha,
ať nás mine mátoha,
vždy ať v kráse zaskvívá se
nad Slovany obloha!

Všech poutníků připutovavších na posvátný Velehrad k slavnosti Cyrillo-Methodějské bylo zajisté přes 15.000, a bylo by jich mnohem více bylo, kdyby předcházející den povětrnost byla příznivější bývala. Nic však méně překrásná, unášející byla tato slavnost Cyrillo-Methodějská na posvátném Velehradě a podala zřejmý důkaz, že zbožný jest dosud lid moravský, a že si váží nade všecko sv. víry, Cyrilem a Methodem hlásané. Přál bych si z celého srdce, aby ti, kteří v národě našem bojují ústně i písemně proti této víře Cyrillo-Methodějské, svědky byli této slavnosti překrásné, a aby poznali že jen tenkrát blažen a šťasten bude národ náš, dokud se víry této držeti bude. Hlásáním sv. víry Kristovy zachovali sv. Cyrill a Method národ náš, uchránivše jej zkázy a záhuby, a jen na základě tomto na svaté víře křesťanské kyne národu našemu budoucnost a sláva. A proto kdo se držeti bude Krista Cyrilem a Methodem hlásaného což Bůh dá zajisté vždy bude, bude mu též drahý a milý Velehrad, se kterým se též pojí myšlenky na nejslavnější doby národa našeho za časů králů Velkomoravských Rastislava a Svatopluka.

Mnoho již učiněno jest pro Velehrad od památného roku 1863, kdy slavena byla tisíciletá památka příchodu našich sv. věrověstů Cyrilla a Methoda do vlasti našich. Darována jsou totiž překrásná mešní roucha a posvátné nádoby k službám Božím potřebné, jako kalichy, monstrance v počtu přehojném, mnoho tisíc zlatých cenu majících, též překrásný oltářní stůl se svatostánkem a s dvěma anděly z karárského mramoru vykládaný velmi umělou mosaikou, darován od nej. p. knížete arcibiskupa olomúckého; od bohoslovců Olomúckých darován překrásný černý mešní parament, který pojmenován jest paramentem Sušilovým, a hlásati bude vždy lásku a úctu bohoslovců Olomúckých ku posvátnému Velehradu. Postaveny též blíže hlavního oltáře nové varhany od Koruny Soluňské, které nyní svým zvukem rozléhají se po svatyni Velehradské. I můžeme se kojiti tou blahou nadějí, že zbožný lid moravský nezapomene na posvátný Vele-

hrad, a že přispívati bude ku zvelebení jeho, tak aby chrám Velehradský k památnému roku 1885. zaskvěl se ve své bývalé slávě, čemuž volám z plna srdce: „Zdař Bůh!“

F. V.

KRONIKA.

Z Prahy. J. M. nejdůst. p. biskup Karel Fr. Prucha vykonav včera svěcení kněžstva u sv. Víta na hradě odebere se dnes do Litoměřic, kdež zítra podjáhensství, ve čtvrtek d. 18. t. m. jáhenství a v sobotu dne 20. kněžství udělovati bude.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati do 17. července u sv. Tomáše, od 18—21. t. m. u sv. Ducha, od 22—25. u sv. Františka (u Křižovníků).

— Dnes slaví se výroční pouť u sv. Jindřicha na Novém městě tímto pořádkem: v 6 a 8 h. budou tiché mše sv., v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. něm. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv., odp. o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

— Ve čtvrtek dne 25. července bude se slaviti výroční pouť u sv. Jakuba či u Minoritů. V 5 h. ráno bude první mše sv., o půl 7 h. druhá, v 7 h. české kázání, v 10 h. něm. kázání, v 11 h. slavná zpívaná mše sv., odp. o 4. h. bude české kázání, pak nešpory a požehnání.

Z Říma. (List Jeho Svatosti papeže Lva XIII. kardinálu la Valettovi a spolu generálnímu vikáři Říma o vyučování náboženství ve školách Římských.) Pakliže na začátku našeho pontifikátu měli jsme četných příčin k potěšení vůči tolika osvědčení úcty a oddanosti, jež z šířého světa se scházela, přece nebyli jsme velikých bolestí ušetřeni, vidouce, kterak církev všudež vystavena jest krutému pronásledování a to jmenovitě zde v tomto městě, středu to katolického světa a vznešeném sídle náměstka Kristova, kdež vidíme: tu bezuzdný tisk, listy, jež bez přestání jediné k tomu směřují, aby rozbita byla víra sofismem a ironií a zničena byla práva sv. Stolicе a její autorita zmenšena, tu chrámy protestantské, zřízené nákladem biblických společností, zvedati se v nejlidnatějších ulicích na urážku víry naší, zde zase školy, asyly a hospice otevřené mládeži k účelu zdánlivě lidumilému, opravdu však, aby z toho povstalo pokolení víře a církvi nepřátelské. A jakoby na tom nebylo dosti, vyšel nedávno dekret, který katechismus ve školách městských proskribuje, nařízení pokárání hodné, jež zbořiti má hráz proti bludařství a nevěře, což

pak příčinou má býti nového nepřátelského vtrhnutí, horššího a nebezpečnějšího nad ona stará, protože se tu jedná o oloupení největšího pokladu, víry ze srdcí Římanů a ovoce, jež s sebou přináší.

Tento nový útok na náboženství a zbožnost lidu naplňuje duši Naši novou zžírající bolestí a nutí Nás obrátiti se tímto listem na Vás, jenž Nás v duchovní správě v Římě zastupujete, abychom před tváří Boha i lidí na to vše toužili. Mocí svého pastýřského úřadu musíme každému katolíku připomenouti velmi důležitou povinnost, kterouž mu zákon přirozený i Božský ukládá, aby své dítky odchoval v nadpřirozených pravdách víry a v povinnostech, jež mají plniti ti, jichžto rukoum svěřena jest správa katolického města, tak aby usnadňovali a bděli nad plněním povinností se strany otce rodiny. V této chvíli, v níž My ve jmenu víry svého hlasu zvedáme k obraně svatých práv, chceme též, aby se zvědělo, kterak onen dekret jest naproti pravému prospěchu člověčenstva.

A zajisté nebylo by lze domysleti se příčiny k vydání onoho nařízení, kdyby to nebyla ona bezsmyslná a zhoubná náboženská netečnost, v jakéž se národové nyní mají vychovati. Až dosud rozum, ano prostý přirozený rozum, učil lidi zamítati a vylučovati to, co zkušeností neuznalo se za užitečné. Avšak kdož může tvrditi, že vyučování katechismu nepřineslo mnoho dobrého?

Není-liž to vyučování náboženské, jež pozvedlo svět, posvětilo a osladilo vzájemné styky mezi lidmi, jež zotřilo cit mravní a utvořilo ono křesťanské vědomí, kteréž mravně potlačuje poklesky, odsuzuje bezpráví a odchovává národy věrné jedny druhým? Řekne se snad, že sociální poměry našeho věku učinily vyučování katechismu zbytečným anebo škodným? Avšak blaho a zdar národů nedají se zabezpečiti bez této pravdy a spravedlnosti, jichžto nynější společnost má tím více zapotřebí a jímžto katolický katechismus práva zachovává naskrz neporušená. Pro lásku tedy k onomu drahoocennému ovoci, jehož již požívali a jehož z vyučování katechismu ještě požívati mohou, nesmí se nejen ze škol vylučovati, nýbrž všemi prostředky tam rozšiřovati.

Totéž vyžaduje i přirozenost dítěte a zvláště poměry, v nichž žijeme. Vždyť nemůže — to přec jest nepochybné — na dítě opakovati se rozsudek Šalamounův a bezsmyslné a ukrutné rozdělení rozum a vůli. Zatím, co se vzdělává onen prvý, potřeba

jest cestu raziti druhému k osvojení si ctnostných zvyků k účelu konečnému. Kdož u vychovávání zanedbává vůli a všechno své úsilí soustřeďuje ku vzdělávání rozumu, dodělá se toho, že dává navedení k nosení zbraně velmi nebezpečné v rukou zlobocha; neboť bývají to obyčejné důvody rozumu, jimižto se zlé náklonnosti schvalují a jež dodávají síly, kteréžto se opírají nebývá žádného více prostředku.

Jest to věc tak jasná, že ji přese všechnu nedůslednost poznali i ti, kteří chtějí vyučování náboženství ze škol vyloučiti. Neboť oni své úsilí neobmezovali pouze na vzdělání rozumu, nýbrž je rozšiřovali i na vůli, dávajíce vyučovati v těchto školách mravouce, kterouž nazvali civilní a přírozonou, a kterouž měli dítky vésti se ku ctnostem sociálním a občanským. Avšak mravouka druhu tohoto, kromě toho, že není s to povznést člověka ku vznešenému Bohem určenému cíli, kterýž záleží v blaženém patření Boha, nemá v sobě ani tolik síly, aby dítěti vštěpila chuť ku ctnosti a je na cestě dobré nepodvrtně udržela.

Tato morálka nevyhovuje ani pravým a hlubokým potřebám člověka, jenž zároveň jest tvorem náboženským a tvorem společenským, jemužto všechny pokroky ve vědách hluboké kořeny náboženství a víry z duše nikdy nevyrvou. Proč by tedy neupotřebovalo se katolického katechismu co prostředku nejdokonalejšího a semene nejurodnějšího ku zdravému vychovávání.

Vyučování katechismu zušlechťuje a vede člověka k tomu, aby vždy cítil sebe a jiných. Jestli velikým neštěstím, že větší část těch, kteří katechismus ze škol vylučují, zapomněli anebo nechťejí uvažovati to, co oni sami ve svém děství z katechismu se naučili, sice by velmi snadno pochopili důležitost vyučování, jež dítěti vštěpuje: že vyšlo z rukou Božích a z té lásky, kterouž Bůh v jeho srdci uložil; že vše, co vidí, podřízeno jest jemu co králi a pánu veškerá stvoření; že člověk jest tak veliký a důstojný, že i sám Syn Boží nezpěchoval se státi člověkem, aby ho vykoupil; že jeho čelo obmyto jest ve křtu sv. krví Bohočlověka; že jeho život duševní běže pokrm z těla Beránka Božího; že Duch svatý přebývá v něm jako v živém chrámu obdařuje ho životem a silou nebeskou; pochopili by, že toto vyučování jest tolik, jako mládeži dáti popud velmi úspěšný k pečlivému zachování vznešené důstojnosti synem Božím mu udělené a tutéž cítí dokonalým životem. Pochopili by též, že dovoleno jest upozorňovati

dítě na veliké věci tím, že se mu ve škole katechismem na mysl uvádí, že povoláno jest k velikému cíli, totiž spatřiti jednou tvář Boží; že se mu dává návod, kterak má bez ustání nad sebou bdíti a že se mu poskytuje pomoci v boji proti nesmířitelnému nepříteli; že se cvičí v poslušnosti k rodičům. v nichžto spatřuje obraz otce nebeského, v úctě důstojnosti královské, kteráž rovněž pochází z Boha; že dítě vede se k tomu, aby ve svém spolubližním spatřovalo obraz Boží, kterýž září na jeho čele, ano aby i v hadrech chudáka vidělo samého Vykupitele; že dítě záhy ušetřeno jest úzkostí, nejistoty a pochybností a to blahocinným učením katechismu, kteréž do sebe má ráz neomylnosti a pravosti, zakládající se na jeho Božském původu, na jeho zázračném po šířím světě rozšíření a na ovoci sladkém a spasném, jež přináší. Konečně pochopili by, že mravouka katolická, vyšlá z bázně před tresty a z naděje u věčnou odplatu, nemůže se přirovnati k oné mravnosti pouze civilní, kterouž by rádi na místo oné zavedli a zajisté nikdy by nečinili neblahé rozhodnutí, k vyhnání ze škol katechismu, čímž pokolení zbaviti se má tolika nejskvělejších výhod.

My pravíme vyhnání, protože smírný návrh, aby se katechismu učily jen děti těch rodičů, kteříž by toho výslovně žádali, jest marný. Zdaž pak uvážili neblahý dojem, jakýž na dítě musí učiniti vědomí, že se s náboženstvím zcela jinak nakládá, než s jinými předměty? Jakou pobudku může míti mládež, jižto, aby se se zápallem učení oddala, vysvětlovati se musí důležitost a nutnost vyučování, k učení se katechismu, k němuž školní představenstvo se ukazuje chladným, ano i nepřátelským? Jak pak ale, kdyby bylo i takých rodičů (a že jsou jest jisté), kteří buď z převrácenosti srdce anebo z nevědomosti nevyžadovali by pro své děti náboženského vyučování; pak by ovšem veliká část dítek oloupena byla o nejspasitelnější naučení ke škodě společnosti lidské. Při takémto stavu věcí zdaž by nebylo povinností představených škol, aby buď zlomyslnost, aneb nedbalost rodičů učinila se neškodnou?

Kterakž možná nadíti se úspěchů z nařízení, jímžto se vyučování elementární prohlašuje za nutné a kteréž i tresty peněžními má se prováděti, kdežto s druhé strany mají tolik neblahé smělosti, že mládež katolickou zbavují náboženského vyučování, kteréž jest nejpevnější zárukou moudré a ctnostné existence zde na zemi? Není-liž to ukrutné vyžadovati, aby mládež vzrůstala bez

náboženství až k onomu bouřnému věku, v němž spatří tvář v tvář svůdnictví a násilnických vášní beze zbraní k jich odražení, bez uzdy a vodítka na kluzké cestě zločinu a to v těchto časech, v nichž svádění k nepravostem mnohem jest silnější a četnější, než kdy jindy? Vy, pane kardinále, jenž vikářský úřad v Římě konáte, můžete nejlépe stopovati všechny okolnosti boje proti Bohu a jeho církvi, Vy nejlépe víte, jak četná a mocná jsou nebezpečí ku zkažení mládeže; kterak se šíří nauky, zákazonosné veřejnému pořádku a legitimní autoritě. Konečně nemravnoměrnost postupuje bez překážky a bez závoje a otvírá si cesty k zaslepení očí a zkažení srdcí.

Když tedy víra a mravy v boji jsou s těmito a podobnými útoky, lze snadno posouditi, zdaž vhodný okamžik zvolen k vyhnání ze škol vychování náboženského. Chtějí snad podobnými rozkazy změnití povahu národa římského, jenž pro svou víru veleben byl již od časů apoštolských a byl až do dneška obdivován pro celistvost víry a čistotu mravů, tak aby se stal lidem bez náboženství a bez mravů a přiveden byl až na pokraj barbarství a zdivočilosti? A ve středu národa hanebnou zpronevěřilostí převráceného kterak by mohl náměstek Ježíše Krista, co učitel všech věřících, se ctí zasedati na vznešeném stolci a bdíti nad povinnostmi svého papežského úřadu? Takové postavení připravuje se Nám v budoucnosti, pakliže Bůh ve svém milosrdenství nepoloží meze celé řadě útoků, z nichžto jeden horší jest druhého.

Avšak necht nevystihlá Prozřetelnost rozhodne jakkoliv, není-li v naší moci změnití stav věcí, jest aspoň naší povinností pokoušeti se o to, aby škody z toho sledující méně citelnými se staly. Jest především zapotřebí, aby nejen duchovní správcové zdvojnásobili svoji pilnost a horlivost při vyučování katechismu, ale aby i vyhledávali nových vydatných prostředků k vyplnění mezer jinými zaviněných. Jsme přesvědčeni, že duchovenstvo římské neopomene v těchto poměrech tím svědomitěji plniti svých povinností a že se tím horlivěji přičiní, aby mládež zachována byla před nebezpečím víře a mravům hrozícím. Jsme jisti, že i spolky katolické, kteréž s takým úspěchem pro náboženství zde působí, přispějí všemi silami ku svatému podniku, kterýž v tom záleží, aby naše vznešené město, ztrativši náboženského rázu, nestalo se obětí bludu a jevístém nevěry. I Vy, pane kardinále, svou obvyklou horlivostí a pevností, kteréž jsou okra-

sou Vaší osoby, hleďte péči míti, aby se ústavy a školy rozmnožovaly, kdež by mládež se scházela ku cvičení se v nejsvětějším náboženství katolickém, pro něž z milosti Boží byla zrozena.

Hleďte, aby se to již nyní dělo s výsledkem v některých kostelích, tak aby ctnostní a obětovní laikové pod dozorem církevním péči měli o vyučování katechismu; hleďte svými faráři napomínati rodičů, aby dítky své do těchto schůzí posílali a že jest to jich povinností vyžadovati, aby i ve školách náboženství byly vyučovány. Katechismy pro dospělé osvědčí se též velmi užitečně, protože udrží v srdcích upomínky na spásitelná naučení, jichž se jim v mladosti bylo dostalo. Neustávejte v probuzování pobožnosti a v oživování horlivosti u kněží i laiků, jichžto pozornost má se na důležitost jich díla obracet, jakož i na zásluhy, jimiž se před Bohem, Námi a ostatní společností obohacují.

Není nás tajno, že k lepšímu dosažení účelů těchto i hmotných prostředků jest zapotřebí.

Konečně hlavní věc jest vyzývati pomoc Boží, bez níž všechno naše přičinění marné by bylo. V této době nejvš nebezpečné třeba tím více utíkati se k Matce nepoškvrněné, která potřela hada a nade všemi bludy zvítězila.

Utíkejme se též ku svatým apoštolům Petru a Pavlu... a Bůh zajisté se nad námi smiluje a nedá víře státi se hříčkou zlobochů. V této naději uděluju apoštolské požehnání vám, kněžstvu a lidu římskému.

Dáno ve Vatikánu 26. června. *Lev XIII., papež.* (Školník.)

Z Ameriky. 1. Na jaké konce se dostává odštěpenstvo od jednoty katolické, toho příklad jsme dali v naší zprávě o „poměrech náboženských v Rumunsku.“ (Viz „Blah.“ č. 19. str. 267.) Mnohem hůře jest však mezi protestanty, či evandělíky. Tam to došlo až na t. ř. „svobodné obce“, t. j. takové, kde každý může věřiti čemu chce, nebo nevěřiti ničemu, a dle toho žíti libovolně, jenom když dovede občanskému soudu uniknouti. I u nás jsou tak zvaní „svobodní myslitelé“ přímo na cestě k takovému konečnému cíli, více ještě se to vyvinulo u sousedů našich na západu, kdež se již takové obce zřizují, nejdále však se v té věci pokročilo v zemi svrchované svobody, ale všeho „humbugu“, jak sami protestantské časopisy dotvrzují, — v Americe. Tam jsou „svobodné, neodvislé obce“ ty, které všeliké

církevní spojení a společné sněmovní řády těsným a nesnesitelným břemenem považujíce tudíž i beze všeho určitého vyznání a beze všeho slova Božího (bez biblí) náboženský spolek tvořiti chtějí. Svě kazatele najímají si veřejnými vyhláškami ve všelikých novinách amerických, kdežto skoro každodenně mezi poptávkami po službách, tovaryších, kupeckých mládencích atd. i čísti lze jako: „Hledá se kazatel. — Neodvislá, společně-lutheránská obec státu N. v městě A. žádá si k sv. Michalu t. r. statného kazatele. Ten se má vykázati výbornými atestáty, má býti dobrých mravů, a výtečným řečníkem; ale nesmí býti členem žádné synody anebo jiného kteréhokoliv církevního spolku, a ve svých požadavcích buď mírný a skromný. Slušné nabídky budtež s připojenou „fotografií“ žadatelovou zaslány do města A. — předsedovi B. —“ Kazatelé, kteří se k takovým obcím hlásí, jsou obyčejně duchovní poběhlíci, kteří buď nikde nebyli ani zkoušení ani ordinováni, anebo pro bludy a bezbožný život z církve vyobcováni. I bývají najímáni jako služebná čeleď na jistou dobu a namluví pak chytrácky a lichometně zaslepenému lidu, co se jim líbí, a tak jej utvrzují v jeho hříších, „slepí vůdcové slepců“, a hanobí svatý ten úřad, který Kristus Pán ustanovil, „aby hlásal léto Hospodinovo milostivé a den pomsty Páně.“ (J. 61, 2.—63, 4.) Ale jak se u takových obcí a kazatelů vyplní přísloví, že „pochopec pochopem bývá mrskán“, okážeme několika příklady, naznačíce jména toliko jedním písmenem, jména míst pominouce. 1. J. Š. býval papeženským (katolickým) učitelem, a byv od svého faráře pro opilství a hanebný život vyhnán, kázal potom dvěma svobodomyšlným hromadám.

2. B. býval polním kazatelem v pruském vojsku, veřejně známý neznaboh a opilec; byv s hanbou propuštěn, stal se kazatelem dvou neodvislých hromad.

3. S. byl v Evropě tovaryšem knihařským, přestál si několikaletý trest v káznici, a nyní, ač jest veřejný opilec a podvodník, kázal mnohým svobodným hromadám po sobě.

4. F. býval v Němcích pastorem, ale pro opilství byv ssazen, káže nyní dvěma bezkonfesionálním hromadám.

5. W. bývalý student, pro opilství byv vyhnán, v Americe u tří svobodomyšlných hromad najednou kazatelský úřad zastával.

6. K. W. pro opilství vyhnáný papeženský (r. katolický) učitel sloužil kázáním třem svobodným hromadám.

7. K. byl téhož druhu a osudu a stal se kazatelem jedné neodvislé hromady.

8. „Pastor“ E. býval ve své německé vlasti hadrářem, kradl ovce a vyseděl si 3½ léta v káznici; v Americe povýšil, kradl koně a seděl 4½ roku, a potom najat jest ve třech svobodných hromadách kazatelem.

9. P. byl pro opilství ze škol bohoslovnických vyhnán, a nic se nepolepšiv stal se kazatelem čtyř neodvislých hromad.

10. J. býval v Evropě kasovním úředníkem uplách pak s penězy z tří kas vybranými dává si nadávati Doktor E. i ačkoliv jest známý opilec, jest kazatelem u jedné svobodomyslné hromady.

A tak bychom mohli snadno ten výkaz až na 50 čísel a výše provésti, ale zdá se nám, že toto dostačí.

Tak samy protestantské časopisy dosvědčují(*). Tu podotknouti sluší, že jsou mezi uvedenými kazatelskými osobnostmi též někteří vyhnání papeženští t. j. katoličtí učitelové, a že u všech tuto vyčtených jest jako společná hlíza — opilství. Slovo pak „hromada“ oblibili si oni svobodomyslníci dle arcioťce svého Luthera, an ve svých postolních řečích církevní sbory tím jmenem nazývají. Není-li pak to patrný trest Boží, že ti, jimž se Bohem přikázána jednota katolické církve nelíbila, konečně sklesli až na nespořádané „hromady“, v nichž všeliké neřesti lhostejně trpěti musí?

Literární oznamovatel.

— „Posvátná kazatelna.“ Svazek 7. (červnový) obsahuje duch. řeči na ned. IV.—VI. po Velikonoci, na slavnost sv. Jana Nep., Nanebevstoupení Páně, Seslání Ducha Sv., pondělí Svatodušní a nejsv. Trojice Boží; svazek 8. (červencový) na ned. II.—VII. po Sv. Duchu, na slavnost Božího Těla, sv. Petra a Pavla, sv. Pavla, Navštívení Marie P., sv. Mari Magdaleny, sv. Anny, i řeč při pohřbu kněze-jubilanta; svazek 9. (srpnový) na ned. VIII.—X. po Sv. Duchu, na slavnost Porciunkuly, sv. Vavřince, Nanebevzetí Marie P. a sv. Bartoloměje, apoštola.

— „Stručný všeobecný slovník věcný“ (Malý slovník naučný). Dílu IV. sešit 9. (celkem seš. 45.) obsahuje slova: Leptání—Louvois. Nákladem kněkk. Kobrova. Cena 36 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Karel Erhart, farář v Kladrubech, dne 24. června (nar. ve Velhotě 23. květ. 1806, vysv. 20. čerence 1830);

- p. Vilém Haensel, os. farář Libeňský na odpoč. ve Velvarech, dne 27. června (nar. ve Volychově 7. pros. 1807, vysv. 15. března 1832.)

Ustanovení jsou:

- p. Kajetan Mika, far. ve Viticích, za faráře ve Lstiboři;
p. Jos. Buchar, admin. ze Lstiboře do Vitic;
p. Ant. Spále, far. ve Voseku, za faráře do Mirošova;
p. Tomáš Harant, adm. z Mirošova do Voseku;
p. Frant. Fleischaus, kapl. za admin. v Kladrubech.

Uprázdňené místo:

Kladruby, fara patron. p. Alfreda kníž. Windischgratze, od 1. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Jan Turner, dr. theol., konsist. rada, inful. probošt v Jindř. Hradci, dne 4. července (nar. v Nuzbelech 9. května 1826, vysv. 29. srpna 1850.)

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Antonín Cihlář, bisk. vikář, konsist. rada, farář v Bakově, dne 11. července (nar. v Jemníkách 12. června 1817, vysv. dne 29. července 1842.)

Ustanovení jsou:

- p. Ludvík Bendel, admin. za faráře v Hrušovanech;
p. Josef Kořínek, far. ve Velemíně, za far. v Třebenicích;
p. Jan Rosner, kapl. v Kraslicích (arcid. Pražské), za faráře v Řehlovičích;
p. Jakub Knechtl, far. v Horních Habartících, za faráře v Petrovicích;
p. Jan Bernard, admin. za far. v Jablonci (u Hradiště);
p. Josef Pirtzkall, koop. v Polubnech, za admin. v Josefthalu;
p. Josef Hrzan, admin. z Třebenic do Velemína;
p. Martin Durnwalder, admin. z Petrovic do Hor. Habartic;
p. Vác. Smetana, výp. kněz. v Loukově, za kapl. v Příchovicích.

Uprázdňená místa:

Horní Habartice, fara patr. nábož. matice, Pruneřov, fara patr. hrab. Wolkensteina, a Velemín, fara patr. bratří Tschinklů, do 3. srpna.

V biskupství Kralohradeckém:

V Pánu zesnul:

- p. Jos. Kuttelwascher farář v Lučicích, dne 7. července (nar. v Nēm. Brodě 28. břez. 1842, vysv. 27. květ. 1866).

Milodár. Na dostavení metrop. chrámu u sv. Víta v Praze: Novosvětcenci z k. arcib. semináře Pražského 50 zl. 79 kr.

*) Lutheránský časopis Allentove. Pa.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Cisár Karel IV., otec vlasti.*)

Dne 16. srpna 1353 odjel Karel s manželkou svou a s celým dvorem svým do Němec, kdež po celý tento rok se zdržoval, narovnával rozličné spory a rozeprle tam vzniklé. Spůsob, kterak si při tom Karel IV. počínal, naznačil krátce ale trefně jeden starý spisovatel, řka: „V měsíci srpnu přijel král Karel z Čech do Němec, a přivedl pány a města svými tichými ale pohrožujícími slovy k tomu, že pěkný a obecný pokoj nastal.“**) Karel IV. měl totiž v obyčeji, jakož se to na každého křesťana sluší a patří, smiřovati strany sobě odporné po dobrém; když se to však dobrotou a tichostí srdce nedařilo, uměl užití přísnosti, vyhrůžek a konečně i branné moci. Němečtí pánové naučili se již znáti tuto vlastnost Karlovu. V měsíci září zdržoval se Karel IV. ve městě Ulmu. Tam povolal k sobě zástupce 24 říšských měst švábských, aby mezi nimi obecný pokoj a mír zavedl, poněvadž se města ta neustále hašteřila a veřejné nátisky proti sobě konala. Smířiv je po dobrém, předvolal si konečně i hraběte Eberharda virtemberského, který byl nejhlavnějším původcem všech předešlých nepokojů mezi městy dotčenými, domlouvaje mu také po dobrém, aby k míru uzavřenému přistoupil. Ale pan hrabě nemaje velké chuti k tomu, odpověděl Karlu IV., že prý se chce ještě dříve se svým bratrem o tom poraditi. Karel IV. slyše odpověď tuto, neřekl mu nic jiného nežli: „Raď se jenom, jak dlouho chceš!“ ale pronesl slova ta s takovou vážností a přísností, že pan hrabě velice se jich

ulekl, načež hned své mínění změnil, mír uzavřel a jej také přísahou potvrdil.**)

Na těchto cestách svých po Německu sbíral Karel IV. a jeho manželka Anna s neunavnou pilností rozličné ostatky svatých, o čemž hned ještě více povíme.

Na počátku roku 1354 byl Karel IV. s manželkou svou Annou v Mohuči. Hned 2. ledna vydal tam nový majestát pod zlatou bullou, v němž nejen arcibiskupu pražskému Arnoštu z Pardubic, a všem duchovním a světským stavům, ale i všem obyvatelům „království českého a koruny české“ s velkou radostí oznamuje, kterak se mu poštětilo na lonských cestách získati rozličné ostatky svatých a světic Božích, a že nyní tyto ostatky svaté milostivě daruje a zasílá hlavnímu chrámu Páně pražskému. Dále popisuje Karel IV. zevrubně, v kterém klášteře neb v kterém chrámu Páně a od koho všechny tyto sv. ostatky obdržel. Tomu na svědectví podepsáni jsou na konci téžoh majestátu jména tří duchovních kurfiřtů říšských, arcibiskupa totiž trevirského Balduina, arcibiskupa kolínského Viléma a arcibiskupa mohučského Gerlacha. Dále jsou tam podepsáni Albert biskup würzburgský, Gerhard biskup špýrský, starší a mladší Rupert, falckrabata porýněští a vévodové bavorští, Václav hrabě lucemburský, nejmladší bratr Karla IV. a mnoho jiných knížat a pánů německých a českých. Majestát ten vydán byl skrze Jana biskupa Litomyšlského, a Karel IV. podepsal se sám na něm vlastnoručně, což za tehdejších časů v obyčeji nebývalo; ale Karel IV. chtěl vlastnoručním podpisem svým právě to dokázati, jak velice ctí a váží si sám těchto

*) II. Výňatek ze spisu vydaného spolkem tiskovým. 1878.

**) Henr. Rebdorf. Ann. ad h. a.

*) Pelzel, Gesch. K. Karls IV., I. Th. S. 370.

svatých ostatků, kteréž hlavnímu kostelu pražskému daroval.

Celý tento majestát podává čtenáři patrné svědectví o tom, jak hluboko pronikala živá víra katolická veškeré smýšlení a jednání císaře Karla IV. a kterak tento vevelavý mocnár toho byl pilen, aby činy své neřídil a nespravoval pouhými úmysly a záměry světskými a politickými, nýbrž pohnutkami duchovními, nadpřirozenými, které nám víra sv. katolická za tou příčinou na ruku dává, abychom sebe vždy více zdokonalovati a hojných zásluh pro budoucí život nabyti mohli. Na ukázkou položíme tuto aspoň závěrek téhož majestátu v českém překladu, v němž Karel IV. na onen článek víry katolické výslovně se odvolává, že všickni věřící skrze posvěcující milost Boží jsou bratřími duchovními, a že tudíž on sám Karel poddané své pokládá za své zpřízněnce v Kristu Ježíši a v Bohu Otci. Pozoruhodno v tomto závěrku jest i to, kterak Karel IV. vši sílu a umělost svou, jakož i svou vůli ku sbírání sv. ostatků za dary Boží považuje, a poddané své k tomu vyzývá, aby Bohu díky vzdali, že mu takových darů udělití ráčil. Konečně jest i to bedlivého uvážení hodno, s jakou usilovností se staral Karel IV. o to, aby v Čechách výroční svátek přenešení sv. ostatků veřejně ode všech jeho poddaných slaven byl. Závěrek majestátu zní takto:

„Vás tedy naše věrné a poddané, jež pokládáme za zpřízněnce své bratrstvem duchovním v Bohu Otci a v Pánu našem Ježíši Kristu, žádáme a napomínáme skrze Vykupitele našeho, abyste z příchodu tak skvostných nebeských darů a tak velikých mučnickův a vyvolenců Božích, na mysl i na duchu svém velice se radovali s pomocí milosti Boží.

Vzdávejte též Bohu slušné díky za to, že nám sílu popřátí, umělost k tomu propůjčiti, a vůli k tomu dodatí ráčil, abychom vám takovými dary nebeskými útěchu zjednati mohli.

S úctou tedy přijmětež tyto sv. ostatky a příchod jejich uvítejte důstojnou slavností a výtečnými chvalo zpěvy.

Ty pak, arcibiskupe, z lásky k nám, a aby přání naše se vyplnilo, zaříd' nyní dle zdání svého výroční svátek na počest donešení svatých ostatků a veškeren lid království českého budiž pod přiměřeným trestem zavázán, každého roku tento svátek důstojně slaviti, aby nás svatí dotčení do nebe přijmouti, a den posledního soudu milostnými přímluvami za nás u soudce věčného předcházati ráčili. Tohož nám dopřej Pán a Spa-

sitel náš Ježíš Kristus, jenž s Otcem a Duchem sv. jest jeden Bůh a Pán slavný.“

Tak smýšlel, tak mluvil a tak jednal otec vlasti, Karel IV.

Z Mohuče odebral se Karel IV. do Dolního Ingelheimu na Rýně, kdež dne 14. ledna pro řeholní kanovníky lateránské založil kostel a klášter na počest sv. Václava a sv. Karla Velikého. V místě tom narodil se císař Karel Veliký a tam také častěji přebýval. Karel IV. byl jeho nástupce na trůnu císařském, a spolu obdržel jej při svatém biřmování za svého patrona. Z příčin těch ujímal se tedy o rozmnožení úcty dotčeného svatého. Při tom však rozmnožoval také v Německu úctu sv. Václava, jehož jméno mu na křtu sv. dáno bylo, a staral se, aby řeč česká v Německu průchodu měla. V základní listině téhož kláštera Ingelheimského ustanovil Karel IV., že tamní řeholní kanovníkové vždy jen ryzí Čechové býti mají, kteří „*mělou řeč českou*“ (tak nazývá ji doslovně sám Karel IV.) dobře znají. Podřídil též klášter ingelheimský klášteru pražskému na Karlově, a představený téhož kláštera pražského právo měl dosazovati členy řehole své do Ingelheimu.

Dne 9. února dal Karel IV. manželku svou, Annu svidnickou v Cáchách korunovati za královnu římskou. Karel sám nebyl při této slavnosti, neboť nedlouho před tím, dne 21. ledna zemřel v Treviru jeho praujec kurfiřt a arcibiskup Balduin, vlastní bratr děda Karlova, krále Jindřicha VII. Za touto příčinou zdržoval se tedy Karel IV. nějakou dobu v Treviru, a tam získal opět četné a drahocenné ostatky svatých, které po Neplachovi, opatu opatovickém, Velislavovi kanovníku pražském a děkanu sadském a hofmistru svém Haškovi ze Zvířetic hlavnímu chrámu pražskému zaslal. Mezi ostatky těmito byla třetí část závoje Matičky Boží, a také tři palce široká částka z berly sv. Petra apoštola, kterouž částku Karel sám z celé berly urřzl. Tutéž částku dal napotom zasaditi do pastýřské berly arcibiskupa pražského.

Na uvítanou J. Eminenci

ve Staré Boleslavi

od kollegiatní kapitoly

při generální visitaci d. 17. července 1878.

Na místě svatém, vlasti Čenstochově,
jež Abel český krví posvětil,
a tisíceroi církvi, vlasti k zdobě,
čas v chladný kámen pamět věků vryl;
v těch klenbách míru, jichžto vážné skráně

dobroty úsměv předků ovívá,
a „Pomiluj ny!“ — „Zdravas Matko Páně!“ —
jak před sta lety, dnes i zaznívá:

Kde člověk — poutník znaven útrap tíží,
na každý kámen tiskne žhoucí ret,
a dítka okem v Matky zrak se hříží,
a s rájem v srdci v domov kráčí zpět —
na místě tomto — ne slov hymnem vzletným,
leč láskou, úctou, jižto jása hruď,
tím dítek věrných davem bezpočetným,
dnes Otče, Veleknězi vítán buď!

Co kníže míru srdcem pokoj nesa,
pln lásky, těchy ubíráš se k nám,
„Hosanna Tobě!“ hlahol zvonů plesá,
„Hosanna!“ — k hvězdám letí výšinám;
a ruka lásky v oblouk slávy plete,
již jaro skytá, svěží letorost,
stařenka — město slávy dávnoleté
v svou šedou kadeř klade z doby skvost.

Což hlahol zvonů, brány — všecka krása,
což libodeché jara výkvěty,
na onu radost, kterou srdce jása,
a Tobě, Drahý, spěchá v ústřety!
Tvá lidumilnost — sama brány staví,
Tvá láska — srdci květ jest nejdražší,
Tvé slovo vládné ledy srdce taví,
a strastí vrásky s čela zaplaší.

Tot onen pomník, který v srdci lidu
si stále stavíš, jeho apoštol,
všem blaho nesa, mírně strast a bídu,
milostí v radost měně duše bol;
tot onen pomník, jehož jasné vědky
nezničí nikdy zhoubná časů spíl,
na němžto zářit bude všemi věky:
„Co Bedřich kníže — to kněz lidumil!“

Nuž vítej nám, a rukou žehnající
dnes v útla srdce zaštep nebe skvost,
by smě víry dosud drímající
vykvěto věkům v jarou letorost,
by po letech, až těchto svatých báně
rozchvěje znova chorál odvěký:
„O pomiluj ny! — Zdravas Matko Páně!“
i jméno Tvé zde znělo na věky!

DO P I S Y.

V Staré Boleslavi dne 20. července 1878.
(Generalní visitace a sv. biřmování.)

Kdo byl dne 16. a 17. července v Staré
Boleslavi a viděl vše, co se tu dělo, jistě by
se nad tím nezastavil, kdyby, jako někdy

„Maleventum“ proměnilo jméno své v „Be-
neventum“ i Boleslav změnila jméno své v
Radoslav. Slaviloť město naše, obyčejné jen
bolu uvyklé, tentokráte radost, velikou ra-
dost, vítajíc na svaté půdě své, krví sv. Vá-
clava skropené J. Emin. nejdůstojnějšího
vrchního pastýře.

Ale uměla se také Stará Boleslav vy-
šňoriti. Jakkoliv jest stařenka mezi městy
českými: ukázala se přece v plné svěžesti a
síle. Rozsáhlé lesy kolem ní poslaly jí da-
rem haluze a ratolesti, luka a zahrady věno-
valy jí k okrase šperky své, prapory všech
barev byly v stálé rozmluvě se zvědavými
vánky, sdělující jim, že se čeká vzácný host.
A tito zajisté to dobře vyřídili celému vů-
kolí, neboť v svatevečer velikého dne bylo tu
lidstva z daleka a široka, až se zachvěl chrám
Matky Boží, který jest přece na zástupy uvy-
klý. — Tak na př. o pouti Navštívení Ma-
rie P. bylo tu 36 rozličných processí počtem
asi 10.000 lidí. — Dne 15. o 7. hodině večer
zahučely rány z hmoždířů věštící příchod
vznešeného hostě. U chrámu sv. Václava,
kdež stála brána, uvítal Jeho Eminenci purk-
mistr s celou městskou radou, načež vsedu-
vše do kočárů jeli před Jeho Eminencí ce-
lým městem ku chrámu Panny Marie, kde
stáli: v. důst. koleg. kapitola Staroboleslav-
ská, spolkové: hasičský, veteránský s hud-
bou, živnostenský, oba zpěváčtí spolkové,
školní mládež, řady družiček a zástupové lid-
stva. — U vchodu oslovil Jeho Eminenci
vys. dp. probošt Jos. Hlaváček srdečnou ře-
čí. — Po požehnání odebral se nejd. p. arci-
biskup na proboštství vkusně ozdobené, kdež
přijal poklonu duchovenstva, městské rady a
důstojnictva dragonů posádkou zde ležících.
Ihned postavena také vojenská čestná stráž
ku proboštství, ale z vůle Jeho Eminence
hned zase odstraněna. — U večer uspořádali
spolkové zdejší průvod s pochodněmi a lam-
piony ku proboštství, kdež Jeho Eminence
sídlil, načež zpěváčtí spolkové zapěli kantátu
ve smíšeném sboru. Slova této kantáty přie-
neslo minulé číslo „Blahověsta,“ nářev pak
do *A moll*, *A dur* a *E dur* složil výtečný
varhaník zdejší p. Karel Bílý. Jakmile zpěv
počal, podán byl Jeho Eminenci text kantáty
zlatými literami vytištěný ve skvostné vazbě.
Po přednesení kantáty, kteréž malou půl
hodiny trvalo, spustila kapella veteránů ně-
které skladby. — Rozumí se samo sebou, že
město bylo slavnostně osvětleno. Na konec
provoláváno Jeho Eminenci hluché „sláva.“
— Druhého dne veden byl nejdůst. vrchní
pastýř v slavném průvodu do chrámu Matky

Boží, kdež uvítala Jej družička ve jménu
břimovanců těmito slovy!

Ve jménu těch, jejichžto čela
značena budou křížem svatým,
se srdcem upřímností jatým,
přijměte pozdravení vělá:
buďte nám vítán drahý Arcipastýři.

Hle! všechno již tu čeká připraveno:
chrám Matky Boží stkví se v slávě
a srdce naše bije nedočkavě,
až na chrám Ducha Páně posvěceno
bude, skrz ruce Vaše biskupské.

Již tedy vzhůru! sypte v cestu kvítí,
apoštol náš, kněz veliký se blíží,
Duch věčné Lásky k nám se níží
a oheň nebes v srdcích našich nítí.
Nuž Otče pojdte žehnat dítky —
ovce své.

Nehledě k tomu, že byl stížen silným
katarhem, kázal přece Jeho Eminence po
mši sv. sám, načež udílel sv. břimování více
než 600 břimovancům za přísluhy pp. kano-
vníků a vůkolního duchovenstva. Odpůldne
o 3. hodině šel vznešený host náš do školy.
Máme tu trojtřídní školu, příštím rokem o
čtvrtou třídu rozšířena býti má. Ačkoliv ve
vůkolí našem jsou žně v plném proudu, při-
šly skoro všechny děti do školy. V I. třídě
uvítal J. Em. malý hošík takto:

Co jsme se již natěšili,
kdy náš Arcipastýř milý
také k nám se podívá;
dnes, my šťastní, Vás tu máme
a tak upřímně vítáme,
až se srdce zachvívá.

Ale co Vám dáme tady,
když Vás máme tolik rády
a jsme děti malinké?
avšak my to přece víme,
čím Vás tady potěšíme
v této chvíli kratinké.

Budeme Vám povídati
o Ježíšku, Boží Mátě
všechno, co jen umíme.
Tím Vás chceme potěšiti,
byste mohl radost mítí
z naší píle upřímné.

Kdokoliv slyšel naše děti odpovídati při
této zkoušce, dá mi svědectví, že tu máme

děti velmi čilé. Jedna ruka nezůstala dole
a když Jeho Eminence sstoupil mezi lavice,
sesypaly se děti kolem něho a mnohé, ne-
mohouce hlášením se dostat k odpoví-
dání, potahovaly Jeho Eminenci za šat, aby
„na ně dal.“ Po zkoušce, při které předne-
sly děti některé zpěvy s průvodem harmo-
nia, vystoupila družička a děkovala Jeho
Eminenci touto básní:

Již vyplněno naše vroucí přání,
my Vás, Arcipastýře svého uzfeli,
my těšili se Vámi den již po celý;
a tož se vděčné srdce dítek sklání
před Vámi Otče náš, náš dobrý anděli,
vždyť vyplněno naše vroucí přání.

Však, zda též Vaše touha vyplněna?
zda Vám též slastný byl ten okamžik?
zda učinili jsme Vás potěšena?
O jak by srdce naše byla oblažena,
v jak vroucí byste zavázal nás dík,
když Vaše touha na nás vyplněna.

Než, my jsme slabé, nestatečné děti
a tož jsme tu tam také chybily,
to promiňte nám Otče přemilý.
Chce za to srdce Láskou zahoreti,
již ruce Vaše nás dnes světily,
ač jsme jen slabé nestatečné děti.

Protož nám dejte svého požehnání,
jež pravé blaženosti základem;
nechť ono sám v srdci našem chrání,
které Duch Páně ráčil zaset v něm.
A proto dítek sbor se nyní sklání:
Dejte nám pastýřské své požehnání.

Jeho Eminence odpověděl: „Neučinili
jste ani chybičky a proto nemám co odpou-
štěti; já jsem se tu v kostele i ve škole
velmi potěšil.“ Tato slova byla nejkrásnější
odměnou oběma katechetům i učitelům. —
Dne 17. července sloužil J. Em. mši sv. u
sv. Václava, načež vedl průvod na hřbitov.
Po skončené pobožnosti šel posvětit nově o-
pravenou kapli Podivínovu. Kdo jména toho
nezná, tomu budiž povědno, že Podivín byl
služebníkem sv. Václava. Sv. Václav nosíval
na hrdle obraz Matky Boží, který prý sv.
Lidmila dala ze sošek pohanských bůžků
ulíti; jest to nynější milostný obraz Matky
Boží na hlavním oltáři. Když pak sv. Václav
byl zavražděn, sňal mu Podivín obraz Matky
Páně s hrdla, aby snad toto vzácné dědictví
sv. Lidmily nebylo zneuctěno a hleděl prech-
nouti skrze lesy v bezpečí. Vida se však

pronásledována, zahrabal obraz na tom místě, kde nyní stojí chrám Marie Panny a sám se hleděl spasiti útekem. Ale asi 300 kroků dále byl dopaden a oběšen. Na tom místě stojí nyní kaple. Za Josefské doby byla i tato kaple zrušena a stala se skladištěm prachu. Nyní byla však svému účelu navracena, opravena a od Jeho Eminence posvěcena. Podivín sice není od sv. stolice římské za blahoslaveného prohlášen, ale v ústech lidu zdejšího sluje svatým. — Téhož dne podána J. Eminenci v skvostné vazbě druhá báseň věnovaná od starobylé kolleg. kapitoly, kteráž se v t. čísle „Blah.“ nalézá. Žáky filiálních škol, kteří pak zkoušku z náboženství odbyvali, odměnil p. kardinál slovy: „Jsem zcela spokojen, jest viděti, že jste se všichni velmi přičinili.“ K večeru si prohlédl J. Em. poklad chrámu Mariánského, kde na dvakrát sto tisíc zl. ceněnou a 25 liber těžkou monstranci hravě jednou rukou vyzvedl a ji obřel. — Podivili jsme se všichni té svěžesti a síle, která našemu milovanému Arcipastýři v tak vysokém věku přece ještě účelem. — Dne 18. o 7. hodině ranní loučil se s námi. Spolkové stáli špalírem a když Jeho Eminence, provázen panem purkmistrem a městskou radou odjížděl, ještě daleko volaly za ním zvony dle slov kantáty:

buď pozdraven, my dobře Tebe známe,
a Bůh dá, že Tě ještě uvítáme. —

—sk.—

Od Jizery d. 6. července 1878.

(Oslava třicetiletého kněžství.)

Mile překvapil všechny dne 4. července 1848 v Litoměřicích na kněžství posvěcené bratr Jos. Pietsch, farář Chcebuský, laskavým pozváním, bychom třicátý výroční den svého posvěcení slavili u něho. Přibyti jsme měli ad limina apostolorum krásného mistrným štětcem Kramolinovým ozdobeného chrámu Chcebuského, abychom hlavně pod vedením ctihodného kněze P. Theod. Schmude, rektora koleje Jesuitské v Praze, rovněž 1848 na kněžství posvěceného, milost nejd. světitelem biskupem Bartolomějem nám udělenou oživil, a na posvátném tamním poli, kde jediný posud ze středu našeho zemřelý spolubratr složil kosti své, na blížící se cíl vezdejší pouti své mocněji upamatování byli. Všickni, jimž lze bylo, v určený den 2. července na Chlum Chcebuský se dostavili, a plesající nad opětným po pěti letech shledáním k pobožnosti, jenž večerem téhož dne započala, se hotovili. An obsah meditací, ctihodným otcem Schmudem konaných, v pravdě bohat jest, i širším kruhům jej sdělití za právo a slušno uznáno.

Připomenuv přede vším ustanovení kněžství božským nejvyšším knězem Kristem Pánem, jednal prostomilý exercitator v první meditaci o vznešeném úkolu, jaký knězi svěřen. Porovnav kněze s oblakem, paprsky slunečními ozářeným, jenž co ranní a večerní červánky obzor lemuje, a rosu milosti Boží na vše strany rozvádí, rozebrav hodnost duchovního otcovství, vznešenost kněžství, slovy dojemnými vyzýval nás, abychom knězi byli hodnými, a úkolu svému dostáti se snažili duchem zbožným, byli *muži modlitby*. Poukázal, jaké pozhnání spočívá na modlitbě vůbec a na modlitbě kněze zvlášť, jenž jménem celé osady, za všechny správy své svěřené se modlí a zanedbáváním modlitby, církevními stanovy předepsané, právního nároku na požitky obročí svého pozbývá. Následovala pokynutí, kterak roztržitost při modlení ne-li zcela zapudití, aspoň umírniti ano záslužnou učiniti lze.

Druhou hlavní částí úkolu kněze jmenoval otec exercitator *předrahou obět*, kterou v zastoupení samého Krista Ježíše koná, anto v Jeho jmenu dí: „Totot jest Tělo mé!“ V ruce kněze vložena tatáž veleemoc, jakou měl Syn Boží sám. — V dalším průběhu odůvodnil, proč církevních na pohled nepatrných ustanovení ohledně jednotlivých částí mše sv. šetřiti třeba, a nabádal k svědomitému vykonávání modliteb přípravných přede mší svatou, a důležitých po mši sv., jakož vůbec k neúhonnému životu, abychom hrozného hříchu nehodného přijímání, před nímž i mládež i dospělé tak často varujeme, sami též bedlivě se chránili. I tuto připojil duchovní cvičitel z bohatého pokladu ducha a srdce svého příslušná napomenutí, a přešel k dalším povinnostem, s úkolem kněze vůbec, a duchovního pastýře zvlášť nerozlučně spojeným. Duchovní pastýř, pravil, je poslanec, pověřenec Ježíše Krista. Úkol Kristův jeť úkolem jeho. Má hledět, aby z duší mu svěřených vinou jeho nezhylna ni jediná. Má hříšníky napravovat, spravedlivé k setrvání v dobrém povzbuzovat, má všechny slovem i příkladem svým vzdělávat, k věrné službě Boží nabádat, horlivě kázat, svědomitě zpovídat, o spasení duší se starat, hřešící kárat, pochybujícím dobrou radu dávat, zarmoucené potěšovat, neumělé poučovat, — nehledat sebe, čest a oslavu svou, obohacení své, alebrž hledat svou a svěřenců svých spásu. Kněžím hlavně řečeno: „Tak svět světlo vaše, aby lidé, vidouce skutky vaše dobré, velebili Otce, jenž jest v nebesích.“ Připomenuv nám zvěcnělého světitele našeho, biskupa Hille, jenž co světec žil a život dokonal, vyzýval

nás, bychom v šlépějích jeho kráčeli. Kněz ctnostný, bezúhonný, zachovalý, podotkl, pozeňnaně působí, Kristu Pánu, v nejsv. Svátosti skrytému, se podobá, jenž spůsob má sprostinkého chleba, podstatou však jest Bůh. Kněz na pohled nepatrná osobnost, síla však a působnost jeho veliká. Proto třeba i stínu zlého se vystříhat; dobré jméno, dobrou pověst si zachovat. Odporučoval skutky nejen duchovního ale i tělesného milosrdenství, tichost a mírnost a skromnost v jednání, an Kristus Pán o tiších dí, že zemí vládnouti budou, připomínaje též výrok světce Františka Saleského, že kapkou medu více se docílí, než celým sudem octa. Nepracujeť, podotkl, nikdy kněz na zmar. Tak jako Kristus Pán při svém na nebe vstoupení sborem otců provázen byl, jich touhu po vykoupení ukojil (captivam duxit captivitatem): tak i věrný kněz jednou umíraje pozdraven bude množstvím vstříc mu přicházejících duší, jenž snahou jeho v pokoj a radost Páně jej předešly. Vroucím přáním, aby Bůh ošilelému stádcí brzy hodného arcipastýře seslati ráčil, uzavřena meditace první.

Meditace druhá jednala hlavně o *odpovědnosti*, jakou kněz vůbec, duchovní pastýř zvláště na se vzal, a kterou tudíž často sobě připamatovati má. Nemínil zkušený cvičitel křehké nádoby drtiti, naději naši v slůvnost božskou ničiti, připomenuv předem, že božský Pán, jenž sedmsetkrát sedmkrát hřešícímu bratru odpustiti velel, i sám v den soudu nám tak učiní, a té milosti popřeje, abychom, byť i ne bez hříchu žili, bez hříchu jednou zemřeli. Daleký byl však toho, v hříších nás ukolebávati, ovšem ale hleděl naopak k nápravě života nás rozhorliti, poukázav na kněžskou důstojnost, na úlohu, s hodností kněze spojenou, jakož i na přčetné milosti, kterými dobrota Boží nestatečnost kněze člověka zahrnuje, aby úloze své snáze dostál. Hodnost kněze porovnal na základě výroku Malachiášova s hodností anděla. Úlohu kněze s úlohou praotce Adama, a vzhledem přčetných milostí, jakými kněz oplývá, na uvážení dal, jaký as soud kněze nevěrného, nesvědomitého, zatvrzelého očekává. — Andělem, sluhou, poslem Božím k lidu jesti kněz. Bůh oněch andělů, jenž se mu zpro-nevěřili, pýchou, neposlušností se prohřešili, neušetřil, alebrž je od tváři své zapudil, k mukám věčným odsoudil, jelikož vina jejich byla veliká. Sídili v říši světla, měli vyšší poznání, stáli u větší hodnosti, těšili se z vyšší míry milosti a dokonalosti. Vzдор tomu osnovali vzpouru; stáli vysoko, padli hluboko, pád jejich byl hrozný. Podobně i pád

anděla-kněze bývá hroznější než pád nekněze, aniž tak snadno jako nekněz ku pokání pohnut bývá. Pakli o kterém, tak o hříšném knězi platí slovo: „Peccator, si in profundum cadit, contemnit,“ stává se zatvrzelým. „Služebník, jenž znal vůli Pána svého, a nečinil, dvojnásob trestán bude.“ Něknez snáze milostí Boží získán, probuzen, vzkříšen bývá, než zvrhlý kněz, jenž v nekajivosti již leta trval, poznané pravdě tvrdosíjně odpíral, vinu svou stálou svatokrádeží zveličoval. Chraň Bože, abychom do podobného hrozného stavu upadli, klamnou a bezcennou chválou svobodomyšlníků zaslepití se dali; neb byby i lidé tohoto světa vlažného kněze ve vážnosti míti se zdáli, jet to zdání klamné. V srdci svém jím pohrdají.

Živými barvami nakreslil šlechetný cvičitel pád praotce Adama, jakož i neblabé následky, kterými i on i veškeré potomstvo jeho pro spronevěření jeho pokutováno. Bůh přislíbil Spasitele, ale pokuty ponechal. Devět set let žil Adam, a po celou tuto dobu tížilo jej zdrcující vědomí, že vinou jeho porušeno jest pokolení lidské, pokolení jeho. V duchovním smyslu, pravil důmyslný vůdce duchovní, jeť všeliký kněz praotcem, kmenem čteného pokolení, na něž blaze či neblaze působiti může. Když kněz, když duchovní otec, duchovní pastýř pohoršení dává, povinnosti své zanedbává, kázání a křest, cvičení ledabylo odbývá, o zpovědnici nedbá, úřad zpovědníka lehkovážně vykonává, o prospěch mládeže v sv. náboženství se nestará, více o věci vezdejší než o duchovní blaho osadníků se stará, dobré vůle nemá: ach jak smutně to ponenáhlu v takové osadě vypadá. Zlý příklad duchovního pastýře bourá, co kdy dobrého vystaveno; duchovní pastýř sám místo semene dobrého rozsévá plevel, tovaryšem jesti nepříteli spásy, ducha zlého, jenž bije pastýře, aby rozprehlo, zhubilo, porušilo se stádo. Kristus Pán vše činil, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo; taký duchovní otec vše činí, aby osadu svou zpustošil, osadníky své v záhubu uvrhl, duchovně povraždil! Všeliký hřích snáze napravití lze, než hřích pohoršení, které duchovní otec přčetné duchovní rodiny mnohdy po celý věk svůj dával. Kristus Pán nazval Herodesa liškou, farisey obílenými hroby, ale jednoho z apoštolů svých satanem, připojiv paměti a uvážení hodná slova: „quia mihi scandalum es!“ Chraň Bůh, abychom vědomě sloužili ku pohoršení! Bděme tedy, aby ono „běda,“ jímž Pán pohrozil všem, jenž pohoršení dávají, nás nepostihlo. — K uvědomění veliké odpovědnosti, jakou duchovní otec má, pou-

kázal věhlasný cvičitel na přecetné milosti, jichž účastným kněz se stává, na základě známého: Komu mnoho dáno, od toho i mnoho bude požádáno. Lze-li, pravil, o ďáblu říci: Podej mu prst, a' on chopí se ruky celé, lze o Pánu Bohu tvrditi: Podej P. Bohu jen koneček malíku, a On tě celého k sobě přivine. Pán Bůh nás neskonale miluje, nás hledá, nám vstříc přichází, nás oblažiti žádá. Jak ohavného nevděku se dopouští, jenž dobrotou Boží, láskou a milostí Boží pohrdá. Činí tak kněz v hříchu trvajícím. Král slávy přijal jej v družinu svou, pověřil důvěrou a mocí svou, pozval na každý den k stolu svému, učinil prostředníkem mezi sebou a tisíci ostatními lidmi, a on splácí hrubou neuznalostí, urážkou, svatokrádeží. „Čím se odsloužím Pánu za vše, co mi prokázal?“ táže se kněz po přijetí Těla Páně při oltáři. To-li odsluha tvá, že jednáš na Pánu jako Jidáš? Pohledni na Pána, na kříži pnicího. Trpí hlava, trpějí líce, trpějí oči, trpějí uši, trpějí ruce, trpějí nohy, trpí duše i tělo — „Kristus trpěl za nás,“ trpěl i za tebe. Vše vytrpěl, všeho se vzdal pro tebe, a čím posud odsloužit, zavděčiti jsi se snažil Jemu? Procitni, jestli dřímáš, a živ buď jako věrný sluha Kristův, abys usnadnil si odpovědnost jednou před soudnou stolicí jeho.

V meditaci třetí důstojný spolujubilar před oči a za vzor nám stavil božského Pána a Mistra Ježíše Krista, qui cum in forma Dei esset, formam servi accepit, nám „conformis“ učiněn jest, abychom my pomocí Jeho státi se mohli Jemu „conformes.“ A kterak? Dábel sliboval prarodičům našim, že budou jako bohové, přestoupí-li zákon Boží. My pak zabezpečení máme že poslušenstvím přikázání Božích, následováním učení a příkladu Pána a Spasitele svého Ježíše Krista Bohu podobní (conformes) se staneme. Ježíš Kristus jest vzorem pro křesťana vůbec, hlavně pak vzorem pro kněze, jenž úřad Kristův zastává, ve jmenu J. Krista poselství koná. Každý kněz má jako ondy sv. apoštol k svěřencům svým přivolávat: „Následovníci moji budtež, jakož i já následovníkem jsem Kristovým. Následování Pána Krista jeť úloha pracovní, ale vděčná. Ovšem pojednou Mistra dosáhnouti nelze. Jako žák jen povolna dle předpisu učitelova psáti se učí, a mnoho cviku míti musí, prvé než poněkud v umění tom zručností nabude, podobně i nám jen delším cvičením a sebe přemáháním Kristu Pánu podobnými státi se lze.

(Dokončení.)

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup navrátil se včera z visitační cesty své do Prahy; dnes ráno v 8 h. sloužil mši sv. ve farním chrámě u sv. Jakuba.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26—29. července u sv. Markety v Břevnově, 30., 31. července, 1. a 2. srpna u Voršílek, od 3—6. srpna u Alžbětinek.

— Zítra 26. t. m. bude se slaviti církevní památka sv. Anny. U školních sester v kapli sv. Anny bude v 8 h. sloužit tichou mši sv. J. Em. nejdůst. p. kardinál, v 10 h. pak bude tam zpívána mše sv. V kapli sv. Anny v klášteře Minoritském u sv. Jakuba bude zítra v 5 h. ráno tichá mše sv. v 6 h. zpívaná, pak české kázání, v 9 tichá mše sv., a v 5 h. odp. požehnání. — Ve středu 31. t. m. bude se slaviti pouť u sv. Ignacia na Karlovu náměstí: v 10 h. bude kázání, v 11 zpívaná mše sv. — V pátek 2. srpna bude se konati slavnost *porciunkule* t. j. plnomocných odpustků ve všech kostelích řehole sv. Františka, v Praze tedy u OO. Kapucínů na Hradčanech i na Novém městě a u Františkánů. — V týž den slaví se památka sv. Alfonsa u Redemptoristů (u sv. Kajetána). — V neděli 4. srpna v den sv. Dominika bude u sv. Jiljí či u Dominikánů v 9 h. kázání a v 10 h. zpívaná mše sv. V pondělí 5. srpna koná se pouť u P. Marie Sněžné či u Františkánů, kdež bude tolikéž v 9 h. kázání a v 10 h. zpívaná mše sv.

— J. cis. Výsost korunní princ Rudolf přijede do Prahy ve čtvrtek dne 1. srpna o 4 h. 30 m. odpoledne.

— Kněží dne 31. července 1853 v Praze vysvěcení sejdou se po 25 letech v pondělí d. 29. t. m. v k. arcib. semináři, kdež d. 30. svou pobožnost vykonají a d. 31. t. m. k stolu Páně přistoupí.

Literární oznamovatel.

„Časopis katol. duchovenstva.“ Sešit 4. obsahuje: Boj Pařížské komuny s církví. — Paprsek čili znaménko střízlivosti. — Křest a křestníčkové. — O úpadku života náboženského. — V Kronice: Může-li obec politická ukládati poplatky za zvonění? Jakým obnosem povinen jest beneficiat ku stavbě farní budovy přispívati? Záležitosti obce farní zastupuje obec místní. Smlouva při smíšeném manželství. Remunerace za vyučování ve sv. náboženství ve školách národních. Genuflexe při pozdyhování. Od-

poručené a zakázané knihy. Podpory věnované misím katolickým. Zpráva o XLI. schůzi výboru Dědictví sv. Prokopa. Akademie křesťanská. — Literární oznamovatel. — Hlídky časopisů. — Svazek V. vyjde dne 31. srpna.

— „IV. Zpráva pohádkové kommisie.“ Od poslední zprávy zaslány příspěvky 53 sběratelův, z Čech, Moravy, Slezska i Slovenska, z nichž hlavní činnost osvědčilo studentstvo na akad. gymn. v Praze, v Rakovníku, Rychnově n. Kněžnou a Jindř. Hradci. Poznámky a doplňky k novému „Navedení“ pro sběratele laskavě sdělili kommisii p. Dr. Jar. Čelakovský a Dr. Herm. Jirěček a s rovnou ochotou pomoc přislíbili p. prof. M. Hattala a Prim. Sobotka. Doufáme, že i ostatní znalci a přátelé venkovského života a prost. poesie i filosofie neopomenou sdělit s kommisí své náhledy. Poněvadž právě o prázdninách nejvíce jest příležitosti ku sbírání a mnohý snad by v tom a onom rady neb vysvětlení si přál i potřeboval, ostane kommisie s p. sběrateli i v tomto čase ve spojení a každému, kdokoliv by si toho přál, podá vysvětlení jednatele Fr. VI. Vykoukal (Pořičany u Čes. Brodu.) „Sebrané písně české a moravské,“ jakož i poznámky pro nové „Navedení“ buďtež laskavě zaslány členu kommisie p. Sam. Feiglovi, v Kard. Řečici, v Čechách. Příspěvky „z dětského věku“ (dětské modlitby, ukořelbavky, posměšky, dětské vypravování, hádanky, počítadla, hry) kterýž bude zároveň s písněmi uveřejněn, přijímá člen kommisie p. Holaš Čeněk v Hostině blíž Milevska, u Tábora. (Dok.)

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnul:

- p. Karel *Hackl*, farář v Komárově, dne 21. června (nar. 30. března 1825, vysv. 27. července 1851).

Ustanovení jsou:

- p. Tomáš *Veverka*, adm. za far. v Lodenicích;
p. Jos. *Černohouz*, katech. na měšť. šk. v Lounech (diec. Litoměř.), za H. duch. správce v trestnici u Plzně.

Upřádněná místa:

Větica, fara patron. p. Jana kníž. z Liechtensteinu, od 13. července.

Vosek, fara patron. velkostatku Zbívovského, od 17. července.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Josef *Táubl*, kooper. v Rudolfově, dne 16. července (nar. v Budějovicích 23. února 1853, vysv. 23. února 1876);
p. Jan *Čížek*, farář v Pištěně, dne 9. července (nar. v Sviněticích 14. října 1817, vysv. 22. července 1841).

Vyznamenání jsou:

- p. Ant. *Hrdlička*, os. děkan v Kardašově Řečici a
p. Ant. *Peroutka*, děkan v Kamenici nad Lipou, jmenování jsou bisk. notáři;
p. Frant. *Riebl*, farář v Číměři, a
p. Frant. *Hrabal*, far. v Mnichu, obdrželi právo, nositi expositorium canoniale.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Paleček*, farář z Chlistova do Bezděkova;
p. Vác. *Polák*, farář z Rehbergu do Velkého Hlasiva;
p. Frant. *Rufert*, kapl. ve Vys. Veselí (diec. Kralohradecké), za faráře v Žďáře Pluháv;
p. Jan *Forst*, katech. a říd. obecné školy v Březnici, za faráře v Kostelci (Mirovic. vikar.);
p. Jan *Thurnwald*, kooper. v Staších, za faráře v Eisenstrassu;
p. Jos. *Matoušek*, kapl. za admin. v Jindř. Hradci;
p. Jan *Hofmann*, kapl. z Velhartic, za admin. v Chlistově;
p. Řehoř *Králík*, kapl. v Zdíkovci, za admin. v Rehbergu;
p. Martin *Fencl*, kaplan z Vřeskovice, za adm. v Dolních Nezdicích;
p. Frant. *Krupka*, kapl. z Netolic, za admin. v Pištěně;
p. Karel *Melichar*, k. z Chvalšín do Dolan;
p. Adolf *Mrázek* za kapl. v Lažišti.

Upřádněná místa:

Dolní Nezdice, fara patron. J. císař. král. ap. Veličenstva, do 12. srpna.

Rehberg, fara patron. nábož. fondu, do 13. srpna.

Chlistov, fara téhož patron. do 18. srpna.

Hradec Jindřichův, proboštství patron. J. císař. král. ap. Velič., do 1. září.

Pištěn, fara patron. kníž. Schwarzenberga, do 1. září.

V biskupství Kralohradeckém:

V Pánu zesnul:

- p. Ant. *Holman*, katecheta na c. k. gymnasiu v Jičíně, dne 15. července (nar. ve Valdově 4. září 1822, vysv. 25. července 1847).

Vděčně uznávající, že jediný „Pokrok“ přinášeje osobní zprávy duchovenské udává, že z „Blah.“ vyňaty jsou, žádáme, aby i jiné listy tolikéž činily, obzvláště když i ostatní zprávy naše šmahem otiskují. Že my rádi prameny citujeme, dosvědčí ct. čtenářové naši. Tak na př. v čís. 20. „Blah.“ při zprávě z Říma citován „Školník,“ k čemuž dodáváme, že onu zprávu přinesl v čís. 5., jež vyšlo d. 6. července t. r. Vzal-li ji odjinud bez udání pramene, není to vina naší, máš svého vlastního odpovědného redaktora.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněžkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Církév

a

materiální (hmotná) vzdělanost. *)

Povinnost, kterouž jsme za příčinou pa-
stýrského úřadu našeho každý čas měli, pra-
vdu vám hlásati, zvýšila se N. v přítomnosti
dle míry vašich potřeb, kteréž se v smutných
časech, v nichž žijeme, stávají nalehavější-
mi. Musíme k vám mluvit, abychom ducha
vašeho osvécováli, ježž mnozí snaží se klam-
nými a svůdnými naukami zatemnit a aby-
chom probudili vás k bedlivosti proti bludům,
ježž bez překážky se rozšiřují, musíme mlu-
vit k vám, abychom vás chránili před zma-
tkem pojmův, ježž obratným způsobem mnozí
k tomu cíli vyvolávají, aby nebylo lze již
určitě rozeznávat, co jako zlé zamítnouti a
co jako dobré a řádné schváliti se má. Neboť
boj N., ježž proti Bohu a jeho sv. Církvi
se vede, jest proto strašlivější, poněvadž se
nevede s čestnou otevřeností, nýbrž s láka-
vou úskočností. Kdyby bezbožní, ježž mezi
námi žijí, vždy a zjevně svůj toužený účel
vypověděli, bylaby úloha naše mnohem sna-
dnější a byliby i věřící hroznými záměry od-
vráceni, aby nepopřáli svědcům sluchu. Ale
tak se neděje; naopak berou se slova ku
pomoci, která lákavě znějí a více než jeden
a určitý význam mají a dříve než dle obsahu
a objemu svého se vysvětlila, předhazují se
jako nástraha zvědavým posluchačům; na
každém z těchto slov staví se takřka pevnost,
z níž pak zběsile útok se činí na církev, její
služebníky a učení. Mnohé a zaručené pří-

klady podobného schytralého boje lze uvést;
kdož neví N., abychom jen o *jednom slově*
promluvili, jehož tak často nevěrci zneuží-
vají, jak často slyšíme slovo *civilisace*, ja-
koby mezi ní a církví byl vnitřní odpor a
nesmířitelné nepřátelství? Toto slovo samo
o sobě jest neurčité a ti, kdož ho užívají,
zevrubně je objasnit se nesnaží; stalo se
však metlou, jíž nás bičují, nástrojem, jímž
nejsvětější zřízení bourají, ano i prostředkem,
jímž se trvám cesta razí k ohavnému spu-
štění. Že slovo Boží a slovo toho, ježž zde
na zemi Jeho místo zastupuje, sloužití musí
ku posměchu, civilisace jest, kteráž toho vy-
žaduje. Civilisace to jest, kteráž žádá, aby
počet kostelův a duchovních obmezen a na-
opak místa hříchu rozmnožena byla. Civil-
isace to jest, ježž žádá divadla bez vyššího
vkusu a bez mezí studu. Ve jmenu civilisace
pouští se uzda nejhanebnější lichvě a nepo-
čestné živnosti, ve jmenu civilisace otravuje
nemravný tisk mysl a prodejně umění špiní
zrak škaredými obrazy kleslé si takto cestu,
aby i srdce nakazilo. Tak pod záminkou ci-
vilisace, ana jako čestný prapor se vztýčuje,
otvírá se volný průchod otravnému zboží; a
za ohlušujícího křiku a při obmyšleném zma-
tku pojmů tolik jest jisto, že jen na nás vina
spocívá, jestliže civilisace rychleji dále ne-
vniká a ku skvělým výsledkům se nepovzná-
ší. Odtud vzal svůj počátek onen boj, ježž
mnozí se zálibou naznačili jako boj za ci-
vilisaci a vzdělanost, kterýž však lépe nazvatí
by se musil násilným potlačováním církve.
Nedivte se tudíž N., že jsme před postní
dobou, jak obyčejně v našich pastýrských
listech k Vám slova činíce, sobě přede-
vzali zevrubně o této civilisaci a dávající jí před-
nost před každým jiným předmětem pojednati,
abychom podstatnými důkazy objasnili, že vše

*) Dva pastýrské listy J. Em. kardinála
Jachyma Pecciho, biskupa Perusienského, nyněj-
šího papeže Lva XIII.

to dobré, co v tomto slově obsaženo a jím vyjádřeno, z minulosti od sv. Církve nám se dostalo a jediné materskou péčí Církve i pro budoucnost bude zachováno. Nechceme však, míníce o tomto důležitém předmětu jednati, aby někdo právem výčitku nám činil, kterou jsme právě proti odpůrcům svým pronesli, jakobychem i my slov užívali, zmatek působících, když dle významu svého zevrubně vysvětlena nejsou. Pravda ničeho neziská, takli s ní nakládáme a vy N., jimž slovo vrchního pastýře ne poprvé vstříčí přichází, vězte, jak přede vším vítězství pravdy nad bludem vždy na srdci nám leželo. Přede vším chceme se tudíž pokusiti, abychom význam tohoto tak často užívaného slova objasnili a myslíme, že nebude nemístné, jestliže vám nejprve zevrubný výměr pojmu slova podáme, čímž stane se pojednání naše jasnějším a pořádanějším.

Známo jest a i na snadě jest přesvědčiti se, že člověk od Boha pro společnost určen a tak stvořen jest, žeby bez společnosti nikolivěk žíti nemohl. Kdyby dítko samo sobě bylo zůstaveno, rychleji by zmíralo než květina, jejíž život jen několik hodin trvá. Když člověk dospívá, často by se z nedostatku úsudku a zkušenosti ku své škodě klamal, kdyby nikoho tu nebylo, jenžby ho vedl, jej poučoval a naváděl, aby život uspořádal a jenž by ho schopným učinil, jiným služby své prokazovati, jako jemu jiní je prokazují. Dospěl-li již na muže, co by stalo se z něho bez starostlivé ochrany společnosti, jejíž údem jest? Slavný francouzský spisovatel o národním hospodářství²⁾ předvádí jako v obraze mnohonásobná dobrodiní, kteráž přýští se člověku ze společnosti a patření na obraz ten působuje obdiv.

Pozorujte nejnepatrnějšího člověka, nejnížšího řemeslníka; má bezpochyby přece tolik, aby se slušně či chuději šatil; má pro nohy své obuv. Kolik osob, kolik národův musilo však ruku přiložiti, aby mu tyto chudobné šaty a střevíce připravili? Požívá denně aspoň skyvy chleba; ale jakého úsilí jest opět potřebi, kolikeré ruce tu pracují, aby mu sloužily, od rolníka, jenž brázdy pole rozrývá, aby jim svěřil símě, až k tomu, kdo obilí v chléb proměňuje! Onen muž má práva; jsou právní přátelé, aby je bránili, úředníci, aby rozsudky vynášeli, vojíni, aby jim platnost zjednali. Jest nevědomým; jsou školy, jsou mužové, jenž pro něho knihy spisují, jsou, kdož je tisknou a vydávají. Má náboženské potřeby, cítí se k Bohu puzena; jsou

zde jeho spolubratři, kteříž všemu výhošt davše, studium sv. písem se věnují, radovánek, obchodův a rodiny se odříkají, aby oněm nejvyšším potřebám lépe vyhověli. Nemám v úmyslu dále se o tom rozpisovati; neboť z toho vysvítá s dostatek, že nezbytně nutno žíti ve společnosti, aby člověk i nevyhnutelné, i rozmanité své potřeby upokojil. Poněvadž však společnost z lidí se skládá, jenž v podstatě zdokonalování se schopni jsou, nemůže státi nepohnuté, kráčí ku předu a zušlechťuje se. Jedno století dědí po druhém, co již vynalezeno, objeveno a zlepšeno bylo; a tak nabývá souhru hmotných, mravních a politických dobrodiní podivuhodného přírostku. Kdo by chtěl bídné chatrče národů v pravěku, nemotorné nádoby, nedokonalé náčiní se vším tím srovnávat, co my v 19. století máme? Lze snad ještě porovnáti práci, kteráž našimi důmyslymi stroji dokonale se vyrábí a práci, jenž jen s obtíží a i pak jen nedokonale z ruky člověka vyšla? Či jest na světě pochybnosti o tom, že lepší než staré, špatně založené silnice, než těch málo nejistých mostův, než zdoluhavé a obtížné cesty jsou naše železné dráhy, jenž nám takřka křídla poskytují, a jak se zdá, naši oběžníci stísnily, takt velice jsou národové vespolek sobě sblíženi? Což nepředčí naše století lahodnými veřejnými obyčeji a jemným obcováním nad surové a příkré chování se barbarův a což nezušlechtily se vespolné poměry? Nestalo-li se též politické zřízení v mnohém ohledu pomocí času a zkušeností lepším? Kde jest ještě dnes dovolena pokrevní msta, kde očista ohněm, právo odvetné? Nezmizely-li malé nezávislé lenní statky, hašteřivá města, neni-liž veta po bezuzdných zbrojnoších? Jest tedy pravdou, že člověk ve společnosti se zdokonaluje s trojího stanoviska, hmotného blahobytu, mravních poměrův k sobě a ku bližnímu a i politických poměrův. — Rozdílné však stupně, po nichž lidé ve společnosti sjednocení k stálému vývoji se nesou tvoří civilisaci či vzdělanost. Tato jest ještě začátečníci a v útlém věku, jestliže podmínky, kterými člověk vzhledem na ono trojí stanovisko se zdokonaluje, v skrovné míře se uskutečňují; jest plnoletou, když v hojnější míře a dokonalou, když se zcela vyplňují. Když jsme vám takto pravý pojem civilisace podali, není se nám báti, že do větru mluvíti budeme, spíše naskytá se nám důležitá otázka, za dnů našich světem hýbající: „Jest civilisace květinou, kteráž se nedaří aniž ovoce vydává ve společnosti, duchem J. Krista ovládané a hlasem církve katolické jako matky a učitelky říze-

²⁾ Bedřich Bastiat.

né? Má být člověk odsouzen ani jakž takž se nesúčastniti v tom, což jej v řádě hmotném; v mravních a politických poměrech zdokonaluje a vzdělává, leda se stal neposlušným a nevěrným své církvi?

Tak tvrditi bylo by nám N., kdybychom přihlíželi k obyčejným náhledům dál a dále se šířícím a másti se dali událostmi jen na oko oprávněnými.

Musiliť bychom věru uzavírali, že této nesmířitelnosti křesťanství a církve se vzdělaností skutečně stává, poněvadž má se za to, že jménem civilisace nutno pustiti se do krutého boje proti církvi a poněvadž se za to mělo a dosud má, že veškeré naděje na lepší poměry vzdáti se jest, jestliže dříve církev se neodstraní. Hle N. toť ta otázka, o níž pravíme, že důležitou ano trváme životní otázkou jest; neboť v tom případě, že by v neprospěch církve se rozřešila, nebylo by již prostředku po ruce, aby přítrž se učinila odpadnutí dítek její, jimž právem by se horšiti bylo na ústav nutící je setrvati v barbarských a nevzdělaných poměrech. Avšak, je-li s jedné strany otázka ta sama o sobě a pro následky z ní vyplývající nad míru důležitou, patří na druhé straně k oném, jenž nic jiného nevyžadují, aby se ku velké poctivosti pro církev změnily, než klidného přemýšlení a poctivého ohlédnutí se po událostech. A právě klidným přemýšlením a v jasném světle událostí chceme jednati o ní N., aby nikdo z vás zlostí jiných klamán aneb k lichému podezření proti církvi sveden nebyl. Nicméně uvádí nás veliký objem předmětu, jenž v úzké meze pastýřského listu vtěsnati se nedá, poněkud v rozpaky. Bude tudíž dobře, když pojednání rozdělíme. Poprvé spokojíme se tím, promluvíti k vám o civilisaci, pokud jest uskutečněním oněch podmínek, pod nimiž člověk v obcování s lidmi se zdokonaluje vzhledem na svůj *fysický* hmotný život. Že s tohoto stanoviska vycházíme, neděje se bez úmyslu a rozmyslu, neboť nehledíce k tomu, že nejdříve se rozvíjí a proto i nejdříve naši pozornost k sobě poutá, jest nad to stanovisko toto veledůležité ne sice pro vnitřní svou cenu, nýbrž pro převrácený směr času našeho, jenž přede vším úzkostlivě stará se o věci, týkající se smyslnosti a časného losu člověka. Jest pravda N., že člověk v církvi a zachováváním jejího učení v hmotném blahobytu skrácen bývá a že se mu zabraňuje, aby nedosáhl onoho stupně civilisace, k němuž by se vyšínil, kdyby úplně od církve oddělen byl? Jak příhodná jsou zde známá slova spiso-

vatele,³⁾ církvi katolické věru ne příliš nakloněného. „Podivuhodno! křesťanské náboženství, kteréž jak se zdá jen blaženost budoucího života na zřeteli má, založilo i na tomto světě blaženost.“

A věru domněnka ta pravdivou jest; považte, že prvním zřídlem blahobytu práce jest, z níž veřejné a soukromé bohatství, zjevné látky a důmyslné vynálezy plynou. Kdo však práci, ať přihlížíme k nižší, ruční totiž aneb k vyšší a ušlechtlejší práci, zpytováním přírodních sil a upotřebením jich k životu se zanášející, podporoval kdy úsilovněji, než náboženství J. Kr., kteréž v církvi čisté a neporušené se chová?

Práce byla vždy v opovržení a jest dosud tam, kde křesťanství své blahotinné panství nešíří. Aristoteles⁴⁾ jmenoval ji věcí nevolníkův a tímž jménem nazval ji Plato.⁵⁾ Řemeslníkům, o které církev vždy seč byla pečovala n Řeků ani jména občanů se nedostalo, jmíni byli otroky.⁶⁾ Svobodný muž, všech občanských práv požívající, nepracuje, i ku krásným uměním má nechuť; jako svobodný muž ukazuje se v divadle, obcuje jen se svobodnými a honosí se ve shromážděních lichou výmluvností. Od těchto řeckých zvyků nelišily se valně římské obyčeje. Slavný mudrlec a řečník⁷⁾ Marcus Tullius pohrdal prací tak, že čítal dělníky a řemeslníky k barbarům a k lidem nepatrným ano dím bídým. Terenc, na slovo vzatý svědek domněnek za času toho v Římě oblíbených a závažných dává nám na rozum, že ten jen šlechtitným a váženým, kdo v nečinnosti život svůj trávil a nikoli, kdo prací chleba si vydělával.⁸⁾ Nejmilejším zaměstnáním svobodných Římanův bylo, jak nás poučuje⁹⁾ Juvenal: „plazivým aneb osobivým chováním se boháče přiměti, aby chléb a krvavé hry poskytl.“ To bylo N. souzeno práci u dvou nejvzdělanějších pohanských národův a u jiných nebylo nikdy lépe a není až do dnešního dne. Tak staří Germáni, dle udání Tacitova¹⁰⁾ prací pohrdali; tak vidíme ještě v naší době, že u národův, světla sv. evangelia postrádajících, tatáž nechuť ku práci trvá. V Indii by se považoval Brahmin, t. j. úd

³⁾ Montesquieu, Esprit des lois, XXIV, 3.

⁴⁾ Polit. III, 3.; VIII, 2.

⁵⁾ De republ. 2.

⁶⁾ Polit. VI. 1.

⁷⁾ Quaest. Tusc. V. 36.

⁸⁾ Eunuch. II. 2.

⁹⁾ Satir. X. 81.

¹⁰⁾ German. XIV, 15.

nejvyšší třídy (kasty), za poskvrněného, kdyby i jen dotknul se Parije. Divoši v Severní Americe zdržují se práce, ukládajíce ji ženě, s níž jako s otrokem nakládají. Ano kdybychom souhlasili chtěli s míněním slavného jednoho časopisu,¹¹⁾ bylo by na nás vyznati, že i ve středu našem přes to, že k tak vysokému stupni vzdělanosti jsme dospěli, práce skoro ještě jen slovy se ctí. Kdežto boháče s poklonou pozdravujeme, nemáme věru příliš laskavého pohledu pro toho, jehož ruka mozoly ukazuje od nástrojův, kterými pracuje. Tyto věci se proměnily od té doby, co vane křesťanského náboženství v dalekém oboru lidské společnosti šířiti se počal. V něm měla práce přede vším nadpřirozenou důstojnost, neboť J. Kristus, pravý Syn Boží, poddán byl chudému tesaři Galilejskému a neměl to proti své důstojnosti, když v dílně nazaretské své poženané ruce ku práci přiložil. Práci rukou svých od J. Kr. vyslaní apoštolové vyhledávali svého živobytí, nebyli bratřím za obtíž, nýbrž naopak sami ještě podporovali nuzné.¹²⁾ Co se týče otcův církevních, zdá se, jakoby ani slov nalézt nemohli, kterými by oslavovali práci a zjednali jí u všech důstojnosti a vážnosti. Sv. Ambrož¹³⁾ a sv. Augustin¹⁴⁾ vychvalují ji pro její užitečnost. Sv. Jan Zlatoústý zvláště podotýká, že práce jako pokuta za hřích nám uložená, zároveň též prostředkem jest, kterým se osvěžují a silí mravní mohutnosti naší přirozenosti. Práce činí konečně člověka schopným, nejen pro sebe potřebné konati, nýbrž i pomáhati jiným.¹⁵⁾ Toť jsou vznešené a pravé náhledy o práci, vesměs ryze křesťanské, mající vznik v ústrojí církve katolické, ana jak jí již vrozeno jest mocným vlivem svým se snaží, aby se její domněnky vznešené o práci též v životě uskutečnily. Mniši, práci a orbě se věnovavší, zaujali čestné místo ve společnosti a poskytli skvělým způsobem ne nepatrnou pomoc blahu obecnému. My, jenž od tohoto velkolepého zjevu 13 uplynulými věky oddělení jsme a na svém průmyslu a na svém pokroku nemálo si zakládáme, my jsme přehledli a zapomněli, za jakých časových poměrů kláštery povstaly, jak velké věci vytvořily a jak mnoho v ohledu tomto právě civilisace jim děkuje. Jaká chvála příslušf chudým oněm mnichům, jenž mocný podnět dali, aby život

šťastnějším a krásnějším se učinil? My nyní žijeme v čase, kde práce všady se podporuje, kde majetník velkého kapitálu prací hledá prostředků, aby jej rozmnožil, kde nutný toutéž cestou se bere, aby došel k žádoucímu bohatství. Avšak onino svatí mužové spojivše se kázní církevní ku společnému životu, žili za času barbarských vpádův, za času zmatků, kde nikdo pro práci nadšen nebyl a kde každý, silně rámě své lépe používati že nedovede se domníval, než ku službám toho kterého loupeživého dobrodruha ano trvám i k loupežím i vraždám. Přes tyto nepříznivé poměry rozdělili se po Evropě v poušť obrácené, aby tvář její změnili a obohatili ji kvetoucí vzdělaností. Vmysleme se jen v ony doby N. a uvažujme, jak účinný a užitečný příklad tehdy oni mužové dali. Kdežto s chudobným oděvem se uspokojili a za vděk vzali jakouž takouž stravou, aby jen na živu se zachovali, zdvihli se od modlitby a šli na pole, rozorávající tam ornicí pluhem a svěřující jí símě, z něhož po žních chudí, poutníci ano celé dědiny živeny býti měly. Anebo stavěli s velkým úsilím silnice, mosty, aby se spojení jednotlivých krajín usnadnilo, obchod i průmysl povzněl. Jakého užitku získala lidská společnost ze zkušenosti těch, kdož trpělivě společnou silou a domyslem tu a tam pokus učinivše konečně toho dosáhli, že bahna sušili, řeky upravovali, různé prameny shromážděli, aby jich upotřebili ku svlažování půdy a to vše tak důmyslným způsobem, že dle svědectví známého dějepisce¹⁶⁾ i novější přes veskeré pokroky věd přírodních, mnohemu ještě přiučiti by se mohli od těch starých klášterníkův! Avšak nejen prostá a s orbou úzce spojená řemesla, i umění dosáhla vzrůstu a zdaru prací mnichův, jenž od církve ducha a vědění měli, nýbrž i řemesla a svobodná umění nenalezala žádného bezpečnějšího útočiště (asylu) a žádného lepšího působiště, než kostelův, biskupských dvorův a klášterův. Na těchto místech byla řemesla vysvobozena ze svého hrubého stavu a zušlechtěna, svobodná umění počala zde nejprve jiskřiti a jiskry ty měly později vzplanouti podivuhodným jasným ohněm.

Je-li tedy práce pramenem bohatství a je-li bohatství některé země známkou civilisace, pokud tím člověk vzhledem na svůj hmotný a zevnější blahobyt se zdokonaluje, jest beze vší pochybnosti, že církev v dějinách nepopíratelná má práva na vděčné uznání se strany lidské společnosti a že bo

¹¹⁾ Revue des deux mondes, tom. 61. p. 70.

¹²⁾ Skut. Apoš. XX, 34. 35.

¹³⁾ De vita beata I, 6.

¹⁴⁾ De oper. monach. 3.

¹⁵⁾ Const. apost. VII, 12.

¹⁶⁾ C. Cantù, Storia degl' Italiani.

proti ní ve jmenu a v zájmu civilisace právě tak nerozumným jest jako nespravedlivým.
(Pokračování.)

Statečný biskup církve katolické.

Dva arcibiskupové pařížští zemřeli za našeho času smrtí mučnickou: Affre a Darboy. Neohrožeností nad jiné francouzské biskupy vynikal Diviš Affre. Slovný a o církev katolickou ve Francii velezasloužilý muž tento narodil se dne 27. září 1793 v městečku Saint-Rome de Tarn. Matka jeho byla sestrou ředitele semináře St. Sulpice-ského Diviše Boyera. Pečlivě vychovávala svého syna, který zbožností, pilností a skromností nad všecky spolužáky předčil, tak že strýc brzy k sobě jej povolal, aby se v semináři St. Sulpice-ském v bohosloví a ve filosofii vzdělával. Ještě dříve, nežli na kněžství byl vysvěcen, stal se professorem filosofie v Nantesu. Po vysvěcení, které mu uděleno dne 16. května 1818, svěreno mu vyučování věrouky v semináři St. Sulpice-ském.

Chorobou tělesnou přinucen byl úřadu toho se vzdáti, i přesídlil do nalezince v říjnu r. 1820, jmenován jsa od vlády francouzské almužníkem ústavu toho. S Laurentiem a s několika přáteli vydával politické noviny katolické „Křesťanskou Francii.“

Biskup Luçonský Poyer povolal Affra r. 1821 do své diecése, aby rozhárané poměry tamnější urovnal. Svým věhlasem a svou mírností brzy toho dosáhl, že odpůrcům a protivníkům náboženství katolického v diecési Luçonské bylo proti takovému zástanci a hajiteli práv církevních umlknouti.

Staričký biskup Amiens-ský de Chabons jmenoval r. 1823 Affra svým generálním vikářem, ješto mu bylo břímě úřadu biskupského těžké. Dlouhá léta řídil Affre veškeré církevní záležitosti rozsáhlé diecése Amienské, bojuje proti zlořádům, které se v posledních letech mezi kněžstvem i lidem zakořenily.

Když r. 1831 Ludvík Filip do Amiensu přibyl, oslovil jej generální vikář takou řečí, že se jí celý národ francouzský podivil. Král si přál mítí muže, který bez obalu nedbaje osob i vladařům pravdu povědět umí, v Paříži a proto již r. 1834 ustanoven Affre generálním vikářem a kanovníkem v hlavním městě. Ačkoli se biskup Štrasburský de Trévern všemožně namáhal, aby mu dán byl Affre za koadjutora, nechtěla vláda francouzská svoliti, vyjednávání se protahovalo po tři léta, teprv 9. prosince r. 1839 svolil

král, aby Affre hlavní město opustil. Již však za několik dní po jmenování Affrově zemřel arcibiskup pařížský de Quélen, kterého 15. února 1831 chátka pařížská chtěla také kamenovati, odporoučaje za svého nástupce koadjutora štrasburského Diviše Affra. Prání jeho vyplněno, neb tento zvolen kapitulárním vikářem a za 5 měsíců již jmenován arcibiskupem. Dne 6. srpna 1840 byl na biskupství vysvěcen v katedr. chrámu pařížském. Vláda se domnívala, že nový arcibiskup ve všem jí bude po vůli a že za jeho příkladem ani kněžstvo francouzské se neprotiví zákonům církvi nepřiznivým.

Zmýlila a přepočítala se, neb Affre nebyl dvořan a biskup, nýbrž biskup a dvořan. Boj s vládou brzy započal; ani prosby, ani pohrůžky, ani slibované povýšení na korunního kardinála nepřiměly statečného bojovníka, aby v nejmenším od nezadatelných práv církevních ustoupil. Neptaje se vlády, počal zaváděti církevní reformy, změnil a uspořádal studie, dle kterých by se kněžstvo odchovávat mělo; konference, které ve Francii tak mnoho dobrého působily, jím vzaly počátek; navštěvoval konaje skutky tělesného i duchovního milosrdenství sirotčince, chorobnice a nemocnice; pro svou dobročinnost stal se miláčkem Pařížanů. Král Ludvík Filip měl arcibiskupa i nyní ve velké vážnosti. Poněvadž však týž při každé příležitosti hájil práv církevních, brzy naň zanevřel a poměr mezi oběma stal se chladným. V nemilost upadl Affre r. 1843, když ve veřejné audienci ku králi pravil: „L'église réclame la liberté et non la protection“, t. j. církev se domáhá svobody a ne přízně. Král se odvrátil od smělého řečníka a zapověděl, aby se slova arcibiskupova ve vládních novinách neotiskla, nýbrž vynechala.

Toto jednání urazilo arcibiskupa i kněžstvo, proto se Affre nehlásil více k veřejné audienci u dvora, čím král ještě více popuzen byl. Mezi lety 1843—1845 povstal ve Francii veliký boj o vysoké učení, který započali Montalembert ve spisu: „O povinnosti katolíků vzhledem k vysokému učení“ a Lamartine v otevřených listech: „O svobodě církve katolické ve vyučování.“ Vysoké učení bylo totiž úplně ve správě státní, ačkoliv v sousedních zemích jako v Belgii již svoboda vyučování prohlášena byla a jednotlivé státy se svého domnělého práva vzdávaly. Francouzský ministr vyučování Martin chtěje biskupům vychovávaní kněžstva odejmouti, zařizoval generální seminář v St. Denysu. Proti porušenému právu církevnímu

povstali biskupové francouzští a odsuzovali jedním hlasem hrdého ministra Martina, v jehož čele byl arcibiskup Affre a jemu po boku kardinál Lyonský. Když Martin veřejně biskupům vyhrožoval, dostalo se mu zaslouženého a vhodného pokárání od arcibiskupa pařížského, tak že musil ustáti v dalším utiskování katolíků francouzských.

R. 1847 bylo v pilné záležitosti arcibiskupu mluvit s králem, prosil tudíž, poněvadž k veřejné audienci jíti nechtěl, o audienci soukromou. Sám Affre popisuje tuto audienci, která se podobala na vlas audienci cara Mikoláše I. u papeže Řehoře XVI. — Dlouho neviděl král arcibiskupa, proto počal hrdě mluvit: „Nemám Vám nic oznámiti, jsem však hotov Vás vyslechnouti.“ Affre odpověděl klidně: „Vaše kr. Ml. se horší, že nepřicházím k veřejné audienci, nemohu tak učiniti, abych nebyl i se svým kněžstvím uražen; přednáším tudíž přání své i svého kněžstva jakož i prosby za blaho Vaší kr. Milosti při této příležitosti.“

„Ha! zase mne urážíte,“ odvětil král, „myslil jsem, že jste dávno na malichernou věc zapomněl. Nepřipustil jsem, aby ona slova ve Vašem přání otisknuta byla, poněvadž se mi zdála býti příkrá a odvážlivá.“ „Odpustiž Vaše kr. Ml., dalek jsem toho, abych svého krále a pána urážel aneb sním odvážně mluvil. Žádal a prosil jsem o svobodu církve katolické a ne o přízeň k církvi katolické; trvám taková řeč, že jest mírná a i prosba spravedlivá. Vždyť v království francouzském požívá každá takřka společnost větších práv, nežli veliká společnost věřících křesťanů.“ „Neslyším Vás rád tak s králem mluvit, jinému by bylo tak smělých slov pykati,“ odpověděl král již rozhorlen.

Za chvíli pokračoval: „Svolal jste svým časem bez královského povolení církevní sněm a položil jste ho do St. Germainu!“ „Vaše kr. Ml.,“ zněla odpověď arcibiskupova, „to nebyl sněm, bylo to jen shromáždění mně podřízených biskupů a jiných učených kněží, kteří některé roztržky rovnali a o kázni církevní rokovali.“ „Shromáždění biskupův a kněží jest sněm církevní,“ pravil král ve velkém hněvu, „sněm pak rozepisovati a míti, to Vám ve Francouzsku není dovoleno. Dopouštíte se pane arcibiskupe rozličných přechmatů, skrácujete má královská práva, přísám bůh, těch se dotýkati nesmíte.“

Tu se vzpřímil horlivý arcikněz a králi svému pravil: „Církev katolická měla vždy a všude právo shromáždovati své biskupy,

aby dle svého dobrého vědomí stanovili, co věřícím prospívá.“ Král, neuměje dáti odpověď, pokračoval: „Vy jste též odeslal poslanca k sv. Otci bez mého svolení.“ „Ovšem Vaše kr. Ml., zvolili jsme jednoho ze svého středu a poslali jsme jej k sv. Otci, aby mu předložil naši prosbu. Takové právo má Vaše kr. Ml., má každý biskup, má každý i nejhudší věřící.“ „Rád bych věděl,“ doložil král, „oč jste prosili sv. Otce?“ „Vaše kr. Ml.,“ byla odpověď arcibiskupova, „kdyby obsah prosby té byl mým jen tajemstvím, sdělil bych jej svému králi, nyní ale obsah tajemstvím jest mnohých, proto jest mi jej zamlčeti.“

Vášnivý král rdě se zlostí uchopil arcibiskupa za rameno a pravil: „Arcibiskupe, není snad Vám známo, že již více biskupských miter bylo roztrháno a rozšlapáno?“ Tu se zase vzpřímiv, odvětil statečný Affre: „Ovšem, Vaše kr. Ml. máte pravdu, mně však také není neznámo, že více královských korun bylo již svrženo a rozlámáno.“

Král opustil arcibiskupa, byla to poslední audience, viděli se naposled.

Neminul rok a králi Filipovi snata násilně koruna, bylo mu utíkat přes hranice a hledati v cizině útulku. Když v měsíci červnu 1848 počala zuřiti občanská válka v Paříži, obdržel arcibiskup list, v němž ho vyzývali, aby učinil krveprolití přítrž, aby co anděl míru mezi bojující strany vstoupil. Plukovník Cavaignac varoval arcibiskupa, aby se v jisté nebezpečství života nevydával, nebo v řečeném psaní jmeno osoby udáno nebylo. Arcibiskup však srdnatě Cavaignacovi odpověděl: „Můj život nemá velké ceny, neohlížeje se na časné věci hodlám jej obětovati.“ Nejvíce rozvinul se boj v předměstí sv. Antonína, kde pařížské dělnictvo a chudina domovem jsou. Šlechtitý Affre oděl se v biskupská roucha a odebral se bez prodlení ráno dne 25. června do předměstí sv. Antonína, kde barikády zřízeny byly; na jednu vystoupil a ukazuje kříž rozzuřenému lidu, pravil: „Mes amis! Mes amis!“ (moji přátelé).

Tu padla rána, lid se domníval, že arcibiskupem mír přinášejícím zrazen jest, i počal střeliti na královské vojáky za barikádami uschovanými. Voják neznaje arcibiskupa, sestřelil ho s barikády, tento všecek krví sbročen padl na dláždění, sebevědomí však neztratil. K okolostojícím pravil slova důstojná apoštola Páně: „Přátelé, nemstěte mé smrti, již dosti krve vyteklo, ať jest má krev poslední obětí.“ Když vojsko i lid spatřili, že arcibiskup na smrt

raněn, ustáli ve vražedném boji, krev arcibiskupova je smřila. Donesen byl do nemocnice Quince-Vingtské, kde přijal s příkladnou zbožností a oddaností do vůle Boží svátosti umírajících. Odtud přenesen byl do svého paláce, za dva dni pak vypustil svou bohulibou duši. Dne 28. června veřejně v národním shromáždění vysloveny díky a projevem hluboký zármutek nad smrtí neohroženého pastýře, který bránil, aby do lidu střeleno nebylo.

Po celé zemi slouženy byly zádušní služby Boží. — Teprve po smrti poznávali Francouzové, koho ztratili. Sv. Otec Pius IX. plakal smrti velkého syna a neunavného bojovníka za práva církevní, porovnávaje ho ve veřejné allokuci dne 11. září 1848 se sv. Divíšem, prvním biskupem pařížským, jenž obětoval též jako dobrý pastýř život za své ovečky. V rodném městě Saint-Rome de Tarnu postaven pomník nezapomenutelnému arcibiskupovi, který i spisy svými proslul a čestného jména mezi francouzskými literáty požívá.

Král svržen a arcibiskup zastřelen: nadějdu podobné časy, když se nebude přihlížeti k tomu, aby mládež křesťansky byla odchována a když náboženství státu tak potřebné místo aby se podporovalo, bude se potlačovati a pronásledovati.

Krás.

Macecha.

Obrazek z malého města. Napsal Vojtěch Pakosta.

I.

Na hrbovitém, nedlážděném prostranství v městečku Loukově v Podšumaví, které činilo nepravidelný podlouhlý čtverec, a jemuž tam obyvatelé snad ze skromnosti říkali „plácek“, rozlehl se za chladného březnového podvečera pronikavý a bolestný pláč dětský. Za dne by si byl zajisté nikdo toho praobyčejného výjevu ani nepovšimnul, neboť Loukovský plácek byl ve dne právě rejdiště pro děti a dětského křiku, vřeskotu a pláče ozývalo se tam mnohdy tolik, že až uši zalehaly. Touto dobou bylo však jinak.

Bylať právě doba kratičkého odpočinku po denní práci, než ve světnici udělají světlo, doba vaření večeře, nošení vody, vracení se z pole, chvíle klidu, kde ulici a výjevům kolem nás věnujeme větší pozornost a kde každý hlas jaksi podivněji a významněji na člověka působí — aspoň zcela jinak než za dne. Proto také dětský pláč potkal se s dosti vřelým účastenstvím. Několik děveček, které byly právě u kašny nabírajíce do věderců

vody, ustaly v práci, podepřely si boky a daly se z plna hrdla do smíchu. Kdo šel po ulici zastavil se, a kdo stál u pootevřeného okna, otevřel je do korán, aby zvěděl, co se na ulici děje.

Sousedka Švestková i se zbrání, již se právě při ohništi proti kypícím hrncům oháněla — s vařečkou totiž — vyběhla před dům a postavila se na prahu dvířek domovních vedle vrat.

„Co pak se stalo?“ ozval se po ulici hlas Švestkové, ne snad aby čekala určité odpovědi, nýbrž aby jen své zvědavosti ulehčila.

„I ta Havlíková je to! — Šla ke kašně pro vodu, rozbila džbán a nyní břecí, jako by ji na nože bral.“ vysvětloval lhostejným hlasem Švestkové švec Hruša, který v modré zástěře s vyhrnutými u košile rukávy pouštěje z dýmky bohaté kotouče dýmu otevřeným oknem na ulici se díval.

„Zase už ta Havlíková! Ubohá holka, má ustavičně samé nehody“ — zabědovala Švestková mluvíc polo k sobě, polo k Hrušovi.

„Pojď sem Petronko, pojď! — Co pak jsi zase udělala — uklouzla si, viď, holečku.“ To řkouc Švestková vyšla několik kroků vstříc děvčeti asi osmiletému, které pláčem se zajíhalo a ucho od rozbitého džbánu v ruce drželo.

„Rozbila — rozbila!“ naříkala holka, již Švestková Petronkou pojmenovala, tulíc se k ní jako k matce, jako by věděla, že u ní jediné najde soustrasti a zastání.

„Džbán rozbila! A jak krásný džbán! — Nu počkej ty jich dostaneš, že je nespočítáš!“ — pohrozila Petronce pisklavým hlasem sousedka Sýkorová, která se vracela od kupce a k té „strašné události“ jako náhodou se namátla.

„Ale jděte mi, ještě ji straše!“ obrátila se nevrle Švestková k Sýkorové, holky Havlíkové soustrastně se ujímajíc. „Vede se jí chudáčkovi dosti zle, tak že se má v některém domě lépe kočka než ona. Celý čas neuvidí vliďného oka, jde z rány na ránu, a dnes má již zase takovou nehodu! Nu mlč již, musíš si dáti po druhé lepší pozor, abys neuklouzla“ — konejšila Švestková plačící děvče, berouc mu ucho od džbánu z ruky a hladíc je po uslzené líci.

„Uklouzla — je to kvítek z čertovy zahrádky. Prováděla zase nějaké čertoviny a džbán upustila. Daremná zábo, ty bys jich zasloužila každého dne ještě více, než jich dostáváš!“ — vyjela si znova na holku piskavým hlasem Sýkorová.

Petronka, která vlídným hlasem Švestkové poněkud se ukonejšila, dala se nad nemilosrdnou výčitkou Sýkorové opět do usedavého pláče.

„Mlč a neplač; než se budeš vdávat, všechno se ti zahojí!“ zavolal jako na útěchu švec Hruša.

Děvečky u kašny vypukly zase v hlasitý smích.

V tom z uličky, která vedla na plácek, vyběhla jako lítice žena třetí — Havlíková. Slyšíc již ze zdáli pláč a spatříc vedle své holky Švestkovou a Sýkorovou, uhodla hned, co se asi stalo.

Švestková zastoupila Havlíkové cestu a hleděla ji mřnými slovy ukonejšiti a děvče uchrániti bití. Znalat prchlivost Havlíkové příliš dobře a věděla, že to holce bez ran neprojde. Ale když přišla k slovu a vyslovila „rozbitý džbán“ — strhlo se hromobití.

„I ty zatra — žábo! Tak ty tak — džbány tlouci?“ sápal se Havlíková na holku a bušila do ní rukou a pěstí, jako by záda její byla nějaký mlát, nebo kovářská kovačina.

„Nechte ji!“ odrhovala Havlíkovou Švestková.

„Jen ji! Tak. Jen hodně!“ podpalovala ji Sýkorová.

Hruša mezi tím pouštěl větší kotouče dýmu, a děvečky u kašny měly komedii za darmo.

„Necháte ji už!“ s opravdivou zlostí vzkřikla Švestková, a Havlíkovou násilně od Petronky odstrčila. Ano Hrušovi se docela zdálo, že se i vařečka Švestkové po zádech Havlíkové několikrát svezla, neboť i dýmku na chvíli od úst odtrhnul, což učinil obyčejně jen tenkrát, když se chtěl na něco důkladněji podívat, nebo se něčemu srdečně zasmáti.

„Je to švanda s těmi ženskými!“ zahrálo Hrušovi kolem úst místo bafu, jež právě zanedbal.

„A co vy mne máte co okřikovat, když ji uhodím! — osopila se Havlíková na Švestkovou.

„Uhoditi t. j. mírně trestati a tlouci a týrati jest rozdíl!“ řekla Švestková.

„A kdo ji týrá?“ Havlíková na to, aby se mohla se Švestkovou pokřičeti.

„Kdož jiný, než vy. Víť o tom celý Loukov.“

„A hleďte ji, ona mě bude chtít poučovati, kdy mám holku nezdaru uhoditi a kdy ne,“ obrátila se Havlíková na Sýkorovou, která s ní souhlasila. „To bych se na

to podívala! Já jsem její matka, a mohu ji bít jak chci a kdy chci, rozumíte!“

„Ano, ano!“ potákala Havlíkové Sýkorová.

„Nesmíte!“ bránila děvče Švestková.

„Smím!“ křičela rozvzteklá Havlíková.

„Co matka to matka, co macecha to macecha“ — dokládala Švestková řeč svou známým příslovím. „Vy matkou její nejste, jste jen její macechou, a proto se k ní máte po macešku a týráte ji.“

„A co je vám do toho? Co vy jste?“ zuřila Havlíková slovem „macecha“ velice podrážděna.

„Já jsem jí kmotrou, držela jsem ji při křtu na rukou, mám tedy právo, ano povinnost, abych se jí zastala,“ odvětila Švestková.

„Já jsem její matka! — A já kmotra — co vy jste? a co vy?“ — bylo slyšeti ještě několikrát, až se strhla prudká hádka. — Lidé vybíhali ze stavení, shlukli se kolem rozkacených ženských: pláč Petronky, křik žen a smích diváků naplňoval celý plácek.

„Poďte honem, sice se vám žena porve!“ zavolal z okna Hruša na muže, který loudavým krokem v zednické zástěře, v plstěném bílém klobouku a s krátkou dýmkou v ústech právě toho času kolem rohu ulice na plácek zahnul.

„At! — vezmi si ji kozel!“ pohodil Havlík lkostějně hlavou a hleděl si dále dýmkou. Nevšimavost, lhostejnost a jakási otrlá prkenost ke všem zevnějším dojmům byly hlavní známky povahy Havlíkovy. Patřil k druhu oněch lidí, o nichž se říká, že kam ježráno postaví, tam je večer najde. Život jeho při řemesle zednickém byl sám o sobě již dosti jednotvárný, a on si jej činil ještě jednotvárnějším. Ráno jak ráno zapálil dýmku, uvázal si zástěru, na hlavu posadil širák a šel do práce. Při práci, jako pravý zedník se nepřetrhl. Mnoho nemluvil, za to ale tím více lekoval a odpočíval. S dýmkou, kterou po celý den mimo oběd z úst nevyndal, jako by mu k nim byla přirostla, měl také ustavičně práci a s ní jak byl ráno vyšel vracíval se s večerem zase domů.

Jeho jednotvárné „at“ a „necht“ ke všemu, k čemuž někdy také připojil „vezmi si to kozel“ znali lidé v celém městečku a věděli všickni, že Havlíkovi může někdo třeba vypravovati, že se svět boří a on že odpoví jen „at“ nebo „necht.“ Tudíž i hádka ženina, ku které právě přišel a pláč Petrončin jím mnoho neotrásl. Byl by snad již lhostejně odešel, kdyby jej žena nebyla zasta-

vila dovolávajíc se u něho proti Švestkové zastání. Havlík — a někoho se zastati!

„Pojď domů a nech ji!“ V tom záleželo celé jeho zastání. „A ty také!“ řekl k Petronce. Po té vzal holku za ruku a zahrnul z plácku do uličky, v které stál jeho domek. Havlíková si ještě několika nadávkami ulehčila a pak rovněž s jeviště zmizela, čímž zároveň opona okolostojícím divákům nad lacinou komedií spadla.

Na Loukovském plácku nastalo zase ticho. Soumrak s hustou jarní mlhou přecházel již v čirou tmou, kterou z jednotlivých stavení matně prokmitala světla, jako za letní noci svatojanské mušky.

I v domku Havlíkově zaleskla se taková svatojanská muška v podobě malé olejové lampičky, kterou Havlíková postavila na stůl. Havlík klidně pojídal svou večeři a Havlíková nemluvila. Ve světnici bylo ticho jako bývá v přírodě po bouřce. Ticho takové bývá ale někdy zrádné. Z nenadání, když se domníváme, že jest již po všem, zaburácí nám ještě nad hlavou hrom, zařící blesk a zapálí. I Havlíková ve své zamkllosti čekala na takovou příhodnou chvíli.

Muž chtěl po jídle píti.

„Z čeho pak? Holka rozbila džbán,“ odbyla jej Havlíková, hledíc jej takto proti holce popuditi.

„Ať! máš hrnek!“ řekl klidně Havlík.

„Ty máš jen na všechno „ať“ a „necht.“ Jsi nedbalec, prkený Mojžíš, všechno hodíš za hřbet a já se musím doma trápit!“ začala svárlivá žena muže plísňiti.

„Ať!“ odvětil směje Havlík.

„S tou daremnou holkou se již sužovati nebudu!“ pokračovala s patrnou zlostí, jsouc lhostejností mužovou podrážděna.

„Necht!“ Havlík na to zapaluje si lhostejně dýmku, již byl právě nacpal.

„Musí tomu býti už jednou konec. Buď půjde z domu ona, nebo půjdu já, což ti povídám dnes naposled!“

„Půjde, ať!“ řekl Havlík.

„Kdo půjde?“ osopila se Havlíková na muže žádajíc určité odpovědi.

„Holka — dovedu ji v neděli do mlýna. Potřebujou holku k husám“ — řekl Havlík a jako by jej tato určitá u něho neobvyčejná odpověď byla unavila, vstal a chystal se, že půjde spat.

Žena byla usmířena a jako za odměnu postavila mu hrnek s čerstvou vodou na stůl.

Petronky ve světnici nebylo. Ani otec ani matka se o ni nestarali. Se strany otcovy byla toho příčinou nedbalost a nevšímavost

a se strany matky — macechy zavilost a nevávist, již proti nevinnému sirotku v srdci chovala a ustavičně rozdmýchovala.

V malé síňce domku Havlíkova byl pod dřevěnými schody, které vedly na půdu, malý výklenek, který by se byl dobře hodil za psí budku. Do tohoto výklenku pod schody, zimou skřehlá, plácem unavena, bez večere zalezla téhož večera ubohá Petronka netroufajíc si vejíti do světnice. Poklekla vedle lůžka, které záleželo z vetchého slamníku a nějaké houně, sepíala ruce a vroucně se modlila. Modlila se i za své rodiče. Jako ta slabá záře lampičky, která k ní skleněným okénkem ve dveřích ze světnice pronikala, projela jí hlavou temná vzpomínka na nebožku matku a dvě bohaté slzy, čisté jak perličky, svezly se z těch nevinných modráčků po bílé líci a zapadly ve tmě. Bůh tě potěš, rozmilé dítě! Zůstaň jen vždy tak hodné a nevinné jako jsi dnes a On, jenž jest pravým otcem sirotek a všech opuštěných, sám za ruku tě vezme a jistou a bezpečnou cestou tě povede! (Pokračování.)

DOPISY.

Od Jizery d. 6. července 1878.

(Dokončení.)

V obraze nakreslil nám zbožný otec *říši Kristovu*, jakož i postavení, které v ní zaujímáme. Představme si, pravil, krále, od Boha samého ustanoveného, jemuž všechna ostatní knížata, všickni světa národové podřízeni jsou. Představme si dále, že tento král všemi vlastnostmi dokonalého mocnáře v nejvyšším stupni vyniká, jest pln svrchované moudrosti, dobroty a lásky, jest nejen nevyslovně spravedlivý, ale i shovívavý a milostivý, každému ze svých poddaných každé chvíle snadno přístupný, o časné i věčné blaho poddaných svých na výsost pečlivý. Představme si dále, že král tento jednoho každého z poddaných svých v zvláštní ochraně má, jej proti všelikému nepříteli a protivníku v obranu bere, nad všelikým nepřitelem vítězí, nikdy přemožen, nikdy poražen býti nemůže. Kdo jest, ještě by králi takovému ochotně a rád poddán, podřízen, poslušen býti, králi takovému sloužití váhal? Nuže dejme tomu, žeby tentýž král národům svým dal manifest následujícího znění: Národové, nepřítel objevil se blíž pomezí říše mé. Jeť vůle má, proti němu táhnouti, a v boji neustáti, ažby byl přemožen, od pomezí říše zapuzen, neškodným učiněn. Sám Bůh mne vyzývá, abych do pole táhl, k zjednání obecné bezpečnosti válku vedl. Každému volno, k vojům pod

praporem mým bojujícím se přidružiti. O oděv, o pokrm a nápoj a o slušné zaopatření bojovníků mých bude postaráno. Nikomu nebude více uloženo, nežli může nésti. Nebude musít déle na stráži stát, nežli já, nebude musít více válečných nesnází trpět, více se namahat, nežli já. Ve všelikém boji budu sám v čele bojujících státí, každému v čas nebezpečí pošlu posilu, zjednám ochranu. Nikdo ze spolubojovníků mých nebude smrtelně raněn, aniž kdo z nich v boji padne. Každému z věrných svých zaručuji vítězství nad nepřítelem, část na bohaté válečné kořisti a slušnou odměnu. — Představme si, žeby v říši, v které manifest ten prohlášen, stávalo důstojníka, jenž by vzdor všem výhodám od krále zaručeným, do boje táhnouti se zdráhal. Důstojník takový nebylby věru hoden jména svého, zasluhoval by jako zbabělec neb dokona zrádce obecného opovržení.

V skutečnosti takového krále na zemi nestává. V duchovním smyslu jeť králem tím Ježíš Kristus, Král sionský, Král slávy, je- muž všeliká moc na nebi i na zemi dána. V něm skryti jsou pokladové svrchované moudrosti, Onť nevyčerpatelný pramen dobroty a lásky, vzor pokory a mírnosti, svatosti, spravedlnosti a slitovnosti. Onť dnem a nocí přístupným jest svým poddaným, bohatým i chudým, spravedlivým i hříšným. Úmysl a vůle tohoto krále jest, podmaniti sobě veškeré obecného blaha nepřátele, a pokoj a mír, bezpečnost a blaženost zabezpečiti v říši své. On nesnáze bojovníků svých sdílí, s nimi a v čele jich bojuje, jim hojné mzdy zde i na věčnosti, a jistě vítězství zaručuje. On podmaniti si žádá nepřátele vnější, ku poznání pravdy své přivéstí chce pohany, židy, kacíře a všecky, jenž posud v temnosti bloudí. On podmaniti si žádá srdce všech nepřátel vnitř říše své, rouhačů, nevěrců a všech, jenž činí nepravost. Jak svatá to sna- ha! A aj, ona s odporem se setkává, mnohý i z důstojnictva ve vojstě Kristově vůli vrchního vojevůdce na úkor jedná, boje zbaběle se straní, ano zradu kuje. Žel Bohu, že doklady o podobném podlém jednání podává skutečnost! Nejednen kněz proti zhoubnému nepříteli společnému s Kristem bojovati se zdráhá, s nepřátely Kristovými se přátelí, ano sám nepřítelem Páně se stává. O jak dlouho pokulhávati, jak dlouho v zaslepenosti, v nepravosti své trvati chceš neblahý důstojníče ve voji Páně? Modli se a pracuj, dobrý boj bojuj, blízké příležitosti k zlému se varuj, častou správou Boží se očišťuj. Nebuď choullostivý, zbabělý, alebrž statečný, udatný. Nečekej, až nepřítel zachvátí tebe, vyhledej

ho v záloze jeho, odzbroj, zažeh ho. Nedychti a nepachti se po věcech tohoto světa, po rozkoších a zábavách, po vezdejším vyznamenání a marné chvále, buď knězem církevním, církvi Kristově z celá srdce oddaným. Tantum aliquid habet Spiritus sancti, quantum adamat Ecclesiam. Heslo tvé buď: Pro Krista žítí, pro Krista a s Kristem dobrý boj bojovati, s Kristem nad nepřítelem spásy zvítěziti, s Kristem účast slávy v nebesích mítí.

V poslední meditaci jednal ctěný cvičitel o útěše kněze, nikoliv o útěše vůbec, jakou v povolání svém nalezá, a jaká v blahé naději budoucí odplaty se zakládá, alebrž o útěše, posile a blaženosti, kterou kněz z pramene nejsvět. Svátosti oltářní váží. Kněz, pravil, na blízku Spasitele svého, v nejsv. Svátosti oltářní podstatně přítomného a v svatostanu chrámu sídlícího přebývá. Jeť to tentýž Ježíš, jenž z Ducha sv. se počal, z Marie Panny v Betlémě se narodil, je muž pastýří a východní mudrovcé se klaněli, jenž moudrostí a milostí prospíval, ve dvanácti letech s rodiči svými do Jerusalema putoval, ve třiceti letech od Jana Křt. v Jordaně pokřtěn, od Otce nebeského za přemilého Syna všemu světu byl projeven, jenž zvolil si učeníky a apoštoly, jenž z místa na místo putoval, a lid v pravdách sv. evangelia svého vyučoval. Jeť to tentýž Ježíš, jenž v podvečer smrti své nejsv. Svátost a nekrvavou oběť nového a věčného zákona ustanovil, na kříži umřel, na nebesa vstoupil, jenž po pravici Otce svého nade vším stvořením králuje. Neníť nejsv. Svátost pouhá upomínka, aniž pouhé jakés znamenání či podobenství přítomnosti Ježíšovy, alebrž sám živoucí Ježíš, Pán náš, Bůh náš, Spasitel náš, Lékař pro všecky tělesné i duchovní neduhy naše, Slitovník náš, jenž, jak sv. apoštol Pavel v listu k Židům dí, z toho, co trpěl, naučil se milosrdenství, Muž bolestí, jenž z kalicha od Otce mu podaného z poslušnosti až do poslední krůpěje pil. Jakou útěchu, jakou posilu vážití může kněz z tak blízké přítomnosti bož. Pána a Spasitele svého Ježíše, z Něhož vychází síla, jenž má slova života, jenž přítomností svou blaží. Navštěvuj Ježíše, v svatostanu přebývajícího, často, s úctou a láskou, a chrám, v němž Host božský sídlem, v čistotě chovej a o příslušné vyzdobení jeho dbej; věda, že Host ten božský sice v chlévě se narodil, ale v čistotné plenky zabalen byl, pohřben jest, ale prvé jemným kmentem ovinut byl. Tolikéž dbej o důstojnou a slušnou oslavu služeb Božích. — Kdykoli co na srdci máš, neváhej s Ježíšem

to sdělit, u Ježíše rady, světla a pomoci hledati. Nemni, že z povinnosti dosti často do chrámu Páně přicházíš, a proto netřeba ti, mimo povinnost tam docházet. Návštěvy z povinnosti nebývají tak milé, jako návštěvy z lásky, úcty a přítulnosti. Čím častěji Ježíše navštěvovati, čím častěji s Ježíšem rozmlouvati, tím více útěchy a slasti u něho nabývati budeš.

Přehojným pro kněze pramenem útěchy, z nejsv. Svátosti proudícím, jest předrahá oběť mše sv., kterou kněz na každý den koná. Umíraje na kříži a obětuje sama sebe Ježíš Kristus Otce svého nebeského na nejvyšší oslavil. Totéž činí i obětující ve jmenu Ježíšově kněz. — Umíraje na kříži a obětuje sama sebe vzdával Kristus Pán nebeskému Otci svému svrchovaný dík za všechna dobrodiní, jež nevděčnému světu prokázal. Tentýž dík opětuje obětující jménem Ježíšovým kněz. — Umíraje na kříži, a dádá sebe sama v oběť za hříchy světa, zjednal Ježíš Kristus žádoucí od tisíciletí lidstva s Bohem smír; vykonal očistu v krvi své, připravil všem, jenž od hříchu očistění býti chtějí, očistnou koupel. Na tentýž úmysl, na usmíření božské velebnosti i kněz ve jmenu Ježíše za živé i za mrtvé oběť mše sv. slouží. — Umíraje modlí se Ježíš za všechny lidi, za celý svět; totéž činí i kněz ve jmenu Ježíše obětující. Všecky milosti, kterých od Boha lidem se dostává, přýští se z pramene nejdražší oběti mše svaté. O jak mnohých milostí stává se sám též kněz účastným! Jak mocnou útěchu v předrahé oběti té nalezá!

Posléz pak nepřeborným pro kněze útěchy a posily pramenem jesti časté, ne-li každodenní přijímání nejsv. Svátosti. Nejsv. Svátost jest totéž pro duši, co jest chléb pro tělo. Pokrm vezdejší chrání nás před úmorem, před smrtí. Nejsv. Svátost chrání před úmorem duše, před smrtelnými hříchy. To však jen tehdy, když čistým, hodnou správou Boží a vroucí litostí očistěným srdcem se přijímá. Vездеjší chléb dodává tělu síly, totéž i nejsv. Svátost duši. U víře utvrzuje, naději posiluje, lásku rozněcuje, zlé náklonnosti potlačuje. Má-li pokrm sloužiti tělu k duhu, musí jej s chutí a zálibou přijímati, po něm žádost míti. Totéž i ohledně Těla Páně říci lze. Čím vroucnější touha, tím hojnější ze sv. přijímání užitek.

S blahopřáním uzavřel drahý, všem účastníkům duchovních cvičení Chcebuských nezapomenutelný otec Schmude výkony ducha a srdce svého, které bohdá bez úspěchu a pozhénnání nebudou!

J. N.

Z Jarošova u Jindř. Hradce d. 31. července. (Biskupská visitace. — Fr. Pravda. — Svěcení kříže.)

J. Exc. p. biskup Jan Valerian uděloval svátost břimování v celém vikariátě Jindřichohradeckém, s části Kamenickém a pak i na jedné osadě vikariátu Soběslavského. U nás v Jarošově dlel 1. a 2. července. Avšak zavítal k nám již 30. června okolo 5. hod. odpo. z Kumžaku přes Jindřichův Hradec, doprovázen jsa okr. hejtmanem a množstvím jiných hodnostářů. V Hradci byl Jeho Exc. způsobem obzvláštním a nad jiné okázalým pozdraven, o čemž nám s velikým pohnutím a vděkem vyprávěl. Než i naše osada Jarošovská vznešeného hosta a vrchního pastýře svého pozdravila a uvítala skvěle a slavně. Jak se to dalo, nemíníme vypisovati, aby řádky naše pro „Blahověst“ nebyly příliš obsírné. Že obecní naše výbory se svými starosty až k Jindř. Hradci Jeho Exc. vstříc vyjeli, že i slavnostní brány s odznaky biskupskými a vhodnými nápisy u nás se nalezaly, že školní mládež a nesčetné davy lidu již k uvítání se dostavily a že i v následující dva dni 1. a 2. července k břimování a ke zkoušce dítek ze sv. náboženství lidu odevšad i z blízké sesterské Moravy mnoho a mnoho přišlo — toť vše samo sebou se rozumí. My se pouze zmíníme o řečích, jimiž pan biskup častěji své ovečky ze stádečka Kristova oslovoval. Snad oka nezůstalo nikdy suchého, když vznešený kmet osmdesátiletý a proslulý náš biskup hlasem ještě mocným a dojímavým k stálosti u víře, ku křesťanskému životu, k plnění povinností atd. nabádal a vybízel. Díky Bohu, že p. biskup v tak vysokém věku řídkou, skoro neobyčejnou vládně pořád výmluvností a bohatostí slov i myšlenek; jeť dosud ducha mladistvého a svěžího, ano zdá se nám, že ani tělesně neslábně a nestárne. Kéž nám ho Bůh na mnohá ještě léta přisíle a zdraví zachová! — I náš milý a věhlasný spisovatel Fr. Pravda na dvou osadách — u nás v Jarošově a v novém Etinku — v společnosti Jeho Exc. se nalezal. Jak vyprávěl, byl v Bavořích a odtud se pustil na osadu naši Jarošovskou, aby tu na osadě, kdež se narodil, milého mu p. biskupa Jana Valeriana též pozdraviti a uvítati mohl. Od nás pak doprovodil p. biskupa ještě do Nového Etinku k p. faráři V. Platzrovi, a tam se s ním rozloučil. — Že dobročinnost nevymírá a že křesťanské smýšlení dosud náš lid ovládá, toho nedávno podán důkaz jednou naší osadnicí — výmin-kárkou Josefou Matouškovou v Malém Bed-

nárci. Postavilát nákladem vlastním veliký železný kříž s kamenným podstavcem uprostřed vsi před kapličkou. V neděli 14. července posvětil krásný ten kříž p. kaplan Houška a po jeho posvěcení dovozoval delší řeči *význam sv. kříže* a k závěrku řekl k četným posluchačům i toto: „Zde u kříže učíme se dále sv. trpělivosti a nabýváme hojně útěchy jak v životě, tak i ve smrti. Víte, že tento svět nazývá se slzavým údolím a zajisté vším právem; nebo kde jest člověk na tomto široširém oboru světa, aby nebyl sklíčen anebo stížen nějakým soužením? Jednoho trápí chudoba a nedostatek, druhého bolestná, dlouho trvající nemoc; jednoho rmoutí utrhači, protivníci a nepřátelé, druhého ztráta milých rodičů, přátel a příbuzných; jeden se léká malé, skrovné úrody a truchlivých, smutných časů a druhý zase kruté války anebo jiné pohromy. V takovémto a podobném soužení a strachu, kdeže najdeme nejlepší a nejjistější pomoci a útěchy? Snad u přátel? Ach, přátele máme tak dlouho, dokud nám štěstí kvete, dokud se nám dobře vede; změní-li se to, i ti nejvěrnější přátelé nás opustí a na nás zapomenou. Nejlepší a nejjistější pomoci a úlevy nenajdeme nikde jinde, než u sv. kříže; nebo Ten, který na něm krev svou do poslední krůpěje za nás vycedil, utěšeným k nám volá hlasem: „Pojďte ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím, vezměte jho mé na sebe a uče se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem a naleznete odpočinutí duším svým. Jho mé zajisté jest sladké a břímě mé lehké.“ (Mat. 11, 28—30.) Ano k Spasiteli našemu na kříži jen vždy spějte, se utíkejte, když zle se vám povede a On dojista vaše prosby a vzdechy vyslyší; nebo ruka Jeho všemocná není ještě skrácena. — A když jednou loučiti se budete s tímto světem, i tenkrát pozdvihnouce hasnoucí oko ku kříži, přitiskněte ho ještě k studeným, mroucím rtům svým, a zajisté šťastnou budete mítí hodinku poslední. Věřte, významný je sv. kříž a nestojí nikde zbytečně a nadarmo, jak leckterý neznaboh si myslívá. Vy máte třeba delší cestu za jakousi záležitostí konati. Všecky starosti a trampoty, které jste kdy měli a dosud máte, tanou vám na mysl. Vy rozvažujete ten trapný a klopotný život vezdejší, kterak den ode dne samé přináší strasti a svízele. Začne vám být smutno a ouzko u srdce, že byste se hned rozplakali. Hle, tu uvidíte u cesty kříž a při pohledu naň srdce vám radostí poskočí, neb si vzpomenete, že P. J. svým utrpením vám překrásný dal příklad, abyste

nikdy nemálomyslněli. — Vy jedete po železné dráze; ten železný oř uhání s vámi v divém úprku dál a dále a vy bezděčně si připomenete: což kdyby nyní sjel dolů do propasti — kdyby z kolejí se vyšinul? V tom oknem kolem vás přelítne kříž v poli a vy si pomyslíte: jsme v rukou Božích, proč bychom se báli? — Vy si vyjdete na pole za jakoukoliv prací. I zde uvidíte kříž a kdykoli vám přijde naň pohlednouti, vždy vás upomene na Toho, který může svého požehnání dáti anebo odepríti. Tak i tento nový kříž, který jsem vám právě posvětil, má význam svůj a není zde nadarmo; tak-řka uprostřed vaší obce, abyste z každého příbytku mohli k němu vzhlížeti a sobě připomínati, že s něho ustavičně na vás patří vševědoucí oko Páně atd.“ Pak se přešlo k díkům oné výminkářce, že u prostřed obce veliký a pěkný ten kříž postavila, což aby jí i Pán Bůh jednou hojně odměnil! — a.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup bude přítomen *exerciciím kněžským* které se od 9—13. září v kn. arcib. semin. konati budou. Přihlášky pp. účastníků dějeť se buď cestou vikariátních úřadů anebo přímo u ředitelství kn. arcib. semináře v Praze.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati od 7—10. srpna u OO. kapucínů na Hradčanech, od 11—14. t. m. u sv. Gottharda v Předním Ovenci či Bubenči, od 15—18. u sv. Vojtěcha v Jirchářích.

— Jak v předešlém čísle oznámeno, sešli se kněží před 25 lety v Praze vysvěcení v pondělí dne 29. července v kn. arcib. semináři, aby společnou pobožností se připravili k výročnímu dni posvěcení svého na kněžství, jež se stalo d. 31. července 1853. Mistrná rozjímání konal s nimi býv. jich vicerektor a professor, vys. důst. pan kan. dr. Ed. Tersch. Obsahem rozjímání byly věty mešní modlitby při obětování: „Suscipe sancte Pater, omnipotens aeternus Deus (Přijmiž svatý Otče, všemohoucí věčný Bože), účelem pak slova sv. ap. Pavla II. Tim. 1, 6.: „Napomínám tebe, abys opět vzbudil milost Boží, kteráž jest v Tobě skrze vzkládání rukou.“ Týž řečník podal shromážděným při mši sv. dne 31. července i Tělo Páně, načež redaktor t. l. sloužil mši sv. za zemřelé spolubratry. Téhož dne při společném obědě převybil jubilanty milou návštěvou svou býv. jich spirituala a pak i ředitel J. M. nejdůst. p. biskup Joppenský Karel

Fr. Prucha, jenž se u večer před tím z venkova do Prahy byl navrátil a promluvil k nim srdečnými slovy, načež oni po 25 letech opět slibovali J. Eminenci nejdůst. vrchnímu pastýři uctivost a poslušnost a povinné díky vzdávali exercitátoru svému, býv. představěným a učitelům i všem, kdož zaslanými dopisy a telegramy je poctili. K zvláštním díkům zavázán jest redaktor t. listu vys. důst. p. kanovníku Vyšehradskému B. M. Kuldovi a pěvci Moravskému v. p. Janu Soukopovi faráři Doubravickému, za básně jemu věnované. Na památku svého 25letého kněžství dali shromáždění obnoviti oltář v domácí kapli kn. arcib. semináře, kterážto práce svěřena pozlacovači J. Nejtkoví v Praze. Jména kněží, kteří po 25 letech se shromáždili, jsou: pp. Brun Ondřej, děkan v Svojšíně; Erhart Václav, katecheta v Rokycanech; Fischer Josef, farář v Neudorfu (u Plané); Hampejs Václav, děkan v Lochovicích; Krinke Antonín, farář v Schönfichtu; Lorbeer Josef, farář v Jesenicích, Malec Antonín, farář v Ovenci; Mayer Ondřej, farář v Nebanicích; Pilát Pavel, farář v Kostelci u Křížkův; Plevka Jan, senior kaplanů v Plzni; Sacher Josef, farář v Žďaru, Slavík Václav, farář na Stochově, Springer Josef, farář v Tisové, Srdínko František, ředitel k. arcib. semináře v Praze; Švehla Vincenc, farář na Smíchově; P. Khunt Fortunat, ř. sv. Benedikta, převor u sv. Markety v Břevnově a P. Gilbert Procházka, ř. františkán., katecheta v Praze; úhrnem 17. Někteří odešli hned ve středu, ostatní pak ve čtvrtek po slavném vjezdu korunního prince do Prahy.

— Břimovanců ve vikariatu *Budyňském*, kde J. Emin. nejd. p. kardinal a arcibiskup v měsíci červnu konal generální visitaci a udělil sv. břimování, bylo 4729 a sice: ve Veltrusích 231, ve Vepřku 234, v Hostíně 275, v Chržíně 240, v Nelahozevsi 132, v Chvatěrubech 229, v Tursku 119, v Libšicích 71, v Minicích 351, ve Velvarech 632, v Hobšovicích 187, v Zéměchách 230, v Budyni 708, v Charvátcích 385, v Ječovicích 265, v Budenicích 156, v Kmetíněvsi 284.

— Břimovanců ve vikar. *Brandýském* kde J. Emin. nejd. p. kardinal v měsíci červenci konal generální visitaci a udělil sv. břimování, bylo 6149 a sice: v Svěmyslicích 145, v Jirné 453, v Nehvizdech 92, v Sluhách 231, ve Víně 386, v Dřevčicích 140, v Kostelci nad Labem 446, ve Všetatech 526, v Kojeticích 226, v Lobkovicích 143, v Brandýse 1036, v Staré Boleslavi 604, v Hlavně Kostelním 300, v Chotětově 141, v

Benátkách 460, v Předměricích 413, v Čelakovicích 407.

— *Z Hradce Králové*. Exercicie kněžské budou se konati v zdejším biskupském klerik. semináři v dnech 19—23. srpna.

Z Hamburku. R. 1871 vyšel v Mohuči v tiskárně Františka Kirchheima spis, pod jménem „*Amerikanisches*“ od Leopolda Kista. Jest to cestopis do Ameriky, psaný katolickým knězem, povahy přímé a srdce dobrého. Prve, než opustil Evropu, přišel do Hamburku, tohoto světového obchodního města. Nebude nezajímavé, zvěděti, jak stav náboženství a mravnosti vůbec v městě tom líčí. Na str. 28. praví takto: „Vůbec klesá náboženství v Hamburce čím dále tím více; neboť již r. 1863 bylo při sčítání obyvatelstva 4200 lidí, kteří udali se býti bez náboženství,“ jichžto počet od těch dob znamenitě se zvětšil. Přemnozí rodičové nedávají za posledních dob dětí svých již ani křtíti, a nepřipouštějí těch, jež ze školy vystoupily, ke konfirmaci (rozuměj, že jsou protestanté). Roku 1770 napočítáno komunikantův 80.000, r. 1790 ještě 50.000, a r. 1841 již jen 20.143 a přece čítal Hamburk r. 1790 pouze 100.000 duší, kdežto r. 1841 dvojnásobným počtem obyvatelstva vykázati se mohl.

Velice nejisto jest, zdaž v Hamburce 2% Lutheranův chrám navštěvují; veliká většina se Krista a církve (evangelické) přímo zřekla a všelikou známku náboženského smýšlení a života odložila. Lhostejnost, volnost (laxism) a materialné smýšlení opanovaly pole úplně a všechny všude oživuje toliko jedna myšlenka a ta jest: *obchod a spekulace*. Všecko točí se kolem výdělku, zisku a rozkošnictví. Ti, kdož veškeré náboženství ještě úplně nezavrhlí holdují náhledům jakéhos mihového křesťanství, soustavě morálních ideí, které buď z písma svatého, anebo křesťanských, též pohanských klasikův vyňaty jsou. Toť patrný následek rozpadání-se protestantismu, liché osvěty, záhubného směru svobodného zednictví a státní církve. A následky tyto se neobjevují pouze v Hamburce, ale všude. Když protestantism půdu symbolických knih opustil, stát, zvaný paritétický katolickou církev do oková vrhl a školu za doménu (statek svůj) prohlásil: bylo málké osvětě a tajným spolkům snadno, všeliké pozitivní křesťanství odstraniti a materialism na trůn posaditi. Nejprv se emancipovaly dvory, pak professori, pak úředníci od náboženství a církve, a svým špatným příkladem přenášeli jed bezbožnosti i do lidu. Nejprv katolická církev jest vztekle osočována, pak katolicism a protestantism spolu míchán,

a z této smíšeniny sestaveno náboženství devatenáctého století, zvané očistěné, jemuž každý příuzpůsobiti se měl. Na doklad a za ilustraci nadzminěného míchání věr a vyznání uvedu originální příklad z okolí Hamburského. V Hannoverském místě Goldenstadtě trvalo přes 200 let, totiž od r. 1646 až dor. 1850, velmi komické a podivné simultaneum (t. j. obě najednou).

Měli totiž katolíci a luteráni téže osady jeden společný chrám, při němž společný katolický kněz a luteránský kostelník ustanoveni byli. Služby Boží o nedělích a svátcích pro obojí vyznání od katolického kněze vykonávány jsou; a sice takto: počal mši (modlitby stupňové a introit), potom zpívali Lutheráni Kyrie eleison. Pak zpíval kněz Gloria, k čemuž Lutheráni zapěli píseň: „Bohu jedinému na výsostech budiž sláva!“ Když píseň byla přezpívána, pokračoval kněz s epistolou, načež Lutheráni zpívali třetí sloku téže písně. Pak následovalo evangelium a Credo, po němž Lutheráni počali: „Všickni v jednoho Boha věříme.“ Dále pokračoval kněz s Offertoriem, pozdvihováním a přijímáním, při čemž Lutheráni tiše se chovali. Když bylo po mši, zpívali Lutheráni píseň; pak vstoupil kněz na kazatelnu a měl pro obojí vyznání katolicko-luteránské kázání. —

O kterakť krásno, vznešeno, povznášející důstojno! zvolá mnohý náboženský chemik, a slzy pohnutí vstoupí mu do očí a hojným potekou proudem nad příkladnou touto snášelivostí! O vy přešťastní tamo osadníci, kteří jste zlatou cestu našli mezi dvěma odpory, jež za nesmiřitelné se pokládaly. O kéžby vaše zárovnost a vaše stejnoprávnost staly se zárovností a stejnoprávností světovou!

A v pravdě, nebylo daleko do toho, zvláště v jižním Německu. Od mnoha již let horlivě pomýšleno na to, takovéto Goldenstedtské simultaneum sestaviti; vyznání smísiti, spojití, sjednotiti, konformovati. A již dosti daleko pokročeno jest, když tu Bůh, Všemocný, pojednou uchopil věječku, a zrni od plevy čistiti počal. Již všelike náspy byly odstraněny, všelike příkopy zaházeny, všelike zlozvuky v jemnou harmonii uvedeny, všelike nemilé historické upomínky zalepeny; duchovní nebyli již ničím, leč policejními sluhy v taláru, již i světské hvězdy řádové závodily s biskupskými kříži infulovaných prelátů, již i Duch svatý ve svém čínění a působení byl vázán na dekrety a čísla ministeria kultu a vrchních rad církevních, již Římské a Wittenberské vařilo se v jednom hrnci pod dozorstvím dvorního kuchaře a již i jeden ji-

honěmecký ministr vítězně zvolati mohl: „Veškera země podobá se smíšenému manželství“ aj tu celý ten mlhový obraz jako čarodějnou ranou pojednou se rozplynul! Möhler, Drey, Hirscher, Staudenmaier, Klee, Hefele, Kuhn, Dieringer a jiní otráslí katolíky a probudili je ze spaní, dobyli katolicismu zbraněmi svého ducha znamenitých vítězství a zabezpečili mu čestné místo mezi všemi větvemi umění a vědy. A od těch dob není tak snadno možný případ, aby členové katolické duchovní vrchnosti položení základního kamene protestantského chrámu přítomní byli! Jak daleko musily dospěti věci, jak velice náboženské vědomí poklesnouti, věrnost v přesvědčení zmizeti a jak všestranně bezcharakternost a nestálost v smýšlení se zmoci: když muži, kteří duchovenstvu a lidu, víru svou neohroženě vyznávající a na matce své církvi věrně visíce, by byli měli vznešeným svítiti příkladem, veřejně kladení základního kamene ku protestantskému chrámu přítomní býti směli, v němž katolická církev ze zásady osočována, stále podezřívána a špiněna bývá!

Nedali-liž onino muži tím patrně na jevo, že pravdu a blud stejně cení, kacírství a pravdu katolickou za sobě rovné a stejnoprávné pokládají, že odpadnutí od víry schvalují, rozkol v národě německém, Luthrem způsobený, za dobrý uznávají, ano sami svého postavení ve své církvi se vzdávají? Nezahnuje-liž toto vše v sobě zradu na víře, úřadě a povinnosti? — To jsou ty smutné následky náboženské lhostejnosti, změlčování a podřívání náboženských pojmů a falešné osvěty, státem šířené a podporované. A z toho vyrůstá potom ovšem pokolení nevěřící, kteréž, pozbyvši podkladu, na materialismu visí a jemu propadá. Všecky ty ústavy, v nichž se paritetně náboženství vyučuje a paritetní bohoslužba chválí, vychovávají novomodní pohany, kteříž ani Židé, ani Turci, — ani katolíci, ani luteráni nejsou, kteří všelikému pozitivnímu křesťanství rozhodně na odpor se staví, kteříž horlivě náboženství, zvané humanitní, šíří, užívání světa a zdravou smyslnost (tak nazývanou) za nejvyšší cíl člověka oslavují a svým špatným příkladem na tisíce svádí. A tak i v Hamburce, čím více ubývalo křesťanství, tím více přibývalo pohanství; místo chrámů navštěvují se místa neřestí, místo písma čítají se nejrouhavější knihy a spisy, místo odpočinku nedělního, zábavy nevinné a ušlechtilé, a místo zotavení oddávají se přemnoží životu pustému, prostopásnému, je snižujícimu a zničujícimu; místo coby ctili svaté, o životě je-

jich rozjímajíce a příkladu jejich následující, nemravnost na ulice uvádějí a oslavují. — Zemřeli dávno již od duchovního se nepochovávají, nýbrž jen několik zaplacených mužů, kteří v dlouhé černé roucho oděni jsou, na krku bílý as střevíc široký, záhybovitý límec, a na hlavě vysoký černý biret na způsob řeckých popů mají, doprovází mrtvolu. Obvykle následuje ještě několik vozů, v nichž nejbližší příbuzní zemřelého se nalézají.

Civilní manželství jest zavedeno a často se uzavírá. Neděle jen zevně se světlí; avšak tiché práce smějí s policejním dovolením vykonávány býti. Nižší školy jsou vesměs školy privátní, v nichž učitel dle svých vlastních sešitků náboženství vyučuje. Dle chuti a vůle své posílají rodiče děti buď do té, neb do oné školy, k učiteli tomu, neb onomu, dle libosti, at již jest svobodomyšlný, neb rozumář (rationalista), neb pravověrný; též dle toho, zdaž více, neb méně školného žádá. Nijeden učitel kterékoli nižší školy národní nedostává platu od státu; také není žádného učitelského semináře (paedagogia), nýbrž budoucí učitelé od jiných učitelů jen privatně vyučováni a ku stavu a povolání svému připravováni bývají. Vyučování konfirmandův děje se na žádost rodičův jen tím pastorem, v jehož okrsku rodiče přebývají. Jest jenom jeden druh nižších škol, jež jsou školami státními, a sice školy kárné čili káznice, do kterých děti patrně zanedbané, anebo ti káránci, ovšem pod dozorem policejním choditi musejí, kteří již pro nějaký přestupek anebo zločin trestáni byli.

Šesté přikázání Boží, zdá se, že v Hamburku úplně zrušeno jest. Patrně, kde Bůh sesazen, nemohou ani přikázání jeho se udržeti. Kde mammon jediným jest bohem, je muž se holduje, musí tělo nezbytně obdržeti vrch nad duchem. Kde člověk původu svého od Boha, nesmrtnosti duše a spravedlnosti v řízení světa popírá, a cílem svým býti vidí, jen zlato shromážďovati a světa uživati: tuť ovšem o poctivosti, kázni, mravu a svědomitosti řeči býti nemůže.

Hamburk sám sebou jest, jak známo, shromaždištěm mnohých vnašených a bohatých ničemů, kteříž jen proto tam rádi se usazují, aby vášním a podlým chťcům svým bez překážky hověti mohli. Též jest zde obvykle nesmírné množství obchodních cestujících, kteří se, jak známo, přiznávají ku zásadám těm nejvolnějším. Přemnozí také, a sice po celý rok, jedině za tím účelem do Hamburku se hrnou, aby po nějaký čas, neznámi jsouce tu a nevyrušováni, bezuzdný

život vésti mohli. Aspoň 60.000 námořníků přistojí ročně v přístavu Hamburském, kteříž, vystoupivše na zem, v těch nejohavněvnějších místnostech ten nejspustlejší život vedou. (Dokončení.)

Literární oznamovatel.

— „Bibliotéky mládeže,“ vydávané nákladem Rohlička a Sieverse a schválené výborem ku prozkoumání knih hodících se pro knihovny školní, vyšel právě sešit 9. a 10. obsahující: „*Ojevení Ameriky*.“ Zábavné čtení dle Joachima Jindřicha Campea. Volně pro mládež českou vzdělal Ant. Antonov. Díl. 1. Dílek 1. „*Kolumbus*.“

— „*Akademické listy*.“ Vycházejí 15. a 30. každého měsíce. Předplácí se i s poštou na rok 3 zl. Čís. 14. vydané dne 30. července. Obsah: Vzpomínka na prof. dra. Šohaje. Naším gymnasištům a realistům I. Posluchač inženýrství (dokončení). Referát o Denisově spisu (dokonč.) O liter. spolku „*Stálců*“ v Praze. Státní zkoušky. Statistický přehled knihoven akad. krajinskými spolky založených. II. Literatúra. Spolkové zprávy.

„*Světotoz*“ přináší vedle části slovesné tyto ilustrace. V čís. 28.: Dr. Josef Jar. Štětká. Trosky. Sepsání pozůstalosti. První listů. Pavillon města Paříže na světové výstavě. Před vchodem do franc. oddělení krásných umění tamtéž. — V čís. 29.: Dr. Šohaj. Dokončení toiletty. Mila Pippichová-Havelková. Jizerní údolí u Malé Skály. Akvarium v parku trokaderském na světové výstavě pařížské. Vodopád u Terni v Umbrii. — V čís. 30.: Josef Ignác Kraszewski. Hrubá Skála. Obraz Julia Benczura na výstavě pařížské: Svatý Vojtěch křtí knížete Vaiga. Přední účastníci kongressu berlínského. Zrádná vlečka. — V čís. 31.: Polní zbrojmistr svob. pan Filippovič. Korunní princ Rudolf. Hradčany (pohled se strany východní). Pohřeb Jaroslava Čermáka v Praze. Týž na loži úmrtím. Vnitřek italského oddělení na výstavě pařížské. Císař Rudolf II. a Ticho de Brahe. Mramorové lomy u Carrary.

— „*IV. Zpráva pohádkové kommisie*.“ (Dokončení.) Ač se o tom jen z největší nutnosti zmiňujeme, nemůžeme přec konečně zamlčeti smutné faktum, že nám zbyla na konci t. r. za tisk Koled vánočních celá čtvrtina dluhů. Nebudeli nám přes prázdniny zpožděno, i při největší vůli nebudeme s to, abychom velikou sbírku „*dětského věku*, písní i nové Navedení“ vydati a o rozsáhlé korespondenci pokračovati mohli, neboť za takovýchto okolností vzrostou naše passiva i druhým sešitem Koled, který již dotištěn jest,

ale až po prázdninách rozeslán bude. Půda pro sbírání jest ve Slezsku a hlavně na Moravě i na Slovensku letošním rokem valně rozmnožena i upevněna, v Čechách pak není téměř krajiny, která by nějakým sběratelem nebyla zastoupena, mužové vážení a veliká síla studentstva v Čechách, na Moravě, Slezsku, Slovensku i v Lužicích, nás štědrě příspěvky obdařují; vnitřní i zevnitřní organisace kommisie pod letošním rokem z hlavní části dokončena, tak že se již pomalu pracuje na sborníku právních obyčejů, na sborníku obyčejů celého roku, jakož i příslovích a pořekadlech — i bylo by to tudíž ku veliké škodě podniku našeho, kdybychom jen živořiti, aneb od dalšího vydávání docela upustiti musili. Kdo by si chtěl zaopatřiti Koledy vánoční aneb i ostatní předešlé sešity, necht se obrátiti i v čase prázdnin pod adressou kommisie do akad. čten. spolku v Praze, Perštýn č. 13. Z pohádkové kommisie: lit. řeč. spolku „Slavie.“

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- P. Jan *Zimmer*, ř. křižov., probošt na Chlumu Marianském, a
- p. Jiří *Frank*, os. děkan v Michaelsbergu, jmenování jsou čest. konsistorními rady;
- p. Vác. *Frindl*, dr. theol., prof. na theol. ústavě v Litoměřicích, jmenován řádným prof. mravovědy na theol. fakultě vys. škol Pražských.

Ustanovení jsou:

- p. Jos. *Procházka*, k. arc. vikář, farář v Lidicích, za faráře v Tachlovicích;
- p. Frant. *Pechar*, far. v Hradišti (Hraidisch, diec. Litoměř.), za faráře v Smolnici;
- p. Frant. *Nohejl*, kapl. v Kozolupech, za adm. v Haberspirku;
- p. Heřman *Hauser*, kapl. za admin. v Lidicích;
- p. Alois *Danda* za kapl. v Lidicích;
- P. Florentin *Cibulka*, kněz ř. Františk., za kooper. do Votic.

Upřádněná místa:

Místo *I. duch. správce* v c. k. všeob. nemocnici Pražské, od 16. července na 4 neděle. *Lidice*, fara patron. J. Velič. cí. Františka Josefa, od 25. července.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

- p. Leopold *Zuman*, děkan v Hradišti, jmenován správcem vikar. úřadu;
- p. Ant. *Lešák*, vojenský duch. správce v Praze, obdržel právo synodalí.

Ustanovení jsou:

- P. Josef *Buscher* z ř. Dominik. za převora v Ústí nad Labem;
- p. Frant. *Stalla*, kapl. v Radoušově, za admin. v Stolínkách¹;
- p. Vác. *Španihel*, kapl. za admin. v Bakově;
- P. Jiljí *Regenermel*, ř. cisterc. za výpom. kněze v Radověšicích;
- p. Josef *Petržilka*, koop. v Novosedlicích, za koop. v Strojeticích.
- p. Robert *Heide*, koop. v Chříbské, za koop. v Novosedlicích;
- p. Vác. *Symon*, kapl. v Českém Dubě, za kapl. v Lounech.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnuli:

- p. Jan *Brehm*, Vlkanečský farář na odpoč. ve Smidarech, dne 18. května (nar. v Chlumci 20. dubna 1805, vysv. 5. srpna 1830);
- p. Josef *Seidel*, c. k. polní superior ve výslužbě, jubil. kněz, čestný kanovník, konsist. rada a b. notář, dne 27. května ve Vídni (nar. v Něm. Prusnici 31. pros. 1801, vysv. 9. led. 1825);
- p. Jan *Rozlilek*, farář u Sv. Jiří, dne 9. června (nar. 11. října 1822, vysv. 25. července 1847).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Hampl*, čest. konsist. rada, b. notář a registrátor bisk. konsistoře, bisk. konsist. tajemníkem;
- p. Jan *Barták*, bisk. notář a konsist. protokolista, bisk. konsist. registrátorem; a
- p. Frant. *Kerner*, vikarista při katedrálím chrámu P., bisk. konsist. protokolistou;
- p. Eduard *Brynych*, supl. prof. past. bohosloví na ústavu diec. v Hradci Králové, jmenován skutečným professorem;
- P. Timotheus *Matoušek*, ř. sv. Benedikta a os. děkan v Broumově, jmenován b. vikar. tajemníkem.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Stifter*, Studnický lokalista, za faráře ve Rtyni;
- p. Frant. *Věktera*, Lipoltický farář, za faráře v Cholticích;
- p. Jan *Dostálek*, Žichlinský farář, za faráře v Rudolticích;
- p. Frant. *Bráza*, Košícký farář, za faráře ve Zruči.

Milodar. Na dostavění metrop. chrámu u sv. Víta v Praze: p. Jos. Křížek, duch. správce v Táboře v Sev. Americe, 2 zl. a spolku sv. Josefa 4 zl.

Příští číslo bude se vydávati dne 14. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídně činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Církév

a

materielní (hmotná) vzdělanost.

(Pokrač.) Tato zjevná nesmyslnost a ne-
spravedlnost jeví se vždy jasněji tomu, kdo se
snaží tázati se našich dějin, jichž ale nepřátelé
církve, plní jsouce strannických vášní a před-
sudků buď ani nechtou, anebo příliš rychle
zase zapomínají, že je četli. Vědí dobře,
proč N! Ohtějí se odřící církve, o níž tvrdí,
že jest neschopnou podporovati civilisaci a
slavné pokroky, o nichž se blouzní. Avšak,
jestliže dějepisné památky vlasti naší nevy-
dáme plamenům, vyznati musíme, že společ-
nost lidská v Itálii nikdy k tak vysokému
vzletu civilisace se nepovznela jako za ča-
su, kdy duchem křesťanským oživena a úplně
obklopena byla katolickým ovzduším. Rádi
bychom v skutku věděli, zdaž přes všecku
chlubivost a vypínavost času našeho osmělí
se rozumní lidé tvrditi, že jsme, co se týče
politické a průmyslové velikosti, dnes na ce-
stě převýšiti naše slovem i skutkem katoli-
cké církvi a víře věrné předky! Benátky,
Janov, Pisa, Lucca, Florenc a jiná italská
města a krajiny, pokud autoritě (vážnosti)
sv. církve dobrovolně poslušny a plny víry
byly, kteráž trvalou svou památku vryla ve
evlikolepé basiliky, v bohatě vyzdobené ústa-
vy křesťanské lásky, rozvinuly plnost mocí,
kteráž, vezme-li se ohled na čas a nedoko-
nalé prostředky, převyšuje moc nejskvělejších
dnešních národův. Jonické a černé moře,
Afrika i Asie tvořily jeviště obchodních a
válečných dějů našich předků; tam dobyli
důležitých a užitečných věcí a kdežto venku
prapor jejich obáván i ctěn vlál, nebyli do-
ma leniví, pěstovali umění a obchod a roz-
množovali všemožným počestným způsobem

soukromý i veřejný blahobyť. Odvětví prů-
myslová ve vlně, hedbáví, zlatnictví, sklár-
ství a vyrábění papíru tvořila ve Florenci,
v Pise, v Bologně, v Miláně, v Benátkách,
v Neapoli velmi výnosnou živnost pro tisíce
a opět tisíce dělníkův, přiváděla našim zbo-
žím zlato a nával cizincův. Tak vznikl pak
přepych, kterýž ovšem velmi prudce Alig-
hier, též Villani, Varchi a téměř všichni
letopiscové odsuzují; týž byl ovocem bohat-
ství oním obchodem vzrostlého. Tak stoupal
i rozvoj a lesk krásných umění, kteráž pra-
videlně se dostavují, aby osládila prázdení zá-
možného a příjemného života.

Jména Giotto, Arnolfo, Brunellesco až
ku jmenům Pietro Perugino, Raffael, Tizian,
Vignola, Palladio a bez počtu jiných tvoří
důstojný rámec k obrazu představujícímu po-
divuhodný pokrok oné vzdělanosti, již ne-
bylo třeba odřící se poddanosti církvi a státi
se nevěreckou, aby bez překážky dále krá-
čela po drahách civilisace a poskytlá životu
lahody a kouzla.

Avšak církev má nejen nepopíratelnou
zásluhu, že práci zušlechtila a posvětila;
má nejen slávu, že společnost lidská jí vede-
na jsouc a oživena na cestě civilisace rychle
pokroky činila; církev má ještě vzácnější
zásluhu a ještě skvělejší slávu. Tyto záležitosti
v tom, že udržuje lidi na rozumné střední
cestě a tím zabraňuje oněm výstupům prů-
myslnictví, jimiž pramenem barbarství a uti-
skování se stává to, co moudrou mírností
jsouc prováděno prostředkem bývá k dosa-
žení žádoucích prospěchův a poctivého bla-
hobytu. Moderní, nevěrou nakažené školy
národohospodářské považují práci za nejvyšší
cíl člověka a cení člověka samého jako stroj
více nebo méně ceny hodný, dle toho jak se
více nebo méně ku vyrábění způsobným

osvědčuje. Odtud pochází úplné přehlížení mravní ceny člověka, odtud ono nesmírné zle užívání chudých a nepatrných lidí se strany těch, jenž chtějí využítkovati jich k svému prospěchu. Jak trpké a zjevné nářky musili jsme slyšeti i z těch zemí, jež se domnívají, že dosáhly vrchole civilisace, za příčinou přílišného počtu pracovních hodin uloženého dělníkovi, kterýž v potu tváře musí dobývati chleba svého! A ty nebohé děti, které se do továren posílají, aby při náramném namáhání chřadly, což nemusejí křesťanského pozorovatele naplniti bolestí, vyvolati ohnivá slova z každého šlechetného srdce a uložiti vládám i komorám za povinnost, aby našly zákony k zabránění onomu nelidskému obchodu? Kdyby křesťanská, v dobročinění neunavná láska nepřicházela ku pomoci opatrovníky pro malé dítky a asyly, kolik dětí bylo by sobě samým zůstaveno v naší době, kdy vztekla práce nejen muže, nýbrž i matku odtrhuje od domácího krbu? Ach, N., když udalosti tyto vidíme aneb z úst docela nepodezřelých svědků vypravovati slyšíme, nemůžeme zdržeti se pocitu nevole proti těm, jenžby tak nelidským rukoum rádi svěřili osud civilisace jimi prý vřele pěstované! A toto není ještě nejhorší; ona nemírná práce mořící tělo a síly jeho trávic přivádí též duše, v nichž obraz a podobenství Boží pomalu zahlazuje, v záhubu. Kdežto lidé úplně se na hmotu poutají a v tutéž pohroužení a zahrabání se udrží, udušuje se duchovní život v těchto nebohých obětech práce, kteráž opět stala se pohanskou. Všecko, co člověka povznáší, co jej činí tím, k čemu jej Bůh určil, aby byl králem stvořeného světa, dítkem Božím, dědicem království nebeského, zatemňuje se před jejich očima a upadá v zapomenutí, naproti tomu vše, cokoli smyslných a zvířecích pudů v člověku spočívá, beze všeho krocení jest sobě zůstaveno. Vzhledem na tyto lakotnosti a bezcitnou tvrdostí tak zubožené bytosti, tážeme se právem, zdaž nás tito podporovatelé civilisace bez církve a bez Boha, místo aby nás vedli ku pokroku, spíše o několik století zpět nežnou, poněvadž opět do oněch smutných časův nás přivádějí, kdy otroctví tak veliký díl lidské společnosti rozšlapalo a Juvenál básník úzkostlivě zvolati musil, že lidské pokolení jest ještě jen pro kratochvíli několika málo? Kdo ale drží na uzdě nemírný chvat, jímž doba naše puzeň jest, lépe, než katolická církev, kteráž na jedné straně všechny ku práci vyzývá, na druhé straně nadpřirozenou moudrostí též nejspůsobilejších prostředkův užívá, aby zabránila zlému uží-

vání práce? Aneb, abychom pomlčeli o tom, že pro ni slova lidskost a bratrská láska nejsou prázdňným, bezvýznamným zvukem, kdo by nevěděl, jak značný vliv, aby ulehčily tvrdost práce a přerušily trudné její trvání, mají křesťanské neděle a svátky, kteréž od téhodne k témdni náboženskou radost v lůně veliké rodiny všech věřících šíří? Tak jako poutníkovi, jemž daleko cestovati jest pustou krajinou za tížícího vedra slunečního, ta místa s neporovnatelnou radostí jsou vítána, kde staré koruny stromů žádoucí stín a petrá zeleň koberec k odpočinku poskytují, tak přicházejí tito krásní dnové, aby tělo poklidem a duši nevyslovitelnými útěchami občerstvili. Tu setřásá nepatrný muž prach pole a dílny se svých ramen a volněji dýchá ve svém nedělním obleku. Upemene se na to, že nestvořil jej Bůh, aby věčné táhl těžký vůz hmoty, nýbrž aby byl jejím pánem. Pro něho jest tam to slunce, jež mu život probuzující paprsek svůj svobodně vysílá, pro něho ony pahorky, kteréž svou opojující vůni mu přivívají, pro něho louky, kdež se svou ženou a s milými dětmi se prochází, pro něho ony dary Boží, jimiž skromný stůl jeho dnes více než jindy obohacen se jeví. Vstoupí-li do kostela, kamž jej volá hlas náboženství, nalezá tam blahé radosti, jichž nikde jinde nalezti nemůže. Souhlasy svatých zpěvův obveselují jeho ucho, oko jeho se uspokojuje pohledem na drahocenné druhy mramoru, na bohatá pozlacení, na krásná roucha církevní, vážné rysy stavitelské domu Páně.

Především ale hýbají srdcem jeho a čistí je slova služebníka Božího, kteráž ho upomínají na vykoupení, na jeho povinnosti, na jeho nesmrtelné naděje. V těchto dnech přestávají nevinné radosti rodinné bytí pouhým přáním, stávají se skutkem. Po boku své manželky a obklopen svými dítkami vykonává zajisté muž nejušlechtlejší a nejlibější svrchovanou moc; zná své poddané, vždyť v srdci jeho zájímají veliké místo, jest také od nich dobře znám; potřebám jejich věnuje příslušnou pozornost a láska ku práci šetrností se rozněcuje, aby ony potřeby se upokojily. Tímto způsobem prýští se z poklidu nedělního jak v hmotném tak i mravním ohledu občerstvení a co obyčejně zavržení hodným zahálením se jmenuje, jest jen sílícím poklidem. Neboť jakmile se ho užilo, pracuje se zase s rozmnoženou silou a beze vší nechuti, kterouž práce, uvažujeme-li ji co odsouzení a trest, k sobě táhne. Než co vše N. mělbychom tu říci o zlém obyčeji, jenž vsady a též u nás vždy více se

rozmáhá, aby tyto dny znesvětil, kteréž ovšem dnové Páně, ale, jak praveno, právě tak i dnové člověka mohlyby se nazvati! Jakou bolest cítíme v srdci svém, když vidíme k žalostnému pohoršení, jak krámy jsou otevřeny, živnostníci za svým obyčejným zaměstnáním jdou, továrny se nezastavují, obchody nepřerušují, aby na místě toho obrátil člověk pozornost na záležitost nekonečně důležitější, totiž duše své, aby se věnoval poznání oněch pravd, kteréž nás zde časné po pravé cestě vedou a osud náš pojistiti musí na věčnosti! Nikoli N., práce, jenž se koná na útraty cti Boží a nejsvětějších povinností, nikdy nebude moci rozmnožiti veřejného neb soukromého bohatství. Pravý opak se dostavuje a pravda jest, co napsal slavný nevěrec předešlého století (Rousseau): Lid nepotřebuje pouze času, aby chleba svého si dobyl, potřebuje neméně času, aby téhož spokojeně požíval, jinak nebude si ho dobývat pro dobu příští. Svátek navrácuje člověku spotřebované síly a když uplynul, chápeme se zase práce s myslí tím veselejší.

To, co jsme dosud jako letem podotkli, jest velmi málo proti látce daleko obsáhlejší, kterouž mlčením pominouti musíme. Avšak již z toho poznáváte N., že boj od odštěpencův a nevěrcův ve jmenu civilisace proti církvi započatý, pokud civilisace jest vyplněním podmínek, jimiž člověk v hmotném a mravním ohledu se zdokonaluje, jest boj nespravedlivý a docela bezdůvodný. Vždyť patrně spíše, že není žádná civilisace, jestliže se národové z kázně církevní vyjímají a vášněmi unášeti dávají, jenž vždy jsou příčinou zničení a záhuby i toho, co samo v sobě by dobrým a prospěšným bylo. Abychom přece zmíněný předmět, jenž, jak jsme již pravili, pro panující denní mínění a daleko rozšířené předsudky důležitostí životní otázky má, lépe objasnili, zdá se nám býti dobře jíti ještě poněkud dále, abychom v duchu vašem ještě lépe upevnili přesvědčení, že civilisace nejen od církve ničehož obávati se nemusí, nýbrž spíše od ní a její pomoci všechno doufati musí. Bylo by pošetilé chtíti popírati zřejmou udalost, že se věda za příčinou dlouhých zkoumání, opatrně vypočtených pokusův mnohých sil přírodních zmocnila, kteréž dříve člověku buď neznámy neb z jeho poddanosti vymknuty byly.

Kdežto nyní věda sil těchto s dovedností upotřebila k veledůmyslným strojům, ulehčila vyrábění, výrobky učinila lacinější a následkem toho i ukojení potřeb snadnější a život i toho, jenž málo může protráviti, pohodlnější. Nic krásnějšího nad tyto vynálezy. Nevěrci však chtějí použití těchto pokoj-

ných a chvalitebných vymožeností vědy na přírodě jako zbraně proti církvi, právě jako by byly jí na vzdor a proti jejím přáním se uskutečnily. Aby toto hanebné utrhaní učinili k víře snadným, vzali záminku ze skutečnosti, že církev stále a stále se obrací ku posvěcování duší a do srdce vlévá hlubokého významu plné pohrdání věcmi pozemskými. Odtud se uzavíralo, jestliže kdy co dobrého oněmi pokroky bylo a ještě bude dosaženo, že toto vše děkujeme oprávně se tak zvaného *moderního ducha času* vlivu církve. Pošetilejší a ničemnější obvinění, než toto, s těžší dalo by se vymysleti. Bez pochybnosti církev nepřestává a nemůže přestati jasným hlasem a pro všechny opakovati výroky svého božského ženicha: že duše a věčná spása jest nejdůležitější věcí, kterouž v rukou máme; že by nám nic neprospěl zisk celého světa, kdybychom na duši škodu trpěli; že všechno, čehož dlouhým namáháním jsme si dobyli, jediná noc nám odejme.*) A zajisté veliké jest a neocenitelné štěstí, že takové nauky mezi lidmi se ozývají. Proto však nesmí se tvrditi, že církev jest nepřítelkyní přírodopytu, zkoumání sil přírodních a jich užití ku potřebám a službám života. Nikoli, nechceme-li věc tu lehkomyšlně minouti, poznáme, že nemůže býti nepřítelkyní oněch zkoumání a vynálezův, poněvadž jest přirozeností věcí puzena býti jim přízniva. Rozvažte ve skutečnosti a sudte sami. Může-li kdy církev něco toužebněji si přát, než čest Boží a lepší poznání nejvyššího mistra, čehož dosahujeme zkoumáním děl jeho? Je-li vesmír knihou, v níž na každém listě jest jméno a moudrost Boží napsána, jest zřejmo, že více býti musí láskou k Bohu naplněn a pro něho více nadšen, kdo dále a zřetelněji v této knize četl. Dostačuje-li míti dvě oči, abychom poznali, že hvězdné nebe vypravuje čest svého Tvůrce, stačí-li míti uši, abychom slyšeli slovo chvály, jež jeden den druhému hlásá a tajemství moudrosti Boží, kteráž jedna noc druhé zvěstuje (Žalm XVIII.); o mnoho-li lépe moc a vědění Božství tomu bude býti do očí, kdo skoumavý zrak obrací vzhůru k nebi a dolů do hlubin země, na svítící hvězdy a na atom, na květinu a keř, ješto dávají mu důkazy na ruku, že všechno nejvyšším duchem dle váhy a míry jest spořádáno? (Moudr. XI. 21.) Měl bychom tu věřiti, že církev bádáním a zkoumáním, kteráž tak vzácné plody přináší, ze zásady nepřátelská jest, aneb i jen s chladnou lhostejností k nim přihlíží a tvrdošijně zavřenou drží knihu přírody, aby nikdo čtením hlou-

*) Mat XVI. 26. Luk. XII. 20.

bějí do ní nevnikli? Musili bychom nevědět, jaké plameny horlivosti v nádrách této nevesty Ježíšovy plápolají, abychom uvěřili podobným nejasnostem.

Avšak mimo horlivost pro čest Boží plane v církvi jiná, ne méně silná láska, láska k člověku, vřelé přání navrátiti jemu opět všecka práva, kteráž mu stvořitel jeho udělil.

Člověk však obdržel od Boha za podíl svůj časný tuto zemi, na níž žije a jíž pánem byl ustanoven. Slovo, jež na jitru stvoření zaznělo: „Podmaňte sobě zemi a vládněte nad ní!“ (Genes. I. 28). nebylo nikdy odvoláno. Kdyby byl člověk ve stavu nevinosti a milosti setrval, vykonával by panství své bez práce; podrobenost tvorův byla by dobrovolná, kdežto nyní panství pracné a tvorové jen z donucení uzdu onoho panství třímají. V podstatě mu ale zůstalo a církvi, jenž jest jeho matkou, nemůže nic tak velice ležeti na srdci, než aby stalo se skutkem a člověk aby tím se objevil, čím skutečně jest, pánem stvoření. Takového práva užívá pak tento král všech stvořených věcí, jestliže obal statky jeho zakrývající roztrhne, jestliže nespokojí se tím, co mu leží před očima a co v rukou drží, nýbrž do vnitra přírody samé vniká, ležící tam poklady plodných sil shromažďuje a jich upotřebuje k svému a k bližních svých prospěchu. Jak krásným a velebným jeví se člověk N., když blesku kyne a beze škody jemu před nohy své sletěti dává; když elektrickou jiskru volá a jako posla svých rozkazů ji vysílá skrze propasti oceánu, přes příkré pásmo hor a nepřehledné roviny! Jak slavným se ukazuje, když poroučí páře, aby mu dala křídla a nesla jej rychlostí blesku přes vodu a zemi! Jak mocný, když důmyslnými svými zařízeními tyto síly přírodní sám vyvozuje, je poutá a na cestách jim připravených k tomu je přiměje, že pohyb a takřka rozum sdílají mrtvé hmotě, kteráž vstupuje na místo člověka a na místě něho přejímá nejtěžší namáhání! Anebo řekněte N., není v něm takřka jiskra tvůrce jeho, když světlo vyvolává a staví, aby osvěcovalo tmou noční po ulicích našich měst a leskem svým zdobilo prostranné síně a paláce? Již ale přelaskavá matka, církev, kteráž vše to vidí, tak jest daleka toho, aby překážky kladla, že spíše při pohledu tomto se raduje a plesá. (Pokračování.)

Almužna.

Žena chudá, dítě bledé,
sotva dál se plahočí,

a kam člověk zraky vede,
bída bije do očí.

Cinkne peníz — zlato ryzí, —
kdo je hodil, — kdož to ví;
„Zaplať Pán Bůh, rukou cizí!“
chudá žena propoví.

Kol se valí Praha celá,
nikdo ženu nevidí;
opuštěná, osamělá,
chudoba je u lidí.

Však na nebi mraky plují,
Matka Boží s anděly,
a ty dárky zapisují,
co kdo chudým udělí.

— a —

Řeč pobřežní

p. Antonínovi Holmanovi, gym. katech.
v Jičíně.

„Milý Bohu i lidem, jehož památka v
požehnání jest. (Sir. 45, 1.)

„Četných přátel sbor u rakve stojí,
hluboký žal jímá nadra všech;
jeden bolu cit je všechny pojí,
cit, že skonál přítel svůj již běh;“

takto v srdci všech vás, N., zvuky smutku se ozývají; a já? — K čemu jste mne povolali? abych řečnil? nad rakví přítele? s nímž týž mne poutal stav, týž druhdy ústav (zde), titěž učitelé, totěž povolání, nejen kněze, ale učitele, učitele mládeže, učitele náboženství na ústavu sesterském? Ach, já raději slzou bych mluvil, slzou vroucí, bolestnou, jak ji lije bratr nad tělem bratra, přítel nad rakví přítele, vlast nad hrobem zdárného syna svého.

A přece mluvíti musím a mluvíti budu, ale jen tak, jak v okamžiku takovém, v takovém pohnutí srdce mluvíti možná jest; proto nehledejte, prosím, ni ozdoby ni krásy v řeči mé; vždyť vše se zahaluje v truchlivost, a roucho smuteční (a tím jest řeč má) ni ozdoby, ni krásy nemá.

Ale žádá toho láska, vděčnost a uctivost, abych mluvil; vím, N., že budu tlumočiti jen city vaše, nebo budu mluvíti ne tak k vám, ani pro vás, ale za vás.

Nemiluje sice církev sv., činiti chvaloreči nad rakví zesnulých, a osnovati panegirica nad kostmi jejich; ale směřuj i řeč má ke cti a chvále Boží; nebo vše, co člověk má, od Boha má; a čím jest, milostí Boží jest. — Budu mluvíti o v Pánu ze-

nulém: a) knězi; b) učiteli; c) příteli a kolegovi; d) o synu vlasti. —

1. Byl pravý, řádný, horlivý kněz. Staré zápisky a knihy zdejšího gymnasijského ústavu dosvědčují, že byl študujícím výtečným jsa vždycky jedním z prvních. Moha voliti dle prospěchu svého a schopností svých stav jakýkoli, nechtěl; zvolil stav kněžský. Prozřetelnost Boží a klidná, mírná povaha jeho k němu jej vedly. Býti knězem, není povoláním právě nejrozkošnějším na tomto světě, a to zvláště za dnů našich, jak všickni N. víte a mi přisvědčíte. Avšak byl knězem jak kněz býti má, horlivý a svědomitý, s srdcem citlivým a láskyplným, zaujatým pro vše, co krásného, dobrého a šlechetného jest, maje vzor vždy na Pánu a Spasiteli našem, J. Kristu. — Ustanoven byl jsa vysvěcen, nejprv v Hradci Kr., sídle biskupském, při stoličném chrámu P., pak zde nějaký čas, ve správě duchovní; potom ale srdce táhlo jej ku mládeži, kde více než čtvrt století místo učitele náboženství zastával s horlivostí neunavnou a svědomitostí řídskou a vzácnou, tak že naň spadají slova ap. Páně sv. Pavla I. Tim. 5, 17.: „Starší, t. j. kněží, kteří úřad svůj dobře spravují, dvojí cti hodni jmíni budtež, zvláště, kteříž pracují v slovu a učení.“ — Celkem byl knězem a sloužil Pánu 30 a jeden rok.

2. Byl učitelem mládeže, horlivým a svědomitým, byl otcem jejím. Moha dávno ulehčiti si a obrátiti se jinam, nechtěl; zůstal věda, že zvláště za dnů našich potřebuje mládež učitele obezřelého, vůdce zkušeného. A co onen známý učenec, krajan náš, druhdy učitel na vysokých školách pražských říkával: „s kathedry do hrobu,“ to platí i o něm.

Že pak býti učitelem za dnů našich, není úkolem snadným, dobře posoudíte; a k tomu učitelem náboženství u mládeže, na niž nebezpečí s mnohých stran se hrne, na ústavu tak důležitém a čtném, jako jest starobylý ústav gymnasijský zde; k tomu u mládeže živé a cíle, v letech její nejnebezpečnějších! —

Tu v pravdě třeba oka opatrného, rozumu moudrého a srdce otcovského, a toho osvědčoval vždy. Jako zřetelníci oka svého šetřil a sřežil mládež sobě svěřenou, varoval, radil, napomínal, káral, povzbuzoval, slovem, jako otec vychovával a vedl; ano i o tělesné potřeby její se staral, čehož podal důkaz i teď v poslední vůli své, že peněžitým dárkem chudé (školní) gymnasijské mládeže vzpomněl.]

3. Věrný přítel a upřímný kollega. Více

než čtvrt století věrně sdílel práci a nesl břímě dne i horka v povolání těžkém, v úřadě obtížném. Radoval se s radujícími, plakal s plačícími. Ustal od práce, dokonál úkol svůj; pracoval až do poslední chvíle. Ostavil druhy své, jež věrně miloval, by dále vedli dílo na části vinice Páně té nejkrásnější a nejušlechtlejší. Jako druhdy apoštol slov. sv. Cyrill umíraje prosil bratra, by neopouštěl oveček těch dobrých, řka: „Až do sud jako v jedno spřežení táhli jsme společně brázdu na vinici Páně; já pak zemřel již klesam na líše: ty však neopouštěj vinice Páně, stádeček tohoto dobrého:“ tak on dílo zůstavil milým kolegům svým, jmenovitě mladšímu nástupci v těžkém a důležitém úkolu svém. Proto

s oka mnohá slza vroucí kane;
zbožný vzdech svůj řídí k nebi let.
přání vroucí k nebes trůnu plane —
smutné „s Bohem“ šeptá mnohý ret.

4. Upřímný a věrný syn vlasti. Ku vlasti své vždy věrně se hlásil, po církvi ji nejvíce miloval; též jazyk otcovský, tu mluvu milou, hudbu ušlechtilou (Sušil), řeč mateřskou, jižto v mládí vlíbala mu milovaná matka, v nížto učila jej Boha znáti a se modliti, to drahé dědictví po otcích; radoval se z rozkvětu literatury a písemnictví českého; též vše dobré a krásné, co vlasti se týkalo, dle možnosti i hmotně podporoval.

Tak plný let a zásluh skončil dny života svého, a právem o něm platí, co dí krásná naše píseň:

„Blahý, kdo dle povolání
slouží Bohu, vlasti své;
zde ho češ, tam smilování
milostivě k sobě zve.“

Myslím, N., že nic nepřepísal jsem, a že jen pravdu jsem pověděl; že jsem uskrovnul, moha povědět spíše více, než méně; ale myslím, že, co řekl jsem, vyžadovala láska, vděčnost a uctivost ku zvěčnělému; a jestliže dějepis oslavuje ty, kdo padli tam u Thermopyl, věrni zákonům až do smrti: neméně úcty a díky hoden zajisté každý, kdož věrně stojí na postati své a svědomitě plně veškeru své povinnosti, setrvává až do konce. Pročež v pozhřebání bude památka jeho!

Nyní však, N., jest nám loučiti se i s tou milou schránkou, jež po smrti jeho na nějaký čas tu zůstala nám; duch dávno odletěl, jen zevní útvar jeho pozůstal, a i ten chystáme se uložiti nyní v chladný rov.

O přistuptež všickni, kdož jakýmkol způsobem poutání se cítíte ku zvěčnělému

ať krví, ať láskou; ať vděčností, ať úctou; ať svazkem přátelství neb povolání, přistuptež všickni, a rozlučte se s ním.

Přistuptež vy nejprv, pokrevní přátelé, jež i svazek krve s ním pojil, vy první máte právo; bylté on nejen vaším dobrodincem, ale též ozdobou a chloubou rodiny, okrasou obce.

Přistuptež vy pp. spolubratři, kněží, a vtiskněte poslední políbení upřímnému spolubratru na to studené čelo, v němž nebývalo ni falše, ni lsti, ale vždy upřímnost a láska ku bratřím.

Přistuptež vy, páni kollegové jeho, upřímní a věrní přátelé, spoludělníci na roli Páně a stiskněte na posled přátelsky tu pravici, již jste za života často upřímně tiskli, až možno bude vám, uchopiti ji opět v životě lepším.

Přistuptež i vy, přátelé drazí, jež úcta a vděčnost vedly sem ku zvěčnělému, bývalému učiteli svému a jimž kázalo srdce, abyste povinnost vykonali křesťanskou, provodíce jej až ku místu odpočinku jeho posledního.

Přistup i ty, četná mládeži milá, ku rakvi bývalého svého učitele náboženství; tobět zanechal odkaz, víru a bázeň Boží, bez nichž není ctnosti, ni vědy, a posledníkrátě poceluj tu pravici, která tě vedla, ti žehnávala, tebe, ač vždy v péči otcovské a lásce, snad i kárávala, a vpust do ní perlu, tu nejdražší a nejkrásnější, slzu, slzu díků a lásky. Zachovej v srdci památku jeho; vzpomínej ho na modlitbách! Jdeš na prázdniny; i on odchází, ukončiv s tebou rok školní; ty se vrátíš opět k ústavu tomu, on se nevrátí. —

Sestup i ty, *anděle strážný* milého národa našeho, a slož na rakev jeho ratolest olivovou věčného poklidu a míru, ozdob ji větví palmovou, znamením to vítězství nad přestálým utrpením pozemským, a okrášli schránku jeho též věncem z viol, lilíí a růží, a vyžádej, aby týž věnec proměnil se mu ve věnec slávy, nehynoucí a nevadnoucí nikdy. —

A nyní díky vám všem — za vaši lásku a upřímnost, díky ve jmenu všech truchlících přátel . . .

„Nuže s Bohem! — v nadhvězděné vznes luhy,

v rozkoše se nebes duše tvá,

mezi nebešťanův jasné kruhy,

v slastech rajských ať se pokochá;

schráň však tvou, tam kde vše zlo hyne,

v posvátné vložíme země stan,

dokud k blažšímu jí nepokyne

životů všemocný světa Pán! — Amen.

B. Hakl.

Macecha.

Obrázek z malého města. Napsal *Vojtěch Pakosta*.

II.

Před třemi roky bylo u Havlíků zcela jinak. Žila tam ještě starostlivá hospodyně, upřímná manželka a pečlivá matka. Havlík byl tenkrát veselejší, mluvnější, všecko jej těšilo. Nynější „ať“ a „nech“ nikdo tehdy z úst jeho neuslyšel. Štěstí manželů Havlíkových bylo nemálo zvýšeno, když je Bůh obdařil děvčátkem, jemuž dali po matce jméno Petronilla. Těšili se s ní, celovali ji a činili si četné plány do budoucnosti.

Než „člověk míní a Pánbůh mění“ říká se, a neštěstí nechodí po horách, nýbrž po lidech. Žena Havlíková silně v poli zmokla, nastýdla — dle jiných se namohla nějakým břemenem, — než buď si jakkoli, smrt si beře příčinu — žena Havlíková se těžce rozstonala a za týden byla na marách.

Těžká to byla rána pro Havlíka, tak že se z počátku domníval, že bol svůj ani nepřezije. Nešlo tu jen o něho, byla tu také Petronka, malý sotva pětiletý siroteček. Co si s ní počne? jak ji vychová? — Lidé z celého městečka sdíleli soustrastně bolest s Havlíkem. Pohřeb jeho ženy, kterou každý měl rád, byl tklivý a téměř všickni obyvatelé se zúčastnili. Nejedno oko zalilo se slzami, když popatřilo na malou Petronku, kterou za usedavého pláče vedl Havlík za ruku kráčeje za rakví drahé zesnulé. Na hřbitově se jí ujala Švestková, která byla Havlíkovům vždy nakloněna, tak že ji při křtu Petrončině i za kmotru dožádali. Konejšila Havlíka i děvče a když se od hrobu nebožky hnouti nechtěli, sama je od něho odtrhla a ze hřbitova odváděla.

Ačkoliv byla soustrast s neštěstím Havlíkovým v Loukově všeobecná, našli se přece někteří, kterých jeho bol pranic se netknul, ano kteří mu jeho neštěstí přáli. Bylo jich ovšem málo, a mezi nimi byla první — Sýkorová. Byla to pro ni sladká pomsta, kterou již dlouho proti Havlíkovi v srdci chovala.

Před lety totiž, dokud byl Havlík ještě svoboděn — a byl on tenkrát hezký jonák — přála si Sýkorová, aby jej dostala za muže. Sama mu nadcházela, posílala k němu se vzkázáním, namáhala se seč byla, aby svůj plán provedla. Ale všecko nic neprospělo. Havlík měl bystrý zrak a poznal brzy, že Sýkorové nejde tak o to, aby se stala jeho věrnou a upřímnou pomocnicí a družkou života, jako spíše o to, aby se usadila v teplé hnízdečko a dostala se na domek.

Odbyl ji rozhodně a určitě, aby si hledala štěstí jinde, on že nikdy jejím mužem nebude. Tím byla Sýkorová uražena a podrážděna. Pojala proti Havlíkovi zášť a pomýšlela na to, jak by se mu pomstila. Prozatím mu dala hrdě vzkázati, za jednoho že jich dostane deset a ještě onačejších, než on, a aby svou výpověď aspoň na oko potvrdila, za tepla se vdala. Vdala se do podruží za muže obuvníka.

Zášť Sýkorové proti Havlíkovi rostla, když poznala, že se u volbě muže přehnala a cítila se v manželství nešťastnou, neboť její muž nerad pracoval a byl nad to i útrata a opilec. Když pak viděla, jak jest Havlík v manželství šťasten, tu svou zášť přenesla i na jeho ženu a dítě a začala nenáviděti každého, kdo by se byl jen Havlík jmenoval. I nekalých prostředků, jako lži, pomluvy, na cti utržení užívala, aby Havlíka se ženou rozdvojila a jejich domácí štěstí zničila. Dábelské její snahy se však po každé obrátily v nivec. Bylať nebožka Havlíková žena v každé příčině sporádaná a též Havlík byl muž správný. Člověk pak, který má dobré svědomí, a jest sám sebou jist, nemusí se ničeho ani zlých a utrhačných jazyků báti. Nevinnost jest slunce, které byt je i na čas zastřely chmúry, nezhasne, nýbrž opět se objeví a ještě krásnějším zaplane leskem.

Ký tedy div, že za okolností, kde lidé obyčejně se kormoutí a pocítí se svým bližním soustrast, škodolibě a v pravdě bidácké srdce Sýkorové zaplesalo. Ano zaplesalo, když uslyšela, že Havlíková zemřela. Šla jí na pohřeb, ne však z lásky křesťanské, nýbrž proto, aby Havlíka, svého nenáviděného nepřitele viděla zničeného, nešťastného, na jeho bolu své zraky popásala a srdce ukojila. Kula při tom také již plány do budoucnosti a snovala potají sítě, v něž Havlíka polapí. Na hřbitově se dlouho ohlížela, jako by někoho hledala. Hledala, až našla nynější Havlíkovu ženu — macechu — která byla tenkrát teprve několik neděl vdovou po krejčím Obrubovi. Připojila se k ní a v důvěrný a dle tváření se důležitý hovor pohřížena s ní ze hřbitova se ubírala. Za zdí hřbitovní se k ní přidružila ještě dohazovačka Hubková. Klevetily o vdovci Havlíkovi a jeho holce. „Ženit se bude, ženit se musí,“ přisvědčovala jedna druhé, „kdyby tak neučinil k vůli sobě, musí se ženiti k vůli holce“. Ano roztomilý ten trojlístek již na cestě ze hřbitova Havlíka oženil. Ženit se bude a jinou si vzíti nesmí, než vás, řekla Sýkorová k Obrubové a když tato jaksi nedůvěřivě zavrtěla

hlavou, dodala, že se o to s Hubkovou postarájí. Obrubová byla známá co žena zlá a lidé říkali, že si s ní nebožtík její muž vytrpěl očistec již zde na světě, a že se pro ní ze zlosti do smrti upil. Ano, že byla Obrubová notná metla, viděti již z toho, že ji, a jediné ji, Sýkorová Havlíkovi za ženu přála.

Havlík se cítil po smrti své ženy opravdu nešťastným. Netěšilo ho nic v práci, netěšilo ho nic doma. Kde jej dříve vítával přívětivý úsměv ženy, očekávaly jej nyní jen čtyři pochmurné stěny a pláč Petronky. Odcházaje ráno do práce musel holku zůstaviti cizím lidem. Tu se jí ovšem dobře nevedlo. Kmotra její Švestková při nejlepších vůli nemohla míti holku ustavičně na očích, neboť měla větší hospodářství. Petronka byla tudíž přes větší část dne zůstavena sama sobě. Šidily ji děti, neušetrili jí ani lidé dospělí. Byla jako míč, kterému rozpustilí chlapi nedají ani k zemi dopadnouti. Zvláště Sýkorová se tu co pravý dobrodineček Petronky osvědčila: naváděla proti ní děti a kde jí přišla v cestu, bez úkolika nadávek a štůlců jí to nikdy neprošlo. S bolestí poslouchával Havlík, když mu večer po práci Petronka své celodenní útrapy vypravovala. Těšil se na neděli, že tu, aspoň jednou za týden, bude míti dcerušku celý den na očích.

Od smrti ženy Havlíkovy uplynulo půl roku. Bylo na jaře. V neděli odpoledne seděl Havlík na lávce před domkem a díval se zamyšleně do země, jako by počítal písek tam nasypáný. Petronka trhala bližše něho na pažité právě pučící sedmikrásky, které byly ještě tak malé, že je ani v kytičku svázati nemohla.

„Jak se máte?“ ozval se z nenadání nad ním hlas ženský. Havlík pozdvihl hlavu. Stála před ním dohazovačka Hubková.

„Tak všelijak, ale dobře ne“ odvětil Havlík, jako by se byl probudil ze spaní.

„Je vám smutno, co? Jakž jinak, když jste už tak dlouho sám, — bez ženy,“ řekla Hubková.

„Což je o mne, ale ta holka!“ omlouval se Havlík.

„Inu arci!“ potákala Hubková Havlíkovi. „Muž v domě hlavou a žena duší, platí od starodávna. Ta duše vám v domě schází. Je to také všude viděti. Človče, u vás to vyhlíží!“ pokračovala nablížeji otevřeným oknem do světnice. „I ty můj Nejdobrotivější! — Neumyto, neumeteno a postel jako hnízdo! Havlíku, tak to zůstatí nemůže, takovému hospodářství musíte učiniti konec,

nechcete-li, aby si vás lidé vzali do hub a holku brzy neodnesli za matkou. Vy se musíte oženiti."

"Oženiti!" — prohodil Havlík jako z polosna. "Která pak si mne vezme?"

"O to je hej! Vezme si vás osoba hodná a ráda. Sama vím o jedné, která se mi svěřila, že má na vás už dávno očko," švitořila Hubková tak příznivou odpovědí Havlíkovou nemálo potěšena.

"Která pak by to byla?"

"Obrubová!" řekla Hubková zcela bez obalu.

"S tou mi dejte pokoj!" odbyl ji nevrle Havlík a už dále o tom mluvit nechtěl.

Hubková odcházela od Havlíka sice s nepořízenou, ale byla v duchu nemálo potěšena, že aspoň učinila začátek. Jednou ranou strom nepadne, myslila si, musíme se o to pokusití vícekrát a obskočiti jej jinak.

Když se druhého dne Havlík s večerem vrátil z práce, přiběhla mu Petronka naproti a plna radosti vypravovala, že jí Obrubová upletla vlasy v copánky, že jí dala pomazánku a zvala ji, aby si k nim každého dne přišla hráti. Tím kyselost, již Havlík proti Obrubové choval, poněkud se zmírnila. Má ráda mou holku, řekl sám u sebe, nemohu jí nenáviděti. Neměl ovšem ani tušení, že se vše děje z návodu Hubkové a Sýkrové, aby jej dostaly na lep.

Petronka docházela co den k Obrubové a Hubková opakovala své návštěvy u Havlíka tak dlouho, až konečně řekl: ano!

"Starala jste se dosud o mou holku jako matka, buďte jí skutečnou matkou i před světem!" řekl Havlík Obrubové vyslovuje za přítomnosti Hubkové svou vůli pojmouti ji za ženu.

"Buďte ubezpečen, že se mi o nic jiného nejedná, než o to, abych se toho ubohého červíčka ujala, aby nezahynul," slibovala měkkým hlasem Obrubová, při čemž jí i slza s oka skanula. Byla to slza radosti, že se jí kýžený záměr uskutečnil. Jak krásně svůj slib provedla, jsme už viděli.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy. Výroční slavnost u Matky Boží před Týnem koná se tímto pořádkem: Dnes v slavný den *Nanebevzetí P. Marie* bude v 5 h. ráno první mše sv., po ní hned druhá, pak ranní kázání, v 7 hod. zpívaná ranní (matura), v 8 h. něm. kázání. V 9 h. bude sloužit slavnou pontifikální mši sv. J. Em. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž

dnes slaví výroční den nastolení svého za arcibiskupa Pražského (r. 1850); v 10 h. bude slavnostní kázání české, o půl 12. pak poslední mše sv. Odpoledne ve 4 h. budou slavné nešpory, po nich kázání, pak průvod na náměstí k soše nejbl. P. Marie bez poskvrny počaté a posléze v chrámu Páně požehnání s nejsv. Svátostí. Po celý oktáv bude na každý den v 10 h. zpívaná mše sv., odpoledne pak o 4 h. nešpory a v 6 hod. litanie a požehnání. Ve čtvrtek dne 22. t. m. ukončí se osmidenní slavnost nešporami o 4. hod. odp. a chvalo zpěvem „Te Deum“. — V neděli 18. t. m. bude v též chrámu za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána sloužena zpívaná mše sv. v 11 hod.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 18. srpna u sv. Vojtěcha v Jirchářích, 19—22. t. m. u nejsv. Trojice na Spálené ulici, od 23—26. na Karlově.

— V sobotu dne 24. t. m. o slavnosti sv. *Bartoloměje* bude v kostele sv. Bartoloměje na Starém městě (u Sedých sester) v 9 h. něm. kázání, v 10 h. zpívaná mše sv., odp. o 4 h. české kázání a v 5 h. požehnání.

— Za příčinou narozenin J. Vel. císaře pána bude J. Eminence složití v neděli d. 18. t. m. u sv. Víta na hradě v 9 h. ráno pontifikální mši sv. s chvalo zpěvem „Te Deum laudamus“.

— Den narozenin J. Vys. korunního prince Rudolfa (21. t. m.) bude oslaven službami Božími v chrámě M. B. před Týnem.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci červenci 127 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů, celkem letos již 1 37 osob.

Z Lince. Dne 5. června slavil nejdůst. p. biskup František Josef Rudigier své 25leté biskupské jubileum. Narodil se dne 7. dubna 1811 v Parthenách ve Vorarlberku, z rodičů chudých, jimž mimo Františka ještě o pět dětí starati se bylo. Starší jeho bratr Josef byl r. 1822 na kněžství vysvěcen, jako kaplan pečoval o svého bratra, vyučuje ho s takovým prospěchem, že František do třetí latinské školy vstoupiti mohl v Innsbrucku r. 1825, vystudovav dvě první třídy soukromně. V programu akad. gymnasia Innsbruckého z r. 1826 lze se dočísti: In III. grammaticae classe I. Praemio donatus est: Franciscus Rudigier Rhaeto-Austr. Parthenensis. Podobným způsobem vyjadřují se o Rudigierovi programy z r. 1827, 1828, 1829. Dokonav v r. 1831 studia filosofická v Innsbrucku, vstoupil do semináře Brixenského; nynější biskup Brixenský Vincenc Gasser a biskup Josef Fessler byli zde jeho spolužáky a vér-

nými druhy. Dne 12. dubna 1835 na květnou neděli byl od nejd. biskupa Brixenského, Bernarda Galury na kněžství vysvěcen, trval po tři léta v duchovní správě; r. 1838 byl povolán k výslovné žádosti svého vrchního pastýře do Frintanea, aby se připravoval pro professuru církevních dějin a kanonického práva. Již r. 1839 započal svou učitelskou činnost v Brixenském semináři, vyučuje řečeným předmětům; po smrti Stapfův r. 1844 bylo mu vyučovati mravovědě až do r. 1848. Dr. Ignac Feigerle, první ředitel Frintanea nezapomněl na svého milého žáka a vlivem jeho byl jmenován Rudigier spiritualem ve vyšší ústavě pro theologické vzdělání u sv. Augustina. Na této cestě zavítal Rudigier poprvé do Lince, nemaje tušení, že se stane duchovním pastýřem Linecké diecése. Když nadešel bouřlivý rok 1848, povolal ho starší 80letý biskup Galura z Vídně a udělil mu probošťství Innichenské. Již za dvě léta zvolen byl za Brixenského kanovníka a seminářského ředitele, ačkoliv jen z poslušnosti ku svému biskupu, který tak výtečného duchovního správce v bouřlivé době po svém boku míti žádal, zamilovanou duchovní správu opustil. Památka jeho v Innichenách až do dnešního dne jest požehnanou. Bouřlivé poměry politické r. 1849 otrásly poněkud kázni Brixenského semináře, Rudigier uvedl svou mírností a laskavostí vše v pořádek jsa alumnům přísným představeným, dobrotivým otcem a ušlechtilým rádcem. R. 1852 dne 19. prosince jmenoval J. Vel. císař pán Rudigiera biskupem Lineckým, sv. Otec Pius IX. jej potvrdil dne 10. března 1853, kardinálnuncius Viala Prelá pak dne 5. června na biskupství vysvětil. Když nově vysvěcený biskup dne 11. června do Enže přibyl, překročiv hranice své diecése, pravil k duchovním a k četnému jej vítajícimu lidu: „Přicházím do své diecése, na hranicích se mi splášili koně, přál bych si, abych se byl raději zabil, nežli abych nehodným pastýřem byl.“ Dne 12. června měl při svém nastolení v Linci řeč, — pastýřský list, který téhož dne duchovenstvu i věřícímu lidu byl rozeslán, počínající slovy: „Chci se modlití, pracovati a — trpět.“ Tato slova se naplnila; neohrožené hájení církevních práv zjednalo biskupu Lineckému četné nepřátele a protivníky, kteří toho dovedli, že byl Rudigier pro svůj pastýřský list ze dne 8. září 1868 na čtrnáct dní do žaláře odsouzen a církevní statky Gleink a Garsten byly mu odňaty. Jeho Vel. císař pán však nepochyboval o věrnosti a oddanosti statečného biskupa a rozsudek zrušil. Čtyřikráte putoval

Linecký arcipastýř František Josef do Říma ke hrobu sv. apoštolů Petra a Pavla r. 1862, 1867, 1870 a 1877, vždy byl oddán jako pravý syn sv. Otcí. Jeho zbožnost a dobročinnost jest po celé Linecké diecési známa; jsa vřelým činitelem Rodičky Boží položil dne 1. května 1862 základní kámen k Marianskému stol. chrámu; v každém pastýřském listu ozývají se chvály Marianské. „Omni die dic Mariae mea laudes anima“ jest krásným heslem jeho. Jaké lásce se těší u svých oveček, ukázal 4. červen r. 1878. Od osmé do jedné hodiny společně přicházela deputace za deputací; probošt Mattighofen předčítal adresu od všech duchovních Linecké diecése podepsanou, kanovník Armingier podal jubilantovi dar duchovenstva totiž zlatý kalich, který přijal Rudigier se slovy: „Calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo“ (Kalich spasení přijmu a jméno Páně zvýmati budu). Potom se dostavili opatové Hornorakouští a opat z Vyššího Brodu, darující krásné okno stol. chrámu, četní zastupcové řeholí, katolických jednot a spolků. V čele jich byl hrabě Brandis, který podal adresu katolíků Hornorakouských a dar — zlatý prsten se safírem a menšími drahokamy. Katolický tiskový spolek věnoval ndp. biskupovi první jeho dva pastýřské listy velmi vkusně a uměle provedené. Deputace Vorarlberská blahopřála slovutnému krajanu svému jménem bodrých rodáků jeho; plukovníci a vyšší důstojníci jménem vojnů Hornorakouských. Zemský výbor zastupovali ryt. Pessler a Zehetmaier. Zemský maršálek dr. Eigner a předseda zemského soudu již dříve své blahopřání vyslovili. Odpoledne přibyl kníže arcibiskup Solnohradský a večer polní biskup Vídeňský dr. Gruscha, pak kníže biskup Brixenský Vinc. Gasser. Kapitola darovala znak biskupské důstojnosti a vrchní pravomocnosti, berlu okrášlenou soškami neposkv. Početí Marie Panny, před kterou nejd. jubilant klečí modle se, sv. Ignacia, Františka Xav., Josefa, Leopolda, Bonifáce a Florianu. Klášterní duchovenstvo Linecké zlatou ciboř, spolek k uctění nejsv. Svátosti oltářní pěknou, zlatem lemovanou štolu a hedbávné antipendium; kongregace Marianská mešní knihu a kánon. Klášterní sestry ve Gleinku velmi krásnou albu. Sv. Otec Lev XIII. prsten se smaragdem a vlastní rukou psané blahopřání, které p. biskupovi největší radost učinilo. Dne 4. června po svatevečerním vyzvánění uspořádán velkolepý průvod s pochodněmi k biskupskému paláci, přes 1200 osob se účastnilo v průvodu, který se bral nescíslnými davy lidstva. Nazejtří v den

slavnosti doprovázen 240 kněžími, kanovníky, opaty a čtyřmi biskupy šel pod baldachýnem prvními měšťany neseným nejed. p. jubilant do stol. chrámu, máje v levé ruce kapitolou v dar dané pedum a uděluje pravou rukou svým věrným pastýřské požehnání. Obklopovaly ho družičky nesouce věnce a metajíce růže na cestu, kudy jíti měl. Když vstoupil do chrámu, zaznělo slavné „Ecce sacerdos magnus,“ potom vystoupil kníže biskup Zwerger na kazatelnu a měl slavnostní kázání, pojednávaje o povinnostech biskupů k věřícím a o povinnostech věřících k biskupům. Při pontifikální mši sv. přisluhovali p. biskupovi kníže arcibiskup Solnohradský jako archidiakon, kanov. Illich a Plakolm, opatové sv. Florianský a Reichersberský. Chorální mši, kterou za příčinou slavnosti Haberl složil, týž umělec sám na kůru řídil. Při mši sv. přítomen byl místodržitel a první úředníci. Po Te Deum byla slavnostní hostina, které se 130 hostů účastnilo. Ostatní katolíci přejí statečnému biskupu Lineckému: „Dominus conservet eum, et vivificet eum — ad multos annos.“

Z Hamburku. (Dokončení.) Též vystěhovalci velice k tomu přispívají, že mravnost v Hamburce tak velice klesla a klesá. R. 1866 vystěhovalo se přes Hamburk 36.627, a v prvním půlletí r. 1867 již 23.692 osob, z nichž mnohé myslí, že musí rozloučení své s Evropou a vlastí bakchanaliemi a orgiemi všeho druhu oslaviti. Pročež hřích a neřest nikdež tak beze studu a bez ostychu nevystupují a se nejeví, jako v Hamburce; k čemuž ovšem (velemoudrý!) stát svědomitě svou částí přispěl, povoliv, by šesté přikázání Boží přestupovati se smělo; ano na přestupování to daň uložil a za druh dovolené živnosti je prohlásil. Snažili se ovšem opatrní otcové města toto své velemoudré a obezřetné zařízení tím ospravedlniti a omluviti, že celé hejno zdánlivých důvodů a příčin pro toto své ustanovení uvedli. Tak: že ve světovém, námořním a obchodním městě něco takového zameziti se nedá, a proto že lépe jest, nepravost tu zákonem dovoliti, aby pod dozorstvím býti a tím spíše k ní dohlíženo býti mohlo. Kteraká to zásada, na posměch veškeré mravovědě! — Dále: policejním dovolením takovýchto domů prý se zlé na malý prostor omezí a rodina náказы, hanby, ano úplného zničení a t. p. uchrání; avšak osvědčil se právě opak toho; nebo policejním dovolením a schválením se strany státu slavila neřest úplné vítězství; bezectnost (infamie), která, dle pře-

svědčení počestných lidí, jako kletba na ní spočívala, ustoupila všeobecné netečnosti, prostitute byla patentována, a tím stala se smělou, drzou, vyzývavou a dotěrnou. Nyní život rodinný a vychovávání mládeže jí znamenitě ohroženy jsou, nalézá přístup a ochrany ve všech kruzích a vyžaduje bez milosrdenství nescíslných obětí. — Předstíráno dále: že policejním dozorem zabrání se a hráz položí záhubným, nakažlivým nemocím; avšak věc v pravý opak se zvrhla; dotýčná zhoubná nemoc objevila se v rozsahu až úžasném a uvrhuje ročně na sta obětí v propast a záhubu. — Praveno dále, že zavedením oněch nepočestných domů počestné dívky a paní se ohájí před svůdnky a pronásledovately; avšak zkaženost mravů, denně se rozmáhající a vše zachvacující, nezná již žádných mezí a nešetří žádného stavu. — Uvedeno též důvodem: že prý všeobecným svolením a shovívavostí u věci té zamezí se vražda dítek a vyhánění plodu násilím a před časem; ale nepomyšleno, že všeobecným neřestným životem zločinu tomu přítrž se neučiní, jakož vedle toho dům nalezeneců o několik procent každoročně se množí a vzrůstá. — Ještě dále řečeno též: tím, že tato boháprázdná živnost daní se stíží, ve svém rozsahu se omezí; ale tím jen neřesti dvěře do kořán otevřeny jsou, konkurrence zvýšena, nepravost sesílena a otužena jest.

Nesmírně veliká a přehrozná jest zajisté škoda, již touto volnou a svobodnou zkažeností, náboženství, život rodinný, vychování mládeže, smysl pro domácnost, občanské i hospodářské poměry trpí. A prostopášný tento život vede se okázale, velikolepě a průmyslně.

Bytosti ty ubohé, opovržené a politované hodné rekrutují se ze sousedních malých států a provincií severoněmeckého spolku, v nichžto dobře placení frejři a verbíři (dohazovači) cestují, kteří dobrou službu, plat i zaopatření děvčatům předstírajíce, do Hamburku je lákají, do prokletých oněch míst vedou a tak ďáblu zaprodají, kde buď lští, anebo násilím jako v zajetí se drží; anebo najímají též veřejně ničemné a nekalé dívky, které velikou mzdou, jež se jim slibuje, svěsti se dávajíce, dosavadní službu anebo bydliště své opouštějí a do Hamburku se stěhují. A kterýž jest obyčejný konec těchto tvorův? Končí zlotřilý, lehkovážný a kletbou (mnohých) stížený život svůj buď v nemocnici (předčasnou smrtí a ošklivou nemocí), anebo — v káznici. —

Takto líčí Hamburk za nynějších dob očitý svědek. Může-li býti obrázku hroznější-

ššího, strašnějšího? Člověk, čta řádky ty, myslí před očima mítí starý Babylon — se vši hrůzou, neřestí a nepravostí jeho. Avšak kde jest starý Babylon? — kde Sodoma a Gomorra? kde jiná stará, slavná města? — Zmizela s tváří země! Tak vše na čas, *Pán Bůh na věky!* —

Dále vypisuje rozličné ústavy v Hamburce a přichází posléze k ústavu, zvanému „das rauhe Haus“, jakoby řekl: „prostý, hrubý, surový, drsný dům;“ totiž ústav, zařízený k dobročinnosti a šíření víry, č. misíím. Praví o něm takto: „Jmeno jeho právem přísluší mu, hledíme-li k tomu, jak se tento ústav ku katolické církvi chová. Zde totiž fabrikují se ony traktátky, jež hněvem, nenávistí, lžemi a osočováním proti katolické církvi a jejím zařízením naplněny jsou. Ať si „hrubý dům“ činným jest a horlí a všecky prostředky své rozvinuje ku šíření protestantismu a zvláště pietismu, ať si pěstuje vnitřní missie, vysílaje věrověsty a šíře bible: toho mu za zlé nemáme, neboť leží v podstatě všeliké náboženské společnosti, činiti propagandu a získati proselytův; avšak toho se smí, ano musí na něm žádati, aby činil to poctivým a svědomitým způsobem, by při tom žádných podloudných a nekalých zbraní se neužívalo, a aby boj poctivě, veřejně a mužně se vedl. To však se neděje se strany „surového domu“. Sto a tisíckrát vyvrácené podezřívání a lži o katolické církvi opět a opět se ohřívají, drze a zlomyslně týž a týž i sluhové, i zařízení a ústavy katolické se podezřívají a špiní, zeloticky (způsobem přepjatých horlivců) a tvrdošíjně náboženský fanatismus se rozdmychuje a živí a s pošklebkem pochodeň nenávisti do prostých, nic zlého netušících srdcí se vrhá. To není boj poctivý a to nejsou zbraně dovolené; to nejsou prostředky důstojné, jimižby odpůrce se povalil, kterýž s otevřeným hledím k souboji se staví, který duchovními zbraněmi bojuje, který to, co tvrdí, důvody opodstatňuje, a jemuž zdravý rozum, věda a dějiny přizvukujíce, po boku stojí. Kéžby pak se konečně „surovému domu“ uráčilo, koupiti si katolický katechismus a Hettingrovu apologii křesťanstva a ji študovati: pak v mnohém keutě by se v něm vyjasnilo; pak „hrubé a surové“ posuzování katolických článků víry a mravů mírnějšímu a spravedlnějšímu úsudku by ustoupilo, a proklestilo si cestu přesvědčení, že mnohem více potřebí jest, na vlastní půdě, a jmenovitě v Hamburce čistiti, než v katolické církvi chtítí pořádek dělati. V Hamburce vyrůstá, v pravém slova smyslu, nové

pobanství; drze povznáší nevěra bezbožnou hlavu svou, tajné spolky strašně rádí na půdě nábožensko-církevní, a nemravnost slaví nádherné triumfy; — hic Rhodus, hic salta! Tu osvědč „surový dům“ svoji zručnost, tu svou horlivost, svou srdatost, svoji sílu! tu čistiž a uklízej! Hic haeret aqua — tu voda vězí, voda čistého evangelia; tu stavtež se kanály, tu dělejtež se příkopy, tu násy a hradby! My katolíci se postaráme o sebe. I přes „surový dům“, Beusta, Bismarcka a Hyacintha (v Paříži), uvedeme věci své do pořádku a budeme s nimi hotovi. Jestliže ve vlastním domě hoří, a základní pilíře již se kácí, netřeba hasiti u souseda a se stříkačkami jemu na pomoc spěchat; haste jen ve vlastním domě, a nevrhejte hořících hlavni do domu našeho! — Jest v pravdě věcí nad míru urážející, kteraké paličské listy, à la Marriot v Basileji, „z drsného domu“ do světa se vrhají; s kterou nevědomostí surovou, a dáblskou zlomyslností katolické články víry se přerukují a posuzují! Mše svatá, nejsvět. Svátost oltářní, zpověď, odpustky, úcta svatých a ostatků, papež, očištec, modlitby za zemřelé, pouti, bezženství kněží, kláštery, řeholní sliby, dobří skutkové a t. p. v nich se tupí a haní, v opovrzení a nenávisti u lidu uvádějí, a pověrou, podvodem a modloslužbou býti se naznačují; ale vše, co protestantského, se oslavuje, chválí a velebí. Smyšlené, nepravé věci a historky v nich se lidu podávají a za odstrašující příklady se vystavují; všecko nečisté a co poněkud jen zavání, schválně se vyhledává a křiklavými barvami líčí. Všelíkému skutku velikému a hrdinému špatné úmysly se podstrkují, dobré schválně se zamlčuje a utlumuje, zásluha do pozadí staví, posvátné se snižuje a ve bláto šlape; slovem vše, co katolického, vrcholem hlouposti, pitomosti, zlomyslnosti a špatnosti býti se praví a na pranýř se vystavuje. Avšak takové počínání označuje, soudí a zavrhuje se samo. — B. H.

Z Říma. Státní sekretář kardinal *Franchi* zemřel po krátké nemoci dne 1. srpna t. r. Úmrtí jeho bolestně se dotklo sv. Otce, neb v Pánu zesnulý byl diplomatem nad jiné vynikajícím, jehož rady zvláště v tom čase bylo potřebí, když nuncius Mnichovský Masella s Bismarckem v Chýžicích vyjednával, aby se konec učinil záhubnému boji proti církvi katolické v také míře, že v novinách původce schůze této, totiž státního sekretáře, úsměšky a nadávkami pronásledovali a snižovali. Následky vyjednávání brzy se objevily, neb pověstný ministr Falk zapověděl, aby se již

v národních školách neužívalo knih, katolíky urážejících, a aby se nezřizovaly tak zvané beznáboženské školy. Pro církev katolickou mají tytéž poměry v Německu nastati, jaké byly před květnovými zákony; biskupové, z kterých by liberálové rádi vyměnili Ledochovského a Martina, navrátí se do svých diecesí, všem proti pověstným zákonům se provinivším bude prý odpuštěno a i hmotná škoda církvi učiněná pokud možno nahrazena. Nástupcem státního sekretáře stal se kardinál *Nina*, který na důležitý úřad hned nastoupil. — Umělec *Ludvík Seitz* zhotovil na rozkaz jasného císaře rakouského pro kolej *Anima krásné okno*, na němž vyobrazena jest *Rodička Boží s dětátkem na trůně*, před ní úpěnlivě prosící duše, nad kterými se andělé vznášejí. Pod trůnem *Matky Boží* jest znak mocnářství rakouského s nápisem „*Munus Francisco Josepho Imperatore dignum*, (t. j. dar císaře *Františka Josefa* důstojný).“ Pohnutkou k nevšednímu daru byla poznámka v pamětní knize rakouské koleje; když totiž *Rudolf Coradicius*, vyslanec císaře *Rudolfa II.* u papežské Stolicе zimmici v Římě zachvácen byl, daroval po svém uzdravení koleji 5 tolarů a napsal do pamětní knihy „ab Imperatore se procuraturum munus pro ecclesia imperatore dignum“ (t. j. že na císaře naléhati bude, aby se daru císaře důstojného kostelu dostalo.) V pozdější době kdosi připsal „quod adhuc expectatur“ (t. j. což se posud nestalo) a nyní zaznamenáno bylo: „Fidem liberavit Franciscus Josephus“ (t. j. slibu dostal *František Josef*). Okno zhotoveno bylo dle návodu *Seitzova* v hlavním městě tyrolském. Slavný umělec dohotoviv fresky v stol. chrámě *Frýburském*, pracuje nyní v novém velechrámu *Diakovském*. — Dne 6. srpna byly předpuštěny k sv. Otci členové theologické koleje římské, jich jménem oslovil *Lva XIII.* *Msgr. Raimund Pigliacelli*. Sv. Otec těší se dobrému zdraví, zůstane v Římě a nepůjde, jak se ustavičně v novinách rozlašuje, do *Peruzie*, aby tam v létě — nejnezdравější roční době římské dlel. — Dle starobylého obyčeje darovala městská rada římská rok co rok na svátek *Panny Marie Sněžné* basilice *Santa Maria Maggiore* drahocenný kalich. Nynější městská rada sprostila se toho závazku, načež aby se přece kostelu kalicha dostalo, uvázala se v tu povinnost dobrovolně *Societá Primaria* pro zájmy katolické v Římě. — Starý španělský kostel sv. *Jakuba* na náměstí *Navona*, druhdy stavbou a umělými obrazy i sochami proslulý, byl již na spadnutí; španělská vláda místo aby za čest si pokládala, že katolické

Španělsko má v hlavním městě křesťanstva tak pěkný chrám a proto jej alespoň jakž takž opravit dala, zamýšlela jej prodati protestantům. Sv. Otec však se postaral, aby kostel nebyl znesvěcen a rozbourán; věda že *missionáři* z *Issondunu* v Římě usaditi se hodlají, psal prvnímu představenému jejich v ten rozum, „že si přeje, aby kongregace kostel sv. *Jakuba* zakoupila a že jí při koupi seč bude nápomocným býti hodlá.“ *Missionáři* nejsv. Srdce radostí žasnouce a a těšíce se nad míru z této náklonnosti sv. Otce, podali o tom zprávu biskupu *Bourgeskému*, jehož snahou a přičiněním kongregace založena byla. Biskup rozkázal, aby tajemník jeho *Msgr. Drouon* s *missionářem P. Jonetem* do Říma se odebrali a o věci tak důležité se sv. Otcem vyjednávali. Státní sekretář kardinál *Franchi* vši mocí svou o to se přičinil u španělské vlády, aby kostel *missionářům* levněji ponechala, když svému účelu ponechán bude. Vláda svolila, neb španělského krále se bolestně ruka *Páně* dotkla nenadálou a předčasnou smrtí zbožné královny *Mercedes*. Kostel byl za velmi levnou cenu koupen. *P. Chevalier* přibyv do Říma, aby kupní smlouvu podepsal, děkoval se slzami sv. Otci, jenž ho při opravě i penězy podporovati bude. Kostel bude zasvěcen nejsv. Srdci *Páně* a *Panny Marie*, zbožní katolíci *francouzští*, kteří účtou touto nad jiné národy předčí, neodeprou pomocné ruky své, aby i v Římě nádherný chrám zbudován byl Srdci, z něhož na *Kalvarii* vyšla krev s vodou za spásu lidského pokolení, a Srdci, jež přeostří meč otevřel, aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení. — Do Říma došla zpráva, že v *missiích* afrických jmenovitě v *Chartumu* jest hlad a že *missionáři* jako v Číně z nedostatku umírají. Tak zemřel dne 30. června *P. Polykarp Genoud*, rodilý *Rakušan* z *Bolzana* a sedm kněží černochoů. Jest se obávati, aby *missie* na jih od *Chartumu* úplně nezanikly.

Z Jerusalema. Po velikonočních konal nejd. p. patriarcha po své diecési kano-nickou visitaci. Diecése *Jerusalémská* rozprostírá se po *Palestině* a na ostrově *Cypru*, čítajíc pouze 24 far, z nichžto největší jest *Betlemská* se 4000 katolíky, pak *Jerusalémská* s 1400, některé fary mají jen 100 duší. Ndp. patriarcha byl na všech místech s velikou radostí a slávou uvítán, najmě v *Nazaretě*, kde obyvatelé přišli mu na několik hodin v ústřety, pozdravující ho střelbou a hudbou. I zlopověstní *Čerkesové*, přestěhovávající se z *Evropy* do Sv. země účastnili se v slavném průvodu, aby prý — jak pra-

vili — velmoži čest vzdali. Až dosud chovali se dosti pokojně, neb tuzemci všeho se pečlivě vystříhají, což by jakkoliv dalo podnět k svárům a nepokojům a nevíтанé hosti ty dráždití mohlo. Arabští Fellahové a přichozí Čerkesové žijí pospolu v pokoji, spojuje je náboženství mohamedánské, které zakazuje, aby se spoluvěrcům ubližovalo. Velmi horlivě působí v Nazaretě farář Jiljí Geissler, rodilý Solnohraďan, který v dědině Reene u Nazareta založil katolickou osadu a v Káně galilejské vyučuje dítky sv. náboženství, mnohé pravoslavné Řeky obrátil již na katolickou víru. Neobyčejný zjev, že pravoslavní četně vstupují do lůna pravé církve, lze vysvětliti tím, že popové o své ovečky se nic nestarají. Kněží katoličtí vynikají nad ně svou horlivostí, zbožností a láskou k věřícím. V Zajordání, kam cestu konati pohořím Hauranským pro loupeživé roty beduinské nebezpečno, nalezájí se ne daleko velkolepých rozvalin Palmyrenských osady katolické; jest s podivením, jak se katolíci zde po tolik století uprostřed Beduinů, Drusů a Jakobitů udržeti mohli. Vytřvalost tato u víře jest zajisté chvála, jejich zakrnělost a nevzdělanost však politování hodna. Na těchto místech lze zříti, jak hlubokou a bolestnou ránu zasadil hrdý Fotius svým rozkolem východní církvi. Od dělená od církve západní, odkud toliko bylo se jí nadíti pomoci a nového života, úpí pod nesnesitelným jármem tureckým a živoří, jako živoří pohané na Východě. Jen ve větších městech, kde rozkol nabyl převahy, navštěvují pravoslavní chrámy a vyučují se jakž takž ve své víře, popové jsou poněkud vzdělanější a jsouce řeckého původu stojí ve styku s patriarchou Cařihradským. Výhoda tato sice něco váží, má však i zlé následky, neb patriarcha zaprodává s vládou biskupství, když ho biskupové uznávají a tito svatokupectvím zaprodávají fary, dorozuměvše se s pašou a ponechavše mu polovinu kupného. Úředníci turečtí rozhodují o spůsobilosti a hodnosti řeckých duchovních, ačkoli ni nejmenšího ponětí o křesťanském náboženství nemají. Venkovské osady jsouce odírány od svého duchovního, jenž se vynasnažuje, aby si podplatné zase vynahradi, stávají se kořistí amerických, anglických, pruských a jiných agentů i odpadají šmahem k protestantským sborům, od nichž se jim za odpadlictví slušné odměny dostává. — Svátek Božího Těla slavil se v chrámě Božího Hrobu a v patriarchálním okázalým způsobem; v chrámě Božího Hro-

bu, který jak známo velkou svou částí náleží pravoslavným, konal se ve čtvrtek po slavné mši sv. průvod s nejsv. Svátostí za zpěvu Pange lingua třikrát okolo kaple Božího Hrobu; v neděli se bral průvod z patr. chrámu po zahradě dosti prostranné a ohražené vedle chrámu, ješto na veřejné ulici se nesmí konati; účastnili se v něm téměř všichni katolíci Jerusalemsští. — Školní bratři povoláni nyníším patriarchou před krátkou dobou do Palestiny dostavují nádhernou školní budovu u Psefinové brány. Ratisbonnův vzdělávací ústav bude bohdá příštím rokem dokončen a svému účelu odevzdán. Zbožná jedna paní francouzská zakoupila starý, malý a pro svou polohu velmi nezdravý chorobinec, a vystavěla svým nákladem prostrannější. Turecká vláda dovolila, poněvadž chorobinec mimo zeď hradební leží, aby se prolomila v ní brána, by se docílilo přímého spojení s městem. Katolíci se jak vidno namáhají seč jsou, aby se naplnil výrok Páně: „Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.“

Z Ameriky. (Prosba k českému kněžstvu.) Chystaje se po 13 letech k návštěvě do milé vlasti, dílem abych ještě jednou své drahé pokrevence a přátele spatřil, dílem též abych se se svými mileny seminářskými soudruhy po 25 letech našeho kněžství sešel, činím to též hlavně za tím účelem, abych několik horlivých českých kněží pro české misie americké získal. Ano, je zde nanejvýš zapotřebí ještě více těch věrných dělníků na vinici Páně mezi americkými krajany našimi, nemá-li vinice ta zcela zarůstí trním a bodlácím; jest nutná potřeba, aby sem přišlo ještě více upřímných českých kněží, nemá-li na tisíce našich rodáků z nedostatku duchovní správy zcela zaniknouti v nevěře a Boha spustlosti. Byť se za posledních roků počet českých kněží zde v Americe — díky Bohu — byl rozmnožil, přece jsou ještě mnohé české osady zde, k nimž jen zřídka kdy, aneb zcela nikdy český kněz nezavítá. O jaká to duchovní opuštěnost na takových místech! Jak zatruchlilo by srdce upřímného kněze v Čechách a na Moravě, kdyby na tu duchovní bídu rodáků svých zde vlastním očima popatřiti mohl! Začíná se sice i ve staré vlasti nedostávat kněží, rozdavačů tajemství Božích, což však je to proti opuštěnosti zdejší?! Zde to právě, kde vlk dává a rozhání ovce, protože není pastýře, jenž by bděl nad stádem Kristovým. Jmenovitě jest pro St. Louis ještě jednoho českého kněze nevyhnutelně potřeba, který by mně

jak v duchovní správě zdejší obce, tak u vydávání našeho katolického „Hlasu“ věrně vypomáhal, anto mé síly nedostačují více k přetěžkému úkolu tomu. Dále si přeji nejd. pp. biskupové z La Crosse a z Dubuque českých kněží pro své diecése a nejd. p. biskup ze St. Paul touží obdržeti české řeholníky a české školní sestry pro četné katolické Čechy v jeho diecési žijící. — V Texasu nalézá se též velké množství Čechů a Moravanů bez dostatečné duchovní správy, v New-Yorku též velmi žádoucí, aby ještě jeden kněz účinkoval mezi četnými tamními Čechy. I Nebraska a Kansas volají snažně po českých kněžích. Zde zajisté žeň hojná, ale dělníků málo. — Což nenašlo by se mezi vlasteneckým kněžstvem v Čechách a na Moravě více obětavých kněží, kteří by ustrnouti se chtěli nad duchovní opuštěností českých katolíků v Americe a ku pomoci jim seu přispěli? Vždyť bez toho ty poměry evropské nejsou takovými, aby tak příliš těžkým činily odchod knězi missionáři! Zde mu sice nekyne žádný rozmarilý život, a ten bez toho jest kněze nehodným; zde jest čas žní, doba práce a úsilí; za to však též doba k získání si zásluh pro věčnost, a v tom právě si libuje věrný katolický kněz. — Mním dne 27. července v New-Yorku vstoupiti na parník, a zachová-li mne Pán Bůh, v polovici srpna zavítám do Čech. Kdo by tedy z českých kněží odhodlal se k záslužnému missionářskému dílu v Americe, necht se přihlásí buď u Jeho Excellence nejd. p. biskupa budějovického Jana Valeriana Jirsíka, jenž jest milostivým protektorem českých missií amerických, aneb necht dopíše mně do Písku, kdež se nejvíce zdržovati budu. Bytem tam budu na děkanství. V Čechách míním pobýti až do konce měsíce září, tak že by ti kněží, kteří by se odhodlali, se mnou se do Ameriky odebrali, dosti času měli ku přípravě na cestu. Cestovní výlohy se každému knězi zapraví. — Kéž by Pán Bůh na přímělu sv. našich patronů českých vzbudil a poslal dobré dělníky na vinici svou, a nedal zahynouti plemenu Svatováclavskému! S upřímným bratrským pozdravem *Jos. Hessoun*, český duchovní správce St. Louiský. V St. Louis, Mo., 16. července 1878. (Dle „Čecha.“)

Z Číny. Angličtí konsulové píšou do Londýna hrozné věci o hladomoru, kterým říše čínská zastížena jest. Ne tisíce ale miliony lidu již zahynulo hladem, ubozí požívají trávu polní, v zimničním záchvatu vrhají se na mrtvoly nešťastných krajanův a hltavě jedí maso lidské, aby v krátkém čase sami stali se kořistí jiných. Bůh se sice smíloval

nad nešťastnými, letos přišlo, ale vláha přišla pozdě, tak že žeň velmi skrovná byla. Někteří přičítají vinu čínským rolníkům, kteří lesy pustoší a v role proměňují. Některé provincie čínské jsou tak zalidněné, že zákonem jest zakázáno, aby nikdo zahrad nezakládal tím méně lesních stromů sázel. Poněvadž lidé palivo potřebují, kácí zbytky lesů, ačkoli v Číně dosti uhelných dolů jest, které ladem leží. Největší bída jest v krajině Shansi, která jest odlehlá, tak že z ostatních provincií nelze dosti záhy ku pomoci přispěti. V Tientsinu jest nahromaděno rýže i žita, poněvadž není železnic a dobrých silnic, vážne doprava a lidé hladem umírají. Bohužel, že i tři missionáři stali se obětí hladomoru, křesťanské osady v těch krajinách jsou ohroženy. Čínský národ, ačkoli mezi asijskými národy nejvzdělanější, postrádá osvěty křesťanské. Dle domněnky Číňanů jest hladomor následkem hříchů, kterých se panující rodina dopustila. Tato všemožně se namáhá, aby se učinila nesnesitelné bídě přítrž, nařizuje konání veřejných modliteb, odprošuje veřejně bohy a volá k nim, jako volali druhdy kněží Baalovi prosíce za dešť. V císařském paláci se postí a masitých krmí zdržují, domnívajíce se, že zabítá zvířata volají o pomstu k nebi. Jestliže hladomor potrvá, bude se lid domnívati, že bohové od císařské rodiny odstoupili a plnou moc, jíž císař nebem nadán byl, jemu odňali. Lid se bude bouřiti, císaře svrhne s trůnu a válka občanská, která v nebeské říši zobecněla, bude vyžadovati nových obětí. Snad tato metla poučí čínské státníky, jak nedobře jednají usilující od ostatního světa zcela se odloučiti. Církev katolická vynasnažila se seč byla, aby i Čína obrátila se ku křesťanství, dosti mučnické krve již prolito v rozsáhlé říši a s radostí jest znamenati, že símě sv. evangelia tak pracně zaseté přináší ovoce. Křesťanství se v novější době velmi šíří, v hlavním městě mají katolíci čtyři kostely, poslední vystaven byl roku 1867. Když missionář P. Mouly r. 1836 do Pekingů zavítal, napočítal jen 350 věřících pod dozorem čínských kněží, nyní vzrostl počet ten na 8000. Od r. 1863 jsou v Pekingů milosrdné sestry, které jako učitelky pohanských dívek, jako opatrovnice dítek a ošetřovatelky nemocných veliké důvěry u Číňanů požívají. Provincie Pečeli, jejížto hlavním městem Peking jest, rozdělila se r. 1856 na tři ap. vikariaty, v kterých asi 44.000 katolíků žije. V nejnovější době svěřeno Františkánům 5 apoštolských vikariátů: Šan-tong, Šan-si, Šen-si, Hu-pe a Hu-nan. Apošt. vikariat

San-tongský čítá 19 kostelů, 29 škol a má seminář, křesťanů jest asi 15000. Ve vikariatu Šan-si jest 8 kostelů, 14 škol a seminář, věřících pak 13.832; v Šen-si 80 kaplí, 5 škol, seminář a 23.000 křesťanů. V Hu-pe se obrátilo ku křesťanství 16.063 pohanů, k službám Božím mají 36 kaplí, mimo to seminář, sirotčinec a kolej. V Hu-nanu jest jen 2207 křesťanů, 9 kostelů a čtyři školy. V provinciích Sečuen, Ynan a Knaičeu, kde missonáři francouzští pracují, jest jistě přes 200.000 křesťanů; v provincii Kuangsi jen asi 400, v Kuangtongu asi 1000, v Mandčursku 8000, ve Fokienu 40.000, v Kiangnanu 80.000.

Paběrky.

6. Dva andělé. = *Handen*

(Dle německého sepsal J. Jašek).

V bratrském objetí procházeli anděl spánku a anděl smrti zemí.

Nastal překrásný večer; slunko, jež bylo líbalo vzdálený obzor modravými horami ověncený, sneslo se již tam za dálnou hladinu šumícího moře, a jen koruny mohutných stromů rdí se posledními jeho červánky. Rolníci a dělníci vracejí se dopracovavše z květnatých niv a zpěv jejich ozývá se v dolinách, po květnatých nivách, na místě tichonoucího již zpěvu malých opeřených zpěváků, kteří vyhledavše hnízdečka svá, klidně již odpočívají. Květinky ověncené útlými travinami roní slzy pospolu co démanty lesknoucí se v zlatém trpytu měsíce nad ztrátou jasných, milých jim paprsků slunečních. Klidně zaznívá večerní „Zdravas Maria“ krajinou.

Tu objeví se dvě postavy andělů na pokraji vonného lesa a vznášejí se ku blízkému pahorku, kdež spočinou. Blahost a spokojenost září z mladistvého oka jednoho z nich; tesknost a bol jakýsi z očí druhého. Oba dívají se tam, kde víska spočívá hojně zeleným stromovím obrostlá. Tu pozvedá se onen první z andělů, vztáhne ruku svou nad klidnou vískou a hle vše utichá, jako vánkem šířícím se od blízkého pahorku ukolebáno v příjemný spánek. Blaženost a klidnost nastane ve více; usmívající se ústa zvěstují krásný sen, jenž snáší se nad spícími.

I druhý z andělů se pozvedá a vztáhne ruku svou ukolebá ve spánek tu šedého již starce, tu muže, tam zase jinocha v kvetoucím mládí, tu veselého, milené dítě; avšak nikdo nejeví tu úsměch na rtech svých, nikomu nezaleskne se oko blahou radostí; spíše

vykrade se na líce z jasných očí perla skvoucí, jež zvlhčí bledou smutnou tvář.

„O jaká to radost plní srdce mé! jak blaho nám, jež nevidomí a přec tak dobře a blaze působiti můžeme. Jak šťastni jsme my neviditelní geniové mocného a dobrého Boha, jenž nám udělil toto povolání,“ promluvil nesmrtelnými ústy anděl spánku a pohlížel radostí vnitřní na dílo své.

Avšak tu zaskvěla se slza co démant v oku anděla druhého, on nesdílel radost svého druha. „Nejsem tak šťasten bratře mileny, nebo kam já vstoupím, tu žal a bol provází kroky mé. Mně neděkuje nikdo z těch, kteří mnou ukolébání se ukládají ku věčnému spánku, z něhož není probuzení.“

„O bratře mileny,“ odvětil anděl spánku, „což dobrý a spravedlivý procitnuv z blahého, radostného spánku, v nějž Tebou byl ukolébán, nebude tobě blahorečiti, nebude tobě vřelě díky vzdávati? Což nejsme oba bratři a poslové dobrotivého a spravedlivého Tvůrce?“

Řečí tou vyjasnilo se oko anděla smrti a blahost vnitřní uhostila se na mladistvé jeho líci; těsněji pak ještě se přivinuvs, objali se a dále se brali za cílem vytknutým bratrství geniové.

Literární oznamovatel.

— „*Zvuky nebeské.*“ Průvod varhanový k písním duchovním, v krajinách česko-slovan-ských užíváným. Spracoval a upravil Jindřich Geissler, kaplan při metropolitním chrámu Olomouckém; revidoval prof. Ludvík Holain, praefekt v kníž. arcibisk. semeništi Kroměřížském. Schváleno a povoleno nejdůst. kníž. arcibiskupským ordinariátem Olomouckým, V Olomouci 1878. Nakladatel: Bedřich Grosse. Cena 3 zl. 80 kr. Obsahuje na 149 str. nápěvy 317 rozličných písní. Ku chvále nákladného díla tohoto budiž podotknuto, že je mistr Křížkovský prohledl a pochvalně se o něm vyslovil.

— „*Obzor.*“ Čís. 7. obsahuje: Cíle a cesty darvinismu (dokonč. dr. Pospíšil). Dějiny jazyka francouzského (pokrač. Fr. Vymazal.) Pomni; Bez Boha; Nové blaho (básně). Kterak někdy verbovali na vojnu (načrtnul F. M. Velenský). Se Slovenska. (Několik upomínek s cesty r. 1877 podává J. Herben). Láska či nerozum? (Vypravuje dr. Řehák). Upomínky býv. studenta. (Obrázky od Vác. Kosmáka). Obzor literární. Drobnosti. Aforismy. Okřídlená slova. Úkol. Listárna.

— „*Chemie mineralná.*“ Na základě pokusů pro vyšší třídy středních škol česko-

slovanských vzdělal Mikuláš Hofmann, professor při vyšší realné škole v Hradci Králové. S 87 obrázky v textu. V Praze 1878. Nákladem F. Tempského. Str. 215. Cena 1.40 kr. — Nevážíme knihu tuto v Blahověstu ohlásiti a doporučiti. Nemáme v české literatuře posud spisu podobného, jenž by byl založen na pokusech a přihlížel tak pilně ku potřebám obecného života. Mnozí z duchovního stavu zabývají se přírodními vědami ale i rolním hospodářstvím. Svrchu dotčená kniha všímá si zvláště dějů z chemie rolnické vysvětlujíc populárně výživu rostlin a proměny ornice. Ač jest určena hlavně za školní knihu pro vyšší realné školy, lze ji s prospěchem i mimo školu užíti.

— *„Cisár Karel IV. Otec vlasti. Sepsal Jan Křt. V.“* Katolický spolek tiskový v Praze velmi vhodně vydává letos knihu o slavném císaři a králi českém, Karlu IV., synu krále Jana a Elišky Přemyslovny. Neboť letos připadá pětistiletá památka smrti Karlovy; zemřel zajisté 29. listopadu 1378 ve stáří 62 let. S velikou pilností a s velikou láskou ke slavnému králi shledal a vypravuje pan spisovatel Jan Votka, kněz řádu Tov. Jež. o životě a velikých činech Karlových, doličuje, proč tento král od dávných časů *Otcem vlasti* se nazývá a kterak toho jména čestného jest hoden, vypisuje a dovozuje, že slavný život Karlov byl život krále nábožného, ano svatého, předkládá i vystavuje za vzor nábožnost a úctu Karlovi k Panně Marii, sv. patronům českým a sv. ostatkům. Co nejsnazněji schvalujeme a ku čtení doporučujeme milou a krásnou knihu o Karlovi všem rodinám českým; ručíme jim za to, že tímto čtením nabudou mnoho radosti, poučení a povzbuzení; shlédnou, co bývala země česká v oněch časech, k jaké slávě a k jakému štěstí doveden byl národ český za vlády Otce vlasti, nabudou přesvědčení, že i vezdější lidské věci nejlépe se daří, pakli se vedou a spravují dle zákona Božího. Kniha vydává se v menších sešitech a doporučuje se také svou velikou lácí. Posud vyšly dva, z nichžto první stojí 30, druhý 26 kr.; třetí a poslední sešit nalezá se v tisku. (*„Ludm.“*)

— *„Humoristické Listy.“* V čele čís. 31. nalezá se zdarilá podobizna P. Pavla Křížkovského.

— *Encyklopédie příkladův z písma sv., z dějin Církve a z obecného života.* Sepsal Jan N. Černohouz. Sešit 2. obsahuje slova: Bohatstvo — Ctnost.

Osobní věstník dachovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Josef *Schlesinger*, farář v Kejtích, jmenován os. děkanem;

- p. Ant. *Krinke*, farář v Schönfichtu,
p. Jan *Drozd*, katecheta na měst. real. gymn. v Praze, a
p. Ant. *Faehnrich*, býv. farář v Jirčanech, obdrželi expositorium canonicale.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Matoruš*, kooper. ze Žandova do Bělé;
P. Vác. *Weiser*, kříž., za kapl. u sv. Bartol. v Chebu;
P. Chrysostom *Lange*, minorita, za koop. u sv. Jakuba v Praze;
p. František *Bárta*, neomysta, za kooper. v Žandově;
p. Matěj *Panský*, neom., za koop. v Chodově;
p. František *Totzauer*, neomysta, za kaplana v Nejdek;

- p. Jan *Uhlir*, neom., za koop. v Abertanech.
P. Gustav *Bernfuss*, guardian ve Falknově, zvolen d. 7. t. m. za provinciála ř. kapuc. v Čechách.

Upřádněná místa:

- Dolní *Břežany*, zámecké kaplanství patron. J. Emin. nejdůst. p. kardinála arcibiskupa Pražského, od 31. července.
Haberspirk, fara patron. p. dr. Viktora Mladého, c. k. notáře v Chebu, od 3. srpna.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Norbert *Spindler*, farář v Brništi, jmenován os. děkanem.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Beránek*, admin. za faráře v Březině;
p. Augustin *Steiner*, koop. v Suniperku, za faráře v Přísečnici;
p. Josef *Gütner*, katech. na gymnasium v Mostě, za děkana tamtéž;
p. Ant. *Richter*, koop. v Johannesberku, za katechetu na obec. a měšť. škole v Horním Litvinově;
p. Jan *Hojda*, kapl. v Kájově (diec. Budějov.), za proz. kapl. v Štětí;
p. Jan *Linhart*, neom., za kapl. v Dolním Bousově;
p. Jan *Himmer*, neom., za kapl. ve Mšeně;
p. Edmund *Langer*, katech. při kláš. škole ct. p. Voršulinek v Praze, stal se bibliotekářem a archivářem u J. Exc. hrab. Bedřicha Thuna na zámku v Děčíně.

Upřádněná místa:

- Kanonikát* Königsegg. I. v Litom. do 9. září.
Bakov, fara patr. hrab. Waldsteina, a
Újezd u Hrubé Skály, fara liberae collationis episcop., do 30. srpna.

Příští číslo bude se vydávati d. 24 t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Řeč v den Narození Marie Panny.

„Ještě nebyly propasti a již počata jsem
byla, před pahrbky jsem se zrodila.“
(Přisl. 8, 24.)

Slova ta týkající se moudrosti církev
svatá obrací na Marii, jež co panna moudrá,
hned od dětinství všemi ctnostmi byla ozdo-
bena; ano proto také od věčnosti za matku
Syna Božího byla vyvolena, z nížto se na-
rodil Ježíš, jenž slove Kristus. A dnes koná-
me den narození Marie, nejbl. Rodičky Boží,
která jest nám příkladem všelikých ctností.
Radostná to zajisté památka a také pro nás
velmi poučná. Jako Maria i my všickni zro-
zení a povolání jsme k ctnosti, k svatosti;
jen na tom záleží, abychom dle povolání toho
také ctnostně, svatě živi byli a jsouce jako
Maria povolání, byli také vyvolení.

1. Jako Maria povolání jsme k ctnosti.
Jakkoli poměry a stavy, v nichžto lidé se
rodí aneb vychováním v ně přicházejí, jsou
rozdílné — jeden v chudobě, druhý v bo-
hatství žije, ten stává se rolníkem neb ře-
meslníkem, jiný učitelem, knězem, úřední-
kem, vojínem — nicméně všickni lidé to
mají společné, že povolání jsou k ctnosti.

a) To jeví se nejlépe, když sami o sobě
přemýšlíme, v srdce své nahlédneme. Řekněte
N., kdy že jste sami ssebou spokojeni, když
jste dobře nebo zle činili? Kdykoli jsme zá-
kon Boží přestoupili čili hřešili, hlas svědo-
mí nás odsuzuje; protože jsme svou povin-
nost nečinili, proti svému povolání jednali.
Tak blízký jest důkaz v duši, v svědomí na-
šem, že povolání jsme k dobrému, k ctnosti,
k svatosti.

b) Uvažujme své vlohy, své schopnosti
předě všemi tvory, nad něž jsme povýšeni.
Rozum náš nejen co je dobrého poznává,

nýbrž i svého Stvořitele Boha ze skutků po-
stihnouti může; srdce naše mocné pro Boha,
pro ctnost bije a duch náš nemá pokoje a
vzhůru k nejvyššímu dobru a blahu se nese,
pakli jen hřích síly ho nepozbavil. — To vše
dokazuje, že povolání jsme ne k věcem ča-
sným, pomíjejícím, nýbrž k pravému dobru,
k ctnosti, ježto má cenu nekonečnou, trva-
lou a k Bohu nás přibližuje.

c) A k čemu je víra naše, k čemu jsou
ustanoveny svátosti nežli k posvěcení? K
čemu slouží modlitby, obřady a všechny po-
božnosti, než k ctnosti, svatosti? „Toté vůle
Boží, posvěcení vaše. (I. Thes. 4, 3,) —
Svatí buďte, neboť já svatý jsem (I. Petr.
1, 16.) Buďtež dokonali, jakož i Otec váš
nebeský dokonalý jest.“ (Mat. 5, 48. srv.
Mojš. 11, 14.)

Než k čemu dokazovati, o čem žádný
z vás nepochybuje, že jsme povolání, bychom
pobožně, ctnostně, svatě žili a blaženosti
věčné došli. Hlavní jest, abychom povolání
toho skutečně dosáhli.

2. Jako Maria i my povolání jsme k
ctnosti, k svatosti, na tom však záleží, aby-
chom jako Maria snažili se dojítí svého po-
volání. Málo nám sice evangelisté vypra-
vují o Marii, nicméně z toho mála vyrozu-
míváme, jak velikou lásku měla k Bohu a
s jakou horlivostí vykonávala vůli Boží. —
Církev sv. obrací slova, jež Pán Ježíš o
sestře Lazarově byl pronesl, totiž: „Maria
nejlepší stránku vyvolila“ na Marii, matku
Kristovu. Zdaž i my křesťané takou nejlepší
stránku, t. ctnost jsme vyvolili? Zdali hle-
dáme přede vším království nebeské a jeho
spravedlnost? K tomu nás dnešní slavnost
Mariánská vzbuzuje; k témuž konci některé
doby ze života Marie P. na paměť si uve-
deme. — Především Maria — jaký to vzor

čistoty a nevinnosti panické! Řcete mládenci a panny, zdaž i vy tak pečlivě se chováte? Svátá víra dosti vám prostředků podává, však o ně málo dbáte, jen svým žádostem hovíte a po rozkoších se honíce sami svou čistotu v nebezpečenství vydáváte. — Maria byla věrná společnice svého chotě Josefa; i vy kř. manželé jste sobě slíbili před oltářem Páně věrnost a lásku manželskou a nyní v svárech a různicích žijíce, zdaž můžete bez zahanbení pomněti na Marii? — Maria pečlivá matka vzorně vychovávala svého synáčka, že „prospíval věkem, moudrostí a milostí“ . . . a děti mnohých kř. rodičů odrůstají v lehkomyšlnosti a prostopášnosti. Vy díte, že za ně nemůžete. Řcete upřímně: není žádné viny na vás? Před Bohem budete za ně odpovídati. Maria byla vždy laskavá, útrpná i dobročinná ke všem bližním, k přátelům i cizím a my křesťané jak nelaskaví a nemilosrdní býváme. A bez lásky k bližnímu není pravé lásky k Bohu. — Maria jak trpělivá i silná byla v křížích a protivenstvích, povždy oddána do vůle Nejvyššího. „Aj, já dívka Páně!“ a ty křesťane jak těžce neseš chudobu, nemoc a jiné často nepatrné soužení a jak mnohdy repceme proti Prozřetelnosti! Ach, jak nepodobní býváme Marii! Víím ovšem, že jsme lidé křehcí a slabí; však milost Boží nás posiluje. Jako Maria povolání jsme k ctnosti, o níž jako Maria s pomocí Boží se přičiníme, abychom jako Maria byli nejen povolání, nýbrž i vyvolení. Amen.

J. B. P.

Církev

a

materielní (hmotná) vzdělanost.

(Pokračování.)

Jaký pak důvod mohla by medle církev mít, aby byla žárliva na podivné pokroky, kteréž věkem naším v těchto zkoumáních a vynálezech jsou učiněny? Což spočívá v nich něco, co by i jen zdaleka škoditi mohlo právům Božím anebo víry, jichž zástupkyní a neomylnou učitelkou jest? Baco Verulámský, slavný pěstitel věd přírodních, napsal, že věda, když ji jen okusíme, Bohu odcizuje, když ale hlouběji se ponoříme, naopak k Bohu přivádí. Zlatý tento výrok se osvědčuje vždy stejně pravdivým. Je-li církev v skutku starostliva za příčinou zničení, kteréž způsobeno býti může snahami oněch domýšlivých, jenž myslí, že všemu porozuměli zjednavše sobě o všem povrchní znalosti; má jistě rukojemství vzhledem na ony, jenž obrátili ducha svého k vážnému a hlubokému studiu pří-

rody, neboť ví, že na posledním východu zkoumání naleznou Boha, kterýž nám ze svých děl patrně vlastnosti své moci, své moudrosti a dobročinnosti poznati dává. Odcizí-li se Bohu učenec, jenž po celý život zpytoval přírodu, jest to znamením, že srdce tohoto nešťastníka bylo již nakaženo jedem nevěry, kterýž vnikl branami zlých vášní. Není bezbožcem, poněvadž pěstuje vědu, nýbrž přes svou vědu, kteráž jest určena pro jiné, nekonečně uslechtilější účinky. V skutku byly pro všechny ony muže, jenž došli sobě v přírodních vědách velkého a trvalého jmena, učiněná zkoumání a důmyslné vynálezy řebským, po němž k Bohu stoupali a Jej chválili. Koperník, veliký hvězdář, byl hluboce zbožným. Kepler, druhý onen otec novějšího hvězdářství, děkoval Bohu za radost, jež mu pocítiti dal v úžasech, kamž ho unášelo uvažování děl rukou Jeho.*) Galileo Galilei, od něhož zkušebná filosofie obdržela nejmocnější pošnutí, došel ve svých zkoumáních k výsledku, že písmo sv. a příroda — obě od Boha pocházejí, ono co vnuknutí Ducha Sv., tato co nejprísnejší vykonavatelka zákonův Jeho.**). Linné tak velice studiem přírody se roznítil, že z úst mu plynou ona na žalmy upomínající slova: „Věčný, nesmírný, vševědoucí, všemohoucí Bůh poněkud známým se mi učinil v dílech stvoření a podivením jsem uchvácen. Jaká moc ve všech výtvech ruky Jeho, i v nejmenších a nejnepatrnějších, jaká moudrost a jaká nevyslovitelná dokonalost! Užitek z nich nám se prýstící dokazuje dobrotu Toho, Jenž je stvořil; jich krása a souhlas dosvědčují Jeho moudrost; jich zachovávaní a nevyčerpatelná plodnost hlasitě zvěstují Jeho moc.“***). Fontanelle, v němž *encyklopaedie* jeho doby vtělovati se zdála, nerozpakoval se i ve Francii 18. století, dechem nevěry již otrávené, vyznati, že důležitost studia silozpytu nezáleží tak velice v upokojení naší zvědavosti, jako spíše v povznešení se k méně nedostačitému pojmu o stvořiteli všehomíra a v oživení citův jemu náležejícího obdivu a úcty v duchu našem. Alexander Volta, nesmrtelný vynálezce po něm nazvaného sloupu, byl skrz na skrz katolíkem a honosil se býti katolíkem za času, jenž víře přízniv nebyla nestyděl se za evangelium. Faraday, slavný a slavený lučebník, nalezal ve vědě, již vášnivě pěstoval, prostředek k tomu napomáhající, aby k Bohu dospěl; nevěřící lidé byli mu nesnesitelní.

(Pokračování.)

*) Myster. cosmogr. **) Galilei, opere tom 29. ***) Syst. natur.

Z „Ozvěny.“

1.

Nechej roli ladem býti,
bez pluhu a semene,
zdaž i budeš stejně mítí
žeň dobrého plemene?

Bodlin drsnost, býlí pýchu
zřít se plazít po poli;
tak nečinný svého hřichu
žiti budeš nevoli.

Duši naší tak se daří:
v dobru kvete, zlým se maří;
dobra-li se pomine,
nutně zlé se vyvine.

2.

Rci, zda by to dílo bylo
hodné božské oslavy,
kdyby hnutí neživilo
skvostné těla úpravy?

Hle, jak mocné tvary, hrady,
tvoří hmota všeliká! —
Přec nejmenší nad ty řady
z živých tvorů vyniká.

Tak i krása plná není,
k pravdě-li se hledět lení;
s krásou pravda pospolu
stojí k svému úkolu.

—a—

Macecha.

Obrázek z malého města. Napsal *Vojtěch Pakosta*

III.

Nad Loukovem, uprostřed zelenajících se luk a bujným osením porostlých polí vypíná se mírné návrší, které jest porostlé lesem. Vede přes ně vozová cesta a ušlapané pěšiny, neboť tudy chodí lidé ze sousední vesnice do kostela.

Vystoupíme-li na temeno vrchu, spatříme vesničku dole v hluboké horské úžlabině. Na dně úžlabiny vine se mezi olšemi potok, a tam, kde jeho spád jest největší, stojí o samotě stavení — Olšovský mlýn.

Nelze si mysliti půvabnější krajiny nad tento kouteček v úkrytu pohoří Šumavského. Malíř i básník našli by zde hojnost látky ku svým výtvorům. I člověk, který podobným dojmům méně bývá přístupným, ovanut tím svěžím horským vzduchem, pohřížen v to velebné ticho, jež časem přeruší táhlý zpěv některého opěřence, neb hučení jasných

vln bystřiny horské, neb šelest listoví, s radostí si zde usedne, a pohrouživ mysl svou v to ticho, v tu bujnou zeleň, daleko se táhnoucí modro hor — zapomene na celý svět a jest šťasten.

Sledující nit svého vypravování uvádíme čtenáře do tohoto rozkošného zákoutí pohoří Šumavského. Zastavíme se ve mlýně Olšovském. Poněvadž v celém okolí známo, že tam každý rád bývá viděn, ani my nemusíme se ostýchati překročiti práh tohoto pohostinného stavení. Obyvatelé jeho jsou srdeční a upřímní venkované. Mlynář Vendelín, muž velké hrmotné postavy, jak se na pravého horala sluší, svým vlídným vzezřením a přítvívým úsměvem, jenž mu ustavičně kolem úst zahrává, neodstraší nikoho. Panímáma ze mlýna pak — tať jest pravý vzor laskavé a prostosrdečné matrony venkovské. Manželské blaho a štěstí rodinné dovršuje ve mlýně Olšovském osoba třetí — synáček mlynářův Prokop. Jest jedináček, ač by Vendelín na své jmění, máť mimo mlýn i slušnou část úrodných polí a luk, mohl uživiti a zaopatřiti více dětí.

Jedináček v rodinách jen poněkud zámožnějších bývá co nastávající dědic statků otcovských obyčejně mazánkem, bývá hlídán jako zřítelnice oka; mnoho se mu promíjí a povoluje, čímž obyčejně nerozumní rodiče upletou si sami na sebe bič a mívají se v pozdějších letech, když jim mazánek vyroste nad hlavu, hůře, než kdyby byli vychovali děti plný tucet.

Mlynář Vendelín nepatřil k takým neprozřetelným otcům. U výchování svého jedináčka počínal si rozšafně a moudře, a kde toho okolnosti vyžadovaly, i přísně. Prošel sám ve svém mládí školu mnohých trpkých zkušeností. Seznal, že nestálé jsou statky tohoto světa, byl přesvědčen, že jen ryzí, šlechetná a ve všech případech života otužilá povaha dodává člověku pravé ceny, ana i chudasa činí boháčem a pravým šlechticem ducha.

Bylť sám syn chudého tkalce z hor a jediný poklad, jež si kromě malého uzlíku šatů z otcovského domu odnášel, bylo dobré výchování a napomenutí rodičů: „Pamatuj na Boha a buď vždy hodným!“ Toto napomenutí vzal si k srdci a dle něho se vždy řídil. Jako chudý chasník přišel do mlýna Olšovského k otcí své ženy a zůstal u něho v práci. Pro jeho dobré vlastnosti: zbožnou mysl, pracovitost, svědomitost a setrnost oblíbil si jej starý mlynář, tak, že ho nepovažoval za svého pomocníka, nýbrž za člena rodiny — za syna. A tak se stalo, že Vende-

lín, ač se mu o tom ani nikdy nesnilo, ač nikdy sám žádných kroků k tomu nečinil, dle rozhodné vůle starého mlynáře jako jeho dědic a zeť ve mlýně Olšovském musil zůstatí.

Mimo mnohé moudré zásady, dle nichž se Vendelín v životě řídil, byla i ta, že dítě, zůstane-li stále v domě otcovském u rodičů a nepříjde nikam do světa, či jak sám říkal „mezi cizí lidi“ bývá pak v pozdějším životě svém ostýchavé, bojácné a nesamostatné. „Jen je pustit do světa, jako písklata,“ říkával, „ku kterým jakmile jen poněkud povyrostla matka už tak často nedolétá, a tak je nutí, aby hnízdečko opustila, samovolným letem si křídélka otužila a hledala si potravu sama. Tím se hnízdečku neodcizí, ano ještě více k němu přilnou.“ Tak Vendelín. Byla-li tato zásada pravdivá, nechceme rozhodovati. Zrnko pravdy v ní obsažené nelze upříti. Co pak se Vendelína tkne, ten ji nejen často pronášival, nýbrž dle ní se i řídil.

Jakmile Prokop odrostl škole, musil jíti na zkušenou. Vendelín jej poslal ku svému známému, mlynáři Haldovi, jehož mlýn byl od Olšovského asi tři hodiny cestý vzdálen. Že byl v této příčině opatrným a věděl dobře, komu své dítě svěřil, nemusím ani dodati. „Tam bude o chlapce dobře postaráno“ řekl, „znám starého Haldu, jako by byl můj bratr.“

Z Vendelína mluvila zkušenost, mužná povaha a rozum, jinak ale bylo při tom jeho ženě, při které více převládal cit. Mlynářka lnula ku svému jedináčku horoucí láskou mateřského srdce. Smutnila a žalostnila, jako by odchodem jejího Prokupa byl pro ni vymřel celý svět. Ano vedla si tak, že by se byl chlapec buď musil vrátit domů, nebo by to byla odstonala, kdyby se jí divnou náhodou nebyla naskytla bytost jiná, na niž lásku svého roztouženého srdce přenesla. A jak záslužná byla tato láska! Platila dítěti opuštěnému, které macecha týrala, které zlí a mstiví lidé pronásledovali, platila Havlíkové Petronce, s kterou právě týmž časem přišel otec její do mlýna, aby ji tam dal do služby.

Mlynářka, která již několik dní svého miláčka pohřešovala, zjevem Petronky pookřála, jako když na květinu dlouhým suchem vypráhlou skane občerstvující jarní dešť. Rozzechvěna obrazností jako by jí byl vrácen pohřešovaný jedináček tulila se k ní, hladila a líbala ji nazývajíce ji svým miláčkem. I Petronka byla blažena. Kromě nebožky matky, což jí přicházelo jen jako ve snu, nikdo ji

ještě nikdy tak upřímně neobjal a nepoceloval. Kdo by si byl v tom okamžiku Petronky povšímnul, byl by musil doznati, že jest děvčátko hezké. Tvářičky jí jen hořely. Rusé vlasy, které vroubily sněžné čílko a splývaly na šíji, holubičí očka — celá postava upomínala na andělíčky, jaké vidáme na obrazech výtečných mistrů. Příchodem jejím rozhostilo se ve mlýně jakési netušené blaho, jako když k nám zavítá dlouhou očekávaný host, jako když nás po prvé ovane svěží jarní vzduch. Bylo tam, jako v předvečer velkého svátku. Mlynářka plesala radostí, Havlík líce své domácí útrapy měl radostí, že holka jeho byla tak vlídně přijata, slzy v očích a mlynář spokojeně opakoval svou obvyklou zásadu; „S písklataj jen do světa!“

Uplýnulo několik neděl. Petronka ve mlýně úplně zdomácněla. Po kom by se jí bylo také stýskalo? Snad po maceše? Oh, jak si jen na ni zpomněla, přešel jí mráz a bledla. Měla nyní matku jinou, matku ji vroucně milující, kterou jí sám Bůh seslal v osobě mlynářky Vendelínové. Ubožátko! nikdy ještě, co jí matka zemřela, lásky opravdivé nezakusila. Příchod její do mlýna byl pro ni svatvečerem, po němž jí nastal ustavičný svátek pravé upřímné lásky.

Z pasení husí nebylo ničeho. Mlynářka měla děvče ustavičně při sobě, cvičila je v pracích ručních i ve čtení a počítání, jak to sama dovedla. V neděli chodily spolu do kostela. Po kostele zašly vždy i na hřbitov pomodlit se na hrobě nebožky matky Petrončiny. Havlík je každou neděli toužebně u kostela očekával. A kdo vypíše radost jeho, když viděl, jak se mlynářka o jeho dítě stará, jak je cvičí a vychovává! Dobrák Havlík stával se zase veselejším a mluvňejším. A jak se vůči tomu chovala Petrončina macecha? Jak jí asi bylo, když viděla, že dítěti, které týrala, jehož by se byla ráda zbavila, tak dobře se vede? Hned se o tom dočteme.

(Pokračování.)

DOPISY.

Z Budenic v srpnu 1878.

(Opozděná zpráva o gener. visitaci.)

Dnové radostní, utěšené hody duchovní nastaly nám, když jeho Eminence na své cestě visitační, již po vikariátu Budyňském konal, k nám zavítal. Veškera ač skrovná osada vítala jej s úctou a slávou. Vchod do zámku květinami ověncený a ozdobený označoval, že převážného hostě knížecí zámek v prostorách svých uhostuje; všude ozývala se střelba a hudba radostná. Za hlaholu zvo-

nů přijel Jeho Eminence k nám k večeru dne 27. června a byl od bíle oděných družiček, školní mládeže a birmovanců do kaple zámecké uveden a zde od děvčátka uvítán a po skončeném požehnání s nejsvět. Svátostí byl od duchovenstva do zámku uveden.

„Radostí nám dnes srdce v těle plesá“ tak zvolali jsme s útlým dítkem v památný den jeho příchodu, avšak radost větší a hojnou útěchu duchovní přinesl nám teprve den, když útlé dítky naše, kteréžto jemu oddanost vstřícně přinášely, a dospělí, kteřížto slovy „vítej nám,“ upřímný a srdečný pozdrav svůj jemu projevovali, od něho posvátným křížem spásy znamenání a birmování byli. Nejdůstojnější arcipastýř konal zde vznešený a posvátný úřad apoštolský, plnou silou ducha a v den sv. birmování d. 29. června udílel jasným a zvucným hlasem veškeré shromážděné osadě své vrchnopastýřské požehnání. Viděli jsme opět po 10 letech tu velebnou a vznešeně mírnou tvář našeho arcipastýře, opět mluvil k nám slova útěchy a lásky, opět k boji proti bludu a hříchu povzbuzoval; tu potěšuje, onde výstrahu dává. Dobročinnost a známá jeho štěrnost k chudině i zde jej provázela; ani chudým zdejší osady znamenitou almužnu pozůstavil. Jeho Eminence byl za čas pobytu svého zde (26—30. června) od vysokorodého pana patrona zdejšího. Jeho Osvícenosti knížete pána Ferdinanda z Kinských pohostěn právě knížecím způsobem. Dne 1. července Jeho Em. pan kardinal když byl již v 6 hodin ráno mši sv. odsloužil, za hřmění hmoždířů a provázen od 14 plovůžů knížecích úředníků zdejších odtud do zlonického nádraží a do Prahy nazpět se odebral. V těchto zajisté radostných dnech vzácné návštěvy arcipastýře našeho zakusili jsme, že opravdu požehnaným byl tento příchod Jeho Eminence mezi nás a končíme přáním, kteréž i při loučení se s ním od jednoho ze zdejších žáků prosloveno bylo: Kéž ta láska, která přivedla Jeho Eminenci mezi nás, nalezne ohlasu ve všech srdcích věřících a kéž úcta i láska spolu všech diecesánů provází jej v obtížném a těžkém povolání, které slouží ku spáse a blahu všech věřících. P.

KRONIKA.

Z Prahy. Při duchovních cvičeních pro kněžstvo, které se ve dnech 9—13. září t. r. v kníž. arcib. semináři konati budou, bude mít meditace P. Alois Willim, konsiderace pak P. Karel Schneeweis, oba kněží Tov. Jež. v Praze.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 27—30. srpna u sv. Kajetána, d. 31. srpna a od 1—3. září u sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, od 4—7. t. m. u Karmelitek či Barnabitek na Hradčanech.

Z Brna. Dne 19. srpna započaly v semináři Brněnském duchovní exercicie a ukončeny byly společným sv. přijímáním dne 23. Exercitorem byl chvalně známý člen Tov. Ježíšova P. J. Votka z Prahy. — Apoštolský nuncius arcibiskup Jakobini přibyl do Rajhradu, kdež jej brněnská kapitola jmenem páně biskupových pozdravila. Nejd. p. biskup Nöttig ochuravěl následkem nastuzení při kanonických visitacích. — Jako téměř ve všech rakouských diecesích panuje i v brněnské diecesi veliký nedostatek kněžstva, který právem připisují podivnému a církvi nepřátelskému smýšlení, jež nyní na gymnasiích zavládlo. Jinochové vstupují z otcovského domu do gymnasia s vírou, kterýžto drahý klénot jim však v středních školách ze srdce vyrván bývá, tak že bez víry vystupují ze středních škol. Nedostatek potrvá, pokud liberalní učitelové hlásati budou dospívajícím jinochům veřejně nevěru, beztestně tupiti církev katolickou, nadávati papeži a úsměšky si činiti z obětovného kněžstva katolického. Nedostatek ten potrvá, dokud i hmotné postavení kněžstva zlepšeno a jmenovitě o stárnoucí duchovní lépe postaráno nebude. Nedostatek ten potrvá, pokud křesťanské obce nebudou zejména o suchých dnech horlivěji a úpěnlivěji prositi Pána žní, aby vyslal dělníky na vinici svou. Věru nyní kolem ozývá se slovo Páně: „Žeň jest sice hojná, dělníků však málo.“

Z Říma. Státním sekretářem jmenován byl od sv. Otce kardinál Lorenzo Nina. Nový tento hodnostář církevní narodil se v Recannati dne 12. května 1812, jest tudíž nyní v 67. roku věku svého. První studia konal v rodinném městě, vynikaje nad své spolužáky neobyčejnou bystrostí ducha a železnou vytrvalostí takou měrou, že ve všech třídách vzorem studujících byl. Z Recannati přibyl ku svému strýci, faráři při kostele sv. Vavřince in Damaso v Římě, kde se věnoval studiím theologickým. Na vysokém učení římském byl povýšen za doktora bohosloví i práv, na kněžství vysvěcen r. 1838, po vysvěcení stal se kaplanem u svého strýce, pomáhaje horlivě svému příbuznému v duchovní správě a vyznačuje se zvláště láskou ku nemocným. Pro svou učenost stal se brzy sekretářem nynějšího kardinála-camerlenga Msgr. Camilla di Pietro, pak uditorem kardinála-prefecta kongregace sněmovní. Když

e při této důležité kongregaci uprázdnil úřad podsekretariátní, dána přednost Ninovi před pozdějšími kardinály d'Andrea, Quaglia a Gianelli. V tomto čase účastnil se vyjednávání s vládou rakouskou vzhledem k poměrům církve katolické v naší veleříši. Když vyjednávání toto konkordátem šťastně ukončeno, dostalo se Ninovi od Jeho Velič. císaře pána řádu železné koruny a spolu na památku daru — zlaté tabatěrky s písmeny F. J. Pius IX. zamiloval si nadějněho a velmi pilného kněze, jmenoval jej jako věhlasného advokáta římského praelatem u sv. Ivona, pak kanovníkem (při chrámu sv. Petra, assessorem inkvisičním, představeným studií při učelišti sv. Apollináře v Římě a členem rozličných kongregací. Dne 12. března 1877 povýšen byl na kardinála, jest tudíž jedním z nejmladších členů sv. kollegia. Zesnulému kardinálu Franchi-mu byl vždy věrným a oddaným přítelem; jak z oběžníku daného k papežským nunciům vysvítá, chce kráčet v šlepějích zesnulého předchůdce, podáváje vládám ruku ku smíření, proto pokračuje ve vyjednávání s vládou ruskou i pruskou, aby se církvi katolické potřebného pokoje v Rusku a v Německu dostalo. — Jmenem sv. Stolice vyjednává v Chyžicích Mnichovský nuncius Msgr. Aloisi-Masella. Týž narodil se v Neapolitánsku v Ponte Corvo, studoval s výtečným prospěchem v Římě; nastoupiv dráhu diplomatickou byl v několika letech jmenován ředitelem nunciatury Neapolské, pak sekretářem Propagandy v záležitostech církve východní, apoštolským protonotářem a kanovníkem basiliky Lateranské. Zesnulý spolužák jeho kardinál Franchi vysvětil ho za biskupa in part. inf. a poslal jako nuncia do Mnichova. — Kardinál de Luca stal se představeným kongregace studií a kardinál Sbaretto jedním z představených Propagandy. Kardinál Simeoni první představený Propagandy uzavřel, že má býti nový apoštolský vikariát v Shoahu pro Střední Afriku založen. — Velké podivení způsobilo v Italii obrácení se k církvi katolické hlavního redaktora listu „Il Dovero“ Josefa Giordana. Noviny „Il Dovero“ jsou v Italii velmi rozšířené, církvi nanejvýš nepřátelské, neb v nich vykládají Freimaury lidu svůj rozum. Radostnou, ale pro freimaury velmi žalostnou zprávu zvěstovaly takto: „Včera večer v 7 hodin byl nesen ku hrobu, sprovázen jsa dlouhou řadou kněží a mnichů dlouholetý přítel a kolega náš Josef Giordano. Bolestno jest toto vyznati, nedostává se nám slov, abychom hluboký zármutek nad posledním skutkem druhdy tak osvědčeného

a svobodomyšlného přítele projevíli.“ — A jak se událo podivuhodné obrácení se tak velkého odpůrce náboženství katolického? Milost Boží vyhledává člověka, aby nezahynul. Giordano se rozstonal, o tom dověděl se rodný bratr jeho — mnich karmelitán, zbožný farář u Panny Marie v Transpontině. Jak nevyzpytatelné jsou cesty Prozřetelnosti Boží! Dva synové téhož otce a téže matky, jeden z nich stává se chudým mnichem, vynučuje horlivě lid křesťanským pravdám, uváděje hříšníky ve zpovědnici na pravou cestu, vzděláváje lid svou zbožností, druhý ačkoli podobně vychován byl stává se hrdým náčelníkem freimaurů, hlásaje v novinách neunaveně bezbožství, sváděje jinochy nevinné ku hříchu a nakazuje lid svou prostopášností. Pro různé náhledy mezi bratřími klesala láska; když prvý druhého napomínal, aby v bohaprázdňém počínání ustál, dostalo se mu nevlídného odbytí; když prvý za druhého se modlil, bylo mu od rodného bratra spíláno a nadáváno. Bratr odpouštěl a za bezbožného dnem i nocí na modlitbách trval, až prosba spravedlivého prorazila nebesa. Na smrtelném loži porovnával marnotratný syn život svůj s životem jediného krevního příbuzného svého, rozdíl bil mu do očí, želel hříchů svých, plakal a dal — zavolat bratra, kterého dříve z domu svého vyháněl. Po dlouhé době opět tiskl chudý mnich prvního redaktora radikálního listu upřímně na svá prsa, jako tehdaž, když opouštějce střechu otcovskou poprvé do světa se odebrali. Milost Boží hnula zatvrzelým ano kamenným srdcem nepřítele kat. náboženství, bratr zasedl k němu, on se vyznal z hříchů celého svého života, on z ruky jeho přijal s nelíbenou radostí Tělo Páně, jako je přijímal, když ponejprv k stolu Páně přistoupil. Poklesky své odvolal, nebe se radovalo nad hříšníkem pokání činícím a — freimaury truchlili.

Z Neapole. Že liberalismus v Italii zavládnuvší v lidu kořenů nezapustil, ano že povaze lidu italského najmě v Neapolitánsku bydlícího přičí, toho nový důkaz podal slavný vjezd nového arcibiskupa do Neapole. Věru zdálo se, jakoby obyvatelé byli velikou rodinou, přišedší vstříc dobrému společnému otci. Ačkoli věděli, že vlak z Cava dei Tirreni, dosavadního sídla Msgr. Sanfelicea do Neapole teprv v 5 hodin 58 min. přibude, bylo již o dvou hodinách vzdor velikému vedru v hlavním městě velmi živo, šlechtici, měšťané, vznešené paní, řemeslníci, učitelové, školní mládež, rozliční spolkové, dělníci, lazaroni, vůbec kde kdo byl, mladí i starí,

spěchali k ústřednímu nádraží, aby spatřili obličej nového svého pastýře, důstojného nástupce nezapomenutelného kardinála Riaria Sforzy a poctu mu vzdali. Se střech, s oken s balkonů i v ulicích, kudy vznešený hodnostář církevní se nebral, vlály prapory v neapolských a v papežských barvách, domy — mimo veřejné (královské) budovy — ozdobeny byly květinami, koberci, hedbávnými draperiemi co nejskvěleji. Na nádraží bylo nesmírné množství lidu a v pravdě diviti se jest, že nikdo v tlačenici k úrazu nepřišel. Jakmile vjel očekávaný vlak do nádraží, zazníval jásot, tleskot rukou, nekonečné *Evviva* a blahopřání; pro zástupy nemohl příchodí arcibiskup z nádraží ven, proto se odebral do čekárny dílem, aby si oddechl, dílem, aby v lidu cesta se proklestila, kterou by bylo lze jeti. Pak vsedl do připraveného otevřeného vozu, který pomalu hlavními ulicemi se pohyboval, poněvadž mnoho povozů soukromých a najatých jej sprovázelo. Všechny zvony zvoněno, z hmoždířů stříleno, nesčíslnými hlasy vítáno, šátky s oken máváno, ratolestmi na cestu metáno, vůz ověnčen a drahými květinami přeplněn. Arcibiskup, kterému již před volbou vláda vše i palác odňala, ve voze vstal a novému stádcí svému se slzami žehnal, neb tak slavného uvítání se zajisté nenadál. U hlavního chrámu čekali prelát a šlechta, aby vrchního pastýře při vchodu uvítali; v slavném průvodu uprostřed kapitoly, provázen jsa nejvyššími hodnostáři vstoupil Sanfelice do kathedr. chrámu, kde oděn v pontifikální roucha zvucným hlasem zapěl „Te Deum laudamus.“ Večer byla Neapol plamenným mořem, napočítalo se velmi málo od piemonteských úředníků obydlených domů, jenž osvětleny nebyly. Neapol se radovala, ale opatství města Cava dei Tirreni truchlilo, při odjezdu milovaného soudruha nebylo, kdoby neplakal. Na nejbližší stanici v Torre Annunziata započalo již radostné vítání, zrůstalo v Torre del Greco a Portici, až své výše v Neapoli dosáhlo. Slavné uvítání ovšem malou radost způsobilo ve vládních kruzích. Nový arcibiskup bude věrně kráčet v šlepějích svého velkého ano svatého předchůdce, který bojoval za právo a pravdu a nebral ohledu na osobu lidskou.

Z Hollandska. Zajímavé jest pro dějiny církevní, kterak sekta Jansenistická ztrácí v Hollandsku půdu, tak že s jistotou očekávat lze, že za krátký čas nebude po Jansenistech jako po starokatolicích ani památky. Když první schismatický arcibiskup Corne-

lius Steenhoven r. 1724 od francouzského biskupa Dominika Varleta svěcen byl, čítalo se v arcibiskupství 300.000 duší, 340 světských a 120 řeholních kněží. Při volbě třetího arcibiskupa Theodora van Croon-a r. 1734 zmenšil se počet Jansenistů na 200.000, od toho času rok od roka schismatických nápadnou měrou ubývalo a sice tak, že při smrti šestého arcibiskupa Jakuba van Rijn-a r. 1808 jich toliko 2000 bylo. Jansenisté či jak se sami zovou Staro-římsko-katolická církev Nizozemská (Old-rom-katholick Kerk in Nederland) mají nyní: I. arcibiskupství v Utrechtu s 3437 stoupenci. Arcibiskup jest Monsignor (samozvanec) Josef Heijkamp, narozen v Utrechtu dne 18. června 1824, knězem od r. 1849. Kapitolou Utrechtskou za arcibiskupa zvolen 15. prosince 1874, vysvěcen 28. dubna 1875, sv. Stolicí jmenovitě z lána církve vyobcován dne 25. srpna t. r. Kapitola metrop. s děkanem Corneliem Mulderem, pastorem v Utrechtu a kapituláry: pastorem Verhőfem, Verheyem, Jamaerem, Vlootenem, Hardervijkem a Rothmeyerem, ani v rozličných obcích hollandských bydlí. Arcibiskupský seminář nachází se v Amersfortu, má jednoho ředitele, dva professory, 8 bohoslovců a 15 studujících gymnastů. Arcibiskupství Utrechtské se dělí na tři archipresbyteraty: Utrechtský o šesti farách, Schiellandský o sedmi farách a Delftský o čtyřech farách. II. biskupství Harlemské s 2544 stoupenci. Biskupem jest Monsignor Caspar Rinkel, rodilý v Aalsmeeru dne 2. května 1826, knězem od 15. června 1850, kněžstvem za biskupa zvolen dne 30. června a na biskupství posvěcen dne 11. srpna 1873. Biskupství toto jest o devíti farách. III. biskupství Deventerské s 60 stoupenci. Biskupem bez věřících jest Msgr. Cornelius Diehendal, narozený v Egmondu 26. října 1829, knězem od 7. března 1857, pastorem v Schiedamu. Arcibiskup ho jmenoval biskupem a také za biskupa vysvětil dne 26. července 1875. Biskupství to nemá kněží ani schismatických obcí, čítá se v něm po různu žijících 60 Jansenistů, jimž biskup potřebí jest, aby se Jansenisté větším počtem církevních hodnostářů honositi mohli. — I ve Francii prý se nalézají několik jansenistických rodin, jenž jsou spojeny s Utrechtskými schismaticky a v Hollandsku své dítky vychovávatí dávají. Celkem čítá sekta, nejbližší církvi katolické 6041 duší s 3 biskupy a 27 kněžími. Již dávno by této sekty nebylo, kdyby Jansenistické rodiny veliké bohatství a pokrevní

přibuzenství úzce nespojovalo. Starokatolíci s pověstným Schnltem v čele o to usilovali, aby se Jansenisté s nimi spojili, přání tomuto nebylo však vyhověno, neb Jansenisté zaslali přípis „synodě Bonnské“ v ten rozum, že se veškerého společenství se sektou sřikají, která hlavní články víry katolické upíráti počíná a novoprotestantskou se stává. — Jansenisté pilně navštěvují služby Boží a mohou těm kterým vlažným a lhostejným katolíkům v tomto ohledu sloužiti za vzor. Šest tisíc duší má 30 kněží, v katolické církvi najdeš osady, kde o blaho duševní téhož počtu katolíků starati se jest jen jednomu knězi. To ovšem velikým jest rozdílem, když jednomu pečovati jest o 200 a druhému o 6000 duší. I to chvály hodno, že kněží Jansenističtí zachovávají bezženství; starokatolíci, k nimž několik kněží katolických odpadlo, na radu Schultovu a Reinkensovu bezženství ihned odstranili. Jest se nadíti, že Jansenisté konečně bullu „Unigenitus“ uznají a do lůna církve katolické, od které se jen v učení o římském papeži liší, se vrátí.

Literární oznamovatel.

— „*Dědictví Maličkých*“ pod ochranou sv. Karla Boromejského v Hradci Králové“ vydalo tyto podíly: Číslo 21. „*Devatero řemeslo a desátá žebrota*.“ Kusá povídka od Petra Kopřivy. K tomu: „*Obrázek do vínu*.“ Povídka z hornického života. Napsal Frant. Srđínko. Podíl pro údy Děd. Maličkých na r. 1877. Str. 128. S 2 obrázky při první a s 3 při druhé povídce. Cena 40 kr. — Čís. 22. „*Čisť Karel Čivrtý, král Český, otec vlasti*.“ Životopisný nástin v obrazech na upomínku jeho pětistyletého úmrtí dne 29. listopadu 1378.“ Napsal Václav Rattay, učitel. Podíl pro údy D. M. na rok 1878. Str. 128. Se 7 obrázky. Cena 40 kr. Úprava slušná. — Pro německé členy vyšly rovněž dva podíly a sice N. 21.: „*Rudolferuh* oder Wohlthun adelt den Reichthum.“ Eine Erzählung für die Jugend von Peter Kopal. S. 148; 45 kr. — N. 22.: „*Neun Abende gewidmet dem Andenken Pius IX. von einer christlichen Familie*.“ Dargestellt von Eduard Brynych, Professor der Pastoraltheologie am Diöcesan-Institute zu Königingraez. S. 111, 40 kr. Obě tyto knížky mají tolikéž své ilustrace. Milému „Děd. Maličkých“ přejeme hojného zduaru.

— „*Kniha pro matku křesťanskou*.“ Dle W. Cramera pro lid náš vzdělal Alois Hruďička, c. k. gymnasiální katecheta v Tře-

bíči. Tiskem a nákladem J. F. Kubeše v Třebíči. Str. 206. Viz ohlášení t. spisu v čís. 19. t. I., k čemuž podotýkáme, že není pouhým překladem, alebrž dle potřeb lidu našeho vzdělán dle dotčeného svrchu spisu, jenž v Německu velice jest rozšířen.

— „*Poetická čítanka*.“ Sbíрка básní původních i přeložených, již dle básnických druhů k tisku upravil Václav Petrá, ředitel realného gymnasia v Pelhřimově. Sešit 23. Cena 30 kr. Nákladem kněhupectví Kobrova v Praze. Sešitem tímto ukončen díl II., část lyrická.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Pubal*, kapl. v Jindřichovicích (Heinrichsgrün), za faráře ve Sluhách;
- p. Ant. *Losleben*, kapl. v Nejdek, za faráře v Českém Wiesenthalu;
- p. Jos. *Nosek*, admin. v Č. Wiesenthalu, za kapl. v Kraslicích;
- p. Valentin *Appel*, kapl. ve Sv. Poli, za koop. v Uhlířských Janovicích;
- p. Ant. *Holeček*, kapl. z Radnic do Sv. Pole u Příbrami;
- p. František *Strnad*, kapl. z Gossengrünü do Radnic;
- p. Ant. *Nepil*, kapl. z Liebensteinu do Sedlice (Zettlitz);
- p. Jan *Horák*, kapl. z Wildsteinu do Jindřichovic;
- p. Jan *Pelikán*, neom., za koop. do Liebensteinu;
- p. Matěj *Samek*, neom., za kapl. do Wildsteinu;
- P. Prokop *Procházka*, ř. premonstr. na Strahově, za kapl. v Kmetňovsi.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Wohlmann*, kapl. v Hoštce, za kooper. v Einsiedel (vik. Fridland.);
- p. Frant. *Reymann*, kapl. v Libichově, za k. v Hoštce;
- p. Vác. *Šitte*, kapl. v Gruntě, za katech. na měšť. škole v Tachově (arcid. Pražské);
- P. Viktor *Jenatschke*, cisterc., kapl. v Mariánském Dolu v Lužici, za prozat. admin. v Jenikově;
- P. Isidor *Walter*, kapl. v Vtelně, za kapl. v Radčici;
- P. Augustin *Veidl*, kazatel v Oseku, za kapl. v Vtelně;
- P. Bernard *Wohlmann*, proz. kapl. v Horním Litvínově, za kapl. v Jenikově.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Řeč o slavnosti Jména Marie Panny.

„Ve mně jest všeliká naděje života i
ctnosti.“ (Sir. 24, 25.)

Kdokoli ctí a miluje Pána Ježíše, musí také Marii, nejbl. matku jeho ctíti a milovati; proto není kat. chrámu, kde by vedle jména Kristova neozývalo se i jméno Marie, k jehož počtě církev dnešní slavnost ustanovila. Maria jest netoliko matka Syna Božího, jehož z Ducha svatého počala a světu porodila, onať i matkou naší, my pak jsme její dítky. Které dítě by nectilo, nemilovalo své matky? však i u matky rady, útěchy a pomoci hledá: tak i my křesťané můžeme a máme ve všech záležitostech k Marii své matce se utíkat i v ni se důvěřovati.

1. Můžeme se v Marii důvěřovati, ježto jest matka mocná.

Sv. Bernardin hned ve svém útlém věku navštěvoval každodenně obraz Marie P. za městem, již co matce Syna Božího počtu vzdával a k ní se důvěrně utíkal, což pak po celý život činil. Mezi mnohými milostmi vyprosil si také tu, že chatrné zdraví jeho se upevnilo a hlas jeho dříve slabý se stal mocným a příjemným, tak že potom co kazatel zatvřelými hříšníky hýbal ku pokání. A podobných darův a milostí jako sv. Bernardin dosud každý křesťan si na Marii P. může vyprosit. Sv. Bernard ji nazývá základem naděje naší a církev obrací na Marii slova moudrého Siracha: „Ve mně jest všeliká naděje života i ctnosti.“ Ovšem že původ vši naděje jest Kristus Spasitel náš, v jehož jménu Bohu se modlíme, bez něhož bychom nic nebyli; však zbožné mínění sv. Bernarda jest, že Bůh všecky milosti pro

Krista, Syna svého skrze Marii rozdává. Proto učí nás církev sv. modliti se v litaních: Panno mocná, oroduj za nás! — Kdo je s to pochopiti moc, jakou má Maria od Boha a již v nebi vládne? Maria jest matka Syna nejvyššího, Boha všemohoucího. Bůh sám snížil se, tělo z ní přijal, v lůně jejím spočíval, od ní chtěl býti živěn, vychován, jí byl podroben; Pán byl povždy s ní a ji blahoslavenou učinil po všechny věky: jak by nyní mohla býti bezmocná. Kristus, Syn Boží jí miloval a žádné prosby na zemi jí neodepřel, také v nebi neodepře. Jak by On, jenž dal přikázání: Cti otce i matku, mohl na ně zapomenouti? Ona prosí jako matka a který syn matky oslyší? Vůle její s vůlí Jeho se srovnává a proto vše co chce, dosáhne. Maria co matka Syna Božího je tak mocná, že jí nic neodpírá; neboť i vděčnost k matce ho váže. Maria pro svého božského Syna mnoho, přemnoho trpěla; proto jí mimo slávu a počtu dal také moc, aby jiným pomáhala. Je-li jeden z synů mocný, bohatý, zdaž na jiné dítky, své bratry a sestry by mohl zapomenouti, zvláště když matka za ně oroduje. — Sultán turecký Selim III. se svým divokým vojskem hrozil r. 1571 celé Evropě, již chtěl si podmanit a poturčit; proti němuž papež Pius V. vypravil několik válečných korábů v důvěře k Marii; a nepatrné vojsko křesťanské dobylo nad Turky slavného vítězství u Lepanta. Na památku ustanovena slavnost Marie Vítězné a Maria nazvána Pomocnicí křesťanů. — A Maria jest dosud pomocnice mocná, k ní se tedy ve všech potřebách utíkejme.

2. Maria jest nejen matka, pomocnice mocná, nýbrž i dobrotivá a milostivá, k níž proto smíme se utíkat i v ni můžeme dů-

věřovati. Rukojemstvím pak důvěry naší jest vroucí mateřské srdce její. Po srdci Pána Ježíše není jiného, ježto by přetýkalo takovou útrpností a láskou jako srdce Marie P., matky Kristovy. Již dříve sice, než z Ducha sv. počala, lásku k celému člověčenstvu chovala, když pak stala se matkou Syna Božího, rozlilo se jeho milosrdenství v něžné srdce její. Velebila Hospodina, že učinil veliké věci, seslal Spasitele všem národům; z lásky k lidstvu ho pečlivě vychovala i Bohu obětovala. A ježto měla takovou útrpnost a lásku k lidem na zemi, zdaž se mohla v nebi změnit, zdaž by tam mohla na nás zapomenouti? Nikoliv! tam lásky nepozbyla; nebo láska za hroby nepřestává, spíše se rozmáhá. Jako na svatbě v Káně Gal. soucit jevila, tak dosud zajisté v tom blaženost nachází, že může lidem ve všech potřebách a úzkostech těla i duše pomáhati. Proto učí nás Církev sv. volati: Panno dobrotivá, oroduj za nás! — V litaních loret. ji nazývá: Uzdravení nemocných, útočiště hříšníků, potěšení zarmoucených. Blahosl. Hermann Contract. jenž po mnohá léta dnou sklíčen hrozné bolesti pociťoval, složil onu překrásnou modlitbu Zdrávas královno, matko milosrdenství; již každé dítě dosud se modlívá.

Nuže kř. ve všech svých potřebách, v každém soužení a protivenství utíkejme se k Marii, k Matce božské a královně nebes tak mocné, k panně tak dobrotivé a milostivé, ježto co laskavá matka vroucí prosby naše Synu svému předkládá i hojných darův a milostí u Boha nám vyžaduje. „Přistupmež tedy směle s doufáním k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství a milost nalezli ku pomoci v čas příhodný.“ Amen.

J. B. P.

Lehké písně.

1.

Můj Bože, srdce své Ti dám,
jež lidé neuznali,
a že se k světu nehodí,
si o něm povídali.
Ba, nehodí se do světa,
že v světě lásky málo —
můj Bože, srdce své Ti dám,
by Tebe milovalo.

2.

Jest mnoho bolů na světě,
ba víc, než lidé soudí;
ty jako rána morová
se po krajině loudí.

A člověk neví jak a proč
a již mu srdce stůně,
a — nikdo růži nevěří,
že červíčka má v lůně.

3.

O nezakládej sobě moc,
mé dítě, na té kráse;
vždyť jest to přece ortel tvůj,
jen písmo jiné zdá se.
O nezakládej sobě moc,
mé dítě, na tom mládí, —
vždyť jest to přece také sen,
jen že ho sníme rádi.

— a —

O lásce k vlasti, jak ji chce Písmo sv. Od J. Ev. Eybla.

I.

Slušno jest, aby každý z nás jsa věrným přítelem své vlasti, obětoval jí všechno, čeho ona má nutnou potřebu, i vlastní život svůj.

Jsmeli povinni milovati všechny lidi, a nemá-li křesťan v pravdě nikoho považovati za cizince, tím více jest nám milovati své krajany, své rodáky. Veškerá láska, kterou máme sami k sobě, ku své rodině a ku svým přátelům, schází a shrnuje se v lásku, jižto milujeme svou vlast, kde naše blaho a blaho našich rodin i našich přátel se zakládá, roste a zkvétá.

Tou příčinou zbůjníci, kteří nemilujíce své vlasti, různice a nepokoje v ní strojívají, jsou pravou ohavou člověčenstva. Země, nemohouc jich snášeti, se otvírá, aby je pohltila. Tak zahynuli Kore, Dathan a Abiron. „Jestliže,“ praví Mojžíš, „tak jako jiní lidé umrou, zemrou i tito, a navštíví-li je rána, kterouž i jiní navštívení bývají, neposlal mne Hospodin; pakliž něco nového učiní Hospodin, že země otevrouc ústa svá pozře je se vším, což k nim náleží, a sstoupí-li za živa do pekla, tedy poznáte, že se rouhali Hospodinu.“ Tedy hned jakž přestal mluvit, rozstoupila se země pod nohama jejich: a otevřevši ústa svá, pozřela je se stany jejich i se vším statkem jejich i sstoupili za živa do pekla a země přikryla je i zahynuli z prostředku množství (IV. Mojž. 16, 20—33).

Tak dle zásluhy odklizeni byli, kdo činili rozbroje v národu. Každý se jich měl straniti; jim se přiblížiti, bylo jako moru se přiblížiti. „Odstupte“ řekl Mojžíš k zástupu, „od stanů bezbožných lidí těchto, aniž se čeho dotýkejte, což jejich jest, abyste nebyli zachváćeni v hříších jejich.“

Nikdo nesmí šetřit svého jmění, jde-li o to, aby posloužil vlasti. I řekl Gedeon k mužům Sokkothským: „Dejte, prosím, chleba lidu, kterýž se mnou jest, nebo velmi jsou zemdlení, bychom mohli honiti nepřítel.“ A když Sokkothští se zdráhali, přísně je Gedeon pokáral. (Soud 8. 5 sl.)

Vymáhala-li toho potřeba země, všickni Israelité bez rozdílu povinni byli jíti na vojnu; proto bývala jejich vojska velmi četná. Galaadské město Jabes obléháno a přivedeno jsouc Ammonitským králem Naasem do největších ouzkostí, vypravilo posly ku králi Saulovi, který rychle vzav voly rozsekal je na kusy a rozeslal je po všech končinách israelských po těch poslích, řka: Kdobykoli nevytáhl a nešel za Saulem a Samuelem, tak se stane s voly jeho. Připadl tedy strach Hospodinův na lid a vyšli jako muž jeden. I zčetl je v Bezechu: a bylo synů israelských třikrát sto tisíc: mužů pak Judských třiceti tisíců. (I. Král. 11, I—8).

Taková svolávání byla obyčejná a chtěli-li bychom všechny toho příklady uváděti, bylo by nám vypravovati celé dějiny národa.

Těžce nesli ba za círou urážku a za pohanění sobě kladli, kdo k takovým výpravám nebyli povoláni. Muži Efraimští řekli Gedeonovi: Cos to učinil, že jsi nás nepovolal, když jsi táhl k boji proti Madianským? Vádili se silně, téměř násilí jemu činíce. (Soud 8, 1). Z téže příčiny stýskající sobě na Jefte učinili až pozdvižení hrozíce, že mu zapálí dům jeho. (Soud 12, 1). Každý podával svůj život nejen za svůj národ ale i za svůj kmen. Hanbou sobě býti kladli majíce doma v pokoji zůstávati mezi tím, co druzí krajané trudy a nebezpečí snášeli za vlast společnou. Když David vykázal Uriáši Hethejskému, aby si doma odpočinul nejda do války, odpověděl šlechetný vlastenec Hethejský svému králi: Archa Boží a Israel i Juda bydlí v staních a pán můj Joab i služebníci pána mého na poli zůstávají: a já bych měl vjíti do domu svého, abych jedl a pil a se veselil se svou manželkou? Skrze zdraví tvé a skrze zdraví duše tvé, toho neučiním. (2. Král. 11, 10. 11).

Dobrému vlastenci nelze se radovati, ubíhá-li v záhubu jeho vlast. Proto se jal Matatiáš, hlava Makabeovců či Hasmoncův, takto mluviti: „Běda mně! proč jsem se narodil, abych viděl potření lidu svého a zhoubu města svého a seděl tu, když se dává v ruce nepřítel? Svatyně jest v rukou cizozemců: chrám jeho jako člověk opovržený. Nádoby jeho slavné pobraňy a zaneseny jsou: zbiti

jsou starcové jeho po ulicích a mládenci jeho padli mečem nepřítel. Který národ nedělil království jeho a neobdržel kořisti jeho? Všecka krása její odjata jest: kteráž byla svobodná, učiněna jest děvkou. A aj! svatyně naše i krása naše i jasnost naše zpuštěna jest, a poškvrnili jich pohané. Což tedy nám ještě živu býti?“ (I. Mak. 2, 7—13.)

Viděti jest tu všechny věci, které obyvatele vlasti sjednocují mezi sebou a s jejich vlastí: oltáře a oběti, slávu, statky, pokoj a bezpečnost života, slovem společnost věcí božských a lidských. Matatiáš tím vším dojat dí, že nemůže žíti vida své rodáky porobený a vlast zpustošenou. „I roztrhl roucha svá Matatiáš i synové jeho: a zobláčeli se v zíně a kvílili náramně.“ (I. Mak. 2, 14.). Podobně, když do zajetí odveden jest Israel a Jerusaleém zpuštěn, seděl Jeremiáš prorok pláče a kvílil naříkáním v Jerusalemě, hořkou myslí vzdychaje a lkaje slovy, která až podnes rozplácou každého. (Pláč Jerem.)

Není však dosti plakati neštěstí svých krajanův a své vlasti „i život za ně položení se patří. K tomu Matatiáš umíraje vybízí celou rodinu svoji řka: „Pýcha a týrán se vzmohly; i čas jest zhouby a prchlivého hněvu. Protož nyní, ó synové! buďte horlivými ochránci zákona a dejte duše (životy) své pro zákon otců vašich.“ (I. Mak. 2, 49 sl.)

Toto šlechetné smýšlení utkvělo v srdci jeho synů tak, že nic častěji nepronášejí leda slova: „Umřeme za své bratry a za svůj národ.“ „Přepaste se,“ dí Judas, „a buďte synové mocní a buďte hotovi k jitru, bojovati proti národům těmto, kteří se sešli proti nám, aby shladili nás i svatyni naši: lépe jest umřít v boji, nežli divati se zlym věcem národa našeho a svatyně.“ (I. Mak. 3, 58. 59). A jindy týž Judas takto mluví: „Odstup to, abychom učinili tu věc a utekli před nepřítelem: i jestliže se přiblížil čas náš, zemřeme zmužile za bratry své a neuvodíme úhony na slávu svou.“ (I. Mak. 9, 11).

V Písmě jest plno příkladů o tom, čím jsme povinni své vlasti; ale nejlepší ze všech jest příklad samého Spasitele.

II.

Ježíš Kristus slovem i příkladem učil, jak máme svou vlast milovati. Syn Boží učiněn jsa člověkem vykonal nejen všechny povinnosti, jichžto žádá lidská společnost na člověku, stav se spasitelem všech; On nebyl toliko dobrým synem poddaným rodičům svým; On nad to byl také přítelem své vlasti, vyznává, že jest „poslán k ovčím domu Israelského, které zahynuly,“ kteroužto vlast

svou procházel všudy dobře čině. (Sk. 10, 38). Uznávali ho dobrým vlastencem, věřice, že jest mu milý, kdo vlasti Jeho dobré služby prokazuje. Starší lidu přišedše k Ježíši prosit, aby uzdravil služebníka svému setníku velmi vzácného, prosili Ho snažně říkouce: Hoden jest, abys mu to učinil, nebo miluje národ náš a školu on nám vystavěl. Ježíš tedy šel s nimi a uzdravil služebníka toho.

Vzpomínaje na svízele, které již z blíзка hrozily Jerusalemu a národu židovskému, nemohl se zdržeti pláče. „A když se přiblížil,“ píše evangelista (Luk. 19, 41, 42), „vidá město plakal nad ním říka: O bys poznalo i ty a to v tento den tvůj, co tobě jest k pokoji: ale nyní jest to skryté před očima tvýma.“ Tak pravil, když vcházeje do města nadšenými slovy byl veleben velikými zástupy jakožto král poženáný, jenž se bere ve jménu Páně (Luk. 19, 37. 38).

Táž láska, kterou cítil ve své vítězoslávě, neopouští Ho ani v umučení. „A když Jej vedli, . . . šel za ním velký zástup lidu i žen, kteréžto plakaly a kvílily Ho. A obrátiv se k nim Ježíš řekl: Dcery Jerusalemské! neplačtež nade mnou, ale samy nad sebou plačte a nad syny svými. Neb aj! přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné a životy, které nerodily a prsy, kteréž nekojily.“ Veliké bolesti vynutily mu sice nejednu slzičku: ale neštěstí vlasti, které odvrátiti nemohl, pohnulo k hojným slzám utrpné srdce Jeho. Ničeho neopomenul, čím by své krajany hrozného osudu uvaroval. S bolestí jim pravil: Jerusaleme, Jerusaleme! kterýž zabíjíš proroky a kameňuješ ty, kteří k tobě posláni jsou: kolikrát jsem chtěl shromážditi syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi!

Po celý svůj život i ve smrti zevrubně zachovával zákony a chvalitebné obyčeje i takové, jichž ovšem se dokonce lišiti mohl.

Když přišli do Kafarnaum, přistoupili k Petru ti, jenž vybírali plat (chrámový) a řekli jemu: Což mistr váš nedává platu? A on řekl: Dává. A když všel do domu, předešel ho Ježíš, říka: Co se tobě zdá, Šimone? Králové zemští, od kterých berou daně nebo plat? od synův-li svých, čili od cizích? A on řekl: Od cizích. Řekl mu Ježíš: Tedy synové jsou svobodni; ale abychom jich nepohoršili, vezmi (stater) a dej jim za mne a za sebe. (Mt. 17, 23—26). Dal tedy Spasitel zapraviti daň, již platiti jakožto syn nebyl povinen, jen aby v obecný řád neuvedl ani nejmenšího zmatku.

Ve všem byl poddán veřejnému řádu poroučeje dávatí císaři, co jest císařovo a Bohu, co jest Božího. (Mat. 22, 21.)

Nikdy ničeho nepodniknul na ujmu vážnosti, ježto patří vrchnosti. Řekl mu jeden ze zástupů: Mistře, rei bratru mému, ať se rozdělí se mnou o dědictví. Ale on řekl jemu: Člověče, kdo mne ustanovil soudcem neb děličem nad vámi? (Luk. 12, 13. 14).

Ostatně ani sama všemohoucnost, již měl v plné míře, nebránila, aby se nedal jíti a svázati bez odporu. Pokárav Petra, jenž vytasil meč, napravil bolest, kterou apoštol tento ve své ohnivosti působil. Stojí před nejvyššími kněžími před Pilátem a před Herodesem odpovídal případně k otázkám těch kdož měli právo se tázati. Velekněz mu dí: Zaklínám tě skrze Boha živého, abys nám pověděl, jsi-li ty Kristus, Syn Boží! Dí mu Ježíš: Ty jsi řekl. Odpovídal Pilátovi o svém království, jež pravil: nebyti z tohoto světa; kterážto odpověď byla hlavní částkou jeho zločinu před římským vládařem. (Jan. 18, 36. 37).

Ani slovem však neodpověděl Herodesovi, jenž nemaje v Jerusalemě co poroučeti, z pouhé zvědavosti ho chtěl viděti. Nad to pouhým toliko mlčením odsoudil patrně nespravedlivý soud, jímž ho soudili; když mu láli, nelál, když trpěl, nehrozil ale vydával se tomu, jenž soudil ho nespravedlivě. (I. Petr 2, 23.).

Tak byl věren a oddán až do konce své vlasti, ačkoli nevděčné, tak miloval své tvrdé krajany, kteří se jeho krví nasytiti žádali sobě tak zuřivé, že vraha a zběhníka nad něj cenili.

Viděl, že jeho smrtí spásy dojíti mají nevděční jeho rodáci, učiníce pokání; pročež zvláště za ně prosil na kříži, na nějž ho přibili.

Kaifáš, jenž byl nejvyšším knězem řekl v radě, že „užitečno jest, aby jeden člověk umřel za lid, aby všecken národ nezahynul.“ „Toho pak,“ dokládá evangelista, „neřekl sám od sebe; ale jsa toho léta nejvyšším knězem, prorokoval, že Ježíš měl zemříti za lid (židovský), a netoliko za lid, ale aby syny Boží, kteří rozptýleni byli, shromáždil v jedno.“ (Jan 11, 49. 52.).

Tak vydal svou krev, zvláštní zření maje ku svému národu. a přinášeje tuto velikou obět, která měla býti smířením celého světa, chtěl, aby v ní i láska k vlasti měla své místo.

Církev

a

materiální (hmotná) vzdělanost.

(Pokračování.)

Mohli bychom snadno vypočítati jiné jak žijící tak zesnulé přírodopytce, jenž neliší se ve svém náboženském smýšlení od jmenovaných, byl by to však zbytečný podnik a daleko by nás vedl.*) Vizte, co pravá a důkladná věda, z níž tak mnohá užitečná upotřebení pro umění a průmysl vycházejí, v každém upřímném duchu působí; nahledněte též z toho, že nikdo, jenž přemýšlí, nedá se strhnouti k libovolným nařknutím, nebo svěstí k mínění, že církev s nedůvěrou hledí na studium přírody a že šťastných vymožeností si neváží či nepřívzníva jest jim, jenž z onoho studium plynou obecnému blahu. Toto obecné blaho však, ač samo o sobě není zajisté nejznamenitější částí civilisace, přece jest částí takovou, kteréž věnovati dlužno příslušné povšimnutí. Nikoli N., vy to nablízíte, že věru bylo zbytečno započítati boj proti sv. církvi, aby zájmy civilisace se podporovaly. Tato měla by se spíše dobře a stále by pokračovala, kdyby mnozí se nesnažili vzítí ji z rukou dobré a pečlivé matky, aby jí dali přejítí do rukou hubitelův, jenž tak zle s ní zacházejí, že každé šlechtetné srdce útrpností nad tím bývá pohnuto.

Jestliže jsme dosud obranu církve vedli proti nejvyšší nespravedlivým obviněním, nevycerpali jsme tím ještě předmět až na dno; nýbrž zbývá nám ještě mluvit o zásluze, kteráž u porovnání s každou jinou skvělá jest a kterouž nikdy ani zloba upřítí moci nebude. Není v skutku dosti na tom N., že se práce podporuje, uslechtuje a posvěcuje, že se panství člověka nad silami přírody rozšiřuje a tyto nutí, aby mu sloužily; nesmí se mimo to pustiti s očí, že jest velká část našich spolubratří, jenž buď rodem, neb nehodami stížení nejsou s to, aby nějakou prací se uživil. Jaký by to byl nesnesitelný pohled, kdyby všichni tito musili zůstatí pozadu a neměli podílu na hnutí, jež civilisace slove, pokud jest skutečným oněch podmínek, jimiž člověk v hmotném ohledu v obcování s člověkem se zdokonaluje? Můžeme ovšem napínati obrazotvornost, abychom snili o světě, z něhož by všechny bídý života byly vypovězeny, jenž by se na nás jako věčně radostný svátek usmíval. Skutečnost přinese nejtrpčí zklamání a upro-

střed hodův a radostí jako strašidlo se bude vznášeti neštěstí, aby zaplašilo klamný mam! Nemoce síly hubící, hmotné nedokonalosti, osláblost ducha, války, váznutí obchodu, rozličné a mnohé prameny neštěstí. A jak velký jest počet obětí, jichž vyžadují! Jak mnoho lidí vyhánějí se na dlažbu ulic, jaké zástupy sirotkův, jak mnoho opuštěných, jenž hlasitě volají o pomoc! Naproti všem těmto zaujalo pohanství stanovisko své bez dlouhého rozmýšlení. Nemnohým hrmotícím a nepokojným svobodníkům dávalo chléb a krvavé hry; děti, kteréž stavu neb choutkám rodiny zdály se býti nad počet, nebo děti kteréž neslibovaly státu žádných silných páží, byly zardouseny aneb nějakým jiným způsobem usmrčeny; staří, nemocní a neduživí lidé bývali na nějaký ostrov aneb jinak do krajín vyvrženi, aby tam pomalu podlehlí namáháním. Bylo by dobře, kdyby moderní obdivovatelé pohanské vzdělanosti zjevy tyto sobě a jiným na pamět uvedli. V tomto ohledu křesťanství a katolická církev, v níž výhradně křesťanství v celé své čistotě se chová, nedaly pouze vzdělanosti podnětu, nýbrž tak vysoko daly jí se povznést, že „ni jazyk ni péro jí nenásledovalo.“ Zákony lásky k bližnímu dané naším nejlaskavějším Vykupitelem byly se svatým nadšením přijaty a příklad jeho následován s neporovnatelnou věrností. Již od prvního počátku nejen bohatí byli vřeleji napomínáni, aby co jim zbývá rozdělovali, nýbrž i oni, jenž prací rukou svých se živili, byli vyzýváni, by s celou silou věnovali se práci, aby tím, čeho si dobyli nuzných se ujímali a tímto způsobem dosáhli požehnání, kteréž připraveno jest všem těm, jenž raději jsou štědrými ze svého vlastního, nežli by z cizího statku něco vzali. (Skut. 20, 35.)

Bylo by to obšírné a zbytečné podniknutí ještě jednou psáti tisíckráté již psané dějiny, abychom dokázali, jak velice církev činná byla hned od prvních století, aby ulehčila osud všech nešťastných. Dějiny tyto jsou za dnů našich od jiné strany sepsány a každý je zná.*). Slavný jeden apogeta nerozpakoval se tvrditi, že ten, kdož by psáti chtěl dějiny milosrdenství, psal by zároveň, ač nevěda, dějiny církve.**). Nedostačilo jí zříditi asyly, nemocnice, útočiště, církev činila neporovnatelně více; do duše dítek svých vstúpila božskou ctností obětavostí; k

*) Cf. F. de Champigny, La Char. chrét. dans les prem. siècles de l'Eglise.

**) F. Hettinger, Apol. del Crist. vol. 2. lib. 22.

*) Cf. Eugenio Alberi, Il. prob. del dest. um. Append. al lib. I.

tomuto nejvznešenějšímu cíli směřují její napomenutí; její velebná bohoslužba a přede vším mše sv., již obcovati nás vyzývá, stůl Páně, na němž máme podílu. Pokud by pouze o to se jednalo házetí drobtý se stolů boháčův, aby ranami posetý Lazar se nasýtil, bylo by se ještě mohlo dospěti k takové štědrosti, ovšem jen s velikým úsilím, buď přirozenou dobrotou srdce, neb jemností mravů, neb i občanskými zákony. Nikdo by však nebyl vykonal, co vykonáno vidíme pod kázní sv. katolické církve t. j. přinášeti obět sebe samého, svobody své, pohodlí svého, svého majetku, svého zdraví, ba často i svého života pro potřeby a ku blahu všech nešťastných. Něco takového vnuká jen křesťanství, něco takového jen v církvi se uskutečňuje. Není koutku na zemi, žádného sebe menšího místa, kdežby námi se nesetkaly takové osoby, kteréž odříkají se pohodlí, rozkoší a všech přijemností života, aby se věnovaly službě nejvyšší namáhavě ošetřovati nemocné dnem a nocí, ujmáti se sirotkův a lidí ze společnosti vyvržených, nouzi trpících vyhledávati v jejich chýžích, ba i ku zločincům v jich temných vězeních jíti, jež společnost ze středu svého vyloučiti musila. I za těchto dnův, v nichž žijeme, kdy víra tak velice v srdcích ustýdla, kdy pravdy křesťanské ustavičnými a prudkými odpory nepřátel vždy více v očích mnohých lidí se zatemňují, kdy zdá se, že není důstojnějšího a důležitějšího zaměstnání, než státi se nad míru bohatým a poklady, jakkoli nabyté, rozmrhati v sybaritickém hejření, kdy jedním slovem, vše se sjednocuje, aby lásku a mysl obětavnou usmrtilo, třeba vám N. obrátiti jen oči vůkol, abyste se přesvědčili, že křesťanské skutky lásky kvetou, že mysl pro dobročinnost nezanikla, že božské dechnutí života od jednoho konce církve ke druhému vniká; aby vzbudilo moc ducha obětovného a neuvěřitelnou činnost k službě nešťastných a stísněných všeho druhu. (Pokračování.)

Macecha.

Obrázek z malého města. Napsal Vojtěch Pakosta.

IV.

Vdově po krejčí Obrubovi, nynější Petrončině maceše šlo při vdavkách hlavně o to, aby se dostala na Havlíkův domek. Po právu a spravedlnosti byla dědičkou domku Petronka jsouc jediné dítě Havlíkovo. Jakmile macecha dostala ubohého sirotka z domu, počala vším úsilím pokračovati na to, aby skrovný majetek Petrončin na sebe str-

hla. Nejdříve začala tím, aby jí dal muž aspoň polovici domku právně připsati. Dovožovala své právo tím, že jest jeho ženou a není děvečkou, manželé pak že mají míti veškeren majetek na polovic. Havlík se zpěchoval učiniti své ženě po vůli dovozuje, že domek patří holce a že si nechce vzítí na svědomí, kdyby jej dnes neb zítra Pán Bůh k sobě povolal, aby své dítě zůstavil žebráčkou.

„Kdybys umřel, postarám se o ně sama. Bude míti půl domku a já také, časem jí připadne celý,“ vyvracela Havlíková námítku mužovu.

„Postaráš se o ni, jako jsi se o ni starala až dosud, že jest mi to až hanba!“ odbyl jí Havlík.

„Jaká hanba? — Nevede se jí snad dobře? Není o ni dobře postaráno? Má hezčí šaty ve všední den, než já ve svátek“ — opřela se Havlíková muži dlouhou řadou otázek a vytáček.

„Ano, vede,“ — přisvědčoval s trpkým úsměvem Havlík, „poněvadž se jí ujali cizí lidé, kteří mají ještě cit a čest v těle. Ty, ač jsi se k tomu před Bohem zavázala, že se o ni budeš co matka starati, citu nemáš, byla bys holku málem utýrala!“

Takovéto výstupy byly nyní u Havlíků co den. Zahnízdila se tam nesvornost, rŕznice a svár, které štěstí a spokojenost od každého prahu již z daleka zaplaší. Havlík poznával pravdivost řečí lidských, že si nebožtík Obruba odbyl očistec se ženou již zde na zemi. Doznával pravdivost tuto teprv nyní, když bylo již pozdě. Mělt očistec s tou ženou nyní sám. Přemýšlel a tázal se sám sebe, kdo na něho toto neštěstí uvalil? Odpověděl si upřímně, že hlavní vinu nese sám an v manželství toto nerozvážně vstoupil. Podnět pak k němu zavdala Sýkorová a Hubková. Ač těmto dvěma osobám nikdy nakloněn nebyl, počal je nyní přímo nenáviděti a zanevřel na ně z té duše. Tím více si je ale zase oblíbila a zamilovala jeho žena. Se Sýkorovou se scházela každodenně, která neopomenula nikdy Havlíkovou proti muži štváti. Myšlenka, že se Havlíková musí stŕj co stŕj státi majitelkou domu, pocházela také z její kotrby a nyní ji jen Havlíkové při každém setkání znovu ohřívala.

„Jest jako kámen, nelze ho ničím obměkčiti,“ stěžovala si nejednou Havlíková na muže.

„Nic nevadí!“ odvětila Sýkorová. „Častá krŕpěj i kámen proráží. Co nejde po dobrém, musí jíti po zlém.“

Poslednější vybidnutí nemusila Sýkorová

Havlíkové dvakrát na srdce klásti, bylat beztoho již hotová litice.

Není věci dražší a vzácnější nad pokoj a svornost. Běda domu, v němž se štir ne-svornosti zahnížil! Dům takový, ať to již palác královský, nebo poslední horská chýže s doškovou střechou, stává se peklem, kde panuje věčný svár a hrůza. By pokoje a svornosti dosáhli, obětují lidé všechno: král svůj trůn i svou korunu, nuzák poslední sousto chleba.

I Havlík náležel k lidem druhu tohoto. Za pokoj a svornost domácí byl by obětoval vše a snášel věci i nejpříkrejší, třeba nouzi a hlad. Rokoval sám u sebe takto: Co mi prospěje domek, když jsem v něm jako na žhavém uhlí, jako v brloze jedovatých hádat? Žena pokoje nedá, dokud jí nebudu po vůli. Obětuju polovici domku, abych dosáhl pokoje. Druhou polovici dám připsati holce. Jak rozmyslil, tak učinil a podepsal.

Macecha se stala neobmezenou paní, neboť Havlík neměl ničeho a Petronka jsouc nezletilý sirotek svým dědictvím samostatně vládnouti nesměla.

U Havlíků nastal sice na krátký čas pokoj. Byl to poklid nasyceného dravce, který jakmile se v něm hlad znovu ozval vyskočí a kdo se mu v cestu namane, toho zadáví.

Naskytla se příležitost k novému sporu. A tu si Havlíková jinak počínala, aby muži dala znáti, že jest úplně v její moci, a že jí patří v domě nadvláda. Řekla mu, aby se neroztahoval, neboť prý jest podruh a ona jej může když se jí zlíbí z domku vyhnati.

To bylo pro dobráka Havlíka již přes příliš. Všecky struny trpělivosti v něm navednou praskly, jako by je přetal. Mrzut odcházel ráno do práce a mrzut se vracel večer domů. Byl mu smutněji, než když byl vdovcem. Tenkrát vracíval se domů aspoň s tou blahou nadějí, že uvidí své dítě a s ním se potěší. Nyní jej domů netáhlo nic. Ten domek, ta světnice, ten nábytek — všechno nač se jen podíval, zasmušile na něho hledělo a všude slyšel dozvuk slov své ženy: jsi zde podruhem! Upadl opět v dřívější záměrčivost a málomluvnost. Mohl mu opět někdo říci, že se svět boří, a on by byl odvětil „ať!“ Vydělané peníze, jež jindy přinášival domů a neutratil z nich ničeho, než co nejnnutněji potřeboval, nosil nyní jinam — do krámků k židovi. Tam v kořalce utápěl své trudy a trampoty.

Jak by se za takových okolností doma bylo vedlo Petronce, lze si domysleti. Macecha, která ji již dříve týrala, byla by ji

nyní, jsouc paní v domě, týrala dvojnásob. Otec, který se jí tenkrát málo zastal, byl by se jí nyní, an se z omrzlosti stal pijákem, zastal tím méně.

Petronka byla děvče hodné — bytost nevinná. Bůh se nevinně trpících ujímá a nedá jim zahynouti. Seslal jí svého anděla, který ji uvedl do dobrých rukou. Kéž by tam mohla zůstat již navždy a nemusela okusiti nových strastí a soužení! —

Na Loukovském plácku strhl se nějaký hluk a viděti tam množství lidí, jak se na jednom místě kolem nějakého předmětu shlukli v těsný kruh. Lidé vybíhají před domy, jiní otvírají okna.

Co se stalo? Co se děje? slyšeti hlasy vyděšených diváků.

I Švestková vyběhla před dům.

„Co se stalo?“ zavolal na ni švec Hruša, který byl právě s vyhrnutými rukávy od práce k oknu přiskočil.

Dva muži nesou někoho na nosidlech, na nichž je nastlaná sláma, a běží s ním, až jsou celí uříceni. Kdo to? — Co se mu stalo? — Nosiči, dle obleku zedníci, zahýbají s nešťastným břemenem do ulice a míří k domku Havlíkovu.

„Pro matičku Mariacelskou, toť Havlík!“ zalomila rukama Švestková.

„Nešťastný člověk!“ zabědoval po ní Hruša. „Ta pálenka! — nešťastná pálenka — porazila ho!“

„Není opilý,“ vykládá Hrušovi muž, který byl n samých nosidel, „nýbrž spadl s lešení. Jest potlučen, leží bez sebe, ale ještě žije.“

Švestková těch slov již nezaslechla, neboť běžela za nešťastným průvodem až do domku, kde Havlíka složili ve světnici na zem, na otep rozestlané slámy. Přiběhla i Sýkorová a Hubková. Sýkorová si vzala Havlíkovou stranou a promluvila s ní pošeptmu několik slov. Havlíková jí ve všem přisvědčovala. Hned na to se strhl u Havlíků pekelný rámus. Byloť se tam shromáždilo množství lidí, kteří o tomto neštěstí zvěděli, a drali se do světnice, aby ubohého Havlíka uviděli. Tomu nechtěla Havlíková připustiti. Zalomila s ným posuňkem bolu rukama, jako by ji toto neštěstí. Bůh ví jak bolelo a hned se pustila do lidí, aby se klidili, že tam nemají co dělat. Když jí nechtěli býti po vůli, začala jim nadávat a násilně ze světnice je vystrkovat. Sýkorová a Hubková jak se již rozumí jí pomáhaly. Několik mužů a lékař, který byl Havlíka přivedl k vědomí a rány mu obvázal, učinil pořádek a nastalo ticho. I Švestková, bojíc se, aby se jí od

rozzuřené Havlíkové, která při osobě již takorika umírající a k tomu ještě při manželci, takto si počínati se neostýchala, nedostalo hrubých urážek, se zaslzeným okem přistoupila k loži Havlíkovu a poznamenavši jej křížem, ze světnice se vzdálila. Poslala bez prodlení zvláštního posla do mlýna k Vendelínovým, aby se ubohá Petronka dověděla, že jest s otcem zle. Vědělať, že jí macecha o tom neuvědomí, a jak by toho děvčeti bylo pak líto, když by ani nebylo při smrti otcově.

Lidé, jež Havlíková ze světnice v pravém slova smyslu vyhnala, se nerozešli; stojí v jednotlivých skupinách na ulici, a o neštěstí, jež se právě událo, rozličně rokují. Jest mezi nimi i švec Hruša. Ač měl na pilno, nechal všeho, oblekl kazajku a běžel se k Havlíkovům podívat. Stojí na ulici s krejčím Smolkou a truhlářem Voříškem, které rovněž jako jej děsná událost z dílny vylákala.

„Nešťastný člověk!“ lituje Havlíka Smolka. „Dostal asi závrát, pozbyl rovnováhy, a tu máš! — byl dole a hlava na třísky!“

„I dejte mi svatý pokoj s vaší závrátí!“ odporoval Smolkovi Hruša. „Havlík a — závrát! Nevidáno! Bývalť na vyšších lešeních, než jest to, na kterém teď stavěl, a nezavrávorál. Pála, říkám já vždycky, ta nešťastná pála! Notně si přihnul, byl na cucky a tu člověk snadno pozbyde rovnováhy a zavrávorá, že ho to stojí někdy i hlavu.“

„Já bych se chtěl proto dát řezat i pálit.“ odporuje sousedům Voříšek, „že Havlík opilý nebyl. Byly to jiné motolice, které mu hlavou zatočily, myslím totiž ty ustavičné sváry se ženou. Udělala už Obrubovi a jemu udělala také. Když má pak člověk takovou saň na krku, která ho ustavičně hněte, duší a škrtí, a když vidí, že tomu nijak konce nebude, leč udělá-li tomu konec sám, pak mu taková myšlenka zatočí hlavou a mozkiem tak, že skočí třeba s věže, neřku-li s lešení, aby bylo skutečně všemu konec!“

„No, že by si to byl udělal Havlík zúmýslně, toho bych nikoliv domýšleti se nechtěl. Takové podezřívání bylo by nekřesťanské a hříšné. Ačkoliv musil Havlík za poslední doby mnohé příkoří od své ženy snášeti takovým zlotřilcem přece nebyl, jako mnozí, o nichž čítáme, že zavinivše své neštěstí sami a spustivše se všeho i Boha, jako bohaprázdní zoufalci řežou si krky, skáčou do vody, nebo se věší na stromy. Havlík přes mnohé poklesky, o tom vás mohu ubezpečiti, byl dobrý křesťan, byl trpěliv a

dobrák, ale žádný zoufalec, rozumíte!“ promluvil různými slovy na obranu Havlíkovu Smolka.

„Soudil bych také tak,“ potvrzoval jeho řeč Hruša. „Třeba to byla i pálenka zavinila, ale zúmýslně si to neudělal. Již prý promluvil několik slov a přeje si kněze, aby se mohl zpovídati. To vám neudělá žádný zoufalec. Ten obyčejně po zvířecku žije, a jako zvíře také umírá.“

V tom se kolem rokujících mužů mihla Sýkorová. Běžela odněkud jako s patokami a veběhla zase k Havlíkovům.

„Snad mu byla pro pana pátera,“ řekli muži a rozcházeli se, Voříšek mrzut, že se svou důmněnkou jako by se byl Havlík ze zoufalství střemhlav s lešení vrhl, tak špatně pochodil. Kdyby se byli jen malou chvilku pozdrželi, byli by se dověděli, že Sýkorová pro pana pátera nebyla, nýbrž pro pokoutního Loukovského písaře Fráčka, který byl Sýkorové takorika v patách a hned za ní nesa pod páždím nějaká lejstra, z nichž vyčuhovala brková péra, k Havlíkovům dorazil. Havlíková pro něho poslala, aby sepsal listinu, již Havlík i druhou část domku jí postupuje. Fráček byl písař rychlý, zvlášť kde se jednalo o dobrý výdělek. Listinu měl sepsanou okamžitě. Bídňým ženám, jakož i jejich spomocník Fráčkovi jednalo se nyní ještě o to, aby na umírajícím vynutili podpis. Fráček sebral všecku sílu svých vyšetálených plíc a předčítal Havlíkovi listinu u samých uší.

Havlík vrtěl hlavou dávaje na srozuměnou, že rozumí, co mu Fráček předčítá, že tomu ale nechce. Pak začaly do něho mluviti ženské.

„Podepiš, drahoušku, podepíš, udělej mi to k vůli. bude to poslední, co mi prokážeš!“ žadonila Havlíková.

„Podepište, sousede, a neberte s sebou na věčnost tak těžké zodpovídání, že jste v posledním okamžení svého života svou ženu oslyšel a odstrčil!“ opakovala po ní jako ozvěna Sýkorová.

Havlík ustavičně kroutil hlavou, dávaje na srozuměnou, že nechce.

V tom vrazila do světnice plačky Petronka. Přiběhla k loži otcovu a plačíc usedavě začala jej líbat. Havlík, jako by se byl probral z těžkého sna, vztáhl po děvčeti ruce a tulil je k sobě.

„Ach tatínek, ubohý tatínek,“ začala bédovati před holkou vychytralá macecha, „on nechce podepsati. Řekni mu, Petronko, aby podepsal, a bude dobře.“

Petronka nevěděla, oč se jedná. A po-

něvadž si macecha ustavičně plačky to podepsání žádala, domnívalo se nerozumné dítě, že všechny bolesti otcovy pocházejí snad od sud, že nechce podepsat, a že když podepíše bude zase zdrav.

Petronka se vrhla otcí kolem krku a hořce plačíc prosila usedavě! „Ach, tatíčku podepište! Prosim vás tatíčku, podepište, podepište!“

„Trápíte mne!“ těžkým a hlubokým hlasem vyrazil ze sebe Havlík a chtěl se na loži posadit. Žena k němu přiskočila a pomohla mu. Fráček položil před něho prkénko, na němž ležela listina, namočil péro, dal je Havlíkovi do ruky, a řídil mu ruku tak ohratně, že se podpis šťastně na listině octnul. Fráček povstal ze země a oddechl si, jako by byl vykonal Bůh ví jak těžkou práci. „Tak! nyní jen ještě dva svědky a všecko jest v pořádku“ řekl Fráček kladá listinu na stůl. Za chvíli stály na listině i podpisy Sýkory a Hubky.

Teprv nyní poslala Havlíková muži pro kněze. Kněz se musil ovšem obmezit na to nejnnutnější, poněvadž Havlíkovi sil ustavičně ubývalo. Zdali s ním mluvil i o zařízení pozůstalosti, nikdo neví. Havlík po odchodu kněze již ani slova nepromluvil, a kněz byť i byl slyšel co se stalo, nesměl ničeho říci. Na večer zvonili Havlíkovi hodinku.

(Pokračování.)

KRONIKA.

Z Prahy přinášíme tato dvě uvážení hodná provolání:

I. Spoluobčané!

Povolání byvše od vznešeného vojenského pána svého, táhli synové našeho císařského státu do Bosny a Hercegoviny, aby tam přispívali vykonávati velikou vzdělávací skou úlohu, jakouž Evropa byla naší říši svěřila.

Vykonávající povinnost svoji, snášeli kruté svízele, podnikali tuhé boje.

Mnohé z nich sklátila již bohužel nepřátelská kule smrti v náruč, ještě více jiných jsou utrpenými ranami neb následkem bezpříkladného namáhání, jakéž snáseti musili, k lůžku v nemocnicích poutáni.

Spoluobčané! Jestliž svatou povinností nejen vlastenectví, nébrž i lidskosti, aby se těmto raněným a nemocným všelikého ulehčení dostalo a vše podniklo, by při životě zachování a svým milým opět vrácení býti mohli.

Protož odvolává se spolek náš, stojící pod nejvyšší ochranou Jeho c. a kr. Výsosti

nejjasnějšího pana polního maršála arcivévody Albrechta, jehož členové ponejvíce již roku 1866 byli obsáhlou činností rozvíjeli, k Vaší obětavosti, k Vaší často osvědčené dobročinnosti. Obrací se k Vám se vroucí důtklivou prosbou, aby každý dle sil svých přispíval svoji hřívnou — a byť byla sebe menší — k tomu, aby stav oněch ubohých, kteří na poli cti slavně bojující ranění byli, co možná byl zlepšen.

Dary nám svěřené budou stejnoměrně udělovány příslušníkům všech národností, kteří jako od staletí takž i dnes opět v pevném svazku kolem císařského, všem nám společného praporu shromáždění jsou a s plnou oddaností pro něj bojují.

Příspěvky peněžité přijímají se v bankéřském závodě Maurice Zdekauera (v rytířské ulici č. 18), dary v látkách v obchodním závodě Prokopa šl. Ratzenbecka (v třídě Ferdinandové č. 26), přihlášky o přistoupení ku spolku u jednatele dra. Vincence Unterwegera (v Husově třídě č. 7).

Doufáme a důvěřujeme se, že volání naše o pomoc nalezne zvůň ohlas v srdcích všech našich spoluobčanů!

Ředitelství výpomocného spolku v království Českém ku podporování dobrovolného léčení v poli raněných a onemocnělých vojáků.

V Praze, dne 27. srpna 1878.

Filip svob. pán Weber v. r.,
předseda spolku.

Dr. Vincenc Unterweger,
jednatel.

II. Občané!

V Bosně a v Hercegovině zuří válka se všemi hrůzami svými.

Rakouské vojsko, jsouc vysláno, aby obsadilo ony země, i prováděje toto své poslání, setkalo se s ozbrojeným, tvrdošíjným odporem.

Mnozí z našich udatných vojákův vycedili již krev svou na cizí půdě, mnozí vzdáleni od vlasti a svých příbuzných položili tam životy své.

Lidskost, láska k bližnímu a vlastenectví žádají toho od nás, abychom podali pomocné ruky raněným i poskytli podpory v nouzi postaveným rodinám, jichžto živitelové do války táhnouti musili.

Vedeni citem lásky k bližnímu spojili se následkem snešení rady městské vlastenečtí mužové obou národností pod řízením podepsaného, aby utvořili výbor, jenž by se staral o ošetřování raněných vojáků a jehož další úlohou by bylo poskytovat podporu nouzi trpícím rodinám záložníků, kteří z Čech do války byli táhli.

Aby šlechetného tohoto účelu dosaženo bylo, obracíme se, občane, k Vašemu vlastneckému i lidumilnému smýšlení, ježto se každého času skvěle osvědčilo, s uctivou prosbou, abyste i při tomto díle milosrdenství výbor náš se vši ochotností podporovati ráčili.

Přístupmež jednomyslně ke šlechetnému skutku lásky k bližnímu, přinesme radostně všelikou oběť, abychom polehčili strádání našich bojovníkův a jich rodin.

Každý i sebe menší dárek, ježž věnujete tomuto dílu lidskosti, přijmeme vděčně. Jmenovitě však snažně Vás žádáme, abyste výbor náš podporovati ráčili hojnými příspěvky peněžitými, prádlem, cupováním, plátnem, obvazadly, octem, vínem, potravinami i jinými potřebnými věcmi, jakž o tom již veřejně oznámení se bylo stalo.

Bůh odplatí Vám mnohonásobně vše, což dobrého učiníte těžce zkoušeným vojínům a jich v bídě a nouzi strádajícím rodinám v této strastné pro ně době.

Samo vědomí, že jste čimkoliv dle sil svých přispěli k tomuto dílu lidskosti, bude Vám sladkou odměnou.

Nuže! přístupme tudíž všickni společně bez meškání k tomuto šlechetnému dílu s obětovností a s vytrvalostí.

Podepsaný výbor bude přijímati s díkem všechny příspěvky a dary účelu tomu věnované na radnici Staroměstské a sice příspěvky na penězích v presidiu v II. poschodí č. I., ostatní dary v I. poschodí ve dveřích číslo II., a uveřejní jmena pánův dárcův ve veřejných listech.

Od pomocného výboru k ošetřování raněných vojákův.

V Praze, dne 28. srpna 1878.

Purkmistr:

Emilian Skramlík,
předseda výboru.

— Kněžské *exercicie* počnou v pondělí dne 9. t. m. o půl 5. hod. odp. v seminářském chrámu Páně u sv. Salvátora.

— Pobožnost *40hodinná* bude se konati do 7. září u Karmelitek na Hradčanech, od 8.—11. t. m. u nejsv. Trojice v Podskalí, od 12.—15. u sv. Cyrilla a Metoděje v Karlíně.

Z Berlina. Rozličné zprávy o výminkách, za kterými boj proti církvi se ukončiti má, jsou liché, tolik však jisto jest, že sv. Stolicе se nepodrobí požadavkům, které by se jakkolivěk přičily církevnímu právu a, že asi takový poměr mezi církví a státem v Německu nastane, jaký byl před pověstnými květnovými zákony. Výminky stálého

a trvanlivého míru jsou tyto: 1. Církev žádá, aby stát právem patronátním neb volbou úřadů církevních neuděloval, leč by v jednotlivých pádech církev svolila. 2. Církev nikdy neuzná soudu církevního státem ustanoveného. 3. Církev nedovolí, aby kněží a biskupové všech státních zákonů bez výjimky poslušni byli. 4. Soudní pravomocnost církevní neplyne z pravomocnosti státní, církev bude bdíti nad kázni duchovenstva a poklesky proti ní spáchané sama trestati. 5. Řády a kongregace se navrátí, aniž se působení jejich jakési překážky klásti budou. 6. Církvi patří výhradně právo rozhodovati, kdo členem jejím jest a kdo ne, kdo tudíž činiti může oprávněné nároky na jmění církevní a kdo k tomu práva nemá, jako starokatolíci, které církev za své členy neuznává. — Den ode dne vychází na jevo, že protestanté neměli účastenství v boji proticírkevním, který jim trvám více uškodil než katolíkům, nýbrž freimauři a židé. Moc jakou si židovstvo dobylo svobodným zednářstvím, jest ohromná, jest stejně silná naproti trůnu i naproti náboženství. Ač jsou židé z jistých lóží vyloučeni, přec zasedají ve všech lóžích freimaurských. Na kongresu Berlinském byli považováni jako velmoc a „Jednota židovská“ zastoupená Cremieuxem dosáhla všeho, co chtěla. Bismarck pravil r. 1847 na sněmu pruském: „Známe kraj, židy hojně obydlený, v tomto kraji žijí rolníci, na jichž statku nic není jejich vlastnictvím; od podlahy pod vykřž všecko je židovo, každý kus dobytka v stáji je židův a rolník platí z něho každodenní příbytečné. Zrno na poli a v stodole je židovo, a žid sám je prodává rolníku na chléb a setbu.“ (Allg. Preuss. Zeitung číslo 169, 20. června 1847). Tentyž však se spojil r. 1870 po šťastně dokončené válce se židy, „aby evangelia proti Římu chránil.“ Teprv nyní spadlo protestantům bělmo s očí, když vidí, že židé lichvou si podmanili polovici Elsas, že se tam židé stali pány pozemků, že rolníci úpí pod těžkým jhem jejich, že se jich v Pomořanech hemží jako mravenců, že tam všecko obstarávají, že v hlavním městě Berlíně na dobro zničili křesťanské obchody, že v celém Německu panují ve školách i v úřadech, odkud křesťanství úředníci šmahem utíkají, že zakoupili veškeré noviny a na burse že jsou pány. Výrok prvního ministra anglického žida Disraeliho, který na kongresu Berlinském proti křesťanům mluvil, stává se pravdivým: „Svět ovládan jest zcela jinými lidmi, nežli se domnívají ti, kdo nevidí za kulisy.“ Nadvláda židovská stává se protestantům

německým obtížnou, připomínají si, že čelnější jejich mužové jako Kant, Fichte, Herder, Klüber, Schopenhauer, Menzel a jiní před židy varovali a chtějí utvořiti protizidovskou stranu, jejížto účel má pozůstávati v tom, aby židům půjčená práva a privileje ztenčena byla, poněvadž se jimi ohrožuje lidská společnost. V čele strany bude státi protestantský dvorní kazatel Stöcker, který jest důvěrným přítelem císaře německého. Židé se nemohou odvolávati na nesnášlivost, neb oni jsou nyní národem vyvoleným, chráněným zvláštními výsadami naproti útokům, jichž ostatní národové trpěti a snášeti musí. Kdyby se v některé krajině židu jen vlas zkrivil, ihned celá žurnalistika běduje a nařiká na nedostatek snášlivosti; kritisuje-li kdo zvláštnosti židovského národa, ihned zovou to útokem na svobodu víry a svědomí; a posuzuje-li kdo náboženské zvyky jejich, tupí tím židovský národ. V novinách zastírají se úmysly židovstva, kdykoli v nějakém sporu mezi nežidem a židem, k němuž žid obyčejně sám dal podnět, žid podlehe, stává se mučenkem. Kdykoliv křesťané proti židům se brániti chtějí, tvrdí ti, že jsou jen pouhou náboženskou stranou, což ale jest klam a mam, jehož židé vždy užívají, jsou-li podrobeni dost malému posuzování, šlechta a kněžstvo v katolických zemích musí snášeti nejprudší nájezdy židův. Pokud se židé na poli náboženském pohybují, pokud v obecném životě nečiní zmatků, [potud ne] napadne nikomu, aby proti nim vystupoval. Oni však nechťají míti nic společného s národy křesťanskými, jsouce ve všem a všude jich protivou; stůj co stůj hledí všemi prostředky národy vyssátí, k moci a slávě se vyšinouti a panství nad celým světem dosíci. Křesťanským ideám, které jsou pro všechny věky, a které nepovstaly dnes, nýbrž trvají 2000 let, ba tak dlouho jako sám svět, vypověděli válku. Takto smýšlejí protestanté o židech. — „Řím jest náš ráj,“ říkali židé v středověku. Pius IX. dovolil židům usazovati se všude v Římě i mimo ghetto (židovskou čtvrť), která však posud trvá, poněvadž židé mimo svou čtvrť bydleti nechťeli. Žid Mires řekl: „Vděkem zavázán jest Israel papežům, vděkem zavázán jest Piu IX.“ Tento vděk se ukázal v úcastenství židů v boji proti kat. církvi v Německu.

Z Říma. Dne 18. srpna slavil sv. Otec své jmeniny, veliké množství věřících ubíralo se do Vatikánu, aby sv. Otcí své blahopřání vyslovili. Kardinálové, preláti, knížata, hrabata, čelnější římsí měšťané, bývali úředníci a vojínové papežští očekávali ve velkých sí-

ních Vatikánských Lva XIII., jenž se nena-
dál, že za panujícího neobyčejného vedra v hlavním městě italském tolik ctitelů náměstka sv. Petra by se dostavilo. Pohnutí bylo zříti v očích papežových, když za něžnou pozornost Římanů díky činil. Věru bez papeže nebylo by Říma aneb by věčné město se stalo jen městem nepatrným. Ulice v okolí Kvirinálu, kde jest sídlo Humbertovo, jsou pusté a prázdné, nesvědčí jaksi rodině královské v násilně odhátém Římě; ulice vedoucí k Vatikánu, ačkoli sv. Otec se lidu neukazuje, jsou lidem přeplněné, neb tam bydlí příchozí a poutníci, kterých nikdy neubývá. Lid římský jest si toho vědom, že hlavní a první dobrodinec jeho jest papež, proto ho ani v zajetí neopouští a se k němu hlásí. — Šest set obyvatelů římské čtvrti jménem Borgo, majících šlechtice Pietra Gentiliho v čele, předstoupilo a darem dalo: mitru, rochetu, štolu a stkvostné střevíce. Hošík podal papeži bílou atlasovou čepičku a děvčátko přednášelo přání jménem chudších Římanů. Gentili podal adresu, ve které se zmínka čini o zahanbení nepřátel sv. církve, jenž se domnívali, že úmrťm Pia IX. jest po náboženství katolickém veta. Marne prý se namáhá vláda, aby papeže zakládáním nevěreckých škol, protestantských modlitebnic a freimaurských lóží pohaněla a zničila. Obyvatelé čtvrti Borgo toho hluboko želí, nikdy dítek svých do nových škol posylati nebudou, budou je učiti lásce k Bohu a k uctivosti proti nástupci Kristovu, varovati před nákazou, až se Pán na církev svou rozpomene a blaženější doby nadejdou.

Sv. Otec odpověděl v tento rozum: „Poprve jsme ve středu Římanů inoucíh k Nám synovskou láskou a ujišťujících o své oddanosti, poslušnosti a zbožnosti. Poměr mezi papeži a obyvateli Římskými býval vždy něžným jako poměr starostlivého otce a dítek. Buď Bohu chvála poměr tento posud trvá, ačkoliv se protivníci vynasnažili seč byli, by jej podryli a zvrátili. Vyslovujeme Vám milí synové své vřelé díky za toto neoblomné smýšlení; nelze Nám z důležitých příčin mezi Vámi častěji dlíti, budtež však ubezpečeni, že srdcem vždy mezi vámi trváme, za vás se modlíme a o vaše duchovní blaho všemožně pečujeme. Budtež vždy zbožnými křesťany, kráčejte v slépějích otců, kteří vám drahý poklad sv. víry zanechali a této sv. Stolice hrdlem i statky bránili. Těší Nás, že pečujete o své dítky a, že jste zanevřeli na bezbožné školy, ve kterých dítky o víru i o nevinnost připravovány bývali. V pravdě že-

leti jest, že v hlavním městě katolického světa staré v šedé dávnověkosti vystavěné chrámy se násilně zavírají a v nekalé domy proměňují, tak že jest ohavnost zpuštění na místě Božím. V pravdě želeť jest, že rozličné sekty bez trestu staví v Římě své modlitebnice, že rozšiřují špatné spisy mezi věřícím lidem a že se nadto zapovídá katolíkům, aby se proti zmáhající se bezbožnosti nebránili. Přec však stádce Kristovo se uchrániti může! Tázete se, jakým způsobem se uchráníme? Nenavštěvujte modlitebnic novopohanských, dostavte se četně ke službám Božím v nádherných chrámech katolických, ve kterých jste bývali již od maličkosti. Papežové dbali vždy, aby se zřizovaly katolické školy, čítá se jich ještě ve všech čtvrtích města dosti, kde hodní katechetové po boku vzorných učitelů pravé moudrosti a bázni Boží vyučují. Není nás neznámo, že odpůrcové veškerého náboženství o to se zasazují, aby škola úplně se odcizila církvi, aby záhy se rozšiřovala pod záminkou liché osvěty nevěra, s kterou nezbytně spojena jest nemravnost, proto lákají dívky do svých škol, proto dospělé do svých modlitebnic, proto jim slibují rozličné výhody, aby za jídašskou mzdu je připravili o časné i věčné blaho. Věru chléb za takový peníz koupený jest jedovatý, kletbou nebeskou stížený. Bůh nedá potomkům takých předků, ani půdu římskou svou drahocennou krví zbarvili, zabynouti. On sílí vás bude v těchto strastiplných časech, když dle příkladu jejich jednati budete a v té víře, ve které jste se zrodili, až do konce setrváte. On vám neodepře svého požehnání, které já ve jménu Jeho všem přítomným rád udělím.“ Shromáždění poklekli, zvucným hlasem dal jim sv. Otec apoštolské požehnání. Podobal se v tomto okamžení apoštolu, každý z přítomných až k slzám byl pohnut, když líbal ruku náměstka sv. Petra. Platí o něm slova: „Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo et inventus est justus“. Hospodin jej své sv. církvi na dlouhá ještě léta zachovejž, nic neprospívejž krutý nepřítel nad ním.

Kardinál Sacconi podal sv. Otcí adresu kněžstva Gorického, které Lvu XIII. synovskou lásku, poslušnost a oddanost k sv. Stoliči vyslovilo a 1000 franků darem na den sv. Joachima poslalo. — Dle právě vydaného papežského almanachu čítá se v katolické církvi 1127 biskupů, z nichžto dva Lvem XII. jmenování posud žijí: ndp. Msgr. Mac Hale, arcibiskup Tuamský v Irsku 8. března 1825 prekonisovaný a ndp. Msgr.

de Mercy-Argenteau, arcibiskup Tyrský in part. inf. v Belgii. Biskupů, které jmenoval Řehoř XVI. žije 77, které jmenoval Pius IX. 1028. Od Lva XIII. bylo dosud jmenováno 30 biskupů. 152 biskupů jsou z rozličných řádů a sice: 9 kardinálů, 2 patriarchové, 47 arcibiskupů a 94 biskupové. Nejvíce biskupů se čítá v řádu Minoritském totiž 43, v řádu Dominikánském 28, v Benediktinském 24, v kongregaci zevnějších misíí (Pařížské) 24, v řádu Kapucinském 20, v řádu Augustinském 10, Jesuitském 10, Karmelitiském 8, v řádu Oblatů 12, Redemptoristů 7, Filipinů 7, Basiliánů 7, Conventualů 6 a ostatní v menším počtu z jiných řádů.

Z Italie. U Sieny jest hora jménem Monte Labro, na jejímž temeni vystavěna byla před několika lety kaple s věží. Ve věži měl příbytek nejnovější nepravý messiáš David Lazzaretti, jehož životu učinila konec koule četníkovy dne 18. srpna, když na úpatí hory n. dědiny Arcidossa zamýšlel svou messiášskou říši rozšířiti. Dobrodruh Lazzaretti byl dříve vozkou, pak bojoval pod Garibaldim v rozličných krajinách italských, konečně před devíti lety stal se lžíprorokem. Předstíral jako Mohamed rozličná vidění, jichžto prý se mu dostalo od boha, opustiv svou rodinu žil jako poustevník na Monte Labro, lákal k sobě lid, pravil se býti apoštolem, nejvyšším prorokem, pánem Syna Božího, prostředníkem mezi Otcem a Duchem svatým. Získal velké množství učeníků, jenž učení prorokovo hlásali, lid přemlouvali a čemu diviti se jest mnohé přivržence nalezli. Na temeni Monte Labrském vystavěli chrám s ohromnou věží zvanou „věží Davidovou“, neb „věží proroka Páně“; mužové, ženy a dívky nosily v neděli a ve svátek velké kameny ku stavbě na horu, neb jim řečeno bylo, čím větší kámen na posvátný chlum vynesou, tím větší že bude zásluha jejich. V chrámě poučoval prorok své posluchače, jak v prvním století „všeho množství věřících bylo jedno srdce, a jedna duše; aniž kdo něco z toho, co měl, pravil býti svým, ale všechny věci prvním křesťanům byly společné; jak trvali na každý den jednomyslně v chrámě a lámajíce chléb přijímali pokrm s veselím chválice Boha“; za tou příčinou nutno, aby veškeré statky se rozdělily, každému po stejných dílech se dostao, aby všichni pracovali a statky své proroku jako vrchnímu správci svěřili. Jest se věru diviti, že mnozí dali majetky a statky své dobrodruhu, jenž se brzy stal pánem rozsáhlých pozemků. Stoupenci chodili k

zповědi do nového chrámu, po níž místo nejsv. Svátosti jim podávána byla kůrka chlebová. Samo sebou se rozumí, že Lazzaretti pro své učení byl s úřady na štíru, vznešená osoba ve Florenci mocným vlivem ho chránila, aby se nedostal do žaláře. Jednou zatklá přec policie nového messiáše, an venkovany tak nestydatě odíral, strážníci dovezli jej do Scatanna, sídla okresních úřadů, aby se ze svých nekalých skutků zodpovídal. Dotčená osoba dlela právě v Scatanně, vrhla se na kolena před vůz, políbila sv. muže ruku a doprovodila ho do žaláře. Prorok byl z obžaloby, za několik dní propuštěn, poněvadž se žalobníci na soud nedostavili a kde není žalobníka nestává též soudce. Z krajiny Grossetské vypovězen potuloval se po nějaký čas v Italii a ve Francii, až se, nenaleznuv výživy, na Monte Labro navrátil. Oné osobě, která ho chránila, se odměnil penězi, potom poručil, aby její statky a vinice novými věřícími za darmo se vzdělávaly. Když opět pro podvody na soud pohnán a i odsouzen byl, vyvolil si za obhájce bývalého ministra Manciniho, po jehožto skvělé řeči od druhé stolice za nevinna prohlášen byl. Učení své opírající se o kommunismus a mysticismus hlásal prorok nejen slovem, nýbrž také tiskem v menších pojednáních. Prorokoval, že ve třinácti letech veškeré říše zničí a jednu jedinkou veleříši utvoří, mocnáři celého světa budou této říši poplatni. Katolické služby Boží podržel, mimo nebe, očistec a peklo stanovil místo naděje pro nešťastné. Dále učil, že člověk má dvě duše, duši vyšší mající původ v Bohu a duši nižší, která od rodičů pochází. Církev zavrhl a veškeré jeho spisy, dala zavřítí chrám na Monte Labro a poručila kněžím okolním, aby věřících varovali před novými kacíři, ano dovolávala se i světské moci, aby učiněna byla přítrž klamu a mamu. Prorok zanechal manželku a dva syny, dosáhl stáří 45 let, byl velmi silný a postavy vysoké, nejraději se odíval v roucha nejvyššího kněze. Dne 18. srpna vytáhl se svými přívrženci z Monte Labro do Arcidosse, aby tam kněze a třetinu obyvatelů povraždil. Proti rotě zavolaní byli četníci, kteří zdvořile proroka vyzvali, aby se vrátil i se žáky svými na Monte Labro a od hanebného svého úmyslu upustil. Rozhněvaný prorok chtěl kyjem četníka uhodit do hlavy, srdnatý četník nemeškal, namířil a střelil lži-proroka do čela a sice do kříže, který si dal dobrodruh, když učitelský úřad nastoupil mezi dvěma C (O + C) vypáliti. Smřť následovala v zápětí, sektáři se rozutekli a

nyní se domnívají, že prorok vstane z mrtvých, svět si podmaní a své přívržence ožebračené knížaty a vladaři nad národy učiní.

Fratra Maggiore. (Ostatky sv. Severina.) Tělo apoštola Norského odpočívalo po dlouhou dobu v Lucullu, bylo však od tud přeneseno do Neapole, jak se lze dočísti v „Proprium Viennense“, kde se zřejmě praví: „Quod in Italiam delatum atque in Lucullano honorifice primo conditum, deinde Neapolim translatus est“ (tělo do Italie dopraveno, v Lucullu s poctivostí pohřbeno, potom do Neapole přeneseno). Když pravomocný král Neapolský r. 1807 Napoleonem s trůnu svržen, a arcibiskup Neapolský Ludovico Ruffo Scilla do vyhnanství poslán byl, naléhal biskup Lupoli z Monte Peloso na novou vládu, aby ostatky sv. Severina uschovány byly v kostele Fratta Maggiorském, k čemuž svoleno bylo. V „Proprium diocese Aversanké“, ku které Fratta Maggiore patří, přidána k dotčené zprávě o sv. ostatcích slova: „Nunc vero ejus corpus in parochiali ecclesia Fractae Majoris Aversanae Dioeceseos ab anno 1807 requiescit“ (nyní však tělo ve farním chrámě Fratta Maggiorském diocese Aversanské od r. 1807 odpočívá). R. 1869 vydal dějepisec Neapolský Galante spis o ostatcích sv. Severina, kterým měšťany vyzýval, aby prosbami k vládě vznešenými se pokusili, by drahocenné ostatky chrámu sv. Severinskému v Neapoli navráceny byly. Ve své horlivosti tvrdil, že ostatky lstivě (fraudolente mente rapitoci) r. 1807 odňaty a násilně do Fratta Maggiore přeneseny byly. Archangelo Lupoli, synovec řečeného biskupa Lupoliho z Monte Peloso ospravedlnil svého příbuzného a dokázal, že ostatky sv. Severina právem do Fratta Maggiore přináležejí a že se občané zpěčovati budou proti vládě, kdyby jich v městě neponechala.

Fratta Maggiore leží severozápadně od Neapole ve velmi úrodné krajině, ze zdálí podobá se krásné zahradě, cítá se v něm asi 14000 obyvatelů, kteří pocházejí od starých Řeků a na svých praotcích a zděděných obyčejích si velmi zakládají. Dr. Seb. Brunner podnikl na jaře cestu do Italie, aby se očitě přesvědčil, zdali rozličné domněnky o sv. ostatcích něco pravdy do sebe mají. Příbyv do Fratta Maggiore uhostil se u synovců biskupa Lupoliho, jenž oba stavu kněžskému se věnovavše při farním chrámu ve správě duchovní vypomáhají. Brunner byl velmi přátelsky přijat, ale občané ho neradi viděli, neb se rozšířila v městě jejich zpráva, že na prosbu čtyř rakouských kardi-

nálů (Pražského, Ostřihomského, Vídeňského a Záhřebského) sv. Otec Lev XIII. svolil, aby se ostatky převezly do nově vystaveného chrámu sv. Severina ve Vídni. Pět kněží doprovázelo dr. Brunnera do kostela, před kterým se množství lidí svou nevoli patrně na jevo dávajících shromáždilo tak že přichozímu občany chlácholiti bylo s tím podotknutím, že chce vydati obšírný životopis sv. věrozvěstce a proto, že by rád ostatky jeho spatřil. Sám Galante ujišťoval, že říše rakouská ve které sv. Severin po tak dráhný čas působil má přede všemi ostatními zeměmi a Vídeň před všemi ostatními městy právo k sv. ostatkům. Od r. 1807—1874 odpočívaly sv. ostatky v kapli vedle kostela, nyní a sice od r. 1874 byl vchod z kostela do kaple zazděn a v této se chovají roucha, obleky a nádobí bohoslužebné. Nápis z r. 1807 byl na zdi ponechán: „Honorii Sanctorum Socii Martyris et Severini Noricorum Apostoli, Archangelus Lupoli Pelusianorum Pontifex aram consecravit anno 1807. Die 18. Octobris“ (ku poctivosti světců Socia mučeníka a Severina apoštola norického, Archangelo Lupoli, biskup Pelusianský, tento oltář posvětil r. 1807. Dne 18. října). Od r. 1874 odpočívají sv. ostatky v krásné mramorové kapli na straně epistolní farního kostela. Rakve na obou stranách oltáře jsou červeným sammetem přikryty a třemi zlatými latinskými písmeny okrašleny: S. S. M. (Sanctus Sosius Martyr) a S. S. A. (Sanctus Severinus Abbas), nad rakvemi jest krásný obraz, darovaný měšťanem Neapolským Maldasellim. Kaple dostavěna byla r. 1874, náklad nesli občané v obnosu 53.000 lir.

Z Malé Asie. Malá Asie byla jednou nejkrásnější a nejlidnatější krajina celé země. Mesopotamie mezi řekama Eufратem a Tigridem jest dle písma sv. kolébkou lidského pokolení, tam bylo v šedé dávnověkosti sídlo mocných říší a vládařů. Babylon byl větší nežli nynější Londýn uprostřed krásných zahrad, Ninive se vyrovnalo i lidnatosti i krásou Babylonu. V Syrii bývaly mocné říše. Říše zidovská pod Šalamounem zvelebena, jenž vystavěl mnoho nových měst, Jerusálém pak ozdobil a ohradil tak, že sotva bylo tehdaž města jemu rovného. Panoval od řeky Eufratu až ku končinám egyptským, i měl mír po celém sousedství a každý bydlel beze strachu a šťastně pod vinným kmenem a pod fíkem svým. Králové a národové z blízka i z daleka prokazovali mu čest a přinášeli mu dary. Fénicie vládnoucí nad středozemním mořem vyrovnala se bohatstvím i slávou nynější Anglii, Fénicián

Cadmus přinesl abecedu do Řecka a stal se zakladatelem světoznámé řecké osvěty. Tyrus a Sidon vévodily Cypru, Rhodu, Kretě a okolním ostrovům, Karthagu, Sicilii i Španělsku. Troja na severu poutá za tři tisíce let k sobě pozornost. Sardes byly za času Kroesových bohatšími Athen, perská a arménská říše vzdorovaly Řekům a zejména Římanům. V Palestině narodil se Spasitel, odtud s křesťanstvím rozšířila se vzdělanost a osvěta po celém světě. — O těchto krásných jako kletbou stížených krajinách nyní jen málo známo jest, kde Turek vládne, tam tráva neroste. Bydlí tam loupeživá a divá čeleď beduinská, která jen dle jména cařihradského sultána za svého pána uznává a jen vražděním pokojných občanů jako Drusové pověstnou se činí. Pašové utlačují a odírají nešťastné poddané asijské; podplativše toho kterého dvořana cařihradského, aby je u sultána chránil pronajímají daně a desátky svým podřízeným, kteří zase, aby pašu uspokojili více vybírají nežli dle zákona vybírají mají. V jaké nenávisti byli celní u židovského národa, kterým již sv. Jan Křtitel pravil: „Nic více neberte, než co vám ustanoveno jest,“ jest známo z nového zákona, ještě ve větší nenávisti jsou výběrci turečtí u lidu. Poněvadž se desátek odvádí v plodinách zemských, nesmí se žito, vlna, rýže, tabák, ovoce, zelenina atd. dříve uschovati, než by se desátého dílu dostalo výběrcímu. Protiví-li se kdo odírání, výběrci k němu dříve nezavítá, až žeň jeho pokažena jest. Úředníci jednají o své ujmě, život a statek nejsou zabezpečeny, křesťané jenž by rádi pracovali a orbou se zanášeli, bývají z malicherné příčiny, když se jim poněkud lépe vede z chýží svých vyháněni. Před krátkým časem koupil bohatý křesťan syrský od vlády pozemky, najal dělníky, poskytl rolníkům prostředky, aby půdu náležitě vzdělali a z ní těžili. Platil správně daně, jeho hospodářství bylo vzorným v celém okolí; jakmile se to závistivý paša dověděl, chtěl mu vzíti statek, ačkoliv od vlády za drahý peníz byl koupen. Ubohému křesťanu bylo cestovati do Cařihradu, všude se doprošovati, platiti, dlouhý čas zahálet, nežli pašovi pohrozeno bylo, aby ustál od týrání nevinných poddaných. Požehnaná Malá Asie zkvete teprv tehdaž, až se dostane zas pod spravedlivou vládu.

Paběrky.

7. *Sochy na průčelí chrámu sv. Salvatora.*
Sochy na průčelí chrámu sv. Salvatora při arcib. semináři na Starém městě praž-

ském se nyní po zevnější obnově chrámu tohoto též opravují a natírají, tak že průčelí krásného chrámu sv. Salvatora nyní velmi důstojně a zároveň vkusně vypadá. Jestliž chrám tento jeden z největších a nejvkusnějších v Praze; staven byl ještě v přísném vlašském, nepřelplněném slohu v letech 1578—1602 a nádherné průčelí jeho, ku kamennému mostu bledící, je ozdobeno architektonicky skvělým, na třech obloucích spočívajícím balkonem. Na balkoně tomto a na průčelí chrámovém nad ním jsou umístěny zmíněné sochy, které se po nynější obnově svoji temnější barvou od světlejší půdy průčelí velmi pěkně liší. Všech soch, vesměs osoby svatých představujících, je čtrnáct a zhotovil je na začátku druhé polovice 17. století a sice roku 1659 tehdejší c. k. dvorní sochař Jan Jiří Pendl, jenž byl roku 1650 do Prahy přišel a ještě téhož roku se měšťanem staroměstským stal; byl se vyučil sochařství u otce svého, tak jakož i syn jeho samého byl též sochařem.*) Ve spolku se dvorním sochařem Arnoštem Heidelbergerem, pak se sochaři Stanislavem Goldschnekem a Melberem zhotovil v Praze mnoho prací sochařských, které značně nad ony soudruhů jeho vynikaly. Zejména krásné jsou hlavy a ruce soch jeho, leč měl to neštěstí, že postavy všech soch svých příliš krátké dělal, čímž umělecká cena jejich valně trpí. Zvláště je nedostatek tento pozorovati při sochách na balkoně chrámu sv. Salvatora, tak že se zdá, jakoby tytéž za zábradlím na nějakém nižším podstavci stály. Mimo sochy tyto zhotovil Pendl, jenž se ještě při roku 1660 v Praze připomíná, další tyto práce sochařské: Pěknou sochu P. Marie na staroměstském náměstí, sochu Herkulovu v čís. zahradě na Hradčanech (obě z roku 1650), ozdoby na hlavním oltáři farního chrámu sv. Martina v Starém městě a velký oltář v chrámě P. Marie na louži, jakož i postranní oltáře a kazatelnu tamže; konečně dřevěné sochy dvacíti apoštolů na zповědnicích ve chrámu

*) Tento syn, jmenem Jiří, nevyrovnal se však v umění otci svému, jak o tom výmluvně svědčí málo podařená socha sv. Václava na bývalém koňském trhu, která dříve na kašně proti Jindřišské ulici stála a r. 1827 na své nynější stanoviště přenesena byla. Bylť ji Jiří Pendl zhotovil r. 1678 nákladem magistrátu a obce Nového města pražského, začož se mu odměny 200 zlatých rýnských a desíti strychů žitné mouky dostalo, kdežto kameníkovi bylo za zřízení kašny, na níž socha tato stála, 1150 zlatých rýnských dáno.

sv. Salvatora, které uměleckou řezbou vynikají. O dalších osudech Pendlových po roce 1660, kdy se o něm naposledy zmínka děje, není nic bližšího povědomo a také rok jeho úmrtí není blíže znám. Jen tolik o něm ještě Dlabáč ve svém „Slovníku umělců“ připomíná, že měl ve společenstvu pražských malířů, ku kterémuž také sochaři patřili, mnohé nepřiznivce, což vedlo k tomu, že Pendl z bratrstva malířského zcela vystoupil a u císaře Ferdinanda III. roku 1655 práva sobě vymohl, aby sochaři pražští mohli samostatně společenstvo zříditi, následkem čehož ještě téhož roku všickni sochaři z bratrstva malířského vystoupili a v nové bratrstvo sochařské se spojili. • (Dle Pr. Den.)

Literární oznamovatel.

— „Císař Karel IV. otec vlasti.“ Se-psal J. Kr. V. Částka druhá. Proč císař Karel IV. Otcem vlasti sluje. Sešit I. Zásluhy císaře Karla IV. o právo, spravedlnost a mír zemský v říši české. Nákladem katol. spolku tiskového v Praze. Spisů spolku tisk. čisl. 5. za rok 1878. Str. 87. Cena 24 kr.

— „Obrázek do vínku.“ Povídka z hornického života. Napsal a na oslavu 150letého jubileum svatořečení mučeníka Jana Nepomuckého potřetí uveřejnil v čísle 21. „Dědictví Maličkových“ František Srdínko, kanovník Staroboleslavský, kn. arc. konsist. rada a řídítel semináře v Praze. Nákladem Dědictví Maličkových. Zvláštní otisk (z podílu č. 21.) Tisk L. Pospíšila v Hradci Králové. 1878. S 3 obrázky. Str. 62.

— „Slavnostní řeč při pětistileté památce posvěcení zálabské kaple sv. Víta v Kolíně,“ již měl dne 16. června 1878 P. Alois Ježek, kněz řádu kapucínského, a „Upomínka na pětistileté jubileum zasvěcení původní kaple sv. Víta na Zálabí v Kolíně, slavené dne 14., 15., 16. a 17. června l. P. 1878. Věnuje Jan Svoboda, děkan. Nákladem vlastním Str. 32.

— „Světotoz“ má vedle příslušné části slovesné tyto ilustrace: V čís. 32.: Julius Mařák. Klatovy. Poslední okamžiky náboženské horlivosti. Pošta na poušti. Pavillon japonský a pavillon čínský na světové výstavě pařížské. — V čís. 33.: Kardinál Alessandro Franchi. Husova pamětní deska v Kostnici. Před svatbou Lontar obrostlý smokvoní. Gur para v Radžmahalských horách. Pavillon států střední a jižní Ameriky a pavillon Spojených Obcí severoamerických na světové výstavě. — V čís. 34.: Dr. Karel Rokytanský. Stříbrné poháry v oddělení ruském na svět. výstavě. Maglaj. Zmařeno — ztraceno. Famagosta na ostrově Cypru. Vzdušný

balón před první svou výpravou d. 18. července na výstavě pařížské.

* — * „Život Josefa Jungmanna“. Sepsal Václav Zelený. Druhé vydání rozmnožené rejstříkem jmen a věcí a podobiznou. V Praze 1878. Nakladatel Theodor Mourek. Sešit 3. (str. 129—192). Cena 40 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenáni jsou:

- p. Karel *Růžička*, arciděkan v Plzni, jmenován čestným konsist. radou;
- p. Josef *Koerbl*, Kraslický farář na odpoč., jmenován kn. arcib. notářem;
- p. Ondřej *Wach*, farář v Jezníku, obdržel expositorium canonicale.

Ustanoveni jsou:

- p. Jakub *Kugel*, katech. za I. kaplana v Berouně;
- p. Šimon *Mathauser*, koop. v Třísekerách, za katech. a II. kaplana v Berouně;
- p. Karel *Gross*, kapl. ze Svatoboru do Buchova;
- P. Josef *Zika*, kříž. za II. kapl. v Mariánském Chlumu;
- p. Frant. *Fürst*, neom., za koop. v Platu.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- P. Josef Jan *Dressler*, převor cist. v Oseku, dne 25. srpna (nar. v Chomútově 13. prosince 1808, vysv. 3. srpna 1833.)

Ustanoveni jsou:

- P. Hilarius *Martinetz*, vysl. provinc. kapuc., za guard. v Mostě;
- P. Salesius *Weichmann*, za kazatele a zpovědníka tamtéž;
- P. Anselm *Zorn*, za kazatele a zpovědníka v Žatci;
- P. Havel *Ziegler*, za koop. v Mělníce;
- p. Josef *Domin*, kapl. z Dlažkovic do Duchcova;
- p. Václav *Jelenecký*, neom., za kapl. v Dlažkovicích;
- p. Jan *Schmidt*, neom., za koop. v Suniperku;
- p. Ant. *Hübner*, admin., za faráře v Parchen;
- p. Štěpán *Rosenkranz*, neom., za kapl. ve Wiese;
- p. Adolf *Lumpe*, koop. v Königswalde, za kapl. v Chlumě;
- p. Václav *Liessner*, kapl. z Chlumu do Skrotic;
- p. Frant. *Patočka*, kapl. z Českého Dubu do Semil;
- P. Albert *Trapp*, převor řádu dominik. v Ústí za převora v Litoměřicích.

V biskupství Kralohradeckém:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Krupka*, farář v Dolní Dobrouči, dne 24. srpna (nar. ve Skutči 18. pros. 1823, vysv. 15. července 1848.)

Vyznamenán jest:

- p. Jan *Soukup*, dr. theol., skutečný prof. bibl. stud. v Hradci Králové, obdržel expositorium can.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Bráza*, farář Košický, za faráře ve Zruči;
- p. Josef *Knob*, kapl. Poděbradský, za faráře v Kostelní Lhotě;
- p. Jan *Křivohlávek* za admin. fary v Žichlinkách;
- P. Alfons *Kabeláč*, ř. prem., za duchovního správce fary v Ml. Břístích;
- p. Antonín *Herout* za admin. fary ve Skuhrově u N. Brodu;
- p. Antonín *Holub* za adm. fary v Košicích;
- p. Frant. *Tejkl* za admin. fary u sv. Jiří;
- p. Libor *Schauer* za admin. fary v Nasavrchách;
- p. Josef *Uhlíř* za admin. fary v Lučici;
- p. Jan *Adler* za kapl. zpět do Čáslavi;
- p. Karel *Živa* za admin. in spir. v Šlapanově;
- p. Moric *Koželuh* za skut. katech. na ústavu učit. v Jičíně;
- p. Vinc. *Mrštík* za skut. katech. na měst. škole v Náchodě;
- p. Alois *Škorpil*, neom., za II. kaplana v Poděbradech;
- p. Václ. *Kolář*, kapl. Lukavecký, za kapl. v Habrech;
- p. Stanisl. *Cerv*, neom., za kaplana v Lukavci;
- p. Václ. *Pilnáček*, neom., za kapl. ve Vys. Veselí;
- p. Frant. *Kovařík*, Kostelníhošský adm., za I. kapl. v Hořicích;
- p. Frant. *Šinkora*, kapl. Sezemický, za kapl. v Přelouči;
- p. Jos. *Růžička*, kapl. Přeloučský, za kapl. v Mikulovicích;
- p. Ant. *Kopecký*, kapl. Mikulovický, za kapl. v Sezemicích;
- p. Jan *Bonaventura*, neom., za kooper. v Kameničkách;
- p. Jan *Herman*, kapl., za admin. fary v Dol. Dobrouči;
- p. Jan *Vlach* za skut. katech. na měst. škole v Oustí n. L.

Alumnové k. arcib. semináře Pražského sejdou se dne 7. října. Kandidáti, kteří s dobrým prospěchem odbyli zkoušku maturitní a i jinak spásobili jsou, přijímají se do konce měsíce září.

 Příští číslo bude se vydávati d. 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupeč:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od J. Ev. Eybla.

Nikdo nemůže svých očí otevřítí, aby se neobdivoval umění a řádu, ježto se jeví ve přírodě; sebe menší popatření tě může přesvědčiti, že se díváš na dílo ruky všemocné.

Kdo snažně přemýšlejíce, prvních počátků věcí pracně se dovtipují, kráčeji ovšem cestou bezpečnou ku prameni pravdy, poněvadž po výroku slavného zpytatele „málo filosofie od Boha odvádí, mnoho filosofie k Němu vede.“ Touto cestou se berouce mezi dávnými mysliteli Plato a Cicero, mezi novými Clarke a Leibnitz dokázali metafysicky a takměř geometricky jsoucnost svrchované bytosti; po všechny věky se nejznamenitější veleduchové k této utěšené nauce znali. Jestliže předce někteří mudráci ji zavrhovali a zavrhují, — Bůh obstal a obstojí i bez jejich milostivého souhlasu. Nechme jich, nesrovnávají se ani mezi sebou. Kterí lidé věří v Prozřetelnost, shodují se ve hlavních věcech svého učení; kdo naproti tomu tvrdí nebýti Boha, stvořitele a zachovatele světa, neustávají se hašteřiti o základy své hrozné prázdnoty; majíce před sebou propast nedohlednou, rádi by na její dno položili základní kámen; nevědí ale, odkud ho vzíti.

Vedle obtížné cesty mudrců jiná ještě je cesta, méně sice dokonalá, za to ale taková, že se po ní i lidem nemudrcům dobře chodí. I člověk sebe necvičenější v přemýšlení může jediným pohledem objeviti toho, jenž se obráží v každém svém díle. Moudrost a moc, kterou Hospodin ukázal ve všem, cokoliv učinil, objevují Ho každému, kdo jsa dobré vůle chce ho poznati a nevymáhají na něm, aby se na ten konec těžce probíral všemi soustavami mudrcův. Jest to filosofie

makavá, prostonárodní, kterou může pochopiti, kdokoliv se jí bez vášni a bez před-
sudků chápe.

Ač se mnozí s bystrou myslí na uvažování přírody dávají, předce v ní Boha jakožto stvořitele a zachovatele světa nenalézají, čemuž se není diviti; vášněmi zmítáni jsouce stávají se roztržitými či raději krivé předsudky z vášni povstalé zavírají jim oči před velikým divadlem světa. Kdo pro jistou věc všecek jest zapálen, může v některé světlici kolik dní ztráviti, aniž by si všimal rozměrů jejích ani ozdob neb obrazů tam rozestavených. Všecky tyto věci by mu stále na očích byly: ale žádná z nich by ho nezajímala.

Tak si lidé počínají. Všecko jim připomíná Boha a oni ho nevidí nikde. Byliny v oudolí i cedry po horách o něm svědčí, hmyz se ozývá jeho chválou, slon na úsvitě pozdravuje, pták v listí ho opěvá, blesky svítí na jeho všemohoucnost, moře oznamuje jeho nesmírnosti jediné pošetilý člověk praví: Není Boha. (Žalm 13, 1.)

Aj, tak-li daleko jest od něho příroda, že ji nemůže pozorovati? „Zeptej se jen hověd a naučí tebe; a ptactva nebeského a oznámí tobě; mluv zemi a odpoví tobě, a vypravovati budou tobě ryby mořské: kdož neví, že všecko to ruka Hospodinova učinila?“ (Job 12, 7—9.) Či si myslí, že příroda jest pouze šťastným výsledkem náhody? Ale která pak náhoda uměla donutiti beztrávnou hmotu, aby se srovnala v dokonalý pořádek? Kdož pak uznávající přírodu krásnou býti, ať si dobře všimnou věci, která nad míru zvyšuje velikost divů přírodních. Pohybování totiž i klid, tma i světlo, počasí roční, dráhy hvězd měníce krásy světa — všecky tyto úkazy střídají se toliko zdánlivě jsouce v skutečnosti

stálými, ustavičnými. Obraz, nám z očí se ztrácí, jiným se objevuje, tak že se nemění divadlo, nýbrž toliko diváci. Mezi tím, co my pravíme slunce zapadati, jiný pozorovatel je vítá jakožto slunce vycházející. V každém okamžení denní doby slunce vychází, stojí vysoko a zapadá, či raději, naši smyslové nás klamou a není v pravdě východu, ani poledne ani západu. Všecko se odnáší k jednomu stálému bodu, odkud pochodeň dne svítiti dává najednou třem světlům v jedné podstatě, nad kterýžto trojí lesk sluneční příroda nic nemá krásnějšího. A toto světlo, přispívajíc, abychom si představili ustavičnou velebnost a všemohoucnost Hospodinovu jest také skvělým obrazem svaté a nerozdílné Trojice Boží.

Uíme-li si pomyslit, jaké výjevy by ve přírodě byly, kdyby zůstavena byla pouhému pohybování hmoty? Oblaky podávající se zákonům tíže, kolmo by padaly na zemi anebo srazíce se jako pyramidy by se vznasly do vzduchu; ovzduší, jsouc jednou příliš husté, po druhé příliš řídké, stěžovalo by nám dýchání. Měsíc, hvězdy ponechány jsouc pohybliv hmoty děsné převraty a závrtné změny by působily; s rychlostí blesku by se jedny hvězdy pohybovaly, nehybnými by zůstaly jiné, všechny pak mizíce a „závoj světa,“ jak dí Tertullian, „trhající“ ukázaly by nám propast věčnosti. Leč podobné divadlo nepoděsí člověka, dříve nežli v onen den, kdy Bůh pustí otěže světa a nebe a země pomínou.

Nevšimavě se berou lidé tímto světem. Již od jeho počátku se vlastnosti Boží ve věcech stvořených ku spatřování naskytují, neboť z veliké krásy tvorů náležitě jejich stvořitel spatřit býti může. (Moudr. 13, 5.) Tvorové jsou to zrcadlo, ve kterém se nám neviditelné věci Boží obrazy, jsou ta kniha, v níž o Bohu jasně se dověděti můžeme a po žebří tvorů vstupovati ke Tvůrci. Kniha ta není teprv nyní otevřena, zrcadlo to nenaskytá se nám teprv za doby novější, nýbrž od stvoření světa, tak že netoliko lidstvo ve vzdělání a umění pokročile nýbrž hned lidé doby nejstarší jich postihnouti mohli. To jest ta kniha, ve které četli staří mudrové Plato, Sokrates a j., to kniha, ve které dle svědectví sv. Athanasia čítal denně sv. Antonín poustevník, do níž přecasto, jak sám svědčí, sv. Bernard nahlídal, to ten nástroj, jehož hudba Pythagorovi zaznívala. „Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou Jeho zvěstuje obloha, hovada zeptána jsouce učí, ptactvo nebeské oznamuje, země mluví, a vypravují ryby mořské, že všecko (to) uči-

nila ruka Hospodinova“, jen nesmyslný řekl v srdci svém: „Není Boha“. „Na světě byl a svět skrze Něho učiněn jest a svět Ho nepoznal. Do vlastního přišel a svoji Ho nepřijali.“ (Žalm 18, 2. Job 12, 7—9. Jan 1, 10. 11.)

Přes všecku patrnost, s jakou se Hospodin jeví ve přírodě, mnozí Ho v ní nenalézají: „tak mámení zhejřilosti zatemňuje oči“. (Moudr. 4, 12.) Často ani nechťí oči otevřít, dělajíce se, jakoby je měli zavřeny, aby snad nespátrili Toho, jež by neradi našli, všelijak se přemlouvajíce, že není Boha, poněvadž jim o to jde, aby Ho nebylo. Nejraději zapírá Boha, kdo si přeje, aby Ho nebylo. Konečně i sama stálost a pravidelnost přírody místo aby nám co nejvíce oči otvíraly, abychom spatřili dílo rukou Božích, stávají se nám příčinou, že je tím více zavíráme, protože, jak dí sv. Augustin, zevšedněly divy přírodní stále se opakujíce. Totéž praví i Cicero. Vida každého dne tytéž věci, duch lidský jim navyká tak jako jim navykají oči člověka, tak že se ani neobdivuje ani se nehlídá dopátrati příčin úkazů, které vidí tímtož řádem se stále opakovati, ačkoli ne novota, nýbrž velikost věci by měla poháněti k bedlivému pátrání po příčinách. (Cic. De nat. deor. II. n. 37.)

Příroda patrně jeví nekonečné umění svého původce. Mluvě o umění označují souhrn prostředků schvalně vybraných, aby se jimi cíle došlo. Kde jest umění, kde účel a prostředky jsou, tam řád jest, tam roztržidění a úmyslnost. Náhoda naproti tomu jest příčinou docela prý nutnou a slepou, která se k ničemu nepřipravuje, ničeho nestrojí a ničeho nevybírámajíc ani vůle ani rozumu. Vesmír má patrné známky, že jest utvořen původcem moudrým a přemocným. Nikdy slepá náhoda takového díla nevyvede.

Uvěřil-li by kdo, že na výsost vychvalovaná báseň Homerova Ilias nebyla složena člověkem nadání básnického, nýbrž že jednotlivé písmenky rozhozeny jsou sem tam, pouhou náhodou, jako když kdo kostkami vrhá, se mezi sebou spojily, aby ladnými verši lícily jednotlivé události a osoby dle jejich vlastností? Žádný rozumný tak šťastné náhodě nikdy neuvěří, ovšem můžeme s Ciceronem říci, že by náhodou ani jediný verš nebyl povstal, neřku-li celá báseň: svět pak, dílo dozajista důmyslnější nežli báseň Homerova, by byl náhodou povstal? Čeho se nikomu domnívati nelze o jedné básni, o jednom verši, to by opravdu tvrdil o veškerém světě?

Nalezna na ostrově pustém, nikým ne-

obývaném a nikomu neznámém krásnou sochu mramorovou pomyslíl by sobě: Jistě zde byli lidé, jest znáti obratnou ruku umělcovu, která případný poměr mezi částkami sochy vytvořivši jim dala sličnost, živé vzezření, postavnost, souměrnost. Kdyby se kdo jal tvrditi říka: „Nikoliv, žádný umělec této sochy neučinil, jest ona sice vkusu vybraného, vyhovuje pravidlům dokonalosti, ale to vše jest čirá náhoda. Z tolika kusů mramoru jeden se sám mohl takto vytvořiti, deště, větry ho odloučily od skály, proudká bouře ho odnesla a postavila na sám sebou tuto uchystaný podstavec! Jest socha výtečná jako Apollo Belvederský ve Vatikáně, sličná jako Venuše Medicejská, velikánská jako Herkules Farneský, zdá se jakoby myslila, žila, mluviti chtěla; ale všechno to není dílem důmyslného umělce, nýbrž náhodou šťastně sestavená postava. Tak kdyby se kdo jal mluviti, co bychom odpověděli?

Dejme tomu, že krásný obraz nám představuje přechod Israelitů přes Rudé moře. Na jedné straně Mojžíš, an vztahuje ruku na moře, vody se rozstupují jako zdě po pravé a po levé straně, tak že Israelité prostředkem moře po suchu jdou, množství Israelitů radostí rukou k nebi pozdvihuje; na druhé straně Farao s Egyptany, všickni plni strachu, any se vody, aby je pohltily, srážejí. I který medle člověk by si troufal říci, že když děvečka maně čmárala koštětem po plátně, barvy samy sebou se smíchaly a vytvořily tak živý obraz, tváře jednak radostné, jednak smutné a vyděšené, skupení různá ale sebe doplňující, tu světlo, tam stín, vše v patrné míře a síle? — A obraz, jež nám skýtá východ a západ slunce, bezpečné obíhání tolikera světů hvězdných, střídání dne a noci, čtvero ročních počasí — tyto úkazy že by byly výsledkem slepé náhody? Ani jeden verš krásné básně, ani jedna sličná socha, ani jeden výtečný obraz, slovem ani jediné dílo umělecké náhodou nemůže povstati: a veliký obraz světa, milionkrát důmyslnější nežli kterékoli dílo umělecké povstal by byl náhodou? Celý rozdíl mezi mudrcem nevěrcem a člověkem věřícím jest ten, že věřící prostě za pravdu uznává, co patrně do očí bije, kdežto mudrce svedený svými předsudky titěrným rozumováním jasný svůj rozum si kalí. A konečně, oč pak vědí více mudrci nevěrci než učení křesťané? A nevědí-li více, proč pak se chlubně vynášejí, jakoby věděli?

Předstírajíce, že vysvětlí přírodu, zasévají do srdcí lidských učení neutěšená; pravice jen sebe býti moudrými vydávají nám

za pravé základy věci nepochopitelné, soustavy, které si vzdělali ve své obrazotvornosti. Převracejíce, haníce, nohama šlapouce, co lidem jest svatého, odebírají zarmouceným útěchu, mocným a boháčům uzdu jejich vášní; vyškubávajíce ze srdcí výčitky svědomí zlého a naději odměny za ctnost nazývají se k tomu vše ještě dobrodinci člověčenstva. „Nikdy“ prý „pravda lidem nemůže škoditi:“ ovšem, tak i my myslíme a to jest po našem zdání veliký důkaz, že čemu oni učí, není pravda. (Srov. Fénelon *Existence de Dieu, Le Génie du Christianisme* par Chateaubriand).

Znělky.

1.

Krvavými věnci ozdobené
chrání Klio slavné hrdiny,
velká jest, co nohám nevinny
chytrost klade sítě nastrojené.

Slávy oblouk nad sebou si klene,
psát kdo umí vtipné noviny,
neb kdo z potu bídné chudiny
k blahu všech, prý, velké stroje žene.

Ten kdo ale srdce tajnou lyru
v pravý tón uvádí člověka,
nikým neznán kráčí v světa víru,
hvězda sice — ale daleká.

Ducha silit, dusit hmoty lkání,
velký život — kněžské povolání.

2.

Štíhlé veslo v toky ponořené
chladný větrík zase osuší, —
jen to srdce lidské netuší,
jak se slza lásky zapomene.

Těžké čelo k smutku nakloněné
sotva mír nám vleje do duší;
bez lásky být srdci nesluší,
jako sopce na dno vyhořené.

Nechme ohně, který sice pálí,
ale mírně nikdy nehřeje, —
nechme vášní — chopme ideály —
srdce potom samo okřeje.

O ty drahý, svatocudný ohni,
k přátelství ty naše srdce pohni.

3.

Svaté tmy zas na Golgotě stály,
tam se nesly snů mých výjevy;

kde si truchlé lásky úsměvy
s mrákotami smrti divně hrály.

Ticho bylo — jenom z temné dáli
hluboké se chvěly nápěvy,
ty se ohlas bolné úlevy
tiché noci žalovatí zdály.

„Dokonáno jest“ — to znělo s kříže,
dál a dál a všude v okolí;

„Dokonáno jest“ — to slova velké tíže
k srdci lidstva mocně hlaholí.

O, co tady bylo dokonáno —
bude světu vždycky nepoznáno.

4.

Smím se k Tobě, vášní znesvěcený,
Svaté Srdce vinout s důvěrou?!
ó bych mohl strastí veškerou
v náručí Tvé sklesnout unavený!

Bože můj! hle, trůn Tvůj zneuctěný,
lid jej tupí hříchu nevěrou;
kdy se hlas Tvůj s hrůzy nádherou
na Sionu ozve povýšený?

Tisíc vzdechů, tisíc oceánů
slzí horkých, bídně zrazených,
z hlubin hučí k prahům Tvojich stanů,
abys pomstil práv si zkrácených.

Svaté Srdce! vzpomeň na Golgotu,
šetři nás, plod krvavého potu! —

5.

Těžké dumy duši obklopují,
těžké žaly v srdci zabolí, —
jak nad klínem noci v údolí
sivé mlhy těžkým krokem plují.

Bože můj! Tvé ruce vytrhují,
Tvoje slova srdce schláchojí,
přiď, ó přiď! a potěš, kdykoli
prsa naše boly zachvacují.

Neskončený! jehož zraky znají
červa v prachu, trůny tyranů,
viz i rty co žhavě šepotají,
potěš nás a dej nám ochranu;
potěš nás, Ty našich srdcí králi,
dej nám mír a vezmi naše chvály!

—a—

Výlet do severovýchodních Čech a do Vamberic.

Známo jest poutnické místo Mariánské
v Kladsku, zvané Vamberice (Albendorf); z

celých severovýchodních Čech tam se putuje,
a nejen z Čech, ale i z Moravy, Slezska a
Polska, Slované i Němci. I já dávno toužil
jsem, to poutnické místo navštívit, o kterém
tolik vypravovati jsem slyšel, a kam i můj
vlastní strýc, vůdcem jsa poutnickým, aspoň
90krát se zástupy putoval.

Já ovšem celou cestu nekonal pěšky,
ale vsedna na dráhu jel jsem nejprve do
Chotějovic (Kottwitz) u Hostinného, kde dá-
vný přítel můj farářem jest. Krajina jest
krásné údolí, jímž Velká Úpa protéká. —
Chotějovice (tuším, že tak se dříve osada ta,
nyní poněmčená jmenovala) jsou veliká ves-
nice, s obyčejnými horskými chalupami a
dřevěnnými baráky, jak v Krkonoších býva-
jí. Semotam jen zakmitne se mlýn anebo při
louce bělidlo. Vesnice ta pamětihodna jest
tím, že má nový, krásný, na vesnici téměř
nádherný chrám, ve slohu byzantinském vy-
stavený, který na úbočí stráně překrásně se
nese. Stojí na místě starého, směrem k vý-
chodu. Vystavěl jej bývalý farář zdejší, pak
děkan Hostinský, a nyní kanovník v Hradci
Králové, vysoce důst. pan Jan Weber.

Týž neunavný muž, vida chrámek osady
své skrovný, umínil, na téměř místě nový,
větší, důstojnější chrám postavit. Zjednav
si pomoc z františkánského kláštera Hostin-
ského, vydal se na cesty, na prosbu, sbírat
almužny. Dlouhé by bylo, vyprávěti, kde
všude pobyl, u kterých dveří klepal; znám
byl již mezi velkými a vznešenými co že-
brák, který v určité lhůty přichází a odbyti
se nedá. Vyprávím, co se mu v Paříži při-
hodilo.

Přišel až k Napoleonovi III.; týž odbyl
jej zkrátka, a zprázdna propustil, řka, že má
dost chudých chrámů ve své zemi, a že,
kdyby chrámy podporovati chtěl, tu dosti
příležitosti by měl. Eugenie byla měkčí, ale
dárek ani tu neodpovídal různým nadějím.
Žadatel náš smutný, šel ku P. Lacordairovi,
známému mnichu Dominikánu a nejznamenitějšímu tehdež kazateli v Paříži. Ten vlídně
jej přijal, těšil, by si z toho nic nedělal, že
on mu ku podpore pomůže, že bude ve pro-
spěch jeho chrámu kázati. A v skutku; o-
známiv, že bude kázati v Notre Dame, vy-
lícil bídu horského lidu v Krkonoších, ka-
tolikův, kteříž postrádajíce chrámu Páně, ne-
mohou si ani skrovného chrámečku postavi-
ti; mluvil o horlivosti jejich pastýře, který
sám na cesty se vydal, a z takové dáli až
k nim přišel, by o podporu, byť skrovnou,
žádal; to vše vylíčil způsobem tak mistrným
že sbírka v chrámu Páně učiněná hojnou
summu vynesla. Tak znamenitý Lacordaire,

člen francouzské akademie, kázal též na jeden chrám ve vlasti naší; toť pamětihodné! Tak vyprávěl přítel můj.

Chrám ten velmi pěkný jest, prostranný a slohem u provedení důsledný. Plán dělal prý pražský stavitel, jehož jméno bohužel jsem zapomněl. Podobá se spíše kathedrále, než vesnickému chrámu, a na tom návrší nad vesnicí velmi pěkně dopadá. To jediné bychom vytýkali, že uvnitř příliš mnoho stolic jest, čímž krása stavby a velkolepý dojem pohledu velice se ruší. Připomíná na modlitebny protestantské, kde jiného se nevidí, než samé stolice. V Itálii, a jmenovitě v těch prvních a nejslavnějších chrámech, není stolic pražádných.

Mimo jeden pamětní, vlastně náhrobní kámen, který zazděn jest ve hřbitovní zdi a posledního (tušíme) protestantského anebo husitského faráře hlásá i s veškerou jeho četnou rodinou, pak náhrobek děda p. Stefana, obchodníka Hostinského, kterýž druhdy v Chotějovicích kostelníkem býval, jiné pamětnosti místo nechová.

Škola i tu je nová, krásná, o jednom poschodí. Vesníci jde dráha k Trutnovu. Přes údolí na druhé straně na vrchu jest pěkná, okrouhlá kaple, ke cti (dříve) sv. panny a mučennice Kateřiny, nyní 14 sv. pomocníků, jižto nynější p. farář svým nákladem opravití dal a odkud překrásný rozhled po celém údolí jest.

Poříčí. Od Chotějovic unášela nás dráha vedle starobylého Trutnova do Poříčí, kde severozápadní spojovací a Náchodská dráha se sbíhají. Němci říkají Parschnitz; staré, české, poctivé Poříčí; i z přírody je viděti, že tomu místu jméno to dobře přísluší. To Bůh ví, jak ti naši sousedé naše slovanská jména skrucují; u některých sotva možno slovanský původ poznati. A houževnatost v zvyku tom je tak veliká, že i náš český lid, ustavičně slyše tu skrouceninu, už ani sám správně místa toho nepojmenovává, ale rovněž jen tou nestvůrou nečeskou. Tak na téže trati o stanici dále rovněž již mizí i mezi českým lidem staročeský krásný název „Svatoňovice“, ač to místo ryze české, a ustupuje německému „Schwadowitz“, tak že i český lid sám už říká, „jdu do Švadovic“, jak od německých úředníků slychá, a jak jsme sami slyšeli. Svatoňovice jsou rovněž staré poutní místo Mariánské; jest tu studánka, již přičítána léčivá moc, proto říká lid též „u studánky.“ Jsou tu též lázně. Svatoňovice známy jsou svými rozsáhlými, uhelnými doly, které náležejí Náchodskému knížeti, Schaumburg-Lippemu.

Červený Kostelec. Přesednuvše v Poříčí na trať Náchodskou, jeli jsme do Červeného Kostelce. Horské městečko; lid mimo trošek hospodářství, živí se hlavně tkalcovstvím. Mimo prostranný chrám sv. Jakuba Staršího jest zde pěkný hřbitov, o jehož okrasu a sporádanost nynější d. p. farář hlavní zásluhu má. Jmenovitě jest zde pěkná křížová cesta na kamenných sloupích malířem Šrůtkem z Náchoda zhotovená. Která okrasa může býti hřbitovu přiměřenější, než křížová cesta? — Až z Hořic jsme tu našli pomníky, ale bohužel, ne právě mistrné. Uprostřed je veliká kaple, čistá, opravená. Ukazován nám na levo v rohu nahoře pomník jednoho p. učitele, tu nedávno tragickou smrtí sešedšího. Pomník ten pamětihoden je proto, že první jest pořízen od spolku, ježž páni učitelové téhož okresu mezi sebou založili, a sice k tomu účelu, aby každému z jejich bratrstva, kterýžby zemřel, ze společných příspěvků pomník postaven byl. Toť chvalitebně zajisté! Představuje malou pyramidku, na níž z předu ten pamětník je po dvou ruce přátelsky se tisknoucí, a pozlacený křížek vzhůru držící se nalezají. Kruh jest věčnost; ruce, přátelsky se tisknoucí, jsou láska a bratrství; křížek — víra křesťanská. Podstavec nese nápis. — Kéž víra kvetla, bude láska i bratrství — a láska pravá — trvá věčně!

Hronov. Cesta vedla nás odtud ku Hronovu; na cestě stavěli školu v Kostelci Hořením. Všude školy, paláce; kéž vyrovnalo se ovoce nákladu a obětím, kéž zevnějšek i vnitřku! Hronov, horské městečko, v údolí ležící, nyní na dráze, nové, ku Brumovu vedoucí, na řece Metuji. Nedaleko jest vesnice Roketník, k téže kollatuře patřící, kde na konci as sedm čísel akatolíků jest. Ti u-myslili si, uprostřed katolické osady postaviti si modlitebnu. Obecní úřad jim místo prodal; pak se katolíci zpírali. Nic platno; kníže pán, sám protestant, akatolíky podporoval, a modlitebnu již stavějí. Tak se stalo, že nyní katolíci uprostřed obce své, mezi katolíky, mají protest. modlitebnu. Brzy budou zajisté protestanté hleděti, aby se při ní i osadili, a možná, že pokoj v obci bude navždy porušen.

Machov. Z Hronova již pořáde více blížili jsme se českým hranicím — na východ. Tu poslední česká fara, Machov, městys, ale jako vesnice. Jedouce potkali jsme se se dvěma známými svěci na mostech; na prvním sv. Václav, pěkná socha prací Pavla Jiříčka, sochaře z Hořic; druhá, sv. Jan Nep. od staršího bratra onoho, Josefa Jiříčka.

V Machově jest sice skrovný, ale uvnitř čistý a velmi pěkně spořádaný chrámeček. Jmenovitě jsme tam viděli velmi pěkné práce řezbářské firmy Demec z Bressanonu (Brixia) v Tyrolích, která prý i na výstavě Vídeňské vyznamenána jest byla, a poměrně velmi laciné. I my máme ústav řezbářský v Třebechovicích u Hradce Králové, samou vysokou vládou zařízený, ale o jeho činnosti jaksi málo se proslychá; aspoň se nepamatujeme, že bychom ve veřejných listech o něm byli něco čtli. My jedinou práci odtud viděli, hlavní oltář ve Stračově (panství Harrachovské), a můžeme říci, že jsme byli úplně spokojeni.

V zahradě má pan farář Machovský veliké množství vzácných růží, asi 100 druhů, vypěstovaných na pracné půdě, tak že by nikdo v těch horách tak pěkné zahrady, a flory tak vzácné nehledal. Jsou tam Benediktini a přísluší ku Brumovu; jako praví Benediktini pracovali v zahradě té v potu tváří, na půdě kamenité a zcela neúrodné ji vzdělávše. Labor omnia vincit — práce všechno zmáhá!

Z Machova nás vedla cesta severně od Hejšoviny přes hřbet pomezních hor Kladských, a již potkávali jsme skrovné tlupy českých poutníků. Tu se jimi cesta netrhne. V lese odpočíval v této samotě Slováček s košíkem sklenic, jak je po vlasti naší choditi vidáme. To je znamenitý obchod! pár laciných, křehkých skleniček, anebo pastě na myši — ubozí Slováci!

První ves ve Slezsku, vlastně Kladsku, když hřeben se překročí, jest Studená Voda (Kaltwasser, jak Němci říkají); a odtud vede cesta pohodlná, údolím téměř pořád vedle luk. Cestou k severu viděti Božanov (Bartsdorf), faru a kostel. Byly žné, když jsme tudy šli a lidé brali žito domů, ale počasí bylo deštivé; i měli proto obilí v kupách, a sice dávali vždy jeden snop, přímo stojící, doprostřed, a pak šest kolem něho; vršky, klasy, se pak svázaly a ještě jedním snopem, kterémuž říkají čepec (Haube), obráceně na ně postaveným, přikryli. Tak prý dešť obilí hned neuškodí, byť i potrvál. U nás rovněž týž způsob se zachovává, jen že se dělají kupy čili stožky menší.

Tu již vedle cesty pozorovali jsme mnoho soch, zvláště křížů a soch Rodičky Boží; to nepochybně proto, že tudy mnoho poutníků chodí, a ti neprojdou, aby se u sv. kříže, anebo sochy nezastavili a nepomodlili. Ejhle, jak lid věří, že modlitba pomáhá, a že každý si přeje, aby zaň modlitby se obětovaly.

Za námi nade všechny vrchy vyčnívala Hejšovina, odkud překrásná vyhlídka, zvláště na sever, na Brumovskou kotlinu, oku cestujícího se skýtá. Přišli jsme na královskou silnici, od Náchoda do Kladska vedoucí; cesta jako po stole, kaménka není viděti, jako mlat, ba lepší; patrně, že ji válcem urovnávají a hladí. Je vůbec známo, že silnice v Prusku jsou velmi dobré, mnohem lepší než u nás; osázeny jsou po stranách stromoradím.

Hrádek, něm. Wünschelburg. Přišli jsme na Hrádek. Lid sice, i český, říká nyní Radek, ale jest to snad starý, český Hrádek. Staré město, dosti výstavné, domy na náměstí veskrz skoro dvoupatrové, se 4000 obyvatelů; některé fabriky. Náměstí jde poskopce; je čtyrhenné, uprostřed stojí radnice, starobylé to stavení s vysokou věží. Přistoupivše blíže spatřili jsme nad hlavními vraty v kameně vytesaného, dvouhlavého rakouského orla, památku na Rakousko, a korunu českou; zdali orel ten kdys oživne? zda-li kdys a kým přiveden slušný k své bude vlasti dědic? (Kollár.)

Před domy semotam spatřili jsme seděti syny Abrahamovy; — tedy i zde naši svou zemi zaslíbenou. — Jak bylo viděti, nevede se jim zle. Sedíce v penězích a hojnosti, po pravě zaslíbené zemi netouží. —

Radostně jsme byli překvapeni, když jdouce z náměstí ulicí dolů, kudy se jde ku Vambericím, spatřili jsme v rohu vysoké kamenné zdi pěknou sochu sv. Jana Nepom., i bylo nám, jako bychom milého krajana a známého byli uzřeli. Nemeškáme a čteme hned nápis; a ejhle dí: „Anno 1715, den 16. April ist diese Statuen Gott und dem heil. Johanni Nepomuceno aufgerichtet worden von Joanne Köhler und Gergio Kuben nebst anderen Wohlthätern“; t. j.: Roku 1715 dne 16. dubna tato socha Bohu a sv. Janu Nepomuckému postavena jest od Jana Köhlera a Jiřího Kubena mimo jiné dobrodince.“ — Pod tím dále: „Heiliger Joannes Nepomucene erlange uns Gnad bei Gott“; t. j.: „Svatý Jene Nep. vyprosíš nám milost u Boha“. Tento druhý nápis jest chronographikon a dá letopočet 1715. Pamětihodno: sv. Jan byl prohlášen za svatého teprv roku 1729, a ta socha jest od r. 1715, důkaz, že sv. Jan prvé než za svatého prohlášen jest, již všeobecně účty požíval, a to nejen v užší vlasti české, ale, jak vidíme, i za hranicemi. — Druhé však, co ze sochy té soudíme jest, že toho času Hrádek již byl německý, ačkoli Kladsko při Prusku ještě nebylo, sic jinak by nápis byl jistě český, a ne německý,

neboť tehdaž Kladsko náleželo ještě ke koruně české a s tou k Rakousku.

Čím blíže k Vambericím jsme přicházeli, tím více množily se sochy vedle cesty. Od tud do Vamberic jest ještě hodina. Cesta dobrá a příjemná; vede nejvíce vysočinou, odkud po vůkolí příjemný rozhled se poskytuje. Vamberic viděti není; ležít v úpadě: teprv, když se k nim přijde a poloha k údolí se níží, uvítá tě chrám, jehož kuppole a věže do výše vyčnívají.

Ne bez pohnutí vstoupili jsme na místo. Pomyšlení, že na milliony lidí sem již připutovalo, že na statisíce srdcí nalezlo zde potěchy, úlevy a posily na tom posvátném místě, ve zdích a stěnách toho chrámu, působila i na nás; a ne bez nábožného citu vstoupili jsme do svatyně.

Stavba chrámu Páně Vamberického jest podivná; má štítů dva, jeden do předu a druhý do zadu; uprostřed je okrouhlý chrám s kuppolí. Chrám tento podobu má eliptickou a tušíme osmistěnného polygonu; jest prý napodoben chrámu Jerusalemskému. K němu v pravo i v levo přistavěno jest všelijakých kaplí, v nichž obrazy neb sochy z posvátných dějin se spatřují.

Hlavní oltář, na němž zázračný obrazek Blahoslavené Rodičky Boží se nalézá, jest v temnu, mimo kruh lodní a nemožno jej dobře viděti. Neustále tu lidé jsou, konající svou pobožnost, a na tisíce jich zde každoročně smíruje se s Bohem a přistupuje ke stolu Páně. Místo milosti a lásky!

Chrám postaven jest ve výši na kopci; k němu vedou z údolí schody mnohé, dosti příkré, které se výše rostupují na dvě strany a s balustradou souvisí, která před štítem chrámu se nalézá a odkud na město dolů, horu Kalvarii a dále v pravo pěkná vyhlídka jest. Průčelí chrámu je malováno a přiměřenými latinskými nápisy, vztahujícími se k Rodičce Boží, opatřeno. Ozdobil je r. 1871 malíř z Náchoda p. Šrůtek. Po obou stranách chrámu, v bocích, jsou věže, před nimiž tarasovitě výběžky, způsobem balkonů, do předu se táhnouce, vyčnívají. Z důlů chrám veškerý v té výši, nyní opravený a ozdobený, slavně dopadá.

Přes město naproti chrámu, přes údolí na druhé straně vypíná se vrch, zvaný hora Kalvarie. K ní v městě dole vede brána, připomínající na bránu, kterouž v Jerusalemě ku smrti veden jest Spasitel náš. Na Kalvarii nahoru vedou kamenné schody, dosti široké; vedle nich v pravo i v levo nalézá se množství kamenných kaplí, v nichž děje

ze života Páně, hlavně z utrpení, figurami v životní velikosti, buď úplně ze dřeva vyřezanými, anebo na prkně vymalovanými, představeny jsou. Práce to veskrz chudá a neumělá, a neviděli jsme tam jediné figury, která by měla cenu nějakou. Uchystáno tak pro lid nejobecnější, jemuž se věc líbí, poněvadž smyslně, drasticky, podána, a on o umění poněti nemá. Našince neupokojilo; ale, poněvadž názorné vše, tedy lid všechny ty kapličky rád navštěvuje a je obchází.

Všech kaplí jest prý 72; představeny jsou v nich děje ze starého i nového zákona, i také jednotliví svatí. Nahoře na Kalvarii jsou tři kříže, prosté, ale mohutné, as do polovice žestí obité. Tázali jsme se proč? řečeno nám, že prý by je lid pořezal a s sebou domů odnesl; snad i s kříže lotra nekajícího? nebo i ten byl rovněž pokryt a obrněn, jako ty druhé dva.

Uprostřed schodů na pravé straně jest pěkná kaple ke cti Rodičky Boží Bolestné, za kterouž poustevník své stálé bydlo, t. j. svůj příbyteček a svou zahrádečku má. I u něho jsme se zastavili. Byl Němec a českého slova neuměl. Ve světničce své, do které nás pustil, měl Betlém a všelijaké figurky svatých, které si nepochybně sám vyřezal. Zahrádku měl slušně upravenou. Pěstuje v ní zeleninu a nějaké květiny. Nejvýše nahoře jest kaple Božího hrobu.

Kapličky se nalézají nejen na vrchu Kalvarii, ale též na návrších v pravo i v levo (hora Oreb, Mojžíš), a dole v městě, mezi domy, tak že vedle třeba hned kůlny jsou, jako jsme viděli. Tu dole mezi domy jest i rybník Bethesda (dům milosti, č. ovčí, bravní zván) a anděl na podstavci uprostřed něho s veslem rybářským v ruce, což má nepochybně býti znamením, že, kdykoli do rybníka na rozkaz Boží sestupoval, kormoutila se voda. (Jan 5, 2.).

Na kapličkách všude jsou nápisy, což jest dobré; ale jen německé, ač sem nepočteně Čechů a jiných Slovanů do roka přichází; avšak k těm se nehledí, jen když přinesou peníze. Přece však jeden český nápis jsme našli, řku jeden jediný, a sice pod horou Kalvarii vedle cesty, kterým se užívají poutníci, aby na udržování kaplí a hory Kalvarie něčím přispěli. Vida, pravím, ku placení je ten Čecháček dobrý, jinak ale o něm nevědí.

Hostinec u p. Pavla je dosti pořádný; byl nám doporučen. On umí česky, i jeho dvě dcerušky. Že je mu to potřebné a prospěšné, dal je na cvičenou do Králové Hradce,

kdež byly u školních sester, a můžeme říci, že za rok dosti dobře česky se naučily. Tak potřeba je nejlepší učitelkou.

Když jsme přišli na večer do hostince, bylo v něm živo; mnoho mužů tu pospolu bavilo se; někteří hráli kulečník, jiní hovořili velmi důtklivě a živě. Druhého dne jsme se dověděli, že byla téhož dne volba poslance do říšské rady. Rozumí se, že zvolen katolík; nebo Vamberice, až na nepatrné výminky, jsou veskrz katolické. Praveno nám, že p. Falk jest nepřitelem katolíků, který sobě rovného nemá; rovněž prý Bismark, tak aspoň smýšleno o nich tam. My však nemůžeme pochopiti, kterak je možná, v říši, která svobody i neznabohům popřívá, býti nepřitelem někomu proto, že je katolík, a k tomu domácím dětem? Je-li nespravedlnost nějaká, která spravedlnost Boží ku pomstě vybízí: tedy jest jistě ta, která domácí děti, syny a dcery, z jejich rodné půdy vypovídá a ze země vykazuje proto, že shledali pro spasení duše své býti prospěšným, vstoupiti do jisté řehole a trávit život svůj v klášteře. To-li jest svoboda? to-li to svobodomyšlné 19. století? Toť hůře jest, než za času pronásledování křesťanův za prvních století. To činili pohané a zdáli se míti k tomu rozličných důvodů; ale tu? to křesťané jsou; aspoň protestantism se zove čistým křesťanstvím, a sousedé naši, víme, že se mají za národ nejvzdělanější. Kteraká to musí býti zášť, která nenávisť katolického jména! Však nespravedlivá ta nenávisť a nerozumná nestátnická ta vášnivost nesla již své ovoce!

Odpočavše si klidným spánkem, šli jsme druhého dne ráno do chrámu Páně vykonat svou pobožnost. Tu již nalezli jsme v prostranné sakristii p. faráře i jeho kooperatora zaměstnané slyšením sv. zpovědi. Mnoho lidí bylo ve chrámu Páně a u správy Boží; tak pokud léto, jest prý každodenně. Sloužili jsme mši sv.; mnozí přistupovali ke stolu Páně. Vykonavše pobožnost svou a místnímu správci duchovnímu poděkovavše, šli jsme podívat se potom ještě po známém tom poutnickém místě. Dole pod chrámem v pravo, na náměstí, stojí na podstavci pěkná socha zakladatele chrámu a hory Kalvarie, rytíře Daniele Paschasia z Osterberku. Nápis na podstavci zní doslovně takto: „Daniel Paschasmus von Osterberg, Ritter auf Rathen und Herr mehrerer Güter, Gründer vom Kalvarienberg und der Kirche. † 1711.“

Poutním místem jsou Vamberice od 600 let. Dle pověsti nalezen prý záračný obraz v jedné staré lípě. Tak vypravuje Jos. M.

Pohořelý, farář v Nové Vsi u Kolína, kterýž vydal knížku: Vamberice, čili popsání jejich povstání a události. Dle pramenů hodnověrných zčeštil J. M. Pohořelý, farář v Nové Vsi u Kolína. V Chrudimi, u Stanislava Pospíšila 1873. — Tištěna jest dost chatrně a sprostoučce švabachem; a to ta jediná knížka česká, kterou jsme tam viděli; prodává se za 15 kr.

Vypravuje se v ní, že stávala na místě, kde chrám nyní stojí, stará lípa, pod kterou slepý žebrák sedal. Když však jednoho dne stala se bouře, a on, nemoha nikoho dočkat se, kterýžby jej vedl, sám jda, hlavou do lípy oně vrazil: náhle prý prozřel a prozřev, na stromě před sebou obrazy Rodičky Boží uviděl, ana božské dítě na pravici má a zářícími paprsky veškerá obklopena jest. Tak stalo se prý r. 1218.

Pověst o zázraku tom prý daleko široko se roznesla; a kde kdo nějakým neduhem skličěn byl, spěchal, aby u Matky Boží záračné úlevy hledal. Tak staly se Vamberice poutním místem.

Pod onou lípou dal prý majitel hrabství Kladského Ladislav, vojvoda z Münsterberku, postavit kamennou kropenici; též oltář, opatřený svícny; a sám místo to prý často navštěvoval a časem též služby Boží tu konati dával. Ta kropenice se prý až dosud spatřuje a na ní letopočet ciframi z pola latinskými a polo arabskými: MCC18. My na to upozornění nebyli a tudy kropenice neviděli.

Jistý pán, Ludvík z Panovic, pán na Lomnici blíž Kladsku, vystavěl prý první chrámek na tom místě. Spisovatel knížky: „Mariánský trůn milosti“ (česky č. německy?), vydané r. 1695 v Javoru u Webra, vypravuje, že r. 1400 již jiný chrám ve Vambericích, nákladem místních obyvatelů a dobrodinců vystaven byl. Po válkách husitských nebylo prý po 133 léta faráře ve Vambericích. Na Vartě, což jest dále ve Kladsku a kam poutníci rádi zacházejí, neboť jest to rovněž poutní místo Mariánské, Husité prý oba chrámy rozbořili, Vamberického však prý se nedotkli.

Největší však zásluhu o nynější výstavnost chrámu jakož i upravení kapliček má nadzminěn, onen Daniel Paschasius z Osterberku, který statek Vamberice r. 1677 prý koupil. R. 1678 opět samostatný farář tu ustanoven jest, když dostatečná výživa mu zjednána. R. 1682 vydal se též rytíř do Jerusalema na cestu, aby sám osobně místa svatá shlédl a potom ve Vambericích zařídil: horu Kalvarii, brány města, rybník bravní a t. p.

Roku 1683 vrátiv se, dal mýtití lesy a vyměřovati pahorky; jeden ustanoven horou Kalvarii, jiný nazván horou Olivetskou, jiný zase horou Tábor, Oreb a t. p. a na nich stavěny ku znázornění dějů rozličné kapličky. Zbudována brána, zvaná Štěpánská, jiná brána Gihon.

Dvakráte pobyl týž nábožný muž v Jerusalemě; r. 1692 po druhé. Dočkal se té radosti, že r. 1710 chrám a všechny kaple jak chtěl, dostaveny jsou. Zemřel 31. květ. 1711 na svátek Nejsvětější Trojice při zpívané mši svaté, právě prý o pozdvihování, ve stáří 80 let. Od těch dob, co místo na památku utrpení Páně tak upraveno, lid z blízka i dál sem putuje.

Pamětihodno též, že r. 1740 tu vedle sochy Rodičky Boží ještě dvě jiné sochy postaveny jsou, a sice sv. Jan Nepom. a blahoslavený Jan Sarkander; důkaz, že tento již tehdaž za svatého ctěn byl.

Vamberice, původně vesnice, jak i německé Albendorf naznačuje, jsou nyní městečko. Domy nakupily se hlavně kolem chrámu, střediska poutnického života; jsou veskrz kamenný, jedno- i dvoupatrové; avšak vesnice v pravo i v levo údolím daleko se táhne, a jsou chalupy, jak v Krkonošských horách bývají. Prostředkem náměstí protéká říčka, od Brumova přicházející, jmenem Stěnavá (něm. Steine), která pod Kladskem do Nisy ústí, s kterouž společně potom k Odře spěchá.

Na náměstí postaveny jsou na děl dvě řady bud, v nichž rozličné drobné věci hlavně dětské hračky a památky poutní: obrázky, růžence, křížky, penízky a t. p. se prodávají. Jak jsme pozorovali, jsou to hlavně výrobky cizí, z Francouz a Švýcar, zvláště ty vkusnější, za které ročně asi mnoho peněz do oněch zemí vandruje. Z knížek, jež jsme na krámcích těch viděli, byly jen tři, a sice veskrz popisy Vamberice, dva německé, jeden obšírnější, druhý kratší, a jeden český, svrchu uvedený, který není než překlad z němčiny, a z něhož jsme některá data tuto uvedli. — Potok č. vlastně říčka, místem tekoucí, přirovnávána bývá potoku Kidronu. —

Vykonavše dopoledne pouť po všech kapličkách a na památku též nějaký růženeček a obrázek koupivše, odpoledne vrátili jsme se zpět přes Wünschelburg. Provázel nás kněz, kaplan z Českých Verneřovic, jménem Kobliške, česká kobliška. Co divno? V Krkonoších každou chvíli uslyšíš: Pavlitschke, Tichatschke, Michalitschke, Matiaske a t. p. a tak se i píší! „Kdo přijde slovanské hroby ty vzbudit ze sna živého?“ —

Ve Wünschelburku chtěli jsme viděti kóstel; shořel před nedávnem, ale uvnitř zachován. Jest krásný a čistý; oltáře obnoveny; jenže to množství lavic, jako v protestantské modlitebně, ho zohyzduje. Jest pokryt zatím prkny; ale kolem, jmenovitě kde bylo bydliště farářovo, všude bromady rumu, jako po vyhoření.

Býval zde farář a kaplan, jak na takové městečko sluší; nyní tam není nikoho, a jen v neděli a ve svátek, někdy též všedního dne, dochází sem farář z blízkého Pasterkova (Passendorf), a tu po druhé slouží mši sv. (binuje) a čeho třeba v duchovní správě, zařídí. Lidu se nekáže, ani ve škole mládež náboženství se nevyučuje. Poměry katolíkův jsou smutny; nikdo se o ně nestará, nemůže a nesmí; jest kulturní boj.

Mluvili jsme s některými lidmi v městě, veskrz katolíky; velice hořekovali a trpce stěžovali, že jsou teď jako stádo bez pastýře, opuštění. Jaktě to smutné! Dítka že rostou bez Boha, nemravnost a rozpustilost mezi nimi prý se rozmáhá, až prý smutno a k pláči! — A lid zdá se býti dobrý, nábožný a zachovalý, praví katolíci! Vypravovali nám hrozné věci o násilí činěném na kněžích a na katolické víře, protože nechťeli uznati státní zákony, až nemožno toho opakovati.

Z Wünschelburku jsme šli přes Božanov a Martinkovice ku Broumovu, kam jsme do večera dorazili. Kotlina Brumovská jest velmi úrodná; tak jsme pozorovali na obilí, kteréž krásnější bylo, než u nás v kraji, a obilí všeho druhu. Brumovští sedláci jsou známi, že bohatí a zámožní jsou. Klášter z daleka nás vítal.

Uhostili jsme se v hostinci nejlepším nahore na náměstí. — Hostinská Češka, služby Češky. Sedíce u večere, naslouchali jsme diskursu, jež několik hostů, domácích, tu mezi sebou vedlo. V čele jejich seděl obstarlý major, který zde na odpočinku žije. První slovo však vedl jeden fabrikant, který přádelnu na přízi tu má. Rozpřel se hovor o poměrech a situaci. Major tvrdil, že poměrně ku rolníku ti, kdož provozují industrii, daněmi málo až dosud stíženi jsou; a tvrzení své odůvodňoval pravdivě tím, že prý si udají výděлку, co a jak chtějí, že jich nemůže nikdo kontrollovati, a že pohlcují všechny malé kapitálky chudého lidu, že náramně bohatnou, panství kupují, ale chudiny že přibývá; na př. Trutnovský Faltis, který zanechal 7 až 8 millionů, a jiní fabrikanti, kteříž kupují panství . . . A v tom měl pravdu; ač ten pan fabrikant na to se hrošil, a snažil se tvrzení to vyvracet; však

nehrubě se mu dařilo; nebo nesnadno vyvracetí věc, která jest nad světlo jasnější. Toť právě ta otázka, kolem níž nyní vše se točí. Fabrikant ovšem nespustí se svého výdělku, nesdělí se s chudásem, až bude museti, anebo až tento (násilím) sám si vezme. O bohatství zajisté platí, jako o vodnatelnosti: Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae; t. j. čím více lakotník má, tím více chce mít. Avšak toť to nové tyranství (kapitálu), a nové otroctví (chudiny). Jak viděti, otázka ta všude pálí; v pravdě jest palčivá a hýbe světem. —

Z rána časně vzbuzeni jsme byli vojenským čepobitím; trubač běhal z jedné ulice do druhé, budě spících a sobě hovících. Co to? tážeme se; je zde vojsko? nikoli; tedy co se děje? I svolávají se ostrostřelci a hasiči; pojedou do Chocně, uvítat korunního prince; přijíždí do Čech. Sláva! — A brzy zavzněla hudba, střelci shromáždili se před domem kommandantovým, odkud potom s praporem ku nádraží táhli. Oděni byli tak, jako všude, kde se zachovali a ještě nevyměřeli. —

Později jsme šli se podívat do kláštera. Kostel je překrásný, čistý a bohatý. Vidouce jej, věřili jsme, že Prusáci zdaleka přicházejí sem, aby jej viděli, a že nemohou krásu jeho dosti se nadívti. Vkus a souměrnost všude; bohatost a nádhera; v pravdě slouží ku cti řeholi sv. Benedikta. Rouchy, skvostnými a nádhernými, hojně jest zásoben. Mezi těmi zvláštností pamětihodná chová se, jak známo, též kasule sv. Vojtěcha, starobylá, v níž až dosud, ale jen jednou do roka, na svátek téhož sv. patrona, ale jen od představeného, mše sv. se slouží.

Pak něco z biblioteky jsme si prohlédli a stavení. Budova není prý původně klášter, nýbrž zámek, což ihned se může poznati, jakmile do dvora se vstoupí. Stavena jest novým vlaským slohem; jen na jednom místě uvnitř (tušíme ve věži) zachovalo se klenutí gothické, snad z původního starého hradu, který zde druhy stával. V klášteře umístěno jest též gymnasium, nižší i vyšší, jehož program, až na jedinou světskou, vykazuje již všechny sfly z řehole — učitele zkoušené. Žáků mělo letos v 8 třídách 190, z nichž bylo 128 Němců a 62 Češi.

Nemohouce pozdržeti se déle, bychom Brumov lépe si prohlédli, spěchali jsme provázení jsouce milým jedním členem řehole, gymnasiálním professorem, na Hvězdu. Tak slove totiž na skalách mezi Brumovem a Policí kaplička, způsobem hvězdy stavěná, odkud překrásná vyhlídka na celou kotlinu

Brumovskou se otevírá. Při kapli té je stavení, kde bydlí lesní, který zároveň hostinským jest. Přisedše tam, našli jsme hudbu, Čechy; jednu společnost pruskou a jednu českou z Police.

V létě, o prázdninách, kdeby v Krkonoších nebyli Prusáci? Bylby pravý div, kdyby jich člověk v některém hostinci nenašel. Známo o nich vůbec, že nadělají velmi mnoho hluku, ale málo utratí. Tak i zde pozorovali jsme, že, kdežto my pochutnávali si na výborných řízkách, pání z Pruska si dali „Kartoffeln mit Butter und Butterbämmchen“; a šibal šenkýř se jim smál, řka: „Počkejte, však vy zaplatíte maso!“ — což ovšem jsme nechválili.

Tomu však bychom se měli od Prusáků učiti, abychom si své vlasti více vážili a ji lépe znáti se učili, míním nejen z knih, ale i z vidění, cestování. Praveno nám, že každý sebe menší úředníček pruský, neb učitel, celý rok spoří, jen aby v létě někde si vyjetí mohl. Přitom se uskovňují, jedí střídmě, ač někdy příliš hlasitě a jiným na obtíž se veselí. Mnoho-li pak Čechů do roka na Krkonoše přijde? snadno by je spočítal, ale Prusáků se tam jen hemží!

Dali jsme si též vypáliti ručnici, pro ohlas; ale musíme říci, že, ač valný jest ze začátku, brzy přece zaniká; na Malé Skále zdálo se nám býti echo mnohem lepší, mnohonásobnější.

S milou společností českou dostali jsme se na večer šťastně do starobylé Police. Tam mile uvítala nás vybraná společnost v besedě, kde měla býti právě nějaká přednáška, již jsme přerušili. Seděltě zajisté v čele milé společnosti vysoce zasloužilý veterán na půdě dějepisné, universitní pan profesor, V. Vlad. Tomek. Známo, že Polici oblíbil sobě za letní sídlo své, a že, jakmile může, Prahu rád opouští, aby zde v zátíší pooddechl sobě. Též zde byl náhodou na výskumních, přírodovědeckých cestách svých, p. Dr. Čelakovský z Prahy, a jiní známí ze stavu duchovního a světského, v jichž společnosti přemile týž večer jsme strávili; zůstane nám nezapomenutelná památka jeho. —

Z Police druhého dne, když jsme si byli prohlédli chrám Páně, konvent Benediktinský a hřbitov, nově upravený, o nějž starší p. kaplan zdejší P. Cyrill Kaněra O. S. B., zvláštní zásluhu má, táhli nás oři velkostatkářští ku Teplickým skalám, kam jsme před polednem dorazili. Zastavili jsme v hostinci před skalami. I tu byly dvě osoby, hudbu provozující, muž a žena, ale Češi nebyli. Sotva však slyšely, že Češi

jsme, ihned spustili české národní písně, které však tak nemilosrdně na skřípec natahovali, že viděti bylo, že textu neznají, ba ani nápěvům za mák nerozumějí. Bylo nám líto těch krásných písní našich; a za to má člověk ještě platiti! Seznali jsme však, že za peníze všechno člověk může míti.

Když jsme šli do skal, začalo pršet a přšelo téměř celou cestu; to však nás neodstrašilo. Dán nám za vůdce jeden obstarlý, švitorný Němec, který nese titul „Felsenführer“ t. j. vůdce ve skalách. Zprvu uvítali nás v lese na stráni trubací, kteří vážný nápěv, po odstavcích, pro echo v dvojhlasu troubili; ozvěna pěkně se ozývala, ačkoli zřetelně jen jednou: v dáli slabě. Dali jsme si vypáliti i hmoždír a sice prostřední, ale i tu echo silně zavznělo jen jednou. Za to je taxa; ale za troubení pouhá diskrece.

Cestou upozorňuje vůdce na rozličné skalní útvary, které s rozmanitými předměty, osobami neb věcmi (prý) podobnost mají; ale třeba říci, že někdy, jak známo, musí býti fantazie velmi živá, aby dovedla najíti, anebo si představit, co vůdce povídá. V Teplických skalách nejkrásnější část nade vši pochybnost jest dóm, ohromné balvany způsobem gotického chrámu proti sobě nakupené; tu i sakristie, kazatelna a t. p. Tu spustí i varhany a ozve se nábožná píseň: „Před tebou se klaníme;“ a duch vmyslí se do svatyně a proniknut jest v pravdě nábožným citem; když však se odtud vykočí, vidí se, že to za skalou pouhý kolovrátek. Na místě tom rozdává vůdce též tištěnou báseň o velikosti a velebnosti Boží. — Skály jsou uzavřeny, a tu, kde přístup jest, nalézá se malá restaurace.

Musíme říci, že skály ty nás nepřekvapily; podobné partie možno i jinde v Čechách viděti, na př. u Jičina: Prachovské skály, Trosky, Hrubá skála, Valdštýn, Malá Skála. Teplické skály veškerý jsou lesem orostly, a když je pěkně, procházka po upravených cestách ve svěžím vzduchu lesním musí býti prostomilá.

Hezčí jsou skály Zámrské č. Abrsbašské; ty takoruka ze země uprostřed zelených lučin vyrůstají, na př. známá homole cukru. Nejkrásnější část tu jest vodopád, a nad ním nahoře rybníček uprostřed skal a lesa, ačkoli tomu, kdo viděl Alpy, zdají se věci ty býti hezkou miniaturou. Ozvěna i zde není valná.

Přes Chvaleč dostali jsme se na večer do Poříčí, kde na chvíli pobývše a s přátely sklenku českého vyprázdniše, rozešli jsme se. Večer nás vlak donesl do Trut-

nova, kde nuceni jsme byli přenocovati, poněvadž vlak dále nejel. Zůstali jsme ve velikém novém hostinci u nádraží, zvaném „Union“, jež pro slušnost můžeme doporučiti.

Poněvadž ráno čekati jsme musili, použili jsme času, abychom se podívali do kostela a pak po městě. Co to? všude samé prapory, město ve svátečním obleku — a sobota; co se děje? I slavnost 10letého trvání tamního hasičského spolku! Ah, toť věru důležitá příčina! Proto určeny k tomu tři dni! sobota, neděle a pondělí! Sezván kde kdo, z Čech i Němec. Prohlíželi jsme pilně prapory; nejvíce bylo černožlutých, pak dosti též bíločervených; velkoněmecký přece také byl, ale jen jeden, a div divoucí, i jeden všeslovanský, ale též jen jeden! — Však co divu? sešedše se s dvěma studujícími z realky, Čechy, kteří měli právě po maturitě, dověděli jsme se, že v Trutnově je přes polovic Čechů, ba tvrdili, že dvě třetiny; lid nižší, pracovní, v továrnách, veskrz český; a ti nemají škol, kde pak? — a těm snad ni jednou do roka po česku se nekáže. Což by nemohli se domáhati svého práva? či o slovo Boží nestojí?

Já nechav slavnost hasičskou slavností, vsedl jsem o 11. hod. na dráhu, která mne odpoledne o 3. hod. na blízko domova donesla — a měl jsem — po vagoncích.

B. Hahl.

KRONIKA.

Z Prahy. Zítra dne 16. září v den sv. *Ludmily*, mučnice a patronky země České bude se slaviti výroční pouť v starobylém kostele u sv. Jiří na hradě, kdež hrob sv. *Ludmily* se nalézá, tímto pořádkem: Od 6 hod. z rána budou se střídati tiché mše sv., v 10 h. bude zpívaná mše sv., odpoledne o 4. h. bude české kázání, pak litanie a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—19. září u sv. Bartoloměje na Starém městě, od 20—23. t. m. u sv. Filipa a Jakuba na Smíchově, od 24—27. u Maltézů.

— V chrámu Páně na *Volšanech* slaví se dnes výroční pouť Povýšení sv. kříže tímto pořádkem: V 7 h. ráno mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívaná (matura), v 10 h. kázání, v 11 h. slavná mše sv., odp. ve 4 h. nešpory a požehnání.

— Účastníků *exercicií kněžských*, které se od 9—13. t. m. v k. arcib. semináři konaly, bylo 75 nepočítaje kněží z Prahy, kteří k jednotlivým rozjímáním přicházeli.

Úvodní a závěrečnou řeč měl J. Emin. nejvyšší p. kardinál arcibiskup, který opět v semináři bydlel, každé pobožnosti se účastnil, poslední mši sv. sloužil, při níž účastníkům Tělo Páně podal, načež po společném snídání srdečnými slovy s nimi se rozloučil a na památku obrázek sv. Jana Nep. s podpisem svým jim věnoval. Zastoupeny byly všechny 4 diecése české a 2 zahraničné.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci srpnu 125 chudých, v Pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem letos již 1162 osoby.

— V *Pozdní* u Slaného konali kněží Redemptoristé od sv. Kajetána z Prahy: P. Tomášek, P. Kosek a z počátku též P. Němec sv. missii. Přijeli v sobotu dne 24. srpna a odjeli v neděli dne 1. září o 4. hod. odp. vyprovázeli jsouce duchovenstvem shromážděným za příčinou pouti v týž den slavené a vděčnými účastníky sv. missie, kteří litovali, že výmluvní a horliví misijníři déle nepobyli a již nyní na opětné shledání se s nimi při budoucí renovaci sv. missie se těší.

Z Itálie. (*Assisi*, rodiště sv. Františka Serafinského.) V nejnovější době spojena byla Florencie s Římem kratší železnou tratí, od které Assisi vzdáleno jest. Ze staré trati jest viděti kostel Panny Marie i sv. Františka. Tam se obracely oči všech cestujících, když se oznamovala stanice „Assisi“. Mnohý ctitel sv. Františka jat jsa touhou spatřiti rodné místo velikého světce zastavil se, aby v jeho chrámě se pomodlil, krásné město spatřil a malebnému okolí se obdivoval. Assisi nedaleko silnice z Perugia do Říma jest snad nejstarším městem Umbrie, neb jde pověst, že tu za časů apoštolských Crispoldus a Bicetius sv. víru hlásali. Ze starověkého Asisium zbyl v městě na tržišti korintský chrám Minervy, který v křesťanský kostel proměněn byl. Asi v šestém století založeno bylo v Assisi biskupství a celá krajina stala se zbožím papežským, později přidána byla vévodům Spoletským, až ji Innocens III. v třináctém století zase dědictví sv. Petra získal. Assisi leží na úpatí hory Colle d'Asi, na které se rozvaliny bývalé pevnosti nalézají a dle které město pojmenováno bylo. Ulice jsou příkré podobající se stezkám anebo schodům, po kterých sotva lze choditi, neřci-li jezdit. Domy jsou nízké o nepatrných oknech a dveřích, aby se obyvatelé před vedrem slunečním letního času uchránili, takže neužijíš od června až do září na náměstí ani živé duše, mezi desátou hodinou dopolední a čtvrtou odpolední podobá se Assisi

v těchto třech měsících hřbitovu. Horko bývá až nesnesitelné, poněvadž Apeniny, o které se paprsky sluneční opírají, zabráňují, aby západní vítr ze strany mořské pochodící neváhl a neochlazoval. Velkým dobrodiním pro obyvatele jest říčka Chiascio, jejížto voda vždy studená jest, tak že snadno každý žízeň uhasiti může; podobně i okolní pahrbky lesem porostlé působí, že vzduch z rána i k večeru občerstvuje. Přítomnost nepoutá myslí poutníkovy, ovšem ale minulost, doba když sv. František a sv. Klára v těchto místech dleli a umělci s básníky zápolili, aby místa posvátná oslavili. Protivý nález všude, tuto však u větší míře, málo kdo Assisi navštíví a přec jest město každému vzdělanci, jenž se poněkud v církevních dějinách ohledl, známo a u věčné paměti. Ba, kde by bylo pravého křesťana, jenž by nevěděl o andělu v lidském těle, jehož srdce láskou serafinskou plápolalo ku Kristu Pánu a který s apoštolem národů říci mohl: „Ode mne pak odstup to, abych se chlubil, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož mi ukřižován jest svět, a já světu. Dále mi nikdo nečiní těžkosti: já zajisté nosím jizvy Pána našeho na těle mém.“ (Gal. 6, 14. 17.). Kdo z křesťanů neslyšel o žebráku Assiském, kterého církev katolická tak dojemně vychvaluje slovy: „Franciscus pauper et humilis, coelum dives ingreditur, hymnis coelestibus honoratur.“ Kdo se nedivil v galeriích římských a florenckých inalbám Carracciho a Cingoliho, kteří věnovali štětec svůj k oslavě velkého sluby Božího, apoštola nadpřirozené pravdy, horlivého věstitele učení o sv. kříži. Kdo nebyl čta životopis jeho unešen podivuhodnou pokorou, jízto následoval František vyvolený nástroj Ducha sv. božského Spasitele! Žádný zakladatel duchovního řádu nemůže se honositi tak valným počtem synů a dcer, hlásajících slávu svého původce po veškerém oboru zemském. Nemylí se, kdo tvrdí, že žádný řád se nevyrovná činností a zásluhami řádu Františkánskému. Kdekoliž se evangelium zvěstuje ve velkých světových městech, v hornatých dědinách i mezi čeledemi zubožených divochů, nalezneš kněze řádu serafinského, hlásající malickým i dospělým slovo pravdy věčné, rozsívající zrna lásky Boží. Co v světě na bojišti meč s mečem se křížuje a vášně s vášní se potýká, sedí prostý a upřímný kněz Františkán v zákoutí některého chrámu v zpovědnici, očisťuje hříšníka neb hříšnici a vesel a šťasten, že opět jednu duši získal Pánu, žehná odcházejícím kajícím. Mezi tím co svět kří-

čí, se směje, hřeší, hýří a plesy strojí: sedí dcera sv. Kláry u lůžka ubědovaného, ode všech opuštěného churavce, do ran jeho oleje a vína kapající; a kdy bolesti krutější do těla se zažirají, jmenuje mu jméno Kristovo: a on k úlevě své jmenuje Je po ní. Jiná pěstuje a vychovává dívky, ku kterým se vlastní matka neblásí, lépe nežli pravá matka a zadarmo, pamětliva slov: „Cožkoli jste učinili jednomu z malíckých těchto, mně jste učinili,“ a „nechte malíckých přijíti ke mně, nebo jejich jest království nebeské.“ Mezi tím, co v tmavé noci vycházejí zlí lidé na lup, aby číhali na kořist svou, kráčí kněz františkán nevšímaje si jich v prostém oděvu, Boha svého nesa na prsou do chudé chýžky v horách, aby zaopatřil, očistil, posilnil a potěšil umírajícího a zase duši získal Kristu. — Bohatí i chudí, vznešení i prostí si těch a takových mužů váží, aneb aspoň jakž takž s nimi jednají, i odpůrcové církve katolické sotpitice hněvem a otírajíce se o jiné řády, chudého františkána si nevšímají. — Mezi kostely Assiskými zejména tři vynikají a sice Mariánský (Maddony degli Angeli) nad modlitebnicí sv. Františka r. 1569 vystavěný, r. 1831 zemětřesením zbořený a r. 1840 zase obnovený s malbami Overbeka a řezbami Teneraniho. Dóm z XII. stol. s podzemní basilikou z XIII. stol. Nejslavnější však jest kostel sv. Františka nad hrobem velikého sluhy Božího vystavěný dvojí, jeden nade druhým, s malbami od Giotta, Cimabue, Carracciho a jiných, vele důležitý pro dějiny malířství vůbec a italského zvláště. Za panování císaře Bedřicha II. a papeže Honoria III. byl poslán slavný lombardský stavitel Jacopo do Assisi. Ujal se myšlenky vystavěti dvojí chrám, jeden vedle druhého tak, aby jeden z nich nad druhý vyčníval a oba slohem i stavbou se lišily. Dolní kostel jest na velikém prostranství obklopen čtverhrannou sloupovou chodbou (ambity), kde při slavnosti Porciunkulové, když až 100.000 poutníků do Assisi přibýlo, kupci ze všech stran své zboží prodávali. Obloukový portál, kterýmž se vchází do chrámu, spočívá na korintských sloupech, nad ním jest obrovská v kameni tesaná růže. Ať přichází cizinec z úcty k sv. ostatkům, které pod chrámem odpočívají, ať ze zvědavosti neb za uměním, vždy bývá překvapen ano trván uchvácen pohledem na překrásný chrám. Nízké klenutí, mohutné sloupoví, úzká gotická malovaným sklem okrášlená okna, kterými sluneční světlo v rozličných barvách spoře proniká, a široké prostranné kaple působí, že v hlavní lodi jest posvátné šero. Takto hlásá zevnějšek

i vnitřek chrámu velebnost toho, jehož dům jest, Hospodina Boha nebeského, a vzbuzuje křesťana, aby k němu a k nevystižitelným tajemstvím jeho ducha svého pozdvihl. Giottovo a jeho žáků malby krásli strop a stěny chrámové, malby ty jsou jednoduché, hry barev, kterou pozdější malíři nad jiné vynikli, nebylo ať tak dím ani použito, ústa umělcova dávno už se uzavřela, ale zesnulý mluví svými obrazy a řeč jeho jest výmluvná. Jen živá víra, jen něžná zbožnost, jen vřelá láska k Bohu a podivuhodná prostota srdce mohla v svatém zánícení vykouzliti tak krásné obrazy na studených stěnách. Spasitel na kříži, na půdě sice tmavé ale hvězdami poseté obklopen anděly ukazuje, že tvůrce této malby byl Bohem nadšeným umělcem, jehož srdce pronikla útrpnost a soucit k trpícímu Pánu. Bezděky přicházejí na mysl slova: „Fac me tecum pie flere, Crucifixo condolere, donec ego vixero“. Mezi stupni hlavního oltáře proniká z otvoru ze zdola světlo označující místo, kde ostatky sv. Františka odpočívají. Dva široké mramorové schody vedou ku sklepení podobnému kryptě u sv. Jiří v Praze neb u sv. Václava v Staré Boleslavi. Jak se vypravuje prošl sv. František ve své veliké pokoře, aby pochovali tělo jeho na úpatí hory Colle d' Asi, kde se pochovávaly mrtvoly odsouzených zločinců. Učenici jeho učinili tak, vyplnivše prosbu svého mistra a otce; poněvadž však lid hned po úmrtí počal Františka jako světce ctíti, bylo se báti, aby z úcty drahý poklad od věřících nebyl rozebrán, proto uschovali mniši ostatky hluboko ve skalním otvoru, který železnou mříží pojistili. Za papeže Mikuláše III. nadarmo pátrali po sv. ostatcích, nápotomní papežové zakázali, aby se po nich více nepátralo. Teprv za Pia VII. nalezena popelnice s ostatky svatého, kteráž na dotčeném místě pod hlavním oltářem uschována a přístup věřícím k sv. tělu byl dovolen. Na stropě kryptním jsou fresky, poukazující allegorickým způsobem ku hlavním ctnostem sv. patriarchy, mistři ze školy Giottovy se jimi proslavili. — Z dolního kostela vstoupíš po schodech bezprostředně do kostela horního, kterým zamýšlel stavitel naznačiti nebeský Jerusálém a věčnou slávu, které se Františkovi po dokonáně pozemské pouti v nadhvězdě říši dostalo. V 32 polích na stěnách jsou hlavní výjevy ze života světcova. Kostel ten má podobu latinského kříže, jest budovou architektonicky dokonalou. Veliké obětavosti, velkomyslnosti, živé a úsilovné víry a záníceného nadšení bylo potřebí, aby se obrovský druhý chrám vystavěl. Bohužel

jsou malby poškozeny, vláda je sice dala na státní útraty jakž takž opravit, při opravě však mnohé věci z chrámu odstranila, usilující jej proměnití v národní museum italské. Zchytralá vláda chtěla jedním chrtem dva zajíce uhoniti, totiž italské pyše lichotiti a věřící katolíky pohladiti, jakoby podporovala památky katolické. Učinila sice mnoho křiku, ale bylo málo vlny, neb malíři o opravu se pokusivší nebyli hodni Giottovi rozvázati řeménky u obuvi. Malby v polích neporušené poukazují ku kráse a velkoleposti maleb porouchaných. — S basilikou hraničí Sacro Convento, přední všech klášterů Františkánských, v němž Minorité přebývají. Ze zdálí každému připadá, jako by basilika celé okolní krajině vévodící s horou Colle d'Asi srostlá byla. Ubíráš-li se cestou do hořejšího města, přibudeš za několik minut k novému kostelu — chiesa nuova — bývalému sídlu zámožných rodičů žebráka Assiského. V kostele tom se ukazuje lože světcovo, na kterém kdysi slyšel slova: „Františku! chceš-li býti mým učedníkem, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Na tomto místě druhdy volával o půl noci: „Deus meus et omnia mea.“ (Bůh můj a mé všecko). V nevýslovné lásce k Bohu, ve které František i na sebe zapomínal, následovali ho sv. František Sales, jehož heslem bylo: „Domine vel diligere vel mori!“, sv. Teresie s heslem: „Domine aut pati aut mori!“, sv. Maria Magdalena de Pazzis říkávající: „Domine pati, non mori!“ a sv. Jan z Kříže se slovy: „Domine pati et contemni pro te!“ Pro Františka Serafinského ani nebylo tohoto světa, on v myšlénkách vždy dlel nad hvězdami. Když se měl naroditi, prorokoval jistý žebrák jeho matce, že dítě, které pod srdcem nosí, takou měrou slynnosti bude láskou k Synu Božímu, že nejen v životě ale i v narození hodným uznáno bude, aby se ve všem podobalo božskému mistru. Jako Kristus Pán narodil se i František náhodou v chlévě, jako Spasitel zamiloval si chudobu, že neměl kam by hlavu položil, poukazoval, že chudoba není neřestí, ba že jest velikou ctností. Chodil po Italii dobře čině. Prorok o budoucím Messiáši prorokoval, že jako zločinec zemře, ale hrob jeho že bude slavným, tak se událo i s Františkem, světem opovržený a zavržený zemřel, ale hrob jeho jest přeslavný. — Nedaleko nádherné basiliky sv. Františka stojí na druhé straně na samotě klášter a kostel sv. Damiana uprostřed zahrady; jest chudíčký, nízký, nepatrný a přec uvádí na paměť, že to co jest u světa bláznivě vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré a co jest u světa mdlé, vyvolil Bůh

aby zahanbil silné. (1. Kor. 1, 27.) V útlém mládí chodíval František k tomuto kostelíku, aby zde na modlitbách trval a s Ukřižovaným po celé noci rozmlouval. Želel toho, že dům Boží jest na spadnutí, přemýšlel, jak by jej opravil a okrášlil. Láska jest důmyslná a vynalezavá, František prodal svého jízdného koně a mnohé drahocenné věci, jichžto vlastním byl a stržené peníze k dotčenému účelu věnoval. Otcí se jednání synovo nikterak nelíbilo, když se dověděl, že dává opravovati kostel, vydědil ho. Sv. Damianský kostel byl kolébkou řádu Klarisek. Jest vůbec známo, že blah. Anežka Česká vystavěla na Starém městě Pražském blíž řeky Vltavy klášter s krásným chrámem, kde se ubytovalo r. 1234 s přivolením papežským pět panen Klarisek, kteréž sv. Klára k žádosti Anežčině do Prahy byla vyslala, neboť se v Čechách rozhlásila pověst, jak chvalně si vede v Italii ženská řehole pod správou sv. Kláry z Assisi. Když Anežka dne 25. března 1235 odřeknuvši se všeliké slávy světské a lesku královského do řádu Klarisek vstoupila a s ní sedm jiných řeholních panen z nejznamenitějších šlechtických rodin v Čechách závoj přijalo, sama zakladatelkyně řádu sv. Klára z Assisi několikero listův abatyši Anežce do Čech poslala a na památku křížek, pás, dřevěný koflík i hliněnou misku dala, kterýchžto předmětů Anežka nad jiné bohatství výše sobě vážila. Šest let po úmrtí sv. Františka, který 4. října 1226 svou bohubilou duši vypustil, k ponuknutí Anežčinu povolání řeholníci sv. Františka do Prahy a 23 let po založení řádu Klarisek byla již Anežka, přítelkyně sv. Kláry, abatyší dcer sv. Františka. Ženská řehole za správy tak výtečné abatyše rychle zkvétala a sice tou měrou, že v kláštere na Františku v Praze brzy více než 100 jeptišek se čítalo. Proto i pro dějiny české Assisi v Italii důležité jest, neb klášter sv. Anežky v Praze jest českým Assisim a Anežka Přemyslovna českou Klárou. Jako u nás v řečeném klášteře mnohé věci na paměť uvádějí vznešenou dceru královskou, tak i v kostelíku sv. Damiana v Assisi vše ti připomíná zákyni Františkovu sv. Kláru.

(Pokračování.)

Literární oznamovatel.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Roč. XIX. čís. 5. Obsah: O potřebě studia filosofického pro bohoslovce (katech. Ježek). Boj Pařížské komuny s církví (prof. Mat. Procházka.) Příprava kněze katol. k oběti novozákonní (prof.

Ed. Brynych.) Řeči katechetických potřeba a úprava (kapl. Jan N. Řehák). V Kronice: Je-li duch. správce co katecheta povinen dohlížeti k náboženským cvičením mládeže? Manželství občanské coram ministro acatholico. Obnovení hierarchie katolické ve Skotsku. V Literárním Oznamovateli ohlášeno a posouzeno 17 spisů. Hlídka časopisů zaujímá posl. 8 str. Svazek 6. vyjde d. 12. října.

— „*Posvátná kazatelna.*“ Časopis kazatelský, vydává B. M. Kulda, sídelní kanovník na Vyšehradě, s mnohými spolupracovníky. Ročník XV. Svazek 10. (září) obsahuje duch. řeči na slavnost sv. andělů Strážců, Narození Marie P., Jména bl. P. Marie, sv. Václava, dědice Českého a muč. Páně, a na ned. XI.—XV. po Sv. Duchu. — Svazek 11. (říjnový): na slavnost sv. Václava (řeč druhou), na slavnost růžencovou, sv. Hedviky, posvěcení chrámu Páně, řeč při svěcení praporu Českobrodských vysloužilců d. 20. června 1875, o pohřbu důst. faráře J. M., zemřelého v domě na mysli chorých, při oddavkách, při pohřbu mladé manželky, a na ned. XVI.—XX. po Sv. Duchu.

— „*Moravan.*“ Kalendář na rok obyčejný 1879. Ročník dvacátý osmý. Vydavatelé: Vl. Šťastný a Pl. J. Mathon. Tiskem akciové moravské kněhtiskárny v Brně. Nákladem vlastním. Cena 45 kr. — Sklad v Brně na Petrově čís. 5. — Stran 123 a XXIX. Obsah: Podobizna papeže Lva XIII. v barvotisku. Část kalendářní. Seznam jmen. Tabulka panovníků. Kolková škála. Ze života Pia IX. (s obráz.) Papež Lev XIII. (s podobiznou). Jakub Nedopil (s podobiznou). Matěj Procházka (s podobiznou). O hradu Boskovském (s obr.) Komisarka. Povídka Fr. Stranecké. V peci je. Žert od Fr. Stranecké. Vypravování hajduka Bulharského. Povídka z jihu. Napálený Prusák. Žert od J. Rudy. Kozák, báseň sv. Vojmíra. Nedělní rozmluvy o vědách přírodních podává Cyril M. Mezník (se 4 obr.) Hádanky prostonárodní (s obr.) Dukát. Vypravuje J. R. Výjevy z války jihoslovenské (se 4 obr.) Jak si náš lid pomáhá. Povídka Fr. Stranecké. Jaroslav, báseň R. Král. (se 3 obr.) Historie staré kazajky. Sociální pohádka od V. Kosmáka. O pěstování vinné révy. Z poštovního řádu. Z písní slovenských. Zlatá zrnka, anekdoty, přísloví, výroční trhy.

Zápisky Svatojanského Dědictví v Praze r. 1878.

Od měsíce června přistoupili z *Cech*: Pelech Tom. v DolnoSlovenicích, dp. Reinwarth Antonín, profesor bohosloví v Praze, Marie Paulina Burdova, a M. Viktorie Tangelova z řádu sv. Voršily v Praze, Jan Mrázek v Sedlčanech, vel. p. Jan Krámer, kaplan v Mníšku, Václav Plhal v Jaseně, Josef Junek v Škodějově, důst.

p. Dr. Frant. Bauer, profesor bohosloví v Praze, vel. p. Josef Zelenka, kaplan v Lužci, Josef Zich ve Valech, Pavel Drahoňovský v Chlombku Marie Ulrichová ve Lhotě, Kateřina Jetlebová v Šárce u sv. Matěje, Anna Matějková v Rejšicích, Aloisie Knoblochova v Charvátcích.

Z Moravy: Josef a Anna Petrovi, novomanželé v Holici, Marie Anna Taclerova v Holici, Matilda Borekova v Dubanech. Nepomucena Sviráková v Černovíře, Kristina Marie Mráčková v Hrušce, rod Františky Loučkové v Nezamyslicích, Marie Anna Vlachová v Přerově, Marie Konečná ve Vranové Lhotě, rod Josefa Skály v Hlinsku, rod Josefa Valeriana v Kaňovicích, Josefa Nemluvilova v Štělčicích, rod Šimona Trteka v Nivnici, Jan Všianský v Lysicích. — Sběratelem p. Kubínkem zaslání byli: Jan Liškotín a Margareta manželka v Jiřikovicích, Marie Kučerová v Jehnicích, Josef Turek a Barbora manželka v Komině, Josefa Rumlerova v Adamově, Frant. Pospíšil a Josefa manželka v Starém Brně, Marie Kopertina Markova v Brně, Marie Švehlová v Lišni, Valburga Fialova v Brně, Anna Šabatová v Kozlanech, Františka Popelková v Hrotovicích, Josef Černý a Viktorie manželka v Medlicích, Antonín Nechvátal a Rozálie manželka v Žeroticích, Štěpán Venhud a Anna manželka v Chvalkovcích, Kateřina Boháčová v Lišni, rod Frant. Skopáلكové v Kojetíně.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Jan *Gaspardis*, apošt. protonotář, I. dvorní kaplan J. Velič. císa. Marie Anny, jmenován arcib. konsist. radou.

Ustanoveni jsou:

p. Jan *Ječmen*, k. arcib. vikář, farář ve Velkých Popovicích, za děkana v Budyni;
p. Herman *Melzer*, far. v Seifen, za faráře v Schönfeldu, odkudž
p. Jos. *Syrový*, adm., za koop. v Třísekerách;
p. Vojt. *Pekař*, kapl. v Platu, za 2. katech. na Kladně;
p. Frant. *Punocha*, defic. v Č. Brodě, za adm. ve Velkých Popovicích;
p. Jos. *Vacarda*, admin. ve Sluhách, za proz. 2. kapl. v Rokycanech, odkudž
p. Jan *Sedláček* povolán k službě ve voj. polní nemocnici;
p. Jan *Horák* zůstal kapl. ve Vildsteině;
p. Mat. *Samek*, n., za kapl. v Jindřichovicích;
p. Vác *Neumann*, koop. v Bohdale, za adm. (excur.) v Seifen;
P. Aurelius *Labler* z ř. sv. August. za koop. u sv. Tomáše v Praze.

P. Berard *Varečka* zvolen opět za provinciála řádu Františkanského.

P. Pavel Hackel, gym. prof. v Č. Lípě, zvolen za provinciála ř. sv. Augustina.

Uprázdňené místo:

Seifen, fara patron. nábož. fondu, od 6. září.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenání jsou:

p. Frant. *Pohnert*, far. v Libochovanech, správce vik. úř., jmenován skut. b. vikářem a konsist. radou;

p. Frant. *Rotter*, děkan v Kadani, jmen. vikar. tajemníkem;

p. Josef *Hittel*, děkan v Hrádku, a

p. Konrad *Pohl*, děkan v Děčíně, jmenování konsist. rady;

P. Benevenut *Linter*, vik. Minoritů v Mostě, jmenován bisk. notářem.

Ustanovení jsou:

p. Josef *Hrzan*, admin., za faráře ve Velemíně;

p. Richard *Rosenkranz*, admin., za faráře v Kostomlatech (Kostenblatt);

p. Josef *Rummer*, farář v Místě, za faráře v Něm. Kralupech;

dr. Frant. *Schindler*, koop. v Krásné Lípě, jmen. suplentem morálky na bohosl. ústavě v Litoměřicích;

p. Jos. *Sieber*, městský kapl. v Litoměřicích, za katech. na gymnasiu v Mostě;

p. Karel *Baumgaertel*, kapl. v Březně, za kapl. v Kadani;

P. Julius *Schröter*, cisterc., za kapl. ve Vysočanech;

P. Nepomuk *Müller*, cisterc., za kapl. v Jeníkově, místo

P. Bernarda *Wohlmanna*, jenž jest výpom. knězem v Radovčicích;

P. Notker *Judex*, cisterc., za kapl. v Starém Oseku;

P. Florian *Březina*, františkán, za koop. v Haindorfu;

p. Augustin *Švoba*, kaplan v Žel. Brodě, za I. kapl. v Č. Dubě;

p. Frant. *Michler*, kapl. ve Wiese, za kapl. v Chrástavě; odkudž

p. Frant. *Sommer*, za kapl. ve Fridlandě;

p. Vinc. *Brzobohatý*, kapl. v Citolibech, za admin. v Hradišti;

p. Frant. *Hora*, admin. v Přísečnici, za kapl. v Březně;

p. Amand *Čech*, neom., za II. kapl. v Č. Dubě;

p. Alois *Mareš*, neom., za koop. v Johannesbergu;

p. Ignac *Muzika*, neom., za koop. v Šumburce;

p. Frant. *Prokoš*, neom., za kapl. v Žel. Brodě;

p. Bertold *Oppl*, neom., za kapl. v Litoměřicích;

p. Jan Adam *Hampel*, neom., za koop. v Polubnech;

p. Frant. *Vater*, neom., za kapl. v Krásné Lípě.

Na stálý odpočinek vstoupili:

p. Vác. *Heller* farář v Zahořanech,

p. Vác. *Hoyer*, farář v Strážišti, a

p. Ignát *Zimmerhake*, farář v Doksech.

Uprázdňené místo:

Doksy, fara patron. hrab. Waldsteina, do 16. října incl.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze

přijímá předplacení na časopisy:

Alte und neue Welt
Casopis kat. duchovenstva
Deutscher Hausschatz
Hedwigsblatt
Chrysologus
Kanzelstimmen
Literarischer Handweiser
Philothea
Posvátná kazatelna
Prediger und Katechet
Světozor
Schönheit und Wahrheit der kath.
Kirche
Škola a Život
Weckstimmen

		Cena předplatní	
		v Praze	Poštou
Ročně 18 sešitů s premií		zl. 4.32	zl. 5.22
" 8 "		zl. 3.—	zl. 3.50
" 18 "		zl. 4.32	zl. 5.22
" 12 "		zl. 3.60	zl. 4.20
" 12 "		zl. 3.42	zl. 4.02
" 12 "		zl. 3.60	zl. 4.20
" 18 "		zl. 1.80	zl. 2.16
" 12 "		zl. 3.30	zl. 3.90
" 12 "		zl. 4.—	zl. 4.—
" 12 "		zl. 3.45	zl. 4.05
" 26 "		zl. 8.58	zl. 9.88
" 4 "		zl. 1.20	zl. 1.28
" 8 "		zl. 4.—	zl. 4.20
" 12 "		zl. —.80	zl. 1.04

První sešity zašle na ukázkou co nejochotněji kněhkupectví **B. Stýbla** v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditice:
v kněhkupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Řeč na neděli růžencovou (17. po Sv. Duchu.)

Na dnešní neděli připadá slavnost sv. růžence, krásná to slavnost ku počtě Pána Ježíše a P. Marie a hlavní slavnost všech bratrstev. Připomíná se nám dnes hlavně modlitba sv. růžence, jižto kat. křesťané jak veřejně v chrámech, tak i soukromě doma se modlivají. Proto chci dnes k vašemu duchovnímu vzdělání mluvit o růženci.

1. *Růženec jest způsob modlitby velmi krásný a důstojný.* Obsah jeho jest velice vznešený, výborný. Jak známo, sestává růženec z nejkrásnějších modliteb, jako jsou: Věřím v Boha neb ap. vyznání víry, Otče náš . . . Zdrávas . . . Sláva Bohu, a z rozličných tajemství. — V „ap. vyznání“ jsou ve 12 článkách obsaženy hlavní pravdy sv. náboženství; „Modlitba Páně,“ již sám Kristus nás učil, vyjadřuje důležité potřeby života; „Zdrávas“ jest pozdravení, jímžto anděl Páně a sv. Alžběta pozdravili Marii, k čemuž církev přidala krásnou modlitbu „Svatá Maria, matko Boží . . .“ „Sláva Bohu“ tak andělé chválili a velebili Boha na výsostech. — Patnáctero tajemství připomínají nejdůležitější události ze života P. Ježíše a P. Marie, je to celé sv. evangelium v stručném výtahu. Jak mnohé krásné myšlenky a vroucí city se tu vzbuzují, když radostná, žalostná i slavná tajemství P. Marie v modlitbě sv. růžence vyslovujeme.

2. *Také způsob modlití se růženec jest velmi vhodný.* Lid modlí se v sboru, jeden napřed, druhý odpovídají, ale všickni jsou v duchu sjednoceni. Modlíme se růženec, abychom důstojným rozvažováním tajemství našeho Spasitele následovali a co nám přislíbeno, dosáhli. Růženec nás učí znáti P. Je-

žíše jakožto Boha i člověka, jakožto učitele i zákonodárce, jako Spasitele a Vykupitele, jako pána a soudce. Růžencem chválíme a velebíme P. Marii a ji za přímluvu žádáme. Kat. křesťan růžencem Boha ctí, děkuje mu a prosby své skládá ve všech záležitostech a potřebách života. — Růženec jest takto nejlepší modlitební kniha pro kat. křesťany, ježto krásné a spasné modlitby obsahuje.

3. *Růženec jest modlitba starodávná;* pochází z krajin východních, kdežto mniši a poustevníci, jak se praví o sv. Antonínu, při modlení se žalmů kamenkův užívali, kteří pak neuměli čísti místo žalmův Otčenáše a Zdrávasy počítali. Ale vlastní způsob modlití se růženec přičítá se sv. Dominiku, kterýž v boji proti bludům Albigenkých P. Marii o mocnou přímluvu žádaje sv. růžence užíval. Pobožnost tato brzo se rozmohla. Sváték růžencový byl počátečně slavnost jednoty, kteráž byla hned v 13. stol. povstala ku počtě Marie P. modlením se sv. růžence. — Sama církev růženec schválila i nadala odpustky; proto nejen v kostelích a klášterích nýbrž i v nábožných rodinách se koná. —

4. *Modlitba růžence významaná mnohými milostmi,* ježto Bůh na přímluvu Marie P. lidem často udílel. Právě dnes jest památka vítězné moci sv. růžence. Stalo se r. 1571 že spojené vojsko křesťanské přemohlo Turky v slavné bitvě u Lepanta v týž den, kdy bratrstva růžencová v Římě prosební průvod konala, aby vítězství nad Turky vyprosila, načež papež Pius V. ustanovil pro spolky růžencové slavnost Marie Vítězné, kterou pap. Klement XI. r. 1716 na poděkování za vítězství u Temešváru dobyté v celém světě katolickém uvedl.

5. *Růženec jest zvláště za našich časů modlitba velice dobrá a prospěšná.* V nynějších

trudných dobách jest nám zvláště třeba útechy a pomoci, a tu nejspíše nalezneme u Ježíše a Marie, které růžencem ctíme a vzýváme. Růženec povznáší srdce naše k Bohu, k nebi, odkud přichází nám jistá pomoc a požehnaní. —

6. Tak krásná, vhodná i prospěšná jest modlitba růžence, což mnozí sic uznávají, ale namítají, že jest růženec dobrý pro staré ženy a pro lid sprostý, vůbec pro ty, kdo neumějí čísti nebo přemýšlet. — Však seznali jste N., jak vznešené a duchaplné jsou to modlitby a proto se růženec hodí nejen sprostým, nýbrž i vznešeným lidem všech stavů a povolání. Církevní dějiny svědčí, že mnozí papežové, biskupové, králové a knížata i největší učenci se denně modlívali růženec. Tak sv. Frant. Sal., sv. Alfons Liguori, sv. Karel Bor. po mnohých pracích, často v noci klečíce, modlívali se růženec. Zakladatelé řádů sv. Dominik a sv. Frant. Seraf. za povinnost uložili bratřím modliti se růženec. Také biskup Wittmann každodenně růženec se modlíval.

7. Ovšem záleží na tom, jak se růženec modlíme. Pravda jest, co jistý misionář napsal svému příteli: „Milý příteli, jen se modlívej růženec v pravém duchu, t. pobožně a podle něho svůj život spravuj, pak všechny námítky proti růženci samy odpadnou.“ — Proto m. kř. nedejte se mýlit, modlívejte se růženec rádi a pilně, a co hlavní jest, náležitě, v duchu a v pravdě. V duchu, t. j. říkejte modlitby pozorně a pobožně. Kdo říká Zdrávasy roztržitě, bez vši vroucnosti, víje Panně Marii špatný věnec, místo růží samé trní bez vůně. Má-li se Marii P. růženec líbiti, má s každým Zdrávasem pozornost a pobožnost se zmáhati, sice by lépe bylo jediné Zdrávas dobře se modliti, než 50 roztržitě, daremně. — Modliti se růženec v pravdě, t. j. život srovnávej se s modlitbou, buď svatý jako modlitba, Bohu, Ježíši, Marii ku cti, k oslavě. — Zvláště dnes o slavnosti růžence modlete se za potřeby církve kat., aby ji Pán chránil a oslavoval. Modlete se, aby jméno Boží bylo svěceno, království Boží se rozmáhalo a všude se plnila vůle Boží. Sami pak buďte podle vůle Boží živi, dle příkladu P. Ježíše a nejbl. Matky jeho Marie, aby modlitba vaše Bohu se líbila a vám časné i věčné prospívala. Amen.

J. B. P.

Oseplý hoch.

Ó bych mohl ještě zřítí
tváře matky milené,

a své oko v záři zhřítí
lásky její plamenné.

Ó bych moh' se opět dívat
na hry druhů mladosti,
spatřit družky v kole zpívat
boдрé písně radosti.

Ó bych mohl ještě jednou
vítat něžné květiny,
když se z jara k slunci zvednou,
plny krásné nevin.

Noc mne stále obletuje
v této mojí slepotě,
v nejistotě duch můj pluje
jako loďka v temnotě.

J. Ř.

Macecha.

Obrázek z malého města. Napsal Vojtěch Pakosta.

V.

Petronka se po pohřbu otcově do mlýna již nevrátila. Proč? Snad jí u Vendelínů nechtěli, či sama si přála již zůstat doma? Naopak! Vendelínovic si ji přáli, Petronka po mlynářce, která jí byla nyní nejdražší bytostí na světě, toužila a práhla, nevrátila se ale do mlýna proto, že tak ustanovila macecha — protože nesměla.

„Nepůjdeš nikam, nýbrž zůstaneš doma!“ promluvila den po pohřbu surovým hlasem macecha k Petronce, když jí od mlynářů dali vzkázati, proč se k nim nevrací. „Nalenošila jsi se tam již dost, zatočím s tebou nyní jinak, budeš pracovati!“

Nová doba utrpení nastala nyní ubohému sirotkovi. Havlíková byla sice paní domku, měla i Petronku úplně ve své moci, ale poznala dost brzy, jak málo jí tento mrtvý majetek prospívá, a že jí bylo lépe dokud byl Havlík na živu. Domek, čtyry holé zdi, byt bylo při něm i kousek pole, nikoho neuzíví. Potřeba tu dvou pilných a pracujících rukou, jako byly ruce nebožtíka Havlíka, aby na živobytí vydělaly. Tyto ruce, tuto pracující sílu, která by na ni vydělávala, hleděla si Havlíková nahraditi v osobě Petrončině. Petronka musela jíti na práci do továrny.

Pracovati není pro člověka hanou, ano práce jest věcí čestnou. Naváděti děti k pracovitosti jest rovněž úlohou každého rozumného vychovatele, již dlužno jen schváliti. Záleží však na tom, jaká jest práce, již dít-kám ukládáme. Zdali se shoduje s jejich

vekem, zdali nepřesahuje jejich síly tělesné a nebijí jejich cit mravní. —

Práce v továrnách však nikterak se nezamlouvá, by se pro děti hodila. Průmyslníci zaměstnávající v továrnách dívky, činí tak ve svůj prospěch, aby uspořili mzdy, neboť dítkám při téže výrobě platí jen polovici nebo třetinu, než by museli platiti dospělým. Chlubí se, že nahradili ruce lidské stroji, zatím však činí člověka strojem, kterého již v nejuťlejším mládí přikojí k nepřetržité, kolikahodinné práci v dusných nezdravým vzduchem otrávených dílnách, kde musí zakrkněti tělesně, a jemuž po celý týden, ba ani v neděli a ve svátek nepopřejou, aby oči a srdce své povznesl vzhůru, aby se staral o své mravní zušlechtnění a zdokonalení — o spásu duše své.

K takové práci byla odsouzena i Petronka. V továrně bývala od časného rána až do noci. Co vydělala — bylo to ovšem málo — musila přinést domů a odevzdati maceše. Za všecko bylo jí od macechy každodenně slyšeti hrubé výčitky, že málo vydělá, že jest darmochleb a líná kůže. Šaty, které měla ze mlýna, již roztrhala, macecha na ní nekoupila ani klocu. Jídlo, jež jí dávala bylo takové a v také míře, aby neumřela hladem. Do světnice jí macecha nepustila, poněvadž prý páchne po továrně olejem; musila tedy opět líhati ve výklenku pod schody.

Ba ovšem, nová doba utrpení nastala ubohému sirotkovi. Neměla nikoho, kdo by se jí zastal, ji politoval, komu by si postěžovala. Drazí její: otec a matka, odpočívali pod zeleným drnem, k Vendelínovým, kteří by jí rodiče nahradili, nesměla. Dobře ještě, že ji nebožka matka naučila modlitbě. V modlitbě si postěžovala Bohu, v ní našla vždy úlevu a potěšení.

Vyšla z domova vždy dříve, aby mohla zajít na hřbitov, a tam na hrobě svých rodičů se pomodlit i sobě tiše zaplakati. To bývala její ranní i večerní pobožnost. Docházela na hřbitov i v neděli odpoledne. Od macechy se jí za to ovšem dostalo vždy vespokování a bití; neboť si přála, aby pracovala i v neděli. Ráda to snesla, neboť rozkoš, již po každé pocítila jsouc na hřbitově samotna, vynahradila jí útrapy, jež za to pak snášela, desateronásobně.

Na hřbitově bývalo v neděli odpoledne ticho a příjemno. Všude bujný pažit, na jednotlivých hrobech pečlivě pěstované květiny, jako v nějaké zahradě: tu keře růží, onde lilie, jirinky, macešky a pomněnky. Posvátné ticho hřbitovní přerušil na chvíli jen některý opeřenec svým milým hláskem,

nebo větřík, jenž ob čas zašelestil v listoví stromů a keřů růžových dumaje o tisících shaslých životech, o kráse předčasně uvadlé či o zmařených nadějích lidských, jež ve své temné kobce utlumil hrob.

Petronka se pohřížila v modlitbě. Neslyšela a neviděla ničehož kolem sebe. V tom jí někdo mírně zaklepal na rameno. Ulekla se, a rychle se obrátila. Stála před ní Vendelínová se svým synem Prokopem.

„Matičko!“ zvolala Petronka, jako by ještě pokračovala v modlitbě, či v rozmluvě se svou nebožkou rodičkou, na jejímž hrobě klečela.

„Matičko! vy zde?“ opakovala radostným hlasem Petronka, a vrhla se své dobrotelkyni kolem krku.

„No toť jsem ráda, že tě zase vidím, můj drahoušku!“ — mluvila srdečným hlasem dobrá žena. „Nuže podívej se, Prokūpku, to jest ta hodná Petronka, o které jsem ti vypravovala a která mne pokud jsi nebyl doma vždy těšila. Podívejte se na sebe, děti! Mám vás oba ráda. O jak bych byla blažena, kdybych vás oba mohla mít u sebe! — Ale dítě ty vypadáš!“ ulekla se najednou mlynářka, ostřeji na Petronku se dívajíc. „Vždyť jsi jako umučen, vyzáblá, hubená. Co pak ti schází? Snad nestāneš?“

Petronka dala plačky odpověď. Usedli na hrob i jala se vypravovati dobré ženě své útrapy. Mlynářka za vypravování slzela, a Prokop nespouštěl s děvčete oči.

„Doma zůstati nesmíš, holka, přijdeš k nám,“ řekla pevným hlasem mlynářka, když Petronka domluvila. Povím doma vše muži, musí se tě ujmouti. Vytrhnu-li tě z rukou zlé ženy, budu si to klásti za větší zásluhu, než kdybych vykoupila duši z očiště. — Doma nezůstaneš, zůstati nesmíš, půjdeš k nám.“ opakovala mlynářka, když byla s Petronkou a s Prokopem ze hřbitova vyšla. „Pojď se mnou již dnes k nám!“ vybízela holku, „můj muž zítra dojde k tvé matce a poví jí důkladně, kam a proč jsi odešla. Ty tomu ještě nerozumíš, kam tvá matka, která ani toho jména nezasluhuje, bije. Ráda by tě utrápila, aby jí připadl celý domek, který patří tobě“ mluvila mlynářka, nemajíc ani tušení, co se již za živobyť Havlíkova a při jeho smrti stalo.

Petronka, ač ji mlynářka opětně vybízela, zpěchovala se hned s ní jíti, chovajíc přes všecky krivdy na ní pachané dětinnou poslušnost a úctu k nespravedlivé maceše.

Stály spolu ještě chvíli u hřbitovní zdi v živý zabráný hovor. Pak se rozloučily a rozešly. Netušily ovšem, že by někdo na

tomto osamělém místě mohl rozmluvě jejich naslouchati. A poslouchal přece. Za rohem hřbitovní zdi stála Sýkorová, která si vzala dnes na starost, aby vyzvěděla, kam asi Petronka chodí, a nepozorována vyslechla všecko. Když se začala mlynářka s Petronkou loučiti, vyběhla Sýkorová ze svého úkrytu, a kolem hřbitovní zdi pustila se po humnech k Havlíkovům, aby tam dříve dorazila, než Petronka.

„Sousedko, pařte metlu!“ začala Sýkorová, sotva že k Havlíkovům dorazila — „ale což metlu, to by bylo málo, hůl vezměte, hůl a k tomu ještě hodně sukovitou, a bijte a řežte co vám síly stačí. Každé rány, která chybí, jest škoda. Vy ani nevíte, jakou zmiji jste si na nádrech ohrála. Za vašimi zády má tajné schůzky s mlynářkou Vendelínovou, kuji proti vám tajné pikle, zamýšlejí vás vyhnati z chalupy, ano zdá se mi docela, že vám i o život ukládají. A proto, mějte se na pozoru a zatněte té jedovaté ještěrce žílu, dokud ještě čas. Bijte a řežte a kdyby jste ji třeba ubiti měla!“

Havlíková zatařala zlostí pěstě a zaskřípěla zuby. Sýkorová odešla a Petronka netušíc nic zlého za chvíli vrátila se domů.

„Kdes byla?“ spustila na ni hrubým hlasem macecha, ku kteréž otázce připojila ještě několik krásných názvů jako: „tulačko a běhno!“ Těšila se s dábelskou radostí, že bude Petronka lháti.

„Na hřbitově“ odvětilo upřímné a protosrdéčné děvče.

„Š kým se tam scházíš?“

„Nebývám tam s nikým — dnes jsem se tam náhodou sešla s mlynářkou Vendelínovou.“

„Co jste spolu mluvily?“

„Chtěla, abych šla zase k nim“ odvětila Petronka. „Já jí řekla, že se musím dříve zeptati vás, smím-li jíti, nebo ne.“

„A já ti dám ihned na to odpověď!“ vykřikla rozzuřená macecha, a sukovitá hůl, kterou jí Sýkorová poradila, začala konati svou službu. —

Zde umlkáme. —

Vypravovateli událostí ze života, musí-li již chtěje zůstatí pravdě věrným s podobnými výstupy se vytasiti, kde surovost lidská dostupuje stupně nejvyššího a přechází v zvířecnost, kde žena prosta citu, jenž přece pohlaví jejímu u větší míře bývá vrozen než muži, stává se divou šelmou — tu vypravovateli, díme, nezbývá jiného, než nad takými katanskými výstupy spustiti roušku bolného a soustrastného mlčení. Neboť pochybujeme, že by si někdo přál zevrubný

popis toho, jak bytost nevinná — dítě — které od svého nejtělejšího věku musilo zakoušeti tolik strastí, opuštěnosti, hladu a zimy, které chytráckým způsobem bylo ošizen o svůj skrovný majetek, aby pak přetlžením v práci, nedostatkem výživy a ustavičným týráním se stalo živou kostrou — stená a úpí pod těžkými ranami surové ženy a vidouc, že bude snad do smrti ubito, prosí o věc jedinou: „jen život, jen ten bídný život mi aspoň darujte!“ A což abychom měli teprve dolíčovati, že touto trpítkou bylo — děvče! —

Maceše sklesly unavením ruce. Petronka ležela na zemi. Zdali ještě žila, nebo ne, těžko uhadnouti. Ani sebou nepohnula a dechu nebylo pozorovati.

Macecha vyšla ze stavení. Snad šla, aby se Sýkorové pochlubila, jak skvěle svůj úkol provedla! — Když se asi za hodinu opět vrátila, chopila děvče za vlasy, a nestarajíc se o to, zdali žije nebo ne, odvěkla je do výklenku pod schody. — (Pokrač.)

KRONIKA.

Z Prahy. V sobotu dne 28. t. m. bude se slaviti svátek sv. *Václava*, mučeník a dědice České země, v metrop. chrámě u sv. Víta na hradě tímto pořádkem: V pátek v svatvečer slavnosti budou o 3. hod. odp. slavné nešpory. V sobotu o slavnosti bude kázání německé o půl 9., české pak v 10 h., načež následovati bude oféra ve prospěch dostavění chrámu sv. Vítského, po té bude slavná pontifikální mše sv. Odpoledne ve 3 h. budou konány slavné nešpory. V týž čas vyjde z chrámu Páně u Matky Boží před Týnem slavné procesí na hrad k hrobu sv. *Václava* v metrop. chrámě sv. Vítském, kdež se v ten den udělují plnomocné odpustky a kdež J. Emin. nejduš. p. kardinal s procesím konati bude pobožnost ku počtě téhož sv. patrona našeho. Po celý oktáv bude v tétož kapli sv. *Václava* každodenně v 8 h. ráno mše sv. při zpěvu a s modlitbami v jazyku českém, odpoledne pak též po celý oktáv každodenně v 5 hod. litanie s poženáním.

— V pátek d. 4. října v den jmenovin J. Velič. císaře pána bude J. Emin. nejduš. p. kardinal v 9 hod. ráno u sv. Víta na hradě sloužiti pontifikální mši sv. V chrámu Páně Týnském bude slavná mše sv. téhož dne v 11 hodin.

— Pobožnost [40hodinná] bude se konati od 28—30. září a 1. října u sv. Jana Nepom. na Skalce, od 2—6. u sv. Mikuláše.

— *Ve Staré Bolešlavi* budou ve čtvrtek 26. září, v svatvečer patronů zemských sv. Kosmy a Damiana o půl 5. hod. odp. nešpory v podzemní svatyni týchž světců; v pátek pak 27. t. m. v den sv. Kosmy a Damiana bude tamtéž v 10 h. ráno pontifikální mše sv. Odpoledne o půl 5 h. budou nešpory u sv. Václava (nad chrámcem sv. Kosmy a Damiana), jakož i v sobotu o slavnosti sv. Václava tamtéž bude v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. a o půl 5. h. odp. nešpory. Ve St. Bolešlavi připadá letos 500letá památka dostavění zdě, kterouž Karel IV. tam hrad obehnatí dal a jejížto rozvaliny pod děkanstvím posud se spatřují. Souvislost St. Bolešlavi se sv. Václavem a Karlem IV. bude vysvětlena ve čtveru historických kázáních při ranních a velkých službách Božích v den sv. Václava a v následující pak neděli, v něž se uvázal na slovo vzatý cizí kazatel.

— *Z Budějovic.* (Výstraha před propuštěným klerikem.) Z cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě v měsíci březnu t. r. propuštěný klerik, který na kněžství ještě vysvěcen nebyl, E. J. G., rodem ze Žatce, toulá se po Čechách, neprávě se za kněze a kaplana z vídeňské diecése vydávaje. Týž sloužil v jistém kostele zdejší diecése mši sv., a byl, když tento podvod na jevo vyšel, soudně čtrnáctidenním vězením potrestán. Upozorňující velebné duchovenstvo na podvodníka tohoto, přivádíme spolu k paměti církevní nařízení, dle kterého žádný cizí a neznámý kněz, který potřebnými důkazy se nevykáže, nemá býti připuštěn k oltáři.

(„Ord. 1. Bud.“)

— *Z Hor Ratibořských.* Počinaje dnem 6. července odpol. až včetně 12. odbývala se na Horách Ratibořských *obnova sv. misie* vedením důstojných otců z kongregace Nejsv. Vykupitele pp.: Tomáška, Koska a Němce z Prahy. Pobožnost ta dařila se tak utěšeně, že sami důstojní misionáři se s velikou chválou o ní vyjádřili. Komunikantů bylo 1384. Škoda, že čas tak krátce byl odměřen, že nebylo lze ku Svátostem připouštění i osadníků cizích, kteří se sem hrnuli, jsouce dychtivi státi se účastnými těch obzvláštních milostí. Bůh za všecko buď pochválen! Kým zaseté dobré símě i tam kořenů pustí, kam posud přístupu nemělo!

Z Itálie. (Assisi, rodiště sv. Frant. Dok.) Kůr, ve kterém sv. Klára se sestrami dnem i nocí se modlívala, jest zcela neporušený; obílené zdi, jediné úzké okno, sedadla s klekátky poukazují k velké chudobě panen Bohu zasvěcených. Čím smutnější jsou míst-

nosti v klášteře, tím památnější jsou upomínkami na sv. Františka a sv. Kláru. Zde vyučoval sv. patriarcha klášterní sestry bohubílému životu, zde se událo sv. Kláře to, čím se chlubil sv. Pavel, že byla vtržena do ráje („zdali v těle nevím, čili kromě těla nevím, Bůh ví“ 2. Kor. 12, 2. 4.) a že slyšela tajná slova, kterýchž nelze člověku mluviti. I otec křesťanstva, papež Honorius III., navštívil světici, která si libovala v svých nemocech, pohaněních, v potřebách a v protivensvích pro Krista. Bůh propůjčiv člověku na počátku úplnou vládu nad přírodou, i po pádu miláčkům svým ji dává, aby svou všemohoucnost ukázal. Vypravuje se, že Arabové u vojště Bedřicha II., když hrdý císař válku zdvihl proti Itálii, Assisi oblehali a i malý klášter nenadále vypaďše ztéci chtěli. Na tiché místo modlitby a pokání obořila se divoká čeleď s meči a kyjmi, kdežto sv. Klára trapnou nemocí zachvácena na lůžku svém se modlila. Poděšené sestry hledaly v nemocné bezpečný útulek. Klára důvěrujíc v Boha dala se nésti do kaple, vyňala ze svatostánku ciboř a postavila ji na okno. Jako druhdy žoldnéři, když Pán na hoře Olivetské jim pravil: „Já jsem!“ postoupili zpět a padli na zem, tak i nevěřící spatřivše světici ustrašení utekli, klášteru nic zlého neučinivše. Ciboř ta chová se až do dnešního dne jako drahocenná památka v kostele, jakož i zvonek, který svým tklivým hlasem sestry k modlitbě svolával. Člověk bez náboženského přesvědčení chladným pouze rozumem tuto zvěst uvažuje neuvěřit snad zázračné události, která před 650 lety se stala, ale uvěřiti musí, že duchovní synové a dcery sv. Františka po celém oboru zemském se rozšířili, že kříž svůj na se vzali a Pána následovali v chudobě a pokore, že boj podnikli proti smyslnosti a pohodlnosti, že se zřekli otce, matky, bratří i sester a že — přec ještě nevyhynuli, nýbrž přes 650 let i v osvěceném devatenáctém století trvají. Teprv nedávno odložila kněžna z královského domu své roucho, aby je zaměnila prostým oděvem sv. Františka. Jeptišky sv. Damiánské přesídlily do nového kláštera sv. Chiarského uprostřed města, kam i ostatky sv. Kláry přenešeny byly a v krásné kapli odpočívají. Assisi stalo se úctou sv. Františka a sv. Kláry tak znamenitým místem, že se v něm 12 klášterů čítá. V řečeném kostele se nalézají drahocenné obrazy od Cimabue jako: Proměnění Krista Pána a Madonna na zlaté půdě v modrém hvězdami posetém plášti. — Na úpatí hory stranou nedaleko nádraží jest chrám Madonny degli Angeli s

prostranným klásterem podobajícím se s okolními domy celé dědině od Assisi oddělené. Chrám vyniká architektonickou krásou a uměleckými obrazy tou měrou, že podobná díla malířská nenalezneš ani v světoznámých obrazárnách. Vstoupíš-li do basiliky, utkví oko tvé bezděky na kapli asi 15 kroků dlouhé a 6 kroků široké uprostřed chrámu, na jejímžto průčelí sv. Panna Maria, anděly obklopená jest označena, jejížto stěny přeplněny jsou rozličnými dárky, zlatými a stříbrnými srdci a nad jejímžto oltářem, malý, neúhledný ano velmi nepatrný obrazek sv. Boží Rodičky visí. To jest přeslavná kaple *Portiuncula*. Když se jednou sv. patriarcha v zanícení k Bohu za obrácení hříšníků modlil, odebral se z vnuknutí Ducha sv. do kostela, kde vidění měl, spatřiv Spasitele s Matkou Boží. Všecek zaražen padl na tvář svou a hluboce se klaul, skroušenou prosbu Kristu Pánu přednášeje, aby všem, kdo na tomto místě vzývají budou Trojediného Boha, hříchy prominuty a odpuštěny byly. Sv. otec Honorius III., ku kterému na zejtří František do Perugia, kde toho času dlel, spěchal, na prosbu světcovu udělil plnomocné odpustky Portiunculové. Honorius III. na počátku se zpěchoval, obávaje se právem, by novým poutním místem neutrpěla sv. země, do které křižáci toho času v dosti hojném počtu putovali a sám Řím, kam ku hrobům apoštolských knížat přemnozí spěchali; uslyšev však, že František z pokynutí Božího prosí, milerád odpustky pro jeden den v roce z apoštolské plnomocnosti své udělil. František zamíloval si kapli tak, že v ní sv. Kláru v řeholní oděv oblékl. Věřící lid na tomto nepatrném místě těšiti se může slovy: „Což jest bláznivého božího, moudřejší jest než lidé a co jest mdlého božího, silnější jest než lidé.“ Jako Pán všemohoucnost svou ukázal v pokorném a sv. láskou zaníceném Františku, tak žehnal i řádu jím založenému. V dějinách mnišstva tři řády nad jiné vynikly, vyhovující třem slibům dobrovolné čistoty, chudoby a poslušnosti duchovního vrchního. Sv. Benedikt bojoval proti smyslnosti bujně zavládnuvší v pohanstvu klada hlavní váhu na slib čistoty, sv. František proti bohatému svěťáctví, které v 13. stol. i mezi kněžími bylo, obraceje zřetel svůj na slib chudoby a konečně sv. Ignác proti hrdošti, domýšlivosti a pýše, jižto reformatory pověstnými se stali, odporučuje poslušnost duchovní vrchnosti. Proto jsou Benediktini, Františkáni a Jesuité čelnějšími řády v církvi katolické. Za času sv. Františka zanedbávalo ducho-

venstvo v mnohém ohledu lidí, ano trvám, že jej svým rozmařilým životem pohoršovalo, ač neměl Spasitel, kam by hlavu položil. Proto poukazovaly sekty v Itálii se hemžící ku bohatství, které se přičít chudému Synu Božímu a jeho apoštolům, kteří prací rukou svých se živili. Františkovou úlohou tudíž bylo, kázáním a duchovní správou na lid působiti, jednoduchým ba apoštolským životem důvěru jeho si získati a tímto způsobem jej katolické církvi zachovati neb do lůna jejího zpět uvést. Na počátku měl rád mnoho nepřátel i s strany světského i s strany řeholního duchovenstva; když však papežové Františkánů se ujímali, jim důležité privileje udíleli, je do cizích zemí jako missonáře posílali, bylo protivníkům mlčeti. Františkáné podivuhodným způsobem se rozšířili po všech zemích, v shromáždění r. 1219 bylo již 5000 bratří přítomno a 500 o přijetí se hlásilo. R. 1264 čítalo se v řádu 33 provincií, 8000 klášterů a 200.000 členů. Na počátku 18. stol. měl řád Františkánský po celém oboru zemském 115.000 mnichů v 7000 klášterích a 28.000 jeptisek v 1000 klášterích! — Samo sebou se rozumí, že původní přísnost poněkud musili zmírniti, v dějinách řádu ukazuje se ustavičně podivný zjev, že se bojovalo a bojuje mezi dvěma stranama, z nichžto jedna se drží původní sv. zakladatelem zavedené přísnosti, druhá však se vynasnažuje, aby tato přísnost zmírněna byla. Již za živobytí sv. Františka zamýšlel bratr Eliáš řeholi zmírniti, čemuž František odporoval. Když po smrti zakladatelově řečený Eliáš představeným celého řádu zvolen byl, hned se spory obnovily a jen vlivu důstojného následovníka Františkova sv. Antonína Paduanského u papeže Řehoře IX. jest děkovati, že Eliáš Kortonský sesazen a původní přísnost zachována byla. Alexander Halesský, Duns Scotus a sv. Bonaventura prosluli neobyčejnou učeností a theologickou vzdělaností nad jiné. Papežové Innocens IV. a Mikuláš III. podporovali mírnější stranu mezi Františkány, papež Celestin V. zase přísnější. Strana mírnější nazývána „Fratres de communitate“ aneb „Conventuales“, strana přísnější „Spirituales“ aneb „Fratres regularis observantiae.“

Z Říma. V Římě bylo v svatvečer Narození Panny Marie velkolepé osvětlení ve všech ulicích, jen státní budovy nebyly osvětleny. Římský lid zvláštní úctou line k Rodičce Boží, o všech svátcích Mariánských zřizuje oltáře s obrazem Marie P., před kterými se shromažďuje a zbožné písně propě-

vuje. Piemontská vláda podporuje zjevně protestanty, odnímajíc katolickým chrámy a ponechávajíc je protestantům. Tak se událo s kostelem sv. Mikuláše v Tivoli před branami římskými, který až do letošního roku náležel nemocnici sv. Ducha v Římě. Vláda násilně odňala nemocnici kostel i statky rozprodala, dluhy však, kterými kostel i veškeré jeho zboží stíženo bylo, zapraviti se zdráhá. Jistý hostinský koupil za levnou cenu prostranné ty místnosti pro protestantského kazatele Jana Wolla, který krásný za katolické peníze vystavený chrám v modlitebnici proměnil a pěkné fresky na stěnách zabílití kázal, aby prý obrazy Mariánské neurážely náboženský cit protestantů! Sv. Otec marne se ohražuje proti loupeži, vždyť učení Bismarckovým jde moc nad právo. — Do Říma došla radostná zpráva, v jaké úctě republiky jihoamerické vůbec a Bolívia zvlášť mají Pia IX., který jak známo po nějaký čas za důležitým účelem v oněch zemích trval. Když v únoru v La Pazu, sídle předsedy republiky Bolívienské, se rozšířila smutná zvěst o úmrtí Piově, veškeren lid jedním hlasem žádal, aby se konala skvělá smuteční slavnost na státní útraty. Žádoucí služby Boží slouženy byly od 11—15. března, předseda republiky, důstojníci s vojskem, šlechta a veškeren obecný lid měli v nich účastenství, františkánský kostel byl každodenně přeplněn věřícími, kteří i tím nejvyšší hlavu církve katolické ctili, že se vyzpovídali ze svých hříchů a Tělo Páně přijímali. Šest dní vály smuteční prapory se všech domů La Pazských. Uprostřed chrámu byl nádherný katafalk o třech poschodích, z nichžto prvé spočívalo na 14 dorických a druhé na 8 korentských sloupech. Na katafalku byla socha Piova s allegorickými obrazy víry a naděje, vedle nich tiara, písmo sv. patriarchálního kříž a rovná berla jako znaky nástupce Krista Pána na zemi. Mezi sloupovím byla socha božského Spasitele pozdvihujícího ruku nad hlavou klečícího Pia IX. Smuteční slavnost rovnala se radostné slavnosti a zůstane po vždy vděčnou upomínkou v srdci Bolivianů — Tím však věřící lid ještě neprojevil s důstatek něžnou svou lásku k zesnulému sv. Otcovi, učiněna tedy druhá sbírka, která s tak skvělým výsledkem se potkala, že slavný umělec Tartarelli zhotoviti mohl pěknou sochu P. Marie bez poskvrny počaté s papězem Piem IX. prosícím o požehnání městu La Pazu. Španělským nápisem počínajícím se slovy: „El pueblo de La Paz“ vyslovuje se snažná prosba, by Pius svých pokorných

ctitelův pamětliv byl a za ně n Boha orodoval. —

Literární oznamovatel.

— Nákladem kněhupectví B. Stýbla v Praze vyšly tyto ilustrované kalendáře: „*Prorok*.“ Prostonárodní kalendář na rok 1879. Pokladnice zábavy a rozmanitosti. Ročník XXIII. Cena 50 kr. — „*Vlastenecký*“ kalendář na obyčejný rok 1879. Ročník 27. S 12 obrazy měsíčními a několika jinými vyobrazeními. Cena 50 kr. — Týž kalendář v menším objemu za 30 kr. — „*Koledníček*.“ Národní kalendář katolický na rok 1879. Ročník XX. Cena 25 kr. — „*Deutscher Hauskalender für das Jahr 1879*.“ Cena 50 kr. — Týž menší za 30 kr. „*Der Haus-Freund*.“ Kleiner katholischer Kalender für das Jahr 1879. Za 25 kr.

— „*Fr. Hellwalda Země a obyvatelé její*.“ Ilustrovaná zeměpisná, dějepisná a národopisná kniha domácí. V Praze 1879. Nakladatel Fr. A. Urbánek, kněhupec. Dílu I. sešit 1. (str. 40). Cena 45 kr. Proslulé dílo toto obsahující poučení i milou zábavu v sličné úpravě vyjde asi v 50 měsíčních sešitech 1½ — 2½ archových skvostně ilustrovaných. Budíž poručeno přízni a podpore ct. čtenářů našich.

— „*Světozor*“ má tato vyobrazení: v čís. 35.: Matěj Procházka. Černohorka s dítětem. Olomouc. Povážlivá nemoc. Sarajevo. — V čís. 36.: Karel Egon kníže Fürstenberg. Odhalení pomníku Karla IV. na Mělníce. Podskali před stavbou kamenného mostu a nového nábreží. Přechod vojska rakouského přes Sávu u Brodu dne 29. července. Gustava Doréova obrovská vasa (na svět. výstavě pařížské.) — V čís. 37.: Jaroslav Vrchlický. Krajina povlatská mezi Zvíkovem a Orlíkem. Mignon. Cařihrad. Pohled se strany severní na Galatu a východní část čtvrti turecké. Obrovský tác v oddělení anglickém na světové výstavě pařížské.

— „*Slovník jazyka anglického i českého*.“ Sestavil V. E. Mourek, prof. při c. k. českém gymn. v Budějovicích. Díl anglicko-český. Sešit 6. Nákladem kněhupectví Kobrova v Praze 1879. Obsahuje mimo předmluvu a přehled slova: Spin—Zach, str. 801—1010. Cena 80 kr.

— „*Besedy mládeže*.“ Sešit 154. „*Ve Vidni*.“ Povídka ze života řemeslnického. Sepsal dospělejší mládeži k zábavě a poučení Jan Hrdý, učitel. S obrázkem. Str. 80. — Seš. 155.: „*Věneček*“ k básni, povídek a bajek, jež napsali národní naši buditele.“ Část druhá. S životopisy Josefa Miloslava Rautenkrance, a Jo-

sefa Mirovita *Krále*. Mládeži podává Vojtěch Kryšpín. S vyobrazením pomníku Karla IV. v Praze. Str. 98. — Seš. 156.: „*Zábavy počtářské*.“ Dle prof. Hilmara, Rüse, Dopplera a jiných sebral, snadno pochopitelnými rozluštěními opatřil a mládeži československé k bystření mysli a pro zábavu podává Karel V. Tuček, učitel. „Některé *pokusy fyzikální*, které může učitel v obecných školách prováděti a vysvětlovati. Podává R. N., učitel. Str. 88. Po 28 kr. Nákładem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. — Tamtéž: „*Pisně pro školní mládež*.“ Složil Václav Macháček, správce školy v Trhové Kamenici. Oddíl II. Pro druhý a třetí školní rok. Str. 80. Cena 24 kr.

Osobní věstník duchovenský. V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Vojtěch *Polanecký*, farář v Kolodějích, jmenován administr. vikariátního úřadu Mnichovického.

Ustanoveni jsou:

- p. Stanislav *Rýgl*, admin. za děkana ve Vlašimi;
p. Ant. *Schneider*, admin. za faráře v Neulohsimthalu;
p. Jos. *Wiesner*, adm. za far. v Zalmanově (Sollmuss);
p. Jan *Pecánek*, defic., za zámec. kapl. ve Voševanech;
p. Bernard *Dolák*, farář v Starém Sedle (diec. Budějov.), za duch. správce ve všeobecné nemocnici v Praze;
p. Florian *Scharwort*, býv. vychovatel, za katech. na dívčí škole ct. p. Voršulinek v Praze;
p. Frant. *Blažko*, kapl. v Noutonicích, za administr. (místo p. Fr. Panochy) ve Velkých Popovicích.

Upřádněné místo:

Velké Popovice, fara patron. p. Eman. bar. Ringhoffera, od 16. září.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- P. Pavel *Krenner*, ř. prem. kanonie Drkolinské, farní admin. v Světlíku (Kirchschlag), bisk. notář, dne 29. července (nar. v Haslachu 21. pros. 1812, vysv. 18. března 1837);
p. Josef *Bořeta*, farář v Strašíně, d. 17. srpna (nar. v Nov. Rychnově 10. února 1820, vysv. 22. července 1845).

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. *Emmer*, farář ve Volenicích, b. notář, jmenován jest bisk. vikářem střidnictví Horažďovického a skut. bisk. konsistorním radou;

- p. Kajetan *Turek*, kapl. v Katovicích, jmen. os. farářem;
p. Vác. *Novák*, farář v Křemži, obdržel právo nositi expositorium canoniale.

Ustanoveni jsou:

- P. Eduard *Kolenatý*, ř. Johanitů, děkan v Radomyšli, b. vikář, konsist. rada a notář, za faráře v Rabensburgu (arcidiec. Vídeňské);
P. Jan *Ibehey*, téhož ř., farář v Radobyčicích, za děkana v Radomyšli;
p. Jan *Michálek*, kapl. v Ktišu, za faráře v Kájově;
p. Filip *Váňa*, far. v Novosedlech, za faráře v Strmilově;
p. Adam *Šavel*, koop. v Třeboni, za admin. v Novosedlech;
p. Michael *Sturany*, kapl. ve Vimberku, za faráře ve Vltavici hořejší;
p. Vác. *Mráz*, admin. za faráře v Kolovči;
p. Mat. *Ziegloser*, kapl. v Nezamyslicích, za admin. v Strašíně;
p. Jos. *Bartoš*, admin. za faráře v Zahájí;
p. Jan *Kršík*, zám. kapl. v Křimicích (arcid. Pražské), za faráře v Měčíně;
P. Josef *Bernhard*, křiž., kapl. v Chlumě Mariánském (arcid. Pražské), za katech. na nár. a obč. škole v Budějovicích;
p. Jan *Soldat*, proz. kapl. v Bechyni, za kapl. v Blovicích;
P. Felix *Dick*, ř. cisterc. v Vyš. Brodě, za kapl. v Stropnici;
p. Jakub *Hoffelner*, kapl. v Krumlově, za kapl. v Jablonci (Ogfolderhaid);
p. Jan *Jungbauer*, kapl. v Seewiesen, za kapl. v Eisensteinu;
p. Frant. *Šibor*, kapl. v Nové Bystřici, za koop. v Třeboni;
p. Frant. *Tůma*, koop. v Albrechtci, za kapl. v Ktišu;
p. Ant. *Brož*, neom., za koop. v Rudolfově;
p. Matouš *Höferl*, n., za kapl. v Krumlově;
p. Petr *Částka*, n., za kapl. v Kájově;
p. Michael *Vorel*, jubil. kněz, b. notář, vikar. tajemník, majitel zl. zásluž. kříže s kor., farář v Křeči, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřádněné místo:

- Novosedly*, fara patron. nábož. fondu, do 2. října.
Strašín, fara patron. p. Fr. Emericha hrab. z Lanbergu, do 6. října.
Staré Sedlo, fara patron. kníž. Löwensteina, do 1. listopadu.
Křeč, fara patron. hrab. Krakovského z Kolovrat, do 15. listop.

 K tomuto číslu přiložen jest prospekt díla: „*Fr. Hellwalda Země a obyvatelé její*.“ Nákładem knihk. Fr. A. Urbánka v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácet se
v expedici
a u všech rád-
ných kněhkupectv:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Promluva ke konvertitovi

o sv. Václavě ve chrámu B. Těla na Křechoři.

Slavně vyznav svatou víru katolickou nic jiného jste neucínil, nežli že jste se vrátil k víře svatováclavské, k učení Cyrillo-Methodějskému. Neboť, jakož od příchodu slovanských apoštolů k nám od r. 863 až do patnáctého století, šest set let v milé naší vlasti veleben byl jeden Bůh a jeden Kristus, tak i vyznávána jedna víra, jedna církev, jeden křest, zcela dle výroku Ducha Božího, jenž ústy apoštola národů říci ráčil: „Jeden Pán, jedna víra, jeden křest.“ (Ef. 4, 5.)

1. Jako učili Cyrill a Methoděj národ náš, jako věřil sv. vojvoda Václav, jako se modlivala drahá babička Václavova Lidmila, jako kázal náš apoštolský biskup Vojtěch, jako zpovídal sv. z Nepomuku Jan, co i písmem slovanským rozšiřoval opat náš Propok, k čemu s celou svou duší lnula panenská Přemyslovna bl. Anežka: tak učíme, tak věříme, tak se modlíme, tak kážeme, tak se zpovídáme po toliko staletích až po dnes teclikéž i my. Jakož oni, tak i my a s námi 210 milionů věřících vyznává jednu, svatou, katolickou a apoštolskou církev. Jakož oni před mnohými věky, tak i my máme sedmero sv. svátostí; jakož oni, tak i my se klaníme ve svátosti nejsvětější přítomnému Ježíši Kristu; jako sv. kníže Václav chléb a víno připravoval k oběti novozákonné, tak i my ku mši sv. až po dnes; jako největší náš král Karel IV. založil v Praze kapli Božího Těla, jako tehdaž v sousedním chrámu Páně Kolínském zřízen oltář Božího Těla: tak i my zde přítomni jsme ve stánku zsvěceném témuž tajemství Božího Těla. Jakž tu nezvolati s Mojžíšem: „Rozpomeň se na dni sta-

ré, považ veškerých pokolení: optej se otce svého a oznámí tobě: starších svých a povědí tobě.“ (4. Mojž. 32, 7.)

2. První chrám křesťanský založen v národě českém na moravském Velehradě ke cti bl. Panny Marie; v něm ozývaly se v jazyce českém zbožné chvalo zpěvy; v tomto Marianském stánku pokřtěn jest kníže náš Bořivoj a s ním veliký počet českých pánův; a jakkoli tento děd sv. Václava vystavěl první kostel v Čechách na svém oblíbeném sídle Levém Hradci ke cti sv. Klimenta a jakkoliv i v nejstarším sídle knížecím na posvátném Vyšehradě založen chrám sv. Klimenta: předece v samé Praze nejstarší chrám vzdělán ke cti Matky Boží před Týnem; v tom vojvoda Václav za věku chlapeckého odbyval slavně své postriziny a mezi jeho nástupci nejslavnější a spolu jeho ctitel největší Karel IV. „od toho času, jak se naučil čísti, hodinky sv. Marie, Panny slavné, rozuměje jim něco, čítal jje rád na každý den.“ Podobnou úctu k Matce Páně projevil již r. 1329 zbožný obyvatel Křechořský, jmenem Franc, odkázav 10 kop na pořízení a na vydržování věčné lampy před oltářem bl. Panny Marie ve chrámu Páně Kolínském. A tak jako předkové naši před dávnými věky i my ctíme tu, která Duchem sv. jsouc naplněna, prorocky o sobě pověděla: „Blahoslavenou mne budou nazývati všichni národové.“ (Luk. 1, 48.)

3. Že již od prvních století křesťanských v církvi za mrtvé se modlili a obět mše sv. konali, jest dějinami nade všechnu pochybnost stvrzeno; již v první polovici třetího století píše učený Tertullian, že jest obyčejem starobylým, modlitby a oběti Bohu přináseti za zemřelé (De cor. mil. c. 3.); a hodnověrný svědek ve 4. stol. sv. Jan Zl. docela určité

praví, že tento obyčej od samých apoštolů byl ustanoven; sv. Augustin peroucí přímluvě svých čtenářů matku svou Moniku. Tolikéž učí svého času nejznamenitější český spisovatel a mudrc křesťanský Tomáš ze Štítného ve 14. stol., nesprávně také nazýván slovníky panoš ze Zásmuk a z Choce-
nic*); praví, že „tím čtvrtým (způsobem) může býti od živých pomoc mrtvým, když za ně tu velebnou drahou obět těla a krve Syna Božího obětují, modlitby a prosby konají, almužnu činí anebo púst.“ (Viz Tom. ze Štítného Knížky šestery etc. str. 301 o očistcových mukách). Tak smýšlejí učinila r. 1410 Dorota ze Břiství,**) vdova po Michalu vladkovi ze Břiství mešní fundaci na Křečhoři.***) Tak i my nejen věříme ale z Písem sv. docela dobře víme, že „svaté a spasitelné jest smýšlení za mrtvé se modliti.“ (2. Mak. 12, 46.)

4. Již tělo sv. jáhna Štěpána muži bohabojní uctivě pochovali (Sk. ap. 8, 2.) na místě bezpečném; ostatky sv. Ignáce skoro v prvním stol. († 107) z Říma do Antiochie přineseny a tam jako drahocenné klenoty chovány; krev mučovníkův pochyťována houbami a miskami, jak se dalo při sv. Cyprianu († 254); kosti světcův a světic slavně ukládány ve chrámech a kaplích. Ve čtvrtém století píše sv. Ambrož: „V těle mučovníkův ctím rány pro Krista vzaté, ctím památku rekovství nesmrtelného, ctím popel vyznáváním Krista posvěcený, ctím tělo, které mi ukazuje, jak mám Pána Boha milovati, a kteréž mě učí, pro Pána ani smrti se nebáti.“ — Ostatky sv. Klimenta přinesli apoštolé Cyrill a Methoděj do vlasti našich. I zde v tomto oltáři a na obou obrázcích tuto na stěně ostatky svatých uctivě chováme. Takto si počínajíce následujeme věrně svých předků českých, kteříž ostatky mívali v takové uctivosti, že r. 1350 k žádosti Karla IV. ustanoven výroční svátek v pátek po neděli Bílé, kdy se nejvzácnější ostatky ve zvláštní věži na Karlovu náměstí v Praze lidu ukazovaly. Tento svátek býval slavný, nazýván jest vůbec „den svátostí;“ záhy z něho povstala hlučná pouť, navštěvována ne-

jen od Čechův a Němcův ale i od příchozích z krajin dalekých. Že se tato slavnost ostatků či svátostí po staletí odbývala, že podle ní i čas určovali, o tom, ať jiného nic nedíme, svědčí náhrobní kámen ve zdi našeho hřbitova, kde na okraji docela zřetelně v jazyce českém čteme: „L. P. 1537 v pondělí po svátostech zemřel urozený a statečný rytíř Bohuslav Hormatecký.“

5. Že ctíce obrazy svatých, nectíme jich tak, jakobychom mínili, že v nich tkví cosi Božského anebo nějaká síla, jak pohané myslili, důvěřující v modly, nýbrž že se všechna úcta, kterou jim vzdáváme, k těm bytostem odnáší, kteréž jimi se nastiňují, tak sice, že v obrazech, kteréž líbáme, před nimiž hlavu obnažujeme a se pokloňujeme, samému Kristu se klaníme a jeho svaté ctíme, kteří se těmito obrazy nastiňují, — toho, ano jest samozřejmé, jen mimochodem dotýkám. (Syn. Trid. sess. 25.)

6. Sv. Pavel schválně cestoval do Jerusalema, aby Petra ušel a jemu jakožto prvnímu ve sboru apoštolském se ukázal a představil (Gal. 1, 18); náš apoštol Method dvakrát vykonal cestu do Říma k nástupci sv. Petra, aby nařknut jsa od nepřátel, svoje učení ospravedlnil; apoštolský náš biskup sv. Vojtěch dvakrát putoval do Říma, aby u nástupce Petrova rady a poučení žádoucího došel; ve shodě s náměstkem Petrovým český král Karel založil vysoké učení Pražské. A tak, jako tito slavní předkové vaši v dávnověkosti činili, jest i vám uznávati a ctíti biskupa Římského, jakožto hlavu církve veškeré dle ustanovení Ježíše Krista.

7. Ačkoliv již o účtě Bohorodičky pověděno, třeba ještě vůbec se zmíniti o vzývání a účtě svatých. Svědectví církevního podání dosvědčují, že účta svatých hned v prvních časech křesťanských panovala. Tak na př. nedlouho po smrti sv. Ignatia z Antiochie již jmenovaného († 107) sepsány jsou děje muk jeho a dle nich slavili už tenkrát věřící krásné ctnosti tohoto mučovníka, konajíce každoročně památku jeho mučnické smrti. Podobně se dalo i se sv. Polykarpem († 166). Zvláště pak od 4. stol. slavivány svatečery apoštolův a mučovníkův, nad jejich hroby stavivány oltáře, kaply a chrámy, jimžto dávána i jejich jmena, k nimžto i z daleka putováno a kde jejich ctnosti v nadšených řečech a písních velebivány byly. Avšak abychom řeči nešířili, vzpomeňme si toliko, jak Čechové od dob nejdávnějších ctili a vzývali svaté, zejména své patrony a mezi nimi dědice země české sv. Václava. „Národ ho vzýval

*) Chocenice, ves k osadě fary Křečhořské příslušná.

**) Břiství, dědina na téže farní osadě Křečhořské.

***) Fara Křečhoř, již před r. 1386 byla zřízena; r. 1499 dal farář kněz Daniel osadníkům výpověď, poněvadž neopravovali ani kostela, ani fary a neodváděli mu desátkův.

jakožto předního přímluvce a orodovníka u Boha za všechny věrné Čechy; knížata a panovníci kladli obraz jeho na peníze, pečete a korouhve své; množství chrámův a oltářův postaveno jest na čest jeho jména po všech krajích; ano konečně co národ náš jako své vlastní ve cti míti chtěl, to až po dnes svatováclavským nazývati nepřestává.“ (Děj. Fr. Palackého, I. 1. str. 239).

8. Z toho všeho poznáváte snadno, že jak nyní smýšlíte a věříte, tak smýšleli a věřili i vaši dávní předkové všichni, a že jste tudíž v pravdě jen k víře svých otcův a předkův se navrátili. Nedomnívejte se však, že vám z víry katolické vzejde nyní výhoda nebo zisk vezdejší anebo čest: naopak jest se vám nadíti nejedné úhony, nejednoho poškřebku; ale právě v tom spatřujte důkaz přijaté vámi pravdy. Není učeník nad mistra. Podívejte se na naše svaté patrony. Sv. Metod po tři léta držen jest v žaláři; sv. Václav, jemuž se čeští páni posmívali, že žije jako zasmušilý mnich, byl zavražděn; sv. Ludmilu uskrtili; sv. Vojtěcha do smrti ubili, Jana Nep. ve Vltavě utopili. Tak kdo chce s Kristem kralovati, musí s ním trpěti.

Kdo svému řemeslu, své živnosti, svému zaměstnání špatně rozumí, toho řemeslo, živnost aneb zaměstnání těšiti nemůže a brzy ho omrzí. Podobně, kdo se ve své víře špatně zná, náboženství svého zanedbává, v životě náboženském se stále necvičí, svých povinností katol. jen ledabylo si všimá, toho brzy náboženství přestane těšiti, brzy ho omrzí, strom víry jeho uschne, od umře, ana víra bez skutkův mrtvá jest. (Jak. 2, 26).

Když ve 4. stol. mnozí do sv. země putující malého prospěchu odtud docházeli, horšili se na takové nepřislušné poutě otcové církevní a sv. Jeronym (Epist. ad Paulin.) zřejmě praví: „Ne v Jerusalemě být, ale v Jerusalemě dobře žít, člověku prospívá.“ Dle toho smím zajisté i já říci: „Ne v církvi kat. býti ale v katol. církvi povinnosti své svědomitě konati jest zásluhou, ovšem i štěstím největším. Žádaje vám hojně milosti Boží a mocné přímluvy Matky Páně a svatých patronů našich, končím slovy Kristovými: „Tak svět světo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré a chválí Otce vašeho, jenž jest v nebesích.“ (Mat. 6, 16.)

J. Ev. E.

Běh světa.

Svět se točí neustále,
tak to zřídil Tvůrce Bůh;

letmo spěchá dál a dále,
nesa s sebou nový ruch.

Mocně by jsi k němu volal:

„Světě, světě v běhu stůj;“
hlas tvůj by mu neodolal,
nezastaví oběh svůj.

Chtěj ó synu! v pravém směru
dále proudem času plout;

za dralku měj svatou věrnou,
chceš-li moudrým, — ctnostným slout.

J. Ř.

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od *J. Ev. Eybla.*

II.

Pohlednuvše v minulé úvaze (Blah. č. 26.) na vesmír, abychom se ujistili o všemohoucímu světu stvořiteli a řiditeli, uvažovati hodláme, cestou Fénelonovou se ubíraje, některé jednotlivé úkazy a předměty ve všemíru.

Vizme tu zemi, která nás nosí; podívejme se na nesmírné klenutí, které nad námi se rozestírá; popatřme na spousty vody a vzduchu, které nás obkličují, na nesmírná tělesa nebeská, jež nám svítí. Kdo nejsa všímavý vážně nepřemýšlí, ví pouze o prostore, která jest kolem něho, a již on ku svým obyčejným potřebám užívá; jemu připadá celá země jako podlaha jeho světnice, po níž chodí; slunce den osvěcující jako svíčka, která v noci svítí; jeho myšlenky nevynikají z ouzkého místa, v němž obývá. Kdo naproti tomu jest uvyklý vážně přemýšleti a bedlivě uvažovati, rozšiřuje svůj obzor a dívá se zvědavě na takměř nekonečné propasti a prostory, jimiž jest obklopen; jemu pak velická říše jest jako nepatrný koutek země a země sama jest malou částkou světa.

Kdo zavěsil *zeměkouli* a jí určité pohybování vyměřil? Kdo její základy položil? Nic, zdá se, není chatrnějšího nad zemi; i ten nejbídnější svýma nohama po ní šlape. A předce do umdlení se namáhají, největší poklady dávají, aby jí mohli vládnouti. Kdyby byla tvrdší nežli jest, nemohl by člověk v její nitro vnikati a ji vzdělávati; kdyby byla méně tuhá, nemohli by lidé po ní dobře choditi; propadávali by se jako v písku a v bahně. Co jest na zemi nejskvostnějšího, z jejího nevyčerpatelného lůna pochází. Tato hmota beztvorná, hrubá, drsná přijímajíc nejrozmanitější tvary, proměňuje se v tisíce a tisíce věcí, kterých na ní žádáme. Toto bláto tak neúhledné proměňuje se v nejkrá-

snější věci, jimiž se naše oko potěšuje; během jednoho roku stává se větvemi, listy, květem, ovocem a semenem, obnovuje se štědře ve prospěch lidí. Nic ji neunaví, čím více její vnitřnosti trháme, tím štědřejší k nám bývá. Po tolik věků, co všechno z ní vychází, a ona se nevyžila, necítí žádného stáří: její nitro jest ještě plno těchže pokladů. Tisícera pokolení vešla v její lůno: všechno stárne kromě ní samé; každého roku na jaře se omlazuje. Ona nepřestává dávat, ale lidé často nedbale ji vzdělávají. Dobytelé tisíce životů obětovavše za kus země nechávali ho pak ležeti ladem. Majíce před sebou veliké prostory prázdné a nevzdělané svolávají a zpřevracují člověčenstvo pro koutek této zanedbané země.

Jsouc dobře vzdělávaná, uživila by země ještě kolikrát tolik lidí, kolik nyní jich živí. Sama nerovnost země, zdáje se na první pohled chybou, na ozdobu a na užitek vychází. Hory se povznesly a údolí se ponížila na místech Hospodinem jim vykázaných. Tyto různé krajiny mají dle různých účinků slunce své výhody. V hlubokých údolích viděti jest růsti čerstvou travu, kterou se živí stáda; vedle nich se rozkládají širá pole, oděná bohatou úrodou. Zde stráně se zvedají, jsouc zdobeny vinicemi a stromy ovocnými; tam vztýčují vysoké vrchy svá temena ledová až v oblaky a padající odtud proudové stávají se prameny řek. Skály se svými příkrými vrcholy drží a podepírají hory jako se kostmi lidského těla masité části jeho podpírají. Touto rozmanitostí se dostává půvabu krajinám a zároveň se tím vyhovuje různým potřebám lidí.

Není půdy tak nevďěčné, aby se ziskem nějakým nemohla vykázati. Nejen půdy černé a úrodné ale i hlinité a křeménité člověku bedlivému se odměňují; močály vysuší-li se, stávají se užitečnými; písek bývá obyčejně jen na povrchu země a má-li rolník dost trpělivosti, aby hloub vnikal, dochází půdy nové, která se zúrodňuje dle toho, jak ji vzdělává a paprskům slunečním vystavuje. Není bez mála ani půdy veskrz neplodné, neustává-li člověk ji vzdělávati a nechce-li na ní nic jiného, leč k čemu ona jest působila. Mezi skalami a kameny vidáme výborné pastviny; v roklinách sluncem osvětlených vznikají rostliny nad míru chutné a šťavnaté.

I to působila Prozřetelnost božská, že žádná země nemá všeho toho, čeho třeba k životu; tato potřeba pobízí lidi k vzájemnosti, k obchodu, aby si vespolek poskytovali, čeho se jim nedostává a tato potřeba jest přirozeným svazkem mezi národy; sic jinak by,

na jednom druhu oděvu i pokrmu přestávající, ničím nebyli donucováni, aby se poznávali a viděli.

Vše, co půda plodí, kazíc se, vrací se v její lůno a stává se zárodkem nové plodnosti. Tím způsobem země přijímá zpátky, co dala a dává to štědře opět. Čím více dává, tím více zase přijímá, nikdy se nevyčerpáje, umíme-li ji jen vzděláváním vraceti, co ona nám dala. Všecko vychází z jejího lůna, všecko se tam vrací a nic se tam neztrácí. Všecka semena, vracející se v ni, se rozmnožují. Svěťte zemi zrna obilní; hnojíce v ní klíčí a vyženou ze sebe více klasů nežli zrn jste jí naštědřili. Kopající v jejích hlubinách přijdete na kameny a na mramor, z nichžto možná vzdělati domy nádherné. Ale kdo uložil v lůno země tolik pokladů, že se objevují bez přestání? Vizte tolik kovů vzácných a užitečných, tolik nerostů ku pohodlí lidskému!

Pozorujte rostliny, které vyrůstají ze země, zdravým pokrmů, nemocným léků poskytující. Jejich druhy a vlastnosti jsou bez počtu; zdobí zemi, osvěžují svou zelení, přinášejí květy vonné a ovoce chutné. Vizte lesy věkovité! Jejich stromy vnikají svými kořeny do země, jako se zase povznášejí svými větvemi vzhůru; kořeny chráníce je před větry přinášejí jako malými rourami podzemními všechny šťávy, kterých k výživě kmenův jest potřeba, kmen sám tvrdou korou jest pokryt, aby outlé dřevo na vzduchu škody nebralo; větve rozvádějí vláhu, z kořenů do kmenu se táhnoucí. V létě svým stínem chrání nás horka; v zimě živí plamen, kterým se přirozené teplo v nás zachovává. Dříví neslouží pouze jako palivo, nýbrž jsouc látkou měkkou, ač pevnou a trvanlivou, nabývá v obrátě ruce pilného člověka nejrozmanitějších tvarů, slouží účelům stavitelským a plavebním. Stromy ovocné, nachylující svých větví k zemi, nabízejí takřka samy své plody. Stromy a byliny nechávající padati ovoce a zrna na zem, připravují si kolem sebe četné potomstvo. I nejslabší rostlina obsahuje, v jednom semeni, zárodek všeho toho, co se rozvíjí na největších rostlinách a na nejvyšších stromech. Země, neméně se sama nikdy, provádí veškery tyto změny ve svém lůně.

Uvažujme nyní, čemu říkáme *voda*: jest to těleso tekuté, jasné a průhledné. Jednak teče, uniká, utíká; jednak běře na sebe všechny tvary těles, která ji obkličují, nemajíc sama ze sebe žádného tvaru. Kdyby byla voda řidší o něco, nežli jest, byla by jako vzduch, celá tvář země by uschla a

neplodnou se stala; jen zvrřatá letavá mohla by obstát, žádný živočich by nemohl plovati, žádná ryba žíti; obchodu povodního by nebylo. Která obratná ruka uměla zhustiti vodu, zjemniti vzduch a odděliti tak dobře tyto dva druhy těles tekutých?

Kdyby voda byla řidčí, nemohla by udržeti ohromná stavení, jimžto říkáme koráby a lodi; sebe lehčí věci by se padající do vody, v ní potopily. Kdož učinil, aby voda byla jednak povolná, uhýbavá, jednak tak silná a pevná, že může nésti a s sebou vléci nejtěžší náklady? Jest podajná; můžeš ji rozdělávati dle chutě. Ale ovládáje takto vodu bývá člověk i od ní veden; jestiž ona jednou z největších sil, již on užívati umí, aby nahradil v nejdůležitějších potřebách, čeho se mu slabostí jeho těla nedostává.

Ale tyto vody, ačkoli tekuté, jsou hmoty velmi vážné a těžké, visí a vznášejí se nad našimi hlavami, dlouho se tam udržujíce. Vidíte-li oblaky, any letí jako na křídlech větrů? (Žalm. 38, 11.) Kdyby náhle padaly jako velikými sloupy vodními, rychle jako proudy, potopily a zničily by vše na místě, kde by padly, nechávající v suchu ostatních krajín. Která pak ruka je drží, nedovolující jim padati leda kapce za kapkou, jakoby cezeny byly cedníkem? Odkud to, že v jistých teplých zemích, kde bez mála nikdy neprší, bývají dobou noční tak hojné rosy, že nahrazují dešť, v jiných pak zemích jako na břehu Nilu v Egyptě pravidelné povodně pobřežní krajiny zavlažují? Může-li si kdo lepší prostředky ku zvlažování země pomyslniti?

I moře, které se zdálo, že ná vždycky od sebe oddělovati bude země a díly světa, jest právě shromaždištěm všech národů a příhodnou cestou, po níž starý a nový svět k sobě přicházejí.

Vody, s tolika uměním rozváděné, obíhají v zemi jako krev v lidském těle. Ale mimo tento běh vody známe ještě ono dmутí moře, ono střídavé zdvihání a padání vod mořských, jež se za 24 hodin a 50 minut pravidelně opakuje dvakrát a jemuž příliv a odliv říkájí. Nevykládající příčin tohoto stálého, pravidelného úkazu, dodáme toliko: Trochu více aneb trochu méně hýbání, ve zmatek by uvedlo přírodu; více vystupující zaplavily by vody celé říše. Který prst ukazal moři na jeho břehu hranici, které jest mu šetřiti po všechny věky? Kdo jest zavřel (jako) dveřmi moře a řekl (mu): Až dotudto vycházeti budeš, a dále nepůjdeš a tuto rozrážeti budeš dutí vlnobítí svého? (Job 38, 8. 11.)

Ale tytéž vody plynné stávají se pojednou v zimě tvrdými jako kámen. Tu vody jsou sladké a slouží jako nápoj; tam jsoucne slané koření a zachovávají naše pokrmy. Konečně dívaje se vzhůru vidím nad sebou spousty vody, které vzduch mírní, horké paprsky sluneční zdržují a zemi zvlažují. Čí ruka drží tyto spousty vod? — Kdož neví, že všechno (to) ruka Hospodinova učinila? (Job 12, 9.)

Církév

a

materielní (hmotná) vzdělanost.

(Pokračování.)

Opravdu, N., když uváživše nevýslovným zalíbením skvělý tento důkaz božství církve a jejího blahoděného vlivu, slyšíme pak o osočováních, kteráž se proti ní ve jménu civilisace pozdvihla, nemůžeme se — musíme to vyznati — hluboké žalosti ubrániti a ze své mysli vypuditi zlá tušení o trestech, jež toto bezbožné a zlovolné neuznání přijatých dobrodiní přinéstí nám musí. Boj, říká se, N. proti církvi! Ale proč a k čemu tento boj? Aby se lidé bez stínu pomoci hubili prací, jež za nejvyšší cíl se staví a za prostředek se užívá, aby se přes sehnuté šíje spolubratří a jich rozšlapaná těla na horu vystupovalo. Boj proti církvi! Ale proč, tážeme se ještě jednou, a k čemu tento boj? Aby se národové nejisté a velmi málomocné humanitě (lidskosti) svěřili, když byli dříve z lůna náboženství vyvrženi, jež divy božské lásky k lidem vnuká a osvěžuje. Boj proti církvi! Ale proč a k čemu tento boj? Aby se slavné dějiny křesťanské osvěty vyhladily a aby se opět probudila vzdělanost, kteráž neměla žádného lesku a žádného živého paprsku, leč že snad v záři její tím patrnější byly hluboké rány, jimiž srdce lidské zranila. Katolická církev však ústy vrchní své hlavy rozhodla, že nemůže v mír vejíti s *civilisací naší doby*. „Papeží jest lze smířiti se a dorozuměti s pokrokem, liberalismem a moderní civilisací.“ — 80. věta Syllabu. Tak zní heslo, jež proti nám z bojiště nepřátelského se zdvihá a tak zní důvod, jímž chtějí ospravedlniti započatý boj. Jaká však N. jest tato moderní civilisace, již církev zavrhne a o níž vznešená nejvyšší hlava katolického světa, neomylný učitel věřících, rozhodl opětuje, že církev nic společného máti s ní nemůže? Ona civilisace to zajisté není, kterouž člověk v zmařeném trojím ohledu se zdokonaluje; nikoli, ona to není, nýbrž jest

to civilisace, kteráž křesťanství vyhladiti a spolu s ním o vše dobré nás oloupiti usiluje, jímž výtečným jeho působením jsme obohaceni. Kdyby kdokoliv Syllabus schytrale jako strašidlo očím předvádějí, uvážili, že není dosti býti schytralým, nýbrž že nutno člověku býti nadto i pociťvým, nebyli by se odhodlali vydati v nenávisť bližních větu ze souvislé řeči vytrženou, nýbrž byli by se snažili, pravého smyslu dosíci z povšechného obsahu spisův, které zevrubně uvedeny byly a v nichž jej snadno nalezněš. Při podobné snaze brzy by nabýli přesvědčení, že nikoli pravá, jako květ a ovoce z kořene křesťanství vyrůstající civilisace byla papežem odsouzena, nýbrž lichá, která od civilisace jen jméno zdédila a zapřisáhlou ano trvám nesmířitelnou nepřítelkyní pravé civilisace jest. Podobným způsobem utrahačnými projevují se býti záminky jež by rádi odvodili z domnělé nechuti církve ku umění, vědám, studiu přírody a sil přírodních. Pokud by nedostačili důvodové od nás uvedení a neobyčejný zjev, že veleduchové a nejznamenitější pěstitelé věd vzornými křesťany i věrnými syny církve katolické byli, aby se mysl bludu sprostila a všechna pochybnost odstranila, přicházejí nejnovější rozhodnutí církevní jako na zavolání, aby lháře zahanbily. Otcové vatikánského sněmu pronesli o tom slova, jež odpůrcové čtouce a uvažující s dobrou by se potázali. Dokázavše, že není odporu mezi rozumem a vírou, ba že spíše vespolečně překrásně se podporují, volají: „Protož tak jest toho církev daleka, aby pěstování lidských umění a věd zabráňovala, na opak jim prospívá a je podporuje. Neboť církev nikoliv neuznává a nikoliv neváží sobě prospěchův, jež z nich pro život vyplývají; na opak uznává, že jako tyto od Boha, Pána všech vědomostí, pocházejí, tak, když pravým způsobem se pěstují, s pomocí milosti Boží k Bohu spěť vedou.“*) — Obvinění ta netýkají se tudíž církve, nemají žádné důležitosti a jsou trvám výrazem nenávisťi proti ní a nekaleho přání ji zneuctíti. Když tedy věda jako věda církví se neodsuzuje, nýbrž podporuje, stává ovšem jiné vědy, kteráž dle práva i slušnosti od ní se zavrhuje. To jest věda, již matkou jest ona filosofie, která v zběsilém přepychu svém tvrdí: rozum lidský, bez ohledu na Boha, jediným jest soudcem o pravdě a lhosti, o dobrém a zlém; sám sobě jest zákonem a dostačuje přirozenými silami ku založení blaha lidí a národův.**)

Tot věda, jenž do hmoty se pohrouží, aby jí připisovala nesmrtelnost; jenž k nebi vystupuje a hluboko do vnitra země vniká. aby marně hledala důkazu, jímžby proti biblickým dějinám o stvoření bojovala; tot věda, jenž na stejný stupeň staví člověka se zvířetem a v opovážlivé šílenosti otrásá základy mravního, domácího a občanského řádu světového. Žádný rozumný člověk nemůže tudíž stěžovati si na církev, nýbrž pln důků musí zdvihnouti ruce k Bohu, že ustanovil na zemi tento neomylný úřad učitelský, jenž jak v přítomnosti tak budoucnosti veškeré blaho nejprve nám přináší, zachovává, chráně je před rukama bezbožníkův, kteří nás o ně oloupiti chtějí.

Ach, kéž žádný z vás N. svěsti se nedá těmi, kdo lichotivými slovy hledí sváděti lidi, aby najali sobě přívržencův ku provedení záhubných záměrů svých! Jestliže chvalitebné pokroky a rozvoj civilisace, jak dušem vznešeným a šlechtným přísluší, milujete, chovejtež to přesvědčení, že nemůžete jistěji kráčet ku předu a k vývoji civilisace lépe přispívati, než když duchem a srdcem k snahám katolické církve se přidružíte. Tato pravda jest z části na bíledni a bylo by nám snadno tímž jasným světlem osvětliti i druhou část, týkající se zušlechtění člověka, jako bytosti mravní a politické, kdybychom si byli vytkli za úlohu místo pastýřského listu psáti dlouhé pojednání a kdybychom neměli v úmyslu, zachová-li nás Bůh na živě, vrátiti se jindy k tomuto předmětu. Vždyť jest ostatně na jevě, kam nás neblahý tento, jmenem civilisace proti církvi podniknutý boj přivedl. Od nejnižšího řemeslníka až k oněm, kteřížto majetkem a rodem v popředí stojí, nenalezáme nikoho, kdo by nedoznal, že od prvního počátku tohoto boje něčeho jiného se byl dožil, než trpkých zklamání.

A dáme-li oku dále vnikati, abychom vyzkoumali, jakého ovoce nám ještě bezbožné snahy přinesou, každý rozumný a soudný nahlédne, jaká hrůza a úžas údy jeho z budoucnosti proniká. Hleďte na zástupy, jímž všechna naděje na lepší časy, každá podpora víry v jejich útrapách jest odňata, jenž nemohou naléztí žádné náhrady v rozkoších této země, proti jích tužbám příliš chudé, bídou a odpory nad míru bohaté; hleďte na těch několik málo, na něž se štěstí usmívá, kteří však ani nejmenší účinné lásky k bližnímu v srdci nechovají, jen na to pomýšlejí hromaditi a užívati pokladův. S jedné strany zoufalý ryk rozhořčení, kteréž hrozí přejíti v divoký rej; s druhé strany nemravná

*) Conc. Vatic. Cap. IV. de fide et rat.

**) III. prop. Syllab.

rozkoš, nekalá radost a pohanské hodování, podněcující rozhořčenou mysl odmrštěného chudasa a soudy Boží svolávající. Vizte, jakých výsledků jsme získali, vizte, co nám tento boj slibuje, jež jménem civilisace církvi vypověděli, kterýž k tomu však směřuje, uvrci nás zpět do barbarské ohavnosti. Je-li tudíž nějakého prostředku k odstranění přítomného zla a k zažehnání budoucího nebezpečnosti, nemůže to žádný jiný býti než s vaší strany věrná oddanost zákonům Božím a pravé církvi, kterouž jest vám projevití neohroženým jich zachováváním jakož i vzorným křesťanským životem. A která doba mohla by býti příznivější nad tu, do níž vkročiti hodláme, abychom se chopili tohoto, vzdělanost v pravdě podporujícího díla? Ti, jenž si osobují býti zástupci našeho století, chtějí vzdělanost bez Boha a proti Bohu, ale nedosáhnou jí. Vám pak N. jest se toho ujati slovy a dokázati skutkem, že jen Bohem a ochotnou poslušností Jeho hlasu, jenž v církvi zaznívá, vše dobré, což otcové naši nám zanechali, bude nám zachováno a se rozmnoží. Jen Bohem a pod dozorem Jeho sv. církve stanou se národové v pravdě vzdělanými. Klesá-li při této neslýchané vzpouře lidí, státův, věd proti Bohu a Pomazanému Jeho mysl vaše, pomněte, že máte k ochraně své zbraň nepřemožitelnou, všemocnou: modlitbu. Upotřebujte zbraně této v kostele i doma. K Bohu, nejvěrnějšímu pomocníku a obránci každého, kdož se v Něho důvěruje, má i vystupovati vaše úpěnlivé volání o pomoc. Proste Jej za naše město, za sebe, za rodiny své, za církve. V tomto směru přejeme vám pastýřským svým požehnáním, aby milost Boží se všemi nebeskými dary a útěchami hojně na vás všechny se rozlila.

V Perugii dne 6. února 1877. *Jáchym,*
kardinál-biskup.

Věčné Vůli.

Stál nad rovem,
jenž pokrovem
schrán halil duše milené;
zřel v náhrobek,
čet' slova věků,
i bylo písmo „zlacené“:

„Bůh nám jej dal,
Bůh nám jej vzal,
jak radou věčnou nastal čas;
však laskavá
nám Ruka dá,
že sejedeme se v blahu zas.“ —

Žal ve vzdechu
bral útěchu,
tu „zvonek mrtvých“ zazvoní;
již duch se výš
tam vznáší v říši —
a věčné Vůli ukloní.

Fr. Doucha.

Macecha.

Obrázek z malého města. Napsal *Vojtěch Pakosta.*

VI.

Bylo časně ráno. Vše bylo ještě pohříženo v tvrdý spánek, a vůkol panovala čirá tma. V sínce u Havlíků zavržla ve dveřích závora, a někdo, jenž byl opatrně a tiše dvěře zavřel, tam odtud vyšel.

Plouží se podle domů, a tu a tam se zachycuje prošel po náměstí, zahrnul do ulice a dal se cestou, která vede z města. Kráci známou nám již pěšinou, kudy se přijde do sousední vesnice a do mlýna. Než nejde — nýbrž vleče se, často si stojí, těžce oddychuje, jakoby nemohl z místa. Snad nese nějaké břemeno? Nenese ničeho. Jest to snad nějaká vetchá stařenka? Ne! — jest to povyroslé děvče — Havlíkovic Petronka.

Hladem vysílena, ubita, dovlékla se šťastně k cíli své cesty — ku mlýnu a nemohouc slabostí dále sklesla u vrat vedoucích do nádvoří. Tam ji našel Vendelín a donesl ji do světnice. „Podívej se!“ zavolal na ženu, „tak nám ji posílá!“

Pečlivá mlynářka uložila Petronku do postele. Když se tato byla pokrmem poněkud zotavila, tak že mohla pověditi co se s ní stalo, ohledány její rány a posláno pro lékaře. Lékař shledal rány těžkými a řekl, že musí jednati dle své povinnosti t. j. záležitost tu udati soudu, aby nelidská macecha pro těžké poškození na těle byla potrestána.

I mlynáře nad tímto nelidským počínáním macechy zachvátil spravedlivý hněv. Oblekl sváteční, modrý kabát, z almary vyzval „samce“ s vykládanou koštěnou rukojetí a chystal se na cestu do města, aby tam předně macechu řádně vyplísnil a za druhé, aby jí oznámil, že se k ní Petronka již nevrátí a správy jejího jmění že se ode dneška ujímá on sám. Byl již takřka na cestě, any se otevřely dvěře, a v nich se objevila Havlíková.

„Co nám nesete?“ otázal se mlynář příchozí.

„Něco, co vás tuze těšiti nebude!“ odvětila macecha. „Aj, ven s tím tedy!“ — vybízel mlynář.

„Napřed mi řekněte, je-li zde moje holka?“ tázala se Havlíková.

„Ano, jest zde!“

„Pak se vás ptám, kdo vám dal právo, abyste mi holku lákali z domu a od práce, aby se u vás povalovala a lenořila?“

„Na to se tedy přicházíte ptáti! — Nuže dobře. Já chtěl právě za podobnou záležitostí jíti k vám a zeptati se vás na něco jiného. Ušetřila jste mi cesty. Chtěl jsem se vás zeptati, jste-li ženou nebo lící? Neboť osoba, která před Bohem a před světem vzala na sebe povinnost, že se bude o ubohého sirotka starati jako matka, toto dítě však týrá, hladem morí, zaprahá do těžké práce, aby na ni vydělávalo, která by je byla konečně ubila — taková žena přestává býti ženou, jest to furie a lítě. A tou osobou jste vy! Co jsem tuto vypravoval, páchala jste vy na ubohém sirotkovi Petronce, které se nyní ujímám já. Činím to tím právem, které káže Bůh, jenž praví, že utiskování sirotků jest hřích do nebe volající, a ujímání se jich skutek jemu milý a záslužný. Činím to tím právem, které mi káže cit svědomí a lidskosti, jenž praví, že se každého nevině trpícího máme ujeti. Rád bych ale nyní slyšel, jak vy svoje rabiátní právo, že jste chtěla holku utlouci, zodpovídáte. Mluvte!“

Havlíkové, která si z počátku proti mlynáři podepřela boky, klesla při těch rázných a závažných slovech mysl.

„No, no, jen ne tak zhurta!“ dobřila rozhorleného mlynáře. „Musíte si pomyslit, že jsem holce prokázala dosti velké dobrodiní, že jsem ji trpěla pod svou střechou. Mohla jsem ji po smrti mužově z domu vyhnati, a byla by někde za plotem zmrzla.“

„Odkud že jste ji mohla vyhnati? — z domku? Vždyť vám na domku nepatří ani šindel, vše jest majetek Petrončin a ona může vyhnati vás!“ řekl mlynář.

„S tím vyhnáním jen pomalu, až budete věděti, komu domek patří, pak teprva uvidíte, kdo s koho.“ odsekla pánovitě Havlíková.

„A komu by patřil než Petronce?“

„Ha ha!“ ďábelsky zasmála se macecha, „domek patří už dávno mně, mám ho vtělený v knihách.“

To bylo mlynáři něco nového.

„Kdo jest Petrončiným poručníkem?“ tázal se hned na to.

„Sýkora“, odvětila Havlíková. — „Ale nyní mám toho vyptávání už dost. Já nemusím nikomu ze svého majetku a počínání skládati účty, zvláště vám ne, neboť vám do toho nic není!“ dodala rozdurděna. „A

nyní mi vydejte holku, sice se spolu sejdem někde jinde!“

„Až podtud, a ani o krok dále!“ zahřměl mlynář na Havlíkovou, která zahlednuvši Petronku v přístěnku a u její postele mlynářku, chtěla tam vkročit, aby ji odvedla. Byla by ji třeba poloumrtvou z postele vytáhla.

„Až potud, a ani o krok dále!“ — opakoval mlynář. Kde byste se ráda se mnou sešla, totiž u soudu, tam přijdete dříve sama, abyste se zodpovídala z toho, že jste dítě zbila tak, že jest nemocno. Tamto leží! Sejdete se tam se mnou, abyste se též zodpovídala, jak jste přišla k domku. Prozatím jsme spolu domluvili. Tamto jsou dveře, jimiž jste přišla, těmi se od nás chodí ven!“

Havlíková si ulevila notným zaklením a několika výhrůzkami, pak zmizela tam, kde ji mlynář míti chtěl — za dveřmi. Bylo ji slyšeti, jak ještě po dvoře i na humnech hučí, jako když se vzdaluje bouřka.

Za čtrnácte dní se Petronka úplně zotavila. Již opět pomáhá mlynáře při práci. Jest blažena a šťastna. Vendelinovou považuje za svou pravou matku a tato se s Petronkou těší, jako by byla její dcerou. Jen časem se Petronka zasmuší, když jí na mysl připadne, nebude-li nucena zase vrátit se domů k ukrutné maceše. Mlynářka ji těší, že se nemá čeho báti, an prý mlynář o to se zasazuje, aby byla od macechy úplně vyproštěna.

Vendelin často obléká sváteční kabát a běže z almary „samce“ odcházejí v této záležitosti z domu. Může bez starosti z domu odejít, neboť jej Prokop ve všem dobře zastane.

Byl na zkušené, kde dělal sice jen práška a mládka, doma však jest již stárkem. Rozumí mlýnu dobře. Ví kdy má „nadlehčiti“, kdy „složiti“, kdy přidati vody, kdy stavidlo přiraziti. Dovede již sám zvednouti běhoun a skřesati — vesměs práce ve mlýně nejtěžší. Mnohým věcem chce již docela lépe rozuměti než otec a dokládá se tím, že té zkušenosti nabyl v cizině. Mlynář má z toho radost, vída, že se jeho stará zásada „s písklaty jen do světa!“ potvrzuje, ale hned také podotkne: aby kotě nikdy neučilo starého kocoura chytat myši a Prokop jsa hodný hoch se poddá a otce vždy uposlechně.

V Loukové koluje pověst, že se bude vdova po Havlíkovi znova — po třetí vdávati. „Kdo by si ji vzal? Dva již umořila a třetí by to také do smrti odstonal!“ pra-

ví lidé, jimž se ta zpráva donesla k uším. Pověst ta se stvrzovala. Sýkorová a Hubková si mohou nohy uběhat, aby Havlíkové vynášli ženicha. „Musí mítí muže, aby měla zastání“ — odbývají lidi, kteří se tomu diví — „sice by ji lidé z kůže odřeli. Mlynářovic jí vzali násilně holku, která jí hezký krejcar vydělala, jest žalována, a mlynář ji chce připravit o domov.“

Ženich se našel a povedený. Byl to starý vysloužilý voják, jmenoval se Motous, v Loukově mu ale vůbec říkali „Náček z boudy“, neboť bydlel v pusté pazderně za městem, kde se říkalo „na boudě“. Když mu lidé zrazovali, aby si Havlíkovou nebral, že jest zlá, řekl, že má pro strach uděláno a že se nebojí takových ani desíti. A také měl pro strach uděláno. V kořalně u žida byl více než kdekoliv jinde a láhev s kořalkou měl ustavičně v kapse u kazajky. Z té když si přihnul, byl by se pak rval s celým světem.

Takového ženicha, či lépe muže, neboť svatba se odbyla na rychlo časně z rána, ulovila Havlíková. Aby jako čistá holubička své nové manželství počala, odbyla si dříve čtyřnedělní vězení v městě, do něhož byla na udání lékařské pro poškození na těle odsouzena.

V druhé příčině, zdali jí patří domek, o čemž se u soudu hleděl dopátrati pravdy Vendelín, vyhrála. Listina shledána před soudem pravou, an na ní byl podepsán Havlík a dva svědci, kteří spolu též podpis stvrdili. Petronka byla tedy úplně o svůj majetek oloupena.

Šlo jen ještě o to, aby Petronku dostali domů. Spojenými silami se o to zasadili. Běda Petronce, upadne-li do těchto drápů! Co se s ní ještě stane?

(Dokončení.)

DOPISY.

Z Turnova 2. října 1878.

(Výroční pouť Mariánská.)

Den 8. září t. r., den to Narození P. Marie a zároveň památky posvěcení našeho monumentálního chrámu Matky Boží, dlouho zajisté potrvá v blahé paměti všech, kdož v duchu křesťanském podílu brali na slavnosti, ku počtě Marie Panny konané. A zbožných těchto účastníků bylo na sta, ba na tisíce! Již v sobotu zavítali k nám přemnozí poutníci, aby se zúčastniti mohli večerní slavnostní pouty, jež nábožným zpěvem, hudbou a střelbou z hmoždířů vzdána byla Panně Marii u sochy na náměstí; a což teprve v neděli, tu ze všech stran zavzníval

hlahol zbožných, ponejvíce hudbou provázených písní, a srdce každého radostí plesalo nad poutníky rozdílného stáří a pohlaví, z nichž mnozí jen proto předlouhou cestu konají, aby Turnovskou Pannu Marii, v níž neklamnou důvěru skládají, navštívili, pozdravili a políbili. Chrám pak P. Marie, který zevně i uvnitř co nejvкусněji ozdoben byl březovím, věnci, rozličnými květinami a nesčetnými světly, sotva pojati mohl všechny poutníky, jichž počet každou chvíli velice vzrůstal. K deváté hodině vyšel z kostela P. Marie slavný průvod za střelby z hmoždířů, hlaholu zvonů, za hudby střeleckého sboru a nábožných písní účastníků a bral se kolem náměstí, které osvětleno bylo mnohými svítilnami v pořádku následujícím: Nejprve neseno bylo za sebou od malých družiček přes dvacet soch P. Marie, po těch neseny Turnovská P. Maria a od žen v bílý šat oblečených sv. Anna. Následovaly jednotlivé cechy se svými korouhvemi a prapory, za nimi kráčeli vojenští vysloužilci a hasiči, po nich vel. duchovenstvo, jak zdejší, tak okolní, pak rozličné jiné spolky a konečně nepřehledné množství lidu, které ani vměstnati se nemohlo na to malé naše náměstí.

— Průvod ve vši velebnosti bral se zpět do chrámu P. Marie, kdež s kazatelou účastníci pouti přivítáni byli vzletnou a přiměřenou řečí vel. p. Tyrichtera, kaplana Všeňského, jenž se vši jadrností probral veškeré zásluhy Rodičky Boží, konče slovy: „Však ona královna nebe mocná i dobrotivá ujímá se dosavad všech, kdož k ní se utíkají a v ochranu její se odevzdávají!“ Po té sloužil u nádherně ozdobeného a svícemi bohatě osvětleného hlavního oltáře vd. p. Němeček, farář Loukovský za četné assistance přítomných duchovních slavnou mši svatou, při které p. Strnad, učitel na městských školách a zároveň ředitel kůru, s hudebníky svými a zpěváky dobře nacvičenou a přednesenou skladbou církevní nemálo přispěl ku zvýšení slavnostního dojmu. Slovem letošní pouť vydařila se nad očekávání skvěle a z těch četných processí poznati může každý, že venkovský náš lid nedá se svěsti spisy ducha otravujících, že nestydí se za víru, že dovede odolati všem lakadlům a že každý z pouti na vše časy v srdce své vštípil si heslo: „V strasti i ve smrti věrně volám: Maria zajisté přispěje nám!“ —

Z Písečné v září 1878.

(Svěcení oltáře v Písečné dne 5. září 1878.)

Málo asi jest farností zvláště venkovských nevelikým počtem duší, aby v nich — v době 26 let — tak mnoho mimořádných

církevních slavností bylo vykonáno jako ve farnosti Písečenské (bisk. Kralohradeckého). Dva novosvěcení slavili tu své primicie, jiný byl tu u příležitosti biskupské visitace na kněžství posvěcen. R. 1864 odevzdával důst. p. farář Písečenský Libchavu českou (dotud k Písečné příslušící) v samostatnou duchovní zprávu — prvofarář p. Frant. Starému. — Roku 1865 slavili zde v r. 1840 vysvěcení kolegové p. faráře, (nyní b. notáře a čestn. děkana Písečenského důst. p. F. St. Křečka) své jubileum po dokonání 25ti letech kněžských. — R. 1876 sešli se tu zase někteří z nich, aby s milým spolubratrem se radovali, že jemu Bůh popřítí ráčil, dočekati se 25 let farářských. Ač se ta slavnost tehdaž konala všedního dne (25. listopadu) a povětrnost a cesty velice nepohodlné byly, sešli se k ní předce všichni vůkolní duchovní, ano jeden až z Poličky, jiný od Hotic. V těch 26 letech byly skoro všechny posvátné pomníky farnosti Písečenské zcela obnoveny, některé nové postaveny a od p. faráře církevně posvěceny. A opět dne 5. září t. r. plesalo srdce zbožného pro čest Boží horlícího kněze toho; neboť byl téhož dne posvěcen v jeho farním kostele svatě panny a muč. Kateřiny zcela nový hlavní oltář. — Oltář ten zbudován jest v slohu renaissance velmi vkusně, v rozměrech, jak prostore chrámu a presbyteria tak jednotlivých částí k sobě přiměřených. Řezbářská práce (p. Petra Musila ze Zamberka, samouka) jest bezvadná, vkusná, okrasami nepřetížena; zlata od pozlaccovače p. Václ. Jandery z Oustí n. O. nešetřeno, zvláště svatostánek (tabernakul) jak se sluší i zevně jest zcela zlatý, na dvířkách tabernakulu na význam, že tu sídlo Nejsvětějšího Spasitele spatřuje se kalich, pod ním v polovenci pšeničné klasy a vinné hrozny na révě (polovypukle). Obraz oltářní jest významný. Sv. panna Kateřina stojí u prostřed mnohých mudrců před pánovitým soudcem Maximinem, jako by na prstech vypočítávala důvody pravdy Boží, kterouž hájí, a lichosti námitek odpůrců svých. Upřeně hledí na sv. pannu mudrcové s výrazem obdivu; někteří z nich k sobě vespolek jsou obráceni, jakoby si dosvědčovali: „Marných, nepodstatných věcí jsme se dotud drželi“ a dobře vyznačeno na obraze, že pravdou Boží překonání jsou, tím, že jeden z nich u nohou má pohozený závitok písma (snad svého), jiný knihu. — Obraz ten po věky chváliť bude mistra svého Jana Umlaufa z Kyšperka, a má pan Umlauf takových památek po Čechách již mnoho, n. p. ty krásné obrazy

na obmítce vysoké klenby kostela v Oustí nad Orlicí. — Obřad svěcení konal sub infula vysoce důstojný pán Jan Nep. Stárek, dr. bohosloví, papežský prelát, protonotář apoštolský, rytíř řádu Františka Josefa, kněz a profesor morálky, jubilar; taktéž posvětil hned po benedikci oltáře sochu sv. Vavřince na straně epištoly a sv. Kateřiny panny a m. na straně evangelia, obě dvě pozlacené a po mši sv. ornat v ceně 100 zl. pro kostel v Hnátnici u křest. akademie objednaný. Jak asi bylo tomu velebnému kmetu okolo srdce při upomínce, že před 83. roky v tomtož chrámu byl pokřtěn, v kterémž nyní jako hodnostář posvěcuje oltář Hospodinu, Jemuž svůj život, své snahy... v obět dal! Pak sloužil první mši sv. u nového oltáře, a patřícím nám na jeho velebnou postavu, zdálo se, že vidíme biskupa z prvních časů církve ano připomínati jsme si mohli Spasitele s 12 apóstoly, neboť právě tolik nás bylo kněží.* Po evangeliu vystoupil na kazatelnu bisk. vikář kostelecký vd. p. Antonín. Skokan jasně a vhodně vyložil význam oltáře a veškerého jeho příslušenství i ozdob, a hlavního oltáře zvláště, a na tom opět velebnost svatostánku. — Mnohým jeho posluchačům oltář zajisté bude od nynějška knihou, z níž čísti budou při vkročení do chrámu lásku a velebnost Spasitelovu a připomínati sobě povinnosti k Němu. Hudba při mši sv. byla důstojná; všecka čest hudebníkům, ne sebe co jednotlivcům, nýbrž čistě a příslušné souhry dbalým, zvláště panu učiteli Rozšlapilovi co dovednému varhaníku. Byla to slavnost velepotěšná objevující vznešenost, přiměřenost, hluboký význam katolických obřadů a poskytlující důkaz, kterak idea náboženská rozněcuje umělce, aby s láskou a vytrvalostí hledal a dolíčil, co Boží cti jest důstojno. Podotknouti dlužno ještě jeden velepotěšný zjev, totiž hojné účastenství přifařených při bohoslužbě, den toho svěcení byl den všední — čtvrtek — a v té krajíně pilná práce při setbě. — Ráno od 7. hodiny byly slouženy tři mše sv. po sobě a při všech bylo hojné přítomno zbožných duší, z nichž as 20 přistoupilo k sv. zpovědi a sv. přijímání; — o velikých služ-

*) P. t. pan prelát Stárek, p. Buchtel, b. vikář, kněz jubilar z Kyšperka, p. Ant. Skokan b. vikář z Tyniště, a téhož p. kapl. Jan Lžičar, p. Frt. Kouřilek, farář Hnátnický, p. Kopecký f. Sopotnický, p. F. Starý, f. Libchavský, p. Kubek katech. z České Třebové, p. Vlach, katech. z Oustí n. O., — domácí p. děkan, a pisatel těchto řádků. —

bách Božích (při svěcení oltáře) naplnil se celičský kostel. — Spojila se tudíž starobylá okrasa chrámů katolických, ano ta největší okrasa jejich, totiž „četná návštěva nábožných duší“, která za našeho času na mnoze tak žalně mizí, — s novou ozdobou oltářní. Kdo náklad vedl na oltář a sochy zmíněné, totiž na obraz 180 zl., na práci řezbářskou 382 zl., na štafirování 316 zl. a na některé jiné výlohy 22 zl., tedy plných 900 zl. (a ještě jiných alespoň 50 zl.) zůstalo nás tajno; ale toho se každý domyslí, jak radostně plesá duše horlivého pastýře, že má chrám ozdobený oltářem tak krásným a lidem tak zbožným. Kdožby podobného cos každému duchovnímu pastýři nepřál? — V pátek sloužil pisatel těchto řádků u nového oltáře mši sv. — Na kůru zpívána byla toliko od dvou hlasů (sopranu a altu) píseň k Pánu Ježíši s průvodem varhan z kancionálu Svatojanského, nemýlím-li se č. 396. Zpěv ten s tak přiměřeným průvodem varhan byl pravou, vroucí modlitbou. Kéž by tak bylo všude!

J. J.

Z Velehradu na den sv. Václava 1878.

(Zpráva o „Koruně Soluňské.“)

„Ke jménu Svatoplukovu a Methodějovu pojí se i ten nejzávažnější děj staročeské historie: Křest Bořivojův a Ludmilin a v něm spolu konečné zvítězení křesťanství nad pohanstvím v Čechách.“ Fr. Palacký.

Velehrad Svatoplukův, královský, byl ohniskem knížat slovanských, byl i střediskem apoštolské činnosti sv. Methoděje. Nejen tomuto, nýbrž oběma sv. bratřím ze Soluně, apoštolům sv. Cyrillu a Methoději, velikými díky zavázán jest národ slovanský; neboť „vznešenost sv. Písma přechází do všech jazykův“, dí výtečný náš Pavel Josef Šafařík a vyznává: „nejednou jsem na to myslil, jakož i jiným se táž myšlenka již často naskýtala, kterak se *divotvorná moc křesťanství* i v tom zjevila, že teprve jím, jeho vlivem a působením, srovnání všech jazykův této země možné se stalo. Což by byla historie našeho slovanského jazyka, což náš hlubší a důkladnější jazykozpyt bez *staroslovanského překladu Písem sv. a hlavních knih bohoslužebných* od Cyrilla a Methoda a bez překladů Sv. Otcův od jiných učených mužův, učenikův a neprostředných nástupcův jejich?“ (Č. Mus. 1848). —

Za dobrodiní tak velevzácná budme vděční!

Budme vděční! kolikerým to milozvučným ohlasem zaznívalo po veškerém národu slovanském o tisícileté památce příchodu sv. Cyrilla a Methoděje na Moravu na krá-

lovský Velehrad?! budme vděční! kterak pobízelo i katolíky věrné i vlastence horlivé, aby spěli k jednomu cíli: okrášlit, ozdobiti k r. 1863 svatyni velehradskou?! — budme vděční! jak pudilo mocně jednotlivce horlivější, aby zarazili spolky, jimiž by týž cyrillo-methodějský ruch byl udržován, ožíván i v budoucnu?! Tak povstala též „Koruna Soluňská“ z vděčnosti ku sv. Soluňanům, Cyrillu a Methoději.

Co jest „Koruna Soluňská“?

Vzácný štěp, jenž kořeny svými tkví v jubilejním roku 1863, ale větvemi svými zasahuje dál a dále a zasahovati bude až do pozdní budoucnosti a nesa krásné ovoce již nyní, přináseti bude ještě více, bude-li řádně pěstován. Na Moravě prospívá zdárně, ujímá se též ve Slezsku a na Slovensku, aj, proč nerozvětvoval by se blahoplně i v Čechách? *Za jediný letošek přibýlo Koruně Soluňské již na 1300 nových větví!* Neříká-liž to patrný důkaz o její výbornosti a znamenitosti, o její ceně vnitřní i zevnější?

Protož dí: Nechtěli byste i v Čechách pěstovati „Korunu Soluňskou“?

I Čechové zajisté mají na sv. Cyrillu a Methoději duchovní otce své; i Čechové zavázáni jsou vděčností sv. Cyrillu a Methoději chtěli k r. 1863 obnoviti oltář sv. Václava ve svatyni Velehradské; i Čechům zajisté milo jest, že v této svatyni velehradské na hlavním oltáři nacházejí se sv. Václav a sv. Ludmila; i Čechům radostno slyšeti, že svátky sv. Jana Nep. a sv. Václava jsou zvláštními svátky „Koruny Soluňské“ — a proto zmíniv tyto milé pásky vzájemnosti bratrské, doufám zavděčiti se bratřím, uvedu-li *Stanovy „Koruny Soluňské“* a její výhody *známé* a podám-li čas od času nějaké zprávy o ní.

Stanovy bratrstva „Koruny Soluňské.“

A. *Pro kněze.* Každý kněz, jenž ku „Koruně Soluňské“ buď již přistoupil, anebo přistoupí, zavazuje se:

I. Co rok jednu nebo dvě mše sv. za živé i zemřelé dobrodince Velehradského poutnického chrámu Páně obětovati v čas příhodný.

II. Den, ve kterýž tyto mše sv. sloužiti hodlá, s kazatelnou oznámí.

III. Milodary na obnovu svatyně Velehradské sbíráti.

IV. Sám dle možnosti a dobré vůle buď jednou na vždy, anebo ročním příspěvkem na milodarech těchto se účastniti.

B. *Pro nekňeze (laiky).* I. Jedenkaždý spoluúd-nekňez budiž v den, kdy oznámená mše sv. za živé a zemřelé dobrodince svatyně Velehradské ve vlastním farním chrámě sloužena bu-

de, této mši sv. přítomen, a takto spojen jsa s obětujícími knězem na tentýž úmysl k Bohu se modlí. Nelze-li býti přítomn u mši sv. na dotčený úmysl obětované, vykonaj každý jednou za měsíc v den sobě vhodný soukromě pobožnost za dobrodince Velehradské.

II. Zavazuje se každý buďto jednou a vždy 1 zl. r. č. k účelu podotčenému položit, nebo pro každoroční dobrovolný příspěvek se vysloviti.

III. Vynasnaž se, aby nových údů „Koruně Soluňské“ získal.

Přístupovati ku „Koruně Soluňské“ jest vždy volno i kněžím i neknežím.

Zapisování nových údů „Koruny Soluňské“ převezme laskavě redakce „Hlasu“ časopisu církevního v Brně, anebo každý místní duchovní a co nejdříve oznámí je Velehradskému farnímu úřadu, jenž o to se postará, aby všichni údové dotčené „Koruny“ jakožto dobrodincové svatyně Velehradské ve zvláštní knize zaznamenáni byli.

Jedenkaždý farář Velehradský měl knihu tuto pod svým dozorem a pečuj o to, aby vždy pořádně vedena byla.

Každý spoluúd „Koruny Soluňské“ obdrží stanovy tyto bezplatně.

Na Velehradě, dne 14. října 1862. Karel Molitor m. p. farář Velehradský.

Pozn. Ze stanovy tyto vrchností duchovní schváleny byly, oznámila nejdůstojnější kn. arcib. konsistor Olomoucká 11. února 1863. Nejdůstojnější bisk. konsistor Brněnská 12. března 1863.

Pozn. 2. Dosud sloužívá se na tisíc mši sv. ročně za údy „Kor. Sol.“ Jména nových údů bývají oznámena v „Hlasu“ viz n. p. letošní „Hlas“ 1878 č. 10. 17. 18. 28. 29. 34. 47. 49. 61. 62. 68. 71.

Odpustky bratrstva „Koruny Soluňské.“

A. Odpustky plnomocné získati lze všem:

1. Toho dne, kdy stanou se údy „Koruny Soluňské.“

2. V hodině smrti, v pravě-li kajícínosti vzývají jméno Ježíš aspoň srdcem, nelze-li ústy.

3. Na slavnost ss. Cyrilla a Methoděje, nebo kterýkoli den v oktávu této slavnosti, jestliže navštíví chrám bratrský (Velehradský) a pomodlí se na úmysl církve sv.

Ve všech těchto pádech pro odpustky plnomocné ustanovil sv. Otec výslovně podmínkou hlavní: v pravě-li kajícínosti a po sv. zpovědi přijali nejsv. Svátost oltářní,“ pro dosažení neplnomocných odpustků žádá „aspoň lítost a zkroutěnost.“

B. Odpustků neplnomocných dostává se bratřím a sestrám:

1. Navštíví-li bratrský chrám v tyto 4 svátky vyvolené a schválené a) Narození bl. P. Marie, b) sv. Josefa Pěstouna, c) sv. Jana Nepom., d) sv. Václava muč. — dosahují 7 roků a tolikéž quadragen (tolikráte 40 dní odpustků.)

2. Kolikrátkoli v takovém chrámě přítomni jsou a) mši sv. neb jiným bohoslužbám, b) účastní-li se průvodů, c) doprovázejí-li nejsv. Svátost oltářní at v průvodech, at k nemocnému, at jinam kamkoli a kdykoli, ano d) slyšíce znamení zvonkem, ale zaměstknání jsouce, jeden-li „otčenáš“ a „zdravas“ anebo i 5 „otčenášů“ a „zdravastů“ za duše zemře-

lých spoluúduv se pomodlí, e) kolikrátkoli jiný skutek zbožný a dobrý vykonají: tolikráte 60 dní odpustků dosahují.

C. Všecky tuto uvedené odpustky lze též duším v očistci přivlastniti na způsob přimluvy.

D. Mše sv. kteréž za duše zemřelých údů „Koruny Soluňské“ slouženy budou, atby je sloužil kněz kterýkoli a kdykoli, mají tutěž výsadu, jakoby slouženy byly na oltáři privilegovaném. (Oltáře privilegované jsou ty, při kterých se za „zemřelé“ slouží mše sv. s tím účinkem, že se jim odpustků dobývá.)

Pozn. Tyto bohaté odpustky uštědřeny byly „Koruně Soluňské“ od papeže Pia IX. na listině pergaménové, jejíž dátum zní: Dáno v Římě u sv. Petra pod prstenem Rybářovým dne 16. prosince 1864 pa-pežování našeho r. 19. Obsírněji podáno v „Hlasu“ 1877 č. 27. pod záhlavím „Sv. Methoděj a Koruna Soluňská.“

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup odjel včera k návštěvě vznešeného bratra svého do Třeboně, odkudž ve čtvrtek do Prahy se navrátí.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 7.—11. října na Strahově, od 12. až 16. t. m. u Matky Boží před Týnem.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci září 126 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; letos již 1288 osob.

Z Moravy. Bývalý redaktor „Hlasu“, slovatný spisovatel, kněz Karel Šmídek, gymnas. profesor v Brně, zemřel dne 30. září v 60. roce věku svého. Rodem pocházel z Bystřice na Jihlavsku.

Z Berlína. (Zřízení ústředního hřbitova.) V berlínské městské radě bylo k návrhu magistrátu zřízení centralního hřbitova 39 hlasy proti 38 schváleno. Ačkoliv berlínské noviny o tomto usnešení jen nepatrné zmínky činí, způsobila záležitost tato velké rozhorčení po celém městě, takže jak v městské radě usmýšleno, sotva bude vykonáno. Berlínské obce mají totiž své vlastní hřbitovy, na nichž mrtvoly po mnohá ještě léta pochovávány býti mohou a proto na rozsáhlý nový hřbitov náklad činiti se zpečují. Toliko pomýšleti dlužno na rozšíření neb znovuzřízení městského hřbitova pro chudé, to však neoprávněuje odpůrce veškerého náboženství, aby založen byl hřbitov, na kterém by se kladly mrtvoly bez všelikého ohledu na vyznání náboženské vedle sebe. Liberálové zakrývajíce pravý záměr předstírali zdravotní ohledy, tu však jim selhalo, neboť znalci prozkoumavše bedlivě veškeré okolnosti jednomyslně prohlásili, že nynější hřbitovy zdraví nikterak na ujmu nejsou, vždyť se podobají pěkným sadům a byty u hřbitovů jsou

hledané a dražší nežli byty v jiných místech berlinských. Vidouce, že marná jich snaha a daremné počínání navrhli nevěrci Virchow a Löwe, aby veškeré hřbitovy od církve se odloučily, toho však prý jen zařízením hřbitova „ústředního“ dosíci lze. Ten jest pravý důvod, proč nepřátelé chtějí nový hřbitov, ostatní důvody byly plané, a jen předstírané. Česká luteránská obec prohlásila se hned proti návrhu městské rady, katolíci a židé projeví svůj úmysl, že nechtí míti nijakého účastenství v podniku tomto. Proslychá se, že i protestanté nesouhlasí s protivníky veškerého náboženství v tomto podniku, při němž jde o velké peníze a uráží se hluboce cit vděčnosti k zesnulým. — Když již ve všech městech o spalování mrtvol přestali rokovati, vystavěli by liberalové rádi v Berlíně žarovistě obecné, na kterém by příbuzní své zesnulé jako staří Římané spalovali.

Z Jerusalema. Sv. Anenský kostel, na jehožto místě dle zbožného podání sv. Boží Rodička se narodila, byl v těchto dnech dostaven. Domněnky o rodišti P. Marie jsou rozličné, někteří tvrdí, že Matka Kristova spatřila světlo tohoto světa v Nazaretě (apostolský list Pia IX. ze dne 26. srpna 1852 praví o domku Loretském: „Ibi enim colitur illa tantopere dilecta Deo domus Nazareth in Galilaea olim condita, dein a fundamentis avulsa, ac divinitus per ingentem terrarum marisque tractum primum in Dalmatiam, postea in Italiam advecta, ubi sanctissima Virgo ab aeterno praeordinata ac primaevae labis omnino nescia, est concepta, nata, educata atque a coelesti nuntio veluti gratia plena et benedicta inter mulieres salutata.“ *Litterae apostolicae: Inter omnia*, 26. Augusti 1852, quibus indultum conceditur ecclesias et oratoria sacrae domui Lauretanae aggregandi. Pii IX. Acta.), jiní praví, že otcovský dům P. Marie byl v Jerusalemě. Zejména proslulý bohoslovec sv. Jan Damascenský, jenž opustiv nádherný život na dvoře Omažském v Damašku, v posledních dnech života svého v osamotnělém klášteře sv. Saby blíže Jerusalema dlel a tam i život svůj skončil, jenž rozličná podání církevní velmi dobře znal, uvádí a dokazuje, že se P. Maria v Jerusalemě narodila. Toto svědectví sv. Jana Damascenského uvádí se v druhém nokturnu svátku Obětování P. Marie dne 21. listopadu. Z toho vidno, že místo v Jerusalemě, na kterém chrám sv. Anenský stojí jest velepamátkou a, že co nejužší se životem Blah. Rodičky Boží souvisí. Jako na místech životem Krista P. památných záhy kostely stavěli, tak se dalo i na mí-

stech, kterých si křesťané proto vážili, že v nich Požehnaná mezi ženami žila. V Jerusalemě připomínají křesťanům tři budovy P. Marii: kostel sv. Anny čili Narození P. Marie, kostel Očišťování P. Marie na hoře Moria, který připočítá se k nejzajímavějším stavbám celého světa, jestli to Justinianská basilika o sedmi lodích, bohužel byla v mešitu proměněna a nazývá se Aksa neb Džame el Adra, konečně kostel v údolí Josafatském s podzemním sloupovým z doby křížácké, na kterém místě Rodička Boží pochována byla. — O císařovně Eudoxii, která v pátém stol. po Kristu panovala, se vypravuje, že dala k tomu účelu krásný kostel stavěti, aby místo narození P. Marie ve vděčné poctivosti chováno bylo. Když bojovný a krutý král Chosroes v 7. stol. Jerusalema dobyl, zničil mimo jiné i tento nádherný chrám. Křížáci dobyvše sv. země starali se o to, aby slavné staré chrámy zase zbudovány byly, aby nebyla ohavnost spuštění na místě Božím. Rozvaliny kostela sv. Anny byly odstraněny, chrám nově vystavěn a při něm klášter Benediktinek zřízen, do kterého i královské dcery západních říší křesťanských vstupovaly. Když Salah-ed-Din r. 1187 sv. země se zmocnil, neublížil kostelu sv. Anenskému, proměnil ho však v mešitu, při které vyšší mohamedánské učiliště zřídil. Jen čas ničil památku tu starověkou. Když po míru pařížském r. 1856 Napoleon III. od sultana Abdula-Medšida žádal, by chrám církvi katolické navrácen byl, stalo se po vůli jeho. Francouzští katolíci chrám obnovili, sbírky po Francii činěné byly tak hojné, že kostel sv. Anenský jest nyní nejkrásnější budovou Jerusalemskou. Chrám má tři lodi 29 metrů dlouhé, prostřední či hlavní jest 8 metrů široká, poboční jen pět metrů, vně jsou mnohohrannými absidami uzavřené. Nad příční lodí jest osmihranná kaple, aby kostel nebyl tmavý. Poboční lodi jsou od hlavní sloupy oddělené. Ornametika v chrámě jest velmi jednoduchá, průčelí však velmi bohatě jest okrášlené. Sloh jest romansko-gotický dváctého století, poněvadž lodi jsou krátké, má půdorys spíše podobu řeckého než latinského kříže, tu a tam zřítí lze okrasu arabského původu. Západní i východní církve spolu pracovaly, aby chrám byl zbudován. Dosud se v památném kostele jen dvakrát za rok služby Boží konaly a sice dne 26. července o svátku sv. Anny a dne 8. září o Narození P. Marie. Dlouho se vyjednávalo, aby řád premontstratský kostel převzal, nyní se dostal arcibiskupu Alžírskému Msgr. Lavigeriovi, zakladateli missio-

nářské kongregace pro Střední Afriku, jenž při něm seminář zříditi hodlá, ve kterém by se cvičili a odchovávali domorodci afričtí, aby pak mezi svými krajanu víry sv. hlásali.

Ze Severní Ameriky. Opat Sv.-Meinradský Martin Marty v Indianě srozuměv se s biskupy Sv.-Pavelským a Cloudským podjal se nesnadného ale velmi chvalitebného úkolu, totiž rozličné kmeny indiánské v Dakotě a v Montaně získati církvi katolické. Kmeny ty, čítající 30 až 40 tisíc duší, prosili sami o missionáře, aby prý je bohubíému a spořádanému životu přiučili. Aby mezi nimi vystavěl školy, kláštery, sirotčince, nemocnice a kostely, činí dotčený opat mezi spolky katolickými v Severní Americe sbírky, i jest se nadíti, že Bůh tomu blahodárnému podniku svého požehnání neodeprě. — V biskupství Detroitském, jež teprv r. 1832 zřízeno bylo, daří se církvi katolické velmi dobře. Kde nebylo r. 1825 ani jediného katolika, tam se jich nyní čítá 175.000, kde před padesáti lety nebylo ani jediné kapličky, tam jest nyní 195 kostelů, kde byl r. 1826 jediný kněz, tam jest jich nyní 117, kde před čtyřiceti lety nebylo klášterních sester, tam jest nyní 119 duchovních učitelek v jedenácti klášterích. Katolické školy navštěvuje 10.779 žáků, pro sirotky a opuštěné dívky zřízeny byly v biskupství Detroitském dva sirotčince. Kristus zajisté jest podnes rozsévacem, zrno slova pravdy Boží jest jeho zbraní, tím dobývá svět. — V Marisvillu obrátil se na smrtelném loži freimaur J. Brix, vyzpovídav se ze svých hříchů přijal nejsv. svátost oltářní a snažně žádal, aby podle své první manželky na katolickém hřbitově pochován byl. Stůj co stůj chtěli tomu zabrániti freimaurovi, říkajíce, že by křesťanský pohřeb byl pohoršením bratřím. Ano oni hrozili arcibiskupu O'Conellovi, že ho zastřelí na hřbitově, kdyby se odvážil Brixu po katolicku pochovati. Druhá manželka zesnulého též věrná katolička postavila se před úmrtí vůz dokládajíc, že raději koni se dá pošlapati, nežli by dovolila, aby manžel její na jiném místě pochován byl, než kde si přál. Vidouce nezbytí, upláchlí stateční freimaurovi před lidem, který nevoli svou hlasitě projevoval a Brix na katolickém hřbitově byl pochován.

Paběrky.

8. Po 25 letech.

Letí kvapem leta letí —
uplynulo čtvrtstoletí!

Mnohým vrásky nabrázdilo,
mnohým vlasy postříbřilo.

Co tu bojů bojováno,
co tu prací vykonáno!
Co tu slzí vyplakáno,
co tu perel nasbíráno!
Kolik duší zachováno,
kolik tužeb pochováno! . . .
Uplynulé čtvrtstoletí
nepadne do nepaměti!
Vševědoucí viděl, sčítal,
k bojům, pracím sflu skytal;
v srdci plamen Boží lásky
zjasnil v čele trudu vrásky.
Co pro Boha vykonáno,
k odplatě je uschováno!
Věčný, Jemuž tisíc roků
jako den jest v časů toku,
dejž ve zdraví uviděti
ještě druhé čtvrtstoletí!

Jos. V. Smělý.

Literární oznamovatel.

— (*Prosbá k českým vzdělavcům*). Knihtiskárna Koláře a spol. v Praze (Jerusalemská ulice č. 3.) vydá veliké dílo obrázkové: „Hrady, staré zámky a tvrze království českého, jichž děje vypravuje August Sedláček, profesor při c. k. reálném gymnasiu v Táboře.“ Rukopis oddělení prvního, kteráž chová níže vytčené hrady, zámky a tvrze z okolí Pardubic, Chrudimi, Vysokého Mýta a Kostelce nad Orlicí, co se týče dějepisné části, jest již dokončen a k tisku upraven. Dotčená tiskárna chce však obsah díla toho veledůležitého rozmnožiti 1. pověstmi, kteréž se posud o dřívějších držitelích zachovaly. 2. vylíčením kulturní stránky, pokud ten onen hrad a zámek, ta ona tvrz neb okolí jejich v domácí kultuře dřívějších věků vyniká. Kdekoliv zachovaly se zbytky hradů a tvrzí, mají býti v díle tomto zobrazeny a sice v pohledu a kde možno i půdorysem, při čemž mají se udati i rozměry. Poněvadž pan prof. Sedláček jest zaměstnán sbíráním látky dějepisné pro další díly spisu tohoto, jež veškerý čas jeho vyplňuje, bude nutno pověsti, jak kulturní vylíčení a obrázky opatřiti jiným způsobem. Nemálo materiálu i v tomto směru jest sice už po ruce, mnoho však ještě schází a musí se teprva sebrati. Z té příčiny obrací se knihtiskárna ke všem vlastním, jimž na zdárném vydání a dokončení velikého díla tohoto záleží, aby přispěli k jeho doplnění a zdokonalení, hlavně a) sbíráním pověstí, jak se v podání lidu dosud udržely, b) opatrováním nákrešů (v pohledu a v polohopisu) aneb fotografií. Především směřuje snažná prosba tato ke všem vzdělavcům národním, kte-

říše s lidem naším blíže stýkají, krajinu zejména ty zbytky dávných věků, jež na naši dobu se zachovaly, blíže znají a také s to jsou, aby úkolu tomu více času věnovali. Každý příspěvek, kterýž ve směru tomto bude zaslán — ať pověst, ať obraz, náčrt, fotografie neb udání rozměrů — s díkem se přijme, jména pak pp. přispívatelů budou na příslušném místě ve spise samém uvedena. I pouhým poukázáním k starším vyobrazením a popisům každý se zavděčí. Co se týče vylíčení „kulturní stránky“ při tom onom hradu neb při všech v jisté krajině vstupní tiskárna ve spojení s učenici, kteří se stránkou touto dějin našich obírají; pakli že se přihlásí sami, bude jí tím milejší, neboť jinak mohlo by se státi, že by z neznalosti i vydatné již síly pominula. Jestli snahou její, aby byl spis, v jehož náklad se uvazuje, co možná všestranný a dokonalý, neboť sotva za 20 roků kdo na novo k takovému podniknutí přistoupí. K tomu ctili snaží se touto veřejnou cestou opatřit materiál na doplnění spisu potřebný. Materiál ten bude pak od zvláštních znalců porovnán a spracován a na příhodné místo do spisu vložen. Dosud odevzdány jsou od pana prof. Sedláčka v rukopise dějepisné popisy těchto hradů, zámků a tvrzí a prosíme především v příčině jich o laskavé příspěvky: Kunětická hora hrad, Týnec nad Labem tvrz, Blatník hrad, Rosice tvrz, Pardubice hrad, Bukovka tvrz, Jilovka tvrz, Roudnice tvrz, Vyšehnějovice tvrz, Sušiny tvrz, Pravy tvrz, Semín tvrz, Krchleby tvrz, Čijevice tvrz, Nemošice tvrz, Něnkovice tvrz, Veselí (Vysoké) tvrz, Mnětice tvrz, Štětín tvrz, Tuněchody tvrz, Srdov tvrz, Žižín tvrz, Slepotice tvrz, Dašice tvrz, Moravany tvrz, Komarov tvrz, Chvojnó tvrz, Holice tvrz, Albrechtice hrad, Zdechovice tvrz, Choltice tvrz, Poběžovice tvrz, Lipoltice tvrz, Benešovice tvrz, Svojsice tvrz, Svinčany tvrz, Urbanice tvrz, Štěpanov tvrz, Lepejovice tvrz, Valy tvrz, Veselí (odrané) tvrz, Mrdice tvrz, Heřmanův Městec zámek, Dolany tvrz, Morašice tvrz, Kozojedy tvrz, Dubany tvrz, Stolany tvrz, Slavkov tvrz, Rabštejnec hrad, Slatiňany tvrz, Stradov hrad, Nasavrky tvrz, Žamberk hrad, Smrček tvrz, Lukavice tvrz, Orel tvrz, Bítovany tvrz, Zaječice tvrze (2) Libanice tvrz, Lipka tvrz, Kamenice Trhová tvrz, Nabočany tvrz, Chrudim hrad, Vlčnov tvrz, Habrov tvrz, Bláto tvrz, Týnec (Hrochův) tvrz, Bezděkov tvrz, Trojovice tvrz, Přestavky tvrz, Honbice tvrz, Rosice (Vládycké) tvrz, Synčany tvrz, Žestoky tvrz, Březovice tvrz, Čankovice tvrz, Žilovice tvrz, Bořice tvrz, Hrošovice tvrz. Také zasíláním pověstí o tvrzích, hradech a zámcích, kteréž budou popsány teprva v dalších dílech tohoto spisu, a zasíláním

nákresů, fotografií atd. velice se poslouží; prosí tudíž dotčená tiskárna obětivé národovce i v jiných krajinách vlasti naší, aby k věci této už dnes měli laskavé zření.

— „*Kronika práce osvěty, průmyslu a nálezu.*“ Dle nejlepších pramenů vzdělali Jiljí V. Jahn a Zdeněk V. Jahn. Sešit 46. (Dílu IV. sešit 15.) Obsahuje dokončení dílu IV.: „Chemické vzdělávání surovin.“ Cena seš. 45 kr. Nákladem kněhkupectví Kobrova v Praze. — Tamtéž: „*Františka Pravdy Sebrané povídky pro lid.*“ Dílu IV. sešit 3., celkem 28. po 20 kr.

— „*Encyklopédie příkladů,*“ vydávané nákladem kněhkupectví Cyrillo-Methodějské vyšel sešit 3. obsahující slova: Ctnosti Božské — duchovní. Cena seš. 35 kr.

— „*Zábavné bibliotéky*“ vyšly nákladem „Školy B. Srdce P.“ v Brně (Petrov 5.) další dva spisy, totiž dílo 49.: „*Z klidu a víru.*“ Světlo i stínové kresby od Václ. Beneše-Třebízského. Str. 208 za 60 kr. Obsahuje otisk Feuilletonů: Štědrovečerní. Masopust na venkově. Strašák. Na smrtelnou neděli. O vzkříšení. Červená vajíčka. Helička. Slzičky. Pomněnky levohradecké. Dragounek. Ve stínech Karlova Týnu. Klarisky. Poslední dudák z Podbrdí. Má-lomocný. Myslivec Šereda. Krvavci. Jak slavil hrobař Hruza posvícení. Byla Barborkou. Krvavé kvítky. Haduna. Z vesnice. O dušičkách. Naposled z vesnice. — Dílo 50.: „*Zavržená.*“ Povídka z nynější doby podle S. Christa vypravuje H. Ch. Str. 100 za 35 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Ondřej Wach, farář v Jezníku (Gesna), dne 26. září (nar. v Kladruzech 4. pros. 1804, vysv. 15. srpna 1828);
- p. Ant. Koeferl, kněz na odpoč. v Slavkově, dne 29. září (nar. v Lauterbachu 27. května 1820, vysv. 29. července 1845).

Vyznamenáni jsou:

- p. Edmund Scholz, školní prefekt v Habelschwerdu, a
- p. Frant. Urban, školní prefekt v Landeku (oba v Kladsku), obdrželi právo synodalíi.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. Pondělík, duch. správce ve všeobecné nemocnici v Praze, za faráře ve Velkých Nehvizdech;
- p. Jan Woelfl, kapl. v Čelivě, za admin. v Jezníku. — Kneží ř. premonstr. v Teplé;
- P. Norbert Nadler za kapl. v Mnichově (Einsiedl),
- P. Ludvík Dressler za kapl. ve Vitišině,

- P. Ferd. *Walz* za k. v Habrových Kladrubech,
 P. Jan *Leibl* za kapl. v Ostrošíně (Landek),
 P. Arnold *Rauwolf* za kapl. v Uherci.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- P. Maximilian *Holzinger*, ř. prem. kanonie Drkoltnské, farní admin. u sv. Osvalda (diec. Linecké), za far. admin. ve Světlíku (Kirchschlag);
 P. Herman *Vorabberger*, téhož řádu a kan., za kapl. ve Friedbergu;
 p. Vít *Dolejší*, kapl. z Chejnova do Lišova;
 p. Vác. *Vodička*, kapl. z Křeštic do Chejnova;
 p. Jan *Lekeš*, kapl. z Malšic do Dlouhé Vsi;
 p. Frant. *Douda*, k. z Jilovic do Malšic;
 p. Karel *Engelmann*, k. z Všerub do Chudenic;
 p. Vilém *Spoula*, kapl. z Dolní Cerekvice do Vltavotýna;
 p. Eduard *Friedl*, k. z Malenic do Vimberka. Neomysté;
 p. Josef *Burian* za kapl. v Dolní Cerekvici,
 p. Vojtěch *Hajný* za kooper. v Staších,
 p. Ant. *Hejret* za kooper. v Albrechtci,
 p. Martin *Homolka* za kapl. v Seewiesen,
 p. Frant. *Kavale* za výpom. kaplana v Nezamyslicích,
 p. Frant. *Lang* za kapl. ve Všerubech,
 p. Adam *Martinek* za kapl. v Hirsavě,
 p. Frant. *Plíml* za k. v Kvildě (Aussergefeld),
 p. Vác. *Prošek* za kapl. v Nové Bystřici.

V biskupství Litoměřickém.

V Pánu zesnul:

- p. Dominik *Veselý*, farář a os. děkan na od-

poč. v Řehlovicích, dne 28. září (nar. ve Vlašimi 16. července 1805, vysv. 25. července 1833).

Významenan jest:

- p. Vác. *Frind*, dr. th., prof. mravouky na universitě Pražské, jmenován bisk. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Josef *Pirtzkall*, admin. za faráře v Josefsthalu;
 P. Ludvík *Angermann*, cisterc., admin. v Jeníkově, za admin. v Starém Oseku;
 p. Ludvík *Haumer*, admin. za faráře v Prunéřově;
 p. Josef *Seliger*, admin. v Pavlovicích, za far. v Kvítkově;
 p. Vác. *Schumann*, adm. in spir., za admin. interkal. v Strážišti;
 p. Frant. *Schürz*, deficient, za admin. v Zahoranech;
 p. Frant. *Svítek*, kapl. z Mimoně do Chřibské;
 p. Alois *Mareš* místo do Honsperku za kapl. do Mimoně;
 p. Ant. *Richter* zůstal koop. v Honsperku;
 p. Hugo *Schwertner* kapl. za kooper. v Krásné Lípě;
 p. Benedikt *Franzel*, koop. v Habartovicích, za kapl. v Chlumě (místo p. Lumpe).

Upřádněná místa:

Hradiště (Hraidisch), fara patron. kníž. Schwarzenberga,

Místo, fara patron. hrab. Wolkensteina, a

Zahořany, fara patr. hrab. Chotka, do 31. t. m.

Strážiště, fara patr. nábož. matice, do 12. listopadu.

Kněhkupectví B. Stýbla v Praze

přijímá předplacení na časopisy:

Alte und neue Welt
 Casopis kat. duhovenstva
 Deutscher Hausschatz
 Hedwigsblatt
 Chrysologus
 Kanzelstimmen
 Literarischer Handweiser
 Philothea
 Posvátná kazatelna
 Prediger und Katechet
 Světozor
 Schönheit und Wahrheit der kath.
 Kirche
 Škola a Život
 Weckstimmen

		Cena předplatní	
		v Praze	Poštou
Ročně 18 sešitů s premií		zl. 4.32	zl. 5.22
" 8 "		zl. 3.—	zl. 3.50
" 18 "		zl. 4.32	zl. 5.22
" 12 "		zl. 3.60	zl. 4.20
" 12 "		zl. 3.42	zl. 4.02
" 12 "		zl. 3.60	zl. 4.20
" 18 "		zl. 1.80	zl. 2.16
" 12 "		zl. 3.30	zl. 3.90
" 12 "		zl. 4.—	zl. 4.—
" 12 "		zl. 3.45	zl. 4.05
" 26 "		zl. 8.58	zl. 9.88
" 4 "		zl. 1.20	zl. 1.28
" 8 "		zl. 4.—	zl. 4.20
" 12 "		zl.—80	zl. 1.04

První sešity zašle na ukázkou co nejochotněji kněhkupectví **B. Stýbla** v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expeditce:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedělní čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupectv:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Řeč,

již k pannám vstupujícím do kláštera sv. Voršily r. 1868 činil J. B. Podstránský, býv. spiritual ct. p. Voršilinek v Hoře Kutné.

Zejtra konáme památku sv. Voršily, patronky ctih. řádu. Bude to pro vás m. panny! den v celém životě nejdůležitější; nebo zejtra máte přijaty býti do řádu, chcete se připojit k družině sv. Voršily, stanete se v duchovním smyslu jejími. Zejtra svleknete šat světský a obleknete šat duchovní, klášterní. Jako svleknete šat světský, podobně odírci se máte všech statkův a rozkoší tohoto světa, máte obléci člověka nového, máte v Kristu obnovený život počítí. Šat klášterní je prostý beze vši nádhery, nebo panna klášterní nemá se zdobiti šatem, ale prostými počestnými mravy. Čistě, nevinné srdce jest nejlepší okrasou panny klášterní. — Černý šat znamená chování vážné a pokoru ducha, bílý pak náček a závoj je znamením studu, čistoty a bázně Boží. Jako šat Vás bude posvěcen, tak posvěcena, ctnostná, pobožná, svatá má býti duše Vaše.

Zejtra ct. p. slíbíte alespoň prozatím — než budete skládati sliby slavné — Bohu, Pánu svému, čistotu, chudobu a poslušnost. Jak krásné a vznešené to povolání! nebo zachovávaním čistoty, chudoby a poslušnosti budete následovati nejen matku svého řádu sv. Angelu a patronku svatou Voršilu, nýbrž i svého Spasitele. Kristus sám čistý bez poskvrny vzbuzuje Vás k čistotě, an dí: „Jsou panícové, kteří se sami panictvím oddali pro království nebeské. — Kdo může pochopiti, pochop!“ (Mat. 19, 12.) a duše čisté za blahoslavené vyhláshuje, nebo „Boha viděti budou.“ (Mat. 5, 8.) Také sv. Pavel chválí čistou panickou; nebo „panna myslí jen na

to, co jest Páně, aby byla svatá tělem i duchem a pečuje o to, kterak by se líbila Bohu.“ (I. Kor. 7, 34.). Pán Vám bude příkladem chudoby a pokory; nebo sám jsa v chudobě zrozen, neměl místa, kam by hlavu sklonil i chudobu blahoslavl. „Chceš-li býti dokonalým, radil mládenci, jdi, prodej, co máš a rozdej chudým a budeš mítí poklad v nebi.“ (Mat. 19.) Člověk málo potřebuje a kdo s málem je spokojen, šťasten jest a bohat. Také k duchovní chudobě čili k pokorě Kristus Vás pobádá, řka: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ (Mat. 11, 29.) „Kdo se povyšuje bude ponížen.“ (Luk. 14, 11.). Kristus, jenž sám byl poslušen nebeského Otce a poddán svým rodičům, radí každému, kdo chce býti dokonalým, také k poslušnosti, aby t. vůli svou podrobil vůli cizí: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám.“ (Mat. 16, 24.) A sv. Pavel v duchu Kristově píše: „Poslušni buďte správců svých a buďte jim poddáni.“ (Zid. 13, 17.) Podobně sv. Petr: „Očistte duše své v poslušenství lásky, k milování bratrstva.“ (I. Petr. 1, 22.)

Nuže ct. sestry! buďte ode dneška následovnice Kristovy v čistotě, pokorě a poslušnosti, jako byla patronka Vaše sv. Voršila, tak budete pravé ctitelkyně, hodné družky její.

Sv. Voršila se svými společnicemi přirovnává se v sv. evangeliu k pannám moudrým, ježto majíce naplněné lampy olejem, ženichu vstříc vešly a připuštěny byly do večeradla na svatbu. Tak i vy m. s. mějte srdce svá naplněna olejem víry, naděje a lásky, aby povždy vroucně a radostně Pánu plápolala.

Dále Vám známo, že sv. Voršila obrazí se s praporem v ruce jakožto vůdkyně svých

družek, ježto pod šípy nepřátelskými sice klesly, tělo ztratily, ale duši zachovaly, zvítězily pro věčnost. Totě obraz duchovního boje, kterýžto všickni podnikati musíme proti nepřátelům spasení. Šípy jsou rozličná pokušení a prapor Váš, m. panny, jest kříž našeho Spasitele, jehož se nespouštějte a tak bezpečně zvítězíte.

Ještě se m. s. něčemu od sv. Voršily a družiny učiti můžete. Sv. Voršila se svými družkami jako pospolu cestu konaly, tak i společně smrt podstoupily. A tak i Vy ct. p. buďte se svými spolusestrami živý v svornosti a v lásce. K starším buďte vždy uctivý, pokorný, k mladším pak upřímný a laskavý. „Usilujte zachovati jednotu ducha ve svazku pokoje. Prosím vás, abyste hodně chodili v povolání, kterýmž povolání jste se vši pokorou a tichostí, s trpělivostí snášejíce se v lásce.“ (Ef. 4, 1—3.). Dále, jako sv. Voršila s družinou trpělivě snášela hrozná muka, smrt podstoupila, tak i Vy m. s. buďte ve všelikém soužení trpělivy. Život lidský není bez utrpení; ani v klášteře neketou samé růže. Než pamatujte, že „všecky věci milujícím Boha k dobrému prospívají.“ A tudíž vše dobré a příjemné vděčně přijímejte z rukou Božích, co by pak Váš zlého, protivného potkávalo, snášejte trpělivě, odevzdávajíc se ve všem do vůle Boží.

Ano ještě něco! Jako sv. Voršila rozplamenila družky své, aby z lásky k Bohu ctnost zachovaly a život svůj obětovaly: podobné bude, ba již jest povolání Vaše; abyste dívky křesťanské, ježto Vám rodičové svěřují, vychovávaly v bázni Boží. — Čiňte to se vši ochotou a bedlivostí dle příkladu svého božského mistra, jenž volal: „Nechte maličkých přijíti ke mně,“ na něž ruce skládal a jim žehnal. (Mat. 10, 14.) To budiž milé a svaté Vám povolání.

Avšak m. p. budete samy nejen učitelky, nýbrž i žákyně a učenice v řádu sv. Voršily, ježto Vám nastávají léta zkušebná, čili noviciát. Proto připustte k myslí a k srdci slova moudrosti: „Slyš synu, — dcero má — kázeň a neopouštěj přikázání matky své“ (Přís. 1.) t. matky duchovní, své představené a duchovní mistryně. Hleďte, abyste v čase svého noviciátu v dokonalé panny klášterní se vzdělaly, v nichžby Pán měl zalíbení a snažte se, aby povolání klášterní, ježto nastupujete, Vám prospívalo k spasení. —

Krásné zajisté a vznešené jest povolání Vaše, které si ct. panny, volíte, ale jak jste trvám uvážily — zvláště za našich časů

— dosti nesnadné ano nemálo obtížné, nebo každý člověk je křehký a slabý; mnohé a těžké jsou povinnosti v řádě a k tomu mnohá nebezpečství a pokušení také v klášteře; proto napomínám Vás slovy Kristovými: „Bděte a modlete se!“ (Mar. 13, 33.) Bděte m. s., buďte vždy opatrný na sebe, krácejte stále v přítomnosti Boží, jenž zkouší srdce i ledví vaše; přemáhejte všecky své žádosti a naruživosti, držte na uzdě oči, uši, jazyk i všecky smysly své; buďte strídmy v jídle a pití; chraňte se bedlivě zahálky, ježto je polštář všeho zlého a varujte se všech blízkých příležitostí k hříchu; nebo kdo miluje nebezpečství, snadno v něm zahyne. — Kdykoli byste klesly, neprodleně povstaňte; činite upřímné pokání; nebuďte malomyslny, ale důvěřujte se v božské milosrdenství. — Hleďte posily a útěchy ve svatém přijímání a proto s největší vroucností s láskou vždy přistupujte k stolu Páně. — V pilném čtení a rozjímání hleďte duchovního poučení a mravného vzdělání. — Také pilně a nábožně se modlívejte, nebo „Bůh dá ducha dobrého těm, kteří zaň prosí.“ Zvláště o přimluvu. Zakladatelky řádu sv. Angely a jeho patronky sv. Voršily každého dne žádejte i do ochrany nejbl. Rodičky Boží se odevzdávejte a nebudete zajisté oslyšány.

Přijměte ct. s. upřímná slova má srdcem ochotným. Co jste za dobré poznaly, hleďte, byste i skutkem plnily. „Lépe by zajisté bylo, nepoznati cesty spravedlnosti, nežli po nabytí známosti odvrátiti se od vydaného svatého přikázání.“ (II. Petr. 2, 21.) Takto budete-li, co z jitra Pánu slíbíte, vždy ochotně a věrně plniti, nabudete zajisté v klášteře spokojenosti a dojdete, jako sv. Voršila, patronka Vaše, jedenkrátě koruny věčné slávy. Amen.

Náše víska:

Ticho tu u nás; malá víska naše v údolí klidné schovala se plaše, důvěrně pak se k horám přitulila, kdy bouř ji světa náhle překvapila.

Domky ty nízké s okny uzoučkými, jak dobrá děcka milo očky svými na tebe hledí, zvou tě pod své střechy, málo kde statku, ale mnoho těchy.

Teplo tu milé, co ven z krbu salá, pokoj tu blahý, kdy kol bouře stálá, upřímně ruku ruka tiskne prostá, bezelstné slovo vítá, baví hosta.

Zde nechtěj šfít, cizina co rodí,
víru co běře, a nepokoj plodí,
hřichy co seje, za něž kletbu klidí; —
buď rád, že zde máš, co ti vzácné — *lidi.*

K. Matějka.

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od J. Ev. Eybla.

III.

Ještě rozšířenější látkou nežli voda, jest vzduch. Vzduch jest tak čistý, tak jemný a tak průhledný, že paprsky hvězd přicházejíce z dálky takměř nekonečné a lehýnce, v jednom okamžiku, veliké prostory pronikajíce, nám svítí. Kdyby byl vzduch méně jemný, kdyby byl hustší, nebyl by sluneční svit jasný, ale temný a matný, jako když bývá hustá mlha. My žijeme ve vzdušném prostoru, jako ryby ve vodě. Jako by se voda, stanouc se nad míru řídkou, proměnila ve způsob vzduchu, v němž by rybám nebylo lze žítí: tak, by vzduch, zhustna a zvlhna, bránil nám dýchat; ve vlnách takového vzduchu bychom se ponořovali, jako se na zemi žijící zvířata v moři ponořují. Kdyby vzduch byl příliš hustým, dusil by nás; kdyby byl příliš jemným, neměl by ku stálé výživě potřebné, lahodné mírnosti; všudy bychom cítili, co cítivají na vrcholi vysokých hor, kde řídký vzduch neposkytuje plicím dosti vlhka ani výživy.

Ale která neviditelná moc budí a zase uklidí, často náhle, bouře tohoto velikého ětlesa vzdušného? Rozbouřené moře jen od této bouře pochází. Odkud pocházejí větry, které čistí vzduch, ochlazují vedro palčivé, mírní krutost zimy a v okamžiku mění tvář země? Na křídlech těchto větrů letí oblaky, od jednoho konce obzoru ke druhému. Jisté větry panují v jistých částech moře v dobách určitých; trvajíce bez mála po čas pravidelný, bývají vystřídaný jako úmyslné jinými, aby plavba námořní pohodlná byla a pravidelná.

Vidíte-liž *ohně*, jenž zdaje se býti na tělesech nebeských jako rozžat, na všechny strany světlo rozšiřuje? Slyšeli jste o plamenech, které z jistých hor vyšlehují a které země ve svém nitru živí? Tyž oheň zůstává pokojně ukryt ve křemenu, očekáváje, až by rázem se vznítíl a okolní předměty osvěcoval a spaloval. Člověk umí ohně užívati k účelům nejrozmanitějším; jím změkčuje kovy nejtvrdší, jím si topí a svítí v ledových pobeších na místě slunce, když toto světlo tam neúčinkuje. Oheň jest jako duší všeho, co žije; on tráví vše, co jest nečisté, a obno-

vuje, což očistil. On dodává síly člověku, kde se mu jí nedostává; v okamžení zvedá a roznáší domy a skály. Užíváš-li ho však mírně, mile tě zahřívá a vaří ti pokrmy. Staří, obdivující se ohni, bájili, že jest pokladem nebeským, ježž člověk bohům ukradl.

Již jest čas, abychom se podívali vzhůru. Která ruka zřídila nad našimi hlavami tu ohromnou a nádhernou klenbu? Nebudiliž rozmanitost tolika podivuhodných předmětů úžas? Aby nám krásné divadlo připravila, položila nám ruka všemocná tak velké a tak skvělé předměty na oči. „Abychom vzhůru hledíce, nebesům se obdivovali,“ dí Cicero, (De nat. deor. lib. II. n. 56.) „stvořil nás Bůh jinak nežli tvory ostatní.“ Všichni tvorové hlavy své k zemi skloněné mají; jediné člověčí hlava k tomu zcela jest vzdělána, aby k nebi obrácena vzhůru se nosila; jediné člověk má stálou přímou chůzi. Žádnému živočichu není možná dlouho a bez podpory zrovna choditi; i sám op (opice), dle těla člověku nejbližší, může toliko na krátký čas v přímé chůzi se zachovati a i při té krácí povždy s ohnutýma kolenoma. Sluší se tedy, aby člověk těch věcí, které svrchu jsou, vyhledával. A dívaje se na nebesa vídá oblohu temnou, kde září ohně nejčistší; jindy spatruje tam nejrozmanitější barvy, kterých malíř žádný neumí nápodobiti; tu zase oblaky všech podob a všech barev, any se mění každou chvíli.

A o čem pak svědčí pravidelné střídání dne a noci? Od tolika věků ještě nikdy slunce neopomenulo sloužiti lidem, kteří se bez něho obejti nemohou. Jitřenka od tolika tisíc let nikdy nezmeškala ohlásiti počátek dne. „Slunce,“ dí Pismo, „zná západ svůj.“ (Žalm. 103, 19.) Osvěcuje střídavě obě polovice světa a navštěvuje všecky, jimžto povinně jest svítiti. Den jest dobou práce a společnosti: noc zahalující svými křídly zemi, ukončuje všechna namáhání a mírní všechny strasti; odrokuje, utiňuje všecko; ticho rozesílá a spánek; obcerstvující tělo, obnovuje ducha. Brzo přichází den, volaje člověka ku práci a oživuje celou přírodu. Kdyby bylo slunce větší, při téže vzdálenosti, všechno by od něho shořelo; v prach by se celá země proměnila; kdyby, při téže vzdálenosti bylo menším, země by zledovatěla, zimou ztuhla a nebylo by lze nám tu žiti; kdyby, při téže velikosti, bylo nám bližší, vše by spálilo; kdyby, při téže velikosti, bylo vzdálenější, nemohli bychom, pro nedostatek tepla na zemi živi býti. Kdož pak vyměřil i tu vzdálenost slunce? I té straně prospívá, kterou opouští, i té, ku které přichází. Kam-

koliv hledí, všady svým dobročinným pohledem užitek přináší. Od něho pochází čtvero ročních počasí, jejichžto střídavost jest tolik příjemná. Jaro umlčuje ledové větry, přináší květiny, slibuje ovoce. Léto přivádí bohatou žeň. Podzimek podává plody, které slibovalo jaro a zimní doba, která jest jako noc, kde člověk odpočívá, přikrývá toliko poklady země, aby je budoucí jaro v celé jejich nové krásě rozvíjeti mohlo. Tak příroda, rozmanitě se zdobíc, přivádí tolik krásných divadel za sebou, že nenechává člověku ani času, aby si znechutil, čeho se mu poskytuje.

Ale odkud pochází ta pravidelnost, jižto se řídí *slunce*? Zdá se býti jen koufí ohnivou a tou příčinou velmi plynou. Kdo udržuje tento oheň, tak hybný, že zachovává povždy podobu pravidelné koule? Která ruka vodí to světlo tak správnou cestou, že se nikdy z ní neuchyluje? Na ničem se nedrží aniž jest tělesa, jež by je mohlo vésti. Kdo je naučil točiti se bez přestání a tak pravidelně v těch prostorách, kde nic mu nepřekáží? Nezdá-li se, že se schválně otáčí okolo nás, aby nám sloužilo? A jestliže slunce se netočí, pevně stojíc, ale my se otáčíme kolem něho, kdo, ptám se, umístil je tak dobře, že jest jako srdcem přírody? Proč, ptám se, tato koule, látky tak jemné, nevysíne se na žádnou stranu v ohromných prostorách, které je obkličují? Proč země tak pravidelně se otáčí okolo slunce, že se to na vlas může ustanoviti? Kde jest pevný podklad, na němž tato země spočívá? Ať, vykládajíc tyto úkazy, vymýšlejí přírodozpytci sebe důmyslnější příčiny, všechny jejich důvody, jsou-li jen pravé, obrátí se konečně v tolikéře důkazy všemocné Prozřetelnosti. Čím správnější, jednodušší, stálejší, jistější a v účincích hojnější jest péro, čímžto se pohání stroj všehomíra, tím patrněji vysvítá, že ruka velemocná a veleobratná uměla tak dokonale péro si vybrati.

Podívejme se ještě jednou na ta ohromná, nesmírná klenutí, kde slunce, měsíc a hvězdy nad námi se vznášejíce, se lesknou. Jsou-li ta klenutí pevná, kdo jest jejich stavitel? Kdo upevnil tolik velikánských těles v jisté vzdálenosti od sebe na těchto klenutích? Kdo točí těmito klenbami tak pravidelně kolem nás? Nejsou-li však nebesa pevná, jsouce toliko ohromnými prostorami, naplněnými tělesy tekutými, jako jest vzduch, jenž nás obkličuje: kterak tam tolik pevných těles krouží aniž by se kdy rázem jedna druhých dotýkala? Po tolik věků již pozorujeme nesmírná tělesa nebeská: ale do té chvíle

nespozorováno ani nejmenšího mezi nimi nepořádku či zmatku.

Považme nesmírného množství *hvězd*. Nesčetná hojnost, v jaké ruka Hospodinova je rozsela, ukazuje dostatečně, že Ho nestály žádného namáhání. Posel jimi nebe jako nádhery milovný král plnýma rukama rozdává stříbro anebo vzácnými drahokamy své roucho posazuje. Jsou-li hvězdy ohromnými tělesy, podobnými naší zemi, na které žijeme: jak mocný a moudrý jest ten, jenž učinil tolik světů nesmírných jako písku v moři a jenž řídí tyto světy jako pastýř své stádo? Jsou-li však tyto hvězdy pouhé pochodně, aby nám svítily na poměrně malé kouli, jižto jmenujeme zemí naší: jaká to moc, kterou nic neunavuje, a kterou tak nesmírně světy nic nestojí! Jaká štědrost, ana člověku v tak malém koutě světa poskytuje divadla tak úžasného!

Mezi těmito světy má, vedle slunce, *měsíc* o nás největší péči. Objevuje se s ostatními hvězdami, když slunce odešlo osvětlovat druhé poloukoule. Tím způsobem i noc tmavá má své světlo, bledé sice avšak milé a užitečné. Půjčeno jest to světlo od slunce nepřítomného. Tak měsíc, ač sám v sobě temný jsa, jako země, stává se tělesem světlym, osvěcujícím jednu část země, co zatím druhá sluncem jest osvětlena.

„Tato tělesa nebeská,“ namítne se, „pohybují se dle zákonů nezměnitelných.“ Ovšem, ale právě tato nezměnitelnost či raději neměnovost, tato stálost svědčí o tom, co se snažíme dokázati. Kdož pak uměl dáti přírodě zákony tak stálé, zákony tak jednoduché, že se zdá jakoby samy od sebe povstávaly a spolu tak prospěšné, že se řád a umění podivuhodné spatřují všady? Kdo řídí stroj veškerenstva, an nepřestává pracovati, ačkoli žádný z lidí mu v tom neslouží?

Tato stálost, tato zákonitost, tato prospěšná působnost, budíce ve mně zvědavost, mají mne k tomu, abych se pilně ohlížel a poptával po velemoudrém a veledůmyslném správci a řiditeli světa; ty mne učí opakovati, co praví Písmo: Opatrnost Hospodinova vypouští světlo a jde: a volá je a poslouchá ho s třesením; hvězdy pak dávají světlo v strážích svých a vesele se tpytí; zavolány jsouce řkou: „Tu jsme!“ a s veselostí svítí jemu, kterýž je učinil. (Bar. 3, 33—35.)

Něbesa vypravují slávu Boží.

Macecha.

Obrázek z malého města. Napsal *Vojtěch Pakosta*

VII.

Několikrát zavítalo jaro do krásného údolí šumavského od téhož večera, kde jsme po prve čtenáře tam uvedli. Mnohokrát zaburácel vítr ve vysokých korunách staletých stromů blíže mlýna, mnoho tam tudy uplynulo vody, neboť od počátku našeho vypravování přešlo několik let. Setkáváme se opět s osobami, jichžto znamenitější události života vylíčiti jsme se snažili, jen že se poněkud změnily.

Abychom opět začali v Loukově, zajdeme k Havlíkovům. Než co to? — snad jsme se ve dveřích zmýlili! Vyšlo nám tu naproti několik zcela neznámých, ušpiněných dětí, s černými, rozcuchanými vlasy a vypoulenýma očima rázu židovského. Po maceše a jejím muži není tam ani památky. Kam se poděli? — Na Havlíkové se osvědčilo pořekadlo: „jak nabyto, tak pozbyto.“ Motous pil u žida tak dlouho až domek propil. Rozkošní manželé, kterým co se hádek a rvaček týče, nebylo v celém okolí rovných, odstěhovali se, když je dal žid z domku vyházeti, za město do spustlé pazdery, kterou Motous druhdy obýval. Motous si to příliš k srdci nebral. K velkému obveselení svých soudruhů vypravoval v kořalně, že se bude zase stěhovati na bývalý letohrádek, aby tam měla žena čerstvější vzduch. Nemaje nač pítí potlouká se po domech, a kam vejde, panuje strach, aby se mu nic nepřilepilo na prsty nebo nevlezlo pod kazajku, neboť se před ním třese každý hřebík.

Marné bylo úsilí macešino, aby dostala Petronku domů. Ta zůstala již stále ve mlýně. Dospěla v ušlechtilou pannu a lidé jí říkají „mlýnářova schovanka.“ I Prokop jest statný a hezký mladík a povídá se, že se bude brzy ženit. Otcové a matky mu nadcházejí, aby si některou z jejich dcer vybral za manželku. Říká, že už nevěstu má. Která by to byla, nesvědčí nikomu.

Nadešel rok 1866 — smutný a žalostný pro naši drahou vlast. Válka, strašná metla, pravé dopuštění Boží, přikvačila na ubohou zemi, zůstavujíc po sobě kaluže krve, nárek, bídu a svízele dlouholeté. Nebylo však dosti. V patách za válkou navštívil zemi ještě urputnější host, totiž kolera a jiné nakažlivé nemoce. Od Hradce Králové, kde se odehrálo strašné divadlo: porážka vojska rakouského od Prusáků, táhla se nákaza dále na jih až hluboko do Rakous.

I v Loukově začala strašná nemoc na

způsob hlavničky děsně řádit. Nebylo domu, kde by si jednu neb více obětí nebyla vyžádala. Lidé se nakažlivé nemoci báli. Láska známých ano i pokrevních příbuzných ustoupila snaze, aby každý svůj vlastní život zachránil. Obsluhování nemocných jakož i pochovávání mrtvol, jež úplně sčernaly, ponecháno cizím lidem, kteří se k tomu, ano jim na životě vlastním mnoho nezáleželo, za plat propůjčili.

Motous našel nyní výnosné zaměstnání. Chodil od domu k domu a pochovával na pořád. „Já mám pro strach uděláno!“ říkal ukazuje láhev kořalky, již ustavičně při sobě nosil. Leč odtud až dotud. Nemoc zachvátila i Motousa, a za několik hodin byl mrtev.

Druhý den na to se rozstonala macecha. Ležela v boudě na kusu slámy, sama ode všech opuštěna. Ani Sýkorová a Hubková, bojíce se o vlastní život, k ní nešly. Ležela v hrozných bolestech již celý den a nikdo jí nepodal ani doušku vody. „Ach opuštěnost, zlá jest opuštěnost!“ bědovala nemocná. „Nemám nikoho, kdo by mně posloužil, kdo by mne politoval, bídě musím zahynouti. — Měla bych, ale ach!“ — Nemocná se na chvíli odmlčela. Děsné myšlenky zmítaly asi duši její. „Petronko! Petronko!“ zabědovala opět po chvíli. „Hřešila jsem, Bože odpusť mi! Pošli mi svého anděla, aby mne potěšil a mně pomohl!“ —

Hle, co to? Klam, či skutečnost? Nějaká bytost, vtělený anděl, objevila se u malého otvoru, jenž sloužil za okno a dívá se na trpící ženu. Byla to Petronka. Dozvěděla se, že jest macecha těžce nemocna a zcela opuštěna. Někde ve mlýně ničeho a pospíšila k ní. Zašla k Švestkové a vyžádala si pro nemocnou nějakého občerstvení. Hodná děva nemyslila již na to, co od zlé macechy druhdy vytrpěla, nýbrž pamatovala jediné na to, že zlé máme spláceti dobrým.

Macecha spatřivši Petronku ulekla se a zakryla si oběma rukama líce, aby neviděla. „Ach Bože, ty mne tresceš, přísně v poslední hodině mne tresceš. Pryč, pryč! zbav mne obrazu, jenž mne děsí!“

„Nebojte se, matko, já jsem to!“ zvolala Petronka. „Nesu vám něco k občerstvení. Zde, vezměte! — mluvila dívka, a spustila hrnek s polévkou k loži nemocné. Jaké asi city pronikaly tu srdce macešino, těžko vypsati.

Petronka přišla druhý a třetí den. Vešla i do vnitř. Přisedla k loži své macechy a mluvila s ní. Poslala jí i pro kněze, aby se jí v posledním okamžiku života dostalo dobrodiní největšího — smíření s Bohem.

„Ach odpusť mi, odpusť!“ vzdýchala a úpěla ustavičně nemocná. „Týrala jsem tě, připravila jsem tě o domek, mnoho, velmi mnoho zlého jsem ti učinila. Ach já vím, že mi ani odpustiti nemůžeš!“

„Odpouštím vám, matko!“ řekla Petronka. „Bůh mně to zase jiným způsobem nahradil. Budu se za vás modlití, aby vám i Bůh odpustil.“

Petronka přišla i čtvrtý den. „Matko!“ volala u okna. „Matko spíte?“ — Nikdo se neozval, v pazderně bylo hrobové ticho. Nablédla do vnitř oknem, macecha ležela bezdýchá — byla mrtvá. Na polootevřených ústech Petronka takorba četla poslední: „Odpusť!“

Hodná děva prosila mlynáře, aby její matce vypravil pohřeb.

„Té?!“ řekl mlynář očima přísně ji změřiv. Když ale uzřel slzy v jejích očích, odvrátil se, aby své pohnutí zastřel a řekl jako pro sebe:

„Hodná ta holka zná dobře čtvrté přikázání Boží!“

Pohřeb macechy byl slušný, celá rodina mlynářova byla na něm. Třetí den byl pohřeb Sýkorové, která byla poslední, jež nákaže za oběť padla.

Po dnech útrap a zkoušek přicházejí dnové šťastní. A štěstí rozhostilo se ve mlýně podšumavském. Prokop se rodičům svěřil, kdo ta vyvolená jeho srdce jest a předvedl jim — Petronku. „Zkusila již dost zlého, zasloužila si, aby zakusila také chvíle slastné. Bůh vám dej své požehnání, abyste byli šťastní!“ řekli manželé mlynářovi téměř souhlasně dávající snoubencům své požehnání.

Mladí manželé ve mlýně jsou šťastní. Staří šli na výměnek a zůstali u nich. Kdykoliv jdou do města do kostela, zastaví se na hřbitově. Mladá mlynářka se modlí s mužem na hrobech svých rodičů. Než odejde poklekne vždy ještě na jednom hrobě u zdi. Odpočívá v něm — macecha. —

Nejkrásnější vítězství.

Krásné jest to, s ostrím meče
hájití vlast milenou,
a co vítěz z kruté seče
vítat otce, matku svou.

Krásné jesti v roznícení
bližního se zastati,
jemu právo v ublížení
mocným slovem zjednati.

Nejkrásnější ale jesti,
zmocí sebe samého,
když se srdce na rozcestí
octne hříchu vábného.

J. Ř.

DOPISY.

Z Olomouce v říjnu 1878.

(O Velehradské pouti bohoslovecké dne 7. srpna
1. P. 1878 vykonané.)

Ode dávna scházejí se bohoslovci (zprvu ovšem pouze) olomoučtí o prázdninách na Velehradě na náhrobku Methodějovu, by nejenom vnějším dojmem, jakýž chrám Velehradský na každého návštěvitele působí, mocně dojatí, ale i rozpomínkou na děje sv. věrověstí našich Cyrila i Methoda nadšení jsouce: vzchopili, vzmužili a obětovali se k činům podobně blahodějným. A tak i letos přiblížila se lhůta stanovená, kdy na Velehradě sejítí jsme se měli, totiž den před slavností 6. srpna. Při pouti této rozeznávají možno troje, totiž: I. předslavu, II. slavnost samu a III. doslavu. I. Již předslava má mnoho zajímavosti a půvabu do sebe. Jestli to vlastně vítání vzájemné. Rozmilo i radostno bylo shledání naše s bratry kolegy Olomučany, kteří dříve na Velehrad dorazivše nám vstříc přišli. Shledali jsme však, že nás bohoslovcův olomuckých málo se dostavilo. Nechybím o mnoho, řeknu-li že jen třetina těch, kdož zapsati se dali, přišli. Když jsme přišli na Velehrad, představil nám vel. p. Stojan dva bohoslovce z diecése Ostříhomské. Radostně jsme přivítali poutníky z daleka k nám zavítavší. Pohovořivše si s nimi, šli jsme společně vstříc bohoslovcům brněnským, jenž právě z Buchlova k Velehradu se blížili. Pan kaplan Velehradský nás pak ochotně zavedl do chrámu. Tam před Pánem Nejsvětějším padli jsme na kolena za ticha večerního díky i prosby odesílající k nebesům. Poklonivše a poručivše se Pánu Ježíši šli jsme k veledůst. panu děkanu Velehradskému představit se. I přijal nás přívětivě a přál nám všem hojně milostí od Boha poutí touto blahou. Potom již za šedošera večerního přivítal v kaplance jeden z bohoslovcův olomuckých jmenem všech bohoslovcův olomučanů všechny příchozí poutníky z daleka, totiž bohoslovce Brněnské, pak dva bratry bohoslovce z matičky Prahy, rovněž tak srdečno i bohoslovce z diecése Ostříhomské. Řečí jeho nadšenou — již i veledůstojný p. děkan, p. kaplan a ostatní kněží téhož času

na Velehradě shromáždění přítomni byli — všichni mile dojeti jsou, tak že i pan děkan sám nemohl, než přisvědčuje odporoučeti nám slova ta k další úvaze. Po slovech těch ubrali jsme se na odpočinek, bychom odpočínouce si, zítra tím hodněji den oslavili. Časně z rána chvátali jsme do chrámu zasvětit Pánu Bohu den ten ranní pobožností. Někteří bohoslovci přistoupili záhy za prvé neb za druhé mše sv. k stolu Páně. Okolo hodiny deváté shromáždili jsme se všickni ve svatyni Velehradské k oběti nejsvětější. Tento způsob velechvalný i velekrásný uctiti Pána pánův, oslaviti Velehrad i slavnost, zasvětit a obětovati sebe cele se všemi silami službě Hospodinově a spáse lidu, věru co nejvřeji odporoučeti jest všem; aspoň všem těm, kdož v domově kněze neb ani chrámu nemajíce výhodě také jako na Velehradě svatém se netěší. Takto možno nám jednak příkladem dobrým: („kdo mne vyzná před světem, toho já vyznam před Otcem“) — povzbuditi k horlivosti jako nás Pán tak i my jiné, jednak sami doznáme okusíce ovoce daru nejdražšího, jak dobrotivý jest Pán. Pročež vši upřímností a opravdovostí přejeme a odporoučíme tento způsob oslavy onoho dne krásný. Před mší sv. veledůstojný pan děkan jako jindy tak i letos promluvil k nám jako otec k synům. Obral si za vzor promluvy své k nám allokuci sv. otce Lva XIII. k akademikům. Povzbuzoval nás řečí svou k bdělosti a srdnatosti mužné, neohrožené. Poukázav na vážné časy nynější, pozýval nás k čilosti a k činnosti horlivé. Vykresliv nám plán nepřátel nynějších i ducha jejich, jakým se nesou, i boj, jakým nevěrecký svět bojuje proti Církvi sv., proti kněžstvu, jakožto jedinému ochrannectvu jejímu, objasnil i způsob boje toho a [popsal i zbraň t. j. prostředky, kterými proti nám válčí. Těmito zbraněmi či prostředky jsou jim školy vysoké, střední i nižší, továrny a dílny, hanoписы, hanolisty (knihy, romány, noviny), proti kněžstvu a všemu cožkoliv jest svato a draho vztekem a záštim psané. To dokazoval příklady a událostmi v Itálii a Francii, ukazoval to na vrstvách lidí těmito záměry nakažených, ni tajných piklův jejich nám oznámiti noopomenuv. Vhodně proslovil se, že nynější věk tmou za světlo a světlo za tmou vydává, světlo s tmou pomáští chtěje. Líčil nám, kterak připravit usilují nepřátelé naši kněžstvo o vážnost a důvěru lidu a lid o víru snažice se, kdyby možno bylo, zničit Církev sv. Předobřeť vědí nepřátelé naši, že připravíce kněze o důvěru a vážnost,

oloupí snadno i lid o víru a ctnost. Však i o marnosti podniku toho nepřátel našich ubezpečoval nás zřetelnými slovy Mistra našeho: „nebe a země pominou, ale slova má nepominou!“ Jenž přislíbil Církvi své pomoc řka: „a brány pekelné nepřemohou jí!“ Obzvláště na srdce nám kladl, napomínaje nás slovy sv. otce Lva XIII., bychom nikdy nevydali zbraně z rukou svých, zbraně to za nynějšíka velmi mocné, již nepřátelé naši sv. Církve všemožně domoci se hledí a nám ji z ruky lstivě vymknouti ano násilně vyraziti usilují, — totiž literatury, věd a um, — ale abychom zbraní tou se bránili neohrožené, srdnatě, mužně, rekovně. Především co nejsnažněji nám odporoučel literaturu naši, bychom ji nikdy nezanedbávali, ale vždy ji rádi čtouce, sami se cvičíce a pilně píšíce ji se vzdělávali a jí prospívali, bychom ji čistou, neporušenou zachovali, a co již jest pokazeno či pokaleno vymýtit, vyčistiti a vypleti: dobrými plody literárními napravit se snažili; obzvláště cizoty mrzké, nemravné, nenaší bychom oprostiti všemožně se přičinili, v nižto jako v okovy zakuta jsouc panna literatura naše zastenává pláčem nařikajíc stěžuje sobě, až člověka srdce bolí, ano srdce puká; rozpomene-li se na dřívější její lepest a povází-li její nynější slepost! Vzorem, kterak i literaturu i vědy i umy máme víře a Církvi spráteliti, a takorčka okřestaniti, aby ochotně nám sloužily a nás si vážily, stavěl nám p. děkan světce věrověsty naše sv. Cyrila i Methoda. Oni jak věrou a mravy tak vědou a umami slynu. Oni zajisté velevzdělání jsouce i jiné blahodějně vzdělávati uměli. Kterak by víra svatá jimi hlásaná, onen kvítek jemnovonný, nebyla uschla za vedra a parna tolikera bouří o víru, jak by nebyla zmrzla za mrazu tolikerých bludův, kdyby víru nebyli svlažovali vědami, kdyby nebyli zahřívají ji umy? Věru, výborně znali síti símě víry svaté slovem Božím, výtečně uměli zachovati víru potomstvu písmem, písemnictvím i základy položivše literatury, vědami a umou. Víru tedy vědami a umou pěstovali. Tím stalo se, že símě víry jimi seté ujal se pevně a mocně v srdci národa našeho, od něhož jako ze srdce žílami, tepnami proniklo světlo víry pravé všemi údý, vším tělem Slovanstva jarobujného a velemohutného. Že později někteří od církve pravé se odloučili, tím není vinna víra, ani věrověstové a toho příčiny jsou jiné. Jako světci naši Cyril a Method činíme i my! Věrou pěstujme i literaturu i umy i vědy! Vědecky vzdělávajíce rozličné odbory věd neb um, k čemu má kdo

chut, dokazujeme, že víra není jen pro nevědomce krátkozraké, že nikterak nezaslepňuje rozum, nýbrž jej osvětluje jsouc i nejvzdělanějším vzdělaněcům světlem. Pěstující i filosofii, komu rozumu od Boha popřáno bystřého, odbudme opovázlivé lži protivníkův nevěrcův či bezvěrcův, jakoby bohověda byla nevědou, a dokažme, že jest netoliko vědou, dokonalejšou „vševědou“*) a to nejstarší pravědou, ale že jest i arcivědou, slovem, že jest „vědou věd“, od níž všechny ostatní vědy vznikají a život. Varoval nás veledůstojný p. děkan všednosti a marnivosti světské slovy Fr. Lad. Čelakovského, jimiž řeč svou skončil:

Um svůj těmi bav caparty,
měr kdo vyšších netuší,
hříčka v koule, šachy, karty
nejméně muži přísluší.
Vtipnou hru nehráli dosti
čas s tebou, — ten mocný pán,
čacký pán, jemuž k radosti
bývá, byl-li ohehrán.
Vyhrav ale sám jak smetl
vyklízí ty staré děti
nevědoucí, proč zde jsou,
ani proč ze světa jdou.

(Čelakovského R. S. znělka 91., str. 49.)

Po řeči té přes půl hodiny trvající obětoval Hospodinu všehomíra obět nejdrahocennější novokněz František Procházka, jednicky to ze všech vysvětcův našich olomuckých na Velehrad letos zavítavší. Jemu assistovali veleb. pp. Stojan a Snopek a přísluhovali 4 bohoslovci olomučtí. Za zpívání mše sv. rozléhala se svatyně Velehradská krásným zpěvem sborovým od bohoslovců Brňanů i Olomučanů zpívaným. Ale i modlitby vroucné vznášely se před tvář Páně; neboť každý potřeby, přání a tužby své i rodičů, přátel i dobrodincův svých jakož i Církve sv. a Otce svatého připomněl. Po mši sv. udělil nám požehnání Nejsvětějším též novokněz. Slavná mše svatá trvala téměř do 11. hod. Po mši sv. požádali jsme p. kaplana Velehradského, by nás po svatyni provodil a nám všecko památné ukázal, čímž nám milerád posloužil. I prošli a prohlédli jsme si všecko důkladně. I varhany nové Korunou Soluňskou letos koupené důkladně si prozkoušeli pánové hudby znali. Když jsme se přibližovali bráně majíce již

vyjítí, v tom zahlaholil zvon s věže basiliky Velehradské vyzýváje nás k modlitbě polední. Anděl Páně se pomodlivše, a poděkovavše p. kaplanu brali jsme se k bytu svému k obědu, při němž bavili jsme se hovorem vypravující druh druhu příhody pouti své. Zatím přišel k nám zdaleka host, mladistvý kněz z diecése Velko-Varaždinské. O hodině 3. přišli k nám všichni velební pánové z fary, abyúčastnili se rozmluv našich. P. Stojan jsa k tomu pozván zahájil schůzi naši řečí sice krátkou ale jadrnou. Domluviv představil shromáždění p. Drašara, bohoslovce z r. IV. brněnského, jenž měl prvý řečniti. I ujal se též p. Drašar ochotně slova a řečnil jmenem bratrů brněnských mluvě ze srdce k srdci. Po něm promluvil několik slov o Velehradě jistý bohoslovec r. IV. olomucký za své bratry. Po tom jal se řečniti mladistvý kněz z Velkého Varaždína jmenem bohoslovcův Ostřihomských. Slovy svými láskou bratrskou hárajícími jímálo za jisté srdce všech přítomných. Po této trojí řeči zazpívali několik krásných sborů bohoslovci pěvci, jimž i mladší velební pánové milerádi se přidružili. Po zpěvu počal volný rozhovor. Proslovili dobrozdání svá bohosl. p. Drašar, kněží Procházka, Šindler, Snopek, Stojan, jakož i v. d. p. děkan a p. kap. Konečně po vzájemné výměně mínění a úsudkův promluvil několik slov p. Rázička bohoslovec z r. IV. olomucký. Tím rozhovor dokončen. — Po řečích zapěli nám pěvci ještě několik výborných sborův. Na konec zapěli jsme všickni „kde domov můj?“ a zpěvy o vlasti nejen Moravě, ale i o České vlasti a Slovenské na počest druhův, bohoslovcův totiž Pražských a Ostřihomských na Velehrad k nám připutovavších. O půl 7. šli jsme opět do chrámu Páně. Prohlédše si paramenta svatyně Velehradské shromáždili jsme se před oltářem Hospodinovým čekajíce požehnání Jeho. I zapěli jsme česky litanii Loretanskou na oslavu Panny nejčistotnější, již chrám Velehradský zasvěcen jest. Požehnal nás Nejsvětějším kněz Velkovaždinský, jemuž assistovali dva kněží pp. Stojan a Snopek, dva pak bohoslovci Ostřihomští v modrých klerikách oděni, a černými pásy opášení jsouce a dva bohoslovci olomučtí přísluhovali. Takto slavnost naše chrámovou pobožností počavší skončila se i v chrámě. Tímto způsobem ukončen den ten slavnostně. Druhého dne ráno o hodině 6. šli jsme všichni do kaple Cyrilly na mši sv. Za oběti nejsv. zpívali jsme: „Ejhle oltář Hospodinův září!“ po nápěvu novějším od slovatného našeho P. Pav. Krížkovského

*) „Vševědou“ tím smyslem, že všechny vědy od ní vycházejí a k ní přivádějí, ji objasňovati a dokazovati mají; nikoliv tím smyslem jako by všecko se vědělo, toť jest „vševědoucnost.“

komponovaném. Po mši sv. chtěli jsme jíti bohoslovci olomučtí na Buchlov. Než nebylo nám možno. Dalo se do deště, hřmělo, blýskalo se; všečen obzor byl zastřen, obloha všechna černými mraky deštnými zakalila se. Bylo po cestě na Buchlov. Běda těm, kdož nedočkavě nás před námi na pochod se dali, chtějíce předstihnouti nás! Promokli do niti. Zachvátit je příval asi v polovici cesty tak krutý, že s nepořízenou jim vrátiti se bylo. Vyčkavše až pršetí přestalo, šli jsme se rozloučit, poručit se a poděkovat veledůstojnému p. děkanovi. Vyzval nás ještě jednou k horlivosti a vytrvalosti až do konce a pozvav nás, bychom i nadále rádi na Velehrad putovali a připomněv nám rok velepamátný 1885, v němžto tisíciletou slavnost smrti sv. Methoděje bohdá slaviti budeme, slavně dal nám všem „s Bohem!“ Dík prosloven i p. kaplanu, i p. Stojanovi, p. Procházkovi i mladistvému knězi Velko-Varaždinskému, s nimiž jsme se rozloučili na děkanství. Konečně naposledy všickni se shromáždivše rozžehnali jsme se s brněnskými i ostruhomskými — (dva bohoslovci pražští odešli na Buchlov již dříve) bratrsky. P. Drašar řečnil jménem brněnských vřele na rozloučenou a p. Růžicka jménem olomuckých vroucno. Slíbivše si lásku vzájemnou, bratrskou, jednosvornou, rozloučili jsme se velmi srdečně. Nikdo letos nezelel pouti daleké a obtížné, kdožkoliv na Velehrad připutoval. Všem však líto, věru velmi líto býti může a má, kdo slíbili a slibovali, kdo připutovati mohouce, slibu nesplnili, na Velehrad nepřišli. Zdař Bůh všem příštím poutěm Velehradským!

KRONIKA.

Z Prahy. Dnes slaví se v kostele ctih. panen Karmelitek na Hradčanech církevní památka sv. *Terezie* tímto pořádkem: V 9 h. jest německé kázání, v 10 hodin pontifikální mše sv. a odp. v 5 h. slavné požehnání.

— Zítřka bude ve farním chrámě u sv. *Havla* o výroční pouti v 6 h. mše sv. s exhortou, v 8 hodin tichá mše sv. (J. Emin. nejd. p. kardinal), v 10 hodin č. kázání, v 11 h. slavná mše sv., odp. o půl 5. h. slavné požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 17—21. října u sv. Ignáce, od 22—26. t. m. u sv. Jakuba.

— Akademické služby Boží u sv. *Klementa* konati se budou každou neděli a každý svátek pro české posluchače vysokých škol

v 9 h. a pro německé o půl 11 h. mši sv. a exhortou.

— *Z Pelhřimova.* Renovace před rokem konané sv. misie byla zde od 13—22. července t. r. vykonána. Dne 13. července zavítali sem velební missionáři z kongregace nejsv. Vykupitele, rektor pan P. Jedek a pánové P. Tomášek, P. Kosek, P. Kadaník a P. Němec, i pracovali po celou dobu renovace neunavně na kazatelně a ve zpovědnici o spáse duší tak, že každý jejich horlivost a příčinlivost obdivovati musel. Teprve o půl deváté večer chodívali ze zpovědnic. Lid jak domácí, tak i z okolních osad se hrnul do chrámu Páně. Zvláště na neděli 6. po sv. Duchu, kde jeden kněz z Pražské diecése své prvotiny slavil, byl kostel děkanský dosti prostranný tak přeplněn, že, když průvod s panem primiciantem ku chrámu Páně přišel, deset minut to trvalo, než se kněžstvo k oltáři protlačilo. I v den na to, ku závěreční pobožnosti se podobné množství lidu sešlo. Přistoupivších ku stolu Páně bylo okolo 3.500.

— *Z Budějovic.* J. Excel. nejdůst. p. biskup vydal dne 4. října tento pastýřský list: „Rozmilé ovečky ze stáda Kristova! Bolest a smutek naplnily celý katolický svět při zprávě, že milovaný a nezapomenutelný svatý Otec *Pius IX.* s tímto světem se rozloučil, a sotva jsme za zvěcnělého modlitby své a pobožnosti vykonali, došla nás druhá zpráva o na nejvýše rychlém a šťastném zvolení svatého Otce, papeže *Lva XIII.* Smutek proměnil se u velikou radost, že se osiřelá církev tak brzo dostalo nejvyšší hlavy. Stalo se to Božím řízením!

Tu hned odesíláno na zvoleného Páně. nesčíslné množství adres, lásky a oddanosti výjevů a nejpokornějších dopisů ze všech diecéseí a krajin světa, kterýmiž novému papeži nejsrdečnější blahopřání a důkazy nejhlubší dětinné oddanosti a uctivosti byly přinášeny, a kteréž nejednou spolu také vyprovázely byly od nábožných šlechtných milodarů, k tomu určených, aby jimi ulehčeno bylo nouzi a nedostatku, kterýmiž svatá apoštolská stolice od mnohých let jest navštěvována.

Uznáváje tyto mnohé a tak skvělé důkazy lásky a oddanosti svých katolických dětí s velikou radostí a vděčností, rád by svatý Otec, by možno bylo, se poděkovat každému zvláště. Poněvadž ale toto sám vykonati nemůže, tou příčinou dal Jeho Eminenci, žel Bohu, mezi tím zemřelému panu kardinálovi, svému státnímu tajemníku Al. Franchi rozkaz, aby on ve jménu jeho všem

biskupům katolického světa a jimi všem věřícím oznámi, jak velice otcovské srdce Jeho papežské Svatosti potěšeno bylo těmi obdrženými výjevy a důkazy uctivosti a oddanosti, a spolu aby nejvěrejší jeho otcovské díky oznámeny byly všem kněžím a laikům, kteří jemu svoje blahopřání byli zaslali.

Přinášeje vám, milované ovečky Kristovy, toto radostné poselství od svatého Otce, musím ještě doložit, že On z nehlubších útrob své duše jednomu každému z vás svoje apoštolské požehnání odesílá, vyzýváje Pána Boha, aby urychlil konec utrpení své svaté církve a vyslyšeti ráčil modlitbu, kterouž milující děti za svobodu a pokoj svého otce a pastýře k nebi vysílají.

K těmto díkům a k tomuto požehnání našeho svatého Otce, papeže *Lva XIII.* připouju já svoje vlastní biskupské napomenutí a svou prosbu, abyste uvažující bídu a nedostatky našeho svatého Otce, jenž od bezbožných rukou byl zloupen ze svého majetku, a kterýž dle svého nejvyššího apoštolského úřadu správu a řízení veškeré po světě rozšířené církve musí opatřiti a toliko na milodárky svých věrných katolických dětí jest odkázán, abyste pravím, v velikém počtu ke spolku svatého Michala, kterýž jako v jiných diecésích tak i v naší zemi a mnohými duchovními milostmi obdařen byl, přistoupili a tím malým milodárkem jednoho krejcaru měsíčně svého svatého Otce a náměstka Krista Pána, k zapravení jeho mnohých církevních vydání podporovali. Milost Boží budíž s vámi se všemi.“

V dodatku dí nejdůst. p. biskup: „Naskytuje se zde každému pastýři duší žádoucí příležitost, věřící upamatovati na má pastýřská slova, která jsem o bratrstvu svatého Michala v ordinariátním listu roku 1877 promluvil, a je znovu k četnému přistoupení povzbuditi. Radostné jest ovšem, že toto času přiměřené a potřebné bratrstvo ku podpoře svatého Otce už na 79 farních osadách zařízeno bylo, avšak rád se oddávám té naději, že se i ostatní otcové duchovní přičiní, aby ve svých osadách je zavedli. Aby větších výsledků tohoto bratrstva se dosáhlo, ustanovil jsem se na tom, naříditi, jak následuje: Každého roku budíž ve všech farních kostelích dvakráte do roka a sice, na den prvního svatého mučedníka Štěpána a na svátek svatých knížat apoštolských Petra a Pavla sbírka milodárků zařízena pro stísněného svatého Otce. Požehnejž Bůh ty dárky kněžstva a lidu!“

Z Německa. (*A. Pius IX. a vítězství církve.*) Když se poslední dobou skoro ve

všech katolických listech ozývaly hlasy o konečném vítězství církve, domnívali se snad mnozí katolíci, že světská vláda papežská bude obnovena a že všickni nepřátelé Boží za své vezmou, představující si při tom hrozné tresty Boží, zahynutí protestantismu, obrácení se nevěřících atd. Nechceme nijak tvrditi, žeby takový náhlý obrat byl při všemohoucnosti Božské nemožný, tak že by též Pius IX. ještě před svou smrtí byl mohl slaviti úplné, zřejmé a takorba makavé zničení všech svých protivníkův. Ale přec myslíme, že takový, téměř „materialistický“ pojem vítězství církve s osudy jejími, jež byla věčná prozřetelnost Božská svému království na zemi určila, nijakž se nesrovnává. Dokavade totiž církev, toto království Boží na zemi, církví bojující sluje, bude a musí míti své protivníky a odpůrce; až do konce věků neustanou brány pekelné brojiti proti ní; dokavade bude Boží pravda, budou i bludy proti ní povstávati. Zápas světla s temností potrvá až do soudného dne; potom teprva slaviti bude království světla své vítězství nad černou temnotou. Ovšem jsou dějiny téže církve, a to zvláště dějiny doby novější, plny příkladů, v nichž se prst Boží své protivníky trestající, již zde na zemi patrně ukazuje; ale přes to jisto jest, že si Bůh úplný účet se svými protivníky dle své velemoudré a laskavé shovívavosti ponechává až tam na věčnosti. A pak vždy pevně jest na zřeteli míti, že další zachování a trvání i církve i papežské moci nic nezávisí na světském panství nad některým územím; byť tedy byl Pius IX. umřel jsa vězeň ve vlastním domě Vatikánském, přiznati musíme, že nám budoucnost úplně jest rouškou zastřena, a tudíž že ani nevíme, zdali právě v tom nezáleží větší oslava jeho, nežli kdyby se byl s světem tímto rozloučil jakožto světský panovník a král několika milionů lidstva. Nuže ale jak jest to s tím žádáním a nájisto očekávaným vítězstvím církve?

My stojíce ještě u prostřed těchto nám přítomných událostí, nemůžeme souditi leč pouze o dnešku. Docela jinak se okáže doba přítomná za padesáte, za sto let příštímu pokolení. A tu smíme důvěrně říci, že budoucí dějepisec prohlásí vládu Pia IX. za dobu velikého mohutného vítězství církve katolické a papežství a že o tom příští věkové s úžasem čísti budou ohlížejíce se marně po dobách té rovných po všecka století církve; pak bude zajisté řečeno jako: uprostřed 19. století dostoupil Řím a svatovláda církevní vrcholu stkvělého své mravní moci; katolické zásady oživovaly a podněcovaly tehdaž

veškeré srdce katolické velemocně, nadchly a povzbuzovaly je k takovým obětem, že se podobného nic nestalo od dávné doby středověké. Ale nejskvělejší vítězství slavila církev, kdy papež Pius IX. svržen s svého stolce a zajat, sám jsa kmet více nežli osmdesátiletý přec skoro celý svět řídil a když ten celý svět ho poslouchal. Očekávali sice mnozí, tak řekne někdy příští dějepisec, že když pradávna světská vláda papežská padne, i veškerý vliv a působení papežství, ba to samé za své vezme, a přec nikdy nestál žádný papež v takové vznešené stkvělosti jako Pius IX., když od severu a jihu, od východu a západu vše k němu do Vatikánu putovalo, přítel i nepřítel, a k nohám jeho se klonilo, když ze všech pěti dílů světa o závod mu všecko oběti a dary přinášelo. Ta sláva byla větší a stkvělejší, tak se bude psáti, nežli si ji který i sebe více nadšený katolík představoval. Tak někdy po padesáti, po stu letech příští dějepisec naši dobu ličiti bude a tím dokáže celému světu, že církev vůbec a moc papežská zvláště jest původu Božského a tudíž všemohoucí prozřetelností jeho střežena a hájena. My katolíci zajisté toho máme srdečný žal, že náš dobrý milovaný svatý otec nesměl se ani krokem z Vatikánu odvážiti, aby nebyl útoky nejhrubšími uražen; dotýkají se nás co nejbolestněji oloupení a útlaky naší církve v přemnohých zemích; slzavýma očima provázíme své biskupy, kněze, řeholníky a řeholnice do vyhnanství. Avšak tanou nám i na paměti první tři století církve svaté. Zdali pak nebyla ta století přes všecko nelidské a ukrutné pronásledování i věkem slavným též církve, v kteréž se právě Božská moc statností tisíců mučovníkův a vyznavačův osvědčila? Jisto jest tedy, že Pius IX. vítězství svaté církve se dožil, slavného vítězství katolické pravdy nad ošemetnou lží, nad ošemetnějším ještě násilím. Že pak i přes to vítězství zápas i dále trvati bude, toť náleží ku pojmu církve bojující. Zdali pak i po vzkříšení Páně nenávisť a násilí zuřivých jeho nepřátel ustály? Svatá církev není ústavou lidskou, nýbrž zázračným útvarem Božím; jenž vrchol svůj má v moci papežské. To jest to stanovisko, s kterého na osudy její hleděti a je posuzovati náleží. (Germ.)

Z Francie donesl telegraf smutnou zprávu, že slavný biskup Orleanský Mons. *Dupanloup* náhlou smrtí skončil. Spisy jeho hlásati budou po věky slávu jeho.

Z Belgie. Nadaný a duchaplný spisovatel belgický *Hauleville* háje církev kato-

lickou proti výtkám, které od protestantů proti ní se činí, uveřejnil dílo „Budoucnost katolických národů.“ Výtečné myšlenky získaly znamenité knize všeobecnou oblibu. Pěkným způsobem a neohroženě odráží veškeré útoky, jež *Lutišský* professor *Laveley* v rozličných pojednáních o církvi katolické vyslovil, vyvrací jalové chlouby protestantů, jakoby u vědě, umění a blahobytu prvního místa zaujímali a nad národy katolické předčili. Stojí-li, jak tvrdí *Laveley*, učení katolické na nižším stupni než nauka protestantská, měl by *Laveley* též stanoviti, která nauka protestantská výše stojí. *Laveley* upírá základní pravdy křesťanské. I kdyby katolíci u vědě, umění a blahobytu nerovnali se protestantům, není tím nepravost katolického náboženství dokázána. Kristus zajisté nepřišel na svět, aby učil obchodu, umění, vědám neb materiálnímu blahobytu, jak dobře dokládá sv. *Augustin*: „Numquid christianus es, ut in hoc saeculo floreret.“ Křesťanské náboženství učí, že člověk pozemským zbožím má pohrdati a blaženost nebeskou vyhledávati, jak krásně dí božský Spasitel: „Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho, ostatní bude vám přidáno.“ Jen v onom státě kyne poddaným pravé blaho, v němž největší péče spásé duše se věnuje a blahu duševnímu před blahem tělesným přednost se dává. *Liberalové* nejprve stanoví, která společnost jest nejlepší a pak hledí dokázati, že protestantské státy této ideální společnosti se nejvíce přibližují. — Učený pan spisovatel objasniv s důstatek, že blahobyť, hmotný základem společnosti býti nemůže a že v protestantských státech pravé blaženosti není odvolává se dále na historii, učitelku života, která zřejmě ve prospěch národů katolických svědčí a dějinami svými slavně dokazuje, že národové katoličtí nijakým způsobem za národy protestantskými v pozadí neustoupili. — Španělsko jakožto stát ryze katolický stálo kdysi na výši světové vzdělanosti; působením církve katolické kvetly vědy a zlatým věkem honosilo se umění. — Protestantské Anglii snadno lze se chlubití leskem, kterým zastínila katolické Irsko, jež po celá dvě století nesnesitelnými útrapami pronásledovala. Jen se studem může se poukazovati k Irsku, kde ctnost, spravedlnost, zbožnost i šlechtnost nohama se šlapaly. — V katolické Italii povznoslo se umění k výši téměř nedostizitelné. Reformace zasadila veškerému umění rány nezhojitelné, takže ve státech protestantských nedosáhlo umění onoho le-

sku, jakým zářilo ve státech katolických Španělsku a Italii. — Jak Laveley dokládá, povznesl prý se v Braniborsku průmysl o němi protestanty, kteří po zrušení ediktu Nantesského (1685) do Německa se vystěhovali. To se stalo monopolem, jenž jim v Braniborsku udělen byl, kde monopolu neměli, tam průmysl jejich klesal a sice působením i jakostí průmyslu francouzského, který jim nebezpečným ba vítězícím soupeřem byl. Haulville porovnává katolickou Francii s protestantským Pruskem v nynějších dobách řka, kam prý se podělo pět miliard, jež k rozhojnění pruského blahobytu Francii platiti bylo. Porovnáváje protestantské noviny v Německu s katolickými, vytýká oněm znemravenlost a prodajnost, těmto ovšem se nedaří tak skvěle aniž jsou tak rozšířené, neb bojují za právo a pravdu, začež okovy odměňování bývají ti, kdož je redigují. Jest to v skutku nezapné, odvažují-li se Laveley z okamžité převahy Ruska, Anglie, Německa a Severní Ameriky nad Rakouskem, Itálií, Francií, Španělskem a Jižní Amerikou souditi na převahu protestantského a pravoslavného náboženství. Nepřihlížejíce ani k ustavičnému rozkvétání církve katolické ve Spojených Státech a pomíjejíce okolnost, že třetina obyvatelů říše německé jest katolická, poukázati můžeme k tomu, že teprv nedávno byly poměry zcela jiné. Francie vedovala dlouho celé Evropě, v tomto století dvakráte na vrcholu slávy se zaskvěla. Kdo může tvrditi, že nezaujme časem svým zase místa prvního! — V posledním oddílu výtečného díla pojednává se o překážkách, jaké reformace rozvoji občanské svobody kladla. Spisovatel spozíraje zkušeným okem v doby minulé, blahoslavi věčné pravdy náboženství katolického a volá hlasem prorockým: „Budoucí (20.) slavné století, bude stoletím katolickým.“

Z Neapole. Dne 10. září působila veliká bouře v Neapoli a v okolí veliké škody zejména v městečku Afragole, kde se 24 domů sřítlo a několik lidí v ssutinách pochováno bylo. Nový arcibiskup Sanfelice odebral se hned do Afragoly, aby se přesvědčil, kdo poškozen byl i, aby nešťastných jako vrchní pastýř potěšil. Šlechtný arcibiskup vstoupil do chudých chýží, uděluje hojné dary, tak že ho nazvali strážným svým andělem. Navrátil se do Neapole napsal list redaktorovi novin: „Liberta Cattolica“ vyzýváje ku sbírkám pro ubohé obyvatele Afragolské; v seznamu dárců jest jméno jeho na prvním místě s příspěvkem 300 lir. O tomto skutku psali v liberálních novinách neapolských v

tento rozum: „Magr. Sanfelice nebyl dosud uznán vládou za arcibiskupa, v těchto dnech bylo by ho uznati i ministru vnitra i ministru spravedlnosti. Dobročinnost jest nad exequatur královské!“ Co činí vláda piemontská, když celá země schudla, když se poslední sousto žebrákům od úst odňalo tím, že statky církevní zabaveny aneb nesmírnými břemeny stíženy byly, jak podporuje chudinu? Nestará se o ní, proto se den ode dne zmáhá zejména v Neapolsku a v Sicilii loupež, obyvatelé platiti musí tak řečené Mafii (tajný po celé Sicilii rozvětvený spolek loupežníků) výkupné, nechťéj-li o vše přijíti.

Z Ameriky. (Ucta Panny Marie v Americe.) Když Kolumbus před čtyřmi sty lety nový díl světa objevil, pojmenoval ostrov, u kterého přistál, ke cti Syna Božího „San Salvador,“ druhý ke cti Marie Panny „Santa Maria de la Conception.“ Brzy po Kolumbovi pojmenovány choboty, jezera, řeky, potoky, dědiny, města, pahrbky a hory jménem Marianským. Nedá se upřít, že Španělové tuzemcům americkým velmi ubližovali, třeba však též přisvědčiti, že španělští missionáři přicházejíce s křížem, brevírem a růžencem k čeledi divoké nesmrtelné zásluhy o Ameriku si získali. Pokojní bojovníci Sionští a Karmelští provázeli odvážlivé dobrodruhy španělské v 15. a 16. století ke všem kmenům zakládající osady s oltářem a křížem. Nehrozili se nebetýchých hor, nepřehledných pouští, palčivých víchrů a zkázonosných bařin, nýbrž vyhledávali divochy až v nejskrytějších zákoutí. Vyučovali je sv. víře, mravnosti, slušnosti, orbě, řemeslům, i umění. Již r. 1539 kázal františkán Markus sv. evangelium v Novém Mexiku, kam za rok pět bratří téhož rádu ku pomoci posláno bylo. R. 1544 hleděl Andreas de Olmo divochy v Texasu získati Kristu Pánu, mniši Karmelitáni přišli r. 1601 do Kalifornie. Františkáni, Jesuiti, Dominikáni, Karmelitáni, Lazaristi rozsévají jako o závod sítě slova Božího v Americe a vštěpovali v srdce lidu něžnou lásku k Rodičce Boží. Na jihu ve Floridě byly r. 1597 již tři krásné chrámy Marianské vystavěny, v nichž se pokřtění Indiáni scházeli, aby vzdali čest a chválu Marii Panně. I v Texasu, Arizoně a Novém Mexiku zbudovali svatyně Marianské konci šestnáctého věku. Františkáni zřídili v 17. století mnoho křesťanských osad v Texasu a v Kalifornii, které vesměs Marii P. a jejímu božskému Synu zasvětili. Indiané přijali od missionárů denní pořádek, podobajíce se pak spíše klášterním bratřím nežli divým

domorodcům. Na úsvitě na dané znamení se shromáždili, aby se pozdravení andělské pomodlili a po něm jiné ranní modlitby, po kterých společně mši svatě přítomni byli. Po snídani šli po práci; když slunce nad hlavami stálo, hlahol zvonku přítrž učinil namáhání vyzýváje po druhé k pozdravení andělskému, k občerstvení a dvouhodinému odpočínutí. Po vykonané práci ukončil se den zvoněním na klekání, napomínajíc potřeby ku chvále Rodičky Boží, k růženci a k večerní modlitbě. Hlavní osada na Floridě nazývala se „sv. Augustin“; když však během času Španělé od Angličanů zahnáni byli, utekli se Indiáni do svých hustých zelených lesů. Angličané i osady Alabamské proměnili v poušť tou měrou, že r. 1722 jen čtyři náčelníci s několika sty křesťany v osadě jmenem „Panny Marie na samotách“ zůstali. Roku 1634 připlul katolický lord Baltimores vystěhovalci katolickými do chobotu Marianského, aby unikl Angličanům, jenž v 17. století bez ohledu a krutě církev katolickou pronásledovali. O svátku zvěstování Panny Marie přibyli do Marylandu, padnuvše na kolena políbili zemi a na poděkování za šťastné vykonanou cestu vztýčili velký kříž na břehu. Tuzemci vlídně přijali příchodcích, tito pak poctivě a spravedlivě s nimi zacházeli, tak že brzy celé kmeny ku víře Kristově se hlásily. I v Marylandu Angličané osvětě křesťanské překážky činili. Nejstatečnější kmenů indianských byli Irokesové, kteří původně ve státech New-Yorku, Pennsylvanii a Ohio obývali. Krutost Irokesů byla daleko široko pověstnou, běloši i Indiáni před nimi utíkali. A přec i v stanech této divoké čeledi za nedlouho chvála Marianská se ozývala. Mučenická smrt Jesuitů Joguea a Lalanda († 18. října 1646) vinici Páně v těchto krajinách tak zároductila, že r. 1656 první kostel v státu New-Yorském vystavěn byl, který Panně Marii zasvětili. Po 37 letém strastiplném namáhání proměnění vlci v beránky a ti, jenž dříve po lesích tékali, klečeli před milostným obrazem nebeské královny. Dějiny misíí v Severní Americe až k velikému boji, jímž si unie svobody dobyla, jsou méně známé. Když duchovenstvo v spojených Státech se přesvědčilo, že pro tak rozsáhlé krajiny biskup jmenován býti musí, obrátilo se k sv. otci do Říma se snažnou prosbou, aby Baltimore v Marylandu, kde nejvíce katolíků bylo, sídlem biskupským se stalo. Pius VI. jmenoval 1789 Carrola superiora amerických misíí biskupem. Od toho času zkvétala církev katolická v Severní Americe způsobem

úžasným, Francouzové, Španělé, Němci, Irové, Češi, Poláci, Tyrolané, Švýcaři opouštějící vlasti své v Americe se usazovali, do nové otčiny nepřinesli sice bohatství, ale přemnoží přinesli drahý poklad sv. víry katolické a něžné lásky k Matce Boží. — Francouzové přibývši do Ameriky zavděčili se Američanům vřelým účastenstvím, jež měli v boji proti utlačovatelům tuzemců, tvrdým Angličanům. Není tudíž s podivením, že národové američtí i víry svých osvoboditelů si vážili. Irové po neslýchaných útrapách s těžkým srdcem se rozloučili s vlastní svou, slavným, ano svatým „zeleným ostrovem“, kdež je Angličané ozebračili, pozemky, dědiny, školy, kostely, jim pobravše ano i o čest je oloupivše tak, že se v Evropě o bo-drých Irech jako o loupežnících mluvílo, jedině však jim vzítí nemohli a to byla — láska k církvi katolické. Utlačení, vyhnaní, zimou, horko, žízeň i hlad snášejíce opouštěli s plácem svou domovinu, aby za oceánem novou vlast si vyhledali. Důvěry v Boha a v Matičku Boží nikdy neztratili; kam šli, šel s nimi chudý kněz, kde se usadili, stavěli kostely penězi v potu tváří své vydobytými a v těch svatyních obraz neb oltář P. Marie postavití neopomenuli Němci a Slované proměňovali pustiny v úrodnou půdu, s pozdravením andělským vstávali i na lože se ubírali a jako Irové pěkné kostely a školy stavěli. — V Marianském měsíci květnu r. 1846 sešli se biskupové Spojených Států v Baltimore a usnesli se na tom, že Marii pod názvem „neposkvrněného Početí“ za patronku Ameriky zvolí, vždyť její službě se zasvětili, pod její ochranou byli vychováni, ji od malickosti zývali. Sv. Otec Pius IX. 7. února 1847 rád svolil k tomu, oč biskupové američtí prosili, a jejich prosba spolu jej přiměla, aby článek víry o neposkvrněném Početí slavně vysloven byl. — Každý provinciální sněm americký, který se obyčejně v kathedr. chrámu Baltimorském koná, uzavírá se slovy: „Beatissimae Virginis Mariae sine labe originali conceptae, harum Provinciarum Patronae, honor aeternus. — Nejblahoslavenější Panně Marii bez poskvrny hříchu prvotního počatě, Patronce těchto států, budiž čest po všechny věky.“ Přítomní biskupové, theologové, preláti, kněží a ostatní věřící odpovídají jednomyslně: „Amen! Amen!“ Na provinciálním sněmu r. 1866 konaném, bylo uzavřeno, den neposkvrněného Početí P. Marie jako zasvěcený svátek v celé Severní Americe slaviti, což papežem Piem IX. též potvrzeno bylo. Státy americké

jsou věru zemí Marianskou, neb se v nich čítá pod rozličnými názvy 800 Marianských kostelů. Bratrstva, spolky, ústavy a jednoty Marianské jsou přčetné.

Paběrky.

9. *Ochrana Panny Marie.*

Strýc můj, Makásek býval vždy veselý mysl, člověk ostrovtipný, dobrosrdečný a velmi zbožný. Proto také děti své vedl k zbožnosti, dbal o to, aby do kostela chodily a dobře se učily. Začasté jim říkával: „Kdybyste byly děti v nějakém soužení a vzbídě, kdyby vám brozilo někdy nebezpečí, tehda si klekněte před obrazem Panny Marie, pomodlete se k ní, a ona zachrání vás.“ Děti si to pamatovaly, neboť slova ta a podobná často slyšávaly. Nejednou sám klekával před památným obrazem Rodičky Boží, kterýž byl na dřevě malován a děděn od pokolení do pokolení. Obraz ten byl stářím zčernalý, visel v světnici na prvním místě a barvy byly už hodně zaslé; ale žádný z dědiců Makasových se neodvážil dát jej nově natřít, maje v úctě to vysoké stáří a tak vzácnou památku, nejméně ale strýc Ondřej Makásek chtěl neb dal jím pohnouti. I když se světnice bílila, zastřel obraz bílým ubrusem, ale s hřebu dolů nesměl. A proč? To mělo svou vlastní příčinu. Když v Klenově roku 1842 vypukl požár, a okamžikem šindelové a slaměné střechy stály v plameni, již již i chýše Makasova v nejvyšším byla nebezpečí. Čeládka chápala se rozličných věcí, vynášela je, hospodyně běre dítky za ruku, loučí se placky s příbytkem a odchází, hospodář Makas prosebně hledí na obraz a chce vzít nejdražší rodinný klenot s sebou, manželka ve dveřích stojíc ještě volá: „Zachraň obraz Panny Marie!“ Makas vstupá na židli, chce jej sundati ale marně, obraz se nedá. Volá na čeledína: „pojď mi pomoci obraz ten sejmouti, snad jsem tak ulekán, že nemohu stužku s háčku sundat. Čeledín vystoupí, chce obraz vzít, stužka je volná, hřebík jí nedrží, ale obrazu sejmout nelze. Již sousední střecha stojí v plameni. Makas má šindelovou střechu, dým horký i plamen už se k ní valí — obraz, jen obraz s sebou vezmeme; ale obraz pevně visí, nikdo jím hnouti nemůže. Makas odchází zarmoucen, modlí se Zdrávas Královno, obrát k nám své milosrdné oči! Odchází, pohlíží na plameny a hle sousední střecha dohořívá, na jeho střechu jen někdy vítr kotouč dýmu zážene ale střecha jeho domku sa nechytá. Nikdo jí nehasí, není vody, není rukou pra-

covných, každý hledí svůj skrovný majetek v bezpečné místo vpravit; ale příbytek Makasův nechytá, stáje jeho stojí. Sousedé přicházejí, děkují Pánu Bohu, že oheň dál nešel. Makas spěchá s nimi do své chýše, ukazuje na obraz, vypráví co se stalo; všickni klekají, volajíce: Tu nás patrně zachránila nebes Královna! Buďtež jí vřelé díky vzdány! Od té doby ostal obraz na svém místě a podnes tam visí v příbytku dědice statku Makasova požívaje téže úcty, jaké se mu ode všech předků dostávalo. — Podnes si vypravují tuto událost, že jim obraz znamení dal, že domek jejich se zachrání.

Bylo to r. 1851, když parný den červnový vybízěl pilné hospodáře, aby své práce luční obstarávali. Starý Makas měl více dítek, z nichž nejstarší se na louce při práci hleděly předhonit, mladší ale doma ostaly. Že bylo více dělníků ku práci potřebí, byla také spotřeba chleba větší, a proto zavezl hospodář do mlýna již před senosečí. Ale voda byla nízká v lesním potoku nedostával tedy dlouho semletou mouku. Když dnes odjžděl, pravil k malému Pepíčkovi a Barušce: Nyní za mnou zavřete vrata, ohlédněte se po slepičkách a housatech, aby měly dost vody k pití, a potom zajděte do Bláhovic mlýna a zeptejte se, máme-li snad už semleto?

Děti poslechly, vykonaly vše doma, čím hezká doba uplynula a pak se ubíraly sbírajíce pestré květiny ku mlýnu pana Bláhy. Nepozorovaly ovšem, jaké černé mraky se valí nad lesem šumavským. Přišly ku mlýnu, u něhož pro mlýnské klapání neslyšely rachocení hromu. I vešly do mlýna. Mlynář také měl na louce pilno, jen cizý mleč obstarával svou mlýnskou práci. V tom počne prudká vichřice buráct, kroupy klepají do oken, a proudy s oblak se valí jedním to kem s roztrženého mraku. Děti nevyřídily svou úlohu, čekají ve světnici, mleč si hledí své práce, o dítky se nikdo nestará. „Nepůjdeme domů Pepíčku?“ táže se ustrašené Baruška. „Nepůjdeme až bouřka se přezene Víš, co říká tatíček: v bouři abychom vždy vešli pod střechu.“ „Ale tady je moc vody, hle jak se valí, přijde sem a utopí nás.“

Neboj se, víš, že se umíme modlit k P. Marii, ta nas zachrání. Ale zde není náš obraz? „To nic nedělá, namítal Pepík, vidíš zde má jí mlynář také obraz Panny Marie, která je v nebi, a tam nás slyší a vyslyší, ať ji ctíme před kterým koliv obrazem. Ale vid' náš je nejlepší? A nám je nejmilejší, je to po dědůškovi našeho tatínka památka.“ V tom bystrice víc a více se vodou, naplňovala roklemi, žlabinami valily se přívaly, vody

rostly nesouce vytrhané křoviny, kořeny stromů lesních, ba i kamení a písek v nich se valil. Mlynář a jeho čeleď přiběhli z louky, sráželi, odváděli vodu, do světnice nikdo nevstoupil. Ubohé dívky tam byly samotny. Již pak ze dvora dveřmi vnikla voda do síně, kteráž úzkost dítek ještě zvýšila. „Tatínek říkává: budeme-li v soužení, abychom se pomodlili k Panně Marii“ pravil Pepík. Oba klekli. Baruška začala: Zdrávas Královno. Oba doříkali. Pepíček začal: Pod ochranu Tvoa se utíkáme, také doříkali. Voda už jim smáčela kolínka. Vylezli na lavici, klekli znovu pod obrazy, a modlili se Zdrávas Maria. V tom se otevrou dveře a v nich stál — otec. Děti se obrátily a radostně vykřikly: Tatínek. Jako omráčen, dojat zbožností dítek zaplakal, poklekl s nimi a domodlil se k Panně Marii děkuje jí za ochranu dítek.

Příjel totiž se senem z louky, promokl, zajel do stodoly, hledal dívky, volal je, ale těch tam nebylo. Vzpomněl na mlýn, i běžel rychle, zda jich tam nalezne. Běda jim, pravil: jestli šly ze mlýna, rozvodněná Bystřice ubohé pochovala. Kdyby nebyly posečkaly ve mlýně, byly by jisté zahynuly; ale Bohu díky zachráněny jsou. Mlynář Bláha i chasa jeho vešli do světnice, když Makas domodlival a všem vypravoval, kterak dívky modlící se našli. Všichni se radovali z nich, a děkovali Rodičce Boží, že je ochránila. Pepík i Baruška dorostli a nejednou s okem usazeným tuto událost nám všem vypravovali vzpomínajíce s vděčností na zbožného tatíčka, Ondřeje Makasa.

Pepík nedá obraz Marie Panuy za žádné poklady světa.

Baar.

Literární oznamovatel.

— „Stručný všeobecný slovník věcný (Malý slovník naučný.“ Red. Jak. Malý. Dílu IV. sešit 10. (celkem 46.) obsahuje slova: Louvre — Mangan. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Za 36 kr.

— „Monika-Kalender für das Jahr 1879.“ Druck und Verlag der Buchhandlung des katholischen Erziehungs-Vereines (L. Auer) in Donauwörth. Vynikaje vybraným obsahem a pěknými ilustracemi patří k nejlepším kalendářům německým.

— „Světlozor“ přináší vedle příslušné části slovesné tato vyobrazení: v čís. 38.: Hrob Leonidův v Spartě. Průsmyk Thermopylský. Sparta a pohoří Taygetské. Podmaršálek Vilém vévoda Württemberský. Arcikníže Jan Nep. Salvator Toskánský. Maloruský statkář. Léčební

dům v Rožnově na Moravě. — V čís. 39. Podmaršálek Ladislav hrabě Szapáry. Podmaršálek baron Štěpán Jovanovič. Pobřeží Labradorské. Kuřátka. Katastrofa na Temži dne 3. září: 1) Srážka parníků „Princess Alice“ a „Bywell Castle“; 2) Lovení mrtvol na místě srážky; 3) Vystavení mrtvol ve Woolwichi. V čís. 40.: Dr. Beda Dudík. Souboj orlův. Svátá Irie. „Nautilus“ na cestě Atlantským oceánem. Larnaka na ostrově Cypru. Dobyť tvrze Sarajevské dne 19. srpna. V čís. 41.: Josef Kowalewski. Jičín. Den sv. Trojice v Sokolnících u Moskvy. Kozácké koně ve vichřici. Kartouzy, státní trestnice u Jičína.

— „Obzor.“ List pro poučení a zábavu. Čís. 11. Obsah: Galileo Galilei (III. napsal Dr. Kadeřávek). Dějiny jazyka francouzského. (Fr. Vymazal.) Laroche foncald o konversaci. K odpočinku; ve svatvečer dušiček; hvězdy (básně). Kubánek (od Fr. Straneckého). Z cestv (pod Kar. Bezstarostí). Láska či nerozum? (dr. Řehák). Brousek. Volné lekce ze srbštiny, Obzor literární. Drobnosti. Aforismy. Okřídlená slova. Ovidovy verše. Listárna.

— „Koleda.“ Čtení pro náš lid. Čís. 28. Obsah: Zámecký hejtman. (Od Al. Jirásky). Mace jediné (báseň Jaroslava Tichého). Manžie (napsal Ign. Hermann). Básník s letorostí. (Rhapsodie od Fr. Douchy). Pád Moravy (Hist. obrázky od Tom. Hájka). Feuilleton: Z národních písní horvatských. Dva bratři. (Přel. Jan Dunovský). Proroctví o Turcích (napsal Ferd. Menčík). V Padově (od Karla Adámka). Drobnosti.

— „Ludmily“ listu, pro křesť. matky, vyšlo číslo 10.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Karel *Hyna*, inful. prelát, kapitolní děkan ve Staré Boleslavi, obdržel od císaře pána rytířský kříž řádu Františka Josefa.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Buchar*, admin. ve Viticích, za faráře v Krútech;
p. Vác. *Čermák*, kapl. v Hradešíně, za admin. ve Viticích;
p. Karel *Schneider*, admin. v Krútech, za kapl. v Hradešíně;
P. Dionys *Stephan*, ř. sv. August., za koop. u sv. Tomáše v Praze.

Upřádněné místo:

Jezník (Gesna), fara patron. p. Ant. bar. Star-ka a Em. ryt. Proskovce, od 1. října.

V biskupství Budějovickém.

Ustanovení jsou:

- P. Josef *Cikán*, ř. Johaniť, farní admin. v Podsrpu, za faráře v Radobyčicích;
 P. Josef *Bastl*, téhož řádu, kapl. v Radomyšli, za far. admin. v Podsrpu;
 P. Frant. *Ibl*, téhož ř., kapl. v Rabensburgu (arcid. Vídeňské), za kapl. v Radomyšli;
 P. Bernard *Turkowitz*, ř. cisterc. ve Vyš. Brodě, za skuteč. katech. na něm. státním gymnasiu v Budějovicích;
 p. Bedřich *Holub*, kapl. za admin. v Křeči;
 p. Jordan *Stutz*, kapl. v Eisensteinnu, vstoupil na dočasný odpočinek;
 p. Bedřich *Mašek*, neom., za kooper. v Neubäuh.

V biskupství Kralohradeckém:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Vortel*, kaplan v Libčanech, dne 7. října (nar. 21. července 1848, vysv. 16. července 1876)

Vyznamenání jsou:

- p. Jan *Adamec*, čestný kanovník, osob. děkan a farář v Sadské, a
 p. Karel *Čermák*, býv. vikář Nēm. Brodský a far. na odpoč., jmenování skutečnými kons. rady;
 p. Jos. *Petráň*, os. děkan a farář v Sezemicích, čestným kons. radou;
 p. Maxm. *Patsch*, farář na odpoč., jmenován děkanem a obdržel zároveň expositorium canon.
 p. Jan *Maryška*, farář v Kovanicích, a

- p. Alois *Makarius*, vojenský kurát v Terezně, jmenování b. notáry.

Ustanovení jsou:

- p. Karel *Pablásko*, admin. za faráře v Lipoliticích;
 p. Libor *Schauer*, admin., za faráře v Nasavrkách;
 p. Jan *Němeček*, admin., za faráře ve Studnicích;
 p. Vincenc *Kleprlík*, farář Kačerovský, za děkana v Rychnově;
 p. Jan *Kašpar*, neomysta, za kaplana v D. Královicích;
 p. Jan *Malinský*, neom., za kaplana v Chotusicích;
 p. Fr. *Typl*, neom., za kooperatora v Třeboníně;
 p. Ant. *Běhal*, neom., za kaplana v Golč. Jeníkově;
 p. Jos. *Chocholka*, kapl. Chotusický, za kapl. do Bělé;
 p. Aug. *Žďárský*, kaplan v Pecce, za kaplana do Nové Paky,
 p. Václ. *Dědek*, kapl. Jeníkovský, za kaplana do Pecky;
 p. Ant. *Machek*, koop. Kuklenský, za kaplana do Kácova;
 p. Jan *Šrámek*, kapl. v Bil. Újezdě, za zám. kaplana v Rychnově;
 p. Vinc. *Schmid*, zám. k. v Rychnově, za adm. Kačerově.

Upřázdňené místo:

Kačerov, fara patron. hraběte Zdenka z Kolovratů-Krakovských, do 29. října.

Kněhkupectví B. Stybla v Praze

přijímá předplacení na časopisy:

Alte und neue Welt
 Casopis kat. duchovenstva
 Deutscher Hausschatz
 Hedwigsblatt
 Chrysologus
 Kanzelstimmen
 Literarischer Handweiser
 Philothea
 Posvátná kazatelna
 Prediger und Katechet
 Světozor
 Schönheit und Wahrheit der kath.
 Kirche
 Škola a Život
 Weckstimmen

	Cena předplatní	
	v Praze	Poštou
Ročně 18 sešitů s premií	zl. 4.32	zl. 5.22
" 8 "	zl. 3.—	zl. 3.50
" 18 "	zl. 4.32	zl. 5.22
" 12 "	zl. 3.60	zl. 4.20
" 12 "	zl. 3.42	zl. 4.02
" 12 "	zl. 3.60	zl. 4.20
" 18 "	zl. 1.80	zl. 2.16
" 12 "	zl. 3.30	zl. 3.90
" 12 "	zl. 4.—	zl. 4.—
" 12 "	zl. 3.45	zl. 4.05
" 26 "	zl. 8.58	zl. 9.88
" 4 "	zl. 1.20	zl. 1.28
" 8 "	zl. 4.—	zl. 4.20
" 12 "	zl. —.80	zl. 1.04

První sešity zašle na ukázkou co nejochotněji kněhkupectví **B. Stybla** v Praze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupec-
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Řeč o slavnosti Všech Svatých.

J. B. P.

Církev sv. od počátku až do konce ro-
ku hned toho, hned onoho svatého k uctění
nám představuje; však v jednom roce v 365
dnech takto památku jen malého počtu sva-
tých nám připomínati může; proto ustano-
vila slavnost ku počtě všech svatých a světic
Božích společnou, kteroužto dnes konáme.
— K těm tedy ke všem dnes své zraky o-
braťme: děkujeme Bohu, že jim své milosti
k nábožnému a ctnostnému životu popráti a
je k sobě do nebe vzítí ráčil a to budiž i
naše přání, abychom jako oni nebeské bla-
ženosti dosáhli. My putujeme do nebeské
vlasti, kam oni po mnohých nesnázích, ob-
tížech a protivenstvích šťastně došli. Kristus
byl jejich vůdcem, kterýž i nám ukazuje
cestu k nebesům.

Krátký jest život člověka, než v tom
krátkém životě může si každý člověk s po-
mocí Boží nebe získati, jestliže jako svatí
a světice Boží ctnostně a nábožně jest živ.
Čeho k pobožnému, svatému životu třeba, o
tom nás Kristus v dnešním sv. evangeliu po-
učuje. Pán Ježíš sedí na hoře, okolo něho
veliký zástup lidu, kterýž poučuje, cestu k
životu věčnému okazuje, říká:

1. „*Blahoslavení chudí duchem; neboť
jejich jest království nebeské.*“ Za našich ča-
sův jest mnoho chudých, však nejsou všickni
chudí duchem. Mnohému jest chudoba těžké
břímě, které těžce nese, jen po bohatství
dychtí, jehož často nepoctivým způsobem se
domáhá. Takové chudé Kristus neblahoslaví,
nýbrž ty, kteří v chudobě spokojeni, poctivě
se žíví, po bohatství netouží, za vše Bohu
díky vzdávají, v něho se důvěřují. — Tak
chudým může být i bohatec, když k statkům,

jichž spravedlivě nabyt, srdce nepřikládá a
podle vůle Boží jich užívá, víc o nebeské
než o časné věci se stará, Bohu věrně slouží
a o spasení své i svých bližních péči má.
Takových dí Kristus, jest království nebeské:
mzda chudých duchem jest zde na zemi spo-
kojenost srdce a blaženost v království ne-
beském.

2. „*Blahoslavení tiši: nebo země vládnouti
budou.*“ V čem tichost záleží, Pán Ježíš sám
ukázal. Židé posmívali se, utrhalí, zlořečili
mu, pronásledovali ho, — však On se ne-
posmíval . . . nezplácel zlým za zlé, nýbrž
dobrým se odměňoval. Proto napomínal svých
učeníků. „*Učte se ode mne, jáť jsem tichý.*“
Tak i vy kř. dle příkladu Kristova se cho-
vejte: žíte v skromnosti, bez hluku, přivěti-
vě, laskavě mezi sebou obcujte, ano i křivdy,
trpělivě snásejte a těm, kteří vám ublížili,
odpouštějte. — Tak podobajíce se svému
Spasiteli budete se líbiti Bohu a všem do-
brým lidem, andělům a svatým zde na zemi
a v nebesích.

3. „*Blahoslavení lkající: neb oni potěšeni
budou.*“ Není každý smutek útechy hoden.
Mnozí truchlí, že v trápení a protivenství
jsou netrpěliví, rmoutí se ze štěstí svého bli-
žního, nebo že svou ctižádost a lakotnost
nemohli ukojiti. Takoví lkající nezasluhují
potěšení, nýbrž ti, kteří se rmoutí pro své
hříchy, jichž srdečně želí a oplakávají a že
Bůh, láska, tak málo bývá milován, spíše
nenáviděn, uražen; kteří truchlí, vidouce ne-
štěstí svého bližního, nebo sami nevině trpí-
ce, volají s Jobem: „*Hospodin dal*“ . . . a
s Kristem „*Ne má, ale tvá vůle se staň.*“ —
Ti úlevy a útechy nabudou, slze jejich bu-
dou setřeny, ne-li zde, jistě na věčnosti.

4. „*Blahoslavení, kteří lačnější a žíznivější po
spravedlnosti, nebo nasyceni budou.*“ Spra-

vednost jest zlého, — hříchu se varovati a dobře činiti. „Pokrm můj jest, dí Kristus, abych činil vůli Otce nebeského.“ Po tom tedy hlavně máme toužiti, abychom zachovali příkázání Boží. Než mnozí lidé jen po radostech a rozkoších světa baží. „Jez, pij a vesel se“ jest jich heslo a hříchům se odávají. Nezávidte jim toho, politujte jich; nebo zde se nasytí, ale tam lačnětí a žízni budou po radostech nebeských. — Hleďte nejprve království Božího a spravedlnosti jeho,“ pak Bůh skromně a dobré žádosti vaše vyplní zde i v nebi.

5. „*Blahoslavení milosrdní; nebo dojdou milosrdenství.*“ Bůh jest nejvyšší dobrotivý, laskavý a milosrdný, proto se mu líbí srdce útrpné a dobrotivé. Kdo nemá lásky, Bohu se protiví, do nebe přijíti nemůže. „Budtež milosrdní jako Otec váš milosrdný jest.“ Neopouštějte chudých bratří, ale v potřebách pomáhajte podle možnosti z upřímného srdce. Pak i Bůh k vám bude milosrdný. „Tou měrou . . . Kristus vám řekne: „Co jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili. Pojdte požehnaní . . .“

6. „*Blahoslavení čistého srdce; nebo Boha viděti budou.*“ Srdce čisté jest srdce všech hříšných, zvl. tělesných žádostí prosté. Jen duch čistý a svatý může Boha patřiti. „Nic nečistého nevejde do království nebeského.“ Proto kř. zachovejte roucho nevinnosti, které jste obdrželi na křtu, chraňte se bedlivě všech hříchů a kdykoli jste těžce zhřešili, očišťujte duši svou svátostí pokání. — Zvláště vy mládenci a panny, čistěte a kráslete nejen tělo své, nýbrž i duši svou všelikými ctnostmi, — abyste v Bohu se těšili a jednou tváří v tvář patřili.

7. „*Blahoslavení pokojní; nebo synové Boží slouží budou.*“ Bůh jest Bůh pokoje a Syn Boží pokoj přinesl na zemi. „Pokoj zůstavuji vám — pokoj — jaký svět dáti nemůže.“ A předce jest tak mnoho svárů, různic a bíd na zemi. Odkud to? Odtud, že mnozí na Boha, na Krista nedbají. Kdo se Boha spouští, nemá lásky ani k lidem; často se sváří a v rozbrojích žije; proto nemá v srdci spokojenosti a ješto Bohu se protiví, nemůže se nadíti jeho milosti ani zde, ani na věčnosti. — Kdo pak drží se Boha, miluje také bližního, jemně vše dobré přeje a prokazuje, všemožně chrání se svárův a křivdu raději trpí než komu činí. Chráně se bedlivě hříchů, má dobré svědomí a pokoj v srdci svém. Tak Bohu připodobněn, požívá jeho milosti a co pravý syn Boží budeť i dědicem království nebeského.

8. „*Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, jejich jest království nebeské.*“ Taté povaha zlého, že nenávidí, pronásleduje dobrého. Kdo Boha milují, ctnostně a spravedlivě jsou živi, musí často snášeti hanu, posměch, křivdy a pronásledování. Ne-ní učensk nad mistra. Jako Kristus trpěl, tak trpí jeho následovníci. „Kdo chce po-božně živu býti, v Kristu protivenství trpěti budou.“ (II. Tim.) Však nebuďte křesťané malomyslní; věřte že pravda zvítězí, buď již zde nebo jistě na věčnosti. Kdo pro Boha trpí, má v Boha útěchu na zemi a naději, že co trpělivě snášel, mu jednou bude na-hrazeno. —

Nuže křesťané, těchto osmero ctností, pro něž Kristus své věrné blahoslavlil, věrně konejte, po té cestě, již nám Kristus ukázal a po níž tak mnozí svatí stoupali, i vy statně kráčejte; pak radujte se a veselte se; neboť odplata vaše hojná jest v nebesích. Amen.

○ Všech Svatých.

Aj jaký jásot, kteraké plesání
tam nebeských dnes po luzích se šíří?
Jindy-li šťastní, blažení tu všickni:
jaktě teprv dnes?

Ajta zřím jasnou nebe Královou tam
státi nejbliže Všemocného trůnu,
Své vždy útrpné zvedajíc aj rámě
k prosbě pověčné.

Zřím devět kůrův vznešených duchův též,
jižto v nejčistším zlatě lásky pláží,
Cherubův sličných, Serafův, jiných všech
sbor nepočetný.

Těž apoštolský veselí se slavný
chór, i učňův, jenž měli Pána mistrem,
purpurem též kdož oděni jsou vzácným,
slast tu obecná.

A kdo sečte všech panicův přečistý
sbor, jenž v bláze své za Beránkem kráčí,
nejčistější jsa k němu váben láskou,
již se obhláží.

Všech Božích světcův kdože sečte řady,
jež se v Edenských komnatách blaží dnes,
plní všech slastí, neznajíce slz, ni
bídý nižádné.

Ó vy, jenž všechny jste boje přestáli,
vítězoslavný si věnec dobyvše,

vítěz nás zde v té bojovníky tísni,
z ní pomahejte!

Mějtež útrpnost s ubohými námi,
svou již mocnou k nám pomocí přilpte;
jsteť v Boží lásce; spasení bychom též
věčna dosáhli!
B. Hahl.

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od J. Ev. Eybla.

IV.

Od neživotných tvorů obraťme se již k živočichům, kteří jsou podivuhodnější nežli nebe a země. Kamkoliv se ve přírodě ohledneme, všude spatřujeme ruch, všude život. Ve vzduchu, na zemi, i ve vodách hemží a rojí se živočišstvo všeliké. Sotva místočka nalezněš, kde bys, zvláště v letě, sobě odpocívaje, beze všeho tvorstva se shledal. Hejna hmyzu a ptactva prohánějí se v povětří, anať jiná zvířata k zemi jsouce upoutána, na jejím povrchu po svých denních potřebách se shánějí anebo v děrách a jeskyních pod zemí útočiště hledají. Každý strom, každý keř, každá bylina má své hosti, každé pole, každá plodina zemská své přátele, kteří se upřímně o to starají, aby nic zbytečně se světa nesešlo. V každém rybníce, v každé louži, ano v každé krůpěji kalné vody panuje život veselý a čilý, o němžto v obecném domnění nikdo nemá ani tušení. Že i tělo člověka, tohoto pána všeho tvorstva, rozličné cizopasníky živí, ano, že i hlava jeho, toto sídlo rozumu a vtípu, rejdištěm bývá hmyzu nekálého, kdož to může upříti?

Vylezme na nejvyšší vrchy a hory, ponořme se do těch největších hlubin mořských, všude nalezneme známky čilého života a kdybys jako krtek zaryl se na sto sáhů do země, i tam nalezl bys aspoň stopy zhynulého živočišstva. Má, abychom tak řekli, má Bůh hospodárství veliké a v něm mnoho, velmi mnoho rozmanité čeládky. Úžasné dozajista jest množství zvířat a rozmanitost tvorů takměř nekonečná! Od velryba, dva tisíce centů těžkého, jehož váha se rovná dvěma stům tučných volů, až k malinké myšce sotva půl lotu vážící, jaká to směs i co do velikosti i co do podoby!

Někteří živočichové mají dvě nohy, jiní čtyry, jiní veliký počet. Některí z nich chodí, jiní lezou, jiní létají, jiní plovou, jiní skáčou, jiní chodí, plovou a létají zároveň. Křídla ptákův a ploutve ryb jsou jako vesla, jimiž oni prostory vzdušní nebo vodní pro-
rážejí, podobajíce se sami na ten konec lo-

děm. Křídla ptáků mají pění, vnitřní velmi jemné, které se na vzduchu nadýmá, a které ve vodě by se stížilo: naproti tomu ploutve ryb, majíce ostny tvrdé, rozdělují vodu, anižby se samy vodou napily a tím příliš těžkými se staly a plování učinily nemožným. Některí ptáci na př. labutě, zvedají plovouce vzhůru křídla a pění, aby se jim nenamočily a spolu jako plachty byly. Ptáci vodní, jako kachny, mají na nohou prsty srostlé plovací blankou, která se stahujíc a rozšiřujíc nedává jim spropadávati se na místech bahnitých.

Která zvířata nemají srsti, mají kůži velmi pevnou a tuhou, jako šupiny; jiná mají šupiny, které, kladouce se jedny na druhé jako tašky na střeše, dle potřeby se zavírají a rozvírají.

Zvířata divoká ovšem nesloužila lidem leda tím, že je zapřahali do vozu pyšného vítěze triumfatora, tak ukrutného, jak ona, anebo že v divadlech trhala křestany: tygři se nevzdělávají ve škole lidského umění, ale člověk mnohdy krutým se stává jako tygr; přece však nechávají se dravci krotiti anebo se aspoň člověka bojí. Kdyby všechny krajiny země tak byly zalidněny a vzdělány, jak by se měly zalidniti a vzdělati, zůstala by divoká zvířata toliko v lesích odlehlých, chována tu jsouce, jen aby se na nich cvičila lidská odvaha, síla a obratnost. Takovým lovem by se znázorňovala válka, anižby opravdové války mezi národy bylo třeba.

Zatím si všimněme, že zvířata, lidem škodlivá, méně bývají plodnými, užitečná ale se velmi rozmnožují. Výjimky, jako na př. hejna kobyly, množství myší, pravidlo nikterak neruší. Pobije se nepoměrně více volů a skopců nežli medvědů a vlků: přes to jest nepoměrně méně medvědů a vlků nežli volů a skopců na zemi. Dodejme, co již Cicero poznamenal, že samičky každého druhu, mají prsy, jejichžto počet se řídí dle mládat, jež mívají. Čím více mají mladých, tím více zřidel mléčných jim příroda poskytla.

Netřeba vykládati, že těla živočichův jsou rozličně uspořádaná. Jeden má na nohou drápy, druhý kopyta, jeden má zuby ostré, druhý tupé, jeden bystrý zrak, druhý výbor-
ný čich, každý dle své přirozenosti jinak jsa obdařen. Těmito schopnostmi tělesnými řídí se také jejich způsob života; nikdy nepůjde kočka na pastvu, tak jako zajíc nikdy nebude myši lovit. Proč? Protože jejich těla a jejich smyslové jinak jsou uspořádány. Dejte zajíci zuby liščí: ihned změní způsob svého života; vezměte veverce drápy a dejte jí na nohy kopyta, jistě přestane lézt po stromech

a louskati šišky smrkové. Dle schopností tělesných zařizuje si každý živočich svůj život, a každý hledí své spůsobilosti užiti k vlastnímu prospěchu v míře největší. Jak si chytře volí liška místnosti pro svá doupata, a jak se obratně umí vyhýbatí léčkám na ni strojeným! Dva východy ze svého doupěte si dělá, aby snáze utéci mohla. Želva nosí s sebou obydlí, v němž se narodila; pták staví své bydlení na nejvyšších větvích stromů, aby uchránil svých malých toho příkoří, jež by jim činili živočichové neokřídlení. I klade své hnízdo do listů nejhustšího, aby jich chránil nepřátel. Bobři si staví na březích jezer a řek boudy dosti uměle; dělajíce je na sáh vysoké z přehryzených kmenův a okleštěkův, z kamení a jilu, přepažují je na více komor, z nichžto každá má zvláštní vchod dosti hluboko pod vodu vcházející. A nad to, vedle těchto bud mívají ještě dlouhé a prostranné díry v březích, za útočiště jim sloužící. Krtek v okamžení se vryje do země sebe tvrdší, aby zachránil život svůj.

Kterí ptáci, dí Cicero (De nat. deor., lib. II. n. 47.), mají dlouhé nohy, mají dle toho i dlouhý krk, aby dosahující zobákem na zem snadno odtud výživu sbírali. Tolikéž utvořen jest i velbloud. Slon však má chobot, poněvadž na jeho velikost krk by příliš těžkým býti musel. Chobot velice pohyblivý a snadno stažitelný jest na konci opatřen výrůstkem prstu podobným, který slouží nejen čichu nýbrž i hmatu a zároveň jest ústrojem chápacím, jehož slon takorůka co ruky užívá, uzly jím rozvazuje, zátky z lahví vytahuje atd. Slonové jsou největšími a nejsilnějšími ssavci pozemskými; přes to ale, jsouce povahy mírné a tiché, dávají se snadno krotiti a projevují vedle psa největší učelivost a náklonnost ke člověku. Velblouda nazývají Arabové korábem pouště; neboť bez něho nemohli by žádných cest konati po nesmírných pouštích písečných, kdež ani kapky vody, ani zelené travičky široko daleko viděti nebývá. Prsty jeho na koncích opatřeny jsou paznehty, vespod masitými mozoly, z čehož vysvítá, že stvořen jest velbloud, aby chodil jen po sypkém písku; na cestě tvrdé nesa náklad brzo by zahynul. Jsa žízniv, vypije 170 litrů vody na jednou, a může pak osm dní i déle bez nápoje zůstat. Po 8 i 10 dní přestává na suchém bodláci neb jiných trnovitých rostlinách, které na poušti rostou. Kdož pak postavil do krajín horkem prahnoucích tvory tak spůsobené, aby mohli všeliké nesnáze těchto končin snášeti? Podobným dobrodiním jest na věčném severním ledu sob. Ovce majíce vlny více než

potřebují, vybízejí člověka, aby nadbytek této vlny každého roku jim odebíral. V krajinách nejbzdálenějších od slunce mají lidé ze srstí zvířat teplé kožešiny. Tak původce přírody oděl zvířata dle potřeby, z kůže pak jejich strojí si i člověk v těchto studených pásmech teplé oděvy. Nosí-li nám ovce vlnu, chystají nám hedvábníkové bohaté látky, sami za své při tom berouce.

Zdají-li se komu některé druhy hmyzu býti neužitečnými, ať povází, že, co jest částí velkého divadla přírodního, a co přispívá k jeho rozmanitosti, není dozajista bez účelu a bez prospěchu. Neznamená-li tohoto prospěchu, ať příčinu toho přičte své dosavadní nevědomosti. Myslí-li, že jiné druhy se mu stávají nepohodlnými, ať nezapomíná, že jest člověku toho velmi potřeba, aby se s pohodlím nepříjemnost střídala; sice schoulostivěl by, kdyby nic neměnilo jeho rozkoše a ho necvičilo v trpělivosti.

I nejmenší i největší tvorové svou ústrojností obdiv a úžas nám vynucují. Vidím-li, že i nejnepatrnější komár má údy dokonale ústrojné, jako velikánský slon nebo velryb; vidím-li, že má hlavu, tělo, nohy, nevím, kterému z těchto tvorů více jest se mi obdivovati. A nesmírná tělesa nebeská jsou tak spořádána a jejich poměr vespolek tak jest urovnán, že nelze z místa přenést ani jediného atomu, aby se stroj veškerého světa ve zmatek neuvedl; a jde tento stroj tak utěšeným pořádkem, že i toto pohybování stále zachovává a objevuje jeho dokonalost. Jest patrné, že ruka, jižto nic není těžkým, nepřestává voditi ústrojí světa od tolika století, hrajíc si, abychom slovy Písma mluvili, s okráškem země. (Přísl. 8, 31.)

Celé živočišstvo tvoří dlouhý řetěz rozmanitě ozbrojených tvorův, z nichžto každý druh nebo rod činí článek, který se nikterak nesmí rozpadnouti, aby spojitost celku nebyla přerušena. Ochrana jednotlivců, zachování druhů, čeledí a řádů jest přirozený zákon, který se vždy a všude při pozorování přírody zrakům badatelovým objevuje. Toto udržování stálé rovnováhy ve přírodě náleží k nejkrásnějšímu zjevům, v nichžto se v jasném světle značí nedostižitelná moudrost Tvárice všemocného. Dříve, nežli tento důležitý zjev si prohlédneme, všimněme si i toho, že barva mnohých zvířat se přispůsobuje předmětům, na kterých neb mezi kterými živočich žije. Jest i to jedním z četných prostředků, čelících k ochraně tvorů, jimžto se jiných zbraní nedostalo. Tato vlastnost, ačkoliv sama v sobě nepatrná jsouc, poskytuje v skutku mnohým slabým živočichům

výhod neocenitelných, činíc je zrakům nepřátelským téměř neviditelnými. Jak těžko jest na př. rozeznati zajíce v loži od hrudy hlíny, stejnou barvu s ním mající! Nezkoušený lovec obyčejně ušáka neshledne, dokud tento s lože vyplašen nevyskočí. Zajíci na písčinych pouštích mají barvu špinavě žlutou, kdežto zajíc na severu pokryt jest srstí bílou, pročež také velmi nesnadno bývá ho stopovati. Bez těžkosti se domníváme viděti v suché větvi borovice červenou veverku; ale těžko jest poznati, kam se hnědá neb černá její družka ke pni smrku nebo jedle přitlačila! Liška naše dává barvou svého kožicha zřejmě na jevo, že stvořena jest pro les jehličnatý a listnatý, zejména v tomto posledním lehce mohouc uniknouti zraku lidskému aneb jej sklamati úplně. Myši polní mají u nás tolikéž barvu blíny, barvu šedo-žlutou a na stepi barvu žlutohnědou. Zvířata noční mají barvu noci, šedou neb černou. Divoký králík, jenž na polích a děrách se zdržuje, mívá barvu popelavě šedou; kamzík a kozorožec se barvou srsti nic neliší od skal, na kterých žijí; náš medvěd jest hnědý, medvěd polárních krajin s věčným sněhem jest bílý. Kuny jeví svou všestrannost také barvou kožicha; kuna lesní jest hnědá se žlutou skvrnou na hrdle, kuna skalní jest více do šeda zbarvena; lasička jest v letě hnědá, v zimě bílá.

Čím strakatější jest půda a žijící na ní rostlinstvo, tím strakatější jest také živočišstvo; zebra, tygr, levhart a jaguár jsou toho důkazem. Opice některé, žijíce na zelených větvích stromů, mají barvu zelenavou; ta jest také, jak známo, barvou přemnohých housenek, ještěřův, ptákův i broukův, kteří v zeleném listí nalézají velmi bezpečný úkryt. (Srov. K. Starého, Život zvířat I. č. str. 13.)

Drobnohledem se nám objevují v každém známém předmětu tisíce nové věci, kterých bez něho jsme neznali. Kolik jest jich, jichžto dosavadními drobnohledy objeviti neumíme! Což bychom teprv žasli, kdybychom tyto pomocné stroje ještě více zdokonalili! A toto poznávání tvorů nejdivnějších, není-liž ono úlohou člověka? Neřekl-liž Hospodin těm, jež učinil ku svému obrazu: „Naplněte zemi a podmaňte ji a panujte nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským, i nade všemi živočichy, kteří se hýbají na zemi?“ (I. Mojž. 1, 28.)

V ústrojí živočichů vidíme tři věci, kterým se nemůžeme dost nadiviti. Mají 1. čím se hájiti proti škůdcům a protivníkům; 2.

čím, přijímajíce potravu, se obnovovati; 3. čím zachovati svůj druh. Zajímavé tyto zjevy si prohlédněme. (Pokrač.)

○ dušičkách na hřbitově.

Elegie.

Dnes mezi vámi prodám duše od nás navždy odešlé;
ostaví na chvíli chci světa bouř i lomoz.
Kdož se citům něžným můž' vzpírati srdce jemného?

Lásky milosladké pouta ni hrob neruší.
Ó vítej místo svata míru a touhy radostné,
těž čáky přeblahé, jež zde těchou jedinou.
Ve světě být marné vše vidím o rovnosti tybáje;

zdeť, jak zřím, jediné právo rovné panuje.
Jen ta matička země stejnou mírou vše podílí;
nebtě miláček nezná; všem zde jeden je podíl.
Zašla tu zášť, zhasly hněvy, rozbroje, vášně tu vědecky;

tu strpí druhu druh; klidně tu pospolu spí.
Rci, kde tu pán, kde žebrák, z nich kde kdo složen tuto dřímá?

Aj, stejné lože smrt všem v rovu upravila.
Ať jestli kde pomník skvostný se do výše vypíná;
věz, že živí mrtvým jej v upomínku dali.
Jsout si rovní zesnulí všickni, trvajíc zde u míru;
neznát srdce jejich křehkoty víc nijaké.
Všickni na soudu Božím stanuli žádostni milosti;
Věčnéhož Soudce kdožby se nestrachoval?

Ó blažení kdože již v klidném tom lůžku tu spíte;

nic nevědouce už víc těch světa o klopotách.
Nic zmotaný ten svět v nízké snaze vás se netýká;
nic světa bláznovství, jež mysl často mate.

Místo milé, jak učíš ty pravé moudrosti a lásky!
Srdce věcí zemských zálibu mít že nemá.

Slyš, kde děva sličná tu svůdná očka uzamkla?

Jímžto u plápolu dřív houf jinochů se kořil?
Neb kde boháče je hrob, přepychem jenž hrd si vykrácel,

před nímž se klonila v prach padající chudina?
Neb mocný v světě pán, vážném jenž v úřadě stával,

a před nímž porobec ve strachu jen se tulil?
Neb ubohý z lidu muž, jenž chléb svůj perně dobýval,

své krvavým mozolem v tíhotě dítky živil?
Rci, kde nuzák s mošnou, životem jenž bídně se ploužil,

za dvěmi skrovnou výživu svou hledaje?
Rci, kdeže tu kdo dlí, pozoruj a ukaž mi to místo;

aj, hle, nevíš; obydlí vše spolu rovna tu jsou.
Tak přímá ta smrt tentýž všem uchystala stánek!

ten neuprosně Boží prst lidu stejně měří.
Tu stařeček, tu jinoch, nevinné vedle nich zase
dítka;

muž v stáří mužném, dívka žití na jaře.
Tak tu šedí i mladí, nízcí, vznešení, vše tu jedno,
smrt napořád vše volá; jistoty nikdo nemá.
Nikdo neví chvíle, v níž Pán zavolat si ho ráčí,
by skládal účet, ze hřivny mu svěřené.

Jižtě nedlouho bude, však i já zde složím svoje
údy;

aj leta rychlostí proudu tokův prchají.
Však hlava má zbělelá se ve hrob ponenáhlu
uklání;

než se ohlédne člověk, věk jeho již pominul.
Tvá, Pane, vůle se staň, nelekám se chvíle po-
slední;

aj, proto rozjímám, bych se umírat učil.
Ó dej naléztí mi též zde tichounký poklidu stánek,
v té zemi posvěcené, u středu otců milých.
Bych dřímá křesťan s pokojem v stínu svata
kříže;

bych vírou oživen ze světa ven vykročil.
Však i to mé nenecháš tělo na zmar a býť pra-
chem navždy;

je z hrobu zas vyvoláš, věčně by dále žilo.
Ó jen učiň, tehdy vstaloby v slední den u slávy,
patřilo Tvou na tvář v slasti tam neskonale! —

B. Hakl.

Na hrob.

Blahoslaveni, kdož dokonali
pozemské své pouť klidně v Pánu:
odměna již po života bojích
ku věčnému provází je ránu.

Máti drahá!*) kynul Pán, a lůžko
andělé ti ustlali zde v hrobě;
z květů skutkův uvlí pak věnec,
by tam nezvadlou byl zdobou tobě.

Fr. Doucha.

*) Aneb: Otče, Bratře, Sestro!

DOPISY.

Z Litomyšle v říjnu 1878.

(Socha sv. Methoděje v Litomyšli).

Již tomu tisíc let, co sv. Cyrill a Me-
thoděj našemu národu víru přinesli; blahá
jejich památka žije dosud v Slovanstvu, a
skoro každé pravověrné a slovanské město
může se vychloubati sochou obou těch svět-
ců. Tudíž uvidí každý i v Litomyšli, kde před
více než tisíci lety sv. Methoděj dlel, sochu
téhož světce. Socha ta jest na hoře Olivet-
ské, v rohu parku knížecího, vedle silnice a
naproti chrámu P. piaristickému a gymnasiu

vyššímu. Socha ta stojí ve výklenku, jež
tvoří jakýsi druh malé kapličky, z kamene
vytesané v jihovýchodním rohu parku. Pro-
stor přední je prázdný; opodál, podél zdi pan-
ské zahrady jsou kašany. Socha sama jest
asi v životní velikosti dovedně vytesána dle
originálu sousoší svatého Cyrilla a Methoděje
v Pražském chrámu Týnském od českého so-
chaře E. Maxe. Socha představuje svatého
Methoda v plném ornátě kněžském, jak by
kázal věřícím. Hlavu, v níž tváří výraz ná-
boženského přesvědčení a svatosti jest, má
poněkud na stranu nakloněnou; pravici má
k nebi jako ku přísaze pozdviženou a levici
podepírá se o štít, na němž jest v zlatě vy-
malován poslední soud, jímž týž světec po-
hanského knížete Bulharů Borise ku přijetí
křtu přiměl. Dojem celku a částí jest cit
pravé nábožnosti a úcty k tomu muži, jenž
v šedé dávnověkosti národu našemu pravé
náboženství přinesl.

Socha svatého Methoděje jest v Řezně
vytesána a městu Litomyšli darována kněžnou
Helenou z Thurnu a Taxisu, usedlé v Řezně,
roku 1877 na památku tisíciletou příchodu
svatého Methoděje do Čech a posvěcení od
něho kaple svatému Klimentu v Litomyšli.
Kaple ta, jedna z nejprvnějších křesťanských
v zemi České, již dávno nestojí; však proto
předce zachovala se mnohá zpráva o ní v li-
du litomyšlském a s ní dochovala se i úcta
k svatému Methoději, apoštolu Slovanstva.

Vol.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal
arcibiskup bude v pátek o slavnosti *Všech
Svatých* v metrop. chrámě u sv. Víta v 11.
h. sloužiti pontifikální mši sv.; odpoledne o
3. h. bude tamtéž konati církevní hodinky
za zemřelé; v sobotu pak o památce *věrných
dušiček* bude tam v 9 h. sloužiti slavnou zá-
dušní mši svatou.

— Pobožnost *40hodinná* bude se ko-
nati (od 27—31. října u Všem Svatých na
hradě, od 1—5. listopadu u sv. Klementa.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinal vy-
světil v neděli d. 20. t. m. způsobem slavným
nový farní chrám ve *Veletěbce* u Nymburka.

— Z *Budějovic*. (Zpráva o působení
„Jednoty ustavičného klanění-se nejsvětější
Svátosti Oltární a k podporování chudých
chrámů“ v Budějovické diecési za rok 1877,
trvání jejího 12tý.) Výnos peněžitých sbírek:
1040 zl. 56 kr. r. m. Z těchto peněz zaslá-
no hlavní Jednotě v Praze 1000 zl. Hlavní
Jednota pražská zaslala na podělení v die-

cési tato vesměs pěkná, nazvíce i skvostná bohoslužebná roucha a náčiní: 30 úplných mešních rouch, 2 dalmatiky, 12 pluvialů, 6 vysokých svícni z pozlacené zpěže, 1 kalich, 1 kaditelnici s ložkou, 1 nádobku na sv. oleje, 6 pláštěků na ciborium, 5 vel, 7 alb, 5 rochet, 44 korporalí, 42 purifikatorií, 10 humerálů, 42 ručníků k lavabo, 1 bursu k zaopatřování nemocných, 1 pokrývku na oltář a 1 antependium. Všechny tyto věci rozdány byly 63 chudým kostelům v diecési. Roku 1877 byla Jednota v 10 farních osadách nově zavedena, a počet údů se rozmnožil opět, a sice proti roku předešlému o 768, takže budějovické odvětví Jednoty nyní 6529 údů, 13 dobrodinců a 4 účastníky čítá. Že takých úspěchů docíleno v čase, ve víře tak ocha-blém jako jest nynější čas, totě dojista vděčného uznání hodno, a rovněž tak o obětovnosti vysoce urozených a šlechtných dám hlavní Jednoty v Praze, jakož o horlivosti mnohých velebných duchovních správců v diecési zřejmé svědectví dává. Mezi posledně jmenovanými zasluhují v tomto ohledu v první řadě býti postaveni velební páni vikáři a duchovní správcové v Domažlicích a v Dubném, v jejichžto osadách Jednota až 300 a 333 údův s ročním příspěvkem 34—50 zl. čítá. Vel. duchovenstvu se na vědomí dává, že výbor hlavní Jednoty v Praze za příčinou, že žádosti o podělení, ze všech končin království Českého jej docházející v takovém počtu stále se množí, jaký prostředky spolku daleko přesáhá, na tom se ustanovil, že přístě takovými toliko dary chudé kostely podíletí bude, jakých přede vším k sloužení mše sv. a při klanění-se nejsvětější Svátosti oltářní dle ritu potřebí jest, veškery však jiné potřeby, jenžto hlavního účelu Jednoty přímo se netýkají jako: obleky pro kostelníka a ministranty, příkrovy na máry a pod. že s tímto rokem počínaje, z podělování budou vyloučeny. — Čehož tedy v žádostech, kterých se týká, náležitě vždy šetřeno budiž.

Ze Slezska. V Německu sesazený knížebiskup Vratislavský dr. Jindřich *Förster*, který od pokutování svého sídlí na zámku svém Johannesbergu v rak. Slezsku, slavil d. 18. t. m. ve vsi tichosti 25leté jubileum biskupství svého. Jak se z Opavy píše, obdržel k tomu dni darem od císařovny německé Karoliny Augusty pěkný obraz trpícího Spasitele (*Ecce homo*) v skvostném rámci posázeném brillanty.

Z Bosny. V den jmenovin J. Velič. císaře pána (4. října) byla okupace této země i Hercegoviny vítězným vojskem naším ukončena, což oslaveno bylo službami

Božími. Veliký nářek vede se na věrolomnost tureckou. Přes všecko ujišťování poražených povstalců, že zbraň odevzdali, shledává se, že v zemi množství zbraně a střeliva ukryto jest. Přes všecko líčené přátelství nesmí vojnů náš samotný od druhů se vzdáliti, i jest věru na pováženou, nebude-li po nastalém odchodu veliké části armády v nebezpečení těch asi 100.000 mužů, kteří obsádkou zůstanou v zemi větší než jsou Čechy se Saskem. Podporou vojska našeho bylo tam namnoze obyvatelstvo křesťanské. Z toho jde na rozum, čeho tam přede vším třeba, totiž vzdělanosti křesťanské, a té nebude bez škol, kněží a chrámů.

Z Poznańska. J. Emin. kardinál Ledochovský, primas arcibiskup Hnězdensko-Poznaňský, odsouzen jest k pokutě 15.000 markův aneb na 2 leta do žaláře, protože nedbaje toho, že vládou sesazen jest s důstojenství, podpisuje se „arcibiskup“ a listy zasílá kněžím věrným i dárky kněžím zpro- nevěřilým, t. j. státním.

Z Německa psalo se sice o brzkém ukončení kulturního boje aneb aspoň o mírnějším jeho provádění. Zatím však zrušeny jsou tři ženské kláštery, z nichž dva přes 200 let blahodárně v Prusku působily a sice klášter tak zvaných francouzských sester v Paderbornu a klášter Voršulinek v Dürenu. Se slzami a za obecného pláče opouštěly tyto sestry svůj kostel, klášter a školy, aby v daleké cizině nové přístřeší hledaly, kde by modliti se a pracovati směly. Třetí obětí krutého tohoto boje za poslední doby stal se klášter sester chudého dítky Ježíška v Čáchách, kdež odcházejícím sestrám podal měšťanosta v čele 8 obecních starších adresu díky za úsilí jejich o blaho ženské mládeže. „Pevně se držíme té naděje, že rozloučení toto nebude trvati dlouho, tak čteme v dotčené adrese, nýbrž že za nedlouho spatříme sestry u větším ještě počtu vraceti se do našeho města, aby opět uvázaly se v požehnanou činnost svou.“ K čemuž dokládáme po česku: Dejž to nebeský Pán Bůh!

Literární oznamovatel.

— „Kongregace chudých školských sester v Čechách.“ V Praze 1878. Kněhtiskárna Cyrillo-Methodějská (J. Zeman). Nákladem vlastním. Str. 8. Kongregace tato slavila letos 25leté jubileum založení svého prostičkým vesnickým kaplanem, jímž v Hiršově byl od r. 1840. kněz Gabriel Schneider. Získav prostředků, dal se na jaře r. 1847 do stavby ústavu vychova-

ciho, když byl již r. 1846 dvě panny z Hiršova poslal do Hradce Štýrského, aby se tam v klášteře školských sester III. řádu sv. Frant. vzdělaly. Po mnohých marných pokusech v cizině, založena kongregace odjinud úplně nezávislá v Hiršově, kdež dne 15. srpna 1853 první obláčka a první skládání slibů předsevzaty byly. Dům Hiršovský za krátko nestačil návalu chovanek, proto koupil p. Schneider zrušený klášter minoritský v Horažďovicích, kdež zřízen mateřinec kongregace pro celé Čechy (v říjnu 1854). R. 1855 uvedeny jsou sestry do Příbrami, 1856 do Bystřice a do Žlebů, 1856 do Mnichova u Mar. Lázní, 1857 do opatrovny na Hrádku v Praze, a do Hradce Králové, 1859 do Karlových Varů, 1860 do Liberce, Nov. Bydžova a Heřmanova Městce, jakož i do Koloče v Uhrách, 1863 do Prahy u sv. Anny a do Kladna, 1864 do Č. Krumlova, 1866 otevřen v Praze první český ústav ku vzdělávání učitelek, 14. února 1867 † G. Schneider. R. 1868 usadily se šk. sestry v Lokti, 1870 v Domažlicích, 1871 v Č. Budějovicích, 1872 v Krumlově a v Nemyšli, 1874 v Bestvině a Obříví, 1877 v Chrásti a 1878 v Plzni.

— „Národní písně, pohádky, pověsti, říkadla, přísloví, pořekadla, obyčejně všeobecné a zejména právní pořadí pohádková komise liter. řeč. spolku „Slavia“ v Praze.“ Řady druhé oddělení III.: „*Koledy vánoční.*“ Seš. 2. (str. 145—244). Cena 30 kr.

— „Bibliotéka mládeže.“ Sbírka poučných a zábavných spisů pro mládež. Sešit XI.: „*Jeskyně otce Blažeje* (aneb Příhody hrabat Sokolovských).“ Povídka pro dospělejší mládež. Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze. Cena 40 kr.

— „*Seznam míst v království Českém.*“ K rozkazu vysokého c. kr. místodržitelství Českého na základě úředních udání sestaven. V Praze 1878. Nákladem c. k. místodržitelství. Str. 521. Cena 5 zl.

— „Besedy mládeže,“ vydávané nákladem kněhupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně, obsahují v čís. 157: „*Pomlázková vajíčka.*“ Povídka mládeži od Kristofa Schmidta. Přeložil F. V. S. obrázkem. „*Mlsný Tomášek a Svěhlavý Vojtěch.*“ Dvě povídky, mládeži vypravuje A. Š. Z polštiny přeložil F. V. „*Třešňové sady.*“ Povídka od F. S. — Čís. 158.: „*Neštěstí zaviněné a nezaviněné.*“ Naši mládeži napsal A. Koukol. S obrázkem. „*Život v lese.*“ Dle Ferd. Schmidta vypravuje Josef Soukal. „*Neutiskujte vdov a sirotkův.*“ Sepsal Jan Hrdý, učitel. — Čís. 159.: „*Kytice povídek.*“ Pro dospělejší mládež československou a přátely její napsal J. V. Š. S obrázkem. Po 28 kr.

— (Zasláno). „Cimrhanzlový velké illustrované mythologie Řeků a Římanů sešit první, nákladem knihkupectví Vendelína Steinhausera v Plzni, vyjde v první polovici měsíce listopadu. Pan spisovatel, který se vzdal spolupracovníctví na spisu „Hellwald země“ s nevšední pilností pracoval dlouhou dobu o mythologii, pročež doufáme, že tato původní práce, kterouž nakladatel se zvláštní munificencí k vydání upravil, hojněho uznání nalezne. Cena jakož i způsob vycházení oznámeno bude později inseráty. Příhlášky k odebírání tohoto skostného díla přijímá již nyní knihkupectví B. Stýbla v Praze. —

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Alois *Svoboda*, far. v odpoč. ve Voticích, dne 4. října (nar. v Navarově 5. července 1805, vysv. 4. srpna 1839);
- p. Karel *Růžička*, inful. arciděkan, čest. konsist. rada a notář, jubil. kněz, vysl. k. arc. vikář, atd. v Plzni dne 23. října (nar. v Nov. Kolíně 1. listop. 1803, vysv. 15. srpna 1828);
- P. Josef *Pannosch*, ř. kříž. gener. vikář, inful. probošt v Pöltnerbergu na Mor., prelát markhrabství Morav., komander řádu cís. Frant. Jos., konsist. rada Brněnský, arcib. notář Pražský, jubil. kněz, dne 24. října (nar. v Kadani 8. břez. 1795, vysv. 21. břez. 1818.)

Vyznamenání jsou:

- p. Frant. Sal. *Bauer*, dr. a prof. theol. N. Z. v Praze, jmenován jest čest. konsist. radou v Olomouci;
- p. Vác. *Pechoč*, katech. na dívčí šk. na Smíchově, obdržel právo synodalí.

Ustanoveni jsou:

- p. Frant. *Kléma*, kapl. v Mýtě, za faráře ve Voseku, odkudž admin.
- p. Tomáš *Harant* za kapl. do Mýta;
- p. Frant. *Kubín*, far. v Oužicích, za 4. katech. na obč. a obec. šk. na Smíchově;
- p. Frant. *Libovický*, admin. z Velkých Nehvízd do Oužic;
- p. Frant. *Loskot*, katech. na Kladně, za katech. na učit. ústavu v Příbrami;
- p. Konstantin *Winter*, farář ve Velichově, za admin. (excurrendo) fary v Radešově.

Upřázdňené místo:

Oužice, fara patron. náboženského fondu, od 13. října.

Milodar. Spolku sv. Michaela: J. K. v Čisté 1 zl. — Do Lit.: Nelze.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arch.
semináři,
č. 490—I.
Expeditce:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Martinské hody.

J. B. P.

Dne 11. listopadu koná církev každoročně památku sv. Martina, biskupa Turského, v kterýžto den od nepamětných dob držívali se hody, při nichž mimo jiné požívají se pečené husy a tak zv. Martinské rohlíky. — Namítá se nám otázka, odkudže ten obyčej nejen v Čechách, nýbrž snad v celém kat. světě panující? Odpověď na zmíněnou otázku četl jsem před lety v něm. církv. časopise (Schlesisches Kirchenblatt 1840.) v ten smysl, že původ hodů svatomartinských hledati sluší v křesťanské dávnověkosti a jest týž jako hodů masopustních na tak zvané ostatky (o nichž jsem pojednal v Blahověstu č. 6. t. r.)

Za dávných časů křesťanských bývaly, jak známo, v církvi kat. trojí delší posty do roka: a) Konal se 40 denní půst (z prvu 9 neděl) před velikonočí, jenž se dosud zachoval. b) Druhý postní čas trval od sv. Duha do sv. Jana Křt., z něhož zbyly teď jen postní vigilie před svátky svatodušními a před sv. Trojicí. c) Třetí doba postní bývala od sv. Martina do vánoc. — V dějinách círk. čteme, že na sněmu prov. v Masosu (ve Francii) r. 581. konaném — bylo ustanoveno, aby se věřící od sv. Martina do Narození Páně v pondělí, ve středu a v pátek téhodně postili (concil. Matiscon. c. 9.) kteréžto nařízení v 9. stol. bylo přísně obnoveno (Cap. Car. I. II.). Byl to druhý 40 denní půst jakožto příprava na příchod Páně; nebo počítáme-li od sv. Martina (výlučně od 12. listop.) do štědrého dne — odečtouce vigilie před sv. Ondřejem a sv. Tomášem, které posty byly pro sebe, — vypadne právě 40 dní do vánoc.

Jako za příčinou nastávajícího 40 den-

ního postu před velikonoce držívaly se — a dosud drží se — hody masopustní původně v tom záměru, aby se zásoby masa a jiné v čase postním zapovězené krmě strávily (v Blahov. č. 6.): rovněž i před druhým 40denním postem vánočním se dalo. Byl to druhý masopust (karneval) v roce a že tyto druhé masopustní hody o sv. Martině se odbývaly, Martinské nazvány. —

Postupem času církev věřícím v postech tou měrou ulevila, že ze 40denního postu předvánočního zůstal toliko půst adventní (ve středu, v pátek a v sobotu, ano na větší úlevu se střední a sobotní půst proměnil toliko v ujmu): nicméně hody martinské až podnes se zachovaly. —

Že o hodech Martinských husy se pojídají, lze tuším vysvětliti z té případnosti, poněvadž v tu dobu drůbež, jež zbývá — neurčená k chovu — zvláště pak husy a kachny se zabíjejí, podobně jako na ostatky dobytek vepřový se bije. — Martinské rohlíky, pečivo zvláště nám Slovanům oblíbené — mají tvar podkovy nepochoybně na památku, že Martin biskup byl z mládí vojínem u pluku jezdeckého, proto kde se rohlíky pekou, říká se žertovně, že tam sv. Martin ztratil podkovy. —

Z toho že všeho patrně, že martinské hody jsou někdejší druhý masopust z dávných kř. věkův a se sv. Martinem nemají nic společného, leč jméno.

Jiní zas, t. německí spisovatelé*) tvrdí, že jsou martinské hody pozůstatky z časů pohanských, kdežto u starých Germanů konala se v jeseni slavnost na poděkování za dary přírody, ku počtě Odina neb Wotana, nejvyššího boha starogermanského bájesloví,

*) Meyers Konvers-Lex. Leipzig 3. Aufl. 1877.

jenž také Alfadur, otec všeho míra se zval.*) O slavnosti té odbyvaly se hlučné hody, při kterých Němci hýřili a všeliké prostopášnosti tropili. Také se koni a husy Odinu obětovaly a odtud prý obyčej, že se na sv. Martina pekou husy (Martinsgans) a rohlíky, jež mají podobu koňských podkov (M. Horn.) V ten den prý se i nové víno zkoušelo, odkud v něm. krajinách Martinský nápitek, (M. Trunk) vlastně pitky — dosud se zachovávají.

Však nezdá se, že by slavnost Martin-ská od Němců mezi Slovany a jiné národy se rozšířila, spíše s křesťanstvím i k Němcům se dostala: — „Němectví protestanté, jak Čelakovský připomíná,**) vykládají si i obyčej tento zabíjetí hus o Martině — jakožto památku našeho Jana Husi, jež považují za předchůdce svého Martina Lutra,“ však výklad tento jest beze snadu pouhé „nomen — omen (jmeno — znamení), slovo, v němž libovolně vložen význam hodů martin-ských.“ —

Také naše slovanská přísloví***) o hodech martinských svědčí, jako jsou: „Na svatého Martina kouřívá se z komína.“ Č. „Má se jako hus o Martině (zle, hrozí mu nebezpečení) Č. Dzien świętego Marcina wiele gęsi zarzyna“ P. „Hus o Martině nejpěkněji zpívá“ (zvláště tomu, kdo podle veršů našeho Lomnického „světí Martina, sedě u dobrého vína.“)

Co z nás bude, kam to spějeme.

Klesá mysl, kdy kol patří
času proud jak chvátí bratří,
až zní v srdci rozechvělém:
co z nás bude, kam to spějeme.

Kdy, co věkům bylo svato,
y lehkost jest i posměch vzato,
a se stíhá pyšným čelem:
co z nás bude, kam to spějeme.

Kdy základy vlasti, domů,
spiklý dav všem na pohromu
podkopává v boji smělém:
co z nás bude, kam to spějeme.

A co v rodném krbu hřálo,
na oltářích k spáse plálo,
shasnat kdy zříme s želem:
co z nás bude, kam to spějeme.

*) Slovník naučný.

**) Mudrosloví národu slovanského v příslovích.

***) Tamže str. 455.

O! neopust, mocný Pane,
stádce svoje rozehnáné,
dej, ať zase v žití celém
Tvoji jsme a k Tobě spějeme.

K. Matějka.

Památnosti chrámu Páně na Chlumu.

(Dle původních listin v archivu vrchnosprávného úřadu na Rychmburku uložených sestavil † Alois Brychta, býv. farář Rychmburský.)

Úvod.

Stručný přehled dějův a držitelů hradu a zboží Košumberského.

Jak dějepis dosvědčuje, založili páni z Chlumu rodný svůj hrad „Chlum“ u Červe-ných Janovic v Čáslavsku a nepochybně také hrad Košumberský na počátku 13. století, neboť Diviš první známý držitel těchto hradů nazývá se r. 1360 pánem z Chlumu a Košumberka. Tento zanechal syny: Diviše, Viléma, Ježka (Jakub), Mstislava a Slavatu; z synů Ježek pak: Jana řečeného Kepku z Chlumu, který r. 1413 za Sigmunda I. Benátky obléhal a r. 1417 mistra Jana Husa k sněmu Kostnickému zprovodil a tam horlivě zastával, pak Viléma, Beneše a Diviše, kterým hrad Chlum a Košumberk a tvrze Smrčany, Podmoklí, Okřesanec, Radonov a Podhořany s městečky: Luží a Golčovým Jenikovem a 30 obcemi přináležely; při předsevzatém r. 1417 dělení připadlo zboží Košumberské Vilému z Chlumu a Košumberka, který r. 1433 Basilejskému sněmu přítomen byl a r. 1434 zemřel; za něho obléhal Jan Žižka z Trocnova hrad Košumberský bez výsledku, o čemž zachovaný doposud násep u bílého koně, na němž vztýčen byl hlavní prapor s kalichem, řečený „Žižkův stůl,“ svědectví vydává. Jeho potomkové přijali po praujci svém jméno „Slavata.“ Diviš Slavata z Chl. a K. účastniv se r. 1547 v odboji proti králi Ferdinandu I. propadl hrad a zboží Košumberské, obdržel je však opět brzy za královské léno. Za něho vyhořel 18. července 1573 hrad Košumberský bleskem zapálený. Z té příčiny chtěl založiti hrad tu, kde nyní kostel Mariánský stojí; nechtě však rodný hrad tento pustý zanechat, opravil severozápadní stranu hradu a na místě východní vystavěl tak řečený Slavatovský podlouhlý oddíl. Císař Maximilian sprostil jej za to r. 1574 léna a daroval mu zboží Košumberské a pustou tvrz Chroustovickou s dvorem a podacím právem na dědično. Poručníci jeho syna Zachariáše z Ch. a K. prodali r. 1601 zboží Chrou-

stovické jeho nevlastní matce Kunhutě Slavátové z Ch. a K. rozené Černčické z Kácova, která je r. 1603 v pátek po sv. Ursule synu svému Divišovi Slavatovi, řečenému Lacmbokovi z Ch. a K., popustila. Diviš prodal toto zboží r. 1606 svému švagrovi Janu Divišovi hr. z Žerotína. V jeho neplnoletosti spravoval zboží košumberské Albert Slavata z Ch. a K., pan Chrástí a Podlažic, manžel Anny Smiřické z Smiřic, jejíž sestra Marketa r. 1583 vévodu Zákopského Albrechta z Waldsteina porodila, který na hradě Košumberském u víře českobratrské od Alberta z Ch. a K. cvičen byl.

Diviš Lacmbok Slavata z Ch. a K., manžel Veroniky hraběnky z Žerotína, účastnil se r. 1615 na známém sněmu Pražském a r. 1619 v bitvě na Bílé hoře; načež r. 1623 hrad a zboží košumberské propadl; tento držitel daroval Lužskému kostelu sv. Bartoloměje r. 1610 velký zvon. Zemřel 23. února 1623 a pohřben jest v témž kostele, kde jeho pomník doposud zachován jest. Manželce jeho pozůstalo na tomto zboží 10.000 k. pr. g. a neplnoletému synu Jindřichovi Slavatovi z Ch. a K. 26.329 k. 38 gr. pr.

Aby Slavatovský rodný hrad a zboží košumberské do cizích rukou nepřišlo, zakoupil je vyhozením z oken hradu známý Vilém hr. Slavata z Ch. a K., vladař domu Jindřichohradeckého, za 62.659 k. 17 gr. přikoupiv téhož r. dne 30. září vedlejší statek Domanický za 6850 k. 40 gr., které Jan Lukavský z Lukavic z té samé příčiny propadl, roku však 1634 dne 22. listopadu popustil totéž zboží s Domanicemi za 81.104 zl. 49 kr. pravému pánu Jindřichovi hr. Slavatovi z Ch. a K., Jeho c. k. Majestátnosti tajnému radovi, komořimu a soudci zemskému, který se s Annou Polixenou, dcerou Pavla hr. z Vacinova, zasnoubil. Dle zákupního zápisu patřilo ke Košumberku mimo hrad: městečko Luže, obce Voletice, Zdislava, Losice, Jenišovice, Mirotin (Mravín), Popovec, Mentonr, pak podíly v Belé, Srbči, Martinicích, Pěšicích, Sedlici a Hluboké, dvůr Košumberský, Losický a Domanický kromě jiných polí, luk, lesů, rybníků, chmelnic, mlýnů, zahrad a strání. Když manželka jeho r. 1650 nebezpečně stonala a on jsa bezdětný a neduhem plicním skličný více se ženiti neúmysloval, chtěl zboží košumberské s manželčíným věnem 58000 zl. nábožným sestrám karmelitánkám v Kolíně nad Rýnem darovati: obdržev však dobré zdání o té věci od ujce svého p. Viléma hr. Slavaty z Ch. a K. upustil od úmyslu tohoto a pojal r. 1652 Marii Maximilianu Evu Theresii hraběnku

ze Žďáru, která jemu r. 1653 dceru Johannu Barboru porodila. Při své r. 1654 událé smrti postoupil zboží Košumberské této dceři pod matčíným poručnictvím, které, když tato dcera 15. srpna 1656 v Praze na morovou ránu zemřela, hrad a zboží Košumbersko-Domanické dědičně připadly. S Jindřichem hr. Slavatou z Ch. a K. a jeho dcerou vymřel starší rod p. Slavatů, hrabat z Ch. a K., po meči a přeslici.

Tato vdova provdala se ještě téhož roku za Františka Kristofa Hieserle, svobodného pána z Chodova, pána na Kladném, Hrádku a Červeném Oujezdě, J. c. k. M. komořího, nejvyššího komořího nad stříbrem, vdovci po Kateřině Polixeně rozené z Proskova, ovdovělé Haugvicové, kterému syna Ferdinanda a dceru Frant. Ther. Rosalii porodila. Když po brzké smrti syna Ferdinanda dne 4. července 1666 manžel její zemřel, nevstoupila více v stav manželský. Otcovské zboží spravovala k ruce své neplnoleté dcery s takovou věrností, že jí r. 1676 mimo drahé klenoty při jejím provdání za Kašpara hr. z Lamberku 54000 zl. při deskách zemských odezdala. R. 1669 koupila od Wolfganga Hafnera, měštana Pražského, sousední statek Roubovický za 5300 zl., který r. 1678 založené od ní jezuitské residenci na Chlumku darovala; též residenci darovala také 1684 hrad Košumberský a osady doposud k panství košumberskému přináležející. Za jesuitů scházel však hrad košumberský tak dalece, že stará severozápadní strana r. 1779 ani k opravení nebyla; po zrušení řádu jezuitského připadl hrad a statek Košumbersko-Domanický školnímu fondu, r. 1806 pak prodán Belgickému vystěhovalci Leopoldu svobodnému pánu de Laing, za něhož, co na hradě ještě potřebného bylo, ze zdi vyřato a kamením k stavbě dvoru Košumberského u residence upotřebeño bylo. Dne 13. srpna 1826 přešlo panství Košumberské za 83333 zlat. 20 kr. stf. na jeho knížecí Osvícenost Karla Alexandra, knížete z Thurnu a Taxisu.

I. Milostný obraz Mariánský.

Maria Maximiliana Hieserlová, roz. hraběnka ze Žďáru, jsouc od mladosti zvláštní ctitelkyní Marie Panuy, nalezala více zalíbení v pobožnosti a skutcích dobročinných, nežli v světských rozkoších; z té příčiny zdržovala se raději na osamělém Košumberku nežli u dvora; zde vydržovala již za živobytí svého druhého manžela k vykonávání domácí pobožnosti řeholního kněze co missionáře.

R. 1665 povolána byla k svému nemocnému bratru Františku Adamovi hraběti ze Žďáru na rodný hrad Kladenský; kdež co

nejdražší klenot chován byl milostný obraz Marie Panny. Tento obraz dal jejich předek Florian Jetřich hr. ze Žďáru na svých cestách v Inomostí dle tamního původního obrazu Mariánského od téhož výtečného malíře malovati, který tentýž obraz pro stoličný kostel Pasovský nápodobil. Nemocný bratr dal tento obraz nad své lůžko zavěsiti. Maria Maximiliana sedíc tu u lůžka bratrova poroučela jej přímluvě Marie Paany, při čemž tak toužebně hned na bratra, hned na obraz pohlížela, jakoby od Marie P. uzdravení bratrovo a od tohoto milostný obraz sobě vyprositi chtěla. Laskavý bratr seznav tajnou žádost její, daroval jí obraz, ačkoliv jej u velké měl uctivosti a napotom toho želel. Maria Max. přijavši s díkůčiněním obraz, uložila jej v bednu a rozloučivši se s spozdravujícím se bratrem, zavezla obraz na hrad Košumberský, kdež jej v domácí kapli zavěsila, klíč od ní vždy u sebe nosíc. Zde s čeledí svou vykonávala pod správou kněze missionáře svou denní pobožnost, v níž znenáhla i chasa pivovarská a čeleď z panského dvora podíl brávala. Obávajíc se, aby snad bratr v její nepřítomnosti obraz tento, jehož ztrátu těžce nesl, nazpět nepožádal, brávala jej v bednu uložený na další cesty s sebou.

II. Kaple na Chlumku.

Když v této pobožnosti i Lužští a jiní obyvatelé podíl brali, malá však kaple, pavlač a hradní dvůr takové množství pojmouti nemohly, uzavřela Maria Maximiliana dle příkladu svého bratra Františka hr. ze Žďáru, který v závětu svém od 28. března 1670 klášter františkánský s kostelem v Hájku u Červeného Oujezdce vystavěti nařídil a hojně nadal, založiti prostrannou kapli na blízkém Chlumku dle vzoru pověstné kaple Staro-Oetingské, ku kterému účelu 1500 zl., které od prvního manžela byla obdržela a u Chrudimských měšťanů uložené měla, věnovala, čemu se však druhý manžel její protivil. Jak mile jí však zpráva došla, že manžel její 4. července 1666 ve Vídni zemřel, kázala r. 1667 základy kopati a stavivo svázeti, tak že již na památku P. Marie Sněžné 1668 základní kámen položen býti mohl, v čemž ji měšťané Lužští a okolní obyvatelé ochotně podporovali.

K posvěcení základního kamene byl od zakladatelkyně požádán Matěj Ferd. z Bilenberku, v ty dni z biskupa Královéhradeckého na arcibiskupství Pražské povýšený. Základní kámen nešen byl z hradu Košumberského v slavném průvodu a při prozpěvování písní Mariánských od 6 k tomu cíli zvláště oděných mláďencův. Posvátný tento obřad vy-

konán byl u přítomnosti: Daniele opata kláštera Benediktinského sv. Prokopa nad Sá-zavou, Jana hr. z Opersdorfu pána na Častolovicích, Adama Sigmunda ryt. Rutharda hejtmana Chrudimského, Theresie ovdovělé hraběnky z Schönkirchenu, svobodné paní Marie Max. Zárubové z Žamberka, Johanny Polixeny Kapounové rozené Kaplířové a jiných vzácných hostův. Stavba, vypravuje latinská památní kniha Košumberská, pokračovala očíhledě; neboť i vzácnější a urození hosté pokládali to za zásluhu, když stavivo řemeslníkům donášeti a podávati mohli, ano jedna chudá stařena přinesla zakladatelkyni poslední své stříbrňáčky s prosbou, by je na stavbu vynaložila. I říkala prý Maria Max., že stavba těmito penízky více urychlena byla, nežli jejími příspěvky. Což divu, že stavba řízená otcem jesuitou P. Mikulášem Kozeliusem, který od r. 1667 ouřad missionářský zde zastával, v roce dokončena byla.

Slavné posvěcení kaple této ustanoveno na slavnost Narození Marie Panny. Den před tím sjeli se hosté: Matěj Ferdinand z Bilenberku, arcibiskup Pražský, Maximilian a Jaroslav hr. z Martinic, Petr svob. pan Ugarte s chotí svou, sestrou zakladatelkyně, Jan hr. z Opersdorfu, Adam Sigmund rytíř Ruthard, Václav Haugvic z Biskupic atd. Ráno vysvětil jmenovaný arcibiskup novou kapli, načež se navrátil v slavném průvodu na hrad Košumberský, kde milostný obraz Marie Panny vyzdvižen, na vůz k tomu účelu zvláště zhotovený a věnci ozdobený vložen a uprostřed střelby, hudby a zpěvu u přítomnosti nesčetného lidstva od 6 ozdobených koní až pod Chlumeck vezen byl; zde přijalo jej šest bíle oblečených měšťanských dcer, které jej až k hlavnímu oltáři donesly; když jej pak tentýž arcibiskup byl posvětil a P. Mikuláš Kozelius, který slavnostní kázání v ten den měl, na oltáři zasadil, následoval radostný zpěv Ambrosiánský „Tě Boha chválíme“ a s četnou assistencí od arcibiskupa samého sloužena zpívaná mše svatá. Odpoledne konal arcibiskup slavné nešpory, uděloval na památku svátost bířmování a posvětil bái na vížku, do níž dána byla památní listina s podpisy zakladatelkyně, její dcery Františky Rosalie, P. Mikuláše Kozelína, missionáře při této kapli, Václava Nigrina, faráře Lužského, Samuele Hořeckého, hejtmana Košumberského, jeho manželky Susany a bratra jeho Matěje, obročního.

Radost zakladatelkyně, která v ten den rozdala veliké množství Mariánsko-Chlumeckých obrázků a písní mezi poutníky a radost ze šťastné dokonaného díla byla nevýslovná,

pobožnost pak věřících tak nelíbená, že ubytovaný v Luži vojín vyznání Kalvinova nábožnosti a slzami plný dojatý zvolal: „Vyznávám, že víra katolická pravá jest, an se tajemství její tak nábožně konají a tak hojně přijímají;“ neboť toho dne přijalo nesčíslné množství lidu svátosti kajících. Jaké množství lidu se tu sešlo, lze poznati z toho, že k rozkazu arcibiskupově děkan Chrudimský, Chrástecský, Skutečský, Vysokomýtský; faráři: Chroustovický, Novohradský, Trojovický, Žumberecký a jiní s ovečkami svými v processí k této slavnosti se dostavili.

Nábožná zakladatelkyně pojistila již d. 12. září 1667 na svém zboží Košumberském 500 zl., aby farář Lužský každou středu mši sv. v této kapli sloužil. Dále opatřila kapli kolkolem prostranným kamenným chodníkem a takovýmiž zábradlím, v němž se nacházelo 8 menších, tajemství Mariánské představujících kaplí, z nichž čtyry přenosnými oltáři k sloužení mší svatých opatřeny byly. V kaplích těchto nalezaly se tyto obrazy: Počtí, Očišťování, Zvěstování, Bolesti, Navštívení, Nanebevzetí, Narození a Jména Marie.

K pohodlnému vstupování ku kapli položeny byly prostranné hlavní a jedny poboční schody kamenné se zábradlím; stupňů se tolik nacházelo, kolik malých zrněk a tolik pohodlných odpočinků, kolik velkých zrn v růženci Mariánském se nachází, aby poutníci po nich vstupující dle příkladu sv. Aloisia růženec Mariánský se modlili a tak Marii Chlumeckou pozdravovati mohli. Roku 1670 darovala kapli Boží hrob a roku 1676 Betlém.

(Pokrač.)

Syn u rakve matky.

Aj tu ležíš, moje máti,
v rakvi malé stísněná,
nelze tobě život dátí,
jsi zde pro mne ztracena.

Oči, — o vy oči milé,
plny lásky plamenné,
ach ty oči tvoje čilé,
jsou již na vždy zavřené.

Ústa, z nichž jsem z mládí slyšel
slova zbožné moudrosti,
ach z nich již duch dobrý vyšel,
letěl k nebes výsosti.

Srdce tvoje často k sobě
syna svého vábilo;

ach to srdce drahé v tobě
již již pro mne odbilo.

Ruce tyto celovaly
dítky tvoje, milené;
ruce, jež mne vychovaly
jsou zde křížem složené.

Líbám tobě dobrá máti
ruku svadlou, — laskavou,
nelze mně víc tobě dátí
za vši vroucí lásku tvou.

J. R.

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od J. Ev. Eybla.

V.

1. Ze tří výjevů, které v ústrojí živočichův se zakládajíce, nám působí podivení, klademe na první místo *pud*, jež také „chtíčem“ (latinsky instinct) nazývají. Vedeni jsouce pudem, snaží se živočichové o věci užitečné a zavrhují škodlivé. Každý z nich zajisté se přirozeně k tomu nese, aby předměty vnějšího světa příhodně sobě liboval a nepřístojných neliboval. Proto se snaží nutně, aby oněch co libých podnětů došel, a odpírá těmto co dojmům nelibým. Jehňátko z daleka cítíc svou roditelku, běží jí naproti. Ovce se hrůzou třese, blíží-li se vlk, a utíká, aniž by ho byla mohla dobře rozeznati. Pes honíc pouhým čichem se bera za jelenem bez mála nikdy se v stopování nemýlí. Zajíc polní skřel se ve svém pelechu pod mezí a pokojně se nechává zavátí sněhem třeba na stopu vysoko, staraje se jen o to, aby klenbu své sněhové jeskyně poněkud rozšířil a zároveň upevnil. Venku burácí víchř mrazivý, ale zajíčkovi v teplém kožíchu pod sněhem není tak zle, jak by se mnohý domníval. Kdo jej naučil takto vzdorovati nejkrutější bouři a mrazu zimnímu? Rodiče jeho to nebyli, neboť již na jaře ho opustili a zkušenost mu též nemohla býti učitelkou, poněvadž v předecházející zimě ještě nebyl na světě. Kdo mu dal tedy toto užitečné vnu knutí?

Není nám o to, mají-li zvířata vědomí či uvědomělost jako lidé; výjevy, o kterých zde mluvíme, stávají se docela bez rozvahy a bez přemýšlení druhdy i při člověku. Padá-li člověk na př. se stromu dolů, leknutím ani neví co dělati; přece ale hledí o některou nižší větev se zachytiti a zachráni se tak způsobem často nepochopitelným. Dejme tomu, že živočichové přemýšlejí a

rozumu užívají: tím se váha našich důvodů nikterak neuменьší. Jejich přemýšlení nikdy nestačí, abyste jim vysvětlili hnutí, výjevy a práce, jimžto se nejvíce obdivujeme. Řeknete-li, že znají všechna pravidla mechaniky, poněvadž se jimi tak správně a dokonale řídí, kdykoli běhají, létají, skáčí, plovou, se natabují a skrčují, se skrývají, psům stopu matou anebo nejsilnější částí svého těla se brání? Znají-liž oni zákony mathematické, jichž ani člověk nezná? Či snad činí s rozvahou a s uvědomělostí všechny tyto tak správné a náhlé pohyby, kteréž i člověk vykonává bez rozvahy? Přiřknete-li jim rozum v takových výkonech, kde ani člověk patrně rozumu neužívá?

„Pud či chtějí,“ odpoví se nám, „vede a spravuje zvířata.“ Dobře; avšak tento pud není obratností a vtipností zvířete, jež nerozvažuje, nýbrž jest účinkem moudrosti jiné, svrchované, která živočicha vede. Tímto pudem, či touto svrchovanou moudrostí, která myslí a bdí za zvíře, u věcech mimo-volných, kde by ono nemyslílo a nebdělo, kdyby i tak rozumným bylo, jako člověk, může býti toliko moudrost Toho, jenž ústrojí zvířete učinil. Marno jest tedy mluvit o pudu neb o přirozenosti; to jsou jen krásná jména v ústech těch, kdož je vyslovují, ale sama o sobě nevysvětlují ničeho. Jest v tom, čemu pud a příroda (přirozenost) říkají, umění a účelnost tak svrchovaná, že jich vymýšlivost lidská nedostihne. Nelze v pravdě popírat, že živočichové, vyvádějíce množství pohybů, obrátů a prací, docela bez rozvahy a bez uvědomělosti, konají zároveň tyto výkony všechny dle nejprísnejších pravidel mechaniky. Stroj sám se spravuje těmito pravidly. To jest skutek nezávislý na žádné filosofii; tento skutek sám rozhoduje.

Co bychom řekli hodinám, které by se pro své zachování točily, vymykaly, unikaly tomu, kdo by je chtěl zlámati? Zdaž bychom se nedivili umělci, jenž je tak sestavil? Či domnívali bychom se, že péra jejich se utvořila, srovnala, spořádala a sjednotila pouhou náhodou? A vysvětlil by snad s dostatek tyto úkazy, kdo by je přiřítal pudu a přirozenosti (!) těchto hodin, jež ukazujíce správně čas svému majiteli utíkaly by tomu, kdo by se strojí zlomiti jejich péra?

2. Co může býti krásnějšího nežli stroj, jenž bez přestání sám se opravuje? Živočich obmezen ve svých silách, brzo se prací unaví a zemdlí; ale čím více pracuje, tím větší potřebu cítí, aby se hojnou potravou odškodnil za svou práci. Pokrmy vracejí

mu každého dne sflu, jíž pozbyl. Přijímá v sebe látku cizí, která po mnohonásobných proměnách se stává jeho tělem a tolikéře pokrmy barvy a podoby tak různé stávají se jednotejným tělem. Potrava, jež byla tělem neživým, udržuje život živočicha a stává se takřka živočichem.

Za potravou položíme *spánek*. Živočich ve spaní přerušuje nejen všechna hnutí zevnitřní, nýbrž i všechny hlavní úkony vnitřní, které by jej mohly namahati a roztržitým činiti. Zůstává mu jen trávení a dýchání; tudíž každá činnost, jež by namáhala jeho síly, jest zastavena a všecka činnost, jež směřuje k jejich obnovení, se děje sama a svobodně. Tento klid se vrací každé noci, když tma zastavuje práci. Kdož vynalezl tuto přestávku? Kdož ustanovil výkony, které musí stále trvati, a vyloučil ty, které musí se přerušiti? Ráno po klidné noci všecko unavení jest to tom, jako by ani nebylo bývalo. Zvíře pracuje, jako by nikdy nebylo pracovalo, a jest tak čilé, že se mu chce do nového díla. Tímto občerstvováním a obnovováním se čivy sflí, tělo nabývá čilosti a kůže zůstává celou, ačkoli by se měla patrně spotřebovati. Živé tělo živočichovo spotřebuje brzo těla neživá, byf sebe pevnější byla, aniž by porušilo samo sebe. Na jedné kůži koňské se roztrhá kolik sedel. Tělo dítěte, ač outlé a jemné, spotřebuje a zkazí mnoho šatů, samo stále se sílí. Kdyby toto obnovování bylo dokonalým, vycházela by odtud nesmrtelnost a věčná mladost; že však jest toliko nedokonalým, ztrácí živočich znenáhla síly a stárne, poněvadž vše, co stvořeno jest, nese v sobě známku toho, z čeho pošlo, a musí míti konec.

3. Mezi nejkrásnější zjevy ve přírodě sluší bez odporu počítati *rozmnožování a zachovávání živočichů*. Jednotlivci zanikají, stárnou, přicházejí na zmar; žádný z nich není nesmrtelným. Podívejme se na druhy: druhy trvají, jsou stálými, nezměnitelnými mezi stálým střídáním. Pokud paměť lidská sahá, nikdy se nestalo, aby se lvové, tigři nebo medvědi náhodou byli v doupatech a lesích utvořili. Tolikéž není spatřiti náhodných plodů psů anebo koček; brav a skot nepovstává sám od sebe na pastvě nebo ve chlévě; každý z těchto jednotlivců má svůj původ ode dvou jednotlivců různého pohlaví svého druhu. Tyto všechny druhy se zachovávají bez mála týmže způsobem po všechny věky. Za lidských věků, od kolika tisícletí málo pozorováno případů, žeby ten neb onen druh zvířat byl úplně zahynul.

A stalo-li se to přece, byl zajisté jen člověk a jeho nenasytná ziskuchtivost toho příčinou. Rovněž nelze spatřiti, že by se některý druh na přílišnou ujmu ostatním druhům byl rozhojnil. Kdyby se druhové medvědů, lvů, tigerů nad míru rozmnožili, zničili by druhy jelenů, srnců, daňků, ovcí, koz a kusů hovězích; odolali by lidskému pokolení a oddílnili by zemi. Kdož pak učinil, aby oni druhové jednak nezanikli, jednak se příliš nerozhojnili?

Toto stálé zachovávání každého druhu jest div, jemuž arci jsme příliš zvykli. Co bychom rekli o hodináři, jenž by uměl sestaviti hodiny, které by samy od sebe dovedly rozmnožiti jiných do nekonečna, tak že by dvoje první hodiny stačily na zachování a rozmnožení druhů po vší zemi? Co bychom si pomyslili o staviteli, jenž by uměl vystavěti domy, které by samy od sebe, dříve než by se jim bylo rozpadnouti, zřizovaly jiných? A hle! to se děje mezi živočichy. Nejsou konečně leda stroje jako ústrojí hodinové, avšak původce těchto strojů vložil do nich, čím by se rozplozovali bez přestání po všechny věky.

Jest úkazem samozřejmým a nepopíratelným, že nahodilým sloučením atomů bez plození nikdy a nikde na zemi nepovstali ani lvové, ani tigři, ani medvědi, ani jeleni, ani volí, ani skopci, ani kočky, ani psi, ani koni; nikdy tito živočichové nepovstali leda pářením dvou různopohlavních jednotlivců téhož druhů. Dva živočichové přivádějíce na svět živoka třetího, nejsou dokonce pravými původci umění toho, které se vidí ve složení živoka jimi zplozeného. Nepřičinují se zajisté úmyslně o jeho vytvoření, nevědouce ani, kterak je složeno ústrojí pochodící z jejich plození: jsou při všem pouhými nástroji slepými a bezděčnými či nevolnými, sloužícími u provádění divného umění, o němž ovšem nemají ani zdání. Odkud pochází tedy toto umění, jež na vrub jejich úmyslné činnosti nikterak počítati nelze? Jaká jest to tedy moudrost, jaká moc, jež důmyslná díla vykonávajíc užívá k tomu prostředníkův, kteří této důmyslnosti ani netuší? Bylo by zbytečno chtíti se domnívati, že zvířata mají uvědomělost a rozvahu. Přičítejte si jim v ostatních věcech vědomí jakékoliv, toho se zajisté nikdy neodvážíte, abyste za výsledek vědomí a úmyslné činnosti jejich vykládali ono mistrovství, které se ve složení jejich plodů s podivením spatřuje.

Všimněme si ještě jednou uměleckých těchto pudů zvířecích, vzpomeňme si na známou způsob ilost včely a pavouka, drobných

to zvířat, jež tvoří velmi ušlechtilé výrobky plastické a tkané; vosy sobě slepují velmi ozdobné, balonovité, uvnitř pravidelně rozčlánkované budovy, ježto zavěšují na trámy, zemské vosy hrabou si kulovité přibytky v zemi; křeček zakládá pod zemí celou soustavu jizeb spojených se špejchary; lišící doupata mají vždy více východův a chodby z hlavního bydliště daleko pod zemí se táhnou; naproti tomu bobr do výšky staví domy několikopatrové, jež zakládá při vodách, veda vodu do nejspodnějšího sklepení své stavby a zdržuje za tím účelem vodu tekutou zvláštním jezem, který si zakládá porážením stromků po březích, snášením travin a t. d. Příroda plná jest takových úžasných zjevů. Hledíc k těmto úkazům neukvapme se v úsudku. Řekneme-li, že mají živočichové větší rozum než my? Jejich pud má bez odporu více jistoty nežli naše výpočty. Neučili se ani dialektice, ani měřictví, ani mechanice, nepoznali žádné metody, žádné vědy, žádné vzdělání; cokoliv činí, činí bez přemýšlení, bez přípravy, hned, náhle, bez úvahy. My se mýlíme každou chvíli i když jsme se dobře rozmyšleli, oni bez uvažování vykonávají každé doby, co po našem zdání vymáhá opatrného připravování, jejich pud jest neomylný ve mnohých věcech.

Z čehož jest viděti, že „pud“ jest krásným jménem, ale prázdným smyslu; neboť jest-li pud správnější, jistější a bezpečnější nežli rozum, pak jest si mysliti, že jest to dokonalejší rozum než lidský rozum. Shledává se tudíž podivuhodný rozum buď v díle samém buď v jeho učiniteli, buď v stroji buď v původci stroje. Vidím-li na př. hodiny ukazovati čas s takovou správností, že přesahuje moje vědomosti, docela dobře soudím, že, nevedou-li si samy hodiny rozumně, jistě je sestavil někdo, jenž v této příčině rozumnějším byl, nežli já. Taktéž vidím-li živočichy každou chvíli vykonávati věci s větší zručností, jak se zdá, nežli jest moje, soudím hned, že tato tak podivná spůsobilost nutně se nalézati musí buď ve stroji buď ve vynálezci toho stroje. Jest-liž ona v živočichu? Možná liž, aby byl ten moudrým a ten neomylným v jistých věcech? Není-li v něm tato spůsobilost, musí býti v tom, kdož jej učinil; tak jako všechno umění na hodinách jest ve hlavě hodinářově.

Ať mi nikdo nenamítá, že pud živočichův jest omylný ve mnohých věcech. Nedivme se tomu, že tento pud není neomylný ve všem, ale tomu se divme, že jest neomylný ve mnohém. Kdyby tento pud vedl bezpečně všady, měli by živoci rozum ne-

skonale dokonalý, byli by účastníky božství, ba byli by, sluší-li tak mluvití, bytostmi božskými. Díla, ježto činí Moudrost všemocná, mohou mít dokonalost jen konečnou, obmezenou; sic by Bůh činil tvory rovné sobě, což jest nemožností. Může tedy udělati dokonalost a tudíž rozum tvorům svým jen měrou obmezenou. Ale tato obmezenost nepřičiní snad, že dílo zůstane bez řádu a bez rozumnosti. Z toho, že se někdy mýlím, nijak nejde, že nejsem rozumným a že všechno ve mně děje se pouhou náhodou; jde odtud pouze, že jest můj rozum obmezený a nedokonalý. Tak i z toho, že živočich není svým pudem neomylný ve všem, nikterak nelze souditi, že v něm není žádné rozumnosti; vysvítá odtud jen, že rozum jeho jest obmezený. Ale ten zjev jest stálým, že ve výkonech ústrojí zvířecího se jeví umění podivuhodné, účelnost, úmyslnost a obratnost časem až neomylná. Komu přičteme tuto způsobnost, tvorů či jeho stvořitelů?

Pravíte-li, že zvířata mají duše rozdílné od svého ústrojí; hned se zeptám: Jaké jsou tyto duše, docela rozdílné od těl a k nim připojené? Kdo uměl sjednotiti přirozenosti tak různé? Kdo má takovou moc, že tak různé přirozenosti uvedl ve společnost tak úzkou, tak pravidelnou, tak stálou, ve vzájemnost tak ochotnou?

Domnívá-li se kdo naproti tomu, že hmota může jednak mysliti, jednak zase nemyslíti, dle rozličného uspořádání a dle rozličné tvárnosti částek svých, ptám se: V čem záleží toto uspořádání a tato tvárnost? Dle toho by hmota na jistém stupni svého uspořádání nebyla rozumná a na jiném, bez mála tomtéž stupni pojednou by počala rozumně přemýšleti a se poznávati. Kdož pak uměl tento osudný stupeň tak správně ustanoviti? Kdo vyměřil čáru, dle níž se částky musí pohybovati? Kdo upravil zevnější podobu, jižto všechna tělesa jsou obmezena? Slovem, kdo vymyslel a ustanovil všechna spojení, jež hmota majíc jednak nemyslí, jednak myslí, a z nichž ani nejnepatrnější nesmí scházeti, aby ihned hmota nepřestala mysliti? Odpovíte-li, že se to děje náhodou, činíte zajisté náhodou tak rozumnou, že je dle toho i pramenem rozumu samého.

O té předpojatosti! Nechtí uznati příčinu velerozumnou, od níž jde všechna rozumnost, a říci raději, že nejčistší rozum jest pouhým účinkem čiré náhody, jevícím se ve hmotě, která sama sebou vědomí schopna není! Věřu, nevím, co by bylo pravdě nepodobnějším nežli takové věci tvrditi.

Filosofie dávných věků tuto nesprávnost

dobře prohlédla; proto učila, že prý duch božský rozšířený ve všemmíru, jest moudrostí svrchovanou, která působí bez přestání ve přírodě a zvláště v živočiších jako působí duše v tělech a že tento ustavičný vliv ducha božského, jemuž lid říká „pud“, nerozuměje pravému smyslu toho výrazu, jest životem všeho, co žije. Právili také, že tyto jiskry ducha božského jsou převodem všech rodů a plodů; že zvířatům se jich dostává při jich početí a narození a že ve smrti odlučující se ode vši hmoty zemské ulétají k nebesům, kde mezi hvězdami krouží. Jest to táž filosofie, jak velkolepá tak báječná, kterou římský básník Virgilius tak milostně pronáší svými verši o včelách, zpívaje:

Jsou, kdož jistili, myslí že božské část a nebeský vtip že včelky mají; ovšem bůh po zemi kráčí, po všech prohlubních mořských i po báni nebeské; od něho lid, dobytek i také zvíře veškeré plémě při svém narození jakž utlou obživu čerpá, tuť zase rozdělenou navrácí a všechno vydává nazpět; smrt pak vlády nemá, neb všechno dolétá

spočteno ku hvězdám, a vstoupne na výši nebeskou.

(Virg. Zp. roln kn. IV. v. 220 — 225)

Tato moudrost božská hýbajíc všemi známými částkami světa, tou měrou působila na mudrce stoické a před nimi na Platona, že pravili vesmír býti — zvířetem, ale zvířetem rozumným, moudrým, nz konec bohem svrchovaným. Tito mudrcové položili na místo mnohých bohů boha jednoho a tohoto jediného boha na místo přírody, přírody věčné, neomylné, rozumné, všemocné, božské. Tou příčinou mudrcové, snažíce se všemožně, jak by ve od domněnek básníkův uchýlili, upadli se všechny smyšlenky básnické, přičítajíce život, rozum, umění, úmyslnost všem částkám všehomíra, které se jeví býti veskrze bezživotnými. Velmi dobře znamenajíce umění ve přírodě, mýlili se jen v tom, že přičítali tvorů moudrost Stvořitelovu. (Pokr.)

Po šestařiceti letech.

Od našeho vysvěcení r. 1842 arcit letos r. 1878 uplynulo už 36 let a vloni po pětatřiceti letech, jsouce shromáždění u kollegy svého faráře Čišky v Hostivici, vybrali jsme si k budoucí naší schůzi Malotice, kde farářem jest kollega náš Šrámek.

Však stál o nás, přál si nás a zval nás také k sobě kollega Cerný, děkan na Mělníku, a domluvil se se Šrámkem a vymohl si to na něm, že mu přednost postoupil.

Nevěděli jsme, jestli to tak zůstane anebo nic, ale milí bratři shodli a vyrovnali se upřímně a Černý si nás vydobyl na Mělník. Už záhy v letě rozeslal na nás listy, že on bude letos naším hostitelem, a konečně nás vybídl, abychom se u něho sjeli dne 19. srpna.

Bylo to všem vhod, je prý v tom čase nejmní práce a kdo má náké to hospodářství, může prý se snadněji než jindy vzdáliti.

Tak tedy přijeli jsme dobré mysli a blahé naděje a naplnilo se všechno naše už napřed příznivé očekávání.

Byli jsme pohromadě: 1. Chmeltíček František, 2. Čiška Václav, 3. Dlask Antonín, 4. Hlinka Vojtěch, 5. Kellner Karel, 6. Pařík František, 7. Rajský Jan, 8. Starosta Karel, 9. Šrámek Jan a přítel náš domácí pán Černý Antonín byl desátý.

Pařík František, děkan z Mladé Boleslavi, dostavil se ponejprv mezi nás a mnozí neviděli jsme ho od té doby, co s námi na fundaci litoměřickou trval v pražském semináři. Spůsobil nám zajisté velkou radost příchodem svým, měli jsme ho v milé paměti, často jsme o něm slyšali a na Mělníku jsme staré přátelství s ním obnovili. Byl nám vítaným a věru zajímavým společníkem a jeho „sedmičce, osmičce“ lákavým hlasem provázené nedalo se odporovat,

Pařík hezky zpívá, vyvolili jsme si ho, aby druhý den měl „velkou“, on ji měl a zpíval jako mladík a ne jako stařec. Ovšem na tom neměly podílu jeho nohy, ty už nechtějí mu dobře sloužit a kdyby byl věděl, že bude muset po mnohých schodech vystupovati, než se dostane k hlavnímu oltáři, byl by prý si velkou i zpěv odepřel.

Ještě jedny velké služby Boží jako obyčejně se odbyvaly a to za mrtvé a ty měl Chmeltíček František, farář z Habrův, výtečný hudebník náš, mistr „na basetel“ a spolu také zpěvák už ze semináře.

Počet mrtvých kolegů zase letos o jednoho se rozmnožil, umřel nám v únoru Suchan Josef, farář v Lstiboři, a za něj a za všechny ostatní nebožtíky naše vřele a upřímně jsme se pomodlili.

Každý z nás sloužil mši svatou, vystřídali jsme se a kteří právě mohli, bratrům celebrantům u hlavního oltáře posluhovali.

Stalo se tak v děkanském chrámu Páně sv. Petru a Pavlu zasvěceném a po službách Božích prošli jsme si jej a všechno v něm jsme si prohlídli.

Však byli jsme na Mělníku už jednou a sice r. 1874 učinivše tam výlet ze Staré Boleslavi, kde jsme tenkrát měli schůzi u

kollegy svého kanovníka Kellnera, a tu také navštívili jsme chrám děkanský a mimo chrám tento i kostel pohřební a kostel v klášteře kapucínském a bývalý hrad královský s kaplí sv. Ludmily, a co jsme všude viděli vypsáno bylo v těchto listech v článku „Po dvaatřiceti letech.“

Tedy to nebudeme opakovati a vynecháme i zmínku o poloze města a o vyhlídkách na okolní krajinu a o tom a onom, co už z tehdejší zprávy známo jest čtenářům „Blahověsta.“

Letos jen to uvedeme, co jsme na Mělníku poznali víc, a mezi tím zajisté zvlášť nás potěšila návštěva jedné vinice na stráni před Labem a parku a zámku Beřkovic za Labem.

Ve vinici obdivovali jsme se hojně letošní úrodě výtečné mělničiny, vlídný a ochotný vinař nám vypravoval o vinařství, práci, bedlivosti a opatrnosti při něm a pak nás uvedl do svého domku a nám ukázal lis vinný a všecko, co k němu patří a jak se s tím zachází.

Do Beřkovic přeplavili jsme se přes řeku na prámu a na cestě tam útrpnost naši zbudil — kůň, jež surovec vozka, mladý to člověk, bil, mlátil, trýznil, až nás hrůza obešla. Dej Bůh, pomoz a starejme se my lidé, aby takoví ničemní padouši k poznání přišli a lidského citu nabyli!

Mluvice o tom, octli jsme se ve velkém a krásném parku, v rozkošných a utěšených zahradách a tu se nám velice líbilo. I pohled na velkolepý zámek nás zajímal, patří knížeti Lobkovicovi a vyznamenává se čtyřmi věžemi nárožními. Skleník, vzácné květiny, zvláštní keře a stromy, skupiny a záhony, pěšinky a cesty, vše učinilo na nás dojem příjemný a dlouho a dlouho nás poutalo.

Navrátili jsme se zase přes Labe do města, blížilo se poledne, prohlídli jsme si ještě novou nádhernou školní budovu a místo vedle ní se sochou Karla IV., kteráž ale ještě za skryší z prken se nalezala a teprv za několik dní slavně měla býti odhalena.

Zasedli jsme na děkanství k společnému obědu, srdce naše se rozehrála a panovala mezi námi ta nejsrdečnější upřímnost a veselost. Vypravovali jsme si, rozjímali jsme, poučovali jsme se nabytými zkušenostmi. Mnoho také zaměstnávaly nás poměry nejnovější ve státu a církvi, soudili jsme o nich a arcit při tom vážné myšlenky a tužby jsme pronášeli.

Když na stůl přišlo víno mělnické, zajisté to nejvýbornější, jakéž vůbec se pije, hned v prvním přípitku poděkovali jsme ho-

stiteli štědrému za přívětivost, za lásku a za přátelství jeho a vzdali jsme mu chválu vrchovatě zaslouženou.

Následovaly přípitky jiné — vybrané, důmyslné, a ty svazek a spolek náš bratrský — stálý a neporušený ještě víc upevnily. Má trvati dále, má trvati až do smrti, chceme býti svoji, dokud Pán Bůh dá, svoji nejen v duchu, nýbrž také dle těla a proto v schůzích našich každoročních ještě nepřestane pokračovat.

Hned se přihlásili tři, kteří by nás rádi pod své střechy přijali: Šrámek, Chmelíček a Pařík. Přednost ovšem se dala Šrámkovi, že už letos nás měl a nás chtěl mít a s Černým si rok jen vyměnil. Chmelíček přijde po něm a po Chmelíčkovi přijde Pařík, jestli při nás vytrvá a s námi dodrží. Tak na tři léta už napřed máme místa, kde se shromáždíme, bude-li Pánu Bohu libo: Malotice, Habry a Mladou Boleslav.

Uzavřelo se to při mělnickém a ještě jsme se při něm bavili, dostavila se deputace vyslaná od váženého učitelstva téhož dne u konference na Mělníku shromážděného, aby kollegu našeho Františka Pravdu (Vojtěcha Hlinku) jakožto spisovatele pro mládež pozdravila a vyznamenala. Byl zajisté překvapen, byl pohnut a potěšen, děkoval slovy srdečnými za poctu, která se mu na Mělníku od pánů učitelů stala, a přislíbil, že chce a že bude, dokud ho Pán Bůh při síle zachová, dle možnosti ku vzdělání dítek českých přispívat.

I nedalo mu to pokoje, přál si a toužil, aby díky svůj věřelý mohl vysloviti všem pánům učitelům konferenci přítomným, a proto později odebral se mezi ně, pozdržel se chvíli v jejich společnosti a upřímně — dle žádosti srdce svého si s nimi promluvil.

Přišli k nám na děkanství a návštěvou svou nám se zavděčili velební páni: p. Moucha, děkan z Vysoké, p. Beránek, farář ze Záboří, a p. Jizba, katecheta z Plzně, jenž právě v rodišti svém Tuhani na osadě zábořské prázdnin užíval.

Mile jsme se s nimi vyřázeli a p. Jizba zaval nás vypravováním svým humoristickým a pak zcela obzvláštním koncertem — na lupen. Pískal na pouhý lupen, na lupen přinešený ze zahrady — ku podivu krásně, přednesl kusy veselé i vážné a až na zpěvohru Normu se odvážil.

Nemohli jsme ani pochopiti, kterak je to možné, zkoušeli jsme, dělali jsme to po něm a nic jsme nedokázali. Student náš — spotřeboval lupenů celou hromadu, ale na ten pravý, na nějž by mohl dělati muziku,

přece nepřišel. Snad ho ještě hledá a snad ho najde doma a — soudili jsme, že kdyby na lupen tak čistě dovedl pískati jako p. Jizba a kdyby všecko vypískal, mohl by co skutečný umělec jezdit po světě, vydělati si víc a mítí se líp než — leckdos z nás.

K večeru vyšli jsme si na procházku za město a okolo města, prohlídli jsme si krajinu na vinice a stromoví bohatou, měli jsme před sebou vtok Vltavy do Labe, viděli jsme pole, luka, háje a lesy, vesnice na blízku a ve zdálí, kynul nám Říp, hleděli na nás jiní jeho druhové: kopce a vrchy, a z Chlomku nás vítala kaple sv. Jana a nedaleká odtud kaple nejsv. Trojice, ku kteréž o pouti tisíce lidí prý se schází.

Vrátili jsme se na děkanství, setmělo se a tu i zpěvácký spolek mělnický poctil našeho Pravdu a sice zastaveníčkem. Arciť ho to hluboce dojalo a když po prvním výtečně předneseném sboru přišel ředitel spolku pan Valenta a oslovil ho řečí přívětivou, předstoupil s ním před pány zpěváky a vyjevil jim radost, jakouž mu způsobili. Rekl, že ta radost je tím větší, protože mu působena byla na Mělníku, v městě, kde jeho kollega a přítel je děkanem, v městě starobylém, národu a vlasti věrném, v městě, které se chystá oslaviti památku otce vlasti a největšího dobrodince národu Karla čtvrtého. Jistil, že i on národ svůj a vlast svou věrně miluje, pro ni žije a pracuje a že v tom nikdy neustane a že s nimi má stejné tužby a snahy. I přál tužbám a snahám těmto zdaru, těšil se na vítězství, šťastnou budoucnost a konečně provolał slávu vlasti a slávu národu, ctěnému spolku zpěváckému a veškerému měšťanstvu a obyvatelstvu mělnickému.

Když se dozpívalo, promluvil ještě jednou a pravil, že poctu mu prokázanou nebude potahovati na svou osobu — po slávě nebažící nýbrž na věc, jíž se zastával a pro niž spisy svými se přičiňoval, na směr, za jakýmž šel, byl tomu rád, že tu věc, že ten směr schválili, že působení jeho zvláště ku vzdělání a ku prospěchu mládeže uznali, a z celého srdce si žádal, aby děti jejich ve všem dobrém prospívaly, klidily, co my zasíváme a oč se zasazujeme, a ve vlasti své české dočkaly se správnějších poměrů a lepších časů, než my požíváme.

Pobyt na Mělníku našemu příteli zajisté zůstane v milé a vděčné paměti a věru se nenadál, že tam najde tak vzácných příznivců.

Zpěvácký spolek se vzdálil, zůstali jsme sami, večereli jsme a pak ještě dlouho jsme si povídali.

Jednalo a rokovalo se i o tom, kam druhý den učiníme výlet obvyklý: někteří navrhovali Kokořín a někteří Litoměřice. Pro Kokořín, malebné zříceniny někdejšího hradu a rozkošnou krajinu bylo více hlasů, ale že ten a onen v Litoměřicích ještě nikdy nebyl, vzali jsme na to ohled, povolili jsme a jeli jsme do Litoměřic.

Na Mělníku jsme ráno sloužili ještě inše svaté, jeli jsme všickni, bylo nás tedy deset a měli jsme ve voze zvláštní oddělení. Byla to příjemná cesta, chmelnice, vinice po stranách, pole úrodná, krásné vyhlídky, zajímavé polohy. Do Litoměřic jsme přibyli po desáté hodině a hned jsme začali prohlížeti si město a vynikající v něm znamenitosti.

Byli jsme v děkanském kostele Věch Svätých, v kostele Zvěstování Panny Marie a v biskupském semináři při něm a tam nám vše s velkou vřelostí a ochotností ukazoval a vysvětloval sám p. rektor Krajský.

Pak jsme se odebrali do chrámu kathe-drálního sv. Štěpána, jenž stojí na místě bývalého chrámu kollegiálního r. 1057 od Spitihněva II. založeného a honosí se obrazy sv. Štěpána a ss. Petra a Pavla od Škrety a sv. Antonína od Lukáše Kranacha.

Odpoledne navštívili jsme ústav hluchoněmých, nemocnici milosrdných sester, pedagogium učitelské, gymnasium a jiné školy nádherné a rozsáhlé.

Také jsme viděli starý obecní dům s věží mědi pokrytou ve formě kalicha z dob husitských a starobylou radnici, v níž se chová vzácná památka malířství českého: pergamenový kancionál velikánský foliant, přes cent těžký.

Přes most vkusný železný, na němž rukou prý bezbožnou poškozeny jsou sochy, táhlo vojsko s hudbou, pěšky i na koních, nescházela děla, bylo tu háké velké cvičení.

Pevnost Terezín za mostem, Žitenice, sídlo probošta vyšehradského, na druhé straně, krásné okolí horami otočené, Labe, vtok Ohře do něho: věru líbilo se nám v Litoměřicích.

Litoměřice jsou prý německé, ale byly jednou české a je v nich mnoho Čechů, mluví se česky a sklepník v hostinci, kde jsme obědvali, ačkoliv byl Němec, dobře se s námi po česku domluvil, když my jsme nechtěli domlouvati se s ním po německu.

Bylo 6 hodin, když jsme už zase byli zpátky na Mělníku, mnozí dělali návštěvy u známých a večer jsme zase pospolu strávili.

Poctil nás přítomností svou starý pan Valenta, jenž je muž v městě proslulý a jinde dobře známý a jehož jméno na paměť nám

uvádí — víno mělnické, jež pěstuje a s nímž obchod vede. Je také výtečný hudebník jako syn mladý pan Valenta, ředitel zpěváckého spolku, stará se i o hudbu kostelní a sám hrává na varhany pro čest a slávu Boží, jsa horlivý katolík.

Zásluhu si o nás také získal domácí pan kaplan p. Ant. Náhlavský, sloužil nám, choval se k nám ochotně, pečoval o naše potřeby, přispívalk naší zábavě. Zná se v zpěvu, umí skoro každou lepší píseň českou, je údem zpěváckého spolku a i on přičinil se ku počtě kollegy Pravdy, který ho srdečně pozdravuje.

Stalo se pro nás na Mělníku všecko, co se státi mohlo, přítel náš děkan vyznamenal se upřímností k nám, miloval, pohostil nás, udělal, co nám na očích viděl, vyprovodil nás ráno k železnici a tu pravil: „Lito mi, teskno mi, že odjíždíte.

„Buď, bratře, rád, že jsme nezůstali dále, že jsme odjeli, a dej Ti Pán Bůh zdraví a dlouhé živobytí — a nám s Tebou, aby na nás všechny ještě jednou přišla rada a shledali jsme se po letech zase — na Mělníku!“

DOPISY.

Z Prčice, v říjnu 1878.

(Svěcení nového hřbitova.)

Dne 20. října byl zde po ranních službách Božích slavně vysvěcen nový hřbitov. Určen jest jak pro farní osadu Prčickou tak i pro zemřelé z veřejné nemocnice Prčické. Při slavném svěcení, k němuž vedel p. Antonín Burian, k. a. vikář a os. děkan, oprávněn byl, účastnili se v hojném počtu jak osadníci, tak i mnozí z okolních osad. Veleďst. pan vikář oslovil delší řečí osadníky, připomenuv všem výmluvně a jadrně, čím jest a má hřbitov katolický býti; na to bylo dle církevního předpisu vykonáno svěcení, při němž zpíval se dojemný žalm „Miserere“ za průvodu hudby. Zvláštní péči p. vzorného učitele a řiditele kůru Josefa Tausíka naučily se tomuto žalmu i školní dítky, které spolu se zpěváky pělý. Nutností a zákonem bylo uloženo, postarati se o nový hřbitov; neboť všeobecná nemocnice v Prčici, do které se přivážejí se všech stran nemocní často také již umírající, vyžadovala nevyhnutelně prostrannějšího hřbitova. Nutností té vyhověl příkladnou láskou křesťanskou a na zvláštní prosbu osadníků i místního duchovního správce vysoce urozený pan Václav rytíř z Eisensteinů, patron zdejšího chrámu Páně, darovav k upravení prostranného hřbi-

tova pole ve výměře čtyř měr. Tím odpomohlo jak potřebě farních osadníků tak i všeobecné nemocnice, kteráž obdržela z oněch 4 měr polovici. O slušné obezdění a dokonale upravení hřbitova bylo bez prodlení postaráno, hřbitov ve třech měsících v úplném pořádku úředně odevzdán byl. Pozemek pro všeobecnou nemocnici, obnášející dvě míry, věnoval sice urozený pan patron; ale k obezdění toho dílu musila správa nemocnice 600 zl. r. č. přispěti. Tak se vyhovělo všestranně a krásně upravený hřbitov zůstane pro osadu Prčickou stálou památkou. O tuto osadu dobyl si vd. pan Burian zásluh velikých; jeho přičiněním vystavěna nová škola, kostelní věž plechem pokryta, vystavěna i nová farní budova, v roce 1877 zbudována ze základů i veškerá hospodářská stavení, když byla téhož roku popelem lehla; posléze docíleno jeho přičiněním i nového hřbitova; jakož i to sluší připomenouti, že již v roce 1843—1845 při stavbě nemocnice v Prčici a dosavadním jejím řízením velice zasloužilým se učinil. Bůh mu za vše žehnej! T.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardin. arcibiskup sloužil včera d. 4. t. m. v 8 h. r. š. sv. v kostele sv. Karla Bor. u Milosrdných sester pod Petřínem a dnes též v 8 h. v kostele na hřbitově Malostranském.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6—10. listopadu u sv. Jiljí (u Dominikánů), od 11—15. t. m. u sv. Jindřicha.

— Románská kaple sv. Martina na Vyšehradě, kterouž vys. důst. kapitola od eráru koupila, opravuje se nákladem vd. p. kan. Fr. Kočího.

— Spolek *Arimatejský* pochoval v měsíci říjnu 96 chudých, v pražských nemocnicích zemřelých křesťanů; celkem letos již 1384 osoby. Ve čtvrtek d. 7. listopadu bude v 7. h. ráno slavná zádušní mše v kostele u sv. Jana Nep. na Skalce sloužena za všechny v Pánu zesnulé členy a dobrodince spolkové jakož i za všechny spolkem pochované zemřelé.

— *Ze Staré Boleslavi.* V neděli dne 3. t. m. byl vys. důst. p. děkanovi starobylé kollegiatní kapitoly zdejší Karlu Hynovi udělený jemu rytířský kříž řádu cís. Frant. Josefa okresním hejtmánem Karlinským, místodržitelským radou p. Karáskem na proboštství slavně odevzdán, načež oslavenec v průvodu kolleg. kapitoly, duchovenstva, obec. zastupitelstva, hostí a spolků za hudby a střelby do chrámu Matky Boží uveden jest,

kdež veřejně slaveny byly kněžské druhotiny jeho, jež dne 28. března t. r. v tichosti byl slavil. Obřady při druhotinách kněžských obvyklé vykonal vys. důst. p. probošt, prelát Josef Hlaváček, jenž pak po kázání, které měl redaktor t. listu, sloužil pontifikální mši sv. s „Te Deum laudamus.“ Na památku druhotin kněžských věnovala kol. kapitola jubil. děkanu svému stříbrný kříž slohu gotického s pozlaceným tělem Krista Pána.

Z Mnichova. V neděli dne 13. října byl dosavadní Augšpurský probošt dr. Antonín Steichele v stol. chrámu Marie Panny v Mnichově jako nový arcibiskup Mnichov-Freisinský posvěcen a nastolen. Do chrámu uvedl arcibiskupa Augšpurský biskup Dinkel, při svěcení assistovali biskupové Rezenský a Passovský. Ačkoli kathedr. chrám Marie Panny velmi prostranný jest, nemohl přece věřící lid ze všech dědin bavorských k slavnosti přibývši v něm naléztí místa. Slavné svěcení na biskupství trvalo celé dopoledne, teprv po dvanácté hodině byl nový hodnotář církevní na biskupský prestol po levé straně hlavního oltáře povýšen, pak mu slibovalo v presbytáři přítomné duchovenstvo poslušnost a oddanost. Na jejtří byl arcibiskup veden u velkolepém průvodu, v němž duchovenstvo, měšťanstvo, bratrstva, náboženské jednoty a spolky účastenství měly, z dvorního chrámu sv. Kajetana přes Mariánské náměstí zase do chrámu Panny Marie, kde sloužil pontif. mši sv., po „Te Deum“ pak apoštolské požehnání shromážděným udělil. — V Mnichově jest jeden chrám krásnější druhého a zejména chváliti jest, ať vstoupíš kdykoli a do kteréhokoli, že vždy nalezneš v něm zbožné lidi, kteří před tím kterým obrazem neb oltářem skroušeně se modlí. V chrámu Panny Marie nevíš, čemu se máš dříve diviti, zdali té malbě na třiceti přes dvacet metrů vysokých gotických oknech, či oltářům od sochaře Sickingra a řezbáře Knabla vzdělaným, či obrazům od prvních mistrů jako rytíře Morice Schwinda (Narození Krista Pána na hlavním oltáři) na nich malovaným. Veliký obraz, jenž dříve na hlavním oltáři býval, představující Nanebevzetí Marie Panny a v 16. stol. Petrem Kandidem malovaný, jest nyní v poboční lodi nad dveřmi u sakristie. Velmi krásné jsou též podoby apoštolů, proroků a jiných světců v presbyteriu, v hlavní i v pobočních lodích na stěnách stojící na malých vkusných podstavcích, ze dřeva již r. 1512 zhotovené; podobně se proslavilo umění řezbářské kazatelnou a biskupským trůnem, rovněž z počátku šestnáctého sto-

letí pochodícími. Uprostřed kostela jest pomník císaře Ludvíka Bavorského, kurfirstem Maximilianem I. r. 1662 vystavený, socha císařova z červeného mramoru leží na pomníku, podobném katafalku, okolo něhož jsou symboly moudrosti a statečnosti. Čtyři obrovští rytíři s vévody Albertem V. a Vilémem V. v úplné zbroji jsou jako strážcové památného náhrobku. — V Mnichově jsou dva dvorní chrámy, dvorní chrám sv. Michala, Vilémem V. pro Jesuity mezi r. 1583 — 1595 vystavený a dvorní chrám Theatinů či Kajetanů, kurfirstem Ferdinandem dle vzoru basiliky sv. Petra v Římě zbudovaný. V chrámu sv. Michala, který jest jen o jedné lodi s vysokou ba smělou klenbou, jsou ve výklencích po straně sochy římských a německých císařů, pak bavorských vévodů. Pamětihodný jest v něm oltář sv. Ignáce z Lojoly, jehožto obraz věrně sv. zakladatele proslaveného řádu naznačuje. V postranní kapli jest stříbrný drahokamy posetý relikvíář slohu gotického s ostatky sv. českých patronů Kosmy a Damiana. Největší památka tohoto chrámu jest pomník vévody Eugena z Leuchtenberku, který proslulý Thorwaldsen r. 1824 z kararského mramoru zhotovil. Co se týče druhého dvorního chrámu, jenž stojí naproti královskému paláci, činí na cizince velký dojem obrovské sochy v průčelí a sice sv. Kajetana, jemuž kostel jest zasvěcen, pak vládařů bavorských Maximiliana, Ferdinanda a Adelhaidy. Jako vysoké věže ti naznačují dóm, tak z daleka poznáš dle široké kuple chrám sv. Kajetana. Obraz na hlavním oltáři maloval proslulý Zanchi, jsou na něm podobizny kurfirsta Ferdinanda (1651 — 1679) s jeho chotí Adelhaidou, kteří děkují sv. Kajetanu za novorozeného prince Maximiliana Eman. Mimo tento obraz poutá pozornost jiný veliký v postranní lodi, který ukazuje Rodičku Boží s dítětkem, sv. Josefa, Annu, Joachima, Alžbětu, Zachariáše s malým Janem. V jedné kapli jest sarkofag šlechtetného krále bavorského Maximiliana II., který r. 1864 zemřel a u lidu bavorského také lásky a oblíbenosti požíval, že ho nazývali „der Unvergleichliche“ a že se po dnes u jeho hrobu modlí. Pod tímto chrámem jest hrobka rodu Wittelsbachů s 33 rakvemi rozličných vládařů. — Basilika sv. Bonifacia o pěti lodích byla soukromým nákladem krásomného krále Ludvíka I. mezi r. 1835 — 1840 dle nákresů stavitele Zieblanda zbudována. Přední oddělena jest sloupovím od hlavní lodi. Jako v chrámu Marie Panny nevíš též v basilice sv. Bonifacia čemu dříve obdivovati se, zdali čtyřem

řadám překrásných mramorových sloupů, jimiž lodi se oddělují, čili tomu neklenutému dle starých basilik z pozlacených trámů a přiček zhotovenému stropu, jehož půda podobá se obloze nebeské zlatými hvězdami poseté, čili krásným obrazům v hlavní lodi Jindřichem Hessem zhotoveným, které buď jednotlivé události ze života sv. Bonifacia naznačují, buď k rozšíření křesťanského náboženství mezi německými národy a kmeny vůbec se vztahují. Zlata zejména v presbytáři nešetřili. Unášející jest obraz představující Krista jako hlavu církve oslavené, jemuž po boku jest Maria P. se žezlem liliovým a sv. Jan Křtitel, pod nimi mezi palmovými stromy jsou sv. Bonifac a sv. Benedikt. Pod presbytářem jest dle romanského způsobu krypta a pod sakristií hrobka mnichů Benediktinů, jichžto klášter při basilice založil Ludvík I. r. 1844, spojívej se s klášterem Andechským, asi 9 hodin od Mnichova vzdáleným. Obrazy na pobočních oltářích: kamenování sv. Štěpána a úcty vzdání Panně Marii maloval též proslulý umělec Hess. Zvláštní jest v basilice kazatelna, kterou dle libosti pošinouti mohou, již tudíž stále místo vykázáno není, stalo se tak na rozkaz Ludvíkův, aby architektonická souměrnost v basilice porušena nebyla. U vchodu odpočívá se svou protestantskou manželkou Teresíí pod jednoduchým mramorovým sarkofagem královský stavitel této basiliky nezapomenutelný Ludvík I. — Dvorní kaple u „Všech Svatých,“ která se nalézá v novém královském sídle, byla sice dříve stavěna nežli basilika sv. Bonifacia, totiž v letech 1826 — 1837 stavitelem Lvem Klenzem, co však se týče slohu, náleží pozdější době a sice slohu romanskému, jaký se vyvinul v Italii v 11. století. Mramorové sloupy a pilíře, na nichž emporie pro královskou rodinu a pro dvořanstvo určené spočívají, dělají polokrouhlou apsidou uzavřenou kapli na tři lodi. Přecetné okrasy a biblické obrazy vyžadoval romanský sloh. Z lodi není viděti okna, proto se ti zdá, jakoby malby čarovným způsobem osvětleny byly. Strop jest klenutý ve dvě kuple, na nichž vykouzlil obrazy malíř Hess, na jedné příběhy ze starého, na druhé události z nového zákona, při velkém oltáři pak jsou oba zákony církví oslavenou a následky vykupitelské činnosti Kristovy Duchem sv. naplněny, posvěceny a dokonány. O vánocích a velikonicích zaznívá v královské kapli klasická a přesná hudba, již provozovati jest prvním členům královského divadla. — Jako basilikou sv. Bonifacia a snad ještě u větší míře

proslavil se král Ludvík kostelem svého sv. patrona, stavěným v stohu italském obloukovém, jaký zavládl v Itálii ve čtrnáctém století. Půdorys chrámu jest latinský kříž, v průčelí jsou obrovské sochy Krista Pána, čtyř evangelistů a knízat apoštolských od Schwanthalera, nad průčelím vznášejí se dvě věže o čtyřech kolmých odděleních. Chrám tento, Bedřichem Gärtnerem r. 1829—1843 zbudovaný, má hlavní loď, dvě poboční kaple a povýšený presbytář. Nad presbytářem a v pobočních kaplích jsou malby na obmítce proslaveného Cornelia; nad oným jest první článek víry: „Věřím v Boha Otce Všemohoucího, Stvořitele nebes i země“, stvoření světa a allegoricky naznačené vlastnosti Boží; v těchto druhý článek víry a vynikající události vykoupení člověčenstva: Zvěstování Marie Panny, narození, ukřižování a z mrtvých vstání Krista Pána (Maria Magdalena noli me tangere), jakož i činnost Ducha svatého naznačena čtyřmi evangelisty a svatými otci. Nad hlavním oltářem jest největší obraz nového malířství, poslední soud, kterým se končí činnost Boha Otce, čili stvoření, činnost Boha Syna, čili vykoupení a činnost Boha Ducha sv. čili posvěcení světa. Tento velkolepý obraz, který předčí nad „poslední soud“ Michela Angela v Sixtinské kapli v Římě, maloval Cornelius čtyři léta od r. 1836—1840, Michel Angelo měl sedmi let potřebí. Obraz Corneliův jest dílo v každém ohledu mistrovské, mezi zavrženými jest Jidáš s váčkem, zrádce bavorský Segest, jeden obličej jest na vlas podoběn Luthrovi; mezi oslavenými jest veliký básník Dante v červeném oděvu, slavný malíř božského ráje Fra Beato Angelico da Fiesole v rouchu Dominikánském, král Ludvík s vavřínovým věncem.

Čtvrtý králem Ludvíkem stavěný kostel jest chrám Panny Marie v Au, tímto se proslavil stavitel Ohlmüller a po jeho smrti Ziebland. Domnívají se, že jest nejpravidelnější gotický chrám nové doby; zbudován jest z cihel a z pískovce. Nad portálem jest socha Panny Marie od Schwanthalera. Kostel má tři lodi a pěkná malovaná okna, Schrauldolphem, Röcklem, Josefem Tischerem, Antonínem Tischerem a Rubenem pod dozorem Ainmüllerovým zhotovená. Po levé straně od vchodu jest na nich život Marie Panny, po pravé život Krista Pána vyobrazen, v prostředním okně presbytáře jest Korunování Rodičky Boží. Mnozí vytýkají přec, že věž tohoto chrámu nevystupuje do výšky ze svých vlastních základů, nýbrž že se zdá, jakoby spočívala na krytbě chrámové. (Dok.)

Z Irska. Jako ve Francouzsku úmrtím výmluvného biskupa Orleanského Msgr. Dupanloup, tak utrpěla církev katolická v Irsku smrtí arcibiskupa Dublinského, primasa království irského, kardinála *Cullena*, citelnou ztrátu. Dne 25. října ve dvě hodiny odpoledne byl ražen mrtvicí, a ve čtyři hodiny vypustil svého ducha; u jeho mrtvoly plakali katoličtí Irové, nebo ztratili svého dobrotivého pastýře, štědrého otce, pravého přítele a moudrého rádce. Zesnulý byl věrným a oddaným synem sv. Otce, ozdobou kollegia kardinálů a pevnou ba nezvratnou podporou katolické víry v Irsku. I protivníci, s kterými mu bojovali bylo, uznávali jeho výtečné vlohy, chválili jeho bezúhonný život, divili se jeho učenosti i lásce k vlasti. Kardinál Cullen se narodil v Baltytore, v hrabství Kildarském r. 1803, záhy jevil lásku k duchovnímu stavu, proto byl poslán nejprve do kolleje Carlovské, pak do kolleje irské v Římě, aby se tam ku svému budoucímu stavu připravoval a vzdělával. Dokonav se skvělým prospěchem theologická studia, byl vysvěcen na kněžství a hned za učitele při kolleji irské ustanoven. Za nedlouho byl jmenován ředitelem řečeného ústavu irského, pak pro svou učenost, zkušenost a znalost rozličných jazyků praefektem Propagandy ustanoven. Svým vlivem a pomocí amerického konsula římského uchránil Propagandu i ústav irský v bouřlivém roce 1848, tak že buřiči, jenž i proti sv. Otci se pozdvihli, obávající se Spojených Států ničeho nepodnikli proti Propagandě a kolleji katolického Irska. Po úmrtí arcibiskupa Armaghského, dr. Crollého, byl pro svou horlivost a jiné výtečné vlastnosti r. 1849 jmenován arcibiskupem Armaghským a primasem království irského. Jako apoštolský delegát položil národní synodu do města Thurles, na které předsedal a kterou pamětihodnou řečí o výchování zahájil, mluvě ostře proti tehdejší školkám irským. Po smrti arcibiskupa Dublinského dr. Murraie byl jednohlasně za jeho nástupce zvolen a od papeže Pia IX. potvrzen. V tomto úřadu ukázal se býti apoštolským pastýřem, zakládaje kostely, kláštery, školy, nemocnice, sirotčince a opatrovny. Jest se věru diviti, jak jedinký muž ve svém životě a ve své chudobě, odkázán jsa na milodary věřících, tolik učiniti mohl pro církev katolickou v Irsku. Mnohá království bez úspěchu již se namáhaly, aby založily vysoké učení, v Irsku toho dovedl chudý arcibiskup katolický, povolav v život katolickou universitu a diecésní kolleji Clonhifskou. Za tyto zá-

sluhy byl jmenován kardinálem, obdržev dne 26. června 1866 titul kostela sv. Petra in Montorio, kde slavní Irové O' Donell a O' Neill pochováni jsou. Na sněmu Vatikánském měl účastenství tou měrou, že dle svědectví biskupa Fesslera, sekretáře sněmu, jeho řeč o důležité ba i nesnadné otázce Honoriově byla nejlepší, ano vypravují, že výměr o neomylnosti papežové od kardinála Cullena byl vzdělán a navržen. Častěji putoval do Říma, tak zavítal do hlavního města křesťanského i k padesátiletému biskupskému jubileu sv. Otce Pia IX. Po smrti tohoto svého příznivce spěchal ke konklave do Říma, v Paříži však obdržel radostnou zprávu, že Lev XIII. zvolen byl. Nevrátil se do své vlasti, nýbrž i přes to, že papež již zvolen byl, šel do Říma, aby novému náměstku apoštolskému svou úctu vzdal a jej o synovské své oddanosti ujistil. V červenci navrátil se v dobrém zdraví do své vlasti. Ve svém soukromém životě byl prostý, velmi málo potřeboval, povahy byl mírné, vždy pokorný, ke každému dobrotivý, k sobě přísný, plně svědomitě povinnosti svého těžkého stavu, byl dobročinný tou měrou, že někdy nevěděl, od čeho na zejtří sám bude živ, byl obětovný, pro každý šlechtitný a ctnostný podnik zanícený. Hněvu a závisti neznal. Církvi nepřátelské noviny, světoznámé londýnské Times nemohou mu přijíti na jméno, nazývají ho otrokem papežovým, který tisíce jiných do podobného otroctví uvedl (!), volnost Irů římskou poslušností utlačil a z Irů pokorné služebníky Pia IX. a Lva XIII. učinil. Times ani nevědí, jakou chválu svou jízlivou hanou zesnulému vzdávají. Ovšem že kleslou kázeň mezi irským duchovenstvem napravil, své ovečky synovské oddanosti a věrnosti ku sv. Stoliči učil, byl arci též velikým odpůrcem anglických freimaurů, nestavěl lože, nýbrž chrámy, nebyl dobročinným pro nekalé účely jako freimaury, nýbrž rozdával pro „Zaplat Pán Bůh“. Odtud ten hněv. Neohroženost, kterou vždy proti nepřítelům církve katolické a irského národa na jevo dával, úspěchy, kterých se domohl, uznávají i Times i vláda anglická. Byli sice i v Irsku katolíci, kteří buď z nerozumů buď z předpojatosti buď pro rozličné výhody, jakých se jim od vlády anglické dostávalo, tudíž pro osobní zisk, proti svému vrchnímu pastýři brojili a z rozličných chyb ho vinili; brzy jim však bylo umlknouti, ano nyní litostně svůj omyl uznávají, říkouce, že zesnulý arcibiskup ovládaje zcela irský národ veliké služby prokázal anglické vládě, která vždy Irům k nespokojenosti podnět dá-

vala. Ve svých činech měl kardinál vždy na zřeteli: čest a slávu Boží, ryzí přesnost katolické víry, blaho irského národa a bezpečnost zeleného ostrova. On byl přesvědčen, že jen víra katolická Iry od jisté záhuby, ku které Angličany odsouzení byli, zachránila; proto se právem domníval, že jen víra jest ono tajemné palladium, které lepší budoucnost Irům zjedná. Odtud vyložiti si lze, proč ustavičně bojoval proti protestantským školám anglickým v Irsku, které vláda proto stavěla, aby příští pokolení irské od katolické víry odpadlo. Poněvadž každá vrchnost, která jest, od Boha ustanovena jest, vystupoval rozhodně proti zhoubnému jednání tak zvaných Feniů, kteří vzpourou a násilím se práva domoci chtěli. Zesnulý vládu anglickou v úctě měl, když mu bylo proti ní bojovati, bojoval výmluvným slovem a vlastním zákonníkem anglickým, proto se tak velkých úspěchů domohl.

Literární oznamovatel.

— (*Opravy.*) Kněhkupec p. Fr. A. Urbánek, zaslal nám následující list: „Pan V. Steinhäuser, kněhkupec v Plzni, rozeslal sl. redakcím oběžník o Cimrhanzlově „Mythologii,“ v němž uvádí, že se p. prof. T. Cimrhanzl vzdal spolupracovníctví na Hellwaldově ilustr. díle „Země a obyvatelé její.“ Ač zpráva tato jest reklamou pro dílo Hellwaldovo, mým nákladem vydávané, přec prosím, abyste — pokud jste p. Steinhäuserův oběžník i s onou poznámkou uveřejnili — ráčili v příštím čísle laskavě konstatovati, že jsem já nemohl užiti překladu p. Cimrhanzlova a že jsem se viděl nucen, chtěje míti překlad vzorný, vrátiti mu rukopis a postarati se o jinou sílu ku vzdělání díla toho způsobilejší. Faktum toto dokáže sám p. prof. Cimrhanzl, a není prozířetelné, když je nakladatel p. Steinhäuser překrucuje, chtěje dílu svému pomoci.“

Zároveň došlo nás čís. 11. Školy B. Srdce, v němž čteme:

Fr. Hellwaldovy „Dějiny kulturní“ vyjdou prý (ozn. Koleda) i v českém překladu nákladem Fr. A. Urbánkovým v Praze. Nepochybujeme o tom, že se o vydání té knihy aspoň pokusí, najde-li jiné dílo téhož spisovatele (Země a její obyvatelé), které právě v sešitech vychází, dostatečně kupeců, ale právě proto záhy na ně katol. duchovenstvo a naše čtenáře upozorňujeme. Již proto měl by nám ten spis býti podezřelým že jej všechno materialistické a neznabožské časopisectvo tak horoucně chválí a jako bůhví jakou vymoženost ducha do nehe vynášá, nicméně najdou se mezi námi bohužel takoví do-

bráci, kteří, aniž spis sám byli viděli tím méně četli, již na pouhý povrchný program jej „každému vzdělanci“ plnými ústy doporučují a národu z tohoto „obohacení“ jeho literatury gratulují! — Sami jsouc svedeni nevědomky svádí druhé, Hellwaldovy „dějiny kulturní“ dosvědčují, že spisovatel jest nadšeným stoupencem Darvina a co tento jenom jako skromné své „mínění“ uvádí, tvrdí jeho stoupenec (Hellwald) s apodiktickou jistotou a popisuje společnost lidskou jako pouhý organismus, vyššího druhu nic jinak než čeled mravců, včel, polypů, který se vyvinuje pode nutných, všeobecně platných zákonů přírody, bez všeho řízení Božího, tak že vlastně dějiny člověčenstva pouhým jsou přírodopisem a jako přírodopis se psátí a brátí musí. Z tohoto stanoviska spisovatelova jest pouhou dětskou báborkou, nepodstatnou šmyšlénkou vše, co nás učí křesťanství, jako: stvoření člověka, nesmrtelnost duše, pád prvního člověka, vykoupení, celý řád Boží milosti, z toho stanoviska není v člověčenstvu ani ctností ani nectností, co my nazýváme zločinem jest jenom podle chybného našeho náhledu zločinem, vlastně jest to docelapravidelné ovoce své doby a společnosti aneb nanejvýš pitvor, který nemá ani viny ani zásluhy. Podle Hellwalda jest člověk pouhým zvířetem vyššího druhu a nemá žádného vyššího nadpřirozeného cíle. Kam takové náhledy by vedly, netřeba se rozepisovati, ale literatura naše neměla by takovými spisy nikdy se okrášlit.

Dle toho račiž si laskavý čtenář opravit i „Zasláno“ v čís. 30. Blah. str. 418, i návesti na str. 385 a přílohu k čís. 27.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

V Pánu zesnuli:

- p. Vincenc *Hurka*, jubil. kněz, čestný konsist. rada, arcib. notář, majitel zl. zásluž. kříže s korunou, hlavní farář u sv. Mikuláše v Praze, dne 27. října (nar. v Zdicích 15. února 1801, vysv. 20. srpna 1827);
- P. Jan Nep. *Jestržábek*, jubil. kněz, inful. prelát, velmistr ryt. řádu křižovníků s červ. hvězdou, konsist. rada extra statum, rytíř c. kr. rak. řádu žel. koruny II. třídy, atd. v Praze dne 4. listopadu (nar. 28. února 1804, vysv. 28. března 1828.) Slavný pohřeb bude se odbyvati zítra o 2. hod. odp.

Vyznamenáni jsou:

- P. Jan Nep. Ign. *Rotter*, opat ř. sv. Benedikta v Břevnově a Broumově, inful. prelát, dr. theol., atd. jmenován jest skut. konsist. radou s právem v seděních hlasovati;
- p. Michael *Dietl*, far. v Schönbachu, vik. taje-

mník, jmenován k. arcib. vikářem okresu Kraslického místo vd. p. Jana *Volkmanna*, jenž pro churavost úřadu toho se vzdal.

Ustanovení jsou:

- p. Jan *Plavka*, senior kapl. v Plzni, za adm. děkanství tamtéž;
- p. Jan *Jungbauer*, defic. diec. Budějov., za proz. zám. kapl. v Hauensteinu.

V biskupství Litoměřickém.

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Simm*, děkan v Liberci, jmenován skut. b. vikářem a konsist. radou.

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Kauler*, špit. kaplan, za administr. v Doksech;
- p. Ant. *Stejskal*, admin. z Kozlu do Hradiště (Hraidisch);
- p. Vác. *Schubert*, kapl. za admin. in spirit. v Pavlovicích;
- p. Jos. *Bachor*, koop. v Soběchlebech, za proz. koop. v Bukovně;
- p. Adolf *Lumpe*, kaplan z Königswalde do Soběchlebe;
- p. Jos. *Holec*, kapl. v Jenišovicích, za výp. kněze v Smržovce;
- p. Tadeáš *Stoessel*, far. v Stolinkách, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

Stolinky, fara patron nejdůst. p. biskupa Litoměřického, do 5. prosince.

V biskupství Kralohradeckém:

V Pánu zesnul:

- p. Jan *Šír*, osobní děkan a farář v Seči, dne 17. října 1878 (nar. 14. února 1798, vysv. 24. srpna 1824).

Ustanovení jsou:

- p. Ant. *Herout*, adm. za faráře ve Skuhrově;
- p. Frant. *Schmied*, farář Adersbašský, za faráře ve Zdoňově (Merkelsdorf);
- p. Vác. *Kolář*, kaplan Habrský, za kaplana do Sadské, odkudž
- p. Josef *Kofránek* za kaplana do České Třebové;
- p. Jan *Tichý*, kaplan, za administr. in spir. v Ostružně;
- p. Frant. *Blümel*, admin. z Adersbachu do Zdoňova;
- p. Karel *Kotrbelec*, za kooperatova do Dolní Krupé, odkudž
- p. Josef *Bříza*, za kaplana do Světlé;
- p. Jos. *Beran*, os. děkan a farář Nebovidský, vstoupil na odpočinek.

Uprázdňená místa:

Nebovidy, fara patron. svobod. p. Hrubý-Jelení, do 11. listopadu,

Seč, fara, patron. náb. matice do 28. listopadu,

Hoření Adersbach, fara, patron. náb. matice, do 3. prosince.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kněž. arcib.
semináři,
č. 490—I.
Expeditce:
v kněhupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostla čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtrletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídne činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Řeč na den nepoškvrněného Početí Marie Panny.

Konal J. B. P.

Církev sv., jak známo, učí, že Maria, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus“, bez poškvrny prvotního hříchu byla počata i zvláštní slavnost nepoškvrněného Početí Rodičky Boží ustanovila, kterou dnes konáme. — My všickni ostatní lidé sice v hříších se počínáme a rodíme; však na křtu sv. bý-
váme z hříchu prvních rodičův očistěni a rouchem milosti Boží ozdobeni: stáváme se syny Božími a dědici nebeského království. Tento drahý poklad si zachovati, má býti největší snaha naše. Jako Maria nejen bez poškvrny byla počata, nýbrž i po celý život hříchu se uchovala a v milosti Boží žila i zemřela, tak i my bedlivě chraňme se hříchu, jenž nás zbavuje milosti Boží, časné i věčné nešťastny nás činí. Raději všecko trpěti, ano umřítí, než hřešiti, budiž naše křesťanské heslo.

Staré přísloví dí, že „nouze nezná zákona“; však Kristus učí, že ani v největší potřebě nemáme zákon Boží přestupovati, že bez výmínky přikázání Boží máme plniti. „Chceš-li vjiti do života, ostříhej přikázání.“ (Mat. 19, 17.) Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne. (Mat. 16, 24.) Když Pán Ježíš byl pokoušen, aby z kamení učinil chléb, rozhorlil se, protože, jak sv. Jan Zl. dí, nás chtěl učiti, že ani z hladu, abychom život zachovali, nemáme činiti, což je proti Bohu a svědomí. Pravý sluha Boží a následovník Kristův by raději zemřel, než aby se těžkého hříchu dopustil. Tak Maria po celý život plnila zákon a vůli Boží ochotně se podrobovala. „Aj já dívka Páně, zvolala, staniž mi se podle slova tvé-

ho.“ (Luk, 1.) Pro svého božského Syna žila, pracovala, trpěla, až na horu Kalvarii za ním kráčela a pod křížem hotova byla položití svůj život. Tak i mnozi svatí mučeníci raději hlad a bídu trpěli, všeliká muka, ano smrt podstoupili, než aby se Kristu stali nevěrnými, víru svou zapřeli a zákon Boží přestoupili. Ano již v st. Zákoně nacházíme reky a rekyně, kteří raději zemřeli, než aby hřešili. Tak tři mládenci babylonští do pece ohnivé byli uvrženi, že nechtěli se klaněti obrazu královskému; tak Eleazar raději se mučiti dal, než aby přestoupil zákon Hospodinův. A v novém Zákoně sv. apoštolové, kř. mučeníci a panny svým tyranům odpovídali: „Modlám se nebudeme klaněti, nechceme Pána nebes a země hněvati; raději trpěti a umřítí, než hřešiti.“ Tak smýšleli a jednali mnozí jiní svatí a světice Boží. Sv. Blanka říkávala svému synu Ludvíkovi: Volila bych tě patřiti mrtvého než jediným těžkým hříchem nepoškvrněného. Marie Teresie, manželka krále Ludvíka XIV., kdykoli všedního hříchu se dopustila, hoře naříkala: „Boha jsem urazila, což pro mé srdce je rána smrtelná.“ Ejhle, jak se křesťané dobří bojí rozhněvati Boha hříchem, raději trpět, ano umřítí než hřešiti! —

Než ach, kterak my smýšlíme, kterak si počínáme? Je-li pravda, co píše učitelové církve, že „bázeň hříchu jest jistým znamením vyvolení“: ach, málo mezi námi křesťanů vyvolených! Málo jest těch, kteří by raději trpěli, než hřešili. Zkoušejte, m. b. a s., svědomí své a musíte vyznati, že jste často hřešili, Boha velmi často urazili. Jak mnohý pro statky a rozkoše toho světa přikázání Boží drze přestupuje! Jak mnohý lakomec nespravedlnosti, podvodu se dopouští, chudé dělníky, vdovy a sirotky utiskuje! Mnohý

labažník, mnohý opilec slouží tělu, jehož „bůh břicho jest, jak sv. Pavel dí, a konec zahynutí.“ — Jak mnohý jinoch čest svou hanobí; jak mnohá panna, co nejdražší jest, svou nevinnost zadává, čím lásku a milost Boží ztrácí. Slovem mnozí křesťané hřích na hřích páší, Boha hněvají a duši svou věčné záhubě vydávají. — Mnohý se ostýchá, bojí se rozhněvati člověka, leká se, máje ztratiti statek, čest a dobré jméno; ale nehrozí se uraziti Boha, pozbyti milost, ztratiti duši svou! Kde je tu bázeň Boží, již Kristus učí, říká: „Bojte se toho, kterýž může duši i tělo zatratiti.“ (Mat. 10, 28.) — Jak se můžeme líbiti Bohu, když se neostýcháme hněvati Jež? Jací jsme to ctitelé Marie Panny, nemáme-li bázně před hříchem, jak ona měla? Jak bychom mohli dojítí spasení, kdybychom se nebáli hříchu, jenž nás zbavuje milostí a o nebe nás připravuje? nebo „nevejde do nebe nic poškvrněného.“ (Zjev. 21, 27.)

Učínme, m. p., dnes pevně předsevzetí, že chceme hříchu jako moru se báti, jako hada se stříci. Se st. Tobiášem k vám volám: „Synu, — dcero, bratře, sestro, křesťane, mějte Boha po všechny dni v srdci svém a nechtějte svolovati k hříchu. Chudý sice život vedeme, ale dobře nám bude, jestli že budeme báti se Boha a hříchu se vystříhati.“ (4, 6—23.) A blíží-li se jaké pokušení, pomněte kř. na Marii, jež bez poškrvny počata po celý život neucínala hříchu a srdce své zdobila všelikými ctnostmi. V čas pokušení volejme s Josefem eg.: „Jak bych mohl hřešiti před obličejem Božím?“ Mějme vždy na paměti a věrně zachovávejme kř. heslo: Raději trpěti, ano umřítí, než hřešiti. Amen.

Promluva k žákům realných škol na počátku školního roku.

„S Bohem buďte, a ruka Páně vás ochraňuje na cestách vašich,“ tak volal jsem k vám, rozmilí jinoši, před dvěma měsíci, když po ukončeném školním roce ubírali jste se k svým milým a drahým, abyste v kruhu rodinném se potěšili, abyste na těle i na duchu pookřáli, a nových sil nabyli k budoucím pracím svým. A po dvouměsíčním pobytu v domě otcovském opět stojíte zde druh vedle druhá, stojíte na prahu nového roku školního. Nuže, vítejte mně, draží jinoši, vítejte mi, nadějná mládeži vlasti, znovu otvírá se ti bohatý pramen, z něhož pro časné i věčné blaho čerpáti můžeš, znovu otvírá se ti zde osvěty a umění chrám, jehož práh překročiti se chystáš. Chrámem tím jsou *školy* naše; ony jsou zajisté místa, v nichž klade se zá-

klad, razí se cesta ku štěstí a blahu jak lidí a rodin jednotlivých, tak i celých národů.

Školy jsou místa, kde útlé dítě již vede se k Bohu, učí a navádí se k pořádku a poslušnosti, k věrnosti a svědomitosti, k těmto úhelným kamenům, na nichž budova blahobytu národního spočívá a se klene. Školami národ kvete, beze škol v hrob zapomenutí upadá. A proto jest to věru v trudných dobách našich zjevem nemálo potěšitelným pro každého upřímného našince, vidí-li, kterak očividně počet škol se zmáhá. Kamkoliv po milé vlasti zrak svůj obrátíme, všady viděti, kterak města i dědiny nešetří nižádných obětí, nelitují nákladu ni práce, aby jen měli dostatek škol; nebo má-li spravedlivý nárek na zlobu naší doby skutečně býti odstraněn, má-li z tolikerych svízeli a nesnází býti nám zpomoženo, mají-li naděje naše v lepší budoucnost se uskutečnit: tuť věru potřebí nám škol, škol četných, rozsáhlých a *dobrých*.

To poznalo slavné město zdejší. Stateční občané zdejší, proniknutí duchem dobrotných Pernštýnů^{*)} s chvalnou obětovností založili školy a vydržují je takovým nákladem, jenž obdiv a úctu vzbuzovati musí v srdci každého uvědomělého člověka a zároveň k vděčnosti pohnouti má tebe, mládeži milá, která nejvíce těžíš z bohatého zdroje umění a věd, jež odkrylo ti zde statečné občanstvo zdejší, jehož obětivost a ráznost hlásati bude slavný pomník tento ještě pozdnímu potomstvu a dobrořečiti památce jeho.

Nuže, jinochevé milí! vstupte s důvěrou a pevnou vůlí do chrámu věd, věnujte veškeré síly a snahy své k tomu, abyste sobě osvojili vše, co krásného a dobrého jest; přičiňte se, abyste prospívali pravou moudrostí sobě ku spáse, obětovným rodičům svým k radosti, a veškerému lidu ku prospěchu. Nedopusťte, aby naděje, jež ve vás rodiče vaši skládají, byly zklamány, nedopusťte, abyste byli suchými haluzemi na zelenajícím se stromu svého národa.

Vždyť jste květ, vždyť jste síla budoucího věku, k vám patří národ, k vám drahá naše vlast, ty mají právo na vás, od vás očekávají pomoci vydatné: nuže, dokažte, že se ve vás nemýlili, že znáte své síly a své povinnosti, a že statečně postoupíte ve vědách ku předu. Však nezapomeňte na jedno, což jest základem všeho blaha nejen jedno-

^{*)} Miní se zde město Pardubice, bývalé sídlo Pernštýnů, velikých dobrodinců tohoto města.

tlivce ale i celých národů, nezapomeňte na stránku náboženskou. Víra v Boha a svatý jeho zákon budiž základem veškerého vašeho jednání, dobře věduce, jak bez pravého, zjeveného náboženství hluboko klesá rozum lidský, dobře věduce, že náboženství Ježíše Krista učinilo člověka schopným, aby jako úd lidstva v kruhu vykázaném blahodárně působil, že ono poučilo lidstvo, že vlastně náboženství činí člověka člověkem, tak že bez něho byl by svět pravým údolím slzí a pláče, ano v mravním ohledu musel by svět přestat světem býti.

mládeži milá, při vstoupení do života se přesvědčíš, že svět je zlý. Mimo nadání obklopí tě lstiví nepřátelé, kteří budou úklady strojití nevinností tvé, kteří budou hleděti v pochybnost tě uvéstí. Buď opatrný, jinochu, a nevěř těm, jenž bez Boha, bez náboženství chtějí oblažiti svět, jenž pod záštitou osvěty a vzdělanosti připraviti hledí člověka o to, co jest a má mu býti nejdražším, o jeho víru, kteří bludičkami vedou jej v časnou i věčnou zkázu.

Pamatuj si jinochu, že umění, vzdělanost, průmysl, obchod atd. jen tenkrát opravdově zkvétati a opravdový blahobyt nám přinéstí mohou, když založeny budou na náboženské půdě; neboť „čím lepší lidé, tím lepší časy,“ a lidé budou lepšími tenkrát, když budou u víře stálejšími, v křesťanské spravedlnosti hojnějšími, když mezi nimi zkvétati bude ctnost, zbožnost, láska bratrská, spravedlnost; neboť, jak již v šedé dávnověkosti napsal spisovatel přísloví: „spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ Pamatuj si, mládeži milá, slova ta, a dle nich se zachovej.

Nehledej nikdy rady u lidí pověsti pochybné, ale obrať se vždy k svým vůdcům, k svým milým učitelům; oni jsou, již zasvětili celý život svůj vědě a umění, oni jsou, kteří veškeré síly své věnují vychování tvému, oni jsou pěstitele dorůstajícího nového pokolení. U nich rady hledej, k nim přílní upřímností takovou, jakouž se vine dítě k vlastním rodičům a buď jim vděčen, že oni ducha tvého napájí z bohatého pramene věd a umění. S nimi ruku v ruce kráčeje, pomůžeš stavěti most k lepším časům, k lepší budoucnosti.

A nyní budeme prositi Dárce všeho dobra, Otce světél, od kterého všeliký dobrý dar pochází, aby osvětlil rozum náš a zahrál srdce naše, a poželal pracem našim v roce nastávajícím: abychom svědomitě a blahodárně pracovali na vytknutém díle, aby práce

naše směřovaly vždy ke cti a chvále Boží; k naší vlastní spáse, a ku blahu milého národa. Amen.

P. Karel Krátký.

Hrady slávy.

Zašla bouře, déšť se stíhl
z mraků slunko zas vyhlíží —
zlaté slunko ve své kráse
za hory se zvolna níží.

Slední jeho jasná záře
na listí dýmáky seje,
mnohá perla na travičce
krásky vzácností se skvěje.

Vítr pohne větví stromu,
zakolebá stvolem trávy;
démant, perla rychle mizí —
jako hrady lidské slávy.

J. J.

Památosti chrámu Páně na Chlumku.

III. Nábožné bratrstvo Narození Marie Panny při kapli na Chlumku.

Prve nežli se arcibiskup Matěj Ferdinand z Bilenberku po vykonaném obradu z kaple vzdálil, založil při ní nábožné bratrstvo Narození Marie Panny, položiv na oltář ozdobně vázanou matriku k zaznamenávání spoluodů, sám první jméno své do ní zapisav. Nábožná zakladatelkyně rozdávala spoluodům tištěné stanovy téhož bratrstva. Roku 1678, když bulla papežská toto bratrstvo potvrdila a plnomocnými odpustky obdařila, čítalo se již 712 spoluodův. Na památku tohoto stvrzení vydána byla t. r. nákladem zakladatelkyně a mezi oudy rozdávána knížka: „Nová záře jména Mariánského na vrchu Chlumeckém vzešla — aneb — Veleoslavné Bratrstvo Nejsvětější Rodičky Boží Panny Marie pod titulem Jejím přestatého Narození v chrámu Páně na Chlumku pod Košumberkem při Jejím zázračném obraze léta 1678 vyzdvížené a mnohými odpustky obdařené. Vytisknuta v Praze v impressi akademické 1678.“

První neděli každého měsíce scházeli se oudové v kapli ku konání Mariánské pobožnosti, kdež jim od otců jesuitů vždy přiměřená řeč aneb rozjímání konáno bylo. Ku pohřbu spoluodů scházeli se dle možnosti všickni oudové, rozžaté svíce nesouce; z ročních dobrovolných příspěvků podporovali se chudí.

Bratrstvo toto rozšiřovalo se i mimo

kollatorů a znamenití darové padali do pokladnice; tak darovala jedna paní r. 1685 při svém vstoupení do bratrstva 100 zl., za něž obstarány byly dva stříbrné svícny stavené obyčejně v kapli na rakev zemřeléhoouda.

Při volbě ředitelstva hleděno k osobám vznešenějším; když se r. 1708 ředitelstvo obnovovalo, zvolen byl úterý svatodušní za ředitele František Adam hrabě Bubna, za podředitele: p. Haugvic z Biskupic a rytíř Rut-hard; r. 1732 děkan Poličský Karel Nepauer a r. 1762 Jan Felix Chuchelský z Nestagova, děkan Skutečský, arcibiskupský vikář a čestný kanovník Vyšehradský, za něhož r. 1784 toto bratrstvo nařízením císařským zrušeno bylo.

Když v pozdějším chrámu Páně oltář sv. Aloisia byl vzdělán, založeno při něm pro svobodnou mládež bratrstvo sv. Aloisia.

Žádoucno zajisté jest, aby tato bratrstva, která k nábožnosti a ušlechťení mravů velice napomahají, od nábožných osadníků obnovena, s arcibratrstvem v Římě spojena a plnomocnými odpustky obdařena byla.

IV. Residence jesuitská při kapli Chlumské.

Jak zakladatelkyně sama, tak i P. Mikuláš Kozelius a vyžádaní z koleje Kutnohorské P. Pavel Roušar a Jan Kleklar pečovali především o to, aby služby Boží a jiné pobožnosti důstojným způsobem se konaly; jejich přičiněním děla se od vycvičených mladíků při hlavních slavnostech před kaplí mnohá divadelní představení; n. př. r. 1673 představováno o velkonocích „Umučení Páně“ a na Boží Tělo „Adam volající potomky své ke stromu života, kterého anděl byl poučil, že jen na stromě Svátosti Oltářní chléb života roste, ku kterému cesta jen přes Jordán pokání vede.“

Vidouc Maria Maximiliana, že se každoročně počet přicházejících sem poutníků množí a nadjmenování otcové k vyslyšení kajících nepostačují, vyžádala si r. 1678 na provinciálovi, že missie Chlumecká bližší kolleji královéhradecké, odkud kněží při slavnostech spíše zde vypomáhati mohli, přivtělena byla.

Jelikož otcové jesuité doposud na hradě Košumberském ubytování a od zakladatelkyně vydržování byli, povolala Maria Max. ještě téhož roku provinciála P. Matěje Tannera na Košumberk, kdež 25. října t. r. následující úmluva uzavřena byla. Zakladatelkyně zavázala se při kapli vystavěti přiměřenou residenci pro nejméně čtyři kněží, do které potřebná voda z vodárny Košumberské vésti se měla. K vydržování kněží, residence a kaple darovala svůj statek Roubovický a po-

díl na obci Bělské, pak 13.000 zl. pojistěných na statku Košumberském, v celku 20.000 zl.; naproti tomu zavázali se jesuité převzítí rukojemství na oněch 500 zl., z nichž Lužský farář úroky za mše v kapli sloužené doposud bral. Když úmluva, podepsaná spolu od Jana Dačického rektora kolleje Královéhradecké, Jana Volframa Branda ze Štěkne a Sigmunda Leopolda Schmidla ze Schmidenu dne 17. listopadu 1678 do desk zemských vložena byla, následovalo dne 24. edna 1679 arcibiskupské a později královské potvrzení. — Základní kámen k residenci položen byl s povolením arcibiskupa Pražského Jana Bedřicha hr. z Waldsteina dne 7. září t. r. — Kollej Královéhradecká zanechala však dle úmluvy od 21. února 1679 všecko toto darované zboží štedré zakladatelkyni s výminkou, by residenci, kapli a jesuity z výnosu vydržovala, načež dne 22. února odevzdání kaple, obrazu, residence a obřadních rouch a věcí se stalo; ještě téhož roku dokončena byla stavba 60 loket hluboké studně při residenci; residence však sama byla dostavěna na podzim r. 1682. Na sv. Šimona a Judu pohostila zakladatelkyně 500 dělníků v residenci obědem a pivem; když pak i u vnitř vše spořádáno bylo, následovalo 9. června 1683 odevzdání hlavního klíče P. Pavlovi Beránkovi, rektoru kolleje Královéhradecké, který jej po vysvěcení residence a uvedení do ní otců jesuitův prvním superiorovi P. Vojtěchu Hadovi doručil a slavnost zpěvem Ambrosianským v kapli skončil.

Již před odevzdáním residence pojistila Maria Max. nadacím listem od 14. ledna t. r. 1000 zl. na vydržování školního učitele a 5000 zl. na vychování mládeže při tétož residenci, kteráž kromě školních předmětů také hudbě se učiti a při kapli zpěvem a hudbou přísluhovati měla; nadání toto trvá doposud pod jménem Hieserlovská hudební fundace a vynáší nyní ročně 126 zl. r. č. Chlapci na tuto fundaci byli voleni dle vůle zakladatelkyně z Luže, z poddaných neb okolních osad a vyučivše se zde hudbě a počátkům latiny a řečtiny odesíláni bývali do chl. semináře v K. Hradci.

Po odevzdání residence vážilo se 30. srpna t. r. v kapli se nacházející stříbro a nalezeno 19 liber 19 lotů čistého stříbra mimo kalichy, monstrance a na oltáři zavěšené stříbrné oběti.

Abys vícekrát denně cestu z hradu do kaple konati nemusela, vystavěla si t. r. východně od kaple domek, do něhož se 11. února 1684 přestěhovala. Když jí zde došla smutná

zpráva, že její jediná dcera dne 14. března t. r. v Brně zemřela a 11. dubna poslední zádušní mše sv. za ni byla na Chlumku sloužena, uzavřela posavadní nadání při kapli a residenci rozmnožiti. Jsouc v nevysušeném novém příbytku dnou sklíčena, povolala z Prahy úřednicky desk zemských: Leopolda Schmidla ze Schmiedenu, Jakuba Peceliusa z Adersheimu a Arnošta Tyrallu z Freiburku na Košumberk, u jejichžto přítomnosti listinu dne 28. července t. r. zhotovenou a všestranně podepsanou koleji Královéhradecké věnovala, městečko Luži s 2 hospodami s výčepem piva v Luži, mlýn Podolský s pilou a jiné 4 poddané mlýny, obec Voletickou s koutskými 4 rybníky, Zdislavskou s rybníkem Zdislavským a hadincem, Stěnickou Srbeckou, podíl v Běli a Hluboké s lesem, hrad Košumberský s dvorem, ovčínem, sýpkou, pivovarem, pálenkou, zahradou, a statek Dománický s dvorem a vším příslušenstvím, jak vše sama a právně užívala; ponechané v vlastním držení obce: Losice, Jenišovice, Pěšice, Popovce, Mentour, Sedlec a t. d. měly prosty býti hypoteky na oněch 19000 zl. obnášející první nadání a residence byla zavázána po její smrti 10000 zl. složit chlapeckému semináři sv. Václava v Králové Hradci na vydržování některých v hudbě zblhlých študujících, kteří z residence Chlumské tam odesílání a zavázání býti měli, denně za zakladatelku se modliti a nejméně jednou do roka při Mariánské slavnosti na Chlumku hudbou přisluhovati; (nyní se 9 štud. ročně 42 zl. r. č. poděluje,) nad to vyhradila si navrácení statku Roubovického aneb v nemožnosti 7000 zl. Kolej Královéhradecká zavázána byla kapli, kapličky, residenci a t. d. v dobrém stavu vydržovati, o zvelebení pobožnosti všemožně pečovati a časem svým na místě kaple prostranný chrám Páně vystavěti. Listinu nadační odevzdala P. Pavlovi Beránkovi, rektoru koleje Královéhradecké a Vojtěchu Hadovi, superioru na Chlumku, načež mezníky položeny a císařské potvrzení vyhledáváno bylo, které 19. července 1685 následovalo; vklad de desk zemských stal se 21. ledna 1686. — Při tomto nadání odevzdala residenci podací právo na farní kostel sv. Bartoloměje v Luži, pak sv. Jiří v Voleticích a N. Trojice v Jenišovicích. Mimo toto zboží odkázala otcům jezuitům na Chlumku závětem dne 23. listopadu 1684 učiněným všechem nábytek, peníze a věci, které se po její smrti na hradě Košumberském, v jejím domě, v residenci, kapli, dvorech residenci postoupených naleznou. I tenkrát zanechali jezuité úpisem od 28. čer-

vence 1684 všecko obdržené zboží až do smrti v užívání nábožné zakladatelkyně, vědouce, že to residenci na ujmu nebude. — V témže čase pojistil na oně nadací listině spolupodepsaný svědek p. Jan Václav Celler z Rosenthalu, pán na Trojovicích, Bezděkově a Tejnici Chlumecké residenci 2000 zl. na jmenovaných statcích s doložením, že se superior Chlumecký, když by Havel Celler z Rosenthalu úroky neodváděl a statky tyto zanedbával, skrze úředníky desk zemských v tyto statky má dát uvést. Havel Celler z Rosenthalu daroval tyto statky okolo r. 1700 chrámu Páně Hradištskému u Olomouce.

V. Chrám Marie Panny na Chlumku.

Když po vystavění residence a hojném nadání více kněží při kapli Chlumecké přisluhovati mohlo, založené při ní nábožné bratrstvo Mariánské, zvláště pak štedrá zakladatelkyně dary svými mnoho k zvelebení služeb Božích přispívaly, biskupové Královéhradečtí v Chraští sídlící k rozmnožení vykonávané zde pobožnosti napomáhali, a okolní pak kněžstvo za čest sobě pokládalo, při slavnostech Mariánských buď držením kázání neb služeb Božích Marii Pannu oslavovati, nebylo divu, že počet poutníků co rok se množil, tak že dle zachovalých zápisů mimo osadníky přes 20.000 poutníků svátostmi kajíčích ročně zde občerstvováno bývalo.

Dnou více a nebezpečněji trápená Maria Max, znamenajíc, že posavadní kaple kolatorníky času nedělního, tím méně četné poutníky pojmouti nemůže a obávajíc se, že by otcové jesuité po její smrti vymíněnou stavbu prostranného kostela předsévztí opomenuli, odhodlala se ještě za svého vládaření se zbožím Košumberským stavbu velebného a potřebám místním přiměřeného chrámu Páně podniknouti. Umluvivši se s otcí jesuity a vydobývši si povolení arcibiskupského, započala v květnu 1690 posavadní 20 let teprv starou kapli bořiti, připravivši již 1689 v residenci kapli ke cti sv. Jana Křt., kam milostný obraz Mariánský na čas stavby přenesen byl. Jako při stavbě kaple, tak i nyní podporovali ji okolní obyvatelé jak potažní a ruční prací, tak i vydatnými dary; tak darovala sestra zakladatelkyně provdaná svobodná panna Ugartová, 500 zl. na opatření zvonů a František Antonín, poslední hrabě Berka z Dubé a Lípého, pán na Rychmburce a Rosicích nejen 100 zl. a některé stavivo, nébrž vypsál také na svých panstvích sbírku mezi poddanými. Kdo stavbu řídil a kámen základní položil, není zaznamenáno. Zbožná a štedrá zakladatelkyně neviděla však toto od

sebe započaté dílo ukončené; bolestnou mnoholetou dnou utrápěna vydala dne 17. října t. r. nábožnou duši svou do rukou Spasitele. Stavba zimou zastavená nemohla ani z jara s žádoucím výsledkem vykonávána býti, an řemeslníci na opravě dne 7. dubna 1691 vyhořelých domů v Luži upotřebeni byli; nad to zemřel 11. ledna 1692 podnikavý a obětivý superior residence P. Vojtěch Had, doktor bohosloví, narozený v Praze 19. února 1634. Z těchto příčin a poněvadž zástupitel dědicův p. František Záruba z Hustěřan jen výnos z nadání, ne pak také z ostatních nábožné zakladatelkyni přináležejících obcí a příjmů na stavbu obětoval, pokračovalo se v stavbě jen znenáhla, tak že teprv r. 1694 kryt na zdi dán a r. 1695 věže dostavěny a kryty býti mohly. R. 1696 dostavěn byl hlavní oltář s kamenným tabernáklem; načež s povolením arcibiskupským chrám Páně dne 2. července t. r. od superiora residence P. Quilielma Fröblichke ke cti Narození Marie Panny posvěcen byl a vykonávání služeb Božích se započalo. O vigilii Narození Marie Panny byl po slavných neshporách milostný obraz Marie Panny z prozatímní kaple do nového chrámu Páně přenesen a zasazen.

Dle výtahu z účtů residence vydáno na stavbu tuto v hotovosti od r. 1691—1698 — 12.494 zl. 59 kr.

Bohatě jsouce opatření založili otcové jesuité u prostřed nového chrámu Páně před zábradlím nákladnou hrobku, do níž 13. března 1698 tělesné doposud v kapli sv. Jana Křt. odpočívající pozůstatky Marie Maximiliany uložili, ozdobivše r. 1701 náhrobní kámen mosazným orlem a takovýmto nápisem: „Ill'ma D. D. Maria Max. Hieserl nata Com. de Sora Dna in Koschmberg fundatrix.“ Podobně bylo do tétož krypty uloženo tělo prvního superiora P. Vojtěcha Hada.

R. 1702 byl hlavní oltář obložen stříbrnými květinami; z obojí strany milostného obrazu zavěšení jsou postříbření andělé v lidské velikosti a nad obraz takovátěž socha Nejsvětější Trojice; do výklenku vně hlavních dveří postaveny sochy sv. Josefa a Jáchyma a r. 1703 zavěšen velký zvon a postaveny oltáře sv. Ignáce Loj. a sv. Františka Xav.; r. 1708 opatřena stří. monstrance a kazatelna, r. 1711 ozdoben tabernákl stříbrem, k čemuž sestra zakladatelkyně, paní z Ugarte 500 zl. darovala. R. 1713 pokřtil zde Královéhradecký biskup Jan Adam hr. Vratislav z Mitrovic na den Marie Sněžné 4 zvony, z nichž největší „Maria“ nazvaný tento má

nápis: Munificentia Illmae DD. Comitissae Ugartianae natae Comtsae de Sora: MDCCX; ostatní sv. Anny, Ignáce a Františka Xav. mají stejný nápis „sumtibus foundationis.“ Dne 3. září t. r. konsekroval týž biskup tento chrám Páně u přítomnosti 13 světských a 12 jezuitských kněží. Do r. 1714 opatřeny byly varhany a postranní oltáře sv. Jana Nep., sv. Apolleny, Anny a Barbory, později sv. Aloisia. R. 1739 byly nové schody kladeny a dvoje poboční z residence, z nichž jedny kryté přistavěny.

Při tomto poutnickém chrámu Páně došli nejedni v důvěře své žádoucího uzdravení, pročež také nejedni vzácní darové na oltář kladení byli; takovými dobrodinci byli: Paní z Ugartův, sestra zakladatelkyně, František Antonín hr. Berka z D. a L., pán na Rychmburce, P. Jan Alex Zima, který stříbrnou lampu v ceně 150 zl. obětoval; podobně daroval Ferdinand hr. de Fours 500 zl. Z menších darů a zavěšených stříbrných a voskových obětí ozdoben byl r. 1761 obraz a tabernákl stříbrnými květinami v ceně 1626 zl. 19 kr. a obstarán stříbrem kovaný a vykládaný missal za 134 zl. 23 kr.

Počet poutníků býval neobyčejný; r. 1773 navštívilo 151 cizích processí tento chrám Páně, kteří zde přes 300 mší svatých sloužití dali; počet pak kajících svátost Oltářní přijavších byl toho roku 49,000.

Po zrušení řádu Jesuitského stal se Mariánský chrám Páně na Chlumku z rozkazu arcibiskupa Pražského r. 1781 Lužským farním kostelem, při němž kromě Hieserlovských fundací ještě mnoho jiných pozůstává. R. 1826 konána byla zde, ač opožděně, přelavným způsobem stoletá památka založení tohoto chrámu Páně; r. 1868 konala se o slavnosti Narození Marie Panny dvoustoletá památka přenesení milostného obrazu Mariánského na Chlumeck a založení první kaple.

Památný tento chrám Páně byl letos v měsíci září bleskem zapálen a bohužel bez mála zničen.

VI. Životopis Marie Maximiliany Evy Theresie svobodné paní Hieserlové z Vacova, rozené hraběnky ze Žďáru, paní na Košumberce.

Marie Maximiliana Eva Theresie, dcera Floriana Dětricha, hraběte ze Žďáru, pána na Kladném, Červeném Oujezdě, Litovli, Žďáru, Vyčicích a Gettersdorfu, c. k. komořího a přisedlího při soudu zemském v království Českém — a jeho manželky Alžběty rozené hraběnky z Martinic, narodila se v Praze v domě otcovském na Hradčanech,

kde nyní Černínský palác (t. č. kasárna) stojí, dne 8. září 1637; po narození nalezena jest mrtva. Matka slyšíc ve vedlejší komnatě stenání a pláč, kázala dítě živé neb mrtvé do své ložnice přinést a vedle bydlící otce kapucíny zavolati, kteří vykonavše pod výminkou obřad křestní s matkou slzící pobožnost k Marii Panně a sv. Janu Křt. konali; po skončených litaních Marianských dalo dítě znamení života na jevo, z čehož rozradovaná matka soudila, že budoucně zvláštní ctitelkyní Marie Panny a sv. Jana bude; ostatní křestní obřady doplněny byly v kostele svatého Víta. Po brzké smrti matčině svěřena byla k vychování nejprve Evě, ovdovělé hraběnce Altheimové, rozené hr. ze Šternberka a po její smrti dědu svému hraběti z Martinic, který s Vilémem hr. Slavatou z Chlumu a Košumberka s oken hradu Pražského vyhozen byl. Sotva patnáctiletá provdala se r. 1652 za ovdovělého, padesátiletého a nezuživého Jindřicha hraběte Slavatu z Chlumu a Košumberka, kteréhož před tím ani neznala a který, zplodiv s ní dceru Barboru Johanu Rosalii hrab. Slavatovou z Ch. a K. r. 1654 plicním neduhem ve Vídni zemřel. R. 1656 provdala se na radu své starší sestry, provdané hraběnky Nosticové, ač již slib čistoty složití chtěla, za Františka Kristofa Hieserle, svobodného pána z Chodova, c. k. komořího a nejvyššího komořího nad stříbrem, s nímž ve Vídni přebývala. Zde těžce stonajíc porodila syna Ferdinanda téhož roku ještě zemřelého a dceru Františku Theresii Rosalii, která se r. 1675 za Kašpara hr. z Lamberku, pána na Kunštátě, provdala a 14. bř. 1684 zemřela. Po smrti druhého manžela uzavřela, ač se o její ruku hrabě z Auersberku ucházel, ve vdovském stavu Bohu sloužit a složila také již na den Narození Marie Panny 1666 slib vdovské čistoty po mnohém sebe zkoušení do rukou svého zpovědníka P. Mikuláše Kozeliusa jesuity. Po složeném slibu odložila všechny klenoty a ozdoby a odstranila ze svých pokojů vše, co by ji k světu poutati mohlo; oblek její byl jednoduchý, barvy černé. Kterak milostný obraz Marie Panny od bratra obdržela a co k jeho účtě vynaložila, svrchu podrobně jest udáno. Jaký byl způsob jejího života, poznáme nejlépe z pohřební řeči nad ní konané, a naž zaznamenána jest v památní knize residence Chlumské, v kteréž kazatel s jejím životem seznámený vypisuje, jak sloužila Bohu, bližnímu a své duši.

Jžij při dvoře nádhery a rozkoší milovném neopomýjela denně své modlitby

kleče vykonávati, mše sv. slyšeti a sv. svátosti přijímati; později slychala i více mší sv. denně s nelícenou pobožností a s vyléváním mnohých slzí; v neděli a ve svátek přijímala svaté svátosti kajících; denně rozjímalasv. pravdy dle navedení sv. Ignáce; byla zvláštní ctitelkyní Marie Panny, již ke cti nejen kapli na hradě košumberském ozdobiti, ale r. 1665 od Matěje Ferdinanda z Bilenberku, biskupa kralohradeckého, ke cti Neposkvrněného Početí zasvětitidala, nábrží i kapli a později velebný chrám na Chlumku vystavěla a sv. Jana Křt., jemuž ke cti kapli v residenci r. 1689 vzbudovala, tak že se na ní proroctví matčino úplně vyplnilo; klenoty své vynaložila na ozdobení kaple Chlumecké, kteréž potřebné kalichy, monstrance, lampy a jiné stříbrné věci, mešní roucha a nákladné prádlo, poslední vlastní rukou neb od najatých dívek zhotovené darovala. Aby Bohu nepřetržené sloužitimohla, opustila pohodlný hrad a bydlela v jednoduchém domku u kaple; úctu Marianskou hleděla rozmnožiti založením bratrstva Marianského; k zvelebení služeb Božích učinila hojně nadání pro hudebníky na Chlumsku, a študující v chlapeckém semináři Králověhradeckém.

Jak se zachovávala k bližnímu, poznáváme z toho, že při kapli školu k vychování mládeže založila a nadala, domácích ku pobožnosti slovem i příkladem povzbuzovala, nemocné osobně navštěvovala, těšila, léky, pokrmem opatrovala; dítkám potřebné knihy a oděv, poutníkům růžence a obrázky rozdávala, chudým nohy myla, je pokrmem, oděvem obdařovala, slušný pohřeb jim obstarávala, slib daný každému držela, s poddanými šetrně nakládala, jim při své smrti dluhy odpustila a čeleď svou hojně obdařila.

Ač slabého byla těla a od mladosti vetchého zdraví, byla nicméně na sebe přísná, krotíc tělo dlouhou modlitbou, rozjímáním, lačením a chůzí; voňavek se štítila, v zrcadle se neshlížela, pochvala a důkum se vyhýbala, pěšky do Lužského a Voletického kostela chodila ano i do Chrudimi k sv. Salvátoru putovávala; hosty stkvostně častovala sama jsouc nad míru strídma, posty přísně zachovávala, v mnoholeté traplivé nemoci byla nad obyčej trpěliva a do vůle Boží odevzdána; v poslední nemoci neustále se modlila a tři Božské ctnosti vzbuzovala; před smrtí složila vyznání víry a přijala kajicné a odevzdané svátosti umírajících a poněvadž jí Bůh tu milost prokázal, že duši svou zbožnou právě v tom okamžiku do rukou Tvůrce svého odevzdala, když obětující

kněz za její šťastnou hodinku hostii pozdvihoval, lze se bezpečně nadíti, že duše její od Krista na milost byla přijata a na přimluvu Marie Panny Chlumecké korunou věčné slávy ozdobena. Stará byla 53 léta, 1 měsíc a 8 dní.

Ačkoliv si v poslední vůli všecku pohřební slávu zakázala, byla nicméně slavně pohřbena. Za školní mládeží šli řemeslníci pořádkové se zakrytými prapory a rozžatými svícemi, za těmito tolikéž nábožné bratrstvo Mariánské a 29 kněží přesporních; za rakví kráceli nejbližší příbuzní, otcové jesuité z residence, ouřednictvo, rychtáři, čeled a jiný lid. Po vykonaných zádušních mšech svatých byly ostatky její prozatím položeny do krypty v kapli sv. Jana Kř., roku 1698 přeneseny jsou do nového chrámu Páně, kdež slavného z mrtvých vstání důvěrně očekává.

Závětem dne 4. února 1683 učiněným odkázala Maria Max. statek Košumbersko-Domanický své jediné dceři Františce Theresii Rosalii, provdané za Kašpara hr. z Lamberku, když pak tato r. 1684 zemřela, darovala hrad Košumberský s výše jmenovanými obcemi residenti Chlumecké, ponechané pak sobě obce Losice s dvorem a rybníkem, Jenišovice s mlýnem a rybníkem, Pěšice, Popovec, Mravín, Mentour s dvorem (založený z pustých a přikoupených statků r. 1640 od Jindřicha, posledního hr. Slavaty z Ch. a K.) a rybníkem; podíl na Sedlici a statek Roubovický doporučila závětem r. 1689 zhotoveným svým vnukům: Karlu Benediktu Janu Balthasarovi hraběti z Lamberku a sestrám jeho Anně Aloisii Maximilianě a Františce Antonii Isabelle Rebecé, hraběnkám z Lamberku stejným dílem: nejmladší z nich Františka, která od ní byla vychována a která ji v bolestné nemoci laskavě ošetřovala, měla nad to ještě 20.000 zl. obdržeti. Tito dědicové prodali toto zboží i s Roubovicemi r. 1698 hraběti Kolovratovi, pánu na Rychnově, Zámrsku, Dobříkově a t. d., který ony od Košumberka odtržené obce na vždy s panstvím Chroustovickým spojil, Roubovice pak později prodal.

Podzimní den.

Jestli smutno v celém kraji,
který mlha pokrývá;
ptáci v sadě nezpívají,
větru žal je ovívá.

Kvítky hlavu k zemi kloní,
pobavenou jarostí,
mnohé slzu z nádrů roní,
slzu plnou žalosti.

Tak je srdci, když se blíží
jemu doba loučení!
Vše je jako mlha tíží,
vše má smutku odění.

J. Ř.

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od J. Ev. Eybla.

VI.

Přestávající na úkazech ze života a z ústrojí zvířat, které ve dvou posledních článcích jsme měli na očích, podíváme se také nyní na pána těchto živočichů, na člověka. Budeme se naň dívat s tím úmyslem, abychom na něm shledali Toho, jehož on jest obrazem a podobenstvím.

Ve veškeré přírodě rozeznáváme dva hlavní druhy bytosti; jedny, které mají vědomí, druhé, kteréž ho nemají. Člověk ve své přirozenosti spojuje oba tyto způsoby života: má tělo jako tělesné bytosti nejneduševnější; má ducha, t. j. vědomí, jímžto poznává sám sebe a cokoliv jest kolem něho. Pravda-li jest, že první bytost všecky ostatní bytosti učinila z ničeho, soudíme, že jest člověk jejím obrazem; neboť on má zároveň ve své přirozenosti všecku skutečnou dokonalost, která se ukazuje na obojích onech bytostech. Avšak obraz jakožto obraz nikdy nemůže býti leda stínem opravdové bytosti dokonalé.

Pohledme již na *tělo lidské*. „Nevím,“ pravila matka Machabejská ku svým synům, kterak v životě mém učinění jste; aniž pak já jsem vám ducha a duše a života dala a údův jednomukaždému jáť jsem nespojila.“ (2. Mach. 7, 22.) V pravdě moudrost rodičův nečiní díla tak složitého a pravidelného; o tuto účelnost nemají oni žádných zásluh. Pročež jich nechájece postupme dále.

Tělo lidské uhněteno jest z hlíny, ale obdivujeme se ruce, která je učinila. Pečet mistrova vytištěna jest na jeho díle. Zdá se, jakoby původce těla se zvláštním zalíbením ze všední hmoty vyvedl kus mistrovský. Základem celé budovy tělesné jsou kosti. Na kostech jest maso připevněno, jimi jsou také dutiny obklopeny, v nichžto se nalézají útroby a části nad jiné choulostivé a důležité, jako mozek, srdce a plíce. Jedny kosti jsou široké a ploché, jako na př. kosti lebkové a kyčelní; jiné kosti jsou krátké a tlusté jako obratle v páteři; jiné dlouhé, vnitř duté a morkem vyplněné, jako hnáty v rukou a nohou. Všechny kosti jest při člověku dvě stě sedm, nepočítaje v ně zubův, jichž u dospělého člověka jest dva a třicet. Nervy nebo

čivý, vybihající ke všem téměř dílům těla, prostředkují výjevy životní; svaly, krčice a natahující se, působí hnutí těla správná a pravidelná. Kostí, jsouce místy v určité vzdálenosti jako rozpojeny, mají klouby, kde se mohou jedna o druhou volně pohybovati; připojeny jsou k sobě svazy či šlachami, kteréž jdouce od jedné kosti ke druhé k sobě je vážou.

Kůže, kterou pokryto jest tělo na jistých částech, jsouc outlou a jemnou, jest mu slícnou ozdobou. Jest hladká; ješto u druhých živočichů jest tuhá, tlustá, šupinami, štětínami aneb peřím potažena a pokryta. Kdyby tato kůže, ana tělo lidské vlnadně barví, se odstranila, totéž tělo, stanouc se ošklivým, vzbuzovalo by hrůzu. Na některých místech jest kůže hustá a tvrdá, aby vydržela práci, která se na těch částech koná. Jak hrubá na př. jest kůže na patě proti jemné kůži na tváři. Tato kůže jest pružná a natažlivá, aby pohybům těla volně mohla sloužiti; jest veskrze jako dírkovaná; těmito rourkami odchází hojný pot, avšak neodchází jimi spolu krev. Ku podivu outlá jest kůže a tak přiměřeně jemná, že tou příčinou obličej nabývá barvy živé, lahodné. Kdyby tato kůže byla jemnější a řidší, byla by tvář lidská na pohled krvavá a jako odřena. Kdož uměl lidskou pleť tak mile zbarviti, že malíři, obdivující se jí, nijak leda nedokonale ji umějí nápodobiti?

Nohy, jsouce jako dva sloupy přímé a pravidelné, nesou celou hořejší budovu těla. Jsou pevné, ale v kloubach se mohou dle vůle člověka kamkoli ohýbati; i prsty u nohou a nehty na nich k tomu slouží, aby člověk jda ohmatal půdu, po níž jest mu kráčet, aby se obratně otáčel, snáze zachoval rovnováhu, se natáhnul a zvýšil anebo na stranu nachýlil. Chodidlo na noze jinak jest vzděláno nežli dlaň na ruce; jest patrně viděti, že jest člověk určen, aby chodil z přímá po dvou, a nikoliv jako zvíře po čtyrech. Obě nohy směrem ku předu se prodlužující, zdržují člověka, aby nahýbaje aneb schyluje se, tak snadno tvář na zem neupadl. Délce nohou jest přiměřena výška hořejší části těla. V této se obsahují všechny částky k žití potřebné a nad jiné outlé, které tou příčinou jsou uprostřed a na místě bezpečném uzavřeny. Na ten konec dvě řady žeber, vycházejíce z páteře jako větve ze stromu, ohražují dutinu, na způsob kruhu, chráníce v ní ústrojí outlá a choulostivá. Kdyby se těmito žeby, jichž jest dvanáct po každé straně, docela zavírala břišní dutina, nemohly by se žaludek a střeva volně

rozšiřovati, trávení a dýchání by se stěžovalo; proto pouze sedmero hořejších žeber dochází až do předu ke kosti hrudní, k níž se upevňují; dolejší, počtem pět, tak daleko nedosahují, jsouce k hořejším žebrům toliko chrupavkami připevněny.

Nevím, které dílo lidské by bylo spravováno s takovým uměním, jako páteř. Kdyby učiněna byla pouze z jedné kosti, byla by příliš tuhá a křehká a lidé by se nemohli ohnouti. Tomu pomohl původce stroje tělesného, utvořiv páteř z jednotlivých kostí, jimž říkáme obratle. Žaludek, rozpouštěje pokrm, působí hlad, jenž nutí člověka, aby jedl. Tu se pak člověk nasycuje a naplňuje cizí látkou, kteráž vejdouc do žaludku zošklivila by se mu, kdyby ji viděl a která se mu také znehucuje, je-li nasycen. Žaludek jest jako podlouhlý pytlík, mající z každého konce otvor. V něm se krmivo převrací a roztrhává a žaludkovou šťávou promíchává a mezi tím, co jedna část krmě vsákne do žil, do krve, sloužíc tělu k výživě, druhá co nepotřebná a nezáživná zbytek východy skrytými, aby se člověku nestala nepohodlnou a odpornou, z těla se vymísí. Tak podivuhodně jest zřízeno tělo až i ve výkonech nejnižších, jichž tuto vykládati nelze.

Pohled na vnitřní částky člověka není arci tak příjemný jako díváme-li se na zevnějšek: ale nezapomínejme, že ony nejsou k tomu činěny, abychom se na ně dívali, ba naopak spíše hrůzu a ošklivost působí, aby člověk se jich tudíž děsil a nikdy násilně na jiném jich neobjevoval. Ostatně jsou vnitřní částky těla tak srovnány a tak účelně a důmyslně spořádány, že kdo je umí pozorovati, více ještě nad nimi žasne, nežli nad krásou těla zevnitřní. Toto nitro člověka, jsouc tak ohyzdné a spolu tak podivuhodné, jest právě takové jaké má býti, aby se patrně vidělo, že jest člověk hlína země, spravovaná rukou Boží. Jeví se tu i křehkost tvora i umění Stvořitelovo.

Ruce mají právě takovou délku, aby snadno ku všem částem těla mohly dosahovati, majíce i příslušnou sílu a zručnost, aby nejrůznější věci braly, na ně sahaly, za ně se chytaly, na ně se věšely, je přitahovaly, odstrkovaly, jimi házely, je spojovaly a rozmotávaly, jich se co nejjemněji na př. na hudebních strojích dotýkaly. Všecko, čeho vymahají rozkoš, pohodlí a potřeba, zjednávají nám ruce. Prsty u nich se i bez nejmenší obtíže natahují a zavírají. Ruka, držíc štětec nebo dláto, dotýkajíc se lry neb klávesů, působí příjemné účinky. Táž ruka vzdělává role, staví domy, tká látky, šije šaty, rozdě-

lává kovy. Duch vynalézá, smyslové zkoušejí, ruce vykonávají. Máme-li kde bydleti, čím se odívati, máme-li města, chrámy . . vše to vyvedla ruka. (Cic. De nat. deor. II. 56. 57.)

Nad páteří se zdvihá šíje (krk), pevná aneb ohebná, jak kdo chce. Potřeba-li jest nésti těžké břímě na hlavě, stává se krk tak pevným, jakoby byl jen z jediné kosti. Je-li třeba se nachýliti, neb hlavu otočiti, hýbe a otáčí se krk na všechny strany, jako by byl bez kostí. Pohodlně drží hlavu, která panuje celému tělu. Kdyby tato hlava byla menší, nežli jest, nesrovnávala by se s velikostí ostatního těla; kdyby byla větší, kromě nepoměrnosti a z ní pocházející nesličnosti vzrostla by její váha, tak že by tížila krk a bylo by se nám báti, že každou chvíli upadneme, kam by se hlava dost málo nahnula. Hlava jest ohrazena a opevněna ze všech stran velmi hustými a tvrdými kostmi, jichž má celkem dva a dvacet, z nichžto všechny jsou k sobě přirostlé vyjma toliko spodní čelist (saně), která jest připojena kloubem a tou příčinou pohyblivá. Tak pevně ohrady hlava potřebuje, aby jistěji ochránila drahocenného pokladu, jež v sobě drží a jímž jest mozek, látka měkká, vlhká, třemi blánami obalená, střed stálých takměř divů. Lebka má souměrné a pravidelné otvory, ve kterých se spatřují oči, uši, ústa a nos. Oči jsouce sobě rovny, tak jsou vhodně umístěny, aby snadno v pravo i v levo mohly pozorovati všechny předměty cizí a bdíti patřičně nad bezpečností všech částí těla. Jejich výtečná souměrnost jest vynikající ozdobou obličeje. Ten, kdo je učinil, rozžal v nich nevím jaký plamen nebeský, jemuž se v celé ostatní přírodě nic nevyrovná. Tyto oči jsou jako zrcadla, kde se po sobě a beze zmatku obrazy všechny předměty celého světa, aby to, co ve člověku myslí, je v těchto zrcadlech mohlo viděti. Ačkoli se díváme dvěma očima, vidíme též předmět co i věc jedinou. Oko jest okrouhlé a duté, aby tak všechny jakkoli veliké věci mohly do něho vpadati a jejich obraz v něm se mohl vytisknouti. Jakožto oudu velmi citlivému a nedůtklivému jest oko připravena nad míru prozřetelné komůrka ve tvrdé kosti hlavy. K tomu přidána jsou víčka, aby člověk oko přikryti a před ourazem chrániti mohl. Tato víčka jsou chloupky ozbrojena, aby chránila oči před padajícím prachem. Nad to ještě obočí přidáno, aby ostrý pot z čela se prýstě tak vzácnému oudu nemohl uskoditi. A což teprve, kdybychom vnitřní zařízení oka uměli vykládati, obdiv a úžas by se nás zmocnil, jako lékaře, jenž uvažuje ústrojí oční, celý unešen zvolal: Ústroj oka jest tak zázračný,

že kdoby jej nahodilým kladl býti, byl by nejmírněji řečeno, padlým na rozum. (J. V. Jirsíka Popul. dogm. str. 193.)

Obličej nabývá půvabu a vznešenosti své sličně klenutým čelem. Bez nosu, v prostřed umístěného, celý obličej by byl nesličný; jest nad ústy, abychom pohodlně rozeznávali již podle vůně, co prospívá k výživě člověka. Nozdry slouží dýchání i čichu. Živá barva, čerstvost, podoba, pořádanost pysků zdobí velice obličej lidský. Otvírajíce se přijímají pokrm, nad to svou pružností a rozmanitostí pohybů mění zvuky slov, jež pronášíme. Spolu kryjí dvojí řadu zubů, jimiž jsou ústa ozdobena; jako kameny mlýnské tak drobí zuby pokrm, připravující ho takto k strávení. Tak rozemleté pokrmy vcházejí do žaludku zvláštní rourou rozdílnou od průdušnice, kteréžto obě trubice, ač tak blízké jsou vedle sebe, nic nemají společného. Jazyk, tkanina to malých svalů a nervů, jest tak pohyblivý a pružný, že se nelze dost diviti; dotýkaje se tu zubů, tu pátra, působí zvuky, z nichž se skládá řeč lidská. Mezi tím, co člověk spí máje oči zavřené, zůstávají otevřeny uši, aby i ve spaní se dověděl o výstraze a hluku, blíží-li se neštěstí.

Ty jsou některé vlastnosti těla lidského, které poněmu oku se k spatření podávají. Toto tělo by bez pochyby mohlo býti větším nebo menším, nežli obvyčejně jest. Kdyby bylo na př. jen asi jednu stopu vysoké, skoro všechna zvířata by je svými nohama šlapati mohla. Kdyby bylo vysoké jako věž, málo lidí za krátkou dobu by ztrávil všechny pokrmy země; člověk by neměl koňů ani jiných zvířat, která by jej nosila neb tahala; lidé by nenašli dost staviva ku vzdělání domů přiměřených jejich velikosti; jen malý počet by jich mohl žíti na zemi a ti beze všeho pohodlí. Kdož ustanovil vzrůst člověka měrou určitou? Kdož odměřil velikost živočichův, aby byla přiměřená velikosti postavy lidské? Kdož pak působil mimochodem řečeno, aby poměr porodů mužského pohlaví k ženskému se měl vůbec, jako 21 ke 20? Člověk jediný mezi všemi živočichy má stálou, přímou chůzi; k té jest celý sklad těla zřízen. Pročej i nejsurovější národové chodí zrovna; naproti tomu pouzí živočichové, byť i sebe vyvinutější byli, hlavy své k zemi skloněné nesou.

Nejen ušlechtilou postavou, nýbrž i dokonalostí celého ústrojí člověk předčí nad všechny živočichy, i byť tito jednostrannou výborností svých údů vynikali. Jest on i silnější i obratnější nad ně, hledíme-li k jeho velikosti. Nejohrovnější zvířata mají ovšem větším dílem těžší tělo než-li člověk; přes to má statný člověk více tělesné síly nežli

nejhorší dravci, jenž činí hrůzu pouze svými zuby a drápy. Člověk, nejsa od přírody nadán žádnou zbraní, umí svou rukou vyváděti takové zbraně, že jimi i nejlítější šelmy přemáhá; umí je krotiti v zajetí; dle libosti s nimi si hrát; tigři a lvové se k němu lichotí; on si bez bázně sedá na slona ohromného. Člověk jest pánem přírody, ku kterémužto panství nejen oprávněn, ale od Hospodina přímo ustanoven jest. „Požehnal jim Bůh a řekl: Naplňte zemi a podmaňte ji a panujte nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským, i nade všemi živočichy, kteříž se hýbají na zemi.“ (1. Mojž. 1, 28.)

DOPISY.

Z Velehradu d. 12. listopadu 1878.
(Vznik Koruny Soluňské.)

„Že Čechové osudu Obodritů, Luticů, Ratarů a jiných pokrevenců svých znikli, za to nejvíce děkovati mají včasnému a upřímnému pokřtěnému svému.“

Fr. Palacký, Dějiny I. 1, 231.

Otec náš, Fr. Palacký, pádnými mluvival slovy. Pádný jest i výrok tento, pravda závažná ukryta v něm osvědčeným dějepiscem. Zač děkovati přísluší nám a komu? Za „včasné, upřímné pokřtěnění“ děkovati nám jest učitelům našim, sv. Cyrillu a Metoději a pomocníkům jejich, jimž platí vzácná ta slova Palackého: „učitelé slovanští, hledavší duchem právě apoštolským nejmění a panství, ale jen spasení duší, proto zvláště zasloužili vroucí a věčné díky celého potomstva českého, že vyučovavše rozumným slovem i písmem spolu, obrátili novou víru, aspoň v domě knížecím a u předních národu hlav, hned i v úplné, srdečné přesvědčení.“ (Tamtéž).

Splácel-liž a jak splácel národ celý díky povinné sv. Cyrillu a Metoději? Jak zachovalo se k nim i k pomocníkům jejich potomstvo celé? Jak a co dělo se za věků dřívějších pouštějce mimo sebe, mějme na mysli věk nynější, potomstvo nynější a tu jako samo sebou poskytne se nám vhodné měřítko památným rokem 1863. O tisícileté památce příchodu sv. Cyrilla a Metoděje zjevno, patřno a zřejmo bylo, že cit vděčnosti nevyhynul ze srdcí potomkům cyrillo-metodějským. Sta tisíce poutníků putovali do sídla cyrillo-metodějského, putovali na posvátný Velehrad a tisíce tisíců zalétali tam duchem. O té slastné rozkoše a blaživé nadšenosti! Tehdá všem na mysli tanuly velebné dvě postavy — sv. Cyrill a Metoděj a k nim družily se postavy jiné

královské — Rostislav, Svatopluk, Bořivoj, sv. Ludmila, sv. Václav, všechny dýchaly vlasteneckým dechem a všechny sbíhaly se na jednom místě — na královském, na posvátném Velehradě. Což divu, že obraznost vykouzila nejednomu krásné, utěšené místočko rajských vnaď — Velehrad a v něm na povýšeném, předním místě velebný, Boží stan — Velehradský chrám! Cit vděčnosti na perutech dějin vlasteneckých kam až zalétal, kdož poví nám? Obraznost ovšem malovala krásně, avšak slyšme, jakým byl památný chrám Velehradský — skutečně a tím dostaneme se i k začátkům „Koruny Soluňské.“

Tři roky před jubilejní slavností napsal dopisovatel z Olomouce do brněnského „Hlasu“ tuto zprávu pozoruhodnou: „Dne 21. ledna zavítal k nám jistý ctihodný chaldejský kněz se svým jáhnem, aby sbírali almužnu na vystavení katolického kostela. I nasbírali dosti. Při tom mně mimovolně napadlo, jak často náš lid hojné příspěvky zasílá na vybudování chrámů Páně do ciziny, an zatím náš chrám Páně Velehradský tolik opravy má potřeby, a ničeho se v tom ohledu neděje. Ale myslím, že na tom nenese náš lid žádné viny. Nebo kdyby se sestavil komitét, jenž by vše příspěvky k tomu cíli určené sbíral, kdyby se vůle taková i v ostatních slovanských zemích oznámila, zajisté by se sešlo tolik, by se jmenovaný chrám Páně k tisícileté slavnosti slušně opravit mohl.“

Touž asi dobou, kdy řádky tyto uveřejněny byly, podal tehdejší vp. farář Velehradský, Karel Molitor, první svolání ku sbírkám (Hlas 1860 str. 33). Svolání páně farářovo neminulo se účinkem, ba úspěch jeho byl skvělý. Cit vděčnosti podřimující probuzen jím, osvěžen, utužen. Netrvalo dlouho, a již docházely na posv. Velehrad jednotlivé dary z Moravy, z Čech, ze Slezska, ze Slovenska, vůbec z krajin slovanských, dary větší menší a počet jejich množil se víc a více, tak že vp. farář rozradostněn výsledkem tak skvělým, okamžitým, odhodlal se ku krásnému činu, aby vděčnost zjevno splácel vděčností; zavázal se slibem dobrovolným, slibem tímto: „oznamuji, že počínaje červnem v každém měsíci sloužití budu střídavě u oltářů sv. Cyrilla a Metoděje tichou mší sv. za všechny známé i neznámé dobrodince chrámu Velehradského.“ (Hlas 1860 str. 96.)

Koho z nás netěšila by ona vděčnost dítek slovanských k sv. Cyrillu a Metoději? A komu nelíbil by se tento šlechetný čin

páně farářův? Aj, koho by tedy nětěšila, a komu by se nelíbila — „Koruna Soluňská“?! Vízme příčinu toho.

V Týnci nedaleko Olomouce pracoval tehdá na vinici Páně horlivý, mladý kněz, jenžto nadšen jsa duchem cyrillo-methodejským zabíhal myšlénkami do budoucna k nedalekému roku 1863. přítomnost a skutečnost nikterak nepouštěje s myslí. Bedlivě pozoroval a vážně přemýšlel a výsledek obého podal veřejnosti, 14. března r. 1861 napsav do brněnského „Hlasu,“ s jakým zdarem velikým frater Odillo Reiffert, trappista z Forgesu v Belgii se spoluřeholníkem svým po bohaté Hané sbírají příspěvky na svůj klášter a chrám v Belgicku. Zjevnou štedrotu našeho lidu právem si vysvětluje odtud, že na lístku, jež dobrodincové složivše 1 zl. dostávají, zaznamenán jest závazek trappistův: 1. že v klášteře jejich na věčné časy každodenně sloužívány budou dvě mše sv., jedna za živé a druhá za zemřelé zakladatele a 2. po 50 let ročně ještě 77 mší sv. — To že se děje oznámiv, o tom ale, zda právem či neprávem se to děje, pomlčetí hodlaje píše pak doslovně: „Ale že pro vlastní domov, pro vlastní chrám, pro vlastní otčinu k jejímu zvelebení a povznešení od domácích, od vlastních dítek tak málo se děje, toť mne mrzí a bolí, toť úkaz politování hodný! s tím sotva kdo spokojen býti může. Mním tuto především náš Velehradský chrám!... Že onen trappista tak vhodného se uchytil prostředku, to povzbudilo ve mně podobnou též myšlénku, kteráž po mém zdání našemu milému Velehradu užitečnou se státi může. Podávám ji tuto na úvahu a ku dalšímu provedení. Náš slovanský katolický lid chce za něco zase — něco. Uchopmež se nejužitejší jeho stránky a chceme-li, aby dával na oslavu Velehradského chrámu almužnu, podejmež mu opět my vznešenou obět za to. Mním totiž odslužmež za zbožné dárce ročně jednu nebo dvě mše sv. Rozumí se, že tuto zvláště mluvím ku svým veleb. spolubratřím pracujícím na vinici Páně, kteříž aspoň trochu mají srdce pro svůj národ a pro svou katolickou vlast. Celá tato záležitost mohla by se uspořádati takto: Novinami ať se oznámí, aby se do toho neb onoho času všickni ti kněží v českoslovanských vlastech hlásili, jenž by činíce spolek „Koruna Soluňská“ nazvaný z dobré vůle a obětivé lásky každý v každém roce dvě nebo podle libosti i více mší sv. — což by se udati musilo — za živé i zemřelé dobrodince Velehradského

chrámu sloužili“ ... „Pisatel těchto řádků hlásí se již k tomuto spolku a zavazuje se, jak dlouho mu Pán Bůh života na této zemi dopřeje, že každoročně dvě mše sv. za všechny dobrodince — živé i mrtvé — chrámu Velehradského zdarma sloužiti chce. Spolu posílá tuto 10 zl. za sebe a pak 2 zl. jménem Ig. Hrudníka, svobodného z Hrubého Týnce, na obnovu basiliky Velehradské“.

Toť úryvky z dopisu týneckého kooperatora, vp. Ant. Dudíka, nyní faráře ve Vyškově. Vp. Ant. Dudík jest původcem „Koruny Soluňské“, jak udává i písemná zpráva a žádost, kterouž dne 17. května 1861. podal vp. farář K. Molitor nejd. kn. arcibiskupu Olom. Bedřichovi — o zamýšlené „Koruně Soluňské.“

Douška. Nebude tuším, nezáhodno zvěděti, že celý dopis páně Dudíkův zasluhoval by, aby znovu byl uveřejněn celý, any myšlénky v něm obsažené a výroky v něm učiněné nepozbyly posud váhy, ceny a platnosti své. Ano porovnáme-li nynější ustálenost „Koruny“ s její původním náčrtkem, nemůžeme nepozorovati, jak dovedně mluvil a jak příkladně jednal důmyslný původce „Koruny Soluňské“. Neboť, nahlédneme-li do „Stanov Kor. Sol.“ (viz Blahověst 1878. č. 28.), seznáme snadničko, že až posaváde týmž způsobem rozvíjí se „Kor. Sol.“, jakýmž ji začal kněz Ant. Dudík slibiv ročně 2 mše sv. a poslav dárek svůj i Hrudníkům. A že prospívá dosaváde „Kor. Sol.“ velezdáříle, toho důkazem nedávný seznam XIX., seznam svatováclavský, v němž vykázáno jest od nových 168 údův a dobrodinců 189 zl. 30 kr. a 11 mší sv. (Hlas 1878 č. 81. a 83.) V seznamu tomto svatováclavském vykázán též i jeden český kněz, důst. p. Jan Svěda, bisk. vikář a děkan z Prachatic. —

Požehnání a blaho rozsávali sv. Cyrill a Methoděj hlásající sv. víru katolickou, pozhennání a blaho přináší též jejich „Koruna Soluňská“ touže víru vhodně utužující a milostí hojně skýtající a protož přejeme jí, aby na místech mnohých mnohé nabývala údův horlivé a činné žejající slovy písně svatováclavské:

„Neopouštěj lidu svého
Cyrillem a Methodem
Tobě, Bože, získaného,
Jenž Tě vzývá v žalu svém.
Svatý Václave, náš kníže,
Při dědictví při svém stůj,
Přimlouvěj se za lid svůj,
Ať nám vzejde pása s kříže.“

J. Andrejev.

Ze Sissku v Chorvátsku v říjnu 1876.

(Zpráva z voj. nemocnice.)

Predevším za knihu laskavě mi zaslano ude všech Čechů a Moravanů ty nejsrdečnější díky! Právě podobných povídek máme zde nejvíce potřebí, arciť ještě více maďarských a srbských. Díky p. Daňkovi z Chlumce jsme nyní českým čtením dostatečně zásobeni; poslati mi knih celý balík. Psal bych pro nějaké knihy do Pešti, ale doufám, že dlouho nemocných míti zde nebudeme, nýbrž že v krátkém čase bude i naše nemocnice jako 6., 9. a 31. rozpuštěna. Uvítal bych podobnou zprávu s tou největší radostí. Jest arci postavení mé zde dosti vděčné, ale ta voj. duch. správa jest přece až příliš jednotvárná. Zaměstknáním mým jest denní návštěva nemocnice — v 5 od sebe vzdálených místnostech; denně 3, 4 i více zaopatřuji a 1, 2 i více pochovávám; píšu na všemožná dotyčná velitelství pro Nationale, vystavuji úmrtní listy, vedu in duplo matriku, píšu denně více listů nemocným na jich příbuzné atd. Znal jsem z civilu vedení matrik, ale zde to jest přísnější než u vojáka plnění předpisů stran šatstva, knoflíků atd. Šťastný voj. správce duch., když mu p. superior jen jednou pošle duplikát na zpět. Já jsem v ohledu tom ještě dosti šťasten. — Při všemožné pili stane se mi však přece, že mi v noci z ambulační lodě přivezou nemocné, z nichž některý do rána zemře. A jak těžko dorozuměti se s Rumuny, Rusňáky, Maďary — zhusta bezvědomými — o náboženství. V legit. pouzdře o tom ani zmínky, a kdyby, nemocní mají většinou pouzdra prázdná a místo lístku mají tam peníze. Jsem mnohdy u veliké tísně, nevěda, co si počíti. — Než o tom dosti. V celku není příliš mnoho práce ve voj. nemocnici. Moji pp. kolegové, s nimiž jsem se na cestě do Baňaluky setkal, mají pramálo práce, zde v Sissku je jí více, poněvadž je to středisko, kdež denně sta nemocných dostáváme a dále posíláme. Tomu jsem velice rád, že máje byt na faře mohu alespoň trochu poklidu v bytu svém nalézt i denně mši sv. sloužiti. Ostatně těším se tím, že mi ta voj. zkušenost neškodila a pak to byla vůle Boží! S.

KRONIKA.

Z Prahy. O 500leté památce úmrtí císa. Karla IV., v pátek dne 29. listopadu bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužiti v 10 h. ráno slavnou zádušní

mši sv. v stoličném chrámě Svato-Vítském, kdež hrobka Karla IV. se nalézá. Po mši sv. půjde průvod z téhož velechrámu na hradě ulicí Ostruhovou, Mosteckou přes Karlův most k pomníku Karla IV., kdež rektor university (prof. dr. Streng) jmenem university založené Karlem IV. položí věnec. (V sobotu d. 30. t. m. měl míti dr. Rieger o 11 h. slavnostní řeč v Karolinum, k čemuž však akad. senát nesvolil.) V neděli d. 1. prosince o 9. h. ranní sloužiti bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup mši sv. v kostele na Slovanech (v Emausích) a po té půjde průvod přes Karlovo náměstí ulicí Myslíkovou a přes nové nábreží Podskalské k novému mostu, kterýž vede z Rodskalfína Smíchov. Nový most bude od J. Emin. nejdůst. p. kardinala posvěcen, otevřen však bude teprve o novém roce 1879.

— V úterý dne 19. t. m. v den sv. Alžběty slavena bude v klášterním kostele u Alžbětinek na Novém městě výroční pout. V 8 h. bude J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup sloužiti tichou mši sv., v 9 hod. bude kázání, v 10 hod. pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. h. kázání, pak požehnání.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. listop. u sv. Víta na hradě, od 21—25. u Marie P. Vítězné (u býv. Karmelitánů) na Malé straně.

— V den církevní památky svatého Klementa, papeže a mučeníka, v sobotu 23. t. m. budou u sv. Klementa na Starém městě v 7 a 8 h. tiché mše sv., v 11 h. slavná mše sv. a o půl 7. h. u večer nešpory s požehnáním.

— O slavnosti sv. Kateřiny v pondělí dne 25. t. m. bude v starožitném kostele sv. Kateřiny při budově zemského ústavu pro choromyslné v 10 h. slavná mše sv. a odpoledne o 3. h. požehnání, ku kterýmžto pobožnostem obecnstvu přístup bývá povolen.

Z Bavor. Zároveň s dekretem, jímž prof. dr. Stein jmenován byl biskupem Wircburským, dodán byl též zasloužilému převorovi Karmelitů ve Wircburku P. Ambrožovi Kászovi výnos, jímž ministerstvo sděluje, že J. Velič. král se pohnuta viděl k jeho prosbám svoliti k odvolání dekretu, kterým v srpnu r. 1876 biskupem jmenován byl. Sv. Otec Lev XIII. dal mu skrze státního tajemníka projevit svou otcovskou přízeň a důvěru.

Z Říma. Po vůli sv. Otce odejdou Jesuité z provincie Milanské jako missionáři

do Japonska, kdež sv. František Xav. svého času blahodárně působil a kdež přes vše kruté pronásledování dosud se zachovaly památky víry katolické. — Slovného učence a znalce starožitností rytíře de Rossi jmenoval sv. Otec ředitelem Musea křesťanského s knihovnou Vatikánskou spojeného. Úřadu toho dříve nebylo; sv. Otec jej zvlášť zřídil.

Z Jerusalema. Dne 14. října byl v Jerusalemě otevřen ústav školních bratří, jenž mnoho dobrého církvi katolické ve sv. zemi přinese. Slavnost počala svěcením domácí kaple, které sám patriarcha vykonal, po svěcení bylo kázání, jež měl francouzský kněz patriarchátu Jerusalemského, poukazuje, že ústav zřízen byl od národa francouzského k tomu účelu, aby kdo ještě ve stínu smrti a v temnosti se nachází, ku pravdě přivedeni byli. Patriarcha sloužil mši sv., po níž zapěl „Te Deum“, ukončiv takto jednoduchou sice ale dojemnou slavnost. Školní bratři přibyli z Francie, jejich představený a spolu ředitel nové katolické školy rodem jest z Normandie a jmenuje se Fr. Evagre. — K slavnosti této se dostavili též někteří kněží, jichž oděv dosud v Palestině známý nebyl. Měli bílé taláry a bílé pláště, okolo krku růženec a na hlavě turban, jsou to kněží, které až z Afriky poslal arcibiskup Lavigerie, aby při chrámu sv. Anny duchovní správu vedli. Na cestě z Jaffy do Jerusalema byli v nebezpečení života, poněvadž vůz, na kterém se nacházeli, na místě srážném se převrhl. Nový ústav vzkvétá a jest se nadíti, že hojně ovoce přinese. — Úroda byla letos v sv. zemi velká; obilí, ovoce, vína i oliv jest hojnost, ač navštívily kobylky rozličné krajiny, zničivše velikou část úrody zemské. V Palestině není krupobití, není povodní, není mrazů; rány, kterými navštěvována bývá, jsou sucho a kobylky. Největší rána pro zemi jest špatné turecké hospodářství a zmalátnělost východu. — Již se veřejně mluví o budoucím povstání obyvatelů Libanonských proti turecké vládě.

Z Jižní Afriky. Dlouho se domnívali Evropané, že střed Jižní Afriky jest poušť, tak jako střed Severní Afriky, kde jak známo nekonečná Sahara stálým sídlům lidským přítrž činí. Smělí cestovatelé odvážili se s patrným nebezpečenstvím života a vnikli zvítězivše nad přemnohými obtížemi až do středu jižní pevniny africké. Nalezli tam vysočiny, pahorky, dosud neznámé řeky a ohromná jezera, která se velikostí rovnají až i jezeru aralskému. Dále se domnívali v

Evropě, že krajiny ty nejsou obydleny, ku podivu však našli v nich veliké množství polodivých kmenů, kteří pod svým náčelníkem žijíce a rozkazy jeho věrně plníce hranice svého území statečně střeží, jedem napuštěnými šípy a sekerami proti nepřátelským kmenům brání. Tam ještě nezavládli zákonové, tam rozhoduje jen hmotná síla a osobní choutky. — V osmnáctém století rozšiřovali Jesuité v krajinách na pobřeží ležících křesťanské náboženství, dále do vnitř země nemohli však vniknouti. Bůh žehnal práci jejich, utěšené zkvétati počaly křesťanské osady, z kterých se mělo sv. evangelium i k ostatním kmenům šířiti. Bohužel tyto osady zahynuly, poněvadž Pombal proti řečenému řádu vystoupil; při neustálých vzpourách a valkách, jimiž Evropa ku konci osmnáctého a na počátku devatenáctého století zmítána byla, nepomýšleli jiní řádové, aby v blahodárném díle pokračovali. Pius IX. zřídil za svého slavného panování 12 apoštolských vikariátů v Severní Africe; neunavený biskup Alžírský Comboni ujal se opětně a sice s missionářem Hornerem té myšlenky, aby se křesťanské osady v Jižní Africe obnovily. Pluli vydavše se na nebezpečnou cestu po Nilu a vnikli až ku samému stupni jižní šířky (105 mil pod rovníkem), kde osady křesťanské zakládali přiučivše se řeči tuzemců. Vědeckými cestami Livingstonovými zjištěno bylo, že mezi 10. a 23. stupněm východní délky leží území, které jest čtyřikrát tak velké jako Francie neb dvakrát tak velké jako Německo i s Rakouskem a že se v něm čítá mnoho milionů obyvatelů, jenž ještě ani jediného slova neslyšeli o Kristu Pánu, ku kterým katolický misionář ještě nezavítal. Veliký papež Pius IX. dověděl se krátce před svou smrtí o této říši, chtěl ihned do neznámé země misionáře poslati. Bohem však jinak usouzeno bylo, v nebi se stal opuštěným obyvatelům orodovníkem a apoštolem. Jedva že Lev XIII. na papežský trůn dosedl, svěřil ovládnutí podobnou apoštolskou horlivostí jako Pius důležitý úkol Tovaryšstvu Ježíšovu, aby v oněch krajinách členové řádu na vinici Páně pracovali. Duchovní vrchní řučili za představeného missie P. Depelchina z Belgie, jenž přes to, že osmnáct let mezi Indy evangelium hlásal, přec s neohroženou myslí nejsnadnému ale blahodárnému dílu rád se podrobil. Pod jeho dozorem pracovati bude pět kněží a čtyři bratři laikové. Počátkem prosince vstoupí na loď v Anglii a domnívají se, že okolo nového roku přistanou u mysu Do-

bré Naděje, kde vystoupí a se odeberou do Grahmstovnu. V tomto místě pracují hlásající slovo Boží angličtí Jesuité, kteří přichozím při další cestě radou i pomocí přispějí. Tam teprv počínají svízele a velké obtíže. Jedná se o to, aby se misionáři ku některé karavaně připojili, bez níž do vnitra Jižní Afriky cestovati nelze. Jest jim potřebí vůdců a nosičů, poněvadž rozličné zboží evropské mítí musí, neb kmenové ku kterým cestují neznají peněz a potraviny jen za evropské zboží vyměňují. Nad to jest jim s sebou vzíti rozličné dary pro náčelníky kmenů, bohoslužebná roucha a nádoby. Koňů a mezků nemohou na obtížné cestě potřebovati, poněvadž mouchy jmenem Tsetsch všem domácím zvířatům svým jedem nebezpečné jsou, toliko člověku neškodí. Některým misionářům v Zanzibaru bylo 15 měsíců čekati, než pět mužů nalezli, kteří se jim za průvodce propůjčili; za cestu asi 50 mil musili jim dáti 30.000 franků mzdy, poněvadž obtíže byly preveliké. — I podnebí bude novým misionářům na úkor, v řečené zemi jest troje počasí; zima v květnu, červnu a červenci, kdežto neprší ani nesněží, teploměr ukazuje průměrně 8 stupňů nad nullou; léto trvá v srpnu, září a říjnu, řeky, potoky a prameny vysychají, země práhne, květiny a stromy schnou, lidé před nesnesitelným vedrem do podzemních skrýší se ukrývají. Třetí počasí, pro které evropští jazykové jména nemají, jest deštivé, šest měsíců jen s malými přestávkami ustavičně prší. Obyvatelé nazývají se Betelmanové; proslulý Livingstone byl první Evropan, jenž k nim kdy zavítal; popisuje ve svých spisech mravy a obyčeje polodivých kmenů, nezapomíná též líčiti velké obtíže, s kterými Evropanu přichozímu bojovati jest (o nichžto zajisté v Evropě ani zdání nemají), když nebezpečnou cestu pralesy, pouštěmi, nebetyčnými horami, pěknými údolmi kolikráte okolo bezedných propastí vedoucí podniká. Tak praví o poušti Kalabarské: „Nepřehledná planina, pískem pokrytá, nikde nespatriš živé duše, mezkové jen pomalu a s namáháním táhnou lehký vozík. V létě, ba ani v zimě se pouští cestovati nemůže, nejpráhodnější jest deštivé počasí, poněvadž by jinak člověk i ta nemá tvář žízni zahynuli. Poušť tato jest přes dvě stě mil široká. Jsou sice velké řeky, které ze země Betelmanské k moři tekou a po kterých by lodi do vnitra plouti mohly, kdyby nebylo proudů, vodopádů, mělčin a jezer, jimiž řeky nesplavnými se stá-

vají.“ Když se Livingstone s Betelmany loučil, pravili náčelníci: „Slyšeli jsme, že jsou na světě lidé, jenž bez bázně umírají. Jsme v stálém nebezpečství smrti, aniž víme, jak umíratí nám jest. Starejte se, aby k nám přišli mužové, kteří by nás tajemnému kouzlu, nebáti se smrti vyučili.“ Milosti této se má pohanům nyní dostati. Brzy spatří muže, ani jim hlásati budou: „Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mne, byť i umřel živ bude.“ Jest se nadíti, že požehnání Boží šlechetné muže, kteří nevědí, kde kosti své složí, které tisíce nebezpečství očekávají, provázeli a, že i v oněch dosud neznámých krajinách čest a chvála trojjediného Boha se ozývati bude. Věrní katolíci modlitbou i penězi podporovati budou — apoštoly devatenáctého století.

Literární oznamovatel.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Sešit 6. Obsah: Svoboda svědomí a protestanté. Papršlek čili znaménko střízlivosti. Boj pařížské komuny s církví. V Kronice: Slovo ku katol. Čechům o osvobozených Jihoslovanech. Kardinál Nina. Itálie a stát církevní. Kredenc a subsellia. Užívání vody při mši sv. Význam liturgického „requiem“ a „requiescat.“ Pohřeb a svatba. Mše sv. bez ministranta. Zapomenuté hříchy při sv. zpovědi. Platnost benedikce. Janseniovcí. V Literárním oznamovateli posouzeno 7 spisů. Svazek 7. vyjde d. 16. listopadu.

— „Světlozor“ obsahuje další vyobrazení v čís. 42.: Jan Neruda. Požár Staroměstských mlýnů dne 9. října. Výjevy ze Smetanovy zpěvohry „Tajemství“. Vítání ruského vojska z Bulharska vracejícího se do Petrohradu. Pavillon španělský na světové výstavě pařížské. Hlavní stan polního zbrojmistra bar. Filippoviče v Sarajevě. — V čís. 43.: General-major Vojtěch Samec. Loupežníci. Staroměstské mlýny před požárem dne 9. října. Ključ v Bosně. Doprava bosenských povstalců. — V čís. 44.: Šir-Ali, emír afghanský a syn jeho Abdullah-Džan. Kostel lobkovický. Krajina u Lobkovic. Náhrobek Palackého na hřbitově lobkovickém. První zoubek. Bitva u Lipce dne 5. září. — V čís. 45.: Dr. Emanuel Borický. Sjezd Bratrstva českoslovanských podporujících spolků v Clevelandě. Kapitolní chrám Vyšehradský dle návrhu Mokrova. Kabul, hlavní město Afghanistanu. Po-
liční železnice v Newyorku. Khyberský průsmyk a pevnůstka Ali Mušid.

— „Vlastenský slovník historický.“ Seřadil Jakub Malý, mimořádný člen české spo-

lečnosti nauk. *Druhé vydání. Sešit 1.* Tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze. Str. 64. Cena 30 kr. Obsahuje slova: Abeceda — Čabelický. Úprava sličná. — Týmž nákladem vydávaného paedagogického časopisu „Škola a život“ s přílohou „Štěpnice“ vyšel sešit 7. D. 8. pros. vyjde sešit 8. a začátkem ledna sešit 1. na rok 1879.

— „*Weckstimmen für das kathol. Volk*“. 1878. IX. Jahrgang. 10. Heft.: „Am Allersee-lenfeste“. Von P. G.

— „*Obzor*“. Čís. 12. Obsah: Nad hrobem Karla Šmídka o dušičkách 1878. Slovo o literatuře. Od Vl. Št. — Na dušičky. Báseň Elišky M. — V krvavém čase. Báseň Ot. Sadowského. — Pazdérák. Fotografie od Fr. Stránecké. — Zpomínky býv. studenta. Obrázky (pokrač.) od Vác. Kosmáka. — Kněz kvardian. Povídka od Jos. Kořenovského. Z polšt. F. M. Vrána (pokr.) — Volné lekce ze srbštiny. VI. — Obzor literární. — Drobnosti. Aforismy: Okřídlená slova. Listárna.

— „*Anežka*“, časopis pro křesťanské panny, bude vycházeti od nov. roku v Č. Budějovicích jednou za měsíc v sešitech jako „Ludmila“. Předplácí se se zásylkou po poště 1 zl. celoročně.

— „*Františka Pravdy* Sebrané povídky pro lid.“ Dílu IV. sešit 4., (29.) 20 kr. Nákladem kněhkupectví I. L. Kobra v Praze. — Tamtéž: „*Stručný všeobecný Slovník věcný*. (Malý slovník naučný.)“ Dílu IV. seš. 11. (47.) 36 kr. Obsahuje slova: Mangifera—Menci.

— „*Kukátko*“ čili „*Život v obrazech*.“ Sepsal Václav Kosmák. Díl druhý. Nákladem „*Dědictví sv. Cyrilla a Methoda*“ na rok 1878. Str. 384. Cena 80 kr. V komisi u K. Vinikra v Brně, B. Grosse v Olomouci a Fr. Rívnače v Praze. Zdařilé tyto fotografie podávají pončení a výstrahu i milou zábavu.

— „*Besedy mládeže*“. Seš. 160.: „*Z nového světa*“. Povídky pro mládež dospělejší vzdělal František Špaček, ředitel měst. školy v Roudnici. S obrázkem. Cena 28 kr. Nákladem kněhk. Mikuláše a Knappa v Karlíně.

— „*Sedmá celoroční zpráva o ústavu pro hluchoněmé v Budějovicích 1877—1878*.“ Sestavena od ředitelstva ústavu. V Č. Budějovicích. Nákladem vlastním. Str. 17. Chovanců bylo vyučováno 82 v 6 třídách od ředitele spolu katechety a 5 učitelek z kongregace školních sester z mateřnice v Horažďovicích. Protektorem ústavu a předsedou výboru k vydržování ústavu jest J. Excel. nejdůst. p. biskup Jan Valerian Jirsík.

— „*Kartářčina Lidka*.“ Obraz ze vsí. Sepsal Jos. S. „*Zábavné bibliotéky*“ dílo LI. Nákladem „*Školy B. S. P.*“ v Brně (Petrov 5.) Str. 67. Cena 20 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

- p. Jan Kohout, děkan v Neveklově, správce vikar. úřadu Bystřického, jmenován jest skutečným k. arcib. vikářem.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. Schwager, vikar. tajemník, far. v Kostelci, za faráře v Kladrubech;
p. Jos. Prückner, kapl. v Kostelci, za koop. v Kladrubech, odkudž koop.
p. František Fleischhans za administr. v Kostelci;
p. Ed. Svehla, starší kapl. za administr. fary u sv. Mikuláše v Praze;
p. Jos. Steinhäuser, farář v Nové roli, vstoupí na stálý odpočinek.

Uprázdňená místa:

- Plzeň, arciděkanství patron. král. města Plzně, od 26. října.
U sv. Mikuláše v Praze, fara patron. král. hlav. města Prahy, od 31. října.
Nová role (Neurohlan), fara patron. poručenístva p. Ervína hr. z Nostic-Rhineků, od 6. listopadu.

V biskupství Kralohradeckém:

Ustanoveni jsou:

- p. Jos. Šonský, kapl. Oustecký, za kooperatora v Dolní Libchavě;
p. Vojtěch Štifter, za kapl. do Lanova;
p. Felix Barta, za kaplana do Bojanova, odkudž
p. Vil. Chmelíček, za kaplana do Žleb.

Milodar. Na dostavění metrop. chrámu sv. Víta v Praze: dp. Jos. Zenefels, vicerektor v k. arcib. semináři, 10 zl.

Někteří mladší pp. spisovatelé počínají libovati si v tom, že sestavivše dopis učiní dva i tři stejné opisy, jež pak rozličným časopisům zároveň zašlou „s účtívou prosbou o laskavé uveřejnění.“ Redaktoři majíce dopisy své za původní, dají je touž dobou do tisku a po vyjití čísel svých s podivením pak skoumají kdo z nich byl ošizen. Ježto „Blah.“ není deníkem, prosí, aby podobnými přepisováním pak skoumajících zaslých usetřen byl, aby ušel výte, že dopis svůj z toho či onoho denníku otisknouti dal. Ovšem že dopisy jemu zvláště psané a zaslé jako posud milerád přijímati bude.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhkupectví
B. Stýbla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostala čísla
reklamujte nej-
děle v měsíci.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Příroda k Bohu vede.

Úvaha od J. Ev. Eybla.

VII.

Popatřivše na některé úkazy ve přírodě, jež pozorovati lze každému, aný svou patrností do očí bijí, znamenali jsme stopy Boží či raději pečet a obraz Boží ve všem, co nazývají dílem přírody. Kdo si úmyslně oči nezastírá, na první pohled vidí ruku, která vládne všem částem všehomíra. Nebe a země, slunce, měsíc a hvězdy, rostliny, živočichové a ústrojí těla lidského, všichni tvorové a všechny úkazy ve přírodním životě svědčí o řádu, o umění, o moudrosti, slovem o duchu, který jsa nad našeho ducha a jako duší světa celého, všechno vede ku svému účelu silou tichou ale všemocnou. Viděli jsme takměř stavitelce všehomíra, případně rozměry všech světa částí a pouhý pozorný pohled nám dostal, že jsme ve tvorech všelikých, v komáru více než ve slunci, shledali moudrost a moc, která úžasem naplňuje, i když tvoří dílo na pohled nejnepatrnější. O kterýchž úkazech i lidem nevědomým bez těžkého přemýšlení snadno lze přesvědčiti se, ana nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvětšuje obloha; den dni vypravuje a noc noci oznamuje umění to a nejsou to řeči a slova, jimžby nebylo rozuměti, ale po vší zemi rozchází se zvuk jejich a až do končin okráslu země slova jejich (Z. 18, 2—5.)

Dívíme-li se, dívajíce se na věci a úkazy povrchní: oč více bychom žasli, kdybychom, vidouce do tajné dílny fysiky a chemie a začínouce rozebíratí vnitřní části živočichův a rostlin, spatřovali tu nejdokonalější mechaniku!

Vytýkávají přírodě vady a nedostatky. Ukazují-li se kde, buď pocházejí od svobodné

nezřízené vůle člověka, buď jsou z vůle Boží, vždy svaté a vždy spravedlivé, která jimi trestá nespravedlivé a zkouší spravedlivých. Krátkozraký náš rozum klade něco samo o sobě býti chybou, co zatím hledíc k celku, k cíli všeobecnému, jest sličnou ozdobou, jižto my nerozumíme: Neslyšíme-liž každou chvíli, že lidé haní leckteré kusy zvláště umění malířského a stavitelského, nevidouce celku a nerozumějíce úmyslům umělcovým?

Kdyby se nám bylo dívatí na nesmírně veliká písmena, tak že by s jednou bylo očí co činiti: nemohli bychom najednou je přehlédnouti a čísti t. j. sloučíce je, smysl jejich vypraviti. Podobně jest s velikými rysy a tahy či skutky, jež Prozřetelnost činí, spravujíc svět dlouhou řadou věkův. Každá událost jest jako zvláštní písmě, příliš veliké na malé naše ústrojí a ničeho neznamenajíc, samo-li o sobě, odloučeno jsouc od ostatních, se čte. Až uvidíme, na konec věků, hledíce s pravého stanoviska úhrn dějů lidského pokolení, od prvního až do posledního dne všehomíra a jejich poměr k úradám Božím, pak zvoláme: „Dobře všechny věci učinil, budiž velebeno svaté jméno jeho.“

Soudíce o lidských dílech zkoumáme celek; jednotlivá část nepotřebuje všechny dokonalosti; stačí aby měla onu dokonalost, která jí v řadě a v poměru k různým částkám celku přísluší. Na tele lidském nemohou všichni oudové býti očima; jest třeba i rukou a nohou. Ve všemíru jest třeba slunce jako světla denního; ale noci jest třeba měsíce. Kdo soudí o každé části, nehledě k celku, mylně soudí. Ale což jsou úmyslové lidí, přirovnáváme-li je k úradku stvoření a zachovávaní světa? „Jako vznešena jsou nebesa nad zemí, tak vznešeny

jsou cesty mé nad cestami vašemi a myšlení má nad myšlenkami vašemi“ (Is. 54, 9). Obdivující se, čemu rozumíme, mlčíme při tom, čeho nepoznáváme.

Ale i opravdíví nedostatkové tohoto díla jsou nedokonalosti, jichžto Hospodin nechal, aby nám připomenul, že je učinil z ničeho. Všecko, cokoli jest na světě, má a musí mít tyto dvě protivné známky: jednak pečeť svého učinitele, jednak znamení nicoty, z níž jest vyvedeno a v nížto se každou chvíli může rozpadnouti. Jest to nepochopitelné spojení nízkosti a velikosti, podivuhodné umění vykonané na hmotě křehké. Ruka Boží se spatřuje všady, i na nejmenším červíčku. Ale i to se spatřuje všady, že nejvznešenější tvorové a veleduchové jsou velice omezeni. Všecko kromě Boha má pouze obmezenou dokonalost, zůstávajíc vždy nedokonalým, vždy majíc místo, kde by se ještě mnoho mohlo přidati. Tvor by byl stvořitelem, kdyby se mu ničeho nedostávalo, měl by plnou dokonalost, kteráž přísluší toliko Bohu. On může mít více méně nedokonalosti: ale konečně vždy zůstává nedokonalým. Vždycky, o každém tvorů můžeme říci: Tohle by ještě mohl mít a nemá.

Vida obraz máti některé nedokonalosti, řeknu-liž proto, že jest učiněn náhodou? Malíř mohl ovšem to ono lépe vykonati, malba není dle pravidel dokonalá: ale jaká pošetilost by to byla, říci: Tento obraz není veskrz dokonalý; jest to tudíž pouhá směs barev maně rozlitých a ruka malířova o něm nepracovala. A hle, co se kdo ostýchá říci o malbě špatné a bez umění, to by si troufal tvrditi o všemmíru, kde řád a rozměry se spatřují a množství divů nepochopitelných? I nejnepatrnější živočich má ústrojí a umění neskonalé podivnější nežli nejnádhernější palác. Takové dílo, jako jest svět, samo od sebe se nečiní: kosti, nervy, žíly, svaly, oběh krve, mozek a jiné části těla lidského vykazují mnohem více umění a souměrnosti než veškeré stavitelské umění dávných Řekův a Egyptanův. Oko nejmenšího zvířete převyšuje svým ustrojením mechaniku všech umělců dohromady. Kdyby našel hodiny v písčinách Afrických, netroufal bys si říci, že náhoda je zde na poušti sestavila: a o tělech živočichův, k jejichž umění žádný stroj hodinný se nemůže ani přirovnávati, opovážil bys se mysliti, že jsou to ledabylé vrtochy čiré náhody?

Ať jen zpytatelé studují svět; ať si všímají i nejmenších podrobností; ať dle umění anatomického rozebírají živočicha sebe nepatrnějšího; ať se dobře, z blízka podívají

na nejmenší zrno obilí vseté do země a pozorují, kterak klíčí a se rozmnožuje; ať popatří, s jakou opatrností se poupě na slunci rozvíjí a k večern se zavírá: v každém z těchto úkazů přírodních shledají víc umění, víc účelnosti, více promyšlenosti nežli ve všech dílech lidského důmyslu. Čemu se říká umění, jest slabým toliko nápodobováním onoho velikého umění, které se jmenuje zákon přírody, jež bezbožní se neostýchají nazývati slepou náhodou.

„Hodiny,“ praví Voltaire, „svědčí o hodináři, palác o staviteli: a vesmír že by nesvědčil o svrchované moudrosti? Každá rostlina, každý živočich, každý živel, každá hvězda má pečeť toho, jež Plato nazýval věčným geometrem. Po mém zdání tělo i nejmenšího živočicha dokazuje tak důmyslný a jednotný plán, že podivením ba úžasem naplňuje. Nejen že tento hmyz se jeví býti strojem, jehož všechna pára jsou učiněna jedno pro druhé; nejen že se zrodil ale on i žije uměním, jehož ani nápodobiti, ani pochopiti nemůžeme; a jeho život se dává v bezprostředné spojení s celou přírodou, se všemi živly, se všemi hvězdami, jejichž světlo se mu cítiti dává. Není-li tu nesmírnosti a účelné jednoty, které svědčí o původci nejvyšším, nesmírném, jediném: ať nám dokažou opak. Ale to se nikdy nestalo . . . Důkazu, že by nebylo svrchované Intelligence, podáno nikdy nebylo.“ (Voltaire, Notes sur les Cabales).

Což divu, že básníci oživovali a oduševňovali přírodu, pravíce, že má vítr křídla a slunce že vysílá šípy. Dle jejich líčení spěchaly řeky, aby se vrhaly v moře, stromy vystupovaly k nebesům, aby přemáhaly paprsky sluneční hustým stínem. Tyto obrazy přešly pak v obyčejnou řeč lidí, jenž cítili umění, jehož příroda jest plná. Básníci přičítali tvorům neživým úmysl Stvořitelův. Z obrazné řeči básníkův tyto myšlenky přešly v bohosloví pohanů, jejichž básníci byli spolu bohomluvcí. Umění a moudrost kladli i v nejnerozumnější bytosti. U nich řeky byly bohy a bohyněmi; skaliny, háje a zřídla oreadami, dryadami a najadami. Helios vozil po nebi zlatý vůz, růžoprstá Eos otvírala mu brány nebes a její sestra Artemis za ním času nočního touže cestu konala po nebi. Čím kdo více nejsa předpojat pozoruje přírodu, tím hlubší poklad moudrosti v ní nalézá, kteráž jest jako duší světa.

Co z toho jde? Úsudek se podává sám sebou. Potřeba-li jest, dí Minutius Felix, tolik moudrosti a důvtipu, aby kdo spozoroval a poznával řád a účelnost, slovem po-

divuhodné zřízení světa: oč větší moudrosti bylo třeba, aby takový řád a taková správa světa se způsobila! Obdivajíc se mudrcům, kterým se podařilo objeviti částku tajemství moudrosti všemocné, opomíjejí docela účtu vzdávati této svrchované moudrosti. Pracně se dodělav známosti přírodního zákona, tváří se mnohý mudrlec ne jakoby ho byl vyzpytoval, ale jakoby ten zákon byl sám dal. Všecko umění lidské jest pouhým nápodobováním přírodního umění, jehož dokonalosti ani největší naše snahy nikdy nedostihnou: a hle! na výsost vynášejíce rozumnost na těchto, abych řekl otiscích a opisech pouhých, zdráhají se leckterí uznati a velebiti svrchovaný a božský vzor těchto nápodobenin! Poznávání těchto vzorů (myslíme zákonů přírodních) jest chloubou a slávou nejvýtečnějších veleduchů; dle něho měříme ducha Koperníkova, Newtonova a Cuvierova; a v původci těchto vzorů by se nám nejevil žádný veleduch? Hvězdáři, je muž se podaří ústrojí přírody tou měrou poznati, že nám na minuty a na sekundy ohlašuje příchod vlasatice, rozumnosti neupíráme: a na toho, jenž i tu vlasatici učinil i dráhu jí vyměřil, si ani nevzpomeneme?

„Bylo by pošetilým,“ dí Diderot, „upíraťi svému bližnímu, že umí mysliti. A jestliže vesmír, ba co dím vesmír, jestli křídlo motýlovo osvědčuje tisíckrát určitější stopy rozumnosti a moudrosti nežli má kdo důkazů, že jeho bližní umí mysliti; jest tisíckrát pošetilejším, kdo upírá, že jest Bůh, nežli kdo upírá, že jeho bližní má rozum. Vašeho vědomí, svědomí vašeho se dovolávám, že se věc v pravdě takto má. Pozorovali jste v úvahách, ve skutcích a v chování některého člověka více rozumnosti, více pořádku, správnosti, důvtipu a důslednosti nežli v ústrojí hmyzu? Není-li pečť Boží tak jasně vytištěna v oku mušim, jako jasně důmyslnost se spatřuje ve spisech Newtonových? Či-li vymáhá menší rozumnosti utvoření svět, nežli ho vysvětlovati?“

Jako v jasném zřídle, tak se v divadle přírodním Bůh lidem spatřovati dává! Ale jedni zmarněvše ve svých myšleních, pravice se býti moudřími, blázný učinění jsou, ztratí vše pravdu, již cestou přirozenou každému lze nalézt i bez filosofie.

Jiní, omámeni vášněmi, roztržitě a nevšímavě se berou tímto životem. Aby kdo Boha spatřil v jeho skutcích, musí býti aspoň pozorným. Vášněmi pak se zaslepují nejen národové suroví a divocí ale i sebe

vzdělanější a osvěcenější tou měrou, že ani nevidí světla, jež jim svítí. V této příčině byli Egypťané, Řekové a Římané právě tak zaslepení jako suroví divoši; jako tito i oni zahrabavše se u věci smyslné, nepovznášeli se výše, vzdělávajíce svého ducha, jen aby lichotili smyslnosti lahodné.

Tak si lidé na světě vedou, nemyslíce na nic, leda na to, co by lichotilo jejich vášním a lahodilo jejich marnosti. Jejich duše pod břemenem smyslnosti tak klesají, že se nemohou povznášeti k předmětům nadsmyslovým: všecko, čeho nemohou rukama ohmatati, očima viděti, jazykem ochutnati, čeho nemohou slyšeti, cítiti, počítati, mají za čirou obludu, za holý mam a klam. Tato slabost duše, zvrhající se v nevěru, zdá se jim býti silou; ve své marnosti chlubné se protivují tomu, co přirozenou měrou dojmá myslí ostatních lidí; což nám připadá, jakoby se nestvůra vychloubala, že není utvořena dle obecných pravidel přírody, anebo jakoby sleporodec jásal, že nevěří ve světlo a v barvy, z nichž se ostatní všichni radují.

Nespatřuje-li mnoho lidí Boha ve krásném divadle přírody, nesmíme si mysliti, že snad není každému z nich blízek. Každý z nás se ho může jako rukou dotýkati; ale smyslové a vášně překážejí, čínice ducha nepozorným a nevšímavým. Světlo Hospodino v temnostech svítí a tmy jsou tak husté, že ho neobsáhnou. Bůh ukazuje se všudy, a všudy jsou lidé, kteří si ho nevšímají; uprostřed nich jest a oni ho nepoznávají; mezi vlastní přichází a oni ho nepřijímají. Celá příroda svědčí o něm, ozývá se jeho svatým jménem, ale mluví k hluchým. „Oči mají a nevidí, uši mají a neslyší.“ Z jeho milosti žijí a takto žijíce nemyslí na něho. Kdyby byl bytostí bezmocnou, neživotnou, jako květina, jenž vadne, jako řeka, jež teče, jako stavení, jež se v rupy rozpadá, obraz, jenž jest směsí barev dráždivých obraznost, anebo kov neužitečný, maje něco lesku, spatřovali by ho, všímali by si ho, říkajíce v této své pošetilosti, že jim poskytuje rozkoše. Ano, Hospodine, kdybys byl bytostí slabou, křehkou, hmotou bez moci, stínem bez podstaty — taková přirozenost by lahodila jejich marnosti; ta by se zamlouvala nízkému jejich smýšlení. Stín a krása, které kladeš na povrch svých tvorů, jsou jako závoj, jenž tě zrakům jejich nemocných očí zastírá. Tak světlo, které by je mělo osvěcovati, je oslepuje, a paprskové slunce nedají, aby tě spatřili. A poněvadž

jsa pravdou příliš vznešenou a příliš čistou, nemůžeš se bráti cestou jejich hrubých smyslů, oni připodobnivše se zvířatům, Tě nemohou poznati: jakoby člověk neznamenal každý den moc a moudrost, o níž žádný z jeho smyslů mu dáti nemůže svědectví. Ó té převrácenosti! Člověk máje oči, jen po stínu se dívá a pravda mu připadá jako prelud: co není ničím, jest mu vším, a co jest všecko, zdá se mu býti ničím. Kdo tebe, Hospodine, nevidí, nic nevidí, jest, jakoby nebyl a celý jeho život jest jako sen. Což vidím ve přírodě? Boha, všady Boha. „Nebesa vypravují slávu Boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha. Den dni vypravuje slovo (to), a noc noci oznamuje (to) umění. Nejsou to věci ani slova, jichžto by hlasové slyšení nebyli. Po vši zemi rozchází se zvuk jejich: a až do končin okráslku země slova jejich.“ (Žalm 18, 2—5.)

Co jest život člověka?

Co je život, člověče?

Jesti jenom putování,
které rychle uteče!

Co jest život, člověče?

Vínka, která odtéče,
po kratičkém s kvítím hrání.

Co jest život, člověče?

Jesti jenom putování.

Nehledej zde pravé slasti,
kvete jenom v nebes vlasti,
kdežto zrozen je tvůj duch.

Nehledej zde pravé slasti!

V nebi chystá tobě Bůh
všeho dobra, blaha druh.

Nehledej zde pravé slasti,
kvete jenom v nebes vlasti.

J. Ř.

Památnosti chrámu Páně na Chlumku.

VII. Poslední doba hradu a panství Košumberského.

Superiorové residence byvše r. 1693 v řádné držení statku Košumberského uvezení hleděli příjmy ze zboží přikupováním rozmnožiti, v čemž jim poslední hejtman hradu Košumberského František Hořecký z Grünfelsu po vůli byl, přenechav jim r. 1697 svůj dvůr a rybník v poddané obci Hluboké za 1500 zl., r. 1706 dům s rolmi v Luži, domek se zahradou pod Chlumkem, dva domky se zahradou u vodárny, louku u Zdislavs kého rybníka, dům mezi židy

v Luži a dvě zahrady v Hluboké, kdež v čas orby a žní meškající duchovní ve dvoře oltář sv. kříže k sloužení mše svaté založili, r. 1714 koupili v Luži dům s polmi od Jaroslava Konárovského z Libanic za 60 kop a jiné dva domy s polmi za 1400 zl., z kterýchto spojených rolí napotomní Janderovský dvůr v Luži povstal. Užítky z těchto zakoupených pozemností a domů měli obračeny býti na vybírání úroků chlapeckému semináři v Králové Hradci, které ročně 600 zl. vynášely.

An se té doby jednalo o prohlášení blahoslaveného Jana z Nepomuku za svatého postavili otcové jesuité, ač ještě zvelebováním vnitřního kostela zaměstnání byli, sochu téhož svatého před kostelem Chlumeckým; r. 1711 přenesli ji však na Lužské náměstí, jak nápis dosvědčuje.

DIVO NepoMVCeno ereCta. R: S: I. to jest Svatému z Nepomuku vyzdvižena. Residence společnosti jesuitské. R. 1724 založili kapli 14 sv. Pomocníků u Paletina jihovýchodně od Košumberka — pověst nazývá kněze Koce zakladatelem — pro kterou r. 1765 právo k sloužení mše svaté uděleno bylo.

Na cestě andělské od Chlumeckého chrámu Páně ke Košumberku vystavěli r. 1746 veřejnou kapli ke cti sv. Jana Nepomuckého s latinským nápisem:

VeneratIonI DIVI IoannIs NepoMVCenI
eX Voto fIerI ponIqVe feCIIt;

qVI sVb hVIVs proteCtIone VIVere
MorIqVe DeCreVIt.

Jesuitská latinská památní kniha zmiňuje se ovšem čas od času o předsevzatých opravách na hradu Košumberském; uvádí však, že severozápadní stará část sesutím hrozí a r. 1769 stěžuje dějepisec v tato slova: „Rečená Slavatovská tvrz (podlouhlá jihovýchodní část) od silných větrův porouchaná, byla sice se značným nákladem opravena; severovýchodní část (starý hrad) zanechána jest však, ana by všeliká práce a náklad marný byl, svému osudu.

Po zrušení řádu Jesuitského, když statek košumberský r. 1774 školnímu fondu připadl, odzvoněno starobylému hradu umíráčkem, neboť ponechán byl bez dohlídky; pozdější pak držitel svobodný pan de Laing, přijav hrad se střechou docela seslou a bydle sám v residenci dal kamenné prapisky, železné pruty, dubové trámy a jiné potřebné stavivo vylámati a vybořený kámen dílem k vybudování hospodářských stavení, dílem k založení vinice pod hradem upotřebiti;

tímto způsobem zašel starožitný hrad, kolébka to slovutných, o vlast a církev znamenitých pánův a hrabat Slavatů z Chlumu a Košumberka; proto jalové jsou nápisy a nářky v zříceninách se nalézající, jakoby Žižka byl příčinou jeho úplného zániknutí. Práti jest, by aspoň doposud zachovalá prostranná tak řečená Slavatovská tvrz byla střechou opatřena a k obývání uspořádána.

Residence jezuitská proměněna ve vojenskou školu, z kaple učiněna byla kuchyně a čeledník; Chlumský chrám Páně co farní odevzdán Lužskému faráři; a k rozkazu císařskému panské stavení a mlýny byly prodány a dvůr Košumberský a Domanický emfiteutisován.

R. 1806 prodán byl statek Košumberský Belgickému vystěhovalci Leopoldovi svobodnému pánu de Laing, který zahradu při residenci porýnskými révami a Belgickým stromovím vysázel a k poddaným velmi dobrotivým se prokazoval; po provdání jediné své dcery za hraběte ze Sekendorfu prodal statek Košumberský r. 1826 za 83333 zl. 20 kr. stří. Jeho knížecí Osvícenosti Karlu Alexandru knížeti z Thurnu a Taxisu, rytíři zlatého rouna atd., nejvyššímu dědičnému říšskému poštovnímu atd., pánu panství Chotešovského, Chroustovického a Rychmburského v Čechách, po jehož r. 1827 udalé smrti statek Košumberský na nynějšího držitele Max. Karla knížete z Thurnu a Taxisu, rytíře zlatého rouna atd. přišel; za této vrchnosti přenešen byl úřad a spojen s Chroustovickým, r. 1848 poddanost, r. 1850 patrimoniální úřady zrušeny, robota a jiné přirozené dávky vykoupěny byly. Celé panství podřízeno bylo od r. 1850 hejtmánství Vysokomýtskému, od r. 1854 přináleží obce Bělská, Košumberská a Zdislavská k okresu Skutečskému.

DOPISY.

Z diecése Litoměřické dne 19. listopadu 1878.

(„O pašijových představeních.“)

Nedávno zavítala k nám kočující společnost, a domy hned se modraly a červenaly samými plakáty. Co to bude? „Dnes a následující dny budou se dávatí velká světoznámá pašijová představení“. Pašijová představení: podivno! Již nepostačují velkolepé scény z dějepisu profánního, osvědčující lásku k vlasti a národu; nepostačují mužové, kteří pro vznešenou myšlenku žili a zemřeli; nepostačuje příležitost, na jevišti směle odhaliti závoj rodinného života, chvalné chváliti,

a nekalé satyrou a posměchem pronásledovati; nepostačilo jeviště pokáletí zbožňováním nepravostí a vášní všeho druhu: odvážili se v posměch uvéstí život náboženský, a tupiti, co dosud každému svato bylo. A jakoby ani to nepostačilo, sám Syn Boží musí na jeviště, a musí býti předmětem obdivu aneb — úsečné kritiky. — Nenasycuje ctižádost, když může člověk si hrát na rozličné krále a hrdiny, může mníti se šťastným otcem, a představovati vítězné amanty; pýcha dává s dostatek nenadýmá, že z cely klášterní může přes noc vyšinouti se na trůn královny; i na Spasitele se odvážili a na jeho neposkvrněnou Matku. Mimovolně tane mi na mysli, co čteme u Isaiáše: „Vstoupím na výsost oblaků a budu podobný Nejvyššímu.“ — Pašijová představení — aspoň jak jsem je viděl — jsou rozšiřováním netečnosti náboženské. Na jevišti jest Umučení Páně příběhem z minulých dob, právě jako jiné historické kusy. Lidu se to jinak nepředstavuje a lid to jinak nepřijímá: dívá se, směje se, raduje se, má soustrast, a při „dušičkovém mlýnáři“ pláče snad více než zde. A jako rekové dramata a tragedie jsou obecenstvu osobami lhostejnými, tak tímto způsobem stává se lhostejným i sám Spasitel. Představení taková jsou jen profanace Nejsvětějšího. Vždyť i sama myšlenka, že Umučení Páně jest předmětem divadla, se přiči každému křesťanu. — A když ještě k tomu herci málo důstojně si počínají, pak je člověk při celém „kuse“ jako na trní. Vjezd Páně do Jerusalema byl živý obraz, dosti dobře provedený. Však zde již podal herec, představující Pána Krista, ukázkou své zručnosti v točení a kroucení očima, kterou více a více rozvíjel, až mistrnost svou v této věci dokázal při modlitbě v zahradě Getsemanské. Nikterak nelze si srovnati slova Páně: „však ne jak já chci, ale jakž ty“, a k tomu zoufalý obličej. Zvláštní radost působil dětem Jidáš, který svou úlohu dobře provedl. Troje zapření Petrovo provedli u ohně, ač první stalo se ve dveřích u Kaifáše. Kříž nesl si dle představení Kristus kratším koncem do předu na pravém rameně, což jest nesprávné. Zároveň si nelze ani pomyslet, žeby se byl Kristus na kříži svíjel, ani čteme o sv. mučencích, že největší muka na sobě téměř ani znáti nedali. Efekt, jaký mělo udělati představení smrti Kristovy na kříži, byl úplně zmařen: nebo jako deus ex machina přiletěl voják, a bodl do pravého boku, sotva byl na kříži sklonil hlavy; ostatně jest to

vše opět nesprávné. Snímání s kříže podle Rubense se dosti líbilo. Ku konci byl obraz slavného vzkříšení Páně, dosti nepovedený. Kdoby si chtěl představit anděla, — ovšem jak asi nevyhlíží — měl k tomu příležitost. U hrobu klečela osoba v temněmodrých šatech — před chvilí dělala v modré jupece Veroniku — a obličej její byl opak vši krásy. Jak málo je hercům na srdci věrné představení Umučení Páně, viděti i z toho, že mají na tabulce a pak i na kříži nápis: J N N J. Ku konci budiž podotknuto, že údové této společnosti jsou Němci. F.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin, nejdůst. p. kardinal arcibiskup navštívil včera d. 24. t. m. arcib. seminář. O 2 h. odp. byl na nešporách v semin. chrámu Páně u sv. Salvatora, načež v domácí kapli seminářské promluvil k alumnům o slovech žalmu 2, 12.: „Chopte se kázně, aby nerozhněval se někdy Hospodin a vy nezahynuli jste (uchýlivše se) z cesty pravé.“ Alumnův jest nyní 81 a síce 13 ve IV. r., 14 v III. r., 19 v II. a 35 v I. r. Uděliv jim požehnání odebral se J. Emin. též k chovancům arcib. konviktu, jichž letos jest 67.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 26 — 30. listopadu u sv. Petra na Poříčí, od 1—5. prosince v Loretě na Hradčanech.

— Staročeské zpěvy *rorální* budou se od neděle d. 1. prosince zpívati po celý advent na každý den od půl 6. hod. z rána v kapli sv. Václava na hradě, u sv. Petra na Poříčí, u sv. Hlášala, u Matky Boží před Týnem (v neděli a ve svátek o půl 7.), u sv. Vojtěcha v Jirchářích a v Karlíně u sv. Cyrilla a Methoděje. V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora zpívají je alumnové (od r. 1851) ve všední dny v 6 hod. a v neděli v 7 h. při zpívané mši sv. — V téměř chrámu Páně bude se od 2—10. pros. konati ráno po rorate a odpoledne o půl 5. hod. pobožnost k uctění sv. Františka Xaver. u oltáře téhož světce.

— Na oslavu 500leté památky císa. Karla IV. pořádají po příkladu Prahy města česká zvláštní slavnosti. K obcím, které se při tom chrámu a službám Božím nevyhnuly přibýlo nejnověji i král. město Rakovník, kdež v sobotu d. 23. t. m. jakožto v předvečer slavnosti bylo osvětlení města, při čemž hrála hudba a střelba ohlašovala začátek slavnosti. Včera v neděli d. 24. t. m. sešli se ct. spolkové vlastenští, sl. jednoty, korporace a všickni hosté v 9 h. dopol. na radnici, odkudž

před 10 hodinou šli průvodem do děkanského chrámu P. k slavným službám Božím. Večer pak odbýval se na střelnici slavnostní koncert. Rovněž tak bude d. 27. a 28. t. m. v Dobrušce.

— „Čech“ uveřejnil několik vážných dopisů o zasluženém působení řádů sv. Františka, jimž odeprána býti má podpora, kterou dostávali z náboženské matice, čímž by ku vymření odsouzení byli. Doufejme, že po žádosti nejdůst. pp. biskupů J. Velič. císař pán odvrátí ránu tuto, která hrozí církvi Boží ve vlastech našich.

Z Mnichova. (Dokončení). Když první Slovan na byzantském trůnu Justinian (Upravda) dohotovil chrám sv. Žofie v Cařihradě, pravil: „*Νεμικη κα σς Σαλομόν*“. „Přemohl jsem tě Salamoune“, toto slovo mohl opakovati před krátkým časem zesnulý zbožný farář Walser, jenž v druhém předměstí Mnichovském v Haidhausenách svou příčinností zbudoval jiný gotický chrám zasvěcený sv. Janu Křtiteli, jímžto skutečně Ludvíka krále přemohl. Kostel tento jest téměř velkolepější nežli kostel Panny Marie v Au. V chrámu sv. Jana Křtitele jest ti, jako bys byl v nebi, vše tě vyzývá ku pobožnosti. Tři nebetyčné věže, jedna větší a dvě menší odpovídající velkému oltáři, a dvěma pobočným oltářům, gotická kazatelna, gotické zpovědnice, gotické okrasy na lavicích, krásné varhany, posvátné šero souměrně volenými malbami na oknech pronikající, pěkné obrazy, zkrátka vše ti připomíná, abys obrátil srdce své k Tomu, o němž písmo praví: „Benedictus Dominus Deus, quia visitavit et fecit redemptionem plebi suae.“ Zesnulý zakladatel vyobrazen jest na postranním oltáři koře se Bohu, Kéž máme takový chrám v Praze, ku př. na Smíchově! — Ačkoliv kostel tento jest již čtyři léta dohotoven, nebyl dosud vysvěcen, aniž se v něm služby Boží konají; Haidhausenským choditi jest do malého, nepatrného kostela přes to, že taký nádherný dóm uprostřed svého náměstí mají. Příčina toho jsou starokatolíci, kterým se tato budova za peníze katolíků od faráře katolíka vystavěná, zalíbila. Nejsou spokojeni, že mají na tak zvaném Gasteigu kapli ustavičně prázdnu, jimž se nejedná o pobožnost, ale o to, aby církvi, od které odpadli, škodili. Ministerstvo Lutzovo a Pfretschnerovo, ačkoli církvi nepříníživé, přec se obávalo takého bezprávi se dopustiti a sotva zbudovaný kostel katolický starokatolíkům přirrhknouti. Pre trvá již čtyři léta, nyní když nový arcibiskup svůj pastýřský úřad nastoupil, jest se nadíti, že kostel sv. Jana Křti-

tele bude brzy posvěcen a účelu svému odevzdán. — Ostatní kostely Mnichovské jako městský nejstarší chrám sv. Ducha v Thalu (údolí), chrám sv. Petra s nejvyšší věží Mnichovskou, odkud je čarovná vyhlídka na město a Alpy, kostel sv. Jana v Sendlinské ulici atd. jsou sice pěkné, nemohou však se stavěti po boku výše jmenovaných. — Protestantský kostel Mnichovský podobá se spíše cirkvi nežli domu Božímu, obrazy v něm malovali Hermann a Schnorr. I řecký kostel nalezneš v Mnichově, ale ne od Řeků stavěný, nýbrž jako téměř všude v katolických zemích dřívější katolický chrám (v Mnichově sv. Salvatora) v řecký proměněný. Řecký král Otto, potomek královské rodiny bavorské, chtěl se totiž zavděčiti Řekům, jichžto víru přijal a proto se o to zasazoval, aby v hlavním městě bavorském schismatický chrám byl. Svým vlivem toho dosáhl, že dán Řekům v Mnichově bydlícím pěkný katolický kostel, do něhož car Mikuláš obrazy, nádoby a bohoslužebná roucha daroval. Dějiny vypravují, jaké odplaty se dočkal Otto I, za tuto lacinou štědlost, Řekové ho zbavili trůnu a on za štěstí si pokládal, že ho nezabavili též života. Nevděk bývá odplatou tohoto světa.

Z Bruselu. Kam až může nenávisť proti náboženství a jeho sluhům, jinak, jak se zdá, rozumné lidi zavést, vysvítá ze závěti zemřelého liberálního poslance Arnošta Allarda, která nedávno uveřejněna byla. Zní v tento smysl: „Tato jest moje zednářská závěť. Při plném vědomí a po zralé úvaze uznávám a přesvědčen jsem, že člověk v životě svém žádné jiné hvězdy, která by jej vedla nemá, mimo vědomí svých náboženských povinností, žádnému pak z lidí nepřisluší, by druhého ujišťoval, že povinností svým dostál, neboť v těch věcech jest jeden každý sám pravým a jediným rozhodcím. Neoprávněné jest tedy počínání kněze, neboť on, sám jsa člověkem, člověka zdokonaliti nemůže. Já žil bez všelikého pozitivního náboženství. Neměl jsem nikdy zapotřebí, bych přemýšlel o nerozřešitelné záhadě, jak povstal člověk a kam se běře. Mně úplně dostačila skutečnost mého bytí, bych plnil své povinnosti, jak k bližnímu, tak i k sobě samému. Smrti se tedy neleám, neboť ona jest všem organickým bytostem společná, avšak smrt nesmí mou bezcennou mrtvolu těm odevzdati, proti kterým jsem po celý svůj život bojoval. Důvěruji sice své drahé choti, která jest náhledů mých, že ohled bráti bude na poslední vůli mou. Kdyby však bol ji zeslabiti měl, volám na pomoc

své bratry z lože, by žádný kněz nepřiblížil se k mému smrtnému lůžku, bych bez kněze pochován býti mohl. Chci, by se toto provedlo i tehdy, kdybych snad u své nemoci ze slabosti odvolal. Kdyby můj bratr Alfred Allard slabým byl, žádám svého přítele Jindřicha Bergé-a, by o to se postaral, aby má poslední vůle vyplněna byla. Dovolávám se také všech bratří zednářů, by jmenovaným bratrům při vyplnění této úlohy pomocni byli. — Tak se stalo, sepsáno a vlastnoručně podepsáno bylo v Bruselu 12. ledna 1876. Arnošt Allard.“

Z Paříže. O církevním umění na světové výstavě píše se odtud Germanii následující: Mistrovský kus mezi ostatním jest schránka na knihy, která přičiněním zdejšího ředitele semináře Sira svatému Otci darována byla aby v ní 400 překladů bully „Ineffabilis“ uschováno býti mohlo. — Jiné mistrovské dílo umění církevního jsou železné dveře k hlavnímu chrámu Štrasburskému, které ve slohu a dle vzoru z 13. století pocházejícího zdařile provedl hotovitel kostelních nádob Chertier. Potom jsou zde koruny drahokamy bohatě posázené, určené pro sochu sv. Michala archanděla — patrona to vedle Bohorodičky staré římsko-německé říše, což se i v Berlíně také uznává tím, že táž socha kupli nového domu kadetského zdobí — na Mont Saint Michel a na sochu Matky Boží v Lourdes. První cení se na 50.000 franků, druhá pak ještě výše. Oltářů jest zde velké množství vystaveno, většinou z kamene (mramoru) a bronzu, méně oltářů jest dřevěných a jen jediný z litiny. Všecky mají velkou uměleckou cenu, jsou buď rozmanitě malovány neb bohatě pozlaceny, dle toho, jak to sloh oltáře žádá. Z vystavených soch svatých a krucifixů jsou mnohé z pálené hlíny, mnohé z kameniny, jiné ze dřeva a z mramoru, mnoho jest jich také z kovu. Uměleckou cenu mají velmi nestejnou, ano i ty mezi nimi, které na tucty počítati lze, jsou všecky v přiměřeném slohu a náležitých rozměrech pracovány a v ohledu uměleckém jistě nestojí za oněmi pestřími malbami, jimiž skoro všechna nádraží v Německu ozdobena jsou. Prostředních neb docela špatných jest zde málo, ano z těchto věcí zcela žádná, ač mnohé laciné býti musí, by si je i nejchudší kostely a jednotlivci zaopatřiti mohli. Kostelních nádob jest zde též větší množství a vše zdařilé. Katolická církev vychází z jediné pravé zásady, že k oslavě Boží nic drahé, nic dost umělecké býti nemůže a že se při posvátných nádobách, v kterých se nevystihlá obět nového zá-

kona podává, nikdy spořiti nesmí. Přes všechna olupování církve i nyní ještě umění zlatnické vyvádí díla mistrovská, na kališích, monstrancích, ciboriích a nádobách pro svatého oleje. Ovšem častěji přicházejí díla v méně církevním slohu renaissančním neb dokonce copářském, než proto není práce a látka bez ceny. Ale všeobecně převládá přísně církevní sloh z dvanáctého a třináctého století, při kterém se smalt, drahokamy, barvy atd. se zlatem tak vhodně pojiti dají. Zcela výtečná díla v tomto ohledu vystavili mimo četné zlatníky pařížské také Belgie, Rakousko a Itálie. Co se týče církevních obleků z látek vyznamenávají se zvláště Rakousko, Francie a Belgie. Vyšívání obrazů a vyšívání zlatem po dlouhý čas sice bylo zanedbáváno, však církev nedopustila, by umění toto zaniklo. Neboť v dobách největší chudoby, v dobách nejtruchlivějších nepřipustila, by kněz v nepřislušném oděvu oltáři se blížil. Ještě všeobecná poznámka stůjž zde. Právě v zemích katolických jest umění a výroba umělecká v nejlepším květu a dobrý vkus i ohledem na světské umění jest nejvšeobecnější. Rakousko a jižní Německo, co se vkusu týče, daleko předčí protestantské severní Německo. Protestantská Anglie utřila si v roce 1851 na pařížské světové výstavě všeobecného posměchu za své nevkusné umělecké výrobky. Než tuto porážku vzala si upřímně k srdci a stkví se nyní v první řadě. Hlavně ale nápodobí díla z dob předprotestantských a přidržuje se vkusu zemí katolických. Zároveň pak v Anglii zavládá ritualismus t. j. nápodobení katolických obyčejů a učení v bohoslužbě, což věru nemůže tomuto rozvoji u vkusu a umělecké výrobě býti na škodu. Mezi předměty anglickými nalézáme k př. četné nápodobení mistrovských děl, německých prací ve zlatě a bronzu z časů katolických, většinou jsou věci tyto vzaty ze sbírek prince Karla z Berlína. Přece však všickni znalci v tom se shodují, že Německo před roztržkou církevní v ohledu uměleckém výše stálo, a že touto roztržkou nesmírně utrpělo. Proto jestliže Německo ve Filadelfii tak žalostně podlehl o vkus, cizím skoro výhradně ovládáno jest, vina tím jest jen ona neblahá roztržka církevní.

Literární oznamovatel.

— „*Posvatná kazatelna*.“ Roč. XV. svazek 12. (listopadový) obsahuje duch. řeči na slavnost Všech Svatých, věrných dušiček, sv. Martina, sv. Kateriny, na ned. XX—XXIV. po Sv. Duchu, promluvu na rozloučenou k osadníkům, nad rakví nadporučíka, u hrobu velikého trpitele, u hrobu matky a u hrobu náhle zem-

řelé. Tímto svazkem ukončen ročník XV. „*Posv. Kaz.*“ jehož obsah vykazuje 67 kázání a výkladů nedělních, 51 kázání a výkladů svátečních a 38 řečí příležitostných, utěšený to důkaz veliké bedlivosti redakce i spolupracovníků. Zároveň s tímto sešitem vydaný svazek 1. (prosincový) ročníku XVI. přináší po dvou duch. řečích na všechny 4 neděle adventní, dále pak kázání na slavnost sv. Mikuláše, neposkv. Početí Marie P., na jitřní Božího Narození, na slavnost sv. Štěpána a neděli po Nar. Páně, konečně řeč na konci obě. roku a při svěcení nář. školy v Potěchách.

— „*Johann Emanuel Veith*.“ Eine Biographie von Johann Heinrich Loewe. Mit dem Bildnisse Veith's. Wien 1879. Wilhelm Braumüller, k. k. Hof- und Universitätsbuchhändler. S. 360.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Upřádněné místo:

Kostelec (Kostelzen), fara patron. p. Alfreda kníž. Windischgraetze, od 13. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

P. Pavel *Klecan*, ř. kapuc. v Sušici, kaplan v Zbynčích. d. 21. září (nar. v Jindřichovicích 9. dub. 1843, vysv. 22. června 1868).

Vyznamenání jsou:

p. Tomáš *Petrželka*, farář v Březnici, b. konsist. rada a vikář Blatenský, jmenován jest os. děkanem;
p. Josef *Viturka*, farář v Hamru,
p. Jan *Vazač*, farář v Počínovicích, a
p. Jan *Jelen*, farář v Kasejovicích, obdržel i právo nositi expositorium can.

Ustanovení jsou:

p. Jos. *Hoffmann*, far. v Purkarcí, za faráře v Pištěně;
p. Jakub *Bufka*, kapl. v Ševětíně, za admin. v Purkarcí.

Upřádněné místo:

Purkarec, fara patron. kníž. Jana Ad. Schwarzenberga, do 10. prosince.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

p. Frant. *Milde*, koop. za administr. v Jabloni, kdež
p. Jos. *Kaspar*, os. děkan, vstoupil na stálý odpočinek.

Upřádněné místo:

Jablon, fara patron. p. Frant. Matouše, do 13. pros. incl.

K tomuto číslu přiložilo kněhupectví B. Stýbla seznam kněh skladu Herderova a pozvání ku předplacení na časopisy.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedošlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Radulfa přijímám Vroucího homilie na neděli II. adventní.

„Když Jan uslyšel ve vězení o skutcích Kristových, poslav dva z učeníků řekl jemu“ (Mat. 2.) a ostatní. Slyšeli jste, bratří nejmi-
lejší, z evangelického čtení, že Kristus za
času uvěznění svého předchůdce počal jasněji
rozvíjeti moc božství svého. Uspořádav totiž
všecko náležitě, nechtěl dříve (kázat) veřejně-
ji, dokudž by předchůdce jeho úřad svůj co
předchůdce neukončil, aby totiž jako Jan
předcházel jej narozením, kázáním a křtem,
tak i smrtí jej předešel. Když tedy tento
Světloňoš, to jest Jan chýlil se již k svému
západu, tu teprve počalo slunce spravedlnosti,
Kristus, poněmáhle rozšiřovati paprsky lesku
svého. A to jest, o čemž zde řeč: „Když
uslyšel Jan“ a t. d. Tři jsou díly tohoto čte-
ní; první obsahuje otázky Janovy, druhý od-
pověď Kristovu, třetí pochvalu Janovu. Uka-
zuje tedy evangelista: kdy, kde, skrze koho
a nač vyptával se Jan Pána. Kdy? „Když
uslyšel o skutcích Kristových.“ Chceš-li vě-
dět, od koho uslyšel, věř jistě, že zjeve-
ním Ducha sv., jakož i od učeníků svých,
které často k Ježíšovi posýlal, aby jemu
zvěsti jak o skutcích, tak o řečích jeho při-
nášeli. Kde? Ve vězení, kde ležel spiat oko-
vy. Tím nám dal příklad k následování, bra-
tří, abychom jsouce buď vězením neb nemocí
aneb jinakou nějakou překážkou zdržováni,
na místo sebe domácí své do chrámu posý-
lali, aby nám pak oznamovali, co se tam dě-
lo neb mluvilo. Skrze koho? Skrze učensky
své, kteřížto s ním i žalář sdíleli, a mistra
svého v neštěstí neopustili, ale až do jeho
smrti a pohřbu pilně mu sloužili.

Z toho vezmeme sobě naučení i my, bra-
tří, a učitelům a přátelům svým ve všelikém

neštěstí věrnost neoblomnou zachovávejme.
Tak jako totiž ohněm zlato, a během kůň se
zkouší, tak zkušen bývá přítel neštěstím. Pro-
to dí moudrý Sirach: „Nebude poznán v do-
brých věcech přítel a nezatají se ve zlých ne-
přítel.“ (Eccli. 12.) A Šalomoun praví: „Zub
shnilý a noha ustalá jest naděje toho, kte-
rýž doufá v člověku nevěrném v den ouzko-
sti.“ (Přisl. 25.) A nač se ptal? „Ty-li jsi
ten, dí, kterýž přijíti má, čili jiného čekati
máme?“ Netáže se tak Jan k vůli sobě, ježto
kázáním, křtem a na něj ukazováním stvrzo-
val, že jest Vykupitelem světa, nýbrž spíše
k vůli učeníkům svým, aby snad nemyslili,
že jiného ohlašoval, ale aby jistoty a víry
nabyli jak ze zázraků, tak z odpovědi Kri-
stových. A proto neodeslal učeníků svých,
aby se jej tázali, dříve, dokudžby Kristus zá-
zraků činiti nepočal. Ta že toho byla příči-
na, dosvědčuje sám evangelista řka: „Když
Jan uslyšel ve vězení o skutcích Kristových,
poslav dva z učeníků svých“ a t. d. Jako
by řekl: Proto odeslal učeníky své ku Kristu,
poněvadž uslyšel, že zázraky zjevně a veřejně
konal a tudíž to slovíčko „když“ nesmí se
zde vykládati ve smyslu časovém, nýbrž pří-
činném.

Následuje část druhá, která obsahuje
odpověď Kristovu. „Jdouce, pravil, zvěstujte
Janovi, co jste slyšeli a viděli.“ Jako by řekl:
Není zde třeba slov, skutkové ať mluví. Či-
nil totiž u přítomnosti vyslanců Janových
Kristus mnohé divy a zázraky. Proto dí, co
jste viděli na vlastní oči, a o čem jste sly-
šeli od jiných lidí. A co? „Slepí vidí, kulhaví
chodí, malomocní se očišťují, hluší slyší,
mrtví z mrtvých vstávají, chudým se evan-
gelium zvěstuje, to jest, navštěvují se a bla-
hoslavený jest, kdož se nebude horšiti nade
mnou.“ A hle, odpověď tato jest přiměřená,

jakkoliv se ani nezdá, žeby odpovídala otázce předcházející. Otázka zněla v ten smysl, zdali by skrze něho mělo státi se vykoupení světa? On ale na ni odpovídá všemohoucností božskou a trpělivostí lidskou, skrze které spasení světa se uskutečnilo. Nebo kdyby nebyl stal se člověkem, nebyl by mohl pro svět trpěti a kdyby nebyl Bohem býval, nebyl by mohl přemoci smrt. Jest tedy, jako by řekl: Již jsem svět vykupovati počal. Nebo působím-li jako Bůh, stávám se pohoršením a trpím jako člověk. Věrne však, bratří, že Pán ty skutky, o nichž jest zde řeč, konal jak na těle, tak na duši. Navracoval totiž slepým zrak jak mysli, tak těla; kulhavým vracel přimost jak mysli tak těla; malomocné očišťoval jak na těle tak na duši; mrtvé křísil jak tělesně tak duševně, chudé navštěvoval jak na těle tak na duši. A když tak mnohými zázraky své božství dokazoval, málo kdo byl, aby se nepohoršoval nad jeho člověčenstvím. Někteří totiž rouhali se jemu, jiní kladli mu osidla a skoro všickni o jeho božství pochybovali. Když tedy Kristus již za života svého pozemského mnohým byl k pohoršení, což divu, když ještě nyní, an již v nebesích kraluje, přemnohým jest, bohužel, kamenem urážky a k pohoršení? Nebo, ať pomínu mlčením nevěřících, vždyť také mnozí křesťané, kteří jím pouze dle jmena jsou, Kristem opovrhují, jeho svatému jmenu se rouhají, skutky svými z novu jej mučí, slova sv. evangelia za pošetlost považují, ba ani v budoucí vzkříšení nevěří!

Následuje část třetí, ve které Kristus Jana chválí ve slovech následujících: „A když oni odcházeli, počal Ježíš mluvití zástupům o Janovi.“ Nechtěl totiž Kristus Pán vychvalovati Jana před učeníky jeho, aby snad chvála jeho nezdála se býti lichocením. A v tom dává nám příklad, abychom nevychvalovali přitele svého buď v jeho aneb v jeho domácích přítomnosti, aby se nezdálo, že tak činíme k vůli lahodění aneb abychom jemu tím nezavdali příčiny k vychloubání se. Ostatně, aby zástupové nedomýšleli se o Janovi, že by snad neměl žádné moci, poněvadž nečinil zázraků, proto chválil jej ten, jenž jej vyvolil a znal. A sice chválil na něm čtveru věc: jeho statečnost, jeho přísnost, jeho prorockví vznešenost, a konečně jeho omilostnění, že se stal předchůdcem. Chválil pak jeho statečnost, když dí: „Co jste vyšli na poušť vidět? třtinu-li větrem se klátící?“ Jako by řekl: Nikoliv, ale muže silného. Třtina zajisté v bahně rostouc vně jest ozdobná, uvnitř ale prázdná a při nej-

menším větěrku se pohybující. A tací jsou lidé tohoto světa, kteřížto na hojnostech a rozkoších pasou duše své, kteřížto vně pokrytstvím a slávou se lesknou, uvnitř ale prázdní jsou všeliké ctnosti, kteří v štěstí se vypínají a v neštěstí zdrceni bývají, kteří chválami pyšnými se stávají, hrozbami ale a domlouvami poníženími, a v kterýchžto ďábel sám odpočívá. Proto čteme v knize Jobově: „Pod stínem spí v soukromí ve tůči,“ (Job. 40), poněvadž totiž mysli zatemněné, pokrytecké a nestálé miluje. Avšak Jan třtinou nebyl, anť v tuhé zdržlivosti vyrostl, vně byl sice zanedbaný a drsný, za to uvnitř plný ctností, lichocením nezhrdnuv ani nehodami nezmalomyslně a na mysli neklesal. Učme se i my bratří, býti stálými a zmužilými u prostřed klopot a změn tohoto světa. Nepřikládejme srdce k pokladům vzdejší a nebudeme míti příčiny, z jejich majetku se pyšněti aniž rmoutiti se budeme nad jejich ztrátou. Nemilujme slávu tohoto světa, a tak zajisté ani chvála lidská neučiní nás pyšnými, aniž nás potupa a zlá pověst zarmoutí. Nemilujme život přítomný, nýbrž budoucí a tak rozkoše nezapletou nás v osidla svá a trestu neb bolesti nebudeme se děsiti. Přísnost jeho chválí řka: „Člověka-li měkkým rouchem oděného?“ Jako by chtěl říci: Ne. (Jest zde litotes, řečnický způsob mluvení, méně dí, a více naznačuje) Jan zajisté v ničem nebyl choulostivý, ale tvrdý sám k sobě v pokrmu, v oděvu, v skutku a ve slovu. Pokrm jeho byl lesní med a kobylky. Oděv jeho byla srst velbloudí a pás kožený. Skutkové jeho byli pohrdání světem a touha po nebi. Slova jeho nebyla lichotivá, nýbrž tvrdé stíhání nepravostí, „Pokolení ještěřů,“ dí on, „kdo vám ukázal, abyste utekli budoucího hněvu? Již jest sekera ke kořenu stromu přiložena.“ (Mat. 3.)

Následuje: „Aj, kteříž se měkkým rouchem odívají, v domích královských jsou.“ Jako by řekl: Ne na poušti jako Jana, ale v domech královských nalezněš ty, jenž v rozkoších se kochají, kteří se totiž jemným šatem odívají, vyhledaných pokrmů žádají, lehounce pracují a něžně mluví. Nikdo nemyslíž, bratří, že by nehrěšil ten, kdož nádheře a hledanosti v šatstvu hoví. Nebo kdyby to nebyl hřích, nebyl by Pán zajisté chválil prostotu oděvu na předchůdci svém, aniž by byl boháče v purpur oděného pro nádheru tuto káral, aniž by byl sv. Petr od oděvu nádherného ženy zrazoval. (1 Petr. 3.) Paterým pak způsobem skrze oděv se prohřešujeme. Předně nesmírným nákladem, když totiž pořídíme sobě jediný takový šat, jaký by

vystačil na odění mnohých chudasů; za druhé chloubou, když totiž v drahých a krásných šatech sobě libujeme; za třetí opovrhováním bližního, když totiž pozorujíc rozdíl mezi krásou našeho šatstva a mezi chatrností oděvu našich bližních sebe obdivujeme a bližním opovrhujeme; za čtvrté velikým množstvím, když totiž máme mnohého šatstva k převlékání a neužíváme ho, a kterým by chudým více spomozlo bylo, nežli červům je šířajícím, jak psáno jest: „Kdo má dvě sukně, dej nemajícímu.“ (Luk. 3.) to jest, kdo má šatstva dostatečného, rozdej přebývajícím; a konečně za páté, když si šat dělají dáme, neb nosíme, kterého nepotřebujeme. O tom pak mluvíce, nezavrhujeme nikterak oděv, nýbrž poklesek zneužívajících ho. Víme totiž, že nezřídka mnozí purpurem odění Bohu se líbili a mnozí zase rouchem sprostým a hrubým odění Bohu se nelíbili. Mnozí totiž purpurem odění neznají pýchy a jsou opět mnozí, kteří hrubým oděvem se buď honosí a chlubí aneb v něm smutní. V pravdě však veliký jest ten, jehož ani purpur nepovznáší, ani pytel nesnižuje. Takovým byl David, takovým byl Jan Křtitel, neboť ani onen pod purpurem, ani tento pod koženým pásem nebyl třtinou větrem se klátící. Vy však, bratři, kteřížto nedokonalí jste, každý podle důstojnosti své v mezích mírnosti se držte, podle lidí stavu vašeho a řádu se strojte, abyste nad ně nádhrou nevyvikali, abyste snad proto jimi nepohrdali z lásky k sobě a neodívejte se šatem zašpiněným neb roztrhanějším, abyste snad nad ně špinavějšími býti se nemrzeli, aby vámi vítr slávy neb studu ani sem ani tam nezmítal. Pod šatem přiměřeným ukrývejte tajně šat hrubý, obzvláště ve dnech kajících, aby vaše jednání tím milejším Bohu se stalo, čím je tajnějším a ukrytějším. Oděv váš, kterého nutně potřebí nemáte, poskytněte němu. A nechte-li dáti jemu oděv nový, dejte aspoň nějaký starší, obnošený, ale poněkud ještě zachovalý, abyste tak starým šatem nahradili a napravili, čím jste v novém šatu se provinili. Ale i všeliké choulostivosti a měkkosti v pokrmích se vystříhejte, bratři, neboť požívání hojných pokrmů plodí rozmařilost a vzbuzuje smyslné chťě, jimi tělo měkne, zošklivují se obyčejní, všední pokrmy, ono jmění pohlcuje a starosti působí. Méně starosti má zajisté ten, kdo s málem jest spokojen. Tak jako na bojovníku se vyžaduje, aby byl otužilý, aby snáseti dovedl horko, zimu a namáhání všeliké; tak právě miluje Bůh bojovníky otužilé a zženštilými a rozmařilými opovrhuje. Proto svatí otcové, jak se v životopi-

sech jejich dočítáme, vystříhali se všelikých lázní, voňavek a mastí a podobných lahodností, aby takto otužilost těla svého nezchoulostivili. Varujte se také, bratři, skutků měkkých, kteréž činí ti, kdož tělu slouží. Ale i měkkých a něžných slov, to jest, lichocení se vystříhejte. Jak velice se jich stříci máme, dí prorok řka: „Běda těm, kteříž šíjí polštářiky pod všeliký loket ruky.“ (Ezech. 13.) Polštářik pod loket klade sobě ten, kdo duši s výše pravosti a spravedlnosti klesající se slibným lichocením přijímá. „Chválen bývá, dí žalmista, hříšník v žádostech duše své: a nešlechtný dobrořečen bývá.“ (10, 3.) Chválí dále vznešenost Kristových prorocství řka: „Ale co jste vyšli vidět? Proroka-li? Jistě pravím vám i více nežli proroka.“ Úřad proroka, bratři nejmilejší, jest, předpovídati věci budoucí. Avšak Jan nejen že předpovídal Krista řka: „Jde za mnou silnější nežli jsem já“ (Mar. 1.), nýbrž on na něj i ukazoval řka: „Ejhle, Beránek Boží!“ (Jan. 1.) I my, bratři, takoruka proroci jsme, když Kristův druhý příchod k soudu slovem i skutkem předpovídáme, když bezbožným výhrůžky činíme a vyvoleným věčnou slávu přislibujeme.

Konečně chválí Spasitel i Janovo omilostnění, které jej učinilo předchůdcem Páně řka: „Tentof jest zajisté, o němž psáno jesti a to sice skrze Malachiáše proroka: Aj, já, dí Otec k Synu, posílám anděla svého před tváří tvou, kterýžto připraví cestu tvou před tebou.“ V pravdě, bratři, v pravdě jeví se nám zde velikým a obdivu hodným Jan, o kterémž dávno napřed, ještě nežli počat byl, Bůh přislíbil, že bude prorokem a kteréhož Bůh skrze proroka za poslance a předchůdce Syna svého napřed ohlásil. Avšak nejen Jan zasluhuje nazván býti andělem a předchůdcem, nýbrž jak my, tak i vy, bratři, zasloužíme sobě nazvánu býti anděly a předchůdci Kristovými, budemeli jej slovy i skutky ohlašovati, budemeli jak v srdcích svých tak i spolubratří našich cestu jemu připravovati, snažíce se o polepšení a napravení sebe i jich, čehož dopřejž nám Kristus Ježíš, jenž s Otcem i Duchem sv. živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Na poslední den v roce.

„Nebojte se těch, kteříž zabíjejí těla ale duše nemohou zabít než bojte se raději toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti do pekelného ohně. (Mat 10, 18)

Vážný jest den a vážné v nás budí myšlenky; důkaz mi přítomnost vaše. Všecky vás pudila sem dnes zajisté myšlenka, že

jest den vážný, přísný, a že třeba, zastaviti se na chvíli na cestě života a rozjímati o věcech vážných, důležitých.

Lonského roku rozjímati jsme o pomíjejícínosti toho světa. O čem jiném letos, než o budoucnosti? konec roku, míjení času, vzhled do roku budoucího vtírá, ba vnucuje nám otázku: jaká budoucnost?

Aj, což jest o tento svět? což o budoucnost na tomto světě? budeť stejná; nic nového pod sluncem; jako byl rok starý, tak bude i nový; lidé zůstanou lidmi, vášně vášněmi, země zemí a dobré se zlým tak se střídati bude i v roce budoucím, jako v minulém. Nic nového pod sluncem!

Ale co po smrti? Toť ta otázka důležitější, která již zabývala před tisíci lety pokolení lidské, člověčenstvo a mudrce; a to jest, o čem i já dnes chci rozjímati s vámi, a sice: 1. zda-li a jaký jest život náš po smrti; a 2. co z toho následuje? —

1. Jako světu všemu za základ jest myšlenka a potom skutečnost: tak sestává i člověk z částí dvou, té, kteráž myslí, a té, kteráž koná, t. j. z duše a těla.

Tělo zůstane zde; vidíme, co se s ním děje; neztrátí se; ani prášek ze všeho, co zde jest; to jen proměna.

Ale co duše? ta část, kterou nevidíme a kteráž patrně vznešenější jest, než prvá, zda-li zhyne, že ničeho z ní potom zde nevidíme? tělo nezhyne, se neztrátí, jen se promění, a duše by měla zhynouti? nezhyne! Písmo dí! „I vrátí se prach do země, z které vzat jest, ale duch vrátí se k Bohu, kterýž jej dal.“ (Eccl. 7.)

Již patriarchové věřili v život věčný, že shromáždění budou s otci svými, a očekávali bezpečně příchod zaslíbeného Vykupitele. I z oněch míst písma sv. vysvítá, že bude život po smrti, kde se mluví o soudu Božím, o odplatě a trestu.

Toť i víra celého pokolení lidského. Bůh a věčnost byly vždy dva hlavní, ba základní předměty všeliké víry. Proto již pohané věřili v život po smrti; bájesloví všech, i našich předků toho dosvědčuje. Ze starých nejslovutnější mudrcové učili pravdě této, za kterouž příčinou píše také Cicero (in Cat.), že ho k této víře nepřivedl rozum, ani mudrování, nýbrž vážnost největších mudrců. A v pravdě také již Sokrates učil, že jest duše nesmrtelná (Platonův Phaedon); tak učili i Diogenes a Pythagoras, a ještě světleji římský mudrce Seneka. Ti všickni byli pohané, kteří o křesťanství ničeho nevěděli.

Víra v nesmrtelnost duše a život po smrti jest též jedním z hlavních článků na-

šeho sv. náboženství; anebo, co přirozený rozum tušil, čeho se domýšlel, toho stvrdilo zjevení Boží. Důkazy nesmrtelnosti duše vedou se z vlastností Božích, a sice nejprv:

a) ze spravedlnosti. Ctnosti, pro Boha konané, přísluší věčná odplata, hříchu věčný trest; proč? protože Bůh jest věčný. Na světě není to možné, poněvadž život náš příliš krátký, všeliká radost i všeliké utrpení jen časné, krátké jest. Pročež co pro Boha a z lásky k Bohu konáno bylo, věčné odplaty zasluhuje; jakož i co schválně, zúmýslně, vědomě proti Bohu vykonáno bylo, věčného trestu, jestliže v čas pokáním se nevyrovná. — Nezřídka jsou též štěstí a neštěstí zde v pravém odporu a lichém poměru k člověku; to vidíme každou chvíli; dobrému zle a zlému dobře se vede; nemá-li tedy spravedlnost býti prázdňým slovem: musí ten nepochopitelný vyrovnán, ne-li zde, tedy po smrti, a proto musí duše býti nesmrtelná. Sv. Klement Alex. u věci té dobře dí: „Duše-li jest smrtelná: pak jest padouchům smrt největším štěstím.“

b) Z dobrotivosti Boží. Člověk nedosahuje svého blaha zde na světě, stále po něm touží. Kdyby Bůh touhu tu nesplnil, čelilo by proti svrchované dobrotivosti jeho, poněvadž by potom člověk byl tvor samojediný, kterýby touhy své nedošel a cíle svého nedosáhl, čehož však o dobrotivosti Boží mysliti nelze. Poněvadž tedy před smrtí nikdo blaženým se nestává: musí duše žíti, aby cíle svého, t. j. blaženosti věčné, což jest spojení s Bohem, dosáhl mohla, a proto musí býti nesmrtelná.

c) Z moudrosti Boží. Člověk jediný jest ze všech tvorů, který dokonalosti zde nedosahuje. Stále sice pokračuje, avšak všeliké poznání jeho jest kusé, ctnost nedokonalá. Má-li člověk k dokonalosti dospěti: musí se to v jiném životě státi, a proto musí duše člověka býti nesmrtelná.

Vede se důkaz též z podstaty duše samé, t. j. z její jednoduchosti; a praví se: Duše jest bytost jednoduchá, prostá, ze žádných částí se neskládající; co však ze žádných částí se neskládá, nemůže také v ně se rozpadnouti, a co se nemůže v částky rozpadnouti, musí zůstatí celé, a co zůstává celé, musí trvati dále, a proto duše lidská nesmrtelná.

A to jest, čemu i Pán a Spas. náš J. Kr. učil, řka: „Nebojtež se těch, kteříž zabíjejí tělo, ale duše zabiti nemohou,“ a jinde: „Co platno člověku, byť celý svět získal, duše pak své škodu trpěl?“ a na hoře Olivetské: „Smutnát jest duše má až k

smrti," a na kříži: „Otče můj, v ruce tvé poroučím ducha svého;" též bohatec a Lazar a mnohá místa jiná. A tak tomu učí i sv. víra naše a tak nám hlásá. Tak i v starém zákoně věreno bylo: Ž. 15.: „Naplníš mne radostí před tvář svou; rozkoše po pravici tvé až do konce." Ž. 16, 15.: „Nasyčen budu, když se ukáže sláva tvá." — Ž. 35, 9.: „Opojeni budou z hojnosti domu tvého a proudem rozkoše své je napájeti budeš; nebo u Tebe jest studnice života." Též Dan. 7, 18.: „Svatí pak přijmou království Boha nejvyššího a obdrží království až na věky a na věky věkův."

Táž víra v nesmrtelnost a v život po smrti také vždy v církvi byla; toho dosvědčují sv. otcové všech dob a všech časů; tak sv. Aug. (de civit. D. I. 13, c. 2.): „Slove duše lidská nesmrtelnou, poněvadž nikdy nepřestává žítí a cítí, byť tento cit a život v ní jakkoli byl nepatrný." A jinde (ep. 100. ad Evod.) týž sv. otec dí: „Ješto oči těla tvého, an v posteli spíš, zavřeny jsou a nečinny, poznáváš z toho, že ještě jiné oči máš, jimiž všechno vidíš a pozoruješ, co se v tomto okamžení tobě představuje. Tímto zrakem, zrakem ducha, budeš i po své smrti ještě viděti, i když tělesným okem již více viděti nebudeš, nýbrž jeho zraková síla v smrti ubasne: budeš v žití pokračovati. Neoddávej se tudíž nijakému pochybování více, zdažby po smrti jiného ještě bylo života, čili nic."

Laktancius (o pravé počtě Boží, kn. 3. kap. 9.): „Jako jest Bůh nesmrtelný: tak i duši chtěl nesmrtelnou a věčnou mítí."

Sv. Alfons Lig. (prav. náb. kř. d. 1. č. 2. k. 18. č. 8.): „Kdyby naše duše byla smrtelná, Bůh by spravedlivý býti přestal, poněvadž by bezbožní spokojeně žili, nezřízených náklonností svých bez očekávání trestu upokojujíce; a naopak by se svatí na zemi mrtvením smyslů svých zarmucovali, aniž jaké odměny za to obdržíce." A též jinde: „Ješto naše duše svou přirozeností jest cos duchovního, musí tudíž nevyhnutelně býti též nesmrtelnou, poněvadž nemá v sobě nijaké příčiny ku svému rozdělení a zničení." Tak i mnozí jiní. A končíme: Není-li duše nesmrtelná, jest rozum náš i svědomí naše největším lhářem; ctnost bez ceny a největší nepřítelkyní člověka; všechna vyšší snaha a naděje člověka jest hořká muka a klam, a člověk nejbídnejším tvorem; náboženství a ctnostný život nic; jen sobectví by kvetlo a mělo cenu; ano, není-li duše nesmrtelná a není-li života po smrti, není ani spravedlnosti, ani moudrosti Boží, není Bo-

ha. Jako však toto všechno býti nemůže: tak jistě musí býti život po smrti, a tedy duše lidská nesmrtelná.

2) Co z toho následuje, a jaké naučení zvláště o tomto novém roce z toho ku svému prospěchu odvozovati máme?

1. Že duše dražší jest, než tělo.

2. Jest-li dražší: také více o ni se starati máš, než o tělo; avšak bývá bohužel naopak.

3. Máš plniti všecky povinnosti k duši své, jsa katolický křesťan; modlitbu, přijímání sv. svátostí, dobré skutky . . . zda-lis je plnil?

4. Jestliže jsi jí zanedbával: máš dnes, v poslední den v roce, býti se kajicně v prsa a umíniti si, že jinak bude.

5. Máš pomýšleti na budoucnost, i na smrt i na ty, kteří nás předešli, kde jsou? A proto:

6. Reč: Věřím, že duši mám, která jest jak obrazu Božímu stvořena; věřím, že duše ta jest nesmrtelná; věřím v život věčný; věřím v odplatu a trest po smrti.

A proto, jako věci své časné rád v pořádku mám, chci v budoucím, nastávajícím roce i duchovní věci své, i vnitřní život svůj spořádati; chci více o duši, než o tělo pečovati; a s tím úmyslem vykročím do nového roku. Možná, že ještě dnes požádá Hospodin duši mou ode mne. Ó dej mi milost, Bože můj, a učiň, aby zmařena nebyla na věky; ale aby vykročivši odtud počala rok nový, blažený, nemající konce na věky. Amen.

B. Hahl.

Neposkvrněné Početí M. Panny.

Ký hle vyšší zjev s nebe k nám přichází?

Což Seraf seslán, aby k nám se snížil?

Neb Cherub zářný, aby lidstvu věstil

rozkazy Páně?

Nic Cherub, Seraf, ba nižáden anděl,

též ni vyšší zjev nějaký s nebes niv;

panna přesličná, jakové svět nezřel,

ni kdysi uzří.

Aj kolem krásné hlavy hvězd dvanácte,

roucho jasnou se sněhu stkví bělostí,

rámě zářící, že se netklo hříchu,

tak je přechistá!

Svrchu nad koulí noha aj spočívá,

kol vine zrádná ve kruzích se zmije,

zub její třímá ovocnou tu trpkost,

zárodu strastí.

Však Panna slavná hle po škádci kráčí,
tu hlavu zrádnou mu nohou potírá,
luna ji klamná pod nohou v oblouku —
v lásce že stálá,

Ó svatá Panno, vzdechy slyš a lkání,
nám vyžádej ctnost nevinnosti srdce,
neb přispěj aspoň, abychom viny své
smývali slzou!

B. Hakl.

Krátká řeč

o pětistoleté památce úmrtí Karla IV.
dne 29. listopadu 1878.

„Jestliže sobě zalibujete panovnické stolice a berly, králové národů, milujte moudrost, abyste na věky kralovali.“
(Moud. 6, 22.)

Neobyčejnou konáme slavnost, pětistoletou památku úmrtí otce vlasti slavného Karla; i nemohu opominouti, abych při této příležitosti k vám, N., nepromluvil; ne žebých snad já myslil něčím přispěti k jeho větší cti a slávě, ježž pět století oslavuje, a ježž proslavila znamenitá péra historikův a básníkův, nikoli; ale pro vás tak činím, N., i pro sebe, pro nás všechny, abychom učili se, my synové české vlasti, a potomci těch šťastných otcův, jimž slavný Karel druhdy vládl, za příkladem téhož slavného krále našeho, kterak milovati vlast svou, působiti pro vlast a národ svůj! —

Svatý a znamenitý, vznešený a nejvyšší důležitý jest úkol králův. Býti otcem millionův, o to se starati a pečovati, aby jedenkaždý v pokoji bydlel pod krovem svým a v tichu a pokojnosti vedl svou živnost; býti otcem zvláště chudých, vdov a sirotků, potěшитelem zarmoucených, zastancem ukřivděných a utlačených, obhájcem spravedlnosti a práva, můžeme-liž mysliti si úkol světlejší a důležitější? toť v pravdě náměstek Boží na zemi! A v pravdě králové a vše hlavy korunované jsou náměstkové Boží!

Avšak to věc není tak snadná, dokonale vyplniti úkol ten. Třeba tu činitelů několika: nejprv moudrosti, za druhé dobré vůle a za třetí zdatu a požehnání Božího; nebo zajisté musí býti nejprv schop, t. j. výborné dary ducha; a ty ovšem pocházejí od Boha; pak dobrá, upřímná vůle, darův těch ku vznešenému cíli tomu užiti, kterážto vůle jeví se stálou, otcovskou péčí; a posléze požehnání Boží; neboť bez toho nic velikého, zdárného, trvalého, se nevyvede. A teprv, kde to tré spolupůsobí, možno nadíti se šťastného výsledku, kterýž krátce zahrnut jest v těch dvou vznešených a krásných slovích: otec vlasti. — To titul panovníka nejkrá-

snější, nejvznešenější! Doba taková chválí se v bibli za krále Šalomouna za mladých jeho let, kdy Bůh mu dal schop, srdce dobré a moudrost, jakéž neměl před ním žádný člověk, ani po něm. — Proto písmo, vzhledem k cíli tomu vznešenému, volá ku králům: „Jestliže sobě zalibujete . . .“; a dále: Milujte světlo moudrosti všickni, kteří jste představeni lidem. (Moudr. 6, 22. 23. a 6, 4.): Slyšte králové, dána jest vám moc od Nejvyššího, který tázati se bude na skutky vaše, zpytovatí bude myšlení (vaše).

I nám Prozřetelnost seslala několik králů a vládců znamenitých . . . avšak je všechny v úloze své překonal ten, jehož památku úmrtí 500letou dnes slaví a želí veškerá země česká. Neboť všickni dějepisci v tom se shodují, což i sám Palacký slavně stvrzuje, že Karel o národy své věrně pečoval, že obezřetně a velemoudře vládl, a že království české za doby svého panování dovedl na takový stupeň rozkvetu, blahobyti a slávy, jakého nemělo před tím, ani potom.

Ó ty duchu dobrý, veliký a slavný, odměň ti Bůh hojně všecku tvou péči a lásku, již jsi osvědčoval k národu svému! My zde zíráme na tvůj obraz, a ani nevíme, zda-li to tvá pravá podoba; ale buďsi ona jakákoli, což na tom záleží; kde jest tvé tělo za 500 let? snad i ty tvé kosti již v prach se rozpadly; ale duch tvůj žije mezi námi, a s duchem i památka tvá. Jestliže sv. Jan Zlat. dí, že vojín, vida pěknou zbraň, k boji a seči jí vybízen bývá: tedy i my, patříce zde na obraz tvůj mocně k lásce k národu svému a vlasti vybízeni býváme.

O jak nemá proto pohled na tebe zahánbiti každého vlažného Čecha, když ty, po meči z krve německé, tak jsi přilnul srdcem k lidu českému, že i sami krajané tvoji z toho výčitky tobě činili? O hanba nám, jestliže tak nemilujeme rodnou zemi svou, jako ty. Dobře ukázal nám náš Palacký cestu k tomu kratičkým avšak srozumitelným, a vše v sobě zahrnujícím heslem: Svoji ku svému! A proto pamatujme a stále na zřeteli mějme, bychom každý dle sil svých prospívali vlasti své! Nezapomínejme slov slavného pěvce našeho:

„Pracuj každý s chutí úsilovnou
na národu roli dědičné,
cesty mohou býti rozličné,
jenom vůli mějme všickni rovnou.“

Na tom nezáleží, čím kdo jest; všeliký stav počestný jest a užitečný:

„Často malá pastuchova chýžka
pro vlast více může dělati,
než-li tábor, z něhož válčil Žižka.“

A rovněž pěkně dí jiný básník náš (Če-
lakovský):

S námi štěstí nech zahrálo
na pány neb posluhy,
k činům přec každému přálo
dosti volné okruhy.

Nepaměti do propasti
klesne pustý darmochléb:
blah, kdo pěstoval své vlasti
jednu růži, jeden štěp! —

Ověncen jsi, slavný Karle, korunou o-
zdoben, ornátem královským přioděn; kéž
bláží tě sláva věčná a na hlavě tvé nechť
stkví se koruna, nevadnoucí nikdy! My pak
chceme v této sv. chvíli, při nejdražší obě-
ti, vzpomínati tebe. — Ty pak, Pane a
Králi Nejvyšší, který dáváš veškeru mou-
drost a nakloňuješ srdce králů, kam chceš,
dej vládcům národů všech dar Ducha sv.,
zvláště našemu nejjasnějšímu vládcí a pánu,
i jeho nadějnému nástupci, který právě sídlí
na hradě, ježž Karel vystavěl, aby moudře
a spravedlivě vládl; my pak slibujeme věč-
nost a lásku a osvědčíme věrnost, kterouž
vždy vynikali předkové naši, abychom taktó
jeden pomocí druhého působili ke cti a chvá-
le Boží, ku zdaru a oslavě vlasti, i pro spa-
sení své duše. Amen.

B. Hakl.

Sláva Tobě otče vlasti.

Na oslavu 500leté památky úmrtí Karla IV.

„Sláva Tobě otče vlasti!“
jáás Praha blažená,
jenž Ti byla sídlem slasti,
láskou Tvoji zdobená.

„Sláva Tobě“ — zvony znějí
z chrámů Tobou vzdělaných,
s nimi klenby hymny pějí,
duchem mistrů nadaných.

„Sláva Tobě“ — věští sady,
zlaté plody nesoucí,
k nim se pojí vinohrady,
kolem stráně vinoucí.

„Sláva Tobě“ — vlny šumí
Labe, tiché Vltavy,
kol nich četné, zdobné chlumpy
pějou písně oslavy.

„Sláva Tobě“ — prozpěvují
Umky kvítkm zvěncené,
věnce Tobě obětují
z růží vděků pletené.

„Sláva Tobě“ Otče drahý!
jáás národ blažený:
„za vši lásku, za vše snahy,
budeš věčně milený.“

J. Ř.

Ze života pro život.

Podává *J. Ježek.*

Bylo to v Praze r. 1860 a několikáté-
ho. Slunce skrylo se za Petřínem a i posle-
dní jeho paprsky, jež byly zlatily štíhlé věže
kostelní, bledly víc a více, až pouhasly do-
cela. Na věžích ukazovaly hodiny sedmou,
když kolem jednoho paláce do ulice zabočil
mladík slušně oblečený, ale bez klobouku.
Bledá tvář, zapadlé, červenavé oči, vlas roz-
cuchaný, nejistá, klátivá chůze dokazovaly
zřejmě, na jaké bezcestí nezkušený mladík
zbloudí, nebdl-li nad ním starostlivé oko ro-
dičů. Okolojdoucí vyhybali se opilemu, štitice
se člověka, jenž snížil se daleko pod zvíře.
Vrávoraje ze strany na stranu stanul koneč-
ně u dveří kostelních, odkud krásný chvalo-
zpěv Marianský zazníval. Lid hrnul se prou-
dem do chrámu na pobožnost májovou a zpí-
lý mladík proudem uchvácen chtěl nechtěj
vtržen do vnitř, kde v koutě za sloupovím
stanul. Leč celý zemdlený klesl po chvíli do
blízké stolice a zpola sedě a zpola kleče těž-
kou hlavu lokty podpíral.

Velebný zpěv věřícího lidu, oslňující zá-
ře nesčetných světél, modlící se kněz . . .
vše to účinkovalo na mladíka přepodivně.
Vzpomínky na doby nevinného mládí, kdy
tak rád s matičkou spěchal do svatyně, kdy
tak upřímně spínal ruce k nebesům, kdy
tak opravdově k Bohu se modlil, za své a
rodičů blaho prose, vzpomínky na utěšené
chvíle v domě otcovském, kde tak šťastně a
spokojeně žil, kde pouhé pomyšlení na hřích
naplňovalo duši jeho nevýslovnou ošklivostí,
probudily náhle v tvrdém spánku pohřížené
svědomí, které ozvalo se brzy se svými vý-
čitkami a horké slzy vyloudilo na líce. Je-li
možno v tak kratičkém čase státi se povr-
helem lidstva, od něhož se každý s polito-
váním odvrací? —

„Bohužel tomu tak milý Karle!“ odvětl
na otázku přísný hlas svědomí. Špatní spo-
lečníci, k nimž záhy po svém příchodu do
hlavního města jsi se přidružil, vyrvali ti tu
nejapnými úšklebky, tu lichými, mudrlant-
skými důvody víru ze srdce a na její místo
postavili modlu — *smyslnost*. „Uživej, jak
můžeš, pozdě bude, až umřeš!“ znáš to he-
slo, kterým jsi byl uveden do kruhu nešťa-
stníků? — Zpočátku býval jsi ostýchavý,

trochu bázlivý, ale brzy předstihl chápavý učeník své mistry, že se až podivili . . .“ —

Znenáhla dozníval posvátný zpěv, lid opouštěl svatyni; i v duši zbloudilého mladíka ohlasy doznívají, obrazy halí se v mlhu, myšlenky rozplývají se do nekonečna, vědomí mizí. —

Dvanácté udeření na zvon probudilo našeho Karla z hlubokého spánku: Protírá si oči, hmatá kolem sebe, obléže se v pravo, v levo; všude ticho jak v hrobě.

„Kde pak jsem?“ — zvolá v udivení; temná ozvěna klenby chrámové nedává tážajícímu se žádoucí odpovědi, ale bledá záře večného světla před svatostánkem vyvádí pochybujícího z trapné nejistoty; po chvíli poznává, kde se nalézá.

Hrozné to pomyšlení! Hlava pálí, srdce tluče hlasitě, jakoby chtělo z nader vyskočit, dech se mu krátí, celé tělo třese se jako osykový list. Tu k zvýšení désné hrůzy zří velkou, bílou postavu, která od oltáře zvolna k němu se blíží dutým hlasem volá: „Karle, za rok umřeš!“

Jakoby hromem omráčen, padl náš potulný hrdina do mdlob a teprve ráno, když kostelník odzvoniv na mši sv. otevřel dvěře chrámové, probudil se Karel a nepozorovaně vytratil se ze svatyně. „Karle, za rok, za rok!“ věřilo mu v hlavě na cestě k domovu. „Již za rok? — Vždyť jsem ještě tak mlád? Vždyť studuji maje se proslaviti. — Za rok že mám opustit své rodiče, přátele a známé, za rok mám se dáti zahrabat? — Minuta, den, měsíc, rok brzo-li neutěče.“

Přišel do svého obydlí, začal hořce plakat. Nemoha v Praze nalézt klidné chvíle, vrátil se za nedlouho k rodičům, aby noční přízrak i jeho slova na vždy z paměti vytiskl, vrhl se do proudu radovánek; leč marná to byla práce. — „Studovaný člověk smí-li věřiti v zjevení, v duchy a to v osvěceném našem věku?“ — směli se Karlovi jeho soudruhové. Leč Karel věděl, co viděl, co slyšel a nedal se vtípem odbyti, spíše pomýšlel na to, jak by, co zanedbal, dohonil a svá provinění napravil. Chtěl činiti pokání, ale odkládal jím den po dni, skutek vždy utek; tak uplynulo devět měsíců.

„Snad postačí dva měsíce, snad měsíc stačí na pokání,“ rozumoval málomocný Karel a žil světu dále až počal churavět. A i tu, ač stál již jednou nohou v hrobě, ač připoután byl k bolestnému lůžku, bál se ještě lidské řeči, pomluvy, výsměchu známých. Co by o mně soudili, kdybych dal

zavolat duchovního? — Vždyť jsem kněží často tupil, pokrytců jim spílal?“

Smrt se blížila, léky nepomáhaly.

„Snad jediné upřímné vzdechnutí dostačí!“ zvolal nešťastník zápase se smrtí. A byl to krutý zápas. Rodiče stojíce kolem lože smrtelného snažili se zastít slzy, potlačiti hluboké vzdechy i nabádali umírajícího, aby se vzmušil a netratil naděje. Ač byl Karel úplně svých smyslů mocen, zdálo se přece, jako by vidě neviděl a slyše nerozuměl. Po chvíli obrátil se skonávající na loži a upřel zrak svůj na ciferník hodinový, kde velká ručička rychle, malá volněji měřily čas. Kéž by je mohl alespoň dnes zadržet a s nimi i čas! Ani na okamžik neodvrátil zraku od rafiček, s celou duší na nich lpěl. Počítal; ještě hodinu — půl — čtvrt — 10 — 8 — 5 minut. Srdce počalo bušiti hlasitěji, dech se krátil, studený pot řinul mu po čele. Kolemstojící jakoby čekali na jeho poslední vzdech, aby mu zatlačili oči. Zraku a paměti Karel však dosud neztratil a dobře znamenal, co se kolem něho děje.

Když se ručičky na ciferníku počaly krýti, chtěl Karel zvolati: „Milosrdenství!“ ale bylo již pozdě; slovo uvázlo mu v hrdle. Kladiivo udeřilo na péro hodinové a označovalo šestou.

Náš Karel probudil se opravdu a to z dlouhého, tvrdého spánku ve svém bytu. Drábnou dobu tápal po světlici než přišel k sobě. V strašném snu, který měl, poznal zřejmé pokynutí Boží. Již delší dobu jen hýřil, trpce ustrádaný groš rodičů lehkovážně promrhal, studie zanedbával — Bůh — modlitba počali mu mizeti ze srdce i z paměti. Po dlouhé přestávce poklekl zase k ranní modlitbě a rty jeho šeptaly: „Věčný Bože, děkuji Tobě za duševní sen; chci příště Tvých napominání dbáti, nový život začít a s milostí Tvou i věčný život jednou si zasloužiti. Pozdvihni kleslého, posilni slabého, neopust umdlévajícího.“

Upřímné slzy zpečetily opravdový slib, jež učinil můj přítel, který mi, co jsem tuto vyprávěl, v důvěrné rozmluvě zjevil a co slíbil, do dnešního dne věrně plnil a bohda i příště slovu dostojí.

Douška. Mezi námi řečeno, Karel je nyní doktorem lékařství, všeobecně vážen, ctěn i milován a svou horlivostí a příkladnou zbožností zdárně přispívá k časnému i věčnému blahu horalů podkrkonošských, mezi kterými se byl usadil.

DOPISY.

Z Prahy dne 1. prosince 1878.

(Pout J. Eminence do St. Boleslavi.)

Dovídáme se z bezpečného pramene, že J. Eminence p. kardinal arcibiskup na příští svátek neposkvrněného Početí Marie Panny, jenž na den 8. prosince (ned. II. adventní) připadá, pouť konati bude do Staré Boleslavi k milostnému obrazu Matičky Boží. Dne 7. prosince odpoledne vydá se J. Eminence z Prahy na cestu a k večeru zavítá ve Staré Boleslavi. Druhého dne na svátek neposkvrněného Početí bude pak J. Emin. v kostele Marianském u hlavního oltáře, na němž zázračný obraz Matičky Boží umístěn jest, sloužiti v 11 hod. slavnou pontif. mši svatou. Téhož dne odpoledne hodlá se pak J. Eminence do Prahy zase navrátiti. Tato zpráva vzbudila v nás upomínku na podobnou pouť do Staré Boleslavi, kterouž jeden ze slavných předchůdců J. Eminence na arcibiskupském prestolu Pražském před lety vykonal. Jedna upomínka budívá druhou, a tak nám i ta zajímavá okolnost na mysl přišla, že jedna a tatáž vážná a ctihodná osobnost, která před lety v dotčené pouť bývalého arcibiskupa Pražského účastenství měla, i nyní po dlouhých letech při pouťi Jeho Eminence opět účastenství, ač v zcela jiném postavení nežli poprvé, míti bude. Bude tomu příštího roku plných padesáte let, co proslulý arcibiskup Pražský Václav Leopold Chlumčanský z Přestavlk soukromí podobnou pouť z Prahy do Staré Boleslavi konal, jako ji letos J. Eminence p. kardinal arcibiskup Pražský konati bude. Tenkrát, roku totiž 1829 slavila se v Praze a po celých Čechách první stoletá památka svatořečení sv. Jana Nepomuckého, jakož i my s pomocí Boží příštího roku třetí padesátileté jubileum téhož svatořečení slaviti budeme. Po skončených slavnostech svatojanských putoval tedy zbožný arcibiskup Chlumčanský, tenkrát již 80letý stařeček, k Matičce Boží Staroboleslavské, jako k ní dle starobylého a živého podání i sám sv. Jan Nepomucký před svým umučením putoval. I dostavil se tenkrát dílem z Prahy, dílem z okolí Staroboleslavského hojný počet kněží do Staré Boleslavi, aby tam svého velepastýře uvítali, a při slavných službách Božích přisluhovali. Mezi těmito kněžími nacházel se také farář Vinořský Josef Hlaváček, jenž téhož roku pro své hojné zásluhy za faráře ve Vinoři ustanoven byl, ač teprv 31 let stáří svého čítal. Při slavnost-

ném průvodu arcibiskupa Chlumčanského do chrámu Páně Marianského, jakož i při ostatních službách Božích zastával tentýž mladistvý farář Vinořský úřad podjáha, a tehdejší farář Předměřický úřad jáhna. Stalo se tak dle rozkazu tehdejšího světcího biskupa Pražského Frant. Pištěka. Od té doby plyne již 50. rok, dotčený mladistvý farář Vinořský stal se pro své neocenitelné zásluhy o školu a o církev Boží děkanem, vikářem, tajným komořím Jeho Svatoosti papeže, ozdoben byl také řády od J. Veličenstva a jmenován byl posléze proboštem starobylé kollegiální kapitoly Staroboleslavské a nyní, jsa již kmetem 81letým uvítá poznovu velepastýře Pražského do Staré Boleslavi na pouť příchozího, jako tam r. 1829 vítal staříckého arcibiskupa Vác. Chlumčanského. Cos podobného nestalo se bezpochyby žádnému jinému proboštu Staroboleslavskému! Svátí andělé strážní, náš milý sv. Václav a Jan Nep. s ostatními svatými dědici českými nechtě tedy provázejí J. Em, k zázračnému obrazu Matičky Boží Staroboleslavské, jejíž předkové naši „palladium“ země české (t. j. ochranný obraz země české) nazývali, a Matička Boží, Matka milosrdenství nechtě vyslyší všechny důvěrné prosby, kteréž tam Jeho Eminence k nohům jejím skládati bude! My pak provedmež vznešeného poutníka modlitbami svými. V.

Z Prahy dne 3. prosince 1878.

(Kněžské druhotiny spis. J. Vlčka.)

Mnohému příznivci naší literatury nebude zajisté nemilé dovéděti se, že příští sobotu, totiž dne 7. prosince slaviti bude své kněžské druhotiny d. p. Jan Vlček (jinak Vlčkovský), kněz arcidiecése Pražské, jejíž do řady našich starých zasloužilých pěstitelů jazyka a uvědomění národního počítati slušno. Stařícký tento učenec náš posvěcen byl na kněžství v chrámu Páně Svatovítském dne 7. prosince 1828 od tehdejšího světcího biskupa blahé paměti Františka Pištěka, který novosvěcence téhož ještě dne do Staré Boleslavi zavezl, aby tam příštího dne na svátek neposkvrněného Početí Marie Panny u milostného obrazu Matičky Boží první mši svatou sloužil. První osada, na kteréž ve správě duchovní pracovati počal, byla fara Vinořská, kdež nedlouho před tím nynější vd. p. probošt Staroboleslavský Jos. Hlaváček za faráře byl ustanoven. Dlouhá, dlouhá léta pracoval napotom d. p. Vlček na rozličných jiných osadách jakožto kaplan ve správě duchovní, a posléze na fare Svatoštěpánské v Praze až do vysílení, zanechav

o sobě všude, kdekoli pracoval, pověst kněze venkovcem neouhonného, zbožného, pracovitého, velice učeného a také velice pokorného. Tato poslední ctnost jeho jest i toho příčinou, že nikdy po žádném důstojenství nebažil, ano že se mu vždy všemožně vyhýbal. Vedle svých denních prací ve správě duchovní zanášel se d. p. Vlček neustále pilným studiem jazyků slovanských a klasických, ostatních jazyků Evropských a také Semitských. Bájesloví Indoeuropské zejména pak slovanské, staro- a novověká filosofie náležely též do počtu oblíbených jeho studií, a v oboru všech těchto věd, jakož i v patristice křesťanské nashromáždil sobě hlubokých vědomostí. Mimo jiné četné spisy, jež pod cizím jménem aneb dokonce bez jména vydal, děkuje mu literatura Česká první metrický překlad Homerovy Illiady, o kterémž P. Šafařík velmi příznivý úsudek pronesl. A nyní ve vysokém stáří svém, chorobou sklíčeném neprestal ještě d. p. Vlček na roli písemnictví národního pracovati, jakož o tom spis jeho, Dědictvím Svatoprokopským před nedávnem vydaný, a i sám „Blahověst“ svědectví podává. D. p. Vlček má také ještě hojný počet rozličných k tisku upravených rukopisů v zásobě. Co se asi s nimi stane, toť ovšem nevíme! — Mohli bychom ještě ledacos o činnosti a zásluhách tohoto staříckého kněze katolického pověditi, který již 50 let na dědičné roli církevní pro blaho národa beze vší zřítnosti pracoval; obáváme se však, že by se to jeho známé skromnosti a pokory nemile dotklo. Nezbyvá nám tedy nic jiného, než abychom mu k nastávajícím druhotinám, jež dne 7. prosince o půl osmé hod. v kostele sv. Ignáce tichou mší sv. slaviti bude, z celého srdce provolali: Zaplatiž Vám, velebný stařečku, Pán Bůh všecko to, co jste s pomocí jeho pro spasení duší a pro blaho časné lidu Českého učinil. A Pán Bůh zajisté Vaším dlužníkem nezůstane!

V.

Z Jáchymova dne 1. prosince. 1878.

(Z hornického života.)

Jáchymov je staré hornické město. Na to pamatuje přichozího v toto údolí každý krok, každý pohled na kteroukoli stranu. Všude spatříš t. z. haldu a při ní tu a tam ještě otvor do šachty, který však u mnohých zasypán jest. Dodává to městu zvláštního rázu. Největší halda a nejvíce nápadná jest ona nad šachtou nejsv. Trojice v levo vedle kostela. Bouřlivé bylo ono sezení spolku pro vysazování stromů, kde se jednalo o povolení jisté částky na zasazení kerů a

stromků na tuto haldu. Tvrdili jedni: je to ostuda pro město, stará halda, holá, vysoká stráň. Říkali druhí: Každé město má cos charakteristického do sebe, Pisa, Bologna své křivé věže, Benátky své holuby, jiné své lomy, měž Jáchymov své haldy. Z nich povstal. Smluvili se, halda že zůstane haldou i když bude zelená a povolili. A s touto charakteristickou známkou města potkáváme se v obyčejném i náboženském životě v domácnosti i kostele. Protestantský kdysi pastor zdejší Mathesius svým posluchačům hezky po hornicku kázal, jak jeho postilla svědčí a dobře pochodí i dnes kazatel, volí-li přirovnání a podobenství svá z života hornického. Neboť zde dostavují se dosud ku slavným službám Božím na hody Boží a jiné slavnosti „Bergmannle“. Jsou to čtyři miadí horníci, jež vždy vrchní lezec určí, kteří v tento odění jsou oblek: nízké střevíce se stříbrnou přeskou, vysoké až nad kolena punčochy, úzké červené spodky, krátké, tam kde punčochy končí, bílou přeskou spjaté, vzadu kožená zástěra na širokém řemenu se stříbrnou přeskou, černá kytle s výložky zelenými a cáko s postříbřeným hornickým znakem. (Staré jsou bez štítku, nové se štítkem a císařským orlem.) V levíci drží mosaznou sekýrku s dlouhou černou násadkou jako hůlku, v pravici pochodeň dutou, ze dřeva nápodobenou, v níž zastrčena je hořící voskoviče. Beze svíce doprovází kazatele na kazatelnu; se svícemi stojí v presbyteriu při slavné mši sv.

Nejokázaleji slaví se zde: vánoce, velikonoce, svátek sv. Prokopa, Jáchyma a Jana Nepom. Chci dnes za příčinou blížících se vánoc zmíniti se o svých prvních vánocích, a napsati dojem, jaký na mne učinily, tak, jak jsem si to v paměti a na papír poznamenal.

Seděl jsem na štědrý večer po večeri ve svém pokoji v druhém poschodí a studoval jsem kázání, jež jsem měl o půl noci kázati. Tu k jedenácté hodině slyším zpěv z ulice. Hledím z okna a vidím řadu horníků, slavnostně oděných, kterak s hořícími kahancí údolím na horu se ubírají a zpívají. Zastavili se v řadě u sochy nejsv. Trojice před kostelem stojící. Brzy na to uslyším opět zpěv z protější straně přicházející. Jdu k druhému oknu a vidím, kterak s kopce od šachty nejv. Trojice jiný zástup horníkův se blíží. I strčím kázání do kapsy a sejdu dolů. Tam ti byli horníci ze šachty šlechticů (Edellentstollen), tito ze šachty svat. Eliáše a nejsv. Trojice, císařští. Spojili se

a šli do kostela, v čele měšťanosta a úředníci báhštl. Šli řadou, vložili jeden každý něco na ofěru — na stůl v presbyteriu prostřený a rozestavili se v kostele. Měšťanosta spolu s několika úředníky předčítali, před presbyteriem kleče starou litanii a modlitby, aby Pán Bůh báním požehnatí ráčil. Pak počali píseň před kázáním a já provázen oněmi čtyřmi knapy ubíral se s tlukoucím srdcem na kazatelnu. Bylo mi dle starého zvyku pozdraviti horníky tentokráte, jakož i na sv. Prokopa, místo obvyklým: Pochválen — starým hornickým pozdravem: Glück auf! Učinil jsem tak a rozsáhlým kostelem ozvalo se mocné, zvučné: Glück auf! Kázal jsem o chudobě a zase s milým hornickým lidem se rozloučil jich pozdravem.

Následovala slavná mše sv. s assistencí. Jak přišli tak odešli horníci a hornickou písní prosili Všemohoucího za zdar a požehnání. Dež jim ho Bůh! Nedaří se jim nyní hrubě. Také nejsou dle doslechu nynější horníci již tací, jací byli staří. Říká jeden z p. úředníků a to jim do očí: „Mám úctu před starými kovkopy. Ti byli a jsou zbožní, věrní, pracovití, šetrní, ku svým představeným uctiví. Ti mladí, to je h—.“ — Má pravdu. A proč? Přijetí mezi horníky císařské bylo významným, jehož se dostalo jinochům zbožným, zachovalým. Jim nakázalo se a vedli se do kostela a na křesť. cvičení a dával se jim dobrý příklad. Jiný také vzduch teď světem vane, revoluční, pln kvasu. Až se vykvasí to zlo — bude lépe.

F. V.

Z Písečné v den sv. Kateřiny 1878.

(Nová kazatelna.)

Jak povědomo z dopisu v č. 28 na str. 387, poštěstilo se mi zříditi v našem chráměčku Božím nový velký oltář sv. Kateřiny, z čehož plesá srdce mé. Aby ale oltář ten více světla získal a byl jako na výsluní, anat zasláněla nevkusná kazatelna, vešel jsem v radu s mistry, kteří oltář zbudovali, totiž s p. Petrem Musilem, sochařem ze Žamberka, a p. Václavem Janderou, pozlaccovačem z Oustí n. O., a dle jejich návrhu smluvil jsem s nimi cenu, totiž 160 zl. za novou kazatelnu, která zhotovena byla k úplné spokojenosti právě o pouti sv. Kateřiny, která se zde již od 10 let v týž její den, totiž 25. listopadu, slaví. Tak si to i sv. církev přeje, aby pouti se slavily v dny svatých, k jichž cti se konají. Jak při svěcení oltáře tak i dnes největší okrasou vyzdoben byl chrám Páně, totiž četnou návštěvou zbožných duší, jak domácích tak i přespolních; ačkoliv v týž den byl výroční trh

v blízkém měztě Kyšperku, který hojně návštěvován bývá. Při rauní první i druhé mši sv. přistoupili kajcníci v hojném počtu ku stolu Páně a zdá se, že lid po celé dopoledne v kostele vytrval, neboť ani po první ani po druhé mši sv. se kostel nevyprázdnil. K zasvěcení této nové kazatelny pozval jsem vdp. vikáře Antonína Skokana z Týniště, kterýž ku všem podobným službám milerád se propůjčuje, a též mé pozvání ochotně přijal. Před velkou mší sv. požehnal dojemnou modlitbou novou kazatelnu a dva obrazy, načež vystoupil on první na kazatelnu tu a výmluvnou řečí vysvětlil důležitost kazatelny vůbec a význam jejích odznaků zvlášť. V čele se naskytá víra, naděje a láska. Víra, bez níž se nelze Bohu líbiti, vyznačena křížem, naděje, která blaží, kotvíci, a láska, která nikdy nevypadá a z nich větší jest, dvěma deskama, na nichž psáno 10 římských číslíc, svědčících o 10 Božích příkázáních, dle slov Božího Mistra, jenž dí u sv. Jana 14, 21: „Kdo zná přikázání moje a zachovává je, tenť jest, kterýž mne miluje.“ Na krytu kazatelny, kterýž drží dva andělé, jsou jiní tři, z nichž jeden drží meč, dle listu k Efez. 6, 17. — meč ducha, jenž jest slovo Boží, druhý troubu s citerou dle Mat. 24, 31. pošle Syn člověka anděly své k soudnému dnu, a třetí váhu, na níž dle Siracha 21, 28. slova opatrných se váží. Nejvýše jest Pán, učící nás, že obcování naše v nebesích jest, odkudž i Jej očekávati máme, neboť přijde s anděly svými v oblacích nebeských s mocí velikou a velebuostí, a protož těch věcí, které svrchu jsou, hledati máme. Končil přáním, aby slova kazatelů, kteříž na této kazatelně slovo Boží hlásati budou, padala u posluchačů v zemi dobrou a přinášela užitek stonásobný. Jako jemná rosa padala slova výmluvného kazatele na srdce posluchačů, svažovala je a schopná činila ku přijetí a zachování pravdy. Na to sloužil vdp. vikář s assistencí slavnou mši sv., při níž, jak zde obyčej jest, po evangeliu na kazatelnu vystoupil druhý, poutní kazatel p. František Horáček, kaplan Žambercký, a dle výroku 1 Kor. 1, 19. „Zničím moudrost moudrých a opatrnost opatrných zavrhnou,“ rázně a pádně potíral a ničil moudrost moudrých tohoto světa ukázav jako v zrcadle, v čem záleží moudrost tohoto světa, již činí Pán bláznivou? a v čem sv. Kateřiny, jejíž počátek jest bázeň Boží. V prvním dílu objasnil temnost nynější osvěty, nevázanost svobody a zpátečnictví pokroku; a v druhém dílu osvětu v Kristu, svobodu synů Božích a pokrok k nebi dle

příkladu a obrazu sv. Kateřiny. Jako tenkrát o svěcení, tak i dnes hudba na kůru provedena tak správně, že se při ní jako na perutích vznášela modlitba před trůn Boží. Odpoledním slavnostním požehnáním, po němž se dával líbat ostatek sv. Kateřiny, pravý to vzácný skvost pro náš kostel roku 1741 z Říma darovaný a od ordinariátu r. 1748 přijatý, skončila se letošní pouť sv. Kateřiny, která nám přinesla novou, pěknou kazatelnu, na kterouž ani lid ani kostel nepřispíval. I to povšimnutí hodno, že, kdežto jinde pro p. vikáře i o visitaci povoz dáti se zdráhají, zde obec sama za čestnou povinnost si to uložila, ctěného p. vikáře převézt i odvézt. Nejde tu ani tak o tu bezplatnost jako spíše o to svědectví, že obec taková si váží služebníků církve. Končím s povzdechnutím: Ze Všeho sLoVa buď VzDána sLáVa SpasItELI sVěta a BohoroDIČCe!

J. Št. K.

Na Velehradě dne 29. listopadu 1878.

(Koruna Svatováclavská a Koruna Soluňská.)

Aj, co tamto zoře jaré leskem
od východu na blankytu plane —
na blankytu jasném na nebeském
od Moravy družné milované?

V. Štulc.

Na den 29. listopadu letošního roku připadla 500letá památka úmrtí veleslavného císaře Karla IV., ježž národ náš uvykl zvatí a zve posud „otcem vlasti“. Stověžatá, zlatá Praha i jiná města, městečka i místa v Čechách a na Moravě oslavovaly památku tuto, nebo věnovaly aspoň upomínku vděčnou — „otci vlasti“. Učinme totéž. Čím a jak?

Známost jest událostí, událostí mnohým dobře povědomou, kterak po válce s Pruskem převáženy byly „korunovační klenoty české“ z Vídně do Prahy. V pondělí dne 26. srp. 1867 odebral se zemský výbor království českého s vrchním maršálkem zemským do Vídně, aby v císařské klenotnici přijali korunu českou s ostatními klenoty. Chvalně a valně známý Dr. Fr. Lad. Rieger nescházel mezi šťastnými posly, jimž bylo dopráno nejdražší a nejvzácnější klenoty české doprovázeti na zpáteční cestě — do vlasti.

Koruna Svatováclavská! Přední zajisté stkvost mezi klenoty korunovačními, stkvost velevzácný a památný, stkvost posvátný! Ano, cože korunu tu činí dražší: cena-li drahokamů a zlata čili posvátnost její? Odpověď tuším na snadě jest. Vždyť zajisté nikoli prostá její drahocennost od kamenův a zlata, nýbrž posvátnost drahocenná působila tak mocně, že všichni, kteříž by přítomni slavné odezdávce a pečlivě její výpravě na cestu, měli po celou dobu hlavy obnažené. „Po celý

čas, co toto se dalo, měli všickni přítomní hlavy obnažené“, výslovně poznamenal zpravodaj ve „Světozoru“ 1867 str. 72. Na šestispřežném dvorním voze obklopeném císařovou stráží osobní dopravena jest neširokou ulicí shromážděného lidstva až na nádraží. Hlahol zvonů vídeňských provázel ji. Vídeňští Čechové radostně vítali ji a na rozloučenou zajasali: „Sláva koruně Svatováclavské!“ A pak cestou z Vídně do Prahy, což tu teprve na stanicích lidstva, co pokřiků radostných! Co na kopcích ohňů slavnostních! A zpěvu co bylo, zdaž nevědí mnozí ze zkušenosti vlastní? Praha oblékla se v šat sváteční, slavnostní a vše bylo na nohou, aby co nejslavněji uvítána byla koruna Svatováclavská. V arcibiskupském slavnostním vozu vezli ji za hlučné střelby z hmoždířův a za hlaholu všech zvonů do kostela sv. Víta, nesli ji nesčetnými řadami jásajícího lidstva. Blížili se ku chrámu. Jeho Em. kardinál arcibiskup s kapitolou a se 3 preláty zemskými vyšel vstříc až ku vchodu, koruna vnešena do chrámu a po vykonaných modlitbách některých vystavena s ostatními klenoty korunovačními na odiv všeobecný — od poledne až do 6. hodiny večer, kde u přítomnosti asi 20 osob uschována ve sklepení k tomu určeném a uzamknuta 7 klíči. —

Proč ale vzpomněli jsme toho všeho? Abychom patrný měli důkaz, v jaké vážnosti jest u všech až dosaváde koruna Svatováclavská poslá od milého Karla našeho,

„..... jenž ji první nosil
a otčinu požehnáním osil.“ (V. Štulc.)

S dostatkem již, trvám, známo jest potomkům všímavým, že markrabí moravský, Karel, v červnu r. 1341 na valném sněmu všech zemí koruny české uznán byl ochotně za právního nástupce na stolci královském v Čechách. Věda tedy, že po smrti otce svého, Jana lucemburského, korunován bude na krále českého, postaral se o novou důstojnou korunu královskou. Mnoho vlastního zlata i drahokamů věnoval na to, přidal i starobylou zlatou korunku králů českých a svěřil práci tu zlatníkům pražským (1346.) Odjížděje tou dobou na Moravu poručil drahocenné to dílo péči a bedlivosti manželky své Blanky. Pracováno pilně, pracováno dovedně, ale pojednou nedostávalo se zlata. Pečlivá Blanka nemajíc vlastního zlata vzpomněla si — na zlatou korunku na hlavě sv. Václava, dala ji vzíti a zdělati do nové koruny. *) Hotové dílo drahocenné,

*) Jan Kř. Votka výslovně to uvádí v

stkvostrné, umělecké. kterak by se bylo ne-
libilo vrátivšimu se Karlovi? Touto korunou
byl Karel 2. září 1347 slavně korunován
v kostele sv. Víta v Praze, a tuto korunu da-
roval ať v náhradu za odejmutou korunku,
ať na počtu svému patronu křesťnímu, ať
ze zbožnosti své zakořenělé, ať z příčiny
jiné jistě chvalitebné, tolik nezvratné jisto,
že daroval ji sv. Václavu a že listinou pa-
peže Klementa VI. (ze dne 6. května 1346)
dal sobě potvrditi dar svůj a zabezpečiti
proti nestoudným a lakotným odvážlivcům.
Přestkvostrná koruna Karlova jest tedy vlast-
nictvím sv. Václava či korunou „Svatováclav-
skou“ a není dovoleno ji vzíti, leč ku ko-
runovací krále a ku slavnostem, jimž král
přítomen jsa koruny by potřeboval. Téhož
dne vrátiti ji sv. Václavu jest povinností
mimo povinnosti ještě jiné.

„Vizte národu den spásy svítá,
an korunu svatou vřele vítá“ —

zapěl právem pěvec na uvítání koruny Sva-
továclavské, avšak právem větším, měrou
větší pěti by mohl tak o Koruně „Soluňské.“
Odvolává se na nedávné dvě zprávy letoš-
ního „Blahověstu“ (str. 389 a 445.), opíraje
se o výmluvná svědectví předního dějepisce
našeho Fr. Palackého, na svědectví o vzniku
a blahém účinku víry křesťanské ve vlasti
naší, nepotřebuji než poukázati na „stanovy“
a „odpustky“ koruny Soluňské z prvnější
oně zprávy s dostatek známé — a pak
směle mohu říci: Jako Karel připravil sobě
korunu Korunou Svatováclavskou, tak my
připravujeme sobě korunu Korunou Soluň-
skou. — Na korunu Svatováclavskou věno-
val Karel vlastní zlato a drahokamy a nad to
přidaná stará korunka sv. Václava: my tudíž
na „korunu Soluňskou“ nešetříme také vlast-
ního zlata — 1 zl. příspěvku nebo dle li-
bosti více, obětujeme a poskytujeme vlastní dra-
hokamy — dobré skutky, aby na dovršenou
stkvelého díla byla nám přidána korunka
sv. Václava — zásluhy světcův a světic Bo-
žích v přehojných odpustcích. Na korunu
Svatováclavskou mimo to přispěla svým dí-
lem také starobylá koruna králů českých:
v Koruně Soluňské přispívají a prospívají
svým dílem vzájemné modlitby četných údův
a více než tisíc mší sv.

Komu záleží na tom, aby přesvědčil se
o pravdě toho, prosím, čtete pozorně jednou,
dvakráte „stanovy a odpustky bratrstva Ko-
runy Soluňské“ (Blahověst str. 389 a 390),

„Hlasích kat. spolku tisk.“ 1878. č. 3. str. 62.
a „Světozor“ 1867 str. 60. námitku svou tu-
žím sám oslabuje dalším vypravováním.

a jsem jist souhlasem Vaším: že v Koruně
Soluňské výbornou si připravujeme korunu,
abychom, až nadejde příhodná chvíle, tou
korunou byli korunováni. Příhodná chvíle!
Kdy bude ta příhodná chvíle? Předně r. 1885.
Na ten rok připadne 1000letá památka
úmrtí sv. Methoděje, apoštola, prvního arcib-
iskupa našeho neocenitelně zasloužilého.
Jazykozpytec vyhlášený Pav. J. Šafařík, ve-
likou přičítá zásluhu o hlubší jazykozpyt —
sv. apoštolům našim pro staroslovanský pře-
klad Písem sv. a knih bohoslužebných; dě-
jepisec pak co nejchvalněji známý, Fr. Pa-
lacký, rovněž sv. Cyrillu a Methoději v
první řadě pokládá za zásluhu, že národ
náš zachránili před záhubou jen tím, že vy-
učovavše rozumným slovem i písmem spolu
novou víru křesťanskou uváděli v úplné
srdečné přesvědčení. — Pro zásluhy tak
znamenité ký Čechoslován nepřál by si, aby
rok onen byl oslaven? A místo, kdež nej-
více působil a kde skončil sv. Methoděj ne-
mělo by býti okrášleno důstojně? Až ta
chvíle nadejde, rádi uzří okrasu důstojnou
— všichni, ale dosud jen Koruna Soluňská
vykázati se může hotovými skutky. Krásné
poboční varhany zjednané (782 zl.) Korunou
Soluňskou již stojí ve svatyni Velehradské
a co nevidět, bude nová okrasa k r. 1885
zakoupena z příspěvkův skýtaných údy no-
vými a novými. Obyčejně již pouhý název
„bratrstvo“ kamenem úrazu bývá lidem
druhů nejrozmanitějších, avšak bratrstvo,
Koruna Soluňská, mohouc vykázati se ne-
jedním vzácným dílem pro zájem všeobecně
uznaný, nemůže býti tak snadno někomu
proti mysli a byt i byla předce, aj, o 1000leté
památce úmrtí sv. Methoděje ukáže se, komu
přísluší čest a chvála, Koruně-li, kteráž
ozdobovala, nebo její odpůrcům, kteříž ne-
ozdobující ještě kazili dílo — vděčné po-
vinnosti k sv. Cyrillu a Methoději. Druhá
příhodná chvíle nadejde každému zvlášť —
vlastní smrti. Jsme katolíci, a tudíž není
potřebí, abych mnoho zmiňoval se, že po
strastiplném životě pozemském čekáme ži-
vota lepšího v nebesích, čekáme ovšem z
milosti Boží, ale i pro zásluhy své — nebo
když bude zkušén, vezme korunu života,
kterouž zaslíbil Bůh těm, kteříž ho milují
(Jak. 1, 12). Abychom připravili sobě tuto
korunu života, aj! není-liž v Koruně Soluň-
ské dosti pomůcek? ano, abychom dosíci
mohli této „koruny života“, aj! není-liž v
Koruně Soluňské dosti záruk? — A pak
odkud to, že letos již přihlásilo se ke Ko-
runě Soluňské nových údů již na 1500? —
Klidná úvaha doplní a dopoví. Mně nezbyvá

než ukončíte příhodaými slovy pěvcovými:
„Slyšíte-li, jak ta píseň širo vane
od Moravy družné milované“?

J. Andrejev.

KRONIKA.

Z Prahy. Výroční pouť u sv. Mikuláše na Malé straně započne dnes o 5. h. odpoč. slavnými nešporami. Zítřka o slavnosti bude ráno v 6 hodin mše „Rorate“ s exhortou, v 8 hod. bude tichá mše sv., v 9 h. bude zpívaná Matura, v 10 h. kázání, v 11 h. pontifikální mše sv. Odpoledne o 3. h. budou litanie a v 5 hod. nešpory. Po celý oktáv bude každodenně v 6 h. Rorate, v 8 h. zpívaná mše sv., odpoledne o 3 h. litanie a v 5 hod. nešpory. Slavnost ukončí se v pátek 13. t. m., v 5 h. odpoledne nešporami a „Te Deum“.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 6.—10. prosince u sv. Haštala, od 11.—15. u sv. Apolináře.

— J. Emin. nejdůst. p. kardinál arcibiskup bude v neděli dne 8. t. m. o slavnosti neposkvrn. Početí Marie P. sloužiti ve Staré Boleslavi v 11 h. pontifikální mši sv. (Viz dopis na str. 467.)

— Oslava 500leté památky úmrtí císaře Karla IV. vykonána pořádkem nazočeným na str. 447 t. l. Král. Mausoleum v stoličném chrámě sv. Vítkém, v němž odpočívá Karel IV. a 4 jeho manželky, bylo bohatě ozdobeno a osvětleno. V čele téhož Mausolea (král. hrobky) vynikaly dva veliké věnce uvité z čerstvých květin a opatřené širokýma stužkama barvy červené, věnované od J. Emin. nejdůst. p. kardinála a od vys. důst. metrop. kapitoly. Na dotčených hedbávných stužkách skvěly se tyto zlaté nápisy: 1) Augusto Regi Cathedrae Pragensis gloriae piissime intento — Archiepiscopus metropolitanae Sedis haeres. (Vznešenému a o slávu biskupské Stolicе pražské zbožně pečlivému králi — arcibiskup, metropolitního stolce dědic.) — 2) Regio fundatori Templi metropolitani — Capitulum haereditatis magnificae custos. (Královskému zakladateli metropolitního chrámu — kapitola, strážce vznešeného dědictví.) Další popisy slavnosti Karlovy i svěcení nového mostu přinesly denní listy.

— V pondělí dne 2. prosince slavila země i říše 30letou památku nastoupení na trůn J. Velič. císaře Františka Josefa I. Na mši sv. pro vojsko v ten den sloužené v kostele sv. Vojtěcha u Pražské brány byl též J. císař. Výsost korunní princ Rudolf.

— V seminářském chrámu Páně u sv. Salvatora bude v neděli dne 8. t. m. na počest sv. Eligia, patrona zlatníků, v 10 h. sloužena pontifikální mše sv., při kteréž jako za minulých let na odív vystaveny budou drahocenné relikviáře a jiné památky, darované zlatníkům Pražským od císaře Karla IV.

— Spolek Arimatejský pochoval v listopadu 104 chudé, v pražských nemocnicích zemřelé křesťany, celkem letos již 1488 osob. —

Ze Škotska. (Katolické školy). Právě vyšla tiskem zpráva o školství škotském, která každoročně od vlády sněmovně předkládána bývá. Ve zprávě té vyslovuje se jeden z královských školdozorců o školách katolických takto: Vedle vládních úřadů školských jsou to jediní katolíci, kteří rovněž s takovou vytrvalostí a obětovností dokonalý systém provedli ve stavbách škol. Během posledních let nestavěla škol společnost žádná mimo vládu a katolíky. (Na jiném místě se podotýká, že prodlením nějaké doby budou již jen školy národní a katolické, a stav tento, že zajisté jest žádoucí). Od roku 1870 vystaveny jsou školy pro 9874 dětí a ustanoveno 269 učitelů, to vše nákladem 70.735 lib. št. Velikost těchto čísel dokazuje nejlépe, jak horlivě a obětivě starají se katolíci o vychovatelství. Peníze, které ku stavbě škol obětují, slušno považovati za úsporu pro ty, kteří daně platí. Vzhledem k vyučování, které ve školách těchto se koná, panuje zde onde předsudek. Jsou totiž dosud lidé vzdělaní, kteří tvrdí — jen dle doslechu a bez přesvědčení se — že v katolických školách vyučování náboženské jest vším, vyučování pak v předmětech světských ničím. Má rozsáhlá zkušenost ukládá mi, abych tento krivý úsudek opravil a zdá se býti povinností, abych tak zde učinil. Žádný představený škol nemůže více pečlivě býti o to, aby dětem poskytl nejlepšího vyučování v předmětech světských, než jak činí naše kat. duchovenstvo a to z té jednoduché příčiny, poněvadž chce, aby katolické dítě boji životní rovněž s tak dobrým vychováním počalo, jako dítě protestantské; ono také přesvědčeno jest, že přiměřené, zdravé vyučování v předmětech světských nečiní z dítěte jen lepšího občana, ale i lepšího křesťana. Ve školách katol. vyučuje se předmětům světským tímž způsobem, jako v jiných školách. Všeobecně užívá se i týchž knih (tyto jsou ovšem prosté všeho, co by uráželo). Učitelé jich a čekatelé podrobují se týmž zkouškám před královskými inspektory jako protestantští; taktéž děti zkoušeny jsou

zcela dle znění zákona. Jestliže roční příspěvky vládní, které katol. školy zasluhují, pokládány býti mohou za důkaz jich působení, o tom každý přesvědčiti se může nahlédnutím do modré knihy. My tázali jsme se knihy této a shledali, že vláda pro 8300 dětí, které ve 13. katol. školách v Glasgově vyučovány jsou, platí kolem 115.000 mark, suma to zajisté, která, ana až na šiling působení škol těch odpovídá, katolickým školám vydává svědectví ovšem nejskvělejší. A tohoto ovoce dosahuje se téměř výlučně školními bratry a školními sestrami. Táž zpráva pronáší se zevrubně také o jednání, jakého setří se proti dětem keltického jazyka. Bylo by žádoucno, kdyby téhož ohledu šetřeno bylo i v jiných zemích. Inspektor hrabství Invernesu, Nairy, Elgiru a západních ostrovů uznává především význam, jaký má vyučování gaelštiny, poněvadž tato jest řečí 300.000 škotských obyvatelů. „Angličtině“ pokračuje, „musí ovšem po celý rok se vyučovati, poněvadž jen takto dítě dostatečné známosti této zjednati si může; ale jen materštinou, s její tisícerymi upomínkami na otčinu a mládost, hru a přátelství, přírodu a náboženství, a která jediné jest přístupna všem pocitům, lze dosíci vzdělání srdce a hlubších vědomostí.“ Dítě musí se učit, by vážilo sobě literatury své materštiny, a že skutečně keltická řeč bohatou literaturu má, ukázal před krátkým časem velmi jasné prof. Blackie, takže i samy „Times“ toho se ulekly.

Z Francie. (O řeholnicích). Statistický seznam všech duchovních kongregací, společenstev a spolků ve Francii stávajících s jich ústavy a pozemky, jenž ministrem vyučování Bardoux-em komoře doručen byl, rozchází se v tyto oddíly: 1. zákonem povolené mužské, 2. zákonem povolené ženské kongregace a společenstva, 3. nepotvrzená mužská, 4. nepotvrzená ženská společenstva, 5. povolená mužská společenstva pro vyučování a řízení jimi státní a privátní školy, 6. státní a privátní školy řízené ženskými od státu potvrzenými společenstvy. Vyjímáme z této statistiky tyto znamenité číslice: Čítá se od státu zmocněných kongregací mužských 5 se 115 ústav ve Francii, se 109 v cizozemsku, celkem s 2418 údy; společenstva 4 s 84 údy; spolků 23 s 20.341 členy a 2328 veřejnými a 768 soukromými školami; ženských kongregací 224 s 2450 ústavy a 93215 údy; diecézních kongregací 35 se 102 ústavy a 3794 údy a diecézních společenstev 644 s 16741 členy. Od státu nezmocněných mužských společenstev počítá se na 384 se 7444

údy, ženské ústavy tohoto druhu páčí se na 602 se 14003 údy. V celku tedy jest 528 ženských kongregací, které řídí 10951 veřejných a 5527 soukromých škol. Počet řeholníků a řeholnic ve Francii blíží se 200.000.

Literární oznamovatel.

— „Sbírka krátkých řečí duchovních na všecky neděle a svátky roku církevního.“ Sepsal Antonín Dlask, děkan v Kouřimi. Svazek I. V Praze 1878. Tisk a náklad Cyrillo-Methodějské kněhtiskárny (J. Zeman). Str. 162. Cena 1 zl. Obsahuje řeči nedělní na celý rok v slušné úpravě. V předmluvě dří vydavatelstvo: Dojde-li podnik tento žádoucí přízně, jakož jistě doufáme, doplníme sbírku tuto H. svazkem, jenž obsahovati bude sváteční a příležitostné řeči téhož osvědčeného p. kazatele, jenž zřeknuv se spanilomyslně ve prospěch dobré věci všelikých výhod spisovatelských, usnadnil velice vydání řečí nedělních v tomto I. svazku.

— „O bezženství a manželství duchovních.“ Od Dra. Františka Laurina, c. k. dvor. kaplana a ř. v. profesora práva církevního na universitě Vídeňské. V Praze 1878. V komisi knihkupectví Bedřicha Stýbla. Nákladem Jednoty právnické. Str. 138. Tento spis na slovo vzatého učence a znalce práva církevního rozvržen jest na dvě části. V první rozbírá bezženství duchovních samo o sobě, v druhé pak jedná o neplatnosti manželství uzavřeného od duchovních, kteří některé vyšší posvěcení již přijali. Původně vyšel v letošním (XVII.) roč. „Právnicka,“ tuto pak po přání vážených osobností v otisku zvláštním.

— „Dohlasy čili zpěvy ku příležitostem, jako: na slavné uvítání, před zkoušením, ku jmeninám a podobným svátkům, vůbec ku přání blaha, na projev účty a vděčnosti atd. Přídavek ku „Zpěvomilu.“ Slova sepsal František Doucha. Nápěvy od rozličných skladatelův. Připojen obrázků. Nákladem kněhkupectví Kobrova. Str. 88. — Tamtéž: „Stručný všeobecný slovník věcný.“ (Malý slovník naučný). Dílu IV. sešit 12. (celkem seš. 48. obsahuje slova: Mendelssohn — Modena. Cena seš. 36 kr.

— „Květy,“ listy pro zábavu a poučení s časovými rozhledy, vycházející budou redakcí Svatopluka Čecha a dra. Serváce Hellera a nákladem Vladimíra Čecha v měsíčních sešitech o 8 tiskových arších lexikonového formátu, mimo ilustrace. První sešit vyjde koncem prosince. Předplatné obnáší 2 zl. 50 kr. na čtvrtletní knihu, jednotlivé sešity po 90 kr.

— „Světlozor“ obsahuje ilustrace v čís. 46.: Dr. Jan Bleiweis. Zemský ústav pro chomyslné v Dobřanech. Krásná plavkyne. El-

saská nevěsta (obraz na světové výstavě). Rakouská kasamatní loď „Tegetthoff.“ — V čís. 47.: Antonín Dvořák. Teplické panorama. Poničnický boj v Sarajevě. Stinné koše. Batumský přístav na Černém moři. Indiánské pohřebiště. — V čís. 48.: Karlu, Otci vlasti (iniciálka). Založení pražské university dne 7. dub. 1348. Pomník Karla IV. na křižovnickém náměstí v Praze. Freskové malby v Staroměstské mostecké věži, obnovené Petrem Maixnerem (2 obrazy).

— „Vlastenský slovník historický.“ Druhé vydání. Sešit 2., obsahující slova: Čadecký — Ferdinand, vyšel tiskem a nákladem Rohlíčka a Sieverse v Praze. Cena 30 kr.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenání jsou:

- p. Pavel *Pilát*, farář v Kostelci u Křížků, jmenován správcem vikar. úřadu Mnichovického;
- p. Jan *Vlček*, kněz na odpoč. v Praze, jmenován arcib. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Vojtěch *Polanecký*, farář v Kolodějích, za faráře ve Viticích, odkudž admin.
- p. Vác. *Čermák* za admin. do Koloděj;
- p. Jan *Chlupáč*, kapl. v Lošanech, za admin. do Ovčár, kdež
- p. Ant. *Kolář*, farář, vstoupil na stálý odpočinek.

Uprázdňené místo:

Ovčáry, fara patron. dědiců p. Frant. Horského rytíře z Horskysfeldu, od 28. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnul:

- p. Augustin *Zettl*, b. notář, děkan na odpoč. v Hostouni, dne 7. listopadu (nar. v Lohéřově 26. srpna 1805, vysv. 25. července 1831).

Vyznamenání jsou:

- p. Jos. *Pekárek*, děkan v Blatné a b. notář, jmenován b. vikářem střídnictví Blatenského a b. konsist. radou na místo vdp. Tomáše *Petrželky*, jenž úřadu toho se vzdal;
- p. Ant. *Heinz*, jubil. kněz, děkan v Nové Kdyni, jmenován jest bisk. notářem.

Ustanovení jsou:

- p. Vác. *Pavlík*, kaplan v Polini, za faráře v Rehbergu;
- p. Josef *Lepič*, kooper. v Stráži, za faráře v Chlístově;
- p. Jan *Šimek*, fundatista v Zalužanech, za faráře v Čimelicích;
- p. Alois *Danda*, koop. v Rapičích (arcid. Pražské), za faráře v Dolních Nezdicích;

- p. Frant. *Faschingbauer*, kaplan v Rychnově Ném., za faráře v Chrobolech;
- p. Jan *Selner*, zám. kaplan v Čimelicích, za fundatistu v Zalužanech;
- p. Jan *Hůrský*, kapl. v Kovářově, za resid. kapl. v Předbořicích;
- p. Martin *Žemlička*, kapl. ve Vlachově Březi, za kapl. v Kovářově;
- p. Vác. *Hefert*, kapl. z Bělé do Kolovče;
- p. Karel *Melichar*, kapl. z Dolan do Polině;
- p. Vác. *Švejda*, kapl. z Měčína do Dolan;
- p. Jan *Hofmann*, býv. admin. v Chlístově, za kapl. v Měčíně;
- p. Mat. *Kotal*, neom., za kapl. v Bělé;
- p. Jan *Hanzl*, neom., za kaplana v Bohumilicích;
- p. Frant. *Brožka*, n., za kapl. Rychnově Ném.;
- p. Jos. *Toušek*, neom., za koop. v Jilovicích;
- p. Ignác *Hraše*, neom., za koop. v Rehbergu.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanovení jsou:

- p. Frant. *Schopf*, far. na Hoře sv. Kateřiny, za faráře v Horních Habartcích;
- p. Martin *Durnwalder*, admin. z H. Habartic na Horu sv. Kateřiny;
- p. Ant. *Dědeček*, defic., za zámec. kapl. v Svižanech;
- p. Frant. *Peché*, kapl. za admin. v Ehrenbergu, kdež
- p. Ferd. *Fleck*, os. děkan, vstoupil na stálý odpočinek;
- p. Jos. *Bartoniček*, kaplan z Osenic do Rožďalovic;
- p. Jan *Snejdár*, kaplan z Rožďalovic do Osenic.

Uprázdňené místa:

Ehrenberg, fara patron. p. Arnošta Grumbta, a *Hora sv. Kateřiny*, fara patr. studijního fondu do 31. prosince.

V biskupství Kralohradeckém.

V Pánu zesnul:

- p. Jos. *Samohrd*, jubil. kněz, os. děkan a farář v Č. Skalici, dne 29. listop. (nar. v Bukvici 15. list. 1801, vysv. 3. září 1826.)

Vyznamenán jest:

- p. Frant. *Haml*, čestný konsist. rada a sekretář b. konsistoře, jmenován skutečným konsist. radou a kancléřem.

Ustanoven jest:

- p. Frant. *Klus*, zámecký kaplan v Malešově, za faráře v Košicích.

Uprázdňené místa:

Skorenice, nově zřízená fara, patron. knížete Kinského, od 21. listopadu;
Česká Skalice, fara patron. kníž. Schaumburg-Lippe, od 30. listopadu.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kniž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupců:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
nepřijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přisl. XIV. 25.)

Radulfa přijímám Vrouciho homilie na neděli IV. adventní.

„Tak o nás smýšlej člověk, jako o slu-
žebnících Kristových a rozdávacích tajemství
Božích“ (I. Kor. 4.) atd. Toto píše, bratří
nejmilejší, apoštol ku Korintským, kterými
slovy poučuje nejen je, ale také nás. Roz-
padá pak čtení toto na čtveru část: V první
části kárá Korintské pro nepravé smýšlení
jejich o svátostech; domnívali se totiž, že
by svátosti udělené od světějších byly svě-
tějšími a od méně svatých méně svatými.
Proto také říkali: „Já jsem Pavlův, já Apol-
lův, já Petrův, já Kristův,“ já od toho, já
zase od jiného pokřtěn jsem, (I. Kor. 1.)
myslíce, že kdo by od lepšího pokřtěn byl,
pokřtěn byl by lépe. Za touž také příčinou
vyzvídali nehodným způsobem způsob života
služebníků Páně. A těm velice podobní jsou
za nynějších časů mnozí v Církvi, kteřížto
mšim od méně početných neb docela nepo-
čestných kněží obětovaným nechtějí přítomni
býti, ani které svátosti od nich přijímati.
Ale jako tito, tak i oni trojnásobně hřeší,
dílem proto, že připisují lidem to, co jediné
Bohu přísluší, dílem, že o zásluhách jejich
soudí, dílem konečně, že se lidmi vychlou-
bají, jakož psáno jest: „Kdo se chlubí,
v Pánu se chlub,“ (2. Kor. 10.) Proti těmto
tedy mluvě apoštol pravil, jak svrchu již
zmíněno: „Ani ten, kdož sází, jest něco,
ani ten, kdo zalévá, ale Bůh, jenž dává
zrůst,“ (1. Kor. 3.) to jest, jako sázející a
zalévající nemohou ničeho učiniti v tom, co
se týká moci, kteráž strom oživuje a růsti
mu dává, nýbrž sám Bůh má tu moc, tak
ani ten, kdo káže nebo křtí, ničím není z
ohledu účinků sv. svátostí, ale sám Bůh má
tuto moc, kterýž uvnitř skrze milost svou

působí. Proto dí Duch sv. k Janovi: „Nad
kýmž užšíš Ducha sstupujícího a na něm
zůstávajícího, tent jest, kterýž křtí Duchem
sv.“ (Jan 1.), to jest, jen ten a nikdo jiný
nemá moc křtíti. Nuže budiž služebník
Páně jakýkoliv, svátosti udělené od něho
zůstávají vždy tytéž, aniž jsou od lepšího u-
děleny lepší, ani od méně dobrých méně
dobré. Proto dí také apoštol: „Tak o nás
smýšlej člověk, jako o služebnících“ svátostí
„Kristových,“ ne o původcích a zakladatelích.
My toliko nemluvnátka vodou poléváme, ale
Bůh sám křtí; my toliko rakou pozdvihu-
jeme, ale Bůh sám žehnatí ráci; my toliko
posvátná slova ze sebe vydáváme, ale Bůh
sám posvěcuje; my toliko zadostučinění a
pokání ukládáme, ale Bůh sám rozhřešuje.
Jsme tedy rozdávací tajemství Božích roze-
návající pouze, kdo svázán neb kdo roz-
vázán býti má, kdo pokřtěn býti má a kdo
ne, kdo na kněze posvěcen býti má a kdo
má zůstatí levitou. Ačkoliv však zásluhy
služebníků nic nepřičinují k účinkům svá-
tostí, přece, že věřící více prospívá lidem
příkladem svým, nežli nevěřící, „tu se již,“
to jest v tomto životě, „při rozdávacích vy-
hledává, aby každý věrným nalezen byl.“

Následuje část druhá, ve které apoštol
ukazuje, že po příkladu jeho s dobrým svě-
domím soud lidský lhostejně máme přijímati.
A proč? Jelikož soud lidský sám sebe klame
a oklamává i jiné. Klame se, neboť často
soudí o něčem dobrém, že jest zlé a naopak
o mnohém zlém, že jest dobré. Klame i jiné,
nebo když bezbožný od lidí chválen bývá,
častokráte pro to uvnitř se pyšní a k tomu
přiveden bývá, že jiným věří více, co tito
o něm povídají, nežli sobě samému, jakož
psáno jest: Nechtěj jiným věřiti více, nežli
sobě. Proto dí apoštol: „Mně pak to za nej-

menší jest, abych od vás souzen byl, aneb od lidského soudu," avšak nepraví zde, pokládám to za nic. Nebo jakkoliv pověst o sobě a soud lidský o sobě jednoduše přijímáme, aniž bychom velikou na ně váhu kladli, k vůli sobě, nicméně k vůli spasení bližního nemáme jím zcela opovrhovati. Jako totiž zapotřebí jest, abychom čisté měli svědomí před Bohem, tak jest také zapotřebí, abychom dobrou pověst měli mezi lidmi. Málo zajisté, aneb docela nic neprospívá dobré kázání bez dobrého příkladu. Nebo ten, čí život zasluhuje opovržení, nemůže jiného očekávati, nežli aby se i jeho kázáním opovrhovalo. Proto dí Pán: „Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré, a oslavují Otce vašeho, jenž jest v nebesích," (Mat. 5.) Z téže příčiny praví pořekadlo: Ukrutným jest k sobě ten, kdo nedbá o pověst svou. K vůli nám tedy nezasluhuje pověst velikého povšimnutí, ale k vůli spasení bližního máme se o ni starati. „Avšak," dí dále apoštol, „ani sebe," jenž sebe lépe znám, nežli vy, „sám nesoudím," to jest, nesoudím o sobě, že dobrý jsem. Ejhle, bratří, sama nádoba vyvolená, Pavel svatý, neosměluje se tvrditi o sobě, že by dobrým byl. Kdo tedy z nás hříšníků směl by se odvážiti, říkati o sobě, že dobrým a zbožným jest? „Kdo mne soudí," dí dále apoštol, to jest, kdo skutky a myšleni mé sám neviditelně rozsuzuje, „Pán jest. Nicéhož," dí, „sobě povědom nejsem," to jest, svědomí mé ničeho zlého mně nevytýká, „ale tím ještě nejsem ospravedlněn. Nebo provinění kdo rozumí?" (Žalm 18.) „A kdo se chlubí, v Pánu ať se chlubí," že má čisté srdce. (1. Kor. 1.)

Následuje část třetí, ve které zapovídá nám apoštol bližního posuzovati. Tři jsou věci, bratří moji, o kterých nemůžeme a nesmíme souditi: o nejistém skutku, o nejistém úmyslu a o nejistém cíli. Skutek tehdaž nejistý jest neb pochybný, když nevíme, opravdu-li někdo skutek nějaký učinil, čili nic; úmysl jest nejistý čili pochybný, když víme sice, že se něco stalo, ale nevíme, pro jakou příčinu se tak stalo, ku příkladu, spatříme-li někoho mluviti se ženou jiného. Konec pak nebo cíl nejistý a pochybný jest, když víme, že se něco stalo a že se to stalo se zlým úmyslem, avšak přece nevíme, zdali proto někdo zatracen bude, aneb skrze pokání milosti dojde a odpuštění obdrží. Ve všech těchto věcech vystríhati se musíme soudu opovážlivého a byť také tyto věci v horší stránku více se schylovati zdály, my přece smýšlení své na lepší stránku obrátiti

máme. Proto dí apoštol: „Ty kdo jsi, kterýž soudíš cizího služebníka? Pánu svému stoj, neb padá: buď pak státi, neboť mocen jest Bůh postaviti jej." (Řím. 14.) Tak vidíš-li rozmlouvati kněze s manželkou někoho, rei o něm, že jí pozdvíženou rukou žehná. Jsou ale některé zjevné a patrné věci, o nichž nám dovoleno jest soud svůj pronášeti. Proto dí apoštol: „Není-liž mezi vámi žádného moudrého, kterýžby mohl souditi mezi bratrem a bratrem svým?" (1. Kor. 6, 5.) Pročež, bratří, neposuzujme myšlenky neb úmysly cizí, kterých neznáme, ale ovšem posuzujme své. Psánoť jest zajisté: „Nesudte, abyste nebyli souzeni." (Mat. 7.) „Nepotupujte, a nebudete potupeni." (Luk. 6.) „Kdybychom sami sebe rozsuzovali, nebyli bychom zajisté souzeni." (1. Kor. 11.) Dále dí apoštol: „Pročež nesudte před časem." Před časem soudí ten, kdo soudí o věci, anižby ji znal dobře a dokonale. Pokud však na tomto světě se nalézáme, dokud jsou nám cizí myšlenky, skutky a jejich úmysl skryty a proto hříchu se dopouští, kdo o nich soudí.

Následuje část čtvrtá, ve které apoštol naznačuje, kdy s jistotou o sobě aneb o jiných souditi můžeme. „Nesudte," praví, „dokudž nepříjde Pán." Tent jest úmysl řeči jeho, že tehdaž Bůh všecky skryté věci odhalí před očima našimi a my souditi budeme, staneme-li se totiž svatými. Čtyři řádové budou totiž při soudu. Jedni budou sice souditi, avšak souzeni nebudou, a to jsou svatí a vyvolení Páně; druzí budou souzeni a spaseni, jako prostředně spravedliví; třetí budou souzeni a zavrženi, falešní totiž křesťané; a čtvrtí nebudou souzeni a budou zavrženi, a to stane se nevěřícím. Proto dí Jan: „Kdo nevěří, již jest odsouzen. I osvíti tehdaž Bůh skryté skutky temnosti, aby zjeveno bylo smýšlení srdcí," (Jan 3.) to jest skryté skutky a také skryté myšlení odhalí jak spravedlivých, tak hříšníků. Pak, bratří, přijdou na jevo tajná cizoložství, tajné hanebnosti a nešlechtnosti, páchané v temnostech a na ložích. Pak také objeveny budou tajnosti nestoudných žádostí, byť i ve skutek uvedeny nebyly. O považte to, bratří, považte, jaký stud, jaká hanba a zděšení uchvátí nešlechtníky, až veškeré nestoudnosti a ohavnosti před obličejem hrozného soudce, andělů a všech svatých na světlo přicházeti uvidí. Abyste se tedy, bratří, nemusili zarditi tak velikým a věčným studem, zarděte se nyní a čirte pokání „a co pravíte v srdcích svých, na ložích svých oželte," to jest v soukromí. (Žalm 4.) Naproti tomu také veškerí dobří skutkové svatých, které z pokory v skrytosti konali,

dále pak i jejich dobré snahy objeveny budou ku chvále a slávě jejich. Proto stojí psáno: „A tehdaž bude míti jedenkaždý (vyvolený) chválu od Boha.“ A může-liž býti větší chvály, větší cti a slávy, než když služebníci slouti budou a opravdu se stanou syny, když pozemšťané stanou se nebešťany, když lidé stanou se bohy, když požehnání a poctění a oslavení budou od božské Velebnosti. My zatím, bratří, hanebnosti své slizami, zpovědmi, modlitbami a almužnami vymazati se snažme. Nebo kdo takto učiní, byť právě nebyl mezi svatými, kteří souditi budou, přece bude mezi blahoslavenými, jelikož „blahoslavení jsou ti, jimžto odpuštěny jsou nepravosti a jichžto přikrytí jsou hříchové.“ (Žalm 31.) Proto pravím, že jsou hříchové jejich přikrytí, aby nebyli viděni k jejich zahanbení aneb trestu. Ó kéžby do počtu těchto přijmouti nás ráčil Pán a Bůh náš, který v Trojici nejsvětější živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Strom v listopadu.

Proč se třese tvoje hlava?

Snad ji jímá nevole,
že již tobě jeseň dravá
vzala listí s vrchole?

Nebo snad se zimy lekáš,
která v krátkce nastane?
nebo strome v bázni tákáš,
zda ti jaro zaplane?

Přijde zase lepší doba,
třeba jen ti strpení;
mine zima, její zloba,
vše se k dobru promění.

J. Ř.

Řeč

při svěcení nového pivovaru v P.

Stojíme u stavby, kteráž tohoto roku byla započata. Od základu pne se vzhůru nová budova v slušné, ba v ozdobné postavě. Vzdělán jest nákladně nový pivovar, který netoliko podnikatelům úroky nésti, ale i práci množství, a takto živíu a chléb ve zdejší, o který prosíme, poskytovatí má.

a) Hledíme-li na složité ústrojí toho stavení, pozorujeme-li ty rozličné nástroje a nádobí, jež se v něm nalézají, velice jest se nám diviti, jak rozum lidský takové věci vymyslí a v skutek uvádí. —

Člověk přichází na svět slabý, ano takorčka nejslabší ze všech tvorů, jest tak ne-

dostatečný, že po více roků na cizí pomoc odkázán jest; jest tak křehký a vrátký, že ho dosti nepatrná nemoc poráží a žití jeho konec činí. Avšak z druhé strany ukazuje se člověk ve své síle a slávě, co vládce všech tvorů, co pravý obraz Boží na zemi, jehož Pán nad dílem svým ustanovil. V jeho moci a službě jest: vzduch, voda, oheň, země a plody její, všickni tvorové jakož i síly přírodní.

Podívejme se na jeho působení! Člověk zpytuje vnitřnosti země, a vynáší z ní na světlo: zlato, stříbro, železo a jiné kovy; pouští se do hlubiny mořské, by ji zkoumal a poklady hledal; člověk obrací své zraky k nebesům, k slunci, měsíci a hvězdám, a pozoruje pomocí zvláštních skel ta tajemná tělesa nebeská a vypočítá jistě oběh jejich; důvtipem svým poutá vzdálené břehy proudících řek k sobě mosty kamennými a železnými, se vzdálenými krajinami, udržuje spojení a rychlé obcování pomocí drátu podivuhodným telegrafováním; člověk používá ohně a páry, by mnohé vozy a náklady rychlostí, takřka ptačí, k prospěchu pohodlí a obchodu unášel krajinou; týčí magnetickou, nazvanou hromosvodem, odvádí od svého obydlí i majetku při hrozné bouři záhubný blesk; zbraní střelnou vítězí nad divokou šelmou, a podrobuje si zvěř užitečnou; — člověk z odpadků neužitečných vyrábí papír, by na něm napsal své myšlenky, city a žádosti, zaznamenal své skutky, je s jinými sděloval a budoucím věkům zachoval. O kdož může všecko vypočítati, co duch lidský vymyslí, vynalezl a vykonal, aby člověku byl pobyt zde na zemi příjemnější a milejší, a dobývání chleba vezdejšího snadnější! — I zde v této budově bude se důvtipem ducha lidského vyráběti nápoj, jenž sloužiti má k občerstvení a posílení člověka. Všecky ty výskumy zvěstují nám, jak vznešený jest člověk na zemi, vyvýšený nade všecky tvory, duchem svým pravý obraz Boží a náměstek jeho na zemi.

b) Hledíme-li dále na stavbu tu z venčí, a pozorujeme-li ji u vnitř, vidíme a poznáváme, co může člověk dokázati svornou myslí, příčinnivostí a podřízeností u provádění záměru vytknutého. Na papíře byl nákras této stavby, a hle, slovo stalo se skutkem. Jak se to stalo? kámen ku kameni se pojil, cihla ku cihle se vázala. Jedna ruka podávala kámen, druhá cihly, třetí vápno atd., a stavení rostlo, výše se pnulo, až ukončení svého dosáhlo. Tak i u vnitř podobným způsobem se dělo. Jeden stroj k druhému dle plánu se družil, jeden s druhým se pojil, až vše

tak zřízeno a upraveno, že žádoucí var počítí může.

Blaze rodině, kde vládne duch svornosti! Blaze obci, jižto ovládá duch lásky! Blaze národu, jenž jednomyslností proniknout jest. Tu síla, statečnost a zdar podniknutí. Proto již starí Římané zanechali nám tu zkušenost: „že svorností roste malé dílo, nesvorností však velké se kazí a ničí.“ A Spasitel světa dal nám výstrahu: „Každé království proti sobě rozdělené spustne a dům na dům padne.“

c) Vsaak ač svorností, přičinlivostí a společnou poslušností u provádění vytknutého cíle zrůstá mile dílo a se daří, jesti potřebí, by tento zdar byl stálý a užitečný, aby na něm požehnání Boží spočívalo. Mnohý se lopotí duchem i tělem, podniká práce, nešetří namáhání — avšak jakoby vše mu z ruky padalo. Příznivci ho opouštějí, štěstí se ho vzdaluje, nezdar a nouze ho navštěvuje. Čím to? Nepracuje s ním Pán, od něhož s hůry všeliké dáni, všeliký zdar a požehnání pochází. — Aby zdar a požehnání v tomto domě přebývalo, o to chceme dnes žádati Hospodina.

Dle staročeského způsobu, jenž města, stavby a všeliké podniky staví pod ochranu Svatých a Světíc Božích, chceme i tento dům odevzdati pod ochranu sv. Mikuláše, ctitele Páně, jenž v zbožné památce našeho národa jako dobrodinec znám jest. Dům tento budiž také dobrodiním této obce, nejvíce na denní práci poukázané.

Bůh mocný a dobrotivý žehnejž podnikatelům toho díla, žehnejž tomu duchu, který zde práce říditi bude, žehnejž Těm rukou, které zde pracovati budou. Se zbožnou vroucností provolávám celému dílu a podnikutí: „Zdař Bůh.“ J. Ř.

Hlavní město v Tyrolsku.

Ačkoli pověstný německý básník Heine Inností (*Innsbruck* čili jak obecný lid říká Spruck) nepatrným městem nazval, jest i přes to pravou perlou mezi městy rakouskými. Město toto leží na pravém břehu rychlotokého Innu, obklopeno horami až 9000 stop vysokými, na jejichž úpatí do dálky všude zřítí lze pěkné dědiny s katolickými chrámy. Mezi městy alpskými zaujímá Inností co do polohy místo druhé, jen Solnohrad předčí romantickou polohou v rakouských Alpách nad Inností. Co však každému katolíku město mnohem milejším činí, jest zbožnost, mravnost a poctivost tyrolského lidu, jenž dosud až na nepatrné výjimky otravujícím

liberalismem nakažen není. Katolické náboženství, jehož věrnými vyznavači Tyrolané jsou, pobádá nejen k ctnostnému životu, nýbrž podporuje též vzdělanost i osvětu, přeje vědám a umění. Ačkoli v Inností jen 17.000 obyvatelů se nalézají, jest zde vysoké učení, které již r. 1673 císařem Leopoldem I. založeno, Josefem II. zrušeno a Františkem I. r. 1792 opět obnoveno bylo. Mezi fakultami přísluší místo prvé theologické fakultě, která učenými profesory z Tovaryšstva Ježíšova a valným počtem posluchačů slyne. Zde nalezneš bohoslovce z Ameriky, z Belgie, Francie, Německa, Polska, z Uher, Italie, Švýcarska a jiných zemí, kteří rozličnými jazyky mluví, avšak jednomu jazyku — jazyku latinskému — rozumí všichni.

Nejznamenitější budova jest dvorní čili Františkánský chrám Páně, který sice zevnitř nepatrným se ti býti zdá, ve vnitřních prostorech však veliké umělecké poklady chová. Chrám tento z rozkazu Ferdinanda I. stavitel Churingem mezi r. 1553—1563. zbudován byl. Jakmile do něho vstoupíš, bije ti do očí hrobka císaře Maximiliana, jenž zemi i lid tyrolský vroucně miloval. Na mramorovém podstavci jest veliký též mramorový sarkofag, na kterém zřítí lze sochu klečícího císaře se sepiatými rukama k svatostánku obrácenou. Po stranách sarkofagu jsou sochy, naznačující allegorickým způsobem ctnosti, jimiž panovníci nad jiné předčítí mají: spravedlnost a střídmost. Sochu Maximiliano u ulil z drahých kovů r. 1582 Vlach Luigi del Duca, allegorické sochy ctností panovnických zhotovil kovolitec Lendenstrauch. Na pobočných plochách podstavce jest 24 vypuklých obrazů z karrarského mramoru, poukazujících k rozličným událostem činného života posledního rytíře, počínaje od smrti císařova s Marií Burgundskou r. 1477 až k oblíbení pevnosti Verony v Italii r. 1516. Tvůrce těchto překrásných s neobyčejnou jemností a historickou věrností tesaných obrazů jest Malinský sochař Alex. Colin. Thorwaldsen, jenž nezaujímá poslední místo mezi těmi, kdo mistry dlátem byli, praví o těchto 24 obrazech, že jsou první památkou Innsbruckou, tak život chladnému mramoru vdechnouti že dovede jen Alex. Colin. Aby se obrazy nepouchaly, přikryli je skleněnými tabulemi. Císařův pomník obklopuje stráž, jakovou se nehonosil nikdo z vládařů, 28 obrovských bronzových soch, které téměř celou hlavní loď prostranného kostela Františkánského naplňují. Sochy tyto, které lid černou stráž nazývá, ulil Löffler, mezi nimi zřítí lze: Chlodvíka, krále Francouzského, Filipa I. krále Špa.

nělského, Theodoricha, krále Ostrogothského, Karla Smělého, vévodu Burgundského, Gottfrieda Bouillonského, Ferdinanda Katolického, Leopolda IV. Svatého, markrabě rakouského, císaře Bedřicha VI., otce Maximiliana, císaře Albrechta II. a t. d. Vladařům po boku jest Eleonora, matka Maximiliana, Maria Burgundská, první manželka císařova, Maria Blanka Milánská, druhá jeho choť a jiné královny a císařovny. Umělec měl zřetel zejména k rouchům, jimiž sochy oděny jsou, kraj odpovídá století, ve kterém jednotliví panovníci žili. Veškeré sochy mají pravou ruku polovzášenou a zaokrouhlenou, neb jsou čestní strážcové císařovi, kteří druhdy, zvláště o velkých svátcích pochodně v rukou drží čarovným světlem pomník ozařující.

Od vchodu po pravé straně vedou mramorové schody do stříbrné kaple, tak zvané dle velké stříbrné Madonny na oltáři stojící; v této kapli jest hrobka arcivévody Ferdinanda I. a jeho zbožné choti Filipiny Welservy. Jak známo pocházela tato ze šlechtické rodiny Augšpurské, pro nevšední ctnosti oblíbil si jí řečený arcivévoda a tajně se s ní zasnoubil. Osm let hněval se císař na svého syna, teprv r. 1558, když mu Filipina na hradě pražském v cizím kroji pod neznámým jménem podala žádost, ve které živými barvami své strasti líčila, obměkčeno bylo srdce otcovo; císař se smířil se synem svým, dítky jeho za manželské prohlásil a Filipinu markraběnkou Burgavskou jmenoval. Oba manželé žili zbožně s dítkami v zámku Ambrasském nedaleko Inšpruku, kde krásná mešní roucha rukou Filipininou zhotovená, varhany a rozličné zbožné nápisy cizinci na paměť uvádějí, jakou něžnou lásku chovala k Bohu a jakou důvěru k panenské Matce Marii šlechtná markraběnka. Filipina zemřela v zámku Ambrasském r. 1580 a byla vedle svého chotě v stříbrné kapli pochována. V zámku vše až do dnešního dne v téměř stavu se nalézá, v kterém bylo při její smrti, ukazuje se pokoj i postel, na které ducha svého vypustila. V stříbrné kapli zhotovil dovednou rukou mistr Colin pomníky obou manželů; v kapli zřítí lze i varhany, z cedrového dřeva, které papež Julius II. arcivévodovi daroval. Löffler ulil 23 sošek, představujících svaté z jasné rodiny Habsburské, tyto sochy postaveny jsou mezi oběma pomníky. Od vchodu po levé straně jest hrobka slavného reka Ondřeje Hofera v tyrolském národním kroji, jemu po boku odpočívají kapucín Joachim Haspinger a bývalý vůdce střelců tyrolských Josef Speckbacher. Pomníky tyto

dal zhotoviti císař František I. Janem Schallerem ve Vídni. Ve dvorním čili Františkánském chrámu přestoupila r. 1654 dcera Gustava Adolfa, Christina cestujíc do Říma k víře katolické. Mimo dvorní chrám jest v Inšpruku a v předměstích, ačkoli se jen 17.000 obyvatelů v hlavním městě tyrolském čítá, ještě 30 rozličných farních a klášterních kostelů. V jejich popředí jest chrám sv. Jakuba, na hlavním oltáři vyobrazena jest stříbrnými sochami a symboly celá loretanská litanie, v středu jest světoznámý obraz Lukáše Cranacha Panny Marie s dětátkem. Kurfürst Jan Saský daroval jej arcivévodovi Leopoldovi. Ostatní obrazy malovali Schöpf, Grasmayer a Hellweger. V presbytáři nalézá se pomník velmistra německých rytířů arcivévody Maximiliana, jehož měšťané Innomostští velice si váží. Když arcivévoda Ferdinand II. první kapucínský klášter za Alhami v Inšpruku vystavěl, zřídil v něm arcivévoda Maximilian dvě cely pro sebe, v těchto každoročně několik téhodnů trávil trváje na modlitbách, jeho postel, stolice, klekátko, stůl a jiné nářadí ukazuje se až do dnešního dne. V malém kapucínském kostelíku jest nad hlavním oltářem obraz od slovatného malíře vlašského Cosmy Piazzy. I našemu sv. krajanu Janu Nepomuckému v Innomosti kostel vystavěli s pěknými malbami na obmítce, při kterém Redemptoristé duchovní správě horlivě se věnují. V Tyrolsku mají našeho světce v tak velké poctivosti, že jeho sochy nenalezneš toliko při vodách, na mostech, v polích, uýbrž i na horách. Mimo sochy a kaple Mariánské jest nejvíce soch i kaplí Nepomuckých, jak užívajíce skratky Tyrolané sv. Jana nazývají. — V kostele universitním, při kterém se jezuitská kolej nalézá, jsou obrazy od Rubense a Schöpfy; kostel ten stavěl arcivévoda Leopold V. se svou manželkou Klaudiou, nedostavěl ho však, zejména věž jest jen nízká a dřevěná. Nad pravou poboční lodí jest knížecí kaple, která spojena jest s císařským hradem chodbou, v kapli rád díval arcivévoda Karel Ludvík se svou chotí, dokud místodržitelem tyrolským byl. U této kaple mají své schůze katolické spolky studujících na vysokých školách Innomostských jako Tyrolia, Helvetia a Austria. Chváliti jest, že studující nejen theologické, nýbrž i jiných fakult schůzí těchto rádi se účastní počtem valným. Tvoří kongregaci tak řečenou Mariánskou, volí si ze svého středu představeného, jenž bdí nad tím, aby žádný nehodný do spolku přijat nebyl, jenž se modlí litanie loretanské s nimi

v sobotu neb jiný den před každým svátkem, spoluúdy vyzývá, aby přistupovali společně ke stolu Páně, a nově přijaté údy představuje. V každé schůzi činí krátkou řeč duchovní z Tovaryšstva Ježíšova, vztahující se k životu studujících, povzbuzuje je k ctnosti a šlechetnosti, varuje před rozličnými nebezpečnostmi, jež studujícímu na vysokých školách hrozí. Obvykle jsou členové kongregace první ozdobou vysokých škol tyrolských; nezapomínají na Boha, nestydí se za modlitbu, pracují neunaveně o svém vzdělání, vyznávají veřejně svou víru jmenovitě o vzkříšení a o svátku Božího Těla, nezanedbávají akademických služeb Božích žijíce jako řádní křesťané. Kéž tak i na jiných vysokých školách jest!

Památný jest též chrám Tří svatých, totiž Šebestiana, Rocha a Pirmiana, kteří jsou ochránci proti moru, hladu a válce; malíři Strickner a Stölzl ozdobil kostel slušnými obrazy. — Mimo řády Františkánů, Kapucínů, Jesuitů a Redemptoristů jest v Inšpruku řád Servitů, ustavičných sluhů Panny Marie. Veškeré svátky a památky Mariánské konají se v chrámě jejich s velikou okázalostí, veškeré oltáře ba veškeré obrazy jsou Mariánské. Co se týče řádů ženských jsou v Inšpruku Karmelitánky, Voršilky, Milosrdné sestry, Šedé Sestry a Sestry k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltářní. Voršilky vyučují dívky, Milosrdné Sestry posluhují nemocným ve všeobecné zemské nemocnici. Šedé Sestry po domech, a Sestry na posledním místě jmenované klanějí se den ode dne Kristu Pánu v nejsv. Svátosti skrytému. V úhledném kostele hoří ustavičně dvanáct svící, nad obrazem Krista Pána zasedajícího k poslední večeři s apoštoly nalézají se Sanctissimum, které nikdy ať nedím od sester klášterních, ale ani od lidu opuštěno není.

V císařském hradu, Maximilianem I. vystavěném a Marií Teresíí obnoveném, ukazují se císařské komnaty s dvorní kaplí, která na téměř místě zbudována byla, kde císař František I. náhlou smrtí zachvácen ducha svého vypustil. Na manželka Marie Teresie připomíná i vítězná brána u kláštera Servitů, již měšťané na památku slavného vjezdu snoubenců arcivévody Leopolda a španělské princezny Marie Ludoviky vystavěli. Poněvadž svatební hody náhlou smrtí Františkovou přerušeny byly, věnována jedna strana vítězné brány k označení radosti, druhá však k projevení žalosti. Uprostřed hlavní ulice Inšprucké jest socha sv. Anny; stavové tyrolští utiskováni jsouce od Bavorů učinili

slib, že na prvním místě hlavního města vystaví sochu ku cti sv. Anny, a když na její přímluvu od Bavorů osvobozeni byli, dostali r. 1703 slibu svému.

Mezi památné budovy přičísti lze dům „u zlaté stříšky,“ Bedřichem IV. r. 1425 vystavený; protivníci dali vévodovi, poněvadž v ustavičných peněžních nesnázích byl, potupné příjmení „Bedřicha s práznu kapsou,“ aby jim dokázal, že penězi oplývá, zbudoval dům „u zlaté stříšky,“ totiž dům s pozlacenou střechou. Zlato prý není pravé. Národní museum s velkou obrazárnou, starožitnostmi a jinými památkami tyrolské země, nazývá se dle císaře Ferdinanda, jenž jednou jeho protektorem byl „Ferdinandeum,“ nejmenitější v něm jest sbírka Radeckého t. j. sbírka vlastnoručních listů asi dvanácti set slavných mužů, které snad žádná podobná sbírka se nevyrovná.

V okolí inšpruckém poutá pozornost cizincovu mimo zámek Ambrasský, hřbitov, nad jehož portálem jest Pán života i smrti, ukazující prstem k nebi. Hřbitov tento jest pravým vzorem, jaké mají býti hřbitovy křesťanské. Podobá se zahradě, jest na něm přísný pořádek, každý i sebe chudší obyvatel jeho má nad svou hlavou znamení spásy sv. kříž, okolo zdí jsou arkady, pod nimi monumentální krypty s freskami. Na hřbitově odpočívá slavný Malínský sochař Colin, jenž si sám za živa pomník zhotovil. Předměstí Wiltenské (Veldidena) s prastarým premonstrátským klášterem, který dle podání obr Haymon již v osmém století po Kr. P. založil, jest po levé straně od hřbitova. Vypravuje se totiž, že Haymon zavraždil bratra svého, do nebe volajícího zločinu později želel a, by ho odčinil, že klášter Wiltenský založil. Za předměstím jest pahrbek Isel, kde jako lvové bojovali rekové tyrolští proti přemoci francouzské osudného roku 1809. Půda tato zbrocena jest krví. Dva obelisky s nápisy budou dlouho vypravovati o statečnosti a věrnosti národu tyrolského k panovnickému rodu. První nápis zní: „Tempora, quae volunt discrimina semper in altis, Austria splendet tecta valore suo.“ Druhý nápis: „Donec erunt montes et saxa et pectora nostra, Austriacae domui moenia semper erunt.“

V dalším okolí jest tři poutních míst: Boží voda na vysokém svahu hory řečené Patscher Kofel, asi 5000 stop nad hladinou mořskou s krásnou vyhlídkou na údolí řeky Innu; člověk bezděky mní, že na tomto místě k nebi jest blíže, proto uprostřed pravěkých nebetyčných velikánů zalétá k onomu

trůnu v království nebeském, kde Máti Boží divy tvořiti neustává. Druhé poutní místo as půl druhé hodiny od Inšpruku vzdálené jmenuje se Judenstein. Na hlavním oltáři poutního kostela jsou ostatky čtyřletého pacholika Ondřeje z nedaleké vesničky Rinnu, jenž od vlastního strýce židům prodán a o velikonocích pro židovskou pověru zavražděn byl. Náleží tudíž mezi nevinné mučeniky, qui non loquendo sed moriendo Dominum confessi sunt. Slavnější jest třetí poutní místo dvě hodiny od hlavního města vzdálené v Absamu nedaleko Hallu, kde jest milostný malý obrázek Marie Panny na skle, o kterém se vypravuje, že neviditelnou rukou do nedaleké chatrče před mnohými lety přinesen byl. Něžná láska tyrolského lidu k Marii Panně září na tomto poutním místě v celé kráse. Sta ba tisíce votivních obrazů po všech stěnách vypravují ti, jak mnohým svým citelům již pomohla Matka Boží. Jest dojemné tyto obrazy druhdy drahocenné prohlížeti a nápisy čísti. Na ukázkou stájeť zde některé: „Náš drahý otec smrtelně se poranil, u lidí pomoci nebylo, utekli jsme se úpěnlivě prosíce o pomoc na toto místo a — Maria pomohla.“ „Dlouhá léta byla jsem sklíčena dnou, údy nemohla jsem ani pohnouti, přišla jsem na toto místo a na přímlovu Rodičky Boží uzdravena jsem byla.“ „Matičko Boží ustrň se nad mým ubohým chorým dítkem.“ „Staly jsme se opuštěnými sirotky, matičku položili podle tatíčka, Matička nebeská nás však neopustila.“ Jeden obraz ukazuje klečící matku s takým výrazem ve tváři, na který zapomenouti ani nelze, ve kterém se zračí žal, důvěra, odanost a hluboká prosba k té mocné Světici Absamské, příčinu žalu i důvěry uhodneš hned, vedle matky klečí hošík slepý a podáváje, aby vyslyšen byl, krásný věnec na oltář. „Modlete se za mne k Matce Boží, neb jsem těžkou nemocí zachvácen.“ „Sv. Boží Rodičko, uleviž přímlovou svou mé bolesti, které kosti pronikají.“ Kdo vyčte ty vzdechy a ty slzy, které na tomto místě prolévány, tu žalost, jenž zde projevena, ale i tu radost, která zde kdy pocítěna byla! Mezi Inšprukem a Absamem leží dědiny Mühlau, Arcl (ara coeli), Rum a Tauer; téměř v každé tyrolské vesnici jest farní kostel, na každém stavení obrázek a při větších budovách kaple.

Dvě hodiny na západ od Inšpruku v údolí Innu vyčnívá stěna sv. Martina, na ní jest 204 metry zvýší skalní prohlubeň, do které jak známo císař Maximilian zabloudiv zázračným způsobem na živu zachován byl.

Krkolomná ve skále tesaná stezka vede ke prohlubni, v ní zřítí lze na pohled malý železný kříž, ačkoliv v skutečnosti osmnáct stop vysoký jest. Podle kříže jest Boží Rodička se sv. Janem; jen kdo velmi bystrého jest zraku, rozeznává řečené sochy. Na úpatí stěny jest kaple sv. Martina, nedaleko od ní lovecký zámek Maximilianův s kostelem téhož svatého. Tři hodiny dále leží Seefeld, v chrámu ukazuje se velká krvavá sv. hostie, v níž ve dvanácti rozličných jazycích písmem po stěnách psaným se následující událost vypravuje: R. 1384 žádal hrdý šlechtic Osvald Milser, aby o velikonocích jemu velká hostie podána byla. V okamžiku, když se dotkla sv. hostie jazyku nehoďného šlechtice, klesl tento mrtvicí jsa raněn k zemi. Na dolejší části sv. hostie bylo znamenati krvavý pruh. Klesající šlechtic zachytil se rukou oltáře takou silou, že v něm své prsty vytiskl. I sv. hostie i stopa bezbožných prstů se ukazují. Dr. K.

Štědrý večer.

(Upomínka z mládí.)

Kde jste vy léta minulá,
vy léta plná blaha?
jak stín jste navždy uhnula —
a po vás marná snaha!

Kde jsi ty štědrý večere
s veškerou slastí svojí?
když v tebe dnch se zabere,
mně práce v ruce stojí.

Již šuká pilně matička
vše ku zádelu snáší;
již pro vánočky lavička,
a z mouky jen se práší.

Již koláče jsou pečeny,
štědrovky libě voní;
tam na komoře složený,
a práce práci honí.

Než k hodu vše se uchystá,
ach díla ještě mnoho;
má sklizeno býť dočista,
jak stačíš stará noho? —

A děti ty jen překáží,
jich očko mlsek hledá;
je půst, a hlad již doráží,
jim jazyk pokoj nedá.

A hoši Betlém shánějí,
panáky k sobě staví,

pastýře, domky snášejí —
a srdce rozkoš slaví.

A když již plna stolička,
výš ku stěně se vznese;
před jesličkami lampička
plaménkem jen se třese.

A anděl snáší na drátě
se volně nad jeslemi;
a hlásá v prosté komnatě
zvěst blahou slovy těmi:

„Aj zvěstuju vám velikou
tu radost v nebes letu;
neb narodil se chvílí tou
Spasitel všemu světu.“

A když již všecko schystáno,
tu otec děti svolá;
modlitbou jídlo žehnáno —
zasednou kolem stola.

Pod okny pěvci zpívají
o narození Páně;
chudí koledu sbírají,
a každý laskav na ně.

Ježíšek zatím nadílí
všem dítkám hodným, malým;
jest radost všechněm v tu chvíli,
kéž byla hostem stálým!

Ach kde jste léta minula,
kam jste jen pouběhla? —
jak vody proud jste splynula,
a síla v údech skřehla.

Ach, již se sklání ku šeru
ta hlava stará v mdlobě;
kéž ku štědrému večeru
ji pozve Ježíš k sobě!

B. Hakl.

DOPISY.

Z Prahy v prosinci 1878.

(O spolku sv. Josefa k podporování kněží ve výslužbě.)

Dle účtů za správný rok 1878 má spolek sv. Josefa jmění 46.595 zl. 16 kr.; obnosem tímto vystoupilo jmění spolkové za 6 prvních let svého trvání již nad nejmenší výměru §. 11. stanovenou, tak že spolek jest s to, podporu členům do výslužby stoupivším vypláceti. Spolek přijal ve valné hromadě ze dne 21. května 1878 k vyměření té podpory na čas tří roků klíč d. p. Šimerkou u-

pravený tak, že deficient obdrží za každý rok svého členství (A.-U. annus unionis) 8 zl., a za každý na přispěvcích složený zlatý (F.florenus) 80 krejcarů; vstupné (ingres) při vstoupení do spolku složené, nepočítá se při vyměrování podpory. Jestližeby podpora členu dle výše uvedené formule vypočtená neobnášela ani 100 zl. ročně, doplní se mu z pokladny spolkové na 100 zl. — V tétož valné hromadě usnešeno, že kaplaní přistupují s fassí aspoň 400 zl. a faráři aspoň 600 zl., nejvyšší libovolná fassa je 1000 zl. Z toho ale nenásleduje, že člen s fassí na 500, 700, 1000 zl. k spolku přistoupivší, staně-li se za 10 let deficientem, dostávati bude 500, 700, 1000 zl. roční podpory ze spolku; neboť podporu vyměřuje svrchu udaný klíč. N. př. kdo ročně platí 10 zlatých a byl plných 10 let členem, dostane (A.-U.) $10 \times 8 = 80$ zl.; ještě ale za těch 10 let členství složil do spolku 80 zl. (nepočítaje vstupné), tedy $F. 80 \times 80 =$ dělá 64 zl., dohromady 144 zl. roční podpory. Kdyby byl členem 20 let, dostane A.-U. $20 \times 8 = 160$ zl. — a F. (protože člen za 20 let po 10 zl. složil 200 zl.) 200×80 kr. = 160 zl.; dohromady 160 dá 320 zl. roční podpory. Kdyby byl 30 let členem, dostane roční podpory 480 zl. — Kdo 20 zl. platí ročně, dostane za 10 let členství, roční podpory 240 zl.; za 15 let 360 zl. — za 20 let 480 zl. — za 25 let 600 zl. Kdyby při některém členu podpora dle klíče udaného vypočtená dělala přes 600 zl. dostane 600 zl., a přebytek zůstane spolku. Z toho vysvitá, že s čím vyšší fassí člen přistoupí a čím déle členem jest, tím vyšší potom jemu roční podpora ze spolkové pokladny plyně; následovně dobře činí duchovní, když již v mladých letech přistoupí, k němu po letech žádoucí značná podpora. Ostatně byť i co kaplan s menší fassí (400—500 zl.) přistoupil, může pak stav se farářem, fassí svou tedy i roční příspěvek zvýšiti. — Kdo však před časem t. j. dokud není úplných 10 let členem, na odpočinek se odebere, nedostane od spolku ničehož, právě jako ten, kdo před časem zemře. —

Členů čítá spolek dle vydaných účtů za rok 1878 již 371; odečte-li se ale 45 členů, jenž buď zemřeli, vystoupili, předčasně na odpočinek šli, aneb lhůty platební nedodrželi, zbývá 326 skutečných členů; a sice z diecése pražské 98, z litoměřické 75, z královhradecké 117, a z budějovické 36. — Členem může se státi každý světský kněz ve správě duchovní, jenž má k očekávání skrovnou výslužbu z náboženské matice 200—400 zl. Přispívající člen platí 2 pct. ze své

libovolně udané fassé. Kdo si zvolí fassí 400 zl., platí ročně 8 zl.; kdo 500 zl., platí 10 zl. — Kdo 800 zl., platí 16 zl. — Kdo 1000 zl., platí ročně 20 zl. buď v lednu na jednou, neb v lednu a červenci u pokladníka spolkového. Mimo to platí přistupující člen vstupné (ingres) dle stáří svého. Stáří se rozvrhuje na 5 tříd: I. třída až do plných 30 let platí 2 pct.; druhá nad 30 l. do 40 plných let platí 4 pct.; třetí nad 40 l. do 50 l. plných, platí 6 pct.; čtvrtá nad 50 l. do 60 plných let platí 8 pct.; a pátá nad 60 let platí 10 pct. Kdo tedy jsa v I. třídě přistoupí s fassí 400 zl., platí 8 zl. ingres; s fassí na 700 zl. platí 14 zl. ingres. Kdo v II. třídě přistoupí s fassí 400 zl., dá 16 zl. vstupného — kdo s fassí 800 zl., dá 32 zl. ingres; člen III. třídy s fassí na 500 zl. dá 30 zl. ingres, s fassí 800 zl. dá 48 zl. ingres; s fassí 1000 zl. dá 60 zl. ingres. Člen IV. třídy dá s fassí 500 zl. 40 zl. ingres; s fassí 700 zl. ingres 56 zl.; s fassí 900 zl. dá 72 zl. ingres. Člen V. třídy dá s fassí 600 zl. ingres 60 zl., s fassí 800 zl. ingres 80 zl. Ingres se platí buď hned při zápisu, aneb na 4 díly po 4 roky. — K vzrůstu a sesílení spolkového jmění valně pomáhají členové zakládající, jenž nejméně 100 zl., a dobrodincové, jenž nejméně 20 zl. spolku věnují; od takových obdržel spolek několik tisíc zlatých. Dále též členové, jenž nikdy ze spolku podporu brátí nebudou, ale kvůli spolubratrům méně placeným dobrovolně tuto obět ročně platí; pak i členové, jenž před časem odstoupí neb zemrou, ješto složené příspěvky spolku zůstanou; konečně i to, že správa spolková děje se zdarma, kdežto při jiných assekuračních spolicích správa, byt a t. d. mnoho stojí. — Dopisy řídí se na farní úřad svato-Haštalský v Praze. — Správní rada od poslední valné hromady sestává z p. p.: Starosta: Fr. Fiala, pap. prelát, děkan v Smidarech; pokladník a místopředseda: Jan Havlí, farář u sv. Haštala v Praze; Fr. Simenec, farář u sv. Apolináře v Praze; Karel Patočka, vikář a děkan v Labské Týnici; Václav Šimerka, farář v Jenšovcích; Alois Piskáček, farář v Sázavě; Václav Honejšek, kaplan u sv. Štěpána v Praze, a Josef Růžička, kaplan v Ondřejově.

H.

KRONIKA.

Z Prahy. J. Emin. nejdůst. p. kardinal arcibiskup, jenž min. neděli se navrátil ze

Staré Boleslavi, kdež v přeplněném chrámu Páně Marianském za přísluhy 20 kněží pontifikální mši sv. sloužil a kázání i odpoledním službám Božím přítomen byl. bude mítí dnes i příští neděli adventní vždy v 6 h. ráno *Rorate* v kapli sv. Václava v chrámě sv.- Vítském na hradě.

— Pobožnost 40hodinná bude se konati od 16—20. pros. u Matky Boží Sněžné (u Františkánů), od 21—25. t. m. u sv. Salvatora v semináři.

Z Německa. Liberalismus všude dovola se číslic, ty prý mluví, ovšem jen tam, kde liberalismu neškodí. Počet vojska byl o tolik a tolik zvětšen, školních budov přibýlo na sta, noviny mají více abonentů nežli dříve, továren již nelze ani sčítati atd. Jen tam nechlubí se nové pohanství, kde číslice mluví o rozličných zločinech, neb by ukázaly, jak úžasnou měrou neřesti se zmáhají. Dle nejnovějších statistických dat vzrostl počet obyvatelstva v Prusku mezi r. 1871—77 o čtyři pct., počet zločinů však o 100 pct., zejména některé zločiny se zmohly a vrchole svého dosáhly. Zločiny proti mravnosti jsou mezi všemi ostatními na místě prvé, mezi svrchu uvedenými l. zvýšily se o 294 pct. nežli před r. 1870. Vražda o 138 pct., loupež o 164 pct., podvod a vydírání o 290 pct., zpronevěření o 290 pct., křivá přísaha o 77 pct., paličství o 77 pct., vraždění novorozeneckých dětí o 8 pct. — Podobně děje se ve Vírtembersku, v Badensku a v Sasku, kde číslice sice takové výše nedostoupily, ale přec nad čísla před r. 1870 daleko předčí. — V Bavorsku se čítá zločinů proti mravnosti o 139 pct. více, zločinů vůbec o 48 pct., zejména diviti se jest, že se počet mladých zločinců zdvojnásobil. Příčinu hledati sluší ve špatném vychování v domě otcovském a ve škole. Bavorské káznice jsou nadějnými hochy v pravém smyslu slova přeplněny, kde dříve 1000 káranů bylo, tam jich nyní nalezneš 2000 i 3000. V Hannoversku bylo r. 1878 již 10.000 žebráků, kteří raději zaháleli, se toulali a poctivé lidi obtěžovali, nežli by prací rukou svých vezdejšího chleba si dobývali. Chuť ku práci mezi nižšími třídami zmizela, neb bohatí špatným příkladem předcházeli, chtěje bez práce a namáhání jmění své zvětšiti. Každý chce vyššího stupně dosáti, syn dělníkův učí se řemeslníkem, ačkoliv řemeslo již drahně let zlatého dna postrádá, dítě řemeslníkovu stává se písařem, kramářem neb hostinským, počet hospod a hostinců se rozmnožil v Bavorsku o 44 pct. Při všech obchodech, řemeslech, prů-

myslu a jiném zaměstnání jest nerozumné zápolení čili tak zvaná svobodná konkurence, tato má v zápětí nepravou jakost zboží, lichvu a podvod. Prává poctivost a počestnost u mnohých lidí vyhnula, žalář jim není hanbou, přejí si namnoze v něm dlíti, aby na útraty poctivých lidí zaopatření došli, by jim dále lopotiti se nebylo. Pak okrádají a podvádějí na novo. — Příčiny smutných poměrů nalezneš v oboru národohospodářském a v oboru náboženském, příčiny ty zavinil všeobecný liberalismus, jenž ve všech takřka zemích zavládl. Aby se obohatili, nastavěli mnoho zbytečných železnic, které jednotlivcům zejména továrníkům jsou velmi prospěšné, obecnému blahu však neprospívají, poněvadž buď jiným směrem laciněji vedeny býti mohly, aneb proto podniknuty byly, aby již stávajícím železnicím stůj co stůj škoděno bylo. Takovými a podobnými stavbami trpí lid, jemuž železnice státem zaručené podporovati jest. — Zakládali akciové podniky a banky, při oněch jedna část členů brzy zbohatla, druhá poněvadž společenům v čas přes prsty neklepala, přišla o celé své jmění; při těchto obyčejně všichni na mizinu přivedeni byli, jsouce rádi, že za svou lehkověrnost v žaláři seděti nemusili; příčina úpadku byly osobnosti, každý nedouk, jenž jakž takž počítati uměl, ale hodným mluvkou byl, stal se ředitelem, dohlížitelem, sekretářem, správním radou aneb jiným hodnostářem, na jménech, jakými liberalismus své svěřence poctil, nezáležel. — Od svého počátku vede liberalismus proti veškerému zvláště však proti křesťanskému náboženství zuřivý boj, chtěje vznešenou nauku křesťanskou jakouž takouž mravoukou nahraditi. Mravouka bez náboženství nemá základu, podobá se budově na písku vystavěné. Řekneš-li dítkám, aby byly hodné a etnostné, ničehož nedokážeš; vypravuj jim však o Otci nebeském, jenž všecko vidí, o Ježíškovi, jenž jim dary dává, o andělu strážci, jenž je ochraňuje, brzy poznáš na radostí zářícím oku, že útlé srdce plane láskou k Bohu, že náboženství jediným jest a vydatným prostředkem, jímž se člověk člověkem stává. Liberalové seč jsou o to pečují, aby se školství změnilo a opravilo, náboženské, mravní průpovědi, zbožné písně buďtež vyhostěny ze škol, dívky učež se přírodním vědám, zeměpisu, národní filosofii, empirické psychologii ba i zbrklému Darwinismu. Věda i umění neprospívá, nezušlechťuje-li se srdce člověka; toto však stává se zbožným a šlechtitným jen křesťanským náboženstvím. I v starém věku nalézáme vědy

a umění na vysokém stupni, pouhá osvěta neubráníla Řeky a Římany před zkázou. Když bylo po náboženství, které pohany ovládalo, veta, zahynuly republiky řecké i hrdá říše Caesarova. — Liberalové chtějí náboženství ze škol vyhostiti a jen v soukromém životě z milosti místa mu popřáti. Člověk jest člověkem, co v srdci cítí, bezděky i veřejně pronásí, nuže, kam se poděla svoboda svědomí, kterou se noví pohané tak honosí, když se tomu brání, aby katolický učitel se zmiňoval ve škole o Bohu, neb katolické dívky si vzájemně vyprávěly, co od hodných rodičů slyšely! Nevěřeckému učiteli však jest dovoleno, křesťanskému náboženství se rouhati a všemu, co člověku svatým býti má, se vysmívati. — Mravouky bez náboženství v praktickém životě nestává, nemyltež se liberalové, tomu nasvědčují dějiny, mravní život národů vždy a všude zakládá se na náboženství a usvědčuje vás z nepravdy. Žádná filosofická kniha nemůže se vlivem svým na lidstvo rovnati Koranu, ať nedím bibli! Mravouka, které chtějí vyučovati ve školách bez vyznání, jest pouhým nesmyslem. Jaké ovoce přináší, to se ukazuje nyní, ruský nihilismus a německá sociální demokracie jsou dítkami této mravouky, která se dosud ještě více v liberalních novinách pěstovala nežli ve školách. Pronásledujtež žaláři a okovy sociální demokracii i nihilismus, nezvítězíte nad nimi, více liberalismu uškodíte nežli se domníváte. Proti ideám nebojuje se hmotnou silou. Mají-li nastati lepší časy a poměry, musí předcházeti opravy v národohospodářském oboru a jemu po boku v náboženském oboru, k poctivé práci a k pozitivnímu křesťanství jest se navrátiti, tomuto ve škole i ve veřejném životě onoho místa popřáti, které zaujímal, dříve nežli živá osvěta zavládla. V tomto znamení zvítězí opět církev katolická nad novým pohanstvím a liberalním židovstvím.

Z Mnichova. Nový arcibiskup Antonín Steichele poctil svou návštěvou Freisinský seminář i studentský konvikt. Ve Freisinku, kde jak známo dříve biskupský prestol byl, poněvadž apoštol Bavorska sv. Kerbinian na tomto místě první svou celou zbudoval, jest arcibiskupský seminář s lyceum pro arcidiecesi Mnichov-Freisinskou. Mnichovský seminář Georgianum, odtud tak zvané, že vévodou bavorským Jiřím založeno bylo, jest určeno pro veškeré diec. bav. kromě Špýrské. Freisink jest prastaré město, již Římané založili zde kolonii; lze-li věřiti letopiscům, stál r. 444 po Kr. ve Freisinku katolický

chrám, město se brzy povzneslo svým obchodem; kníže biskup Freisinský byl samostatným správcem rozsáhlé diecése, ku které Mnichov patřil. Obě města po dlouhou dobu zápolila, málem byl by se stal Freisink hlavním a sídelním městem, ačkoliv nyní jen 7000 obyvatelů se v něm čítá. — Po návratu svým navštívil nový arcibiskup seminář Mnichovský, napomínal alumný všech diecézí ku zbožnosti, šlechetnosti a pilnosti. Na den sv. Ondřeje vysvětil kapli v ústavu slepců v Ludvíkově třídě. Jednoduchou, ale pěknou kapli vystavěl architekt Margraff, malbou ji okrášlil Merz, na hlavním oltáři jsou obrazy patronek slepců sv. Lucie a sv. Otilie. — Středisko mnichovských katolíků jest katolické kasino v Barerově třídě, kde se veškeré katolické spolky scházejí. Tam počtí arcipastýře koncertem, v němž chovanci malého semináře účastenství měli, zpívány byly písně o Narození Páně, svatevečer Benátský, rakouská hymna, dceruška zvoníková, o andělu strážci, zastaveníčko, Ave Maria atd. — V Mnichově panuje v těchto dnech všeobecná radost, neb liberalové utrpěli při volbách do městské rady neslýchanou ale zaslouženou porážku, z dvaceti navržených kandidátů 19 propadlo a jen jednomu náhodou se podařilo zvolenu býti. Devatenáct nově zvolených jsou katolíci, Mnichované zřekli se úplně liberalismu, nyní jest většina starších v městské radě katolická. Netoliko v Mnichově i v četných ostatních městech dobyli katolíci vítězství nad liberaly, což jest jistým znamením, že liberalismus v Bavorsku dohospodařil. Porážku připravila liberalům malá knížečka pod názvem: „Der Liberalismus und das Münchener Volksschulwesen, ein ernstes Wort zu den Gemeindevahlen“, ve které očitý svědek dosavadní městské radě vytýká, že se její vinou po dvě leta ve školách pro dospělé náboženství nevyučovalo, že městská rada bojovala proti katolické církvi, že podporovala starokatolíky, poněvadž starosta Erhart sám k této sektě se přihlásil, že proti právu starokatolíkův kostel sv. Mikuláše postoupila, že Haidhausenským krásný katolický kostel otevřít nechce, že mezi advokáty Mnichovskými žida Auba za zástupce si zvolila, že Aub ačkoliv zuřivým nepřitelem veškerého křesťanství jest, hlavním a důvěrným rádcem páně starostovým byl; že katechetům remunaci za vyučování náboženství dání se spečuje, že peníze pro chudé určené zadržuje, že spolek sv. Vincencia pronásleduje, a přec žádá, aby se v kostelích pro chudé sbíralo. Liberalové do chrámů nechodí, proto

nemusí ničeho dáti. Dosavadní městská rada zavedla školy bez náboženství, které o celých jedenkrát sto tisíc mark více stojí, nežli školy dřívější, ačkoliv se v nich mládež méně naučí, nežli ve školách dřívějších. Až do roku 1871 byly v čítánkách články o Bohu, o vánocích, velikonocích, o svátku Božího Těla, Všech Svatých a všech věrných duší, tyto články byly městské radě trnem v oku, od roku 1871 zaujaly jejich místa články o jepicích, o Australských pralesích, o Martinu Lutrovi, jenž světlo osvěty proti tmářům rozžal, o francouzské revoluci, bezpochyby proto, aby nadějná mládež až dospěje ve vzpouřách se vyznala. Kříže byly ze škol vyloučeny, aby nebyly židům pohoršením, novým pohanům jsou bláznovstvím. Míra hříchů byla dovršena tak zvanými řídícími učiteli, kteří se veřejně katechetům před mládeží vysmívali, své podřízené rozličnými prostředky zlovolně pronásledovali, ba staré zasloužilé učitele o chléb připravili, poněvadž se mladým nezkušeným nedoukům nikterak podrobiti nechtěli. Řídícími učiteli byli jmenováni, kdo nevěrou nad jiné předčili.

Z Berlína. Od r. 1875 rozšiřuje se chudoba v hlavním městě císařství německého. Ještě r. 1875 podporovalo hlavní město každého 82. obyvatele, r. 1876 již každého 80., r. 1877 každého 74., r. 1878 každého 70. Mezi sedmdesáti obyvateli jest jeden žebrák, kterého město živiti musí, aby hladem nezemřel. Veliký počet jest chudých, kteří se stydí žebratí, požívajíce soukromé podpory. Osmdesát tisíc lidí jest bez práce, jimžto snášeti jest zimu a hlad. Jaké pole měla by tu dobročinnost, kdyby protestanté podobné spolky měli, jako jsou v katolických městech spolky sv. Vincencia. V protestantismu převládá rozum, lásky ku bližnímu on postrádá. V temném středověku nespouštěli se Boha, dávali císaři, co bylo císařovo, dávali Bohu, co Bohu náleželo a při tom se poctivě živili. V osvíceném novém věku poměry se změnily, nejhorší jsou však v Berlíně, kde nyní chudoba a nouze železo láme. V Sodomě na Sprevě zapomněli, že hřích bídného činí člověka a že na Božím požehnání všechno záleží. Kostely berlínské jsou prázdné, ale i špižírny přemnohých obyvatelů nejsou na vzájem plné. Freimauři berlínští hlásají osvětu, chudých lidí, ani hladem hynou, si nevěšmají, jen když v novinách notně církví katolické a všemu náboženství se vysmívati mohou, nejsouce hodni choti Krista Pána, která hladové nasycuje a nabé ošacuje, ani řeménky u obuvi rozvázati. — Kdežto se katolická církev krutě jako v prvních stole-

tích křesťanských pronásleduje, podporuje se židovstvo, před r. 1870 čítali v Prusku na 83 obyvatelů jednoho žida, nyní již na 73; mezi 80.000 pruskými studujícími jest 10.000, tudíž osmý díl židů. Tito nevěnují se ani bohovědě, ani jazykozpytu, ani přírodním vědám, ani libomudretví, nýbrž buď právnictví aneb lékařství; potvrzuje-li tento poměr, bude v desíti letech každý třetí úředník, soudce, advokát — žid, mezi lékaři již nyní těžko naléztí křesťana. Ký div, že se nespokojenost zmahá, že socialistní demokraté považují Berlín za svůj ráj, že při volbách jest hlavní město jen stoupenci oltářům i trůnům rovně nebezpečné strany zastoupeno. Novým zákonem proti socialistům vydaným bylo 153 spolků, 205 časopisů potlačeno a mnoho osob vypovězeno. Tímto způsobem se socialisté nezničí, naopak počet jejich každým rokem větší bude, poněvadž protestantismus v Prusku dokonává, náboženství ze srdcí mizí, poctivost řídkým jest úkazem. Nový boj proti katolické církvi více uškodil protestantům nežli katolíkům, pravověrných protestantů jest již jen malá hrstka. Veliká většina pozbyvši veškerého náboženství („Pečujte o to, aby se u lidu víra neztratila,“ pravil před několika měsíci císař Vilém ku svým ministrům), protiví se nejprve božským pak i lidským zákonům. Zákony lidské mají vážnost svou z věčného zákona božského; kdo tímto otrásá, kopá jámu zákonům lidským. Berlínská vláda otrásla zákonem Božím, proto nejsou zákony její ve vážnosti, plní se jen z bázně, pokud se obyvatelstvo trestu obává. Boj proti katolické církvi započal před několika lety, není ještě ukončen, vítězství sv. náboženství však jisté jest; druhý boj proti socialistům demokratům počíná nyní, prostředky jsou tytéž, jakými vláda církev katolickou potlačit chtěla, jak se skončí nerovný boj, žádný předvídati nemůže. Stará, dějinami osvědčená pravda opět v jasném světle se ukázala, že dosud nikdo bez trestu nezůstal, kdo se osmělil otrásati základy církve katolické, na skále vystavěné.

Z Říma. (List státního sekretáře Jeho Svatosti, kardinála Niny, o Petrském halří). Arcibiskup Aizský podal ve spojení se 14 jinými biskupy francouzskými návrh o lepším zřízení sbírek halří Petrského a předložil jej sv. Stolicí. Jeho Eminence státní sekretář kardinál Nina odpověděl na to takto: Arcibiskupská Milosti! Nejdůstojnější Pane! Uctivý list od Vaší arcib. Milosti a 14 Vašich druhů podepsaný, ve kterém dokazujete nutnost, aby záslužnému dílu svatopetrského

halří nového osvěžení dodáno bylo, poněvadž stále vzrůstá nedostatek sv. Stolice, pocházející z pronásledování, které církvi víc a více snáseti jest se strany těch, kteří nešťastný tento poloostrov spravují, došel správně vznešených rukou sv. Otce. Prání tolika francouzských praelátů tímto činem samovolně projevěné, aby apoštolské Stolicí ku pomoci přispěno bylo, dojalo hluboce otcovské srdce Jeho Svatosti a podává nový důkaz, že nikdy v našich dobách útrapy sv. Stolice se nezhorsily, aby slavní biskupové šlechtěného a velkoduchého národa nebyli hleděli, práv vrchní hlavy církve hájiti a chrániti, ji v její zármutku těšiti, a ji podporovati ve finančních nesnázích, v kteréž revoluce papeže uvedla způsobem takým, že mu řízení církve vždy nesnadnějším a mnohdy v praktickém vykonávání skoro nemožným se stává. Není žádné pochybnosti o tom, že dětinná oddanost, jakou titíž ctihodní biskupové sv. Otci projevují, a cíle jejich úcastenství v osudech celé katolické církve, jsou pravou a nejznamenitější příčinou požehnání a milosti s nebes, jimiž Pán je patrně obsypává a to tak, že nejen duchovenstvo a francouzský národ si jich více váží než v kterémkoliv jiném občasí dějinném, ale i sami protivníci našeho sv. náboženství, nejsou-li duchem nejnižších náruživostí zkaženi, před nimi na znamení vážnosti a úcty se sklánějí, uznávajíce, že jsou jistě nejčistší a nejjasnější chloubou našeho století. — Co se týče otázky, která jest předmětem zmíněného listu, zdaž by totiž při zvýšených potřebách sv. Stolice nebylo vhodno, sbírkám svatopetrského halří stálo, všeobecnou a zákonnou organizaci dáti, kterou by papež váhou svého nejvyššího schválení posvětil, aby podnik rozsáhlejším výsledkem byl korunován, domnívá se sv. Otec ve své hluboké moudrosti vše zrale uváživ, že není záhodno, aby o předložené otázce se vyslovil. — Jest jisto, že kdykoliv biskupové, buďsi ve Francii, buďsi v jiné zemi katolického světa, dětinné oddanosti věřících k společnému Otci se dovolávali, tito vyzvání s takou ochotností a šlechtěností až dosud vyhověli, jaké jen oni národové schopni jsou, kteří v hloubi duše své vědomí si jsou nevyrovnané cti a neocenitelného štěstí, že byli nejdražší krví Ježíše Krista vykoupěni, a že mohou náležeti pravé, od božského Spasitele založené Církvi. Událost tato slouží ovšem i k velké cti věrné oddanosti národů katolických k nejvyššímu učiteli pravdy; a svrchovanému pastýři právě proto vidí se, aby šlechtěná podpora, kterou zbožní věřící

s takou obětivostí a horlivostí k jeho nohoum skládají, i na dále ponechána byla vlastnímu jich soudu a uznání. Rovněž událostí jest nepopíratelnou, že kdykoliv nepřátelé církve papeže k novým výlohám přinutili, výkony sv. úřadu všemožně mu znesnadňující, obyvatelstvo katolické vyzvání učiněnému od diecésních biskupů nejen přišlo vstříc co nejochotněji, nýbrž každého moudrého chopilo se prostředku, aby skutečně dosažen byl šlechetný cíl, o nějž se jednalo. Proto soudí sv. Otec, že lépe jest když svěří to úplně opatrnosti a péči episkopátu katolického, aby jmenované milodary sbírali dal způsobem, který nejlepším uzná; aby dle poměrů časových i čtenějších docílilo se milodarů, sbírání pak jich aby usnadněno bylo i sběratelům i dárcům šetřením poměrů místních v rozličných dílech katolického světa. Ostatně nepřičilo by se mysli společného Otce věřících více, než to, kdyby zdáti se mělo, že nejen zmíněné milodary ukládá a nařizuje, ale i způsob jich a množství, v jakém mají býti dávány. Neobmezená důvěra, jakou za našich dnů biskupové u všech národů vším právem požívají, slibuje každému způsobu sbírek, jaký představení církevní předpíší, úplného zdaru. Když nezapomenou národové na to, že oloupen jest papež o panství světské, které propůjčila jemu Prozřetelnost Boží, by dostatečných měl prostředků na uhrazení potřeb svých vlastních a k řízení veškeré církve; vědomí toto úplně postačí, by pochopili, že dokud sv. Otcí vlastní jeho majetek vrácen nebude, tento bez velkomyslné podpory věřících nemůže ani žítí, ani plnit svou blahodějnou úlohu v celém katolickém světě. Nikomu však není nepovědomo, že nevyhnutelné k spravování církve, k upokojení svědomí a k řízení veškerých diecézí jsou římské kongregace, které skládají se z kardinálů, prelátů, rádců a úředníků. Počet těchto úředníků jest velice obmezen a proti počtu funkcí onářů každé jiné světské vlády velmi nepatrný; nicméně tento malý počet úředníků papežských, v pravdě kněžskou horlivostí a obětivostí, o kteréž nespočetné a stále důkazy podávají, ač za namáhání svá velmi skrovnou odměnu berou, nahrazuje nedostatek pracovních sil. Avšak tento nedostatek pracovníků pochází z nedostatku prostředků, kterých církev znenáhla zbavena byla. Pokud usurpace světského panství papežova dokonána nebyla, které bez ohledu na opětně dané sliby toho, jenž toto násilné uchvácení provést chtěl, velmi brzy následovalo uchvacování statků církevních, zrušení řeholí, konfiskace klášterů, knihoven, museí a statků

všeho druhu, které těmto náležely, a již což ohledně budoucnosti mnohem horší jest, povstala úplná nemožnost, aby semináře, koleje a noviciáty zřizovány byly, potud napomáhaly tyto poklady nejvyšší hlavě církve v obrovské úloze, aby spravovala dvě stě milionů duší. Že dnes nezůstalo ze všeho toho apoštolské Stolicí ničeho, ví zajisté jeden každý; a přece potřeby svat. Otce velice se zvětšily, neboť mimo podporu, která se mnichům a krutě stíhaným chudým klášternicím udílí, musí papež tolikéž pečovati nejen o biskupy, kterých nynější vladař Italský neuznává, nýbrž i velmi často i jejich semináře vydržovati. K těmto těžkým útiskům přidávány bývají i hrozby, ano na mnoha místech hrozby ty se i uskutečňují, aby totiž duchovním, kteří nějaký úřad neb obročí, přijali od biskupů, státem neuznaných, veškeré příjmy a důchody zastaveny byly. A v tomto tak hrozném převratě puká srdce sv. Otcí, když vidí strašlivé divadlo, jaké mu beznáboženské školy poskytují, a v těchto školách vši nevěry vychovává se obyvatelstvo hlavního města křesťanstva a sv. Otec sám, nejvyšší kněz, neomylný učitel a strážce našeho svatého učení není s tím, aby zařídil své vlastní školy, ve kterých by právě a zdravé vychování svým poddaným, svým dětem poskytnouti mohl. Slušno jest také připomenouti, že, kdykoliv sv. Otce, buď z Ameriky, neb z jiných zemí, o vyslání misijnářů, vyslanců neb zástupců sv. Stolicе prosba dochází, buďto aby v dalných krajinách zájmy církevní pojištěny, buďto aby víře a vzdělanosti noví členi získáni byli, že vždy při také příležitosti sv. Otcí srdce krvácí, neboť často pro nedostatek prostředků ano i pro nedostatek osob nemůže vyplniti těchto přání. Konečně velké bříme snáší sv. Otec tím, a to uznávají věru všickni rozumní a šlechetní lidé, že starati se musí o výživu svých úředníků přibývalé světské vládě, kteří, kdyby se nyní sv. Otec jich neujímal největší nouzi vydáníby byli. Ano úředníci tito muohem tíže snášeti by musili kruté utiskování vítězíci revoluce, která nemůže jim odpuštění věrnost a přítulnost k papeži; a přece tato věrnost a příchýlnost zřejmě dokazují, jaká a jak velká byla přítulnost, kterou vláda papežská svým poddaným vstřípiti uměla. Encykliky, allokuce, řeči papežské a všecka akta apoštolské Stolicе dostatečně oznamují útrapy, které sv. Otec snáší a proto, když biskupové tyto strasti Jeho Svatosti katolickým připomenou, jistě tito považovati to budou za svou svatou povinnost, by v dobročinnosti své k sv. Otcí pokračovali a své dobrovolné dary i na dále jemu zasylali.

Konečně vyslovuje sv. Otec své uznání všem biskupům za jejich velkou horlivost, s jakou o to pracují, aby sbírání petrského halíře výdatnějším se stalo; a jak jsem již dříve pravil, ponechává Jeho Svatost biskupům úplně na vůli, aby dle nejlepšího svého zdání obeznámili věřící s potřebami apoštolské Stolice a zároveň sami určili prostředky, které by považovali za nejvhodnější a nejspůsobilejší k dosažení vytknutého cíle. Při tomto svém počínání použití mohou biskupové i katolického tisku, který vším právem chvály zasluhuje, neboť již po mnoho let podporoval a posud podporuje sbírání petrského halíře. — Konečně sděluji Vaší arcibiskupské Milosti, jenž vždy v první řadě o blaho a zdar církve starati se ráčíte, že ráčila Jeho Svatost udělit Vám a ctihodným soudruhům Vaším, kteří dotčený list podepsali, zvláštní apoštolské pozhledání; já pak dovoluji si opakovati výraz úcty. V Římě, 4. října 1878. Vaší arcibiskupské Milosti sluha Vavřinec kardinál Nina.

Paběrky.

10. Obnovení kaple sv. Anny v chrámu sv. Víta.

Jdouce v metropolitním velechrámu sv. Víta levou lodí a minuvše kapli svat. Zikmunda čili černínskou a kapli sv. Michala (nynějši sakristii) přicházíme ke kapli sv. Anny (čili nostické). — Bývala to kdysi jedna z nejpošmournějších kaplí sv. vítských, neboť tak zvaný „stavovský kůr“ na přič jí protínajíc, nemálo ji hyzdil. Při všeobecné opravě chrámu sv. vítského dostalo se však i této kapli obnovení a sice tak důstojného, že bude nyní kaple sv. Anny náležeti mezi nejodbornější a nejpěknější ze všech kaplí našeho domu. Umělecká jednota pražská, jejíž péčí a nemalým nákladem (páčit se celkem na 40.000 zl.) oprava tato se stala, postavila si tím trvalý pomník, a rovněž tak umělcové, jichž dovedným rukou od řečené jednoty nesnadný onen úkol svěřen byl. Prozatím ještě ovšem nemůžeme sobě učiniti obraz úplný, jelikož nový gotický oltář z pískovce provedený podle návrhů p. architekta *Mockra*, a opatřený sousoším (sv. Lukáš, sv. Anna, vyučující Pannu Marii a sv. Ondřej, jež z kamene istrianského, tak zv. „medolino“, provádí sochař p. *Šimek*), postaven bude teprve na jaře. Avšak větší část celé práce (totiž provedení maleb na stěnách a na skle) jest právě dokončena, a protož myslíme, že jest záhodno, abychom obecnost upozornili na důležité toto dílo.

Hlavní zásluhu o ozdobu malířskou v

celé kapli, jak na oknech tak i na stěnách přičísti sluší řediteli pražské akademie malířské, mistru Janu *Swertsovi*, jenž úkol jednotou uměleckou na něho vznešený provedl způsobem skutečně genialním. Swerts jest co komponista v tak zv. vysokém stylu znám po celé vzdělané Evropě a četná města belgická a anglická honosí se velikolepými pracemi jeho. K těmto městům řadí se nyní důstojně i královská naše Praha. — Velmi duchaplně užito jest při rozvrhu celku dosavadní architektury, již měniti ovšem nebylo v moci malířově.

Kaple sv. Annenská osvětlena jest totiž jediným oknem naproti vchodu se nalezajícím. Toto okno padne vstupujícímu přirozenou měrou nejprve do oka, pročež také na něm započíná takřka vyvíjeti se celý cyklus, jehož provedení zdobí kapli tuto.

Jest to především rodokmen Jesse, z jehož lůna, jak známo, vzrostl královský rod Davidův. Z rodu Davidova vyšel Šalamoun a z toho Roboam. Co ukončení celého kmene pak v bílé lilii trůní Marie Panna, matka Spasitelova. Po obou stranách celého rodokmenu vhodně umístění jsou prorokové, kteří původ Kristův byli věstili, a sice na levo: Daniel, Zachariáš, Ezechiel, Joel a Naim, na pravo Josias, Abdiáš, Micheáš, Amos a Oseáš; v kružbě pak nad madonou uprostřed kříž, symbolicky naznačující Krista, a kolem něho symboly 4 evangelistů: Jana, Marka, Lukáše a Matouše. Celý mystický význam této komposice jest: Křesťanství, vzrůstající z mosaismu, jakožto výkvět a koruna jeho. Také ornamentů užito jest k označení myšlenky této, a kdežto květy mezi figurami z doby židovské mají ráz pouze fantastický, vynikají květy kolem madony a Krista charakterem květů mučenkovitých (*passi-flora*).

Na čtyřech stěnách, jež, po dvou po obou stranách, na hoře v gotickou klenbu křížovou se spojujice, vlastně kapli tvoří, rozkládají se pak tři řady obrazů, ze života sv. Anny, Marie a Krista. Nejnižší umístěna jest v podobě frýsu *Legenda sv. Anny*, již ku snadnějšímu porozumění malby tuto stručně podáváme:

V Nazaretě žil kdysi zámožný muž jménem Jáchym se ženou svou Annou. Byl velice bohabojný a dobročinný. Kdysi chtěje opět obětovati s jinými, pohaněn jest od jakéhosi Rubena pro bezdětnost svoji. I zabolelo to Jáchyma tak velice, že ze studu před lidmi utekl se na poušť, kdež v samotě život trávil a v četných modlitbách bohu žaloval bídu svou. I Anna trpěla ve-

lice a i ona, zvěděvši příčinu zármutku Jáchymova, modlívala se vroucně k Bohu svému, zvláště jednou, když, sedíc v besídce ve své zahrádce, spozorovala nad sebou ptačí hnízdečko. Tenkrát též učinila slib, že obdarí-li ji Bůh rodinou, věnovati chce tento plod života svého Bohu — a prosba její tenkrát jest vyslyšána. Soudobně zjevil se, jak jí, tak i Jáchymovi na poušti ve snách anděl Páně, jenž jim zvěstoval, nejen že Anna porodí dítě, nýbrž i že dítě toto stane se obdivem celého Israele. I vrátil se Jáchym k Anně a slovo anděla Páně se vyplnilo. Anna pak porodila dceru, jíž dáno jméno Marjam; a jíž v třetím roce věku svého věnována jest ve chrámě Bohu podle slibu učiněného.

Legendy této užito jest k osmi obrazům představujícím: zasnoubení Jáchyma a Anny; rozdělení jedné třetiny jmění mezi chudé a obětování druhé třetiny chrámu (mysticky naznačené vykonávání křesťanských ctností v době předkřesťanské); zamítnutí obětí jejich a rozchod (utrpení, jež na zemi stihá každého i toho nejspravedlivějšího); zjevení se anděla Páně Jáchymovi na poušti, a Anně v besídce, a konečně setkání obou tak těžce zkoušených manželů před branou domu (vyslyšení a odměna).

Druhá řada (prostřední) věnována jest ponejvíce životu Marie Panny. Při kompozici této užito jest velmi duchaplně tak zvaných protiv k sesílení dojmu (což ostatně platí vůbec o pracích Swertsových, zde však neobvyklejné silně vystupuje). Jest to především obraz první a čtvrtý z této řady, jež tím vzhledem jsou nápadny: Matka Anna dává první políbení nově rozenému dítětku svému, Marii — a Maria tiskne poslední políbení na bledoucí rty umírající matky Anny. Avšak i obrazy prostřední, třetí a čtvrtý, serie této mají podobný ráz. Druhý představuje v překrásné idylle vychování Marie Panny péčí hlavně matčinou — třetí pak pokračování ve vychování tomto péčí kněží následkem obětování tříletého děvčátka v chrámě. Kdežto legenda provedena jest velmi taktuplně v rozměrech menších pouze ve dvou tónech, odpovídajících jaksi temnosti a neurčitosti pouhého podání — užito jest při řadě druhé rozměrů životních a polychromie, jelikož tam pohybuje se umělec na půdě skutečné dějepisem zjištěné.

Serie třetí, nejvyšší, konečně věnována jest čtyřem hlavním mysteriím víry křesťanské. Umělec opouští zde opět půdu realnou,

na níž pohyboval se v serii předešlé, pročez zanechává též realnosti koloritu, užívaje za pozadí půdy zlaté, jež pro genre přísné stylistiky tak výtečně se hodí. Obrazy tyto i v rozměrech velikosti nadpřirozené představují Zvěstování Panny Marie (v okamžení, kdy anděl Páně pronáší slova: Požehnaná jsi mezi ženami), narození Páně (adorace králů), smrt Páně na kříži a vzkříšení Páně (vlastně návštěva svatých žen u hrobu Kristova, kdež nalezají již jen anděla, jenž jim sděluje, že Spasitel již povstal).

Vytýkají Swertsovi, že se při kompozici obrazů těchto prohřešil proti tradici a bibli. Připouštíme, že by Overbeck neb Cornelius aneb Führer (o nichž papež Pius IX. prý pravil, že by se bez rozpaků mohli přičísti k otcům církevním) nebyli se odvážili k vyličení zjevů těchto od slov biblických poněkud se odchylujícímu. Avšak o tom nepřisluší nám rozhodovati. S hlediště čistě uměleckého nikterak to nevádí, tím více, jelikož ráz velebné důstojnosti, jak se při předmětech obsahu náboženského samo sebou rozumí, ve všem, jak náleží, jest zachován. I v této serii šetřeno jest zásady protiv: Zvěstování — chvíle po z mrtvých vstání: Narození — smrt.

Avšak netoliko kompozice zasluhují vši chvály, nýbrž i svědomité provedení jejich, jež svěreno bylo od ředitele Swertse veskrz umělcům domorodým. Především slušno tu chvalně zmíniti se o historickém malíři Frant. Čermákovi, svědomitostí a pilností vůbec známému, jakož i prof. Emilu Laufferovi, jenž zejména v serii druhé hyl zaměstnán. Chtěl-li by tu někdo něco vytknouti, jest to snad poněkud přes příliš moderní ráz některých ženských hlav, jenž však snadně dá se omluviti realností, kterouž celá druhá tato serie od obou ostatních se liší. Též Frant. Ženišek a Boh. Roubalík nemalých o celek získali si zásluh provedením podaných jim skizz ze serie třetí. Polychromování dle návrhů a řízením architekta p. Šulce provedl dekorální malíř p. Krüger. Spůsob celé malby, totiž malba barvami voskovými na půdě zvláště k tomu připravené, jest vynálezem prof. Müllera v Düsseldorfu. Okna pocházejí ze závodu pro malby na skle v Inšpruku. Jediné bychom si tu přáli, aby ta modř, již užito za pozadí oken, nebyla tak příliš intenzivní. Jak se dovídáme, byl mistr pan Swerts požádán, aby dal provesti celou tuto svou kompozici, navrženou pro kapli Annenskou, beze změny ještě jednou v jistém městě belgickém. — Sobě pak přejem,

aby i zbývající ještě kaplám dostalo se v brzké době podobného „obnovení“.

V. W. (v „Pokroku“ č. 290.)

11. Zpěv na počest Karla IV.

V těch útrokách se národ český chvěje —
to nehynoucím vděkem, rajskou slastí.
Kdo věrný Čech, dnes toužným chvatem spěje,
by propěvoval slávu „Otci vlasti!“

Kde Vltavu si Labe klidně snoubí,
sto bystřin jarych kde se do nich vlévá:
tam sliva, štěp a višně rolé vroubí,
tam chválu vzdává Tobě plodná réva.

Ó viz! jak Vary, školy, mosty, hrady,
Tvým, Karle, jmenem proslaveným slovou
a města, chrámy, plně vábné vnady
svými mocným tvůrcem Tebe vděčně zovou!

Tys rovným právem smířil oba kmeny,
Tys oživil v nich jednu pilnou snahu;
Tvůj národ český, od národů ctěný,
žil Tebou v pravém nerušeném blahu.

Pros Pána světů v nebes věčné výši,
by vzdálil ráčil, co nás mocně svírá,
by blažila zas národ Tvůj a říši
Tvá jasná věda, láska, ctnost a víra!

B. M. Kulda.

Literární oznamovatel.

— „Besedy mládeže.“ Sešit 161.: „*Hospodin jest můj štít.*“ Povídka mládeži dopřejší od V. Oertla. Přeložil Josef Krejčí, učitel na měst. škole. S obrázkem. Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně. Za 28 kr.

— „Výroční zpráva spolku ku podporování *chudých žáků středních škol* Pražských za 13. rok spolkový 1878“ vykazuje jmění základního 1513 zl. 1 kr. a běžného 753 zl. 99 kr.

— „*Weekstimmer für das kathol. Volk.*“ 1878. IX. Jahrgang, 11. Heft: „Bosnien, ein Land für Ansiedelung. Von Fr. Franz, Prior des Trappistenklosters Maria-Stern bei Banjaluka.“

— „*Světazor*“ přináší vedle příslušné části slovesné tato vyobrazení: v čísle 49.: Jan Nep. Ignác Rotter. Broumov. Soubor v španělské „posadě.“ Ze světové výstavy pařížské: Mouchotův stroj na zužitkování slunečního tepla. Z povstání v Rhodopských horách: Dragounský piket na řece Ardé, a Ruští důstojníci rozmlouvají s Ju-

sufem. náčelníkem bašibozuků. Elektrický osvětlovací apparat Jabločkova. — V čís. 50.: France Prešern. Nostický palác na Příkopech v Praze. Praporečnick. Ze světové výstavy: Ruský koncert v paláci trokadérském. Krater Vesuvu dne 21. srpna.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Ustanoveni jsou:

- p. Jakub *Ludvík*, farář u sv. Matěje v Šárce, za faráře v Ouněticích;
- p. Mat. *Kouba*, kapl. v Ořechu, za administr. v Šárce;
- p. Jos. *Uzel*, kapl. z Ounětic do Ořechu;
- p. Jan *Sedláček*, voj. kaplan při c. k. polní nemocnici v Sissku, vrátil se co kaplan do Rokycan;
- p. Vác. *Liška*, kapl. z Plašan do Uhřetěvsi;
- p. Jos. *Prachar*, kapl. z Kounic do Plašan;
- p. Jos. *Vacarda*, proz. kapl. v Rokycanech, za kapl. v Kounicích;
- p. František *Rážíčka*, kaplan z Doupova do Vejprt.

Uprázdňené místo:

Koloděje, fara patron. kníž. Liechtensteina, od 29. listopadu.

V biskupství Budějovickém.

Ustanoven jest:

- p. Vilém *Platzer*, bisk. notář a farář v Novém Etinku, za probošta v Jindř. Hradci.

Milodar. Spolku neposkvrn. Početí Marie P. ku podpoře katolíků v říši Turecké a na východě: J. K. v Čisté 1 zl.

 Pozvání ku předplacení. Nejedni přátelé t. listu nečekajíce vyzvání našeho zaslali již expedici předplacení na nový ročník „*Blahověsta*“, čímž vyzvali nás k pokračování. Činíme tedy vůbec známo, že „*Blahověst*“ i v novém roce dále vycházeti bude v dosavadní spůsobě. Předplacení na ročník XXIX. „*Blahověsta*“ jehož I. číslo vyjde d. 5 ledna 1879, přijímá expedice (kněhkupectví B. Stýbla) v Praze. Předplácí se celoročně s poštovní zásilkou 3 zl. 50 kr., bez pošt. záсылky jenom 3 zl. Nejlevněji předplatiti lze poštovní poukázkou, budiž však zřetelně na ní napsána adresa i poslední pošta předplatitelova.

Příští číslo, kterým se letošní (XXVIII.) ročník „*Blahověsta*“ ukončí, bude se vydávati dne 24. t. m.

Vydává se
5., 15. a 25.
každého měsíce.
Redakce:
v kníž. arcib.
semináři,
č. 190—I.
Expedice:
v kněhupectví
B. Stybla
na sv. Václav-
ském náměstí,
č. 786—II.
Nedostlá čísla
reklamujte nej-
déle v měsíci.

BLAHOVĚST.

HLASY KATOLICKÉ.

Předplácí se
v expedici
a u všech řád-
ných knihkupečů:
Celoročně 3 zl.
pol. 1 zl. 50 kr.
Po poště
jenom v expedici:
Cel. 3 zl. 50 kr.
pol. 1 zl. 75 kr.
Čtvrtletní
předplacení se
neptijímá.
Jednotlivá čísla
se neprodávají.

Redaktor a nakladatel: kněz František Srdinko.

„Spravedlnost zvyšuje národ, ale hřích bídné činí národy.“ (Přísl. XIV. 25.)

Úvahy v poslední den v roce.

Podává J. B. P.

Rok starý chýlí se ku konci, nový je za dveřmi. — Abychom starý rok dobře ukončili a nový dobře započali, dává nám sv. Jan Zlat. tuto radu: Děkuj všemohoucímu Bohu, jenž podnes zachoval život tvůj; přehlédni minulé léta i reči: Dnové mjejí i léta ubíhají! Tys přežil větší díl života a co jsi v něm dobrého působil? — Kéž bychom dobře času svého užívali! — Simeon a Anna, jak nám dnešní sv. evangelium vypravuje, přišedše do chrámu, velebili Boha, že uzřeli Spasitele; podobně činme i my. *Velebme Boha za všechny dary a milosti minulého roku a příštího roku hledme užívati k svému spasení.* To chceme dnes pozorně uvažovati.

1. *Bůh nám v minulém roce prokázal mnohá dobrodiní:* Zachoval nám život a zdraví; dával nám pokrm, nápoj, šat a příbytek, vysvobodil nás z mnohých nebezpečností, mnohou bídu od nás odvrátil; práce naše žehnal, štěstí a blaho rozmnožoval; slovem: On „otvíral stědrou ruku svou a naplňoval nás požehnáním.“ A kdo vypoví milosti, ježto duším našim prokazoval? Kdo umí povědít, jak často nás vzbuzoval ku pokání a vnukáním k ctnosti, spravedlnosti? Jak mnohdy mohl nás trestati pro naše hříchy, však neucínil toho, nýbrž laskavě nám shovával, trpělivě nás snášel a času ku pokání nám popřál. — Křesťané, rcete, zdali všickni těch darův a milostí jsme se prokazovali hodnými? Ach, když pohlédneme do minulosti na svůj život, musíme vyznati, že jsme nezasloužili od Boha darův a dobrodiní, ale pokut a trestů! Nebo jak jsme trávili rok minulý? Zpytujte svědomí své a musíme uznati, že jsme málo dobrého, ale mnoho zlého

činili, neb alespoň více dobrého činiti opomenuli. Kř. rodičové, kdo vypočte chyby, jakých jste se dopouštěli při vychovávání dítek svých! Mnozí z vás nepoučovali, ne-napomínali, nekáráli, netrestali dítek, kde bylo třeba, ne dobrým, ale zlým příkladem jim předcházeli a proto dítky nezdárné Boha často hněvaly, a sobě hanbu a vám zármutek působil? A jak jste vy, dítky, v min. roce se chovaly. — Ach, vy jste rodiče, jak sluší, nectily, nemilovaly, neposlouchaly, je daremným chováním zarmucovaly a tak trestu Božího jste zasloužily. Dále, jak mnoho bylo svárův a různic, hněvu a hříchů mezi kř. manžely! Kdo vypočte všechny lži, pomluvy a utrhaní, klení a zlořečení mezi křesťany? kdo vypoví, jak mnoho se chovalo marných a nečistých myšlének a zlých žádostí, jak mnoho se pronášelo necudných řečí a hanebných slov? Kdo vyjeví, jak mnoho se dalo podvodů v míře a váze, lichev a všel. nespravedlností. Slovem, kdo sečte všechny hříchy a nepravosti, jakých se křesťané v minulém roce dopouštěli? — Zdaž tedy nemusíme vyznati, že jsme Boha těžce hněvali, uráželi, že jsme Bohu nebyli vděčnými, spíše nevděčnými za mnohá dobrodiní, za dobré zlým, nevděkem jsme Bohu spláceli! — Jaký zisk mají mnozí pro věčnost z min. roku? Malý zajisté, nebo prázdný; nebo všechny dny, hodiny, minuty, jichž jsme neužívali ke cti a chvále Boží, nýbrž ve službě hříchu, jsou ztraceny pro věčnost. Hle, jak daremně jsme čas minulého roku strávili.

2. *A co budeme tedy přístě v nastávajícím roce činiti?* — Poslední tyto hodiny nemají uplynouti na darmo. Chceme alespoň nyní Bohu děkovati za všechny dary a milosti, za jeho shovívání a milosrdenství, že nás tak dlouho snášel a pevně učiniti předsevzetí,

že se chceme polepšiti a se opravdu káti, abychom času neztratili. — Co se stalo, nedá se sice odestati, hříchy nedají se v dobré skutky proměnit, přece však můžeme toho, co jsme zlého učinili, litovati a co jsme zanedbali, poněkud nahraditi, když se přičiníme, ano bohatnouti můžeme v ctnostech a dobrých skutečích. — „Vykupujme čas.“ „Synu“, napomíná moudrý Sirach (4, 23.) „zachovej čas, a vystříš se zlého“ jakoby řekl: Ty jsi tak mnoho času ztratil, v němž jsi měl zásluh dobývat pro věčnost. Čas ztracený nemůžeš více přivolati; proto užívej času, kterýž ti zbývá, abys hříchů srdečně litoval, z nich se vyznal a za ně zadost činil; abys nejen dohonil, čeho jsi zanedbal, nýbrž ještě nových zásluh si dobyl. — To chceme kř. činiti: chceme jako nábožný Simeon, jako Anna spravedlivě a pobožně živi býti, abychom jednou se Simeonem zvolati mohli: Nyní propouštíš Pane služebníka svého v pokoji; těším se, že uzří oči mé spasení tvé. Amen.

Koleda.*)

Chudá Panna z Nazaretu,
chudé statky její Dítě,
nemá domu, nemá šatu,
žití svého na úsvitě.

V chlévě v jesle Máť je klade,
v plénky halí, dechem hřeje,
jestli lidé nepřispějou,
kam se děje, kam se děje!

Ajta na Betlémských luzích,
nocí vzplálo jasno deání,
jasno zárné — s nebes výšin
andělských zní kůrů pění:

„Sláva na výsostech Bohu,
pokoj, pozemšťane, tobě,
pokoj v Bohu, pokoj v srdci,
jej ti nese božské Robě!“

Pastýřové v světla záři,
ku Betlému pospíchají,
Jezulátku chudičkému,
co jen mají, rádi dají.

Malí, velcí přicházejí,
jati Dítka božskou vnadou,
uklekají — dary svoje,
Ježíškovi k jeslím kladou.

Hvězda svítila s nebes tropu —
dálší mudrci ji zřeli,
a kam vedla, ukázala,
s radostí tam za ní spěli.

Víc než hvězda zářné Dítě,
zaujalo jich mysl cele,
poznalíť v něm nebes krále,
lidstva jitro — Spasitele.

Za své dary, hodné krále,
ježto Jezulátku dali,
poklad jiný, klenot dražší:
víru v Krista domů vzali.

A tak každý v upřímnosti,
kdo se zblížil dárek nesa,
s dary mnohem vzácnějšími
domů spěje, v srdci plesá.

Betlém dosud mezi námi!
Aj kdo vesel chudým dává,
Ježíškovi do jesliček
štědré svoje dary skládá.

I k nám dobrá srdce Vaše
v lásce hojně dnes se sklání,
radost množí otvírajíc
„ku koledě“ štědrých dlaní.

I zde Betlém, neb zde láska,
která v nuzném vidí Krista,
i zde Betlém, z něhož jednou
odměna Vám vzejde jistá.

Za tu lásku, za vše dary,
hlas náš k nebi spěje vroucí,
hlas to díků, hlas to prosby:
„Bůh Vám zaplať Všemohoucí!“
Vojtěch Pakosta.

Poměr cirkve k vědě.

Známo jest, že druhdy církev bývala jedinou zástupitelkou vědy, a v ní hlavně zase řehole.

Můžeme říci, že byla doba, kdy ony jediny pěstovaly vědu a zanášely se uměními. Veškerý středověk o tom mluví; kdo poněkud jen historii zná, toho neupře. Ano, i co ze staré, zvané klassické vzdělanosti máme, z auktorů řeckých a latinských, zachovaly nám jediné kláštery, tak že i v nejnovější době nalézají se rukopisy klassikův, jež neunavná ruka mnichův s velikou pílí a vytrvalostí druhdy opisovala a jež teď teprve, třeba náhodou ve starých klášterních bibli-

*) Přednesla za přítomnosti Jeho Eminence
žákyně spolku sv. Ludmily v Praze.

othékách odkryty bývají. *) Nebo v tom ohromném převratu, v té bouři, jež v dějinách slove „stěhováním-se národů,“ čtvrtým stoletím počínajíc až do osmého (ve starším středověku), byly výhradně celly klášterské, jež útulku prály těm pohanům, kteří ušlechtilou formou a na mnoze i obsahem spisů svých se vyznamenávajíce, k nim se byli utekli.

Rovněž i potom, když doba tato dávno byla minula, zůstávala církev věrnou vždy pěstitelkou a obhajkyní vědy. Neboť i za doby křesťanské, když v krajinách našich křesťanství dávno již bylo upevněno, kdo pěstoval vědu? panstvo a rytířstvo? to líbovalo sobě v lovu a turnaji a málo dbalo vědy. Ještě ve 14. století nejoblíbenější, jak víme, bylo zábavou krále našeho, Jana Lucemburského, jezdit po turnajích a slávu svou hledati v tom, soupeře vyhoditi ze sedla a povaliti k zemi, k čemuž též mnoho peněz potřeboval. Málo tehdy mezi pány nalézáme mužů, o nichž by se říci mohlo, že byli vzdělaní, a kteří písemných po sobě památek, dokladů to své vzdělanosti, byli zůstavili. My chlubíme se rytířem, Tórou ze Štítného. **) Věda nalézala se hlavně v rukou církve, zvláště mnichů a klášterů. Nebo první školy po Evropě za dob křesťanských byly při klášterích (sv. Havla, Bobbio, Fulda, Stará a Nová Corbeja, Cluniacum (Clugny), Luxevium (Luxeuil) a mn. j.); církvi též jediné přísluší zásluha, že vytrhla národy germanské a slovanské z nevědomosti; ona byla, jako pěstitelkou, tak učitelkou; ona národy evropské odchovala, ona je učila čísti a psát. Toť ta velikolepá úloha a zásluha církve; toť ono vznešené její poslání a povolání: Jdouce do veškerého světa, učte, kažte! A víme, že vědomosti historické o národech střední a severní Evropy počínají teprve tam, kde počíná křesťanství; doba dřívější zahrnuta

jest více méně v báje. Světlo tu počíná, kde počíná křesťanství.

Církev, pamětlivá jsouc slov Páně: Jdouce, učte, věrna zůstávala rozkazu tomu; učila, t. j. z nevědomosti vyváděla lidstvo, a vedla k vědomosti, ze svereposti ku vzdělanosti, učíc je znáti Boha a toho, jehož poslal, J. Krista.

Středem pak toho všeho počínání, toho života radostného a svěžího byl Řím; on shromáždil v sobě a táhl k sobě učence všechny a zase je vysílal k národům, kde jich třeba bylo; on stkvěl se mnohou hlavou učenou, i mezi samými papeži. Vzmíníme se jen o učeném Silvestru II. (999—1003), prvému to Francouzi na papežském stolci, o němž šla pověst, že je čarodějem, protože vynikal daleko nad svůj věk známostí věd přírodních a vědy mathematické. *)

A tak zůstala církev v popředí vědy a výhradní téměř pěstovatelkyní její až do nového věku; teprve když vynalezen tisk, začala věda stávat se populárnější, lidu přístupnější.

Avšak věda má sloužiti Bohu. Ve středověku věda veškerá, i umění veškeré sloužilo Bohu. I dramaturgie brala látku ze svatých dějin. *Theologie* prvé zaujímal místo; *filosofie* byla jí k ruce, byla *služkou* její, jak se sluší. Víra posvěcovala a oživovala, osvětlovala vše; a proto, co velikého tu vykonáno, z *víry* vyšlo; z lásky, ze svatého zápalu srdce, jemuž nezbytným podkladem jest živá víra; a divíme se těm dílům, jež vyvedla tato živá víra a idea křesťanská; jež, ať nedím pochopiti, anebo dokonati, ani zachovati nedovede tento náš věk, ve hmotném smýšlení, a tudy ve špinavém egoismu celý zabředlý. Doba naše u přirovnání k oné, ač vládne prostředky mnohem hojnějšími a bohatějšími, jest, co do obětovnosti, věru *pídi-*

*) Tak n. př. ve znamenité a na rukopisy velmi bohaté bibliothéce kláštera druhdy Bobbienského v Appenninách (nyní biskupství Bobbio), jež sv. Kolumbán byl založil († 615), a kteráž později jednak do Vatikánské knihovny v Římě, jednak do biskupské ve Veroně přenesena jest, nalezeny teprv v 19. století Ciceronovy knihy „de republica,“ jakož i „Institutiones Gaji.“ Též na dalekém ostrově Britském (Hy u Irska) v klášterní bibliothéce naposledy prý viděn úplný Sallust.

*) Pan Závise z Falkenštejna psal milostné písně a Smil Flaška z Pardubic († 1403) některé básně.

*) Alzog ve svých církv. dějinách str. 413. páté vyd. o něm dí: „Ze sprostého jsa rodu životem namnoze trudným všechno vědění své doby si osvojil, ano on nad svou dobu daleko vynikl a předčil.“ A na str. 458.: „Daleko nad svůj čas povznesl se i arabským vzděláním vynikající Gerbert, jasná hvězda své doby, veliké orakulum pro budoucnost. V mathematice, astronomii, vědách přírodních, úplně byl obeznámen, ano genialně produktivní (původní). Bible, otcové i kánony církevní stále byly mu po ruce pro věrouku, mravoučení, právo církve. Filosofie byla mu milá a vzácná, byla mu darem nebeským, jako víra; pro umění řečnické sestavil učebnou knihu. Francie i Německo obdivovaly se jeho učenosti.“

mužiková, titěrná, proč? že není víry, není lásky k Bohu, a tedy ani *obětovnosti*: jest samá ziskuchtivost, samé sobectví; jest namnoze jen zevní nátěr a pozlacenost povrehní, nikoli důkladnost, jadrnost a zlato ryzí.

A jak se měly a mají věci u nás, v naší vlasti? — I o naší vlasti platí, co do starší doby, totéž, co o církvi vůbec. Ve středověku i u nás hlavně jen církev pěstovala vědu. Vykvetly byly vysoké školy, založené Karlem IV.; a první kancléř university Pražské byl učený *Arnošt z Pardubic*, přítel a nejdůvěrnější rádce králův. A co se doby nejnovější tkne a jmenovitě naší nové, z hrobu povstale literatury, byli mezi prvními křisiteli národa a pěstiteli vědy hlavně *kněží*; nebo starší spisovatelé z veliké části náleželi stavu duchovnímu. Oni také byli jediní, kteří v celé téměř první polovici ještě nynějšího století k lidu mateřským jazykem mluvili, ve všem ostatním učilo a řádovalo se po německu, vyjma školy vesnické.

B. H.

Jaro v zimě.

Již na ledových prsou zimy ztuhly zpěvy slavíka, i potůčků ladné šumy —
a v skráně lesů usedly si dумы,
a poslední již lístek rvou s růže vichru hněvy.

Ó člověče, ježž hříchů omámily lesky,
vždyť lepší vzdech tvůj, růžová než vůně! —
Tož v tajuplné srdce svého tůně
ty myšlenek svých pohruž bohežpytných blesky!

Tuť se ti vznítí hymnus k Jehovovi vzletný,
ježž zapřeš v důvěrném noci klínu;
i vrhni pak se ku nohám Hospodinu —
a ze zimy ti mrazné rozpučí máj květný!

Alois H.

Vánoční slavnost v Betlémě.

Štědrý večer! Vánoce! Ty noci svatá, blažená, kde srdce naše jeslemi, ty noci všechném milená, kdo Krista ctí na zemi — jak mocně mluvíš k srdci našemu, jak milě úpomínky budíš v duších našich! Krásnější jest ta noc nade všechny noci, neboť v palácích i chatrčích, v prsou starců i dítek nevinných vyvolává pocity blaha a radosti nelíčené. Krásnější jest i zvonů hlas, jenž po horách a rovinách zahlaholí a zvěstuje světu památku narození Páně. Krásnější jest i dům Boží, chrám Páně, krásnější nad jiné ty písne vánoční opěvující drahou zvěst, že: „Narodil se Kristus Pán, z růže kvítek

vykvet nám.“ Ano po celém světě rozlévá se kouzlo štědrého večera a hodů vánočních, po celém světě se oslavuje tajemství Vtělení Syna Božího a miliony věřících se povzbuzují slovy: „Pojďme do Betléma a vizme tu věc, jež se stala“, pojďme do chrámu a uvítejme, pokloňme se božskému nemluvněti. Avšak nikde nekoná se slavnost vánoční krásnější a dojemnější, nežli tam, kde Kristus Pán se narodil, v Betlémě u kolébky Jeho. Bylo to dne 23. prosince 1861 — tak vypravuje moravský poutník ve své „Cestě do svatě země“ *) — když jsem ponejprv spatřil památné město Betlém. Kdo by při pohledu na městečko toto nezajásal s anděly: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle?“ Jakou radost má dobré dítě, když se mu ukazuje času vánočního „Betlém“, kde novorozený Spasitel v jeslích leží; jakou radost má zpívající koledu svou, takovou radost cítí poutník kleče skutečně v Betlémě na témž místě, kde Ježíš Kristus se narodil. Malé jest městečko to ve skalní jeskyni, ale nejpamátnější zajisté na celém oboru zemském. V podlahu mramorovou vložena jest jasná hvězda, při níž se čtou tato slova: „Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est (zde narodil se z Panny Marie Ježíš Kristus).“ Pokleknuv zlíbal jsem to přesvaté místo, kde: Slovo tělem učiněno jest, aby přebývalo mezi námi. Žádný jazyk není s to, aby dostatečně vyslovil slasti, jakýchž srdce na místě tom pocituje, tam lze prolévati toliko slzy radosti.

A což teprve Vánoce v Betlémě — jaká to noc nejspanilejších upomínek a posvátných tajemství! Před půl nocí koná se tu zvláštní průvod z blízkého chrámu sv. Kateřiny do jeskyně Božího Narození. Chrám jest věřícími naplněn (turečtí vojáci konají čestnou stráž). Strážce sv. země provázen kněžími a poutníky ze všech národů nese na loktech sošku božského děťátka a sbor zpěváků pje vážně a velebně píseň církevní: „Kriste, světa Spasiteli, Ty jsi, než se hvězdy skvěly, Otcem zplozen byl i Otcí roven ve slávě a moci.“ Došel do jeskyně klade strážce božské děťátko právě na ono místo, kde se Kristus Pán narodil. Na to zpívá jáhen evangelium: „Za onoho času vyšlo vyřčení od císaře Augusta, aby byl popsán všecken svět“ atd. A když přichází ke slovům: „A porodila syna svého prvorozeného a plénkami jej obvinula a položila

*) Cesta do sv. země, již vykonal a sepsal Dr. Jos. Chmelíček. Díl II. V Brně 1867. Nákladem Dědictví sv. Cyr. a Meth,

DOPISY.

V Praze dne 23. prosince 1878.

(Rozhled. Omluva. Díky.)

Dnes ukončujeme poslední číslo ročníku XXVIII., jehož obsah jest rozmanitý, žalostný i radostný. Zahrnujeť v sobě úmrtí papeže Pia IX. a nastoupení Lva XIII., radostnou i žalostnou slavnost Karlovu, úmrtí přemnohých zasloužilých správců duchovních a ustanovení nových. Nejedním z laskavých čtenářů bude ročník tento též upomínkou na události kormutlivé i utěšené z vlastního života. Tak bylo i red. t. listu v tomto roce žalostiti při pohřbu ujce faráře a milé matky své a se slzou v oku účastniti se památky 25letého kněžství, při kteréž počten byl mnohými dopisy a zejména dvěma básněmi, jichž nikterak nezasloužil. Z obavy, že by neskromno bylo, honositi se chválou nezaslouženou, netroufal si sděliti dotčené básně s ct. čtenáři, avšak vědomí, že nezasloužená pocta ona zavazuje k díkům a ta okolnost, že jeden i druhý slovutný básník chválu vzdává „Blahověstu,“ jehož radaktor jest namnoze pouhým poradatelem, má nás k tomu, abychom se provinili proti pokoře a skromnosti. Omluvou budiž nám, že se to stalo v čísle posledním t. roku, s nímž snad v moře zapomenutí uplyne též pamět naší neskromnosti. Do roku nového přejdiž toliko vřelý dík spisovatelům vys. důstojným, kteří pérem svým oslavili radostnou i žalostnou památku 25letého kněžství dne 31. července l. P. 1878. Báseň vd. p. B. M. Kuldy, sídelního kanovníka Vyšehradského „Oslava“ vyšla sličným tiskem B. Stýbla. Klademe sem tedy toliko báseň druhou „Ohlas z Moravy.“

Zlatý klas druhdy pod srpem se shýbal,
Červenec nivu naposledy líbal,
Vesele v polích ženci helekali, *)
K svatému Vítu zvony slavně zvaly.
Za horou vstalo slunko démantové,
Dělníky na žeň najímal Pán nově.
Tobě též kynul, sluhou Svým Tě zvolil,
Snoubil Tě s chotí, za níž krev Svou prolil.

Pětkrát pět zatím parných schladlo roků,
Bratří Tvých řady klesly po Tvém boku,
Bouří jak divou kácejí se stromy,
Která svým dechem staletý dub zlomí.
Tebe Pán chránil štítem skalopevným
Naproti špům úkladným i zjevným.

Milosti Své Tě zaspával zbožím,
Předním hle stojíš bojovníkem Božím,
Mečem jenž ducha pravdě cestu klesí,
Národu Svému Krista „blahověstí“,

*) Pokřikovali.

jej v jesle“, — tu přijímá dítě od nejdůst. strážce a kladá je na místo, kde stály jesle, obvinuje je plénkami. Po sv. evangelium pje sbor zpěváků s kněžími střídavě zpěv sv. Jeronyma: V Betlémě, hle v tom nepatrném koutku světa, narodil se tvůrce nebes. Zde obvinut byl plénkami. Zde v jesličkách položen byl. Zde jej uhlídali postýřové. Zde zjeven byl hvězdou. Zde se mu klaněli mudrcové. Zde prozpěvovali andělé volající: Sláva Bohu na výsostech. Alleluja. — Tento střídavý zpěv činí dojem toho způsobu, jakoby zpěváci v plesání srdce svého rychle vyprávěti chtěli, co vše se pamětihodného událo v posvátné jeskyni této. Při zpěvu: „Tě Bože chválíme“ vrací se průvod zpět do klášterního kostela, kdež se konají hodinky církevní a po nich v jeskyni se slouží mše sv. Nedá se mysliti — tak končí poutník své vypravování o vánocích betlémských — nic pohnutlivějšího a velebnějšího nad tuto slavnost, kteráž zobrazuje, což se na témže místě stalo před osmnácti věky. — Málo jest těch šťastných lidí na světě, kteří mohou slaviti Vánoce v Betlémě. Nás dějí od svatého místa vzdálenost na tři sta zeměpisných mil. Ač tělem vzdáleni, zaletme tam tyto dni duchem svým, povzbuzující se slovy pastýřů: „Pojdme do Betléma a vizme tu věc, která se stala a kterou Pán ukázal nám.“ Patřme v duchu na Božské nemluvně narozené z Panny čisté, rozvažujme tajemství vtělení Páně a jak na křestany a vykoupence Kristovy sluší, horlivou modlitbou, vroucím zpěvem, posvátným plesem duchovním chvalme a velebme Boha s celou Církví: „Buďtež Tobě díky vzdány, Ježíši zrozený z Panny, buď i Otcí, Duchu chvála věčně věkův neustálá.“

Fr. K.

Nade hrobem přítele.

Již tedy dřímáš v chladném hrobě,
příteli věrný, sladce spíš!
Že samoten v tom širém světě
jsem opuštěn, to nepomníš?

Ach, komu svěřit srdce tiseň,
když sevřeno jest v toužení?
Ty ve hrobě již dřímáš sladce,
s kým těšiti se v soužení?

Jsi sprostěn již těch světa strastí,
pozemských bolů a všech zlob,
měj za náhradu sladký spánek,
jak udílí ho klidný hrob!

B. D.

Nové vždy Pánu vychovává sbory,
V obranu svatě vodívá je hory.

Nuže voď dále mladistvé ty voje!
Vítězem až pak navrátíš se z boje,
Stříbrný vínek, jenž Tvé zdobí skráně,
Zamění zlatým kdysi ruka Páů.

V Doubravici na Moravě.

Jan Soukop.

Na Křečhoři u Kolína 18. prosince 1878.

(O pastorální konferenci)

V tyto dni rozesláno po našem střídnicí Kolínském milé vyzvání vdp. vikáře A. L. Dlaska, aby se duchovenstvo vikariátní vyslovilo o pastorální konferenci, naznačilo místo, kdeby se odbývala, i předměty, o kterých by se rokovalo. Není pochyby, že se látky najde hojnost, dokonce v našich smíšených osadách. Některých věcí tuto hned dotkneme. Velmi často přicházejí u nás *evangelici* HC. jako *kmotrové křesťní*, aspoň jeden z kmotrův bývá protestantem. Čtouce v katechismu (str. 45), že kmotrové při křtu musí býti údy církve katolické, hodlali jsme šetrným způsobem vyložití, že dle výslovných zásad katolických k takovému jejich kmotrovství nelze svoliti, poněvadž „kmotři jsou povinni o křtence své dle možnosti pečovatí, aby ve víře vycvičení byli a ji věrně zachovávali.“ Podíivavše se ale do matriky, kde již křest starších dětí týchže rodičů zaznamenán byl, viděli jsme v rubrice kmotrů podepsaného protestanta. Přiznáme se, že potom jsme evangelíka při křtu sv. strpěli, chlácholice sebe tím, že se tak dělo před námi, že by jinak mrzutosti nám povstaly, že v životě skutečném péce kmotrů vůbec bez toho za málo stojí, že, poněvadž dle sněmu Tridentského (sess. XXIV. c. 2) jen jeden kmotr neb jedna kmotra stačí, považovati lze přítomného protestanta za pouhého svědka jako při manželském sňatku; že pak kmotrovi latinsky také „levans“ říkají, hleděli jsme aspoň, aby katolik vždy dítě na rukou při křtu držel. Nemyslíme, že jsme se tolikerymi ohledy ospravedlnili: naopak v rozpaky jsme přišli bez mála, když žák ve škole, odříkávaje dle katechismu doslovně, že kmotři musí býti údy církve katolické, doložil: „Můj kmotříček je evangelík.“

Jinou nesnáž působí rozdílné *katechismy*. V jedné ze škol naší osady mají děti troje katechismy: starý (Kanisiův), pak Pražský a třetí Budějovický (Skočdopolův). Jest velice litovati, že se nepodařilo jedinému v celé české provincii církevní opanovati. Jest arci učení ve všech katolické, ale způsoby různé, jakými jsou skládány, matou a výklady stě-

žují. Důkaz: V katechismu Pražském na stránce 55. čteme: „K svátosti pokání náležejí tři podstatné částky.“ . . Katechismus Skočdopolův, podobně jako Kanisiův, dí (2. vyd. str. 166): K hodnému přijetí svátosti pokání náleží těchto *patero* věcí a t. d. Druhé rozvržení jest rozhodně lepší.

Velký rozdíl také bývá v odpoledních cvičeních křesťanských. Místy zajisté sotva dvanáctkrát do roka se konává cvičení křesťanské, jinde víc než čtyřicetkrát; někde po všechny neděle celého roku vyjma prázdniny školní. Úřadové školní již bez mála vesměs k tomu svolují, aby 13leté děti povinnosti školní byly sprostěny a víme, že rodičové i děti tohoto ulevení chutě užívají. To se děje ovšem správně, docela na školách dvoutřídních a jednotřídních. Což by také schopný a poněkud pilný žák po 8 let v jednotřídní škole měl dělati? Jiná ale stránka této věci jest, že tito třináctiletí školáci, propoštění srouce ze školy, se nadobro vymykají autoritě učitelově i vlivu duchovního správce; hodin opakovacích pro ně není, jim (myslí si oni) nemá nikdo nic poroučeti. Po našem zdání tato věc pilného uvážení zasluhuje. Těm a jiným důležitým otázkám se na konferenci od zkušených dostane náležitého vysvětlení a proto se již na ně těšíme. J. Ev. E.

Z Hořic, 22. prosince 1878.

(Sbírky na raněné; slavnost Karlova; sbírka na chudé dívky ku štědrému večeru.)

Jakkoli časy jsou zlé, obchod a průmysl vážne a obilí neplatí; přece Hořice nezůstávají pozadu. Kdykoli o to jde, osvědčiti *skutkem* vlastenecké smýšlení: ne nadarmo klepe se na dvěře srdcí našich Hořičanů. — Sotva že zaslechlo se přání, sbírali na raněné, anebo na rodiny těch, kdož povolání byli, aby účastnili se tažení do Bosny: hned sestoupilo se komitě šlechtetných dám, které s ochotností šly od domu k domu a ve dvou dnech sebraly více než 400 zl., k tomu 4 bedny prádla, pláten, cupaniny a obvazků. Od c. k. okresního hejtmantství v Hradci Králové dostalo se týmž dámám pochvalných listů. — O slavnosti Karlově dodržán oznámený program: v předvečer pochodňový průvod a řeč k lidu s balkonu radnice; na to přednáška v besedě o životě Karlově, jeho vznešené povaze a nesmrtelných zásluhách; na zježdí pak v den jeho úmrtí slavné služby Boží, při nichž velmi zdařile předneseno jest vokální Requiem, návštěva byla hojná jak od úřadnictva, tak od lidu. . . A nyní opět zaznamenati nám jest *šlechtetný skutek*. Jako každoročně, i letos sbírali jsme na chudé školní dívky ku štědrému večeru, nebo

zima je zlá a chudiny přibývá. Ačkoli pak, rceme přímo, [mnozí z rodičův dobrodiní toho nezasluhují; však dítě za to nemůže. Jeť již samo dosti nešťastné tím, že má nekalého otce. Přece snad, majíc obuv, anebo něco na sebe, spíše bude chodit do školy, než kdyby toho nemělo: nebo tatík opilec mu toho nekoupí. Ba ty hospody a ty kořalny, ale o těch jindy. Sebrali jsme po domích 338 zl. 30 kr., částka to jistě znamenitá, která za nynějších zlých časů ve venkovském městečku se dá sbírat. K té přidali i letos, jako vždy divadelní ochotníci 100 zl., tak že celkem je 438 zl. 30 kr. Pomoc to jistě na venkovské město chvalitebná. Ale jakkoli se dosti dítek aspoň tím nejpotřebnějším z částky té ošatí: přece zvolati můžeme: „Což jest to mezi tak mnohé?“ Tuť třeba bylo by tisíců, kdyby se všem vyhověti mělo: nebo ne hned bude města, kam by se tolik chudiny bylo natáhlo, jako do Hořic, a to vše následkem *trí fabrik tkalcoven*, vesměs od židů postavených. Všickni ti chudí jsou téměř [sami tkalci z Krkonošských hor. Město činí, co může, ale méně za posledních let veliká vydání, a majíc každoročně větší vydání, než příjem: musí krýti nedostatek přírážkami. Přece však pro chudinu tolik činí a proto [voláme všem šlechtným dárcům z plného srdce: „Zaplat vám Bůh a nahraď hojně požehnáním svým!“

B. H.

Z Ratenic, v prosinci 1878.

(Křížová cesta. Obraz P. Marie)

Zdejší chrám Páně, kterýž do 5. dubna r. 1877 příslušel co filiální k Dobřichovu, postrádal až na jediný jednoduchý ale vkusný oltář (sv. Jakuba ap.) a kazatelnu, téměř vši ozdoby. Nelze popřít, že člověk jest a zůstává člověkem — „*homo sum*“ a že žádá ve svatyni Boží netoliko slyšení ale i vidění, co by ducha jeho k Bohu povznášelo a dojímalo srdce jeho. Nejen malým dětem ve škole i velkým chrámě není neprospěšno náorné vyučování. Ani toho nelze upírat, že dvě jsou mocné pružiny, kterými se vůbec povznáší katolický duch a vědomí, zvláště pak na osadě smíšené: účta totiž bl. Panny Marie a pobožnost křížové cesty. Pročež bylo jedním z prvních přání prvního zdejšího duchovního správce, aby měl v kostele oltář s obrazem bl. Panny Marie a obrazy křížové cesty. „*Deo dante nil nocet invidia, Deo non dante nil juvat labor.*“ „*Deus dedit.*“ Ze značného daru zbožné zdejší vdovy Š. jakož i ze sbírky učiněné mezi osadníky pořízeno letošního roku 14 vkusných obrazů křížové cesty se zlatorámcí.

Obrazy na plátně věrně dle Führicha a zároveň velmi levně i zdařile provedl akadem. malíř p. Antonín Dornhaus (bydlící v Praze v domě v. v. otců Dominikánů v ulici svatojilské). Týž umělec vymaloval letos na poboční oltář velmi zdařilý obraz „*Immaculatae*“, kterýž kresbou, koloritem a přísně církevním slohem vynikaje mistra svého každému činí poručena. Obraz ten i oltář pořízeny nákladem záduše. Všecky obrazy tyto posvěceny byly o slavnosti posvěcení chrámu (odbývané zde poslední říjnovou nedělí). Obraz nepoškvr. Početí P. Marie ochotně posvěcen od v. d. p. Ant. Dlaska vikáře Kolínského a děkana Kouřimského, pro něhož osadníci zdejší příležitost slušnou v Kouřimi zjednali. Obrazy pak křížové cesty posvětil důst. P. Alois Ježek, kněz řádu oo. Kapucínů v Kolíně, kterýž po vykonaném svěcení oslovil osadníky případnou úchvatnou řečí. P. t. pp. světitelům i svrchu jmenovanému malíři budtež vřelě díky! Katolickým pak osadníkům zdejším okrasu domu Hospodinova milujícím budiž hojná odplata Boží! J. S.

KRONIKA.

Z Prahy (24 prosince). Dnes budou v metropol. chrámě u sv. Víta na hradě ve 3 h. odp. slavné nešpory, v noci pak o 11. h. u přítomnosti J. Emin. nejdůst. p. kardinala církevní hodinky (Matutinum) o Narození Páně, načež o půl noci slavná mše sv. sloužena bude (rovněž i ve všech farních a klášterních chrámech). Zítra na úsvitě hodů Božího o 7. hod. bude tamtéž zpívaná mše sv., o půl 9. hod. české a v 10 h. německé kázání, načež v 11 h. J. Emin. nejdůst. p. kardinal sloužití bude pontifikální mši sv., před níž bude průvod a oféra pro ústav chudých; odp. o 3. hod. budou tamtéž slavné nešpory. — Ve čtvrtek o slavnosti sv. Štěpána bude J. Eminence sloužiti v 8 hod. ráno tichou mši sv. ve farním kostele u sv. Štěpána na Novém městě, kde téhož dne bude v 6 h. mše sv. s exhortou, v 9 h. zpívaná ranní, v 10 h. kázání, v 11 hod. slavná mše sv., odp. o 3. h. nešpory, pak kázání a požehnání.

— Pobožnost 40hodinná ukončí se zítra u sv. Salvatora v semináři, načež konati se bude od 26—30. pros. u Milosrdných sester pod Petřínem, 31. prosince t. r. a od 1—4. ledna 1879 u sv. Havla.

Z Monte Cassino. (O řádu sv. Benedikta.) Brzy již oslavovati bude jeden z největších a nejdůležitějších řádů čtrnáctistoleté narozeniny svého zakladatele, sv. Benedikta

(r. 480), proto zdá se nám byti vhodným, podati některé zprávy o tomto velice proslaveném řádě. Zprávy tyto jsou většinou vyňaty z listu P. Mikuláše z Örgemontu, opata řádu Benediktinského na Monte Cassinu. Řád Benediktinský velmi záhy četně se rozvětvil, tak k. př. povstali z něho Kamaldulensští 1018, Cisterciensští 1098, Vallumbrosiáni 1038 atd. Proslavena v dějinách jsou benediktinská opatství v Clugny od r. 910 a sv. Maura 1618 ve Francii, nejsvětější Trojice v Cavé a na Monte Vergine v Itálii, potom v Anglii, tak zvané opatství „černých mnichů.“ V nynějším čase rozděluje se řád benediktinský, nepočítaje v to světoznámé opatství na Monte Cassinu, v provincii italskou, bavorskou, rakouskouherskou, švýcarskou, anglickou a francouzskou. Také mimo Evropu rozšířil se řád benediktinský značně a kongregace anglicko-americká, jakož i brasílská, ač teprve před nedávnem založeny byly, přinášejí již nejkrásnější ovoce zbožnosti a učenosti. Synové sv. Benedikta měli asi 37000 domů a sotva by kdo konce došel, kdyby vyčítati chtěl všechny císaře, krále, královny a knížata, kteří do řádu tohoto vstoupili, marně snažil by se kdo spočísti všechny svaté, papeže a kardinály, biskupy a znamenité spisovatele, které řád tento svými údy jmenoval. Již papež Jan XXII. 1316—34 shledal, že řád benediktinský až do XIV. století dal církvi 25 sv. papežů, 200 kardinálů, 700 arcibiskupů, 15000 biskupů a tolikéž opatův a více než 40.000 svatých a blahoslavených, z kterých žilo 5000 na Monte Cassinu. Poslední papež z řádu benediktinského byl Pius VII. 1800—23 a rovněž i Řehoř XVI 1831—46 byl benediktinem kongregace Kamaldulenských, a pravou ozdobou benediktinů nynějších jest veleučený kardinál Jan Pitra, bibliotékař sv. Církve. Než také missiemi proslavil se řád benediktinský v dějinách. Roku 596 poslal jest sv. papež Řehoř Veliký 590—604 sv. Augustina, převora benediktinského kláštera sv. Ondřeje v Římě do Anglie, by hlásal zde evangelium, a nedlouho na to vnesli benediktini světlo víry do Švédska a do Němec. Když pak Amerika objevena byla, poslal tam Alexander VI. 1492—1503 benediktiny, aby rozšiřovali sv. učení, ano před několika desíletími vztýčili benediktini kříž Kristův i v Australii a zde netoliko duše přiváděli k spasení, ale stali se zároveň šířiteli vzdělanosti a pokroku. Již pouhá jména arcibiskupa Johna Poldinga a biskupa Rodefinga, Salvada z Porto Vittoria úplně dostačí k sepsání dějin blahodárného

působení křesťanství pro budoucnost těchto národů. Benediktini rozšiřovali a podporovali vědy a umění. Když svět v temnostech a nevědomosti pohřben byl, zachovali nám poklady staré moudrosti; ve svých opatstvích postavili pomníky krásného umění, ano i samy dějiny rolnictví vykazují mnohé pokroky a opravy, které zavedli benediktini. Upomínáme zde na píli a úsilí, s jakým benediktini zvláště v opatství na Monte Cassinu staré rukopisy (codices manuscripti) sbírali, a pokud ještě umění kněhtiskarské vynalezeno nebylo, rukopisy tyto před zničením a ztrátou uchovávali, je opisovali a tak počet exemplářů rozmnožovali. Takových vzácných a pravých pokladů moudrosti a umění, které by jistě bez těchto od mnohých mudráků opovržených mnichů byly na zmar přišly, zachovali nám benediktini na 6000. Hrabě Karel Montalembert († r. 1870) píše ve svém díle „Mnichové Západu“ s velkou zálibou o náboženských řádech, zvláště o benediktinech, které za otce mnichů na západě považuje; zvláště připomíná Trithemia, opata Horšovského a jiné znamenité muže, kteří, ač vznešeným původem, mocí, vysokými občanskými a duchovními hodnotami se stkvěli a ve vědě vynikali, přece uzavřítí se dali do cel klášterních s bratry klášterními, kteří rolnictví a řemesla provozovali. Všickni tito, praví Montalembert dále, opovrhli slávou a velikostí světskou, aby stáli se mohli mnichy a jakožto bojovníci Ježíše Krista z lásky k Bohu cvičiti se v pokorě a ostatních klášterních ctnostech. To jsou ti mniši, kteří o církev a člověčenstvo velkých si dobyli zásluh, neboť nepečovali pouze o spásu spoluobčanů ale i o jejich časný prospěch. Proto čtrnáctistoleťá tato slavnost, ku kteréž se již na Monte Cassinu velkolepé přípravy dějí, nebude pouze svátkem řádu benediktinského ale zajisté také celého světa katolického, neboť věru veškerému světu katolickému řád tento velká prokázal dobrodiní.

Ze Španěl. (Bratří svaté rodiny). Jedno z novějších čísel „Universu“ přináší tuto zajímavou zprávu o díle křesťanské lásky, které nedávno ve Španělech v život vstoupilo. Skoro již 5 měsíců trvá v Segorbii nová jednota vznešených a učených mužů, podobná jendotě bratří křesťanského vyučování, která podle jménem „bratří svaté rodiny“ velmi blahodárně působí, takže již nejenom všechny městské děti ale i 700 mužů a otců rodin pro své večerní vyučování získala. Tito bratří svaté rodiny učí nejenom počátkům vyučování, nýbrž i vyšší nauky pokročilejším svě-

řencům podávají. Za účel sobě vytkli vyučovati na základě hluboké známosti a dokonalé vědomosti nauky Kristovy všem ostatním předmětům. Původcem a zakladatelem tohoto duchovního bratrstva jest nejdůstojnější biskup ze Segorbie, v kterémžto městě nalézá se i spolkový dům. Jednota tato čítá již tolik členů, že jest s to, aby k požádání zřídila ve všech provinciích španělských filiálky. Bratří svaté rodiny skládají slib ustavičné chudoby, čistoty, poslušnosti a lásky k bližnímu; ostatně nemajíce ani prostředků peněžitých ani jakých jiných pomůcek, všecku svou důvěru skládají v Prozřetelnost Boží a v přímluvu pěstouna Páně sv. Josefa. Lze očekávati, že s pomocí Boží ponese podnik tento hojně a krásné ovoce.

Z evropského Turecka. (Katolíci v Turecku a v knížectvích podunajských.) Berlínským kongresem uznána byla neodvislost Rumunska, Srbska a Černé Hory od nadvlády turecké, zároveň však prohlášena byla svoboda náboženská všech vyznání pro tato knížectví a pro tvořící se právě knížectví Bulharské. Nesmí se však mysliti, že toto ustanovení židé snad svými peticemi vymohli, ač na kongresu mocné měli příznivce. Bude-li také skutečně tato svoboda náboženská věrně a zcela zachovávána, pak jistě přijde vhod katolíkům, kteří dříve žádné svobody náboženské ani v Turecku, ani v státech portě podřízených, nepožívali. V evropském Turecku, když počítáme v to i území, které za poslední války odtrženo bylo, žije as 260.000 katolíků, z kteréžto částky polovice připadá na Bosnu. Katolíci tito od nepaměti snášení musili mnohých protivenství a utrpení, jak od nenávidících je rozkolníků, tak i od fanatických muslimů, a svízele tyto za poslední války v roce 1877 ještě se zvětšily. Odpadnutí od islamu trestávalo se dříve smrtí, ještě v roce 1854 byli dva turci odpraveni, protože přijali víru křesťanskou, avšak od těch časů zaměněn trest smrti ve vyhnanství. — Katolíci latinští mají v hlavním městě Cařihradě 9 kostelů a 6 klášterů. Tyto jsou podřízeny patriarchálnímu vikáři, kterýžto jest arcibiskupem i. p. i., a také Thracii s nejbližším asijským pobřežím spravuje. V Albánii jsou sídla arcibiskupská v Dráči, kde duchovní správu zastávají reformovaní minorité, pak v Báru — Skaderu, biskupská sídla nalézají se v Leši, Pulati a Pappě, kdež opět františkáni blahodárně působí. Tito spravují také vikariát Bosenský, který dříve podřízen byl biskupství Đakovarskému v Slavonii. Kapucíni řídí apoštolský

vikariát v Srědci v Bulharsku, ve vikariátu pak hercegovském v Trebini působí spasi-
telně Jesuité. Katolíci v Turecku i na dále ohrožováni budou násilnickými skutky tureckého fanatismu, avšak takového pronásledování, které by sám zákon stanovil, toho již méně jest se obávati. Každý uzná, že katolíci pod vládou porty větší svobodu měli než v státech, které portě byly podřízeny, jako v Srbsku a Rumunsku, kde vliv ruský, katolíkům nepřátelský, rozhodoval. — Již na počátku tohoto století Rusko velice se namáhalo, by stoupence církve schismatické v Bulharsku a státech od Turecka odvislých, od patriarchy cařihradského odvrátilo. Snahy tyto podávali Rusku vhodnou příležitost k intrikám a ruští agenti a peníze ruské připravovali k cíli, který za poslední války zřejmým se stal. Tak ustavičně droben byl patriarchát cařihradský, který složen jsa z různých národností, sám příčinou byl tohoto drobení. Takovým způsobem dosáhly neodvislosti církve srbská, bulharská, arcibiskupství na hoře Sinai, církve cyperská a černohorská. Schismatická církev srbská již v roce 1830 vymanila se z podanství patriarchy ve Stambulu a s politickými svými snahami po vymazení spojovala také snahu po církví národních. K operacím svým použilo Rusko zvláště nepatrné Černé Hory, která mu co agent provocateur a co spojenec sloužiti měla. Vladyka a zároveň hlava schismatické církve černohorské svěcen bývá v Rusku a od Ruska také peníze a knih náboženských hojně dostává. V Srbsku mají katolíci spojené biskupství v Bělehradě a Smeděvě a arcibiskupství v Skoplji, kteréžto poslední od roku 1864 spravuje bývalý františkán Darius Buharelli. V hlavním městě Bělehradě teprve roku 1853 dovolil kníže Alexander Karageorgjevič aby zřízena byla jedna katolická fara, avšak faru tuto velmi obmezil, ano on ji mimo jiné k tomu přinutil, aby přijala kalendář julianský, ač již svět se ho nepřidružuje. A skupština tak podobně nepřála svobodě náboženské a proto zřízení fary potkalo se v roce 1855 s velkými obtížemi. Též svoboda náboženská na kongresu berlínském zvláště Srbsku povolena, nepřinese asi katolíkům mnoho dobrého, pokud bude v Srbsku vliv ruský rozhodujícím. Neboť pak Rusové svobodě náboženské rozumějí, to věru trpce poznali nešťastní Poláci.

Co se týče nově zřízeného knížectví Bulharského, věru tu provedení svobody náboženské, jakou prohlásil kongres Berlínský, spojeno bude skoro s nepřekonatelnými

obtížemi, neboť zde má moc a vliv ruský převahu. A již dříve pečovalo zde Rusko o záležitosti náboženské, jako o své vlastní. Mnozí Bulhaři sice poznávají neblahý stav církve schismatické a z hloubi srdce touží po spojení se starou církví římskou. Roku 1860 d. 30. prosince obrátilo se 200 poslanců bulharských, když dříve se byli poradili v chrámu sjednocených Arménů ve Stambulu, na apoštolského vyslance Bruno-niho, by předložil Piovi IX. žádost podepsanou od 2000 Bulharů, kteří toužili po spojení s církví pravou. Papež uznáváje spravedlivou touhu, vyhověl žádosti jejich a povolil zároveň, aby i na dále při bohoslužbě obřadů svých vlastních užívali. Za biskupa sjednocených Bulharů ustanovil papež archimandritu Josefa Sokolského, kterého také sám 14. dubna 1864 na biskupa posvětil. Sjednocení toto úžasné činilo pokroky. Mnohá města a vesnice žádaly nyní za katolické missionáře, kostely a školy, k žadatelům těmto přidružili se i mnozí duchovní, tak biskup z Filipopole, jehož příkladu následovali Meletius z Drámy a Nilus Soluňský. Než ten tak náhlý obrat nebyl Rusku po chuti, proto tisícové přikázky kladlo v cestu hnutí tomuto. Horlivý biskup Sokolski zmizel již 18. července 1871. Lodí ruskou násilně dopraven byl do Oděsy, načež internován v Kievě. A tenkrát byla porta tak neprozřetelná, že toto ruské násilnictví ještě podporovala. — Když tedy Rusko již tehdy v Bulharsku tak hospodařilo, dokud toto ještě pod nadvládou tureckou bylo, jak pak teprve nyní nakládá bude s onou stále slibovanou svobodou náboženskou, když Bulharsko z milosti ruské žije. Když biskup Soluňský Nilus v roce 1874 s Římem vyjednávatí počal, ihned pronásledovali ho pochopové ruští. Aby nestihl ho osud Sokolského, odebral se do Drinopole a zde podporován jsa od Augustiniánů a Lazaristů blahodárně působil. Povstaly zde také nové sjednocené kláštery svatého Theodora Studity. Aby zničili toto celé hnutí, které směřovalo k tomu, aby Bulharsko opět se navrátilo k lůno církve mateřské, církve nejstarší a největší, církve římské, dovedlo Rusko toho, že zřízen byl v Bulharska zvláštní exarchát který od patriarchy cařihradského úplně byl nezávislý. Touto obětivostí chtěli totiž Rusové zničit všecku jednotu s Římem, avšak ani tak nezdařily se plány jejich. Neboť vystoupili horliví katolíci, kteří zastali se této jednoty a hlavně o to se zasazovali, aby zkaženost a ničemnost církve schismatické za

své vzaly. Než vpád Rusů do Bulharska roku 1877 překazil násilně tyto snahy. — V Rumunsku stala se podobně schismatická církev odtržením se od patriarchy cařihradského církví národní. Zde však nerozhoduje v náboženství ani přesvědčení ani víra, nýbrž jen pouhá politika. Kněze sám je katolík, kněžna pak protestantka, děti ale vychovávány jsou ve víře schismatické. To je právě zařízení ruské. Již kníže Kusa sekularisoval bohatší kláštery v zemi. Přes to přese vše jest však stav církve schismatické velice neblahý. Nevědomost duchovních, nevzdělanost lidu, časté rozvody v manželství, politické nepokoje, to vše hubí všeliký blahobyt a pokrok v zemi. Jest-li že tedy již církev schismatická v také porobě vězí, pak jistě také katolíci nemohou očekávatí žádné přízně. Ze jen u katolíků pravý řád u víře jest, to nahlížejí mnozí a přece kazí se všeliké spojení s Římem a to jak nepřátelským směrem byrokracie, tak také vlivem ruským. Však tento vliv ruský bude asi nyní velmi nepatrný a sice od onoho okamžiku, kdy poznalo Rumunsko, že spojenec jeho jej zradil. Proto také zlepšily se nyní naděje katolíků, když vliv ruský obmezen jest. Také ochranná moc Anglie, jak pro Rumunsko tak také pro tamější katolíky jest velevýznamná. Neboť i prospěch Anglie toho žádá, by hájila svobodu katolíků a tak proti ruské propagandě se opírala. Toto věru přijde také vhod těžce utiskovaným katolíkům maloasijským, ano lze doufat, že i v krajinách jižně od Balkánu touhy po spojení, které dříve i přese všecko namáhání ruské se jevily, budoucně příznivějšího výsledku se dočkají. V tom všem můžeme věru pozorovatí řízení Prozřetelnosti božské, že právě ona země, v které v posledním desetiletí náklonnost k církvi katolické tak velice se zmohla, že právě tato zem vlastními zájmy politickými k tomu určena jest, aby všude hájila a ochraňovala církev katolickou.

Paběrky.

12. *Tělesné pozůstatky sv. Františka Xav.*
Z Goy, města východoindického, píše dopisovatel „Indian Statesman“: Velikou důležitou slavností bude v brzku celá indická římsko-katolická církev slaviti. Král portugalský a papež dohodli se, že jest na čase, by tělesné pozůstatky sv. Františka Xaverského, apoštola indického, které od r. 1859 odpočívají v nádherném mausoleum kathedrály starogoijské, od Donny Marie Secundy

(zeměle již královny portugalské) založením, vyzdvíženy byly. Jako každé, tak i toto vyzdvížení dítí se bude s největší obezřetností, aby všelikému podvodu se předešlo a proto účastní se ho nejznamenitější autority lékařské, jakož i nejvyšší hodnostáři církevní a státní, o celém pak jednání bude sepsán důkladný protokol. V roce 1859 přišel jsem do míst těchto a sešel jsem se zde s guvernérem, dřívějším svým nadvelitelem, jenž z důvěrného přátelství dovolil mi prohlédnouti si ostatky světce tohoto, ač nejsem katolík. — Průvodci mi byli biskupův kaplan a pobočník guvernéra. Našel pak jsem mrtvolu na spodu oltáře v ozdobné, zúplna stříbrné rakvi ležeti, jež opět vložena byla v schránku skleněnou. Pobočník otevřel rakev klíčem na náramku jeho zlatým řetězem připevněným, i přiklekl jsem až k samé rakvi, abych lépe viděl. Spatřil pak jsem mrtvolu muže asi 40letého, prostřední velikosti. Tahy obličejové, v nichž značily se mír a svatý pokoj, jevíly velmi významně výraz nevyslovitelné dobroty. Pod levým okem mrtvoly jest tmavá skvrna, která se objevila při poslední prohlídce 20 roků před tím konané. Prohlídka nyníjší přivede značné množství lidu do Goy, an netoliko všichni římsko-katoličtí biskupové indiští se jí účastní, ale i evropští poutníci suezským průplavem sem se vypraví.

Literární oznamovatel.

— Správa „Zlaté knihy“ čili „Dědictví sv. Ludmily“ v Pisku rozesílá čís. XVI. knížek nákladem svým vydaných a sice: 1) „Zlaté listky.“ Dárek útlověkým dítkám do „Zl. K.“ zapsaným. Sporádal prof. K. A. Madiera, c. k. okresní inspektor školní. Obsah: Vycházka o prázdninách (Prácheň, Rabí, Sušice, Skála Svato-Vinětská, Eisenstein). Láska ku ptactvu zdobí. Zimní pohádky (početem 7). Návod ku kreslení (s vyobrazeními). Slavnost jesličková (s nápěvy). Ptactvo chraň a stromy pěstaj (3 básničky). Str. 112 a XIV tab. — 2) „Zlaté klasy.“ Dárek dospělejším dívkám atd. Sporádal prof. Jan Suda. Obsah: Boleslav Jablonský. Osten. (Povídka od Sofie Podlipské). O skle Vývoj ženských prací ručních. (Napsala V. Lužická). Str. 128 a VI. „správní záležitosti.“ — Správa „Zlaté knihy“ oznamuje: „Ježto podnik náš jen hojným přístupováním údů pojištěn býti může, obracíme se ku všem přátelům mládeže se snažnou prosbou, aby neopomněli, „Zlatou knihu“ rodičům doporučovati a jí mezi mládeží nové členy zjednat. Stanovy na požádání franko zašleme. — Přijí-

máme též předplacení na jednu knížku t. j. 30 kr., a kdo by přál sobě, aby mu zaslána byla vyplacená, necht' zašle na porto 5 kr. — Letoň 1 „Listky“ i „Klasy“ každému zašleme vyplacené za 65 kr., nevyplacené za 60 kr. — Knížek dřívější léta vydaných máme hojnou zásobu a prodáváme je po 25 kr.; číslo I. v plátně vázané (se 24 vkusnými obrázky) za 30 kr. Porto za jednu knížku obnáší 5 kr. a když se jich zasílá více, přijde ještě levněji.“

— „Světovzor“. V čís. 51. nalézají se tato vyobrazení: Dr. Jan Loewe (bude za nedlouho slaviti 70. narozeniny.) Hlavní ulice pašaverská. Svěcení mostu Palackého. Noční pohřeb. Ženy kabulské. Bethlehem.

— „Časopis katol. duchovenstva.“ Svazek 7. obsahuje: Sv. Řehoře Naz. řeč na zjev. či nar. Spasitelovo. Neposkrvněné Početí Marie Panny. Karel Šmídek †. O vzrůstu kat. církve v severo-amerikánské Unii. O poměru dogmatiky a morálky v kazatelství. Měřítka kat. uvědomění v našem lidu. V kronice: Synoda pananglikánská. — Missie v Západní Indii. — Redukce nadačních mší svatých — Vyplácejí-li se mešní fundace pro praeterito nebo pro futuro? — Požehnání novosvětcencovo. — Oratio pro Papa. — Farář a katecheta. — O tělesném trestání. — Akademie křesť. — V literárním oznamovateli posouzeno 13 spisů. — Hlídka časopisů.

— „Fr. Hellwalda země a obyvatelé její.“ Dílu II. sešit 2. Celého díla seš. 3. O tomto spise dí „Čas. katol. duch.“ 1878 sv. 7. str. 551.: Přiznáváme se, že s jakousi nedůvěrou vzali jsme do rukou spis ten, ježto nám nebylo neznámo, že Hellwald ve své „kulturní historii“ osvědčil se býti materialistou, přiznávajícím se k zásadě bestialního zápasu o existenci, u kázal se býti zastavatelem sociální demokracie a prohlásil bezohledné sobství za jedině pravidlo všeho jednání lidského. Jelikož však nebojujeme proti osobám, nýbrž jen věc na zřeteli máme, pročtli jsme první sešit spisu „Země a obyvatelé její“ a vyznati musíme, že kromě nejasného výroku o náboženství na str. 24. nic závadného v ohledu věrončení jsme v sešitu tom neshledali. Přesným slohem, znalostí věcí, jakož i pěknými ilustracemi a vůbec vkusnou úpravou se tento první sešit každému čtenáři zamlouvá. Redakci převzal ředitel Jan Lepař. Přejeme, aby cena byla trochu levnější.

Osobní věstník duchovenský.

V arcibiskupství Pražském.

Vyznamenán jest:

p. Jan Svoboda, děkan v Novém Kollně, obdržel expositorium canonice,

V biskupství Budějovickém.

V Pánu zesnuli:

- p. Ondřej *Mašek*, vikar, tajemník, os. děkan v Bělčicích, dne 25. listopadu (nar. v Bezděkově 20. listop. 1805, vysv. 25. července 1833);
- p. Josef *Špaček*, farář ve Velešíně, dne 25. listopadu (nar. ve Velešíně 6. listop. 1831, vysv. 5. srpna 1855);
- p. Martin *Sperl*, farář v Merklíně, dne 3. prosince (nar. v Pteníně 4. února 1833, vysv. 17. července 1859);
- p. Josef *Koupal*, prvofarář v Selci, dne 8. prosince (nar. v Lhotě 27. ledna 1830, vysv. 23. července 1854).

Vyznamenáni jsou:

- P. Bernard *Kunstar*, převor kláštera ř. sv. Augustina v Lnářích, jmenován tajemníkem vik. úř. Blatenského, a
- p. Jakub *Peterka*, farář ve Věžně, tajemníkem vikar. Pacovského.

Ustanoveni jsou:

- p. Ant. *Jenne*, far. v Sudoměřicích, za faráře v Novosedlech;
- p. Frant. *Steinöcher*, koop. za administr. v Sudoměřicích;
- p. Karel *Ployhar*, kapl. za administr. v Bělčicích;
- p. Bartol. *Vavreyn*, kapl. za admin. ve Velešíně;
- p. Jan *Černý*, koop. za admin. v Merklíně;
- P. Dionys *Schneider*, ř. cisterc. z Vyš. Brodu, kaplan z Rychnova do Rosenthalu;
- p. Jan *Priehér*, neom., za 2. kapl. ve Vlachově Březí.

Uprázdnená místa:

- Bělčice*, fara patron. p. bar. z Lilgenau, do 6. ledna 1879.
- Velešín*, fara patron. p. hrab. z Buquoy, do 6. ledna.
- Sudoměřice*, fara patron. nábož. fondu, do 10. ledna.
- Merklín*, fara patron. p. hrab. z Palfy, do 17. ledna.
- Selc*, fara patron. kníž. Adolfa Jana ze Schwarzenbergu, do 20. ledna.

V biskupství Litoměřickém.

Ustanoveni jsou:

- p. Josef *Svoboda*, farář na Hrubé Skále, za faráře v Tejně nad Rovenskem;
- p. Josef *Lesa*, kapl. v Turnově, za admin. na Hrubé Skále.

V biskupství Kralohradeckém.

Vyznamenáni jsou:

- P. Innocenc M. *Neubauer*, ř. premonstr., b.

notář a duchovní správce v Želivě, jmenován konsistorním radou;

p. Tomáš *Kouřil*, dr. prof. gymn. v Rychnově, obdržel expositorium canonice.

Ustanoveni jsou:

- p. Jan *Skalický*, farář ve Zvoli, za faráře v Újezdě;
- p. Felix *Bárta* zůstane kaplanem ve Žlebích,
- p. Vilém *Chmelíček* kaplanem v Bojanově,
- p. Václav *Hladík*, za kaplana do Trutnova, odkudž
- p. Alois *John*, za kaplana do Bernartice (Bernsdorf);
- p. Frant. *Chejnovský* za kaplana do Jaroměře, odkudž
- p. Ant. *Knapp* za admin. do Zvole;
- p. Ed. *Pelhrimovský* ryt. z Greifenfelsu, za admin. do Č. Skalice,
- p. Ant. *Holub* za kaplana do Habrů.

Uprázdnené místo:

Zvole, fara patronatu nábož. matice, od 5. prosince.

K čís. 1. nového ročníku přiložena bude rytina „*Svatý Jan Nepomucký*“, jehož 150 letou památku svatořečení r. 1879 konati budeme.

Do nov. ročníku (XXIX.) slíbeny nám praktické exhorty a zaslány: Sv. Fulgentia o víře, Drexelia péče o duši zpytovaním svědomí; povídky: Tomeš loterista od Vojt. Pakosty, Milosrdná sestra; básně: Upřímná slova od K. Matějky, Soudný den (cyklus) a j. v.

Ot. čtenářům, kteří těžce nesou, že každé třetí číslo t. l. vychází jenom o půl archu, jsme tou radou, aby se přičinili o získání nových předplatitelů. Jak mile by vzrostl počet předplatitelů, tak že by stačilo na zapravování tisku, bude i každé třetí číslo t. l. vycházeti o celém archu. Honoráru red. nežádá, ale nemoha ani nedává. Přispívatelům odměňuje se pouhými díky, což tímto činí i na konci t. roku, přeje jim i všem ot. čtenářům všeho blaha k hodům vánočním i novému roku.

Konečně opakujeme *pozvání ku předplacení* na ročník XXIX. „*Blahověsta*“ jehož 1. číslo vyjde dne 5. ledna 1879. Předplácí se v expedici (v kněhkupectví B. Stýbla v Praze č. 786—II.), jak v čele t. listu udáno jest.

Panu Al. H.: Provedení předmětu dobré; ale hleďte zdokonaliti formu; jak to učiniti, poučí vás otisk básně v tomto čísle, kterou vám jeden z našich básníků připravoval.

„B. D.“ Porovnejte rukopis práce své s výtiskem básně v tomto čísle, jak ji znalec předělal z ochoty, a poznáte, čeho vám hleděti třeba.

GTU Library

3 2400 00340 0516

